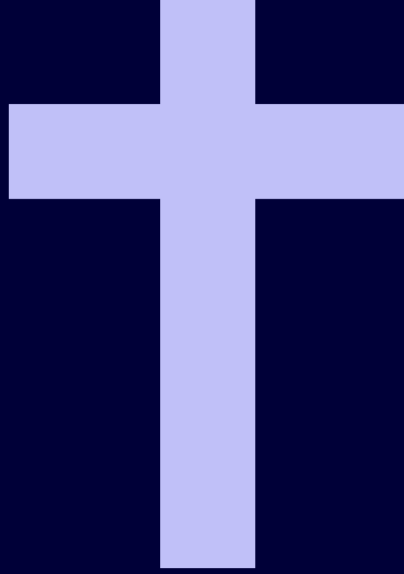

Juu³ tyu² 'e
gafaa'²¹ Dios tya'
tsá²

New Testament in Chinantec, Quiotepec (MX:chq:Chinantec,
Quiotepec)

Juu³ tyu² 'e gafaa²¹ Dios tya' tsá²
New Testament in Chinantec, Quiotepec (MX:chq:Chinantec, Quiotepec)

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Quiotepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Quiotepec [chq], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Quiotepec

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
 3808f8d2-c323-5477-a114-0f18fe74613e

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	53
SAN LUCAS	86
SAN JUAN	139
HECHOS	181
ROMANOS	233
1 CORINTIOS	255
2 CORINTIOS	277
GÁLATAS	291
EFESIOS	300
FILIPENSES	308
COLOSENSES	314
1 TESALONICENSES	319
2 TESALONICENSES	324
1 TIMOTEO	327
2 TIMOTEO	333
TITO	337
FILEMÓN	340
HEBREOS	342
SANTIAGO	358
1 PEDRO	364
2 PEDRO	371
1 JUAN	375
2 JUAN	381
3 JUAN	382
JUDAS	383
APOCALIPSIS	385

Júu³ tyú² 'e gajmaa¹a San Mateo

Lii²¹² tsacøøi¹³ tya' Jesucristo

¹ 'E lo-o coon²¹ jí² 'e taai² jileei²¹ tsacøøi¹³ tya' Jesucristo, jaain²¹ jún² tya' 'lii²¹² David joongi tya' 'lii²¹² Abraham 'ii.

² 'In Abraham do jmii²¹ Isaac, joon Isaac do jmii²¹ Jacob, Jacob do jmii²¹ Judá coon¹³ 'in ruu²¹i catyaa² do.

³ Judá do jmii²¹ Fares coon¹³ Zara joon sáa³o sii²¹ Tamar. Joon 'in Fares do jmii²¹ Esrom, Esrom do jmii²¹ Aram.

⁴ Aram do jmii²¹ Aminadab, Aminadab do jmii²¹ Naasón, Naasón do jmii²¹ Salmón.

⁵ Salmón do jmii²¹ Booz joon sáa³a sii²¹ Rahab. Joon 'in Booz do jmii²¹ Obed joon sáa³a Obed sii²¹ Rut. Obed do jmii²¹ Isaí.

⁶ Isaí do jmii²¹ róøi¹³ David. Joon róøi¹³ David do gasáa¹i Salomón coon¹³ tsamí² 'in galí² tsamí² tya' Urías.

⁷ 'In Salomón do jmii²¹ Roboam, Roboam do jmii²¹ Abías, Abías do jmii²¹ Asa,

⁸ Asa do jmii²¹ Josafat, Josafat do jmii²¹ Joram, Joram do jmii²¹ Uzías.

⁹ Uzías do jmii²¹ Jotam, Jotam do jmii²¹ Acáz, Acáz do jmii²¹ Ezequías.

¹⁰ Ezequías do jmii²¹ Manasés, Manasés do jmii²¹ Amón, Amón do jmii²¹ Josías.

¹¹ Josías do jmii²¹ Jeconías coon¹³ tsaruu²¹i. 'Yiia¹³ joon ngajée¹i tsá² seein²¹ Babilonia 'in tsá² Israel si'ñúu¹mo fu goo¹o.

¹² Joon mo taain²¹² tsá² Israel Babilonia Jeconías do gasáa¹i Salatiel. Joon 'in Salatiel do jmii²¹ Zorobabel.

¹³ Zorobabel do jmii²¹ Abiud, Abiud do jmii²¹ Eliaquim, Eliaquim do jmii²¹ Azor.

¹⁴ Azor do jmii²¹ Sadoc, Sadoc do jmii²¹ Aquim, Aquim do jmii²¹ Eliud.

¹⁵ Eliud do jmii²¹ Eleazar, Eleazar do jmii²¹ Matán, Matán do jmii²¹ Jacob.

¹⁶ Jacob do jmii²¹ José. José do gacu²mo cwoo²¹o María 'in líi¹i sáa³ Jesús 'in sii²¹o jon Cristo.

¹⁷ Joon mo galiseein²¹ 'lii²¹² Abraham ca galiseein²¹ 'lii²¹² David galiseein²¹ daytyúuin² jmii²¹ tsá². La joon jon galiseein²¹ dyatyúuin² jmii²¹ tsá² ca mo galiseein²¹ 'lii²¹² David ca ngalín² tsá² Israel si'ñúu¹mo fu Babilonia. Joon dyatyúuin²gi jmii²¹ tsá² galiseein²¹ 'e la nu'gi 'e galiseein²¹ Cristo.

Mo galiseein²¹ Jesucristo

¹⁸ La no-o galí² mo galiseein²¹ Jesucristo. María, 'in ilíin²in sáa³ Jesús, niganá¹ júu³ coon¹³ Sé³. Pe la nu'gi icwaa¹a caain²¹ coon¹³ Sé³ do gacáan¹in María yuun²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios.

¹⁹ Joon ñuu¹ tya'o Sé³ do, tsu jaain²¹ tsá² tyú¹ 'ii, jo gali'in²¹²in 'e faa²¹ tsá² 'laa²¹ tya'a, jiin¹³ 'iin²¹²in itíuu²mo 'ido la jo ñii¹ tsá² fuu²¹.

²⁰ Joon la 'lii²¹² 'i¹-tsi Sé³ jilaa²¹ 'elo lawa'a 'e cii¹o gajné¹ jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹'u' tyaní¹i joon gajin²in:

—Sé³, jún² tya' 'lii²¹² David 'nu, 'ii¹³mo'o María do lawa tsamí² tyi'i. Jo jmaa²¹a 'goo²¹ tsu 'in yuun²¹ gacáan¹in do, 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios do.

²¹ Iliseein²¹ jaain²¹ xuui²¹² tsañuu¹ tya'a iunsii²¹i JESÚS. Ilisii²¹ la joon tsu 'wii¹³ ijmáa¹a tiin¹³ tsá² tya'a jilaa²¹ tsaa² tya'a.

²² Jilaa²¹ 'elo galí¹ la joon 'e untsiin¹in júu³ tya' Ña'ñu¹'u' 'e gafaa²¹ tsá² tya'a la mo jéei¹³. Gajin²o:

²³ Jaain²¹ simí² icáan²in yuun²¹, joon iliseein²¹ yuun²¹ tsañuu¹ tya'a.

Joon iunsii²¹ 'ii Emanuel.

('E 'øø²¹tsi tsá² 'e sii²¹: Dios jee²¹² jna'.)

²⁴ Joon mo gajná²-tsi Sé³ do gajmaa¹a jiin¹³ la jin² ángel tya'

Ña'ñu¹u'. Joon ga'ii²¹mo María lawa tsamí² tya'o.

²⁵ Pe jo 'ee gajmaa¹a coon¹³ 'ido ca galiseein²¹ 'in xuui²¹² tsañuu¹ nifu joon gaunsii²¹ 'ii JESÚS.

2

Jalín² 'in 'øøi²¹-tsí li tyín¹ sáa³ Jesús

¹ Jesús galiseein²¹ fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Belén 'e náa¹ coon²¹ 'wó² 'e sii²¹ Judea. Herodes líi¹ róøi¹³ 'yiia¹³ joon. Joon gatyalín² 'in líi¹³ róøi¹³ magos, tsá² jmí²¹²-tsi 'ii. Gatyalín² fu Jerusalén jalín² li 'yeei²¹ ñi¹ do.

² Joon gaunngí¹ 'in tsá² do:

—¿Xiiafu tyín¹ 'in róøi¹³ 'in nicaliseein²¹ tya' tsá² Israel? Tsu jna'a naa²¹a'a lí' li 'yeei²¹ ñi¹ joon ganee²¹²na'a náu¹ tya'a. Joon nijalii²¹'i jaun'goo²¹o 'ii.

³ Joon mo ganúu²un róøi¹³ Herodes 'elo líi¹ 'láai² ga'i¹-tsi 'áai¹ coon¹³ jileei²¹ 'in néei¹ Jerusalén do.

⁴ Joon 'in róøi¹³ do gatø¹ø jileei²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley tya' 'in tsá² do. 'E 'iin²¹²in litsáai¹-tsi xiiafu iliseein²¹ Cristo.

⁵ Joon 'in tsá² do 'in gatø¹ róøi¹³ do gajin²in:

—Fuu²¹ Belén joon iliseein²¹ Cristo. Tsu 'in tsá² 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios calíi gataan¹an ni jí² 'elo:

⁶ Joon 'nu-u, fuu²¹ Belén 'e náa¹ li roon¹on 'wó² tya' Judá,

jo líi²u'u 'in pi³gi la jee²¹² jileei²¹ 'in tyu² to² 'e 'wó² lo;

tsu icwo¹'i jee²¹² lo jaain²¹ tsá² feei¹ 'in tyu² to² tsá² tyiia 'in seein²¹ Israel.

⁷ Joon gatø¹ø Herodes 'in tsá² 'øøi²¹-tsi do 'uun²¹mo, gaunngí¹ coon²¹ tún² líi gangoo¹o ni'i¹in 'in náu¹ do.

⁸ Joon gasii¹ ni²'i 'in tsá² 'øøi²¹-tsi do fu Belén. Joon jin²in:

—Cwolín²naa', cwo'nee²¹naa' 'in xuui²¹² do. Joon mi tyee¹naa' 'ii joon jmáa¹³aa' jna júu³ in³ii niun'goo²¹oo jon 'ii.

⁹ Joon mo ganúu²un 'in tsá² 'øøi²¹-tsi do júu³ tya' róøi¹³ do ngalín²mo joon no. Joon 'in náu¹ do 'in ganí²in 'in tsá² 'øøi²¹-tsi fu li née¹i fu li 'yeei²¹ ñi¹ ngóo¹o nifugixu li ngalín² 'in tsá² do. Ngoo²¹o ca ga'íi² fu yu' li raain¹ 'in xuui²¹² do.

¹⁰ Jøø¹³mo 'áai¹ 'in tsá² 'øøi²¹-tsi mo ganí²in 'in náu¹ do.

¹¹ Joon mo gangatáa¹i inuu do gangaa¹i yuun²¹ do coon¹³ sáa³a. Joon gasi²i 'wojní¹i tyani 'in yuun²¹ do joon gaun'goo²¹o 'ido. Joon ganá¹ cwóo¹ tya'a icwo¹o 'in yuun²¹ do cwanáa¹ coon¹³ fuu²¹² sún² coon¹³ jmí¹³ 'mó² jmafuu²¹ sii²¹ mirra.

¹² Joon Dios gajmaa¹a gaci¹'i 'in tsá² do 'e jo tsalín²gi lí' li tyín¹ Herodes do. Joon ngaliin¹mo fuu²¹ goo¹o fu¹ lí' xiia²¹.

Mo nangó¹ yuun²¹ Jesús fu Egipto

¹³ Mo ngayuui¹³ ngaliin¹ 'in tsá² 'øøi²¹-tsi do la 'íi²¹² cí¹ Sé³ gajné¹i jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹u' gajin²in sii²¹i Sé³ do:

—Ráan²u, jée¹i yuun²¹ coon¹³ sáa³a cwolín²naa' Egipto. Joon cwotaan²¹²moo' do ca mi jmáa³aa júu³ tsu Herodes i'naa²¹in 'in yuun²¹ do ijnga²mo.

¹⁴ Joon garoon¹on Sé³ joon lí' woo¹ ngalín² jée¹i yuun²¹ do coon¹³ sáa³a fu Egipto.

¹⁵ Do-o taan¹in ca gajún¹mo Herodes do. La lo-o galí¹ 'e gatsín¹ júu³ tya' tsá² gafaa²¹a júu³ tya' Ña'ñu¹u' la mo jée¹ 'in gajin²in: “Tø¹³oo Yuun²¹ Tyiia 'in taain²¹² fu Egipto.”

Tyu² Herodes to² 'e júun²in jileei²¹ yuun²¹ seein²¹ fu Belén

¹⁶ Mo galili³i Herodes 'e nigacon²on 'in tsá² 'øøi²¹-tsi 'ii too², 'áa¹mo gatsá² 'nii²¹-tsi joon gatyu²u to² júun²in jileei²¹ yuun²¹ tsañuu¹ 'in ni ngó¹ tún² jiiin¹ lí' la 'wó¹. Jileei²¹ yuun²¹ tsañuu¹ 'in seein²¹ Belén joongi lí' caai¹ Belén gatyu²u to²

júun²in. Tsu la joon gajin²in 'in tsá² 'òøi¹²¹-tsi do 'e nigangaa¹i 'in náu¹ do.

17 Joon coon¹³ la joon ngatiin¹³ júu³ tya' 'lii²¹² Jeremías 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios ca la mo jéei¹. Gajin²in:

18 'Áai¹ 'náa¹ 'goo²¹ fuu²¹ Ramá ci²i xuui²¹²-tsi 'áai¹ tsu Raquel ci²i cwáain¹ tya' jón¹on.

Pe jo 'iin²¹²in wa'a cwo¹ tsá² 'ii fo'feei¹ tsu najún¹mo yuun²¹ tya'a.

19 Pe mo gangii¹in gajúin¹ Herodes gacii¹ Sé³ fu Egipto do joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹'u' 'in jin² sii²¹i 'ii:

20 —Ráan²un, cweei¹ tee¹e xuui²¹² coon¹³ sáa³a fu Israel tsu nijúun²mo 'in 'iin²¹²in ijngaai² 'ii.

21 Joon Sé³ do garoon¹on joon gatóø¹ø xuui²¹² do coon¹³ sáa³a fu Israel.

22 Pe mo galili³i Sé³ do 'e jón¹ Herodes sii²¹ Arquelao tyu²u to² fu Judea 'goo²¹o tsalín² do. Joon coon¹³ 'e cuu¹o gajmaa¹a Dios 'ii júu³ wa tsalín² fu li sii²¹ Galilea.

23 Joon mo gatyalín² li sii²¹ Galilea joon ngacwaa²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Nazaret. La joon galí¹ 'e gatsín¹ júu³ gafaa²¹a tsá² cwo¹o júu³ tyú² tya' Dios la mo féei¹ 'in jin²in:

—Iunsii²¹ tsá² 'ii: tsá² Nazaret.

3

Cwo¹o Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹ júu³ tya' Dios coon²¹ li jo 'iin tsá² seein²¹

1 La jee²¹² tyiin¹ Jesús Nazaret galáa² Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹ 'wii²¹² cwo¹o júu³ tyú² tya' Dios li jo 'in tsá² seein²¹ coon²¹ li sii²¹ Judea.

2 Joon gajin²in:

—Cwojaa²¹-'oo' coon¹³ Dios tsu ti li tyu² Dios to² jee²¹² tsá².

3 Jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹ sii²¹ Isaías gafaa²¹a cwáain¹ tya' Wó³ do mo gajin²in:

Tá² coon²¹ ni 'oo¹o jaain²¹ tsá² fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹, jin²in:

“Ijó¹ Ña'ñu¹'u'. Tyaa²aa' tyú² tyii' 'ii¹³moo' 'ii, tsáa¹mo-'oo' 'e tyú¹moo'”,

jin² Isaías.

4 Joon siin³ Wó³ lí¹ jñú² camello, joon 'e 'ñúu¹ tu²gi lí¹ coon¹³ loo²¹. Joongi 'e gø¹²ø jmaai² sinii²¹ coon¹³ to² sá² moo²¹.

5 Joon 'in néei¹ ciudóo¹³ Jerusalén coon¹³ 'in néei¹ la caain²¹ li sii²¹ Judea coon¹³ 'in néei¹ coo¹³ li ngii¹ jmii²¹ Jordán jalín² januu²un júu³ tya'a.

6 Joon la jee²¹² jmoo¹o tyañii²¹ tya'a tyani Dios gasaa¹i Wó³ 'ii jmii²¹ tsi jmii²¹ Jordán.

7 Pe mo gacón² Wó³ cwáain¹ 'e 'áai¹ fúui¹ tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos jalín² saa¹i jmii²¹, gajin²¹in:

—Tsá² 'in coon²¹ tsá² tóo² 'naa' 'iin nigasii²¹ 'naa' 'e laa²¹²naa' yaanaa' jee²¹² coon²¹ wúu¹ 'e ni jatyéein¹?

8 Cwojmaa²aa' jiiin¹³ la tíi²i jmá¹ 'in nigajoo²¹-tsi.

9 Joon jo 'i¹-'oo': “Jo 'e tsangii¹na' tsu jún² tya' 'lii²¹² Abraham jna'.” Tsu fuu²¹²uu 'naa' 'e ca 'e cuun²¹² roon¹ lo lí² jmá² Dios ca jún² tya' 'lii²¹² Abraham.

10 La lí¹ 'mó²-o líi¹i tsá² jon, joon Dios nityaa¹ tyú² ñityí² tya'a 'e tyu²u 'mó² ca tí² jmóo³, joon jilaa²¹ 'mó² 'e jo cwo¹ 'oofuu²¹ tyú² tya'a ityu²o joon ijún² coon¹³ jí².

11 'E la ja²mo jna sáa³na 'naa' jiiin¹³ coon¹³ jmii²¹ 'e lí¹ lawa coon²¹ lí² 'e nigajoo²¹-'oo'. Pe 'in jó¹ ciin²¹giXu la jna isáa¹i 'naa' jmii²¹ coon¹³ Espiritu Tyú² tya' Dios joon coon¹³ jí². Feei¹gi 'ii lagi jna ce jiiin¹³ jo tíi²na cón³oon mii¹i.

12 Joon san²o 'ido 'mó² tyuun²¹ trigo tsu ti lí² untyú² trigo tya'a. Ijmáa¹a coon²¹ tyi¹ tya' trigo do. I'má² trigo fu li 'má² tsá² trigo pe tyi¹ do tya'a ijún² coon¹³ jí² 'e jo dyuu¹.

Mo gasaa¹i Wó³ jmii²¹ Jesús

13 Joon gacwo¹ii Jesús li sii²¹ Galilea joon gangóo¹ fu li taain²¹² Wó³ do tí²

jmii²¹ Jordán. Gangóo¹ 'e saa¹i Wó³ 'ii jmii²¹.

14 Pe jo 'iin²¹²in Wó³ saa¹i Jesús jmii²¹. Joon gasii²¹i Jesús:

—'Nu-u ná¹ sáa²u'u jna jmii²¹. ¿Ti ñi²¹'i 'e sáa¹³na 'nu jmii²¹?

15 Pe gajin² Jesús sii²¹'i 'ii:

—Cwó²du'u lí² jiin¹³ la 'iin²¹²na. Tsu tyú²-u 'e jmoo²¹o' jilaa²¹ jiin¹³ la to² tyu² Dios.

Joon Wó³ do gacwoo¹o júu³.

16 Joon mo ngayuui¹³ gasaa¹i Wó³ jmii²¹ Jesús joon gacwo¹ii¹ Jesús tsi jmii²¹ do. Joon tsifu joon ganó¹ fu ñu¹fú² joon Jesús gangaa¹i 'in Espíritu Tyú² tya' Dios lí¹i maa²¹² gajngáa¹i yu¹ li siin²¹ Jesús.

17 Joon ganúu²un coon²¹ júu³ fu ñu¹fú² 'e jin²:

—'In no-o yuu²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na. Jlo¹³moo 'áai¹ coon¹³on.

4

Mo gacón² Satanás cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús

1 Tsifu joon gangajée¹i 'in Espíritu Tyú² tya' Dios Jesús fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Icón² Satanás cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús.

2 Joon jee²¹² tunló¹ jmii¹ joon tunló¹ 'woo¹ jo 'ee gø¹²ø jiin¹³ xu. Joon gatsá² un'áa¹i mo ngii¹ joon.

3 Joon Satanás gangatyéen¹in li sin² Jesús 'e 'iin²¹²in cón² cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús. Joon gajin²in sii²¹'i Jesús:

—Wana 'nu-u jóon¹ Dios tyuu¹³ to² cwolí² 'iñi¹ 'e cuun²¹² roon¹on no.

4 Pe Jesús gañii¹:

—Ni jí² tya' Dios jin²in: “Jo taain²¹² tsá² tyú²-u fu juncwii²¹ lo jiin¹³ coon¹³ 'e 'iñi¹ 'e sá² dø¹²ø pe coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyú² 'e gafaa²¹ Dios Jmii²¹.”

5 Joon ngajée¹i Satanás Jesús ngaliin² 'e fuu²¹ nicwaai¹³ Jerusalén. Joon gasáa¹i Jesús fu yu¹ cwo¹ fee¹ si² do.

6 Joon gajin² Satanás sii²¹'i Jesús:

—Wana 'nu-u jóon¹ Dios, cwó² cwotee²¹u tsu ni jí² tya' Dios 'e jin²:

Ityu² Dios to² 'e 'áa¹i 'nu ángeles tya'a. Isáa¹ 'nu coon¹³ cwoo²¹o la coon²¹ jo tyuu²¹ cuun²¹² tíi¹³'i.

7 Joon gañii¹i Jesús:

—Jin²o jon ni jí² tya' Dios: “Jo untsáai¹-o'o xiiala líi¹ Ña'ñu¹u' Dios tyi'i.”

8 Xiia²¹gi tún² ngajée¹i Satanás Jesús fu yu¹ moo²¹ ñí¹ 'áai¹. Joon ga'e²e Jesús jilaa²¹ fuu²¹ náa¹ la 'ui juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a.

9 Joon gajin²in:

—Cwó³-oo jilaa²¹ 'elo tyi'i wana sii¹³'i wojní²i tyaní³ii 'e un'goo²o jna.

10 Joon jin² Jesús sii²¹'i 'ii:

—Cwei², Satanás, tsu ni jí² tya' Dios jin²: “Un'goo²o Ña'ñu¹u' Dios tyi'i; joon jmoo²¹o jiin¹³ to² tyu² 'ii.”

11 Joon Satanás do gajeen²¹mo coon¹³ Jesús. Joon gatyaliin² ángeles 'e unjí²in Jesús.

'Láa² Jesús 'wii²¹² jmoo¹o to² tya'a fu li sii²¹ Galilea

12 Joon mo ganúu²un Jesús 'e Wó³ do 'yúu¹i 'nuñi³ gangóo¹on fu li sii²¹ Galilea.

13 Pe jo gajaan¹ fuu²¹ Nazaret, gangacwaa²¹a fu Capernaum, coon²¹ fuu²¹ náa¹ ti' tyiia¹ do. 'Wó² tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ Zabulón coon¹³ Neftalí.

14 La joon galí¹ 'e gatsín¹ júu³ tya' jaain²¹ tsá² sii²¹ Isaías. 'Ii jaain²¹ 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios la mo jéei¹. Joon gataan¹an ni jí² júu³ 'e jin²:

15 'Wó² tya' Zabulón coon¹³ Neftalí 'e roon¹ li' caai¹ tyiia¹, li' caai¹ li 'yee²¹i ñi¹ jmii²¹ Jordán li sii²¹ Galilea, li néei¹ tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

16 'In tsá² 'in néei¹ li 'íi¹ nuu²¹ ganii²¹i coon²¹ jí² fee¹.

Joon nigajná² joo²¹ tya' 'in tsá² 'in tói¹ 'mó¹ do.

17 Joon galáa² Jesús 'wii²¹² cwoo¹o júu³ tyú², jin²in:

—Cwojaa²¹-'oo' coon¹³ Dios tsu ti li tyu² Dios to² jee²¹² tsá².

Tø²ø Jesús tyúuin² tsá² 'in jmoo¹o to² saain²¹ joo²¹ taai²¹² jmü²¹

18 La 'ü²¹² ngóo¹o Jesús ti' tyíia¹ Galilea gangaa¹i gáí¹ tsá² taain²¹² to² pii²¹i 'mó¹ tsi tyíia¹ do. Tsub joon to² tya'a. La 'oo²¹ ruu²¹mo 'in tsá² gáí² do. Jaain²¹ sii²¹ Simón 'in sii²¹o jon Tü³, 'in jaain²¹gi sii²¹ Dii³.

19 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Moo²¹o' coon¹³ jna joon jmée³na 'naa' tsá² jmoo¹o to² saain²¹ tsá² 'in lín² tsá² tyíia.

20 Tsifu joon gatuu²¹u 'mó¹ tya'a joon ngalín²mo coon¹³ Jesús.

21 Xuu ngó¹xu joon mo gangaa¹i gáí¹gi tsaruu²¹i. Jaain²¹ sii²¹ Jacobo, 'in jaain²¹gi sii²¹ Wó³. Joon¹on Zebedeo 'ii. Táa¹i tsi barco coon¹³ jmii²¹ 'míi¹i náu³. Joon gatø²ø Jesús 'ii.

22 Joon tsifu joon ga'woo²¹mo 'e barco do. Do-o gatíuu²mo jmii²¹ joon ngalín²mo coon¹³ Jesús.

'E²e Jesús tsá² fúui¹

23 Joon gangó¹ Jesús la caain²¹ li sii²¹ Galilea 'e²e tsá² inuu cwo¹ tya' tsá² Israel sii²¹ sinagoga. Ga'e²e tsá² xiiala ilí² mi tyu² Dios to² tsá² joon gaun'láa¹i Jesús tsatsaa¹³ 'in tyán¹an jilaa²¹ nii² jmoowú¹.

24 Joon galicwii¹mo tsá² Jesús la caain²¹ li sii²¹ Siria joon gangajée¹i tsatsaa¹³ 'in tyán¹an jmoowú¹ 'láai² 'ii¹³. Seen²¹ 'in taai² tyí². Seen²¹mo 'inlíi¹³ 'in taai² 'inlíi¹³ alma tya'a, seen²¹mo 'inlíi¹i jmoo²¹ wúu¹ jooiñii¹, seen²¹mo jon 'in sitsuu¹³ cwoo²¹ tii²i. Joon gaun'láa²mo Jesús 'ii.

25 Joon fúu¹mo tsá² néei¹ Galilea ngalín²mo coon¹³ Jesús. Ngalín²mo jon 'inlíi¹³ tsá² néei¹ Decápolis, coon¹³ Jerusalén. Seen²¹mo jon 'in ningalín² coon¹³ fu li sii²¹ Judea joongi fu cwoo¹³ roon¹on li' caai¹ li 'yeei²¹ ñi¹ jmü²¹ Jordán.

5

Cwoo¹o Jesús júu³ tyú² tsaa² moo²¹

1 Joon mo gangaa¹i Jesús 'in tsá² fúui¹ li¹ gasoo¹o coon²¹ moo²¹ joon do-o gacwó²o. Joon gangatyéein¹ tsá² tya'a cu' li' li tyíin¹in,

2 joon ga'laa²¹ Jesús 'wii²¹² 'e²e 'in tsá² do, jin²in:

'Tin 'in tsá² jløø¹³

3 —Jløø¹³mo 'in ñí²i 'e 'ná¹ licwii¹in Dios, tsu tyu² Dios to² 'ii.

4 'Jløø¹³mo 'in néi¹ faí³ tsu icwo¹o Dios 'ii fo'feei¹ tya'a.

5 'Jløø¹³mo 'in 'wo²-tsi 'áai¹ tsu i'ii²¹mo 'e juncwii²¹ 'múui².

6 'Jløø¹³mo 'in 'iin²¹²in 'áai¹ jmá¹a la to² tyu² Dios, tsu Dios iuncoon¹³on 'ii 'e jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹²in.

7 'Jløø¹³mo 'in feei¹-tsi tya' tsá² xeei²¹ tsu ilifeei¹-tsi Dios coon²¹ tún² tya'a.

8 'Jløø¹³mo 'in jo tóin¹ júu³ tya'a tsu 'ii-o iní²i Dios.

9 'Jløø¹³mo 'in jmoo¹o 'e seen²¹ tsá² tyú² la 'oo²¹ 'ii tsu ilii¹in jóon¹ Dios.

10 'Jløø¹³mo 'in ní²i wúu¹ tsu 'wii¹³ jmoo¹o la to² tyu² Dios tsu Dios tyu²u to² 'ii.

11 'Jløø¹³mo 'naa' mo jíi²in tsá² 'naa' joon jmaai²¹ tsá² 'naa' joon faa²¹a tsá² júu³ tajuu²¹ gó² tyi'naa' 'wii¹³ cwáain¹ tyíia.

12 Jmaa²aa' jløø¹³naa' jo cwolii¹innaa' caain²¹ tsu i'ii¹³naa' coon²¹ 'e tyú² 'áai¹ tyii' fu ñu'fú². Tsub la joon jon gajmaa¹a tsá² tya' 'in nigacwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios ca la mo jeei¹, ga'øø¹mo tsá² 'ii.

'Naa' líi¹naa' lawa ñi² joongi lawa coon²¹ jí¹ 'e coo²¹ tyani tsá² taain²¹² juncwii²¹

13 'Naa' líi¹naa' lawa ñi² jee²¹² tsá² taain²¹² juncwii²¹ lo. Pe wana jo jmaai²¹gi to² ñi² tya'a, jo li ñi²gi 'uunñi² tya'a. Jo lí² liñi²gi tún¹. Jo jmeei¹gi to² jiin¹³ 'e dya² tsá² tya'i fu¹ 'ø¹ tsá² joon.

14 "Naa', 'in líi¹ tsá² tyiia, líi¹naa' lawa coon²¹ jí² 'e coo²¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹. Wana ná¹ coon²¹ fuu²¹ yu' moo²¹ jo lí² 'meei²¹ 'ña'a.

15 La joon jon jiin¹³ jaain²¹ tsá² jo lí² 'uí¹ jí² coon²¹ jí² coo²¹o joon sii²¹i nũ' coon²¹ 'mó² 'ii²¹ cwuu²¹. Pe xu joon isii²¹i li yu'gi do joon lí² jnee¹i jleei²¹ 'in néei¹ tsi inũ do.

16 Joon la joon 'naa' jmaa²aa' 'e tyú² 'e tí²naa' joon coon¹³ la joon icón² tsá² cwáain¹ 'e tyú² jmoo²oo' joon iun'goo²¹o tsá² Dios Jmii²¹ tyii' tyín¹ nũ'fú².

E²e Jesús tsá² cwáain¹ tya' ley

17 'Jo cwolií²naa' gacwéi¹na 'a jmáa³aa 'e jo 'ee to² tí¹gi ley tya' 'líi²¹² Moisés coon¹³ júu³ ga'ee¹ 'in nigacwoo¹o júu³ tya' Dios la mo jéi¹. Jon'on gagóo³oo jmáa³aa la joon, gagóo³oo jmaa¹³aa tsá² júu³ 'ee 'øøi¹²¹-tsi tsá² 'e júu³ do.

18 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' la 'íi²¹² roon¹on ñũ'fú² coon¹³ cwoo¹³ juncwii²¹ jiin¹³ ca pii³ wa'a lí¹ 'e jo 'ee to² tí¹ 'e ley do. Jmaa²¹ mogi to² ca gatsín¹ jilaa²¹ 'e 'ná² lí¹.

19 Joon doñi'iin wana jo jmoo¹o la to² tyu² ley do, xu'fin¹³ 'e 'wéi¹gi 'e ley do, joon 'e²e tsá² 'e jmáa¹a tsá² la joon, xaai²¹gi 'in tsá² do la jee²¹² jileei²¹ li tyu² Dios to². Pe 'in jmoo¹o jiin¹³ la tí² to² tyu² joon 'e²e tsá² 'e jmáa¹a la joon, tsafee¹mo ilii¹in li tyu² Dios to².

20 Tsu fuu²¹²uu 'naa' wana jo 'øøi¹²¹gi-'oo' joon wana jo jmaa²gi' jiin¹³ la 'iin²¹²in Dios jmá¹ tsá² lagi 'in tifo² tya' ley coon¹³ 'in tsá² fariseos jo jmii²¹² cwotáan²naa' li tyu² Dios to².

E²e Jesús tsá² cwáain¹ tya' 'nii²¹-tsi tsá²

21 'Nanũ²ũũn' júu³ tya' 'líi²¹² tsacøøi¹³ jin²: "Jo jngaa¹²naa' tsá², tsu 'ná¹-a lisá² 'ii²¹ tya' 'in jngaai¹² tsá²."

22 Pe fuu²¹²uu 'naa', doñi'iin 'in tya'nii²¹-tsi coon¹³ ruu²¹i ilisá² 'ii²¹ tya' 'ii. Joon tya' jileei²¹ 'in jíi²in ruu²¹i 'in tsacøøi¹³ jee²¹² 'in tyu² to

nifu ijmaa¹a 'ii²¹ tya' 'ii. Joon 'in un-sii²¹ ruu²¹: "Tsá² caai²¹ 'nũ." 'Áai¹ tyan' 'íi¹ fo² li sityú² 'in jin² la joon.

23 "Wii¹³ joon wa 'iin²¹²u'u cwo²o Dios coon²¹ 'e 'yaaí¹-o'o inũ cwo¹ pe la jee²¹² siin¹³in tyani altar do wa'a gatii²¹-o'o 'e 'ee¹mo ruu²¹u 'nũ,

24 tú² 'e cwo²o Dios 'e 'yaaí¹-o'o do tyani altar. Joon cweei², cwo-jmaa¹³a júu³ røø²¹ coon¹³ ruu²¹u. Joongi ñi²i ñicwo²o 'e 'yaaí¹-o'o do.

25 'Joon wana 'iin²¹²in tsajée¹ 'nũ tyani tsaa'to² 'e cwo¹o 'nũ tsaa², siin¹³ coon¹³on júu³ røø²¹ tya'i fu li cwoliin²naa' coon¹³on joon coon¹³ la joon jo tsajée¹ 'nũ tyani tsaa'to². Tsu wana gajée¹ 'nũ tyani tsaa'to² do, joon ityu² to² 'íi¹³ tya'a tsajéei¹ 'nũ 'nũñi³.

26 Joon 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'nũ jo lí² júu¹³u 'nũñi³ do ca cí²i coonti 'e cuu² do.

E²e Jesús tsá² 'e jo feei¹ tsá² tsamí²

27 "Nanũ²ũũn' júu³ tya' 'líi²¹² tsacøøi¹³ 'e jin²: "Jo foo¹u'u tsamí² tya' tsá² xeei²¹."

28 Pe fuu²¹²uu 'naa' doñi'iin 'in jøø²i jaain²¹ tsamí² joon wana sooin²¹ tsá² 'ii lawa'a 'e niga'laa²¹o coon¹³ 'ido.

29 'Wana unni²i tsáa¹ jmoo¹ 'le²u, tyí²ta, pí²ta wíin² tsu tyú²gi wa'a tsa'íi¹ unni²i do lagi wa cwoo¹³o li 'ii²¹ la tøø²¹u'u.

30 Sina cwoo¹o tsáa¹ jmoo¹ 'le²u tyu¹³u, pí²ta wíin² tsu tyú²gi tyi'i tsa'íi¹ cwoo¹o lagi wa cwoo¹³o li 'ii²¹ la tøø²¹u'u.

E²e Jesús tsá² wa'a tíui² tsá² tsamí² tya'a

31 'Gajin²in tsá² la mo jéi¹: "Wana tíui² tsá² tsamí² tya'a 'ná¹ cwo¹o coon²¹ mo'jí² jin²in 'e nigatíu¹mo 'oo²¹²o."

32 Pe fuu²¹²uu 'naa' wa gatíui² tsá² 'oo²¹²o, wana jo mo 'láa¹a coon¹³ tsañũ¹ xeei²¹, 'in tsañũ¹ do jmoo¹o 'e 'lee²¹i 'in tsamí² do wa cuu²¹i cwoo²¹o tún¹ coon¹³ tsá² xeei²¹. La joon jon doñi'iin tsañũ¹ 'in cuui²¹

cwoo²¹o coon¹³ jaain²¹ tsamí² 'in nigatíu² nũ¹ tya'a i'noo¹o 'in tsañũ¹ do tsaa² lawa'a fee²¹i tsamí² tya' tsá² xee²¹mo.

E'2e Jesús tsá² 'e jo 'é¹ tsá² Dios

33 'Nanũ²ũn' júu³ tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ 'e jin²: “Jo cuu¹³u júu³ tyi'i 'e niga'é¹u tyani Ña'ñũ¹u.”

34 Pe fuu²¹²uu 'naa' jo 'é¹u'u tyani tsá² coonti. Jo 'é¹u'u coon¹³ ñũ¹fú² tsu joon si² li sili²¹² tya' Dios.

35 Jon'gi'i 'é¹u'u coon¹³ cwoo¹³ juncwii²¹ tsu do-o 'ø²ø² Dios. Jon'gi'i coon¹³ Jerusalén tsu do-o fuu²¹ tya' róøi¹³ 'in feel¹.

36 Jo 'é¹u'u Dios coon¹³ po'tyi²i tsu jo lí² litaa²¹ si 'wii¹ 'ee jii¹³ coon²¹ jnú¹ tyi'i.

37 Jiin¹³ fóo¹³o “jooon” si “ún³” 'ee. Wana foo²¹gi'i 'áai¹ lawa 'e faa²¹a 'in 'lii¹³.

E'2e Jesús tsá² 'e jo coon¹on tsá² tya'a

38 'Nanũ²ũn' júu³ tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ 'e jin²: “Wana gatyí²i coon²¹ mi² unni² tsá² la joon jon tyí¹ tsá² mi² unni²i. Joon wana gatyí²i moojon² tsá² la joon tyí¹ tsá² moojón²on.”

39 Pe fuu²¹²uu 'naa': Jo tíi¹³u'u coon¹³ 'in gó². Lí' cñi¹³i jmaa²a. Wana gatyũn¹ũn tsá² ju²u cataain²¹² pe cwóo¹³o lí' cataain²¹gi ju²u cwotyũn¹ũn.

40 Wana 'in 'iin²¹²in tsajée¹i 'nũ tyani tsaa'to² 'e 'iin²¹²in tyí¹i 'mi² tyii¹³i. Cwoo¹³o 'mi² tyii¹³i, cwóo¹³o jon 'mi³ jnú¹ yũ lúu¹³u.

41 Joon wana 'in jin² cwocón²on láa¹a coon²¹ kilometro cwocón²on coon²¹gi líi¹. Joon wana 'in mi¹³ 'nũ cwoo¹³o 'ee mi¹i do.

42 Joon mo 'iin²¹² tsá² 'e tyí² tyi'i cwoo¹³ta.

E'2e Jesús tsá² 'e ná¹-a 'e li'iin²¹²in tsá² 'in 'eei¹ 'ii

43 'Nanũ²oo' jon júu³ tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ 'e jin²: “Cwoli'iin²¹²mo'o

tsá² 'in seen²¹u'u tyú² coon¹³on joon 'ee¹mo'o 'in 'eei¹ 'nũ.”

44 Pe jna-gii fuu²¹²uu 'naa', —gajin² Jesús— cwoli'née¹mo'o 'in 'eei¹ 'naa', fáa¹³aa' tyú² tya' 'in faa²¹a 'laa²¹ tyii', jmaa²aa' jmaai² 'e tyú² tya' 'in 'eei¹ 'naa', fáa¹³aa' júu³ tyú² tya' 'in jii²in 'naa' joon tya' 'in jmaai²¹ 'naa'.

45 Joon coon¹³ la joon ilii²naa' jóon¹ Dios ñũ²ũn 'in tyiin¹ ñũ¹fú². Tsu Dios jmoo¹ 'yeei²¹ ñi¹ tya' tsá² gó² la joon jon tya' tsá² tyú¹, jmoo¹o jon 'e tsáa¹ jmi¹ jee²¹² tsá² jmoo¹o la to² tyú² la joon jon jee²¹² 'in tsá² 'in jo jmoo¹o la to² tyú².

46 ¿Ti líi²naa' 'e tí²-tsi Dios tyii' wa'a 'iin²¹²naa' jii¹³ 'in 'iin²¹²in 'naa'? Tsu 'in cón²on 'laa¹³ tya' li 'nñi¹ tsá² jmoo¹o la joon.

47 ¿Ti líi²naa' 'e tyú² jmoo²oo' mo foo¹³naa' 'e tyú² tya' jii¹³ 'in tyú² seen²¹naa' coon¹³on? Ca 'in jo cwii¹in Dios jmoo¹o la joon.

48 Tsu 'wii¹³ joon jmaa²aa' tyú² tya' jileei²¹ tsá² la jmoo¹o Dios tyiin¹ ñũ¹fú² tyú² tya' jileei²¹ tsá².

6

E'2e Jesús tsá² tya' to² tyú² 'e jmoo¹o tsá²

1 'Jo jmaa²aa' 'e tyú² tya' tsá² jii¹³ la ní²i tsá² xeei²¹, tsu wana jmoo²oo' la joon jo 'ii¹³naa' tya' Ña'ñũ¹u Dios tyii' 'in tyiin¹ ñũ¹fú² jii¹³xu tya' 'e tyú² 'e nigajmaa²aa' do.

2 Tsu 'wii¹³ joon jo fu²u tsá² mo 'e cwo²o tsá² sityéin¹³ jmi²¹². Tsu seen²¹ tsá² 'in sisí²i 'i¹-tsi 'e jmoo¹o inũ cwo¹ sinagagas joon jee²¹² 'nú¹ 'in jmoo¹o 'e tyú² tya' 'in sityéin¹³ jmi²¹² pe jii¹³ 'e ní²i tsá². Joon faa²¹ tsá² tyú² tya'a. Pe 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', coon¹³ 'e tyú² do 'e nigafaa²¹ tsá² tya'a ga'ii²¹mo 'ido jii¹³ 'ii²¹ 'e gatí²i.

3-4 Pe mo cwo²o 'e 'in sityéin¹³ jmi²¹², 'uun²¹mo cwo²o, ce jii¹³ 'in seen²¹ tyú² coon¹³on jo ñii¹. Joon

Ña'ñu¹u' tyi'i 'in ni¹ jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá² 'uui²¹ icwo¹o 'n^u 'e gatí²u.

E'²e Jesús tsá² xiiala lí² faa²¹ tsá² júu³ tyú²

⁵ Joon mo foo²oo' júu³ tyú² jo jmaa²aa' la jmoo¹o 'in tsá² 'in sisí²i 'i¹-tsi 'e jmoo¹o. 'In tsá² do tí²-tsi téen²in in^u cwo¹ sinagogas joon li lí¹ tyú² jee²¹² 'nú¹ téen²in faa²¹a júu³ tyú² tya'a li ni¹ tsá². Pe 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': niga'ii²¹mo 'in tsá² do 'e gatí²i.

⁶ Pe mi fo²o júu³ tyú² tyi'i joon 'ú¹u tsi in^u joon jni²i 'ñú¹ do joon mi²i 'uui²¹ tyani Ñu²u. Joon Ñu²u 'in ni¹o jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá² 'uui²¹ icwo¹o n^u 'e gatí²u.

⁷ Joon mo fó²oo' júu³ tyú² jo jmaa²aa' la jmoo¹o 'in jo cwii¹in Dios Jmii²¹, tsá² 'in faa²¹a júu³ 'e jo 'ee to² tí² 'ii. Joon 'i¹-tsi 'e nuu¹un dios tya'a wa faa²¹a 'láai² naa' júu³ tyú² tya'a.

⁸ Jo jmaa²aa' la jmoo¹o 'ino tsu Ñú²u nii¹o jilaa²¹ 'e 'naa²aa' la n^u'gi 'e mí²í'.

⁹ Tsu 'wii¹³ joon mo fó²oo' júu³ tyú² joon fo²oo' la no:

Nu¹u tyiín¹ ñu¹fú²,

cwoun'goo²¹o tsá² jiin¹³ 'n^u-u.

¹⁰ Cwolí² 'e tyu²¹u to² jee²¹² tsá².

Cwojmaa¹a tsá² taain²¹² juncwii²¹ jiin¹³ la 'iin²¹²u'un la jmoo¹o 'in taai² ñu¹fú².

¹¹ Cwoo¹³ jna'a 'uunñi² tyii'i jmii²¹² no jiin¹³ la 'naa²¹a'a.

¹² Jmaa²a fee¹-'o'o 'wii²¹² tyii'i jilaa²¹ 'e gó² 'e nigajmoo²o'o.

Tsu la joon jna'a nigajmoo²¹o'o fee¹-tsii'i 'e gó² 'e nigajmaa¹a tsá² tyii'i.

¹³ Jo cwo²o wa'a 'e 'naa²¹a'a tsaa²; 'láa²i jna'a jee²¹² jilaa²¹ 'e gó².

Tsu tyi'n^u-u jilaa²¹ to² coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi coon²¹ tøø²mo. Amén.

¹⁴ 'Tsu wana 'naa' jmoo²oo' feei¹-'oo' tya' 'in nigajmaa¹a 'e gó²

tyii' la joon jon Ñú²u 'in tyiín¹ ñu¹fú² ijmaa¹a feei¹-tsi 'wii²¹² tyii'.

¹⁵ Pe wana jo jmoo²oo' feei¹-'oo' tya' tsá² xeei²¹ la joon jon 'Ñú²u jo ijmaa¹a feei¹-tsi 'wii²¹² tsaa² tyii'.

E'²e Jesús tsá² cwáain¹ tya' mo gø² tsá² tyiiañi¹

¹⁶ Joon mo cøø²øø' tyiiañi¹ jo jmaa²aa' faí³ lí²naa' la jmoo¹o 'in sisí²i 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹o. Tsu 'iin²¹²in 'in tsá² do 'e iñi² tsá² 'e gø²ø tyiiañi¹. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' niga'ii²¹mo jilaa²¹ itii²i.

¹⁷⁻¹⁸ Pe mo cøø¹³ø tyiiañi¹ roon¹³un ní²i joon xaai²¹² tyí²i wuu²¹ 'e jo liñi²i tsá² 'e cøø¹³ø tyiiañi¹. Wa cøø¹³ø tyiiañi¹ 'uui²¹ 'e liñi¹o Ñu²u joon 'ii icwo¹o 'n^u 'e gatí²u.

E'²e Jesús tsá² xiiala lí² sáa¹i 'e tyú² tya'a fu ñu¹fú²

¹⁹ Jo saa²aa' jilaa²¹ 'e tyú² tyii' fu ni cwoo¹³ juncwii²¹ tsu fu ni cwoo¹³ juncwii²¹ joo'fu² cuu²¹u, si ili'oo² 'ee si itsataai² 'uun²¹ icón² 'ee.

²⁰ 'Áa¹mo tyú²gi tyii' wa saa²aa' 'e tyú² tyii' fu ñu¹fú² li jo icuu²¹u joo'fu² jon'gi ili'oo² joon jo lí² tsataai² 'uun²¹ icón².

²¹ Joon doñili¹ 'e sáa¹ tsá² 'e tyú² tya'a do-o jon 'iin²¹²in cwá²a —jin² Jesús.

E'²e Jesús tsá² xiiala ilí² ngí¹i coon²¹ tsáa¹

Faa²¹gi Jesús jin²in:

²² —La 'i¹-tsi tsá² la joon ingí¹. Joon wana canii² 'i¹-tsi tsá² coon²¹ tsáa¹ ingí¹ la ngí¹ tsá² mo jmii¹.

²³ Pe wana gó² 'i¹-tsi tsá² jo ñii¹i xiiafu tsáa¹a la mo ngí¹ tsá² mo 'woo¹. Joon wa lí²i tsá² 'e ngí¹i mo jmii¹ pe 'e gó²o 'i¹-tsi 'áa¹mo 'í¹ n^uu²¹ li ngí¹i.

E'²e Jesús tsá² 'e 'ná¹-a 'iin²¹²in jiin¹³ Dios Jmii²¹

²⁴ Jiin¹³ jaain²¹ tsá² jo lí² jmaa¹a la to² tyu² gá¹ ñi'fi²¹². Tsu ili'ee¹ 'in jaain²¹ joongi 'in jaain²¹gi ili'iin²¹²mo.

Joon wana ijmáa¹ a la to² tyu² jaain²¹ 'e jo 'ee ilitsái¹-tsi 'in jaain²¹ do. Joon jo lí² jmá¹ a tsá² la to² tyu² cuu² la 'ii²¹² jmoo¹ o la to² tyu² Dios.

'E²e Jesús tsá² 'e 'aa¹mo Dios Jmii²¹ 'in tsaa¹-tsi 'ii

25 Tsu² 'wii¹³ joon fuu²¹²uu 'naa', jo cuu¹³-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e cøø²øø' coon¹³ 'e 'uu²uu' 'e taan²¹²naa' juncwii²¹ jon'gi tya' 'mi² tyi²ii'. Tsu² tyiin²gi juncwii²¹ tya' tsá² lagi 'e gø² tsá² joon tyiin²gi cuerpo tya' tsá² lagi 'mi² 'e tyi²i.

26 Coon²oon' cwáain¹ tya' ton¹ 'øø¹i tya'cwí² tsu² jo 'ee jñi¹i, jon'gi 'ee roo²¹ tya'a 'e coon¹on, jon'gi 'e coon¹on wa 'máa¹ a tsi tyu², xu² li'i Ñu²oo' 'in tyiin¹ ñu²fú² cwoo¹o 'e gø²ø 'ido. Joon tyiin²gi 'naa' lagi ton¹.

27 Jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' lí² jmé¹i 'ña'a ca'no³ metro li ní¹gi coon¹³ jilaa²¹ 'e cu²-tsi lí²i.

28 '¿'Ee li' cu²-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'mi² tyi²ii'? Tyaan²aan' cwáain¹ lí³ cartu² 'e cwaain²¹ jiin¹³ li cwii²¹. 'E lí³ do jo jmoo¹ o to² jon'gi 'mii¹i 'mi²

29 pe fuu²¹²uu 'naa', ca 'lí²¹² røøi¹³ Salomón coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a jo li la li 'e lí³ do.

30 Joon wana gajmaa¹ a Dios jilaa²¹ lí³ 'ya²gi 'e taa²¹ coon²¹ jmii²¹² joon coo²¹o coon¹³ jí², cwoliñ² 'naa' icwo¹ Dios 'naa' jilaa²¹ siin¹³ñn'. ¡Tsá² 'in cu²-tsi coon¹³ Dios 'naa'!

31 Tsu² 'wii¹³ joon jo cwotaan²naa' cu²-oo' coon¹³ Dios. Jo 'i¹-oo' 'ee icøø²øø' jon'gi tya' i'uu²uu' jon'gi tya' 'mi² ityi¹³ii'.

32 'Áa¹mo 'i¹-tsi 'in jo cwii¹in Dios tya' jilaa²¹ 'e júu³ lo, pe Ña'ñu¹u 'in tyiin¹ ñu²fú² ñii¹o jilaa²¹ 'e 'ná¹ jmé¹i to² tyii'.

33 Pe cwoo¹³-oo' 'e tyu² Dios to² 'naa' joon jmaa²aa' jiin¹³ la 'iin²¹²in. Joon wana jmoo²oo' la joon i'ii¹³naa' jilaa²¹ 'e catyia² do.

34 Jo 'i¹-oo' jmii²¹² nano tya' fa'í³ ilisá² tsa'oo²¹ tsu² fa'í³ ilisá² tsa'oo²¹ 'e

tya' tsa'oo²¹-o joon. 'E fa'í³ 'e sá² la coon²¹ jmii²¹² líin²mo tya' jmii²¹² joon.

7

Jo jmaa²aa' 'ii²¹ tya' tsá² xeei²¹

1 'Jo jmaa²aa' 'ii²¹ tya' tsá² xeei²¹ joon jo ijmá¹ a Dios 'ii²¹ tyii'.

2 Tsu² Dios ijmáa¹ 'ii²¹ tyii' jiin¹³ la nigajmaa²aa' do. Coon¹³ 'ii²¹ 'e gatyiin²aan' tya' tsá² coon¹³ 'ii²¹ joon icon¹on Dios 'ii²¹ tyi'naa'.

3 Tyú² jøø²ø 'e tyi¹ pi³ 'yu² unni² tsaruu²¹u pe jo cón²on cwáain¹ coon²¹ po³ 'mó² 'yu² unni²i 'wo'o.

4 '¿'Ee li' fu²u tsaruu²¹u: "Cwó² tyi³ii tyi¹ 'yu² unni²i", pe joongi 'yu² coon²¹ po³ 'mó² 'yu² unni²i?

5 '¡In sisi¹i 'i¹-tsi 'e jmoo¹o 'naa'! Tyi¹du' po³ 'mó² 'yu² unni²i jeei¹ joongi lí² tyi²i tyi¹ 'yu² unni² tsaruu²¹u.

6 'Jo cwoo²oo' 'e júu³ cwaai³ tya' Dios tya' tsá² 'in lí¹i la lí¹i tsii²¹, 'in jo tsí¹ tsa'goo¹o, jo 'ee ilinuu¹³u jiin¹³ ijmee²¹mo 'naa'. La joon jon jo cwoo²oo' jilaa²¹ 'e jai² lí²naa', 'e li la li perlas tyii', tya' 'in tsá² 'in lí¹i la lí¹i ñi¹ tsu² jiin¹³ i'ø¹o 'e júu³ do —jin² Jesús.

Cwoo¹³-oo' 'e cwo¹ Dios 'naa' 'e tyú² tya'a

Faa²¹gi Jesús jin²in:

7 —Mí²ii' joon icwo¹ Dios 'naa'; joon wana 'naa²¹naa' Dios joon ityee²¹moo' 'ii; joon wana pó²oo' 'ooa'ná¹, Dios i'ná² tyii'.

8 Tsu² tya' jilee²¹ 'in mí¹i, i'ii²¹mo; joon jilee²¹ 'in 'noo¹o ityii¹³a; joon 'in pó² 'ooa'ná¹ 'e 'náa¹ a i'ná¹ tya'o.

9 'Jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' jo icwoo²oo' yu²u tyii' coon²¹ cuun²¹² wa'a gamii¹i coon²¹ 'iñi¹.

10 Jon'gi cwoo¹³naa' jaain²¹ mii²¹ wa'a gamuu¹i jaain²¹ joo²¹ taai² jmii²¹.

11 Joon wana 'naa', 'in lí¹i 'in gó², ñi²oo' 'e cwoo²oo' 'e tyú² tya' yu²u²¹

tyii', fee¹gi 'áai¹ icwo¹ Dios 'e tyú² tya' 'in m¹i.

12 Tsu 'wii¹³ joon jmaa^{2aa}' tya' tsá² xeei²¹ jiin¹³ la 'iin²¹²naa' jmaa^{1a} tsá² xeei²¹ tyii'. Coon¹³ la joon itiin¹³ moo' 'e ley tya' Moisés coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya' 'in tsá² 'in gacwoo^{1o} júu³ tyú² tya' Dios ca la mo jéei¹.

Cwoo¹³-oo' 'ii¹ 'naa' 'ooca'nú¹ cu² áai¹

13 "Ii¹ 'naa' 'ooca'nú¹ cu² 'áai¹ tsu¹ 'ú² 'áai¹ 'e 'ooca'nú¹ si² li 'ii²¹ joon 'e fu¹ 'e tsá^{1a} li 'ii²¹ 'áa¹mo 'ú² 'e fu¹ joon. Joon fúu¹mo tsá² tsalín² fu¹ joon.

14 Pe cu² áai¹ 'e 'ooca'nú¹ tyi² fu ñu¹fú² joon tii² 'e fu¹ 'e ngo² fu ñu¹fú². Joon xu¹ tsá² 'in tsaa²¹ 'e fu¹ 'e tsá^{1a} ñu¹fú².

Cwii¹ tsá² 'mó² 'oofuu²¹ coon¹³ 'oofuu²¹ tya'

15 'Un'øø¹naa' yaanaa' coon¹³ 'in tsá² 'in jin² 'e faa^{21a} cwáain¹ tya' Dios pe jo jo¹. Jalín²mo jee²¹² 'naa' lawa joo'saa²¹ xuui²¹² 'in 'wo²-tsi 'áai¹ pe 'yia¹ tsiinuu²¹ 'in 'li¹³mo 'ii.

16 Lí²-i licwii²¹naa' 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo^{1o} tsu¹ jo cún¹ tsá² mi³ wuun-jøø¹³ 'mó² tóon¹, jon'gi cún¹ tsá² mi³ cwaríi³ 'mó² tóon¹ náa².

17 La joon jon coon²¹ 'mó² 'oofuu²¹ tyú² cwoo^{1o} jiin¹³ 'oofuu²¹ tyú²-u. Coon²¹ 'mó² 'e gó² cwó^{1o} jmaai² 'oofuu²¹ 'e gó²-o.

18 Coon²¹ 'mó² 'oofuu²¹ tyú² jo lí² cwo¹ 'oofuu²¹ gó² jon'gi lí² cwo^{1o} coon²¹ 'mó² 'oofuu²¹ gó² 'oofuu²¹ tyú².

19 Joon jilaa²¹ 'mó² 'oofuu²¹ 'e jo cwo^{1o} 'oofuu²¹ tyú² 'ná¹ 'wiin²¹ 'in joon coo^{1o}.

20 Iliñi² 'naa' xiiala lí¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo^{1o}.

Jo jileei²¹ 'ii²¹ li tyín¹ Dios Jmii²¹

21 'Jo jileei²¹ itsataai² li tyín¹ Dios Jmii²¹, 'in nigasii²¹ jna jin²in: "Ña'ñu¹u, Ña'ñu¹u." Jiin¹³ 'in nigajmaa^{1a} la to² tyu² Ñu³oo itsataai² li tyín¹in ñu¹fú².

22 Joon mi tyé¹ jmii²¹² joon fúu¹mo 'in jin²in sii²¹i jna: "Ña'ñu¹u, nigafaa²¹ jna'a coon¹³ 'e sii²¹ 'nu, joon coon¹³ 'e sii²¹ 'nu niga'wóo³na'a 'in 'lii¹³ taai² 'alma tya' tsá², la joon jon nigajmoo^{21o} 'o milagros fee¹ 'láai² tya' tsá²."

23 Pe joon ifuu²¹²uu 'ii: "Jo mo galicwíi³na 'naa', jeen¹³naa' tyaní³ii jileei²¹naa' 'in nigajmaa^{1a} 'e gó²" —jin² Jesús.

Tún² 'ii¹³ tñfuu²¹ jmoo^{1o} tsá²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

24 —Jileei²¹ tsá² 'in nuu¹un joon jmoo^{1o} la to² tyu²u líi¹ la líi¹ tsá² 'in 'øøi²¹-tsi, 'in jmoo¹³ 'nú¹ ni cuun²¹².

25 Joon mi jó¹ jmí¹ mii²¹, joon galifee¹ jmii²¹, joon 'la¹ tyi² 'e 'nú¹ do pe jo gacii² tsu¹ si² ni cuun²¹².

26 Pe 'in nuu¹un joon jo jmoo^{1o} la to² tyu²u líi¹ la líi¹ tsá² 'in báí¹ 'in gajmaa¹³ 'nú¹ ni too¹³.

27 Joon mo najó² jmí¹ joon galifee¹ jmii²¹, ga'la² tyi² 'e 'nú¹ do. Joon gaci²mo 'e 'nú¹ do coonti.

28 Joon mo gauntyeei¹ Jesús júu³ tyaa^{1a} do 'áai¹ tsa'goo²¹-tsi jileei²¹ coon¹³ 'e ga'ee¹ Jesús do.

29 Tsu ga'e² Jesús tsá² lawa 'in 'oo^{1o} to² jo 'ee¹ la 'é¹ 'in tifo² tya' ley tya' Moisés.

8

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² 'in líi¹ jmoowúu¹ 'e jgoo²¹ tya'

1 Mo gajngáa¹ Jesús 'e moo²¹ do fúu¹mo tsá² ngalín² caluu.

2 Joon gangatyéen¹ 'in jaain²¹ tsá² 'in líi¹ jmoowúu¹ 'e jgoo²¹ tya' coo¹³ li ngaai¹ Jesús. Joon 'in tsá² do gasii²¹ wojní¹ tyani Jesús joon jin²in sii²¹i Jesús:

—Tsañuu¹, feei¹du¹-o'o, wana 'iin²¹²u'un lí²-i un'láa²u jna.

3 Joon gataan¹an Jesús cwoo^{21o} tya' 'ido joon jin²in sii²¹i 'ido:

—'Iin²¹²mo jon. Un'láa²mo 'nu.

Joon tsifu joon ga'láa²mo 'e jmoowú¹ 'e jgoo²¹ 'e líi¹.

⁴Joon jin² Jesús sñ²¹i 'ido:

—Jo 'in fu²u jñ¹³ jaain²¹. Jiin¹³ cwoo¹³o cwo'eei¹³ 'wo'o untsá². Joon cwocwoo²o fa¹ tya' Dios jiin¹³ la to² gaty^u² ley tya' Moisés. Joon coon¹³ la joon liñi¹ tsá² 'e niga'láa²mo'o.

Gaun'láai² Jesús tsa'leei¹³ tya' 'in ty^u² to² 'láa²

⁵Joon mo gaí² Jesús fuu²¹ Capernaum joon gangatyéen¹in jaain²¹ 'in ty^u² to² 'láa² Roma co' li siin¹² Jesús

⁶joon gajin²in sñ²¹i 'ii:

—Tsañ^u¹, jmaa²'a feei¹-'o'o 'wii²¹² tyiia tsu jaain²¹ tsa'leei¹³ tyiia raain¹ tsaa¹³a coo¹³ 'mó² fu tyiia. 'Áai¹ jó¹ tsaa¹³a cuu¹³ 'áai¹.

⁷Joon Jesús gajin²in:

—Iní³oo, niun'láa²na.

⁸Joon 'in ty^u² to² 'láa² do gañii¹:

—Tsañ^u¹, jo tíi²na 'e 'u²u in^u tyiia, jiin¹³ ty^u²¹u to² 'e un'láa²mo tsa'leei¹³ tyiia joon i'láa²mo.

⁹Seen²¹mo jaain²¹ 'in ty^u² to² jna; jna-a jon ty^u³u to² 'láa². Joon mo ty^u³u to² 'láa² tyiia 'e tsáa¹a, tsaa²¹o. Joon wa fuu²¹²uu, “na¹” joon joo²¹-o. Joon wana ty^u³u to² tsa'leei¹³ tyiia 'ee jmáa¹a, jmaa¹o.

¹⁰Joon mo ganúu²un Jesús 'e júu³ lo joon ganga'goo²¹-tsi, joon jin²in sñ²¹i 'in ngalín² caluu:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jo mo gatsee²¹na jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² tsá² Israël 'in jo¹ líi²i la jo¹ líi² 'ino.

¹¹Fuu²¹²uu 'naa' 'e fúu¹mo jalín² li 'yeei²¹ ñi¹, jalín²mo jon li' li yooi¹³ ñi¹ jaa¹³i 'í¹ coon¹³ Abraham, coon¹³ Isaac coon¹³ Jacob fu li ty^u² Dios to² ñu'fú².

¹²Pe i'woo²¹mo Dios fu caluu 'in nanáa¹ ty^u² tya' 'e dø¹ do. I'woo²¹mo fu caluu li 'íi¹ n^u²¹. Joon ityi²i, joon cuu²¹i moojóon¹on —jin² Jesús sñ²¹i tsá² fúu¹ do.

¹³Joon gajin² Jesús sñ²¹i 'in ty^u² to² 'láa² do:

—Cwei¹ fu tyi'i, 'e jo¹ ni galí²u'u ilí² tyi'i.

Joon 'in tsa'leei¹³ tya'a tsifu joon ga'láa²mo.

Gaun'láa²mo Jesús 'yiaunsáa³ T^u³

¹⁴Joon gangó¹o Jesús fu li tyíin¹ T^u³, joon do-o gangaa¹i 'yiaunsáa³ T^u³ taain¹ y^u tyí².

¹⁵Joon gason¹ Jesús cwoo²¹o joon tsifu gacwó² tyí². Joon tsifu joon garoon¹on joon gatyaa¹ ty^u² 'e idø¹ Jesús coon¹³ 'in catyaa² do.

Gaun'láai² Jesús tsá² fúu¹

¹⁶Joon mo gatséi¹ ñi¹ gangajée¹i tsá² 'in taai²¹² 'in 'líi³ alma tya'a li sin² Jesús. Joon mo gaty^u² Jesús to² 'e 'wé¹ 'in 'líi³ do joon ga'woo²¹mo. Joon Jesús gaun'láai² ce jileei²¹ 'in tsatsaa¹³ do.

¹⁷La joon galí¹ 'e gatsín¹ júu³ gaí² 'in tsá² gacwoo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹ sii²¹ Isaías mo gajin²in: “Gajeen¹³mo 'e jo pí³-tsi', joon ga'wo²o jmoowú¹ 'e lee²e'.”

Lawa 'in 'iin²¹²in ngí² coon¹³ Jesús

¹⁸Joon mo gangó¹ Jesús 'áai¹ fúu¹ tsá² niteen¹in ce cu' li' li siin¹²in, joon gaty^u² Jesús to² wa'a tsalín² tsá² tya'a li' ngoo¹³ li náa¹ tyíia¹ do.

¹⁹Joon jaain²¹ jee²¹² 'in tifo² tya' ley do gangatyéen¹in li sin² Jesús joon jin²in sñ²¹i Jesús:

—Tifo², 'iin²¹²na ní³ii coon¹³ 'n^u doñixiia' cwoo¹³o.

²⁰Joon Jesús do gañii¹:

—'In cwii¹ sá² too²¹ tya'a tíi² xá¹ joon 'in ton¹ sá² sñ²i pe 'in Ruu²¹i Tsá² jo sá² tya'a li ján³.

²¹Jaain²¹gi 'in líi¹i tsá² tya'a gajin²in sñ²¹i Jesús:

—Ña'ñ^u¹, 'iin²¹²na ní³ii coon¹³ 'n^u pe cwo²o ní'áai¹³duu ñ^u³ jéei¹ nifu.

²²Joon Jesús do gañii¹:

—Na¹ coon¹³ jna. Cwoli² cwo'aai¹ 'in jo cwii¹in Dios 'in 'líi²¹² do.

Jmoo¹o Jesús 'ñi¹i tii² tyí²

23 Joon ga'í² Jesús tsi barco coon¹³ tsá² tya'a 'in ngalín² coon¹³.

24 Joon garóon² coon²¹ tyí² tá² líí¹ ca ganga'ó² jmí²¹ tsi barco do. Joon cwuu²¹mo Jesús la jee²¹² do.

25 Joon tsá² tya'a ngalín² ngaunj-naa¹-tsi 'ido. Joon gajin²in:

—¡Ña'ñu¹u! Laai²¹² jna'a. Ti li te²moo'o.

26 Joon Jesús do gañii¹:

—¿'Ee li 'goo²¹oo' 'áai¹? ¡'Áai¹ xu jai² líí²naa'!

Joon garóon² Jesús joon gaty^u²u to² 'e tyí² do coon¹³ jmí²¹ do 'e ján² tii². Joon coonti gajaan¹an tii².

27 'Áai¹ tsa'goo²¹-tsi 'in tsá² do joon gajin²in:

—¿'lin-gi 'in tsañuu¹ no? Ca tyí² coon¹³ jmí²¹ nuu¹³u to² tyu² 'ino.

Lawa gáí¹ tsá² Gadara 'in taai² 'in 'líí³ 'alma tya'a

28 Joon mo gatyí¹a Jesús li' ngóo¹³ tyí¹a cataain²¹ do li roon¹ cwoo¹³ 'wó² tya' tsá² seein²¹ Gadara gáí¹ tsañuu¹ 'in taai² 'in 'líí³ alma tya'a ga'woo²¹i li taa¹³ 'áan³ tya' 'líí²¹². 'In gáí¹ do 'in 'líí³mo ca jo lí² ngí¹ tsá² li' co' li táa¹i. Joon gangatyéen¹in li sin² Jesús.

29 Joon ga'láa² 'wii²¹² 'oo¹o gajin²in:

—¿'Ee to² ñi²¹i jee²¹² jna'a, Jesús? Jón¹ Dios 'næ. ¿Ti ñi²¹i 'e 'e²¹e jna'a wúu¹ la nu'gi ijó¹ 'ii²¹?

30 Joon coo¹³ joon taain²¹² ca poo²¹² ñí¹ fúu¹ líí¹ gó²ø.

31 Joon 'in 'líí³ taai² tya' 'in tsá² do gamí¹i tyani Jesús jin²in:

—Wana 'woo²¹o' jna'a wa'a cwo²¹o tsatoo²¹o' alma tya' 'in ñí¹ no.

32 Joon gajin² Jesús sñ²¹i 'in 'líí³ do:

—Cwolín²naa'.

Joon 'in 'líí³ taai² alma tya' 'in tsá² gáí¹ do ga'woo²¹mo joon ngataa²¹²i alma tya' 'in ñí¹ do. Joon tsifu joon 'in ñí¹ do ngalín² cwiin¹in li' sijí² joon gaxuu²¹i tsi tyí¹a do, joon gajoo²¹ jmí²¹ do.

33 Joon 'in 'aai¹ ñí¹ do ngalín² cwiin¹in 'goo²¹o fu ifuu²¹ gajmaa¹³a tsá² júu³ xiiala galí¹ tya' 'in tsá² 'in taai² 'in 'líí³ alma tya'.

34 Joon jilee²¹ tsá² néei¹ 'e fuu²¹ do ngalín² ngajóø²i Jesús. Joon mo gangaa¹ 'in tsá² do Jesús gamí¹i tyani Jesús wa cwo¹u'í¹ 'ido fu goo¹o.

9

Gaun'láa²i Jesús jaain²¹ tsá² 'in 'ii¹³ tá² cwoo²¹ tíí²i

1 Joon ga'í² Jesús tsi barco do joon gangí¹i li' cataain²¹ caai¹ tyí¹a do. Joon gatyee¹²i fuu²¹ li taain¹.

2 Joon gajée¹i tsá² jaain²¹ tsá² 'in 'ii¹³ tá² cwoo²¹ tíí²i 'yuui² coon²¹ jmoo²¹. Joon mo ganí² Jesús xiiala jo¹ líí²i 'in jalín² do gajin²in sñ²¹i 'in tsatsaa¹³ do:

—Tya¹-o' yú², ni'in²moo tsa² tyi'i.

3 Joon 'in líí¹³ tifo² tya' ley 'in taai² do niga¹-tsi: “In tsá² lo faa²¹a 'laa²¹ tya' Dios coon¹³ júu³ tya'a.”

4 Joon galiñii¹ Jesús 'ee 'i¹-tsi 'in tsá² do joon gaunngí¹i, jin²in:

—¿'Ee li 'i¹-'oo' 'e gó²?

5 ¿No-o jo taai²¹²gi fuu²¹²uu 'in tsá² no: “Ni'in²moo tsa² tyi'i”, si fuu²¹²uu 'e: “Ráan²un ngí² tíí¹³i?”

6 Pe 'e líí² 'naa' 'e Ruu²¹i Tsá² 'oo¹o 'ii²¹ ili'in²in tsa² tya' tsá² mo taain²¹² juncwii²¹, jøø²øø¹ 'elo.

Joon gajin² Jesús sñ²¹i 'in tsatsaa¹³ dó²:

—Ráan²un no; pé¹ jmoo²¹ tyi'i no, cwei¹ fu tyi'i.

7 Tsifu joon garoon¹on 'in tsá² do joon nga²mo fu tya'a.

8 Joon gafoo¹³mo 'in tsá² néei¹ do mo ganí² 'elo, joon gaun'goo²¹o Dios 'e nigacwo¹o Dios 'ii²¹ 'e li 'iin² tsá² tsa² tya' tsá².

Mo gatø¹ø Jesús Mateo

9 Joon mo gacwo¹í¹ Jesús fu li taain¹ do gangaa¹i jaain²¹ tsá² sii²¹ Mateo tyíin¹in cón² 'laa¹³ 'e 'nñ¹ tsá². Joon gajin² Jesús sñ²¹i Mateo do:

—Na¹ coon¹³ jna.

Joon 'in Mateo do garóon²on li tyín¹in joon gangó¹ coon¹³ Jesús.

10 Joon ga'í² Jesús coon²¹ in^{uu}. Gøø²¹ø 'í¹i. Joon gatyalín² fúu¹ 'in cón² 'laa¹³ li 'ni¹ tsá² coon¹³ fúu¹ mogi 'in røøi²¹ tsaa². Coon²¹ caan²mo néei¹ gøø²¹ø coon¹³ Jesús joongi coon¹³ tsá² tya'a.

11 Joon mo gangó¹ tsá² fariseos 'e tyín¹ Jesús gøø²¹ø coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ do gajin²in sii²¹ tsá² tya' Jesús:

—¿'Ee li' tyín¹ tifo² tyii' gøø²¹ø coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ joongi coon¹³ 'in tsá² røøi²¹ tsaa²?

12 Joon nuu¹un Jesús 'e jin² 'in tsá² do joon gajin²in:

—'In tsá² tyú¹ coon¹³ 'in tsá² tyú² si'í¹-tsi jo 'néi¹ timí¹ tya'a, jii¹³ tsat-saa¹³ 'néi¹ timí¹ tya'a.

13 Cwólín²naa', cwolití²moo' 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ tya' Dios 'e jin²: “'In²¹²gii' 'e jmá¹ tsá² fee¹-tsi tya' tsá² xeei²¹ lagi¹ cwo¹o jna fa¹.” Tsu jo gagoo²¹²oo wa'a tó³øø 'in tsá² tyú¹, gagoo²¹²oo 'e tó³øø 'in røøi²¹ tsaa² wa'a ijaa²¹-tsi.

Gaungí¹ tsá² Jesús cwáain¹ tya' 'e gøø² tsá² tyiañi¹

14 Joon gangatyéen¹in 'in tsá² 'in ngí¹ coon¹³ Wó³ saai¹ tsá² jmí²¹ co² li tyín¹ Jesús joon gaungí¹:

—'In tsá² fariseos la joon jon jna'a tyé²e'e tyiañi¹. ¿Ee li jo gøø²¹ø tsá² tyi' tyiañi¹?

15 Joon gañii¹ Jesús:

—Jo jmoo¹o tsá² fa'í³ mo tsáa¹a li cuui¹³ cwoo²¹ tsá² la 'í²¹² tyín¹ 'in tsá² cuui¹³ cwoo²¹ do. Pe ijó¹-o coon²¹ jmí²¹² mo jo tyín¹gi 'in nigacuui¹³ cwoo²¹ do joongi idø²¹ø tyiañi¹.

16 Jii¹³ jaain²¹ jo toon¹³ 'mi² fiin²¹ coon²¹ 'mi² natsáai² tsu mi ron² tsá² itsuu¹² 'e 'mi² fiin²¹ do joon ilifee²gi li 'gii¹.

17 La joon jon jo tyia²¹ tsá² jmí³ móo¹ tsi loo²¹ tsáai² tsu wana jmoo¹o tsá² la joon i'gii¹ 'e loo²¹ tsáai² do joon

tsa'í¹ 'e jmí³ móo¹ do coon¹³ loo²¹. Tsu 'wii¹³ joon tyia²¹ tsá² jmí³ móo¹ tsi loo²¹ 'mí² joon tyá² jee²¹² tún² do.

Lawa jamí¹ Jairo coon¹³ 'in tsamí² 'in gason² sñi³ Jesús

18 La jee²¹² tyín¹ Jesús faa²¹a 'e júu³ do gatyá¹ jaain²¹ tsá² feei¹ tya' tsá² Israel. Joon gasi²i wojní¹ tyani Jesús joon gajin²in:

—La ngayuui¹³ júun² mogi yuun²¹ tyia. Pe wana cwoo¹³o cwotaan¹³an cwoo¹o tya'a joon ijiin¹in tún¹.

19 Joon garóon²on Jesús gangóo¹o coon¹³ 'ido coon¹³ tsá² tya'a.

20-21 Joon li ningóo¹o 'yuui fu¹ gason²on jaain²¹ tsamí² tsaa¹³ ti' sñi³. Dyatun¹ jii²¹ ningó¹ 'e tuuin²¹ 'in tsamí² do. Ga'í¹-tsi 'in tsamí² do: “Xufi¹³ coon²¹ son³oon sñi³ 'ido in'laa²moo.” Tsu 'wii¹³ joon gangatyéen¹in caluu li ngó¹ Jesús gason²on sñi³in.

22 Joon gajii¹in 'ña'a Jesús gajóø²i 'in tsamí² do joon gajin²in:

—Tya¹-o'o yú². Tsu niga'láa²mo'o tsu 'wii¹³i jo¹o galí²u'u.

Joon tsifu joon ga'láa²mo 'in tsamí² do.

23 La jee²¹² joon gatyá¹ Jesús tya' 'in tsafeei¹ do. Joon mo gangoo¹o nataai² tí² 'e ti li tsa'áa¹mo 'ido joon ganaa²¹² 'goo¹ 'áai¹.

24 Joon gajin² Jesús:

—'Wóo²naa', tsu jo mo 'lii²¹² 'in simí² no li' cwuu²¹mo 'ino.

Joon 'in tsá² do gacoo²¹ ngí² tya' Jesús.

25 Mo ga'wóo²i 'in tsá² do ga'í² Jesús li raain¹ 'in simí² do joon gason²on cwoo²¹o 'ido. Joon garóon²o 'ido.

26 Joon galiñi¹ tsá² 'in néei¹ la caain²¹ fuu²¹ taa¹³ do jilaa²¹ 'e nigalí¹.

Mo gaun'láa²i Jesús gai¹ tsá² tiui²

27 Mo gacwo'í¹ Jesús tsi in^{uu} do gáí¹ tsá² tiui² ngalín² caluu Jesús 'oo¹o tá² jin²in:

—iFúu² cwolii¹u jna'a, Jón¹ David!

28 Joon mo gatyee¹²i Jesús fu tya'a 'in tsá² tiui² do gangatyéen¹in joon gaungii¹i Jesús 'ii:

—¿Ti la jai² líi²naa' 'e liun'láa²na 'naa'?

Joon gañii¹i 'in tsá² do:

—Jo¹o líi² jna'a, Ña'ñu¹u'.

29 Joon gataan¹an Jesús cwoo²¹o unni² tsá² tiui² do joon jin²in sii²¹i 'ido:

—Cwolí² jii¹³ la jo¹ líi²naa'.

30 Joon ga'lóo²o unní¹i. Joon Jesús ga'íi²i júu³ jin²in sii²¹i 'ido:

—Xúun² fú²uu' jii¹³ jaain²¹ 'e niga'lóo²o unni²ii'.

31 Pe xuu joon xuu 'wóo²i xu do joon gajma²a júu³ jileei²¹ 'in néei¹ do jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Jesús tya'a.

Mo gaun'láa²i Jesús jaain²¹ tsá² 'in jo lí² faa²¹a

32 Joon mo ga'wóo²i 'in gáí¹ do joon 'in xeei²¹gi ngataai² jée¹i jaain²¹gi tsá² 'in jo lí² faa²¹a li tyíin¹ Jesús. 'In 'líi³mo 'yuui² alma tya'a.

33 Joon mo gatyii¹in Jesús 'in 'líi³ 'yuui² alma tya'a do tsifu joon ga'láa² 'in tsá² do 'wii²¹² faa²¹a. 'Áa¹mo tsa'goo²¹-tsi 'in tsá² taai² do joon gajin²in:

—Jiin¹³ cafu jo mo nee²¹e' fu goo²¹o' Israel la lí¹ 'e ganee²¹e' nano.

34 Pe 'in tsá² tya' fariseos do gajin²in:

—'In tsañuu¹ no 'woo²¹i 'in 'líi³ taai² alma tya' tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in tyu² to² 'ii.

Feei¹-tsi Jesús tya' tsá²

35 Ngóo¹ Jesús la caain²¹ fuu²¹ coon¹³ fuu²¹ pi³ náa¹ do. Tsi inuu cwo¹ sinagogas gacwo¹ júu³ tyú² tya' mi li tyu² Dios to² tsá². Joon gaun'láa²i jileei²¹ tsatsaa¹³ 'in tyaan¹an 'láai² nii² jmoowúu¹.

36 Joon mo gajóo²i Jesús 'in tsá² do fúu² galíi²i ni'i 'ido tsa 'in tsá² do líi¹i la líi¹ joo'saa²¹ 'in jo seein²¹ 'in 'aa¹i 'ii, 'woo²¹o joon caain²¹ líi¹i.

37 Joon Jesús jin²in sii²¹i tsá² tya'a:

—'E la ja²mo, fee¹ 'áai¹ 'e sá² 'e roo¹ pe xuu tsa'leei¹³ seein²¹ 'in jmaa¹a to².

38 Tsa 'wii¹³ joon mí²ii' tyani Fii²¹² 'in cwó¹ 'e roo¹ 'e sá² 'e síi¹in tsa'leei¹³ tya'a jee to² 'e cóon¹on 'e garoo¹o do.

10

Tø¹²ø Jesús dyatooi¹ tsá² tya'a 'in sii²¹ apóstoles

1 Joon gatø¹²ø Jesús dyatooi¹ tsá² tya'a joon gacwo¹o Jesús 'in tsá² do 'ii²¹ 'e lí² 'wóo²i 'ido 'in 'líi³ taai² alma tya' tsá² joon 'e lí² un'láa²i tsá² jilaa²¹ jmoowúu¹ 'e líi¹ tsá².

2 'Elo-o 'e sii²¹ 'in dyatooi¹ tsá² tya'a ilí²in apóstoles: 'in nifu sii²¹ Simón, sii²¹o jon Tú³; coon¹³ ruu²¹; Dí³. Joon gáí¹ joon¹ Zebedeo 'in sii²¹ Jacobo coon¹³ Wó³.

3 Seein²¹ jon Lii²¹² coon¹³ Bartolomé coon¹³ Tomóo¹³ coon¹³ Untøø², 'in gacón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹i tsá² la mo jéei¹. Joon seein²¹ Jacobo, joon¹ Alfeo; joon seein²¹ jon Lebeo, 'in sii²¹o jon Tadeo.

4 Joon jaain²¹ jee²¹² 'ido sii²¹ Simón, jaain²¹ tsá² tya' tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananistas. Joon seein²¹ jon Judas Iscariote, 'in ga'nii¹i Jesús mo li çiin¹gi.

Sii¹in Jesús ji dyatooi¹ apóstoles tya'a 'e cwoo¹o júu³ tyú²

5 Joon Jesús gasii¹in 'in dyatooi¹ tsá² tya'a do joon gatyu²u to² jin²in:

—Jo cwolín²naa' li néei¹ 'in tsá² 'in jo seein²¹ Israel, joon jo cwotaan²naa' fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Samaria.

6 Tyú²gi wa'a cwolín²naa' tya' jii¹³ tsá² Israel 'in líi¹ la líi¹ joo'saa²¹ 'in nituu¹i.

7 Cwolín²naa', cwocwoo²oo' júu³ 'e ti li tyu² Dios to² tsá².

8 Un'láa²naa' 'in tsatsaa¹³ joon 'in tsá² líi¹ jmoowúu¹ 'e jgoo²¹ tya'a. Jmaa²aa' jii¹ 'in najúin¹. 'Wóo²naa' caluu 'in 'líi³ taai² alma tya' tsá². 'Naa' niga'ii¹³naa' 'e 'ii²¹ lo 'e jo 'ee gaciin¹ tyii' la joon jo 'ee 'laa¹³ cón²oon'.

9 'Jo cwotyaa²aan' cuu² cwanáa¹ jon'gi cuu² cwataa²¹ jon'gi cuu² yáan²

10 jon'gi tulóo¹³oo'. Coon²¹ 'mi² cwaa²¹ cwotyí¹³ii' joon jo cón²oon' mii¹³ii' jon'gi soon²oon' 'mo'u². Tsu 'in jmoo¹o to² tí²i 'ii²¹i 'e dø²ø.

11 'Mi tyalín²naa' coon²¹ fuu²¹ si coon²¹ fuu²¹ pi³ 'ee, 'naa¹³naa' jaain²¹ tsá² tyú¹ joon do-o jón²oon' ca 'wóo²naa' do.

12 Joon mi cwotaa²naa' in^{uu} joon fú²uu': 'Aa²¹²moo' tyú²-u si¹í¹-'oo'.

13 Joon wana ga'ii²¹i tyú² 'e 'aa²¹²i do iliseein²¹ tyú²-u. Pe wa jo ga'ii²¹i júu³ tyii' tyiin¹aan' 'e 'aa²¹²i nigasi¹³ii' do.

14 Joon wana jo 'ii²¹i jon'gi jo 'iin²¹²in núu¹un júu³ tyii' cwo'wóo²naa' 'e 'nú¹ do si fuu²¹ do 'ee joon xuu²uu' 'laa²¹ toon²¹² tí¹³ii'.

15 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' 'ái¹gi iní² wúu¹ 'in tsá² néei¹ 'e fuu²¹ do mi cwá¹ jmii²¹² ijmá¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá² lagi 'in tsá² néei¹ fuu²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra.

I'ø¹mo tsá² 'naa'

16 'Tyan²duu' cwáain¹, sí³na 'naa' lawa joo'saa²¹ 'e cwolín²naa' jee²¹² tsiinuu²¹. Tsu 'wii¹³ joon jmaa²aa' lí³ii' la jmoo¹o mii²¹ lí³i pe seein²¹naa' 'wo²-'oo' lawa jaain²¹ maa²¹².

17 Lí³ii' jmaa²aa' tya' tsá² tsu tsajée¹i 'naa' tyani tsaa'to² joon ipóo¹i 'naa' tsi in^{uu} cwo¹ sinagogas.

18 Joon 'wii¹³ jna ijéi¹ tsá² 'naa' tyani tsaa'to² tsacøøi¹³ joongi tyani røøi¹³. Joon coon¹³ la joon lí² fó³oo' 'wii²¹² tyia tyaní¹i joongi tyani 'in jo tsáa¹-tsi Dios.

19 Joon mi jéi¹ tsá² 'naa' tyani tsaa'to² jo cuu¹³-'oo' 'ee ifó³oo' tyani tsaa'to² do tsu mi tí¹ 'ii²¹ ifó³oo' Dios icwo¹o 'naa' 'ee ifó³oo' do.

20 Jon' 'naa' 'in faa²¹a do pe 'in Espíritu Tyú² tya' Ñu²uu' Dios Jmii²¹ 'in faa²¹a coon¹³ 'naa'.

21 'La 'oo²¹ ruu²¹i tsajée¹i ruu²¹i tyani tsaa'to² ijngaa¹³i la joon jon tsacøøi¹³ tsajée¹i jón¹on. La joon

ijmá¹ jón¹on coon¹³ sáa³ jmii²¹ it-sajée¹i tyani tsaa'to² ijngaa¹³i tsá² 'ii.

22 Jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ili'ee¹i 'naa' tsu 'wii¹³ ja²mo lí²naa' cwáain¹ tyiajna. Pe jileei²¹ 'in jmaa¹a taa²¹ ca lí² tyéi¹ itiin¹³mo.

23 Mo ga'øi¹ tsá² 'naa' coon²¹ fuu²¹ cwíin¹³iin' fuu²¹ lí² xiia²¹gi. Tsu 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' 'in Ruui²¹ Tsá² ijó¹ la nu'gi icwíin¹³iin' la caain²¹ fuu²¹ lí² néei¹ tsá² Israel.

24 'Jiin¹³ jaain²¹ 'in untsáa¹a ilifeei¹gi lagi tifo² tya'a, jon'gi ilifeei¹gi tsa'leei¹³ lagi ñi'fii²¹²i.

25 'Ná¹-a 'yaai¹-tsi 'in untsáa¹a 'e 'yee¹i jiin¹³ la tifo² tya'a do, joon 'in tsa'leei¹³ do 'e 'yee¹i jiin¹³ la ñi'fii²¹²i. Joon wana gaunsii²¹ tsá² 'in tyu² to² in^{uu} do Beelzebú, ¿'ee iunsii²¹ 'in tsá² taai² in^{uu} do? (Wana gasii²¹i jna 'e gó² xufoo³ 'naa'gi jo sii²¹i 'e gó².)

Tin tí²i jmá¹ 'gó²oo'

26 'Tsu 'wii¹³ joon jo jmaa²aa' 'goo²¹ tyani tsá². Jo 'e sá² jiin¹³ coon²¹ júu³ 'e 'uui²¹ wa' jo 'in lí²i. Joon jiin¹³ coon²¹ 'e si'mó¹ wa'a jo lijná² nii²i.

27 Jilaa²¹ júu³ 'e fuu²¹²uu 'naa' coon²¹ cwofáa¹³aa' jee²¹² lí² nuu¹un tsá². Joon jilaa²¹ 'e fuu²¹²uu 'naa' lí² 'uui²¹ ca yu' 'nú¹ cwo'oo²oo'.

28 Jo jmaa²aa' 'gøø²¹naa' 'in jngaa¹² tsá² pe jo lí² jngaa¹² alma tya' tsá². Jmaa²aa' 'gøø²¹naa' 'in lí² 'iin² cuerpo coon¹³ alma tya' tsá² fu lí² 'ii²¹.

29 'Xu¹³fiin¹³ gáí¹ ton¹ tyiin¹ coon²¹ cuu² pe jiin¹³ jaain²¹ ton¹ do ijúun²in wa jo cwo¹ Dios Ñu¹uu' 'ii²¹ tya'a.

30 Joon ca jñú² tyi'naa' si¹í³ tí¹ ca mi² ce jilaa²¹.

31 Tsu 'wii¹³ tyiin²mo 'naa' lagi ton¹ fúui¹ jo jmaa²aa' 'goo²¹oo'.

'Ná¹-a jmaa²aa' júu³ tyani tsá² 'e cwii¹naa' Jesucristo

32 'Jileei²¹ 'in jmoo¹o júu³ tyani tsá² 'e cwii¹in jna la joon jon jna ijmáa³aa júu³ 'e cwii¹na 'ii tyani Ñu³oo 'in tyiin¹ ñu'fú².

33 Pe tya' jileei²¹ 'in jo róø¹i 'e cwii¹in jna tyani tsá² la joon jon jna ifo³oo 'e jo cwii¹na 'ido tyani Ñu³uu tyiin¹ ñu¹fú².

'Wii¹³ cwáain¹ tya' Jesús ijma¹a tsá² tí' coon²¹ poo²¹²

34 'Jo cwolin²naa' 'e gagó³oo 'e jmáa³aa 'ii²¹ 'e liseein²¹ tsá² tyú² coon¹³ tsá² taain²¹² juncwii²¹. Gagó³oo 'e 'wiin²¹ mii¹³ jee²¹² tsá² jon' wa' liseein²¹ tsá² tyú² coon¹³ tsá².

35 Nigagó³oo ilisá² mii¹³ jee²¹² tsá² coon¹³ jmii²¹. La joon jon ilisá² mii¹³ jee²¹² simí² coon¹³ sáa³a. Ilisá² mii¹³ jee²¹² unloo²¹² tya'a coon¹³ 'yi-iaunsáa³a.

36 La joon 'in tsá² la 'oo²¹ inuu tya'a ili'ee¹mo ruu²¹i inuu tya'a.

37 'Jileei²¹ 'in 'iin²¹²gi sáa³ jmii²¹ lagi jna jo tíi²i ilín² tsá² tyiia. Joon wana 'iin²¹²gi tsá² jóon¹on lagi jna jo tíi²i ilín² tsá² tyiia.

38 Joon wa jo 'iin²¹²in júun²in 'wii¹³ tyiia jo tíi²i ilín² tsá² tyiia.

39 Joon 'in 'iin²¹²in intiin¹³ juncwii²¹ tya'a icaa¹mo juncwii²¹ tya'a. Pe 'in caa¹mo juncwii²¹ tya'a tsu 'wii¹³ cwáain¹ tyiajna, intiin¹³ juncwii²¹ tya'a.

'E tyú² ijma¹a Dios tya' tsá²

40 'Joon mi 'ii²¹ tsá² 'naa' inuu tya'a tsu 'wii¹³ líi²naa' tsá² tyiia lawa'a 'e 'ii²¹ 'in tsá² do jna ñiia'oo. Joon mo 'ii²¹ tsá² jna lawa'a 'e 'ii²¹ tsá² Nu³oo 'in gasii¹in jna.

41 Joon doñi'iin tsá² 'in 'ii²¹i jaain²¹ tsá² 'in cwoo¹ júu³ tya' Dios inuu tya'a i'ii²¹i 'in tsá² do coon²¹ røø²¹ 'e la 'ii²¹ 'in tsá² cwoo¹ júu³ tyú² do tsu ga'iin²¹ ni 'ido tsu 'wii¹³ tsá² cwoo¹ júu³ tyú² 'ido. Joon doñi'iin tsá² 'in 'ii²¹i jaain²¹ tsá² tyú¹ tsu 'wii¹³ 'in tyú¹mo 'ii i'ii²¹ 'in tsá² do jon coon²¹ røø²¹ la in'ii²¹ 'in tsá² tyú¹ do.

42 Joon doñi'iin tsá² 'in cwo¹ tsá² tyiia xaai¹gi doñiee coon²¹ 'e pi³, 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', xafin¹³ coon²¹

vaso jmii²¹ cwii²¹ gacwo¹o 'ido, i'ii²¹i 'in tsá² do coon²¹ 'e tyú² tya' Dios.

11

Mo jalín² tsá² tya' Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹ jafee¹³i Jesús

1 Joon mo ngayuui¹³ gatyu² Jesús to² 'in dyatooi¹ tsá² tya'a jilaa²¹ 'e 'ná¹ jmáa¹a joon gacwa'ii¹i do ganga'e²e tsá² joon gacwoo¹o júu³ tyú² la caain²¹ fuu²¹ náa¹ do.

2 Yiia¹³ joon 'nuñi³ yuu² Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹. Joon mo galiñi¹ xiiala jmoo¹o Cristo do, joon gasii¹in Wó³ tsá² tya'a tsajøø²i Jesús.

3 Ngaunngii¹i:

—¿Ti 'nu-u 'in Cristo 'in ijó¹ si sijeen²na'a 'in xeei²¹ 'ee?

4 Joon Jesús do gañii¹i:

—Cwolin²naa' cwosii¹³ii' Wó³ do jilaa²¹ 'e niganí²ii' joongi 'e niganuu²uu'.

5 Cwojmáa¹³aa' Wó³ júu³ xiiala nigalijnaa²¹ 'in tsá² tiui². Joon 'in jluui¹³ nigangii¹i, joon niga'láa²mo 'in tsá² jgøøi²¹, joon ganá¹ loocwóo¹o tya' 'in tsá² jo nuu¹un, joon 'in najúin¹ gajii¹o. Joon tya' 'in tsá² tañii² niganuu¹o júu³ tyú² tya' Dios.

6 Joon jløø¹³mo 'in jo cu²-tsi coon¹³ jna.

7 Joon ngaliin¹mo 'in tsá² do joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² tyaa¹ júu² cwáain¹ tya' Wó³ coon¹³ 'in tsá² taai² do. Gajin²in:

—¿'Ee li' tyalín²naa' tyajøø²øø' fu li jo 'iin tsá² seen²¹? ¿Ti tyalín²naa' tyajøø²øø' coon²¹ tó² 'e si² jøø²¹ li 'ii²¹ tyí²?

8 Wa jo la joon ¿'ee li' tyalín²naa'? ¿Ti tyalín²naa' tyajøø²naa' jaain²¹ tsá² tyi³ 'mi² 'ya²gi? Niñi² 'naa' 'in tsá² 'in tyi³ 'mi² 'ya²gi néei¹ fu li tyiin¹in røøi¹³.

9 'Naa' tyalín²naa' tyajøø²naa' jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios. Pe 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' nigajøø²naa' jaain²¹ feei¹gi lagi 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios la mo jéei¹.

10 Tsu ni jí² tya' Dios 'e jin² cwáain¹ tya' Wó³ do:

Sí³na jaain²¹ tsá² tyiia 'e tsáa¹a tyaní²i.

Joon ityaa¹ tyú² coon²¹ fu¹ li ngí²i.

11 Pe 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² tsá² taai² juncwii²¹ jo seein²¹ 'in feei¹gi lagi Wó³ saai²¹ tsá² jmí²¹. Pe feei¹gi lagi Wó³ do doñi¹in 'in xaai²¹gi 'in 'í² li tyu² Dios to² tsá².

12 'Ca mo 'láa² 'wii²¹² cwó² Wó³ júu³ tyú² la ca nano jo ga'øøi²¹-tsi tsá² røø²¹ xiiala ilí² 'e tyu² Dios to² tsá². Joon tyitsaa¹mo 'iin²¹²in ilí² jiin¹³ la 'i¹-tsi yaamo.

13 Jileei²¹ 'in gafaa²¹a júu³ tya' Dios la mo jéei¹ coon¹³ jilaa²¹ ley tya' Moisés faa²¹a cwáain¹ tya' xiiala tyu² Dios to² ca mi jó¹ Wó³.

14 Joon wana lí² jai² ilí²naa' 'in Wó³ no lí¹i Elías 'in 'ná¹ jó¹ tún¹ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios. Ii jaain²¹ 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹.

15 Joon jileei²¹ 'naa' 'in nuu¹un, nuu²uu¹.

16 '¿'Ee 'ii²¹ ilijmá¹a tsá² tya' 'in tsá² no ilí² coon²¹ røø²¹? Lí¹i la lí¹i xuui²¹² taai²¹² to² coo¹o li lí¹ 'moo¹³ joon 'oo¹o jin²in sí²¹i ruu²¹i:

17 "Xuu²¹u¹ lúu¹ tyi' jmoo²¹o' sóoin¹³ pe jo 'in gatséen¹en. Joon ga'øø²¹ø' sóoin¹³ tya' li raan¹in 'lí²¹² pe jo 'in gatyi² jiin¹³ jaain²¹."

18 Tsu gajó² 'in Wó³ do jo 'ee gø² jon'gi 'ee 'uun²¹un joon 'naa' foo²oo' 'e 'yuui² 'in 'lí¹³ alma tya'a.

19 Mi yuui¹³ joon jna-gi lí¹na Ruu²¹i Tsá² gagoo²¹²oo joon gagu¹³uu joongi gagø¹oo, joon 'naa' foo²oo' 'e lí¹na tsá² jlo² tu²u. Joongi lí¹na tsá² 'uun²¹ vino 'ái¹, jaain²¹ tsá² 'in tyú² seein²¹ coon¹³ tsá² 'in røø²¹i tsaa² joongi coon¹³ 'in tsá² cón² 'laa¹³ li 'nii¹ tsá². Tsu xiiala cwo¹í¹ 'e jmoo¹o tsá² jmoo¹o júu³ xiiala 'i¹-tsi 'in tsá² do sí² tyú² sí² 'e gó² 'ee.

Cwáain¹ tya' tsá² fuu²¹ 'in jo gaj-maa¹a nuu¹³

20 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² 'gáa²i sí²¹i 'in tsá² fuu²¹ li gajmaa¹a 'láa² 'ii¹³ milagros tya'a tsu 'in tsá² néei¹ 'e fuu²¹ do jo gajoo²¹-tsi. Jin² Jesús:

21 —jFúu² 'naa' 'in néei¹ Corazín! jFúu² jon 'naa' 'in néei¹ Betsaida! Wana nigalí¹ milagros fee¹ jee²¹² fuu²¹ Tiro coon¹³ fuu²¹ Sidón la nigalí¹ jee²¹² 'naa' 'e nigajoo²¹-tsi 'in tsá² do jmoono. Joon i'e²e tsá² 'e nigajoo²¹-tsi 'e cí²i 'mi² lí¹ tyiia²¹² joon 'ee¹e fó² tyí¹i.

22 Joon fuu²¹²uu 'naa' xugi wúu¹ iní² 'in tsá² Tiro coon¹³ Sidón lagi 'naa' mi tí² jmí²¹² ijma¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá².

23 La joon jon 'naa' tsá² néei¹ Capernaum, ¿ti lí²naa' 'e cwolín²naa' fu ñu¹fú²? Xu joon, ¿cwolín²naa' fu li 'ii²¹! Tsu wana nigalí¹ fuu²¹ Sodoma milagros fee¹ la nigalí¹ jee²¹² 'naa' 'e taa²¹a 'e fuu²¹ do ca nano.

24 Pe 'e fuu²¹²uu 'naa' mi tí² jmí²¹² 'e jmá¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá² imoo²gí¹ wúu¹ lagi 'in tsá² néei¹ Sodoma do.

I'ii¹ 'woo²¹o jileei²¹ 'in jalín² coon¹³jna

25 'Yiia¹³ joon gajin² Jesús sí²¹i Jmii²¹:

—Cwo³oo 'nu 'maai¹³, Ñu². 'Nu-u fií²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ ñu¹fú². Cwo³oo 'nu 'máa²u'u tsu niga'ma²¹a 'e júu³ lo 'e jo lí² 'øøi²¹-tsi 'in jmí²¹²-tsi, 'in 'øøi²¹-tsi joon ga'ee¹³e tya' 'in 'wó¹gi.

26 Tyú²-u, Ñu², tsu la joon gali'in²¹²u'un.

27 Faa²¹gi Jesús sí²¹i 'in tsá² taain²¹² do:

—Ñu³uu nigacwo¹o jna jilaa²¹. Joon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² licwii¹in 'in Joon¹ Dios wa'a jo cwo¹ Jmii²¹. La joon jon jo lí² licwii¹in jiin¹³ jaain²¹ 'in Jmii²¹ do wa'a jo cwo¹ Joon¹ Dios. Joon cwo¹ 'in Joon¹ do jiin¹³ 'in 'iin²¹²in ilicwii¹in Jmii²¹.

28 Ñilín²naa' tyaní³ii jileei²¹ 'naa' 'in 'woo²¹ coon¹³ to² 'e jmoo²oo' joon

coon¹³ laa²¹² tyán²aan'. Joon jna-a icwóo^{3oo} 'e 'ii²¹ 'woo^{21oo}'.

²⁹ 'Ii¹³naa' júu³ tyú² tyiia joon cwolicwii^{1moo} jna, jmoo^{2oo} la to² tyú^{3uu}. 'E to² tyú^{3uu} do ilí¹ la lí¹ coon²¹ 'motsityi² tyii'. Pe 'wo²-tsí^{3oo} joon jo tyú^{3uu} to² 'ii²¹. Joon alma tyii' 'ii²¹ 'woo²¹.

³⁰ 'E 'motsityi² 'e cwo^{3oo} 'naa' jo tyan¹ to² cón^{2oon} joon 'e laa²¹² cwo^{3oo} 'naa' jo 'áai¹ 'ii²¹.

12

Lawa mo gacúun¹un tsá² tya' Jesús 'mi³ trigo mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

¹ La jee²¹² joon gangóo¹ Jesús fu lí jñi¹ tsá² trigo coon²¹ jmí²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Joon gatsá² un'áa¹ tsá² tya'a joon ga'láa² 'wii²¹² cúun¹un 'e 'mi³ trigo do. Gauntyú² coon¹³ ja'cwo^{21o} joon gagøø^{121o}.

² Joon mo ganí² tsá² fariseos 'e jmoo^{1o} 'ido gajin²in sñi²¹ Jesús:

—Jøø², jmoo^{1o} tsá² tyi'i to² 'e jo tíi² jmá¹ tsá² mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

³ Pe 'i-gi gajin²in:

—Ñí² 'naa' xiiala gajmaa^{1a} 'lii²¹² David. Coon²¹ jmí²¹² mo gatsá² un'áa¹ coon¹³ tsá² tya'a ngatáa¹ tsi inuu tya' Dios

⁴ joon gagøø^{121o} 'e 'iñi¹ nicwaai³ do 'e jiiin¹³ untsá² do tíi² dø^{13ø}. 'Lii²¹² David do jo tíi² dø^{12ø} jon'gi tsá² tya'a.

⁵ Ñí² 'naa' jon 'e ni ley tya' Moisés tyú^{2u} to² untsá² 'e jmoo^{1o} to² inuu cwo¹ do jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², joon jo 'nóo^{1o} tsaa².

⁶ Joon fuu^{212uu} 'naa' jaain²¹ 'in feei¹gi lagi 'e cwo¹ do nacwéi¹ lo.

⁷ Gajin² Dios ni jí² tya'a: "'iin²¹² moo 'e seein²¹naa' 'néé²in ruu²¹naa' lagi ijngaa¹³naa' joo²¹ joon cwo^{2oo} jna fa¹." Wana niga'øøi²¹-oo' 'e júu³ no jo 'nñi²naa' 'in jo 'e tsaa² røø²¹ⁱ.

⁸ Tsu jna-a, 'in Ruu²¹ Tsá², tyú^{2u} to² jon jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

Un'láa²ⁱ Jesús jaain²¹ tsá² sitsuu¹³ cwo^{21o}

⁹ Joon gacwo¹ⁱ Jesús fu do joon galí² inuu cwo¹ sinagoga.

¹⁰ Joon inuu cwo¹ do ni'yuui² jaain²¹ tsá² sitsuu¹³ cwo^{21o}. Joon tsu 'wii¹³ 'iin²¹²in 'in tsá² do i'nñi² Jesús gaunngí¹ⁱ:

—¿Ti tsaa² fee¹ 'e un'láa^{2o} jaain²¹ tsatsaa¹³ jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

¹¹ Joon Jesús-gi gañii¹ⁱ:

—Doñi¹in jee²¹² 'naa' wa gatøø¹²¹ⁱ tsi too²¹ jaain²¹ joo'saa²¹ tyii' ityi²moo' xufiin¹³ jmí²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

¹² Pe 'áai¹gi tyiin² jaain²¹ tsañuu¹ lagi jaain²¹ joo'saa²¹. La joon, lí²-i jmá¹ tsá² 'e tyú² mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

¹³ Joon gajin² Jesús sñi²¹ 'in tsá² sitsuu¹³ cwo^{21o}:

—Nii¹³ cwo^{1o}.

Joon mo ganii¹³ 'in tsá² do cwo^{21o}, joon galóo^{2o}, galí²-i la lí¹ 'e cwo^{21o} coon²¹.

¹⁴ Joon ga'wóo^{2mo} tsá² fariseos do fu inuu cwo¹ do joon ga'láa² 'wii²¹² ga'noo^{13o} xiiala ijngaa¹³ⁱ Jesús.

Coon²¹ júu³ 'e gafaa^{21a} jaain²¹ tsá² 'in gacwo^{1o} júu³ tya' Dios la mo jéei¹³ cwáain¹ tya' Jesús

¹⁵ Joon mo galiñii¹ Jesús 'e 'iin²¹²in tsá² jnga¹mo 'ii joon gacwo¹ⁱ do joon fúu¹mo tsá² gangalín^{2mo} coon^{13on}. Joon gaun'láa^{2mo} Jesús jileei²¹ tsatsaa¹³.

¹⁶ Joon gatyú² Jesús to² 'e jo jma¹ 'ido júu³ tsá² 'iin 'ii.

¹⁷ Coon¹³ la joon gatséi¹ júu³ ga'íi²ⁱ 'in tsá² gacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéei¹ sii²¹ Isaías mo gajin²in:

¹⁸ 'Ino 'in tsá² jmoo^{1o} la to² tyú^{3uu}, 'in gatyí^{13na}.

'Áa¹mo 'iin²¹²na 'ii joon 'áa¹mo jløø^{13na} 'wii²¹² tya'a.

icwóo^{13moo} Espíritu Tyú² tyiia tya'a, joon 'ii 'in jma^{2a} tsá² taain²¹² juncwii²¹ júu³ xiiala jmóo^{3oo} 'ii²¹.

- 19 'E jo jmá²a 'ido mii¹³, jon'gi 'óo¹o jon'gi inuu¹un tsá² faa²¹a jee²¹² 'nú¹.
- 20 Joon jileei²¹ tsá² seein²¹ fa'í³ iun-coon¹³o joon jileei²¹ 'in jo 'e wa² pí² 'oo¹o icwo¹o 'ido wa² pí² tya' ca mi tyu² 'ii to² coon¹³ 'ii²¹ røø²¹.
- 21 Joon ilitsáai¹-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'ii.

Cwo¹ tsá² Jesús tsa² 'e 'oo¹o 'ii²¹ tya' 'in 'lii³

22 Joon 'in tsá² do ngajée¹i tyani Jesús jaain²¹ tsá² tiui² 'in jo faa²¹a joon 'yuui² 'in 'lii³ alma tya'a. Joon gaun'láa²mo Jesús 'in tsá² do galí²-i jøø² joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹o.

23 Joon 'áai¹ ganga'goo²¹-tsi tsá² joon gajin²in ino wa'a jon'on jón¹ 'lii²¹² David 'in tsá² no.

24 Pe mo ganúu²un 'in tsá² fariseos 'e jin² tsá² la do gajin²in:

—'In tsañuu¹ no 'woo¹i 'in 'lii³ taai² alma tya' tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya' Beelzebú 'in tyu² to² 'in 'lii³.

25 Joon ñii¹ Jesús 'ee 'i¹-tsi 'in tsá² do joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—Wana 'in gobierno lí¹ 'láai² poo²¹² 'ii joon tii¹in la 'oo²¹ 'ii joon 'in go-bierno do jo taa²¹a. La joon jon wana coon²¹ fuu²¹ si la 'oo²¹ ruu²¹i 'ee jmoo¹o mii¹³ jo wóo² taa²¹a.

26 Joon wana Satanás 'woo¹i Satanás 'ña'a tún² 'ii¹³ lí¹i. ¿Xiiala li taa²¹a 'ido wa lí¹i la joon?

27 'Naa' fó²oo' 'e 'wóo²na 'in 'lii³ taai² alma tya' tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya' Beelzebú joon wana la joon, ¿iin cwo¹o 'ii²¹ tya' tsá² tyii' 'e 'woo¹i 'in 'lii³ taai² alma tya' tsá²? Coon¹³ 'e jmoo¹o tsá² tyii' liñí²ii' 'e li' cii²i 'i¹-'oo'.

28 Pe 'wóo²na 'in 'lii³ taai² alma tya' tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios joon wana jmoo³oo la joon gatí² 'ii²¹ 'e tyu² Dios to² jee²¹² 'naa'.

29 'Jo lí² tsataai² tsá² inuu tya' tsá² pí²-tsi 'e 'wo¹ tsá² 'e sá² tya'a wa jo jéei¹ 'núu¹i. La joon lí² 'wó²o 'e sá² tya'a.

30 'Jileei²¹ 'in jo seein²¹ tyú² coon¹³ jna 'ee¹mo jna joon jileei²¹ 'in jo un-caain²¹ tsá² ilíin² tsá² tya' Dios coon¹³ jna 'øø¹mo tsá² wíin².

31 'Tsu 'wii¹³ joon fuu²¹²uu 'naa' doñi'ee tsa² 'e 'noo¹o tsá² si doñi'ee júu³ 'laa²¹ 'e faa²¹ tsá² lí²-i 'iin² Dios tsa² tya'a pe wana faa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios jo 'iin²gi tsa² tya' 'ii.

32 Joon doñi'ee júu³ 'laa²¹ 'e faa²¹ tsá² tya' Ruu²¹i Tsá² lí²-i 'iin² Dios tsa² tya'a pe wana faa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios jo 'iin²gi tsa² tya'a 'e juncwii²¹ lo la joon jon lí' cataain²¹².

Cwii¹ tsá² 'mó² 'oofuu²¹ coon¹³ 'oofuu²¹ 'e tsí²

33 'Wana tyú² coon²¹ 'mó² 'oofuu²¹ cwo¹o 'oofuu²¹ 'e tyú² joon wana gó² 'e 'mó² do gó²o jon 'e 'oofuu²¹ 'e ií¹i. Tsu coon²¹ 'mó² 'oofuu²¹ cwii¹ tsá² coon¹³ 'oofuu²¹ 'e tsí².

34 'Xuui²¹² tya' 'in 'lii³ 'naa! ¿Xiiala lí² fó²oo' 'naa' júu³ tyú² joon yaamoo' 'lii³ 'naa'? Tsu faa²¹a tsá² jiin¹³ la 'i¹-tsio.

35 'In tsá² tyú¹i faa²¹o 'e tyú² 'e tyú²u 'i¹-tsi. La joon jon 'in tsá² gó² faa²¹o 'e gó² tsu 'wii¹³ 'e gó² 'i¹-tsi.

36 Joon fuu²¹²uu 'naa', mi tí² jmii²¹² ijmá¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá² icon¹on tya'a tya' jilaa²¹ júu³ 'e nigasíi² tsá² 'e jo 'ee to² tí².

37 'Tsu 'e 'ii²¹ ijmá¹a Dios tya' tsá² ilí² jiin¹³ la júu³ 'e nigafaa²¹a tsá². Coon¹³ júu³ tya'a icwo¹ 'ii¹ 'in tyú¹ si 'in gó² 'ee.

'In tsá² gó² do mii¹i coon²¹ lí² mila-gro

38 Joon 'in líi¹³ tsá² fariseos coon¹³ tifo² tya' ley gajin²in sii²¹i Jesús:

—Tifo², 'ii²¹²i 'e 'e¹ 'e jna'a coon²¹ lí² milagro.

39 Joon gañii¹ Jesús:

—'In tsá² gó² 'in jo tsáa¹-tsi Dios mii¹i lí² milagro pe 'ii²¹i jiin¹³ 'e lí² gacwo¹ 'in tsá² cwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéei¹ sii²¹ Jonás.

40 Tsu Jonás do ga'í² nu' tu² joo²¹ taai² jmii²¹ 'ni¹ jmii²¹² 'ni¹gi núu¹ la joon jon 'in Ruu²¹i Tsá² tsa'ii²¹ 'ni¹ jmii²¹² 'ni¹gi núu¹ li taai² tsá² 'in najúin¹.

41 Joon mi jmá¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá² 'in tsá² 'in née¹i Nínive i'ní¹i ni 'in tsá² seein²¹ nano tsu gajoo²¹o-tsi 'in tsá² née¹i Nínive mo gangó¹ Jonás ngacwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios. Joon gacwéi¹ jaain²¹ 'in feei¹gi lagi Jonás no.

42 Joon 'in tsamí² 'in tyu² to² cwoo¹³ roon¹on li cwoo²¹ tsáa² li 'yee²¹e ñi¹ i'ní¹i ni 'in tsá² seein²¹ nano tsu 'in tsamí² do gajó² janúu²un júu³ 'e jmii²¹²-tsi tya' Salomón. Gajó² li wíin²gi la jee²¹² jilaa²¹ fuu²¹ 'e sá² la 'ui juncwii²¹. Joon gacwéi¹ jaain²¹ 'in feei¹gi lagi Salomón —jin² Jesús.

Lawa mo cii¹³ 'in 'lii¹³ alma tya' tsá²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

43 —Mo gacwo¹i 'in 'lii¹³ alma tya' jaain²¹ tsañuu¹ ngii¹i la caain²¹ li tyuun²¹ 'noo¹o li 'ii²¹ 'woo²¹o. Joon mo jo tyii²¹a li 'ii²¹ 'woo²¹o i'i¹-tsi:

44 “Nii¹³ moo li gajú³uu.” Joon mi cii¹³i tún¹ ityee²¹i 'in tsá² do lawa coon²¹ 'ná¹ 'e jø² 'e tyú² si 'ya² joon li tyú².

45 Joon 'in 'lii¹³ do 'e tsatee¹e dyái¹ 'in 'lii¹³gi lagi 'ii 'e tsataa²i tsi alma tya'a. Joon li gatséi¹ 'e gó²gi tya'a lagi li ga'láa² 'wii²¹². La joon ili² tya' 'in tsá² gó² 'in seein²¹ nano.

Jalín² ruu²¹i coon¹³ sáa³a jafee¹³i Jesús

46 La 'ii²¹² faa²¹gi Jesús coon¹³ 'in tsá² do gatyalín² ruu²¹i coon¹³ sáa³a. Caluu gajaan¹an 'iin²¹²in fee²¹i Jesús.

47 Joon jaain²¹ tsá² gajma²a Jesús júu³ jin²in:

—Saa²a coon¹³ ruu²¹u téen²in caluu no 'iin²¹²in fee²¹i 'nu.

48 Pe Jesús gasii²¹i 'in tsá² gajma²a júu³ 'ii jin²in:

—¿'In sáa³aa joongi 'iin ruu²¹na?

49 Joon ga'ii²i cwoo²¹o la caain²¹ li née¹i tsá² tya'a joon gajin²in:

—'Inlo-o sáa³aa joongi ruu²¹na.

50 Tsu doñi'in 'in jmoo¹o la to² tyu² Ñu¹³ tyiin¹³ ñu¹fú² 'ii ruu²¹na tsañuu¹, joongi 'ii ruu²¹na tsamí², joongi 'ii sáa³aa —jin² Jesús.

13

Lawa jaain²¹ tsá² 'in gajñii¹ mi³ trigo

1 'E jmii²¹² joon gacwo¹i Jesús inuu tya'a joon gangacwaa¹a ti' tyiia¹.

2 Joon galicaain²¹ tsá² fúui¹ li tyiin¹ Jesús do. Joon ga'í² Jesús tsi barco 'i¹ ti' jmii²¹ do joon do-o gacwoo²¹o. Joon 'in tsá² do gajaan¹an ni tsa² do.

3 Joon ga'e²e Jesús 'in tsá² do coon¹³ 'láai² júu³ cwáain¹ gajin²in:

—Lawa jaain²¹ tsá² gajñii¹ mi³ trigo.

4 La 'ii²¹² ngóo¹ dya²a 'e mi³ do 'elii¹³ mi³ trigo do gaxuu²¹u tya'i fu¹ joon gatyalín² ton¹ gagii²¹i mi³ trigo do.

5 'Elíi¹³gi mi³ do gaxuu²¹u ni cuun²¹² li jo 'náa¹ cwoo¹³ 'láai². Tyú²-u ganii¹³ mi³ trigo do jo 'o² 'náa¹ cwoo¹³ do.

6 Pe mo ga'yee²¹ ñi¹ gacó³o coon¹³ 'yiia²¹. Joon tsu 'wii¹³ jo jmoo³ tya'a sá² galityuun²¹.

7 Joon 'elii¹³gi mi³ gaxuu²¹u jee²¹² 'motóon¹. Joon 'e tóon¹ do gacwaan²¹mo joon gajli²¹ 'e trigo do.

8 Pe 'elii¹³gi mi³ do gaxuu²¹u jee²¹² cwoo¹³ 'oo³ joon tyú²-u gacwaan²¹. 'Elíi¹³ mi³ jún² do gacwo¹ coon²¹ ciein¹³ mi³, 'elii¹³gi gacwo¹ sesenta mi³, 'elii¹³gi gacwo¹ dyadya¹ mi³.

9 Jileei²¹ 'naa' 'in nuu¹un, nuu²un.

Yu³ to² 'e²e Jesús tsá² jmai² coon¹³ júu³ cwáan¹mo

10 Joon gangatyéen¹in tsá² tya' Jesús co' li siin¹³in joon gaunngii¹:

—¿'Ee li 'e²e tsá² coon¹³ jmai² júu³ cwáan¹mo?

11 Joon gañii¹:

—Dios gacwo¹o 'naa' e 'øø²¹mo-'oo' e júu³ 'uuin²¹ tya' xiiala ity² Dios to² tsá², pe 'in catyaa² do jo cwei² wa' 'øøi²¹-tsi.

¹² Joon 'in 'øøi²¹-tsi, icwo¹o Dios 'ii i'øøi²¹-tsi tyú²gi 'áai¹. Pe 'in jo ga'øøi²¹-tsi i'wo²o 'e x² e 'øøi²¹-tsi do.

¹³ 'Wii¹³ joon tyí³aa júu³ tya' 'in tsá² lo coon¹³ jmai² júu³ cwáan¹mo. 'In tsá² lo ñi²o jilaa²¹ 'e jmó³oo pe tsaliin²mo lawa jo 'ee gañi²o. Joon nuu¹o júu³ tyiia pe jo 'øøi²¹-tsi lawa jo 'ee ganuu¹o.

¹⁴ La joon gatsín¹ júu³ ga'í²i 'líi²¹ Isaías, 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéi¹ mo gajin²in:

'E la ja²mo, inú² 'naa' joon jo i'øøi²¹-'oo'.
'E la ja²mo, ijó² 'naa' pe jo iunji²ii'.

¹⁵ Ts²u nigali'wa²a-tsi 'in tsá² no jo 'iin²¹²gi nuu¹un joon gajni¹ unní¹i y² to² 'e jo lí²gi jnaa²¹a, jon'gi li núu¹gi coon¹³ loocwóo¹o.

Coon¹³ la joon jo lí²gi i'øøi²¹-tsi 'e cii¹³i coon¹³ jna 'e un'láa²na 'ii, jin² Isaías do.

¹⁶ 'Pe jløø³mo 'naa' ts²u jøø²øø' coon¹³ unní²iin' joon nuu²uun' coon¹³ loocwoo¹oo'.

¹⁷ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' fúu¹mo 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéi¹ coon¹³ tsá² 'in tyú¹ nigali'iin²¹²in jøø²ø jilaa²¹ 'e jøø² 'naa' pe jo gani²i. Nigali'iin²¹²in 'in tsá² do núu¹un jilaa²¹ 'e nuu² 'naa' pe jo ganúu²un.

Jmo²o Jesús tsá² tya'a júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e cwáain¹ tya' tsá² jñii¹ m¹³ trigo

¹⁸ Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Tyaan²aan' cwáain¹ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e cwáain¹ tya' 'in tsá² gajñii¹ m¹³ trigo.

¹⁹ 'In tsá² 'in nuu¹un júu³ tya' xiiala ty² Dios to² tsá² pe jo 'øøi²¹-tsi líi¹i la lí m¹³ trigo 'e x²u²¹ tya'i fu¹. Gajó² 'in 'líi³ gatyii²¹ júu³ ganúu²un 'in tsá² do.

²⁰ 'E m¹³ trigo gax²¹ jee²¹² cuun²¹² lí la líi¹i 'in tsá² ganúu²un júu³ tya' Dios joon ga'ii²¹i jløø¹³mo,

²¹ pe jo jmó³ jée¹i. Joon mo nii²¹² wúu¹ si 'øø¹i tsá² 'ii 'ee 'wii¹³ cwáain¹ tya' júu³ do tsifu joon t²¹ 'e júu³ do.

²² 'E m¹³ trigo gax²¹ jee²¹² 'motóon¹ lí la líi¹i 'in tsá² 'in ganúu²un júu³ do pe cu²-tsi coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹. Cuu² gacoon²¹ 'ido tóo² joon jo untsín¹ to² tya' júu³ tya' Dios coon¹³ juncwii²¹ tya' 'in tsá² do.

²³ Pe 'e m¹³ trigo do 'e gax²¹ jee²¹² cwoo¹³ 'oo³ lí la líi¹ tsá² 'in ganúu²un júu³ tya' Dios do joon gajmaa¹a n²¹³un. Gajmee¹mo to² 'e júu³ do tya'a. 'Inlíi¹ la lí 'e m¹³ trigo 'e gacwo¹ coon²¹ ciei¹³ m¹³, 'inlíi¹³gi líi¹ la lí 'e m¹³ trigo 'e gacwo¹ sesenta m¹³, 'inlíi¹³gi líi¹ la lí 'e m¹³ trigo 'e gacwo¹ dyadya¹ m¹³.

Júu³ cwáain¹ tya' 'in gajñii¹ tóon¹ ñii²¹ jee²¹² trigo

²⁴ Joon gatyaa¹a Jesús 'e júu³ cwáain¹ lo tya' 'in tsá² do jin²in:

—'E ty² Dios to² tsá² lí la lí mo gajñii¹ jaain²¹ tsañ²¹ jún² trigo tyú² 'wó² tya'a.

²⁵ Pe la 'ii²¹² cwuu²¹mo 'in tsá² do joon ga'í² jaain²¹ tsá² 'in 'eei¹ 'ii joon gajñii¹ jún² tóon¹ ñii²¹ jee²¹² trigo do joon nga²mo mi yuui¹³ joon.

²⁶ Joon mo gani¹³ m¹³ trigo do joon galisá² m¹³ tya'a ga'yee²¹mo joon 'e tóon¹ ñii²¹ do.

²⁷ Joon 'in tsa'leei¹³ do gangóo¹o gangasii¹³i ñi'fii²¹²i: “Patróoin¹³, tyú²-u jún² gajñii²¹i lí 'wó² do, ¿xiiali'i ga'yee²¹ tóon¹ ñii²¹ do?”

²⁸ Joon 'in ñi'fii²¹² do gajin²in s²¹i: “Jaain²¹ tsá² 'in 'eei²¹ jna gajmaa¹a 'yee²¹ tóon¹ ñii²¹ no”, jin²in. Joon 'in tsa'leei¹³ do gaunngi¹i: “¿Ti 'iin²¹²u'un wa'a tsaa²¹a'a tsasé²e 'e tóon¹ ñii²¹ do?” jin²in.

²⁹ Pe ñi'fii²¹²i do gajin²in: “Ún², jo søø²øø' ts²u wana gacwotøø¹³ 'e tóon¹ ñii²¹ do 'ná¹ cwotøø¹³ jon 'e trigo do.

30 Tyá²gi cwocwáain²¹ caan²¹mo ce roo²¹o. Joon ityá³uu to² tsa'leei¹³ tsalín² tsasee¹e jéei¹ 'e tóon¹ ñii²¹ do joon jmáa¹a la catsi¹ joon coo¹o. Joon mi yuui¹³ joon isø¹²ø 'e trigo do to¹o inuu tyiia", jin² fi²¹²i —jin² Jesús.

Juu³ cwáain¹ tya' coon²¹ jún² mostaza

31 Tyaa¹a Jesús jon 'e júu³ cwáain¹ lo jin²in:

—'E tyá² Dios to² tsá² li la li coon²¹ jún² mostaza 'e gajñii¹ tsá² 'wó² tya'a.

32 Pi³gi jún² tya' la jee²¹² jilaa²¹ jún² tya' nuu²¹ pe mi nii¹³ joon cwaain²¹ fee¹gi 'mó² tya' lagi nuu²¹ catyiaa² ca ti la ti coon²¹ 'mó². Fee¹ 'áai¹ ca jalín² ton¹ jmáa¹a sii²i jee²¹² cwáa¹ tya'a.

Júu³ cwáain¹ tya' tyiian³

33 Tyaa¹a Jesús jon 'e júu³ cwáain¹ lo jin²in:

—'E tyá² Dios to² tsá² li la li tyiian³ 'e gacaai²¹ jaain²¹ tsamí² 'ni¹ 'ii¹³ fu² 'iñi¹ joon garoon²on jilaa²¹.

Júu³ cwáain¹ gatyaa¹a Jesús gauntsiin¹ júu³ ga⁴í²i 'lí²¹² tsá² 'in gacwo¹o júu³ tyá² la mo jéei¹

34 Jmai² coon¹³ júu³ cwáan¹mo gasii²¹i Jesús 'in tsá² do.

35 Coon¹³ la joon gauntsiin¹ júu³ tya' jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹o júu³ tyá² tya' Dios la mo jéei¹ mo gajin²in: Jmai² coon¹³ júu³ cwáain¹ ifo³oo; ifo³oo júu³ 'uui²¹ 'e si'mo² ca mo gajmaa¹a Dios juncwii²¹.

Jmo²o Jesús tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e cwáain¹ tya' mo jñii¹ tsá² jún² tóon¹ ñii²¹ jee²¹² trigo

36 Joon Jesús ga⁴í²i júu³ tya' 'in tsá² do joon ga⁴í² inuu. Joon tsá² tya'a gantatyéen¹in li tyiin¹ Jesús joon gajin²in sii²¹i Jesús:

—Jmaa¹³ jna'a júu³, 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ 'e gatyaa²a mo jñii¹ tsá² jún² tóon¹ ñii²¹ jee²¹² trigo.

37 Joon gajin²in Jesús:

—'In tsá² do 'in gajñii¹ 'e jún² trigo tyá² líii¹ Ruu²¹i Tsá²,

38 joon 'wó² tya'a do li ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon 'e jún² trigo tyá² li la líii¹ 'in tsá² jmoo¹o la to² tyá² Dios. Joon 'e jún² tya' tóon¹ ñii²¹ li la líii¹ 'in tsá² jmoo¹o la to² tyá² 'in 'líii¹³.

39 Joon 'in gajñii¹ 'e jún² tya' tóon¹ ñii²¹ do 'in 'líii¹³mo 'i. Joon mo gasø¹²ø 'e trigo do li la li mi tyéi¹ juncwii²¹. Joon 'in tsa'leei¹³ do 'in gasø¹² 'e trigo do líii¹ la líii¹ ángeles tya' Dios.

40 Joon la gasø¹²ø 'in tsa'leei¹³ do 'e tóon¹ ñii²¹ gadya²a ni jí² la joon ilí² li tyéi¹ juncwii²¹.

41 'In Ruu²¹i Tsá² ityá²uu to² ángeles tya'a iuncaain²¹ jileei²¹ 'in jmoo¹o 'leei²¹ tsá² coon¹³ jileei²¹ 'in ga'noo¹o tsa² 'e 'wó²mo 'ido fu li tyá²uu 'ii to².

42 Joon ipii²in 'in tsá² do li 'ii²¹. Joon ityi²i 'áai¹ joon cuu¹i moojóon¹on.

43 Joon jileei²¹ 'in jmoo¹o la to² tyá² Dios ilijíi¹ la jii¹ ñi¹ fu li tyá² Jmii²¹ to². Jileei²¹ 'naa' 'in nuu¹un, nuu²uu¹.

Júu³ cwáain¹ tya' cuu² si'mo²

44 'E tyá² Dios to² tsá² li la li cuu² si'mo² nu' 'wó². Joon mo gatsaa²¹a jaain²¹ tsá² 'e cuu² si'mo² do ga'maa¹a tún¹. Galijlø¹³i 'áai¹ joon gangaa¹³i nga'níi²i jilaa²¹ 'e sá² tya'a joon galó¹o 'e 'wó² do li taa¹³ cuu² do.

Júu³ cwáain¹ tya' perla 'e 'moo³ 'áai¹

45 'La joon jon 'e tyá² Dios to² tsá² li la líii¹ jaain²¹ tsá² 'in ló¹o 'e 'níi²i. 'In tsá² do ngíi¹ to² 'noo¹o perlas tyá².

46 Joon mo gatsaa²¹a coon²¹ 'e tyiin¹ 'áai¹ joon tsa'níi²i jilaa²¹ 'e sá² tya'a joon galó¹o 'e perla do.

Júu³ cwáain¹ tya' náu³

47 'La joon jon 'e tyá² Dios to² tsá² li la li coon²¹ náu³ 'e 'íi¹ tsá² tsi jmii²¹ joon tsataa²i jilaa²¹ nii² joo²¹ taai² jmíi²¹ do.

48 Joon mo garó¹i 'e náu³ do 'in tsá² do unron²on fu ni tsa² joon cwa¹a in tyii¹³in 'in joo²¹ taai² jmíi²¹ do. Joon 'in joo²¹ tyúi¹ do taa¹i tsi motó² joon 'in joo²¹ jo tyúi¹ do dyee¹³mo.

49 La joon ilí² li tyéi¹ juncwii²¹. Joon ijalín² 'in ángeles 'in jmáa¹ a coon²¹ 'in tyúi² coon¹³ 'in gó².

50 Joon 'in gó² idyee¹³ li 'ii²¹ joon do-o ityi² i joon cuu¹ i moojóon¹ on.

Júu³ 'e tyín¹ 'e tsáai² coon¹³ júu³ 'e tyín¹ 'e 'múui²

51 Joon jin² in Jesús sii²¹ i tsá² tya'a:

—¿Tí 'øø²¹ mo-'oo' jilaa²¹ 'elo?

Joon gañii¹ i tsá² tya'a jin² in:

—Joon, 'øø²¹ mo-tsii¹.

52 Joon gajin² Jesús:

—Jaain²¹ tifo² tya' ley 'in gauntsáa¹ xiiala ityu² Dios to² tsá² líi¹ la líi¹ tsá² fii²¹² 'nú¹ 'in lí² tyi² 'e 'míi² coon¹³ 'e tsáai² jee²¹² 'e sá² tya'a. Lí²-i 'e² 'in tifo² do tsá² 'e júu³ 'múui² joongi júu³ 'e tsáai².

Mo gangaa¹² i Jesús fuu²¹ Nazaret

53 Joon mo ngayuui¹³ ga'íi² i Jesús 'e júu³ cwáain¹ lo

54 joon gangaa¹ mo fu cwoo¹³ goo¹ o. Joon do-o ga'láa² 'wii²¹² 'e² e tsá² inuu cwo¹ sinagoga tya'a. Joon 'in tsá² goo¹ o do ganga'goo²¹ o-tsi, jin² in:

—¿Xiiafu lí' galiti²¹ i 'in tsañuu¹ no 'e júu³ faa²¹ a? ¿Xiiala 'e galí² jmoo¹ o ino milagros la no?

55 Tsu jón¹ on tí'mó² ino joon sáa³ a sii²¹ María. Joon ruu²¹ mo Jacobo, coon¹³ José, coon¹³ Simón coon¹³ Judas.

56 Joongi 'in ruu²¹ i tsamí² seein²¹ jee²¹² jna' jon. ¿Xiialí' galiñii¹ i jilaa²¹ 'eno?

57 Tsu 'wii¹³ joon ga'aa¹ a tsii²¹² wúu¹ tya' Jesús jo ganúu² un júu³ tya'. Pe Jesús gajin² in sii²¹ i 'in tsá² do:

—Un'goo²¹ o tsá² jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios pe jii¹³ tsá² goo¹ o coon¹³ tsá² inuu tya'a jo un'goo²¹ o 'ii.

58 Joon jo 'ee milagros gajmaa¹ a Jesús jee²¹² 'in tsá² goo¹ o do tsu jo jai² galíi² 'ido 'ii.

1 'Yiia¹³ joon 'in tyu² to² li sii²¹ Galilea, 'in sii²¹ Herodes, nigaliñii¹ i xiiala jmoo¹ o Jesús.

2 Joon gasii²¹ i 'in née¹ i coon¹³ on cwáain¹ tya' Jesús:

—Wó³ saai¹ tsá² jmíi²¹ ino 'in nigajin¹ in jee²¹² 'líi²¹². 'Wii¹³ joon lí² jmáa¹ a milagros do.

3 Ga'í¹-tsi Herodes la joon tsu nigataan¹³ in 'nuñi³ Wó³ do. Herodes iliseein²¹ tyú² coon¹³ Herodías gatyú² to² i'ñá¹ u cadenas cwoo²¹ o Wó³ lí' 'yuu² i 'nuñi³. Herodes do nigacán¹ mo Herodías 'in líi¹ tsamí² tya' ruu²¹ i 'in sii²¹ Lii²¹².

4 Joon Wó³ do gasii²¹ i Herodes 'e jo tíi² i jmáa¹ a la no.

5 'Iin²¹² in Herodes jngaa¹³ i Wó³ pe 'gøø²¹ mo tsá². Tsu jilee²¹ mo tsá² 'e ñii¹ i 'e faa²¹ Wó³ cwáain¹ tya' Dios.

6 Joon mo gatséi¹ jii²¹ tya' Herodes gajmaa¹ a jmíi²¹². Joon ga'í² jamí² Herodías gatséen¹ in lí' taai² tsá² lí' náa¹ jmíi²¹² do. Joon 'áa¹ mo gatí²-tsi Herodes lagi tséen¹ in 'in simí² do.

7 Joon gajin² in ga'éé¹ i Dios gasii²¹ i 'in simí² do:

—Cwóo³ oo doñi'ee mí² i.

8 Joon 'in simí² do mo ngayuui¹³ gafee²¹ i sáa³ a jin² in sii²¹ i Herodes:

—Cwoo¹³ jna lo mootyi² Wó³ saai¹ tsá² jmíi²¹ 'e 'yu² coon²¹ tsi wúun¹.

9 Galixuu²¹² mo-tsi Herodes pe jo lí² un'naa¹ i júu³ tya'a 'e niga'éé¹ i Dios lí' nuu¹ un 'in tsá² taai² do. Gatyú² to² 'e lí² la joon.

10 Gasii¹ in tsá² gangatú² luu²¹² u Wó³ lí' 'yui² 'nuñi³ do.

11 Joon gacóon¹ on ton² on coon²¹ tsi wúun¹ gacwo¹ o 'in simí² do. Joon 'ii-gi gacwo¹ o sáa³ a.

12 Joon tyalín² 'in líi¹³ tsá² tya' Wó³ do gacoon¹ cuerpo tya'a 'a tsa'áa¹ i. Joon ngalín² mo ngajmaa¹³ a Jesús júu³ xiiala galí¹.

14

Mo gajún¹ Wó³ saai¹ tsá² jmíi²¹

Mo gacwo¹ o Jesús 'ná² mil tsá² 'e dø¹ ø

13 Joon mo galiñi¹ Jesús xiiala gangii¹ Wó³ do ga'i² tsi coon²¹ barco joon gangóo¹ coon²¹ coon¹³ tsá² tya'a fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Pe galiñi¹ tsá² née¹i la caain²¹ fuu²¹ náa¹ do joon ngalín²mo ngii¹i tii²i.

14 Joon mo gacwo¹ Jesús 'e barco do gangaa¹i tsá² fúui¹. Joon galifee¹mo-tsi 'wii²¹² tya' 'ido. Joon gaun'láa²mo tsatsaa¹³ jée¹i 'in tsá² do.

15 Joon nangó¹ xuu jnaa¹ tyalín² tsá² tya' Jesús sii²¹i 'ii:

—Nixuu jnaa¹ lo. 'íi² júu³ 'in tsá² no tsu jo 'in seein²¹ 'e 'nii¹ 'e dø¹ 'ino. Síi¹³i wa tsalín² fuu²¹ pi¹³ taa¹³ co' no 'e ló¹xu 'e dø¹.

16 Joon Jesús gajin²in:

—Jo 'ná² tsalín² 'ino. 'Naa', cwó²xuu 'e dø¹ 'ino.

17 Joon gajin² tsá² tya'a:

—Jo 'ee 'oo²gii¹i jii¹³ 'ñá² 'iñi¹ coon¹³ gáí¹ joo²¹ taai² jmii²¹.

18 Jesús gañii¹:

—Cwooi²duu' fu lo.

19 Joon gatyuu² Jesús to² wa'a cwá² 'in tsá² fúui¹ do jee²¹² ñii²¹ do. Joon gason²on 'e 'ñá² 'iñi¹ do coon¹³ 'in gáí¹ joo²¹ taai² jmii²¹. Joon gajóø² fu ñu'fú², gacwoo¹ 'maai¹² Dios. Gajmaa¹a 'no¹³ 'e 'iñi¹ do joon gacwo¹o tsá² tya'a. Joon 'in tsá² tya'a do gajmaa¹a jmai²xu jee²¹² 'in tsá² fúui¹ do.

20 Jilee²¹mo gagøø¹²¹ joon jløø¹³mo. Joon gauncaain²¹ jilaa²¹ 'e gasá¹gi, joon garóí¹ dyatun¹ 'motó².

21 Joon 'in tsá² 'in gagøø¹²¹ do tí² 'ñá² mil jmai² tsañuu¹ jo si¹ii²in tsamí² coon¹³ xuui²¹².

Ngii¹ Jesús ni jmii²¹

22 Mo ngayuui¹³ joon gatyuu² Jesús to² tsá² tya'a wa' tsalín² li' ngoo¹³ tyíia¹ cataain²¹ do jeei¹gi lagi 'ii la 'ii²¹² 'ii¹gi júu³ 'in tsá² do.

23 Joon mo ngayuui¹³ ga'ii¹ Jesús júu³ 'in tsá² do gasoo²¹o 'ña'a coon²¹ moo²¹ ngafee¹³i Dios. Joon mo ga'i² náuu³ do-o táain² Jesús 'ña'o.

24 Joon 'e barco do tya' tsá² tya'a ngó¹ tún² tsa' ni tyíia¹ do. 'Áai¹ jnoó¹

jmii²¹ tsaa¹ barco do tsu 'áai¹ 'ii¹ tyí² li' cii¹³.

25 Joon niuu²¹ mogi mo ngatyéen¹in Jesús li 'íi¹ barco do ngii¹ tii²o ni jmii²¹ ngóo¹o.

26 Joon mo gango¹ tsá² tya'a ngóo¹on ngii¹ tii²i ni jmii²¹ do gafoo¹mo 'áai¹ joon ga'oo¹o gajin²in:

—Jaain²¹ tsá² 'mootyí² 'in jó¹ no.

27 Pe Jesús gajin²in sii²¹i 'in tsá² do: —Tá² téen¹-'oo', jna-a lo; jo foo¹³naa'.

28 Joon Tú³ gasii²¹i 'ii jin²in:

—Wana 'nu no, Ña'ñu¹u', tyuu¹³ to² góo³oo ti li siin¹³u'un no.

29 Joon Jesús gajin²in:

—Na¹ joon.

Joon tsifu-u gajngái² Tú³ li' caai²¹ barco do joon ga'láa² 'wii²¹² ngii¹ ni jmii²¹ fu li siin¹² Jesús do.

30 Pe gafoo¹³mo mo gacón² cwáain¹ xiiala 'ii¹ tyí² joon ti'xu-xu ganga'aa¹³i jmii²¹ do. Joon ga'oo¹o gajin²in:

—jmaa² tiin¹³na, Ña'ñu¹u'!

31 Tsifu joon gason²on Jesús cwoo²¹o gajin²in sii²¹i 'ido:

—'Áai¹ xuu jo¹ líi²u. ¿'Ee li' gacu²-'o'o coon¹³ jna?

32 Joon mo gangatáa¹i tsi barco do tsifu gaján¹ 'ii¹ tyí².

33 Joon 'in tsá² taai²¹² tsi barco do gasii²¹i wojní¹i tyani Jesús joon gajin²in:

—'E la ja²mo, Joon¹ Dios 'nu.

Un'láai² Jesús tsatsaa¹³ fu Genesaret

34 Mo gatáan¹in li' ngoo¹³ cataain²¹² li roon¹ 'wó² tya' tsá² Genesaret.

35 Joon mo galicwii¹in 'in tsá² néei¹ do Jesús tsifu joon ganii¹³ júu³ la caain²¹ 'in fuu²¹ joon ngajée¹i tsatsaa¹³ li tyíin¹ Jesús.

36 Gamii¹i wa'a cwo¹o lii²¹ 'ido ti' siin¹³in joon jilee¹²¹ 'in gali¹²¹ siin¹³ 'ido ga'láa²mo.

15

Jilaa²¹ 'e 'leei²¹ tsá²

1 Joon gangatyéen¹in 'inlíi¹³ tsá² fariseos coon¹³ tifo² tya' ley li siin¹ Jesús. Jalín² Jerusalén. Joon gaunngí¹i:

2 —¿'Ee li' jo jmoo¹o tsá² tyi'i la tíi² 'e si² tya' 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi'? Jo untsiin¹in jiin¹³ la tísi² 'e ruun¹³ tsá² cwoo²¹o mo gø²ø.

3 Pe Jesús do gaunngí¹i:

—Joon 'naa', ¿'ee li' jo jmoo²oo' náu¹³uu' la to² tyu² Dios mo jmoo²oo' la tíi² 'e si² tyii'?

4 Tsu Dios gatyu² to² jin²in: “Un'goo²o saa²a ñu²¹u.” Joon gajin²in: “Ná¹ júun²mo jileei²¹ 'in faa²¹ 'laa²¹ tya' sáa³ jmii²¹.”

5 Pe 'naa'gíi' fó²oo' 'e lí² síi²¹i tsá² sáa³ jmii²¹: “Jo lí² uncoon¹³gíi' nua tsu jilaa²¹ 'e 'oo²¹oo nigacwo³oo Dios.”

6 Joon wana jin² la joon jo 'ná¹ uncoon¹³gi sáa³a jmii²¹. Joon coon¹³ la joon tuu¹³naa' to² tyu² Dios lawa' jo 'e to² 'ín³gi 'e jmaa²aa' jiin¹³ la tíi² 'e si² tyii'.

7 |Tsá² sísi¹i 'e 'i¹-tsi la jmoo¹o 'naa'! Tyá²-u gataan¹ ni jí² cwáain¹ tyii' 'in tsá² gacwoo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹ síi²¹ Isaías mo gajin²in cwáain¹ tya' Dios:

8 'In tsá² lo untyú¹i jna coon¹³ 'oo²o pe 'wín² síi¹ 'a 'i¹-tsi coon¹³ jna.

9 Jo 'ee to² 'í³in 'e un'goo²¹o jna². Jilaa²¹ la 'ee¹e jmai² 'e tyu²u to² tsá²-a, jin² Dios.

10 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² síi²¹i 'in tsá² néei¹ lí' co' do jin²in:

—Nuu²uun' joon cwo'øøi²¹-'oo'.

11 Jilaa²¹ 'e to² tsá² 'oo²o jo 'leei²¹ tsá² coon¹³ 'e joon. 'E 'yee² 'oo²o tsá² 'e joon 'e 'lee²¹i.

12 Joon gangatyéen¹in tsá² tya'a joon gasii²¹i Jesús:

—¿Tíi' ní²i, jo gatí²-tsi tsá² fariseos do júu³ tyi'i no?

13 Pe Jesús gajin²in síi²¹i 'ii:

—Jilaa²¹ 'mó² 'e jo gajni¹ Nü³uu' 'in sø¹o la tyan¹ jmóo³.

14 Jo cuu¹³-'oo' coon¹³ 'in tsá² no tsu lawa tsá² tiui² 'in soon²¹ 'mo'u² tya' tsá² tiui² ruu²¹i 'ino. Wana tsá² tiui² 'méei¹ ruu²¹i la 'oo²¹ tsá² tiui² joon jee²¹² waai²¹ do xuu²¹i tsi too²¹.

15 Joon Tú³ do gajin²in síi²¹i Jesús:

—Jmaa¹³ jna'a júu³, ¿'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ lo?

16 Jesús-gi gajin²in:

—¿Tíi' jo 'øøi²¹-'oo' 'naa' jon?

17 ¿Tíi' jo 'øøi²¹-'oo' 'e jilaa²¹ 'e gøø²¹ tsá² tsatoo¹³ nu' tu² tsá² joon 'woo²o tún¹?

18 Pe jilaa²¹ 'e 'yee²¹i 'oo²o tsá² 'e 'i¹-tsi tsá² 'e joon. 'E joon 'e 'leei²¹ tsá².

19 Tsu la 'i¹-tsi tsá² la joon líi¹i joon. 'i¹-tsi tsá² 'e gó² tsu 'in gó²o 'ii. 'I jn-gaa¹³i tsá² la joon 'e ga'i¹-tsio. Fee²¹i tsá² tsamí² tya' tsá² xeei²¹ tsu ni ga'i¹-tsi la joon. 'Láa¹a tsamí² coon¹³ tsañuu¹ jiin¹³ la niga'i¹-tsi. La joon jon jmoo¹o tsá² 'uun²¹, faa²¹a tsá² júu³ tajuu²¹, faa²¹a tsá² júu³ 'atsaa²¹.

20 Coon¹³ jilaa²¹ 'elo un'leei²¹ tsá² yaai. Pe wana gøø²¹ø tsá² la jo mo roon²¹on cwoo²¹o la tíi² 'e si² jo mo ga'lee²¹i.

Ja²mo galíi²i jaain²¹ 'yüa²¹² tsamí² cananea Jesús

21 Joon gacwo'íi¹ Jesús fu do joon gangó¹ fu lí tyu² to² fuu²¹ Tiro coon¹³ fuu²¹ Sidón.

22 Joon gajó² jaain²¹ tsamí² cananea 'in néei¹ do fu lí siin¹³ Jesús joon ga'oo¹o jin²in:

—|Ña'ñu¹u', Jón¹ David, fúu² cwolíi²u jna! 'In 'líi¹³ 'úui² alma tya' simí² tyiia. Joon 'áai¹ wúu¹ nigangóo¹.

23 Pe Jesús jo gañii¹i jiin¹³xu. Joon tsá² tya'a gamíi¹i tyaní¹i wa 'a síi²¹ Jesús 'in tsamí² do wa'a tsee¹i tsu líi¹ to²o mii¹³ jó¹ caluu lí ngalín² do.

24 Joon gajin² Jesús síi²¹i 'in tsamí² do:

—Dios gasii²¹in jna jiin¹³ 'e 'naa³na 'in tsá² situu¹ tya' tsá² Israel.

25 Pe 'in tsamí² do gangatyéen¹in lí siin² Jesús, gasii²¹i wojní¹i tyaní¹i joon gajin²in:

—Ña'ñu¹u', uncoon¹³ jna.

²⁶ Joon Jesús gañii¹i:

—Jo tyú² wa'a tyi² tsá² 'iñi¹ tya' xuui²¹² cwo¹o tsii²¹.

²⁷ Pe 'in tsamí² do gajin²in:

—Jo¹o Ña'ñu¹u'; pe ca tsii²¹ téein² nu' mesa lí²-i dø¹²ø 'no³ xuu²¹ li gøø²¹ø fii²¹² 'nú¹ do.

²⁸ Joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—j'Áai¹ fee¹ jai² lí²u, rán³! Cwolí² jiin¹³ la 'iin²¹²u'un.

Joon tsifu joon ga'láa²mo jamí¹i 'in tsamí² do.

Un'láai² Jesús fúui¹ tsatsaa¹³

²⁹ Gacwo¹i Jesús do joon gangí¹i lí' co' tyía¹ Galilea. Joon gasóo²o coon²¹ moo²¹ si² do joon do-o gacwoo²¹o.

³⁰ Fúu¹mo tsá² gatyalín² li tyiin¹ joon jée¹i tsatsaa¹³ 'in lí²i 'láai² nii² jmoowú¹. Jée¹mo tsá² jluui¹³, tsá² tiui² coon¹³ 'in jo faa²¹a. Jée¹mo jon tsá² poo¹³ cwoo²¹ tii². Joon gatyéi¹ ni'i 'ido lí' 'wii²¹² tii² Jesús joon gaun'láa²mo Jesús 'ido.

³¹ 'Áai¹ ganga'goo²¹o-tsi tsá² do mo gani² 'in tsá² do nafaa²¹a 'in tsá² jo mo to² faa²¹ joon 'in tsá² poo¹³ cwoo²¹ tii² na'láa²mo joon tsá² jluui¹³ tyú²-u ningii¹ joon tsá² tiui² nijnaa²¹o. Joon ga'láa² 'wii²¹² cwoo¹o 'maai¹³ Dios tya' tsá² Israel.

Cwo¹o Jesús tyún² mil tsá² 'e dø¹²ø

³² Joon gatø¹²ø Jesús tsá² tya'a joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—Fúu² lí²na 'in tsá² no tsu ningó¹ 'ni¹ jmii²¹² táan¹in coon¹³ jna lo joon jo 'e 'oo¹o 'e dø¹²ø. Jo 'iin²¹²na sii¹³na fu tya'a la jo 'ee mo gøø¹²¹ø si no xiia²¹ ga'woo²¹o tya'i fu¹.

³³ Joon tsá² tya'a gajin²in:

—¿Xiiali ijín² jna'a 'e dø¹²ø 'in tsá² fúui¹ no tsu jo 'in tsá² taain²¹² lo?

³⁴ Joon Jesús gaunngii¹i:

—¿Joo¹ 'iñi¹ 'oo²gii¹?

Joon gani¹i:

—'Oo²gii¹ dyía¹ 'iñi¹ coon¹³ jaain²¹ gáí¹ joo²¹ taai² jmii²¹ pi³.

³⁵ Joon gatyú² Jesús to² wa' cwá² tsá² ni 'wó².

³⁶ Joon gason²on 'e dyía¹ 'iñi¹ coon¹³ 'in joo²¹ taai² jmii²¹ joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios. Joon gajmaa¹a 'no³ joon gacwo¹o tsá² tya'a 'e jmáa¹a jmai²xu jee²¹² 'in tsá² do.

³⁷ Jilee²¹mo gagøø²¹²ø ca gali-jløø¹³mo. Joon garøø²i dyía¹ 'motó²gi 'e 'no³ 'e gasáai¹.

³⁸ Joon 'in gagøø²¹ do ti tyún² mil jmai² tsañuu¹ jo 'e 'ii²¹in tsamí² coon¹³ xuui²¹².

³⁹ Mo ngayuui¹³ joon ga'í²i Jesús 'in tsá² do júu³. Ga'í² Jesús tsi coon²¹ barco joon gangó¹ cwoo¹³ li sii²¹ Mag-dala.

16

Tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos mii¹i coon²¹ milagro wa jmá¹a Jesús tya'a

¹ Gatyalín² 'in tsá² fariseos coon¹³ 'in tsá² saduceos fu li siin¹³ Jesús. Joon 'e 'iin²¹²in lawa li 'í¹ goon²¹ lá² wa'a iteei²¹ Jesús gamii¹ 'in tsá² do wa jmá¹a coon²¹ li² jó¹ fu ñu¹fú².

² Pe Jesús gañii¹i:

—'Naa' mo jøø²⁰⁰ coo²¹ jní¹ mo xuu jnáa² fó²oo': "E tyú² ijma¹a tsu coo²¹ jní¹."

³ Joon mo coo²¹ jní¹ mo 'aa²¹ fó²oo': "Gó²xu jmá¹a no tsu coo²¹ 'e jní¹ roon¹on." Tsá² 'in sisii¹ 'i¹-tsi 'e jmoo¹o 'naa'. Nii²¹ 'naa' xiiala ilí² mo coo²¹ jní¹ mo 'áa²¹ coon¹³ mo xuu jnáa² pe jo ní²ii' 'e 'øø¹²¹-tsi 'e li² 'e sá² nano.

⁴ Tsá² gó² coon¹³ tsá² 'in nigatiui² Dios 'iin²¹²in coon²¹ li² pe jo ilisá² li² tya'a. Ilisá²gon li² jiin¹³ lagi lisá² li² tya' Jonás.

Joon gatiu²mo Jesús 'in tsá² do joon gangaa²¹o.

Tyüan³ tya' tsá² fariseos

⁵ Mo gangalín tsá² tya' Jesús lí' ngoo¹³ tyía¹ lí' ca taain²¹² do niga'iin²mo-tsi coon²¹on 'iñi¹.

⁶ Joon Jesús gajin²in sii²¹i 'ido:

—Tyán²duu' cwáain¹, un'øø¹³naa' yaanaa' tya' tyiaan³ tya' tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos.

7 Joon ga'láa² tsá² tya'a do 'wii²¹² sá¹i la 'oo²¹ jee²¹² 'ii:

—'Wii¹³ jo ga'lee²¹e' 'iñi¹ 'e joon 'e jin² la joon.

8 Joon mo galili³i Jesús 'ee 'i¹-tsi 'ii joon gajin²in:

—Laa¹³ 'áai¹ x^u jo¹ lí²naa'. ¿'E lí 'i¹-'oo' 'e jo 'iñi¹ tyán²aan'?

9 ¿Ti jo mo ga'øø²¹mogi-'oo', ti jo tii¹³-'oo' xiiala mo gajmáa³aa tyíia³ 'a 'iñi¹ 'ná² do jee²¹² 'ná² mil tsañ^u¹? ¿Joo' 'motó² 'no³ 'iñi¹ 'e gasá¹gi?

10 ¿Ti jo tii¹³-'oo' mo gajmáa³aa tyíia³ 'e 'iñi¹ dyía¹ do jee²¹² tyún² mil tsá²? ¿Joo' 'motó² 'no³ 'e gasá¹gi?

11 'Áai¹ jo mo ga'øøi²¹-'oo' 'e jon'on fuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' 'iñi¹ mo fuu²¹²uu 'naa' 'e un'øøi¹³ yaanaa' coon¹³ tyiaan³ tya' tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos.

12 Joon gali'øøi²¹-tsi tsá² tya' Jesús 'e jon'on cwáain¹ tya' tyiaan³ tya' 'iñi¹ jin² Jesús pe cwáain¹ tya' júu² 'ee¹ tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos.

Jmoo¹o Tú³ júu³ 'e Cristo Jesús

13 Mo gatyía¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a coon²¹ lí tyu² to² fuu²¹ Cesarea tya' Filipino gaunngi¹i Jesús tsá² tya'a jin²in:

—¿'iin jna, Ruu²¹i Tsá², jin² tsá²?

14 Joon gañi¹i tsá² tya'a:

—'Inlíi¹³ jin²in 'e Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ 'nu. 'Inlíi¹³gi jin²in 'e Elías 'nu. Joon tsá² xeei²¹ jin²in 'e Jeremías 'nu si jaain²¹ 'in nigacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jée¹ 'ee 'nu.

15 Joon gaunngi¹i Jesús 'ii:

—'Naa', ¿'iin jna fó²oo' 'naa'?

16 Joon Simón Pedro do gajin²in:

—'Nu-u Cristo 'in gasii¹in Dios. Joon¹ Dios 'in jiin¹ 'nu.

17 Joon Jesús gajin²in:

—Jløø¹³mo 'nu, Simón, joon¹ Jonás, tsu jon' tsá² ga'e² 'nu 'e júu³ lo. Pe Ñu³oo 'in tyín¹ ñu'fú² ga'e² 'nu.

18 Joon fuu²¹²uu 'nu, 'e sii²¹ 'nu Tú³, joon júu³ tyi'i 'e foo²¹o 'e líi¹na Cristo, 'in gasii¹in Dios, ili la lí coon²¹ cuun²¹² fee¹ 'e jo jøøi²¹ tya' 'in jai² líi²i jna tsu jileei²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios líi¹i la joon. Joon ca 'mó¹ jo lí² líi¹i 'e júu³ do.

19 Joon cwo³oo 'nu jonñi³ tya' lí tyu² Dios to² tsá². Jilaa²¹ 'e untsaa¹³u fu juncwii²¹ lo nigaliuntsaa¹²a fu ñu'fú². Joon jilaa²¹ icwo²¹o lí² juncwii²¹ lo la joon gali² fu ñu'fú² jon.

20 Joon gatyu² Jesús to² tsá² tya'a 'e jo 'in jma¹a 'ido júu³ jiin¹³ jaain²¹ 'e Cristo ii.

Jmoo¹o Jesús júu³ ijúun²in

21 Joon 'yia¹³ joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² jmo²o tsá² tya'a júu³ 'e 'ná¹ tsáa¹a Jerusalén joon do-o i'e²e tsacøøi¹³ coon¹³ 'in tyu² to² untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'ii wúu¹. Joon ijnga²mo 'ido 'ii pe ijiiin¹o tún¹ mi ti 'ni¹ jmii²¹².

22 Joon Tú³ do ngajée¹i lí coon²¹ joon gasii²¹i Tú³ Jesús júu³ wúu¹ jin²in:

—iJo icwó² Dios 'e lí² la joon, Ña'ñu¹u! iJo lí² wa' itsangii¹i 'nu la joon!

23 Joon gajiiin¹³ Jesús ní¹i joon gajin²in sii²¹i Tú³ do:

—Jeein¹³ coon¹³ jna, Satanás, tsu ijñii¹³mo coon¹³ júu³ tyi'i. Jo 'i¹-'o'o la 'i¹-tsi Dios. La 'i¹-tsi tsá²-a 'i¹-'o'o.

24 Joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—Wa 'iin²¹²in tsá² ngí¹ coon¹³ jna 'ná¹ tuu²¹ 'e 'i¹-tsi tya' 'ña'a, 'ná¹ tyá²a tyú² tya'a ijúun²in la ijúuin³ jna. Joon jó¹ coon¹³ jna.

25 Tsu jileei²¹ 'in 'iin²¹²in láa¹i juncwii²¹ tya'a 'ña'a incaa²¹mo juncwii²¹ tya'a fu lí 'ii²¹ pe jileei²¹ 'in caai²¹ juncwii²¹ tya'a 'wii¹³ jna pe inti¹³mo juncwii²¹ tya'a.

26 ¿'Ee to² 'íi³ tya' tsá² wa'a lí³i jilaa²¹ 'e sá² la tøøi² ni cwo¹³ juncwii²¹ pe caa¹mo alma tya'a? ¿'Ee coon¹³ lí² tyí² tsá² tya' alma tya'a?

27 Tsu 'in Ruu²¹i Tsá² ijó¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Jmii²¹ coon¹³ ángeles tya'a joon ityi³ tya' jileei²¹ tsá² ti jaain²¹ ti jaain²¹ jiin¹³ la niga-jmaa¹a.

28 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', seein²¹ 'inlíi¹³ 'in teein² lo 'in jo ijúun²in ca mi jóø²i 'in Ruu²¹i Tsá² jó¹ ityu^{2u} to².

17

Jesús gaunsíi² 'e líi¹ tyani gaai²¹ tsá² tya'a

1 Joon mo gangíi¹ jnúu² jmii²¹² ngajéi¹ Jesús Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ ruu²¹i Jacobo do fu yu' coon²¹ moo²¹ níi¹ la jee²¹² tyúuin² do.

2 Joon do-o gaunsíi² 'e líi¹ tyani 'in tsá² do. Joon níi¹ galijí¹ la jii¹ níi¹, sñi¹³gi galitaa²¹ la taa²¹ 'yia²¹ tya' níi¹.

3 Joon tsifu joon gangaa¹in Moisés coon¹³ Elías teen¹in tyaa¹ júu³ coon¹³ Jesús.

4 Joon gajin² Tú³ sñi²¹i Jesús:

—Ña'ñu^{1u}, j'áai¹ tyú² 'e toon²¹o'on lo! Wana 'iin²¹²u'u, jmoo²¹o'o 'ni¹ 'ná¹ pi³: coon²¹ tyi'na, coon²¹ tya' Moisés joongi coon²¹ tya' Elías.

5 La jee²¹² faa²¹a Tú³ do gajgó¹ coon²¹ jníi¹ taa²¹ jii¹ li teein¹. Joon ganúu²un coon²¹ júu³ jee²¹² jníi¹ do 'e jin²in:

—'In lo-o yuun²¹ tyia 'in 'iin²¹²na, 'áa¹mo jløø¹³na 'wii¹³ tya'a. Nu^{2u} 'e jin².

6 Joon mo ganúu²un 'e júu³ do gafoo¹mo 'áai¹ joon gatyii²¹a líi¹ ríi²in níi¹ 'wó².

7 Joon Jesús gangatyéen¹in líi¹ teei¹³ tsá² tya'a joon gataan¹an cwoo²¹o tya' 'ido, sñi²¹i:

—Ráan²naa'; jo foo¹³naa'.

8 Joon mo gajóø²jo 'in gangaai¹gi jiin¹³ 'ña'a Jesús siin¹²gi.

9 Joon mo gajgáa¹i 'e moo²¹ do gaíi²i Jesús júu³ tsá² tya'a jin²in:

—Jo 'e fú²uu', jiin¹³ jaain²¹, ca mi yuui¹³ jiin¹ 'in Ruu²¹i Tsá² jee²¹² líi²¹².

10 Joon gaunngii¹i tsá² tya'a:

—¿'Ee líi¹ jin²in 'in tifo² tya' ley 'e 'ná¹ jó¹ Elías nifu?

11 Jesús-gi gañii¹i:

—'E la ja²mo 'ná¹ jó¹ Elías joon 'e tyá² tyú² jilaa²¹.

12 Pe fuu²¹²uu 'naa' 'e najó²-o Elías joon jo galicwii¹in 'in tifo² tya' ley do 'ii, líi¹³ gajmaa¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in tya' 'ido. La joon jon i'e²e wúu¹ 'in Ruu²¹i Tsá².

13 Joon ga'øø²¹mo-tsi tsá² tya' Jesús 'e faa²¹a Jesús cwáain¹ tya' Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹.

Un'láa²i Jesús jaain²¹ xuui²¹² júuin² níi¹

14 Joon mo gatyía¹ Jesús líi¹ taai² tsá² gangatyéin¹ jaain²¹ tsá² líi¹ siin¹² Jesús joon gasii²¹i wojníi¹ tyani Jesús joon gajin²in:

15 —Jmaa²¹a feei¹-o'o 'wii¹³ tyia. Fúu² cwolii²u xuui²¹² tyia tsu júuin² níi¹ tsu 'áai¹ wúu¹ níi². Cii¹³i níi¹ sñi¹³ si tsi jmii²¹ 'ee 'láai² naa¹³.

16 Ningajéi¹moo xuui²¹² tyia fu líi¹ néei¹ tsá² tyi¹pe jo gali²i gaun'láa² níi¹ lo.

17 Jesús gañii¹i:

—¿Tsá² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa'; sicaai¹³ 'i¹-oo! ¿Tíi¹ wóo²gi 'áai¹ 'ná¹ taan²¹²na coon¹³ 'naa'? ¿Tíi¹ wóo²gi 'áai¹ 'ná¹ lifeei¹-tsii 'wii¹³ tyii'? Ñijeei¹duu' xuui²¹² do fu lo.

18 Joon gatyú² Jesús to² 'in 'líi¹³ 'yuui² alma tya' 'in xuui²¹² do joon ga'wóo²mo. Joon tsifu joon ga'láa²mo 'in xuui²¹² do joon.

19 Joon coon²¹ líi¹ néei¹ Jesús coon²¹ la 'oo²¹ tsá² tya'a joon gaunngii¹i tsá² tya'a:

—¿'Ee líi¹ jo gali²i tyi² jna'a 'in 'líi¹³ 'yuui² alma tya' 'in xuui²¹² do?

20 Joon Jesús gajin²in:

—Jo gali²i gatyí² 'naa' 'ido tsu 'wii¹³ xu jai² líi²naa'. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' wana jai² líi²naa', fiin¹³ coon¹³ coon²¹ 'e pii¹³, líi²-i fú²uu' 'e moo²¹ si² dó²: “Jiin¹³ lo; cwó² líi¹ líi¹ xiia²¹.” Joon ijeen²¹mo 'e moo²¹ do. Jilaa²¹ ilí² tya' 'in jai² líi².

21 Pe 'in 'lhi¹³ la no 'wóo²mo jiin¹³ wa'a faa²¹a tsá² júu³ tyú² joongi gøø²¹ tsá² tyiañi¹.

Ti tún² naa¹³ 'e jmoo¹o Jesús júu³ ijúun²in

22 Joon mo taan²¹²in caain²¹ fu li sii²¹ Galilea gajma²a Jesús tsá² tya'a júu³ 'e tsá²-a i'nhi¹ Ruu²i Tsá².

23 Joon ijngaa¹³mo 'ido 'ii. Pe mi ti 'ni¹ jmhi²¹² ijiin¹o tún¹. Joon 'ái¹ ga'aa¹a faí³ 'e ganúu²un 'e júu³ do.

Cuu² 'e ci¹ tsá² tya' cwo¹

24 Joon mo gatyaliin² Jesús coon¹³ tsá² tya'a fuu²¹ Capernaum 'in tsá² 'in cón² 'laa¹³ tya' cwo¹ gafee²¹i Tú³, gaunngi¹i:

—¿Ti jo tyí² tifo² tyii¹ 'laa¹³ cwo¹?

25 Joon Tú³ gajin²in:

—Tyí²o 'ino.

Joon mo gaí² Tú³ inuu tsifu gajin²in Jesús sñ²¹i 'ii:

—¿'Ee 'i¹-'o'o, Simón? ¿'lin tyí² 'laa¹³ tya' røø¹³ taain²¹² juncwii²¹, ti tsá² tya'a si tsá² coon²¹ fuu²¹ 'ee?

26 Joon Tú³ do gañii¹:

—Tsá² coon²¹ fuu²¹ tyí².

Joon Jesús gajin²in sñ²¹i Tú³ do:

—Wana la joon jna jo 'ná¹ chí³hi 'laa¹³ tya' cwo¹.

27 Pe la coon²¹ 'e jo 'e ifaa²¹ 'in tsá² no 'laa²¹ tyi', cwó² fu ti tyí¹a cwo¹i²¹ moocuu². Joon 'in joo²¹ in téen¹u'u nifu ityii¹ 'a coon²¹ cuu² nñ¹ 'oo²¹²o. Joon 'e cuu² do ilíin²mo 'e ci²i 'laa¹³ tyi'i coon¹³ tyiajna. Cwocón² tya' 'in tsá² cón² 'laa¹³ do.

18

Iin 'in tyiin²gi

1 'Yia¹³ joon gangatyéen¹in tsá² tya' Jesús fu li tyiin¹in joon gaunngi¹i:

—¿'lin 'in tyiin²gi li tyu² Dios to² tsá²?

2 Joon gatø¹² Jesús jaain²¹ xuui²¹² 'e jmáa¹a siin¹²in tuntsa' jee²¹² 'in tsá² do,

3 joon gajin²in:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', wa jo unsñ²naa' 'e 'i¹-'oo' joon líin²naa' la líi¹ 'in xuui²¹² no jo cwotaan²naa' fu li tyu² Dios to² tsá².

4 'E coon¹³ la joon 'in tyiin²gi fu li tyu² Dios to² tsá² ilíin² la 'in xuui²¹² no 'in jo jmaa²i jloo³ 'ña'a.

5 Joon doñi¹in 'in 'ii²¹ jaain²¹ xuui²¹² coon¹³ 'e sii²¹ jna la 'ino, joon 'ii²¹mo jna jon.

'A tsaai¹³ i'noo¹o tsá² tsa²

6 'Wa seen²¹ tsá² itilí² jmáa¹ 'e 'noo¹o xuui²¹² 'in jo² líi²i jna tsa², tyú²gi tya'a wa'a jéei¹gi 'ñá¹u tsá² luu²¹²u coon¹³ coon²¹ too¹ fee¹ joon pii¹in tsá² 'ii tsi jmi¹ñi¹³ li 'o².

7 'Áa¹mo gó² 'e sá² 'e 'leei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹! Joon la joon 'e 'ná¹ ilí² pe fúu² 'in tsá² 'in jmoo¹o 'e un'leei²¹ tsá² yaai.

8 'Tsu 'wii¹³ joon wa gajmaa¹ 'a cwo¹o si tíi¹³i 'ee 'lee²¹u, cwotuu¹nu'u joon cwopí¹nu'u li wíin². Tsu tyú²gi tyi'i 'e seen²¹un juncwii²¹ tsá² pooi¹³ si tsá² jluui¹³ 'ee lagi cwo¹³o li 'ii²¹ li coo²¹ coon²¹ tøø²mo coon¹³ je tún² cwo¹o si jé² tún² tíi¹³i 'ee.

9 Joon wa unni²i jmoo¹o 'e 'nóo²o tsa², tyii²i, píi¹nu'u li wíin² tsu tyú²gi tyi'i 'e seen²¹mo'o coon¹³ coon²¹ unni²i lagi cwo¹³o li 'ii²¹ li coo²¹ coon²¹ tøø²mo.

Lawa jaain²¹ joo'saa²¹ 'in situui¹

10 'Jo jmaa²aa' wa' jo tsáai¹-'oo' xuui²¹² no. Tsu fuu²¹²uu 'naa', 'in ángeles tya'a taa²i tyani Nu³u 'in tyiin¹ ñu¹fú².

11 In Ruui²¹ Tsá² gajó² juncwii²¹ jmáa¹ 'a tiin¹³ tsá² 'in ngí² situui¹.

12 '¿Xiiala líi²naa'? Wa' jaain²¹ tsá² 'aa¹i coon²¹ cíein¹³ joo'saa²¹ joon wa gatuui¹ jaain²¹, itiu²mo 'in noventa y nueve jee²¹² moo²¹ joon 'e tsa'nee¹³i 'in situui¹ do.

13 Joon wa gatsee²¹i joon ilijløøi¹³gi tya' 'in joo'saa²¹ gatsee²¹i do lagi 'in noventa y nueve do 'in jo ituui¹ do.

14 La joon jon 'Ñú²uu', 'in tyín¹ ñu'fú², jo 'iin²¹²in wa' 'e ngí² situui¹ jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'in xuui²¹² pi³.

Xiiala 'ná² jmá¹ tsá² fee¹-tsi tya' tsaruu²¹;

15 'Wa ga'láa²a ruu²¹'u tyi'i sii¹³du' la 'oo²¹ gáa¹naa' joon jmaa²¹a júu³ xiiala ga'láa¹a. Joon wana gajmaa¹a nuu¹³un júu³ tyi'i joon lí²i 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³.

16 Pe wa jo gajmaa¹a nuu¹³un te² jaain²¹ gaí¹gi tsá² 'e núu¹un 'e síi¹³naa' ilí²in tsá² jmoo¹o júu³ jai² 'in tsá² do.

17 Joon wana jo gajmaa¹a ruu²¹'u nuu¹³un tyani 'in tsá² jmoo¹o júu³ jai² do joon cwojee¹u 'in ruu²¹'u do tyani lí sicaain²¹ jileei²¹ 'in tsaa¹-tsi Dios. Joon wana jo galinu¹³un tún¹ tyani 'in tsá² fúu¹ 'in tsaa¹-tsi Dios joon lí²in 'in ruu²¹'u do lawa jaain²¹ 'in jo tsaa¹-tsi Dios sí lawa jaain²¹ 'in cón²'laa¹³ tya' 'e nuu¹i tsá² 'ee.

18 "E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'e jilaa²¹ 'e untsaa¹³naa' fu juncwii²¹ lo la joon jon 'e lí² tsaai¹³ fu ñu'fú². Joon jilaa²¹ 'e cwó²oo' lí² fu juncwii²¹ lo la joon ilí² fu ñu'fú² jon.

19 'Fuu²¹²uu 'naa' jon, wana ti gáa¹naa' 'in cwo²oo' júu³ ruu²¹naa' coon¹³ coon²¹ júu³ tyú² 'e mí²ii', Ñu¹³uu 'in tyín¹ ñu'fú² icwo¹o 'naa' 'e gamí²ii' do.

20 Mo natí² fiin¹³ gaí¹ gaai²¹ tsá² 'in sicaain²¹ iun'goo²¹o jna siin¹³moo jee²¹² 'ii²¹ —jin² Jesús.

21 Joon Tú³ do gangóo¹ ngafee¹³; Jesús jin²in:

—Ña'ñu¹u', wa gajmaa¹a ruu²¹na 'e gó² tyiia ¿joo' naa¹³ 'ná¹ jmáa³aa feei¹-tsii 'wii²¹² tya'a? ¿Ti ca tí² dyía¹ naa¹³?

22 Joon gañii¹ Jesús:

—Jo fuu²¹²uu 'nu ca tí² dyía¹ naa¹³ pe fuu²¹²uu 'nu ca gatyía¹ setenta naa¹³ 'e gafuu²¹²uu 'nu dyía¹ naa¹³.

Lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in jo gali'in²¹²in jmá¹a feei¹-tsi

23 'Tsu 'wii¹³ joon 'e tyu¹ Dios to² tsá² lí la lí¹i jaain²¹ róøi¹³ 'in gali'in²¹²in jmaa¹³a cwáain¹ tya' tsa'leei¹³ tya'a.

24 Joon mo ga'láa² 'wii²¹² gatø¹ø 'in róøi² do tsá² tya'a joon gatyía¹ jaain²¹ 'in róøi² tya'a 'láai¹ 'áai¹.

25 Joon 'in tsa'leei¹³ do jo 'e 'oo¹o wa'a tyí² tya'a. Joon 'in róøi¹³ do gatyú²u to² tsa'leei¹³ tya'a wa 'nu¹ ni 'ido coon¹³ 'oo² 'ido coon¹³ jón¹on coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² tya'a 'e tyí² 'e róøi² do.

26 Pe 'in tsa'leei¹³ do gasii²¹i wójnii¹i tyani ñi'fii²¹²i joon gamii¹i tyani 'ido 'áai¹: “Ñi'fii²¹ cwolifee¹mo-'o'o 'wii²¹² tyiia joon icí³oo jilaa²¹ 'e róø²na tyi'i.”

27 Joon ñi'fii²¹²i do galifee¹mo-tsi 'wii²¹² tya' jilaa²¹ 'e róøi² joon galáa²mo 'ido 'ii.

28 Joon tsifu cwo'íi¹i tya' ñi'fii²¹²i do joon xu ngai²xu mo gajii¹in jaain²¹ tsañuu¹ 'in niróøi²xu coon²¹ tún² 'ii²¹ cuu². Joon tsifu gason²on luu²¹² 'ido sii²¹i: “iTyí² gon 'e róø²u tyiia do la no la!”

29 Joon gasii²¹ 'in tsá² do wójnii¹i tyani¹i joon gamii¹: “Cwolifee¹mo-'o'o 'wii²¹² tyiia joon icí³oo jilaa²¹ 'e róø²na tyi'i.”

30 Pe 'ii-gi jo galifeei¹-tsi 'wii²¹² tya' 'in tsá² do. Joon gatan²ni'i 'ido 'nuñi¹³ ca tyí² jilaa²¹ 'e róøi².

31 Pe mo gani²i 'in tsa'leei¹³ catyaa² do xiiala gajmaa¹a 'in tsá² do galixuu²¹²mo-tsi joon ngalín² ngajmaa¹³a júu³ ñi'fii²¹²i jilaa²¹ 'e nigalí².

32 Joon 'in ñi'fii²¹² do gatyú²u to² tsa'leei¹³ tya'a wa'a tsate¹e 'in tsá² do. Joon mo gatyía¹ 'in tsá² do gajin² róøi¹³ sii²¹i 'ido: “iTsa'leei¹³ 'in gó² 'nu! Ga'iin²moo 'e róø²u tyiia 'wii¹³i gamí²i tyani³ii.

33 'Ná¹-a jon jmaa²¹a feei¹-'o'o 'wii²¹² tya' tsaruu²¹'u jiin¹³ la niga-jmáa³aa feei¹-tsii 'wii²¹² tyi'i.”

34 Joon gatsá² 'nii²¹-tsi ñi'fii²¹²i do

tya'a 'áai¹gi. Joon gaty²u to² i'e²e tsá²
'ido wúu¹ ca mi tyi² jilaa²¹ 'e ró²í².

³⁵ 'La joon jon ijmá¹a Ñu³uu, 'in tyiin¹ ñu¹fú², coon¹³ 'naa' wa jo jmaa²aa' feei¹-oo' 'wii²¹² tya' tsaruu²¹naa' 'e 'yaai²¹²-oo' —jin² Jesús do.

19

'E²e Jesús tsá² cwáain¹ tya' mo tiui² tsá² tsamí² tya'a

¹ Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús jilaa²¹ 'e júu³ lo gacwo¹í¹ li sii²¹ Galilea joon gangó¹o li roon¹on coon²¹ 'wó² li sii²¹ Judea 'e roon¹on lí' ngoo¹³ jmí²¹ Jordán li' li 'yeei²¹ ñi¹.

² Fúu¹mo tsá² gangalín² coon¹³on. Joon gaun'láa²mo Jesús 'in tsá² do.

³ Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseos gantatyéen¹in lí ngó¹o Jesús 'e 'iin²¹²in 'e teei²¹ Jesús lawa coon²¹ nilá² joon gaunngí¹:

—¿Ja ilí² tiui² tsá² tsamí² tya' coon¹³ doñi'ee cwáain¹?

⁴ Joon gañii¹ 'ii:

—Ñi² 'naa' 'ee jin² júu³ tyá² tya' Dios 'e mo 'láa² 'wii²¹² gajmee¹i Dios tsañuu¹ coon¹³ tsamí².

⁵ Jin²o jon: “Tsu¹ 'wii¹³ joon itiu²mo tsá² sáa³ jmii²¹ ilicaain²¹ coon¹³ 'oo²o joon jee²¹² gáa¹i do ilí²in lawa jaan²¹mo.”

⁶ Joon jo líi¹gi gáa¹i jaan²¹mo galíi¹i joon. Tsu¹'wii¹³ joon jo lí² xee¹i tsá² 'in gauncaain²¹ Dios.

⁷ Joon gaunngí¹i 'in tsá² do:

—Wa la joon, ¿'ee líi¹ gaty²u 'líi²¹² Moisés to² wa lí² cwo¹ tsá² 'oo²o coon²¹ mo'jí² 'e lí² tiui² tsá² 'ii? Joon coon¹³ la joon tiu²mo 'ido.

⁸ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Galí²-i la joon tsu¹ 'wii¹³ 'áai¹ sóo²-oo' 'naa'. Tsu¹ jo la joon lí² la mo 'wiin²¹².

⁹ Jna fuu²¹²uu 'naa', wana tiui² tsá² 'oo²o wa mo jo mo 'láa¹a coon¹³ tsañuu¹ xeei²¹ joon cuu²¹i cwo²¹o coon¹³ jaain²¹gi tsamí² 'noo¹on tsaa² coon¹³ 'in tsamí² do. Joon wana

cuu²¹i tsá² cwo²¹o coon¹³ jaain²¹ tsamí² 'in natiui² ñuu¹ tya'a joon 'noo¹on tsá² tsaa² 'e la joon.

¹⁰ Joon gajin² tsá² tya'a sii²¹i Jesús:

—Wana la joon jmoo¹o tsañuu¹ coon¹³ 'oo²o tsáai¹gi-tsi wa jo cuu²¹mo cwo²¹o.

¹¹ Jesús-gi gajin²in:

—Jo jileei²¹ lí² 'øøi²¹-tsi 'elo. Lí jii¹³ 'in nityii¹³in Dios ilí² 'øøi²¹-tsi.

¹² 'Láa²mo 'ii¹³ 'e sá² 'e jo lí² cui² cwo²¹o tsá². 'Inlíi¹³ jo 'íi¹in 'e cui² cwo²¹o ca mi liseen²¹mo. 'Inlíi¹³gi tsá² jo cwó² tsá² jon cui² cwo²¹o. 'Inlíi¹³gi tsá² jo 'iin²¹²in cui² cwo²¹o tsu¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya' li tyu² Dios to². Jileei²¹ 'in lí² jmá¹ 'elo, cwojmaa¹a.

Uncwaai³ Jesús xuui²¹² tya' tsá²

¹³ Joon gangajée¹i tsá² xuui²¹² tya'a li sin² Jesús wa'a taan¹an Jesús cwo²¹o tya' 'ido joon faa²¹a júu³ tyá². Pe tsá² tya'a ga'láa² 'wii²¹² jí² ni'i 'in tsá² jée¹i xuui²¹² do.

¹⁴ Pe Jesús gajin²in:

—Cwó²duu', cwojalín² xuui²¹² no tyaní³ii joon jo untsaa¹³naa' tsu¹ jii¹³ 'in líi¹i la no-o tsataai² li tyu² Dios to².

¹⁵ Joon gataan¹an cwo²¹o tya' 'in xuui²¹² do. Joon mo ngayuui¹³ joon gacwo¹í¹o do.

Jaain²¹ simii²¹ 'in sá² cuu² tyaa¹ júu³ coon¹³ Jesús

¹⁶ Joon gatyía¹ jaain²¹gi tsá² 'in gaunngí¹i gajin²in sii²¹i Jesús:

—Tífo² tyúi¹, ¿'ee 'e tyá² 'ná¹ jmáa³aa 'e liseen²¹na tyá² coon²¹ tøøi²?

¹⁷ Jesús gajin²in:

—¿'Ee líi¹ fu²u jna 'in tyúi¹? Jaan²¹mo 'in seein²¹ 'in tyúi¹ jii¹³ 'ña'a Dios. Pe wana 'iin²¹²u'u liseen²¹mo'o tyá² jmaa²¹a la to² tyu² Dios.

¹⁸ Joon gajin² 'in simii²¹ do:

—¿Noo to² tyu² Dios?

Joon Jesús gani¹i:

—Jo jngá¹u'u tsá²; jo 'laa²¹²a coon¹³ tsamí² tya' tsá² xeei²¹; jo jmaa²¹a

'uun²¹; jo fu²¹u júu³ tajuu²¹ jiin¹³ jaain²¹;

19 un'goo²¹o nu²¹u coon¹³ saa²¹a; cwoli'in²¹²u'u tsaruu²¹u lawa 'wo'o.

20 Joon gañii¹i 'in simii²¹ do:

—Jilaa²¹ la no nigajmáa³aa jiin¹³ la mo xuu²¹²na. ¿'Ee ná¹ jmáa³gñi?

21 Joon Jesús gajin²in:

—Wana 'iin²¹²u'un 'e jo 'e si'naai²¹gi 'e 'naa²¹ cwo'nñi²¹²i 'e 'oo²¹²o joon cwo²¹o tsá² tañii² joon lisá² 'láai²gi tyi'i fu ñu²fú². Mi yuui¹³ joon na¹, ngi²¹i coon¹³ jna.

22 Pe mo ngayuui¹³ ganúu²un 'e júu³ lo gangaa¹³i fa'í³ 'áai¹ tsu 'áa¹mo sá² cuu² tya'a.

23 Joon gajin² Jesús sñi²¹i tsá² tya'a:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'áai¹ wúui¹ cwóí¹ yaai tsá² sá² cuu² tyu²u Dios to² 'ii.

24 Fuu²¹²uu 'naa' tún¹, tyan²gi to² wa'a tsa'í² jaain²¹ tsá² sá² cuu² li tyu² Dios to² tsá² lagi wa' ngñi¹ camello coon²¹ too²¹ tya' moocuu².

25 'Áai¹ tsa'goo²¹o-tsi tsá² tya'a mo ganúu²un 'elo. Joon gaunngñi¹i la 'oo²¹ yaai:

—¿'iin lí² tsataai² li tyu² Dios to² tsá²?

26 Joon gajó²i Jesús 'ii joon gajin²in:

—Jo lí² jmá¹a tsá² 'elo pe jilaa²¹ lí² jmá¹a Dios.

27 Joon gajin² Tú³ sñi²¹i Jesús:

—Ñá'ñu¹u, nigatuu²¹oo'o 'e 'oo²¹o'o joon nigangi²i coon¹³ 'nu. ¿'Ee ili² tyii'i?

28 Joon gañii¹i Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', mi li'múui² jilaa²¹ 'e sá² joon 'in Ruu²¹i Tsá² tyín¹ li silii²¹² tya'a coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a joon 'naa' 'in nigangi¹ coon¹³ jna iní²ii' dyatun¹ li silii²¹² tyii'. Joon ityú²uu' to² 'in dyatun¹ poo²¹² tsá² Israel.

29 La joon jon jileei²¹ 'in nigatá²'nú¹ si nigatiui¹ ruu²¹i tsañuu¹ si ruu²¹i tsamí² 'ee si nigatiui² sáa³ jmii²¹ 'ee si tsamí² tya'a si jóon¹on 'ee si nigatá²

'wó² tya'a tsu 'wii¹³ jna-a; i'ii²¹mo cíein¹³ líi¹gi joon i'ii²¹mo jon juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹a coon²¹ tøø²mo.

30 Pe fúu¹mo tsá² 'in seein²¹ nano 'in líi¹i nifu 'ii-i litséi¹ cñin²¹gi. Joon fúu¹mo 'in litséi¹ nano joon 'ii-i nifu cñin²¹gi —jin² Jesús sñi²¹i 'in tsá² do.

20

Lawa tsa'leei¹³ 'in gajmaa¹a to²

1 Faa²¹gi Jesús jin²in:

—'E tyu² Dios to² li la líi¹i jaain²¹ ñi'fii²¹² tsá² li náa¹ to². Joon mo 'aa²¹ tsáa¹a tsa'née¹i tsa'leei¹³ tya' 'in cún² mi³ wuunjøø¹³ tya'a.

2 Joon jin²in xiiati tyi² la coon²¹ jmñi²¹². Joon gasii¹in 'in tsá² do jee²¹² to² tya'a.

3 Joon la 'iin² ñá² gangó¹ li li' 'moo¹³ joon gatsee²¹i tsá² 'in jøøi².

4 Joon gajin²in: “¿Ja cwolín²naa' cwojmaa²aa' to² tyiia joon icwóo³oo 'e tíi²naa'?” Joon gangalín²mo 'in tsá² do.

5 Joon mo gati² tyiiañi¹ coon¹³ la 'iin²¹ 'ni¹ ca 'loo¹ gangó¹o 'in ñi¹ do li li' 'moo¹³ do 'náa²i tsa'leei¹³ tya'a.

6 Joon la 'iin² 'ñá² ca'loo¹ gatsee²¹i 'inlíi¹³ 'in jøøi², joon gajin²in: “¿'Ee li' née¹³naa' lo tøøi² jmñi²¹² jo 'ee to² jmoo²oo'?”

7 'Ido-gi gañii¹i: “Tsu jo 'iin²¹²mo gali² 'neei²¹ jna'a 'e jmoo²¹o'o to².” Joon gajin² in ñi¹ do: “Cwolín²naa' cwojmaa²aa' to² 'wó² tyiia joon icñi³ñi 'lee¹³naa' jiin¹³ la gati².”

8 Joon la xuu jnaa² gatyu² ñi¹ do to² tsa'leei¹³ tya'a 'in tyu² to² gajin²in: “Cwote²du' tsa'leei¹³ do joon cwo¹o 'leei¹³, joon 'láa² 'wii²¹² cwo¹o 'leei¹³ 'in ngataai² li tséi¹ do. Joon 'in ngataai² jee²¹² to² nifu cwo¹o 'leei¹³ li gatséi¹.”

9 Joon 'in ngataai² jee²¹² to² la 'iin² 'ñá² ca'loo¹ ga'ii²¹mo 'lee¹³i tya' la tøøi² jmñi²¹².

10 Joon mo ga'ii²¹i 'in ngataai² nifu do 'lee¹³i líi²i i'ii²¹ 'láai²gi 'lee¹³i lagi

'in ngataai² ca'loo¹ do. Pe x_u joon coon²¹ r⁰θ² ga'ii²¹i 'lee¹³i coon¹³ 'ido.

11 Joon mo ga'ii²¹i 'e 'leei¹³ do ga'láa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ ñi¹fii²¹²i do

12 jin²in: “In gacwolín² li tséi¹ r⁰θ² ga'ii¹³na'a 'lee¹³na'a coon¹³ 'ido joongi coon²¹ hora gajmaa¹a 'ido to² joon jna'gii¹i t⁰θi² jmii²¹² taan²¹a'an jee²¹² 'yiaa²¹.”

13 Pe 'in tsá² fii²¹² do gañii¹i jin²in sii²¹i jaain²¹ 'in tsá² do: “Tsaru¹u', jo jmóo³oo 'e gó² tyi'naa'. ¿Ti jo gajmoo²¹o' júu³ xiiati 'e 'lé¹³u tya' coon²¹ jmii²¹²?”

14 Con²on jii¹³ 'lé¹³u 'e gatí²u joon cweei². Iin²¹²na cwo³oo 'in ngataai² jee²¹² to² li tséi¹ do jii¹³ la cwo³oo 'n_u.

15 Lí²-i ty³u³u to² cúu³uu jii¹³ la 'iin²¹²na. ¿Ti ga'aa²¹²a tsiiwúu¹ ts² tsá² tyú¹mo jna?

16 La joon lí¹, 'in li tséi¹ 'ii 'in nifu, joon 'in nifu 'ii 'in li tyéi¹. Ts_u it⁰θ² Dios fúu¹ tsá² pe x_u 'in gacwai² jmáa¹a.”

Xiagi tún¹ jmo¹o Jesús tsá² tya'a júu³ ijúun²in

17 Mo ngó¹ Jesús fu Jerusalén 'yúu²i fu¹ joon gajée¹i coon²¹ ji dyatúuin² tsá² tya'a joon gajin²in:

18 —Tyán²duu' cwáain¹. 'E ningalii²¹i lo fu Jerusalén. Joon do-o i'ni¹ tsá² 'in Ruui²¹ Tsá² ja'cwoo²¹o 'in ty² to² untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley. Joon ity² to² ijúun²in 'ido.

19 Joon ijaan¹³mo 'ido tya' tsá² jo seein²¹ Israel, joon iung⁰θ¹ni'i 'ido, ipoo¹ni'i joongi itéen¹in tsa² crúu¹³. Pe mi ti jmii²¹² 'ni¹ ijiin¹o tún¹ jee²¹² 'lii²¹².

Mii¹i sáa³ Jacobo coon¹³ Wó³ jmii¹aa²¹²

20 Joon gangatyéen¹in Jacobo jóon¹ Zebedeo coon¹³ ruu²¹i Wó³ coon¹³ sáa³a fu li siin¹³ Jesús joon gaun'goo²¹o Jesús ts_u sáa³ Jacobo coon¹³ Wó³ gali'in²¹²in mii¹i jmii¹aa²¹².

21 Joon gaunngii¹i Jesús 'ii:

—¿'E 'iin²¹²u'un jmáa³aa tyi'i?

Joon sáa³ 'ido gajin²in:

—Mi tyé¹u'u li tyu²u to² joon cwo²o cwá²a 'in y_{uun}²¹ tyiia gáí² lo, jaain²¹ li' cwo¹o tsáa¹ jaain²¹gi li' cwo¹o tooin²¹².

22 Pe Jesús gañii¹i:

—Jo ñí² 'naa' 'ee mí²ii'. ¿Ti lí² taa²¹aa' moo²oo' wúu¹ la wúu¹ imóo³ jna? Joon, ¿ti lí² ijúun²naa' la ijúuin² jna?

'Ii-gi gajin²in:

—Lí²-i.

23 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ii:

—Ja²mo, imoo²oo' wúu¹ la wúu¹ imóo³ jna joon ijúun²naa' la ijúuin² jna pe jo tí²na cwóo³oo ní²ii' jaan²¹naa' li' cwóo³oo tsáa¹ jaain²¹gi li' cwóo³oo tooin²¹². 'E joon 'e tya' tsá² 'in nigatyá¹a Ñ_u³u ty².

24 Joon mo ganúu²un 'in dyéi¹ tsá² tya'a catyaaí² do gatsá² 'nii²¹-tsi tya' 'in gáí¹ ruu²¹i do.

25 Pe Jesús gat⁰θ² 'ii gajin²in:

—Jiin¹³ la ñí² 'naa', 'in tsá² ty² to² juncwii²¹ ty²u² to² 'ii²¹, joon 'in tsá² 'in ty² to² 'in tyiin² jee²¹² 'in ty² to² do g⁰θ¹³gi to² ty²u².

26 Pe jo lí² la joon jee²¹² 'naa'. Ts_u 'in 'iin²¹²in jmá¹ feei¹gi jee²¹² 'naa', 'ii 'ná¹ unjii²in 'in catyaaí²gi.

27 Joon 'in 'iin²¹²in lí²in nifu 'ná¹ jmá¹ la to² 'e ty² 'in catyaaí²gi do.

28 Ts_u jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², jo gagoo²¹²oo 'e unjii²in tsá² jna pe gagoo²¹²oo wa'a unjii³na tsá². Gagoo²¹²oo 'e cwó³oo juncwii²¹ tyiia la wa' 'e 'laa¹³ ilí² tiin¹³ tsá² fúu¹.

Un'láa²i Jesús gáí¹ tsá² tiui²

29 Joon mo gacwo¹i Jesús fuu²¹ Jericó do fúu¹mo tsá² ngalín² coon¹³ Jesús.

30 Joon li' caai²¹ fu¹ li ngó¹o Jesús néei¹ gáí¹ tsá² tiui². Joon mo galili¹³i ingí¹ Jesús li' née¹i do joon ga'oo¹o jin²in:

—Ña'ñ_u¹u', Jón¹ 'lii²¹² David, fúu² cwoli¹u jna'a!

31 'In tsá² 'in ngalín² do sii²¹i 'ido wa'a jo to²o líi¹ 'ido mii¹³. Pe x_u joon lí¹ líi¹gi tá² ga'oo¹o jin²in:

—jÑa'ñu¹u', Joon¹ 'lii²¹² David, fúu² cwolii¹u jna'a!

32 Joon Jesús gajaan¹an li ngóo¹ joon gatø¹² 'in tsá² tiui² do joon gaunngii¹i:

—¿'Ee 'iin²¹²naa' ijmáa³aa tyii'?

33 Joon gañii¹ 'ido:

—jÑa'ñu¹u', 'e 'iin²¹²na'a jø²ø¹!

34 Joon fúu² galíi²i Jesús 'ii, joon ga'lii²¹i unni¹ 'ido. Tsifu joon galí¹ jø²ø¹ 'in tsá² tiui² do joon ngalín²mo coon¹³ Jesús.

21

Mo ga'í²i Jesús Jerusalén

1 Joon mo x_u 'ná¹gi tyía¹ Jesús fuu²¹ Jerusalén, joon gatyalín² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Betfagé, fuu²¹ náa¹ caai²¹ moo²¹ sii²¹ Olivos.

2 Joon Jesús gaty_u²u to² gái¹ tsá² tya'a jin²in:

—Cwolín²naa' 'e fuu²¹ pi³ náa¹ tyani no. Joon do-o ityee¹³naa' jaain²¹ bu³ 'yia²¹² si'ñúu¹i coon¹³ y_{uun}²¹ tya'a. Joon sii¹³ii' 'nii²¹² tya'a joon jøø²¹²naa' fu lo.

3 Wa' 'in sii²¹i 'naa' cwáain¹ tya' bu³ do joon fú²uu': “Ña'ñu¹oo'o 'né¹ ni'i 'inlo joon nacun'un jajaa²¹²na'a.”

4 Joon la lo galí¹ 'e gatsín¹ júu³ gataan¹an ni mo'jí² jaain²¹ 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹ 'e jin²:

5 Síi¹³ii' 'e fuu²¹ do sii²¹ Sión: “Jøø²øø¹, Røøi¹³ tyii' jó¹ lawa tsá² 'wó¹ tyín¹in jaain²¹ bu³, jaain²¹ bu³ xuui²¹², 'in líi¹i jóon¹on jaain²¹ joo'núu³ tyaan¹ laa²¹².”

6 Joon 'in tsá² tya' Jesús do ngalín²mo ngajmaa¹a la to² ty_u² Jesús.

7 Ngatee¹e bu³ do joon gaunfuu¹u sijn¹³in moo'wó¹o bu³ do. Joon gacwó² Jesús 'in bu³ do.

8 Joon 'in tsá² fúui¹ do ganii¹²i sijn¹³in tya'i fu¹ li ngó¹ Jesús. Joon

'inlíi¹³ gaty_u²u nii²¹² moo²¹ joon gatyaa¹a tya'i fu¹.

9 Joon 'in tsá² 'in ngalín² nifu lagi 'in jalín² li' caluu 'oo¹o jin²in:

—jCwoseein²¹ Joon¹ 'lii²¹² røøi¹³ David wóo²! jIn cwa³mo 'i 'in jó¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u'! jUn'goo²¹oo' Dios!

10 Joon mo ga'í² Jesús fuu²¹ Jerusalén joon ganáa¹ 'goo²¹ 'áai¹ joon fúu¹mo gaunngii¹i gajin²in:

—¿'lin-gi 'ino?

11 Joon tsá² gañii¹i:

—Jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tya' Dios 'in sii²¹ Jesús 'ino. 'In jó¹ fuu²¹ Nazaret 'e náa¹ li sii²¹ Galilea no.

Ga'woo²¹mo Jesús tsá² 'in taai² in_{uu} cwo¹ fee¹ do 'e tyaan¹ 'e 'nii¹i 'e ló² tsá²

12 Mo ngayuui¹³ joon ga'í² Jesús in_{uu} cwo¹ fee¹ tya' Dios sii²¹ do. Joon ga'øø¹²mo jileei²¹ 'in taai² do fu caluu. Lagi 'in taai² ló¹ do la joon jon 'in taai² 'nii¹i ga'øø¹²mo. Gajii²¹ Jesús mesa li taa¹³ cuu² tya' tsá² 'in unsii²¹i cuu² tya' tsá². Gajii²¹mo jon 'mosí¹³ li néei¹ 'in 'nii¹i maa²¹².

13 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Ni jí² tya' Dios jin²in: “'E 'nú³uu lo iunsii²¹ tsá² coon²¹ li faa²¹a tsá² júu³ tyú²”, pe 'naa' nigajmaa²aa' lo lawa coon²¹ too²¹ li taai²¹² 'uun²¹.

14 Joon tsi in_{uu} cwo¹ do gan-gatyéen¹in 'inlíi¹³ tsá² tiui² coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² jluui¹³ li siin²¹ Jesús joon gaun'láa²mo Jesús 'ido.

15 Taai² jon in_{uu} cwo¹ do 'inlíi¹³ xuui²¹² 'in ga'oo¹o gajin²in: “jCwoseein²¹ Joon¹ 'lii²¹² røøi¹³ David wóo²!” Joon mo ganí² 'in tsá² ty_u² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley jilaa²¹ milagro gajmaa¹a Jesús joon mo ganúu²un 'e 'oo¹o 'in xuui²¹² do gatsá² 'nii²¹-tsi.

16 Joon gajin²in gasii²¹i Jesús:

—¿Ti jo nuu²un 'ee 'e jin² 'in xuui²¹² no?

Joon gañii¹i Jesús:

—Núu³oo. ¿Ti jo mo gauntsaa¹³naa' 'ee 'e jin² jí² tya' Dios cwáain¹ tya' 'elo? Jin²o la no:

'E 'øø¹ø xuui²¹² coon¹³ y^{uun}²¹ pi³ iun-tyú¹ jna-a joon.

17 Joon gacwo¹í¹o do, gatú²mo 'in tsá² do joon gangó¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Betania. Joon do-o gajaan¹an canú¹.

Fi²i Jesús tsiifú² tya' 'mó² cwarí³

18 Mo gajná² joon gaci¹³i Jesús fu Jerusalén joon gatsá² un'aa²¹²i.

19 Joon gango¹o si² li' caai²¹ fu¹ coon²¹ 'mó² cwarí³. Joon gangatyéen¹in co' li si²i pe jo 'e gatsaa²¹a jii¹³ coon²¹ 'oofuu²¹ tya'a. Jmaai² mo²o tsi². Joon Jesús gajin²in sii²¹i 'e 'mó² cwarí³ do:

—jii¹³ coon²¹ naa¹³ jo 'ee 'oofuu²¹ 'í¹gi 'næ!

Joon tsifu joon lity^{uun}²¹ 'e 'mó² cwarí³ do.

20 Joon mo ganí¹i tsá² tya' Jesús 'elo ganga'goo²¹o-tsi 'áai¹ joon gajin²in:

—jLaa¹³ lí¹ jmoono gality^{uun}²¹ 'e 'mó² cwarí³ no!

21 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', wana jo¹ lí²naa' joon jo tóin¹ júu³ tyii' lí¹gi lijmaa^{2aa} lagí jmaa^{212aa} tya' 'e 'mó² cwarí³ no. Lí²-i fú²uu' 'e moó²¹ si² do: “Jiin¹³ lo, cwó², cwoté²u'u tsi jmi'ñi¹³”, joon la joon ilí².

22 Joon jilaa²¹ imí²í¹ coon¹³ júu³ tyú² tyii' i'ii¹³naa' wa jo² lí²naa'.

To² 'oo¹o Jesús

23 Joon ga'í² Jesús in^{uun} cwo¹ fee¹ do joon la 'í²¹² siin²¹ 'e²e tsá² joon gangatyéen¹in 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel joon gaunngí¹i:

—¿'Ee to² 'oo²o 'e jmoo²o la no? ¿'iin gacwo¹o 'e to² no?

24 Joon Jesús gañii¹i:

—Joongi iunngí³duu 'naa' joon wana ñí²ii' la joon jon jna ifuu²¹²uu 'naa' 'iin gacwo¹o to² jmóo³oo.

25 ¿'iin gatyú² to² saa¹i Wó³ tsá² jmí²¹? ¿Ti Dios 'e wa tsá² 'ee?

Pe 'in tsá² jo cwo¹o júu³ la 'oo²¹ ruu²¹i jin²in:

—Wana fá²a' Dios gatyú² to² 'in Wó³ do ijín² 'ino: “¿'Ee lí' jo gajo¹ galí²naa' júu³ tya' 'ido?”

26 Joon wana fá²a' 'e tsá²-a gatyú¹ to² Wó³ do ijme¹mo tsá² jna' tsu jilee²¹mo tsá² lí²i 'e faa^{21a} Wó³ do cwáain¹ tya' Dios.

27 Tsu 'wii¹³ joon gasí²¹i 'in tsá² do Jesús jin²in:

—Jo né² jna'a.

Joon gajin²in Jesús:

—La² joon jon jna jo fuu²¹²uu 'naa' 'in gacwo¹o jna to² 'e 'óo³oo.

Lawa jaain²¹ tsá² 'in seein²¹ gáí¹ jóon¹on

28 Joon Jesús gasí²¹i 'in tsá² do jin²in:

—¿'Ee 'í¹-'oo'? Galiseein²¹ jaain²¹ tsá² 'in seein²¹ gáí¹ jóon¹on. Joon gajin²in sii²¹i 'in jaain²¹ do: “Y^{uun}²¹ tyi', cwo²o cwocun²¹un mí³ wuunjøø¹³ tyiia no.”

29 Joon 'in jóon¹ do gañii¹i: “Jo ní³ jna.” Pe mo li cín²¹gixu gajoo²¹o-tsi joon gango¹-o, ngajmaa^{21a} to².

30 Joon gangó¹o jmii²¹ do ngajøø² 'in jaain²¹ dogi. Joon la do-o gajin²in. Joon 'in jaain²¹ do gajin²in: “Tyú²-u, ñu³, ní³oo.” Pe jo gangóo¹o. ¿'Ee 'í¹-'oo'?

31 ¿'iin jee²¹² 'in gáí¹ do gajmaa¹ a la 'iin²¹²in jmii²¹ do?

Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—'In nifu do-o.

Joon gajin²in Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in tsá² 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹i tsá² coon¹³ 'in 'yiiatsangó¹ itsataa²i lí tyu² Dios to² jéei¹gi lagí 'naa'.

32 Tsu Wó³ saai¹ tsá² jmí²¹ gajó² gajma¹ 'naa' júu³ xiiala 'ná¹ taan²¹²naa' joon jo gajo¹ galí²naa'. Pe 'in tsá² 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹i tsá² coon¹³ 'in 'yiiatsangó¹ jo¹o galí²i. Pe 'naa' fiin¹³ gañí²oo' 'elo jo gajoo²¹-'oo' wa' jai² lí²naa' —jin² Jesús.

Lawa 'in líi¹ tsa'leei¹³ 'in gó²

33 —Náa²duu' coon²¹gi júu³ —gajin² Jesús— lawa jaain²¹ tsá² fii²¹² 'wó² 'in gajñi¹i wuunjøø¹³ jee²¹² 'wó² tya'a joon gajmaa¹³a coon²¹ 'yá² la caain²¹ ti' tyiia²¹ tya'a. Joon gajmaa¹³a coon²¹ li niui² mi¹³ wuunjøø¹³ do. Gajmaa¹³o jon coon²¹ po' ñí¹ i'á¹a 'wó² do.

'Mo ngayuui¹³ joon gacwo¹o tsá² ini² do. Joon gangó¹o coon²¹ cwoo¹³ li wíin².

34 Joon mo gatí² liroo²¹ mi¹³ wuunjøø¹³ do 'in fii²¹² 'wó² do gasii²¹in jaain²¹ gaí¹ tsa'leei¹³ tya'a wa tsatyíin²an 'e tyáa¹ 'e gatí²i 'e garoo²¹ 'wó² do.

35 Pe 'in tsá² taain²¹² ní² do gasan¹²mo 'in tsa'leei¹³ 'in gatyalíin² do, jaain²¹ gapoo²¹i, jaain²¹gi gajngaa¹³mo, joon gatyuu¹³i cuun²¹² 'in jaain²¹gi do.

36 'In fii²¹² 'wó² do gasiin²¹gi tsa'leei¹³ tya'a fúui¹gi pe la do-o tún¹ gajmaa¹a 'in ní² 'wó² do.

37 'Joon li gatséi¹ gasii²¹in jóon¹on gaí¹-tsi: “Fowa ili'gíi²¹mo yuun²¹ tyiia”, líi²i.

38 Pe mo gangaa¹i jóon² 'in tsá² fii²¹² 'wó² do 'in gatyí¹a do gasíi²i la 'oo²¹ 'ii: “Ino-o 'in lí² tya'a 'e 'wó² no, joon wa jngaa¹²mo' 'ino joon ilí² tyi' 'e 'wó² no.”

39 La joon gasaan²¹mo 'ido, joon gapii²in lí' co' 'yá² do joon gajngaa¹²mo.

40 Joon gaunngíi¹i Jesús 'in tsá² teein²¹ co' li siin¹²in do jin¹²in:

—Mi tyáa¹ 'in fii²¹² 'wó² do, ¿'ee ijmaa¹a tya' 'in tsá² taain²¹² 'wó² tya'a do líi²naa'?

41 Joon gañii¹i 'in tsá² do:

—Ijngaa¹²mo 'in tsá² gó² do jo 'ee fúu² líi²gi 'ido. Joon icwo¹o tsá² xee²¹mo 'e 'wó² do joon 'in tsá² do ityáa¹ cwoo²¹o 'in fii²¹² 'wó² do itíi²i 'e garoo²¹ do.

42 Joon gajin² Jesús síi²¹i 'in tsá² do: 'Naa' niganuu²uun¹ júu³ tya' Dios 'e jin¹²in:

'E cuun²¹² 'e gadya²a 'in tsá² jmoo¹³o 'ná¹ lí' caai²¹ lawa jo 'ee²¹² to² 'íi³.

'E cuun²¹² joon galí¹ cuun²¹² nifu.

Gajmaa¹a Ña'ñu¹u' 'elo.

Joon ganga'goo²¹-tsi tsá² 'áai¹ 'in ganí² 'elo.

43 Wii¹³ joon fuu²¹²uu 'naa', jo ityu²gi Dios to² 'naa' joon ityu² to² tsá² xeei²¹ 'in lí² jmá¹a jiin¹³ la to² tyu²u do.

44 Joon cwáain¹ tya' 'e cuun²¹² nifu do, doñi¹iin 'in cñi² ni cuun²¹² do ilituu¹³ 'ii coonti joon wana 'iin gatsiin¹in 'e cuun²¹² do joon lí² fu² 'ii coonti.

45 Joon mo ganúu²un 'in tsá² tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsá² fariseos do 'e júu³ cwáain¹ gatyaa¹ Jesús do galili¹³o 'e faa²¹a 'wii¹³ tya' 'ii-o.

46 Gali'iin²¹²in 'e teen¹³mo 'ido pe gøø¹²¹mo tsá² tsu 'in tsá² do 'i¹-tsi 'e Jesús do faa²¹a cwáain¹ tya' Dios.

22

Júu³ cwáain¹ tya' mo cui² cwoo²¹ tsá²

1 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² 'e tyaa¹ jmaí² júu³ cwáain¹ tya' 'in tsá² do gajin¹²in:

2 —'E tyu² Dios to² tsá² li la li mo gajmaa¹a jaain²¹ røøi¹³ jmíi²¹² mo gacui² cwoo²¹ jóon¹on.

3 'In røøi¹³ do gasii²¹in tsa'leei¹³ tya'a wa'a tsate²e 'in tsá² nigatø¹²ø itsalín² jmíi²¹² do. Pe 'in tsá² nigatø¹²ø do jo 'iin²¹²in tsalín².

4 Joon gasii²¹in 'in xeei²¹gi tún¹ tsa'leei¹³ tya'a joon gasii²¹i 'ido: “Cwosii¹³duu' 'in tsá² nigatø¹²ø do, niná¹ tyá² 'uunñi² tyiia no. Nigajúin¹ joo'tsáa² coon¹³ 'in catyaaí² 'in 'ooin¹³. Joon jilaa²¹ niná¹ tyá² tya'a jin¹²in fu²u. Cwolín²moo' li ná¹ jmíi²¹² do.”

5 Pe 'in tsá² do jo gaunjíi²i tún¹. Jaain²¹ jee²¹² 'in tsá² jo gangalín² li ná¹ jmíi²¹² do gangó¹o ngajøø²ø 'wó² tya'a. Jaain²¹gi gangó¹o nga'nñi¹xu 'e 'oo¹o.

6 'Inlííi¹³ gi gajmee²¹ mo 'in tsa'leei¹³ tya' róøi¹³ 'in gangate² 'ii ce gajngaa¹² mo 'ido.

7 Joon 'in róøi¹³ do gatí² 'nii²¹-tsi joon gaty² to² 'láa² tya'a wa tsalín² tsajngaa¹² mo 'in tsá² do 'in gajngaa¹² tsa'leei¹³ tya'a joon i'úi¹ jí² goo¹ o 'ido.

8 Mo ngayuui¹³ joon 'in róøi¹³ do gasii²¹ tsa'leei¹³ tya'a jin² in: “Jilaa²¹ niná¹ tyú² tya' icwui² cwoo²¹ xuui²¹² tyiia pe jo tí² jalín² 'in nigatóø² do.”

9 Cwolín² naa' jon fu la caain²¹ tyuu¹³ jee²¹² 'nú¹ joon tóø² doñi¹ in tsá² 'in máa¹³ naa' ijalín² li tí² jmii²¹² lo.”

10 Joon ngalín² mo 'in tsa'leei¹³ do jee²¹² 'nú¹ do joon galicaain²¹ jileei²¹ tsá² 'in gatsee²¹ 'in tyú¹ coon¹³ 'in gó². Joon coon¹³ la joon garó¹ in tsa' tya' 'in róøi¹³ do.

11 'Joon 'in róøi¹³ do ga'í² in tsa' nanaai²¹² 'in tsá² gatø² do. Joon gangaa¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'in jo tyi² 'mí² 'a la tyi² tsá² 'in taai²¹² li cui² cwoo²¹ tsá².

12 Joon gajin² in sii²¹ 'ido: “Tsaru¹ u', ¿'ee li jo tyi¹³ 'mí² 'e la tyi² 'in catyaa² no?” Joon 'in tsá² do gajaan¹ an tii².

13 Joon 'in róøi¹³ do gaty² to² tsa'leei¹³ tya'a jin² in: “Cwo'n² cwoo²¹ tí² 'ino joon cwopin¹ naa' fu caluu li n²¹.” Do-o ityi² tsá² joon icuu²¹ i moojóon¹ on.

14 Tsa itø² Dios fúu¹ mo tsá² pe xuu 'in cwai¹³ jee²¹² do-o jmáa¹ a.

Unngii¹ tsá² Jesús cwáain¹ tya' cuu² cí¹ tsá² tya' tsa² to² tyín¹ Roma

15 Joon 'in tsá² fariseos gasii²¹ i la 'oo²¹ yaai xiiala lí² 'ní² Jesús coon¹³ júu³ tya'a.

16 To² joon gasii²¹ in tsá² fariseos 'inlííi¹³ tsá² tya'a caan²¹ mo coon¹³ 'inlííi¹³ tsá² tya' Herodes 'e sii²¹ Jesús, joon gajin² in:

—Tifo², né³ oo' o 'e fo² o jmai² 'e la jai². Joon 'e² e tsá² fu¹ tya' Dios la jai² jo 'ee unjii²¹ i jilaa²¹ 'e faa²¹ a tsá². Tsa jo jmoo²¹ o 'ii²¹ jiiin¹³ la 'i¹-tsi tsá².

17 Sii¹³ jna'a, ¿tí² tyú² wa tyí² tsá² cuu² tya' 'in tsa² to² tyín¹ Roma 'owa jo tyí² tsá² 'ee?

18 Pe Jesús ní¹ o 'ee 'e gó² 'i¹-tsi 'in tsá² do joon gajin² in:

—Tsá² 'in sisii²¹ 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹ o 'naa'. ¿'Ee lí¹ 'iin²¹² naa' tøø¹³ naa' jna nilá²?

19 'Ee¹³ duu' jna coon²¹ cuu² 'e cí² tya' róøi¹³ do.

Joon gacwo¹ o coon²¹ cuu² yuu²¹.

20 Mo ganí² i Jesús 'e cuu² do gaunngii¹:

—¿'in ni² 'e toon¹ on ni cuu² lo? Joon, ¿'iingi coon¹³ 'e toon¹ on 'e sii²¹ ni cuu² lo?

21 Joon 'in tsá² do gañii¹:

—Ni² 'in tyu² to² do-o no.

Joon gajin² Jesús:

—Cwoo² oo' jon 'in tyu² to² Roma jiiin¹³ 'e gatí² i, la joon jon cwoo² oo' jon Dios 'e gatí² i.

22 Joon mo ganú² un 'in tsá² do júu³ tya' Jesús do ganga'goo²¹-tsi. Gatiu² mo 'ido 'ii jon gangaliin¹ mo.

Gaunngii¹ tsá² Jesús cwáain¹ tya' mi jiiin¹ in tsá² jee²¹² 'lí²¹²

23 Jmii²¹² joon gangalín² 'inlííi¹³ tsá² saduceos, 'in jin² 'e jo jiiin¹ in tsá² jee²¹² 'lí²¹², ngaunngii¹ Jesús 'e júu³ lo:

24 —Tifo², Moisés gaty² to² jna' wana gajún¹ tsá² mo nasícu¹ cwoo²¹ o joon jo xuui²¹² tya'a liseein²¹ ná¹ cu² mo cwoo²¹ 'in ruu²¹ 'in 'lí²¹² nijún¹ do 'in 'yia'ní². Joon iliseein²¹ xuui²¹² tya' 'in ruu²¹ i najún¹ do.

25 Joon galiseein²¹ dyái¹ tsañuu¹ la 'oo²¹ ruu²¹ i. Joon 'in nifu do gacu² mo cwoo²¹ o joon gajún¹ mo joon jo xuui²¹² tya'a galiseein²¹. Joon 'in ruu²¹ i li gatí² gái¹ do gacu² mo cwoo²¹ o jon coon¹³ 'in 'yia'ní² do.

26 La galí¹ tya' 'in nifu do la joon galí¹ tya' 'in gatí² gáí¹ do. La joon tya' 'in gatí² gaai²¹ jon. La joon galí¹ tya' jì dyáa¹ do.

27 Joon mo gangí²i joon, joon gajún¹ mo jon 'in tsamí² do.

28 Joon mi jii¹in tsá² jee²¹² 'lí²¹², ¿iin jee²¹² 'in dyáí¹ tsaruu²¹ do ilí²in nũ¹ tya' 'in tsamí² do tsũ jilee²¹ mo do gacu² mo cwo²¹o coon¹³?

29 Joon gañii¹ Jesús:

—Li' cii¹² 'i¹-oo' 'naa' tsũ jo ñí²ii' 'ee jin² júu³ tya'a Dios jon'gi ñí²ii' 'ii²¹ tya' Dios.

30 Tsũ mi jii¹in 'lí²¹² jo cui²gi cwo²¹o tsañũ¹ jon'gi tsamí². Ilí²in lawa ángeles tya' Dios 'in taai²¹² ñũ¹fú².

31 Pe cwáain¹ tya' 'e jii¹in tsá², ¿ti jo mo gauntsáa¹³ 'naa' xiiala nigajin² Dios ña'a? La joon gajin²in:

32 “Jna-a Dios tya' Abraham, joongi tya' Isaac, joongi tya' Jacob.” 'In Dios Jmii²¹ do jon' Dios tya' 'in nijuin¹, Dios tya' tsá² jii¹ 'ii.

33 'Áai¹ ganga'goo²¹-tsi 'in tsá² fúui¹ taai² do mo ganúu²un júu³ ga'ee¹ Jesús.

E júu³ 'e tyũ² Dios to² 'e tyiin²gi

34 Joon mo galiñi¹ tsá² fariseos 'e Jesús nigali¹o tsá² saduceos do joon gauncaain²¹ yaai 'in tsá² fariseos li siin²¹ Jesús.

35 Joon 'e 'iin²¹²in wa ilii¹ 'ee 'i¹-tsi Jesús joon jaain²¹ tifo² tya' ley jee²¹² 'ii gaunngii¹ Jesús jin²in:

36 —Tifo², ¿'ee júu³ 'e ga'í²i 'lí²¹² Moisés to² tyũ² Dios 'e tyiin²gi?

37 Joon Jesús gajin²in:

—Cwoli'iin²¹²mo'o Dios tyi'i jii¹³ la'a 'e seen²¹un, joon jii¹³ la'a 'e 'i¹-o'o. Jo 'iin²¹²gi'i jii¹³xũ fee¹gi lagi 'iin²¹²u'un Dios tyi'i.

38 'E loo¹ 'e júu³ 'e tyiin²gi nifu la jee²¹² jilaa²¹.

39 Joon la joon li júu³ li gatí² tún² 'e jin²: “Cwoli'iin²¹²mo'o jilee²¹ tsaruu²¹u lawa 'wo'o.”

40 Tsũ 'e júu³ tún² lo 'e tyũ² to² tya' jilaa²¹ júu³ 'e catyiaa² tya' Moisés coon¹³ jilaa²¹ 'e ga'e¹ 'in tsá² gacwo²¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹.

¿'iin-gi jóon¹ 'in Cristo no?

41 La jee²¹² téen²mo gi tsá² fariseos coon¹³ Jesús

42 joon gaunngii¹ Jesús 'ii:

—¿'Ee 'i¹-oo' cwáain¹ tya' Cristo? ¿'iin-gi jóon¹ no?

'Ido-gi gañii¹:

—Jóon¹ David 'ino.

43 Joon gajin² Jesús gasii²¹ 'ii:

—Wa'a la joon, ¿'ee li' gaunsii²¹in David Ña'ñũ¹u' coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu Tyú² tya' Dios? Tsũ David do gajin²in:

44 Ña'ñũ¹u' Dios Jmii²¹ jin²in sii²¹ 'ii Ña'ñũ¹u' tyiia:

“Ní² li' cwóo³oo tsáa¹ ca mi tyé¹³na 'in 'eei¹ 'nũ 'wii²¹² tí¹³.”

45 Wana gajin² 'in David do “Ña'ñũ¹u'” mo nagafaa²¹a cwáain¹ tya' Cristo, ¿xiiala 'e lí² 'e lí²in jóon¹ David 'in Cristo no?

46 Joon jii¹³ jaain²¹ jo gali²i gañii¹ jii¹³xũ. Joon ca jmii²¹² joon li ngó¹gi jo gata²gi tsá² wa'a 'e unngii¹gi Jesús.

23

Cwo¹o Jesús tsa² 'in tsá² fariseos coon¹³ 'in tifo² tya' ley

1 Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² fúui¹ téein² do coon¹³ tsá² tya'a:

2 —'In tifo² tya' ley coon¹³ 'in tsá² fariseos née¹ 'i áan³ tya' Moisés.

3 Joon 'naa' jmaa²aa' núu¹³ũ ce jilaa²¹ 'e jin²in pe jo jmaa²aa' la jmoo¹o tsũ jo jmoo¹o jii¹³ la jin²in.

4 Tsũ coon¹³ jilaa²¹ 'e jin²in 'e li la li coon²¹ laa²¹² 'e 'ii²¹ 'áai¹ ce jii¹³ jaain²¹ jo lí² roon²¹, joon 'ii tyũ²u to² cón² tsá² 'e laa²¹² do pe 'ii-gi jo 'ee uncoon¹³on jii¹³xũ.

5 'Yu to² jmoo¹o jilaa²¹ 'e jóo² tsá². Tí²-tsi 'in tsá² do ngii¹ si'ñũ¹³ tuloo²¹ pi³ 'e taa¹³ mo'jí² 'e toon²¹² júu³ tya' Dios tya'tyí¹. Si'ñũ¹³ jon 'e tuloo²¹ pi³ do cwáa¹a. Pe 'in tsá² do coo¹³gi

tuloo²¹ pi³ tya'a lagi 'in catyaa² do. Joongi t²-tsi jmoo^{1o} cwaa²¹ po³ ñi¹ si¹³'é² siin¹³in.

⁶ Joon 'iin²¹²in 'in tsá² do cwá^{2a} jmai² li tyú²-u mo née¹i gøø²¹ø coon¹³ tsá². 'Iin²¹²in jon cwá^{1a} ni 'mosí¹ 'e tyiin² nifú² 'e sá² inu^u cwo¹ sinagoga.

⁷ 'Iin²¹²in 'e fee²¹ tsá² 'ii coon'tun mo jiin¹ tsá² 'ii jee²¹² 'nú¹, 'e si²¹ tsá² 'ii: “Rabbi”, 'e 'øøi²¹-tsi tsá², tifo² tyi' —jin² Jesús si²¹i tsá² fúu¹ do.

⁸ Joon faa²¹gi Jesús jin²in si²¹i tsá² tya'a:

—'Naa' jo cweei¹ si²¹ tsá² 'naa': “Tifo² tyi”, tsu 'naa' líi¹naa' tsaruui²¹ tsá² joon jaan²¹mo tifo² tyii' seein²¹ jiin¹³ Cristo.

⁹ Joon jo fú²uu' jiin¹³ jaain²¹: “Ñu^{1u}”, ni cwo¹³ juncwii²¹ tsu jaan²¹mo Jmii²¹ tsá² seein²¹ 'in tyiin¹ ñu¹fú².

¹⁰ Jo cweei¹ si²¹ tsá² 'naa': “Ñi¹fii²¹i”, tsu jiin¹³ Cristo líi¹i fii²¹² tsá².

¹¹ Tsu jee²¹² 'naa' 'in unjii²in 'in catyaa²gi, 'ii 'in feei¹gi.

¹² Tsu jileei²¹ 'in jmoo^{1o} cøøi¹³gi yaai 'ii 'in pi³gi tyani Ña¹ñu^{1u} pe 'in jmoo^{1o} pi³gi yaai 'ii 'in cøøi¹³gi —jin² Jesús.

¹³ Joon gajøø² Jesús li téein² tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseos joon gajin²in:

—jFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos, tsá² 'in sisii²i 'e 'i¹-tsi la jmoo¹ 'naa'!, tsu jni¹³moo¹ wa tsataai²¹² tsá² li tyu² Dios to² tsá². Pe tyiin³ 'naa' jo cwotáan²naa' li tyu² Dios to² jon'gi cwo²oo' tsataai²¹² 'in catyaa²gi 'in 'iin²¹²in tsataai².

¹⁴ jFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos, tsá² 'in sisii²i 'e 'i¹-tsi la jmoo¹ 'naa'! Tsu 'woo¹³naa' 'nú¹ 'yia¹ni² joongi fó²oo' júu³ tyú² 'e cwaa²¹ líi¹ wa iun'goo²¹ tsá² 'naa'. Tsu 'wii¹³ joon imoo²oo' wúu¹ 'áai¹gi.

¹⁵ jFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos, tsá² 'in sisii²i 'i¹-tsi

la 'e jmoo¹ 'naa'! Tsu 'naa' cwolín²naa' 'naa²¹naa' xufin¹³ jaain²¹ tsá² 'in lí² nuu¹un júu³ tyú² tyii' 'e xiiala un'goo²¹ 'naa' Dios tyii'. Cwolín²naa' la caain²¹ ni cwo¹³ juncwii²¹ 'naa²¹naa' 'in tsá² do, joon mi tyeei¹ 'naa' jaain²¹ 'in nuu¹un júu³ tyii' jmée¹³naa' 'in tsá² do tún² 'ii¹³gi líi¹i jóon¹ 'in 'lii¹³ lagi 'naa'.

¹⁶ jFúu² 'naa', tsá² 'in coon²¹ tóo² yaanaa'!, 'naa' fó²oo': “Wa 'ii¹i tsá² júu³ 'é¹ tsá² cwo¹ fee¹ si' Jerusalén jo 'ee to² 'ii³in 'e júu³ joon fó²oo' 'naa'. Pe wana 'ii¹i tsá² júu³ 'é¹ tsá² cwanáa¹ 'e sá² inu^u cwo¹ do 'e joon 'ná¹ untsín¹ tsá² júu³ do fó²oo' 'naa'.”

¹⁷ jTsá² bón¹ 'naa' joongi tiuu² 'naa'! j'Ée 'e tyiin²gi: 'e cwanáa¹ do owa 'e cwo¹ 'e si² jmoo^{1o} cwaai³ 'e cwanáa¹ do?

¹⁸ Joongi fó²oo' 'naa': “Wa 'ii¹i tsá² júu³ 'é¹ tsá² altar, jo tséin¹ 'e júu³ joon, pe wana 'ii¹i tsá² júu³ 'é¹ tsá² 'e roon¹on ni altar do 'e joon 'ná¹ untsín² tsá² 'e júu³ do.”

¹⁹ jTsá² bón¹ 'naa' joongi tiuu² 'naa'! j'Ée 'e tyiin²gi: owa 'e roon¹on ni altar do owa 'ña'a altar do 'ee 'e jmoo^{1o} licwaa¹³ 'e roon¹on ni do?

²⁰ Tsu jileei²¹ 'in 'e¹ altar do 'e^{1o} jon jilaa²¹ 'e ná^{1a} ni do.

²¹ La joon jon 'in 'e¹ cwo¹ do 'é¹mo jon Dios Jmii²¹ 'in tyiin¹ ñu¹fú², 'in jmoo^{1o} cwaai¹³ 'e cwo¹ do.

²² Joon jileei²¹ 'in 'e¹ ñu¹fú² 'ee^{1o} jon li silii²¹² tya' Dios 'é¹mo jon Dios 'in tyiin¹ do.

²³ jFúu² 'naa', tifo² tya' ley joon 'naa' tsá² fariseos! jTsá² 'in sisii²i 'e 'i¹-tsi 'e jmoo^{1o} 'naa'! Cwó² 'naa' Dios ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii¹³ tya' jilaa²¹ 'oo² tya' 'uunni² pe jo coon²oon' cwáain¹ 'e júu³ 'e tyiin²gi lagi 'e jmaa²aa' 'ii²¹ røø²¹, joon lagi jmaa²aa' feei¹-oo' tya' tsá², lagi 'e tsáai¹-oo' Dios. 'Ná¹-a jmaa²aa' jilaa²¹ 'elo joon jo 'iin²-oo' jmaa²aa' 'e catyiaa² do.

²⁴ jTsá² 'in coon²¹ tóo² yaamo 'naa'! jTyii¹³ 'naa' lu¹ mo 'yuu²i 'e 'uu²uu' pe jo lí²ii' 'ni¹³naa' jaain²¹ camello!

25 'iFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos! ;Tsá² 'in sisíi²i 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹⁰ 'naa'! 'Naa' rúun¹³uun¹ 'naa' tyú² li' caluu vaso coon¹³ jilaa²¹ wúun¹ 'e jmaa¹³naa' to² pe coon¹³ jilaa²¹ 'e niga'uun²¹²uun¹ si róø²mo tsi do. Siróø²mo jon jiiin¹³ coon¹³ 'e 'yaa¹-'oo'.

26 Tsá² tiui² 'naa', tsá² fariseo: 'Ná¹ rúu¹³naa' vasos coon¹³ wúun¹ tyii' li tsi nifu, joon coon¹³ la joon ilityú²-u li' caluu jon.

27 'iFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos! ;Tsá² 'in sisíi²i 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹⁰ 'naa'! Líi¹naa' la li 'nú¹ pi³ li si'aa¹²¹² 'lii²¹² 'e gasuun¹ tsá² loo²¹² jnéé¹ taa²¹ 'ya²gi pe li tsi jmai² moo¹ tya' 'lii²¹² taa¹³ tsi.

28 La joon jon 'naa' tyú²-u jnéé¹naa' li caluu jóø²i tsá² 'naa' pe li' tsi alma tyii' siróø²i² tóo² 'e coon²oon' tsá² coon¹³ jilaa²¹ nii²¹² 'e gó².

29 'iFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos! ;Tsá² 'in sisíi²i 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹⁰ 'naa'! Jmaa²aa' 'nú¹ pi³ tya' tsá² 'in najúin¹, 'in gacwó² júu³ Dios la mo jéé¹, joon jmaa²aa' 'ya²gi li si'aa¹²¹² 'in tsá² tyú¹.

30 Joon fó²oo' 'naa': "Wa mo'o ni'i sáan²a'an mo nigaliseen²¹ 'lii²¹² tsacøø¹³ tyii'i jo gajngaa¹³na'a 'in tsá² 'in gacwó² júu³ tya' Dios la nigajngaa¹² tsacøø¹³ tyii'i."

31 Joon coon¹³ la joon jmoo¹³naa' júu³ 'e líi¹naa' jún² tya' 'in tsá² 'in nigajngaa¹² 'in tsá² 'in nigacwó² júu³ tya' Dios la mo jéé¹.

32 ;Untséin¹naa' jiiin¹³ la niga'láa² tsacøø¹³ tyii' 'wii²¹² jmaa¹a!

33 Joon¹ mii²¹ 'lii¹³mo 'naa'. Coonti jo ilaa²¹naa' 'e wúu¹ ní² tsá² li 'ii²¹.

34 Tsu 'wii¹³ joon isii³na tsá² 'in cwo¹ 'naa' júu³ tyú² tyiia coon¹³ tsá² jmi²¹²-tsi coon¹³ tifo² 'in 'e² 'naa' júu³ tyú² tyiia. Pe 'naa' ijngaa¹³naa' 'inlíi¹³ joon 'inlíi¹³gi taa¹³naa' tsaa² crúu¹³. Joon 'inlíi¹³gi ipoo²¹²naa' inuu cwo¹ sinagogas tyii', icwolii²naa'

cwo¹øø²¹naa' la coon²¹ fuu²¹ li tsalii² 'ido.

35 Coon¹³ la joon ilí² tsaa² tyii' tya' jilaa²¹ jmi¹ 'e nigatuun²¹un tya' 'in tsá² tyú¹ 'in nigajngaa¹² tsá². Ilí² tsaa² tyii' tya' jileei²¹ 'in najúin¹ joon 'láa² 'wii²¹² coon¹³ Abel, 'in tsá² tyú¹ 'in gajngaa¹²i nifu, ca Zacarías, joon¹ Berequías, 'in gajngaa¹² tsá² Israel tyani cwo¹ li si² altar.

36 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jilaa²¹ 'elo ilí² tsaa² tya' 'in tsá² seein²¹ nano.

Gatyi²i Jesús xuui²¹²-tsi 'wii²¹² tya' Jerusalén

Joon gajin²in Jesús:

37 —i'Áai¹ xuui²¹²-tsii tyii' tsá² seein²¹ Jerusalén! Tsu nigajngaa¹²naa' 'in tsá² cwó² júu³ tyú² tya' Dios la mo jéé¹ joongi nigatyuu¹³naa' cuun²¹² 'in tsá² 'in gasii²¹in Dios tyan¹ júu³ tya'a. ;Áai gali'iin²¹²na ilicaan²¹naa' coon¹³ jna 'láai² naa¹³ la uncaain²¹ tui'yiia²¹² joon¹on nu' cwáa¹a pe jo gali'iin²¹²naa'!

38 Pe nano nigatuu² Dios fuu²¹ goo²oo' joon lí² jmaa²aa' jiiin¹³ la 'iin²¹²naa'.

39 Tsu fuu²¹²uu 'naa' jo máai¹³gi jna no ca mi fó²oo': "Nicwaa³mo 'in nijó¹ no coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u'."

24

Jmoo¹⁰ Jesús júu³ 'e ti li fii²mo tsá² 'e cwo¹ fee¹ si² do

1 Joon gacwo¹ii¹ Jesús 'e cwo¹ fee¹ do joon li nangaa¹³i 'yuui fu¹ gantatyéen¹in tsá² tya' li ngóo¹⁰ joon galáa² tsá² tya'a 'wii²¹² jin²in xiiala 'ya²gi 'e cwo¹ do.

2 Pe Jesús gañii¹i jin²in:

—Jøø²øø¹ jilaa²¹ 'elo. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', Ce jiiin¹³ coon²¹ cuun²¹² wa' iján²an sífúu¹gi do, i'iin²mo tsá² coonti.

Jmoo¹⁰ Jesús júu³ 'e lisá² 'láai² 'ii¹³ lí² la nu'gi i'iin² juncwii²¹

3 Joon gangalii²mo fu moo²¹ sii²¹ Olivos. Joon do-o gacwó² Jesús joon

tsá² tya'a la 'oo²¹ yaai gatyalín² li tyín¹ Jesús joon gajin²in:

—'Ii²¹²i'í fu²¹u jna'a líi¹³gi ilí² jilaa²¹ 'elo. ¿'Ee li² ilisá² 'e line²e'e mi ñí²¹i joongi mi tí² i'íin² juncwii²¹?

4 Joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—Jo cwoo²oo' wa'a coon²¹ tsá² 'naa' too².

5 Tsu fúu¹mo 'in jalín² coon¹³ 'e sii²¹ jna ijin²in: “Jna-a Cristo joon, Dios gasii¹in jna 'e jmáa³aa tiin¹³naa'.” Joon icon²¹ 'in tsá² do too² tsá² fúu¹ 'áai¹.

6 Imoo²oo' ico² tsá² 'nii²¹ joon, inuu²uun' 'e faa²¹a tsá² tya' 'nii²¹ pe jo foo¹³naa' tsu jilaa²¹ 'elo 'ná¹ ilí², pe jo mo tí²gi li tyéi¹ mi lí² 'elo.

7 Tsu coon²¹ nación intín¹in coon¹³ coon²¹ nación xiia²¹, la joon jon fúu²¹ intín¹in coon¹³ fúu²¹ xiia²¹. Joon la caain²¹ lí² 'í² 'oo², joongi lí² 'í² jmoowú¹ joon injø²¹ 'wó² 'áai¹.

8 Pe coon¹³ la joon i'láa² 'wiin²¹² wúu¹ iní² tsá².

9 'Joon ijaain²¹ tsá² 'naa' tyani tsaa'to² ijmee²¹i 'naa' joon ijn-gaa¹²mo 'inlíi¹³. Joon ili'eei¹ jileei²¹ tsá² taain²¹ juncwii²¹ 'naa' 'wii¹³ cwáain¹ tyajna.

10 Joon mi ngíi¹ joon fúu¹mo tsá² 'in tiu²mo jna joon ili'eei¹ tsaruu²¹i, i'ñíi¹ la jaain²¹ la jaain²¹.

11 Fúu¹mo tsá² tajuui²¹ ijalín² jin²in 'e faa²¹a cwáain¹ tya' Dios joon icon²¹ tsá² too² fúu¹ 'áai¹.

12 Joon jo 'ee li'íin²¹²gi tsaruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹ tsu 'áai¹gi ilisá² jilaa²¹ 'e gó².

13 Pe jileei²¹ 'in jmá¹a taa²¹ ca li tyéi¹ itiin¹³mo 'i.

14 Joon ingí¹ tsá² la caain²¹ juncwii²¹ icwó²o júu³ tyú² tya' xiiala ityu² Dios to² tsá² 'e iliñí² jileei²¹ tsá². Joon mi yuui¹³ joon ityé¹mo.

15 'Joon mi moo²oo' siin¹² li jo tí²i siin¹³in 'in un'líi³, siin¹³in li cwaai¹³ jiiin¹³ lagí jin²in 'in tsá² Dañiel do 'in gacwó² júu³ tya' Dios la mo jéi¹ —cwo'øøi²¹-tsi 'in nuu¹un 'e júu³ lo—,

16 jileei²¹ 'naa' tsá² seein²¹ Judea 'ná¹ cwiin²iin' fu moo²¹.

17 Joon mi tí² jmi²¹² joon wa téein¹ tsá² yu'u 'núu¹u jo¹ litiin¹ tsataai²¹² tsá² inuu tya'a 'e wó¹o tsá² 'e sá² tya'a.

18 Joon 'in jmoo¹o to² jee²¹² tyiaa²¹ jo litiin¹ tsatyiaan¹ siin¹³in.

19 ¡Fúu² 'in tsamí² tyéen¹in yuun²¹ mi tí² jmi²¹² joon! ¡Fúu² jon 'in tsamí² 'in nijéi¹ yuun²¹ cuu²¹ tuu²¹!

20 Míi¹³ii' tyani Dios wa jo tsatiin¹³ cwiin²iin' mi tí² jiiin²¹ cwí² si jmi²¹² 'ii²¹ woo²¹ tsá² 'ee.

21 Tsu ilisá² goon²¹ wúu¹ iní²i tsá² 'e 'gøøi¹³gi 'áai¹ lagí nilisá² la jéi¹, 'gøøi¹³gi 'áai¹ jon lagí ilisá² mi li ciin²gi.

22 Joon wana jo tyuu¹³i Dios 'e ní² tsá² wúu¹ do jiiin¹³ jaain²¹ jo taa²¹ 'e wúu¹ ní² tsá² do ilí² itiin¹³in. Pe tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo Dios 'in nigatyii¹³in ityuu¹³mo 'e wúu¹ iní² tsá² do.

23 'Tsu 'wii¹³ joon wana sii²¹i tsá² 'naa' jin²in: “Jøø²øø', no siin²¹ Cristo, 'in gasii¹in Dios 'e jmaa¹a tiin¹³ tsá²” si jin²in 'ee: “Jøø²øø', do-o siin²¹in”, jo jai² cwolí²naa'.

24 Tsu iliseein²¹ tsá² 'in líi¹i la líi¹i; Cristo pe jo jo¹, iliseein²¹ jon tsá² ijin²in 'e líi¹i tsá² 'in cwó² júu³ tya' Dios pe jo jo¹. Joon 'in tsá² do ijmáa¹a lí² 'e coo¹³ 'áai¹ joon coon¹³ milagros tya'a icon²¹ tsá² too². Ca 'in nigatyii¹³in Dios 'iin²¹²in coon²¹ too² wu xu'u líi¹i.

25 Nigajmaa¹³oo 'naa' júu³ jéi¹gi

26 tsu 'wii¹³ joon wa sii²¹i tsá² 'naa': “Do-o taain² li' cwoo¹³ tyuun²¹ li jo 'in tsá² néei¹”, jo cwolíin²naa' do, si wa jin²in tsá² sii²¹i 'naa' 'ee; “lo tyín¹ 'in cristo do tsi inuu”, jo jai² cwolíin²naa'.

27 Tsu mi cwéi¹na 'e li la li coon²¹ jí² cwaain'ñá³ 'e jná² joo²¹ ca ti' li 'yeei²¹ ñi¹ joongi ca ti' li yooi¹³ ñi¹. La joon ilí² mi cwéi²na 'in Ruui²¹ Tsá².

28 Lí raain¹ 'líi²¹² do-o sicaain²¹ tuu¹ —jin² Jesús.

Xiiala ilí² mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

29 —Joon tsifu mi ngii¹ 'e jmi²¹² 'e ni² tsá² wúu¹ do i'ii¹ nuu²¹ li 'ii²¹ ñi¹ joon jo 'yiaa²¹ sii²¹ sá²gi. Ixuu²¹ mo nuu¹ fu ñu¹fú² joon jilaa²¹ 'e sá² tya'cwii²¹ ilisii².

30 Joon ini² tsá² yu¹ juncwii²¹ li² 'e ti lí² jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá². Joon jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ityi²; xuui²¹²-tsi joon ini² mo jna, 'in Ruui²¹ Tsá², goo²¹²oo jee²¹² jni¹ tya'cwii²¹ joon fee¹ 'ii²¹ i'oo³oo joon 'ya²gi 'áai¹ ijnee²na.

31 Joon mi 'iin²in lúu¹ tá² lii¹ ityu¹³uu to² ángeles tyiaa 'e tsauncaain²¹ jileei²¹ 'in gatiin¹³in, 'in néei¹ la caain²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹.

32 'Tyaan²aan' cwáain¹ 'e júu³ jmoo¹o 'mó² cwaríi³: Mo 'yeei²¹ 'nii²¹² sii²¹ tya'a joon nii¹³ mo³ tya'a joon ñii²¹oo²¹ 'e ti li tí² jii²¹ 'yiaa²¹.

33 Coon¹³ la joon jon mi moo²oo' ngii¹ jilaa²¹ 'e gafuu²¹²uu 'naa' li² iñi²ii' la joon 'e ti li tyé¹mo juncwii²¹.

34 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', Jilaa²¹ 'elo ilí² la jeei¹gi ijúuin² 'in tsá² taain²¹² nicwoo¹³ juncwii²¹.

35 Iyuun¹³mo yu¹ juncwii²¹ coon¹³ ni'wó² pe jii¹³ coon²¹ júu³ tyiaa wa jo tsatiin¹³ ilí².

36 'Pe jo 'in ñi² jii¹³ jaain²¹ 'ee 'ii²¹ si 'ee jmi²¹² 'ee ijó¹ 'ido. 'In ángeles néei¹ ñu¹fú² jo ñii¹i, jon'gi ñi¹ jon 'in Ruui²¹ Tsá² do. Jii¹³ 'ña'a Dios Jmi²¹ ñii¹i.

37 'La gajmaa¹ a tsá² mo galiseein²¹ Noé la joon jon ilí² mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá².

38 Mo galiseein²¹ Noé la nu¹gi ijó¹ jmi¹ 'in tsá² seein²¹ yiaa¹³ joon²¹ taain²¹² 'uun²¹, gøø²¹ø, joon cui²cwoo²¹o joon cuu¹³mo cwoo²¹o jóon¹on jon ca jmi²¹² mo ngataai² Noé coon¹³ familia tya'a tsi arca do.

39 Jo gaunjii²in 'in tsá² do ca mo gangó¹ jmi¹ 'áai¹ joon nigajúun¹mo jilee²¹mo.

40 Joon mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá², gáí¹ 'in taain²¹² jee²¹² tyiaa²¹ joon

jaan²¹mo 'in tøø¹ø joon 'in jaain²¹ do injaan²¹o do-o.

41 Joon gáí¹ tsami² 'in taai² tsí¹, joon jaan²¹mo 'in tøø¹ø jaain²¹gi 'in ján².

42 'Cwoseen²¹naa' tsá² 'in ñii²¹²-tsi tsu¹ jo ñi² 'naa' 'ee 'ii²¹ ijó¹ Ña'ñu¹u'.

43 Tsu¹ ñi² 'naa' wana niliñi² jaain²¹ fii²¹² 'nú¹ 'ee 'ii²¹ ijó¹ jaain²¹ 'uun²¹ mo 'woo¹ li²o jmoo¹o jo cwó¹ tsataai² 'in 'uun²¹ do.

44 Tsu¹ 'wii¹³ joon 'ná¹ niná¹ tyú² tyii¹ tsu¹ mo jo 'in 'i¹-tsi ijó¹ Ruui²¹ Tsá² coon²¹ 'in cwéei¹ la no-o —jin² Jesús.

Lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in tyú¹ coon¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in gó²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

45 —Wa tyu² jaain²¹ ñi¹fii²¹² to² jaain²¹ tsa'leei¹³ tya'a 'e cwo¹o 'in catyaa² do 'í¹ 'e dø²ø mi ti 'ii²¹ 'e dø² tsá², ¿'ee ijmo¹o jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in tyú¹ joon 'in 'øøi²¹-tsi?

46 Jløø¹³mo 'in tsa'leei¹³ do wa tyee¹ ñi¹fii²¹²; nigajmaa¹ a jii¹³ la to² nigatyu² 'ido.

47 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in ñi¹fii²¹² do icwo¹ 'in tsa'leei¹³ tyú¹ do 'e tyu² to² jilaa²¹ 'e 'oo¹o.

48 Pe wana 'in tsa'leei¹³ do 'in gó² 'ii joon in¹-tsi 'e ili¹h²¹² mogi ñi¹fii²¹²i

49 joon i'láa² 'wii²¹² jmee²¹mo 'in catyaa² do joon 'in 'uun²¹un dø¹ø coon¹³ tsá² 'iin¹.

50 Pe xu¹ coon²¹ jmi²¹² mo jo gajéen¹ ni 'in ñi¹fii²¹²i do, jmi²¹² joon gacwée¹mo 'ido.

51 Joon i'e² 'e 'ido 'ii wúu¹ 'áai¹gi. Ipi²in 'in ñi¹fii²¹² do 'ii li taai²¹² 'in sisii² 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹o. Joon do-o ityi²o lixuui²¹²-tsi 'áai¹ joon icuu²¹i moojóon¹on —jin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a.

25

Lawa dyéi¹ simí²

¹ Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Joon 'e tyu² Dios to² tsá² li la líi¹ dyéi¹ simí² 'in ngalín² li cui² cwoo²¹o tsá². Joon la jaain²¹ 'in simí² do tyaan¹an jmaai² coon²¹ candi¹³ li si¹o²

aceite 'e coo²¹. Itsalín² tsajéen¹ in 'in tsá² cui² cwoo²¹ o do.

² Pe 'ñéei² 'in simí² do jo tsáa¹-tsi pe 'in 'ñéei² do ñíi² mo-tsi 'áai¹.

³ 'In 'ñéei² 'in jo tsáa¹-tsi do tyaan¹ an candi³ tya'a pe jo 'e aceite nityaan¹ gi líi².

⁴ 'In 'ñéei² do ñíi² gi-tsi 'áai¹ tyaan¹ an candi³ tya'a joon tyaan¹ gi x_u aceite 'e líi¹ gi x_u.

⁵ Pe gali¹ ñíi²¹² mo 'in tsá² cui² cwoo²¹ o do joon gatsá² jalicwúu² i jilee²¹ mo. Joon gacwúu² mota.

⁶ Joon mo gatí² tyiianúu¹ joon ganúu² un ga'oo¹ o tsá² jin² in: “Woo²¹ naa', cwounjiin¹ naa' tsu no-o ni jalín² 'in tsá² 'in cui² cwoo²¹ o do.”

⁷ Joon garoon¹ o jileei²¹ do gatyaa¹ tyú² candi³ tya'a.

⁸ Joon 'in 'ñéei² 'in jo tsáa¹-tsi jin² in sñi²¹ i 'in catyaa² do: “Láa¹³ 'guu¹ u candi³ tyii'i, cwó² x_u 'e aceite tyii' 'ná² a'a.”

⁹ Pe 'e catyaa² do gañii¹ i jin² in: “Esa lí² tsu jo lín² 'elo tyijna'a. Cwolín² naa' li 'ñi¹ i, joon ló² x_u 'e tyii'.”

¹⁰ Pe la 'ñi²¹² ngalín² ngalá¹ aceite tya'a do gatyalín² 'in tsá² 'in cui² cwoo²¹ o do. Joon 'in simí² 'in naná¹ tyú² tya'a gangatáa² i in x_u coon¹³ 'in tsá² 'in cui² cwoo²¹ o do. Joon gajni¹ o 'ooa'nú¹ do.

¹¹ Mi yuui¹³ joon gatyalín² 'in simí² catyaa² do gajin² in: “i'Náa¹ 'ooa'nú¹ lo tsataa²¹² fu tsi!”

¹² Pe 'in tsá² 'in cui² cwoo²¹ o gañii¹ i: “E la ja² mo fuu²¹² uu 'naa' jo cwí³ na 'naa'.”

¹³ Joon gajin² Jesús sñi²¹ i 'in tsá² do:

—Cwoseen²¹ naa' ñí²-'oo' tsu jo ñí² i 'ee jmi²¹² si 'ee 'ii²¹ 'ee mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá².

Júu³ cwáain¹ 'e ga'e² e Jesús tsá² tya' cuu² 'e 'oo¹ o tsá²

¹⁴ “E tyu² Dios to² tsá² 'e li la líi¹ jaain²¹ tsá² 'e ti li cwo¹ i fuu²¹ goo¹ o joon gatø² tsa'leei¹³ tya'a gacwo¹ o cuu².

¹⁵ 'Jaain²¹ gacwo¹ o 'ná² mil cuu² joon 'in jaain²¹ dogi gacwo¹ o tún² mil. 'In li gatí² gaai²¹ do gacwo¹ o coon²¹ mil cuu². Gacwo¹ o la jaain²¹ jiiin¹³ la lí¹ líi¹ i 'ido jmaa¹ a to². Mo ngayuui¹³ joon ngoo²¹ o 'in tsá² fii²¹² cuu² do li wíin².

¹⁶ Joon 'in tsa'leei¹³ do 'in ga'ii²¹ 'ñá² mil cuu² galó¹ 'e 'ñi¹ i coon¹³ cuu² do joon gauntsi¹ 'ñá² mil tya'a.

¹⁷ La joon jon 'in ga'ii²¹ tún² mil cuu² do gauntsi¹ jon tún² mil.

¹⁸ Pe 'in ga'ii²¹ coon²¹ mil cuu² do joon gangóo¹ on gangataan¹ an n_u 'wó² 'edo.

¹⁹ 'Wóo² x_u ningó¹ mo gatyeei² fii²¹² cuu² do. Joon gajmaa¹³ a cwáain¹ coon¹³ 'in tsá² 'in cwo¹ o cuu² do.

²⁰ Nifu gatyá¹ 'in gacwo¹ o 'ñá² mil cuu² do joon gajon² on 'ido 'e 'ñá² mil 'e gauntsi¹ 'ido. Joon gajin² in sñi²¹ i fii²¹² i: “Ñi'fí² i', gacwo¹³ o jna 'ñá² mil cuu² joon saan¹³ an 'ñá² mil-gi 'e gali² i gauntsi¹.”

²¹ Joon fii²¹² do gajin² in: “Tyú²-u, jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in tyú¹ mo 'n_u, jo cu²-tsii coon¹³ 'n_u. Joon tsu 'wii¹³ gajmaa² a røø²¹ coon¹³ 'e x_u gacwo³ oo 'n_u icwo³ oo 'n_u líi¹ gi. Ngñi²¹² fu li tyíin¹³ na joon jmaa² a jløø¹³ u coon¹³ jna.”

²² Mo ngayuui¹³ joon gatyá¹ 'in tsa'leei¹³ li gatí² gáí² 'in ga'ii²¹ tún² mil cuu² joon gajin² in sñi²¹ i fii²¹² do: “Ñi'fí² i', gacwo¹³ o jna tún² mil cuu² joon saan¹³ an tún² mil-gi 'e gali² i gauntsi¹.”

²³ Ñi'fii²¹² gajin² in sñi²¹ i 'ido: “Tyú²-u, jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in tyú¹ mo 'n_u, jo cu²-tsii coon¹³ 'n_u. Joon tsu 'wii¹³ gajmaa² a røø²¹ coon¹³ 'e x_u gacwo³ oo 'n_u icwo³ oo 'n_u líi¹ gi. Ngñi²¹² li tyíin¹³ na joon jmaa² a jløø¹³ u coon¹³ jna.”

²⁴ Pe mo gatyá¹ 'in ga'ii²¹ coon²¹ mil cuu² do. Joon gajin² in sñi²¹ i ñi'fii²¹² i: “Ñi'fii²¹² i', ñí² oo 'e jaain²¹ tsá² 'wa²-tsi 'n_u. Wuu² u cwuu²¹ li jo gajñi² i joongi coon² on li jo 'ee to²

gajmaa²'a.

25 Tsu 'wii'¹³ joon gafoo¹³ moo joon gato¹oo 'e cuu² do nu' 'wó². Lo náa¹ 'e gatí²u.”

26 Joon gañii¹ 'in ñi'fii²¹² do gajin²in: “Tsa'leei¹³ 'in gó² 'nu, fu²mo 'nu. Nañi²o'o 'e wúu³na cwuu²¹ li jo gajñi³ii joon cóon¹³oon li jo 'ee to² gajmaa³aa.

27 Tsu 'wii'¹³ joon wa mo gata²a cuu² li cwáain² tsi¹ joon lisá² líi¹gi tyiia.”

28 Joon gajin²in fii²¹² cuu² sii²¹i 'in tsá² téein² do: “Tyi² 'e coon²¹ mil cuu² do joon cwo²oo' 'in 'oo¹o dyá² mil do.

29 Tsu 'in 'oo¹o 'láai²gi iñi²i ca sái¹ tya'a, pe 'iin 'in jo 'e 'oo¹o 'e 'woo¹gi 'e xü 'e 'oo¹o do.

30 Joon 'in tsa'leei¹³ 'in jo 'e to² 'iin³ píi²naa' fu caluu li nuu²¹ joon do-o ityi²i 'áai¹ joongi icuu²¹i moojóon¹on”, jin² róøi¹³ do —jin² Jesús.

Mi jó¹ Jesús ijmáa¹a 'ii²¹ tya' tsá²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

31 —Joon mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá² ijó¹ lawa Róøi¹ tyiin¹ li silii²¹² 'ya²gi 'áai¹ joon la cu² li' li tyiin¹in do inéei¹ ángeles tya'a.

32 Joon jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ilicaain²¹ tyaní¹i. Joon 'in Róøi¹³ do injmáa¹a tún² poo²¹² 'in tsá² do. Injmáa¹a la jmoo¹o tsá² 'in 'aa¹i joo'saa²¹, ijmáa¹a coon²¹ 'in joo'saa²¹ coon¹³ 'in joo²¹ chivo

33 joon isiin¹³in 'in joo'saa²¹ do li' caai²¹ tsáa¹ joon 'in joo²¹ chivo do-gi isiin¹³in li' caai²¹ tooi²¹².

34 Joon 'in Róøi¹³ Tsá² do ijin²in sii²¹i 'in téein² li' cwoo²¹o tsáa¹ do: “Ñilín²naa' jileei²¹ 'naa' 'in nigauncwaai³ Ñü³uu. Ngii²¹²naa' li tyü² Dios to² li naná¹ tyü² tyi'naa' ca mo garón² juncwii²¹.”

35 Tsu mo gatsá² un'áa³na, 'naa' gacwoo²oo' jna 'e gagø¹øø, la joon jon mo gatsá² unjmii²¹na, 'naa'a jon gacwoo²oo' jna 'e gagu¹uu. Joon mo

gangí³ii 'e jo cwí²naa' jna gatee²oo' jna inuu tyii'.

36 Joon mo gangí³ii jo sin³iin sá² gacwó²oo' jna. Joon mo galitsaa¹³aa gañifee¹³moo' jna. Joon mo 'ú³uu 'nañi³ ñijøø²¹²moo' jna jon.”

37 Joon 'in tsá² tyú¹ 'in téein² li' cwoo²¹o Róøi¹³ do tsáa¹ ijin²in: “Ña'ñü¹ü', çliigi ganee²¹²na'a 'nu 'e un'aa²u'u joon gacwó¹³o'o 'nu 'e gatyee²¹e? Joon, çliigi ganee²¹²na'a 'nu 'e unjmii²¹u'un 'e gacwó¹³o'o 'nu 'e ga'iin²¹in?

38 La joon jon, çliigi ganee²¹²na'a 'nu 'e jo cwii¹na'a 'nu joon gatee²e'e 'nu fu tyii'i si jo siin²¹in 'oo²o 'ee joon gacwó¹³o'o 'nu siin²¹in?

39 Çliigi jon nicalitsaa¹³ 'nu si ni'u²u 'nañi³ 'ee 'e ningafee¹³na'a 'nu?”

40 Joon iñi¹i 'in Róøi¹³ do: “E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñi'ee 'e tyü² 'e nigajmaa²aa' tya' ruu²¹na, xüfin¹³, 'in 'wéei¹gi, lawa'a gajmaa²aa' tyiia”, gajin² Róøi¹³ do.

41 Joon injin² 'in Róøi¹³ do sii²¹i 'in tsá² téein² li' cwoo²¹o tooin²¹²: “Jeen¹³naa' coon¹³ jna jileei²¹ 'in 'eei¹ Dios. Cwolin²naa' li 'ii²¹ li nigatya¹a Dios tyü² tya' 'in 'lii³ coon¹³ 'ii¹³ tya'a li coo²¹ jí² coon²¹ tøø²mo jon.

42 Gatsá² un'áa³na pe 'naa' jo 'ee gacwó¹oo' jna joon gatsá² unjmii²¹na jon'gi'i 'e joon gacwó²oo' jna jon.

43 Joon mo gangí³ii 'e jo cwí²naa' jna pe 'naa'gi' jo gatee²ee' jna fu inuu tyii'. Gali'náa³aa sin³iin pe 'naa' jo 'ee gacwó²oo' jna. Galitsaa¹³aa joongi ga'uu²¹²uu 'nañi³ pe 'naa'gi' jo 'ee ñifee¹³naa' jna.”

44 Joon 'in tsá² do injin²in: “Ña'ñü¹ü', çliigi ganee²¹²na'a 'nu 'e un'aa²u'u si 'e unjmii²¹u'un 'ee si gangí¹i 'e jo cwí²naa' 'nu si jo siin²¹in sá² 'ee, si tsaa¹³'a 'ee si ga'u²¹u 'nañi³ 'ee joon jo gauncoon¹³ jna'a 'nu?”

45 Joon iñi¹i 'in Róøi¹³ do: “E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñi'ee 'e tyü² 'e jo nigajmaa²aa' tya' 'in tsá² 'wéei¹ lo lawa'a jo 'ee tyü² gajmaa²aa' tya' jna-a

jon.”

⁴⁶Joon 'in gó² do itsalín² li ní²i wúu¹ coon²¹ tøø²mo joon 'in tsá² tyú¹ do tsataai² li seein²¹ tyú² coon²¹ tøø²mo.

26

Cwó² tsá² júu³ ruu²¹i xiiala ilí² li³i Jesús

¹Joon mo gatséi¹ faa²¹a Jesús 'e júu³ lo gajin²in sii²¹i tsá² tya'a:

²—Niñi²oo' jee²¹² tún² jmii²¹² ití² jmii²¹² cwaa²¹ jmii²¹² 'e unsii²¹ tsá² Israel, pascua. Joon ijaan²¹mo tsá² jna, 'e lí¹na Ruu²¹na Tsá², itéen¹in tsá² jna tsaa¹ crúu¹³.

³Joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel gauncaain²¹ yaai tyani 'nú¹ li tyiin¹ Caifás 'in tyú² to² nifu tya' untsá² do.

⁴Joon do-o gasí²i xiiala ijmáa¹a insaan¹an Jesús coon¹³ júu³ tajuu²¹ joon ijnga²mo 'ido.

⁵—Pe jo lí² jee²¹² jmii²¹² jee²¹² —gajin²in— tsu² ito² tsá² mii¹³ 'áai¹.

Jaain²¹ tsamí² gaduu¹u jmii²¹ jmafuu²¹ tya' Jesús

⁶Joon la 'ii²¹² taain¹ Jesús fuu²¹ Betania tyiin¹in tya' Simón, 'in nigacón² jmoowúu¹ 'e jgoo²¹ tya'a.

⁷Joon gaí²i jaain²¹ tsamí² 'in tyán¹an coon²¹ sí² li cuun²¹² alabastro si¹o² jmii²¹ jmafuu²¹. Joon 'e jmii²¹ jmafuu²¹ do 'áai¹ tyiin¹ cuu². Gaí² 'in tsamí² do tya' Simón. Joon la jee²¹² tyiin¹ Jesús li si² mesa joon ga'ee²e 'in tsamí² do 'e jmii²¹ jmafuu²¹ do yu² tyi² Jesús.

⁸Joon mo ganí² tsá² tya' Jesús 'elo gatsá² 'nii²¹-tsi gajin²in:

—¿'Ee gali²i 'e uní¹i 'in tsamí² no 'e jmii²¹ jmafuu²¹ no?

⁹Li²-i tsa'nii²¹i no, lí¹ incíin¹ 'e no. Joon lí²-i cwoo¹³o' tsá² tañi².

¹⁰Joon mo galili³i Jesús xiiala sí²i 'ido joon gajin²in:

—¿'Ee lí² untyí² 'naa' 'in tsamí² lo? 'E nigajmaa¹a no 'e tyú²-u no tyiia.

¹¹Coon²¹ tøø²mo taan²¹²naa' coon¹³ 'in tañi² pe jna jo tyiin¹³na jee²¹² 'naa' coon²¹ tøø².

¹²'A nisuun¹un 'in tsamí² no 'e jmii²¹ jmafuu²¹ lo tyiia lawa 'e tyaa¹ tyú² 'e ti li 'á¹moo.

¹³'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñixiia' la 'úui¹ juncwii²¹ 'e cwó¹ tsá² júu³ tyú² tya' xiiala itiin¹³ tsá² joongi ityá²a tsá² júu³ la lí¹ 'e gajmaa¹a 'in tsamí² lo. Joon iti²-tsi tsá² 'ii —jin² Jesús

Gajmaa¹a Judas júu³ røø²¹ coon¹³ tsá² i'nii¹i Jesús

¹⁴Joon jaain²¹ jee²¹² 'in dyatooi¹ tsá² tya' Jesús, 'in sii²¹ Judas Iscariote, gangó¹o ngafee¹³i 'in tyu² to² tya' untsá²

¹⁵joon gajin²in:

—¿Xiiati cuu² cwoo²oo' wa' jaan¹³na Jesús do tyii'?

Joon 'in tsá² do gacwo¹o Judas dyadya¹ cuu² cwataa²¹.

¹⁶Joon tsifu joon ga'láa² Judas 'wii²¹² 'noo¹o xiiala lí² jaan²¹in Jesús.

Mo gagøø²¹ø Jesús coon¹³ tsá² tya'a li gatséi¹

¹⁷Joon mo ga'láa² 'wii²¹² jmii²¹² coon²¹ tya' 'e jmii²¹² gatí² do mo gøø²¹ø tsá² 'iñi¹ 'e jo tyiian¹³ jeei¹, 'in tsá² tya' Jesús gangatyéen¹in li tyiin¹ Jesús joon gaunngii¹:

—¿Xiiia 'iin²¹²u'un ityaa²¹a'a tyú² ityee²e' tya' jmii²¹² pascua lo?

¹⁸Joon gañii¹:

—Cwolín²naa' li náa¹ fuu²¹ no joon cwosii¹³duu' jaain²¹ tsá² tyiin¹ do joon fú²uu': “Tifó² tyi' jin²in: 'E ti li tí² 'ii²¹ tya'a joon fu tyi'i 'iin²¹²in jmaa¹³a jmii²¹² pascua coon¹³ tsá² tya'a.”

¹⁹Joon 'in tsá² tya' Jesús do gajmaa¹a la to² tyu²u joon gatyaa¹ tyú² idø²ø tya' jmii²¹² pascua do.

²⁰Joon mo canuu²¹ jmii²¹² joon nanéei¹ Jesús coon¹³ dyatooi¹ tsá² tya'a idø²ø.

²¹Joon la jee²¹² li néei¹ gøø²¹ø gajin²in Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jmoo²¹ joon jaain²¹ jee²¹² 'naa' in'níi¹³naa' jna².

²² Joon tsifu joon gajmaa¹a tsá² tya'a fa'í³ 'áai¹. Joon garóon²on ti' jaain²¹ ti' jaain²¹ gaunngíi¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', ¿ti jna-a 'i'?

²³ Joon gañii¹i Jesús gajin²in:

—'In tyé³e'e coon²¹ wúu¹ coon¹³, 'i-i 'i in'ní¹i jna.

²⁴ Ná¹-a tsín¹ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' 'in Ruui²¹ Tsá² pe ifúu² 'in 'ní¹i Ruui²¹ Tsá² do. Tyá²gi tya'a wa mo'o jo galiseen²¹mo.

²⁵ Joon Judas, 'in ti li 'ní¹i 'ii, gajin²in sii²¹i Jesús:

—Tifo² tyi', ¿ti jna-a 'i'?

Joon Jesús gañii¹i gasii²¹i Judas jin²in:

—Jiin¹³ la joon niga'i¹-o'o 'nñ.

²⁶ Joon la jee²¹² gøø²¹ø gatii²¹i Jesús coon²¹ 'iñi¹, gacwo¹o 'maai¹³ Dios, joon gajmaa¹a jmai²xu jee²¹² tsá² tya'a joon gajin²in:

—Tyee²ee', tsu la li ngu¹ taan²moo lo.

²⁷ Mo ngayuui¹³ joon gatii²¹i coon²¹ po¹³xu li si'ó¹o jmi¹³ wuunjøø¹³ joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios. Mo ngayuui¹³ joon gacwo¹o tsá² tya'a gajin²in:

—'In²¹iin' 'elo jilee¹²¹ 'naa',

²⁸ tsu 'e li la li jmi¹ 'øø³moo lo 'e ti li tún¹un joon coon¹³ 'elo itsín¹ 'e júu³ 'múui². Joon 'e jmi¹ 'øø³na itún¹un lo i'iin² tsaa² tya' tsá² fúui¹.

²⁹ Pe fuu²¹²uu 'naa' jo 'e i'né³e'gi' caain²¹ 'e jmi¹³ wuunjøø¹³ lo coon¹³ 'naa' ca mi ti jmi²¹² ity^u'2 Ñu¹³uu tó² tsá², joon jmi²¹² joon i'né³e' tún¹ coon¹³ 'naa'.

Jmo² Jesús júu³ Tú³ 'e ijin²in 'e jo cwii¹in Jesús

³⁰ Joon mo ngayuui¹³ ga'øø¹ø coon²¹ Salmo joon ngalín²mo coon¹³ tsá² tya'a fu yu¹ moo²¹ Olivos.

³¹ Joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a do:

—'E'woo¹ no jilee²¹naa' ixée¹mo-'oo' coon¹³ jna tsu ni jí² tya' Dios 'e jin²in:

—'Ijngaa¹²moo 'in 'aa¹i joo'saa²¹ joon ixée²i joo'saa²¹ tya'a."

³² Pe mi yuui¹³ injmá¹a Dios in-jiin¹in jna iní³ii jéi¹³gi lagi 'naa' fu li sii²¹ Galilea.

³³ Pe jin² Tú³ gañii¹i:

—Xuñin¹³ jilee¹²¹ 'in catyaa² no ixée²i-tsi coon¹³ 'nñ pe jna lo jo jmi²¹² xée²i-tsii coon¹³ 'nñ.

³⁴ Pe Jesús gajin²in gasii²¹i Tú³ do:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'nñ, 'ni¹ naa¹³ ifoo¹³o 'e jo cwii¹un jna la nñ'gi i'oo¹o tuuitsáa².

³⁵ Pe Tú³ do-gi gajin²in tún¹:

—Xuñin¹³ júun³moo coon¹³ 'nñ pe jo fo³oo wa'a jo cwii¹na 'nñ.

Joon la joon jon gajin² 'in catyaa² do jon.

Faa²¹a Jesús júu³ tyá² fu li sii²¹ Getsemaní

³⁶ Joon gatyaliin² Jesús coon¹³ tsá² tya'a coon²¹ li sii²¹ Getsemaní joon Jesús gajin²in:

—Ní²duu' lo la 'ii²¹² ní³ii nifo³oo júu³ tyá² lí²do.

³⁷ Joon gajee¹mo Tú³ coon¹³ 'in gáí¹ jóon¹ Zebedeo ngalín² coon¹³. Joon Jesús gatsá² goon²¹ 'e fa'í³ lí²i 'áai¹ joongi gajmaa¹a cu²-tsi 'ña'a 'áai¹.

³⁸ Joon gajin²in:

—'E fa'í³ 'e seen²na lo 'e lí²i ijúun²moo. Ján²duu' lo joon jmaa²aa' lí²ii' coon¹³ jna.

³⁹ Joon gangó¹o Jesús capi³ nifugixu joon gatyí²a lí² ri'í²in ni 'wó² gamii¹i tyani Dios jin²in:

—Ñu¹³, wa xu^u lí² 'e jo móo³oo ilí²no pe jo cwolí² jiin¹³ la 'iin²¹² jna, cwolí² jiin¹³ la 'iin²¹² 'nñ-u.

⁴⁰ Joon ganga²mo tún¹ fu li néei¹ 'in gaai²¹ tsá² tya'a joon natee¹³ 'ido cwuu²¹mo. Joon gajin²in sii²¹i Tú³:

—¿Ti jo nilii¹ 'naa' 'e jo cwuu²¹naa' coon¹³ jna coon²¹ hora?

⁴¹ Jmaa²aa' lí²ii' joon faa²aa' júu³ tyá² 'e jo xuu²¹naa' ja'cwoo²¹ 'in 'lhi¹³. 'E la ja²mo 'i¹-tsi tsá² jmáa¹a 'e tyá² pe² ngu¹ taain²¹² jo cwo¹.

⁴² Gangó¹ Jesús tún¹ ngafee¹³i Dios jin²in:

—Ñu³, wana jo lí² 'e cuu¹³u imó³oo wú¹ no pe cwolí² jiin¹³ la niga¹'-o'o² 'nu.

43 Joon ganga²mo tún¹ joon, joon nateei¹³ 'ido cwuu²¹mo tún¹ tsu 'áai¹ jli¹'i unní¹i.

44 Joon jo gatø²gi 'ido gango¹o tún¹ ngafaa¹²a júu³ tyú² li gati² 'ni¹ naa¹³ do. Gajin²in la nigajin² do tún¹.

45 Joon ganga²mo tún¹ li tee¹i 'in gaai²¹ tsá² tya' do joon gajin²in:

—Cwocwuu²¹mogii', cwo'ii¹xu 'wó²oo'. Tsu gati² 'ii²¹ ijaain¹ tsá² 'in Ruui²¹ Tsá² ja'cwoo²¹o 'in tsá² røøi²¹ tsaa².

46 Raan²¹naa' no, moo²¹o' tsu no-o nijó¹ 'in 'nii¹ jna do.

Joon itøø² tsá² Jesús 'e si'ñú¹mo

47 La jee²¹² faa²¹gi Jesús siin¹³in gatyá¹ Judas, 'in lí¹i tsá² tya'a jee²¹² 'in dyatooi¹ do, coon¹³ tsá² fúui¹ lí¹. Joon 'in tsá² do tyaan¹an ñí³ espadas tyaan¹an jon 'no³ 'mó² gatyaliin² to² gatyú² 'in tsá² tyu² to² untsá² coon¹³ 'in tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel.

48 Joon Judas do, 'in i'nii¹i Jesús, ni gasii²i júu³ coon¹³ 'in tsá² do xiiala lí² ijmaa¹a gajin²in:

—'In jun³uun caain²¹ ju² 'ii do. 'I-i 'in saan¹³naa'.

49 Joon gangatyéen¹in lí siin¹² Jesús joon gajin²in:

—i'Aa²¹²mo'o, tifo² tyi'!

Joon gajun²un caain²¹ ju² 'ido.

50 Jesús gañii¹i:

—Ru¹u', ¿'ee to² ñí²i?

Joon tsifu joon gasan²mo 'in tsá² do Jesús joon gatøø²o 'ido si'ñú¹mo.

51 Joon jaain²¹ jee²¹² 'in tsá² tya'a do gasø² ñí³ tya'a joon gatyú² cataain²¹² loocwóo¹o jaain²¹ tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² tya' untsá² nifu.

52 Pe Jesús gajin²in sii²¹i 'ido:

—Taan¹ ñí³ tyi'i tsi 'nú¹ tya'a. Tsu jileei²¹ 'in jngaai¹² tsá² coon¹³ ñí³ coon¹³ 'ñí³-i jon ijúun²in.

53 ¿Ti jo ñí²i, lí²-i fuu²¹² jna Ñu³uu joon 'ii tsifu insii¹in setenta mil ángeles iun'øø¹i jna?

54 Pe wa'a lí² la joon, ¿xiiala itsín¹ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios, xiiala 'ná¹ ilí²?

55 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² fúui¹ do:

—¿'Ee lí' ñilín²naa' saan¹³aan' 'no³ 'mó² coon¹³ ñí³ itøø²øø' jna lawa jaain²¹ 'uun²¹? Tsu la coon²¹ jmii²¹² tyín¹na inuu cwo¹ fee¹ do 'e³ee 'naa' júu³ tyú² joon jo mo gaseen²¹naa' jna.

56 Pe la lo-o galí² 'e gatsín¹ júu³ tya' Dios 'e gataan¹an ni mo'jí² 'in tsá² cwo¹ júu³ tya' Dios la mo jée¹.

Joon 'in tsá² tya' Jesús do gacwiin¹o gatiu²mo Jesús 'ña'a do.

Jesús nasiin¹in tyani jileei¹³ 'in tyu² to² tya' tsá² Israel

57 Joon 'in tsá² fúui¹ do 'in gasain² Jesús joon gangajaa²¹² ni'i 'ido tyani Caifás, 'i-i 'in nifu 'in tyu² to² tya' untsá². Joon do-o nisicaain²¹ tsacøøi¹³ coon¹³ tifo² tya' ley.

58 Pe Tú³ do gangaa¹³i ciin²mo caluu do joon gatyee¹³i tya'i tyi¹ lí si² 'ná¹ lí néei¹ 'in tyu² to² nifu do. Joon do-o gacwó² Tú³ caluu do coon¹³ 'in 'ii¹³ tya' 'in tsá² tyu² to² do. 'E 'iin²¹²in jøø²ø xiiala itsangii¹i Jesús.

59 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² do coon¹³ 'in tsacøøi¹³ coon¹³ jileei²¹ 'in catyaa²gi 'in tyu² to², 'in sii²¹ Junta Suprema, ga'noo¹on 'ee tsaa² ilijmaa¹a tya' Jesús, fiin¹³ coon¹³ júu³ tajuu²¹ joon ilí² jnga¹ni 'ido.

60 Pe jo 'ee tsaa² tya' Jesús gatsaa¹a jiin¹³ coon²¹ joongi lílí¹ fúui¹ tsá² taai² jmoo¹o júu³ tajuu²¹. Pe mo ga'yá² gatsín¹ garoon¹on gáí¹ tajuu²¹,

61 'in gajin²in:

—Niganuu²¹u'u jin² 'in tsañuu¹ no: "Jna-a lí² fiin¹na 'e cwo¹ fee¹ tya' Dios no, joon jee²¹² 'ni¹ jmii²¹² lí² jmaa¹³aa tún¹."

62 Joon 'in nifu 'in tyu² to² jee²¹² untsá² garoon¹on, joon gajin²in sii²¹i Jesús:

—¿Ti jo ngii²i coonti? ¿'Ee 'e tsaa² jmoo¹o 'in tsá² no tyi'i?

⁶³ Pe Jesús-gi gajaan¹an tii². Joon 'in nifu 'in tyu² to² jee²¹² untsá² do gajin²in tún¹ gasii²¹i Jesús:

—Tyani Dios, 'in jiin¹, sii¹³ jna'a, ¿ti 'nu-u Cristo Joon¹ Dios?

⁶⁴ Joon Jesús gañii¹i gajin²in:

—'Ii-gi jna jiin¹³ la foo²¹ 'nu. Joongi fuu²¹²uu 'naa' imoo^{2oo} 'in Ruui²¹ Tsá² tyiin¹in li' cwoo^{21o} Dios tsáa¹. Joon 'in Dios do lí² jmáa¹a jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in. Imoo^{2oo} 'in Ruui²¹ Tsá² do ijó¹ jee²¹² jni¹ tya'cwii²¹.

⁶⁵ Joon Caifás do ga'gii¹i siin¹³in joon gajin²in:

—'In tsañuu¹ lo nigafaa^{21a} 'e lawa Dios 'ii. Jo 'néi¹-gi tsá² 'in jmá¹ júu³ røø²¹. Jileei²¹ 'naa' niganúu^{13uu} jilaa²¹ júu³ gó² 'e gafaa^{21a}.

⁶⁶ ¿Xiiagi la 'i¹-'oo' 'naa'?

Joon 'in tsá² néei¹ do gajin²in:

—'Ná¹ júun²mo 'ino 'wii¹³ tsaa² tya'a.

⁶⁷ Joon ga'ñii¹ 'in tsá² do ni² Jesús joongi gajmee²¹mo 'ido joongi gajnaa¹a ni² Jesús.

⁶⁸ Joon gajin²in 'in tsá² do:

—'Ñu-u líi¹u'u Cristo 'in gasiin¹ Dios, laa¹³ jmaa²a júu³, ¿iin gatyuun¹in 'nu?

Jo 'iin²¹²in Tú³ jmáa¹a júu³ 'e cwii¹in Jesús

⁶⁹ Joon la jee²¹² siin¹² Jesús tyani 'in tsá² do Tú³-gi tyiin¹in fu caluu tya'i tyi¹. Joon jaain²¹ 'yia²¹² 'in jmoo^{1o} 'e gø¹² Caifás do gangatyéen¹in li tyiin¹ Tú³ joon gajin² 'in tsamí² do:

—'Nu jon 'in ngi¹ coon¹³ Jesús 'in jó² Galilea.

⁷⁰ Pe Tú³ do-gi jo garøø¹i tyani 'in tsá² fúui¹ néei¹ do, gajin²in:

—Jo ñi³ii 'ee 'e foo^{21o} no.

⁷¹ Joon gajeein²¹giXu Tú³ li tyiin¹in do joon gangó¹ tyan'gixu li tyi³ 'oo² 'yá² li 'wooi²¹ tsá². Joon jaain²¹gi 'in gangaa¹ 'ii joon gasii²¹i 'in téein² do:

—'In tsañuu¹ no ngii^{1o} 'ino jon coon¹³ Jesús tsá² Nazaret.

⁷² Joon xiaa²¹gi tún¹ jo garøø¹i Tú³ tún¹ ga'íi¹i Dios gajin²in:

—Jo cwii¹na 'in tsañuu¹ no.

⁷³ Joon Xu li'íi²¹²Xu joon mo gangatyéen¹in 'in néei¹ do li siin¹² Tú³ joon gajin²in:

—'E la ja²mo, 'nu líi¹u'u jaain²¹ jee²¹² 'ino tsu no li² la faa²¹ 'ido-o foo²¹ 'nu.

⁷⁴ Joon 'láa² Tú³ 'wii²¹² ga'íi¹i Dios jin²in:

—Wa jo fo^{3oo} 'e la jai² ijmee²¹mo Dios jna, jo cwii¹na 'in tsañuu¹ no.

Joon tsifu joon ga'oo^{1o} jaain²¹ tuuitsáa².

⁷⁵ Joon gati²-tsi Tú³ jiin¹³ la ni-gajin² Jesús gasii²¹i 'ii mo gajin²in: “La nu'gi i'oo^{1o} tuuitsáa², 'ni¹ naa¹³ nifaa¹³a 'e jo cwii¹u'u jna.” Joon mo gati²-tsi Tú³ 'e júu³ do gacwo'íi^{1o} fu jee²¹² 'nú¹ joon gatyí^{2o} xuui²¹²-tsi 'áai¹.

27

Gangajée¹³i tsá² Jesús tyani Pilato

¹ Joon mo gajná² do joon gasii²i røø²¹ jileei²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel xiala ilijúuin² Jesús.

² Joon gangajée¹³mo Jesús si'ñúu¹mo tyani Poncio Pilato 'in líi¹i to² gobernador.

Mo gajúuin² Judas

³ Joon mo galiñii¹i Judas, 'in ga'nñii¹ Jesús, 'e nisi²¹i tsá² røø²¹ xiala ilijúuin² Jesús gajoo^{21o}-tsi 'áai¹ joon ngajoon^{13o} 'ido 'e dyadya¹ cuu² cwataa²¹ tya' 'in tsá² 'in tyu² to² tya' untsá² joongi tya' 'in tsacøøi¹³ do.

⁴ Joon gajin² Judas sii²¹i 'in tsá² do: —Jna-a niga'noo^{212oo} tsaa² mo ga'ní³na jaain²¹ tsañuu¹ 'in jo 'ee tsaa² tya'a sá².

'In tsá² do-gi gañii¹i:

—Jo 'ee cwáain¹ tyijna'a 'e joon 'e cwáain¹ jon 'e tyi'nu 'woo'o joon.

⁵ Joon Judas coon²¹ gadya² goon²¹ la no-o 'e cuu² do ni 'wó² inuu cwo¹ fee¹ do. Joon gacwo'íi^{1o} do joon

nga'n^{uu}21^u 'nii²¹² luu²¹²u 'ña'a, joon coon¹³ la joon gajngaa¹²mo 'ña'a.

6 Joon 'in tsá² 'in ty^u2 to² tya' untsá² do gataa¹³i, gauntⁱⁱ1 'e cuu² do. Joon gajin²in:

—Jo tii²¹i taa¹³ jna' 'e cuu² lo tsi li taa¹³ cuu² tya' cwo¹ tsu^u cuu² gacⁱⁿ1 'in tya' ijúuin² tsá²-a no.

7 Joon tsifu joon gasii²¹i 'in tsá² do røø²¹ iló² coon¹³ sii¹³ 'wó² coon¹³ 'e cuu² do. 'E coon²¹ sii¹³ 'wó² do sii²¹ 'Wó² tya' Titu². Galó¹ 'e 'wó² ilisá² coon²¹ lí² ái¹ tsá² jalín² lí² xiia²¹ 'in júun²in fuu²¹ do.

8 Tsu^u 'wii¹³ joon sii²¹ 'e 'wó² do ca jmii²¹² no, 'Wó² tya' Jmi¹.

9 Joon coon¹³ la joon gatsín¹ júu³ tya' Jeremías, jaain²¹ 'in gacwó¹ júu³ tya' Dios la mo jéei¹ 'in gajin²in: “Tsá² Israel gajin² icⁱⁿ1 'in tsá² do dyadya¹ cuu² cwataa²¹.”

10 Joon coon¹³ 'e cuu² do galó¹ coon²¹ sii¹³ 'wó² tya' titu² jii¹³ la to² 'e nigaty^u2 Ña'ñu¹u.”

Jesús siin¹²in tyani Pilato

11 Gajée¹mo tsá² Jesús tyani 'in gobernador joon 'ido gaunngii¹ 'ii:

—¿Ti 'nu-u Røøi¹³ tya' tsá² Israel?

Joon Jesús gajin²in:

—Jiin¹³ la nigafaa¹³a no, 'e joon 'e jo¹.

12 Joon mo ga'nii¹ 'in ty^u2 to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsacøøi¹³ do lí coon²¹ gaján¹ Jesús tii².

13 Joon Pilato gajin²in sii²¹i Jesús:

—¿Ti jo nuu²un jilaa²¹ 'e gó² faa²¹ 'ido tyi'i?

14 Joon jo 'ee gañii¹ Jesús coonti. 'Wii¹³ joon ganga'goo²¹-tsi 'in gobernador do 'áai¹.

Pilato ty^u2 to² ijúuin² Jesús

15 Jiin¹³ la tiisi² mo gatí² jmii²¹² 'e gatí² 'in gobernador do 'ná¹ láa¹i jaain²¹ tsá² taai² 'nuñi³ tya' 'in tsá² néei¹ 'e fuu²¹ do.

16 Joon jee²¹² jmii²¹² joon 'yuu¹i jaain²¹ tsá² 'nuñi³ do 'in sii²¹ Barrabás. Ty^u2-cwii¹mo tsá² 'ii.

17 Joon la jee²¹² sicaain²¹ 'in tsá² do gaunngii¹ Pilato 'in tsá² do:

—¿'iin-in 'iin²¹²naa' ilaa²¹²na tyii'? ¿Ti 'iin²¹²naa' laa²¹²na Barrabás si Jesús 'in sii²¹ Cristo 'ee?

18 Tsu^u galili¹³o Pilato 'e 'wii¹³ tsiwúu¹mo 'e gajaan²¹ ni 'ido ja'cwoo²¹o.

19 La jee²¹² tyín¹ Pilato li jmoo¹o 'ii²¹ do gasiin²¹ tsamí² tya'a coon²¹ júu³ 'e jin²: “Jo ciiin¹³ 'wo²o 'áai¹ 'e cwáain¹ tya' 'in tsá² tyú¹ no tsu^u líli¹ caain²¹ 'e gací³ cwáain¹ tya' 'ino coon²¹ 'e canuu²¹.”

20 Pe 'in tsá² ty^u2 to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsacøøi¹³ do gasii²¹i 'in tsá² fúu¹ 'in téein² do wa' ilí² laa¹i Barrabás joon ijúun²mo Jesús. Joon gatí² júu³ tya'a 'e laa¹ 'ii.

21 Joon gafeei¹ 'in gobernador do tún¹ 'in tsá² do joon gaunngii¹:

—¿'iin jee²¹² 'in gáí¹ no 'in 'iin²¹²naa' lá²i?

Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—'iin²¹²moo'o lá²i Barrabás.

22 Joon gaunngii¹ Pilato tún¹:

—¿'Ee-gi ijmáa³aa tya' 'in Jesús no, 'in sii²¹ Cristo?

Jilee²¹mo gañii¹ joon:

—¿Cwotéen¹in tsaa' crúu¹³ 'ino!

23 Joon gañii¹ Pilato tún¹:

—¿'Ee 'e gó² 'e nigajmaa¹a 'ino tyii'?

Pe 'in tsá² do xujoon ga'oo¹o tá² lí¹gi gajin²in:

—¿Cwotéen¹in tsaa' crúu¹³ 'ino!

24 Joon mo galili¹³ Pilato 'e jo lí² tíi² júu³ tya'a pe líli¹ gato² 'in tsá² do mii¹³ joon gaty^u2 'in Pilato do to² 'e jó¹ coon²¹ wúun¹ si'ó¹ jmii²¹ joon garun²un cwoo²¹o tyani 'in tsá² taai²¹² do joon gajin²in:

—Jo tsaa² tyiia ijúuin² 'in tsañuu¹ 'in tyú¹ lo, tsaa² tyi'naa' no.

25 Joon jilee²¹ 'in tsá² do gañii¹:

—Tsaa² tyijna'a coon¹³ xuui²¹² tyioo'o ijúin¹ 'ino.

26 Joon Pilato do galáa²mo Barrabás joon gaty^u2 to² ipóo²i 'nii²¹² Jesús joon gajan² ni 'ido ja'cwoo²¹ 'in tsatéen¹ 'in 'ido tsaa' crúu¹³.

27 Mo ngayuui¹³ joon gató¹ø 'láa² Jesús tsi in^{uu} li née¹i joon gauncaain²¹ jileei²¹ 'in 'láa² taain² do li siin¹² Jesús.

28 Joon gatyii²¹ sⁱⁱn³ 'ido joon gapaa²¹ ni 'ido coon²¹ 'mi² y^{uu}n².

29 Joon gajmaa^{1a} coon²¹ corona lí¹ tóon¹ gaton²on tyi² 'ido. Joon gacwo^{1o} 'ido coon²¹ sⁱⁱ²¹ 'e son² 'ido coon¹³ cwo^{21o} tsáa¹. Joon gasi²ⁱ 'wo-jní¹ⁱ tyani 'ido joon ungo^ø¹ ni 'ido. Gajin²in:

—jWóo² cwoseein²¹ 'in róøi¹³ tya' tsá² Israel!

30 Joon ga'ñí¹ⁱ ni 'ido. Joon coon¹³ sⁱⁱ²¹ 'e san²an do gapó^{2o} 'in 'láa² do tyí¹ⁱ.

31 Joon ngayuui¹³ gaungøøi¹ 'in 'láa² do 'ii joon gatyii^{21o} 'e sⁱⁱn³ y^{uu}n² do joon gatyin²in Jesús 'e sⁱⁱn¹³in do tún¹.

Mo táain² Jesús tsaa² crúu¹³

32 Joon mo gangalín² itsatéen¹in Jesús tsaa' crúu¹³ joon gajin¹in jaain²¹ tsañ^{uu}¹ li ningalín² do. Joon 'in 'láa² do gaty^u^{2u} to² 'in tsañ^{uu}¹ do sii²¹ Simón, jaain²¹ tsá² Cirene, 'e cón²on crúu¹³ tya' Jesús.

33 Joon gatyalín² coon²¹ li sii²¹ Gólgota, 'øøi²¹-tsi tsá² sii²¹, Cwoon¹ Po³ Mootyi² 'Lⁱⁱ²¹².

34 Joon do gacwo^{1o} Jesús vino 'e sicaai¹³ jmi³ tsi³ tya' joo²¹. Joon mo gatii¹ⁱ 'óo^{1o} 'e vino do sicaai¹³ 'e tyi¹ joon jo ga'un²un.

35 Joon mo ngayuui¹³ gatéen¹in Jesús tsaa' crúu¹³ gacoo^{1o} 'in 'láa² do mi³ 'iin inli¹ sⁱⁱn³ Jesús. Joon coon¹³ la joon gatsín¹ júu³ tya' 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéi¹ mo gajin²in: "Ícóo^{1o} sⁱⁱn¹³in, ijmaa^{1a} jmai²x^u 'iin inli¹."

36 Joon do-o gacwó^{2o} 'aa¹ ni 'ido.

37 Joon y^u tyí¹ⁱ gataan¹an 'e tsaa² tya' Jesús 'e jin²: "In no-o Jesús, Róøi¹³ tya' tsá² Israel."

38 Joon gatéin² jon gáí¹ 'uun²¹ jmai² coon²¹ crúu¹³ tya'a coon¹³

Jesús, jaain²¹ li cwo^{21o} Jesús tsáa¹ joongi jaain²¹ li' cwo^{21o} tooin²¹².

39 Joon 'in tsá² 'in la coon²¹ gangíi¹ la jee²¹² taain¹ Jesús tsaa' crúu¹³ joon gajaan¹ jóøi² Jesús gají²in, gajø²ø mootyí¹ⁱ

40 gajin²in:

—'Ñ^u-^u, 'in fín¹ cwo¹ fee¹ do joon jmaa¹³ⁱa jee²¹² 'ni¹ jmi²¹² tún¹, laai²¹² 'wo'o no. Wana Jón¹ Dios 'n^u cwúu¹ tsaa' crúu¹³ no.

41 La joon jon gaungøøi¹ 'in ty^u² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseos coon¹³ tsacøøi¹³. Joon sⁱⁱ²ⁱ la 'oo²¹ 'ii jin²in:

42 —Gaun'láai² 'ino tsá² xeei²¹ pe jo lí² láa¹ⁱ 'ña'a. Wana la jai² 'ii Róøi¹³ tya' tsá² Israel cwoxáa¹ⁱ tsaa' crúu¹³ no joon iun'goo^{2o} 'ii.

43 Tsa¹-tsi 'in tsañ^{uu}¹ no Dios jin²in, né²du' wana 'iin²¹²in Dios 'ii joon 'e láa¹ⁱ 'ido 'ii ts^u gajin²in 'e Jón¹ Dios 'ii.

44 Joon ca 'in 'uun²¹ 'in taan¹in coon¹³on do gají²in 'ii jon.

Mo gajúun² mo Jesús

45 Joon ga'í² n^{uu}²¹ la caain²¹ juncwii²¹ mo gati² tyiiañi¹ ca 'iin² 'ni¹ ca'loo¹.

46 Joon mo gati² 'e 'ii²¹ joon ga'oo^{1o} Jesús tá² gajin²in:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? ('E 'øøi²¹-tsi tsá² gajin²in: Dios tyiia, Dios tyiia, ¿'ee lí²ⁱ nigatiu²mo'o jna?)

47 'Inlí¹³ 'in tein¹ do ganúu²un joon gajin²in:

—'In tsañ^{uu}¹ no tø¹ø Elías 'in ni-gacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéi¹.

48 Joon tsifu joon jaain²¹ 'in tein¹ do gangó¹ cwiin¹ ngatyaan¹ coon²¹ esponja joon gaun'lá^{2a} esponja do coon¹³ vino tiin²¹ joon gauntyii¹ nii²¹² sⁱⁱ²¹ joon saa^{13a} do 'e la mo cwo^{1o} Jesús i'un²un 'e do.

49 Pe 'in catyaa¹² do gajin²in:

—Cwoján¹du'; né¹du' wa ijó¹ Elías jalaa²¹² ni 'ino.

50 Joon Jesús ga'oo^{1o} tún¹ tá² joon gajúun² mo ngayuui¹³ jon.

51 Joon tsifu joon ga'gii¹ 'e 'mi² 'í¹ in^{uu} cwo¹ fee¹ do ca ti' yu' ca ti' 'wii²¹². Joongi gajøø²¹ 'wó² joongi cuun²¹² gajli².

52 Joon ganó² 'aan²¹ li si'aa²¹² 'lii²¹² joon fúu¹mo 'in najúin¹ 'in nigatsaa¹-tsi Dios gajin¹in.

53 Joon mo ngayuui¹³ gajin¹in Jesús ga'wóo²mo 'in tsá² do 'aan¹ tya'a ngatáa¹ 'e fuu²¹ nacwai³ Jerusalén joon fúu¹mo tsá² gangaa¹ 'ii.

54 Joon mo gani² fi²¹² 'láa² coon¹³ 'in 'láa² catyaa² do 'in 'aai¹ Jesús xiala gajøø²¹ 'wó² joon jilaa²¹ 'e niganó¹ gafoo¹mo 'áai¹ joon gajin²in:

—'E la ja²mo Joon¹ Dios 'in tsañ^{uu}¹ no.

55 Do-o tein¹ tsamí² fúui¹ wíin²gi^{xu} jøø²⁰. Niganó¹ 'in tsamí² do coon¹³ Jesús fu Galilea joon nigaunjí²in Jesús.

56 Joon jee²¹² do sin² María Magdalena coon¹³ María sáa³ Jacobo coon¹³ José. Sin²mo jon in sáa³ jón¹ Zebedeo do.

Teen¹mo tsá² ga'áa²mo Jesús

57-58 Capii³ tein¹gi jmi²¹² joon mo gangó¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu² seein²¹ fuu²¹ Arimatea 'in sii²¹ Sé³. Gango¹ 'ido tyani Pilato, ngami¹ 'i cuerpo tya' Jesús. 'Ii jaain²¹ tsá² 'in tsa¹-tsi Jesús.

59 Joon gaxía² cuerpo tya' Jesús joon gacñ¹³in coon²¹ 'mi² taa²¹ 'e tyú².

60 'In Sé³ do natyu² to² 'e nalí¹ coon²¹ 'aan¹ tya'a tsa¹ xá¹ 'e tsa¹ii²¹ mi júun²in pe gatan²mo Sé³ Jesús tsi 'aan¹ 'mí² do. Joon² mo ngayuui¹³ gataan¹in Jesús do joon gajni²o 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do coon¹³ coon²¹ cuun²¹² fee¹ 'áai¹. Joon gangaa¹³mo mo ngayuui¹³ do.

61 Pe do-o née¹ María Magdalena coon¹³ 'in María jaain²¹gi do co' do.

Ngalín² 'láa² nga'aa²a 'aan¹ tya' Jesús

62 Mo ngayuui¹³ jmi²¹² 'e gatyaa¹ tsá² tyú² tya' 'e gati² jmi²¹² do 'in tsá²

'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsá² fariseos do ngalín² ngafee¹³ Pilato

63 gajin²in:

—Tsa¹to² tyi', tii¹²-tsii¹ la gajin² 'in tajuui²¹ do la mo jii¹gi ijiin¹in mi tí² 'ni¹ jmi²¹² 'e gajúun²in.

64 Tsa¹ 'wii¹³ joon siin¹u'un 'láa² tsa'áa² 'aan¹ do ca mi tsín¹ 'ni¹ jmi²¹² tsi 'nee² tsalín² tsá² tya'a tsatyí¹ ni 'ido la 'woo¹ joon la joon ilí² jin²in 'e gajin¹ 'ido jee²¹² 'lii²¹². Tsa¹ la joon 'e ilifee¹gi 'e tajuu²¹lagi mo 'wiin²¹² do.

65 Joon Pilato do gajin²in sii²¹ 'in tsá² do:

—Cwoliin²naa' coon¹³ 'láa² joon cwoun'øø¹naa' 'aan¹ do jii¹³ la cwéei¹.

66 Joon ngalín²mo jon li roon¹on 'aan¹ do. Joon gajni¹ tyú² 'e 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Gataan¹an sello tya' cuun²¹² 'e sijn¹ do joon gajaan¹an 'láa² i'áa¹ 'aan¹ do.

28

Mo gajin¹ Jesús

1 Joon mo gangí¹ jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tya' 'in tsá² do, mo ti li jná² domingo, 'in María Magdalena coon¹³ 'in María catyaa² do ngalín² ngajøø² li roon¹on 'e 'aan¹ do.

2 Joon gajøø²¹ 'wó² 'áai¹. Joon jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹ 'u' gajgáa¹ fu ñu'fú² joon gajin¹in 'e cuun²¹² do 'e sijn¹ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon gacwó¹o ni cuun²¹² do.

3 Jii¹ 'i'áai¹ la jii¹ jí² cwaain'ñá³. Joon siin¹³in taa²¹ la taa²¹ 'moo²¹.

4 Joon mo gani² 'in 'láa² do lo gafoo¹ 'i joongi gajlee¹ 'áai¹ joon gacñ¹³ 'i lawa'a 'lii²¹²mo coonti.

5 Joon 'in ángel do gajin²in sii²¹ 'in tsamí² do:

—Jo foo¹³naa'. Ñí²oo 'e 'naa²¹naa' Jesús 'in gateen¹in tsá² tsa¹ crúu¹³.

6 Pe jo 'yuui²gi lo, nigajin¹o jii¹³ la nigajin²in. Nilín²naa', jøø²duu' li gaí².

7 Cwoliin¹naa' la jmoonoo cwojmaa²aa' tsá² tya'a júu³ 'e nigajin¹o 'ido. Joon itsáa¹ 'ido nifugi lagi 'ii fu

Galilea. Joon do-o iní²in. Jiin¹³ joon 'e 'ná¹ fuu²¹²uu 'naa'.

⁸ Joon ngalín¹mo 'in tsamí² do la jmoon, 'goo²¹ 'áai¹ joongi jløø¹³i. Ngaliin¹ cwiin¹in ngajmaa¹a júu³ tsá² tya' Jesús.

⁹ Joon la jee²¹² taa²i fu¹ 'in tsamí² do gajnéi¹ Jesús li ngaliin¹ joon gafee¹i 'ido 'ii. Joon gangatyéen¹in li siin¹² Jesús joon gasoon¹on tii² Jesús gaun'goo²¹o 'áai¹.

¹⁰ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ii:

—Jo foo¹³naa', cwojmáa²aa' tsaruu²¹na júu³ 'e 'ná¹ tsalín² Galilea joon do-o iní²in jna.

Gatyaa¹ 'láa² júu³ xiiala nigalí²

¹¹ La jee²¹² ngaliin¹ 'in tsamí² do joon 'in 'láa² 'in 'oo¹ 'aan¹ tya' Jesús ngalín²in jaain²¹ gáa¹i ngajmaa¹³a 'in tyu² to² untsá² júu³ jilaa² 'e nigalí².

¹² Joon 'in tyu² to² do-gi ngalín² ngafee¹³i tsacøøi¹³ isín¹in røø²¹. Joon gacwo²-o 'in 'láa² do cuu² 'áai¹

¹³ joon gajin²in sii²¹i 'in 'láa² do:

—'Naa' foo²oo': “E tsá² tya' Jesús gangatyí¹i cuerpo tya' Jesús la 'woo¹ la jee²¹² nigacwuu²taa'a.”

¹⁴ Joon wa mi liñi¹ gobernador 'e nigacwuu²moo', jna'oo'o tyaa²¹a'a júu³ coon¹³on tsu joon jo jngaa¹²i 'naa'.

¹⁵ Joon 'in 'láa² do ga'ii²¹mo 'e cuu² gacwo¹ 'in tyu² to² do joon ngaliin¹mo joon gajmaa¹a jiin¹³ la júu³ gasí²i coon¹³ 'in tyu² to² do. Joon 'in tsá² Israel ca jmii²¹² no jo¹o líi²i jiin¹³ la júu³ tajuu²¹ gatyá¹ 'láa² do.

Gasiin¹in Jesús tsá² tya'a wa tsalín² tsacwo¹ júu³ tyu² tya'a la 'ui juncwii²¹

¹⁶ Joon 'in dyajaain²¹ tsá² tya' Jesús ngalín² fu Galilea fu yuui¹³ moo²¹ jiin¹³ la nigajin² Jesús.

¹⁷ Joon mo gangaai¹ Jesús gaun'goo²¹o 'ido 'áai¹. Pe 'inlíi¹³ gacu²xu-tsi líi²i jon'on ñí² ti 'i 'ino.

¹⁸ Joon gangatyéen¹in Jesús li téein² tsá² tya'a joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—Nigacwo¹o Dios jna jilaa²¹ 'ii²¹ 'e sá² ñu¹fú² coon¹³ 'ii²¹ 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

¹⁹ Tsu 'wii¹³ joon cwolín²naa' la 'ui juncwii²¹ cwo'ne²naa' tsá² 'e lín² tsá² tyiia. Cwosáa¹naa' 'ido jmii²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ñu¹u' joongi coon¹³ 'e sii²¹ Joon¹on joongi coon¹³ 'e sii²¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios.

²⁰ Joon 'ee²ee' 'ido 'e jmaa¹a nuu¹³u jilaa²¹ to² 'e nigatyu¹uu 'naa'. Joon niñii²¹oo' 'e ngii³ jna coon¹³ 'naa' la coon²¹ jmii²¹² ca mi tyéi¹ juncwii²¹. Amén.

Júu³ tyú² 'e gajmaa¹a San Marcos

Cwoo¹o Wó³ saai²¹ tsá² jmü²¹ júu³ tyú² li jo 'in tsá² seein²¹

¹ La lo ga'láa² 'wii²¹² júu³ tyú² tya' Jesucristo, Joon¹ Dios 'ii.

² La lí² 'e gajin² Isaías, 'ii jaain²¹ tsá² 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios calií liíli¹: Dios sii¹in jaain²¹ tsá² 'in tyan¹ júu³ tya'a.

'Ii tsáa¹ jéei¹gi lagi 'nũ.

'Ii tsajmaa¹ júu³ xiiala tya¹ tsá² tyú² tya'a mi ñi²¹i.

³ Tá² ni'oo¹o jaain²¹ tsá² coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Jin²in:

“Nũ²duu' nijó² Cristo. 'Ná¹-a tyaa²¹aa' tyú² tyii'. Tsáa²mo-'oo' 'e tyú¹-moo”, jin²in.

⁴ La joon mo gajó² Wó³ saai²¹ tsá² jmü²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ gajin²in:

—'Ná¹-a unsii²naa' 'e 'i¹-'oo' joongi 'ná¹ saa¹naa' jmü²¹. Joon 'iin²mo Dios tsaa² tyii'.

⁵ Jileei²¹ tsá² 'in néei¹ coon²¹ li sii²¹ Judea joongi 'in néei¹ fuu²¹ Jerusalén tsalín² tsanũ²¹ júu³ tya' Wó³ do. Joon la 'ii²¹² jmoo¹o 'in tsá² do tyañii²¹ tya'a tyani Dios gasaa¹mo Wó³ 'ii jmü²¹ tí jmü²¹ cwo² Jordán.

⁶ Sii¹³ Wó³ lí¹ coon¹³ jñá² camello. 'E ñũ¹ tu²gi lí¹ coon¹³ loo²¹. Joon 'e gø²ø jmai² sinii²¹ coon¹³ to² sá² moo²¹.

⁷ Feei²¹ Wó³ tsá² júu³ tyú² joon gajin²in:

—Mi yuui¹³ jna joon 'injó¹ jaain²¹ tsá² feei¹. 'Ii feei¹gi lagi jna jii¹³ jo tí²na juu¹³na wojní³ii sii³ii loo²¹ tsi mii¹i.

⁸ Jna-a saa²¹na 'naa' jii¹³ coon¹³ jmü²¹ pe 'ii-gi nicwo²o 'naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'e ngi¹ coon¹³ 'naa'.

Wó³ saa¹i Jesús jmü²¹

⁹ Jii¹³ jee²¹² jmü²¹² joon cwa¹íi¹ Jesús fuu²¹ Nazaret náa¹ li sii²¹

Galilea. Joon gasaa¹mo Wó³ Jesús jmü²¹ tsi jmü²¹ cwo² Jordán.

¹⁰ Mo gacwa¹íi¹ Jesús tsi jmü²¹ do joon ganii²¹ nó¹ 'oo² ñũ¹fú². Joon nii²¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios líi¹ maa²¹² jгаа¹i fu li siin¹²in. Joongi gajaan¹an fu yũ¹ tyí¹i.

¹¹ Joon ganúu²un coon²¹ júu³ jó² fu ñũ¹fú² jin²:

—Yũ²¹ tyiia-oo 'nũ 'in 'nee¹na. 'Áai¹ lí¹ jløø¹³na 'wii¹³ 'nũ.

Tyaan¹ Satanás cwáain¹ 'ee líi¹ Jesús

¹² Tsifu joon gangajéei¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios Jesús fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹gi.

¹³ Joon do-o gateen¹in Jesús ca tséin¹ tunló¹ jmü²¹² jee²¹² joo²¹ nuu²¹. Joon Satanás gacón²on cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús. Mi yuui¹³ joon gatyalín² ángeles tya' Dios gaunjí²mo Jesús.

'Láa² Jesús 'wii²¹² to² tya'a coon²¹ li sii²¹ Galilea

¹⁴ Mo líciin²¹ 'e ga¹í² Wó³ 'nũñí³ joon gangóo¹o Jesús coon²¹ li sii²¹ Galilea. Cwoo¹o Jesús júu³ tyú² tya' Dios.

¹⁵ Joon gajin² Jesús sii²¹i tsá²:

—Gatyii²¹a, gati² 'ii²¹. Xũ¹ 'ná¹gi 'e tí² jii²¹ wa'a tyũ² Dios to² tsá². Unsii²naa' 'e 'i¹-'oo' joon la ja²mo 'i¹-'oo' 'e júu³ tya' xiiala 'itiin¹³ tsá² —jin² Jesús.

Tøø²¹ Jesús tyũin² tsá² 'in saain²¹ joo²¹ taai² jmü²¹

¹⁶ Ngoo²¹o Jesús tí¹ tyiia¹ Galilea mo ganí²in Simón coon¹³ ruu²¹i sii²¹ Dii³ 'in saain²¹ joo²¹ taai² jmü²¹ do. Taain²¹² to² pii²¹ 'mó¹ tsi jmü²¹.

¹⁷ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Ñilín²duu' coon¹³ jna. Joon ijmée¹na 'naa' tsá² 'in jée¹i tsá² 'e licwii¹in Dios.

¹⁸ Tsifu joon gatũ²¹ 'mó¹ tya'a joon gangaliin¹mo coon¹³ Jesús.

19 Joon x_u ngoo²¹ gi Jesús mo ganí² in Jacobo coon¹³ ruu²¹ i Wó³ jón¹ Zebedeo. Táa¹ i tsi coon²¹ barco 'mii¹ 'nú³ tya'a.

20 Joon gatø¹ Jesús 'ii. Do-o gatiui²¹ jmii²¹. Do-o gajaan¹ Zebedeo coon¹³ tsa'leei¹³ tya'a. Joon Jacobo coon¹³ Wó³ ngalín² mo coon¹³ Jesús.

Jaain²¹ tsá² 'in 'yui 'in 'líi³ alma tya'a

21 Tyaliin¹ Jesús coon¹³ 'in ngi¹ coon¹³ on coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Capernaum. Joon mo gati² jmii²¹² 'e 'ii² 'woo²¹ tsá² Israel ga'í² Jesús 'e cwo¹ sinagoga do. Joon ga'láa² 'wii²¹² 'e² e tsá² júu³ tyá².

22 Líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'e jin² Jesús tsu¹ 'wii¹³ ga'e² e Jesús tsá² lawa jaain²¹ tsá² feei¹ jon'on la líi¹ 'in tífo² tya' ley tya' Moisés.

23 Joon tsi in_{uu} cwo¹ do 'yui jaain²¹ tsá² 'in 'yui 'in 'líi³ alma tya'a. Joon gafaa²¹ 'in tsá² do cwáain¹ tya' 'in 'líi³ do joon gajin² in sii²¹ Jesús:

24 —¿'Ee li 'u²¹ u jee²¹² jna'a Jesús tsá² Nazaret? ¿Tí gañi¹ 'i 'e untyee¹ u u jna'a? Cwii¹ moo 'nu. Jón¹ Dios 'nu. 'In tyú¹ mo 'nu —gajin² 'in tsá² do cwáain¹ tya' 'in 'líi³ 'yui alma tya'a.

25 Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in 'líi³ 'yui alma tya' 'ido:

—Jo too²¹ mí¹³. Tiui² 'in tsañuu¹ no.

26 Joon 'in 'líi³ do gajmaa¹ a cii¹ 'in tsañuu¹ do. Joon mi yui¹³ ga'oo¹ o joon gacwa'í¹ 'in 'líi³ 'yui alma tya' 'ido.

27 Jilee²¹ mo ganga'goo²¹-tsi líli¹. Joon gaunngii¹ la 'oo³ ruu²¹ i:

—¿'Ee-gi lo no? ¿'Ee-gi júu³ 'múui² lo no? ¿'In-gi 'in tsañuu¹ lo? Tyu² to² ca jilee²¹, ca 'in 'líi³ taai² alma tya' tsá² nuu¹² to² tyu² 'ino.

28 Jmoonoo-o galicwii¹ in tsá² seen²¹ la caain²¹ Galilea Jesús.

Un'láai² Jesús 'yiaunsáa³ Simón

29 Ga'woo²¹ i Jesús 'e cwo¹ sinagoga do joon ngalín¹ fu tya' Simón coon¹³

ruu²¹ i Dí³. Ngoo²¹ o Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ on.

30 'Yiaunsáa³ Simón do raan²¹ mo líi¹ i tsa²¹² tyí². Joon gasii²¹ i tsá² Jesús:

—Tsa¹² a 'ino.

31 Joon gangatyéen¹ in Jesús li raain¹ 'in tsatsaa¹³ do. Joon gason¹ on cwo²¹ o 'ido. Joon mo saa¹² a cwo²¹ o, tsifu joon gajaan¹ 'e líi¹ i 'ido. Joon garóon² on 'ido joon gacwoo¹ o 'e dø¹ ø 'ido.

Un'láai² Jesús fúui¹ tsatsaa¹³

32 Mo galicii²¹ gi joon mo gayoin² ñi¹ joongi mi canuu²¹ x_u joon gajáeei¹³ tsá² jilee²¹ tsatsaa¹³ li siin¹² Jesús. Joongi jajéeei¹ tsá² jilee²¹ 'in taai² 'in 'líi³ alma tya'a.

33 La tøøi² fuu²¹ gangatyéeein¹ 'ooa'nú¹ li tyín¹ Jesús.

34 Fúu¹ mo 'in gaun'láai² Jesús. 'Láai² nii² jmoowúu¹ líi¹ 'in tsá² do. Joongi fúu¹ mo 'in 'líi³ ga'woo¹ i Jesús alma tya' tsá². Pe Jesús do jo gacwoo¹ o faa²¹ 'in 'líi³ do tsu¹ ñi¹ 'ido 'iin 'i.

Jesús cwo¹ o júu³ tyá² li sii²¹ Galilea

35 Coon²¹ jmii²¹² jéeei¹, nuu²¹ mogi jii¹³ jo røø² mo jnáa¹ gi garóon² Jesús. Joongi gacwa'í¹ 'e fuu²¹ do. Ngoo²¹ o ti' fuu²¹ li jo 'in tsá² seen²¹ gi. Ngafee¹³ i Dios.

36 Simón coon¹³ 'in catyaa² gi gangalín² nga'nee¹³ i Jesús.

37 Joon mo gatsee²¹ i 'ido joon gajin² in:

—Jilee²¹ mo 'néeei² 'nu.

38 Pe 'ii-gi gañii¹ i:

—Moo²¹ o' li caain²¹ fuu²¹ li' tyan¹. Joongi do-o jon 'ná¹ cwóo³ oo júu³ tyá² tsu¹ 'wii¹³ joon 'e gajúu³ uu —jin² Jesús sii²¹ i 'in tsá² do.

39 Joon la joon gacwo¹ Jesús júu³ tyá² tya' Dios la caain²¹ li tyu² to² Galilea. Tsi in_{uu} cwo¹ tya' tsá² Israel gacwoo¹ o júu³ tyá². Joongi ga'woo²¹ i jilee²¹ 'in 'líi³ alma tya' tsá².

Un'láai² Jesús jaain²¹ 'in líi¹ jgoo²¹

40 Gangatyéin¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'in nijgøøi¹²¹ li siin¹² Jesús. Gajuu²¹ 'wo-jní¹ tyani Jesús joon gajin²in:

—Lí²o'o un'láa²mo'o jna wana 'iin²¹²u'un.

41 Joon galifée¹mo-tsi Jesús 'wii²¹² tya'a. Joon ganii¹³o cwoo²¹o gasuu²¹ tya'a. Joon gajin²o:

—'Iin²¹²moo'láa²mo'o. Cwo'láa²modu'u.

42 Mo gajin²in 'elo joon tsifu gajeen²¹mo 'e jngøø¹i. Joon ga'láa²mo coonti.

43 Tsifu ga'í² Jesús júu³ pe lí¹ ga'í² júu³. Joon gajin²in:

44 —Jo 'in fu³u coonti jiiin¹³ jaain²¹ pe cwoo³mo'o; cwo'eei¹³du'u untsá² 'woo²o 'e ga'láa²mo'o. Joon cwo²o Dios la gatyú² Moisés to² wii¹³ 'e galityú¹mo'o.

45 Pe tsifu joon ngai² 'in tsañuu¹ do ga'láa² 'wii²¹² jmo²o tsá² júu³ 'ee galí². 'Wii¹³ joon Jesús jo lí²gi 'ii²¹ jiiin¹³ coon²¹ fuu²¹ la jøø² tsá². Ngí²¹o la caain²¹ caluu li jo 'in tsá² seein²¹. Pe la caan²¹mo jalín² tsá² 'iin²¹²in jøø² 'ii.

2

Jesús un'láai² jaain²¹ tsá² 'waa²¹ cwoo²¹o tí²i

1-2 Ningóo¹³xu tún² mo ga'í² Jesús fuu²¹ Capernaum. Joon mo galiñii¹ tsá² tyín¹in coon²¹ inuu galicaain²¹ tsá² fúui¹ líli¹. Gacuui¹ tsá² jiiin¹³ jo 'í²gi inuu. Jo 'í²gi tsá² 'ooca'ná¹. Joon Jesús gacwoo¹ júu³ tyú² tya' Dios.

3 La 'í²¹² joon tyaliin¹in tyúuin² tsañuu¹. Jée¹i jaain²¹ tsá² sítuu¹³. Jo lí²gi nii¹²i cwoo²¹o tí²i.

4 Pe jo lí² tyaliin¹ ca tí li siin¹² Jesús 'wii¹³ fúui¹ líli¹ tsá² taai² inuu do. Joon ganáa¹ coon²¹ too²¹ lí 'yú' 'ná¹. Náa¹a 'yú' li tyín¹ Jesús. Joon li ganáa¹ do-o, joon gaxiia²¹ 'in tsatsaa¹³ do tsín² ni tyi¹.

5 Mo ganí² Jesús 'e jo¹o lí²i 'in tsá² tyúuin² do. Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsatsaa¹³ do:

—Yuu²¹ tyiia, 'iin¹³moo tsaa² tyi'i.

6 Pe 'inlíi¹³ tífo² tya' ley 'in néei¹ do ga'í¹-tsi:

7 “¿'Ee lí 'e faa²¹ 'in tsañuu¹ lo la no? Júu³ 'laa²¹ tya' Dios faa²¹ 'ino. Jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'ín² tsaa² tya' tsá². Jiiin¹³ 'ña'a Dios lí² 'ín² tsaa² tya' tsá²”.

8 Ñi¹ Jesús 'ee 'í¹-tsi 'in tífo² joon gajin²in:

—¿'Ee lí 'í¹-'oo' la no?

9 ¿Noo 'e jo taai²¹gi fuu²¹²uu 'in tsatsaa¹³ no: “'Iin¹³moo tsaa² tyi'i”, si fuu²¹²uu 'ee; “Ráan²un no, saa¹³ tyi¹ raan¹un ni no joon ngí² no”?

10 Pe joon cwolini²ii 'e jna-a 'in Ruu²¹na Tsá² mo taan¹na fu juncwii²¹ líi²¹oo 'í¹³na tsaa² tya' tsá². Ñí²duu' 'elo —jin² Jesús sii²¹i tífo² do.

Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsatsaa¹³ do:

11 —'Nu-u fuu²¹²uu, ráan²un no, saa¹³ tyi¹ raan¹un no, joon cweei² fu tyi'i.

12 Tsifu joon 'in tsatsaa¹³ garóon²on 'a lí raain¹ do. Joon saa¹²a tyi¹ tya'a do joon gacwo¹íi la jøø² jileei²¹ 'in taai² do. 'Wii¹³ joon jilee²¹mo ganga'goo²¹-tsi. Joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios joon gajin²in:

—Jiiin¹³ coon²¹ 'naa¹³ jo mo nee²¹e 'e la no.

Tø¹ Jesús Leví

13 Mi la ciiin²¹ tún¹ ngóo¹ Jesús tí tyiá¹ do. Joon jileei²¹ tsá² ngalín² lí siin¹²in. 'E²e Jesús 'ido.

14 La 'í²¹² mo ngí¹ Jesús do ganí²in Leví jóon¹ Alfeo. Leví do coon²¹ 'laa¹³ lí cí¹ tsá² 'laa¹³. Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Moo²¹o' coon¹³ jna.

Joon garóon² Leví fu lí tyín¹in joon ngoo²¹o coon¹³on. Joon lí¹ fúui¹ 'in coon²¹ 'laa¹³ coon¹³ 'in 'oo² tsaa² ngaliin¹ coon¹³on.

15 Joon gatø¹ Leví Jesús ngaa¹²in coon¹³ 'ido fu tya'a. Joon fúu¹mo 'in cón² 'laa¹³ coon¹³ 'in 'oo² tsaa² tyaliin¹ lí néei¹ Jesús. Caa²¹mo néei¹ coon¹³ Jesús joon coon¹³ tsá² tya'a.

16 Gani² tifo² tya' ley coon¹³ tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos 'e neei¹ gø¹²ø 'uun²¹un jilee²¹mo coon¹³ Jesús. Joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² ngi¹ coon¹³ Jesús do:

—¿'Ee li' tyiin¹ tifo² tyii' gø¹²ø 'uun²¹un coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ coon¹³ 'in 'oo² tsaa² tyi¹?

17 Mo ganúu²un Jesús 'elo joon gajin²in:

—Jileei²¹ 'in tyúi¹ jo 'neei¹ timí¹ tya' 'i. Pe jileei²¹ 'in tsaa¹³ 'ii 'neei¹ timí¹ tya'a. Jo goo²¹² jna wa'a tø¹³øø 'in tyúi¹, gagoo²¹²oo wa'a tø¹³øø 'in 'oo² tsaa² —jin² Jesús.

Unngi¹ tsá² Jesús cwáain¹ tya' 'e gø¹² tsá² tyiiañi¹

18 Mo líi¹³ gajmaa¹a tsá² tya' Wó³ taa²¹a tyani Dios joon jo gagøø²¹ø. Coon²¹ 'naa¹³ mo jmaa¹a la joon coon¹³ tsá² fariseos 'inlíi¹³ tsá² ngaliin¹ li siin¹² Jesús. Joon gajin² 'in tsá² do sii²¹i Jesús:

—Jmoo¹o tsá² tya' Wó³ coon¹³ fariseos taa²¹a tyani Dios. Jo gøø²¹ø. ¿'Ee li' jo jmoo¹o tsá² tyi'na-gi' la no?

19 Joon gañii¹ Jesús:

—Mo tsaliin² tsá² coon²¹ li cui² cwoo²¹ tsá² 'e gó jmoo¹o wa'a jo gø¹² mo gø¹² 'in tsá² gacui² cwoo²¹ do. Jo lí² wa'a jo gø¹²ø.

20 Pe coon²¹ jmii²¹² jéi¹ 'e jo taain²¹²gi' 'in tsá² cui² cwoo²¹ do joon lí² jmáa¹a tsá² taa²¹a tyani Dios joon jo dø¹ø.

21 'Jiin¹³ jaain²¹ jo toon¹ 'mi² siin¹³ coon¹³ ca 'no³ 'mi² 'mí². Wa'a jmoo¹o tsá² la joon mo tsu² 'e 'no³ 'mi² 'mí² do joon ilifee¹gi' 'e 'gii²¹ do.

22 Joongi jiiin¹³ jaain²¹ jo tyii²¹a jmi³ móo¹ tsi loo²¹ tsáai². Wana jmoo¹o tsá² la joon, joon mo 'ya² jmi³ móo¹ do joon idyii¹ 'e loo²¹ tsáai² do. 'Láa²mo jmi³ móo¹ itsá¹í. Joongi tsa¹í 'e loo²¹ do. 'Wii¹³ joon tyiia²¹ tsá² jmi³ móo¹ do tsi loo²¹ 'mí² —jin² Jesús.

Cuun¹ tsá² tya'a mi³ trigo mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

23 Coon²¹ jmii²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngaliin¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a jee²¹² coon²¹ li injná² trigo. Pe 'in tsá² tya'a do ga'láa² 'wii²¹² cuun¹un mi³ trigo la 'ii²¹² gangí¹i.

24 Joon gajin² tsá² fariseos sii²¹i Jesús:

—Jøø², ¿'ee li' jmoo¹o tsá² tyi' la no? Jo tíi² jmáa¹a to² mo jmii²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

25-26 Pe 'i-gi gajin²in:

—'Naa'-a, ñii²oo' la li 'e gajmaa¹a 'líi²¹² David. David do coon¹³ tsá² tya'a gauntyéen²in jmii²¹² joon gatsaun'aai². Jaain²¹ tsá² sii Abiatar tyu²u to² tya' jileei²¹ untsá² yia¹³ joon. Joon David ga'ii²¹ tsi inuu tya' Dios. Joon gagøø²¹ø 'e 'iñi¹ nicwaai¹³ do. Pe jiiin¹³ untsá² tíi²i dø¹ø 'e 'iñi¹ do. Joongi gacwo² David 'e 'iñi¹ do ca 'in tsá² ngi¹ coon¹³on do.

27 'Gajmaa¹a Dios jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². 'E jmii²¹² do gajmaa¹a Dios 'e uncoon¹³on tsá² jon'on gajmee¹i Dios tsá² wa'a 'e uncoon¹³on 'e jmii²¹² do.

28 Wii¹³ joon 'in Ruu²¹na Tsá² lí²-i tyu² to² tya' jmii²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² —jin² Jesús.

3

Jaain²¹ tsá² tuu²¹ cwoo²¹o

1 Ga'ii²¹ tún¹ Jesús 'e cwo¹ tya' tsá² Israel. Mo gatyia²¹ do joon tyiin¹ jaain²¹ tsá² 'in tuu²¹ cwoo²¹.

2 Joon gacón² tsá² fariseos cwáain¹ wana un'láa²i Jesús 'ii mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Joon 'e ilí² xiaa'la i'ní¹i Jesús.

3 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² tuu²¹ cwoo²¹o do:

—Ráan²un no; jmaa² siin¹²u'un tún² tsa¹ lo.

4 Joon gaunngi¹i Jesús 'in tsá² catyaa² do:

—¿'Ee tíi²na' jmoo²¹o' mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², 'e tyú² si' 'e gó² 'ee? ¿Tí lí²

un'láa²na' tsá² si 'e jngaa¹²na' tsá² 'ee?
—gajin² Jesús.

Pe 'in catyaa² do ligoon gajaan¹
tii².

⁵ Joon gajóø² Jesús 'in néei¹ do.
Nii²¹-tsi Jesús tya'a. Joon fa'i³ líi²
'wii¹³ jo 'iin²¹²in 'ido 'øø²¹-tsi. Joon
gasii²¹i Jesús 'in tsatsaa¹³ do:

—Nii¹³ cwoo¹¹o no.

Joon ganii¹²in 'ido cwoo²¹o. Joon
ga'lóo² cwoo²¹o coonti.

⁶ Joon ga'woo²¹mo jileei²¹ tsá²
fariseos joon gasii²i coon¹³ tsá² tya'
Herodes xiiala ilí² jngaa¹²mo Jesús.

Fúui¹ tsá² téein² lí' tí' tyíia¹ do

⁷ Joon gangalín² Jesús coon¹³ tsá²
tya'a tí' tyíia¹. Joon líi¹ fúui¹ tsá²
seen²¹ Galilea ngalín² caluu Jesús.

⁸ Mo galiñi¹ tsá² jilaa²¹ 'e jmoo¹⁰
Jesús líi¹ fúui¹ tsá² seen²¹ Judea
ngalín² ngajóø² Jesús. Joongi jalín²
tsá² seen²¹ Jerusalén coon¹³ tsá²
seen²¹ Idumea, joongi coon¹³ tsá²
seen²¹ lí' ngoo¹³ jmii²¹ Jordán jalín².
Joon jalín² tsá² ca tí² lí' tyu² to² fuu²¹
Tiro coon¹³ 'in jalín² ca tí² lí' tyu² to²
fuu²¹ Sidón. Jileei²¹ tsá² lo ngalín²
ngajóø² Jesús.

⁹ 'Wii¹³ fúui¹ líi¹ tsá² seen²¹ joon
gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—Tyaa²aa' tyú² coon²¹ barco joon jo
lí² la²a 'in tsá² fúui¹ líi¹ no.

¹⁰ Líi¹ fúui¹ tsá² nigaun'láai² Jesús.
Joon jilee²¹mo tsatsaa¹³ leei¹² ruu²¹i
'iin²¹²in soon²¹ tya' Jesús.

¹¹ Joon mo ní² jileei²¹ tsá² 'in taai²
'in 'líi¹³ alma tya'a joon gasii²¹i 'wo-
jnii¹i tyani Jesús joon ga'oo¹⁰ jin²in:

—Jóon¹ Dios 'næ.

¹² Pe Jesús tyu² to² sii²¹i 'ido:

—Jo fó³oo' coonti 'iin jna.

Jesús tyii¹³in jì dyatuuin¹ tsá² tya'a

¹³ Mo gangayui¹³ joon gasóo²⁰
Jesús coon²¹ moo²¹. Joon gatø¹ Jesús
jiin¹³ 'in 'iin²¹²in. Joon ngalín² 'in tsá²
do lí' siin¹²in.

¹⁴ Joon gajmaa¹a Jesús coon²¹
poo²¹² ti dyatuuin¹. 'Ii ingi¹ coon¹³on.

Joongi sii¹in 'ido tsacwoo¹ júu³ tyú²
tya' Dios.

¹⁵ Joon gatyu² Jesús to² 'e un'láai²
tsatsaa¹³ joongi 'wooi²¹ jileei²¹ 'in
'líi¹³ taai² alma tya' tsá².

¹⁶ 'In lo-o jee²¹² 'in dyatuuin¹ do:
Simón, 'in sii²¹o jon Tú³.

¹⁷ Jacobo coon¹³ ruu²¹i Wó³, 'in
jóon¹ Zebedeo. Jacobo coon¹³ Wó³
do gaunsii²¹ Boanerges. 'øø²¹-tsi tsá²
'e taain¹ sii²¹ 'Óon² Cwaain'ña³ 'wii¹³
tsifu lí'nii²¹-tsi.

¹⁸ 'In catyaa² do sii²¹ Dí³, Líi²¹²,
Bartolomé, Untøø², Tomóo¹³, Jacobo
jóon¹ Alfeo, Tadeo, Simóoi¹³ tsá² tya'
coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananistas,

¹⁹ coon¹³ Judas Iscariote 'in ga-
jaain¹³ Jesús mo galiciin²¹gi.

Cwo¹ tsá² tsaa² Jesús 'e 'yuui² 'in 'líi¹³ alma tya'a

Mo galiciin²¹ joon ga'ii²¹ Jesús
coon²¹ tsi inææ coon¹³ tsá² tya'a.

²⁰ Joon galicaain²¹ tsá² fúui¹ líi¹
jiin¹³ jo jøø²i dø¹⁰.

²¹ Mo galiñi¹ ruu²¹i Jesús joon
jin²in 'e nicaa²¹²mo Jesús. Joon
gajalín² 'iin²¹²in tøø¹⁰ tyitsaa²¹mo
'ido.

²² Joongi 'in tifo² tya' ley 'in jalín² tí'
Jerusalén gajin²in:

—Beelzebú 'yuui² alma tya' 'ino.
'Wii¹³ joon lí²-i 'woo²i 'in 'líi¹³ taai²
alma tya' tsá² —gajin² 'in tsá² do.
(Beelzebú sii²¹ 'in 'líi¹³ 'in tyu² to² tya'
'in 'líi¹³ catyaa².)

²³ Joon gatø¹ Jesús 'in tifo² tya' ley
do. Joon ga'e²e 'ido coon¹³ coon²¹
cwáain¹ do jin²in:

—¿Xiiala lí' Satanás tyí¹in 'ña'a?

²⁴ Wana jee²¹² gobierno tya' tsá²
téein¹ la 'oo²¹ 'ii, 'e gobierno do jo
itaa²¹a.

²⁵ Wana la 'oo²¹ tsá² inææ tya' tsá²
tíi¹ pe 'in tsá² inææ do jo itaa²¹a.

²⁶ Joon wana 'in 'líi¹³ 'in tyu²
Beelzebú to' jmoo¹⁰ 'nii²¹ la 'oo²¹
jee²¹² 'ii joon jo itaa²¹a. Jéei¹giææ 'ii-o
ityéé¹mo coonti.

27 Jiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'ii²¹ coon²¹ li tyín¹ jaain²¹ tsañuu¹ gøøi¹³ wana jo jéei¹gi 'ñuui² tsá² 'ii. Pe wana jéei¹gi 'ñuui² tsá² 'ii joon lí²-i 'woo² tsá² jilaa²¹ 'e 'oo¹o.

28 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa'. Jileei²¹ tsá² 'in 'oo¹o tsaa² lí²-i 'iin²in Dios tsaa² tya' 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e faa²¹a.

29 Pe jileei²¹ 'in faa²¹a 'e gó² tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios coonti jo 'in² Dios tsaa² tya' 'i. Tsa² tya'a taa²¹a coon²¹ tøø²mo.

30 La joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido 'wii¹³ gajin²in tsá² do 'e 'ii-o 'yuui² 'in 'lhi¹³ alma tya'a.

Sáa³ a coon¹³ ruu²¹i; Jesús jalín²

31 Mo liciiin²¹gi joon gatyalín² sáa³ Jesús coon¹³ ruu²¹i. Joon gajaan¹an caluu. Joon gatø¹ø Jesús.

32 Jileei²¹ 'in néei¹ co' li tyín¹ Jesús gajin²in:

—Saa²¹a coon¹³ ruu²¹u no-o natéein² ca'nú¹ 'naa¹i 'næ.

33 Pe joon Jesús gajin²in sii²¹i 'ido:

—¿'iin sáa³aa joon 'iin ruu²¹na?

34 Joon gajøø² Jesús la 'ui. Jøø²mo jilee²¹mo 'in néei¹ coon¹³on joon gajin²in:

—Jileei²¹ 'in néei¹ coon¹³ jna lo 'ii sáa³aa joongi 'ii ruu²¹na.

35 Tsæ la jaain²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios 'ii ruu²¹na joongi 'ii sáa³aa —jin² Jesús.

4

Cwáain¹ tya' tsá² jñi¹ jún²

1 Coongi tún¹ ga'láa² Jesús 'wii²¹² 'e 'e²e tsá² júu³ tyú² 'a ti' tyíia¹ do. Lhili¹ fúui¹ tsá² galicaain²¹. 'Wii¹³ joon ga'í²i Jesús tsi coon²¹ barco 'í¹ ni jmii²¹ joon do-o gacwoo²¹. Pe jilee²¹mo tsá² gajaan¹ ti' jmii²¹ do.

2 Gasii²¹i Jesús 'in tsá² do 'láai² cwáain¹. Joon mo 'e² Jesús 'in tsá² do joon gajin²in:

3 —'Nuu²duu' 'elo. Lawa jaain²¹ tsá² 'in ngó¹ gangajñi¹ trigo.

4 Mo gadya²xu 'e trigo do joon gaxuu²¹xu mi¹³ trigo do ti' fu¹. Joon

tsifu gatyalín² ton¹ joon gagøø²¹o 'edo.

5 'Elíi¹³gi mi¹³ do gaxuu²¹ jee²¹² cuun²¹² li jo 'e cwoo¹³ náa¹ 'láai². Joon 'e trigo do tsifu ga'yíia²¹ 'wii¹³ jo 'láai² cwoo¹³ náa¹ li gaxuu²¹ do.

6 Joon mo ga'yeei²¹ ñi¹ galifin¹³in 'wii¹³ jo jmoo³ 'láai² sá². Joon galityuu²¹.

7 'Elíi¹³gi mi¹³ gaxuu²¹ jee²¹² 'motóon¹. Pe 'motóon¹ do jmoonogi gacwaain²¹. Joon galipii¹³ 'e trigo do. La do-o jon jo lí² cwo¹ mi¹³ tya'a.

8 Joon 'elíi¹³gi mi¹³ gaxuu²¹ jee²¹² cwoo¹³ 'oo³. Joon mo ga'yíia¹ joon gacwáan¹mo tyú². Tsifu gacwo¹ mi¹³ tya'a. 'Elíi¹³ mi¹³ do gacwo¹ dyadya¹ mi¹³. 'Elíi¹³gi gacwo¹ sesente mi¹³. 'Elíi¹³gi ca cíein¹³ mi¹³ gacwo¹ 'e trigo do.

9 Joongi jin² Jesús:

—Wana sá² loocwoo¹oo', núu²duu'.

'Ee to² 'ín³ 'e cwáain¹ do

10 Mo ngayuui¹³ joon gatuui¹ Jesús yaai. Jiin¹³ 'in téin²gi co' li siin¹²in joongi jiin¹³ dyatuuin² tsá² tya'o gajaan¹gi coon¹³on. Joon gaunngii¹ 'ii:

—¿'Ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ gatyá²¹a do?

11 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Ca jiin¹³ 'naa' nigacwoo¹o Dios 'e 'øøi²¹-'oo' júu³ 'uui²¹ tya'a tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Pe jileei²¹ 'in catyaa² do jmaai¹³ coon¹³ cwáan¹mo nuu¹un.

12 Lí²-i jøø² 'ido pe jo ñi¹-i 'ee jnéei². Nuui¹o pe jo 'øøi²¹-tsi. Pe wana tsáai¹-tsi 'e jnéei² joongi 'øøi²¹-tsi 'ee nuu¹un fowa'a niunsi²mo 'e 'i¹-tsi joongi fowa'a 'iin²mo Dios tsaa² tya'a.

Jesús faa²¹a xiiala 'øøi²¹-tsi tsá² cwáain¹ tya' tsá² jna² trigo do

13 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—¿Xiiagila 'øøi²¹-'oo' 'e cwáain¹ catyíia² do wa jo 'øøi²¹-'oo' 'e cwáain¹ lo?

14 'Iin gajñi¹ jún² trigo do líi¹ lawa'a 'in tsá² 'in 'e¹ júu³ tyú².

15 Joon 'inl̥ii¹³ tsá² líi¹ la li 'e jún² trigo 'e gatoo²¹ co' fu¹. Nu¹o júu³ tyú² pe mo galiciin²¹ 'a ganú²un do joon jó² Satanás tyii²¹ tún¹ 'e júu³ tyú² do 'e nataa¹³ alma tya' tsá².

16 'Inl̥ii¹³gi líi¹ la li jún² 'e gangajna² jee²¹² cuun²¹². Nu¹o 'ido júu³ tyú² joon 'ii²¹mo røø²¹.

17 Pe jo gatoo¹³ jmóo³ 'láai² joon jo taa²¹a. Ce tsifu 'e gatoo¹³ fa'í³ tya'a si 'e 'in 'eei¹ 'ii 'wii¹³ núu²un júu³ tyú² joon tæ²o júu³ tyú². Jo seein¹ tá².

18 'Inl̥ii¹³gi líi¹ la li jún² 'e gangajna² jee²¹² 'motóon¹. Nu¹o 'ido júu³ tyú².

19 Pe líi¹ 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹. 'i¹-tsi 'e lisá² cuu², joon cuu² do coon²¹ 'ii tóo². Joon 'iin²¹²in jilaa²¹ 'e catyia². Jilaa²¹ 'elo lí¹ 'i¹-tsi tsá² jiin¹³ jo jøøi²gi wa'a 'i¹-tsi júu³ tyú². Joon jo næ¹³gi.

20 Pe 'inl̥ii¹³gi núu²o joon 'ii²¹mo júu³ tya' Dios. Joon jmaa¹o la to² tyu² Dios. 'Ii líi¹ la li jún² 'e gangajna² li cwoo¹³ 'oo³. 'Inl̥ii¹³ líi¹ la li jún² 'e gacwo¹ dyadya¹ mi¹³. 'Inl̥ii¹³gi líi¹ la li jún² 'e gacwo¹ sesenta mi¹³ si la li 'e gacwo¹ cíein¹³ mi¹³ do 'ee.

Coon júu³ cwáain¹ tya' jí² coo²¹

21 Joon gajin²o jon Jesús:

—Wana tyan¹ tsá² coon²¹ jí² coo²¹, çti sii²¹ tsi cajóoi¹³ si næ¹ coo'mó² 'ee? Jo jmoo¹o tsá² la joon. Li yu¹ 'í² tsá² jí² coo²¹ do joon coon¹³ la joon jnéé²mo tsá².

22 Jilaa²¹ 'e si'mo² nano 'ná¹-a jnéei² mi líciin²¹gi. Joon jiin¹³ coon²¹ júu³ 'uui²¹ ilisá² wa'a jo líi¹ tsá².

23 Wana sá² loocwoo¹oo', núu²duu¹.

24 Joongi jin² Jesús:

—Tyán²duu¹ cwáain¹ jilaa²¹ 'e nuu²uun¹. Jileei²¹ 'in núu²unxæ, xæ jon i'øøi²¹-tsi. Pe jileei²¹ 'in núu²un coon²¹ ce tún² joon tyú²-æ 'øøi²¹-tsi.

25 Joongi jileei²¹ 'in tyú² 'øøi²¹-tsi joon i'øøi²¹gi-tsi. Pe jileei²¹ 'in xæ 'øøi²¹-tsi joon 'in²mo-tsi jiin¹³ 'e xæ 'øøi²¹-tsi do.

Coon²¹ júu³ cwáain¹ tya' jún² 'e cwaain²¹

26 Faa³¹gi Jesús jin²in:

—La tyu² Dios to² la joon lí¹ mo jaain²¹ tsañæ¹ gajni¹ jún² ni 'wó².

27 Mi ngayuui¹³ joon tsacwuu²¹mo. Mi li ciin²¹xæ tún² joon róon²o. Joon 'láa²mo jmii¹ coon¹³ 'woo¹ gangíi¹³. 'A jún² do nii¹³i joon cwaain²¹ pe jo ñi¹ tsá² xiiala cwaain²¹.

28 Coon¹³ 'ña'a cwoo¹³ do cwaain²¹ do. Nifu 'yei²¹ mo² tya' joongi tóon¹ tya'a joongi tsatoo¹³ mi¹³ tya'a.

29 Mo naróo² mi¹³ tya'a joon tsatyæ²¹ tsá², tsatyia¹ tsá² tsæ gati² tiempo 'e garoo²¹.

Coon²¹ júu³ cwáain¹ tya' jún² mostaza

30 Joon gajin² Jesús:

—'E júu³ lo li la li 'e cwáain¹ fuu²¹²uu 'naa'.

31 Lawa coon²¹ mi¹³ jún² tya' mostaza 'e jñi² tsá² ni 'wó². 'E joon jún² 'e pii¹³gi la jee²¹² jilaa²¹ jún² 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

32 Pe mi jñi² tsá² joon cwaain²¹ coo¹³gi lagi jilaa²¹ 'oonuu²¹. Tsí³ cwáa¹ coo¹³ ca ton¹ 'in 'ii¹ lí¹ yu¹ lí²-i cwaa²¹ næ¹ 'iin¹³ tya'a.

Coon²¹ 'e gajmaa¹a Jesús tya' coon²¹ júu³ cwáain¹

33 La joon ga'e² Jesús tsá² júu³ tyú² coon¹³ 'láai² cwáain¹ la lí¹ 'elo. Ga'e² Jesús tsá² ca jiin¹³ ti lí² 'øøi²¹-tsi tsá².

34 Jiin¹³ coon¹³ jmaai¹³ cwáan¹mo sii²¹i Jesús tsá². Jo jmaa¹³a tsá² fúui¹ júu³ xiiala lí², jiin¹³ tsá² tya'o gajma²a júu³ xiiala lí².

Jesús jmoo¹o 'e jon¹ tyí² coon¹³ 'e jnóo¹ jmii²¹

35 Jmii²¹² joon mo ga'i² næ²¹ joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—Moo²¹o' lí¹ ngoo¹³ tyíia¹ no.

36 Joon natáa¹i tsá² tya' Jesús tsi barco li tyíin¹ Jesús. Joon do-o gatiui²¹ jilee²¹mo tsá² téein² ti' tyíia¹ do. Joon ngaliin¹gixæ barcos 'elii¹³ coon¹³on.

37 Pe joon garoon¹on coon²¹ tyí² tá² líi¹. Joon gajnáa¹ jmii²¹ ca tsi barco

do. La do-o garøøi¹ jmii²¹ tsi barco tya'a.

38 Joon raain¹ Jesús cwuu²¹i ca tí² tu'mii² barco do. Cwuu²¹i tsín² mootyí¹i coon²¹ ni tu'mi²xu. Joon gaunjnaa¹-tsi tsá². Joon gajin²i gasii²¹i 'ii:

—iTifo² tyii'i! ¿Ti jo cwáain¹ tyi'i 'e júun²mo'?

39 Joon garóon²on Jesús. Joon gatyuu¹³mo 'e tyí² do. Joon gasii²¹i jmii²¹:

—Jo too²¹ mii¹³, catii².

Joon tsifu gajaan¹ 'e tyí² do. Jilaa²¹ ga'ii² tii².

40 Joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—¿'Ee li' 'goo²¹ 'lii²¹? ¿'Ee li' jo jai² líi²gii¹ Dios?

41 Jileei²¹ tsá² tya'a gafoo¹i líli¹ joon sii²i jee²¹² 'ii:

—¿'iin-gi lo no? Jilaa²¹ tyí² joon jilaa²¹ jmii²¹ nuu¹³un to² tyu² 'ino.

5

Tsá² Gadara 'in 'yuui² 'in 'lii³ alma tya'a

1 Mo gatyaliin² li' ngoo¹³ tyíia¹ cataain²¹ do li seein²¹ tsá² Gadara.

2 Mo gacwoⁱⁱ1 Jesús tsi barco do joon gajó² jaain²¹ tsá² 'in 'yuui² 'in 'lii³ alma tya'a. Jee²¹² 'aan¹ tya' 'lii²¹² cwoⁱⁱ1 'in tsá² do.

3 Tsu jee²¹² 'aan¹ tya' 'lii²¹² do ni taain¹ 'in tsá² do. Jiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'núu¹i. Jon'on coon¹³ ní³ lí² 'núu¹i.

4 Líi¹ 'láai² naa¹³ niga'núu¹ tsá² 'ii coon¹³ ní³. Ni'núu² tsá² tí² cwo²¹ pe joon tsifu 'gii¹o 'e 'núu¹ cwo²¹. Joon jmoo¹o 'no³ 'e 'núu¹ tí¹i. Jo 'e lí² 'woo¹-tsi.

5 Lí¹ jmii¹ tiin¹³ lí¹ 'woo¹ ngii¹ la caain²¹ moo²¹ joon la caain²¹ jee²¹² 'aan¹ tya' 'lii²¹² 'oo¹o taa²¹ líli¹. Joongi tyuu¹²i 'ña'a cuun²¹².

6 Pe joon wíin²gi mo ganí² Jesús. Joon tsifu cwiin¹ ngóo¹o ngasii¹i 'wo-jní¹i tyani Jesús.

7-8 Mi yuui¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i 'in 'lii³ 'yuui² alma tya'a:

—Tíui¹ 'in tsañuu¹ no.

Joon ga'oo¹o tá² líli¹ 'in 'lii³ do 'in 'yuui² alma tya' 'in tsañuu¹ do jin²in:

—¿'Ee 'ná¹ jmáa³aa coon¹³ 'nu? Jóon¹ Dios 'in tyíin¹ ñu¹fú² 'nu. Mí³ii tyani'i tyani Dios jo jmáa¹u'un jna.

9 Joon gaunngii¹ Jesús 'ii:

—¿Xiiala sii²¹ 'nu?

Joon gañii¹i 'in 'lii³ do:

—Legión sii²¹ jna'a 'wii¹³ líli¹ fúu²u'u saan²¹a'an joon sii²¹ jna'a la joon.

10 Líi¹ gamii¹ 'in 'lii³ do tyani Jesús 'a jo øøi¹ 'ido 'ii.

11 Joon líli¹ fúui¹ ní¹ taain²¹² gøø¹²¹ coon²¹ tsa² moo²¹ do.

12 Joon 'in 'lii³ do gasii²¹i Jesús jin²in:

—Siin¹ jna'a fu li taain²¹² ní³ do. Cwo²¹o júu³ wa'a tsatoo²o'o alma tya' ní¹ do.

13 Joon gacwoo¹ Jesús 'ii júu³. Tsifu gacwoⁱⁱ1 'in 'lii³ taai² alma tya' 'in tsañuu¹ do joon gangataa²i alma tya' ní¹ do. Taain²¹² jiin¹³ tún² mil ní¹ 'a tsa² moo²¹ do. Gacwiin¹ 'in 'lii³ do gaxuu²¹ yaai tyisi² joon gaxuu²¹i fu tsi tyíia¹ do. Joon gajgoo²¹o jmii²¹.

14 'In taain²¹² 'aai²¹ ní¹ do ngaliin¹ 'e fuu²¹ do joongi ngaliin¹ la caain²¹ li taain²¹² tsá². Ngajmaa¹³a tsá² júu³ 'ee-gi líi¹ ní³ tya'a. Joon gangalín² tsá² ngajóø² 'ee galí².

15 Joon gatyaliin² tsá² fúui¹ li siin¹² Jesús. Joon ganí² 'in tsañuu¹ 'in mo ta 'yuui² 'in 'lii³ alma tya'a do. Joon ni-tyíin¹ 'in tyi²i siin¹³ 'in røø²¹ jo caai²¹²gi. Ni'láa²mo. Joon líi¹ gafoo¹i 'in tsá² tyaliin² do.

16 Joon jileei²¹ tsá² 'in niganí² 'ee galí² tyaa¹ tsá² júu³ 'in tsá² tyaliin² do xiiala galíi¹ 'in tsañuu¹ 'in mo ta 'yuui² 'in 'lii³ alma tya'a. Tyaa¹o júu³ jon la lí² 'e gangangii¹ 'in ní¹ do.

17 Joon gamii¹ tsá² fúui¹ líli¹ do tyani Jesús wa'a cwoⁱⁱ1 'ido fuu²¹ goo¹o.

18 Ga'ii²¹ Jesús tsi barco do. Joon 'in tsá² 'in mo ta 'yuui² 'in 'lii³ alma tya'a gasii²¹ Jesús wa'a tsalín² coon¹³ 'ido.

19 Pe jo gacwo¹ Jesús júu³. Joon gajin² 'in sii²¹ 'ido:

—Cwei² fu tyi'i. Cwojmaa¹³ du' júu³ ruu²¹ 'u 'e fee¹ lii¹ 'e nigajmaa¹ a Dios 'wii¹³ tyi'i. Joongi lii¹ nagalifee¹ -tsi Dios 'wii²¹² tyi'i.

20 Joon gangaa¹³ mo 'in tsañuu¹ do. Joon ga'láa² 'wii²¹² jmo² tsá² júu³ la caain²¹ fuu²¹ taa¹³ Decápolis. Gajmaa¹ a júu³ 'e fee¹ lii¹ 'e nigajmaa¹ a Jesús 'wii¹³ 'ii. Joon jilee²¹ mo tsá² tsa'goo¹ -tsi lii¹.

Xuui²¹² tya' Jairo coon¹³ 'in tsamí² 'in gason¹ sijn³ Jesús

21 Gatyia²¹ Jesús li ngoo¹³ tyíia¹ li cataain²¹ do. Joon gatyaliin² tsá² fúui¹ lii¹ li siin¹² 'in. Joon ti' tyíia¹ do-o gajaan¹.

22 Joon gajó² jaain²¹ tsá² 'in tyu² to² cwo¹ sinagoga. Jairo sii²¹ 'ido. Mo gani² i Jairo Jesús joon gatyíia² 'wii²¹² tií² Jesús.

23 Joon gamii¹ tyani Jesús jin² 'in:

—Ijúun² mo xuui²¹² tsamí² tyiaa. Jmaa² fee¹ 'o'o 'wii²¹² tyiaa. Ní² 'in; ñitaan¹² 'an cwo¹ 'o tya'a. Joon cwo'láai², cwoseen²¹ mo.

24 Joon gangóo¹ Jesús coon¹³ 'in tsañuu¹ do. Pe líi¹ fúui¹ tsá² ngalín² coon¹³ on. Joon lii¹ cuu¹³ li ngóo¹ do.

25 Joon jee²¹² 'in tsá² fúui¹ do ningóo¹ jaain²¹ tsamí² tsa¹³. Ningóo¹ jijn¹³ dyatun¹ jijn²¹ 'e tooin²¹ jmi¹.

26 Niganii²¹ wúu¹ lii¹ 'a lí² mi² tya'a. Joon na'ín² jilaa²¹ 'e 'oo¹ xu pe jo mo gajaan¹ 'e líi¹ 'ido coonti, xu li' 'e nga-fuu¹ gi.

27-28 Mo ganúu² un 'in tsamí² do jilaa²¹ 'e jmo¹ o Jesús ga'i¹ -tsi: “Wana gason¹ on sijn³ 'ino joon i'láa² moo.” Joon gangatyéen¹ 'in li caluu Jesús joon gason¹ on sijn³ 'ido.

29 Mo gason¹ on sijn³ Jesús tsifu gajaan¹ 'e tooin²¹ jmi¹ do. Joon galili³ 'i 'e ga'láa² mo coonti.

30 Joon mo galili³ i Jesús 'a naga'láa² mo jaain²¹ tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya'a joon gajó² li' caluu jee²¹² tsá² fúui¹ do. Joon gaunngii¹:

—¿'lin gason¹ sijn³?

31 Joon gajin² tsá² tya'a sii²¹ 'ii:

—Moo²¹ 'o'o lii¹ 'la² tsá² tyi'i xiiala lí² unngii¹ u'un: “¿'lin gason¹ sijn³?”

32 Pe jó² Jesús la cataain²¹ caai²¹ 'iin²¹² 'in 'in gason¹ sijn³ do.

33 Joon 'in tsamí² do jlee¹ e joongi 'goo²¹ o lii¹ ñi¹ 'ee 'e galí² do. Joon ngoo²¹ o li siin¹² Jesús. Joon gasii²¹ 'wojni¹ i tyani 'ido. Gajin² o la ja² mo ce jilaa²¹ 'e galí².

34 Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsamí² do:

—Yuu²¹ tyiaa, ga'láa² mo'o 'wii¹³ jo¹ o lí² u. Cwei² júu³ røø²¹. 'Láa² mo'o coonti jmoowúu¹ lí¹ u'u.

35 Faa²¹ gi Jesús siin¹² 'in mo gatyaliin² tsá². Jalín² tya' 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gajin² 'in tsá² tyaliin² do sii²¹ i jmii²¹ 'in xuui²¹² tsa¹³ do:

—Najúun² mo yuu²¹ tyi'i. Jo un-tyíi² 'in-gi' 'in tifo² no.

36 Pe Jesús, mo ganúu² un 'e faa²¹ 'in tsá² tyaliin² do joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² tyu² to² cwo¹ do:

—Jo foo¹³ 'o, jijn¹³ jo¹ o cwolí² naa¹.

37 Joon jo 'in cwo¹ gi Jesús tsaliin² coon¹³ on, jijn¹³ Tú³, coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ ruu²¹ i Jacobo.

38 Joon mo gatyaliin² tya' 'in tsá² tyu² to² cwo¹ do joon gani² 'in Jesús tsá² fúui¹ lii¹. In ci² to² mii¹³ lii¹.

39 Joon ga'i² i Jesús joon jin² 'in:

—¿'Ee li' to² lí¹ mii¹³? ¿'Ee li'ci² lí? Jo mo júuin² 'in xuui²¹² no lí' cwuu²¹ mo 'ino.

40 Pe 'in tsá² do gaungøø¹ mo Jesús. Joon ga'wooi²¹ Jesús tsá² ce jilee²¹ mo. Joon gatø¹ jijn¹³ jmii²¹ coon¹³ sáa³ xuui²¹² tsa¹³ do, joongi fiin¹³ coon¹³ 'in ngaliin¹ coon¹³ on do. Joon ga'i² i li raain¹ 'in xuui²¹² do.

41 Gason¹ Jesús cwoo²¹ 'ido joon gajin²in sii²¹i xuui²¹² do coon¹³ jmí¹ tya'a:

—Talita cumi. ('E 'øøi²¹-tsi tsá² jin²in: 'N_u fuu²¹²uu mí², ráan²un no.)

42 Tsifu joon garóon²on 'in xuui²¹² tsamí² do. Joon gangí¹o. Joon dyatun¹ jiiin²gi ngóo¹o. Jileei²¹ tsá² do ganga'goo²¹-tsi.

43 Pe joon ga'í² Jesús júu³ sii²¹i 'in tsá² taai² tsi in_{uu} do:

—Jo 'iin fu²uu' ce jiiin¹³ jaain²¹.

Joon gaty_u² to² wa'a dø¹ 'in xuui²¹² tsamí² 'in najiin¹ do.

6

Mo ngóo¹on Jesús fu Nazaret

1 Mo ngayuui¹³ gaun'láai² Jesús 'in xuui²¹² tsamí² tsaa¹³ do joon gangaliin¹mo fu goo¹o Nazaret coon¹³ tsá² tya'a.

2 Mo tí² jmí²¹² 'ii²¹ woo²¹ tsá² ga'láa² Jesús 'wii²¹² 'e 'e²e tsá² júu³ tyú² tsi in_{uu} cwo¹ sinagoga si² do. Joon fúu¹mo 'in núu²un 'e faa²¹ 'ido. Joon lí¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² joon jin² 'in tsagoo¹o do:

—¿Xiiala galití²i 'in tsañ_{uu}¹ no 'e faa²¹ no? ¿'Ee júu³ lo 'e¹ 'ino? ¿Xiiala jmoo¹o jilaa²¹ milagro lo?

3 'In tsañ_{uu}¹ lo jaain²¹ ti'mó² 'ii. Jón¹ María, joon ruu²¹mo Jacobo coon¹³ Sé³ coon¹³ Judas coon¹³ Simóoi¹³. Joongi ruu²¹i tsamí² seen²¹mo jee²¹² jna' lo.

La joon gajin² tsá² Nazaret 'wii¹³ joon jo jo¹ lí²i Jesús.

4 Pe joon gasí²¹i Jesús 'ii:

—Jilee²¹mo jmoo¹o n_{uu}¹³un jaain²¹ tsá² 'in faa²¹a júu³ tyú² tya' Dios pe tsagoo¹o coon¹³ ruu²¹i 'in seen²¹ in_{uu} tya'a jo cón²on cwáain¹.

5 'Wii¹³ joon jiiin¹³ coon²¹ milagro jo gajmaa¹a do. X_u tsá² gaun'láai².

6 Lí¹ ganga'goo²¹-tsi Jesús 'wii¹³ jo jo¹ galí²i tsagoo¹o 'ii. Joon mo galiciin²¹gi gangó¹ Jesús ga'e²e tsá² la caain²¹ fuu²¹ pi³ taa¹³ li tyan'

Nazaret do. Joon ga'e² Jesús 'in tsá² do júu³ tyú².

Jesús sí²i ji dyatuuin¹ tsá² tya'a tsacwo¹ júu³ tyú²

7 Joon gatø¹ Jesús jiiin¹³ dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gasii¹in 'ido ti' ngái¹. Joon gacwoo¹ júu³ 'e lí² 'wooi² 'ido 'in 'líi¹³ taai² alma tya' tsá².

8 Joon gaty_u² to² wa'a jo 'e coon²¹ 'ido jiiin¹³ 'mo'u² soon²¹on. Jo lí² coon²¹ jiiin¹³ coon²¹ 'iñi¹ jon'gi tu'mí² jon'gi cuu² lí² coon²¹.

9 'Ná¹ 'ø¹ø mii²¹ saa¹³ joon tyi¹i coon²¹ 'mí'tyi² jon'on la tún².

10 Joongi gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² tya'a do:

—Mi cwotaa²naa' coon²¹ in_{uu} do-o jón²oo' ca mi 'woo²¹naa' 'e fuu²¹ do.

11 Wana jo 'iin²¹²in 'in tsá² do 'ii²¹ 'naa' xiiali' cwolin²naa' si jo núu²un tsá² júu³ tyii' 'ee joon cwo'woo²¹moo' do. Joon x_{uu}²uu' laa²¹ toon¹ tí¹³ii' lawa coon²¹ lí² 'e jmaa²aa' tya'a. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': mi ti 'e 'iin² fu juncwii²¹ iwúu¹ ní² tsá² seen²¹ Sodoma coon¹³ tsá² seen²¹ Gomorra. 'In tsá² fuu²¹ do-o jo ga'ii²¹i júu³ tya' Dios mo ganúu²un. Pe wúu¹gi iní² tsá² 'in jo 'ii²¹ 'naa' li cwolin²naa' la coon²¹gi tsá² seen²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra.

12 Joon ga'woo²¹mo 'in tsá² tya' Jesús do tsacwoo¹ júu³ tyú². Joon gajin²in sii²¹i tsá² li gatyalin² 'ido:

—'Ná¹ unsi²¹moo' 'e 'i¹-'oo' —jin²in.

13 Joongi lí¹ fúu¹ 'in 'líi¹³ ga'woo¹i almas tya' tsá². Joon gasoon²¹on aceite tya' tsatsaa¹³ joon coon¹³ la joon ga'láa²mo.

Najúun²mo Wó³ saai²¹ tsá² jmí²¹

14 Galitsáa¹mo-tsi røøi¹³ Herodes jilaa²¹ 'elo ts_u jilee²¹mo tsá² niñii¹ 'e jmoo¹o Jesús. Pe jin²in tsá² 'e nigajiin¹in tún¹ Wó³ saai²¹ tsá² jmí²¹, 'wii¹³ joon líi¹ 'oo¹ Jesús milagro. 'i¹-tsi tsá² 'e Jesús jmoo¹o milagro coon¹³ júu³ tya' Wó³.

15 Pe seen²¹mo 'in gajin²in:

—Elías no.

'Inlíi¹³gi gajin²in:

—'In faa²¹a júu³ tyá² tya' Dios la líi¹
'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios cali¹ino.

16 Joon mo ganúu²un Herodes 'elo
joon gajin²in:

—Wó³-o 'ino, joon jna-a gaty¹uu
to² wiin²¹ luu²¹²u. Nigajiin¹o 'ino
tún¹—jin² Herodes.

17-20 Herodes do nigacáan¹in 'in
tsamí² sii²¹ Herodías. 'In Herodías
lo líi¹ 'oo²¹²o Lii²¹² ruui²¹ Herodes.
Joon Wó³ do nigasi²¹i Herodes:

—Jo lí² caan²¹u'un 'oo²¹² ruu²¹u tsú
seen²¹mogi.

Joon 'wii¹³ joon gali'ee¹mo 'in
tsamí do Wó³. Joon Herodes ty¹u
to² 'e tsaí² Wó³ 'nñi¹³ 'wii¹³ Herodías.
'In²¹²in Herodías wa'a júun²in Wó³
pe jo cwo¹ róøi¹³ Herodes júu³ 'wii¹³
gøø¹²¹mo Wó³. Joon ñi¹ Herodes 'e
Wó³ jaain²¹ tsañ¹uu¹ 'in tyú¹ joongi
jaain²¹ tsá² 'in ñi¹ júu³ tya' Dios.
Coon²¹o Herodes cwáain¹ coon¹³ ce
tún² jilaa²¹ 'e faa²¹ Wó³ fiin¹³ jo tyá²
'øøi¹²¹-tsi.

21 Joon gali² 'e gajmaa¹²a Herodes
jmi²¹² 'e tsín¹ jiin²¹in. Gacwoo¹o 'ee
dø¹² tsacøøi¹³ tya'a coon¹³ 'in ty¹u to²
'láa² coon¹³ jileei²¹ tsá² tyiin² seein²¹
li sii²¹ Galilea do. Joon Herodías gat-
saa²¹o xiia' la ijmaa¹a.

22 'In jamí² Herodías do gaí² jee²¹²
li néei¹ 'in tsá² gøø¹²¹ do. Joon
gatséen¹in. Joon líi¹ gati²-tsi Herodes
coon¹³ 'in tsá² néei¹ gøø¹²¹ coon¹³ 'ido
la gatseein¹ 'in simí² do. Joon gajin²
róøi¹³ sii²¹i 'in simí² do:

—Mí²i doñi'ee 'iin²¹²mo'o joon
cwo¹³oo 'nñ.

23 Joon ga'ee²¹ 'in róøi¹³ do tyani
Dios 'e cwo¹o doñi'ee gamii¹ 'in simí²
do fiin¹³ ca coon²¹ tsa¹ 'a to² líi¹ 'ido.

24 Joon gacwo¹ 'ii¹ 'in simí² do joon
gasi²¹i sáa³a:

—¿'Ee mí³ii tya' 'ino?

Joon sáa³gi gajin²:

—Sii¹²i cwocwoo¹ mootyi² Wó³
saa²¹ tsá² jmi²¹.

25 Joon tsifu gaí² tún² 'in simí² do li
tyín¹ róøi¹³ joon ngasi¹²i 'ido:

—La lo-o 'iin²¹²na: cwo²¹o coon²¹
wúun¹ 'y¹ mootyi² Wó³ saai²¹ tsá²
jmi²¹.

26 Joon gajaan¹ 'in róøi¹³ do faí³.
Pe jo 'ee futyigi tsa¹ nigali'ee²mo Dios
icwo¹ doñi'ee mii¹i. Joon niganúu²un
jileei²¹ 'in néei¹ coon¹³on do. Jo
gatyuu¹²gi to² 'e mii¹ 'in simí² do.

27 Tsifu gaty¹u² róøi¹³ to² jaain²¹
'láa² 'e tsatyían¹ mootyi² Wó³.

28 Joon gangó¹ 'in 'láa² do fu 'nñi¹³ li
'yuu¹ Wó³ 'e tsaty¹uu¹² mootyi² 'ido.
Joon gacóon¹on 'y¹ tsi coon²¹ wúun¹.
Joon gacwo¹o 'in simí² do. Joon 'idogi
gacwo¹o sáa³o.

29 Mo galiñii¹ tsá² tya' Wó³
'e najúun²mo joon gangatyían¹o
mootaa² Wó³ joon ganga'áa¹mo.

Cwo¹o Jesús 'ñá² mil tsá² 'e dø¹ø

30 Mo galiciin²¹ joon galicaain²¹ dy-
atuuin¹ tsá² tya' Jesús coon¹³ Jesús.
Joon gajma²a júu³ Jesús jilaa²¹ 'e ni-
gajmaa¹a joon jilaa²¹ 'e niga'e²e tsá².

31 'Wii¹³ tsataai² tsá² joongi jalín²
tsá² fúu¹ líi¹ jiin¹³ jo cwo¹ 'ido dø¹ø
joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—Ñilín²duu' coon¹³ jna. Moo²¹o',
'yii²¹a' ta' ti' catá² li jo 'in tsá² seein²¹.

32 Joon ngalín²mo Jesús coon¹³ tsá²
tya'a joon yaamo gataai² tsi coon²¹
barco. 'In²¹²in tsalín² coon²¹ li jo 'in
tsá² seein²¹.

33 Pe fúu¹mo 'in ganí² 'ii li ngaliin¹
do. Joon galicwii¹mo tsá² Jesús.
Joon gangalín² cwiin¹in coon¹³ tii²o
jilee²¹mo 'in seein²¹ la coon²¹ fuu²¹.
Joongi tyalín² jée¹gi li ngó¹ Jesús.

34 Mo gacwo¹ 'ii¹ Jesús tsi barco
gangaa¹mo tsá² fúu¹ líi¹. Joon
galifee¹mo-tsi 'wii¹³ tya' 'ido. Téen¹in
la téen¹ joo'saa²¹ jo 'in fi²¹² seen²¹mo.
Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² 'e²e 'ido júu³
'láai² líi¹.

35 Joon ni ca'lóo² jalín² tsá² tya'a li
siin¹²in joon sii²¹ 'ido 'ii:

—Ca'lóo² lo joongi jo 'in taain²¹² lo
coonti.

36 'I² júu³ 'in tsá² no wa'a cwotyaliin²mo la caain²¹ fuu²¹ tyan' li taain²¹² tsá² cwoláa¹a 'iñi¹ dø¹ø, tsu jo 'ee sá² 'e dø¹ 'ino.

37 Joon gañii¹i Jesús:

—Cwoo¹³ 'naa' 'e dø¹ 'ino.

Joon 'in tsá² tya'a do gajin²in:

—Jo liin¹ wa'a tsalaa²¹a'a coon²¹ mil tsi catyuui¹³ 'iñi¹ 'e cwoo¹o'o 'ino 'e dø¹ø.

38 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—¿Joo' 'iñi¹ 'oo²gii'? Cwojøø²duu'.

Mo galiñi¹i joon gajin²in:

—Ñá² 'iñi¹ sá²gi tyi' coon¹³ gáí¹gi joo²¹ taai² jmii²¹.

39 Joon gatyu² Jesús to² wa'a cwó² 'in tsá² do jmaai¹³ coon¹³ poo²¹² jee²¹² ñii²¹ røø¹²¹ do.

40 Joon gacwó² tsá² ti' cíein¹³ joongi ti' cincuenta.

41 Joon gason¹ Jesús 'e 'iñi¹ 'ñá² do joongi jiiin¹³ gáí¹ 'in joo²¹ taai² jmii²¹² do. Joon gajøø² li' ñu'fú² joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios tya' 'e 'iñi¹ do. Joon gajmaa¹a 'no³ 'e 'iñi¹ do. Joon gacwo¹o tsá² tya'a wa'a jmáa¹a tyíia³ 'e 'iñi¹ do jee²¹² 'in tsá² fúui¹ do. Joongi gajmaa¹a tyíia³ 'in joo²¹ taai² jmii²¹ gáí¹ do.

42 Garó¹mo tu² jileei²¹ 'in gagøø²¹ do.

43 Joongi garó¹mogí dyatun¹ 'motó² coon¹³ 'no³ 'iñi¹ coon¹³ 'no³ 'in joo²¹ taai² jmii²¹ do.

44 Gagøø²¹ 'ná² mil tsañuu¹ 'e 'iñi¹ do.

Ngii¹ Jesús tii²i ni jmii²¹

45 Joon gatyu² Jesús to² 'e tsataai² tsá² tya'a tsi barco. Joon tsalíin² 'ido jéei¹gi lagi 'ña'a li ngoo¹³ tyíia¹ do. Joon 'iin²¹²in tsalíin² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Betsaida la 'ii²¹² 'i² Jesús tsá² júu³.

46 Joon mo ngayuui¹³ joon gangó¹ Jesús fu moo²¹ ngafee¹²i Dios Jmii²¹.

47 Nicanuu²¹ mo ganii²¹ Jesús 'e barco do. 'Ii²¹ ca tún² tsa¹ ni tyíia¹ do. Pe Jesús-gi siin¹²in ca tsa¹ moo²¹ do 'ña'a.

48 Joon ganí² Jesús 'e jo lí² ngii¹gi barco tya' tsá² tya'a 'wii¹³ liili¹ 'ii¹ tyi²

li' cii¹³. Ta'aa²¹ góo¹ mo gangó¹ Jesús li ngalíin² tsá² tya'a. Gangó¹o ngii¹ tii²o ni jmii²¹ do. 'Iin²¹²mo ngii¹i li' caai²¹ li ngaliin¹mo 'ido.

49 Ganí²in tsá² tya'a 'ii jó¹ ngii¹ ni jmii²¹. Galíi¹i 'e tsamoojii¹ jó¹. Joon ga'oo¹ liili¹.

50 Jilee²¹mo ganí² 'ii. Joon gafoo²mo 'ii. Pe joon gafee²¹mo Jesús 'ii gajin²in:

—¿Tá² téin¹-'oo'! ¿Jna-a lo, jo foo¹³naa'!

51 Joon ga'ii²¹o tsi barco li taai² tsá² tya'a. Joon gaján² 'ii² tyi² do.

52 'Áai¹ 'waa²¹a-tsi tsá² tya' Jesús tsu jo mo toon¹-tsi 'e júu³ tya' 'e 'iñi¹ do 'wii¹³ joon líi¹ ganga'goo²¹-tsi.

Un'láai² Jesús tsatsaa¹³ seein²¹ li sii²¹ Genesaret

53 Mo gatyaliin² li ngoo¹³ tyíia¹ ga'ñuu² barco tya'a coon²¹ ti' tyíia¹ li sii²¹ Genesaret.

54 Mo cwo¹³i 'ido tsi barco tsifu joon galicwii¹in tsá² 'ii.

55 Joon 'in tsá² do gangaliin¹ cwiin¹in la caain²¹ joon ga'láa² 'wii²¹² jajéi¹ tsatsaa¹³ 'in tsín² 'mó² fu li siin¹² Jesús.

56 La caain²¹ fuu²¹ pi³ si fuu²¹ fee¹ 'ee si ti' fuu²¹ 'ee li tsáa¹ Jesús gatyíia¹ tsá² tsatsaa¹³ tya'a tya'i fu¹ li ngii¹i Jesús joon gamii¹i tyani Jesús wa'a cwo¹ Jesús jiiin¹³ ti' siin¹³in soon²¹on. Joon jileei²¹ 'in gason¹ siin¹³ Jesús ga'láa²mo 'i.

7

'E un'lii³ tsá² tyani Dios

1 Joon galicaain²¹ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos coon¹³ 'inlii¹³ tifo² tya' ley li siin¹² Jesús. 'In tifo² do jalíin² Jerusalén.

2 Joon 'in tsá² lo gacón² cwáain¹ 'e 'in tsá² tya' Jesús néei¹ gø¹ø joon 'lii² cwoo²¹o. 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jo mo jngii² cwoo²¹ la tii²i, 'wii¹³ joon gafaa²¹a 'láai².

3 Jileei²¹ fariseos coon¹³ tsá² seein²¹ Israel jmoo¹o la lí² gajmaa¹a

'lii²¹² tsacøøi¹³. Jo dø¹ tsá wana jo jngíi² cwoo²¹ la tsi² mo jéei¹.

⁴ Mo jalíin² 'moo¹³ jo dø¹ wana jo mo run²un cwoo²¹ la tsi². Joongi líi¹ 'láai² jilaa²¹ tsi² 'e sá² calií jmoo¹o. Jmoo¹o tsá² la tsi² run²un tasa 'un²un jmi²¹ joon tsuu² coon¹³ jilaa²¹ nii² 'e jmaai²¹ to² mo gø²ø.

⁵ Joon 'in fariseos do coon¹³ tifo² tya' ley do gaunngíi¹ Jesús jin²in:

—¿'Ee lí' jo jmoo¹o tsá² tyi'í la lí' gajmaa¹a 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'? Gø²ø pe jo mo run¹un cwoo²¹o la tsi².

⁶ Joon gañii¹ Jesús:

—Calií 'in gafaa²¹a júu³ tya' Dios sii²¹ Isaías gajmaa¹a coon²¹ jí². Joon tsi jí² do gafaa²¹o xiiala líi²naa' tsá² 'in jo tiin¹³ 'e 'e²e tsá² xeei²¹. Gajin²in ni jí² do:

'In tsá² lo untyú¹ Dios jiiin¹³ coon¹³ 'e faa²¹a pe jo tí²-tsi jiiin¹³ la to² tyu² Dios.

⁷ Jo 'e to² 'íi³ 'e un'goo²¹o jna. Jilaa²¹a 'e 'e²e tsá² jiiin¹³ lí' to² tyu² tsá², jin² Isaías.

⁸ Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Ga'ín²mo-'oo' jilaa²¹ to² tyu² Dios, pe coon²¹ tún² jmoo²oo' la tsi² 'e jmoo¹o tsá² la mo jéei¹ la rúun¹³uun¹ tsuu² joongi tasa 'uun²¹un jmi²¹. Joongi 'láa²mo 'e lí' la lí' 'elo jmoo²oo' la jmoo¹o tsá².

⁹ La joongi gajin² Jesús:

—'iin²¹² 'naa' núu³gi¹ la to² tyu² 'lii²¹² tsacøøi¹³ jon'gi la to² tyu² Dios la no.

¹⁰ La lí' gajin² Moisés calií mo gacwo¹o tsá² ley: “Un'gøø²¹mo'oo' ñu²¹u coon¹³ saa²¹a.” Joon gajin²in: “In sii²¹ júu³ 'laa²¹ jmi²¹ sí' sáa³a 'ee 'ná¹ jnga²mo tsá² 'ii.”

¹¹ Pe joon, 'naa'gi¹, jo cwoo²oo' júu³ 'e uncoon¹³ tsá² jmi²¹ sí' sáa³a 'ee wana gajin²: “Jilaa²¹ 'e sá² tyiia 'e lí² uncoon¹³ jna 'nu lí' Corbán.” (øøi²¹-tsi tsá² jin²in: nigacwo³oo Dios.)

¹² Wa'a jin² tsá² la no, joon 'naa'gi¹ jo cwoo²oo' wa'a uncoon¹³on sáa³ jmi²¹.

¹³ Mo jmoo² 'naa' la joon tu¹oo' júu³ tya' Dios lawa'a jo 'e tyiin²mo. 'iin²¹²gi¹ jmoo²oo' tsi² 'e gacwo¹ tsá² 'naa' lagi júu³ tya' Dios. Joongi líi¹ 'láai² tsi² 'e jmoo²oo' la lí¹ 'elo —jin² Jesús sii²¹i 'in tsá² fariseos coon¹³ tifo² tya' ley.

¹⁴ Joon gatø¹ Jesús 'in tsá² fúui¹ taain²¹² do joon gajin²in:

—Nu²duu' jilaa²¹ 'e fo²oo lo. Joon cwo'øøi²¹-'oo'.

¹⁵ Jilaa²¹ 'e gø² tsá² jo lí² un'lii¹³ 'ii la joon. Jiin¹³ 'e 'woo²¹ tsi tsá² 'e jmoo¹o 'e faa²¹ tsá² 'e joon un'lii¹³ tsá².

¹⁶ Wana sá² loocwoo¹oo' núu²duu'.

¹⁷ Mo gatiui² Jesús tsá² joon ga'í² coon²¹ inuu joon gaunngíi¹ tsá² tya'a 'ee 'e júu³ gatyaa¹ do.

¹⁸ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ii:

—¿Ti jon'gi 'naa' 'øøi²¹-'oo'? Ní²-i 'naa' 'e jilaa²¹ 'e gø² tsá² jo tsatoo¹³ tsi alma tya' tsá² pe jiiin¹³ tu²o.

¹⁹ Joon mi yuui¹³ joon 'woo²¹o fu caluu tún¹. 'Wii¹² joon jo lí² un'lii¹³ tsá² tyani Dios.

'Wii¹³ jiiin¹³ coon¹³ júu³ la joon jin² Jesús 'e lí²-i dø¹ tsá² doñi'ee.

²⁰ Jin²o jon Jesús:

—'E 'woo²¹ lí' tsi alma tya' tsá² 'e joon un'lii¹³ tsá² tyani Dios.

²¹ Tsu lí' tsi alma tya' tsá² 'øøi²¹-tsi 'e 'øøi²¹-tsi tsá². Lí' alma tya' tsá² 'woo²¹ jilaa²¹ 'e gó² 'e 'i¹-tsi tsá². Do-o 'i¹-tsi 'e lí² feei² tsamí² tsá² xeei²¹ sí' doñi'ee 'e gó² 'i¹-tsi tsá² cwáain¹ tya' tsamí² sí' tsañuu¹ 'ee. Do-o 'i¹-tsi tsá² wa'a jngaa¹²i tsá²

²² sí' jmoo¹o 'uun²¹ 'ee. Tsi alma tya'a gali'iin²¹²in tsá² jilaa²¹ 'e sá² tya' tsá² xeei²¹; 'aa¹a tsii²¹² wúu¹i; jmoo¹o júu³ 'atsaa²¹; 'i¹-tsi jiiin¹³ tya' 'ña'a. Jo lí³i 'e jmáa¹a.

²³ 'Wii¹³ 'i¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'elo, 'wii¹³ joon 'in 'lii¹³mo 'ii tyani Dios.

Jaain²¹ 'yiaa²¹² tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in jo¹ galíi² júu³ tya' Jesús

²⁴Joon gangó¹ Jesús fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Tiro coon¹³ Sidón. Joon ga'í² coon²¹ in^{uu}. Joon jo 'iin²¹²in wa'a liñi¹ tsá² coonti pe jo gali²i jiiin¹³ la gali'iin²¹²in.

²⁵Joon tsifu galiñi¹ jaain²¹ tsamí². Joon 'in xuui²¹² tya' 'in tsamí² lo 'yuui² 'in 'lii¹³ alma tya'a. Joon gajó² 'in tsamí² do gasii²¹i 'wojní¹i wii²¹² tii² Jesús.

²⁶'In tsamí² lo galiseein²¹ Sirofenicia, jon' tsagoo¹ tsá² seein²¹ Israel. Pe gajó² jamii¹i tyani Jesús wa'a tyii²in 'ido 'in 'lii¹³ 'yuui alma tya' jóon¹on.

²⁷Pe Jesús gasii²¹i 'ii:
—Cwo²du'u jéi¹ wa'a dø¹ xuui²¹² lagi tsii²¹ tsu jo tseein²¹ tyii²¹i 'no³ gø¹² xuui²¹² joon cwóo¹³o' tsii²¹.

²⁸Pe joon gañii¹i 'in tsamí² do jin²in:
—Jo¹o, pe cagi tsii²¹ 'in tee¹² nu' mesa gø¹²o 'no³ xuu²¹ mo gø¹² xuui²¹².

²⁹Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsamí² do:
—Tyú²-u la gafa²¹a. Lí²-i cwo²mo'o no nicwo¹i 'in 'lii¹³ 'yuui² alma tya' xuui²¹² tyi'i.

³⁰Joon mo gatyee¹²i tya'a gatsee²¹i xuui²¹² tya'a raain¹ ni coo'mó². Nicwo¹i 'in 'lii¹³ 'yuui² alma tya' 'ido.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² cwuui²¹² jo faa²¹

³¹Gacwo¹i Jesús co' fuu²¹ Tiro gangii¹ Sidón joon ngii¹ fu li' co' Decápolis, joon gatyía¹ ti' jmii²¹ tyía¹ Galilea.

³²Joon mo gatyía¹ do joon gajée¹i tsá² jaain²¹ tsá² cwuui²¹² 'yuaai²¹² jo faa²¹. Joon gamii¹ wa'a taan¹ Jesús cwo²¹o tya' 'ido.

³³Joon gajajée¹ Jesús 'ii coon²¹ li jo 'in tsá² jøø². Joon gafoo²¹ Jesús uniicwo²¹o tsi loocwo²¹ 'ido. Joon gañii¹i joongi gali²¹i uniiisii¹³ 'ido.

³⁴Joon gajóø² li' ñu'fú² gasaai²¹-tsi joon gajin²in:

—'Efata! (øøi²¹-tsi jin²in: ¡Néei² 'wo'o!)

³⁵La joon ganó¹ loocwo¹o. Sii¹³i galí² tyú²-u joon galí²-i faa²¹a røø²¹.

³⁶Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² 'in gajée¹i 'in jo faa²¹ do:

—Jo 'in fuu²uu' ce jiiin¹³ jaain²¹.
Pe li' tyu²gi to² 'e sii²¹o tsá².

³⁷Líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá², joon jin²in:
—Jilaa²¹ 'e jmoo¹o 'ino 'e tyú² tsu ca 'in cwuu²¹² jmoo¹-o núu²un joongi 'in jo faa²¹a jmoo¹-o 'e faa²¹ 'ido.

8

Cwo¹o Jesús tyán² mil tsá² 'e gø¹²ø

¹Jee²¹² jmii²¹² lo galicaain²¹ tsá² fúu¹ líli¹. Jo 'ee sá² dø¹ coonti. Joon gatø¹ Jesús tsá² tya'a joon gasii²¹i 'ido:

²—Líi¹ fúu² líi²na 'in tsá² lo 'wii¹³ ningó¹ 'ni¹ jmii²¹² 'e taain²¹² coon¹³ jna lo. Joon jo 'ee sá²gi dø¹ø coonti.

³Wa'a 'ii³ júu³ fu tya'a la jo mo gø¹²ø joon jo li píin³ ngí¹. 'Inlíi¹³ jalii² wíin².

⁴Joon gañii¹i tsá² tya'a:
—¿Xiiala lí² cwóo¹³o' 'ino 'e dø¹ø? Jo 'in seein²¹ waa'a 'ni¹ coonti.

⁵Joon gaunngii¹i Jesús:
—¿Joo' 'iñi¹ 'oo²gi 'naa'?

'Ii-gi gajin²in:
—Dyía¹ tigi.

⁶Joon gatyú² Jesús to² wa'a cwó² ni 'wó² do joon gason¹on 'e 'iñi¹ dyía¹ do joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios. Joon gajmaa¹a 'no³ 'e 'iñi¹ do gacwo¹o tsá² tya'a 'e tsajmaa¹a tyía³ jee²¹² 'in tsá² fúu¹ do.

⁷Joongi ni'aa¹ mogi jaain²¹ gáí¹ joo²¹ taai² jmii²¹ pi³. Joon gacwo¹o Jesús 'maai¹³ Dios tya' 'in joo²¹ taai² jmii²¹ pi³ do joon gatyú² to² jmaa¹a tsá² tya'a tyía³ 'in joo²¹ do.

⁸Tyú²-u gagøø²¹²ø jilee²¹mo. Joongi tii²¹gi dyía¹ 'motó² røøi¹ 'e gasái¹.

⁹Xuu jogi tí¹ tyán² mil tsá² 'in gagøø²¹²ø do. Joon ga'ii² Jesús 'in tsá² do júu³.

10 Joon 'ña'gi ga'í² tsi coon²¹ barco coon¹³ tsá² tya'a. Joon ngaliin¹ fu coon²¹ li sii²¹ Dalmanuta.

Mii¹ tsá² fariseos coon²¹ li²

11 Joon jee²¹² jmii²¹² joon gajalín² 'inlíi¹³ tsá² fariseos joon ga'láa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ Jesús. 'In²¹²in 'in tsá² fariseos do tyaan¹ cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús, 'wii¹³ joon gamii¹i waa'a 'e² Jesús 'ido coon²¹ li² tya' ñu¹fú².

12 Pe gasaai²¹-tsi Jesús líli¹ joon gajin²in:

—'In tsá² lo jo tsáai¹-tsi Dios mo mii¹i coon²¹ milagro. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jiin¹³ coon²¹ li² tya' milagro jo cwo³oo 'in tsá² lo.

13 Joon gatáa²mo Jesús 'in tsá² do. Ngatáa¹i tsi barco joon gangó¹ fu lí' ngoo¹³ tyíia¹ cataain do tún¹.

Tyíian³ tya' fariseos

14 'In tsá² tya' Jesús do niga'ín¹mo-tsi 'e coon²¹ 'ee dø¹ø. Ji tii² coon²¹ 'iñi¹ nityaan¹ tsi barco do.

15 Joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a: —Ñí²duu, tíi¹moo' coon¹³ tyíian³ tya' fariseos joongi tíi¹moo' coon¹³ tyíian³ tya' tsá² tya' røøi¹³ Herodes.

16 Joon tsá² tya'gi ga'láa² 'wii²¹² síi²i la 'oo²¹ jee²¹² yaai jin²in:

—'Wii¹³ jo 'e 'iñi¹² lee²o' 'e joon 'e gajin²in la no.

17 Ñii¹ Jesús 'ee 'e síi²i 'ido joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—¿'Ee lí' foo²¹ 'naa' 'e jo 'oo²oo' 'iñi¹? ¿Tí jo mo 'øøi²¹-'oo'? ¿Tí jo mo lílii²ii'? ¿Tí 'áai¹ ni 'waa²¹ tyi² 'naa'?

18 ¿Tí jo jøø²øø' coon¹³ unni²ii'? ¿Tí jo nuu²uun' coon¹³ loocwoo²oo'? ¿Tí jo tíi²-'oo'?

19 Mo gajmáa³aa tyíia³ 'e 'iñi¹ 'ñá² do jee²¹² 'ñá² mil tsá², ¿joo'gi 'motó² 'e garøøi¹ do?

Joon gajin² tsá² tya'a:

—Dyatun¹gi gatí².

20 —Joon mo gajmáa³gi tyíia³ dyíia¹ 'iñi¹ jee²¹² tyán² mil tsá² —jin²

Jesús— ¿joo' 'motó² røøi¹ 'e gatyian²¹gi?

Joon gajin²in tún¹ tsá² tya'a:

—Dyíia¹gi gatí².

21 Joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a: —¿Tí jo mo 'øø²¹mogi-'oo'?

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsatiui² fu Bet-saida

22 Mo gatyalín² Jesús fuu²¹ Bet-saida gangajée¹i tsá² jaain²¹ tsatiui² li siin¹² Jesús. Gamii¹i wa'a soon²¹ Jesús tya'a.

23 Joon gason¹ Jesús cwoo²¹ 'in tsatiui² do. Gangajée¹i lí' tí' fuu²¹. Joon gasúun² jmii¹e'2e unni² 'ido. Joongi gataan¹ cwoo²¹o tya' 'ido. Joon gaunngii¹i wana nijnéei²xu.

24 Gajøø² 'in tsatiui² do joon jin²in: —Jøø³moo tsá². Jøø²na tsá² 'in líi¹ la lí' mó² pe ngii¹o.

25 Joon gataan¹ tún¹ Jesús cwoo²¹o unni² 'ido. 'In tsatiui² do gajøø²ø coon¹³ ce tún² joon ga'láa²mo coonti. Najøø²o jilaa²¹ røø²¹.

26 Joon gatyu² Jesús to² 'a tsei² 'ido fu tya'o. Joon gajin²in:

—Jo ngii²¹un 'e fuu²¹ do, jogi 'in fu²u coonti jilaa²¹ 'e nicalí² tyi'i.

Tú³ jmoo¹o júu³ 'e Dios gasii¹in Jesús 'e jmoo¹o tiin¹³ tsá²

27 Mo galicíin²gi ngalín² Jesús coon¹³ tsá² tya'a fu la caain²¹ fuu²¹ pi³ náa¹ co' Cesarea de Filipino. Lí ngalín² tya'i fu¹ gaunngii¹i Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—¿'lin jna jin² tsá²?

28 Joon gañii¹i tsá² tya'a:

—'Inlíi¹³ jin² 'e Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹ 'nu. 'Inlíi¹³gi jin² 'e Elías 'nu. Joon 'in catyaa²gi jin² 'e jaain²¹ 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios calii 'nu.

29 Joon gaunngii¹i Jesús tsá² tya'a:

—'Naa'gi, ¿'iin jna fáa¹³aa'?

Joon gajin² Tú³:

—'Nu Cristo, 'in gasii¹in Dios 'nu.

30 Pe gatyu² Jesús to² 'e jo 'in sii²¹i tsá² tya'a ce jiin¹³ jaain²¹ 'e Cristo 'ii, 'in gasii¹in Dios.

Fí¹ Jesús júu³ ijúun²in

31 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² 'e²e tsá² tya'a do jin²in:

—Jna-a 'in Ruu²¹na Tsá². Joon 'ná¹-a móo³oo wúu¹ lílí¹. Jileei²¹ tsacøøi¹³ coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'ee¹mo jna. Joon 'ii ijngaa¹²mo jna pe jiiin¹oo tún¹ mi tí² 'ni¹ jmii²¹² 'e gajúun²na.

32 Gafaa²¹a coon²¹ júu³ coon²¹ tsáa¹gi. Joon gatø¹ Tú³ Jesús coon²¹ lí gáí¹. Joon gajin² Tú² sii²¹i Jesús:

—Jo foo³gi'i la no.

33 Pe gajiiin¹² Jesús níi¹i, gajøøi² tsá² tya'a joon gajin²in sii²¹i Tú³ do:

—Jeein¹³ coon¹³ jna. Satanás 'nu tsu jo 'i¹-o' 'nu júu³ tya' Dios. Jiiin¹³ jmaai¹³ júu³ tya' tsá²-a 'i¹-o' 'nu.

34 Joon gatø¹ tún¹ Jesús tsá² tya'a coon¹³ jileei²¹ tsá² taain²¹² coon¹³on joon gasii²¹i 'ido:

—Wana 'in 'iin²¹²in jalín² coon¹³ jna 'ná¹-a cwo'ín²mo-tsi 'wii²¹² tya' 'ña'o joon 'ná¹ tyaa¹ tyú² 'ña'a 'e júun²in lagi ijúun²na. Joon 'ná¹ cwojmaa¹a la to² tyu² jna.

35 Tsu jileei²¹ 'in 'iin²¹²in tiin¹³ juncwii²¹ tya' yaai 'e joon i'ín²mo juncwii²¹ tya'a. Pe jileei²¹gi 'in 'iin²in juncwii²¹ tya'a 'wii¹³ jna, joongi 'wii¹³ júu³ tyú² tya' Dios joon tiin¹³mo 'i juncwii²¹ tya'a.

36 Jo 'ee to² 'íi³in tya' tsá² wa'a jnaa²¹a la tøøi² cwo¹³ fu juncwii²¹ pe caa²¹mo alma tya'a lí 'ii²¹.

37 Jo lí² tyii²¹ tsá² coon¹³ cuu² alma tya'a.

38 Wa jaain²¹ 'oo¹o fa'ii²¹ 'wii¹³ jna joongi 'wii¹³ júu³ tyiia jee²¹² 'in tsá² jo 'naai² Dios joongi jee²¹² 'in 'oo¹o tsaa² tyi¹ joon jna-a jon, 'in Ruui²¹ Tsá², in'óo³oo fa'ii²¹ 'wii¹³ tya' 'ii mi yí³aa coon¹³ ángeles tyú¹ joon ungoo²¹ tsá² jna la ungoo²¹ tsá² Dios Jmii²¹ nano —gajin² Jesús sii²¹i tsá².

9

¹ Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' 'inlíi¹³ jee²¹² 'in téein² lo jo ijúun²in ca iliníi¹ xiiala tyu² Dios to² tsá².

Jesús unsii²i 'e líi¹i

² Jnúu² jmii²¹² 'e gangíi¹ joon gajée¹ Jesús Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. Joon ngalín² coon¹³ 'ido coon²¹ ni moo²¹ níi¹. Joon do-o gaunsii²i Jesús 'e líi¹ tyani 'in catyaa¹ do.

³ Siiin¹³in galijii¹ lílí¹. Jnéei¹ taa²¹ ca la taa²¹ 'moo²¹ ce jiiin¹³ jaain²¹ taain²¹² ni cwo¹³ juncwii²¹ mo run²un siiin³ jo lí² ta' taa²¹.

⁴ Joon gajnéi¹ 'líi²¹² Elías coon¹³ 'líi²¹² Moisés 'e lí téein² do. Joon gasii²i coon¹³ Jesús

⁵ Joon gajin² Tú³ sii²¹i Jesús:

—Tifo² tyii¹i, líi¹ tyú² 'e toon²¹o'on lo! Jmóo¹³o'o 'ni¹ 'nú¹ pi³. Coon²¹ tyi'nu coongi tya' Moisés coongi tya' Elías.

⁶ Pe Tú³-gi do jo níi¹ 'ee faa²¹a, lí faa²¹a 'goo²¹o. Joon 'goo²¹o jon 'in tsá² gáí¹ do.

⁷ Joon gajgó¹ coon²¹ jníi¹ yu' lí téein² joon ga'ii² 'iin³ tya' lí téein² 'ido. Joon jee²¹² 'e jníi¹ do ganúu²un coon²¹ júu³ 'e jin²:

—'In lo-o yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na. Tyaan²¹duu' cwáain¹ 'e jin²in.

⁸ Tsifu joon mo gajøø²ø la 'ui jo 'in ganí²gi jiiin¹³ jaain²¹, jiiin¹³ 'ña'a Jesús ganí²gi.

⁹ Mo gajgaai²¹ 'e moo²¹ do joon gasii²¹i Jesús 'in tsá² gaai²¹ do 'e jo 'in sii²¹i 'ido jiiin¹³ jaain²¹ jilaa²¹ 'e ganí² do ca mi jiiin¹in tún¹.

¹⁰ 'Wii¹³ joon ga'maa²¹o 'e júu³ do jee²¹² 'ii. Joon gaunngii¹i jee²¹² ruu²¹i 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² mo gajin² Jesús: "Ijiiin¹o tún¹ Ruu²¹i Tsá²."

¹¹ Joon gaunngii¹i tsá² tya' Jesús:

—¿'Ee lí jin² tifo² tya' ley 'e 'líi²¹² Elías 'ná¹ jó¹ nifu?

¹² Joon gañii¹i Jesús sii²¹i 'ido:

—'E ja²mo Elías jó¹ nifu. Joon tyaa¹o tyú² jilaa²¹. Júu³ la ja²mo gajin² jí² tya' Dios tya' Ruu²¹i Tsá² mo jin² 'e

inii²¹ wúu¹. Joongi jin² jí² tya' Dios 'e jo 'iin²¹²in tsacøøi¹³ tsáai¹gi-tsi 'ii.

13 'E ja²mo fo³gii —jin² Jesús— Elías najó¹ joon 'inlii¹³ tsá² gajmee²¹mo 'ii jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in jiin¹³ la gajin² ni jí² tya' Dios ilí².

Un'láai² Jesús jaain²¹ xuui²¹² 'in 'yuui² 'in 'lii¹³ alma tya'a

14 Joon mo ngayuui¹³ joon ngaliin¹ li néel¹ 'in tsá² tya'a catyaai²gi do. Joon gani²in tsá² fúui¹ li¹ taain²¹² cu' li' li tyiin¹ 'in tsá² tya'a catyaai² do. Joon coon¹³ tifo² tya' ley téein² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i.

15 Joon tsifu mo gajnéé¹ Jesús jilee²¹mo ganga'goo²¹-tsi. Joon ngaliin¹ cwiin¹in ngaunjiin¹in Jesús.

16 Joon gaunngii¹ Jesús tsá² tya'a:

—¿'Ee júu³ jo cwo²oo' ruu²¹naa' coon¹³ 'ido?

17 Joon jaain²¹ 'in tsá² téein² do gañii¹:

—Tifo², lo jee²na yuun²¹ tyiia 'in 'yuui² 'in 'lii¹³ alma tya'a. Joon jo cwo²¹ faa²¹ 'inlo.

18 Joon doñixiia' siin¹²mo 'in 'lii¹³ lo jmoo¹o saain¹ cii¹³i ni'wó² joon 'yee²¹ jon¹ moo'oo²o joongi cuu²¹i moojóon¹on. 'Wii¹³ joon 'wo² ga'ii²-tsi. Namí³oo tya' tsá² tyi'i wa'a 'e tyii²in 'in 'lii¹³ do pe jo gali¹i.

19 Joon gañii¹ Jesús sii²¹i 'ido:

—'Naa' líi¹naa' tsá² 'in jo jo¹ líi²i. ¿Ti wóo²gi 'áai¹ ná¹ taan²¹²na coon¹³ 'naa'? ¿Ti wóo²gi 'áai¹ ná¹ lifeei¹-tsii 'wii¹³ tyii'? Nijee²¹duu' 'in xuui²¹² do fulo.

20 Joon ngajée¹mo 'in xuui²¹² do. Mo gani²in 'in 'lii¹³ 'yuui² alma tya' 'in xuui²¹² do Jesús joon gajmaa¹a júuin² ñi¹ 'in xuui²¹² do. Joon gacii²¹i 'in xuui²¹² do ni 'wó², 'yee²¹ jon¹ moo'oo²o.

21 Joon gaunngii¹ Jesús jmii²¹ xuui²¹² do:

—¿Xiiati ningóo¹ 'e líi¹i la no?

Joon gajin' jmii²¹ xuui²¹² do:

—Ca mo xuui²¹² pi³ 'ii.

22 Joon líi¹ 'láai² naa¹³ nipii¹in ni jí² joongi tsi jmii²¹ 'e 'iin²¹²in jngaa¹³mo 'ino. 'Wii¹³ joon wana 'e lii²i fúu² cwoliin¹un jna'a joon uncoon¹³on jna'a.

23 Gasii²¹i Jesús 'ii:

—Wa lijai² líi²u, jilaa²¹ ilí² tya' 'in jai² líi².

24 Joon ga'oo¹o 'in jmii²¹ xuui²¹² do:

—Jo¹o líi²na! ¡Uncoon¹³ 'nə jna' e ilí² jai²gi líi²na!

25 Mo gani² Jesús 'e líi¹ fúui¹ tsá² galicaain²¹ gasii²¹i 'in 'lii¹³ do:

—'Nə-ə 'in jo cwo¹o faa²¹ 'in xuui²¹² lo jogi cwo¹o núu²un, jna-a tyu³u to² 'e juu¹²u, túui¹ 'in xuui²¹² no. Jo 'ú²gi'i alma tya'a.

26 Joon ga'oo¹o 'in 'lii¹³ do joon gajmaa¹a júuin² ñi¹ tún¹ 'in xuui²¹² do. Joon gacwo'ii¹i. Gatiui² 'in xuui²¹² do lawa jaain²¹ 'lii²¹². 'E joon gajin² 'in tsá² fúui¹ do 'e 'lii²¹²mo 'ido.

27 Pe joon gason¹ Jesús cwo²¹ xuui²¹² do joon gasaa¹³a joon gasiin¹²mo 'in xuui²¹² do.

28 Joon mo ga'i² Jesús tsi coon²¹ inəə joon gaunngii¹ tsá² tya' 'ii:

—¿'Ee li' jo gali² jna'a 'e tyi² jna'a 'in 'lii¹³ do?

29 Jesús-gi gajin²in sii²¹i tsá² tya'a:

—Jiin¹³ mo jmoo¹o tsá² taa²¹ tyani Dios joon jo dø¹ø joongi feei¹ tsá² Dios, jiin¹³ la joon cwo'ii¹ 'in 'lii¹³ la no.

'Ii² Jesús júu³ tún¹ ijúun²in

30-31 Mo gangalín² 'ido gangii¹i fu Galilea. Joon jo gali'in²¹²in Jesús 'e liñii¹ jiin¹³ jaain²¹ 'wii¹³ 'e²o jiin¹³ tsá² tya'a. Gajin²in sii²¹i 'ii 'e isaan¹mo tsá² 'in Ruu²¹i Tsá² jaan¹²in ja'cwo²¹ tsá² joongi ijngaa¹²mo 'ii. Pe mi tsín¹ 'ni¹ jmii²¹² ijúun²in joon ijiin¹o tún¹.

32 Pe 'in tsá² tya'a do jo 'øøi²¹-tsi 'e sii²¹ 'ido 'ii. Joongi 'goo²¹-o wa' unngii¹gi.

Tin 'in tyiin²gi

33 Joon gatyaliin² fuu²¹ Capernaum. Mo ngataai² Jesús coon²¹ in^{uu} joon gaunngii¹ tsá² tya'a:

—¿Ee júu³ jo cwoo^{2oo} ñilíin^{2naa} tya'i fu¹ do?

34 Pe joon li coon²¹ gajaan¹ tii² 'wii¹³ li jalíin² do nasíi² jo cwo¹ júu³ ruu²¹ 'e 'iin 'in tyiin² gi jee²¹² 'ii.

35 Joon gacwó² Jesús. Joon gatø^{1ø} jii¹³ dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gasii²¹:

—Wana in 'iin²¹² in jmaa^{1a} to² nifu jee²¹² 'naa' ná¹ jméi¹ 'ña'a lawa'a tsá² 'wéi¹ joon unjii^{2o} jon jilee²¹ mo 'in catyaa² do.

36 Joon gatíi²¹ Jesús jaain²¹ xuui²¹² gatyéi¹ tún² tsá¹ jee²¹² li née¹ i. Joon gataan¹² in cwáa^{1a} 'ido joon gajin² in:

37 —Wana 'ii²¹ tsá² xuui²¹² la líi¹ 'ino cwáain¹ tyiia, 'ii²¹ mo jon 'ido jna. Joon 'in 'ii²¹ jna do pe jon'on jii¹³ jna 'in 'ii²¹ 'ido joongi 'ii²¹ mo jon 'in gasii¹ in jna do.

In jo 'eei¹ jna' 'nee¹ jna'

38 Joon gajin² Wó³ sii²¹ Jesús:

—Tifo², ganee²¹² moo'o jaain²¹ 'in jin² 'e 'wooi²¹ 'in 'líi¹³ taai² alma tya' tsá². Joon mo 'wooi²¹ 'in 'líi¹³ do joon jin² in sii²¹ 'in 'líi¹³ do: “Jesús tyu^{2u} to² 'e 'woo²¹ moo'.” Pe jo ngii¹ 'ido coon¹³ jna' 'wii¹³ joon gatyuu¹³ moo'o.

39 Pe gajin² Jesús:

—Jo untsaa¹³ naa'. Jii¹³ jaain²¹ lí² faa²¹ 'e gó² 'wii¹³ tyiajna joongi jmaa^{1a} coon²¹ milagro coon¹³ to² 'e 'óo^{3oo}.

40 'In jo 'eei¹ jna' 'ii jon 'nee¹ mo jna'.

41 Doñi'in 'in 'iin²¹² in uncoon¹³ jna joon cwo^{1o} 'naa' fiin¹³ coon²¹ vasa jmii²¹ 'wii¹³ tsá² tya' Cristo 'naa' la ja² mo sá² 'lee¹² i.

Áai¹ gó² tya' 'in 'noo¹ tsaa²

42 Faa²¹ gi Jesús jin² in:

—Áai¹ gó² tya' doñi'in 'in jmá¹ 'e lí² 'oo^{1o} tsaa² 'in xuui²¹² 'in jo¹ líi² jna. 'E tyú² gi tya'a wa'a 'n^{uu} tsá² luu²¹² u coon²¹ too¹ fee¹ joon pii¹ in tsá² 'ii fu tsi jmi¹ ñi¹³.

43 Wana coon¹³ cwoo^{1o} jmoo¹ lí² 'óo¹² o tsaa² tyú² gi tyi'i wa'a tyuu^{3o} o. Tsu tyú² gi wa'a taan^{2u} un juncwii²¹ coon¹³ coon²¹ cwoo^{1o} lagi 'a cwóo¹³ o li 'ii²¹ coon¹³ ji tún² cwoo^{1o} o. Tsu li 'ii²¹ do jo lí² dyuu¹ tsá² jí² tya'a coonti

44 joon jo júuin² joo¹³ jogi guu¹ jí² coonti.

45 Joongi wana tíi¹³ i jmaa¹ ga'aa^{1a} tsaa² tyuu^{3o} o jon. Tsu tyú² gi tyi'i wa'a jmaa^{2a} to² tyu² Dios mo taan^{2u} un juncwii²¹ jluu¹³ mo' o lagi tíi^{1u} u fu li 'ii²¹ coon¹³ ji tún² tíi¹³ i. Tsu fu li 'ii²¹ do jo lí² dyuu¹ tsá² jí² tya'a

46 joon jo júuin² joo¹³ joon jogi guu¹ jí² tya'a.

47 Wana unni² i jmoo^{1o} 'e lí² 'oo² o tsaa² tyí² du'u coonti tsu tyú² gi tyi'i 'e 'uu^{1u} u coon¹³ coon²¹ unni² i li tyu² Dios to² lagi coon¹³ ji tún² unni² i cwóo¹³ o li 'ii²¹.

48 Tsu li 'ii²¹ do jo júuin² joo¹³ jo'gi jí² coonti.

49 'Tsu jilee²¹ mo liñii¹ mo coon¹³ jí². Joon 'ná¹ caai²¹ tsá² ñi² jilaa²¹ fa¹ 'e cwo¹ tsá² Dios.

50 'E tyú² u ñi² pe wana ga'in¹ jmá² tya', ¿'ee coon¹³ iliñi³ gi tún¹? Cwoli¹ naa' la lí¹ ñi² tyú² joon cwoli²¹ sein²¹ moo' 'e tyú² coon¹³ la jaain²¹ la jaain²¹.

10

Jesús 'e^{2e} tsá² tya' 'e xeei²¹ tsá² tsamí² tya'a

1 Gacwo¹ i Jesús fuu²¹ Capernaum. Gangóo¹ li sii²¹ Judea. Gangóo¹ li' ngoo¹³ jmii²¹ Jordán li 'yeei²¹ ñi¹. Do-o galicaain²¹ tsá² fúui¹ líi¹ 'e li siin¹² in do. 'E^{2e} Jesús tsá² tún¹ la li 'e gatí² i.

2 Joon gangatyéen¹ in tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos li siin¹² Jesús. 'In fariseos do 'iin²¹² in jmáa^{1a} 'e tøø²¹ Jesús coon²¹ tsaa² tya'a. Joon gaunngii¹ i:

—¿Ti cwo¹ ley tya' Moisés júu³ wa'a xeei¹ tsá² 'in gacui² cwoo²¹ coon¹³?

3 Joon gañii¹ i Jesús:

—¿'Ee to² gatyu² Moisés?

⁴ 'Ii-gi gajin²in:

—Moisés gacwo'o tsá² júu³ 'e cwo¹ tsañuu¹ 'in tsamí² do coon²¹ mo'jí² 'e tíu²mo 'ii. Joon coon¹³ mo'jí² do lí²-i xeei¹ tsá² 'in gacui² cwo²¹ coon¹³.

⁵ Jesús-gi gajin²in:

—Moisés gacwo¹ júu³ 'e joon tsu¹ 'wii¹³ 'e soo²¹-'oo' 'naa' yaamoo'.

⁶ Pe mo gajmaa¹ Dios la jilaa²¹ 'e sá² gajmeei¹ Dios tsañuu¹ coon¹³ tsamí².

⁷ 'Wii¹³ joon ilí² tíui² tsañuu¹ jmii²¹ coon¹³ sáa³ joon licaain²¹ coon¹³ tsamí² tya'a.

⁸ Jee²¹² 'in gáí¹ do liin¹ lawa jaain²¹ tsá². La joon jo tigí gáí¹. Joon galíi¹ jaan²¹mo.

⁹ 'Wii¹³ joon jo lí²gi xeei¹ tsá² 'e gauncaain²¹ Dios.

¹⁰ Mo ngataai² coon²¹ inuu joon gaunngíi¹ tún¹ tsá² tya'a 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ do.

¹¹ Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—'In tsá² 'in tíui² tsamí² tya'a joon cui² cwo²¹ coon¹³ 'in xeei²¹ unrøøi¹ 'ña'a tsaa².

¹² Wana tsamí² tíui² ñuu¹ tya'a joon cui² cwo²¹ coon¹³ 'in xeei²¹gi 'e unrøøi¹ 'ña'a tsaa².

Uncwaaí¹³ Jesús xuui²¹²

¹³ Joon gangajée¹ tsá² jaain²¹ gáí¹ xuui²¹² tyani Jesús joon 'iin²¹²in wa'a son¹ Jesús tya' 'ido. Pe 'in tsá² tya'a do gajíi²mo 'in tsá² ngajéei¹ xuui²¹² do.

¹⁴ Mo ganí² Jesús galí² 'nii²¹-tsi joon gajin²in:

—Cwo²oo' cwojalín² 'in xuui²¹² no lí siin¹²na. Jo jñii¹³naa' tsu¹ la líi¹ 'in xuui²¹² no líi¹ 'in tyu² Dios to².

¹⁵ La ja²mo fuu²¹²uu 'naa' 'in tsá² 'in jo 'ii²¹ to² tyu² Dios lawa jaain²¹ xuui²¹², 'ii jo 'e itsa'ii²¹ coonti lí tyu² Dios to².

¹⁶ Joon tíi² Jesús 'in xuui²¹² do, gataan¹²in cwáa¹ 'ido joon mo gataan¹an cwo²¹ tya' 'ido joon gauncwaa³i.

Jaain²¹ simii²¹ sá² cuu² jafee¹²; Jesús

¹⁷ Lí ningóo¹ Jesús tún¹ gajó² jaain²¹ tsañuu¹ cwiin¹in gasii²¹ 'wojní¹ tyani Jesús. Joon gasii²¹ Jesús:

—Tífo² tyúí¹, ¿'ee 'ná¹ jmáa³aa 'e tiin¹³ moo juncwii²¹ tyiia?

¹⁸ Joon gajin² Jesús:

—¿'Ee lí' fu²u jna 'in tyúí¹? Jaan²¹mo 'in tyúí¹ joon Dios 'i.

¹⁹ Ñí³o' to² tyu² ley tya' Dios: “Jo foo¹³o tsamí². Jo jngáa¹³mo' to sá². Jo jmaa²a 'uun²¹. Jo fu²u júu³ tajuu²¹ jiin¹³ jaain²¹. Jo cón²on tsá² too². Cwoli'gii²¹mo' ñu²u coon¹³ saa²a.”

²⁰ Joon gañii¹ 'in tsañuu¹ do:

—Tífo², jilaa²¹ 'elo galinuu¹³oo ca mo galixuu²¹² moo.

²¹ Joon gajóøi² Jesús 'ii 'e 'neei²¹ ni 'ido. Joon gasii²¹ 'ii:

—Coon²¹ 'e 'ná¹gi tyi'i: cwo'nii²¹² jilaa²¹ 'e 'oo²¹²o. Cwo²¹o jileei²¹ tsá² tañí² joon lí² 'oo²¹²o 'láai²gi ñu¹fú². Joon uncaan²¹un coon¹³ jna fiin¹³ ca júun²mo' o tsaa¹ crúu¹³.

²² Pe mo ganúu²un 'elo líi¹ gajmaa¹a faí³ joon nga²mo 'wii¹³ líi¹ galisá² cúu¹u.

²³ Joon gajóø² Jesús cu' lí' lí siin¹²in joon gajin²in sii²¹ tsá² tya'a:

—'Áai¹ tyan¹ to² wa'a cwóí¹ tsá² sá² cuu² 'ña'a tyu² Dios to² 'ii.

²⁴ Tsá² tya'a do líi¹ ganga'goo²¹-tsi 'e gajin² Jesús do. Pe Jesús gafaa²¹a tún¹:

—Yuu²¹ tyiia, líi¹ tyan¹ to² tsaí² jaain²¹ tsá² 'in tsáai¹-tsi 'e sá² cuu² lí tyu² Dios to².

²⁵ Tyan¹gi to² 'e tsaí² jaain²¹ 'in sá² cuu² lí tyu² Dios to² lagi jaain²¹ camello ngii¹ jee²¹² too²¹ tya' moocuu².

²⁶ Mo ganúu²un tsá² tya'a 'elo líi¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon gaunngíi¹ lí 'oo²¹ ruu²¹i:

—¿'iin inlitiin¹³mo wa la joon?

²⁷ Joon gajóøi² Jesús 'ii. Joon gasii²¹ 'ido:

—Jo lí² jmá¹ tsá² tiin¹³ 'ña'a pe lii²¹; Dios, tsu¹ 'e tya' Dios jiin¹³ coon²¹ 'e sá² wa'a jo lí² jmáa¹a.

28 Joon ga'láa² Tú³ 'wii²¹² faa²¹a jin²in:

—Nigatuu²¹² jna'a jilaa²¹ 'e 'oo²o'oo joongi nigajalí²oo'oo coon¹³ 'nu.

29 Jesús-gi gañii¹i:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñi'iin 'in gatú² 'nú¹ si gatíui² ruu²¹i 'ee si jmii²¹ si sáa³ 'ee si 'oo²¹²o si jóon¹on 'ee si tú²o 'wó² tya'a 'ee 'wii¹³ jna-a si 'wii¹³ júu³ tya' xiiala itiin¹³ tsá² 'ee;

30 'in jmoo¹o la joon i'ii²¹mo cíein¹³ líi²gi 'in taain²¹² fu juncwii²¹ lo. I'ii²¹mo 'nú¹, ruu²¹i, sáa³a, jóon¹on, 'wó² tya'a fiin¹³ wúu¹ iní². Joongi itiin¹³mo mi 'iin² juncwii²¹.

31 Pe fúu¹mo 'in líi¹ tsá² tyiin²mo nano pe mi tí² jmii²¹² joon tsá² 'wéi¹ iliin¹. Joon fúu¹mo 'in tsá² 'wéi¹ nano iliin¹ tsá² tyiin² mi tí² jmii²¹² joon.

Xiia'gi tún¹ jmoo¹o Jesús júu³ ijúun²in

32 Ngaliin² Jesús coon¹³ tsá² tya'a soo²¹o fu Jerusalén joon gangó¹ Jesús nifu. Li³i tsá² tya'a 'e tsáa¹a 'ido fu Jerusalén 'wii¹³ joon líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² tya'a. Joon 'in catyaa² do gangalín² 'goo²¹o. Joon gatø¹ tún¹ Jesús jiin¹³ 'in dyatuuin¹ tsá² tya'a. Joon ga'láa² 'wii²¹² gasii²¹i tsá² tya'a jilaa²¹ 'e 'noogi 'e tsangii²i.

33 Gajin²in:

—Ñí²duu' la ngalii²¹i lo fu Jerusalén. Joon do-o injaan¹³in tsá² jna, 'in Ruu²¹na Tsá², tyani 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley. Joon 'ii ityu² to² ijúun²na. Joon injaan¹³in jna ja'cwoo²¹ tsá² coon²¹ fuu²¹.

34 Joon 'in tsá² do iungøø¹i jna joongi ipóo²i jna joongi i'ñí¹i ní³ii joongi ijngaa¹²in jna. Pe mi tsín¹ 'ni¹ jmii²¹² ijiin¹oo tún¹.

*Jacobo coon¹³ Wó³ mii¹i coon²¹ fa-
vor*

35 Joon gangatyéen¹in Jacobo coon¹³ Wó³ jóon¹ Zebedeo li siin¹² Jesús. Joon gasii²¹i:

—Tifo², 'iin²¹²mo'oo 'e jmaa²o'oo coon²¹ 'e mii²¹i'i.

36 Joon gaunngii¹i Jesús:

—¿'Ee 'e 'iin²¹²naa' ilí² tyii'?

37 'Ii-gi gajin²in:

—Cwo³o jna'a wa'a yii²¹a'a jmaai¹³ la cataain²¹ caa¹o'oo. Jaain²¹ li' tsáa¹ jaain²¹gi li' tooin²¹² mi tyuu¹³u to².

38 Joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—Jo ñí³ 'naa' 'ee 'e mí²ii' no. ¿Ti taa²¹ wúu¹ la li 'e wúu¹ 'e tsangii²na? ¿Ti lí² júun²naa' la ijúun²na?

39 'Ii-gi gañii¹i:

—Li³oo'oo —jin²in.

Pe Jesús-gi gajin²in:

—Ja²mo, 'naa' 'ná¹ moo²oo' wúu¹ la imó³ jna joon 'ná¹ júun²mo' la ijúun²na.

40 Pe 'e cwaa²¹ tsá² caa¹na li' tsáa¹ tiin¹³ li' tooin²¹² jo tii²¹na cwó³oo 'e joon. Pe 'e tii²¹ ñii²¹ jiin¹³ 'in nináa¹ tyá² tya'o. 'E lo-o tya' 'e 'iin²¹²in Dios.

41 Joon mo ganúu²un 'in tsá² tya'a dyéi¹ do gatsa'nii²¹-tsi tya' Jacobo coon¹³ Wó³.

42 Pe joon gatø¹ Jesús 'ii joon gajin²in:

—La li' 'e ñí² 'naa', 'in tsá² 'in 'oo¹o to² tya' nacíoi¹³ fu juncwii²¹ tyu²o to² 'ii²¹. Joongi jilee¹³ tsacøø¹³ jee²¹² 'ii tyu²u to² ce tyí².

43 Pe jo lí² la joon jee²¹¹² 'naa'. Li' cii¹³i ilí². 'In 'iin²¹²in jméi¹ 'ña'a tsafeei¹ jee²¹² 'naa', 'ii 'in tii²¹ uncoon¹³ 'in catyaa²gi do.

44 Joon doñi'iin jee²¹² 'naa' 'in tyu² to² nifu, 'ii 'in uncoon¹³ jilee²¹.

45 Jo mo cwéi¹ 'in Ruu²¹i Tsá² wa'a uncoon¹³ tsá² 'ii. 'Ii-o gacwée¹ 'e uncoon¹³o tsá². Joongi gacwée¹ 'e cwoo¹ juncwii²¹ tya'a lawa 'e 'laa¹³ 'e jmaa¹ tiin¹³ tsá² fúui¹.

Un'láai² Jesús 'in tsatíui² Bartimeo

46 Joon gatyalín² Jericó. Joon mo ga'wooi²¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a

coon¹³ tsá² fúu¹ lîi¹ 'a fuu²¹ do, do-o nityín¹ in jaain²¹ tsatíui² sii²¹ Bartimeo, jóon¹ Timeo, co' fu¹. Mîi¹ caridad.

⁴⁷ Mo ganúu² un 'e gangíi¹ Jesús tsá² Nazaret 'in tsatíui² do ga'láa² 'wii²¹² 'oo¹ jin² in:

—jJesús, jóon¹ David, fúu² cwoliin¹ un jna!

⁴⁸ Fúu¹ mo gajíi² mo 'ii jin² in:

—Jo to² o mîi¹³.

Pe 'ii-gi gatø² tá² gi:

—jJóon¹ David, fúu² cwoliin¹ un jna!

⁴⁹ Joon gajaan¹ Jesús. Joon gajin² in:

—Te'duu' lo.

Joon gangalín² 'in gasii²¹ 'in tsatíui² do:

—Tya²-o'o. Ráan² un no tsu do tø¹ø

'næ.

⁵⁰ Joon tsifu gatæ²¹ 'mi'jnú³ 'yaa²¹ i joon ga'íi² 'e ngatyéen¹ in li siin¹² Jesús.

⁵¹ Joon gaunngíi¹ Jesús 'ii:

—¿'Ee 'iin²¹² un 'e lí² tyi'i?

In tsatíui² do gañii¹:

—Tífo², 'iin²¹² na jøø³øø.

⁵² Jesús-gi gajin² in:

—Lí²-i cwoo² o. Ni'láa² mo'o 'wii¹³ jo¹ o líi² u'u.

Tsifu joon 'in tsatíui² do galí²-i jøø². Joon gangoo²¹ o la caain²¹ tya'i fu li ngóo¹ Jesús.

11

'Í² Jesús Jerusalén

¹ Mo gatyalín² tyan' Jerusalén co' fuu²¹ Betfagé coon¹³ Betania joon gatyalín² tsaa¹ moo²¹ sii²¹ moo²¹ Olivos. Joon gasii¹ in Jesús gáí¹ tsá² tya'a.

² Gasii²¹ i:

—Cwoliin² duu' 'e fuu²¹ pi³ náa¹ do. Mi tyalín² naa' joon imáa¹ naa' jaain²¹ bu³ siin¹² 'neei²¹². Jaain²¹ bu³ 'in jo mo cwó² jiiin¹³ jaain²¹. Joon laa²¹² naa' joon tø²øø' fu lo.

³ Wana 'in jin² in: “'Ee lí' jmoo² oo' la no”, joon fuu² uu': “Fii²¹² oo'o 'néi¹ ta 'in bu³ lo. Joon tsifu yajaa²¹² na'a 'inlo.”

⁴ Joon gangalín² mo joon gat-see²¹ mo 'in bu³ do siin¹² 'neei²¹² coon²¹ tya'i fu¹ tyan' coon²¹ 'ooca'ná¹. Joon gasi² i 'nii²¹² tya' 'ido.

⁵ 'Inlíi¹³ 'in tein¹ do gajin² in:

—¿'Ee jmoo² oo'? ¿'Ee lí' síi¹³ ii' 'nii²¹² tya' 'in bu' no?

⁶ 'Ii-gi gañii¹ i la to² nigatyæ² Jesús 'e jin² in. Joon gacwoo¹ 'ido ngaliin¹.

⁷ Tsifu gatøø¹³ o 'in bu' do li siin¹² Jesús. Joon gaunfuu²¹ sii¹³ in moo'wóo¹ bu³ do. Joon gacwó² Jesús.

⁸ Líi¹ fúu¹ 'in ganii¹³ siin³ tya'i fu¹. 'Inlíi¹³ gatyæ² u' nii²¹² moo²¹ joon gatyaa¹ a nifu li ngóo¹ Jesús.

⁹ La 'in ngalín² nifu lagi 'in jalín² li caluu 'oo¹ o. Jøøø¹³ mo 'oo¹ o jin² in:

—jViva tsá² cwaa³ mo 'in nigasii¹ in Dios!

¹⁰ jLíi¹ tyú² mi tyæ² 'ii to² la to² 'e gatyæ² 'líi²¹² røøi¹³ David! jÑa'næ¹ u' uncoon¹³ jna'a! —jin² tsá² do.

¹¹ La joon ga'í² Jesús Jerusalén. Joongi ga'í² iyíia² cwo¹ do. Mo ngayuui¹³ gajøø² ce jilaa²¹ 'e sá² la 'ui joon gangaa¹³ in fu Betania tún¹ coon¹³ jiiin¹³ 'in dyatuuin¹ tsá² tya'a tsæ joon nica'lóo².

'Í² Jesús tsiífú² tya' 'mó² cwaríi³

¹² Mo ca jná² tún¹ mo ga'wooi²¹ Jesús Betania joon galili³ i un'aa² i.

¹³ Joon wíin² ganii²¹ coon²¹ 'mó² cwaríi³ tsi mo³. Joon ngajøøø² wana tsi cwaríi³ 'e 'mó² do pe jiiin¹³ mo³ o ganii²¹ mo tyíia² tsæ jo mo tí² jiiin²¹ 'e sá² do.

¹⁴ Joon gasii²¹ Jesús 'e 'mó² cwaríi³ do. Joon gajin² in:

—Ce jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in dø¹ 'oo-fuu²¹ tyi'næ coonti —jin² Jesús.

Joon ganúu² un tsá² tya'a 'e jin² in do.

Jesús 'woo¹ i tsá² 'in néei¹ i'yíia² cwo¹ 'in 'nii¹ i

¹⁵ Mo líciin²¹ joon tyalín² Jerusalén. Mo ga'í² Jesús fu i'yíia² cwo¹ feei¹ si² do ga'láa² 'wii²¹² 'woo¹ i jileei²¹ 'in 'nii¹ coon¹³ 'in ló².

Gajiin¹mo mesa li néei¹ 'in unfuui²¹² cuu² joongi li néei¹ 'in 'nii¹ maa²¹².

¹⁶Joon jo cwoo¹ Jesús 'in ngíi¹ tyan¹ jiin¹³ coon²¹ laa²¹² li' tsi i'yíia² cwo¹ do.

¹⁷Joon gajin²in:

—Ni jí² tya' Dios jin²:

'Nú³uu lo ilisii²¹ 'nú¹ tya' júu³ tyú² tya' la tøøi² cwoo¹³ juncwii²¹.

Pe 'naa'gíi' najmaa^{2aa} lawa coon²¹ tsi too²¹ tya' 'uun²¹ do.

¹⁸Joon jileei¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley ganúu^{2un}. Joon 'wii¹³ ninga'goo²¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'e 'ee¹ Jesús 'gøø²¹mo 'in tsacøøi¹³ do coon¹³ tifo² tya' ley. 'Wii¹³ joon ga'noo¹²on xiiala ijngaa¹²i Jesús.

¹⁹Pe mo ga'í² núu³ gacwo'íi¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a 'e fuu²¹ do.

Galityuu²¹ 'e 'mó² cwarí³

²⁰Mo gajná² 'áa³gí gangíi¹ tya'i fu¹ li si² 'e 'mó² cwarí³ do. Joon gani²i 'e 'mó² cwarí³ do nigalityuu²¹ ca tí² jmóo³.

²¹Joon gati²-tsi Tú³ joon jin²in sii²¹i Jesús:

—Tifo², jøø²du', nigalityuu²¹ 'e 'mó² cwarí³ do 'e ga'ii²¹i tsiifú² tya'a do.

²²Joon gañii¹ Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—Jo cuu¹³-oo' coon¹³ Dios.

²³'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñi'iin 'in gajin²in sii²¹i 'e moo²¹ lo: “Jiin¹³ joon 'u²¹u fu tsi jmi'ñi¹.” Wana jo toin² 'i¹-tsi joon jo¹o líi² 'e tsatiin¹³mo 'e la lí² 'e nigajin²in do, joon la joon ilí².

²⁴'Wii¹³ joon fuu²¹²uu 'naa', jilaa²¹ 'e mí²ii' 'naa' coon¹³ júu³ tyú² wana jo¹o líi²naa' 'e 'ii¹³naa' joon la joon ilí².

²⁵Mo foo¹³naa' Dios joon seein²¹ jaain²¹ 'in 'eei¹ 'naa' jmaa^{2aa} feei¹-oo' tsaa² tya'a. Joon la joon i'ín²mo Ñu^{1u} tyíin¹ ñu¹fú² tsaa² tyi'naa'.

²⁶Wana 'naa' jo 'ín²naa' tsaa² tya' tsá² joon la joon Ñu^{1u} 'in tyíin¹ ñu¹fú² jo 'ín² tsaa² tyi'naa'.

To² 'e 'oo¹o Jesús

²⁷Joon gangalín² tún¹ fu Jerusalén. La 'íi²¹² ngíi¹ Jesús i'yíia² cwo¹ do joon gangatyéen¹ 'in 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley joongi coon¹³ tsacøøi¹³.

²⁸Joon gaunngii¹ 'ido 'ii:

—¿'In tyu² to² 'e jmoo²o la no? ¿'In gatyu² to² 'e jmaa²a la no?

²⁹Jesús-gí gañii¹ sii²¹i 'ido:

—Jna-gí iunngii²duu. Wana gañii²ii' tyiia joongi ifo³oo 'naa' 'in tyu² to² 'e jmóo³oo 'elo.

³⁰¿'In gasii¹in Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹? ¿Ti Dios owa tsá² 'ee? Ñii²duu' jna.

³¹⁻³²Joon ga'láa² 'in tsá² do 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i, jin²in:

—¿'Ee síi¹³i'?

Jo lí² jin²in 'e Dios gasii¹in 'i, jon'gí lí² jin²in 'e tsá² gasii¹in 'i 'wii¹³ 'goo²¹o. Wana gajin²: “Dios gasii¹in 'ii”, joon 'i¹-tsi ijn²in Jesús: ¿'Ee lí' jo jo¹ líi²naa' 'ii? Pe wana gajin²in: “Tsá²-a gasii¹in 'ii”, ityá² 'nií²¹-tsi jileei²¹ tsá² 'wii²¹² jilee²¹mo 'i¹-tsi 'e la ja²mo Wó³ do cwoo¹ júu³ tyú² tya' Dios.

³³'Wii¹³ joon gasii²¹i 'in tsá² do Jesús:

—Jo ne² jna'a.

Jesús-gí gasii²¹i 'ii:

—Jon'gí jna fo³oo 'naa' 'in tyu² to² 'e jmóo³oo la no.

12

Júu³ cwáain¹ tya' tsá² 'in jmoo¹o to² 'e gó²

¹Ga'láa² Jesús 'wii²¹² gatyaa¹ júu³ cwáain¹ ejemplo. Joongi gasii²¹i tsá²:

—Galiseein²¹ jaain²¹ tsá² 'in gajñii¹ 'mó² wuunjøø¹³. Coon²¹ tyiia²¹ fee¹ ngajna². Joon gajmaa^{12a} coon²¹ 'yá² joongi gajmaa^{1a} coon²¹ li 'woo²¹ jmi³ mi³ wuunjøø¹³ do. Gajmaa^{1o} jon coon²¹ po³ ní¹ li tsaun'øø¹i tyiia²¹ tya'a.

'Mi yuui¹³ joon gatyaa^{1a} cwoo²¹ 'in xeei²¹ 'wó² tya'a do. Joon 'ña'gi gangóo¹ wín².

² Mo gati² jiin²¹ 'e gafuu²¹ mi³ wuunjøø¹³ do joon gasii¹in jaain²¹ tsa'leei¹³ tya'a 'e cón² 'ido jiin¹³ mi³ wuunjøø¹³ 'e tsí²i.

³ Pe 'in tsá² ní² 'wó² do gasaan¹²in 'in tsa'leei¹³ tya' fii²¹² 'wó² do. Gajmee²¹i joon gasiin¹in ni 'ido jo 'e tyiian¹ coonti.

⁴ Joon 'in tsá² fii²¹² 'wó² do gasii¹in jaain²¹gi tsa'leei¹³ tya'a. Pe 'inlo-gi ga'øøi¹ 'in ní² 'wó² do. Coon¹³ cuun²¹² gauncwuu²¹i 'in tsá² do, galiwúui¹ mootyí¹i. Joongi gají²mo.

⁵ Pe gasii¹mo tún¹ jaain²¹gi. 'Ii-gi gajngaa¹²mo. Mo licíin²¹ gasii¹in fúui¹gi pe 'inlíi¹³ gajmee²¹i joon 'inlíi¹³gi gajngaa¹²mo.

⁶ Joon jaain²¹ jón¹on 'ña'a 'in seein²¹ tya' fii²¹² 'wó² do 'in 'iin²¹²in 'áai¹. Joon lí' tséi¹ gasii¹in 'ii ga'i¹-tsi: "Ná¹-a ili'gøø¹²¹ mo yuun²¹ tyiia lo."

⁷ Pe 'in tsá² gajmaa^{1a} to² do gasii²i jee²¹² 'ii: "Inlo-o 'in 'ii²¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o jmii²¹ mi júun²in 'ido. Cwojn-gaa¹²na' 'ino joon ili² tyijna'o' jilaa²¹ 'e 'oo¹o lo."

⁸ La joon gasaan¹²in joon gajngaa¹²mo 'in jón¹ fii²¹² 'wó² do. Gatyii²mo 'ido li ti' tyiia²¹ do.

⁹ Joon, ¿'ee ijma¹ 'in fii²¹² 'wó² do? Ijó¹ tsifu joon ijngaa¹²mo jileei²¹ 'in gajmaa^{1a} to² do. Joon icwo¹o 'in xeei²¹ 'e 'wó² do.

¹⁰ ¿Ti jo mo gauntsáa¹ 'naa' 'e jin² ni jí² tya' Dios?

'E cuun²¹² 'e gapii²¹ 'in jmoo¹³o 'nú¹ lí' co' lawaa' jo tseein²¹.

Pe 'e joon cuun²¹² nifu.

¹¹ 'Elo-o gajmaa^{1a} Ña'ñu^{1u} joon 'áa¹mo 'ya²gi líi²na'.

¹² 'Wii¹³ ñii¹ 'in tsá² do 'e faa^{21a} Jesús 'e júu³ cwáain¹ tya'a joon 'iin²¹²in saan¹mo. Pe 'wii¹³ 'gøø¹²¹mo tsá² gatúu²mo 'ido. Joon ngaliin¹mo.

Júu³ tya' 'e 'nii¹ tsá²

¹³ Mo galiciin²¹ gasii¹in tsacøøi¹³ 'inlíi¹³ tsá² fariseos coon¹³ tsá² tya' Herodes lí siin¹² Jesús. 'Iin²¹²in jmá¹ xiiala ili'ñii¹ Jesús coon¹³ júu³ tya'a.

¹⁴ Joon gangalín² 'inlo gasii²¹i Jesús:

—Tifo², ne² jna'a 'e 'nu-u fo²¹o 'e la jai² joon jo nuu¹³un 'ee jin² jiin¹³ jaain²¹ tsá², 'wii¹³ joon jo jmoo²¹o la líi¹ tsá². Jiin¹³ fu² tyú² tya' Dios 'e²o'lo. Fu²u jna'a, ¿ti 'ná¹ tyii²¹²i' cuu² tya' tsaato² César tyiin¹ Roma owa'a jo tyii²¹²i' 'ee? ¿Tyii²¹²i' sí jo tyii²¹²i' 'ee?

¹⁵ Pe lí³i Jesús 'e gó² 'e faa²¹ 'ido. Joon gajin²in:

—¿'Ee lí' 'iin²¹²naa' 'e tee²¹ jna? Cwotyian¹duu' coon²¹ cuu² joon jøø³duu.

¹⁶ Gangatyíian¹o joon mo ganii²¹ Jesús joon gaunngii¹i:

—¿'lin ní² 'elo joongi 'iin 'e sii²¹ 'e toon¹ lo?

'Ii-gi gañii¹i:

—Tya' César 'edo.

¹⁷ Joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—Cwoo²oo' jon 'in tyu² to² Roma jiin¹³ 'e gatí²i, la joon jon cwoo²oo' jon Dios 'e gatí²i.

Unngii¹ tsá² Jesús cwáain¹ tya' 'e jiin¹ tsá² tún¹

¹⁸ Joon gangalín² lí siin¹² Jesús 'inlíi¹³ tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ saduceos. 'In tsá² do 'i¹-tsi 'e jo jiin¹gi tsá² mi júun²in. Joon gajin² 'in tsá² do sii²¹i Jesús:

¹⁹ —Tifo², gatyú² Moisés to² jna' wana júin¹ jaain²¹ tsañuu¹ joon jo xuui²¹² seein²¹ tya' tsamí² tya'a 'in ruui²¹ 'in najúin¹ do 'ná¹ cu²mo cwoo²¹o coon¹³ 'in tsamí² 'nii² do. Joon liseein²¹ yuun²¹ tya' 'in ruui²¹ najúin¹ do.

²⁰ Galí² 'e galiseein²¹ dyái¹ simii²¹ la 'oo²¹ ruu²¹i. Joon 'in feei¹gi do gacui² cwoo²¹o. Pe gajún¹mo jo jón¹on gasái¹.

²¹ 'In lí tí² ngái¹ do joon gacui² cwoo²¹o coon¹³ 'in tsamí² 'nii² do.

Jún¹mo jon pe jo 'in jóon¹on 'e gasáa¹. La joon jon galí² coon¹³ 'in li gati² ngaai²¹ do.

²² La joon gacui² cwoo²¹o la ji dyái¹ do coon¹³ 'in tsamí² jaain²¹ do. Pe jiin¹³ jaain²¹ jo gasáai¹ jóon¹on. Coon²¹ mo gajún¹mo jon 'in tsamí² do.

²³ Galí²-i la joon, joon nano fu²¹u jna'a, mi jiin¹in tsá² jee²¹² 'li²¹², ¿'naai jee 'in dyái¹ do iliin¹ tsamí² tya'a? Tsu ji dyái¹ do gacu²mo cwoo²¹o coon¹³ 'in tsamí² do.

²⁴ Joon gañii¹i Jesús tya'a:

—Jo joon, li' cñi¹²i 'i¹-'oo'naa' 'wii¹³ jo cwii¹i' jí² tya' Dios jon'gi 'ii²¹ tya' Dios.

²⁵ Tsu mi jiin¹ 'in najúin¹ jon'on tsañuu¹ tiin¹³ jon'on tsamí² lí²gi cui² cwoo²¹o. Iliin¹ la líi¹ ángeles taai² ñu¹fú².

²⁶ Joon fo³gi júu³ xiia' cwáain¹ tya' mi jiin¹ tsá² tún¹. ¿Ti jo mo ñii² 'naa' ni jí² tya' Moisés 'e gafaa²¹ Dios coon²¹ jee²¹² 'mó² 'e coo²¹? Gajin²o la lo: “Jna-a Dios tya' Abraham, joongi tya' Isaac, joongi Dios tya' Jacob”, jin² Dios.

²⁷ Coon¹³ la joon 'øøi²¹-tsi tsá² 'e Dios jon'on Dios tya' 'li²¹² 'i pe Dios tya' 'in niijiin¹in. 'Wii¹³ joon jo la joon 'e 'i¹-'oo' no tsu jiin¹in tsá² tún¹.

E to² tyu² Dios 'e tyiin²gi

²⁸ Joon gatyia²¹ jaain²¹ tifo² tya' ley. 'Ido-gi ganúu²un 'e síi¹ Jesús coon¹³ 'in saduceo do. Joon 'wii¹³ ñii¹o 'e nigañii¹i Jesús 'e la ja²mo joon gaunngii¹i jin²in:

—¿'Noo 'e nifu tya' jilaa²¹ to² tyu² Dios?

²⁹ Jesús-gi gañii¹i:

—'Elo-o nifu tya' jilaa²¹ 'e tyu² Dios to²: “Nuu²duu' tsá² Israel, 'in Ña'ñu¹u' Dios jaan²¹mo 'i seein²¹.”

³⁰ Cwoli'in²¹²naa' Ña'ñu¹u' Dios tyii' ce caain²¹-'oo'. Joon cwoli'in²¹²naa' 'ii coon¹³ jilaa²¹ alma tyii' joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-'oo' joongi coon¹³ jilaa²¹ wa² pi³ tyii'. 'Elo-o 'e nifu to² tyu² Dios.”

³¹ Joon 'e li tí² tún² li la li 'elo-o jon: “Cwoli'in²¹²naa' jileei²¹ tsá² xeei²¹ lawa yaamoo'.” Jo 'e sá² 'e to² tyu² Dios 'e tyiin²gi lagi 'elo.

³² Joon gajin² 'in tifo² tya' ley do:

—Tifo², ja²mo júu³ tyi'i. Jo¹o 'e fo² 'nu no. Jaan²¹mo Dios seein²¹. Jo 'in xeei²¹gi seein²¹ jiin¹³ 'ii-o.

³³ Tyiin²gi 'e li'in²¹²na' Dios ce caain²¹-tsi' joongi 'e 'iin²¹²na' 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi' joongi coon¹³ jilaa²¹ alma tyi' joongi coon¹³ jilaa²¹ wa² pi³ tyi' joongi un'neei¹na' jileei²¹ tsá² xeei²¹ lawa yiaa-o'. Tyiin²gi 'elo lagi jilaa²¹ fa¹ 'e cwo¹ tsá² Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jún¹ tsá² ni altar.

³⁴ Mo gani² Jesús 'e gañii¹i 'ido røø²¹ tiin¹³ la ja²mo ce jilaa²¹ joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—Xuu 'ná¹gi 'e tyu² Dios to² 'nu —jin² Jesús.

Joon jiin¹³ jaain²¹gi jo tá²gi-tsi 'e unngii¹gi.

Jóon¹ David Cristo

³⁵ Joon tyiin¹ Jesús fu 'iyíia² cwo¹ 'e²e tsá² joon jin²in:

—¿Xiiala li 'e jin² tifo² tya' ley 'e Cristo jóon¹ David 'i?

³⁶ Tsu 'li²¹² David 'ña'o gajin²in coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios:

Dios Jmii²¹ gasii²¹i Señor tyiia:

“Ní²¹i caa¹na tsáa¹ ca mi lii²oo jileei²¹ 'in 'eei¹ 'nu, joongi núu²o jilaa²¹ to² 'e tyu²u.”

³⁷ ¿Pe xiiala lí² 'e jóon¹ David Cristo? Tsu 'wii¹³ David do gaunsii²¹ 'ii Señor tyiia —gajin² Jesús.

Joon fúu¹mo 'in tsá² taain²¹² do núu²o jløø¹³mo. Núu²o coon¹³ ce tún² jilaa²¹ 'e jin² Jesús.

'Nii¹ Jesús tifo² tya' ley

³⁸ La jee²¹² 'e²e Jesús tsá² gajin²o:

—Tíi¹moo' coon¹³ 'in tifo² tya' ley 'in 'iin²¹²in ngi¹ jee²¹² 'ná¹ coon¹³ 'mi² cwaa²¹ joon sii²¹i tsá² 'aa²¹²u coon²¹ tún².

39 'Ii 'noo¹o li tyiin²gi icwá² inuu cwo¹ sinagogas joongi li tyá²gi li gø² tsá².

40 Joongi ngii¹o to² 'uun²¹ 'e sá² tya' tsamí² 'nii² joon wa'a jo li li³ tsá² jmoo¹-o cwaa²¹ liili júu³ tyá² tya'a. Pe 'ii-gi inii²¹ wúu¹gi.

Cwáain¹ tya' cuu² 'e gacwo¹ jaain²¹ tsamí² 'nii²

41 Joon galí²-i cafu mo tyíin¹ Jesús fu i'yíia² cwo¹ do co' li si' caja to² tsá² cuu². Jøø² Jesús xiiala to² tsá² cuu² do. Joon líi¹ fúui¹ 'in sá² cuu² gato¹o 'láai²gi.

42 Jee²¹² lo-o gatyíia²¹ jaain²¹ tsamí² 'nii², jaain²¹ 'yíia'nii² tañí² 'áai¹. Joon gato¹o 'in tsamí² 'nii² lo tsi caja tún² centavo pi³ ñí³ yúun², 'e tyíin¹xu liili¹.

43 Joon gatø¹ Jesús tsá² tya'a joon gasii²¹i:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in tsamí² 'nii² lo nigacwoo¹ 'láai²gi tyani Dios la jee²¹² jileei²¹ 'in nigato¹ cuu² 'e caja lo.

44 Tsu 'in catyaai² do nigacwoo¹ jiin¹³ 'e nigasá¹ tya'a pe 'in tañí² lo nigacwoo¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o tya' 'e taain¹ fu juncwii²¹.

13

Ifn¹ tsá² 'e cwo¹ fee¹ do

1 Mo gacwo¹ Jesús fu i'yíia² cwo¹ fee¹ do jaain²¹ tsá² tya'a gasii²¹i 'ii jin²in:

—Tifo², jøø²du'u 'e cuun²¹² lo joon jøø²du'u 'e 'nú¹ coo¹³ liili¹ no! ¡Lii¹ 'ya²gi jilaa²¹ 'elo!

2 Pe Jesús-gi gañii¹i:

—Nano jøø¹³ø 'e 'nú¹ coo¹³ liili¹. Pe jée¹gixu jo iján² jiin¹³ coon²¹ cuun²¹² 'e sifúui¹gi. Jilaa²¹ a ixée²mo.

Li² ili² la nu'gi i'in² juncwii²¹

3 Joon ngalín² fu moo' Olivos 'e si² tyani 'e cwo¹ fee¹ do. Coon²¹ li tyíin¹ Jesús coon¹³ Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ Dí³ gasii²¹i 'ii Jesús 'uun²¹mo:

4 —'Ii²¹²i 'e fuu²¹du'u jna'a, ¿lii ili² 'e nafaa¹³ 'a do? ¿Noo 'e li² jmáa¹ 'a 'e jin² jilaa²¹ 'elo mi lí²?

5 Jesús-gi gañii¹i:

—Tii¹moo' 'e ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in coon²¹ 'naa' tóo².

6 Tsu líi¹ fúui¹ 'in jalín² coon¹³ 'e sii²¹ jna. Joon ijin²in: "Jna-a Cristo." Joon coon¹³ la joon icon¹on tsá² fúui¹ liili¹ tóo².

7 'Pe mi núu³uun¹ 'e faa²¹ tsá² 'nii²¹ jmoo¹o tsá² si ijmáa¹ tsá² 'ee jo foo¹³naa' tsu la joon ili² pe jon'on mo tsée¹mogi joon.

8 La coon²¹ la coon²¹ nacíoi¹³ itéen²mo jon, joon la jaain²¹ la jaain²¹ tsaa'to² itéen²mo jon. Joongi ijøø²¹ 'wó² liili¹ la caain²¹ juncwii²¹. Joon iliun'aa² tsá² joon ito¹ tsá² mii¹³. Joon jiin¹³ coon¹³ 'elo-o i'láa² 'wii²¹² 'e wúu¹ ijó¹.

9 'Pe lí¹³ii' jmaa²aa', un'øø²naa' yaanaa' tsu ijaain²¹ tsá² naa' tyani tsacøø¹³ nisicaain²¹. Joon do-o i'nii¹ 'naa' joongi ipóo²i 'naa' tsi inuu cwo¹ sinagogas. Iilitii²¹moo' cwolín²naa' tyani tsaa'to² tsafeei¹ joongi tyani røøi¹³ 'wii¹³ tyajna-a. Joon tyani 'in tsá² do ifoo²oo' cwáain¹ tyíia.

10 Joon la nu'gi ityéi¹ juncwii²¹ 'ná¹-a tyá² tsá² júu³ tya' xiiala ijmá¹ Dios tiin¹³ tsá² tyani jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹.

11 Joon mi tsajée¹i tsá² 'naa' tyani tsaa'to² jo cuu¹³-oo' 'e isii²¹naa'. Jo 'e 'i¹-oo', jiin¹³ cwosii¹³ii' 'e cwo¹ 'in Espíritu Tyá² tya' Dios 'naa' tsu jon' 'naa' 'in faa²¹ do pe 'in Espíritu do faa²¹a.

12 Ruu²¹mo ijaan²¹i ruu²¹i ijúun²in, joon jmii²¹gi ijaan²¹i jón¹on. Jileei²¹gi jón¹on ili'ee¹mo jmii²¹ joongi ijngaa¹²mo.

13 'Wii¹³ jna-a jilee²¹mo ili'ee¹mo 'naa' pe tya' jileei²¹ 'in jmoo¹o taa²¹ coon¹³ jna ca mi tyei¹ joon itiin¹³mo 'ii.

14 "Lii²¹² Daniel, 'in gacwoo¹ júu³ tyá² tya' Dios, gataan¹an ni mo'jí² cwáain¹ tya' jileei²¹ 'in un'lii¹³ tsá²

joongi 'in jmoo¹o caai²¹ tsá². Joon mi moo²oo' 'inlo taain¹ li jo tí²i taain¹ ('in núu²un, cwo'øø²¹mo-'o'o) joon 'in néei¹ Israel 'ná¹ cwiin¹in fu moo²¹.

15 Mi tí² jmí²¹² joon wana teen¹in caluu 'ná¹ jo lí² wa'a tsatáa¹i i'woo²¹ 'e sá² tya'a.

16 Joongi wa mo 'in taain²¹² jmoo¹o to² jo lí² cwotyaliin¹ wa'a tsatyii²¹ sá¹³in.

17 'Áai¹ gó² tya' tsamí² 'in tyéin¹ yuu²¹. Joongi lí¹ fúu² 'in seein²¹ yuu²¹ cuu²¹ tuu²¹ mi tí² 'e jmí²¹² joon.

18 Mí²hí¹ tyani Dios wa'a jo 'ná¹ cwiin²iin' mi tí² jiin²¹ cwí².

19 Lí¹ lisá² wúu¹ jee²¹² jmí²¹² joon. Coon²¹ wúu¹ 'e jo mo ñii¹ tsá² ca la mo gajmaa¹a Dios juncwii²¹. Joongi jo lisá²gi mi lí¹ciin²¹.

20 Joon wana jo unxu²gi Ña'ñu¹u' 'e jmí²¹² joon jo 'in taa²¹ ce jiin¹³ jaain²¹. Pe tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo Dios 'áai¹ 'in tsá² do 'in gatyii¹³in nivalixu²gi 'e jmí²¹² do.

21 'Joon wana 'in sá²¹ 'naa' jin²in: "Jóø²øø', lo siin¹² Cristo" si jin²in 'ee: "Jóø²øø', do-o siin¹² 'i", jo jo¹ cwoliin¹naa'.

22 Jo jo¹ cwoliin¹naa' júu³ tya'a tsu ijalín² tsá² 'in jin² 'e Cristo 'ii si 'in jin² 'ee 'e cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios pe jo jo¹. Jalín² jajmaa¹a lí² milagro 'a coon²¹on tóo² ca 'in gatyii¹³in Dios wa' ilí².

23 Pe gafuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo jée¹gi 'e 'naa' jmaa²aa' lí³-oo'.

Xiiala ilí² mi cwéei¹ 'in Ruu²¹i Tsá²

24 Faa²¹gi Jesús jin'in:

—Pe jee²¹² jmí²¹² joon, mi yuu¹³ iní² tsá² wúu¹ ilinuu²¹ lí 'ii¹ ñi¹ jon'gi sá²¹ ijnéei²gi.

25 Joongi náu¹ ixuu²¹mo 'i. Joongi jilaa²¹ 'e sá² lí' yu' juncwii²¹ ijlee¹.

26 Joon imáa¹naa' jna, 'in Ruui²¹ Tsá², igóo³oo jee²¹² jní¹. Joon ityu³uu to² joon 'ya²gi jilaa²¹ 'e sá² tyiia.

27 Joon isí³na ángeles tyiia 'e uncaain²¹ jileei²¹ 'in gatyí¹³na la jee²¹² la tøø² cwo¹³ juncwii²¹.

28 "Náuu²duu' 'e júu³ cwáain¹ tya' 'mó² cwarí³. Mo sii²¹ cwáa¹a tya' joon nii¹³ mo³ joon ñi¹ tsá² 'e nijó¹ jiin²¹ tya' jmi¹.

29 La joon jon mi móo³ 'naa' 'e lí² la 'e fuu²¹²uu 'naa' no lí²ii' 'e najó² tyan'an, 'e nijatyéen¹³in.

30 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ilí²-i 'elo la nu'gi ijúun²in tsá² seein²¹ nano.

31 I'ín²mo juncwii²¹ joongi i'ín²mo ni 'wó² pe júu³ tyiia jo 'ín² coonti.

32 'Pe jo ñii¹ jiin¹³ jaain²¹ tsá² 'ee 'ii²¹ si 'ee jmí²¹² ilí² jilaa²¹ 'elo. Jon'on ángeles taa²i ñu'fú² ñii¹i. Jon'gi ñii¹ 'in Jóon¹ Dios, jiin¹³ la 'ña'a Dios Jmii²¹ ñii¹i.

33 "Wii¹³ joon tyee²moo' tyá² yaanaa', tyaan²aan' cwáain¹ coon¹³ ce tún². Fee¹³naa' Dios tsu jo 'in ñi¹ mi cwá² hora joon.

34 'E lí la lí lawa jaain²¹ tsañuu¹ gacwo¹í¹. Ngóo¹ wíin². La jee²¹² icwo¹í¹ do joon gatyuu² to² tsaleei¹³. Gacwo¹o la jaain²¹ to² jmáa¹a. Joon gasii²¹i jaain²¹ wa'a tsa'áa¹i 'ido.

35 Gajin²in: Tyee²moo' tyá² yaanaa' tsu jo ñii³ii' lí icwaaí² 'in fii²¹² do. Jo ñii³ii' si cwaa²i mi 'ii¹ náuu³ si la 'woo¹ tyiia² náuu¹ 'ee si mi 'oo¹ tuuitsáa² 'ee si 'e 'aa²¹ 'ee.

36 Tyán²duu' cwáain¹ 'e joon 'e tyee²moo' tyá² yaanaa' mi yí³aa —jin² Jesús.

37 Jin²gi jon Jesús:

—'E fuu²¹²uu 'naa' 'e fuu²¹²uu jon jilee²¹mo: Tyee²naa' tyá² yaanaa'.

14

'Noo¹ tsá² xiiala ilí² saan¹in Jesús

1 Tún² jmí²¹² 'ná¹gi wa'a tí² pascua tya' tsá² Israel coon¹³ jmí²¹² tya' 'e gø² tsá² Israel 'iñi¹ jo tyiian¹³ jéei¹. Jileei²¹ 'in tyu² to² untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'noo¹o xiiala ilí² saan¹in Jesús coon¹³ 'e coon²¹ tóo². Joon ijn-gaa¹²mo 'ido.

2 Pe jin²in:

—Jo lí² jmoo²¹o' jiiin¹³ la tí² jmí²¹² lo tsu lí¹ ito² tsá² mii¹³.

Jaain²¹ tsamí² súun²un jmí²¹ jmafuu²¹ tya' Jesús

3 Taain¹ Jesús fu Betania tsi inuu tya' Simon 'in jngøøi²¹. La 'í²¹² tyíin¹in coon²¹ lí si² mesa gatyí²a jaain²¹ tsamí² tyaan¹ coon²¹ sí² sí²o² jmí²¹ jmafuu²¹ sii²¹ nardo. 'Moo³ tyíin¹ 'e nardo do. Joon 'in tsamí² do gajaa¹ a luu²¹² 'e sí³ do joon ga'í²in 'e jmí²¹ jmafuu²¹ do mootyí² Jesús.

4 Joon 'inlí¹³ 'in néei¹ do gali'nii²¹i-tsi joon gasí²i jee²¹² 'ii:

—¿'Ee lí' ganga'í¹ 'e jmí²¹ jmafuu²¹ lo?

5 Tsu lí² tsa'ní²¹² do coon¹³ coon²¹ mil tsi ca 'no³ cuu². Joon lí cwo¹o tsá² tañí².

Joon gali'ee¹mo 'in tsamí² do.

6 Pe gajin²in Jesús:

—Jo 'ee fuu²¹gí¹ 'ino. ¿'Ee lí' untyí²naa' 'ino? Coon²¹ 'e tyú²-u gajmaa¹ 'ino tyiia.

7 Tsu 'in tañí² ngí¹ coon¹³ 'naa' coon²¹ tøø²mo pe jna-gí jo seen²¹na coon¹³ 'naa' coon²¹ tøø².

8 'In tsamí² lo gajmaa¹o jiiin¹³ 'e lí³i, nigaya²o jmí²¹ jmafuu²¹ cuerpo tyiia tya' mi 'á¹na.

9 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñixiia' 'e licwá² júu³ tya' xiiala itiin¹³ tsá² la caain²¹ juncwii²¹ ityá² tsá² júu³ 'e gajmaa¹ 'in tsamí² lo. Joon untii¹³-tsi tsá² 'ii.

Ní¹i Judas Jesús

10 Joon Judas Iscariote, jaain²¹ jee²¹² 'in dyatuuin¹ tsá² tya'a, gangóo¹ ngasín¹in coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² xiiala lí² jaan²¹in Jesús ja'cwoo²¹o 'ido.

11 Joon mo ganúu²un 'ido 'elo joon galijløø¹³mo lí¹. Joon gasí²¹i Judas 'e cwo¹o 'ido cuu². Coon¹³ la joon ga'noo¹²on Judas xiiala jaan²¹in Jesús. Joon ga'noo¹²on 'ee hora 'e lí² jaan²¹in.

Gø² Jesús coon¹³ tsá² tya'a

12 Gacwaa²¹ jmí²¹² joon galáa² 'wii²¹² jmí²¹² 'e gø² tsá² Israel 'íni¹ jo tyiian¹³ jeei¹. Mo jmoo¹o tsá² Israel jmí²¹² cwaa²¹ jmí²¹² tya'a 'e joon jngaai¹² tsá² joo'saa²¹ tya' 'e jmí²¹² joon. Joon gaunngí¹i tsá² tya' Jesús 'ii:

—¿Xiiafu 'iin²¹²u'un tsatyaa²¹ 'a'a tyú² 'e tyee² 'e tya' jmí²¹² pascua 'e gatí²?

13 Joon gasii¹in Jesús gáí¹ tsá² tya'a sii²¹i:

—Cwolíin²naa' 'e fuu²¹ fee¹ joon do-o imáa¹naa' jaain²¹ tsañuu¹ tyan¹ coon²¹ tsuu² sí²o² jmí²¹. Joon cwolíin²mo' xiiafu lí tsee¹²i.

14 Joon lí 'í¹ do-o jon fú²uu' 'in tsá² fii²¹² 'nú¹ do: “Gajin²o Tifo²: ¿Xiia cuarto lí ityee² 'e coon¹³ tsá² tyiia tya' jmí²¹² 'e gatí²?”

15 Joon í'e² 'e 'naa' coon²¹ cuarto fee¹ 'e nilí² tyú² lí' yu'. Do-o tyá²aa' tyú² 'e tyee².

16 Ga'woo²¹mo 'in tsá² tya'a do. Gangalín²mo 'e fuu²¹ fee¹ do joon galí²-i jilaa²¹ jiiin¹³ la gajin² Jesús do. Joon do-o gatyá¹ tyú² 'ee dø¹ø tya' jmí²¹² do.

17 Mo ga'í¹ núu³ joon gatyí²¹a Jesús coon¹³ jiiin¹³ dyatuuin¹ tsá² tya'a.

18 Joon la 'í²¹² néei¹ gø²ø gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a do:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in néei¹ gø² coon¹³ jna lo ijaan²¹mo jna.

19 Gatoo²¹ fa'í³ tya' 'in catyaaí² do. Joon gaunngí¹i tí' jaain²¹, jin¹²in:

—¿Tí jna-a 'i?

Joon jaain²¹gí gajin²in:

—¿Tí jna-a 'i?

20 Jesús-gí gañii¹i tya' tsá² tya'a:

—'Ii jaain²¹ jee²¹² 'in dyatuuin 'naa' lo. 'In gø² coon¹³ jna coon¹³ coon²¹ wúun¹ 'ii 'i.

21 La joon ijúuin² 'in Ruu²¹i Tsá² jiiin¹³ la jin² ní jí² tya' Dios pe fúu² 'in jaain²¹ 'ii do. Tyú²-gí tya' 'in jaain²¹ 'ii do wa mo'o jo galiseen²¹mo.

22 La 'í²¹² néei¹ Jesús gø²ø joon gatøø¹i coon²¹ 'íni¹, gason¹on joon

gacwo¹o 'maai¹³ Dios joon gafiin¹in, joon cwo¹o jilee²¹ tsá² tya'a jin²in:

—Tyé²ee' 'e lo tsu cuerpo tyiia-oo lo.

²³ Mi yuui¹³ joon gaunrøø¹i coon²¹ vaso vino. Joon mo ngayuui¹³ gacwo¹o 'maai¹³ Dios joon gajmaa¹a jmai'xu 'uun²¹ jilee²¹mo.

²⁴ Mo ngayuui¹³ joon gasii²¹i tsá² tya'a:

—'Elo-o jmi³ii tya' coon²¹ júu³ 'e 'mii² 'e nigacwóo³-oo tuun²¹ 'wii¹³ tya' 'in fúui¹ líli¹.

²⁵ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jo 'e duu¹³gii e jmi³ 'mi³ wuunjøø¹³ ca mi cwá² jmi²¹² mi tyu² Dios to². Joongi lí²-i duu¹³uu vino 'múui² tún¹.

Jmoo¹o Jesús júu³ 'e jo irø¹mo Tú³ 'ii

²⁶ Mo ngayuui¹³ ga'øø¹ø joon ngaliin²mo fu moo²¹ sii²¹ moo²¹ Olivos.

²⁷ Joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—Jilee'naa' 'e jo litsáai¹-oo' jna 'e woo¹ no tsu ni jí² tya' Dios jin²in: “Ijn-gaa¹³mo 'in 'aai¹ joo'saa²¹ joon ingi¹ situu¹mo 'in joo'saa²¹ do.”

²⁸ Pe mi yuui¹³ 'e gajjin¹ jna ini³ii nifugi la 'naa' fu Galilea.

²⁹ Joon gasii²¹i Tú³ 'ii:

—Fiin¹³ jilee²¹mo jo litsáai¹-tsi 'nu pe jna-a jo lí¹na la joon.

³⁰ Pe Jesús-gi gasii²¹i 'ii:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'nu, 'e 'woo¹ no la jée¹gi 'i'oo¹o tún² naa¹³ 'in tuuitsáa², 'ni¹ naa¹³ jo røø²¹u 'e cwii¹u'un jna.

³¹ Pe 'ii-gi jo gacwoo¹ júu³ jin²in:

—Fiin¹³ júun²mo coon¹³ 'nu jo fo³oo 'e jo cwii¹na 'nu.

Joongi jilee²¹mo jin²in la do-o jon.

Faa²¹a Jesús júu³ tyú² coon²¹ li sii²¹ Getsameni

³² Joon mo gatyaliin² coon²¹ li sii²¹ Getsemani joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—Ní²duu' lo la 'ii²¹² ní³ii nifoo¹³na Dios.

³³ Joon gajée¹i jiiin¹³ Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. Joon ga'láa² 'wii²¹² lí² xuui²¹²-tsi joongi 'áai¹ fa'í³ líi²i.

³⁴ Joon gajin² Jesús:

—Líi¹ fa'í³ líi²na ca la lí² ijúun²mo, jan²duu' lo jo cwocwuui²¹du'naa'.

³⁵ Joon gangó¹ Jesús ca nifugixu. Joon gatyii²¹a ni 'wó² joon gamii¹i tyani Dios Jmii²¹ wa'a ili² si'nee¹³mo 'e jo nii²¹ wúu¹ la lí² ili² 'e hora joon.

³⁶ La jee²¹² faa²¹a fo² do joon gajin²in:

—Ñu², tyi'nu-ñu jilaa²¹a ili², jo cwo²¹o 'e mó³oo wúu¹ la lí² 'elo. Pe jo cwo²¹o lí² la líi² jna, cwoli²-i la líi²i 'nu-ñu.

³⁷ Mo ngayuui¹³ do joon gacwéi¹ tún¹ li néei¹ tsá² tya'a joon mo gatyee¹²i joon nitee¹²i 'ido cwuu²¹mo. Joon gasii²¹i Jesús Tú³:

—Simón, ¿ti cwuu²¹mo'o? ¿Ti jo gali² 'e jo cwuu²¹mo'o jiiin¹³ coon²¹ hora?

³⁸ Unjnaa²¹-oo' joon fee¹³naa' Dios joon jo coon²¹ Satanás 'naa' too². 'E la ja²mo, náa¹ tyú² tya' alma tyii' 'e 'iin²¹²mo pe cuerpo-gi 'wo² si'ii¹-tsi.

³⁹ Joon gangó¹ Jesús tún¹, ngafee¹³i Dios tún¹ joon jin²in 'e nafaa²¹a do tún¹.

⁴⁰ Joon gacwéi¹ tún¹ joon gatsee²¹i tsá² tya'a tee¹²i cwuu²¹mo tún¹ 'wii¹³ unnii¹i do jni¹ jalicwuu²¹i. Joon jo ñii¹i 'ee ñii¹i.

⁴¹ Gangó¹ Jesús gati² 'ni¹ naa' joon mo gacwéi¹ tún¹ gajin²in:

—Cwocwuui²¹mo' no. Cwo'ii²¹ 'woo²¹oo'. Naliin¹mo jiiin¹³ la no 'wii¹³ nigacwá² hora. Ijaan²¹in 'in Ruu²¹i Tsá² ja'cwoo²¹o 'in 'oo¹o tsaá².

⁴² Raan²naa' no, moo²¹o' no. Ni joo¹-o 'in jaain²¹ jna —gajin² Jesús.

Tee¹ tsá² tyitsaai²¹² Jesús

⁴³ Faa²¹gi Jesús siin¹²in mo gacwéi¹ Judas, 'ii jaain²¹ jee²¹² 'in dyatuuin¹ tsá² tya'a. Joon jalii² coon¹³on 'in tsá² fúui¹ líli¹ 'in tyan¹ ñi² espadas coon¹³ 'in san¹ 'no³ mó². Jalii² to² tyu³ 'in tyu² to² tya' untsá² joongi to² tyu² jilee²¹ tsacøø¹³.

⁴⁴ Joon 'in Judas do, 'in gajaain²¹ Jesús, nigacwoo¹ coon²¹ li² jin²in:

—'In cu³uu ju² do 'ii 'i. Seen¹²naa' tá², ñuu²uu' tyá² lílí¹.

45 Joon mo gatyii²¹ a Judas joon gatyéen¹ in lí siin¹² Jesús joon gasii²¹: —Tifo², Tifo².

Joon gacuu²¹u ju² 'ido.

46 Joon tsifu gasaan¹² in 'in nitéin¹ do Jesús. Joon gatøø¹ tyitsaa²¹² mo Jesús

47 Pe jaain²¹ 'in téin² do gasø¹ ñi³ espada tya'a joon gaty² cataain²¹ loocwoo² tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² tya' untsá² nifu do.

48 Joon gasii²¹ Jesús 'in catyaa² do: —¿Ti niga'woo²¹naa' coon¹² ñi³ espada coon¹³ 'no³ 'mó² wa'a saan¹²naa' jna lawa jaain²¹ 'uun²¹?

49 La coon²¹ jmi²¹² siin¹²na coon¹³ 'naa' fu i'yíia² cwo¹ do joon jo-gi mo seen¹²naa' jna. Pe 'elo-o ili² joon itsín¹ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios.

50 Joon tsifu joon gacwiin¹ in 'in tsá² tya'a 'goo²¹o. Joon Jesús do gajaan¹o.

Gacwiin¹ in jaain²¹ simii²¹

51 Pe jaain²¹ simii²¹ 'in paai²¹ 'mi² taa²¹ ngóo¹ caluu lí ngóo¹ Jesús. Joon gasan² mo tsá² 'ii.

52 Joon tsifu joon gatú² 'ido 'e 'mi² taa²¹ do joon gacwiin¹o ti' ringúu¹ coonti.

Jesús tyani tsacøøi¹³

53 Joon gangajée¹ 'in tsá² do Jesús tyani 'in tyu² to² nifu tya' untsá² coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ coon¹³ tifo² tya' ley lí sícaain²¹.

54 Joon wíin²giXu ngóo¹ Tú³ caluu joon gatyii²¹ a 'ii tyi¹ ca'n^u tya' 'in tyu² to² nifu tya' untsá². Joon do-o gacwó²o coon¹³ 'láa² 'in néei¹ do untyaa¹ i yaai co' jí².

55 'In tyu² to² untsá² coon¹³ jilee²¹ tsacøøi¹³ néei¹ do 'noo¹o coon²¹ tsaa² tya' Jesús 'e 'nii¹ joon lisá² júu³ ijngaa¹² mo 'ido. Pe jo gatsaa²¹ a jiin¹³ coon²¹.

56 Tsu lí¹ fúui¹ 'in faa²¹ a júu³ tajuu²¹ tya' Jesús pe jo coon²¹ røø²¹ faa²¹ a la jaain²¹.

57 'Inlí¹³ garóon² on 'nii¹ 'ido coon¹³ júu³ tajuu²¹ jin²¹ in:

58 —Jna'a ninuu²¹u 'e jin² 'ino: “Jna ifiin³na 'e cwo¹ fee¹ no 'e nigajmaa¹² tsá² joon jee²¹² 'ni¹ jmi²¹² isaa¹³aa coon²¹ cwo¹ jon'on jma² tsá².” Júu³ joon ganuu²¹u tya' 'in tsá² no —jin² 'in tsá² tajuu²¹ do.

59 Pe jiin¹³ coon²¹ júu³ 'e tyaa¹ lo jo røø²¹ sí¹.

60 Joon garóon² on jee²¹² 'in tsá² do 'in tyu² to² nifu tya' untsá² joon gaunngii¹ Jesús:

—¿Ti jo 'ee ngii² coonti? ¿'Ee fo²o 'wii²¹² tyi¹ no?

61 Pe lí goon²¹ gajaan¹ tii² Jesús. Jo 'ee gañii¹ coonti. 'In tyu² to² nifu tya' untsá² do gaunngii¹ tún¹ jin² in:

—¿Ti 'nu-u Cristo, 'in Joon¹ Dios nicwaa¹³?

62 Jesús-gi gasii²¹ 'ii:

—Jna-gi 'i. Joon imáa¹naa' 'in Ruui²¹ Tsá² tyiin¹ lí' caai²¹ Dios Jmi²¹ tsaa¹. Joongi ijó¹ jee²¹² jní¹ lí' yu¹.

63 Tsifu joon ga'gii¹ sín¹³ in 'in tyu² to² untsá² do joon gajin² in:

—Jo 'néi¹gi 'in jma² júu³ røø²¹ no.

64 Ganuu²¹o' jilee²¹na' xiiala nigaungøøi¹ 'ino Dios coon¹³ júu³ tya'a. ¿'Ee lí²naa' 'e jmoo²¹o' coon¹³ 'ino?

Joon jilee²¹ mo gajin² in 'e 'ná¹ júun² mo Jesús.

65 Joon 'inlí¹³ ga'láa² 'wii²¹² 'ñii¹ Jesús. Gajni¹ unni² 'ido joongi poo¹ i Jesús joon sii²¹ 'ido jin² in:

—Faa¹³du'u, ¿'iin 'in gapooi¹ 'nu?

Joon ga'láa² 'wii²¹² 'ii¹³ jnoo¹o mooni² Jesús.

Jo røø¹ i Tú³ 'e cwii¹ mo Jesús

66 Ca tí² 'wii²¹² 'iityi¹ siin¹² Tú³. Joon gatyii²¹ a jaain²¹ jee²¹² 'in jmoo¹o 'ee gø² 'in tyu² to² nifu tya' untsá² do.

67 Joon mo ganí² i Tú³ 'e siin¹² in do untyaa¹ 'ña'a co' jí² joon gajaan¹ jøø²¹ i joon gajin² in:

—Ngí² 'nu jon coon¹³ Jesús tsá² Nazaret.

68 Pe Tú³ gi jo garøøi²¹ jin² in:

—Jo cwii¹na 'ino. Jo ñí³ii 'ee 'e fo²o no.

Joongi gacwo¹í¹o lí' 'oo¹ lí tsataai² tsá². Joon ga'oo¹o tuuitsáa².

⁶⁹ 'In tsamí² do gajóø²i Tú³ tún¹ joon gasii²¹i tún¹ 'in téein² do:

—Jaain²¹ tsá² tya' 'ido-o 'in tsañuu¹ lo.

⁷⁰ Pe jo garóø¹i Tú³ tún¹. Jee²¹² catá²-a tún¹ 'in téein² do gasii²¹i tún¹ Tú³:

—La ja²mo, 'nu-u jaain²¹ 'in tya' 'ido tsu 'in seein²¹ Galilea 'nu, joongi la faa²¹ 'ido-o la joon foo²¹ 'nu.

⁷¹ Joon ga'láa² Tú³ 'wii²¹² faa²¹a 'laa²¹ 'ée¹i Dios jin²in:

—Ni Dios jo cwii¹na 'in tsañuu¹ no 'in 'ée¹naa' no.

⁷² Joon tsifu gati² tún² naa¹³ ga'oo¹o tuuitsáa². Joon gati²-tsi Tú³ do 'ee nigasii²¹i Jesús 'ii: “La jo-gi mo 'oo¹o tún² naa¹³ tuuitsáa² jo røø²¹u 'e cwii¹u jna 'ni¹ naa¹³.” Joon mo gati²-tsi Tú³ 'elo joon gatyí²o.

15

Jesús tyani Pilato

¹ Mo gajná² joon, joon 'in tyu² to² tya' untsá² galicaain²¹ tún¹ coon¹³ jileei¹³ tsacøøi¹³ coon¹³ 'in tifo² tya' ley coon' jileei²¹ tsacøøi¹³ 'in tyiin²gi. Joon ngajée¹i Jesús siñuu¹mo joon gan-gajaan¹²in tyani Pilato.

² Joon gaunngii¹i Pilato Jesús:

—¿Ti 'nu røøi¹³ tya' tsá² Israel?

Jesús-gi gañii¹i:

—'E joon foo²¹gi 'nu.

³ Jileei²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² ga'ni¹i Jesús liili¹.

⁴ Joon gaunngii¹i Pilato Jesús tún¹ jin²in:

—¿Ti jo 'ee ngii¹²i coonti? Jóø²du'u xiiala 'ni¹i 'nu liili¹.

⁵ Pe jo gañii¹i Jesús coonti. 'Wii¹³ joon lí¹ tsa'goo²¹-tsi Pilato.

Sii¹in tsacøøi¹³ ijúun²mo Jesús

⁶ La nití²i Pilato 'e láa²i jaain²¹ 'in 'yuui² 'nuñi³ la jee²¹² 'e tí² jmii²¹² joon.

Joon galáa²mo jaain²¹ 'in muui¹ 'in tsá² do.

⁷ Joon 'yuui² 'nuñi³ jaain²¹ 'in sii²¹ Barrabás, 'ii jee²¹² 'in nigajngaai¹²gi tsá² coon²¹ lí nigatíin¹in coon¹³ tsaa'to².

⁸ Joon gangalín² tsá² joon gamii¹i tyani Pilato 'e jmá¹ 'ido 'e la tisi².

⁹ Pilato-gi gañii¹i:

—¿Ti 'iin²¹²naa' 'e láa²na Røøi¹³ tya' tsá² Israel?

¹⁰ Jin² Pilato la no 'wii¹³ lí³o 'e gajaan¹²in 'in tyu² to² tya' untsá² Jesús 'wii¹³ tsiuwú¹mo tya' Jesús.

¹¹ Pe 'in tyu² to² tya' untsá² do nigasii²¹o Pilato 'e tyu²gi wa'a láa¹i 'ido Barrabás.

¹² Joon gaunngii¹i tún¹ Pilato:

—¿'Ee 'iin²¹²naa' lí² coon¹³ 'in sii²¹ Røøi¹³ tya' tsá² Israel lo?

¹³ Joon gañii¹i tsá², 'oo¹o tá² liili¹ jin²in:

—¿Téen¹in 'ido tsaa' crúu¹³ no!

¹⁴ Gasii²¹ Pilato tún¹ 'in tsá² do jin²in:

—¿'Ee gó² nigajmaa¹a 'inlo?

Pe 'in tsá² do gañii¹i tún¹ tá² liili¹ jin²in:

—¿Téen¹in 'ido tsaa' crúu¹³ no!

¹⁵ Joon 'wii¹³ 'iin²¹²in Pilato ján² røø²¹ coon¹³ 'in tsá¹ do joon galáa²mo Barrabás joongi gatyu²u to² pòo²i Jesús joon gajaan¹²in 'ido wa'a téen¹in tsaa' crúu¹³.

¹⁶ Mo ngayuui¹³ joon, joon gatyii¹mo 'láa² Jesús tyani Pilato joon gangajée¹i 'ii tyi¹ tya' røøi¹³ lí sii²¹ Pretoria. Joon gauncaain²¹ ce jileei²¹ 'láa².

¹⁷ Joon tyii²¹i Jesús coon²¹ 'mi² yóoin² nuu² la lí¹ 'e tyi² røøi¹³. Coon²¹gi corona lí² jmaai² tóon¹ gaton¹ mootyí² Jesús. Coon¹³ la joon ga'láa² 'wii²¹² luu²¹i Jesús.

¹⁸ Joon ga'láa² tsá² do 'wii²¹² 'aa²¹i Jesús jin²in:

—¿Viva Røøi¹³ tya' tsá² Israel! ¿Wóo²-o cwoseein²¹!

19 Joon coon¹³ 'no³ sii² cwaa²¹ gapó² mootyi² Jesús joon gañí¹i Jesús.

20 Mo ngayuui¹³ gaungøøi¹ la no joon gatyí³o 'a 'mi² yóoin² nuu² do joon gaci¹i tún¹ Jesús siin³in do-o. Tsifu joon gatyí¹mo Jesús itéen¹in 'ido crúu¹³.

Taain¹ tsá² Jesús tsa¹ crúu¹³

21 Jaain²¹ tsá² seein²¹ Cirene sii²¹ Simón, jmii²¹ Alejandro coon¹³ Rufo, najaa¹²i li tsajmaa¹a to². Joon mo gangí¹i do 'in 'láa² do gatyú²u to² 'ido wa'a coon²¹ crúu¹³ tya' Jesús.

22 Joon gangajée¹i Jesús fu coon²¹ li sii²¹ Gólgota, coon²¹ li 'øøi²¹-tsi tsá² sii²¹ Mootyi² 'Lí²¹².

23 Joon gacwo¹o 'ido Jesús vino caai¹³ jmí³ 'mó² sii²¹ mirra pe Jesús-gi jo ga'un²un 'edo.

24 Joon gateen¹in tsa¹ crúu¹³ do. Joon 'in 'láa² do gajmaa¹a jmaai²xu siin³ Jesús. Gacoo¹o 'iin lí¹i la jaain²¹ do.

25 'Iin² ñú³ ningóo¹ mo gateen¹in Jesús tsa¹ crúu¹³.

26 Joon gataan¹an coon²¹ júu³ yu¹ tyi² Jesús 'e faa²¹a 'e ga'ni¹i Jesús. Faa²¹a la lo: “Róøi¹³ tya' tsá² Israel 'ino.”

27 Caan²¹mo gataain¹ Jesús tsa¹ crúu¹³ coon¹³ gáí¹ 'uun²¹, jaain²¹ lí¹ caai tsáa¹ jaain²¹gi lí¹ caai²¹ tooin²¹².

28 La joon 'e gatsín¹ 'e jin² ni jí² tya' Dios: “Gaun¹i³in tsá² 'ii jee²¹² 'in gó².”

29 Jileei²¹ 'in ngí¹i do gají²mo Jesús joon gajøø²¹ø mootyi¹i jin²in:

—'Nu-u 'in ifin¹ cwo¹ do joon jee²¹² 'ni¹ jmí²¹² ijmáa³o'o tún¹,

30 laai²¹² 'wo'o no. Cwúui¹ tsa¹ crúu¹³ no.

31 La joon jon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo' tya' ley gaungøøi¹ Jesús sii²¹i ruu²¹i:

—Galáa²mo 'in xeei²¹ joon 'ña'gi jo lí² láí¹ 'ña'a.

32 Wana ganee²¹e' gajngaa¹i tsa¹ crúu¹³ tya'a 'ña'a joongi lí² jo¹o lí²na' 'e 'ii-o Cristo, Róøi¹³ tya' tsá² Israel.

Joon cagi 'in gataain¹ crúu¹³ coon¹³ Jesús gají²mo 'ii.

Jún¹mo Jesús

33 Mo gati² tyiañi¹ galinuu²¹ coonti ca 'iin² 'ni¹ ca'lóo².

34 Mo gati² 'e hora joon ga'oo¹o Jesús jin²in:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? ('E 'øøi²¹-tsi jin²in: Dios tyia, Dios tyia, ¿'ee lí¹ nigatíu¹³u jna?)

35 'Inlí¹³ 'in téein² do niganúu²un joon gajin²in:

—Núu²duu', nitø¹ø Elías.

36 Joon gangó¹ jaain²¹ cwiin¹in. Mo ngayuui¹³ gaun'laa²¹ coon²¹ esponja coon¹³ vino tiin²¹ joon gauntyii²¹ coon nii²¹² sii² gacwo¹o Jesús. Joon gajin²in:

—Jaan²duu', nee²du' wana jó¹ Elías jaxáa¹i 'ino.

37 Tsifu joon ga'oo¹o Jesús coon²¹ naa¹³ tá² líli¹ joon gajún¹mo.

38 Joon coon²¹ 'mi² 'íi¹ inuu cwo¹ fee¹ do ga'gí²¹ coonti tún² fóo¹³. Tí² yu¹ joongi ca tí² 'wii²¹² ga'gí²¹.

39 Joon 'in tyu² to² 'láa² romano 'in siin¹² tyani lí¹ taain¹ Jesús do mo gani²¹ xiiala ga'oo¹o Jesús joongi xiiala gajúin¹ 'ido joon gajin²in:

—'E la ja²mo, 'in tsañuu¹ lo Joon¹ Dios 'i.

40 Coon²¹ lí¹ téein² tsamí² wíin²gi gajøø²ø. Jee²¹² 'ii siin¹² María Magdalena joongi María sáa³ Jacobo 'in xuui²¹²gi Sé³. Joongi siin¹² Salomé do.

41 'In tsamí² lo nigangí¹ coon¹³ Jesús. Joongi nigajmaa¹a 'e dø¹ 'ido la 'íi²¹² gangí¹ Jesús Galilea. Joongi fúu¹mo tsamí² 'in téein² do 'in gan-galín² coon¹³ Jesús Jerusalén.

Ga'á¹mo Jesús

42 Joon la xuu tiin¹xu 'wii¹³ 'e jmí²¹² tya' 'e tyaa¹ tyú² ('øøi²¹-tsi tsá² cwoon¹ 'ló¹ jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²)

43 joon gajó² Sé³, tsá² seein²¹ coon fuu²¹ sii²¹ Arimatea. 'In Sé³ no jaain²¹ jee²¹² tsacøøi¹³ joon jaain²¹ tsá² 'in

siján¹an jmi²¹² mi tyu² Dios to². Jo 'goo²¹o coonti. Ga'í¹ 'ido tyani Pilato joon gami¹o cuerpo tya' Jesús.

⁴⁴ Pilato do ganga'goo²¹-tsi 'e najún¹mo Jesús jmoonoo. Joon gatø¹ø 'in tyu² to² 'láa² do gaunngi¹i wa'a jo¹o gajúun²in.

⁴⁵ Mo gajin² 'in tyu² to² 'láa² do 'e jo¹o gajúun²in joon gacwoo¹ Pilato cuerpo tya' Jesús 'e cón² Sé³ do.

⁴⁶ Tsifu joon galó² Sé³ do coon²¹ 'mi² taa²¹ tyú². Joon gaxía² cuerpo tya' Jesús joon gacin¹in 'e 'mi² taa²¹ do. Joon gataan¹²in coon²¹ tsi 'aan¹ li² coon²¹ tsaá' xá¹. Joon gasii²¹i coon²¹ cuun²¹² 'ootoo²¹ 'aan¹ do.

⁴⁷ Joon gani²¹ María Magdalena coon¹³ María sáa³ Sé³ li ga'ái¹ Jesús do.

16

Mo gajin¹in tún¹ Jesús

¹ Mo gangi¹i jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² joon María Magdalena coon¹³ Salomé coon¹³ María sáa³ Jacobo galó² jmi²¹ jmafuu²¹ 'e tsaxee¹ tya' Jesús.

² Joon 'áa³ jmi²¹² 'láa² 'wii²¹² semóo¹³, mo ga'yeei²¹ ñi¹, tyalín² li ga'ái¹ Jesús.

³ Sii²¹i ruu²¹i:

—¿'iin 'in jan¹ 'e cuun²¹² 'e jni¹ 'oo'aa¹ do? —sí²¹i.

⁴ Pe mo gani²¹ jo 'e cuun²¹² fee¹ li do. Jo si²gi 'áan³ tya'.

⁵ Mo gangatáa¹i tsi too²¹ 'aan¹ do gani²¹i jaain²¹ simii²¹, taa²¹ siin³ liili¹, tyín¹in li' caai²¹ 'aan¹ tsáa¹ do. Joon gafoo¹mo 'in tsamí² do.

⁶ Pe 'in simii²¹ dogi gasii²¹i 'ii:

—Jo foo¹³naa'. 'Naa²¹naa' Jesús tsá² Nazaret 'in gatein¹ tsá² tsaá' crúu¹ do. Pe nigajin¹o. Jo 'yuui²gi lo. Jóø²duu' li ga'ii²¹ do.

⁷ Cwolin²naa', cwosí¹³ii' tsá² tya'a coon¹³ Tü³ 'e tsáa¹a Jesús nifugi tyii' fu Galilea. Joon do-o imáa¹naa' 'i jiin¹³ la nigajin²in.

⁸ Joon gangalín²mo cwiin¹in li roon¹ 'aan¹ do 'wii¹³ jleei¹ gafoo²¹i

liili¹. Jo 'iin gasii²¹ coonti jiin¹³ jaain²¹ 'wii¹³ gafoo²¹i liili¹.

Jesús gajnee¹in tyani María Magdalena

⁹ Mo ngayuui¹³ joon 'e gajin¹ Jesús, mo gajná² 'e ga'láa² 'wii²¹² semóo¹ do joon gajnee¹in Jesús 'láa² 'wii²¹² tyani María Magdalena, jaain²¹ tsamí² 'in ga'woo¹i Jesús dyái¹ 'in 'lii' alma tya'a.

¹⁰ Joon 'ido-o gangóo¹ ngasii¹²i 'in nigangi¹ coon¹³ Jesús. Joon do-o taai¹ xuui²¹²-tsi joon ci²o.

¹¹ Joon mo ganúu²un 'ii 'e seen²¹mogí Jesús joongi 'e niganii²¹mo 'in tsamí² do 'ii jo gajo¹ galí²i 'e jin² 'in tsamí² do.

Gajnee¹in tyani gáí¹ tsá² tya'a

¹² Mo ngayuui¹³ joon gajnee¹in Jesús xiia²¹gi líi¹ tyani gáí¹ tsá² 'in ngaliin¹ coon²¹ tya'i fu¹.

¹³ 'Ii-gi ngalín²mo ngasii¹²i tsá² tya' Jesús pe jon'gi júu³ tya' 'ii jo¹ galí²i.

Sii¹i Jesús ji dyajaain²¹ tsá² tya'a

¹⁴ Mo licíin²¹xu joon gajnee¹in tún¹ Jesús coon²¹ li néei¹ 'in dyajaain²¹ tsá² tya'a gø²ø. Joon gaunngi¹i tsá² tya'a do xiiala li' 'e jo jo¹ líi² 'ido, joongi 'waa²¹-tsi 'ido tsu 'wii¹³ jo jo¹ galíi² la jileei²¹ 'in gasii²¹i 'ii 'e nijiin¹ Jesús.

¹⁵ Joon gajin' Jesús sii²¹i tsá² tya'a: —Cwolin²naa' la 'ui fu juncwii²¹. Síi¹³ii' jileei²¹ tsá² júu³ tyú² tya' xiiala itiin¹³ tsá² tyani Dios.

¹⁶ Joon jileei²¹ 'in jo¹ líi² 'e júu³ tyú² do joon 'in sáai² jmi²¹ itiin¹³mo 'i. Pe 'in jo jo¹ líi² li 'lii³ itsáa¹a.

¹⁷ Joon 'in jo¹ líi² ijmáa¹a 'e li² lo: Coon¹³ 'ii²¹ tyiajna i'wooi²¹ jileei²¹ 'in 'lii³ taai² almas tya' tsá². Joon ifaa²¹o jmi¹ xiia²¹.

¹⁸ Joongi isaan²¹in coon¹³ cwoo²¹o mii²¹ pe jo ijmá¹ 'nii²¹ tya'a. Joongi wana 'uun²¹ 'ootyí² jo ijmá¹ 'ii²¹. Joongi táan¹an cwoo²¹o tya' 'in tsat-saa¹³ joon 'láa²mo 'i.

Mo gasoo¹o Jesús fu ñu'fú²

19 Mo ngayuui¹³ gafee²¹i Jesús tsá² tya'a do joon ganga²mo Ña'ñu¹u' Jesús fu ñu'fú². Joon do-o gan-gacwaa²¹ li' caai²¹ Dios Jmii²¹ tsáa¹.

20 Joon ga'woo²¹mo tsá² tya'a ngasii¹²i tsá² xiiala itiin¹³ tsá² la caan²¹mo. Joon coon¹³ 'ña'a Jesús 'e uncoon¹³on. Joon coon¹³ milagro 'e jmoo¹o tsá² tya'a litsáai¹-tsi tsá²'e jo¹o júu³ tya' Jesús. Amén.

Júu³ tyú² 'e gajmaa¹a San Lucas

Prólogo

1 Fúu¹mo tsá² nigataan¹an ni mo'ji² la galí² jilaa²¹ 'e nigalí² jee²¹² jna'.

2 Joon 'in tsá² 'in niga'e¹e jna' niganii²¹o ca la mo 'wiin²¹² joon gatyaa¹o júu³.

3 La joon jon jna nigacoon²¹oo cwáain¹ coon²¹ tún² ca la mo 'wiin²¹². 'Wii¹² joon líi²na 'e tyú²-u 'e tóon¹³oon ni mo'ji² jilaa²¹ la lí² 'e nigalí².

4 La joon jmáa³aan tsá² tyú¹ Teófilo 'e litsáai¹-o' 'e la ja²mo jilaa²¹ júu³ 'e niga'e² tsá² 'nũ.

Jaain²¹ ángel jmoo¹o júu³ iliseein²¹ Wó³ saa¹i tsá² jmü²¹

5 La jee²¹² líi¹i Herodes róøi¹³ fu líi¹ sii²¹ Judea seein²¹ jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Zacarías. Líi¹i tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ Abías. Tsamí² tya'a sii²¹ Elisabet. Jaain²¹ jún² tya' 'líi²¹² Aarón 'ii.

6 Jiwáa²mo do tyú¹mo tyani Dios i. Joongi jmaa¹a jilaa²¹ tíisi² coon¹³ jilaa²¹ to² tyú² Dios. Jo 'e tsaa² tya'a sá².

7 Jo 'in xuui²¹² tya'a seein²¹ tsu 'wii¹³ Elisabet do jo lí² tsatyéen¹in. Joongi nitsáa²mo jiwáa²mo.

8-9 Cafu mo líi¹i Zacarías untsá² tyani Dios gatíi² tsajiin²¹ fuusún² ni altar tya' Dios. Gatíi² tsajmaa¹a 'elo jiin¹³ la tíi²si² 'e jmoo¹o untsá² do. Gacoo¹o untsá² 'iin²¹²in litsáai¹-tsi 'ee to² ijmáa¹a. Joon mo gatí² 'ii²¹ gaí² Zacarías cwo¹ tya' Dios do 'e tsajiin²¹ fuusún².

10 Jileei²¹ 'in catyaa²gi do gajaan¹an caluu faa²¹a júu³ tyú².

11 La tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Dios Jmii²¹ siin¹³in líi¹ tsáa¹ 'e líi¹ juun¹un fuusún².

12 Mo gajnéi¹ 'in ángel do 'áa¹mo gafooi²¹ Zacarías jiin¹³ jo ñii¹ 'ee jmáa¹a.

13 Joon 'in ángel do gajin²in sii²¹i 'ii: —Jo foo¹³o, Zacarías, tsu Dios niganúu²o júu³ tyú² tyi'i. Itsatyéen¹³mo tsamí² tyi'i jaain²¹ yuun²¹. Joon un-sii²¹o' 'o Wó² 'ii.

14 Líi¹ tyuu¹³u jløø¹³mo' 'o 'wii²¹² tya'a. Fúu¹mo 'in jløø¹³mo 'e galiseein²¹.

15 Tsu 'in yuun²¹ tyi'i do 'in lityú¹mo tyani Dios. Jo 'e 'uun²¹un coonti jon' vino jon'gi máa¹. Joon ca la mi liseen²¹mo un'øø¹²mo Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii.

16 Joon coon¹² júu² tya' 'o fúu¹mo tsá² seein²¹ Israel ici²o coon¹³ 'Ña'ñu¹'u' Dios tya'a.

17 'In Wó³ no tsáa¹a jée¹gi lagi Ña'ñu¹'u' ijmáa¹a la gajmaa¹a Elías. Joon 'ii²¹ tya' 'ii ijmáa¹a 'e jileei²¹ tsá² coon¹³ jón¹on iliseein² mo tyú². Joon 'in jo mo nuu¹³ ninuu¹o júu² røø²¹. Joon la joon tya¹ tyú² tya'a tsá² 'ii²¹mo Ña'ñu¹'u' —jin² ángel do.

18 Joon Zacarías do gaunngüi¹ 'in ángel do:

—Xiiala ijmáa²aa 'e iun'øø¹²na 'elo tsu 'áa¹mo nitsaa¹moo la joon tsaamí² tyiia jon.

19 'In ángel do gañii¹:

—Jna-a Gabriel. Siin¹³moo tyani Dios. 'Ii gasii¹in jna 'e fuu²¹²uu 'nũ. Joongi 'e jmáa³aa 'nũ júu³ jilaa²¹ júu³ tyú² lo.

20 Pe nano jo lí² foo¹³gi' ca gatsín¹ jilaa²¹ júu³ lo tsu jo gajo¹ líi²u'u júu³ tyiia. 'E júu³ lo 'ná¹ tsín¹ mo gatí² 'ii²¹ tya'a.

21 La 'ii²¹² joon 'in tsá² catyaa² téein² caluu²¹²-u sijéen¹³mo Zacarías. Líi¹ tsa'goo¹-tsi 'wii¹³ líi¹ gali'ii²¹²i inuu¹ cwo¹ do.

22 Pe galili²o 'e nigajøø² coon²¹ líi² tsu 'wii¹³ mo gacwa'ii¹ jo lí² faa²¹gi. Joon gajmaa¹a líi² coon¹³ cwo²¹o tsu jo lí² faa²¹gi.

23 La tsifu joon mo gatsín¹ to² tya'a 'e cwo¹ do ganga²mo fu tya'a.

24 Mo gangüi¹giXu jmü²¹² joon gacán¹mo tsamí² tya'a yuun²¹. Joon

gajaan¹o in^{uu}, jo gacwa^hi ce gatsin¹ 'ñeei² sii²¹. Gajin²in:

25 —Ña'ñu¹o' nigajmaa¹a coon²¹ 'e tyú² tyiia joon nigatyí³o fa^hi²¹ tyiia tyani tsá².

Jaain²¹ ángel jmoo¹o júu² iliseein²¹ Jesús

26 Ningóo¹ jnúui² sii²¹ 'e tyéein¹ Elisabet do y^{uu}n²¹ mo gasii¹in Dios 'in ángel Gabriel do fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Nazaret li náa¹ Galilea.

27 Ngafee¹³i jaain²¹ simí² sii²¹ María. 'Ido-o náa¹ júu³ tya'a coon¹³ jaain²¹ tsañ^{uu}¹ sii²¹ Sé³. Sé³ do jún² tya' 'li²¹² David 'ii.

28 'In ángel do gangatyéein¹ li tyín¹in 'in simí² do. Joon gajin²in:

—i'Aa²¹²mo'o fuu²¹²uu 'nu! Nigauncwai² Dios 'nu lí¹gi lagi jileei²¹ tsamí² —jin² ángel do.

29 Mo gani²¹ María 'in ángel do lí¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon ga¹i¹-tsi 'ee 'øi¹²¹-tsi 'e júu³ do.

30 Joon 'in ángel do gasii²¹i 'ii:

—Jo foo¹³o, María. Nigajmaa¹a Dios coon²¹ 'e tyú²-u tyi'i.

31 Cwoliñi¹²in icaan²¹²mo'o y^{uu}n²¹ joon liliseein²¹ jaain²¹ y^{uu}n²¹ tyi'i 'e unsii²¹o'o JESÚS.

32 'In lifee¹mo 'ii. Ilisii²¹ Joon¹ Dios 'in feei¹gi. Joon Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ icwo²o 'ii 'án³ li gatyú² jún² tya' 'li²¹² y^{uu}¹³ tya'a David to².

33 Iliin²in røø¹³ tya' jileei²¹ tsá² Israel coon²¹ tøø²mo. Jo tyee²¹ 'ii²¹ tya'a coonti.

34 Joon gaunngii¹i María 'in ángel do:

—¿Xiiala ilí² 'elo, tsu jo 'in ñ^{uu}¹ tyiia seein²¹?

35 'In ángel do gajin²in:

—Ijoo²¹o Espíritu Tyú² tya' Dios tyi'i. Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios, 'in feei¹gi, icaan²¹un y^{uu}n²¹, tsu 'wii¹³ joon ilicwaa³mo 'in y^{uu}n²¹ do. Joon ilisii²¹ Joon¹ Dios.

36 Iliseein²¹mo jon jaain²¹ y^{uu}n²¹ tya' ruu²¹u Elisabet fiin¹³ nitsáa¹mo. Jin² tsá² 'e jo lí² caain²¹ y^{uu}n²¹ pe

nano ningóo¹ jnúui² sii²¹ 'e tyéein¹in y^{uu}n²¹.

37 Tsu 'wii¹³ Dios ce jilaa²¹-a lii¹i —jin² 'in ángel do.

38 María do gajin²in:

—Lo-o siin¹³na 'e jmáa³oo jilaa²¹ to² 'e tyu² Ña'ñu¹u'. Cwali²-i la lí¹ 'e nigasii²¹i jna.

Mo ngayuui¹³ joon gatúu²mo 'in ángel do 'ii.

Tsafeei¹³ María ruu²¹i Elisabet

39 Jee²¹² jmii²¹² joon María do gangóo¹ la jmoonoo coon²¹ fuu²¹ ná¹ jee²¹² moo²¹. Coon²¹ fuu²¹ náa¹ cwoo¹³ 'wó² sii²¹ Judea.

40 Mo gatyí¹a tya' Zacarías do gafee¹i Elisabet.

41 Joon mo ganúu² Elisabet do júu³ tya' María do joon 'in y^{uu}n²¹ 'yuui tu²u gajøø²i.

42 Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios ga'ii²¹ Elisabet do. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a coon¹³ júu³ tá²xu, jin²in:

—Nigauncwaa¹³ Dios 'nu lí¹gi lagi jileei²¹ tsamí². Joongi nigauncwaa¹³ Dios y^{uu}n²¹ 'in tyéen²un.

43 ¿'lin jna wa'a jó¹ sáa³ Ña'ñu¹o' jafee¹³i jna?

44 La tsifu mo ganúu³uun júu³ tyi'i 'in y^{uu}n²¹ tyiia lo gajøø²¹i jløø¹³mo nu' tu³uu.

45 Jløø¹³mo'o 'e nicalitsáa¹mo-'o'o 'e tyú²-u 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' 'e nigajin²in.

46 Joon María do gajin²in:

Fee¹mo Ña'ñu¹u' 'áai¹.

47 Joon jløø¹³moo coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o Dios 'in jmoo¹o tiin¹³na.

48 Dios nigacón² cwáain¹ 'e tañí² jna.

Tsu fúu² nicalí¹i jna 'in jmoo¹o to² tyu²u.

Pe jilaa²¹ jmii²¹² li ngóo¹gi jilee²¹mo tsá² iuntyú¹mo jna.

49 Tsu Dios 'in jmii²¹²gi-tsi nigajmaa¹a coon²¹ to² fee¹ tyiia.

Jiin¹³ 'ii-o 'in tyú¹mo.

50 'Woo²¹-tsio tya' ce jileei²¹ 'in un'goo²¹ 'ii la tsá² seein²¹ nano lagi tsá² 'in nogi iliseein²¹.

51 Jilaa²¹ to² fee¹ jmoo¹o Dios.
'In jmaa¹ jløøi¹³ yaai tyaní¹³i ga'aa¹o
fa'ii²¹.

52 Ga'woo¹mo Dios tsá² 'in tyín² 'án³
tya'a.

Joon jileei²¹ 'in tsá² 'wói¹ gasaa²¹mo.

53 'In sityéein¹³ jmii²¹² gaunrøø²¹mo
Dios 'ii coon¹² 'e tyú²-u.

Pe 'in tsá² sá² cuu² gasii¹in líi²mo.

54 Gauncoon¹³o tsá² Israel 'in jmoo¹o
to² tyu²u.

55 Fúu² galíi²i 'in jo ga'ín¹-tsi júu³
ga'ii¹ 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' Abra-
ham coon¹³ jileei²¹ jún² tya'a
coon²¹ tøø²mo
—jin² María do.

56 Gaai²¹ sii²¹gi gajan¹ María
coon¹³ Elisabet do. Mo ngayuui¹³
joon ganga²mo fu tya'a.

Galiseein²¹ Wó² saai¹ tsá² jmii²¹²

57 Mo gatsín¹ jmii²¹² 'e Elisabet
do 'ná¹-a liseein²¹ jóon¹on. Joon
galiseein²¹mo.

58 Joon líi¹ jløøi¹³ jileei²¹ tsá²
néei¹ tyan' coon¹³ jileei²¹ ruu²¹i
mo ganúu² 'e tyú²-u 'e nigajmaa¹a
Ña'ñu¹u' tya'a.

59 Mo gatí² jñá² jmii²¹² gatí² 'ii²¹
i'ii²¹in 'in yuun²¹ do lí² jiin¹³ la tñisi².
Jmii²¹² joon 'in tsá² jalín² tí² jmii²¹²
galíi²in lísi²¹ 'in yuun²¹ do la sii²¹
jmii²¹.

60 Pe sáa³o gajin²in:

—Jon' la joon, 'ná¹-a lísi²¹ Wó³-o.

61 'In catyaa² do jo cwoo¹ júu³,
jin²in:

—Pe jiin¹³ jaain²¹ tsacøøi¹² tyi'i jo
sii²¹ la joon —jin².

62 Joon gajmaa¹a lí² coon¹³ cwoo²¹o
tya' jmii²¹ yuun²¹ do 'ee 'iin²¹²in lísi²¹
yuun²¹ do.

63 'I-igi gamii¹i coon²¹ mo'ji². Joon
gataan¹an ni do 'e lísi²¹o Wó³.
Ganga'goo²¹-tsi jilee²¹mo. La tsifu
joon galí²-i gafaa²¹ Zacarías do.

64 Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios.

65 Coon¹³ 'e lo-o gafoo¹mo jileei²¹
'in néei¹ la 'ui tsaa' moo²¹ lí sii²¹ Judea

do. Tyaa¹ júu³ jee²¹² 'ii jilaa²¹ 'e ni-
galí².

66 Jileei²¹ 'in nuu¹un 'elo gacón²
cwáain¹. Joon gajin²in:

—¿'Ee ilíin² 'in xuui²¹² no? Tsu 'e la
ja²mo uncoon¹³ Ña'ñu¹u' 'ii.

Júu³ gafaa²¹ Zacarías

67 Joon Zacarías, jmii²¹ 'in Wó³ do,
røøi¹ Espíritu Tyú² tya' Dios gafaa²¹a
júu² tya' Dios. Jin²in:

68 Untyú¹mo Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ tya'
tsá² Israel.

Tsu nigauncoon¹³ tsá² tya'a joon
gauntiin¹³mo jna'.

69 'Líi²¹² David gajmaa¹a la to² tyu²u
joon nigatyii¹²mo Dios jaain²¹
jún² tya'a 'in pín²gi 'e ijmáa¹a
tiin¹³ jna'.

70 La joon júu³ ga'ii² 'wii²¹² tya' tsá²
tyú¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² ca
líi²¹².

71 Ga'ii² júu³ itiin¹³ jna' tya' jileei²¹ 'in
'eei¹ jna'.

Joon i'wóo¹i jna' ja'cwoo²o jileei²¹ 'in
'iin²¹²in jmeei²¹ jna' jilaa²¹ 'e
gó².

72 Dios ga'ii²o júu³ tya' 'líi²¹² tsacøøi¹²
tyi' 'e fúu² ilíin¹ Dios 'ii.

Jo 'ín²-tsi 'e júu³ tyiin² do 'e nigaj-
maa¹a coon¹³.

73 La lo-o 'e júu³ ga'ii² Dios tya' 'líi²¹²
yu¹³ tyi' Abraham:

74 Gacwo²o 'ii²¹ 'e tiin¹³na' 'e lí²-i
tsáa¹mo-tsi' 'ii.

Jo cu²-tsi' coon¹³ 'in 'eei¹ jna'.

75 Joon lí²-i jmoo²¹o' jilaa²¹ to² tyu²u
coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú²-u la 'ii²¹²
sáan³an'.

76 Joon 'nu-u, yuun²¹ tyiia, iunsii²¹ tsá²
'nu jaain²¹ tsá² 'in cwó¹ júu³ tya'
Dios 'in feei¹.

Joon 'nu-u icwoo²o nifu itya²a tyú²
tsá² i'ii²¹mo Ña'ñu¹u'.

77 Joon la joon litsáai¹-tsi tsá² tya'a
xiiala itiin¹³ Dios tsá² mi 'ín²in
tsaa² tya'a.

78 'Wii¹³ fúu² líi² Dios jna' joon
gasii¹in jóon¹on 'in nigajmaa¹a
jná² joo²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹
lí ngii²¹i'.

79 Nigajná² joo²¹ tya' jileei²¹ 'in néei¹
li nũ²¹,
joongi 'in néei¹ li 'í¹ foo¹³ 'mó¹.
Joon lí²-i linee^{21e} xiiala ngii²¹ⁱ 'e
tyú²-u tyani Ña'ñũ^{1u},
jin² Zacarías do.

80 Joon 'in xuui²¹² Wó³ do
gacwán^{1mo}. Joon gali'øø^{21mo-tsi} 'áai¹
jilaa²¹ 'e 'iin²¹² in Dios. Joon gatéein²
coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ ca gatsín¹
jmi²¹² 'e 'ná¹ licwii¹ in tsá² Israel 'ii.

2

Galiseein²¹ Jesús

1 Jee²¹² jmi²¹² joon 'in tsa² to² tyín¹
Roma sii²¹ Augusto. Joon 'in Augusto
do gaty^{2u} to² 'e tsataai² tsá² ni jí² ce
jileei²¹ tsá² 'in seein²¹ coonti.

2 'E jí² lo nifu galáa² 'wii²¹² gaj-
maa^{1a} mo lí¹ Cerenio to² fu li sii²¹
Siria.

3 Jilee^{21mo} tsá² 'ná¹-a tsalín² fu
goo^{1o} 'e tsataai² ni jí².

4 'Wii¹³ joon gacwo¹ⁱ Sé³ fuu²¹
Nazaret náa¹ li sii²¹ Galilea. Joon
gangóo¹ fuu²¹ Belén, coon²¹ fuu²¹
náa¹ li sii²¹ Judea. Do-o li galiseein²¹
'lí²¹² David tsu Sé³ do jaain²¹ jún²
'lí²¹² David.

5 Ngóo¹ fu Belén caan^{21mo} coon¹³
María 'e tsataai² ni jí². Nináa^{13a} júu³
tya'a 'e tí² li cui² cwoo^{21o}. Joongi
nityéen^{2mo} yuun²¹.

6 Joon galí² la 'ii²¹² taain²¹² fu Belén
joon do-o li galiseein²¹ jóon¹ María.

7 'Ido-o jóon^{1on} 'láa² 'wii²¹². Joon
gapaa²¹ ni 'ido coon²¹ 'mi². Joon
gatyaa¹ coon²¹ tsi momóo¹ tsu jo sá²
'nú¹ li ján³.

*Jaain²¹ ángel jafee¹³ⁱ tsá² 'in 'aai¹
joo'saa²¹*

8 Tyan¹ fuu²¹ Belén ningi¹ coon²¹
poo²¹² tsá² 'in 'aai¹ joo'saa²¹. Do-o
nijoon^{1o} la coon²¹ 'woo¹ 'aa¹ mo
joo'saa²¹ tya'a.

9 La tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel
tya' Ña'ñũ^{1u}. Joon la tøøi² 'oo² ñũ^{1fú}
tya' Ña'ñũ^{1u} gajná² joo²¹ la cu² li 'i
néé¹i.

10 Joon lí¹ gafoo²¹ⁱ pe 'in ángel-gi do
gajin²ⁱⁿ sii²¹ⁱ 'ido:

—Jo foo¹³ naa' tsu coon²¹ júu³ tyú²-u
'e tyaan² 'e fuu^{212uu} 'naa' ilijløøi¹³
jilee^{21mo} tsá².

11 Nano galiseein²¹ fuu²¹ goo^{1o}
David jaain²¹ 'in jmá¹ tiin¹³ 'naa' 'in
sii²¹ CRISTO. Ña'ñũ^{1u} 'ii.

12 Lawa coon²¹ li² imáa¹³ naa' 'in
yuun²¹ do raain¹ coon²¹ tsi momóo¹
sipaa²¹ⁱ 'mi² —jin² 'in ángel do.

13 La tsifu joon co' li siin¹³ 'in ángel
do joon gajnéi¹ fúui^{1gi} ángeles. Joon
cwoo¹ 'maai¹³ Dios. Joon jin²ⁱⁿ:

14 ¡Cwocwoo¹ 'maai¹³ Dios jileei²¹ 'in
néei¹ ñũ^{1fú}!

La joon jon ni 'wó² cwolisá² 'ii²¹ tya'
tsá² 'in jløøi¹³ 'wii²¹² tya'a.

15 Joon mo ngalín²ⁱⁿ 'in ángeles do
fu ñũ^{1fú} 'in tsá² 'aai¹ joo'saa²¹ do
galáa² 'wii²¹² gasii²¹ⁱ ruu²¹ⁱ:

—Moo^{21o}. Mojøø^{21ø} fu Belén ji-
laa²¹ 'e nigalí² lo. Mojøø^{21ø} jilaa²¹ 'e
nigajin² Ña'ñũ^{1u}.

16 Joon ngalín^{2mo} jmoonó lí¹. Joon
mo gatyalín²ⁱⁿ gatsee^{21mo} María
coon¹³ Sé³ joongi 'in yuun²¹ do raain¹
tsi momóo¹.

17 Mo gatsee²¹ⁱ gatyaa^{1o} júu³ jilaa²¹
'e nigajin² 'in ángel do cwáain¹ tya' 'in
yuun²¹ do.

18 Joon jileei²¹ 'in ganúu² lí¹
tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ tya' 'ido.

19 Joon María tí¹³ⁱ-tsi jilaa²¹ 'elo.
Joon ga¹-tsi 'wii²¹² tya'a.

20 Joon 'in tsá² 'aai¹ joo'saa²¹ do
ngalín^{2mo} jløø^{13mo} cwáain¹ tya'a.
Ngalín^{2mo} un'goo^{21o} Dios. Cwoo^{1o}
'maai¹³ Dios jilaa²¹ 'e niganúu²
joongi 'e niganii²¹. Tsa 'wii¹³ jilaa²¹-a
nigalí² la nigajin² 'in ángel do sii²¹ⁱ 'ii.

*Tsacøøi¹³ tya' Jesús tyaa^{1a} cwoo²¹
Dios jmi²¹ 'in yuun²¹ Jesús*

21 Mo gatí² jná² jmi²¹² 'e galiseein²¹
Jesús gajmaa^{1a} tsacøøi¹³ tya'a li² 'ii.
Joon gaunsii²¹ JESÚS jiin¹³ la 'e ni-
gajin² 'in ángel do nigasi²¹ⁱ María la
nu'gi 'e gacaain²¹ María Jesús.

22 Mo gatsiin¹ jm̄i²¹² 'e gaun-tyú¹-i jiin¹² la t̄isi² tya' Moisés gangajée¹³ mo Jesús fu Jerusalén 'e tyá² cwo²¹o Dios.

23 La lo-o gajmaa¹a tsu 'wii¹³ ni jí² tya' Ña'ñu¹'u' jin²: "Jileei²¹ yuun²¹ tsañuu¹ 'in liseein²¹ nifu jmaa¹a tsá² coon²¹ tya' Ña'ñu¹'u'."

24 Gangalín²mo gacwo²o Ña'ñu¹'u' Dios jiin¹³ la to² tyu² ni jí² tya'a. 'E jin² jí² do 'e 'ná² cwóo¹i tsá² canéei¹ posii²¹² si gáí¹ maa²¹² 'ee lawa coon²¹ fa¹.

25 Jee²¹² jm̄i²¹² joon niseein²¹ Jerusalén jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Simeón. 'Ii jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyú¹ coon¹³ Dios. Lí¹ un'goo²¹ 'ii Dios. Joongi sijan²o mi jó¹ 'in jmá² tiin¹³ tsá² Israel. Joon 'in Espiritu Tyú² tya' Dios siin¹³mo coon¹³ Simeón do.

26 Nigajin²in Espiritu tya' Dios 'e jo ijúuin² jiin¹³ la jo mo nii²¹ Cristo 'in siin¹in Ña'ñu¹'u'.

27 'In tsañuu¹ lo gangó¹ fu cwo¹ fee¹ si² Jerusalén to² tyu² Espiritu Tyú² tya' Dios. Joon mo gajalín²in tsacøøi¹³ tya' Jesús coon¹³on fu cwo¹ 'e jmáa¹a jiin¹³ la to² tyu² ley.

28 Joon gar̄iin¹ 'in Simeón do 'in yuun²¹ do. Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios. Jin²in:

29 Ña'ñu¹'u', lí²-i cwo³o júun²moo 'e tyú²-u, tsu nigauntsiin¹mo 'ii²¹ 'e gajmaa²a coon¹³ tsá² tyi'i.

30 Nigamá¹moo coon¹³ unní³oo 'in jmá² tiin¹³ tsá²,

31 'in nigasín²un tyani jileei²¹ tsá².

32 Joon 'ino-o lí¹i lawa coon²¹ jí² 'e jnéei² tya' jileei²¹ 'in jo seein²¹ Israel.

Joon coon²¹ 'e tyú²-u tya' tsá² tyi'i 'in seein²¹ Israel.

33 Sé³ coon¹³ sáa³ Jesús lí¹ ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e gajin² Simeón cwáain¹ tya' xuui²¹² do.

34 La 'ii²¹² joon gataain² Simeón cwa³ 'ii. Joon gajin²in sii²¹i María, sáa³ Jesús:

—'In yuun²¹ lo 'yuui 'ii²¹ 'e jmáa¹a 'e cii¹²i tsá² Israel sixu 'e róon²on 'ee. 'E joon lawa coon²¹ lí² 'e lí¹ fúui¹ 'in faa²¹ 'laa²¹ tya'a.

35 Coon¹³ 'e la joon 'e nilí² xiiala 'i¹-tsi tsá² la jaain²¹ la jaain²¹. Joon 'e tyi'n-u-u jilaa²¹ 'elo lawa coon²¹ ñi³ 'e gaí² tsi alma tyi'i —jin² Simeón do.

36 Do-o jon 'yuu²i jaain²¹ tsamí² 'in nisii²¹ Ana. Jamí¹i jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Fanuel. 'Ido-o lí¹i tsá² tya' coon²¹ poo²¹² tsá² seein²¹ Israel 'in¹ nisii²¹ Aser. Ana do-o tí²i cwo¹o júu³ tya' Dios. Lí¹ natsáai² tsu simii²¹²gi 'ii la mo gacui² cwo²¹o. Joon dyá¹ jiin²¹ nigacwoo²¹ coon¹³ ñuu¹ tya'a.

37 Joon nano ningóo¹ dyajñuu² jiin²¹ 'ná¹gi itsín¹ coon²¹ cíein¹³ jiin²¹in. Jo ga'woo²i 'e cwo¹ do. 'Yuu²i cwo¹ la 'woo¹ tiin¹³ la jm̄i¹ 'e untyú¹i Ña'ñu¹'u'. Faa²¹o júu³ tyú² joongi jo gøø²¹ø la tí² si².

38 'In tsamí² do gangatyéein¹ la tsifu joon. Joon mo ngayuui¹³ gacwo²o 'maai¹³ Dios ga'láa² 'wii²¹² gafee²¹i tsá² cwáain¹ tya' 'in yuun²¹ Jesús do. Fee²¹i jilee²¹mo 'in sijan² 'ii²¹ iláa²mo 'in seein²¹ Jerusalén.

Nga²mo Jesús fu Nazaret

39 Mo ngayuui¹³ gauntsiin¹ jilaa²¹ 'e tyu² to² ni jí² tya' Ña'ñu¹'u' gangaliin¹mo fu Galilea. Gangalín¹in fu goo¹o Nazaret.

40 Joon 'in yuun²¹ do gacwán¹mo. Lí¹gi pí²-tsi joongi lí¹gi 'øøi²¹gi-tsi. Joon lí¹ gauncwai¹³ Dios 'ii.

Xuui²¹² Jesús 'yuui² cwo¹ fee¹ sii² Jerusalén

41 Joon tsacøøi¹³ tya'a la coon²¹ jiin²¹ tsalín² Jerusalén 'e tsajøø² jm̄i²¹² sii²¹ pascua mo tii¹³-tsi tsá² Israel mo gacwa'woo²¹i tsacøøi¹³ tya'a Egipto.

42 Mo gatsín¹ Jesús dyatun¹ jiin¹in ngalín²mo coon¹³ tsacøøi¹³ tya'a fu Jerusalén jiin¹³ la t̄isi² 'e tí² jm̄i²¹² do.

43 Mo gacii¹²i jaliin¹mo gatséi¹ jmii²¹² do 'in xuui²¹² Jesús do gajaan¹o fu cwo¹ fee¹ Jerusalén. Ce jiin¹³ jo galili³ tsacøøi¹³ tya'a.

44 Ga'i¹-tsi 'e jaa¹³mo Jesús jee²¹² tsá² fúui¹ líi¹ do. La joon ngatáai² fu² coon²¹ jmii²¹². Joon ga'naa¹²i jee²¹² tsaruu²¹i coon¹³ jileei²¹ 'in cwii¹ingi.

45 Pe jo gatsee²¹i. Joon ngalín²mo tún¹ fu Jerusalén 'e tsa'nee¹³i 'ido fu joon.

46 Joon mo gatsín¹ 'ni¹ jmii²¹² joongi gatsee²¹i 'ido fu inuu cwo¹ do. Tyín¹³in jee²¹² tifo² tya' ley nuu¹u joongi ungi¹ 'ido.

47 Jileei²¹ 'in nuu¹u júu² tya'a líi¹ tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ cwáain¹ cwo¹ Jesús coon¹³ jilaa²¹ 'e 'øøi¹²¹-tsi.

48 Mo gani²i tsacøøi¹³ tya'a 'ii líi¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon gajin² sáa³a:

—Yuu²¹ tyiia, ¿'ee li' gacwoo¹³o jna'a fa'¹³ la no? Ñu²¹u coon¹³ jna líi¹ cu²-tsii'i naga'nee¹³na'a 'nu.

49 Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿'Ee li' 'naa²¹naa' jna? ¿Ti jo ñi²ii' 'e 'ná²a jmá³aa jilaa²¹ to² 'e nicwo¹ Ñu³uu jmá³aa?

50 Pe tsacøøi¹³ tya'a jo ga'øøi¹²¹-tsi 'e gajin² Jesús gasii²¹i 'ii.

51 Joon gangaliin¹mo coon¹³ Jesús fu Nazaret. La joon galinuu¹³u to² tyu²u. Pe sáa³o jo ga'ín¹-tsi jilaa²¹ 'elo.

52 La joon Jesús líi¹ tyú² gacwáan¹in. Joongi 'øøi²¹gi-tsi. 'Yaa¹mo-tsi Dios coon¹³ Jesús. La joon jon 'yaa¹mo-tsi jileei²¹ tsá² coon¹³ Jesús.

3

Cwo¹ júu³ Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ li jo 'in tsá² seein²¹

1 Ningóo¹ dya'ña² jiin²¹ 'e Tiberio 'in tyín¹³ Roma líi¹i tsaa'to² nifu. Joon Poncio Pilato-gi líi¹ tsaa'to² fu Judea. Joon Herodes-gi líi¹ tsaa'to² fu Galilea. Joon ruu²¹i dogi sii²¹ Lii²¹²

tyu²u to² fu Iturea coon¹³ li sii²¹ Traconite. Joon Lisantias líi¹ tsaa'to² fu Abilinia.

2 Joon Anás coon¹³ Caifás líi¹ untsá² 'in tyín¹gi nifu. La 'ii²¹² joon taain²¹² Wó³ jóon¹ Zacarías coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Joon gacwo²o Dios 'ii coon²¹ júu³ 'e tya¹ tsá².

3 Joon Wó³ gangí¹i la caain²¹ co' ti' jmii²¹ Jordán 'e sii²¹i tsá² 'e 'ná²-a unsi¹i 'e 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e gó² joon 'ná²-a saai²¹ jmii²¹. Joon la joon 'iin²mo tsaa² tya'a.

4 'Elo-o gauntiin¹³mo jiin¹³ la jin² ni jí² 'e gajmaa¹a 'in gacwo¹ júu² tyú² ca líi²¹² 'in sii²¹ Isaías:

Tá² coon²¹ ni'oo¹o jaain²¹ tsá² fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹.

Nijin²in:

“‘Ijó¹ Ña'ñu¹u'. Tyaa²aa' tyú² tyii' i'ii²¹moo' 'ii.

Tsáa¹mo-'oo' 'e tyú¹moo'.

Jmáa²aa' fu uncwii²¹ tyii' lawa coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹.

5 Unrøø¹moo' jilaa²¹ juu¹³ cwó².

'E unrøø²¹moo' jilaa²¹ po³ moo²¹.

Joongi fu¹ tuu²¹ nijmaa²aa' tsáa¹.

Jilaa²¹ fu¹ gó² 'ná² lí² røø²¹.

6 Joon jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ni ní²o xiiala tiin¹³ Dios tsá².”

Jin² jí² tya' Dios do.

7 Mo tsalín² tsá² 'e saai¹ Wó³ 'ii jmii²¹ joon jin²in Wó³:

—iTsá² 'in coon²¹ tsá² to² 'naa'! ¿'iin nigasii¹³ 'naa' 'e laa²¹²naa' yaanaa' jee²¹² coon²¹ wúu¹ 'e nijatyéin¹?

8 Cwojmáa²aa' jiin¹³ la tíi² jmá¹ 'in nigajo²-tsi. Joon jo 'i¹-oo': “Jo 'e tsangii¹na' tsu jún² tya' 'líi²¹² Abraham jna”, tsu fuu²¹²uu 'naa' 'e ca 'e cuun²¹² roon¹ lo lí² jmá² Dios jún² tya' 'líi²¹² Abraham.

9 Dios nityaa¹ tyú² ñityí² tya'a 'e tyu²u 'mó², joon jilaa²¹ 'mó² 'e jo cwó² 'oofuu²¹ tyú² tya'a ityu²o joon ijún² coon¹³ jí² —jin² Wó².

10 Joon gaunngii¹i 'in tsá² do 'ii jin²in:

—¿'Ee-gi 'ná² jmoo²¹o'on jon?

11 Wó²gi gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jileei²¹ 'in 'oo¹o tún² 'mi'tyi² 'ná²-a cwo¹o coon²¹ tya' 'in jo 'oo¹o coon²¹ tí².

12 Gajalín²mo jon 'inlíi¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá² wa'a 'e saai²¹ jmii²¹. Joon gaunngii¹i, jin²in sii²¹i Wó²:

—Tifo², ¿'ee 'ná¹ jmó³ jna'a?

13 Joon gajin² Wó³:

—Jo mii²ii líi¹gi jiiin¹³ la 'ii²¹ na tyan¹.

14 Inlíi¹³gi 'láa² gaungii¹i 'ii jin²in:

—Jna'gii¹i, ¿'ee-gi 'ná² jmoo²¹o'o?

Joon gajin² Wó³:

—Jo tí¹ tyi²ii' coon²¹ tí² tya' doñi¹iin tyitsaai²¹², jogi tyi²ii' cuu² coon¹³ tajúu³. Cwoli'yaa¹mo-'oo' jiiin¹³ la 'lee¹³naa¹.

15 'In tsá² do téein² 'áai¹ sijáan¹³an. Joon 'i¹-tsi wana jon' Wó² no líi¹² Cristo 'in sín¹ Dios.

16 Pe Wó³ dogi gajin²in sii²¹i jileei²¹:

—Jna-a, 'e la ja²mo jiiin¹³ coon¹³ jmii²¹ saa²na 'naa' jmii²¹. Pe jó¹-o jaain²¹ 'in cwó¹ Espíritu Tyú² tya' Dios 'in ngí¹ coon¹³ 'naa'. Joon iuntyú¹mo 'naa' coon¹³ coon²¹ lawa coon²¹ jí². Joon 'oo¹gi 'ii²¹ lagi jna ce jiiin¹³ jo tí²na 'e sii¹³ii loo²¹ tsi mii²¹²i.

17 'Ijó¹o ijmáa¹a la jmoo¹ tsá² mi untyuu²¹ trigo. Mo untyuu²¹ trigo do tyii¹³o jilaa²¹ jún² tyú² joon coon¹o fu tya'a. Pe jilaa²¹gi tyi¹ dya²o ni jí² li jo guu²¹.

18 Coon¹³ láai²gi júu³ la lo-o ga'e² Wó³ tsá² júu³ tyú².

19 Joon ca-gi tsaa'to² Herodes gajín²mo tsu 'wii¹³ Herodes do tyiin¹³in coon¹³ Herodías tsami² tya' ruu²¹i Lii²¹² lawa tsami² tya'o. Gajín²mo jon 'wii¹³ jilaa²¹gi 'e gó² nigajmaa¹a.

20 Joon coon¹³ jilaa²¹ 'elo-o gaj-maa¹a 'e gó²gi ca gataan¹²in Wó³ 'nuñí³.

Saai¹ Wó³ Jesús jmii²¹

21 La nu'gi 'e lí² jilaa²¹ 'elo mo gangi¹ Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ joon gasaa¹mo

jon Jesús jmii²¹. Joon la 'ii²¹² cwo²o 'maai¹³ Dios ganó¹ 'ooñu¹fú².

22 Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gajngáa¹i líi¹ maa²¹² fu li siin¹³ Jesús. Joon ganúu² coon²¹ júu³ jó¹ fu ñu¹fú² 'e jin²:

—'Nu-u yuu²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na.

Jileei²¹ 'líi²¹² tsacøøi¹³ tya' Jesu-cristo

23 Ningóo¹ Jesús jiiin¹³ dyadya¹ jiiin¹in xulíi¹ xuxaai¹ la mo ga'láa² 'wii²¹² cwo¹o júu³ tyú² tya' Dios. Jiiin¹³ la 'øøi²¹-tsi tsá² 'e 'ii jóon¹on Sé³. Sé³ do-gi jóon¹on Elí.

24 Elí do-gi jóon¹on Matat. Matat do-gi jóon¹on Leví. Leví do-gi jóon¹on Melqui. Melqui do-gi jóon¹on Jana. Jana do-gi jóon¹on Sé³.

25 Sé³ do-gi jóon¹on Matatías. Matatías do-gi jóon¹on Amós. Amós do-gi jóon¹on Nahum. Nahum do-gi jóon¹on Esli. Esli do-gi jóon¹on Nagai.

26 Nagai do-gi jóon¹on Maat. Maat do-gi jóon¹on Matatías. Matatías do-gi jóon¹on Semei. Semei do-gi jóon¹on Sé³. Sé³ do-gi jóon¹on Judá.

27 Judá do-gi jóon¹on Joana. Joana do-gi jóon¹on Resa. Resa do-gi jóon¹on Zorobabel. Zorobabel do-gi jóon¹on Saltiel. Saltiel do-gi jóon¹on Neri.

28 Neri do-gi jóon¹on Melqui. Melqui do-gi jóon¹on Adi. Adi do-gi jóon¹on Cosam. Cosam do-gi jóon¹on Elmodam. Elmodam do-gi jóon¹on Er.

29 Er do-gi jóon¹on Josué. Josué do-gi jóon¹on Eliezer. Eliezer do-gi jóon¹on Jorim. Jorim do-gi jóon¹on Matat.

30 Matat do-gi jóon¹on Leví. Leví do-gi jóon¹on Simeón. Simeón do-gi jóon¹on Judá. Judá do-gi jóon¹on Sé³. Sé³ do-gi jóon¹on Jonán. Jonán do-gi jóon¹on Eliaquim.

31 Eliaquim do-gi jóon¹on Melea. Melea do-gi jóon¹on Mainán. Mainán do-gi jóon¹on Matata. Matata do-gi jóon¹on Natán.

32 Natán do-gi jóon¹on David. David do-gi jóon¹on Isaí. Isaí do-gi jóon¹on Obed. Obed do-gi jóon¹on Booz. Booz

do-gi jóon¹on Salmón. Salmón do-gi jóon¹on Naasón.

³³ Naasón do-gi jóon¹on Aminadab. Aminadab do-gi jóon¹on Aram. Aram do-gi jóon¹on Esrom. Esrom do-gi jóon¹on Fares. Fares do-gi jóon¹on Judá.

³⁴ Judá do-gi jóon¹on Jacob. Jacob do-gi jóon¹on Isaac. Isaac do-gi jóon¹on Abraham. Abraham do-gi jóon¹on Taré. Taré do-gi jóon¹on Nacor.

³⁵ Nacor do-gi jóon¹on Serug. Serug do-gi jóon¹on Ragau. Ragau do-gi jóon¹on Peleg. Peleg do-gi jóon¹on Heber. Heber do-gi jóon¹on Sala.

³⁶ Sala do-gi jóon¹on Cainán. Cainán do-gi jóon¹on Arfaxad. Arfaxad do-gi jóon¹on Sem. Sem do-gi jóon¹on Noé. Noé do-gi jóon¹on Lamec.

³⁷ Lamec do-gi jóon¹on Matusalén. Matusalén do-gi jóon¹on Enoc. Enoc do-gi jóon¹on Jared. Jared do-gi jóon¹on Mahalaleel. Mahalaleel do-gi jóon¹on Cainán.

³⁸ Cainán do-gi jóon¹on Enós. Enós do-gi jóon¹on Set. Set do-gi jóon¹on Adán. Joon 'in Adán do jóon¹on Dios 'ii.

4

Satanás coon²¹on cwáain¹ 'e jmoo¹o Jesús coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹

¹ Jesús røø²¹mo 'in Espíritu Tyá² tya' Dios gacii¹²i fu ti' jmii²¹ Jordán. Joon 'in Espíritu do-o gangajéi¹ 'ii coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹.

² Do-o gateen¹in tunló¹ jmii²¹². Jo 'ee gagøø¹²¹ø jiin¹³xu. Jee²¹² jmii²¹² joon gatsaa²¹² un'aa²i. Joon Satanás do gacón²du cwáain¹ xiiala líi² Jesús.

³ Joon gajin² Satanás do gasii²¹i 'ii: —Wana Jóon¹ Dios 'næ jmaa²a 'e cuun²¹² lo lí¹ 'iñi¹.

⁴ Pe Jesús-gi gañii¹i: —Jin² ni jí² tya' Dios: “Jon¹ jiin¹³ coon¹³ 'iñi¹ 'e seein²¹ tsá², ca-gi jilaa²¹ júu³ tya' Dios seein²¹ tsá².”

⁵ Joon gangajéi Satanás do Jesús coon²¹ moo²¹ ñí¹ lí². Joon ga'e²e

Jesús coon²¹ catá² la tøøi² fuu²¹ 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

⁶ Joon gajin²:

—Nicwo¹³oo 'næ jilaa²¹ 'ii²¹ tya' jilaa²¹ 'e fuu²¹ lo coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya³gi tya'a. Tsu jna niga'ii¹³na jilaa²¹ 'elo. Joon cwo³oo doñi'in 'in 'yaa¹-tsii.

⁷ Cwo³oo 'næ wana sii¹³i 'wojni²i tyaní³ii joongi mi¹³i tyaní³ii.

⁸ Pe Jesús-gi gañii¹i:

—Jeen¹³mo'o coon²¹on coon¹³ jna. Satanás 'næ. Tsu ni jí² tya' Dios jin²: “Un'goo²¹ 'naa' jiin¹³ 'ña'-o Dios. Joon untiin¹³moo' jiin¹³ la to² tyu² 'ii.”

⁹ Mo ngayuui¹² joon Satanás do gangajéi¹ Jesús fu Jerusalén. Joon gasaa¹i ti yu' cwo¹ fee¹ do. Joon gajin² Satanás gasii²¹i Jesús:

—Wana Jóon¹ Dios 'næ cwó² cwotee²u ni 'wó²

¹⁰ tsu ni jí² tya' Dios jin²:

Dios cwoo²¹ 'ii²¹ 'e jalín² ángeles tya'a 'e 'aa¹i 'næ.

¹¹ Nisaan²¹in 'næ coon¹³ cwoo²¹o. Joon jo liwúui¹ tii¹³i coon¹³ cuun²¹².

¹² Jesús-gi gajin²in:

—Jin²in jon ni jí² tya' Dios: “Jo jmaa²a litsáai¹-o'o Ña'ñu¹'u' Dios.”

¹³ Mo jo gatsaa²¹a Satanás 'e jmaa²¹gi coon¹³ Jesús gangawín²mo coon¹³ Jesús coon²¹ sii¹³.

Jesús 'láa² 'wii²¹² to² tya'a fu Galilea

¹⁴ Jesús do nga²mo fu Galilea røø²¹mo 'in Espíritu Tyá² tya' Dios. Joon líi¹ faa²¹ tsá² 'wii²¹² tya'a la caan²¹mo co' do.

¹⁵ Joon Jesús ga'e³e tsá² tsi inæu la caan²¹mo cwo¹ sinagoga. Joon jilee²¹mo untyúi¹ 'ii la caan²¹mo do.

Jesús ngaa¹²i fu Nazaret

¹⁶ Joon gangai² Jesús fu Nazaret. Fuu²¹ do-o li gacwáan¹in. Joon mo gatí² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngaa¹³i fu cwo¹ sinagoga tya' tsá² Israel si² do jiin¹³ la tisi² tya'a. Joon gajmaa¹a siin¹²in 'e faa²¹a jí² taa¹³ júu³ tyu² tya' Dios.

17 Joon gacwo² tsá² 'ii coon²¹ jí² tya' 'in gafaa²¹ júu³ tyú² ca líi²¹² sii²¹ Isaías; joon mo ganá¹ joon gatsaa²¹ a coon²¹ lí jin² la lo:

18 In Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu^{1u} ngíi¹ coon¹³ jna

tsu nigauntyú¹ mo jna 'e cwó^{2oo} júu³ tyú² tya'a tya' jileei²¹ tsá² tañí².

Joongi 'e jmáa^{3aa} júu³ xiiala iláa² mo jileei²¹ 'in síjníi¹³.

Joongi unjnaa¹ unni² jileei²¹ tsá² 'in tíuui².

Joongi jmáa^{3aa} tiin¹³ jileei²¹ tsá² 'in jmaai²¹ tsá².

19 La joon lisá²-a júu³ 'e gacwaa²¹² jiiin²¹ mo jmoo^{1o} Ña'ñu^{1u} 'e tyú^{2u} tya' tsá².

20 Mo ngayuui¹² joon gajni¹ Jesús 'e jí² do joon gacwo^{2o} 'in tsá² 'in uncoon¹³ 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gacwo^{21o}. Joon jilee²¹ mo 'in tsá² taai² cwo¹ do jøøi² Jesús 'áai¹.

21 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² gafaa^{21a} jin² in:

—Nano-o nigatsín¹ mo 'e jin² ni jí² tya' Dios lo tyaní²ⁱⁱ —jin² Jesús.

22 Jilee²¹ mo tsá² faa²¹ a tyú² tya' Jesús. Joongi líi¹ tsa'goo²¹ tsi júu³ 'ya² 'e síi²¹ Jesús 'ii. Joon gaunngíi¹ la 'oo²¹ jee²¹² 'ii. Jin² in:

—¿Tí jon 'in lo-o 'in jóon¹ Sé³ do?

23 Joon gasíi²¹ Jesús 'ii:

—'E la ja² mo ifu^{3naa} jna 'e júu³ lo: “Timí¹, un'láai² 'wo'o.” Joongi 'e fú^{2uu} jna: “Jilaa²¹ 'e ganuu^{21u} 'e gajmaa^{2a} fu Capernaum jmaa^{2a} jon fuu²¹ góo^{2o} lo.”

24 Joon gafaa²¹ gi Jesús gasíi²¹ 'ido:

—'E la ja² mo fuu^{212uu} 'naa', ce jiiin¹³ jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² jo faa²¹ tsagoo^{1o} tyú² tya'a.

25 'E ja² mo fuu^{212uu} 'naa' 'e fúui¹ 'yíia'níi² 'in seein²¹ fu Israel mo gacwo¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Elías júu³ tyú² tya' Dios. Joon jo gajó² jmí¹ 'ni¹ jiiin²¹ tsi ca'no³. Joon líi¹ galisá² 'oo² la caain²¹ fuu²¹.

26 Pe Dios jo gasii¹ in Elías tya' jiiin¹³ jaain²¹ 'yíia'níi² 'in néei¹ fu Israel do. Gasii¹ mo Dios 'ii tya' jaain²¹ 'yíia'níi² 'in seein²¹ fu lí sii²¹ Sarepta tyan' co' fuu²¹ Sidón.

27 Líi¹ jon seein²¹ tsatsaa¹³ jgøøi¹³ fu Israel jee²¹² jmíi²¹² tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyú² sii²¹ Eliseo. Pe jiiin¹³ jaain²¹ jo ga'láai². Jiiin¹³ Naamán 'in seein²¹ lí tyu² to² Siria gaun'láai² Eliseo —jin² Jesús.

28 Mo ganúu² jileei² 'in tsá² táai² cwo¹ do jilaa²¹ 'elo líi¹ gatí² 'nii²¹-tsi.

29 Joon garóon². Joon gatyíi¹ mo Jesús fu caluu²¹² fuu²¹ do. Joon gajée¹³ Jesús fu coon²¹ yu¹ moo²¹ lí náa¹ fuu²¹ do. Do-o la mo 'iin²¹² in 'e 'lee¹² Jesús fu tyí² xá² do.

30 Pe Jesús-gi gangíi¹ 'tún² tsa¹ jee²¹² 'ii. Joon ganga¹ mo.

Jesús un'láai² jaain²¹ tsá² 'in 'yuui² 'in 'líi³ alma tya'a

31 Joon gangó¹ Jesús fuu²¹ Capernaum, coon²¹ fuu²¹ náa¹ lí sii²¹ Galilea. Joon do-o gajaan^{1an} 'e^{2e} tsá² fu inuu¹ cwo¹ sinagoga mo tí² jmíi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

32 Líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'e 'ee^{1e} tsu¹ 'wii¹³ faa^{21a} lawa jaain²¹ 'in 'oo^{1o} to².

33 Cwo¹ do-o 'yuui jaain²¹ tsá² 'in 'yuui² 'in 'líi³ alma tya'a. Joon ga'oo^{1o} jin² in:

34 —Túui¹ jna'a. ¿'Ee lí 'u^{1u} jee²¹² jna'a, Jesús tsá² Nazaret? ¿Tí ní²ⁱ 'e untyee^{1u} jna'a? Ní^{2oo} 'iin 'nu. 'In tyú¹ mo tya' Dios 'nu —jin² 'in 'líi³ do.

35 Pe Jesús gajíi² 'in 'in espíritu gó² do. Joon gajin² in:

—¿Ca tíi²! ¿Tíuui² 'in tsañuu¹ lo!

Joon 'in espíritu gó² do gajmaa^{1a} chíi²¹ mo 'in tsañuu¹ do ní 'wó² tyani jileei²¹ 'in táai² do. Joon gacwo¹ 'ii^{1o} 'in espíritu gó² 'ii. Ce jiiin¹³ coon²¹ 'e gó² jo gajmee²¹.

36 Joon jilee²¹ mo gafoo¹. Joon gasíi²¹ ruu²¹:

—¿'Ee-gi júu³ 'elo? ¿'Ee to² 'oo^{1o} 'in tsañuu¹ lo? ¿jøø² xiiala tyu^{2u} to²

'in espíritu gó² do, gatyu^{2u} to² 'woo¹ⁱ,
joon ga'woo^{1mo}!

37 Joon líi¹ faa²¹ tsá² tya' Jesús la
caan^{21mo} co' do.

*Un'láai² Jesús 'yiaunsáa³ Simóoi¹³,
'in sii^{21o} jon Tú³*

38 Joon gacwo'íi¹ Jesús fu cwo¹ do.
Joon gangaa¹²ⁱ fu tya' Simóoi¹³. Joon
'in 'yiaunsáa³ Simóoi¹³ nitsaa^{13o}
joongi 'y^u tyí^{2mo}. Joon gamí¹ⁱ tyani
Jesús 'wii²¹² tya' 'ido.

39 Joon gangatyéen¹ Jesús tyani li
raain¹ 'ido. Joon ga'wó² 'e tyí²ⁱⁿ
do. Joon gajeen^{21mo}. La tsifu
joon garóon^{2o} joon ga'láa² 'wii²¹² 'e
unjí^{1mo} 'in tsá² do.

Un'láai² Jesús fúui¹ tsatsaa¹³

40 Mo gayoin² ñi¹ jileei²¹ 'in 'aai¹
tsatsaa¹³, coon¹³ 'láai² nii² jmoowúu¹
'e tyaan¹ tsá² gangajée¹³ⁱ li siin¹³
Jesús. Joon gauntsii¹ⁱ Jesús cwo^{21o}
tya' 'ido. Joon gaun'láa^{2mo} fúu^{1mo}
tsatsaa¹³.

41 Joongi ga'wooi¹ 'in 'líi³ taai²
alma tya' tsá². Joon mo ga'woo¹ⁱ
gajin²ⁱⁿ:

—Jóon¹ Dios 'n^u.

Pe Jesús-gi gajii^{2mo} 'ido, jo gacwo^{1gi}
faa²¹ 'ido tsu¹ ñii²¹ 'in 'líi³ do 'e 'ii-
o Cristo.

Jesús cwo¹ júu³ fu Galilea

42 Mo gajná² jmí²¹² Jesús do
gacwo'íi^{1o} 'e fuu²¹ do. Joon gangóo¹
coon²¹ li 'ña'a. Pe 'in tsá² do ga'na^{2mo}
'ii. Joon gatyalín^{2mo} li siin¹² Jesús.
'In²¹²ⁱⁿ jnii²¹ⁱ wa'a jo tsáa^{1a}.

43 Pe Jesús-gi gajin²ⁱⁿ:

—'Ná²-a cwóo^{3oo} júu³ tyú² tya' xi-
iala tyu² Dios to² tsá² ce jilaa²¹ fuu²¹
tsu¹ 'wii¹³ cwáain¹ la lo-o gagoo^{212oo}.

44 La joon gangí¹ Jesús cwo^{1o} júu³
tyú² la caain²¹ cwo¹ sinagoga li san²
Galilea.

5

*Tsá² saain² joo²¹ jmí²¹ coon¹³
'ii²¹ tya' Jesús*

1 Coon²¹ naa¹³ galí² siin¹³ Jesús ti'
jmí²¹ tyíia¹ li sii²¹ Genesaret. Joon líi¹
fúui¹ tsá² gatyalín². Joon li' cuu¹² li'
li siin²¹ Jesús tsu¹ 'iin²¹²ⁱⁿ núu^{1un} júu³
tyú² tya' Dios.

2 Joon ganí² Jesús tún² barco líi²
síi¹³ co' do. Jo 'in tsafii²¹² do seein²¹.
Ni'woo^{21mo} caluu²¹² run^{2un} náu³
tya^{1a}.

3 Joon ga'í² Jesús tsi coon²¹ barco do
'e nitya' Simóoi¹³. Joon gatyu² Jesús
to² nga'ii²¹ 'ido ga'la^{2giXu} 'e barco do
ti tsigi jmí²¹. Joon gacwó¹ Jesús tsi
barco do. Joon ga'láa² wii²¹² 'e^{2e} tsá²
júu³ tyú² ti li tyíin¹ⁱⁿ do.

4 Mo ngayuui¹³ ga'e^{2e} tsá², joon
gasíi²¹ⁱ Simóoi¹³:

—Tyán² barco lo ti li 'o² jmí²¹. Joon
'íi³ⁱ náu³ tyii'. Joon saan^{13naa} joo²¹
jmí²¹.

5 Simóoi^{13gi} gañii¹ⁱ:

—Tífo², la tøøi² 'woo¹ nigaj-
moo^{21o} to² saain²¹ joo²¹ pe coonti
jo 'in mo taan^{13na'a}. Pe nano 'wii¹³
tyu^{2gi} to² 'íi³ duu náu³ tyiia.

6 Mo ngayuui¹³ gajmaa^{1a} la joon líi¹
fúui¹ joo²¹ jmí²¹ galí¹ⁱ ca ga'gíi²¹ náu³
do.

7 Joon gajmaa^{1a} li² gasíi²¹ⁱ 'in tsá²
ngí¹ coon^{13on} do, 'in taai² barco
coon²¹ do 'e tsaliin² tsauncoon^{13on}.
Gajalín^{2mo}. Joon gaunrøø^{1mo} la jí
tún² barco ca xu^u jo gatá².

8 Mo ngayuui¹³ 'elo Simóoi¹³ Tú³
gasii²¹ⁱ wojní¹ⁱ tyani Jesús. Joon
gajin²ⁱⁿ:

—Túui² jna Ña'ñu^{1u} tsu¹ jaain²¹ 'in
'oo^{1o} tsaa² jna.

9 Simóoi¹³ do líi¹ ganga'goo²¹-tsi
coon¹³ 'in catyaa^{2gi} 'in téein² coon¹³
do mo gani² jileei²¹ joo²¹ jmí²¹ do.

10 Líi¹ jon ganga'goo²¹-tsi Jacobo
coon¹³ Wó³ jóon¹ Zebedeo. 'Ii jmoo^{1o}
to² caain²¹ coon¹³ Simóoi¹³ do. Pe
joon gasíi²¹ Jesús Simóoi¹³ do:

—Jo foo^{13naa}. La mo jée¹ jmoo^{2oo}
to² saain²¹ joo²¹ jmí²¹ pe nano
jmáa^{3aa} to² tyiia saan^{13naa} tsá².

11 Joon gatyii²¹ barco do fu ti' jmi²¹. Do-o gasaa¹a coon²¹ tyaa¹. Joon ngaliin²mo coon¹³ Jesús.

Un'láai Jesús jaain²¹ tsá² líi¹ jgøøi²¹

12 Gatyía¹ Jesús coon²¹ fuu²¹. Joon ganí² jaain²¹ tsañuu¹ líi¹ jgøøi²¹ 'ii. Joon gasii²¹i moojni¹i ca ni 'wó² tyani Jesús. Joon gamii¹i tyani Jesús, gajin²in:

—Ña'ñu¹u', wa' 'iin²¹²u'un lí²-i un'láa²u jna.

13 Joon gason¹ Jesús tya' 'ido. Gajin²in:

—'Iin²¹²mo un'láa²na 'næ. Jmáa³oo 'láa²-o —jin² Jesús.

La tsifu mo gajin²in 'elo gajeen²¹mo 'e jgoo²¹ do tya'a.

14 Joon gatyuu² Jesús to² 'e jo 'in sii²¹i ce jiiin¹³ jaain²¹. Gasii²¹o 'ido:

—Cwoo²o jiiin¹³ tyani untsá². Joon untyú¹ 'wo'o coon¹³ to² 'e nigatyuu² Moisés. Coon¹³ 'e la joon liñí² tsá² 'e niga'láa²mo'o.

15 Jin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do la do, pe jilaa²¹ 'e tyú² 'e jmoo¹ Jesús 'áai¹gi gafaa²¹ tsá² tya'a. Joon fúui¹gi tsá² licaain²¹ janúu² júu³ tya'a, joongi 'e un'láa²i Jesús 'ii coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹an.

16 Pe Jesús gatyíin¹mo 'ña'a coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹. Joon do-o ngafee¹³i Dios.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² sitsuu¹³ cwoo²¹ tíi²

17 Coon²¹ jmi²¹² 'yuui Jesús coon²¹ tsi inuu¹ 'e²e tsá². Joon néei¹ 'in líi¹³ tsá² fariseo coon¹³ tifo² tya' ley 'in nijalín² la caain²¹ co' Galilea coon¹³ Judea coon¹³ Jerusalén. Coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios jmoo¹o Jesús un'láai² jileei²¹ tsatsaa¹³.

18 La 'ii²¹² joon gatyaliin² jaain²¹ gáí¹ tsañuu¹ jée¹i jaain²¹ tsá² sitsuu¹³ cwoo²¹ tíi² 'in raan¹in coon²¹ nityi¹. La 'iin²¹²mo taan¹in inuu¹ do joon tyáai¹ tyani Jesús.

19 Pe jo gatsaa²¹a xiiia' fu tsataai² tsu líi¹ fúui¹ tsá² taai². Joon gasoo²¹o

fu yu' 'nú¹ do. Joon gajan²an coon²¹ sii¹³ teja. Joon gaxáai² 'in tsatsaa¹³ do tsiin¹in nityi¹ do jee²¹² tsá² fúui¹ do tyani li siin¹³ Jesús do.

20 Mo ganí² Jesús 'e tsáa¹mo-tsi 'ido joon gasii²¹i 'in tsatsaa¹³ do:

—Tsañuu¹, niga'ín²mo tsaa² tyi'i.

21 Joon 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo do ga'láa² 'wii²¹² 'i¹-tsi. Jin²in:

—'In tsañuu¹ lo faa²¹a 'laa²¹ tya' Dios coon¹³ júu³ tya'a. Ce jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in lí² 'iin² tsaa² tya' tsá² ce jiiin¹³ 'ña'a Dios.

22 Tsu nii² Jesús jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do joon gajin²in:

—'Ee li' 'i¹-'oo' la no?

23 ¿Noo 'e jogi tyan¹ to² fuu²¹²uu 'in tsá² lo: “Jo 'ee tsaa² røøi²¹gi'”, owa fuu²¹²uu 'ee: “Ráan²un no, ngi² no?”

24 Pe nano ijmaa³aa tyani²ii' 'e tsáa¹mo-'oo' 'e Ruu²¹i Tsá² tíi² 'iin² tsaa² tya' tsá² mo taain¹ fu juncwii²¹.

Joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² 'in sitsuu¹³ cwoo²¹ tíi² do:

—'Nu-æ, fuu²¹²uu. Ráan²un, saa¹³ tyi¹ tyi'i, cwee²¹ fu tyi'i —jin² Jesús.

25 La tsifu joon 'in tsá² sitsuu¹³ cwoo²¹ tíi² do garoon¹on tyani jileei²¹ 'in tsá² do. Joon gasaa¹³a tyi¹ tya'a li raan¹in. Joon gangaa¹²i fu tya'a cwo²o 'maai¹³ Dios.

26 Jilee²¹mo ganga'goo²¹-tsi. Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios. 'Goo²¹o líli¹ gajin²in:

—Nano niganee²¹e' coon²¹ 'e fee¹ 'áai¹.

Tøø²¹ Jesús Leví

27 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo gacwo¹i Jesús. Joon ganí² jaain²¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² sii²¹ Leví. Tyíin¹³in coon²¹ li cí¹ tsá² 'laa¹³ tya' jilaa²¹ 'e 'nii¹i. Joon gasii²¹i Jesús 'ido, jin²in:

—Ná¹ coon¹³ jna.

28 Joon garóon² Leví do. Gatú²o jilaa²¹. Joon gangóo¹ coon¹³ Jesús.

29 Mo li ciiin²¹gixu joon gajmaa¹a Leví coon²¹ jmi²¹² fee¹ li fu tya'a tya' Jesús. Joon líi¹ fúui¹ 'in cón² 'laa¹³ tya'

'e 'nii¹ tsá² taai² coon¹³. 'In líi¹³gi tsá² néei¹ coon¹³.

³⁰ Pe tsá² fariseo coon¹³ 'in tifo² tya' ley galáa² 'wii²¹² sii²¹¹ tsá² tya' Jesús, jin²in:

—ǂ'Ee lí'i cǂ²joongi 'ú²uu' coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá² coon¹³ 'in catyaa²gi 'in rǂ²¹tsaa²?

³¹ Jesús-gi gasii²¹¹ 'ido:

—Jo 'néi¹ timí¹ tya' jileei²¹ 'in tyú¹. 'Né¹mo jiin¹³ tya' tsatsaa¹³.

³² Jo mo gagoo²¹²oo wa'a tǂ¹³ǂ¹³ jileei²¹ 'in tyú¹. Tǂ¹³oo jiin¹³ 'in rǂ²¹tsaa² 'e jaa²¹a-tsi.

Ungü¹ tsá² Jesús xiiala jmoo¹ tsá² taa²¹a jo gǂ²¹ǂ²¹

³³ Joon gaungii¹ 'in tsá² do Jesús jin²in:

—ǂ'Ee lí' jmoo¹ 'in tsá² ngi¹ coon¹³ Wó³ taa²¹a jo gǂ²¹ǂ²¹ joongi faa²¹a júu³ tyú²? Joon la joon jon jmoo¹ tsá² fariseo. Pe tsá² tyi'gi' gǂ²o joongi 'un²o —jin² 'in tsá² do.

³⁴ Joon gajin² Jesús:

—'Goo²¹ wa'a jo dǂ¹ tsá² mi tyalín² coon²¹ lí gacui² cwoo²¹ tsá² la 'ii²¹² tyín¹³ 'in tsá² gacui² cwoo²¹ do gǂ²ǂ².

³⁵ Pe ijó² coon²¹ jmii²¹² mo jo sein²¹gi 'in tsá² gacui² cwoo²¹ do jee²¹² 'naa'. Joon jmii²¹² joon lí²-i jmá¹ tsá² taa²¹a jo dǂ²¹ǂ²¹.

³⁶ Gajin²in jon Jesús gasii²¹¹ 'ido 'e cwáain¹ lo:

—Jin²in tsá² 'e jo tyú² wa'a tyu² tsá² ca'no¹³ siin¹³ 'mii² joon taan¹²an coon¹³ siin¹³ tsáai². Wana gajmaa¹ tsá² la joon tsa'ii¹³ siin¹³ 'mii² joon jo jnee¹in rǂ² coon¹³ siin¹³ tsáai² do.

³⁷ Joongi tún² jo lí³ wa'a tyiia²¹ tsá² jmí'móo¹ 'mii² tsi loo²¹ tsáai² tsu wana gajmaa¹ tsá² la joon 'e jmí'móo¹ do mo 'yá² joon 'gi¹o 'e loo²¹ tsáai² do. Joon la joon 'e tsa'ii¹³ jmí'móo¹ coon¹³ 'e loo²¹ do.

³⁸ Tsu 'ná²-a tyiia²¹ tsá² jmí'móo¹ 'mii² coon²¹ tsi loo²¹ 'mii². Joon la joon rǂ²¹tsatiin¹³.

³⁹ Jo 'iin²¹²in tsá² 'uun²un vino 'múui² tsifu mo ngayuui¹³ gaun¹ tsá²

vino tsáai² tsu jin² tsá² 'e jmá²gi vino tsáai².

6

Tsá² tya' Jesús cuun¹ mi² trigo mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

¹ Coon²¹ jmii²¹² galí² mo gatí² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngóo¹ Jesús coon²¹ jee²¹² lí sijna² trigo. Joon tsá² tya'a ngalín² cuun¹un mi² trigo do. Joon untyu²¹ coon¹³ cwoo²¹o. Joon gǂ²ǂ² mi² tya'.

² Joon 'in líi¹³ tsá² fariseo gaungii¹ sii²¹¹ 'ido:

—ǂ'Ee lí' jmoo²oo' to² 'e jo tíi² jmoo¹ tsá² mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo² tsá²?

³⁻⁴ Jesús-gi gañii¹:

—Tyú²-u ñi³ 'naa' 'e gajmaa¹ 'líi²¹² David. Coon²¹ jmii²¹² ga'ii²¹ coon¹³ tsá² sein²¹ tyú² coon¹³ mo gatsá² un'áai² fu tsi inuu cwo¹ tya' Dios. Joon gagǂ²¹ǂ²¹ 'e 'iñi¹ ni cwaai¹³ fiin¹³ jiin¹³ untsá² tíi² gǂ¹ǂ¹ 'e 'iñi¹ do.

⁵ La joon jon Ruu²¹¹ Tsá² tíi²mo tyu²u to² mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² tyuun²¹ cwoo²¹o

⁶ Mo gatí² coon²¹gi jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Jesús nga'ii²¹ fu inuu cwo¹. Joon galáa² 'wii²¹² 'e²e tsá². Joon do-o 'yúui² jaain²¹ tsá² 'in tyuun²¹ cwoo²¹ tsáa¹.

⁷ Joon 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo jǂ² Jesús. Gacón² cwáain¹ wana iun'láai² Jesús 'in tsá² do mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Coon¹³ 'e la joon lí²-i jmáa¹a tsaa² tya' Jesús.

⁸ Pe Jesús ñi¹o 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do. Joon gasii²¹¹ 'in tsá² tyuun²¹ cwoo²¹ do:

—Ráan²un. Jmáa² siin¹³u'un tún² tsa² no.

Joon garóon² 'in tsá² do. Joon gajmaa¹ siin¹²in.

⁹ Joon gajin² Jesús gasii²¹¹ 'in tsá² catyaa² do:

—Niunngii²duu 'naa', ǂ'ee 'e tíi² jmaa¹ tsá² mo 'e jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹

tsá², ti 'e tyú² owa 'e gó² 'ee? ¿Ti 'e jmá¹ tsá² tiin¹³ tsá² owa 'e jóoin² tsá² 'ee?

10 Joon gajóø²i Jesús jileei²¹ 'in téein² co' li siin¹³in. Joon gasii²¹i 'in tsañuu¹ do:

—Nii¹³ cwoo¹o.

Joon gajmaa¹ 'in tsá² do. Joon ga'lóo² cwoo²¹.

11 Pe 'in catyaa²gi do gatsá² 'nii²¹-tsio. Joon ga'láa² 'wii²¹² unngii¹ la 'oo²¹ jee²¹² 'ii 'ee ijmáa¹ 'e gó² tya' Jesús.

Tyii¹³in Jesús ji dyatuuin¹ tsá² tya'a

12 Jee²¹² jmii²¹² joon gangó¹ Jesús fu coon²¹ moo²¹. Ngafaa¹²a júu³ tyú². Joon do-o gajaan¹ la tøø²mo 'woo¹ fee¹i Dios.

13 Joon mo gajná² joon gatø¹² Jesús tsá² tya'a 'in ngi¹ coon¹³. Joon gatyii¹³in dyatuuin¹ jee²¹² 'ii. 'li 'in galisii²¹ apóstol. ('øøi²¹-tsi tsá²: tsá² tya'a 'in gasii¹in.)

14 'In lo do 'in sii²¹ Simóoi¹³, 'in gaunsii²¹o jon Tú³. Jaain²¹gi 'in sii²¹ Díi³, ruu²¹i Simóoi¹³. 'In catyaa²gi do sii²¹ Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ Lii²¹² joongi coon¹³ Bartolomé coon¹³

15 Untøø³ coon¹³ Tomóo¹³. Joongi coon¹³ Jacobo jóon¹ Alfeo coon¹³ Simóoi¹³, jaain²¹ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananista.

16 Coon¹³ Judas ruu²¹i Jacobo coon¹³ Judas Iscariote, 'in mo liciiin²¹ ga'nii¹ Jesús.

Ga'e² Jesús tsá² fúui¹

17 Jesús gajgáai¹ fu moo²¹ do coon¹³ 'in tsá² ngii¹ coon¹³. Joon gajaan¹ coon²¹ ni míi³ coon¹³ 'in ngii¹ coon¹³. Joon líi¹ fúui¹ tsá² seein²¹. 'In tsá² do nijalín² la caain²¹ li san² Judea coon¹³ Jerusalén coon¹³ li tyu² to² Tiro coon¹³ Sidón. 'In tsá² lo nijalín² 'e janá² júu³ tya' Jesús. Joongi jalín² wa'a un'láai² Jesús 'ii jilaa²¹ jmoowúu¹ 'e tyaan¹.

18 Joongi jileei²¹ 'in ní² wúu¹ coon¹³ espíritu gó² un'láa²mo.

19 Jileei²¹mo tsá² 'iin²¹²in 'in soon²¹on tya' Jesús tsu tyú² jmoo¹o

mii¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'o. Joon ga'láa²mo jileei²¹.

Cwoo¹ Jesús júu³ xiiala seein²¹ tsá² tyú²

20 Joon gajóøi² Jesús tsá² ngii¹ coon¹³. Joon gajin²in:

—Tyú²-u si'ii¹³-'oo' tsá² tañii² 'naa', tsu ityu² Dios to² 'naa'.

21 'Tyú²-u si'ii¹³-'oo' 'naa' 'in un'aa² no, tsu mi li ciiin²¹ nirø¹mo tu¹uu'.

'Tyú²-u si'ii¹³-'oo', 'naa' 'in ci² nano, tsu mi li ciiin²¹gi nilijløø¹³moo'.

22 'Tyú²-u si'ii¹³-'oo' jileei²¹ 'naa' mo 'eei¹ tsá² 'naa', joongi mo 'wooi¹ tsá² 'naa' fu caluu, mo faa²¹a tsá² 'laa²¹ tyii', mo faa²¹ tsá² gó² 'wii¹³ tyii' tsu 'wii¹³ ngii¹ coon¹³ 'in Ruu²¹i Tsá².

23 Unjløøi¹³ 'yaanaa' coon¹³ 'e jmii²¹² joon tsu líi¹ fee¹gi tyii' mo tyalín²naa' ñu¹fú². La joon jon gajmaa¹ 'in 'lii²¹² tsacøøi¹³ tya' 'in tsá² no, gajmee²¹i 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² cali.

24 'Lii¹ fúu² 'naa' tsá² sá² cuu² tsu nigali'oo²oo' 'e tyú² seen²¹naa'.

25 'Lii¹ fúu² jileei²¹ 'in seein²¹ tyú² nano tsu mi li ciiin²¹gi xuu nityaa²¹² un'aa²naa'.

'Lii¹ fúu² 'naa' 'in jløøi¹³ nano tsu mi li ciiin²¹gi xuu 'incii¹³oo' coon¹³ jilaa²¹ fa'í².

26 'Lii¹ fúu² 'naa' jileei²¹ 'in faa²¹ tsá² tyú² tyii' nano tsu la joon gajmaa¹ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tya'a coon¹³ 'in gacwo¹ júu³ gó² lawa júu³ tyú².

'E² Jesús tsá² 'e 'ná² 'iin²¹² tsá² 'in 'eei¹ 'ii

Faa²¹gi Jesús jin²in:

27 —Pe jilee²¹naa' 'in nuu¹u júu³ tyiia fuu²¹²uu 'elo: Cwoli'iin²¹²moo' jileei²¹ 'in 'eei¹ 'naa'. Joongi jmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú² tya'a.

28 Cwauncwaa¹³naa' jileei²¹ 'in un'lii¹³ 'naa'. Mii²'wii²¹² tya'a tyani Dios jileei²¹ 'in cwo¹ tsaa² 'naa'.

29 Wana 'in gapó² cataain²¹ ni¹i, cwoo¹³o wa'a pó² 'e cataain²¹gi do. Wana 'in gatyí² 'mi² tyiia² tyi'i

cwoo¹³o cwotyaa²¹ jon 'e 'mi² tyii¹³i.

30 Cwoo¹³ doñi¹in 'in gamí¹. Wana 'in gacón² 'e 'óo²-o'jo mii²gi'i.

31 Jmaa^{2aa} tya' tsá² xeei²¹ ce jilaa²¹ 'e 'iin²¹²naa' 'e jmá¹ tsá² tyii'.

32 'Jmaa^{2aa} 'e tyú² jon' jiin¹³ tya' 'in tsá² 'in 'néei¹ 'naa' tsu tsá² gó² jmoo^{1o} 'e tyú² tya' jiin¹³ 'in 'iin²¹²mo.

33 Jo jmaa^{2aa} 'e tyú² wana jmoo^{2oo} tyú²-u jiin¹³ tya' 'in tyú¹ coon¹³ 'naa' tsu cagi 'in jo tyú¹mo jmoo^{1o} la joon.

34 Joongi jo jmaa^{2aa} 'e tyú² wana tyii^{2oo} jiin¹³ coon¹³ 'e líi² 'naa' 'e joon¹³on jilaa²¹ tún¹ tsu la joon jon 'in gó² tyi^{2o} tya' 'in gó². 'i¹-tsi 'e 'ii²¹mo jilaa²¹ tún¹ tya' 'ido.

35 Pe 'naa' 'ná¹ un'nee²¹naa' ce jileei²¹ 'in 'eei²¹ 'naa'. 'Ná¹-a jmaa^{2aa} jilaa²¹ 'e tyú¹ tya'a. 'Ná²-a tyi^{2oo} tya'a. Cwoo^{2oo}, jo 'e 'i¹gi-'oo' 'e có²gii¹ tún¹ jiin¹³ xu. Tsu la joon jon lí² lifee¹gi jilaa²¹ 'e cwo¹ Dios 'naa'. Joon la joon líin²naa' jón¹ Dios 'in Ñí¹gi. Tsu 'in feei¹-tsi 'ii coon¹³ jileei²¹ 'in jo cwoo²¹ 'maa¹³i 'ii coon¹³ jileei²¹ 'in gó².

36 Cwoli¹'woo¹-oo' jon la 'woo¹-tsi Ñu¹u'.

Jo jmaa^{2aa} tsaa² tya' tsaruu²¹naa'

'E²gi Jesús tsá² gajin²in:

37 —Jo cwó^{2oo} tsaa² tya' tsaruu²¹naa' la joon jon Dios jo icwó¹ tsaa² tyii'. Jo piin²¹²naa' tsá² xeei²¹ la joon jon Dios jo piin² 'naa'.

38 Cwoo¹³gii¹ tsá² xeei²¹ 'e tyú² la joon jon cwo²gi Dios 'naa' 'e tyú². Mo tyaa¹ 'ii²¹ tyii' coon¹³ 'mó² 'ii²¹ cwuu²¹ ró²gi tó^{2oo}. Tá²gi táa^{2aa}. Nijmaa¹ Dios 'ii²¹ tyii' coon¹³ 'ii²¹ 'e 'naa' gajmee¹³ 'naa' to² coon¹³ tsá² xeei²¹.

39 Jesús gasii²¹gi tsá² cwáain¹ lo:

—Jo líi¹i jaain²¹ tsatiuu² 'méei² jaain²¹gi tsatiuu² tsu la jiwáa²mo ixuu²¹i coon²¹ tsi too²¹.

40 Xu¹fiin¹³ cwo²-tsi 'áai¹ 'in untsáa¹ do pe jo lí² tíi²gi jiin¹³ la tíi² tifo²

tya'a. Pe mo natíi² tyú²-u itíi² la tíi² tifo² tya'a.

41 'Áai¹ jo tyan¹ to² lí² jó¹³ø coon²¹ tyi¹ 'yu unni² ruu²¹u. Pe joon jo mo tyaan²du'u cwáain¹ coon²¹ po'mó² sicu¹³ unni²i 'wo'o.

42 ¿Xiiala tá²-o'jo fu³u ruu²¹u?: “Ru¹u' cwodu' tyi³ii tyi¹ 'yu unni²i.” Pe jo mo tyan¹du'u cwáain¹ xiiala lí¹ po'mó² 'yu unni²i 'wo'o. ¡Tsá² tajuui²¹ 'nu! Tyi²du' jéei¹ po'mó² 'yu unni²i joongi lí² jó¹³ø 'e lí² tyi³i tyi¹ 'yu unni² ruu²¹u —gajin² Jesús.

Cwii¹ tsá² 'mó² 'oofuu²¹ 'e 'oofuu²¹ si'íi¹

43 Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Jo sá² 'mó² 'oofuu²¹ tyú² 'e cwo¹ 'oofuu²¹ gó² jon'gi sá² 'mó² 'oofuu²¹ gó² 'e cwo¹ 'oofuu²¹ tyú².

44 Cwii¹ tsá² 'mó² 'e 'íi¹ 'oofuu²¹ coon¹³ 'oofuu²¹ si'íi¹. Jo cun¹ tsá² mi³ cworíi³ 'e tsi wuu²¹ tóon¹ fi¹.

45 Jileei²¹ tsá² tyú¹ faa²¹o jilaa²¹ 'e tyú²-u tsu tsi alma tya'o náa¹ jilaa²¹ 'e tyú². Jileei²¹gi tsá² gó² faa²¹o jilaa²¹ 'e go tsu tsi alma tya'o náa¹ jilaa²¹ 'e gó². Ce jilaa²¹ 'e gafaa²¹ tsá² coon¹³ 'oo^{2o} 'e jalí² tsi alma tya'a tsá² joon.

Tún² nii² tíifuu²¹ 'e jmoo^{1o} tsá²

46 Jesús jin²in:

—'Naa' fuu²¹ jna: “Ña'ñu¹u'.” Pe jogi jmoo^{2oo} la to² tyu³uu.

47 Fú³duu 'naa' xiiala líi² jileei²¹ 'in jalín² janá² jú³ tyiia, joongi jmoo^{1o} la to² tyu³uu.

48 Líi¹i lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'in gajmaa¹² coon²¹ 'nú¹. Pe nifu ga'iin¹in 'o² líi¹. Joongi gajmaa^{1a} tíifuu²¹ ni cuun²¹² do. Joon la joon mo gali'láai² jmii²¹ do líi¹ ga'la^{2a} 'e 'nú¹ do. Pe jo gali²i gatyíian² tsu 'wii¹³ ni cuun²¹² lí¹ tíifuu²¹ do.

49 Pe jileei²¹ 'in nuu¹un joon jo jmoo^{1o} la to² tyu³uu líi² lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'in gajmaa^{12a} 'nú¹ ni 'wó². Jo 'ee tíifuu²¹ gasii²¹i. Joon mo gali'láai² jmii²¹ joon gatyíian^{2o} 'e 'nú¹ do. Joon

gaci²mo. Joon nga¹ coonti —jin² Jesús.

7

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsa'leei¹² tya' jaain²¹ 'láa² tya' Roma

1 Mo ngayuui¹³ gatséi¹ gafeei²¹ Jesús 'in tsá² do joon gangóo¹ fu Capernaum.

2 Do-o ni seein²¹ jaain²¹ 'in tyu² to² cíein¹³ 'láa² tya' Roma. Joon ni'áa¹ jaain²¹ tsá² tya'a 'in ni'iin²¹² in líí¹. Niraain¹ ti li júun²mo.

3 Mo ganúu² 'in tyu² to² 'láa² do 'e faa²¹ tsá² tya' Jesús joon gasii¹ in jaain²¹ gáí¹ tsacøøi¹³ jee²¹² tsá² Israel 'e tsamí¹ tyaní¹ wa'a jó¹ jaun'láai² tsá² tya'a.

4 Joon gangatyéin¹ 'in tsá² do tyani Jesús. Joon ga'láa² 'wii²¹² gamí¹ tyani Jesús, jin² in:

—'In tyu² to² 'láa² do tíi²mo 'e uncoon¹³ on

5 tsu líí¹ fee¹-tsi tya' fuu²¹ goo²¹o'. Joon 'i-o tyu² to² líí¹ cwo¹ tyii¹.

6 Joon gangó¹ Jesús coon¹³ on. Pe mo gatyíia¹ tyan' co' li si² 'ná¹ do joon 'in tyu² to² 'láa² do gasii¹ in jaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ 'e tsasii¹³ Jesús:

—Ñi'fii²¹ 'i, jo untyíin² gi 'wo'o, tsu jo tíi²na 'u²u 'in tyia.

7 'Wii¹³ joon jo gatá²-tsii ga'nee²¹ na 'nũ. Li goon foo²¹o' joon la joon i'láa²mo tsá² tyia.

8 Lawa'a jna 'ii¹³ moo to² tyu² tsá² xeei²¹ joongi tyu³oo to² tsá². Joon mo tyu³ũ to² 'e tsalíin² tsá², tsalíin²mo jon. Joongi motyu³ũ jó¹, jó¹-o. Joongi mo tyu³ũ to² tsá² tyia jilaa²¹a jmoo¹-o.

9 Joon mo ganúu² Jesús 'elo líí¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon gajóøi² jileei¹³ tsá² jalíin² coon¹³ do. Joon gajin² in:

—'E la ja²mo, jiiin¹³ jaain²¹ jee²¹² tsá² Israel jo mo gatsee²¹na 'in tsáai¹-tsi la tsáai¹-tsi 'in tsañũ¹ lo.

10 Joon mo gangaliin¹ in 'in tsá² gasii¹ in do gatsee²¹ in tsá² do ni tyú¹mo.

Gajmaa¹a Jesús gajin¹ jón¹ jaain²¹ 'yia'ní²

11 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo Jesús ngóo¹ fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Naín. Joon ngalíin²mo coon¹³ tsá² ngi¹ coon¹³ on coon¹³ fúui¹ gi tsá² xeei²¹.

12 Joon mo gatyíia¹ co' fuu²¹ do ganii²¹ jéi¹ tsá² jaain²¹ 'líí²¹² itsa'áa¹³i. Jiin³ 'in do-o jón¹ 'yia'ní² 'in niseein²¹. Líí¹ fúui¹ tsá² seein²¹ fuu²¹ do ngalíin² coon¹³ on.

13 Mo ganí¹ in Jesús 'ii fúu² galíi² 'ido. Joon gajin² in gasii²¹ 'ido:

—Jo cii²¹ 'i.

14 Joon gangatyéin¹ Jesús. Joon gasii²¹ 'e cwóo¹ do. Joon 'in tyan¹ cwóo¹ do gajan¹o. Joon gasii²¹ Jesús 'in 'líí²¹² do:

—Simii²¹, jna-a fuu²¹²uu 'nũ: jRaan²un no!

15 Joon 'in tsá² nigajúin¹ do nigacwoo²¹-o. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a. Joon Jesús gajaan²¹mo sáa³o 'ido.

16 Mo ganii²¹ 'in tsá² taain²¹² do jilaa²¹ 'elo jmai² 'in gafoo²¹mo. Joon ga'láa² 'wii²¹² cwo²o 'maai¹³ Dios. Jin² in:

—Jaain²¹ tsá² feei¹ 'in cwo¹ júu² tyú² nigajnéi¹ jee²¹² jna'.

Jin²o jon:

—Dios nigajó² 'e uncoon¹³ on fuu²¹ goo²¹o'.

17 La tóøi² Judea coon¹³ la cu' lí' li san² galiñii¹ tsá² 'e nigajmaa¹a Jesús.

Tsá² 'in gasii¹ in Wó³ saai¹ tsá² jmí²¹

18 'In tsá² ngí¹ coon¹³ Wó³ gajma²o júu³ jilaa²¹ 'e nigalí². Mo galiñi² Wó³ 'elo joon gatø² ngái¹ jee²¹² 'ii.

19 Joon gasii¹ in tyani Jesús 'e tsasii¹³ wana jo²o 'i-o Cristo 'in 'ná² jó¹ owa'a sijéen¹ in 'in xee²¹mo 'ee.

20 'In tsá² gasii¹ in Wó³ do gangatyéen¹mo li siin¹² Jesús. Joon gasii²¹ 'ido:

—Wó³ saai¹ tsá² jmí²¹ nigasii¹ in jna'a 'e unngii² 'i 'nũ wana 'nũ-a Cristo 'in 'ná² jó¹ owa 'ná²-a jeen²na'a 'in xee²¹mo 'ee.

21 La tsifu joon mo gatyaliin² 'in tsá² do, Jesús gaun'láai² fúui¹ tsat-saa¹³ coon¹³ jmoowúu¹ tsáai² coon¹³ 'láai² nii²gi jmoowúu¹. Ga'wooi¹ 'in 'líi¹³ táai² alma tya' tsá². Líi¹ jon fúui¹ tsatiuui² gaun'láai².

22 La joon gasii²¹ Jesús 'in tsá² do:
—Cwolín²naa', joon cwośii²'ii' Wó³ la li 'e nigañii²'ii' joongi ninúu²uu'. Cwośii²'ii' xiiala la lí² jøø² tsatiuui². Joongi tsajluui¹³ lí²-i ngí³. Joongi tsá² jgøø¹²¹ ga'láa²mo. Joongi tsá² cwuui²¹² nuu¹o. Joongi 'líi²¹² gajjin²¹o. Joongi tsá² tañii² nuu¹o júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá².

23 Jløø¹³mo 'áai¹ jileei²¹ 'in jo cu²-tsi coon¹³ jna.

24 Mo ngayuui¹³ gangaliin² 'in tsá² gasii¹'in Wó³ Jesús ga'láa² 'wii²¹² gasii²¹ tsá² cwáain¹ tya' Wó³, jin²'in:

—'Naa' jo mo tyalín²naa' tyajøø²oo' li jo 'in tsá² seein²¹ coon²¹ tó² 'e jøø¹²¹ coon¹³ tyú².

25 Jon'gi mo tyajøø¹²¹ 'naa' jaain²¹ tsá² 'in tyi² 'mi² tyú². Niñii³ 'naa' jileei²¹ 'in tyi¹³ 'mi² tyú² 'in seein²¹ tyú² 'ii néei¹ lacaain²¹ tya' røø¹³mo.

26 'Naa' nigatyajøø²¹²naa' jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú². Joon la joon gañii²'ii'. La joon fo²oo 'e 'ido-o 'in tyíin²gi la jee²¹² jileei²¹ 'in nigacwo¹ júu³ tyú².

27 Tsu cwáain¹ tya' 'ii la mo gajin² ni jí² tya' Dios la lo:

Síi³na tsá² tyan¹ júu³ tyú² nifugi li cwóo²¹o. Joon 'e tyáa² tyú² tsá² i'ii²¹mo 'n.

28 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jee²¹² jileei²¹ tsá² jo mo cwai² jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú² 'in feei¹gi lagi Wó³ sai¹ tsá² jmii²¹. Pe doñi¹'iin 'in 'wó¹gi 'in seein²¹ li tyú² Dios to² 'ido 'in feei¹gi lagi Wó³.

29 Mo ganuu¹un jileei²¹ tsá² 'elo coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' jilaa²¹ 'e 'nii¹ tsá² 'in nigasaai¹ Wó³ jmii²¹ gajin²o 'e ja²mo Dios.

30 Pe 'in tsá² fariseo coon¹³ tifo² tya' ley 'in cwó¹ yaai 'e saai¹ Wó³ 'ii

jmii jo ga'ii²¹ jilaa²¹ 'e la mo 'iin²¹² Dios jmáa¹ 'a 'wii²¹² tya'a.

31 Gajin²gi Jesús:

—Nanogi cóon³duu cwáain¹ xiiala líi¹ tsá² 'in seein²¹ nano. Fo³duu xiiala líi¹.

32 Líi¹ la líi¹ xuui²¹² 'in néei¹ to² coo¹o la caain²¹ fu 'moo¹³. Tøø¹²¹ø xuui²¹² ngii¹ coon¹³ jin²'in: “Xuu²¹u'u lúu¹ pe jo tseen²¹²naa'. 'øø²¹ø'ø coon²¹ júu³ fa'í³ tyii' pe jo cí²ii'.”

33 Gajó² Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ joon jo 'ee gø¹²ø 'iñi¹ jon'gi vino 'uun²¹un. Joon 'naa'gii' foo²¹oo' 'e tyaan¹ coon²¹ espíritu gó².

34 Joon mo ngayuui¹³ joongi gagó² jna 'in Ruu²¹na Tsá². Gø¹³oo joongi gu³oo. Joongi foo²¹oo' 'e jlo² tu³uu, 'e gø¹³øø joongi gu³uu líi¹gi. Joongi foo²¹oo' 'e seen²¹na tyú² coon¹³ jileei²¹ 'in røø¹²¹ tsaa² coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá².

35 Iliñi¹ tsá² 'e jmii¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹ 'in jai² líi² 'ii.

Tyún¹³in Jesús fu tya' jaain²¹ tsá² fariseo sii²¹ Simóoi¹³

36 Jaain²¹ tsá² fariseo gatø¹ø Jesús 'e tsa'ee²¹ 'e 'í¹ fu tya'a. Joon gangó¹ Jesús fu tya'a. Joon jiin¹³ la tii¹² gacwoo²¹ Jesús caai¹ mesa.

37 Joon galiñi¹ jaain²¹ tsamí² 'in nirøø¹²¹ tsaa² 'in seein²¹ 'e fuu²¹ do 'e nigangó¹ Jesús nga'ee²¹ 'í¹ fu tya' 'in fariseo do. Joon gatyíi¹ 'a 'in tsamí² do tyaan¹ coon²¹ tsuu² lí¹ cunn²¹² alabastro si²o jmii²¹ jmafuu²¹.

38 Joon líli¹ cí² xuui²¹²-tsi. Gatyíi¹ 'a caluu li tyíin¹² Jesús. Joon ga'láa² 'wii²¹² garun²un tii² Jesús coon¹³ jmii²¹ toon²¹ uníi¹. Mo ngayuui¹³ joon gauntyuun²¹ coon¹³ jñatyíi¹. Joon gajun¹un tii² Jesús. Joongi ga'íi² jmii²¹ jmafuu²¹ tii² Jesús.

39 Joon mo gani² 'in tsá² fariseo 'in nigatø¹ Jesús do joon ga'í¹-tsi: “Wana 'in tsañuu¹ no 'e la jai² jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyú² nilili³o 'iin 'in sá² tya'a.

40 Joongi nilili³o xiiala líi¹ 'in tsamí² do. Tsu jaain²¹ tsamí² 'in røøi²¹ tsaa² no." Joon gasii²¹i Jesús 'in tsá² fariseo do:

—Simóoi¹³, sá² coon²¹ 'e fuu²¹²uu 'nu.

Joon gañii¹ 'in tsá² fariseo do:

—Faa¹³du', tifo².

41 Joon gajin² Jesús:

—Lawa gáí¹ tsañuu¹ nirøøi²¹ cuu² tya' jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyí² cuu². Jaain²¹ 'ido nirøøi²¹ 'ñá² cíein¹³ cuu². 'In jaain²¹ dogi nirøøi²¹ ca'no³ cíein¹³.

42 Joon jo nii²¹ 'e ityí²gi 'e røøi²¹ tya' 'ido. Joon 'in tsá² tyí² cuu² do galifee¹mo-tsi 'e røøi²¹ 'ido tya' la jiwaa²mo. Joon nano jmáa²du' júu³, ç'iin jee²¹² ngái¹ do 'in gali'in²¹²gi 'in tsá² tyí² cuu² do?

43 Joon gañii¹ Simóoi¹³:

—Líi²na 'in tsañuu¹ 'in garøøi²¹gi líi¹gi.

Joon gajin² Jesús:

—Jo²o júu³ tyi'i.

44 Joon gajøøi² Jesús 'in tsamí² do. Joon gasii²¹i Simóoi¹³:

—Jøøi²¹²du' 'in tsamí² lo. Ga'uu²¹²uu fu tyi'i. Joon jo gacwo²¹o jmii²¹ 'e ruun¹³uun tíi³ii, pe 'in tsamí² logi garun²un tíi³ii coon¹³ jmii²¹ toon²¹ unní¹i. Joon gauntyuu²¹ coon¹³ jñutyí¹i.

45 Jo gajin¹ 'in tyiia pe 'in tsamí² logi jo mo jan¹ jun²o tíi³ii jii¹³ la ga'uu²¹ tyi'i.

46 Jo ga'ee²e aceite mootyí³ii, pe 'i-gi nigaxéi² jmii²¹ jmafuu²¹ tíi³ii.

47 'Wii¹³ joon fo³oo: Líi¹ røøi²¹ tsaa² pe 'ee²¹o xiiala 'ín²na tsaa² tya'a tsu 'wii¹³ líi¹ gali'in²¹² jna. Pe jileei²¹ tsá² 'in xuu tsaa² 'ín²na tya'a 'e joon xuu 'e 'iin²¹²in jna —jin² Jesús.

48 Joon gajin² 'in sii²¹i 'in tsamí² do:

—Niga'ín¹moo tsaa² tyi'i.

49 Joon jileei²¹ tsá² 'in nijalín² néei¹ do coon¹³ 'i ga'láa² 'wii²¹² sii¹i jee²¹² 'ii:

—ç'in 'in tsañuu¹ lo 'e ca jigi tsaa² tya' tsá² 'ín²in?

50 Pe Jesús-gi gasii²¹i 'in tsamí² do:

—Nigajmaa²¹²aa tiin¹³mo' o tsu 'wii¹³ ja²mo galí²u. Jløø¹³mo' o cwoo²mo' o.

8

Tsamí² 'in gauncoon¹³ Jesús coon¹³ 'e jmaa²¹i to²

1 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo Jesús ngii¹ la caan²¹mo fuu²¹ coo¹³ coon¹³ fuu²¹ pi³ do. Cwoo¹o júu³ tyú² joongi 'e²e tsá² xiiala tyu² Dios to² tsá². Ngalín²mo coon¹³ ji dyatuuin¹ tsá² tya'a.

2 Ngalín²mo jon 'in líi¹³gi tsamí² 'in niga'wooi¹ 'in 'líi³ taai² alma tya'a coon¹³ 'láai² nii²gi jmoowú¹. Jee²¹² 'ii ngóo¹ María 'in sii²¹ Magdalena. 'Ido-o niga'wooi¹ dyái¹ 'in 'líi³ taai² alma tya'a.

3 Do-o jon ngóo¹ Yawuun², tsamí² tya' jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Chuza 'in líi¹ to² tya' Herodes. Do-o jon ngóo¹ Susana coon¹³ 'in líi¹³gi tsamí² 'in uncoon¹³ Jesús coon¹³ jilaa²¹ 'e jmaa²¹i to².

Tyaa¹ Jesús júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsá² jñi² mi³ jún²

4 Líi¹ fúui¹ tsá² ga'wooi²¹ la caain²¹ fuu²¹ do 'e tsajøøi²¹² Jesús. Joon mo galicaain²¹ tsá² fúui¹ líi¹ joon gafaa²¹ Jesús coon¹³ coon²¹ cwáain¹. Gajin²in:

5 —Lawa jaain²¹ tsá² gacwo¹ii jñi² mi³ jún². La 'ii²¹² ngóo¹ dya²a 'e mi³ jún² do 'e líi¹³ mi³ jún² do gaxuu²¹ tya'i fu. Joon ga'ø²ø tsá² joongi gagøø¹²¹ø tón¹-on 'e mi³ do.

6 Joon 'e líi¹³gi gaxuu²¹ jee²¹² cuun²¹². Joon mo ga'yiaa¹ ñi¹ galityuu²¹ tsu jo 'ee cwoo¹³ sá².

7 'E líi¹³gi gaxuu²¹ jee²¹² tón¹. Joon gajgoo²¹o coon¹³ 'e tón¹ ga'yiaa¹ caain²¹ coon¹³ do.

8 Pe 'e líi¹²gi mi³ jún² do gaxuu²¹ jee²¹² cwoo¹³ li tyú². Joon mo gacwáin¹ tyú²u gacwo¹. Ca cíein¹³ mi³ líi¹gi la ca mi³ gacwo¹.

Mo ngayuui¹³ gafaa²¹ Jesús 'elo
joon gasii²¹ tsá² coon¹³ coon²¹ júu³
tá² líli¹:

—Wa'a sá² loocwoo¹oo', núu²duu'.

'Ee lo 'ú³ 'e cwáain¹ do

⁹ Joon gaunngii¹ tsá² tya'a:

—¿'Ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹
tya' jún² do?

¹⁰ Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—Dios ijmaa¹a 'e líni² 'naa' coon²¹
júu³ 'uui²¹ tya'a. Coon²¹ júu³ tya'
xiiala ity² Dios to² tsá². Pe 'in
catyaa²gi fuu²¹²uu coon¹³ jmai¹² júu³
cwáan¹mo. Ts² joon mo jøø² jan²o
lawa'a jo jøø²o. Joongi mo ganúu²o
ján² lawa'a jo 'ee ga'øøi²¹-tsio.

*Jesús faa²¹a xiiala 'øøi²¹-tsi tsá² 'e
júu³ cwáain¹ tya' tsá² jñi² mi³*

¹¹ Joon gajin² Jesús sii²¹ 'ido:

—'Elo-o 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³
cwáain¹ lo: 'E mi³ jún² do li la li júu³
tya' Dios.

¹² Joon mo gaxuu²¹ 'e jún² tya'i fu
do 'e gagøø²¹ ton¹ 'øøi²¹-tsi tsá² la
li mo ganúu² tsá² júu³ tyú². Joon 'in
'líi¹³ jóo¹o joon tyí²o júu³ tyú² do y² tsi
alma tya'a. Joon jo lí²-in litsáai¹-tsi 'e
tiin¹³in.

¹³ Joon mo gaxuu²¹ jún² do jee²¹²
cuun²¹² 'øøi²¹-tsi tsá² li la li mo
ganúu² tsá² júu² tyú². Yaa¹mo-tsi
ga'ii²¹ 'e júu³ tyú² do. Pe mi ti 'ii²¹
iní²in wúu¹ 'wii¹³ tya' 'e júu³ do
ilicoon²¹on. Líi¹ la li coon²¹ sa³ 'mó²
'e jo jmóo³ 'láai² sá². Jo ta²¹a.

¹⁴ Mo gaxuu²¹ 'e mi³ jún² jee²¹²
tón¹ do 'øøi²¹-tsi lawa'a mo ganúu²
tsá² júu³ tyú². Nuu¹o pe ngalín²mo
jiin¹³ la fu¹ taai². Jiin¹³ la gajoo²¹ 'e
sa³ do jee²¹² tón¹ do lawa la joon jon
jileei²¹ 'in ngí¹ cu²-tsi coon¹³ jilaa²¹
'e tyín² coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú² seein²¹.
Jo 'ee garoo²¹ mi³ tya'a.

¹⁵ Joon mo gaxuu²¹ jún² do jee²¹²
cwoo¹³ 'oo³ 'øøi²¹-tsi tsá² mo ganúu²
tsá² júu³ tyú² do. Nuu¹o joon cón²o
cwáain¹ 'e júu³ tyú² do. Joon jmoo¹-o
taa²¹a. Joon 'e la joon garoo²¹ 'láai²gi.

Júu³ cwáain¹ tya' po³ jí² coo²¹

¹⁶ Jin²gi Jesús:

—Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin dyi²
coon²¹ jí² joon mi yuui¹³ joon jli²¹ si
sii²¹ 'i nu' coo'mó² 'ee. Mo dyi² tsá² jí²
li' yu' sii²¹ tsá² joon jnéei² tya' jileei²¹
'in tsá² taai²¹².

¹⁷ Ce jiin¹³ coon²¹ 'e si'mo² jo lí²
wa'a jo lí² jneei¹. Jon'gi sá² coon²¹
júu³ 'uui²¹ wa'a 'e jo líni¹ tsá². Joon
nilisá² júu³.

¹⁸ 'La joon núu²duu' tyú² ts² jileei²¹
'in 'ii²¹mo júu³ tyú² do cwo² Dios 'e
'øøi²¹-tsi tyú²gi. Pe jileei²¹ 'in jo 'ii²¹
'e júu³ tyú² do cwo² Dios 'e jo 'øøi²¹-tsi
coonti.

Sáa³ Jesús coon²¹ ruu²¹i

¹⁹ Joon gatyalín² ruu²¹i Jesús
coon¹³ sáa³a li siin¹² Jesús. Pe jo
lí² tsatyéin¹ tyan¹ ts² líi¹ fúui¹ tsá²
taai²¹².

²⁰ Pe 'in líi¹³ tsá² gasii²¹o Jesús:

—Saa²a coon¹³ ruu²¹u téein²
caluu. Joon 'iin²¹²in jøø² 'nu.

²¹ Pe joon gajin² Jesús:

—Jileei²¹ 'in nuu¹ júu³ tyú² tya' Dios
joongi cón²du cwáain¹ coon²¹ tún² 'ii
sáa³aa joongi 'ii ruu²¹na.

Un'woo² Jesús tyí² 'ú¹ ni jmii²¹

²² Coon²¹ jmii²¹² galí² nga'í² Jesús tsi
coon barco coon¹³ tsá² tya'a. Joon
gasii²¹i:

—Tsaa²¹a' li' ti cataain² tyíia¹ no.

Joon ngalín²mo.

²³ Joon la 'ii²¹² ngalín² ni jmii²¹
do-o gacwuu²¹mo Jesús. Joon galí² li
ngalín² do ga'ii² coon²¹ tyí² tá² li' 'e ni
jmii²¹ do. Joon ga'láa¹ 'wii²¹² garó¹mo
jmii²¹ tsi barco do. Joon ga'í¹ fo²-tsi li
táai² do itá².

²⁴ Joon ngalín² gaunjnaa¹-tsi Jesús.
Joon gasii²¹i Jesús:

—¡Tifo²! ¡Tifo²! ¡Nitee²mo'!

Joon garóon² Jesús. Joon ga'woo¹
'e tyí² do coon¹³ 'e jnóo¹ jmii²¹ do
coon¹³ júu³ tya'a. Joon coon²¹ ga'ii²
tii².

²⁵ Joon gajin² Jesús gasii²¹i tsá²
tya'a:

—¿'Ee li' jo tsáai¹-'oo'?

Pe 'ido-gi gafoo²¹mo. Joon tsa'goo²¹-tsi. Joon gaunngi¹i ruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹:

—¿'lin 'in tsañuu¹ lo 'e tyu²o to² tyí² coon¹³ jmii²¹² joon nuu¹³o?

Tsá² 'in 'yuui² 'in 'lii³ alma tya'a 'in seein²¹ fu Gadara

26 Pe gatyaliin²mo fu cwoo¹³ sii²¹ Gadara. 'E náa¹ li' ngoo¹³ tyí¹a do tyani Galilea.

27 Mo gacwo¹¹ Jesús fu tsi barco do gangatyéin¹ jaain²¹ tsañuu¹ seein¹ fuu²¹ do. Lii²¹² 'áai¹ ningóo¹ 'in tsañuu¹ do 'yuui jaain²¹ 'in 'lii³ alma tya'a. Jo tyi²gi 'mi². Jon'gi jon¹gi inuu. Jee²¹² 'aan¹ tya' 'lii²¹² joon¹on.

28 Mo ganii¹in Jesús joon gasii²¹i 'wojní¹i tyani Jesús. Joon ga'oo¹o jin²in:

—¿'Ee jmaa²a tyiia, Jesús? Joon¹ Dios 'in ñí¹mo 'nu. Mí³ii tyani²i 'e jo 'e²e wúu¹ jna.

29 La lo-o gajin²in tsu 'wii¹³ Jesús nigatyu² to² 'in espíritu taai² alma tya' 'ido 'e 'woo²¹mo. Líi¹ 'láai² fu 'in espíritu gó² do nigasaan¹in 'in tsá² do. Joon niga'ñuu² tsá² cwoo²¹ tii². Niga'ñuu² coon¹³ cadena joon jo laai²¹gi. Pe 'gii¹o cadena do. Joon 'in espíritu gó² taai² jmoo¹o cwiin¹ 'ido ti li jo 'in tsá² seein²¹.

30 Joon gaunngi¹i Jesús 'ii:

—¿Xiiala sii²¹ 'nu?

'Ido-gi gañii¹i:

—Legión-mo sii²¹ jna.

'E lo-o gajin²in tsu 'wii¹³ líi¹ fúui¹ espíritu gó² 'in nigataai² alma tya'a.

31 Joon 'in espíritu do gami²i Jesús 'e jo sii¹²in 'ii li 'lii³.

32 Joon líi¹ fúui¹ ñí¹ taai² gø¹² co² do. Joon 'in espíritu gó² do gami²i Jesús 'e cwoo²¹ tsataai² tu² 'in ñí¹ do. Joon gacwóo¹o Jesús 'ii²¹.

33 Joon 'in espíritu do ga'woo²¹mo tya' 'in tsañuu¹ do. Joon ngataai² tu² 'in ñí¹ do. Joon 'in ñí¹ do gacwiin¹in li siji² joon gapée¹i xuu²¹i tsi tyí¹a do. Joon do-o gajgoo²¹o jmii²¹.

34 Mo ganí² jileei²¹ 'in 'aai¹ ñí¹ do jlaa²¹ 'e galí² gafoo¹mo 'áai¹ joon gacwiin¹o. Joon gangaliin¹ ngajmaa¹²a júu³ tsá² fuu²¹ coon¹³ la caain²¹gi li taain²¹² tsá².

35 Joon ga'woo²¹mo 'in tsá² seein²¹ do ngajøø² jilaa²¹ 'e nigalí². Mo gatyaliin² ti li siin¹² Jesús gatsee²¹mo 'in tsañuu¹ 'in niga'woo²¹ espíritu gó² alma tya' 'ido. Tyí¹³in 'wii²¹² tii² Jesús. Tyi²i 'mi² joon niga'i²i-tsi. Joon gafo¹mo 'in tsá² do.

36 Joon jileei²¹ 'in niganí² gatyá¹o júu³ xiiala niga'láai² 'in tsañuu¹ 'yuui 'in 'lii³ alma tya' do.

37 Coon¹³ cwáain¹ lo-o jileei²¹ tsá² seein²¹ li sii²¹ Gadara do ga'láa² 'wii²¹² mii¹i tyani Jesús 'e cwo¹¹o 'e fuu²¹ do, tsu líi¹ 'goo²¹o. La joon nga'í² Jesús tsi barco. Joon ganga²mo.

38 La nu'gi 'e tsee²i, 'in tsañuu¹ 'in ga'woo²¹ 'in 'lii³ alma tya' do gamii¹i tyani Jesús 'e tse²mo coon¹³on. Pe Jesús-gi gatyu² to² 'e ján²o. Joon gasii²¹i 'ido:

39 —Cweei¹ fu tyi'i joon cwotyá²a júu³ jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Dios coon¹³ 'nu.

Joon ganga²mo 'in tsañuu¹ do. Joon gatyá¹o júu³ la jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Jesús 'wii²¹² tya'a.

Jamí¹i Jairo coon¹³ tsamí² 'in gasú² sñn¹³ Jesús

40 Mo gacii¹² Jesús fu 'ngoo¹³ jmii²¹ do ga'ii²¹mo tsá² 'ii jløø¹³mo tsu jilee²¹mo sijéen¹³in 'ii.

41 Joon gacwéi¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Jairo. 'Ii 'in tyu² to² cwo¹. 'In tsañuu¹ lo gasii²¹i 'wojní¹i 'wii²¹² tii² Jesús joon gamii¹ tyani Jesús 'e tsáa¹a fu tya'a.

42 Jaan²¹mo joon¹ seein²¹ 'in ngóo¹ dyatun¹ jiiin¹. 'In raain¹ ti li júun²mo. Mo gangó¹ Jesús líi¹ fúui¹ tsá² ngalín² coon¹³on. 'Áa¹mo cuu¹² li ngalín² do.

43 Joon jee²¹² 'ii ngóo¹ jaain²¹ tsamí² tsaa¹³. Ningóo¹ dyatun¹ jiiin²¹ 'e niganii²¹ wúu¹ 'áai¹ coon¹³ 'e jmoowúu¹

tuuin²¹ do. Joon 'áa¹mo niga'ín² cuu² coon¹³ timí¹. Nigatsaa²¹² jilaa²¹ 'e 'oo¹o pe jo mo ga'láai².

⁴⁴ Joon gangatyéen¹ in li caluu Jesús. Joon gasuu²¹ ti' siin¹³ 'ido. Joon la tsifu joon gawuun¹³ mo tuuin²¹.

⁴⁵ Joon gaunngii¹ Jesús:
—¿'lin gasú² sin¹³ in?
Jilee²¹ mo tsá² jo júu³ gatyaa¹ a. Joon Tú³ coon¹³ 'in catyaa² gi do gajin² in:
—Tifo², líi¹ cuui²¹ tsá² 'nɔ joongi 'lee¹² i tsá² 'nɔ. Joon unngii²¹ i: “¿'lin gason¹ tyi'i?”

⁴⁶ Joon gajin² Jesús:
—Líi¹³ moo la líi' seein²¹ 'in gasú² tyiia tsu galili³ oo gaun'láa² moo jaain²¹ tsá² coon¹³ 'ii²¹ tyiia.

⁴⁷ Mo galili³ 'in tsamí² do 'e galili² i Jesús 'e niga'láa² mo joon gajó² jlee¹ i. Joon gasii²¹ i 'wojni¹ i tyani Jesús. Joon gatyaa¹ a júu³ tyani jilee²¹ tsá² do 'ee cwáain¹ nigason¹ on siin¹³ in joon xiiala niga'láa² mo coon¹³ jmoowú¹ 'e tyaan¹.

⁴⁸ Joon gasii²¹ Jesús 'ii:
—Niga'láa² mo 'o, 'mí², tsu 'wii¹³ nigalitsáa¹ mo 'o 'o jna. Jloø¹³ mo 'o ic-woo² mo 'o.

⁴⁹ Siin¹² mogi Jesús faa²¹ gi mo gatyáa¹ jaain²¹ 'in jó¹ fu tya' Jairo, 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gasii²¹ i Jairo jin² in:

—Najuun²¹ mo yuun²¹ tyi'i. Jo un-tyín² gi 'i 'in tifo² no.

⁵⁰ Pe ganú² Jesús joon gajin² in:
—Jo jmaa²¹ a 'goo²¹ o canii² jmáa² tsáai¹ 'o 'o. Joon i'láa² mo yuun²¹ tyi'i.

⁵¹ Mo gatyáa¹ Jesús 'a inuu do joon jo gacwoo¹ ngatáai² jiiin¹³ jaain²¹ 'in catyáai². Jiin¹³ Tú³ nga'í² coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. Joongi jiin¹³ jmii²¹ 'in yuun²¹ do coon¹³ jiin¹³ sáa³ o nga'í².

⁵² Jilee²¹ mo tsá² ci² i xuui²¹² tsi tya' 'ido. Joon gajin² Jesús:

—Jo cí² h' tsu jo mo júuin¹ 'in yuun²¹ no jiin¹³ líi' 'e cwuu²¹ mo.

⁵³ Pe jmai² 'in gangí³ i tsu ñi¹ o 'e najuun²¹ mo 'ido.

⁵⁴ Joon gason¹ Jesús cwoo²¹ o tya' 'in najóin¹ do. Joon gafaa²¹ a coon¹³ coon²¹ júu³ tá² lí², jin² in:

—Simí², ráan¹ un.

⁵⁵ Joon gajin¹ o 'ido tún¹. Joon la tsifu joon garóon². Joon gatyu² Jesús to² 'in tsá² do 'e cwoo²¹ xu 'e dø¹ 'ido.

⁵⁶ Joon líi¹ tsa'goo²¹ tsi tsacøøi¹³ tya'a. Pe joon gatyu² Jesús to² 'e jo 'in sii²¹ i ce jiin¹³ jaain²¹ jilaa²¹ 'e niga'í¹ do.

9

Sii²¹ i Jesús ji dyatuuin¹ tsá² tya'a 'e tsacwo¹ júu³ tyú²

¹ Jesús gauncaain²¹ ji dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gacwo² o 'ido 'ii²¹ to² jmáa¹ a 'e 'wooi²¹ 'ido jilee²¹ nii² espíritu gó² taai² alma tya' tsá² joongi un'láai² tsatsaa¹³:

² —Síi³ na 'naa', jin² in, 'e cwolín² naa cwocwó² oo' tsá² júu³ tyú² tya' xiiala tyu² Dios to² tsá² joongi un'láa² naa tsatsaa¹³.

³ Joongi sii²¹ Jesús 'ii:

—Jo 'ee cón² oon' coonti tya' tya' i fu li cwolín² naa'. Jo són² oo' mo'u² jon'gi cón² oon' mora². Jon'gi cón² oon' 'iñi¹ jon'gi cuu² cón² oon'. Tyaan¹ aan' jmai² coon²¹ 'mi² tyí² ii' jo cón² oon' tún².

⁴ Joon jmoo³ joon³ coon²¹ 'nú¹ li tyalín² naa', do-o jon² oon' jiin¹³ la i'woo²¹ naa' 'e fuu²¹ do.

⁵ Joon doñixiia' li jo 'iin²¹² in tsá² 'ii²¹ 'naa' joon xú² uu' 'laa²¹ toon²¹² tí¹³ h' lawa coon²¹ lí² 'e jmá² aa' cwáain¹ tya'a.

⁶ Joon ga'woo²¹ mo. Joon ngalín² la-caain²¹ líi san² do ngacwoo¹ júu³ tyú² tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Joongi gaun'láai² jilee²¹ tsatsaa¹³ 'in seein²¹ lacaain²¹ do.

Mo gajúin¹ Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹

⁷ Tsaat² Herodes mo galiñii¹ jilaa²¹ 'e jmoo¹ o Jesús jiin¹³ jo ñii¹ 'ee 'i' tsi tsu 'wii¹³ 'inlíi¹³ tsá² jin² in 'e Wó³ o nigajin¹ in jee²¹² líi²¹².

⁸ 'Inlíi¹³ gi tsá² jin² in 'e nigajnéi¹ jaain²¹ tsá² nigacwo¹ júu³ tyú² sii²¹

Elías. 'Inlíi¹³gi jin²in 'e nigajjin¹in jaain²¹ tsá² 'in nigacwo¹ júu³ tyá² calií.

⁹ Pe joon gajin² Herodes:

—Jna-a tsai' gatyu¹³uu to² gawuun²¹ mootyi² Wó³. ¿'lingi 'in lo 'in núu³uu faa²¹ tsá² líli¹?

'Áai¹ líi¹ gajóoin²-tsi Herodes wa'a tyii¹²a xiiala nii¹in Jesús.

Cwoo¹ Jesús 'e gø² 'ñá² mil tsá²

¹⁰ Mo gatyaliin¹in tsá² tya' Jesús joon gasii²¹o jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a. Joon gajée¹i Jesús 'ii 'e gangalín² coon²¹ co² fuu²¹ Betsaida.

¹¹ Joon mo galiñi¹ tsá² joon ngalín²mo jon. Joon ga'ii²¹ Jesús 'ii. Joon gasii²¹i 'ido xiiala mo tyu² Dios to² tsá². Joon gaun'láai² tsatsaa¹³.

¹² Ningóo¹ nica'lóo²xu. Joon gan-gatyéen¹in tsá² tya' Jesús. Joon gasii²¹i 'ido:

—'I² júu³ tsá² 'e cwotyaliin² 'ii²¹xu 'woo²¹o. Joongi tsa'naa²¹xu 'e dø¹ø 'e li tyan' no tsu 'e li toon²¹²on' lo jo 'ee sá² coonti.

¹³ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Cwoo¹³xu 'naa' 'ino 'e dø¹ø.

Joon gajin² tsá² tya'a do:

—Jo 'ee sá² coonti. Líi²mo jiin¹³ 'ñá² 'iñi¹ joongi gá¹mo joo²¹ taai² jmi²¹. Joon xiiala lí² laa²¹na'a 'e dø¹ jileei²¹ 'in tsá² lo.

¹⁴ Tsu tii² la coon²¹ 'ñá² mil 'in tsá² do. Joon gajin² Jesús gasii²¹i tsá² tya'a:

—Sii¹³ tsá² cwocwaa¹ ti' coon²¹ 'iin¹³ ca'no¹³ cíein¹³.

¹⁵ La joon gajmaa¹a. Gacwó² jilee²¹mo.

¹⁶ Joon gason¹ Jesús ji 'ñá² 'iñi¹ do coon¹³ 'in gáí¹ joo²¹ taai² jmi²¹ do. Joon gajøø² fu yu' fu uncwii²¹. Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios tya' 'e dø¹ø do. Joon mo ngayuui¹³ gajmaa¹a 'no¹³ joon gacwo²o tsá² tya'a 'e jmaa¹a jmai²xu jee²¹² tsá² do.

¹⁷ Jilee²¹mo tsá² gagøø²¹ø ce ganeei¹³ tyú²-tsi. Joon mo ngayuui¹³ joon jilaa²¹ 'no¹³ 'e gasái¹ garøø²mogi dyatun¹ 'motó²gi.

Jmaa¹ Tü³ júu³ 'e Jesús líi¹i Cristo

¹⁸ Coon²¹ jmi²¹² mo gafaa²¹a Jesús júu³ tyú² coon²¹ li yaa-i joon téen²mo tsá² tya'a coon¹³on. Joon gaunngii¹i Jesús:

—¿'in jna jin² tsá²?

¹⁹ 'Idogi gañii¹, jin²in:

—'Inlíi¹³ tsá² jin²in 'e 'nu-u Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹. 'Inlíi¹³gi tsá² jin²in 'e 'nu-u Elías. Pe 'inlíi¹³ jin²in 'e 'nu-u jaain²¹ tsá² 'in nigacwo¹ júu³ tyú² calií 'in nigajjin¹ tún¹.

²⁰ Joon gaunngii¹i tún¹ Jesús:

—¿'Naa'gii', 'ee fó²oo' 'in jna?

Joon gañii¹ Tü³ do jin²in:

—'Nu-u Cristo Joon¹ Dios.

Jesús jmoo¹o júu³ xiiala mi júun²in

²¹ Pe Jesús líi¹ ga'ii¹ júu³ joongi gauntsaa¹²i 'e jo 'in sii²¹ tsá² tya'a 'elo ce jiin¹³ jaain²¹.

²² Joon gajin²in:

—'In Tsá² Ruu²¹mo tsá² noogi iní² wúu¹ líli¹. Joongi jo 'ii²¹ tsacøøi¹³ 'ii. Caan²¹mo coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley ijaan²¹in injnga²mo 'i. Pe mo ti 'ni¹ jmi²¹² ijmaa¹a jiin¹o tún¹.

²³ Mo ngayuui¹³ joon gasii²¹i jileei²¹:

—Wana 'in 'iin²¹²in jó¹ coon¹³ jna cwojmaa¹a 'in²-tsi jilaa²¹ 'e 'oo¹o. 'Ná²-a cwotyaa¹an crúu¹³ tya'a la coon²¹ jmi²¹² joon cwojaa¹ coon¹³ jna.

²⁴ Tsu jileei²¹ 'in 'iin²¹²in lái¹ yaai icaa²¹mo fu juncwii²¹ tya'a. Pe jileei²¹ 'in caai²¹ fu juncwii²¹ tya' 'wii²¹² tyiia 'in tiin¹³mo 'ii.

²⁵ Jo 'ee to² 'ii³ tya' tsá² wa'a 'e galí² tya'a la tóøi² fu juncwii²¹ joon caa²¹mo fu juncwii²¹ tya'a 'ña'a.

²⁶ Tsu wana 'in ga'aa¹ fa'ii²¹ 'wii²¹² tyiia coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya' xiiala mo tyu² Dios to² la joon jon jna, 'in Ruu²¹na Tsá², ni 'aa²¹oo fa'ii²¹ 'wii²¹² tya'a mi yí³aa lawa Róøi¹³ coon¹³ 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹'u' coon¹³ jileei²¹ ángeles tya'a.

27 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' 'inl¹¹ii¹³ jee²¹² 'in téein² lo nano jo ijúun²in n^ugⁱ la jo mo gaty^u² Dios to² tsá².

Uns¹¹ii² Jesús la lí¹i

28 Mo gati² jñá² jm¹¹ii²¹² 'e gafaa²¹ Jesús 'elo joon gasoo¹o coon²¹ moo²¹ 'e tsafaa¹²a júu³ tyú². Ngoo²¹-o coon¹³ T^u³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³.

29 Joon la 'ii²¹² faa²¹ Jesús júu³ tyú² la t^ooⁱ² ní¹i coonti coon²¹ galis¹¹ii²mo la 'ii¹. Joongi siin¹³in gali taa²¹ j¹¹ii¹ lí¹i¹.

30 Joon gajnéi¹ gáí¹ tsañ^u¹ co' li siin¹²in. Gajná² joo²¹ la 'ui li siin¹³in. Jaain²¹ sii²¹ Moisés, jaain²¹gⁱ sii²¹ Elías.

31 Téein² coon¹³ Jesús sí¹i xiiala mi jóon²in. 'E 'ná² nii²¹ wúu¹ fu Jerusalén.

32 Lí¹i jalicwuu¹i T^u³ coon¹³ 'in tsá² catyaa²¹gⁱ do. Pe jo gacwuu²¹i. Joon ganii²¹o jilaa²¹ 'e 'ya²gⁱ tya' Jesús. Joon ganí²in jⁱ gáí¹ tsañ^u¹ do 'in téein² coon¹³on.

33 Mo gangalín² 'in tsá² do co' li siin¹² Jesús joon gajin² T^u³ do:

—Tifo², j¹¹ii¹ tyú² 'e toon²¹o'on lo! Jmoo²¹o'o 'ni¹ 'nú¹ lo; coon²¹ 'nú²u coongi tya' Moisés coongi tya' Elías.

Pe T^u³ do coonti jo ní¹ jilaa²¹ 'e faa²¹a.

34 La 'ii²¹² faa²¹a do-o gajó² coon²¹ jní¹ 'e gaciin¹³in. Joon gafoo¹mo mo gataái² jee²¹² jní¹ do.

35 Joon ganuu¹ coon²¹ júu³ jee²¹² jní¹ do 'e gajin² 'elo:

—Y^u²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na lo. N^u²u júu³ tya'a.

36 Mo ngayuui¹³ gafaa²¹a 'e júu³ do joon ganí²mo jiin¹³ 'ña'a Jesús. Jo 'ee gajin²in coonti jon'gⁱ gasii²¹i tsá² ce jilaa²¹ 'e niganí²i.

Gaun'láai² Jesús jaain²¹ simii²¹ 'in yuui 'in 'l¹¹ii¹³ alma tya'a

37 Mo gajná² jm¹¹ii²¹² do coon²¹ gajgáa¹i 'e moo²¹ do joon lí¹i fúu¹ tsá² ngaunjiin²¹in Jesús.

38 Joon jaain²¹ tsañ^u¹ 'in ngó¹ jee²¹² tsá² do gasii²¹i coon²¹ júu³ tá² lí¹, jin¹³in:

—Tifo², jmaa²'a feei¹-o'o j^ooⁱ²¹²du' y^u²¹ tyiia lo ts^u camuui¹³ 'in no seein²¹ tyiia.

39 'Yuui jaain²¹ espíritu gó² 'e jmoo¹ 'e 'oo¹o joongi joon²¹in ní¹i. Joongi 'yee²¹ jon¹ moo'oo²o. Joongi 'e²e wúu¹. Jo 'iin²¹²in t^u¹i.

40 Nigamí³oo tyani tsá² tyi'i 'e tyí²mo 'in 'l¹¹ii¹³ 'yuui alma tya'a pe jo mo gali²i.

41 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² fúu¹ do:

—jTsá² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa'! Jiin¹³ 'e gó² 'o^oⁱ²¹-oo'. Jo ní³ii lí¹i²¹ 'e 'ná²-a 'e siin¹³na coon¹³ 'naa' joongi jmáa³aa taa²¹a 'wii²¹² tyii'.

Joon jin² Jesús sii²¹i jmii²¹ xuui²¹² do:

—Ñijee¹du' y^u²¹ tyi'i fu lo.

42 Pe mo gangatyéen¹ 'in simii²¹ do 'in espíritu gó² do gapíin² 'ii ni 'wó². Gajmaa¹a 'e gajooin²¹ ní¹i 'ido tún¹. Pe Jesús gaty^u² to² 'in espíritu do wa'a cwo¹h¹i. Joon gaun'láa²mo 'in simii²¹ do. Joon gajaan¹mo 'ido jmii²¹.

43 Jilee²¹mo tsá² ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e jmii²¹² cii¹³ Dios jmaa¹a.

Jmoo¹ Jesús júu² xiiala mi júun²in

La 'ii²¹² jmoo¹o tsa'goo²¹-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹ Jesús joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

44 —N^u²duu' coon²¹ tún² 'elo. Joon jo cwa'iin¹³-oo'. Jna-a 'e Ruu²¹na Tsá². Pe 'ná²-a ijaain²¹ tsá² jna ja'cwoo²¹ tsá².

45 Pe tsá² tya' Jesús do jo ga'o^oⁱ²¹-tsi jilaa²¹ 'e sii²¹i 'ii ts^u jo mo galisá² 'ii²¹ wa'a 'o^oⁱ²¹-tsi. Joon 'goo²¹-o wa'a mii²¹i Jesús wa 'e nijin²in la lí 'e n^u²jin²in.

'E²e Jesús tsá² 'iin 'in tyíin¹³gⁱ ni fu

46 Joon tsá² tya'a ga'láa² 'wii²¹² jo cwo²o júu³ ruu²¹i 'iin jee²¹² 'ii 'in tyíin¹³gⁱ.

47 Pe Jesús galili³o jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'ido. Joon gasaan¹²in jaain²¹ xuui²¹² joon gasiin²¹in jee²¹² 'ii.

48 Joon gasii²¹i 'ido:

—Jileei²¹ 'in 'ii²¹ 'in xuui²¹² lo coon¹³ 'e sii²¹ jna 'ii²¹mo jon jna. Joon jileei²¹ 'in 'ii²¹ jna 'ii²¹mo jon 'in gasii²¹in jna. Jileei²¹ 'in 'woi¹gi jee²¹² 'naa' 'ii 'in tyiin¹³gi la jee²¹² jileei²¹.

In jo jmoo¹ 'e gó² tyi' 'ii 'in tyú¹ coon¹³ jna'

49 Joon gajin² Wó³ gasii²¹i Jesús:

—Tifo², nigajøø²¹ø'ø jaain²¹ 'in ngí¹ to² 'wooi¹ espíritu gó² coon¹³ 'e sii²¹ 'næ. Joon gauntsaa¹³mo'o tsu jo ngii¹ coon¹³ jna'.

50 Joon gajin² Jesús gasii²¹i 'ido:

—Jo untsaa¹³naa' tsu jileei²¹ 'in jo jmoo¹o 'e gó² tyi' 'ii 'in uncaain²¹ coon¹³ jna'.

Jiin²mo Jesús Jacobo coon¹³ Wó³

51 Mo gati² li tsei² Jesús fu ñufú² ga'ii²¹o fu¹ tsáa¹a fu Jerusalén tá²-a taain²-tsi.

52 Joon gasii¹in tsá² tya'a nifugi. Joon ngalín² coon²¹ fuu²¹ 'e náa¹ co' Samaria gamii¹i li ján².

53 Pe tsá² seein²¹ Samaria do jo ga'ii²¹i Jesús tsu galili³o 'e tsáa¹ 'ido fu Jerusalén.

54 Mo gani² tsá² tya'a Jacobo coon¹³ Wó³ 'elo joon gasii²¹i:

—Ña'ña¹u', ¿ja 'iin²¹²u'un wa'a siin²¹na'a júu³ 'e xii¹a goon²¹ po³ jí² fu yu' fu juncwii² tya'a? Joon ityee²¹mo coon²¹ tya' jilee²¹i 'in tsá² no la gajmaa¹a jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² calii 'in sii²¹ Elías.

55 Joon gajøø² Jesús 'ii joon gajin²in:

—'Naa'a jo ñi²ii' coonti xiiala líi¹ espíritu jeei¹³ 'naa'.

56 Jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², jo góo³oo wa'a 'e 'iin²¹²na fu juncwii²¹ tya' tsá² xli¹i jmáa³aa tiin¹³mo tsá².

Joon gangalín² coon fuu²¹ pi¹³ li xiia'.

'Ee 'ná² jmaa¹a wa'a 'iin²¹² tsá² ngí¹ coon¹³ Jesús

57 Mo gangalín² fu¹ táai² jaain²¹ tsañuu¹ nijin² gasii²¹i Jesús:

—'iin²¹²na ní³ii coon¹³ 'næ doñixiia' ca cwoo²¹o.

58 Joon gañii¹ Jesús:

—Jileei²¹ cwii¹ sá² tóo²-o tsa' xá² joongi jileei²¹gi ton¹ sá² síi²-i pe jna-a Ruu²¹na Tsá² jo 'óo³oo xiia' li cwuu²¹na.

59 Joon gajin² Jesús gasii²¹i jaain²¹gi:

—Na¹ coon¹³ jna.

Pe 'idogi gajin²in:

—Cwó³du'u cata ní³ii jéi¹ ni'áai¹duu ñu¹³uu.

60 Joon gajin² Jesús:

—Já¹du' cwo'aa¹i 'in jo tsáai¹-tsi jna 'in 'lii²¹² do. Pe 'næ-u cwoo²du'u, cwocwo²¹o júu³ tyú² tya' xiiala mi tyu² Dios to² tsá².

61 'In xeei²¹gi gajin²in:

—Ña'ña¹u' 'iin²¹²na ní³ii coon¹³ 'næ pe jéi¹ cwoo²du'u ni¹³ii júu³ tsá² néi¹ inæ tyiia.

62 Pe Jesús gajin²in:

—Tsu lawa jaain²¹ tsá² 'in ga'láa² 'wii²¹² núu²un júu³ tya' Dios pe jo gacón² cwáain¹ coon²¹ tún². Jo tíi²i 'ii²¹ Dios 'ii li tyu² Dios to².

10

Sii¹in Jesús setenta tsá² 'e tsacwo¹ júu³ tyú²

1 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo joon gatyiin¹² Jesús coon²¹gi setenta tsá² tún¹. Joon gasii¹in tí¹ gáí¹ tí¹ gáí¹ tyaní¹i 'e tsacwoo¹ júu³ tyú² la caain²¹ fuu²¹ li 'ná² tsáa¹a.

2 Joon gasii²¹i:

—'E la ja²mo, líi¹ fúui¹ tsá² seein²¹ 'in 'ná²gi núu² júu³ 'e 'iin²¹²mo Dios tsá². Pe xu tsá² seein²¹ 'e lí² tsalín² tsajmáa² júu³. 'Wii¹³ joon mí²ii' tyani Dios 'in 'iin²¹²in tsá² wa'a sín¹gi tsá² 'in cwó¹gi 'e júu³ lo.

3 Cwolín²naa'. Tyán²aan' cwáain¹ tsu síi³na 'naa' lawa joo'saa²¹ yuun²¹ jee²¹² 'yiia¹ tsiinuu²¹.

4 Jo 'ee cón²oon' jon' mora² jon'gi tuloo²¹ taa¹³ cuu² jon'gi mii¹³ii'. Joon jo un'ii²¹² yaanaa' foo¹³naa' tsá² tya'i fu¹.

5 Mi cwotaa²¹naa' tsi inuu jée¹ foo²¹oo' 'in tsá² do: "Mii²¹i' tyani Dios 'e uncwaa³i inuu lo."

6 Wana 'in tsá² do røø²¹ 'ii²¹ tya'a i'ii²¹mo coon²¹ 'e tyú² la li 'e nuu¹. Wana jo la joon jo tii² 'e júu³ tyú² do.

7 Do-o jóon¹³oo', dogi jon cóø²øø' joongi 'úu²uu' jilaa²¹ 'e cwoo¹ 'naa' tsu jileei²¹ tsá² 'in jmoo¹o to² tii²mo 'e 'uun²¹un dø¹ø. Jo ngí²ii' la tyi 'nú¹.

8 Wana xii¹ fu li gatyalín²naa' 'ii²¹ tsá² 'naa' cóø²øø' jilaa²¹ 'e cwo²o 'naa'.

9 Un'láa²naa' tsatsaa¹³ 'in seein²¹ do. Joon síi¹³ii': "Tya'an nijó¹ 'e tyu² Dios to² 'naa'."

10 Pe wana gatyalín²naa' coon²¹ fuu²¹ li jo 'ii²¹i tsá² 'naa' cwo'woo²¹naa' tya'i fu¹ joon fóo¹³oo' la lo:

11 "Cagi 'laa²¹ sá² góo²oo' lo 'e taa¹³ mii²¹i' xuu²u' lo lawa coon²¹ li² 'e jmoo²¹o' tya' 'e gó² tyii'. Pe cwoliñ²ii' 'áa¹mo nijatyéen¹in 'e tyu² Dios to² 'naa'."

12 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' —jin² Jesús—, mi 'in² fu juncwii²¹ líi¹gi wúu¹ iní² 'in tsá² seein²¹ fuu²¹ do lagi tya' tsá² seein²¹ fuu²¹ Sodoma.

Tsá² néei¹ fuu²¹ 'e jo nuu¹³

13 'Fuu²¹²uu 'naa' tsá² néei¹ Corazin. Fuu²¹²uu 'naa' jon tsá² néei¹ Betsaida. Wa'a la caain²¹ fuu²¹ Tiro coon¹³ Sidón wa galí² coon²¹ milagro 'e nigalí² jee²¹² 'naa' ca la mo jéei¹ la mo 'iin²¹²in unsii² 'e 'i¹-tsi. Joongi 'e tyii¹ coon²¹ 'mi² lí¹ tyiia²¹² joon ga'ii²i fó² mootyí¹i lawa coon²¹ li² 'e gajo²o-tsi.

14 Pe mi 'in²in fu juncwii²¹ 'naa²¹a líi¹ wúu¹gi móo³naa' lagi 'in tsá² néei¹ Tiro coon¹³ Sidón.

15 Joongi 'naa'a 'in néei¹ Capernaum, çti líi²naa' isaa²¹ 'naa' fu 'ñu¹fú²? Xujuon ixaa²¹moo' fu li 'ii²¹.

16 Jileei²¹ 'in nuu¹u júu³ tyii' —jin² Jesús síi²¹i tsá² tya'a—, nuu¹o jon júu³ tyiia. Jileei²¹ 'in jo 'ii¹² 'naa' la joon

jon jo 'ii¹i jna. 'In jo 'ii¹³ jna la joon jon jo 'ii¹i 'in gasii¹in jna.

Joon mi yuui¹³ gajin² Jesús 'elo gangalín²mo tsá² tya'a do.

Gacwolín²mo tsá² 'in gasii¹in Jesús

17 Joon gacwolín²mo 'in setenta tsá² do jløø¹³mo jin²in:

—Ña'ñu¹u', cagi espíritu gó² galinuu¹³o to² tyuu¹³ jna'a coon¹³ 'e sii²¹ 'nu.

18 Joon gajin² Jesús:

—Jo²o. Gamóo³oo xiiala mo gatøø²¹i Satanás fu yu' fu juncwii²¹ lawa coon²¹ jí² cwaain²¹ ñá².

19 Jna gacwo²oo 'naa' 'ii²¹ 'e 'øø¹³øø' moo'woo²¹ mii²¹ coon¹³ ticún³ joongi ilii²¹oo' jilaa²¹ wa' pí³ tya' tsá² 'lii³. Joon jo tí² 'nii²¹ tyii'.

20 Mo tyú²uu to² 'in 'wó¹ 'in 'lii³ taai² alma tya'a tsá² joon 'woo²¹mo jon pe jo jmaa²aa' jløø¹³naa' 'wii¹³ joon, pe jmáa²aa' jløø¹³naa' tsu 'wii¹³ nigatyii¹³mo Dios 'naa' 'e cwolín²naa' ñu¹fú².

Jløø¹³mo Jesús

21 La tsifu joon gajmaa¹ 'in Esíritu Tyú² tya' Dios gali jløø¹³mo Jesús. Joon gajin²in:

—Cwóo³oo 'maai¹³ Ña'ñu¹u'. 'Nu¹u fii²¹² ni 'wó² joongi fu juncwii²¹. Cwóo³oo 'maai¹³ tsu niga'máa²o'oo jilaa²¹ júu³ tyi'i 'e jo ñí² tsá² jmi¹-tsi coon¹³ 'in tsá² 'øøi²¹-tsi. Joon niga'ee¹²o'oo tyani tsá² 'woi¹ 'in líi¹ la líi¹ xuui²¹² 'in jo mo gauntsáa¹. Tsu la joon Ña'ñu¹u' nigali'in²¹²mo'oo.

22 'Ñu²oo nigacwo²o jna jilaa²¹. Ce jii²¹³ jaain²¹ tsá² jo lí² licwii¹in Jóon¹ Dios jii²¹³ 'ña'a Dios Jmii²¹ cwii¹in 'ii. La joongi jon ce jii²¹³ jaain²¹ jo lí² licwii¹in Dios Jmii²¹ jii²¹³ 'ña'a Jóon¹on licwii¹in 'i coon¹³ jileei²¹ 'in 'iin²¹²in 'in Jóon¹-o 'e licwii¹in 'ii.

23 Joon gajøøi² Jesús tsá² tya'a. Joon jin²in gasii²¹i 'ido:

—Jløø¹³mo ce jileei²¹ 'in jøø² jilaa²¹ coon¹³ unní¹i 'e jøø² 'naa'.

24 Tsu 'ela ja²mo fuu²¹²uu 'naa', líi¹ fúu¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² cali coon¹³ jileei²¹ róøi¹³ nigali'in²¹²in jóø² jilaa²¹ 'e jóø² 'naa' nano. Pe jo gangoo¹o. Nigali'in²¹²in núu²un ce jilaa²¹ 'e núu²uu' nano. Pe jo ganúu²un.

Lawa jaain²¹ tsá² Samaria

25 Joon garoon¹ jaain²¹ tifo² tya' ley. Joon gangasii¹²i Jesús. 'In²¹²in jóø²do xiiala líi¹ Jesús. Joon gaunngii¹i:

—Tifo², ¿'ee 'ná¹ jmáa³aa itiin¹³na fu juncwii²¹ tyiia?

26 Joon gañii¹ Jesús:

—¿'Ee to² tyu² ni jí² tya' ley? ¿Xiiala gafaa¹²a 'e ley do líi²u?

27 Joon gañii¹ 'in tifo² tya' ley do:

—“Cwoli'née¹mo'o Ña'ñu¹u' Dios tyi'i la tóøi² alma tyi'i, joongi coon¹³ la tóøi² 'waa²¹ pí² tyi'i, joongi coon¹³ la tóøi² 'e 'i¹-o'o. Joongi cwoli'née¹mo'o tsagóo²o lawa'a woo²o'o” —jin² tifo² tya' ley do.

28 Joon gajin² Jesús:

—Tyú²-u nigafaa¹³a. Wana gajmaa¹³a jilaa²¹ 'elo tiin¹³mo'o.

29 Pe 'in tifo² tya' ley do 'iin²¹²in untyú¹mo 'ña'a joon gajin²in gasii²¹i Jesús:

—¿'lin tsagóo³oo?

30 Joon gajin² Jesús:

—Lawa jaain²¹ tsá² gajgáa¹i fu¹ tya'i fu Jerusalén 'e tsáa¹a fu Jericó. Joon gasain² 'uun²¹ 'ii. Joon ga'uun²¹o ce jilaa²¹a cagi siin¹³in. Joongi gajmee²¹i líi¹ coon²¹ xu¹ jo gajnga²mo.

31 La coon²¹ jo ngaa²¹mo joon jaain²¹ untsá² gajgáa¹i 'e fu¹ do-o jon. Pe mo ganí² 'ido li' ti' gangí¹i.

32 La joon jon jaain²¹gi tsá² levita gangí¹i fu do. Joongi coon²¹ tsáa¹ joon gangí¹i mo ganí²i.

33 Pe jaain²¹ tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in seein²¹ Samaria 'in gangí¹i fu do-o jon. Joon mo ganí² 'ido joon fúu² galí¹i.

34 Joon gangatyéen¹in li ráain² 'in tsañuu¹ do. Joon gajmaa¹o mí¹ li sicwuu²¹ tya' 'ido. Gasuun²¹ aceite coon¹³ vino. Joon gapaa²¹a 'mi² li sicwuu²¹ tya' 'ido. Joon gatyée¹mo 'ido bu³ tya'a. Joon gangajée¹ 'ido coon²¹ li cwói¹ ján². Joon ga'aa¹i.

35 Mo gajná² jmii²¹² do itsei² 'in tsá² do joon gatyii²¹xu cuu² gacwo²o fii²¹² 'e 'nú¹ do. Joon gasii²¹i 'ido: “Jóø² 'in tsañuu¹ no. Jóø²du' joon wana ga'in¹gi¹ cuu² no ici³oo tyi'i mi li gaa¹³na.”

36 Joon gajin² Jesús gasii²¹i 'in tifo³ tya' ley do:

—¿'lin líi²u jee²¹² 'in gaa²¹ do galí¹i lawa jaain²¹ tsagoo¹o 'in tsañuu¹ 'in gajmeei²¹ 'uun²¹ do? —jin² Jesús.

37 Joon gajin² tifo² tya' ley do:

—'In tsá² coon²¹ fuu²¹ do 'in fúu² galí¹i 'in tsá² sicwuui²¹ do.

Joon gajin² Jesús gasii²¹i 'ido:

—Ngí², cwajmáa² ce tí² la joon.

Jesús tyiin¹³in tya' Marta coon¹³ María

38 Joon ngoo²¹² Jesús la fu¹ 'yúu²i. Joon gatyí¹a coon²¹ fuu²¹. Joon do-o jaain²¹ tsamí² sii²¹ Marta gatóø¹ø fu tya'a.

39 Joon Marta do seein²¹ jaain²¹ ruu²¹i sii²¹ María. Joon 'ido-o gacwoo²¹ 'wii²¹² tí² Jesús 'e 'iin²¹²in núu² jilaa²¹ 'e jin² Jesús.

40 Pe Marta do líi¹ cwo²-tsi coon¹³ jilaa²¹ to² jmoo¹o. Joon gangatyéein¹³ li tyiin¹ Jesús joon gasii²¹i:

—Ña'ñu¹u', ¿ti jo cu²xu-'o'o coonti 'in ruu²¹na no coonti tuui¹ jna 'ñii'a coon¹³ jilaa²¹ to² jmoo³oo? Sii¹³i cwouncoon¹³xu jna.

41 Joon gañii¹ Jesús:

—Marta, ¿'ee li' cu²-o'o coon¹³ jilaa²¹ to² 'e jmoo²o?

42 Pe coon²¹ 'e sá² 'e tyiin²gi. María lo nigatyii¹³o coon²¹ 'e tyú²gi. Joon ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in cwooi²¹ tyí² tya'a.

11

E²e Jesús tsá² tya'a xiiala faa²¹ tsá² júu³ tyú²

1 Cafu mo galí² gafaa²¹ Jesús júu³ tyú² joon mo ngayuuí¹³ gafaa²¹a joon jaain²¹ jee²¹² tsá² tya'a gasii²¹i Jesús:

—Ña'ñu^{1u}, 'e²e jna'a xiiala faa¹³a'a júu³ tyú² la ga'e² Wó³ tsá² tya'a.

2 Joon gajin² Jesús:

—Mi fó²oo' júu³ tyú² tyii' fá²aa' la lo: Ña'ñu^{1u} tyín^{1u}un ñu'fú² tyi'i.

Jiin¹³ 'nu^u 'in tyú¹ la jee²¹² jileei²¹ 'in seein²¹.

Tyuu²¹ to² jna'a.

Fu ñu'fú² jilaa²¹ ilí² jiin¹³ la 'iin²¹²u'un.

Jmáa² jon ni cwoo¹³ juncwii²¹.

3 Cwo³'o jna'a 'e liin¹ 'e tyée³e'e jmii²¹² no.

4 Joon 'in^{1u}un tsaa² tyii'i tsu la joon jon jna'a 'in²moo'o tsaa² tya' jileei²¹ 'in gajmaa¹ 'e gó² tyii'i.

Un'øø^{1u}u' jna'a 'e jo 'naa¹³a'a tsaa².

5 Gajin²in jon Jesús gasii²¹i 'ido:

—Jmoo¹³du' cwáain¹ lawa jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in 'aa¹i jaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³. Joon la 'woo¹ tyiia² núu¹ ngóo¹-o fu tya' 'ido. Joon gasii²¹i 'ido: “Jmáa² fee¹-o'o, tyi³ta'a 'ni¹ 'iñi¹ 'ná³aa.

6 Tsu jaain²¹ tsá² seen²na tyú² coon¹³ sá² coon²¹ li jaa¹²i. Joon gacwaa¹²i fu tyiia joon jo 'ee 'óo³oo coonti wa'a 'e cwo³oo.”

7 Joon 'in dogi gajin²in ca ti tsi inuu li raain²¹: “Jo untyí²u jna tsu sijni¹ 'nú³uu. Joongi yuu²¹ tyiia tee¹³mo coon¹³ jna cwuu²¹mo ni coo'mó². Jo lí² raan²¹na wa'a 'e lí² cwo³oo 'nu coonti.”

8 'E la ja²mo fo³oo —jin² Jesús— fiin¹³ jo roon¹on 'e cwo²o 'ido tsu 'wii¹³ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³on do ilí² roon¹on cwo²xu 'ido la coon²¹ 'e jo untyí²gi 'ido 'ii. Joon cwo¹o jiin¹³ 'e 'ná¹xu.

9 'E la joon fuu²¹²uu 'naa', mí²ii' tyani Dios tsu joon cwo²o 'naa'.

'Nee¹³naa' tsu joon tyee²¹moo'. Pó²oo' 'ooa'nú¹ tsu joon inaa²¹o.

10 Tsu jileei²¹ 'in mi¹ 'ii²¹mo. Joongi jileei²¹ 'in 'noo² tyiia¹³o. Joongi jileei²¹ 'in pó² 'ooa'nú¹ naa²¹o tya' 'i.

11 'Jmoo² joon² jaain²¹ 'naa' líi¹naa' tsacóøi¹³, ¿ti cwó²oo' yuu²¹ tyii' coon²¹ cuun²¹² wa mo gamii¹ 'iñi¹? ¿Ti cwoo¹³naa' jaain²¹ mii²¹ wa mo móo¹i joo²¹ taai² jmii²¹,

12 owa cwoo¹³naa' 'ee jaain²¹ ticún³ wa mo gamii¹ coon²¹ mootú²?

13 Pe wana 'naa', 'in jo tyú¹naa' cwó²oo' yuu² tyii' 'e tyú² xiiati líi¹gi icwo²o Ña'ñu^{1u} tyín¹ ñu'fú² 'in Espíritu Tyú² tya'a tya' jileei²¹ 'in mi¹.

Cwo² tsá² tsaa² Jesús 'e coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in 'líi³ jmoo¹o

14 Seein²¹ jaain²¹ tsá² 'in gaí² 'in 'líi³ alma tya'a. Joon jo cwo¹ faa²¹ 'ido. Mo gatyii¹ Jesús 'in 'líi³ 'yuii alma tya'a galí²-i faa²¹o. Joon líi¹ ganga'goo²¹-tsi tsá² 'elo.

15 Pe 'in líi³gi gajin²in:

—'In tsañuu¹ lo 'woo¹ 'in 'líi³ coon¹³ 'ii²¹ tya' Beelzebú 'in tyu² to² 'ii.

16 'In xeei²¹gi gali'in²¹²in coon²¹du cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús joon gamii¹ coon²¹ milagro.

17 Pe ñii¹ Jesús 'ee 'i¹-tsi 'in tsá² do. Joon gasii²¹ 'ii:

—Lawa coon²¹ fuu²¹ 'e tún² 'ii¹³ líi² joon tíi¹ jee²¹² yaa-i. 'E fuu²¹ do jo taa²¹a. Joon wana tíi¹ tsá² la 'oo²¹ ruu²¹ 'i tsi inuu jo taa²¹a.

18 ¿Xiiala ilí² tyu² Satanás to² wa'a téen¹in jiin¹³ la 'ña'a? Pe 'naa' fó²oo' 'e 'wóo³na 'in 'líi³ coon¹³ 'ii²¹ tya' Beelzebú.

19 Wana jmáa³aa la joon, ¿iin coon²¹ cwo¹ 'ii²¹ tsagoo²oo' wa'a 'woo¹ 'ido 'in 'líi³ taai² alma tya' tsá²? Coon¹³ to² 'e jmoo¹ 'ii-o cwoliñi¹ tsá² 'e lí¹ ci¹² fó²oo'.

20 Coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios 'wóo³na espíritu gó² —jin² Jesús—, joon coon¹³ 'e joon 'øøi²¹-tsi tsá² 'e nigacwa¹ 'ii²¹ tya' Dios jee²¹² 'naa'.

21 'Lawa jaain²¹ tsañuu¹ pí²-tsi joongi¹ 'oo¹o ñí³ wa'a un'øø¹ 'ña'a joon jòø²o tya'a. Jilaa²¹ 'e si'móo¹ tya'a jo lí² coon¹ tsá² coonti.

22 Pe wana tyiia¹ jaain²¹ 'in pí²gi-tsi lagi 'ii joon lí¹i 'ii. Joon 'woo²¹-o jilaa²¹ ñí³ tya'a 'e gajmaa¹ 'e jo cu²-tsi. Joon gajmaa¹ mai²xu ce jilaa²¹ 'e ga'wo²o tya' 'ido.

23 'Jileei²¹ 'in jo faa²¹ tyá² tyiia 'laa²¹a faa²¹a tyiia. Joongi jileei²¹ 'in jo jéei¹ tsá² 'e uncaain²¹ coon¹³ jna jmaa¹ 'e 'eei¹ tsá² jna.

'Ee¹³ Jesús tsá² xiiala líi² espíritu gó²

24 Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Mo cwo¹íi¹ espíritu gó² tya' tsá² ngi¹o la caain²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ 'noo²¹o li ján². Joon mo jo tyii¹a joon 'i¹-tsi: “Nii¹³moo fu tyiia li gajúu³uu.”

25 Mo gatyee¹²i joon ní²in 'in tsañuu¹ do lawa coon²¹ 'ná¹ 'e líi² joongi sii¹i tyá².

26 Joon tsaa²¹o tsate²e dyái¹gi espíritu 'in líi³gi. Joon jilee²¹mo itsataa²i tya' 'in tsañuu¹ do. Joon líi¹ galigoo²¹gi seein²¹ 'in tsañuu¹ nano lagi mo jéei¹.

'Ejløø³mo la jai²

27 La 'íi²¹² siin¹² Jesús faa²¹a 'elo jaain²¹ tsamí²jee²¹² 'in tsá² do ga'oo¹o jin²in:

—jLíi¹ tyú¹-i 'in ningatyéein¹ 'nu joongi 'in gacwo¹ tuu²¹ cu²u!

28 Jesús-gi gajin²in:

—jPe líi¹gi tyú¹ 'in ganúu² joongi nuu¹³o júu³ tya' Dios!

Tsá² gó² mii¹i coon²¹ milagro

29 La 'íi²¹² joon líi¹ ngafúui¹ tsá² la cu² li¹ li siin¹² Jesús joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² gafaa²¹a sii²¹i 'ido:

—Tsá² gó² 'in seein²¹ nano mii¹i coon²¹ lí² milagro. Pe jiin¹³ coon²¹ lí² ilisá² tya' 'in tsá² no jiin¹³ la lí² gacwo¹ jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² cali¹ sii²¹ Jonás.

30 Lawa Jonás, 'ii jaain²¹ lawa coon²¹ lí² 'e galí² tya' tsá² seein²¹ Nínive. La joongi jna 'in Ruu²¹na Tsá², jna-a lawa coon²¹ lí² tya' tsá² seein²¹ nano.

31 Mi 'ín² fu juncwii² ilí² 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹ nano jaain²¹ 'in tyu² to² coon²¹ fuu²¹ náa¹ lí¹ cwoo²¹ tooin²¹² lí¹ yuui² ñí¹ niroon²¹ nijmáa¹ 'ii²¹ tya'a tsu 'ii gajó² lí¹ wiingi ni cwoo¹³ fu juncwii²¹ 'e janúu²du jilaa²¹ 'e jmii¹-tsi Salomón. Joon 'elo seen²¹mo jaain²¹ 'in feei¹gi lagi Salomón.

32 Jileei²¹ tsá² seein²¹ fuu²¹ Nínive do mi 'iin² fu juncwii²¹ niroon²¹ mi jmáa¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹ nano. Joon icwoo¹ tsaa² tya'a. Tsu tsá² seein²¹ Nínive do gaunsi²¹mo 'e 'i¹-tsi mo ga'íi² Jonás do júu³ tyá² tya' Dios. Joon nano lo-o seein²¹ jaain²¹ 'in tyú¹gi lagi Jonás.

Jí² coo²¹ tya' tsá²

33 'Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in dyi² coon²¹ jí² joon sii²¹i coon²¹ lí¹ 'uuin²¹ jon'gi nu' coon²¹ cwóo¹. Sii²¹i tsá² coon²¹ yu¹-u joon jnéei² tya' tsá² 'in taal².

34 Unni² tsá² 'e lí¹ lawa coon²¹ jí² coo²¹ tya' tsá² wana tyú² unni² tsá² la joon jon røø³ coon¹³ 'e tyú² la tóøi². Joon ngii¹ lí¹ jná². Pe wana gó² unni² tsá² la joon jon gó² la tóøi². Ngii¹o lí¹ nuu²¹.

35 Tíi²mo'o ñí²i 'e tyú² 'e jo ngí²i lí¹ nuu²¹.

36 Wana røø²¹u coon¹³ 'e jí² do jiin¹³ capi² jo 'ii²¹gi nuu²¹ la joon jon nijøø²o'o coon²¹ tyaa² lawa mo coo²¹ jí² jnéei² tyi'i.

Jíi²mo Jesús tsá² fariseo

37 Mo gatséi¹ gafaa²¹ Jesús 'elo jaain²¹ tsá² fariseo gatøø¹o Jesús fu tya'a 'e dø¹²ø. Ga'í² Jesús joon gacwo²¹ ti' mesa.

38 Ganga'goo²¹-tsi tsá² fariseo do mo ganí²i 'e jo gauntiin¹²in Jesús 'e run²un cwoo²¹ jiin¹³ la tñisi² la nu'gi dø¹²ø.

39 Pe joon gajin² Jesús:

—'Naa', tsá² fariseo, ruun¹³naa' jiin¹³ li' caluu coon²¹ vaso coon¹³ wúun¹ pe 'naa'gii' li' tsi sirøø²¹moo' coon¹³ jilaa²¹ 'e niga'uun²¹²uun' joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e nigatyáa²aa' coon¹³ 'e gó².

40 'Tsa² bón¹ 'naa'! ¿Ti jo ñí²ii' 'in gajmaa¹ li' caluu 'ii-gi jon gajmaa¹ li' tsi?

41 La joon cwo²¹xuu' tsá² tañí² 'e dø¹²ø 'uunñi² tyii' la joon jilaa²¹a nili² tyú² tyii'.

42 'Fúu² 'naa' tsá² fariseo, cwo²naa' Dios diesmo tya' jilaa²¹ 'oosee²¹² coon¹³ jilaa²¹ 'oo² ruda coon¹³ jilaa²¹ nii²gi 'oonuu²¹, pe coonti jo unji² 'naa' 'e jmaa²aa' 'e tyú² tya' tsá² jon'gi 'iin²¹²naa' Dios. 'Elo-ogi 'ná¹ jmaa²aa' la jéi¹gi. Pe la joon jon jo 'iin²-oo' 'e jmaa²aa' 'e xiia²¹gi do.

43 'jFúu² 'naa' tsá² fariseo, 'iin²¹²naa' ní²ii' li' tíi² cwa² 'in tyiin²mo inuu cwo¹ tyii' sii²¹ sinagogas! Joongi 'iin²¹²naa' 'e li'gøø¹²mo tsá² 'naa' mo ngí²ii' jee²¹² 'nú¹.

44 'jFúu² 'naa' tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseo! Li' cii¹²i jmo²oo' 'e 'é²ee' tsá² no. Líi¹naa' la li' 'e 'aan¹ roon¹ jo jnéé³in do-o. Jilee²¹mo tsá² ngíi¹mo li ni do-o mo jo li²i.

45 Joon gañii¹i jaain²¹ tifo² tya' ley jin²in:

—Tifo², jilaa²¹ 'e fó²o no lawa'a 'e fu²u jna'oo'o.

46 Joon gajin² Jesús:

—jFúu² 'naa' jon tifo² tya' ley! Coon¹³ tiisi² tyii' cwó²oo' tsá² coon²¹ laa²¹² 'e jo roon²¹ jiin¹³ jaain²¹. Joon jogi 'iin²¹²naa' uncóon¹³oon' jiin¹³xu.

47 'jFúu² 'naa', jmo²¹oon' ni'aan¹ tya' tsá² 'in nigacwo² júu³ tyú² calii' 'in nigangaai¹² 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyii' calii!

48 La no-o 'øøi²¹-tsi 'e røø²¹ síi¹³naa' coon¹³ 'e gajmaa¹ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyii'. 'Ii-o nigajngaa¹²i joon 'naa'gii' jmo²¹oo' ni'aan¹ tya'o.

49 'Joon ñí² Dios mo nigajin²in: "Síi³na tsá² cwo² júu³ tyú² tyiia coon¹³

'in líi¹³gi tsá² tya'a joon 'in líi¹³ ijnga²mo 'in líi¹³gi 'øø¹mo."

50 'Wii¹³ joon tsá² seein²¹ nano ni-tyii²¹o cwáain¹ tya' tsá² 'in nigacwo² júu³ tyú² tya' Dios 'in nigajúin¹ ca mo nigaroon¹ cwo¹³ juncwii²¹.

51 Ityi² jmi¹ 'øøi² ca Abel joongi ca tí² Zacarías 'in nigajngaa¹³i 'oo² cwo¹ do. 'Wii¹³ joon fo³oo icon¹ Dios cwáain¹ tya' 'in nigajúin¹ la joon 'in seein² nano icon¹ cwáain¹ tya'a.

52 'jFúu² 'naa' tifo² tya' ley! Tsu ñí² 'naa' xiiala li cwii¹in tsá² Dios pe yaaigii' jo mo jmaa²aa' jogi cwó²oo' 'e licwii¹in 'in xeei²¹ Dios.

53 Mo gasii²¹ Jesús 'ii' 'elo 'in tifo² tya' ley do coon¹³ tsá² fariseo líi¹ gati² 'nii²¹-tsi 'ido tya'a. Joon ga'láa² 'wii²¹² gauntyii² coon¹³ júu³ 'láai² líli¹.

54 Coon²¹ cwáain¹ wa'a isá² coon²¹ júu³ 'e xiiala i'ñii¹ ni do.

12

'E²e Jesús tsá² 'e jo jmo¹o la jmo¹o tsá² tajuui²¹

1 La jee²¹² joon galicaain²¹ tsá² fúui¹ líli¹ ca 'øøi²¹ tsaruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹. Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² sii²¹i tsá² tya'a:

—Lii³ jmaa²aa' coon²¹ tún² 'e 'i¹-tsi tsá² fariseo no. Jmo¹-o lawa 'in tyú¹mo 'ii.

2 Tsu jiin¹³ coon²¹ júu³ 'uui²¹ 'e sá² wa'a jo líi¹ tsa². Jon'gi jiin¹³ coon²¹ 'e sí¹mó¹ wa'a jo li sá² júu³.

3 Joongi la joon jon wa'a 'e nifaa²¹ tsá² linuu²¹ inuu joon lijmi²¹². Joongi jilaa²¹ 'e síi¹ tsá² 'uui²¹ 'e jni¹ 'nú¹ inúu² cayu' 'nú¹.

'In jo cwooi¹ 'gøøi²¹ tsá²

4 Faa²¹gi Jesús:

—La lo-o fuu²¹²uu 'naa' 'wii¹³ tyú²-u seen²¹na coon¹³ 'naa'. Jo foo¹³naa' 'in jngaai¹³ tsá² pe mi yuu¹³ joon jo 'e sá²gi jmaa¹a.

5 Fuu²¹²oo 'naa' 'in cwooi¹ jmaa²aa' 'gøø²¹naa'. Jmaa²oo' 'gøø²¹naa' 'in mi yuu¹³ jngai² tsá² tyu²o jon to² 'e tsalín² li 'lii¹³. Jmaa²oo' 'gøø²¹naa' 'ii.

6 ʔTi jo 'nii¹ tsá² 'ñeei² tón¹ coon¹³ jee²¹² tún² wi³? Pe Dios-gi jo 'in²-tsi ce jii¹³ jaain²¹ tón¹ do.

7 Ca jilaa²¹ jñá² tsí³ mootyí²ii' ni-gaun'ii²¹ Dios la ca mi¹³ la ca mi¹³-i. Jo jmaa²aa' goo²¹ tsu tyín¹gi 'naa'a lagi tón¹ fúui¹gi.

'Ná¹-a róøi¹ tsá² 'e cwii¹in Jesu-cristo tyani tsá²

Faa²¹gi Jesús:

8 —'E fuu²¹²uu 'naa', jileei²¹ 'in jin²in 'iin jna tyani tsá², jna-a jon, 'in Ruu²¹na Tsá², ifo³oo jon 'e cwii¹na 'ii tyani ángeles tya' Dios Jmii²¹.

9 Pe jileei²¹ 'in jo røøi²¹ cwii¹in jna tyani tsá² la joon jon jna jo røø¹na 'ii tyani ángeles tya' Dios.

10 'Doñi¹in 'in gafaa²¹a 'laa²¹ tyiia 'e Ruu²¹na Tsá², lí²-i 'in²mo tsaa² do tya'a pe jileei²¹ 'in faa²¹ júu³ 'laa²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jo lí² 'in²gi 'e tsaa² do tya'a.

11 'Mi tsajéi¹³ tsá² 'naa' inuu cwo¹ si tyani 'in jmoo¹ 'ii²¹ 'ee si tyani tsaa²to² 'ee jo cuu¹³-oo' xiiala ifó²oo' si xiiala ingí²ii' 'ee.

12 Mi tí² 'ii²¹ joon i'ee²¹² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'naa' xiiala 'ná² fó²oo'.

Fo' 'i¹ mo sá² cuu²

13 Jaain²¹ jee²¹² tsá² do gasii²¹ Jesús:

—Tifo², sii¹³ ruu²¹na cwocwoo¹-o jii¹³ tyiia³ 'e gatí²na.

14 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Tsañuu¹, ʔiin gajin² 'e líi¹na tsaa²to² si 'in jmoo¹ jmai'xu jee²¹² 'naa' 'ee?

15 Gajin²o jon:

—Tyaan²duu' cwáain¹ joongi un'øøi¹³ yaanaa' wana caní² 'iin²¹²naa' cuu² tsu fu juncwii²¹ tya' tsá² jon' wa'a jilaa²¹ 'e 'oo¹ tsá².

16 Joon gasii²¹ 'e cwáain¹ lo:

—Galiseein²¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu². Joon cwoo¹³ 'wó² tya'a líi¹ 'láai² ga-roo²¹ 'e gajñii²¹ do.

17 Joon 'in tsá² sá² cuu² do ga'i¹-tsi: “ʔEe ijmáa³aa coon¹³ jilaa²¹ 'e ga-roo²¹ tyiia lo? Jo 'óo³gii xiia' li to³oo.”

18 Joon ga'i¹-tsi jin²in: “Liñi³oo xiiala ijmáa³aa. Cii¹³ moo jilaa²¹ 'nú³uu lo. Joon ijmaa¹³aa 'e fee¹gi. Joon do-o i'máa³aa jilaa²¹ 'e roo²¹ tyiia coon¹³ jilaa²¹ 'e 'óo³oo.

19 Joon ifuu²¹²uu 'ñii'a: Alma tyiia, cwo'i²i 'woo²¹o tsu 'láa²mo 'e nisi²mo²o. Taa²¹o tya' 'láa²mo jii²¹. 'iin²¹in, tyee²¹. Unjløøi¹³ 'wo'o.”

20 Pe Dios gasii²¹ 'ii: “Tsañuu¹, 'in jo 'øøi²¹-tsi 'nu. Nano-o ijuun²¹mo'o. Joon jilaa²¹ 'e 'oo²o'o, ʔiin lí² tya'?”

21 La joon tsangii¹ 'in tsá² 'in 'iin²¹² 'e sá² tya' 'ña'a 'láai¹ líli¹ pe joon tañii²mo tyani Dios 'i —jin² Jesús.

Un'øø²mo Dios jóon¹on

22 Mo ngayuui¹³ joon²¹ gasii²¹ Jesús tsá² tya'a:

—'E joon fuu²¹²uu 'naa'. Jo cuu¹³-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e cøø²øø' taa²¹²naa' fu juncwii²¹ jon'gi coon¹³ siin²in 'e cii²ii'.

23 Fu juncwii²¹ tya' tsá² 'e tyiin²gi lagi 'e dø² tsá². Joongi 'e cuerpo tya' tsá² tyiin²gi lagi siin³ tsá² 'e tyi²i.

24 Tyaan²duu' cwáain¹ lawa jaain²¹ tyalaa²¹ jo jñii¹i jon'gi roo¹ tya'a jon'gi 'oo¹ lí' má¹ jon'gi tyuu²¹ sá² li to²o. Pe Dios cwoo¹ 'e gø¹²ø. Joon 'naa', tyiin²gi 'naa' lagi ton¹.

25 ʔiin jee²¹² 'naa' 'e 'áai¹gi cu²-tsi gajmeei¹ 'ña'a coon²¹ ñii²gi coon¹³ 'e cu²-tsi do?

26 Wa jo lí² jmaa²aa' ce jii¹³ 'e xugi coon¹³ 'e cu²-oo', ʔee lí' cu²-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e fee¹gi?

27 Tyaan²duu' cwáain¹ xiiala cwáain¹ lí³ 'e jo 'ee to¹ jmoo¹o. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ca 'líi²¹² róøi¹³ Salomón jo galisá² siin³ 'e 'ya²gi tya'a lagi 'e lí³ do.

28 Wana ijmá¹ Dios 'e 'ya²gi 'oonuu²¹ 'e sá² nano jee²¹² tyiia²¹ joongi mi jná² tsa'oo²¹ ijún² coon¹³ jí² 'e ja²mo ityi² Dios 'naa' 'mi². ʔTsá² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa'!

29 Jo ngí²hí 'e cu²-oo' 'e 'nó²oo' 'e cø²øø' joongi 'e 'ú²uu'.

30 Tsu tsá² 'in jo tsái¹-tsi Dios 'in seein²¹ fu juncwii²¹ ngí¹o 'noo²¹o jilaa²¹ 'elo, pe 'naa' seen²¹mo jaain²¹ Ñú²uu' 'in ñi¹ jilaa²¹ 'e 'ná²gi tyii'.

31 'Áai¹gi tyú² wa'a 'e cwooi¹³naa' yaanaa' 'e tyu² Dios to² 'naa' joon i'ii¹³mo jilaa²¹ 'elo.

Jilaa²¹ 'e tyú² fu ñu'fú²

32 Faa²¹gi Jesús:

—Tsá² tyiia, jo jmoo²gii' 'goo²¹-oo'. Tsu xuu 'naa' pe Ñú²uu' 'áa¹mo 'yáai²-tsi cwo¹o 'naa' to² 'e 'oo¹o.

33 'Ní²hí' jilaa²¹ 'e sá² tyii' joon cwó²oo' 'in sityéin¹ jmí²¹². Jmaa²aa' la joon coon²¹ tuloo²¹ tyii' 'e jo litsáai¹ joon 'áai¹gi ilisá² tyii' fu ñu'fú² 'e jo tya¹. Jileei²¹ 'uun²¹ jo lí² tsataai² do jon'gi joo¹³ fu² lí² ngí¹.

34 Xiia' li 'óo²oo' jilaa²¹ 'e 'yaa¹21-'oo' do-o jon i'í¹-oo'.

'Ná²-a náa¹ tyú² tya' tsá²

35 Faa²¹gi Jesús:

—'Ná²-a tyá²aa' tyú² tyii'. 'Ná²-a téen³naa' coon¹³ jí² 'e coo²¹.

36 Jmáa²aa' lawa tsaleei¹³ 'in sijéen¹³in fii²¹²i. Mi cwaa¹i fii²¹²i li cui² cwo²¹ tsá² joon pó² 'ooca'ná¹ do tsifu lí² no²¹o 'ooca'ná¹.

37 'Áa²mo tyú² 'ii²¹-tsi 'in tsa'leei¹³ do 'in jo cwuu²¹ mi cwai² fii²¹²i. Tsu júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in fii²¹²i do ityá² tyú² sñin³ 'ido joongi iunjí²mo 'ido. Joon ityu² to² cwá¹ tsá² li si² mesa 'e dø²ø. Joon cwaa²¹o dø²ø.

38 Fiin¹³ la 'woo²¹ tyiia² núu¹ cwaa²¹i si la ngóo¹ ca jná² 'ee tyú² 'ii²¹-tsi tsa'leei¹³ wana 'in jnaa¹-tsi mi tyee¹³i fii²¹²i do.

39 Joon cwoliñi²ii' 'elo, wana jaain²¹ tsá² fii²¹² 'ná¹ ini¹ 'ee 'ii²¹ cwée¹i 'uun²¹ nijmaa¹o lí²o. Joon jo ná¹ 'núu¹ 'e jmá² 'ido 'uun²¹.

40 La joon jon 'naa' cwotyá²aa' tyú² tyii' tsu coon²¹ wa jo 'í¹-oo' ijó¹ 'in Ruu²¹i Tsá² —jin² Jesús.

Lawa tsa'leei¹³ 'in tyú¹ coon¹³ 'in jo tyú¹

41 Joon gaunngii¹i Tú³ sñi²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', ¿ti gafaa¹³a 'e cwáain¹ lo jiin¹³ tyijna'a owa'a tya' ce jileei²¹ tsá² 'ee?

42 Jin² Jesús:

—¿'lin tsa'leei¹³ 'in tyú¹ joongi 'in 'øøi²¹-tsi mo tyu² fii²¹²i to² 'e tyaa¹ cwo²¹ jileei²¹ tsá² taai² inuu¹ 'e cwo¹ 'e dø²ø mi tí² 'ii²¹?

43 'Áa¹mo tyú¹ 'in tsa'leei¹³ mi tyeei¹² fii²¹²i tyee¹³mo 'ido jmaa¹a la to² nigatyu²u.

44 'E la ja²mo fo³oo, 'in fii²¹² do nityaa¹o cwo²¹ 'ido jilaa²¹ 'e 'oo¹o 'e tyu² 'ido to².

45 Pe wana 'in tsa'leei¹³ do 'i¹-tsi 'e li'í²¹²mogí fii²¹²i do tyee¹²i joon 'láa² 'wii²¹² jí²in 'in tsa'leei¹³ catyaa²¹ do. Joongi 'láa² 'wii²¹² gø²ø joongi 'uun²¹o. Joon li'ín²mo.

46 Joon 'in fii²¹² do ijó¹ coon²¹ jmí²¹² 'e jo sijée¹³in tsa'leei¹³ tya'a do. Jon'gi ñi¹ 'ee 'ii²¹. Joon lí¹ i'e² 'e 'ido wúu¹. Joon idye²mo 'ido fu li 'ii²¹ coon¹³ jileei²¹ 'in jo nuu¹²u.

47 'Jileei²¹ tsa'leei¹³ 'in ñii¹o jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in fii²¹²i pe jo tyaa¹ tyú² jon'gi unjí²i i'e²o wúu¹ joongi ijmee¹³mo líli¹.

48 Pe jileei²¹ tsa'leei¹³ 'in jo ñii¹ pe jmoo¹-o jiin¹³ 'e tí²i xugi wúu¹ ini² 'ii. 'In nigacwo²o Dios 'láai²gi imí¹ jon Dios 'láai²gi. Joon 'in jo cu²-tsi coon¹³ líli¹ imí¹ 'ido 'láai¹gi.

Gajó¹ Jesús wa'a jmáa¹a tún² 'ii¹³ tsá²

49 Joon faa²¹gi Jesús:

—Gagoo²¹² jna ga'uu²na jí² ni cwo¹³ fu juncwii²¹. Joon tsei² nisijaan¹oo wa'a icoo²¹.

50 'Ná²-a tsangí¹na coon²¹ 'e la jai². Joon lí² móo³oo wúu¹ ca gatséi².

51 ¿Ti lí²naa' 'e gagoo²¹²oo 'e sín¹ tsá² røø² coon¹³ tsaruu²¹i nicwoo¹³ fu juncwii²¹? Fo³oo 'e jo la joon. Jiin¹³ gagoo²¹²oo wa'a jmáa³aa 'ii¹³ tya' tsá².

52 Tsu nano la ngóo¹ 'naai¹³ 'in tsá² coon²¹ inuu ilín² tún² 'ii¹³. Wana néei¹ 'ñéei² tsá² tsi coon²¹ inuu gaai²¹ ili'ee²¹ 'in gáí¹ do, joon 'in gáí¹ do ili'ee²¹ 'in gaai²¹ do.

53 'In jmii²¹ do niseein²¹ gó² coon¹³ jóon¹on. La joon gó² seein²¹ jóon¹on coon¹³ jmii²¹. Joon sáa³gi seein²¹ gó² coon¹³ jamí¹i. Jamí¹i la joon jon seein²¹ gó² coon¹³ sáa³a. Joon 'yi-iaunsáa³a niseein²¹ gó² coon¹³ tsaunloo²¹ tya'a. Joon tsaunloo²¹ tya'gi niseein²¹ gó² coon¹³ 'yiaunsáa³a.

Tí²mo tsá² coon²¹ cwáain¹ xiiala ngóo¹ tiempo

54 Gasí²¹i jon Jesús tsá²:

—Mo moo²oo' rón² jní¹ li' li yu- uin¹² ñi¹ joon jin² tsá² ijó¹ jmí¹. Joon 'e la joon lí².

55 Joon mo 'í¹ tyí² li' tooin²¹² li yu- uin¹³ ñi¹ joon jin² tsá² ilityí² 'yia²¹ no. Joon 'e la joon lí².

56 'Naa', jí¹naa' tsá² 'in jo untiin¹³ 'e 'é²ee' tsá²! Tyá²-u nii² 'naa' xiiala lí² juncwii²¹ joongi cwoo¹³ fu juncwii²¹. ¿Xiiala jo ñi²ii' 'ee jii²¹ taan²¹²naa'?

Cwoján² mii¹³ 'e seen²¹un coon¹³ tsá² 'in 'eei¹ 'n

57 Faa²¹gi Jesús:

—¿'Ee li' jo jmaa²aa' 'ii²¹ la 'oo²¹ yaanaa' coon¹³ coon²¹ 'ii²¹ 'e tyá²?

58 Wana 'in jmoo¹o tsaa² tyi'i joon cwóo²¹o coon¹³on tyani tsaa²to² pe 'nu- u jmaa²a coon²¹ tún² coon¹³on la 'í²¹² cwolín²naa' tya'i fu. Joon jo tsajéi¹ 'nu tyani 'in jmoo¹o 'ii²¹. Tsu 'in jmoo¹o 'ii²¹ dogi nijaan²¹in 'nu miyóo¹³.

59 Joon miyóo¹³ dogi tsajéi¹ 'nu 'nuñí³. 'E la ja²mo fo³oo jo júu¹³u do ca gatyí²i 'e róo²u tya'a joon gatsee²¹ coonti.

13

'E tyiin²gi 'e unsí² tsá² 'e 'i¹-tsi

1 Jee²¹² jmí²¹² joon gatyalín² tsá² sí²¹i Jesús xiiala gajngaa¹²i Pilato tsá² seein²¹ Galilea. Joongi xiiala

gacaai²¹ Pilato jmí¹ 'óo²i 'in tsá² do jmí¹ joo²¹ núu³ 'e gajngaa¹³i 'in tsá² do tya' 'e un'goo²¹ Dios.

2 Joon gajin² Jesús:

—¿Ti 'i¹-'oo' 'e jilaa²¹ 'elo nigangí¹ 'in tsá² seein²¹ Galilea do tsu 'áai¹gi røøi²¹ tsaa² lagi 'in tsá² ca tyaa²¹ do 'in seein²¹ Galilea?

3 Pe jna fo³oo jon' la joon. Joon wana 'naa' jo unsí²naa' 'e 'i¹-'oo' la joon jon ijuun²¹mo 'naa'.

4 ¿Ti lí²naa' 'e 'áai¹gi røøi²¹ tsaa² 'in dyajñéi² tsá² gajúin¹ do mo gacií²¹ 'e po² ñí¹³ tya' Siloé? ¿Ti 'áai¹gi røøi²¹ tsaa² 'ido lagi jileei²¹ 'in néei¹ Jerusalén?

5 Pe jna fo³oo jon' la joon. Joon la joon wana 'naa' jo unsí²naa' 'e 'i¹-'oo' la joon jon i'ín²mo 'naa'.

Júu³ tya' 'mocwarí³ 'e jo 'oofuu²¹ tsi³

6 Joon gajin² Jesús 'e cwáain¹ lo tya' 'in tsá² do:

—Jaain²¹ tsañuu¹ ni'oo¹o 'mocwarí³ sijná² cwoo¹³ 'wó² tya'a. Joon ngajóo²o wana tsí³ cwarí³. Pe jo 'ee gatsaa²¹a ce jii¹³ coon²¹.

7 Joon gasí²¹i 'in tsá² jóo² cwoo¹³ 'wó² tya'a do: "Jóo²du', ningóo¹ 'ni¹ jii²¹ góo³oo ga'naa¹³aa cwarí³ 'e² 'mó² lo pe jo mo gatsaa³aa. Tyuu¹³ coonti 'e 'mó² no tsu li' ti' jmoo¹gi jín¹ cwoo¹³ 'wó²."

8 Pe 'in tsá² jóo² cwoo¹³ 'wó² do gañí¹i: "Ñi'fii²¹i', cwojan¹du' coon²¹ jii²¹gi. Joon nogi tyí³aa jla¹ cwoo¹³ joon to³oo 'oo³.

9 Jongaa²¹mo wana nicwo¹, wana jo gacwo¹ joon tyu³oo."

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsamí² 'in tuu²¹ moo'wó¹ mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

10 Coon²¹ jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Jesús 'yuui cwo¹ 'e² tsá².

11 Joon do-o 'yuui jaain²¹ tsamí² ningóo¹ dyajñá² jii²¹ 'e 'yuui jaain²¹ espí¹ritu gó² alma tya'a 'e nigajmaa¹a tuu²¹ moo'wó¹. Joon jo lí² siin¹² 'ña'a røø²¹ coonti.

12 Mo ganí² Jesús 'ii joon gatø²ø. Joon gajin²in:

—Tsamí², ni'láa²mo'o 'e jmoowúu¹ tyán²'an no.

13 Joon gataan¹ cwoo²¹o tya' 'ido. Joon la tsifu joon ganii¹³mo 'ña'a 'in tsamí² do røø²¹. Joon ga'láa² 'wii²¹² cwo²o 'maai¹³ Dios.

14 Pe 'in tsá² tyu² to² cwo¹ sinagoga do gatí² 'nii²¹-tsi tsu 'wii¹³ gaun'láai² Jesús 'ido mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Joon 'in tyu² to² cwo¹ do gasí²¹ tsá²: —Sá²-a jñáú² jmí²¹² 'e lí² to². Lí²-i jalín² tsá² jee²¹² jmí²¹² joon ilí² mí¹ tya'a. Joon jo jalín² jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

15 Joon gajin² Jesús:

—'Naa' lí¹naa' tsá² 'in jo untiin¹³ jii¹³ 'e 'é²ee' tsá². ¿Ti jo síi¹³naa' doñi'in jee²¹² 'naa' sí joo²¹ sí bu¹³ 'ee cwotyá'in²¹xu mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

16 Joongi 'in tsamí² lo jún² 'lí²¹² Abraham-mo 'ii. Joon ningóo¹ dya-jna¹ jii²¹ jmoo¹ 'in 'líi¹³ tsaa¹³ 'in tsamí² no. ¿Ti jo lí² un'láai² coon²¹ jmoowúu¹ tyaan¹ mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

17 Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús 'elo jileei²¹ tsá² 'in 'eei¹ 'ii ga'aa¹o fa'í²¹. Pe jileei²¹gi tsá² jløø¹³i coon¹³ jilaa²¹ 'e fee¹ 'e gajmaa¹ Jesús.

Cwáain¹ tya' jún² jon² tasa

18 'E joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala cwooi²¹ lí² li tyu² Dios to²? ¿Joon 'ee coon¹³ 'e lí² jmaa¹ coon²¹ røøi²¹ coon¹³ joon?

19 'E lí² la lí² jún² jon² tasa 'e jñi² tsá² cwoo¹³ 'wó² tya'a. Joon do-o cwaain²¹ ca galí² 'mó² fee¹. Cagi ton¹ jmaa¹ síi²i ni cwáa¹ 'mó² do.

Júu³ cwáain¹ tya' tyiian³

20 Joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala cwooi²¹ 'e jmáa³aa 'e litsáai¹-tsi tsá² li tyu² Dios to²?

21 'E lí² lawa tyiian³ 'e gacaai²¹ tsamí² 'ni¹ cwaa¹³ fu² 'iñi¹. Joongi ca galí² con² 'e fu² 'iñi¹ la tøøi²¹.

Cwáain¹ tya' 'ooca'ná¹ cuu¹³

22 Gangóo¹gi Jesús fu Jerusalén. Ngí¹i fuu²¹ coo¹³ joongi fuu²¹ pi³. La caain²¹ joon li ga'ee¹e.

23 Joon gaunngí¹xu tsá² 'ii:

—Ña'ñu¹'u', ¿ti xu-xu 'in itiin¹³?

Joon gañii¹i Jesús:

24 —Tyán²duu' cwáain¹ xiiala ngí²¹²naa'. Tyán²duu' cwáain¹ 'e ngí²¹²naa' li 'ooca'ná¹ li cuu¹³ tsu 'e la ja²mo fo³oo: lí¹ fúui¹ tsá² 'iin²¹²in tsataai² pe jo lí².

25 Tsu mi yuui¹³ 'in tsafii²¹² 'ná¹ do iroon¹ jnii¹ 'ooca'ná¹ joon 'naa' téen¹naa li' caluu pó²oo' 'ooca'ná². Joon ifó²oo': "Na² no, tsañuu¹." Pe 'ii-gi iñii¹i: "Jo ñi³ii 'iin 'naa'."

26 Joon 'naa' ifó²oo': "Niga'nee²¹e', nigatyee²¹e' coon¹³ 'nu. Joon 'nugi niga'e²¹e jna'a tya'i fu¹ tyii¹."

27 Pe 'ido-gi niñii¹i: "Jna fo³oo: jo ñi³ii xiia seen²¹naa'. Túui¹duu' jna jileei²¹ 'naa' 'in jmoo²oo' jilaa²¹ 'e gó²."

28 Do-o cwotyí¹³ii' joongi cwocuu¹³naa' moojón²oon' mi máa¹³naa' Abraham coon¹³ Isaac coon¹³ Jacob coon¹³ jileei²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² cali. Do-o táa²mo li tyu² Dios to² joon 'naa'gí¹ taa²¹²naa' fu caluu.

29 Tsu ijalín²mo tsá² fu li 'yeei²¹ ñi¹ joongi fu li' li yuui¹³ ñi¹. Joongi li' caai²¹ tsáa¹ li' li 'yeei²¹ ñi¹ joongi li' caai²¹ tooin²¹² li' li 'yeei²¹ ñi¹² ijalín² tsá². Joon icwaa¹ dø²ø li tyu² Dios to² tsá².

30 Joon 'inlíi¹³ sícñin²¹ nano 'ii ijmáa¹a nifu, joongi 'inlíi¹³ 'in síjéi¹ nano 'ii ijmáa¹a li cñin²¹.

Cí²i Jesús 'wii²¹² tya' Jerusalén

31 Jee²¹² jmí²¹² joon gatyaliin² 'inlíi¹³ tsá² fariseo. Joon gajin²in síi²¹i Jesús:

—Lo-o júu¹³'u nano tsu Herodes 'iin²¹²in jnga²mo 'nu.

32 Joon gañii¹i Jesús:

—Cwoliin²naa' joon cwosí¹³ii' 'in gó² do: "Jøø²du' no. Jmí²¹² no

joongi tsa'oo²¹ 'woo²na espíritu gó² alma tya' tsá². Joongi un'láa²na tsatsaa¹³. Joongi 'yíia¹ untyée¹moo to² tyiia.”

³³ Joon ní³oo jiin¹³ la fu¹ 'yúu³na no coon¹³ tsa'oo²¹ joongi 'yíia¹. Tsu jiin¹³ fu Jerusalén lí² júun²in jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyá².

³⁴ 'iTsá² Jerusalén, tsá² Jerusalén, 'naa' jngaa¹³'naa' jileei²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyá² joongi tyá²'uu' cuun²¹² jileei²¹ tsá² 'in gasii¹in Dios ijma²a 'naa' júu³ 'e fu¹ táa²naa'! jJoon jna-a gali'iin²¹²na 'e uncaan²¹na 'naa' la jmoo¹o jaain²¹ tuiyá² 'e uncaain²¹ tuti² nã' cwáa¹a! jPe jo gali'iin²¹²naa'!

³⁵ Jóø²du' 'naa' isiján¹ 'naa' ituu¹mo 'naa'. Joon fuu²¹²uu 'naa' 'e jo jóøi²gi 'naa' jna ca mi gacwá² jmii²¹² ifó²oo': “Cwaa³mo 'in jó¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u'.”

14

Gaun'láai² Jesús jaain²¹ tsañuu¹ 'in líi¹ jmoowúu¹ 'e yíian²¹ tya'a

¹ Galí² coon²¹ jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e gangóo¹ Jesús nga'ee²¹e fu tya' jaain²¹ 'in tyu² to² fariseo. Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseo gacoon²¹ cwáain¹ do.

² Joon tyín¹ jaain²¹ tsañuu¹ jee²¹² 'in tyan¹ jmoowúu¹ 'e yíian²¹ tya'a.

³ Joon gajin² Jesús sii²¹i tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo:

—¿Tí cwooi¹ un'láai² tsá² jaain²¹ tsatsaa¹³ mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² owa jo lí² 'ee?

⁴ Pe 'ido-gi gajoon¹ ti-i. Joon gataan¹ Jesús cwo²¹o 'in tsatsaa¹³ do joon gaun'láa²mo. Joon gasii²¹i 'ido 'e tsee²¹mo 'ido.

⁵ Joon gasii²¹i Jesús tsá² fariseo do:

—¿'iin jee²¹² 'naa' wana gatøøi²¹ bu³ tyii' si joo'tsáa² 'ee coon²¹ tsi too²¹, ti jo tyiin¹³naa' la tsifu fin¹³ jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

⁶ Joon 'in tsá² do jo ñii² 'e ñii¹gi jiin¹³ coon²¹.

Tsá² 'in tøø²¹ tsá² li cuui¹³ cwo²¹ tsá²

⁷ Mo ganii²¹ Jesús jileei²¹ tsá² 'in gatø¹ tsá² li cuui¹³ cwo²¹ tsá² 'noo²¹o li cwaa¹a li tyiin²gi joon gasii²¹i Jesús 'e cwáain¹ lo:

⁸ —Wana 'in gatø¹ 'nã coon²¹ li cuui¹³ cwo²¹ tsá² jo ní²i 'e 'mosí¹ nifu tsu coon²¹ jo ngá¹mo cwéei¹² jaain²¹ 'in tyín²gi lagi 'nã.

⁹ Joon 'in gatø¹ 'naa' cwee¹i sii²¹i 'nã: “Cwóo¹³o 'ino 'mosí¹ tyín¹u'un no.” Joon la joon ráan²un coon¹³ fa'ii²¹. Cwani²¹i 'mosí¹ ca li gatséi².

¹⁰ Li' cii¹³i jmaa²¹a. Mo tø¹ tsá² 'nã coon²¹ li cuui¹³ cwo²¹ tsá² ní²i 'mosí¹ li tséi². La coon¹³ mi jó¹ 'in gatø¹ 'nã sii²¹i 'nã: “Ngii²¹² ní²i 'e 'mosí¹ nifu do.” La joon 'e tyá²gi tyi'i tyani 'in néei¹ coon¹³ 'nã.

¹¹ Tsu jileei²¹ 'in jmaai²¹ cøøi¹³ yaai, 'ii li tséi¹ joon jileei²¹ 'in jmaai²¹ yaai li tséi² 'ii nifu.

¹² Gasii²¹o joon 'in tsañuu¹ 'in ni-gatø¹ 'ido:

—Mo 'iin²¹²u'un tø²¹ tsá² cwo² xu'u 'e dø¹ 'ido jo tø²¹ 'in seein²¹un tyá² coon¹³ jon'gi ruu²¹u jon'gi tsá² néei¹ co' li tyín¹u'un wa' 'in sá² cuu². Tsu ici²o tún¹ icwó²¹o do.

¹³ Jo jmaa²¹a la joon, pe mo 'ee coon²¹ jmii²¹² jmaa²¹a tø²¹ jileei²¹ tsá² tañí²mo coon¹³ jileei²¹ 'in 'wo² si'í¹-tsi coon¹³ tsajluui¹³ coon¹³ tsatiui².

¹⁴ La joon tyá²-u 'i¹-o'o tsu 'ii jo lí²gi tyí² tyi'i 'e cwo²¹o do. La joon ityii²¹² tyi'i mi jiin¹ jileei²¹ 'in jo røøi²¹ tsaa².

Júu³ cwáain¹ tya' coon²¹ jmii²¹² 'e gajmaa¹ jaain²¹ tsá²

¹⁵ Mo ganúu² jaain²¹ 'in néei¹ gøø¹² coon¹³ Jesús 'e do joon gajin²in sii²¹i 'ii:

—'In jløø¹³mo 'in dø¹ 'iñi¹ li tyu² Dios to² tsá².

¹⁶ Joon gajin² Jesús:

—Jaain²¹ tsañuu¹ gajmaa¹a coon²¹ jmii²¹² li gø¹² tsá². Joon gatø¹ fúui¹ tsá² 'e dø¹o do.

17 Joon mo gati² 'ii²¹ 'e dø¹ tsá² gasii¹ in tsa'leei¹³ tya'a 'in ngaj-maa¹³ a júu³ 'in tsá² nitø¹ do. Jin² in: “Naná¹ -a tyú².”

18 Joon jilee²¹ mo ga'láa² 'wii²¹² mii¹; jmi²¹² 'aa²¹². 'In ni fu do gajin² in: “Jmáa² feei¹ -'o'o jo ní³ ii. No-o tá² gi galoo²¹² oo coon²¹ cwoo¹³ 'wó². Joon 'ná¹ ní³ ii nijø² øø.”

19 'In xeei²¹ gi jin²: “Feei¹ du-'o'o 'wii²¹² tyiia. Niløø² na 'néei² jmuui¹ joo²¹. 'Inijøø² duu wa'a tii² i jii¹ i.”

20 'In xeei²¹ gi jin²: “La gan-gayuu¹³ mogi cui² cwóo³ oo joon jo lí² ní³ ii.”

21 Joon mo gangai² 'in tsa'leei¹³ do, ngajmaa¹² a júu³ ñi'fii²¹² i do. Joon lí¹ gati² 'nii²¹ -tsi tsafii²¹² do. Joon gasii²¹ i tún¹ 'ido: “Jmoonoo cwoo¹³ o jee²¹² 'ná¹ 'e fuu²¹ lo. Cwotee² e jilee²¹ tsá² tañii² coon¹³ tsá² 'wo² si'ñi¹ -tsi coon¹³ tsajluui¹³ coon¹³ tsatiui².”

22 Mo ca'loo¹ gixu joon gajin² 'in tsa'leei¹³ tya'a do: “Nigajmáa³ oo to² gatyu² u do. Joon sá² gi li cwá² tsá².”

23 Joon gajin² 'in tsafii²¹² do gasii²¹ i tún¹ tsa'leei¹³ tya'a: “Cwoo¹³ o tya'i fu¹ ca tí² fuu²¹ coonti. Cwote² e tsá² tyitsaa²¹² 'in xeei²¹ gi cwongii¹, tsu cworøø²¹ tyiia lo coonti.

24 Tsu fo³ oo ce jii¹³ jaain²¹ 'in gatø² oo nifu jo idø¹ gi jii¹³ coon²¹ 'yu'oo² 'e 'uunñi² sá² tya' jmi²¹² tyiia lo,” jin² 'in tsafii²¹² —gajin² Jesús.

Wa'a ingi¹ tsá² coon¹³ Jesús 'ná¹ tuu²¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹

25 Fúu¹ mo tsá² ngalín² coon¹³ Jesus. Joon gajin¹³ Jesús ní¹ i joon gajin² in:

26 —Wana 'in 'iin²¹² in jó¹ coon¹³ jna 'ná¹ -a li 'iin²¹² in jna. Wana jo 'iin²¹² in jna lí¹ gi lagi jmi²¹ joongi lagi sáa³ a, lagi tsami² tya'a, lagi jón¹ on, lagi ruu²¹ i, joongi ca fu juncwii²¹ tya'a 'ña'a jo lí² lín² 'ido tsá² tyiia.

27 Wa 'in jo náa¹ tyú² tya'a júuin² la ijúuin² jna jo lí² lín² tsá² tyiia.

28 Wana jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'iin²¹² in jmaa¹² a coon 'ná¹, ¿ti jo jeei¹ tyí¹ du cwáain¹ xiiati jii¹² i'ín² wana 'yeei¹?

29 Tsu wana jmoo¹² o tii¹ fuu²¹ joongi gatsá² cúu¹ ula jo mo 'yeei¹ 'núu¹ u joon i'láa² tsá² 'wii²¹² ungoøø² mo 'i.

30 Ijin² in: “In tsañuu¹ no ga'láa² 'wii²¹² jmaa¹² a joon jo lí² un'yeei¹ gi.”

31 Wana jaain²¹ røøi¹³ 'iin²¹² in jmáa¹ a 'ní³ coon¹³ jaain²¹ gi røøi¹³, ¿ti jo cwá² a nifu joon i'i¹ -tsi wa'a ilíin² dyái¹ mil 'láa² tya'a ilii¹ 'i 'in dyái² mil 'láa² tya' 'in røøi¹³ jaain²¹ gi do?

32 Joon wana jo lí², la 'ii²¹² 'e taain²¹² wiin² gi 'in tsá² røøi¹³ jaain²¹ gi do joon isín¹ mo tsá² tya'a mii¹ i júu² røø²¹.

33 La joon jon jmoo²¹ joon jaain²¹ 'naa' 'in jo tuu¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹ o jo lí² lín² tsá² tyiia.

Mo jo ñi² gi ñi²

34 “Ee tyú² -u ñi² pe wana jo ñi² gi xiiala cwooi¹ 'e liñi² gi tún¹.

35 Jo 'e to² 'iin³ gi tya' cwoo¹³ 'wó² jon'gi tya' poo²¹² 'oo². Ligon dya² a tsá². Jilee²¹ 'in núu² cwonuu¹ o.

15

Júu³ cwáain¹ tya' joo'saa²¹ si'iin²¹²

1 Jilee²¹ tsá² cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² coon¹³ tsá² røøi²¹ tsaa² gangatyéen¹ in li siin¹² Jesús 'e núu² júu³ tya'a.

2 'Wii¹³ joon tsá² fariseo coon¹³ tifo² tya' ley 'laa²¹ gafaa²¹ a tya' Jesús jin² in:

—'In tsañuu¹ lo 'ii²¹ mo jilee²¹ 'in røøi²¹ tsaa² joongi gøø²¹ o coon¹³ 'ido.

3 Joon gasii²¹ i Jesús 'ii' e cwáain¹ lo:

4 —'Iin jee²¹² 'naa' wana 'aa¹ i cíein¹³ joo'saa²¹ joon tsa'iin²¹² jaain²¹ jee²¹² 'ii, ¿ti jo tiui²¹ 'in catyaa² do jee²¹² nuu²¹ joon tsa'nee¹² i 'in jaain²¹ gi do ca gatsee²¹ i?

5 Joon mo gatsee²¹ i gauntseen¹ yu' 'nóo¹ on jløø¹³ mo.

6 Joon mo gatsee¹² i tya'a gauncaain²¹ tsá² seen²¹ tyú² coon¹³ coon¹³ tsá² néei¹ co' li tyíin¹ in. Joon gasii²¹ i: “Jløø¹³ naa' jmaa² aa' coon¹³

jna tsu nigatsee³ moo 'in joo'saa²¹ 'in ga'ín¹ tyiia do.”

7 La joon jon fuu²¹²uu 'naa' mo joo²¹-tsi jaain²¹ tsá² røøi²¹ tsaa² jløøi¹³gi 'áai¹ fu ñu³fu 'wii¹³ 'ii lagi 'in noventa y nueve tsá² 'in jo 'oo¹o tsaa², 'in jo 'ná² jaa²¹-tsi.

Júu³ cwáain¹ tya' cuu² si'in²¹²

8 Faa²¹gi Jesús:

—Wa' jaain²¹ tsamí² 'in 'oo¹o dyá² cuu² joon ganga'ín¹ coon²¹ cuu² do, ¿ti jo dyi¹i coon²¹ jí² joon 'ya¹a inuu do? Coon²¹ tún² 'noo¹o ca gatsaa²¹a.

9 Joon mo gatsaa²¹a joon uncaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³on coon¹³ tsá² 'in néei¹ co' li tyíin¹in. Joon sii²¹i 'ido: “Jløø¹³naa' jmaa²aa' coon¹³ jna tsu nigatsaa²¹oo cuu 'e nga'ín¹.”

10 La joon jon fuu²¹²uu 'naa', jløø¹³mo ángeles tya' Dios mi jaa²¹-tsi xñfin¹³ jaain²¹ tsá² 'in røøi²¹ tsaa².

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ simii²¹ 'in gatiui²¹ jmí²¹

11 Gajin²in jon Jesús gasii²¹i tsá²:

—Lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'aa¹i gáí¹ simii²¹ tya'a.

12 Joon jaain²¹ 'in xaai²¹gi do gasii²¹i jmii²¹: “Ñu², cwo²o jna jiin¹³ tyiia tya' cwoo¹³ 'wó² 'e gatí²na.” Joon gajmaa¹a jmii²¹ do jmai²xu jee²¹² 'ii jilaa²¹.

13 Xu²ngoo²¹gi joon 'in xaai²¹gi do gajmaa¹² caain²¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o. Joon gangóo¹ coon²¹ fuu²¹ li wíin². Joon do-o ga'ín² cúu¹u jilaa²¹ coon¹³ 'e gó².

14 Joon mo gatsá² cúu² do ga'í² coon²¹ 'oo² 'e fuu²¹ li ngóo¹on do. Joon gatsá² un'aa²i.

15 Joon ganga'náa² to² jmáa¹a coon¹³ jaain²¹ tsá² seein²¹ 'e fuu²¹ do. Joon 'idogí gasii¹ ni 'ido li roon¹ 'wó² tya'a 'e tsa'áa¹i ní¹.

16 Joon 'áa¹mo gali'in²¹²in unrøø²i tu²u coon¹³ jilaa²¹ 'e gø¹² ñí¹ do. Pe jiin¹³ jaain²¹ jo 'in cwo¹.

17 Joon ga'i¹-tsi: “Jøøi¹³ tsa'leei¹³ 'in jmoo¹o to² tya' nu³uu saai²¹gi 'e gø¹² joon jnagi fu lo júun³na 'oo².

18 Nii¹³ moo fu li tyíin¹ ñu³uu. Joon fuu²¹²uu: Ñu³, fee¹ niga'lee²¹na tyani Dios joongi tyani'i.

19 Joon jo cwooi¹ 'e jmáa²gi'i yuu²¹ tyi'i jna. Jmaa¹³ cwáain¹ lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ tyi'i jna.”

20 Joon gangaa¹³mo fu tya jmii²¹.

'Wíin²gi 'ná¹ tyee¹²i li siin¹² jmii²¹ mo ganí²in jmii²¹ 'ii. Galifeei¹mo-tsi 'wii²¹² tya'a. Joon gangóo¹o cwiin¹ ngajeen² ni 'ido. Joon ga'ii³mo 'ido. Joon gariin¹in joongi gacu¹u 'oo² 'ido.

21 Joon gasii²¹i joon¹ 'ii: “Ñu³, niga'lee²¹moo tyani Dios joongi tyani'i. Jo tíi²gi 'e fo²o yuu²¹ tyi'i jna.”

22 Pe jmii²¹ dogí gasii²¹i tsa'leei¹³ tya'a: “Tyí² goon' jmoonoo coon²¹ 'mi² 'e tyú²gi la jee²¹² jilaa²¹, joon tyiin¹³ goon' yuu²¹ tyiia lo. Joongi toon²¹ goon' ñi³ unnii²¹² cwoo²¹o. Joongi 'øøi¹³ goon' mi²i.

23 Joon cwo²ee¹ee' jaain²¹ joo²¹ xuui²¹² 'in na'ooi¹³. Joon jngaa¹³naa', cwotyé³e' joongi cwoj-moo²¹o' jmii²¹².

24 Tsu 'in yuu²¹ tyiia lo líi²na 'e ni-juun²¹mo pe nano nigacwa²mo tún¹. 'In ninga'ín¹³mo pe gatsee²¹moo'o tún¹.” Joon ga'láa² 'wii²¹² jmaa¹a jmii²¹².

25 'La jee²¹² joon 'in joon¹ 'in nifeei¹gi jee²¹² to² taain¹. Joon mo gatye¹²i tyan' co' 'núu¹u joon ganúu² nináa¹ súuin¹³.

26 Joon gatø¹⁰ jaain²¹ 'in tsá² do joon gaunngii¹i 'ee jmii²¹² nináa¹.

27 Joon gajin² 'in tsá² do: “Nigacwa²mo ruu²¹mo'o. Joon gatyu² ñu²u to² gajngaa¹²i jaain²¹ joo²¹ 'ooi¹³ tsu gacwa²mo tyú¹mo jo tsaa¹³a.”

28 Joon gatsá² 'nii²¹-tsi 'in ruu²¹i nifeei¹gi do. Joon jo 'iin²¹²in tsa'ii²¹ fu tsi. Joon gacwo'íi¹ jmii²¹ 'e gamii¹i tyani 'ido 'e tsa'ii²¹.

29 Pe gajin² 'in simii²¹ gasii²¹i jmii²¹: “Niñii²¹o'o joo¹³ jiin²¹ 'e nigajmáa³aa to² tyani'i. Pe jiin¹³

coon²¹ 'naa'¹³ jo mo cwoo¹³ o jna jiin¹³ jaain²¹ chivo-pi' 'e jmáa³aa jmii²¹² coon¹³ tsá² seein²¹ na tyú² coon¹³.

³⁰ Pe la no 'e gacwai² 'in yuun²¹ tyi'i no. Nga'ín¹ in cúu² u coon¹³ tsamí². Joon gajngáa¹³ u'un 'in joo²¹ 'ooín¹³ gi no."

³¹ Joon gajin² jmii²¹ do: "Yuun²¹ tyi', coon²¹ tøø² mo tyiin¹ u'un coon¹³ jna. Joon jilaa²¹ 'e 'óo³ oo lo 'e tyi-o'o.

³² Joon nano tyiin² mo jmoo²¹ o' jmii²¹² joongi jløø¹³ na' tsu 'in ruu²¹ u 'e líi² na najuun²¹ mo pe cwa² mo tún¹. Líi² na 'e ninga'ín² mo joon nigatsee²¹ moo'o tún¹."

16

Júu³ cwáain¹ tya' tsa'leei¹³ 'in gaj-maa¹ a 'e gó²

¹ Gajin² in jon Jesús sii²¹ i tsá² tya'a: —Galiseein²¹ jaain²¹ ñi'fii²¹² sá² cuu² joon seein²¹ jaain²¹ 'in tyu² to² tsa'leei¹³ tya'a. Joon gajma² a tsá² 'in ñi'fii²¹² do júu³ 'e 'in tsá² tyu² to² do 'áai¹ 'ín² in cuu² tya'a.

² Joon 'in ñi'fii²¹² do gatø¹ø 'ido. Joon gasii²¹ i: "¿Ti jo² 'e sii²¹ tsá² jna cwáain¹ tyi'i? Joon¹² du'u cwáain¹ to² jmoo²¹ o' tsu jo jmáa² gi'i to² coon¹³ jna. Jo cwooi tyu² gi'i to² tsa'leei¹³ tyiia no."

³ Joon ga'i¹-tsi 'in tsá² tyu² to² do: "¿'Ee ijmáa³ aa? Tyi¹ mo ñi'fii³ ii jna jee²¹² to² tya'a. Jo 'waa²¹ pí² 'óo³ oo wa'a jmáa³ aa to² jee²¹² tyiia²¹ joon 'óo³ oo fa'ii²¹ wa'a mí³ ii caridad.

⁴ Ñi³ oo 'ee jmáa³ aa 'e 'ii²¹ mo tsá² jna inuu tya'a mo jo to² 'óo³ gi."

⁵ Joon gatø¹ø ti' jaain²¹ ti' jaain²¹ 'in røøi²¹ tya' ñi'fii²¹² i. Joon gaunngii¹ 'in nifu: "¿Xiiati røø²¹ u tya' ñi'fii²¹ i?"

⁶ 'Idogi jin²: "Røø²¹ moo cíein¹³ barril aceite." Joon 'in tsá² tyu² to² do sii²¹ i 'ido: "Lo-o saan¹³ aan mo'jí² tyi'i. Ní² du' jmoonoo joon jmáa² coon²¹ 'e coon²¹ tsa² gi."

⁷ Joon gaunngii¹ 'in xeei²¹ gi tún¹: "Nugi, ¿xiiagi ti røø²¹ u?" 'Idogi jin² in:

"Cíein¹³ 'motuu¹ trigo." Joon gasii²¹ i: "Lo-o saan¹³ aan mo'jí² tyi'i. Jmáa² coon²¹ gi jiin¹³ ochenta."

⁸ Pe galili² i ñi'fii²¹² do 'e líi¹ 'øøi²¹-tsi 'in tyu² to² do coon¹³ 'e gajmaa¹ a do. Tsu li² gi tsá² 'in jo tsaa²-tsi Dios coon¹³ 'e jmoo¹ o la jaain²¹ la jaain²¹ lagi 'in tsaa²-tsi Dios.

⁹ 'Fuu²¹² jna 'naa' —jin² Jesús— jmáa² 'naa' 'in liseein²¹ tyú² coon¹³ 'naa' coon¹³ 'e 'oo² oo' fu juncwii²¹. Joon mi tyá¹ jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ iseen²¹ mo 'in 'ii²¹ 'naa'. In'ii²¹ 'naa' li taan²¹² naa' coon²¹ tøø² mo.

¹⁰ 'Wa jmoo¹ tsá² 'e tyú² fin¹³ capii¹³ 'e 'oo¹ o, ijmáa¹ o 'e tyú² jon wa'a sá² 'láai². Pe wana coon²¹ too² tya' capii¹³, icoon²¹ o jon too² tya' 'e 'láai².

¹¹ Wana jo jmoo² oo' tyú² coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ lo 'e jo tyiin² xiiala líi² naa' icwo¹ o Dios 'naa' 'e sá² 'e tyiin² la jai².

¹² Wana jo gajmaa² aa' røø²¹ coon¹³ 'e sá² tya' 'inxeei²¹ jo cwooi¹ cwo¹ o 'naa' 'e tyii' yaanaa'.

¹³ 'Ce jiin¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ jo lí² jmaa¹ a to² tyu² gáí¹ ñi'fii²¹². Tsu nili'ee¹ mo jaain²¹ joon 'in jaain²¹ gi do nili'nee²¹ mo si ilityúu¹ mo coon¹³ jaain²¹ joon coon¹³ 'in jaain²¹ gi do gó² o liseein²¹. Jo lí² 'iin²¹² tsá² Dios la jee²¹² 'iin²¹² in cuu².

¹⁴ 'In tsá² fariseo do 'in líi¹ 'iin²¹² in cuu² núu² o jilaa²¹ 'elo. Joon gaungøø¹ mo Jesús.

¹⁵ Joon gajin² Jesús sii²¹ i 'ido: —Ngii²¹ naa' coon¹³ 'e tyú² jee²¹² tsá² pe ñi¹ Dios 'ee líi² naa'. Jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi tsá² 'e tyiin² 'e joon 'e 'ee¹ mo Dios.

'Ná² untsiin¹ ley tya' Moisés

¹⁶ Jin² Jesús:

—Ca mo jó¹ Wó³ gatyu² u to² 'e ley tya' Moisés coon¹³ 'e júu³ tya' tsá² cwo¹ júu³ tyú² cali. Ca 'yiia¹³ joon galisá² júu³ tyú² xiiala mi tyu² Dios to² tsá². Joon jilee²¹ mo cwooi¹ pí² tsa-taai²¹² li tyu² Dios to².

17 'Tyan¹gi to² jo tsín¹ jiin¹³ coon²¹ letra tya' ley la coon²¹gi 'iin² coonti jilaa²¹ yu' fu juncwii²¹ coon¹³ cwoo¹³ fu juncwii²¹.

Jesús 'e'2e tsá² 'e tsaa² fee¹ wa'a 'øøi¹ tsá² tsamí² tya'a

18 'Wana jaain²¹ tsañuu¹ 'ee¹mo tsamí² tya'a joon cui² cwoo²¹ coon¹³ 'in xeei²¹ fee¹ tsaa² 'noo¹on. Joon wana cui² tsá² cwoo²¹ coon¹³ 'in tsamí² do la joon jon fee¹ tsaa² 'noo¹on.

Cwáain¹ tya' jaain²¹ tsá² sá² cuu² coon¹² Lázaro

19 Gajin²in jon Jesús gasii²¹ tsá²:

—Lawa jaain²¹ tsá² sá² cuu² 'in tyi¹ jmaai¹³ siin³ tyú² joongi 'ya²gi. Joon la coon²¹ jmii²¹² jmaa¹a jmii²¹² coon¹³ 'e 'ya²gi liili¹.

20 Galiseen²¹mo jon jaain²¹ tsá² tañii² 'in sii²¹ La². La tøøi² ngúu¹u sirøøi²¹ 'mi². Joon gacwó²o ni wó² 'ooca'ná¹ tya' 'in tsá² sá² cuu² do.

21 'In tsá² tañii² do 'iin²¹²in røøi²¹ tu²u coon¹³ jilaa²¹ 'e xuu²¹ 'wii²¹² mesa li gø² 'in tsá² sá² cuu² do. Joon cagi tsii²¹ jalín² li tyíin¹in 'e 'lu²u li jgoo²¹ tya'a.

22 Coon²¹ jmii²¹² gajuun²¹mo 'in tsá² tañii² do. Joon ángeles gatøø²mo 'ii 'e cwaa¹ coon¹³ Abraham fu ñu¹fú². La joon jon gajúun²mo 'in tsá² sá² cuu² do. Joon ga'aa¹mo tsá² 'ii.

23 'In tsá² sá² cuu² do 'áai¹ ganí²in wúu¹ li tsalín² 'in najúin². Joon gasaa¹³a unní¹i. Joon wíin² ganí²in Abraham coon¹³ La².

24 Joon ga'oo¹o jin²in: “Nu¹u' Abraham, fúu² cwolín²un jna. Síi²in La² no cwoun¹lá²xu unniicwoo²¹o coon¹³ jmii²¹. Joon cwojaa²¹², cwouncwii²¹xu unniisii¹³ tsu líi¹ móo³oo wúu¹ jee²¹² jí² lo.”

25 Pe joon gajin² Abraham: “Yuun²¹ tyi', cwotii¹³du-'o'o 'áai¹ tyú² 'íi¹-'o'o mo gateen²¹²un fu juncwii²¹. Joon La² logi 'áai¹ gó² gangii¹. Joon nano tyú² seen²¹ lo. Joon 'nugi moo²o wúu¹.

26 Coon²¹gi 'e sá² lo. Sá² goon²¹ juu¹³ cwó² jee²¹² jna'a coon¹³ 'nu. Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in tsalín² fu no jo lí². La joongi jileei²¹ 'in 'iin²¹²in jalín² li' lo jo lí².”

27 Joon gajin² 'in tsá² sá² cuu² do: “Mii³ii tyani'i jon, ñu³ Abraham, sii²¹u La² no fu tya' ñu³uu.

28 Seen²¹mo 'ñeei²gi ruu²¹na. Cwofee¹i la joon jon jo cwo²o wa'a jalín² lo 'a li tyafó² ní² tsá² wúu¹.”

29 Pe joon gajin² Abraham gasii²¹ido: “Oo¹-o 'ido jilaa²¹ 'e nigajin² Moisés coon¹³ tsá² cwo¹ júu³ tyú². Lí²-i unjii²¹o 'ido júu³ tya' 'ii.”

30 Joon gañii¹ 'in tsá² sá² cuu² do: “E ja²mo, ñu³ Abraham, pe wana tyíia¹ jee²¹² 'ii jaain²¹ 'in nigajúin² ija²a-tsi.”

31 Joon gajin² Abraham: “Wana jo 'iin²¹²in núu³ júu³ tya' Moisés coon¹³ tsá² cwo¹ júu³ tyú² jon'gi inúu²un júu³ tya' jaain²¹ 'in nigajin¹ jee²¹² 'lii²¹².”

17

Tsaqi¹³ wa'a un'leei²¹ tsá² tsaruu²¹

1 Gajin²in jon Jesús gasii²¹ tsá² tya'a:

—'Láa²mo sá² 'e jmoo¹ un'leei²¹ tsá² pe fúu² 'in tsá² jmoo¹ un'leei²¹ 'in xeei²¹ do.

2 'Áai¹gi tyú² tya'a wa'a 'ñuu¹ tsá² coon²¹ too¹ lúu¹u joon pín¹in tsi jmi¹ñi¹³ la coon²¹ jo jmáa¹a i'leei²¹gi 'in xuui²¹² lo.

3 Un'øøi¹duu' yaanaa' coon²¹ tún². 'Wana jmaa¹a ruu²¹u 'e gó² tyi'i joon fu²u: “Jo jmaa²gi'i.” Joon wa gaunsii²i 'e 'i¹-tsi jmáa² feei¹-'o'o 'wii²¹² tya'a.

4 Xu¹fin¹³ dyíá¹ naa¹³ la coon²¹ jmii²¹² gajmaa¹a 'ido 'e gó² tyi'i pe joon dyíá¹ naa¹³ cwooi¹ sii²¹ 'nu: “Jo jmáa³gii.” Cwooi¹ jmaa²o'o feei¹-'o'o 'wii²¹² tya'a.

Xiiala ilitsáai¹gi-tsi tsá²

5 Joon gajin² tsá² tya' Jesús sii²¹ 'ii: —Jmáa² 'e lijai²gi-tsii¹ 'nu.

6 Joon gajin² Jesús:

—Wuxu^u tsáai¹du¹-oo' fiin¹³ la ti camí¹³ jún² jon² tasa lí²-i fú²uu' 'e 'mó² fee¹ lo: “Ráain²du'u no cwojñi²i 'wo'o tsi jmiñi¹³.” Joon ninúu²o 'e 'mó² do júu³ tyii'.

Jilaa²¹ 'e 'ná¹ jmá² tsá² 'e tyiin²

7 'Wana 'in jee²¹² 'naa' seein²¹ jaain²¹ tsa'leei¹³ tyii' 'in jaai¹³ jee²¹² to², ngajii²¹i si nga'aa¹ joo²¹ 'ee, xúfo'o fú²uu': “Ngii²¹², ní²i, tyee¹³ 'í¹.”

8 Jon' la joon tíi² faa²¹ tsá². Tyú²gi isii²¹ tsá² 'ii: “Tyá¹ tyú² 'e døø¹³øø. Cwoo¹³-o'o tyá¹ tyú² døø¹³øø joongi 'e duu¹³uu joon mi yuui¹³ joon 'uu¹²u, cøø¹²øø.”

9 ¿Ti cwooi¹ cwo¹o 'maai¹³ tsa'leei¹³ tya'a mo jmoo¹o jiiin¹³ to² 'e tyu²u?

10 La joon jon 'naa', mi yuui¹³ jmaa²aa' jilaa²¹ to² tyu² Dios 'ná¹ fó²oo': “Tsa'leei¹³ tyio'o jna'a 'in jo 'ee to² ti tsu nigajmoo²¹o'o jiiin¹³ 'e 'ná¹ jmoo²¹o'o.”

Jesús un'láai² dyéi¹ tsá² 'in líi² jmoowúu¹ jgøøi²¹

11 Mo gangóo¹ Jesús la fu¹ 'yuui fu Jerusalén. Gangí¹in la caain²¹ li sii²¹ Samaria coon¹³ Galilea.

12 Mo gatyí¹a coon²¹ fuu²¹ pi³. Joon ga'wooi²¹ dyéi¹ tsá² 'in líi¹ jmoowúu¹ jgøøi²¹. Pe wíin² gajaan¹ li siin¹²in Jesús.

13 Joon ga'oo¹o jin²in:

—jJesús, Tifo², fúu² cwolín²un jna'a!

14 Joon mo gajóøi² Jesús 'ii joon gajin²in:

—Cwolín²naa' cwo'ee¹³naa' untsá² yaanaa'.

Joon la 'ii²¹² ngalín² fu¹ joon galáa²mo.

15 Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii do mo ganí²i 'e galáa²mo joon gacii¹³o cwoo¹o 'maai¹³ Dios coon¹³ júu³ tá² líi¹.

16 Joon gasii²¹i wojní¹i tyani Jesús. Joon gaxiia¹ ní¹i gajun²un ca ti ni 'wó² 'e cwoo¹o 'maai¹³ Jesús. Joon 'in tsá² lo seein²¹ li sii²¹ Samaria.

17 Joon gajin² Jesús:

—¿Ti jo galáai² ce ji dyéi¹ do? ¿'Náai¹³gi 'in ñúu²gi do?

18 ¿Ti jiiin¹³ ino-o tsá² coon²¹ fuu²¹ nigacii¹³o cwoo¹o 'maai¹³ Dios?

19 Joon gasii²¹i 'in tsañu¹ do:

—Ráan²un no. Cwei². Niga'láa²mo'o tsu jo²o galíi²u'u.

'E² Jesús tsá² xiiala mi cwá² 'e tyu² Dios to² tsá²

20 Tsá² fariseo gaunngii¹i Jesús líi²¹² mi cwá² 'e tyu² Dios to². Joon gajin² Jesús:

—Mi cwá² 'e tyu² Dios to² joon² wa'a coon²¹ 'e lí² jøø² tsá².

21 Jo lí² wa'a jin² tsá² 'elo si 'e do-o 'ee. Tsu nigalí²-i 'e tyu² Dios to² jee²¹² 'naa'.

22 Joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—Nicwaa²¹² jmii²¹² mi li 'iin²¹²naa' jøø²øø' 'e jmii²¹² 'e jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², 'láa² 'wii²¹² tyu²u to². Joon jo lí² jøø² 'naa'.

23 Joon isii²¹ tsá² 'naa': “Lo-o siin¹²in”, si “Do-o siin¹³in”, 'ee. Pe jo cwolín²naa' coon¹³on.

24 Tsu lawa coon²¹ jí² cwaain² 'ñá³ 'e jná² joo²¹ ca ti' cataain²¹ li' caluu fu juncwii²¹ la joon jon jna 'in Ruu²¹na Tsá² mi cwá² jmii²¹² tyiia.

25 Pe jéi¹ nifu 'ná¹ mó³oo wúu¹ líi¹. Joon tsá² seein²¹ nano 'in jo 'e 'ii²¹ jna.

26 Jiiin¹³ la galí² jmii²¹² mo seein²¹ Noé la joon jon ilí² jmii²¹² mi gó² jna 'in Ruu²¹na Tsá².

27 'Gø¹²øø tsá² joongi 'un² tsá² joongi cui² cwoo²¹ tsá². Joon gacwooi¹ tsá² jamí¹i 'e cui² cwoo²¹ ca jmii²¹² mo ga'í² Noé fu tsi barco do. Joon gajó² coon²¹ jmí¹ joon jilee²¹mo gajúun²mo jon.

28 La joon galí² mo seein²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Lot. Gø¹²øø joongi 'un²un. Joon galó² joongi 'nií¹i. Jñii¹ tsá² joongi jmoo¹³ tsá² 'nú¹.

29 Pe mo gacwoí¹ Lot 'e fuu²¹ Sodoma Dios gasii¹in coon²¹ jmí¹ 'e lí² jí² caai¹³ cuun²¹² 'e coo²¹. Joon gatsee²¹mo jilee²¹ 'in néi¹ fuu²¹ do.

30 La joon ilí² mi jnee²¹na 'in Ruu²¹na Tsá².

31 'Mo ti jmi²¹² joon wana 'in téein² yu' 'nú¹ joon 'oo¹o jilaa²¹ si'mo² inuu tya'a jo cwoxaa¹ ja'woo¹²o. Joon wa' 'in téein²¹ jee²¹² tyiia²¹ jo cwojaa²¹i fu tya'a.

32 Cwotii¹³-oo' 'e galí² tya' tsamí² tya' Lot.

33 Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in tiin¹³ fu juncwii²¹ tya'a i'ín²mo joon. Pe jileei²¹ 'in 'iin²¹ fu juncwii²¹ tya'a tiin¹³mo joon.

34 "E la ja²mo fo³oo: 'E 'woo¹ joon wana teei¹³ gáí¹ tsá² ni coo'mó² yatée³ee jaain²¹, 'in jaain²¹gi jan¹.

35 Gáí¹ tsamí² taai²¹² tsii¹i caain²¹, yatée³ee jaain²¹ 'in jaain²¹gi jan¹.

36 Gáí¹ tsañuu¹ taain²¹² jee²¹² to² yatée³ee jaain²¹ 'in jaain²¹gi jan¹.

37 Mo ganúu² tsá² tya'a 'elo joon gaunngi¹i:

—¿Xiiala li ilí² 'elo, Ña'ñu¹u'?

Joon 'ii-gi gajin²in:

—Jileei²¹ 'in jo cwoi¹ 'ña'a 'e tyu² Dios to² 'ii i'ín²mo.

18

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsamí² 'nii² coon¹³ tsá² jmoo¹ 'ii²¹

1 Joon gasii²¹ Jesús tsá² 'e cwáain¹ lo 'e 'ee¹ xiiala 'ná² faa²¹a tsá² júu³ tyú² joon jo cu²-tsi coon¹³ Dios.

2 Joon gajin²in:

—Lawa coon²¹ fuu²¹ galiseein²¹ jaain²¹ tsá² jmoo¹o 'ii²¹. Jo tsa²-tsi Dios jon'gi un'goo²¹ tsá².

3 Fuu²¹ do-o jon seein²¹ jaain²¹ 'yia'nii² 'e coon²¹ tøø²mo tsafee¹²i 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ do. Tsamii²¹ 'e jmaa¹ 'ido 'ii²¹ coon²¹ mii¹³ 'e seein²¹ coon¹³ 'in 'eei¹ 'ii.

4 Wóo²-o 'áai¹ nangóo¹ 'e jo 'iin²¹²in 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ do 'e jmáa¹ 'ii²¹. Joon mo galiciin²¹gi ga'i¹-tsi: "Jo tsa²-tsii Dios jon'gi tsá² un'góo³oo pe tsu 'wii¹³ untyii²in 'in tsamí² lo jna jmáa³oo 'ii²¹ tya'a

5 la coon²¹ jo untyiin²gi jna."

6 Joon gajin² Jesús:

—Nuu²duu' 'e 'øøi²¹-tsi tsá² júu³ tya' 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ 'e gó² do.

7 ¿Ti líi²naa' 'e li'ii²¹²-i Dios un'øø¹i tsá² tya'a, 'in nigatyii¹²in, 'in nimii¹i tyaní¹i la 'woo¹ la jmi¹?

8 Fuu²¹²uu 'naa' 'e la jmoonoo-ijmáa¹ 'ii²¹ tya' 'ido. Pe jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá² mi yíi³aa, ¿ti liseein²¹gi tsá² ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'in tsa²gi-tsi jna?

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsá² fariseo coon¹³ jaain²¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá²

9 Gasii²¹i jon Jesús coongi cwáain¹ tya' 'inlii¹³ 'in jmaai²¹ yaai 'e tyú¹-i joon un'woo¹i tsá² catyaa²gi. Joon jin²in:

10 —Gáí¹ tsañuu¹ ngalíin² fu cwo¹. Ngafaa¹³a júu³ tyú². Jaain²¹ jee²¹² 'ii líi¹i tsá² fariseo, 'in jaain²¹ dogi líi¹i tsá² cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá².

11 'In tsá² fariseo do siin¹²in, joon gafaa²¹a la lo: "Ña'ñu¹u' Dios, cwóo³oo 'maa²u'un tsu² jo líi¹na la líi¹ 'in tsá² catyaa² do. Jo líi¹na la 'in jmoo¹o 'uun²¹, lagi 'in jo nuu¹³. Jo líi¹na la líi¹ tsá² 'in fee²¹i tsamí². Ce jiiin¹³ capii¹³ jo líi¹na la líi¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² lo.

12 Tún² fu 'gø¹³øø tyiiañi¹ la coon²¹ semóo¹³. Joon cwo³oo 'nu coon²¹ 'e jee²¹² dyá² 'ii¹³ 'e gajna²aa."

13 Pe 'in tsá² cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² do wíin² gajaan¹. Joon jo tá²-tsi saa¹²a unnii¹i fu yu' juncwii²¹. Jiiin¹³ 'e gajmaa¹ a tyuun¹ nitsi¹-o. Joon gafaa²¹a: "Ña'ñu¹u' Dios, cwolifee¹mo-'o'o 'wii²¹² tyiia tsu 'áa¹mo røø²¹na tsa²."

14 'E la ja²mo fo³oo 'e nigauntyú¹mo Dios 'in tsá² cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá² do pe 'in jaain²¹ do jiiin¹³ la líi²mo líi²i. Tsu jileei²¹ 'in jmaa²¹i yaai cøø¹³gi xujoon li'weei²¹gi 'ii pe jileei²¹ 'in un'weei²¹ yaai joon licøøi¹³gi.

Uncwaa³i Jesús xuui²¹²

15 Jajée¹mo tsá² xuui²¹² tya'a li siin¹² Jesús 'e taan¹ cwoo²¹ tya' 'ido.

Pe joon mo ganí¹ tsá² tya'a ga'láa² 'wii²¹² 'øø¹³ mo jileei²¹ 'in jajéi¹ xuui²¹² do.

¹⁶ Joon gatø¹ Jesús 'in xuui²¹² do. Joon gajin² in:

—Cwóo²oo' cwojalín² xuui²¹² tyani³ii joon jo 'øø²¹²naa' tsu li tyu² Dios to² lín² jmai² 'in lí¹ in la 'ii-o jon.

¹⁷ 'E la ja²mo fo³oo jileei²¹ 'in jo cwooi¹ 'e tyu² Dios to² 'ii lawa jaain²¹ xuui²¹² jo lí² tsataai² li tyu² Dios to².

Jaain²¹ tsá² sá² cuu² fee²¹ Jesús

¹⁸ Jaain²¹ 'in tyu² to² gaungii¹ Jesús: —Tifo² tyúí¹, ¿'ee 'ná² jmaa³aa 'e tiin¹³ na juncwii²¹ tyiia?

¹⁹ Joon gasii²¹ Jesús 'ii: —¿'Ee lí¹ fu²¹u jna 'in tyúí¹? Jaan²¹mo 'in tyúí¹ seein²¹gi, jiin¹³ 'ña'a Dios.

²⁰ Ní³o'o jiin¹³ la to² tyu² Moisés: “Jo foo¹³o tsamí². Jo jngáa¹u'un tsá². Jo jmaa²¹a 'uun²¹. Jo jmaa²¹a júu³ tajuu²¹. La joon jo con²¹on tsá² too² ce jiin¹³ jaain²¹. Cwoli'gøø²¹mo'o ñu²¹u coon¹³ saa²¹a.”

²¹ Joon gajin² 'in tsañuu¹ do: —Jilaa²¹ 'elo nigalinuu¹³ ca la mo xuui²¹²mo.

²² Moganúu² Jesús 'elo joon gajin² in:

—Coon²¹gi 'e 'ná² jmaa²¹a. 'Ní³i jilaa²¹ 'e 'oo²-o'o joon cwo²¹o tsá² tañí². Joon lí¹gi ili'oo²-o'o ñu¹fú². Mi yuui¹³ joon na¹ coon¹³ jna.

²³ Pe mo ganúu² 'in tsanuu¹ do 'elo 'áai¹ fa¹³ gajmaa¹ a tsu 'áa¹mo sá² cuu² tya'a.

²⁴ Mo ganí² Jesús xiiala fa¹³ jmaa¹ a joon gajin² in:

—j'Áa¹mo tyan¹ to² cwóoi¹ tsá² sá² cuu² yaai wa'a tyu² Dios to² 'ii!

²⁵ 'Áai¹gi tyan¹ to² tya' jaain²¹ camello 'e ngii¹ too²¹ li ngii¹ ñi¹ tya' moocúu³ lagi jaain²¹ tsá² sá² cuu² tsa'ii¹ in ñu¹fú².

²⁶ 'In ganúu² 'elo gajin² in:

—¿Xiiagi la itiin¹³ tsá²?

²⁷ Joon gajin² Jesús:

—Jilaa²¹ 'e jo lí² jmaa¹ a tsañuu¹ lí²-i jma¹ Dios.

²⁸ Joon gajin² Tú³:

—Ña'ñu¹u, jna'a nigatuu²¹²oo'o jilaa²¹ 'e 'oo²¹o'o joon nijalii²¹ 'i coon¹³ 'nu.

²⁹ Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fo³oo, 'e doñi'iin si tuu²¹ 'núu¹u si tiui² sáa³ a jmi²¹ 'ee si ruu²¹ 'ee si tsamí² tya'a 'ee si jóon¹ 'ee 'wii²¹² tya' cwáain¹ 'e tyu² Dios to²

³⁰ lí¹gi 'ii²¹ fu juncwii²¹ lo. Joon mi júun² in 'ii²¹ mo jon coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e ta² a coon²¹ tøø² mo.

Jesús jmoo¹ júu³ 'e ti li júun² in

³¹ Jesús gatø¹ø coon²¹ ji dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gasii²¹ 'ido:

—Nano tsa²¹a' fu Jerusalén. Do-o lí² tsín¹ jilaa²¹ 'e gafaa²¹ a tsá² gacwo¹ júu³ tyú² cali cwáain¹ tya' 'in Ruu²¹ na Tsá².

³² Ijaan²¹ in tsá² 'ii tyani tsá² jalín² wíin². Joongi niungøøi¹ tsá² 'ii. Joon ijmee²¹ tsá² 'ii. Joongi i'ñí¹ tsá² tya'a.

³³ Joongi ipóoi² tsá² 'ii. Mi yuui¹³ joon ijnga² mo tsá² 'ii. Pe mi tí² 'ni¹ jmi²¹² ijiin¹ o jee²¹² 'li²¹².

³⁴ Pe 'idogi coonti jo ga'øøi²¹-tsi. Jo ñi¹ 'ee 'e sii²¹ Jesús 'ii. Lawa coon²¹ júu³ 'e jo ñi¹ xiiala 'ee i'øøi²¹-tsi.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² tiui² seein²¹ Jericó

³⁵ Xuui¹³ 'ná²gi 'e tyúí¹ a Jesús fuu²¹ Jericó. Jaain²¹ tsá² tiui² tyiin¹ in caai¹ fu¹ mi¹ caridad.

³⁶ Mo ganúu² un ningí¹ tsá² fúui¹ líli¹ joon gaunngii¹ tsá² 'ee-gi galí².

³⁷ Joon gajin² tsá² 'e Jesús tsá² Nazaret 'in ngii¹ i no.

³⁸ Joon ga'oo¹ 'in tsá² do jin² in:

—jJesús, Jóon¹ David, fúu² cwolín² un jna!

³⁹ Pe 'in tsá² do 'in ngalín² nifu gasii²¹ 'ido:

—Ca tii², jo to²¹o mi¹³.

Joon jo cwofaa²¹gi 'ido. Pe 'ii coon²¹ 'ii¹³gi tá² 'oo¹o:

—jJóon¹ David, fúu² cwolín² un jna!

40 Joon gajan¹ Jesús joon gatyu²u to² 'e tsatee²¹² tsá² 'ido. Joon mo gatyí¹a tyan² joon gaunngii¹i Jesús 'ii:

41 —¿'Ee 'iin²¹²u'un ijmáa³aa tyi'i?

Joon gañi¹ 'in tsá² tiui² do:

—Ña'ñu¹u', 'iin²¹²na ijóø³oo.

42 Joon gajin² Jesús:

—Jóø²o' tsu 'wii¹³ nigalija²mo líi²u.

43 Joon la tsifu joon 'in tsá² tiui² do gajóø²o. Joon gangóo¹o coon¹³ Jesús cwo²o 'maai¹³ Dios. Joon jilee²¹ tsá² 'in gajóø² 'elo la joon jon gacwo²o 'maai¹³ Dios.

19

Jesús coon¹³ Zaqueo

1 Joon ga¹i² Jesus fuu²¹ Jericó.

2 Joon do-o niseein²¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu² 'in ni sii²¹ Zaqueo. 'Ii tyu² to² jilee²¹ 'in cón² laa¹³ 'e 'nii¹ tsá².

3 'In Zaqueo lo 'iin²¹²in jóø²i Jesús. 'In²¹²in licwii¹in pe jo lí² tsu líi¹ pi³ 'ii. Joon líi¹ fúui¹ tsá² taai². La 'ii²¹² ngii¹i Jesús 'e fuu²¹ do

4 joon gangóo¹ Zaqueo do cwiin¹in nifugi 'e 'iin²¹²in jóø²i. Joon gasoo² coon²¹ yu¹ 'mó² si² co² fu¹ li 'ná² ngii¹i Jesús.

5 Joon mo gangii¹i 'ido joon gajóø² fu yu¹. Joon gajin²in:

—Zaqueo, cwúui¹ jmoonno tsu no 'ná¹ ní³ii nijáan³aan fu tyio'o.

6 Joon gajngáa¹i Zaqueo jmoonno. Joon líi¹ jlóø¹³i ga'ii²¹i Jesús.

7 Mo gani² 'in tsá² fariseo do jilaa²¹ 'elo joon ga'láa² 'wii²¹² gafaa²¹a 'laa²¹ tya' Jesús joon jin²in 'e Jesús niga-jaan¹ tya' jaain²¹ tsá² róøi² tsaa².

8 Joon Zaqueo do gajmaa¹a siin¹²in joon gasii²¹i Jesús:

—Jóø²du, Ña'ñu¹u', cwo³oo tsá² tañí² coon¹³ tsa² jíin¹³ 'e 'óo³oo. Joon wana nigajmáa³aa 'uun²¹ coon¹³ júu³ tajuu²¹ nichí³oo tyún² 'ii¹³gi líi¹.

9 Joon gajin² Jesús:

—No-o gatyía¹ 'e tiin¹³ tsá² taai² inuu lo. No-o ilíin² 'in tsañuu¹ lo jún² tya' 'lii²¹² Abraham.

10 Tsu jna, 'in Ruu²¹na Tsá², ga-goo²¹²oo 'e 'naa²¹na tsá² joongi 'e jmóo³oo tiin¹³ tsá² 'in róøi² tsaa².

Júu³ cwáain¹ tya' dyá² cuu² cwanáa¹

11 La 'ii²¹² núu²un tsá² júu³ tya' Jesús faa²¹a 'e júu³ lo joon gasii²¹i coon²¹ cwáain¹ tsu tyan¹ niteein¹ co' Jerusalén. Tsu 'in tsá² fúui¹ ngí¹ coon¹³ Jesús do tya'i fu¹ líi²i 'e ti li tí² 'e tyu² Dios to² tsá².

12 Joon gasii²¹i Jesús 'ido:

—Lawa jaain²¹ tsá² 'in líi¹ tsafeei¹. Joon gangóo¹ coon²¹ fuu²¹ wíin² 'ii²¹i to² róøi¹³ 'e fuu²¹ wíin² do. Joon mi yuui¹³ joon cii¹²i fuu²¹ goo¹o.

13 Pe la nu'gi cwo'ii¹i gatø¹ø dyéi¹ tsa'leei¹³ tya'a. Joon gajoon²¹o la jaain²¹ la jaain²¹ 'ido jmaai¹³ coon²¹ cuu² 'e tyíin² líi¹. Joon gasii²¹i 'ido: “Jmaa²aa' to² coon¹³ 'e cuu² lo ca mi cwaa²¹na.”

14 Pe tsagoo¹o do 'ee¹mo 'ii. Joon gasii¹in júu³ ca li ngóo¹on 'e jin²: “Jo 'iin²¹²na'a wa'a líin² 'in tsañuu¹ lo róøi¹³ tyii'i.”

15 Pe ga'ii²¹mo to² róøi¹³ do. Joon ganga²mo fu goo¹o. Joon mo gatyee¹²i joon gatø¹ø tsa'leei¹³ tya'a 'in ngacwo²o cuu² do. 'In²¹²in litsái¹-tsi xiiati nigajna²a la jaain²¹ 'ido.

16 'In gatyía¹ nifu gajin²in: “Ñi'fii²¹i', 'e cuu² do nigacwáa¹mo dyá²gi.”

17 Joon 'in róøi¹³ do gajin²in: “Áa¹mo tyú². Jaain²¹ tsa'leei¹³ tyú¹mo 'nu. Nano, 'wii¹³ 'e nigalityú¹mo'o coon¹³ 'e xuu, cwóo³oo 'e tyuu¹²u to² jee²¹² dyá² fuu²¹.”

18 'In xeei²¹gi gatyía¹ joon gajin²in: “Ñi'fii²¹i', 'e cuu² do nigacwáan¹mo 'ñá²gi.”

19 La joon jon gasii²¹i 'in róøi¹³ do 'ii: “Nu-gi lí² tyuu¹²u to² 'ñá² fuu²¹.”

20 Joon 'in xeei²¹gi gatyía¹. Joon gajin²in: “Ñi'fii²¹i', lo-o roon¹ 'e cuu² do. Ga'máa³oo gaci¹ii coon²¹ póo¹.

21 Gali'gøø¹²mo 'nu tsu jaain²¹ tsá² 'waa²¹-tsi 'nu. Joon ní³oo 'e cóon¹³o'o

'e jo gacwo²¹o. Joon coon¹²on li jo gajñi¹²in."

22 Joon gajin² røøi¹³ do: "Tsa'leei¹³ 'in gó²'næ. Coon¹³ júu³ tyiio'o jmoo²o 'ii²¹ tyi'i. Ñi²i 'e lí¹na jaain²¹ tsá² 'waa²¹-tsi. Joon cón³oon li jo 'e gacwóo³oo. Joongi cón³oo coon²¹ li jo 'e gajñi²¹²ii.

23 ¿'Ee li jo gata²a cuu² banco joon lí² 'ii¹³na láai²gixæ mi tyee¹²na tyiia?"

24 Joon gajin² røøi¹³ do sii²¹i 'in téein² do: "Tyi²ii' 'e cuu² no. Joon cwó²oo' 'in 'oo¹ dyá² no."

25 Joon gajin² 'in téein² do: "Pe ñi¹fii²¹i, ni'oo¹o 'ido dyá² cuu²."

26 Joon gañii¹ 'in røøi¹³ do: "Fuu²¹²uu 'naa': jileei²¹ 'in 'oo¹o lí¹gi, la joon lí¹gi icwóo³oo. Pe jileei²¹ 'in jo 'oo¹o lí¹ 'woo¹³gii 'e ca pi¹³ 'e 'oo¹o.

27 Joon jileei²¹ 'in 'eei¹ jna, 'in jo 'iin²¹²in jmáa³aa røøi¹³ tya'a cwotee²duu' lo joon jngaa¹³naa' tyani³ii lo."

Jesús tsa'ii²¹ fu Jerusalén

28 Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús 'elo joon gangóo¹ la fu 'yúu¹i fu Jerusalén.

29 Xææ 'ná²gi tyi¹a fuu²¹ Betfagé coon¹³ Betania co' moo²¹ sii Olivos. Joon gasii¹in gáí¹ tsá² tya'a.

30 Joon gasii²¹i 'ido:
—Cwolín²naa' 'e fuu²¹ pi³ náa¹ tyan² do. Joon mi tyalín²naa' joon ityee²naa' jaain²¹ bu³ neei²¹². Ce jii¹³ jaain²¹ jo 'in mo cwó². Sii¹³ 'nii²¹² tya'a joon tó²øø' fu lo.

31 Joon wana 'in gajin²in: "¿'Ee lí¹i sii¹³ii' 'nii²¹² tya'a?" Joon fú²uu': "Néi²ta cata Ña'ñæ¹u'."

32 Joon ngalín²mo tsá² tya'a. Joon gatsee²¹mo jii¹³ la lí² 'e nigajin² Jesús.

33 Joon teen²¹²mo si¹i 'nii²¹² tya' bu³ do joon gaunngii¹ 'in tsá² fii²¹² do:

—¿'Ee lí¹i sii¹³ii' 'nii²¹² tya' bu³ no?

34 Idogí gañii¹i:

—Ña'ñæ¹o' 'néi²ta cata.

35 Joon gatøø²¹o 'ido tyani Jesús. Joon gaunfuu²¹ sii¹³in moo'wóo¹

bu³ do. Joon gatyé¹e Jesús moo'wóo¹ bu³ do.

36 La 'ii²¹² ningóo¹ Jesús joon ganii¹³ tsá² sii¹³in tya'i fu¹.

37 Mo gati² lixaa¹ moo²¹ Olivos jileei²¹ tsá² jo² líi² 'in ngalín² coon¹³on ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹ jløø¹³i. Joongi gauntyúu¹i Dios coon¹³ jilaa²¹ milagro 'e niganí²i.

38 Joon jin²in:

—'In cwaa³mo Røøi¹³ 'in jó¹ coon¹³ júu³ tya' Ña'ñæ¹u'! ¡Tyú²-æ 'ii¹ ñæ'fú²! 'In tyú¹mo Dios!

39 Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseos 'in téein² jee²¹² 'in tsá² do gasii²¹i 'ido:

—Sii¹³ tsá² ngi¹ coon¹³ 'næ 'e jo cwota²a lí¹ mii¹³.

40 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fo³oo, wana 'inlo 'e jo to²o mii¹³ cagi 'e cuun²¹² roon¹ lo ito²o mii¹³.

41 Mo gatyí¹a tyan² gajøø²ø Jesús fuu²¹ Jerusalén joon gatyí²i 'wii²¹² tya'a.

42 Jin²in:

—Wuxæ¹u' 'øøi²¹ 'oo' fiin¹³xæ. Jmii²¹² no-o jmii²¹² tyii', 'in jmá¹ 'ii²¹ røø² tyii' nigacwéi¹. Pe nano 'e si¹mo². Joon jo lí² jøø²øø'.

43 Pe ijó² coon²¹ jmii²¹² 'e gó² tyii' mi jalín² tsá² 'in 'eei¹ 'naa'. Joon ijmáa¹a coon²¹ po³ cwoo¹³ ñí¹ cu² lí¹ lí¹ née¹naa'. Joon nitsatáa² joon ni-jmeei²¹ 'naa' la 'uui².

44 Joon ifiin² 'e fuu²¹ lo ti ni'wó². Itsajngaa¹³i tsá² néei¹ lí¹ tsi joon jo isáí²gi jii¹³ coon²¹ cuun²¹² 'e sifúui¹ tsæ jo galiñii² 'naa' mo gajó² Dios itiin¹³ 'naa'.

Untyú² Jesús 'e cwo¹ fee¹ si² do

45 Joon ga'ii²¹ Jesús tsi inææ cwo¹ fee¹ si² Jerusalén do joon ga'láa² 'wii²¹² ga'øø¹i 'in 'nii¹ coon¹³ jileei²¹ 'in ló¹.

46 Joon gajin²in gasii²¹i 'in taai² do:

—Ni jí² tya' Dios jin²: "Nú³ææ 'elo lí¹ tsalín² tsá² tsafee¹³i Dios pe 'naa'gii' nigajmaa²aa' lawa coon²¹ too²¹ xá² tya' 'uun²¹."

47 La coon²¹ jmii²¹² ga'ee¹ Jesús inuu cwo¹ fee¹ do. Pe tsá² tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley la joon jon 'in tyu² to² fuu²¹ do 'noo²¹ o xiiala ijngaa¹³ Jesús.

48 Pe jo 'e tyii^{2a} xiiala ijmáa^{1a} tsu jilee²¹ mo tsá² taai² jløø¹³ mo núu² o.

20

To² 'e 'oo¹ Jesús

1 Coon²¹ jmii²¹² 'yuu²ⁱ Jesús fu tsi inuu cwo¹ fee¹ 'e 'e^{2e} tsá². Joon cwo¹ júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon gatyálín² 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley coon¹³ tsacøøi¹³.

2 Joon gajin² in sii²¹ⁱ Jesús:

—Jmáa² du'u júu³, ¿'ee coon¹³ to² 'e jmoo²¹ o jilaa²¹ 'elo? ¿'lin gacwo² 'nu 'e to² do?

3 Joon gañii¹ Jesús:

—La joon jon jna unngii¹ duu 'naa'. Ñii² duu':

4 ¿'lin gasii¹ in Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹? ¿Ti gasii¹ in Dios 'ii owa'a tsá² 'ee?

5 Joon ga'láa² 'wii²¹² jo cwo² o júu³ ruu²¹ⁱ jee²¹² 'ii. Jin² in:

—¿'Ee faa^{2a}? Wana faa^{2a} 'e Dios gasii¹ in, joon iñii¹: “¿'Ee lí' jo 'ii¹³ naa' júu³ tya'a?”

6 Joon wana faa^{2a} 'e tsá²-a jilee²¹ mo tsá² ityuu¹²ⁱ jna' cuun²¹² tsu tsáai¹-tsi tsá² 'e faa²¹ Wó³ do cwáain¹ tya' Dios.

7 Joon gañii¹ i jin² in:

—Jo nee^{2e} 'e 'iin gasii² in Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹.

8 Joon gajin² Jesús:

—La joon jon jna jofø³ oo 'ee coon¹³ to² 'e jmoo³ oo 'elo.

Júu³ cwáain¹ tya' tsá² jñi¹ wuunjøø¹³

9 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² gafaa^{21a}. Joon gasii²¹ⁱ tsá² 'e cwáain¹ lo:

—Lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'in gajñi¹ wuunjøø¹³ cwo¹³ 'wó² tya'a. Joon gacwo² o 'áai¹ tsá² xee²¹ mo. Joon gangóo¹ lí xiia²¹. Wóo² gali¹ 'i.

10 Joon la jee²¹² joon gatí² jii²¹ 'e garoo²¹ mi² wuunjøø¹³ do. Joon gasii¹ in jaain²¹ tsaleei¹³ tya'a 'e

tsamí¹ i tya' 'in jmoo¹ o to² do jii¹³ 'e gatii² tya' fii²¹² cwo¹³ 'wó² do. Pe 'idogí gajmee²¹ mo 'ido. Joon gasiin¹³ mo 'ido tún¹ jo 'ee gacwo² o coonti.

11 Joon 'in tsá² fii²¹² do gasii¹ in jaain²¹ gi tsaleei¹³ tya'a. La joon jon 'ido gajii². Gajmee²¹ mo 'ido. Joon gasiin¹³ mo jon jo 'ee gacwo² o coonti.

12 Joon 'in tsá² fii²¹² do gasii¹ in 'in xeei²¹ gi. Pe 'idogí la joon jon gajmee²¹ i. Joon ga'wooi¹ caluu.

13 'Mo gangí¹ 'elo 'in tsá² fii²¹² 'wó² do ga'i¹-tsi: “¿'Ee jmáa³ aa no? Isii³ na yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹² na 'áai¹. Joon mi ní²ⁱ yuun²¹ tyiia foowa nijmaa¹ o nuu¹³ un.”

14 Pe joon mo ganí²ⁱ 'in tsá² jmoo¹ o to² do 'ido joon gasii²¹ⁱ ruu²¹ⁱ: “In lo-o 'in 'ii²¹ 'e sá² tya' jmii²¹. Cwo-jngaa¹³ na' 'ii joon jna'o' ilíin² na' fii²¹² 'wó² do.”

15 Joon gatyii¹ mo caluu joon gajn-gaa¹³ mo.

Joon gaunngii¹ i Jesús:

—¿'Ee cwooi¹ jmaa¹ o 'in fii²¹² cwo¹³ 'wó² do coon¹³ 'in tsá² do?

16 Itsaa¹ o joon tsajngaa¹³ i 'in tsá² jmoo¹ o to² do. Joon cwo² o 'in xee²¹ mo cwo¹³ 'wó² do.

Mo ganúu² un 'in tsá² taai² do 'elo joon gajin² in:

—Jo cwo¹ Dios ingíi¹ 'elo!

17 Joon gajøø²ⁱ Jesús 'ii. Joon gajin² in:

—¿'Ee cwooi¹ 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ taa¹³ jí² tya' Dios? 'E jin²:

'E cuun²¹² 'e nigapí² tsa² jmoo¹³ 'ná¹ 'e joon galí² cuun²¹² nifu.

18 Doñi¹ iin gatøøi²¹ ni cuun²¹² do li'no² o 'ii. Joon wana gatoo²¹ 'e cuun²¹² do tya' tsá² fu² ilín².

Júu³ tya' cuu² 'e cón² tsá² lí 'ni¹

19 'E jmii²¹² joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'iin²¹² in saan¹ in Jesús do. Tsu nii¹ o 'e cwáain¹ 'e nagafaa²¹ Jesús do cwáain¹ tya' 'ii-o. Pe 'gøø²¹ mo tsá².

20 Joon gasii¹ in tsá² lawa tsá² tyú¹ 'e tsasii¹³ i coon¹³ júu³ tajuu²¹ lawa júu³ jai² wa ilí² cwoo¹ o tsaa² coon¹³ júu³ tya'a. Joon ijaan²¹ in tyani 'in 'oo¹ to².

21 Joon gaunngii¹:

—Tifo², ne²oo'o 'e fo²'o joongi 'e²'e júu³ jo². Jmoo²'o 'ii²¹ róø². Jo con²'on cwáain¹ wa tsá² sá² cuu² si tsá² tañí² 'ee. Jiin¹³ fu¹ tyá² tya' Dios 'e²'e.

22 Sii¹³ jna'a, ¿ti cwooi¹ tyi²'i 'laa¹³ tya' tsaa² to² tyiin¹ Roma? ¿Cwooi¹ owa jo cwooi¹ 'ee?

23 Pe galili³ i Jesús jilaa²¹ 'e gó² 'e 'i¹-tsi 'ido. Joon gasii²¹ 'i 'ido:

—¿'Ee lí¹ i jmaa²aa' lawa coon²¹ nilá² coon¹³ júu³ tajuu²¹?

24 La 'ée¹duu' jna coon²¹ cuu², nee²¹'e'. ¿'lin ni² 'inlo? ¿'Ee tyan¹ 'e sii²¹ 'in taai² lo?

Joon gañii¹ 'i 'in tsá² do:

—Tya' tsaa² to² tyiin¹ Roma.

25 Joon gajin² Jesús:

—Cwoo²oo' tsaa² to² jiin¹³ 'e tíi² joon cwoo²oo' Dios jiin¹³ 'e tya'o.

26 Joon jo gali¹ i wa'a 'e teei²¹ Jesús jiin¹³ coon²¹ tsaa² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹ a jee²¹² tsá². Lí¹ cii¹² i, ganga'goo²¹ o-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹ a. Joon gajaan¹ tii².

Unngii¹ i tsá² xiiala mi jiin¹ tsá²

27 Mo ngayuui¹³ joon 'inlíi¹³ tsá² saduceos gangaliin¹ ngajóø² Jesús. Tsá² saduceos jin² in 'e jo jo² jiin¹ gi tsá² mo najúun² in. Joon gajin² in sii²¹ i Jesús:

28 —Tifo², Moisés gataan¹ ni jí² tya'a 'e júu³ lo: “Wana jaain²¹ tsañuu¹ júun² in joon gatúu² tsamí² tya'a 'ña'a jiin¹³ jaain²¹ jón¹ jo seein²¹. Ruu²¹ i 'in najóin¹ 'ná² cu² i cwoo²¹ coon¹³ 'in tsamí² 'ña'a do. Joon liseein²¹ yuun²¹ cwáain² tya' ruu²¹ i najóin¹ do.”

29 La joon galí² dyái¹ ruu²¹ i seein²¹. 'In nifu gacu² mo cwoo²¹. Joon jo 'in yuun²¹ liseein²¹ tya'a. Gajúun¹ mo 'ido.

30 Joon 'in tí² gáí¹ do gacu² mo cwoo²¹ coon¹³ 'yiaa'ní² do. La joon

jon gajúun¹ mo. Jo 'in yuun²¹ seein²¹ tya'a.

31 Joon 'in gatí² gaai²¹ gacu² mo cwoo²¹ coon¹³ 'ido. La joon jí² dyái¹ do gajúun¹ mo. Ce jiin¹³ jaain²¹ yuun²¹ jo liseein²¹ gi tya'a.

32 La joon jon gajúun¹ mo 'in tsamí² do.

33 Joon mi jiin¹ in, ¿'iin jee²¹² 'in dyái¹ do icwaaí²¹ tsamí² tya' 'ido?

34 Joon gañii¹ i Jesús:

—Mo taain²¹² tsá² 'e fu juncwii²¹ lo tsañuu¹ coon¹³ tsamí² cu² mo cwoo²¹.

35 Pe jileei²¹ 'in tyaliin¹ juncwii²¹ cataain²¹ joon jiin¹ in jee²¹² 'líi²¹² do jo cuui¹³ gi cwoo²¹ ruu²¹ i jon'gi cwooi¹ gi tsá² jón¹ on wa'a icui² cwoo²¹.

36 Jon'gi lí² juuin²¹ gi tsu nalíi¹ i lawa'a ángeles. Jón¹ Dios 'ii tsu 'wii¹³ nigajiin¹ o.

37 Cagi Moisés 'ña'a gajmaa¹ a júu³ 'e jiin¹ 'líi²¹². Mo gajóø² 'e 'mó² pi³ 'e coo²¹ do gaunsii²¹ Ña'ñu¹ 'u' Dios tya' Abraham coon¹³ tya' Isaac coon¹³ tya' Jacob.

38 Pe Dios jon' Dios tya' 'líi²¹², Dios tya' tsá² jiin¹ 'ii tsu tyani Dios seen²¹ mo jilee²¹ mo.

39 Joon 'inlíi¹³ tifo² tya' ley gasii²¹ i 'ii jin² in:

—'Áa¹ mo tyú² foo²¹ o, Tifo².

40 Joon jo gatá² gi-tsi 'e unngii¹ gi.

¿Tí² jún² tya' 'líi²¹² David Cristo?

41 Joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala lí² 'e jin² tsá² 'e Cristo jún² tya' 'líi²¹² David?

42 'Ña'a David do gajin² in jee²¹² jí² Salmo: “Ña'ñu¹ 'u' Dios gajin² in sii²¹ i Ña'ñu¹ 'u': Ní² lí¹ caa²¹ na tsáa¹

43 ca mi tyée¹³ na jileei²¹ 'in 'eei¹ 'nu 'wii²¹² tíi¹³ i.”

44 ¿Pe xiiala lí² Cristo ilí² jón¹ David tsu 'ña'a David gaunsii²¹ 'ii Ña'ñu¹ 'u'?

Jesús cwo² o tifo² tya' ley tsaa²

45 Jilee²¹ mo tsá² núu² un mo gasii²¹ Jesús tsá² tya'a:

46 —Tíi¹ moo' coon¹³ tifo² tya' ley. Tí¹-tsi ngii¹ coon¹³ siin³ cwaa²¹. Joon

'iin²¹²in 'e feei²¹ tsá² 'ii coon²¹ tún². Joongi 'noo¹o 'mosí¹ si² nifu icwaa²¹ fu tsi in^{uu} cwo¹. Joon 'iin²¹²in 'mosí¹ tya' tsá² 'in tyíin²mo li gø² tsá².

47 Joon tyii²¹o 'nú¹ 'yia'ní² joon faa²¹a júu³ tyú² 'e cwaa²¹ wa'a coon²¹on tsá² too². Pe 'ái¹gi wúu¹ inii²¹ 'ido.

21

Cuu² gacwo¹ 'yia'ní²

1 Tsi in^{uu} cwo¹ ganí²i Jesús tsá² sá² cuu² 'in to² cuu² tsi caja li to² tsá² cuu².

2 Ganí²mo jon jó¹ jaain²¹ 'yia'ní² tsá² tañí² 'áai¹ 'in gato² tún² cuu² yáun².

3 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fo²oo 'in 'yia'ní² tsá² tañí² lo nigacwoo¹o láai²gi la jee²¹² jileei²¹.

4 Tsu jileei²¹ 'in catyaa² do cwoo¹o jiiin¹³ 'e sáai² tya'o. 'Inogi tañí²mo 'áai¹ pe nigacwoo¹o jiiin¹³ 'e sá² tya'a.

Jesús tyaa¹ júu³ i'ín² tsá² 'e cwo¹ do

5 'In líi¹³ tsá² síi¹ jee²¹² yaai xiiala jnéei² 'e cwo¹ fee¹ do tsu 'áai¹ 'ya²gi jilaa²¹ cuun²¹² coon¹³ jilaa²¹ 'e cwoo¹ tsá² 'yaai¹-tsi. Joon gajin² Jesús:

6 —Nijøø³øø coon²¹ jmíi²¹² mi fiin²¹ jilaa²¹ 'e jøø²øø. Jiin¹³ coon²¹ cuun²¹² jo 'e sá²gi ni 'e ruui²¹ do.

Li² ili² la nu'gi mi i'ín² juncwii²¹

7 Joon gaunngíi¹ tsá² Jesús:

—Tífo¹, ¿líi ili² jilaa²¹ 'elo? ¿Noo coon²¹ lí² mi lí² jilaa²¹ 'elo?

8 Joon gajin² Jesús:

—Tíi¹moo' jon. Jo cwóo¹³naa' yaanaa' 'in coon²¹ 'naa' too². Tsu líi¹ fúui¹ 'in jaliin¹ 'in jin² síi²¹ 'naa': “Jna-a Cristo.” Joongi jin²in: “Nano gati² 'ii²¹ ili² sá² 'ii²¹.” Pe 'naa' jo unjii²ii' júu³ tya'a.

9 Joon mi núu¹³uu' 'e faa²¹ tsá² tya' 'nii²¹ joongi 'e tíi² tsá² jee²¹² yaai jo foo¹³naa'. Tsu 'e joon 'ná¹ ili² nifu. Pe 'ná¹gi ityía¹ 'ii²¹ ili² la joon.

10 Joon gafaa²¹gi Jesús:

—Coon²¹ fuu²¹ itéen¹in coon¹³ fuu²¹ xiia'. Coongi fuu²¹ xiia' ijmáa¹a 'nii²¹ coon¹³ fuu²¹ dogi.

11 Joongi ijøø²¹ 'wó² líli². Joon líi¹ i'í² 'oo² coon¹³ jmoowúu¹ la caain²¹ coonti. Joongi yu' juncwii²¹ imoo²oo' jilaa²¹ 'e fo² coon¹³ lí² 'e coo¹³gi.

12 'Pe la nu'gi insaan²mo tsá² 'naa'. Joon øø¹mo tsá² 'naa'. Joon tsajée¹ 'naa' li lí² sá² 'ii²¹ tyii' fu cwo¹. Joon itaa²¹ 'naa' 'nuñi³. Joon tsajée¹ 'naa' tyani røøi¹³ coon¹³ tsá² 'oo¹ to² tsu 'wii¹³ jo²o líi²naa' jna.

13 Coon¹³ 'e la joon lisá² coon²¹ 'ii²¹ 'e foo²oo' 'e tyú² 'wii²¹² tyiaa.

14 Tyá²-oo' mi ngíi² joon, jo cuu¹³-oo' 'ee ifoo²oo' cwáain¹ tyii-oo' la jéei¹.

15 Tsu jna-a icwóo³oo júu³ joongi 'e jmíi¹-oo' ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² lí² líi¹ 'naa' jon'gi lí² faa²¹ 'laa²¹ tyii'.

16 Pe 'naa' i'níi²mo tsá² 'naa'. Cagi 'ñu³uu' coon¹³ ruu²¹naa' coon¹³ tsá² seen²naa' tyú² coon¹³ i'níi² 'naa'. Ijnga²mo tsá² 'inlíi¹³ 'naa'.

17 Joon jilee²¹mo tsá² seen²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ ni li 'eei¹ 'naa' 'wii¹³ jo²o líi²naa' jna.

18 Pe jiin¹³ coon²¹ jñu¹ tsi tyí²ii' i'ín².

19 'Wii¹³ 'e taa²¹-oo' joon itiin¹³naa' juncwii²¹ tyii'.

20 'Mi jøø²naa' 'láa² la 'uui fuu²¹ Jerusalén joon lí² ñii²¹oo' 'e ti li 'ín²mo.

21 Joon jileei²¹ 'in néei¹ fu Judea 'ná¹ cwiin²¹o fu moo²¹. La joon jon jileei²¹ 'in néei¹ fuu²¹ Jerusalén 'ná¹ 'woo²¹mo do. Joongi jileei²¹ 'in taain²¹² jee²¹² to² jo li jaliin¹in.

22 Tsu jmíi²¹² joon jmíi²¹² 'e ní² tsá² wúu¹. Jee²¹² jmíi²¹² joon itséin¹ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios.

23 Líi¹ fúu² tsamí² 'in tyéein¹ yuun²¹ si 'in cuu²¹ tuu²¹ 'ee. Tsu líi¹ wúu¹ 'in néei¹ la caain²¹ fuu²¹ do. Jmáa¹a Dios 'ii²¹ tya' 'in tsá² do.

24 'Inlíi¹³ ijúun³in coon¹³ ñi³. 'Inlíi¹³gi insaan²mo tsá² joon tsajée¹ la caain²¹ fuu²¹ li wíin². Joon tsá²

jaliin² wíin² ity^u2^u to² Jerusalén ca mi tyeei¹ jmⁱⁱ21² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

Xiiala ilí² mi jó² 'in Ruu²¹i Tsá²

25 'Joon ñi¹ coon¹³ sⁱⁱ21¹ coon¹³ ná^{uu}1¹ icwoo¹o li². Joon ni cwoo¹³ 'wó² téein² tsá² 'goo²¹-tsi. Xéei²-tsi tsá² coon¹³ 'e 'iin² jmⁱⁱñi¹³ coon¹³ 'e jnóo¹ jmⁱⁱ21¹.

26 Joon nity^u2^u-tsi tsá² coon¹³ 'e fo² mi 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e gó² ijó² fu juncwii²¹. Ts^u jilaa²¹ 'ii²¹ tya' juncwii²¹ 'ii²¹ y^u ilí² jleei¹.

27 Mi yuui¹³ joon imáa¹³naa' 'in Ruu²¹i Tsá² jó² jee²¹² jnⁱⁱ1¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'a coon¹³ jilaa²¹ 'ya²gi tya'a.

28 Joon mi 'láa² 'wii²¹² lí² jilaa²¹ 'elo tyá²-'oo' joon sáa¹³aa' mootyí²ii' ts^u jmoonoo itiin¹³naa'.

29 Gasii²¹o jon Jesús 'e cwáain¹ lo:

—Jó²duu' jilaa²¹ 'mó² cwarí³ coon¹³ jilaa²¹gi nii¹ 'mó².

30 Mo gañii²ii' ganii¹³ 'mo² 'mó² sii²¹ ñii²oo' yaanaa' 'e nijatyéin¹ jii²¹ jmⁱ1¹.

31 La joon jon mi moo²oo' ilí² jilaa²¹ 'elo niñii²oo' 'e nijatyéin¹mo 'e ty^u2² Dios to².

32 'E la ja²mo fo³oo, jilaa²¹ 'elo nilí² la ná^{gi} ijúun²in tsá² 'in seein²¹ nano.

33 Cwoo¹³ 'wó² coon¹³ juncwii²¹ 'ii²¹ y^u ityé²emo pe júu³ tyiia jo tyé²i coonti.

34 'Tí¹mo', jo unbaan¹naa' yaanaa' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó². Jo ngⁱⁱ2ⁱⁱ to² 'iin¹. Jo unbaan¹naa' yaanaa' 'e 'i¹-'oo' jmaai¹³ 'e jmaai¹ to² tyii'. Ts^u la joon jo xuu²¹naa' lawa nilá² mi cwá² 'e jmⁱⁱ21² do.

35 Lawa coon²¹ nilá² lí¹ 'e jmⁱⁱ21² do 'e taain¹³ jileei²¹ tsá² 'in néei¹ la caain²¹ cwoo¹³ juncwii²¹.

36 Tyaa²aa' tyú² tyii'. Foo²oo' júu³ tyú² coon²¹ t^o2^omo. La ilí² lá²naa' ilí² lá²naa' jilaa²¹ 'elo 'e 'ná² ilí². Joongi lí²-i tyalín²naa' tyani 'in Ruu²¹i Tsá².

37 Mo jmⁱⁱ21² ga'ee¹ Jesús in^{uu} cwo¹ joon mo 'woo¹ ngajáan¹an fu moo²¹ sii²¹ Olivos.

38 Joon jileei²¹ tsá² jaliin¹ la coon²¹ mo 'aa²¹ fu cwo¹ fee¹ 'a núu²un júu³ tya'a.

22

'Noo² tsá² xiiala saan²¹in Jesús

1 Nigajatyéen¹mo tyan² jmⁱⁱ21² 'e g^o2² tsá² 'iñi¹ 'e jo tyiia³ jeei¹. 'o^oi²¹-tsi tsá² jmⁱⁱ21² 'e sii²¹ pascua.

2 Joon 'in ty^u2² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'noo¹on xiiala ijngaa¹³i Jesús pe 'g^o2²mo tsá².

3 Joon ga¹2 Satanás alma tya' Judas, 'in sii²¹o jon Iscariote. Jaain²¹ jee²¹² dyatuuin¹ tsá² tya' Jesús 'ii.

4 'Ido ngóo¹o ngafee¹³i 'in ty^u2² to² untsá² coon¹³ 'in ty^u2² to² 'in jó² in^{uu} cwo¹ do. Joon ngafee¹³i 'ido xiiala jmáa¹a cwáain¹ 'e 'í¹ Jesús ja'cwoo²¹.

5 'Idogi galijlø¹³mo. Joon gaunrø¹ júu³ 'e cwó² Judas cuu².

6 Joon ga¹ii²¹mo. Joon ga¹láa² 'wii²¹² 'noo¹²on xiiala jaan²in Jesús mo ga¹ii² tii², mo jo tsá² seein²¹.

Li gatséi¹ g^o2² Jesús coon¹³ tsá² tya'a

7 Joon gatí² jmⁱⁱ21² 'e g^o2² tsá² 'iñi¹ 'e jo tyiian³ jeei¹. Joon jngaa¹³ tsá² joo'saa²¹ jii¹³ la tⁱⁱsi².

8 Joon gasii¹in Jesús 'in sii²¹ T^u3 coon¹³ jaain²¹gi 'in sii²¹ Wó³ joon gasii²¹i 'ii²¹.

—Cwolín²naa' joon cwotyá²aa' tyú² 'e tyé³e' 'e gatí² jmⁱⁱ21².

9 'Idogi gaunngii¹i:

—¿Xiia 'iin²¹²u'un tsatyaa²¹a'a tyú²? —gajin²in sii²¹i Jesús.

10 Joon gajin² Jesús:

—Mi cwotaa²¹naa' 'e fuu²¹ joon jii¹naa' jaain²¹ tsañ^{uu}1¹ 'in tyiian¹ coon²¹ ts^{uu}2² si^o2² jmⁱⁱ21². Cwolín²naa' caluu-u ca xiia²¹ 'nú¹ li 'i²i.

11 Joon fuu²uu' 'in fi²¹² 'nú¹ do: “La lo-o jin² tifo² tyii'i sⁱⁱ21¹ 'n^u: ¿Xiiali cwo²o yii²¹a'a tyee²e'le coon¹³ tsá² tyiia tya' jmⁱⁱ21² 'e gatí²?”

12 Joon ni'e²e 'naa' coon²¹ tsi in_{uu} fee¹ li ñii². Do-o tyaa²aa' tyú².

13 Joon ngaliin²mo. Joon gali² jiin¹³ la nigajin² Jesús. Joon gatyaa¹ tyú² 'e dø¹ø mo gati² jmii²¹² do.

14 Mo gati² 'ii²¹, joon gacwó²o Jesús coon¹³ tsá² tya'a 'e dø¹ø.

15 Joon gajin² Jesús:

—j'Áa¹mo nagali'in²¹²na jmáa³aa coon¹³ 'naa' 'e tyee²e' tya' 'e jmii²¹² lo la nua'gi ijúun²na!

16 Tsu_{uu} fuu²¹²uu 'naa' 'e jo jmáa³gii ca mi tí² 'ii²¹ 'e tyu² Dios to².

17 Joon gason¹on coon²¹ wúun¹xu si'o² vino joon gacwo²o 'maai¹³ Dios joon gajin²in:

—Jun² 'elo, joon jmaa²aa' jmai²xu jee²¹² 'naa'.

18 Tsu_{uu} la lo-o fo³oo, jo jmii²¹² yaai¹³gii duu¹³uu jmi¹³ mi¹³ wuun-jøø¹³ ca mi tyu² Dios to².

19 Mo ngayuui¹³ joon gason¹on coon²¹ 'iñi¹. Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios joon gajmaa¹a ca'no³. Joon gacwo²o tsá² tya'a sii²¹ 'ido:

—'E lo-o cuerpo tyiia ijooon¹³oo 'wii²¹² tyii'. Jmaa²aa' 'elo joon iti¹-oo' jna.

20 La joon jon gajmaa¹a coon¹³ coon²¹ wúun¹xu do mo ngayuu¹³ gagøø¹²¹ø. Joon gajin²in:

—'E wúun¹xu lo lawa coon²¹ 'ii²¹ 'e 'múui². Joon 'e jmi¹ 'óø³na lo 'e nituun²¹ 'wii²¹² tyii' 'e li² tya' 'e 'ii²¹ 'múui² do.

21 'Pe nano cwoo²¹ tsá² 'in i'nñii¹ jna roon¹ coon¹³ cwóo³oo ni mesa lo.

22 Pe jna-a 'in Ruu²¹na Tsá² nilí²-i jiin¹³ la 'ii²¹ nigalisá². Pe 'áa¹mo fúu² 'in 'nñii¹ jna.

23 Joon ga'láa² tsá² tya'a 'wii²¹² gaunngii¹ jee²¹² 'ii:

—¿'iin jee²¹² jna' 'in jmoo¹o 'e gó² lo?

Gasí²i jee²¹² 'ii 'iin 'in tyiin²gi jee²¹² 'ii

24 Mo ngayuui¹³ joon gasí²i jee²¹² 'ii 'iin 'in tyiin²gi jee²¹² 'ii.

25 Joon gajin² Jesús gasí²i 'ii:

—Jileei²¹ røøi¹³ 'in tyu² to² ni cwoo¹³ juncwii²¹ tyu²o to² ce caain²¹-tsi. Joongi jileei²¹ tsacøøi¹³ tya' 'ii lawa 'ña'o sii²¹ tsá² tyú¹.

26 Pe 'naa'gii' jo tii²naa' jmaa²aa' la joon. Li² cii¹²i jmoo² 'naa'. Jileei²¹ 'in tyiin²gi jee²¹² 'naa' 'ná² sii¹³naa' lawa 'in xuui²¹²gi. Joon 'in tyu² to² 'naa' 'ná¹ jmaa¹o la jmoo¹o tsa'leei¹³. Jo cwoo¹ tyu²u to².

27 ¿'iin 'in tyiin²gi awa 'in tyiin¹ gø¹²ø si 'in gatyáa¹ tyú² 'ee? Pe jna-a 'yuu²na jee²¹² 'naa' lawa jaain²¹ 'in tyaa¹ tyú².

28 'Naa' nigangi²ii' coon¹³ jna coon²¹ tóø¹² la li 'e móo³oo wúu¹.

29 'E joon jna cwo³oo 'naa' coon²¹ li ityuu²uu' to² la lí² 'e gacwo² Ñu³uu jna.

30 'E joon ilí² cøø²øø' joongi 'uu²uu' coon¹³ jna mi tyu³uu to². Joongi iní²ii' 'áan³ tyii' lawa tsacøøi¹³ 'e jmaa¹aa' 'ii²¹ tya' 'in dyatun¹ poo²¹² tsá² seein²¹ Israel.

Jmoo¹ Jesús júu³ 'e jo røø¹i Tú³ 'e cwii¹in 'ii

31 Gajin²in jon Ña'ñu¹u':

—Simóoi¹³, Satanás nigamóoi¹ 'naa' 'e jøøi¹² 'naa' la mo untyú² tsá² trigo 'e coon²¹ cwáain¹ 'naa'.

32 Pe jna nigami³ii tyani Dios 'wii²¹² tyi'i 'e jo tú²u 'e jo² cwolín²un. Joon mi jaa²¹-o'o cwotyii¹²a-tsi 'in tsaruu²¹u.

33 Joon gajin² Simóoi¹³ do:

—Ña'ñu¹u', naná¹a tyú² tyiia 'e ní³ii 'nañi³ coon¹³ 'nu ca xafin¹³ jún¹moo coon¹³ 'nu.

34 Joon gajin² Jesús:

—Tú³, fuu²¹²uu 'nu 'e jmii²¹² no-o la nu'gi i'ó¹ tuuitsáa² jo røø¹u 'e cwii¹un jna 'ni¹ naa¹³.

Ityée¹mo júu³ tya' Jesús

35 Joon gaunngii¹ Jesús:

—Gasí³na 'naa' jo 'ee túloo²¹ tyán²aan', jon'gi cuu² tyán²aan', jon'on mii¹³ii' ga'óø¹³øø', ¿ti 'ee gali'ná¹gi tyii'?

'Ido-gi gajin²in:

—Jiin¹³ coon²¹ jo 'ee ga'naai²¹ tyi jna'a.

36 Joon gajin² Jesús:

—E ningóo¹ li' cii¹²ⁱ no joon jileei²¹ 'in 'oo¹ tuloo²¹ 'ná² cwotyaa^{21o}. Joongi 'in 'oo¹ cuu² 'ná² cwotyaa²¹. Joongi jileei²¹ 'in jo 'oo¹ ñí³ 'ná² cwo'nií¹ 'mi² tyíia² tya'a joon ló² ñí³ tya'a.

37 Tsu la ja²mo fo^{3oo}, 'ná²-a tsangí¹na jilaa²¹ la li 'e tyaan²¹ ni jí² tya' Dios 'e jin²: “Sii²ⁱ la jee²¹² yaai 'e tsá² gó² 'ii.” Ti li tsín¹ jii¹³ la jin² jí² cwáain¹ tyiia.

38 Joon gajin² 'ido:

—Sá² tún² ñí³ lo.

Joon gañii¹ Jesús:

—Naleen¹mo jon.

Ngó¹ Jesús li sii²¹ Getsemani ngafee¹²ⁱ Dios

39 Joon gacwo'í¹ Jesús. Joon jii¹³ la tiisi² tya'a gangóo¹ fu moo²¹ Olivos. Joon gangaliin¹mo tsá² tya'a coon^{12on}.

40 Mo gatyaliin² do joon gasii²¹ⁱ Jesús 'ii:

—Mí²ⁱ tyani Dios 'e jo xuu^{21naa} tsaa² tyii'.

41 Joon gangawíin² Jesús coon²¹ jii¹³ la wíin² mo tyu² tsá² cuun²¹². Joon gasii¹ⁱ wojní¹ⁱ. Joon faa^{21a} júu³ tyú².

42 Joon gajin²in:

—Ñu², wana 'iin^{212un} un'øø^{21u} jna 'e jo móo^{3oo} wúu¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ná² lí². Pe jo lí² jii¹³ la 'iin^{212na} pe jii¹³ la 'ii²¹ tyi'i.

43 Joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel jó¹ fu ñu'fú² joon gacwoo^{21gi} 'waa²¹ pí².

44 Joon ga'i² 'e nii²¹ wúu¹ liili¹. Joon gamii¹ⁱ 'wii²¹² tya'a coon¹³ 'láai^{2gi} 'waa²¹ pí². Joon ga'yá² untyiia²¹ tya'a li la li jmi¹ 'e xuu²¹ ni 'wó².

45 Mo rón² joon ngaa¹²ⁱⁿ li téein² tsá² tya'a. Joon gatsee²¹ⁱ 'ido cwuu²¹mo coon¹³ jilaa²¹ fa'í³.

46 Joon gajin²in:

—¿'Ee li cwuu^{21naa}? Ráan^{2naa}, fee^{12naa} Dios joon jo xuu^{21naa} tsaa² tyii'.

Tøø¹ tsá² Jesús 'ñúu¹ⁱ

47 Faa^{21gi} Jesús siin¹²ⁱⁿ mo gacwoliin² tsá² fúu¹. Joon jaain²¹ jee²¹² jí² dyatuuin¹ tsá² tya'a 'in sii²¹ Judas jó¹ nifu tya' 'in tsá² do. 'Li ngatyee¹ⁱⁿ li siin¹² Jesús ijun^{2un} ju² Jesús.

48 Joon gajin² Jesús:

—Judas, ¿ti ga'nií^{212un} jna, 'in Ruu^{21na} Tsá², coon¹³ 'e gajii¹ⁱⁿ ju^{3uu}?

49 Jileei²¹ 'in téein² coon¹³ Jesús mo gani²ⁱ jilaa²¹ 'e lí² gajin²ⁱⁿ sii²¹ⁱ Jesús:

—¿Jatii²ⁱ coon¹³ ñí³ 'ee?

50 Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii gauncwuu²¹ⁱ jaain²¹ tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² untsá² nifú². Gatyu^{2u} cataain²¹ loocwo² li tsáa¹.

51 Joon gajin² Jesús:

—Cwoján^{2xu} la no. Jo caai^{13gii} 'ino.

Joon gasuu² Jesús loocwo² 'ido joon ga'láa^{2mo} tsifu.

52 Joon gajin² Jesús sii²¹ⁱ 'in nijaliin² 'e tøø¹ 'ii. Sii²¹ⁱ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in jøø² inuu cwo' coon¹³ tsacøø¹³.

—Nañiliin^{2naa} coon¹³ ñí³ coon¹³ 'mó² 'e tøø^{2øø} jna lawa jaain²¹ 'uun²¹.

53 La coon²¹ jmi²¹² 'yuu^{2na} jee²¹² 'naa' tsi inuu cwo¹ fee¹ do. Joon jo mo gaseen^{2naa} jna coonti. Pe jii¹³ lo-o 'ii²¹ tyii' mo ga'í² nuu²¹.

Jo róøi¹ Tú³ 'e cwii¹ⁱⁿ Jesús

54 Joon gajé¹ⁱ Jesús si'ñúu^{1mo} fu tya' 'in tyu² to² untsá² nifú². Joon Tú³ ngaa¹³ⁱ caluu Jesús wíin^{2gixu}.

55 Joon do-o gajii² coon²¹ jí² tún² tsa² tya'i tyi¹ do. Joon do-o gacwó^{2o} cu' li' li coo²¹ jí² do. Tú³-gi do-o jon tyíin¹ⁱⁿ.

56 Joon jaain²¹ tsamí² 'in jmoo^{1o} to² inuu do mo gani²ⁱ tyíin¹ Tú³ co' jí² do joon gajaan¹ jøøi² 'ido. Joon gajin²ⁱⁿ:

—Ngii¹ jon 'in tsañuu¹ lo coon¹³ 'ido.

57 Joon jo garóø¹ⁱ Tú³, gajin²ⁱⁿ:

—Tsamí², jo cwii^{1na} 'ido.

58 Mo galí² cii²¹ gixu joon 'in xee^{21mo} gasii²¹ⁱ 'ii:

—'Nu-u, jaain²¹ jee²¹² 'ii.

Joon gajin² T³:

—Jon' 'i jna, tsañ¹.

⁵⁹ Coon²¹ hora ngóo¹ gi^xu mo gajin² 'in xeei²¹ gasii²¹ 'ii:

—'E la ja² mo ngii¹ 'in tsañ¹ lo coon¹³ on tsu 'in seein²¹ Galilea lo.

⁶⁰ Joon gajin² T³:

—Tsañ¹, jo ñi³ 'ee 'e fo² o.

La tsifu joon, la 'ii²¹² faa²¹ gi T³ ga'o¹ jaain²¹ tuuitsáa².

⁶¹ Joon jii²¹ 'ña'a Jesús ní¹ i gajóøi² T³. Joon gati² tsi T³ jii¹³ la nigajin² Jesús sii²¹ 'ii: “La nu'gi i'oo¹ tuuitsáa² jo røø²¹ u 'e cwii¹ u jna 'ni¹ naa¹³.”

⁶² Joon gacwo¹ T³ joon gatyí² o xuui²¹² tsi 'áai¹.

Ungøøi¹ tsá² Jesús

⁶³ Jileei²¹ tsá² do 'in 'aa¹ i Jesús gaungøøi¹ 'ii 'áai¹ joongi gajmee²¹ mo lii¹.

⁶⁴ Gajni¹ unni¹ 'ido joon gapoo²¹ ni² 'ido joon gasii²¹ 'ii:

—Faa¹³ du', ¿'iin pó² tyi'i?

⁶⁵ Joongi 'láai² júu³ 'laa²¹ gafa² o tya' Jesús.

Ngó¹ Jesús tyani tsá² 'in tyiin² gi tya' tsá² Israel

⁶⁶ Mo gajná² joon galicaain²¹ tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel coon¹³ 'in tyu² to² untsá² coon¹³ tifo² tya' ley. Joon gangajée¹ i Jesús li sicaain²¹ tsá² 'in tyiin² gi do. Do-o gaunngii¹:

⁶⁷ —Sii¹³ jna'a, ¿ti 'nu Cristo?

Joon gañii¹ i Jesús:

—Wana fo³ oo, jo jo² ilíin² naa' júu³ tyiia.

⁶⁸ Joongi wa'a unngi³ 'naa' jo ñi² 'ii' jon'gi jo laa²¹² naa' jna.

⁶⁹ Pe ca nano-o ca li ngoo²¹ gi jna-a, 'in Ruu²¹ na Tsá², ninii²¹² 'ii cáai¹ Dios Jmii²¹ li' tsáa¹.

⁷⁰ Joon jilee²¹ mo gaunngii¹:

—¿Ti 'nu-ø Jón¹ Dios?

Joon gañii¹ i Jesús:

—Jnagii¹ 'i jii¹³ la nafaa¹³ naa'.

⁷¹ Joon gajin² in jee²¹² 'ii do:

—Jo 'ee júu³ 'ná¹ gi jna'. Yiiana' jon ninu²¹ 'u' júu³ tya'a.

23

Jesús tyani Pilato

¹ Joon jilee²¹ mo garoon¹ joon gangajée¹ i Jesús tyani Pilato.

² Do-o ga'láa² 'wii²¹² jmoo¹ o tsa² tya' Jesús jin² in:

—Nigatsee²¹ na'a 'in tsañ¹ lo 'e¹ e tsá² tyii¹ 'e faa²¹ 'laa²¹ tya' 'in tsa² to² tyiin¹ Roma. Jin² in 'e jo 'ná² tyii² 'ii' 'laa¹³ 'e 'nii¹ tya' 'in tyu² to² nifu tyiin¹ Roma. Joongi jin² in 'e 'ii Cristo, 'e 'øøi²¹ tsi tsá² 'e jaain²¹ røøi¹³ 'ii.

³ Joon gajin² Pilato:

—¿Ti 'nu-ø Røøi¹³ tya' tsá² Israel?

Joon gajin² Jesús:

—La joon nigafaa¹³ gi'i.

⁴ Joon gajin² Pilato sii²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsá² catyaa² gi:

—Jiin¹³ coon²¹ jo mo gatsaa¹³ aa tsa² tya' 'in tsañ¹ no.

⁵ Pe 'idogi gafaa²¹ a tá² gi jin² in:

—Jileei²¹ 'in núu² un júu³ tya' 'ino 'iin²¹² in to² mii¹³. Joon ga'e¹ o júu³ tya'a la caain²¹ Judea. Ga'láa² 'wii²¹² fu Galilea joon ca logi ga'ee¹ júu³ tya'a.

Jesús tyani Herodes

⁶ Mo ganúu² un Pilato 'elo joon gaunngii¹ i wana seein²¹ Jesús fu Galilea.

⁷ Joon mo gajin² tsá² joon, joon gasii¹ in tyani Herodes 'in tyu² to² Galilea. Joon jee²¹² jmii²¹² joon taain¹ fu Jerusalén.

⁸ Mo gani² i Herodes Jesús jløø¹³ mo 'áai¹ tsu ningóo¹ 'e gali'in²¹² in jøøi² Jesús. Ninuu¹ o faa²¹ tsá² cwáain¹ tya'a. Joon ni'in²¹² in jøø² coon²¹ mi-lagro 'e jmá¹ Jesús.

⁹ Líi¹ 'láai² 'e gangii¹ i pe Jesús coonti jo 'ee gañii¹.

¹⁰ Do-o jon téein² 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley. 'Ii jmoo¹ o tsa² fee¹ tya'a coon¹³ 'láai² gi lii¹.

¹¹ Joon Herodes coon¹³ 'láa² tya'a gatyii² mo Jesús joongi gaunngøø¹ mo. Joon gatyii²¹ in Jesús coon²¹ 'mi² jii¹ la li siin³ røøi¹³. Joon gasii¹³ mo tún¹ tyani Pilato.

12 Jmii²¹² joon røø²¹ gasii²¹ Pilato coon¹³ Herodes tsu la mo jeei¹³ 'ee¹ mo ruu²¹i.

Nigalisá² 'ii²¹ ijnga² mo Jesús

13 Joon gauncaain²¹ Pilato 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ joongi coon¹³ jileei²¹ tsá².

14 Joon gajin² in sii²¹ 'ido:

—'Naa'-a ñijee²¹ naa' 'in tsañuu¹ lo foo²oo' 'e jmoo¹o 'ido to² tsá² mii¹³. Pe jna-a ga'no³oo tsaa² tya'a tyaní²ii' pe jo gatsaa³aa. Joon jøø²oo' 'e jo 'ee tsaa² sá² tya'a coonti jii¹³ la tsaa² jmoo²oo'.

15 La joon jon Herodes 'in nigasiin¹² mo tún¹ fu lo jo nigatsaa²¹a tsaa² tya' 'ido. Nijøø²oo' 'e jo 'ee tsaa² sá² tya'a wa'a 'e tii² júun²in.

16 'E³duu wúu¹ joon mi yuui¹³ joon láa²moo.

17 Pilato jii¹³ la tii² 'ná² láai² jaain²¹ tsá² 'yuui²¹² 'nñí³ jii¹³ jee²¹² jmii²¹² joon.

18 Joon jilee²¹ mo ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹. Jin²in:

—jNgai²ta 'ino! Cwolaai²¹ Barrabás.

19 'In Barrabás do nigataan¹²in 'nñí³ 'wii¹³ nigajmaa¹a 'e tsá² fuu²¹ lo jmoo¹o 'nii²¹ coon¹³ tsaa²to² tyíin¹ Roma. Joon nigajnga² mo tsá².

20 Pilato do 'iin²¹²in láai² Jesús. Joon gasii²¹ tsá² tún¹.

21 Pe 'idogi ga'oo¹ tá²gi gajin²in:

—jTáan¹in tsaa' crúu¹³! jTáan¹in tsaa' crúu¹³!

22 Joon mo gati² 'ni¹ fu joon gajin² Pilato:

—¿'Ee 'e gó² nigajmaa¹a? Jna-a jo gatyii³aa jii¹³ coon²¹ tsaa² wa'a ijúun²in. 'E³duu wúu¹ joon mi yuui¹³ joon iláa²moo.

23 Pe 'ido-gi gañii¹ tá² lili¹. Gamii¹ wa'a táan¹in tsaa' crúu¹³. Joon gati² júu³ tya' 'in tsá² do coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá².

24 Joon Pilato do gajmaa¹a 'ii²¹ jii¹³ la gali'in²¹²in 'in tsá² do.

25 Joon galáa² mo jii¹³ Barrabás 'in 'yuui² 'nñí³ 'wii¹³ gajmaa¹a

'nii²¹ joon gajngaa¹³i tsá². Joon gajaan²¹ mo Jesús jii¹³ la nigamii¹ 'in tsá² do.

Táan¹ in Jesús tsaa' crúu¹³

26 La 'ii²¹² ngaliin² jee¹i Jesús 'e táan¹in crúu¹³ gasaan¹²in jaain²¹ tsañuu¹ 'e coon²¹ crúu¹³ tya' Jesús. Simóoi¹³ sii²¹ 'in tsá² do. Galiseein²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cirene. 'In jai¹³ fu coon²¹ fuu²¹ pi³ 'e ná¹ co' do. Joon joo²¹o caluu.

27 Joon fúu¹ mo tsá² ngaliin² coon¹³ on coon¹³ tsami² 'in ngaliin² ci². Joon 'oo¹o tá² coon¹³ jilaa²¹ faí³ 'wii²¹² tya'a.

28 Joon gajøø²i Jesús 'ii joon gasii²¹i 'ido:

—Tsamí² seein²¹ Jerusalén, jo cii²ii' 'wii²¹² tyiia. Tyíi¹³ii' 'wii²¹² tyii' yaanaa' joongi 'wii²¹² tya' yuun²¹ tyii'.

29 Tsu nijó² jmii²¹² mi jin² tsá²: “Tyúu¹ mo 'in jo galiseein²¹ jón¹on, joon 'in jii¹³ cafu jo gangatyéin¹ yuun²¹, 'in jii¹³ coon²¹ naa¹³ jo gacuu²¹ xuui²¹² tuu²¹ tya'a.”

30 Mi tí² 'ii²¹ joon ni'láa² tsá² 'wii²¹² faa²¹a sii²¹i moo²¹ coon¹³ jilaa²¹ tii²¹: “Cwoxaa²o joon cwojli¹³u'u jna'a.”

31 Tsu wana galí² jilaa²¹ 'elo coon¹³ jna 'in jo røøi²¹ tsaa², ¿'ee coon¹³ ilí² coon¹³ tsá² goo²oo' 'in røøi²¹ tsaa² 'áai¹?

32 Jee¹ mo jon gáí¹gi 'in røøi²¹ tsaa² ijngaa¹³i caain²¹ coon¹³ Jesús.

33 Mo gatyaliin² coon²¹ li sii²¹ Mootyi² 'Lii²¹² joon do-o gateein¹ Jesús tsaa¹ crúu¹³ coon¹³ 'in tsá² gáí¹gi do. Jaain²¹ li' tsáa¹ jaain²¹gi li' tuuin²¹².

34 Joon la 'ii²¹² taain¹ Jesús tsaa¹ crúu¹³ joon gajin²in:

—Ñu³, feei¹ jmaa²-o'o 'wii²¹² tya' 'in tsá² no tsu joñi¹ 'ee 'e jmoo¹o.

Joon 'in 'láa² do gacoo¹o xiiala ijmáa¹a jmai²xu jee²¹² 'ii siin³ Jesús.

35 Jileei²¹ tsá² téen² mo jøø² joon cagi tsacøøi¹³ ungøøi¹ Jesús jin²in sii²¹i 'ido:

—Galáa²mo 'in xeei²¹ 'ii. Joon cwoláai² 'ña'a wana si najai² 'ii Cristo, 'in nityii¹²in Dios.

³⁶ La joon jon 'láa² do ungøø¹mo Jesús. Gangatyéen¹in ca tyan² joon gacwo²o Jesús vino tin³.

³⁷ Joon jin²in:

—Wana 'n_u Røøi¹³ tya' tsá² Israel laai²¹² 'wo'o.

³⁸ Joon nigataan¹ tsá² coon²¹ júu³ y_u tyii¹ 'e jin²: “Inlo-o Røøi¹³ tya' tsá² Israel.” 'E júu³ do lí² jmí¹ griego coon¹³ jmí¹ latín coon¹³ jmí¹ hebreo.

³⁹ Jaain²¹ 'in tsá² røøi²¹ taa² 'in táain² co' do gasii²¹i Jesús jin²in:

—Wana 'n_u Cristo laai²¹² 'wo'o joongi laai²¹² jna'a.

⁴⁰ Pe 'in jaain²¹gi do gatyuu¹²i júu³ tya' 'in jaain²¹ do. Joon gasii²¹i 'ido:

—Jmaa² 'gøø²¹u Dios ts_u 'e røø²¹na' taa².

⁴¹ Jna' 'e tíi²mo' nee²¹e' wúu¹ ts_u tyii²¹² jna' taa² tyii-o' 'e nigajmoo²¹o'. Pe 'in tsañ_u lo jo 'ee gajmaa¹ 'a 'e gó².

⁴² Joon gajin²in sii²¹i Jesús:

—Cwotii¹³-'o'o jna mi 'ii¹³u to² 'e gatii²u.

⁴³ Joon gañii¹ Jesús:

—'E la ja²mo fo³oo, no-o tyalii²¹i' caan²¹mo coon¹³ jna fu ñ_u fú².

Júun²mo Jesús

⁴⁴ Ningóo¹ la tyiaañi¹ mo galin_u²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ gata² ca gati² 'in² 'ni¹ ca 'lío².

⁴⁵ Joon ñi¹ galiniui²¹. Joon in_u cwo¹ fee¹ si² do li 'íi¹ 'mi², ga'gii¹ tún² tsa² 'e 'mi² 'íi¹ do.

⁴⁶ Joon ga'oo¹ Jesús jin²in:

—N_u³, ja'cwoo¹o ityiaa¹³ alma tyiaa.

Joon mo ngayuui¹³ gajin² 'elo joon gajúun¹mo.

⁴⁷ Mo gani²i 'in ty_u² to² fii²¹² 'láa² do jilaa²¹ 'e galí² joon gacwoo¹ 'maai¹³ Dios jin²in:

—'E la ja²mo 'in tsañ_u¹ lo 'in tyúui¹ 'áa¹mo no.

⁴⁸ Jileei²¹ tsá² 'in téen²in jøø²ø jilaa²¹ 'e galí² gangaliin¹ fa'í³ ty_u¹ ni tsí².

⁴⁹ Pe jileei²¹ 'in cwii¹in Jesús coon¹³ tsamí² 'in nigangi¹ coon¹³on tí² Galilea wíin² jaan¹ jøø²ø jilaa²¹ 'elo.

Ga'á²mo tsá² Jesús

⁵⁰ Niseen²¹mo jaain²¹ tsañ_u¹ tyúui¹, jo taa² røøi²¹, 'in nisii²¹ Sé². 'In seein²¹ fuu²¹ sii²¹ Arimatea li ty_u² to² Judea 'ii. 'Ii jaain²¹ jee²¹² tsacøøi¹³ 'in ty_u² to² tsá² Israel.

⁵¹ 'In Sé² lo sijaan¹o mi ty_u² Dios to². La joon jo røø²¹ sii²¹i coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹ 'a tsá² do.

⁵² 'Wii¹³ joon gangajøøi² Pilato joon gangamii¹ 'i cuerpo tya' Jesús.

⁵³ Mo ngayuui¹³ gaxaa²¹i Jesús taa' crúu¹³ joon gaciñ²in coon¹³ 'mi² taa²¹. Joon ga'áa²mo tsi coon²¹ aan¹ lí² taa' xá¹ li jo 'in mo ga'áai² jiiñ¹³ jaain²¹.

⁵⁴ 'E jmii²¹² no cwoun'ló² tya' jmii²¹² 'e 'ii²¹ woo²¹ tsá². Joon ti li 'láa² 'wii²¹² 'e jmii²¹² do.

⁵⁵ 'In tsamí² 'in ningii¹ coon¹³ Jesús fu Galilea gangalín² joon gajøø²o 'oo² too²¹ 'aan¹ joongi xiiala roon¹ cuerpo tya' Jesús.

⁵⁶ Joon mo ngaliin¹ fu tya'a joon gatyaa¹ tyú² jmii²¹ jmafuu²¹ coon¹³ noo²¹². Joon gajaan¹o jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² jiiñ¹³ la to² ty_u².

24

Gajin¹in Jesús

¹ Jmii²¹² galáa² 'wii²¹² semóo¹ 'in tsamí² do gangalín² 'áa³ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Tyaan¹an jmii²¹ jmafuu²¹ 'e nigatyaa¹ tyú². Joon ngalín²mo tsamí² catyaa²gi coon¹³on.

² Mo gatyalín² joon gatsaa²¹ 'e cuun²¹² jni¹ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do jo si²gi 'áan³ tya'.

³ Joon ngataa²mo pe jo gatsaaa²¹ 'a cuerpo tya' Ña'ñ_u¹ 'u' Jesús.

4 La 'hí²¹² téein² jo ñi¹i 'ee jmaa¹a coon²¹ gagoo¹-o téein²¹ gáí¹ tsañuu¹ 'in tyi² 'mi² jii¹ co' li téein².

5 Joon gata²a 'in tsamí² do ní¹i ni 'wó² gafoo²i lili¹. Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—¿'Ee li¹ 'naa²¹naa' tsá² jii¹ jee²¹² 'lhi²¹²?

6 Jo 'yuui²gi lo. Najiin¹o. Cwotii¹³-oo' la gajin²in mo gateein¹ Galilea.

7 Gajin²in 'e 'in Ruu²¹i Tsá² 'ná² tsee¹²i ja'cwoo²¹ tsá² røøi²¹ tsa² 'e taan²in tsa² crúu¹³. Joon mi tí² 'ni¹ jmi²¹² joon jii¹o.

8 Joon gati²-tsi júu³ tya' Jesús.

9 Joon mo ngayuui¹³ gacii¹²i 'a 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do joon gasii²¹o ji dya-jaain²¹ tsá² tya' Jesús do coon¹³ tsá² catyaa²gi 'e nigali².

10 'In ngacoon¹ júu³ tyani tsá² tya' Jesús do sii²¹ María Magdalena coon¹³ Juana coon¹³ María sáa³ Jacobo coon¹³ tsamí² catyaa²gi.

11 Pe tsá² tya' Jesús do galí¹i 'e sixeei²¹²-tsi 'in tsamí² no. Joon jo jo² galí²i.

12 Pe gacwo¹ 'hí¹ Tú³ joon gangóo¹ cwii¹ fu 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon mo gajóø²ø joon gani²i 'e 'mi² taa²¹ do roon¹ li' caai²¹. Joon ganga²mo fu tya'a tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e gali².

Tsalín² tsá² Emaús

13 Jmi²¹² joon gáí¹ jee²¹² 'ii do ngalín² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Emaús 'e tí¹ jii¹³ dyacoon²¹ kilómetros jii¹³ Jerusalén.

14 Ngalín² tyaa¹ júu³ jilaa²¹ 'e nigali² do.

15 La 'hí²¹² tyaa¹ júu³ síi¹ 'e cwáain¹ do joon gangatyéein¹ Jesús. Joon ga'láa² 'wii²¹² ngii¹ coon¹³on.

16 Fiin¹³ jóø²o pe jo cwooi¹ licwii¹in 'ido.

17 Joon gaunngii¹i Jesús 'ii:

—¿'Ee 'e síi¹³naa' li cwolín²naa' no? ¿'Ee li¹ 'e ngii²in' jmoo²oo' fa'í³?

18 Jaain²¹ jee²¹² 'ii 'in sii²¹ Cleofas gañii¹i:

—La too²mo juncwii²¹ ñi¹i jilaa²¹ 'e nigali² Jerusalén jee²¹² jmi²¹² lo. ¿Tí jaain²¹ 'nu-u 'in jó¹ fu do jo nagal-iñi³in?

19 Joon gajin² Jesús:

—¿'Ee ngali²?

Joon gasii²¹i 'ido:

—La lí² 'e gali² cwáain¹ tya' Jesús tsá² Nazaret. Jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyú² joon to² fee¹ gajmaa¹a joon júu³ 'gøøi¹² gafaa²¹a tyani Dios coon¹³ tyani tsá² taain²¹² juncwii²¹.

20 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ tyi' gajaan²¹mo 'ido 'e júun²mo 'ido joongi taan¹in tsa² crúu¹³.

21 Jna'oo'o mo líi²na'a 'e ijmáa¹a tiin¹³ tsá² seein²¹ Israel. Joon no nangóo¹ 'ni¹ jmi²¹² 'e gajúun¹in.

22 Joon 'inlíi¹³ tsamí² nangalín² 'áa³ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹.

23 Joon jo gatsaa²¹a cuerpo tya'a. Joon gajaliin¹ jajmaa¹²a jna'a júu³ 'e niganii²¹ ángeles 'in gasii²¹ 'ii 'e gajii¹in Jesús.

24 Joon 'inlíi¹³gi tsá² jna'a gangalín²mo 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon jin²o la lí¹ 'e jin² 'in tsamí² do, pe jo gangaa¹ Jesús.

25 Joon gajin² Jesús:

—¡Lí¹ jo tsáai¹-oo' 'naa'! 'Áai¹ un'hí²¹²gi yaanaa' 'e litsáai¹-oo' la gajin² tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú².

26 ¿Tí jo 'ná² nii²¹ Cristo wúu¹ la nu'gi 'ii²¹i to² tya'a ñu'fú²?

27 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² tyaa¹ júu³ la jin² ni jí² tya' Dios. Ga'láa² 'wii²¹² coon¹³ jí² tya' Moisés joon mi yuui¹³ joon gatyaa¹gi júu³ cwáain¹ tya' 'e jí² catyaa²gi tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyú² calii. Gatyaa¹ júu³ jilaa²¹a 'e faa²¹ cwáain¹ tya' ña'a.

28 Mo gatyaliin¹ la fuu²¹ lí ngaliin¹ do joon gajmaa¹a Jesús 'e tsáa¹gi la fu¹ 'yúu²i.

29 Pe 'ido-gi gamii¹ 'e jaan¹ Jesús, jin²in:

—Ján² coon¹³ jna'a tsu nica'loo¹. Joongi tí lí² linuu²¹.

Joon ga'ii²¹ Jesús 'e jaan¹ coon¹³ on.
³⁰ Joon nityíin¹ in caain²¹ 'e dø¹²ø 'íi¹ i
 coon¹³ 'ido. Joon gason¹ o 'iñi¹ joon
 gauncwaa³ i. Joon gajmaa¹ a 'no³.
 Joon gacwo¹ o 'ido.

³¹ La tsifu joon ganó¹ unní¹ in 'in
 tsá² do. Joon galicwii¹ mo Jesús. Pe
 coon²¹ gaguu¹ mo.

³² Joon gasii²¹ i jee²¹² 'ii:

—'E la ja² mo líi¹ tyú¹ gi ga'íi²-tsi' la
 jalii²¹ i' síi¹³ i' tya' i fu¹ 'e tyaa²¹ a' júu³
 cwáain¹ tya' jí² tya' Dios.

³³ Joon jo 'ee gaun'íi²¹² gi. Tsifu joon
 gangatáa¹ i fu¹ fu Jerusalén. Joon do-o
 gatsee²¹ i ji dyajaain²¹ tsá² tya' Jesús
 sícaain²¹ coon¹³ tsá² catyaa².

³⁴ Joon gasii²¹ i 'in tsá² néei¹
 Jerusalén 'ii:

—'E la ja² mo nagajiin¹ in Jesús.
 Joon niganii²¹ mo Simóoi¹³.

³⁵ Joon 'in tsá² gáí¹ do gatyaa¹ júu³ 'e
 ningangíi¹ tya' i fu¹ joon xiiala nigal-
 icwii¹ in Jesús mo gajmaa¹ Jesús tyíia³
 'e 'iñi¹ do.

Jné¹ mo Jesús jee²¹² tsá² tya'a

³⁶ Téen² mogi faa²¹ a 'e cwáain¹ do mo
 gajnéi¹ Jesús jee²¹² 'ii lí téein². Joon
 gajin² in:

—Tyú²-u 'íi¹ jee²¹² 'naa'.

³⁷ 'Ido-gi gafoo² mo. Joon líi¹
 'goo²¹ o. 'í¹-tsi 'e jaain²¹ tsa'mootyí²
 ní² in.

³⁸ Pe gajin² Jesús:

—¿'Ee líi' jo tsáai¹-'oo' coon¹³ almas
 tyii'?

³⁹ Jóø²øø' cwóo³oo coon¹³ tíi³íi.
 Tsei² jna-a lo. Suu¹³ joongi jóø²øø' tsu
 jaain²¹ tsa'mootyí² jo ngú¹ sá² jon'gi
 moo¹ taai² la 'óo³ jna.

⁴⁰ Mo gajin² in 'elo joon ga'ee¹
 cwoo²¹ o coon¹³ tíi¹ i.

⁴¹ Pe 'ido-gi jo tsáa¹ mogi-tsi coon¹³
 'e jløø³ i coon¹³ 'e tsa'goo²¹-tsi. Joon
 gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿Tí 'oo² xuu¹ 'uunñi² 'e døø¹³øø?

⁴² Joon gajin² in:

—'E lo-o ca'no³ joo²¹ taai² jmii²¹ 'e
 too² coon¹³ ca'no³ xuu¹ wa' to².

⁴³ Joon ga'ii²¹ mo Jesús 'edo joon
 gagøø¹²¹ o tyani 'ido.

⁴⁴ Joon gasii²¹ i 'ii:

—Jilaa²¹ 'e nagangíi¹ na jiin¹³ la
 nigafuu²¹² uu 'naa' mo gataain¹ gi
 coon¹³ 'naa'. Fuu²¹² uu 'naa' jilaa²¹
 'ná¹ tséin¹ tyiia 'e taa¹³ ni jí² tya'
 Moisés coon¹³ jí² tya' tsá² gacwo¹ júu³
 tyú² calii coon¹³ 'e jí² sii²¹ salmos.

⁴⁵ Joon gajmaa¹ Jesús 'e gan-
 gaai²¹-tsi 'ido 'e jin² ni jí² do.

⁴⁶ Joon gasii²¹ i 'ido:

—La lo-o jin² ni jí² tya' Dios 'e Cristo
 'ná¹ nii²¹ wúu¹ joongi júun² in, joon mi
 tí² jmii²¹² 'ni¹ 'ná¹ jiin¹ o jee²¹² 'líi²¹².

⁴⁷ Joon coon¹³ jiin¹³ 'e sii²¹ 'ii 'ná¹
 cwo¹ tsá² júu³ la tóøi² juncwii²¹. 'E
 'láa² tsá² 'wii²¹² tí' Jerusalén 'e cwoo¹
 júu³ 'e 'ná¹ ja²-a-tsi tsá² tyani Dios joon
 'iin² mo tsaa² tya'a.

⁴⁸ Joon 'naa' líi¹ naa' tsá² 'in jmaa¹ a
 júu³ røø²¹ tya' 'e cwáain¹ lo.

⁴⁹ Tyaa¹ aa' cwáain¹, jna-a isíi³ na
 jee²¹² 'naa' jiin¹³ 'e gajin² Ñu³ oo. Pe
 jan² duu' Jerusalén lo ca ga'ii¹³ naa' 'in
 Espíritu Tyú² tya' Dios ijó¹ fu ñu¹ fú².

Nga² mo Jesús fu ñu¹ fú²

⁵⁰ Joon gangajée¹ i Jesús 'ido fu lí
 ngíi¹ tí² fuu²¹. Ca Betania ngalíin².
 Joon gasaa¹ Jesús cwoo²¹ o. Joon
 gauncwaa³ i.

⁵¹ Joon mo ngayuui¹³ gauncwaa³ i
 joon gatyii¹ mo 'ña'a. Joon ganga² mo
 fu ñu¹ fú².

⁵² Joon 'ido mo ngayuui¹³
 gaun'goo²¹ joon gangaliin¹ mo fu
 Jerusalén jløø¹³ mo.

⁵³ Gangataai² cwo¹ fee¹ do cwoo¹
 'maai¹³ Dios. Amén.

Júu³ tyú² 'e jmaa¹ a San Juan

In Júu³ tya' Dios galí¹ tsá²

1 La mo jéei¹ mo galáa² 'wii²¹² 'e sá² 'e galisá² seen²¹ mo jaain²¹ 'in sii²¹ Júu³ tya' Dios. Joon 'in Júu³ do tyíin¹ coon¹³ Dios Jmii²¹ la joon 'in Júu³ do líi¹ mo jon Dios Jmii²¹.

2 La mo 'wiin²¹² 'ii-o siin¹² in coon¹³ Dios Jmii²¹.

3 Joon to² tyú² Dios Jmii²¹ 'ii-o gajmaa¹ a jilaa²¹ 'e sá². Joon jiin¹³ coon²¹ 'e sá² jo sá² wa jo gajmaa¹ a 'ii.

4 'Ii-o cwoo¹ o juncwii²¹ tya' tsá². Joon lawa jí² coo²¹ líi¹ tsá² coon¹³ 'e jí² do-o jnéi¹ tsá² xiia²¹ fu tsalín².

5 Joon 'e jí² coo²¹ do cwoo¹ o jí² tya' a líi¹ 'ii¹ nuu²¹ joon 'e nuu²¹ do jo mo líi³ dáu¹ 'e jí² do.

6 Joon Dios gasii¹ in jaain²¹ tsá² sii²¹ Wó³.

7 'In Wó³ do gajó² fu juncwii²¹ ifaa²¹ o cwáain¹ tya' 'e jí² do 'e coon¹³ la joon ili² ñi¹ tsá² 'e gacwa² 'e jí² tya' Dios, joon jo¹ o iliin¹ in.

8 'In Wó³ do jo líi¹ 'e jí² do jiin¹³ 'e gasii¹ in Dios 'ii 'e faa²¹ a cwáain¹ tya' 'e jí² do.

9 Joon 'e jí² 'e jai² do niga'láa² 'wii²¹² cwoo¹ o 'e jí² tya' a fu juncwii²¹ joon jné² mo tsá² xiiala ngii¹ tyani Dios.

10 Gateen¹ in 'in Júu³ tya' Dios do fu juncwii²¹ joon xafiin¹³ 'ii-o gajmaa¹ a fu juncwii²¹ to² tyú² Dios 'in tsá² taan²¹² in fu juncwii²¹ jo mo galicwii¹ in.

11 Gacwaa¹³ i fu ni cwoo¹³ juncwii²¹ tya' a pe 'in tsagoo¹ o jo ga'ii²¹ 'ii.

12 Pe seen²¹ mo 'in ga'ii²¹ 'ii joon jo¹ o galíi² i. Joon tya' 'in tsá² 'in jmoo¹ o la joon cwó¹ Dios 'ii iliin¹ jóon¹ Dios.

13 Joon 'in tsá² 'in liin¹ jóon¹ Dios do jon'on galiseein²¹ la liseein²¹ yuun²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ jon'gi

galiseein²¹ to² tyú² tsá² jon'gi liseein²¹ la galiseein²¹ jóon¹ tsami² coon¹³ tsañuu¹ tsu líi¹ jóon¹ Dios 'ii.

14 Joon 'in Júu³ tya' Dios 'in seen²¹ coon¹³ on la mo 'wiin²¹² galíi¹ tsá² joon gacwoo²¹ o jee²¹² jna' coon²¹ sii¹³. Joon 'iin²¹² in tsá² 'áai¹ joon jmaai² júu³ ja² mo faa²¹ a. Galee²¹ e' cwáain¹ 'e líi¹ to² fee¹ gi joon 'e to² 'e líi¹ do 'e tíi² jiin¹³ 'ii-o tsu jiin¹³ 'ii-o jóon¹ Dios Jmii²¹.

15 Joon Wó³ gafaa²¹ o 'wii²¹² tya' 'e Júu³ do joon gajin² in sii²¹ tsá² fúui¹:

—Mo gafuu²¹² uu 'naa': “Jaain²¹ 'in jó¹ cüin²¹ gi lagi jna, 'ii 'in feei¹ gi lagi jna tsu naseen²¹ mo jéei¹ gi lagi jna. 'Ino-o 'i” —jin² Wó³.

16 Joon tsu 'wii¹³ feei¹ tsi 'áa¹ mo ga'ii¹³ mo' 'e tyú² tyi' la ca 'ii¹³.

17 Joon 'e ley do Moisés gacwo¹ o tsá² to² tyú² Dios pe 'e liñi¹ tsá² 'e 'iin²¹² in Dios 'ii joon jilaa²¹ júu³ 'e jai² née³ e' tsu 'wii¹³ gacwéi¹ Jesucristo fu juncwii²¹.

18 Jiin¹³ jaain²¹ tsá² jo mo gangaa¹ i Dios Jmii²¹ jiin¹³ ca fu, pe 'in jaan²¹ mo jóon¹ on niga'e² mo jna' Dios Jmii²¹. Joon tíi²¹ i 'in jóon¹ on do 'e² mo jna' xiala líi¹ i Dios tsu tyíin¹ mo coon¹³ Dios Jmii²¹.

Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹ faa²¹ a 'wii²¹² tya' Jesucristo

19 Jee²¹² jmii²¹² joon 'in tsá² Israel née¹ i Jerusalén gasii¹ in 'in líi¹³ untsá² coon¹³ 'in líi¹³ tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ levitas 'e tsafeei¹³ Wó³. Joon mo gatyalín² li taan¹ in Wó³ do gaunngii¹ i: —¿'iin 'nu?

20 Joon coon¹³ coon²¹ júu³ coon²¹ tsáa¹ gañii¹ i:

—Jon'on jna Cristo.

21 Joon gaunngii¹ gi 'in tsá² do: —¿'iin 'nu jon? ¿Ti 'nu-u Elías, 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios cali¹ li?

Joon Wó³ do gañii¹ i:

—Jon'on jna 'i.

Joon tsifu gaunngii¹ gi:

—Áai¹ ti li jó¹ jaain²¹ tsá² 'e ijac-woo²¹ júu³ tya' Dios; ¿ti 'næ-u 'i?

Joon gañii¹ Wó³:

—Jon'on jna 'i.

²² 'In tsá² do gajin² in sii²¹ Wó³:

—¿'iin 'næ jon? tsu 'ná¹-a lee²¹ e'e júu³ tya' 'in tsá² 'in gasii¹ in jna'a. ¿Ee sii¹³ 'i cwáain¹ tyi'i?

²³ Wó³ dogi gañii¹:

—Jna jaain²¹ 'in ngi¹ to² 'oo¹ o fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹, jna fuu²¹² uu tsá²: “Ná²-a ná³ coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ tya' Ña'ñu¹u” —gajin² Wó³ do. La nigajin² 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios cali¹ 'in sii²¹ Isaías.

²⁴ 'In tsá² do 'in jalín² jafee¹³ Wó³ do jalín² to² tyu² tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos.

²⁵ Joon 'in tsá² jaliin¹ do gaunngii¹ jin² in gasii²¹ Wó³:

—¿'Ee li' saa¹ u'u tsá² jmi²¹ wa'a jon'on Cristo 'næ, jon'on Elías 'næ, jon'on 'in cwoo¹ o júu³ tya' Dios 'næ?

²⁶ Joon Wó³ do gañii¹:

—Jna-a sáa¹³ na tsá² jmi²¹ jiiin¹³ coon¹³ jmi²¹; pe seen²¹ mo jaain²¹ tsá² jee²¹² 'naa' 'in jo cwii¹ naa'.

²⁷ Joon feei¹ gi 'ii lagi jna xufiin¹³ ciin²¹ gi xii lagi jna. Jo tí² na sii¹³ hi loo²¹ tsi mí¹ i.

²⁸ Jilaa²¹ 'elo 'e galí² coon²¹ li sii²¹ Betábara li 'ngoo¹³ jmi²¹ Jordán li 'yeei²¹ ñi¹. Tsa do-o taan¹ in Wó³ saa¹ i tsá² jmi²¹.

Wó³ sii²¹ tsá² 'iin Jesús

²⁹ Mo gajná² jmi²¹² joon Wó³ gan-gaa¹ i Jesús jatyéen¹ in co' li siin¹³ Wó³. Joon Wó³ do gasii²¹ 'in tsá² téen² in do:

—Tyaan² aan' cwáain¹. Ino-o 'in 'iin² tsaa² tya' tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ 'in gasii¹ in Dios. Líi¹ i lawa joo'saa²¹ 'in jngaai¹³ tsá² Israel coon¹³ la joon 'iin² in tsaa² tya' tsá².

³⁰ Nigafo³ oo cwáain¹ tya'a mo ga-fuu²¹² uu 'naa': “Ciin²¹ gi lagi jna ijó¹ jaain²¹ gi 'in feei¹ gi lagi jna tsu 'ii 'in seein²¹ jée¹ gi lagi jna.”

³¹ Ce jiiin¹³ jna jo ñii³ ii 'iin 'i, pe gagoo²¹² oo sáa¹³ na tsá² jmi²¹ cwáain¹ 'e licwii¹ in tsá² seein²¹ Israel 'i.

³² Joon jin² in Wó³ sii²¹ tsá²:

—Gamáa¹ moo 'in Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu¹u' líi¹ i maa²¹² jgáa¹ i fu ñu'fú² joon gajaan¹ an coon¹³ Jesús do.

³³ Jo mo licwii¹ na pe 'in nigasii¹ in jna 'e sáa¹³ na tsá² jmi²¹ sii²¹ jna: “Imáa¹ mo'o 'in Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu¹u' xáa¹ i joon iján² tya' jaain²¹ tsá². Joon 'in tsá² do-o isáa¹ i tsá² jmi²¹ coon¹³ Espíritu Tyú² tya' Dios.”

³⁴ Joon gamáa¹ moo joon jmóo³ oo júu³ jai² 'e 'ido-o líi¹ i Joon¹ Dios Jmi²¹.

'In tsá² tya'a Jesús gatø²ø nifu

³⁵ Mo gajná² joon, jon do-o tún¹ nisiin¹² in Wó³ coon¹³ gáí¹ gi 'in ngi² coon¹³ on.

³⁶ Joon mo ganí² i Wó³ ngii¹ i Jesús, joon gajin² in:

—Jøøi² duu', 'ino-o 'in gasii¹ in Dios ityi² i tsaa² tya' tsá² lawa jaain²¹ joo'saa²¹ xuui²¹² 'in jngaai¹³ tsá² 'in tyi² i tsaa² tya'a.

³⁷ Joon 'in gáí¹ 'in ngi² coon¹³ Wó³ do mo ganúu² un 'e faa²¹ a 'ido la do joon gangalín² coon¹³ Jesús.

³⁸ Joon gajiiin¹² Jesús níi¹ i jøø²ø ni 'ido 'e ngalín² mo 'ido coon¹³ on. Joon gajin² in sii²¹ 'ido:

—¿'iin 'naa²¹ naa'?

Joon gañii¹ 'ido:

—Tifo² tyii¹ i, ¿xiia tyi¹ 'næ?

³⁹ Jesús gajin² in:

—Ñiliin¹ naa', cwojóø² duu'.

Joon gangaliin¹ mo 'ido joon ganii²¹ o xiia' tya' Jesús. Joon ca'lóo² 'e jmi²¹² joon 'e ningó¹ 'iin² tyún² ca'lóo² joon ganiuu² mo.

⁴⁰ Joon Andrés sii²¹ jaain²¹ jee²¹² 'in gáí¹ do 'in ganúu² un júu³ tya' Wó³ joon ngaliin¹ mo coon¹³ Jesús. Joon ruu²¹ i Dí³ do tsá² ngaa¹³ i coon¹³ sii²¹ Simón Pedro.

⁴¹ Joon Dí³ do tsifu nga'nee¹³ i Simóoi¹³ joon gasii²¹ i:

—Nitsee²¹ moo'o Mesías (Mesías 'øøi²¹-tsi tsá² Cristo coon¹³ jmi¹ tya'a

Dí³ do. Joon coon¹³ jmí¹ 'øøi²¹-tsi tsá² Cristo 'in gatyí¹³ in Dios Jmii²¹.)

42 Mo ngayuui¹³ joon tø²ø DÍ³ Simóoi¹³ fu li tyín¹ Jesús. Joon mo ganí² Jesús 'ii joon gajin² in sii²¹ Tú³:

—Simón sii²¹ 'næ, jóon¹ Jonás 'næ, pe ciiin²¹ gi 'ilisii²¹ 'næ Cefas ('e 'øøi²¹-tsi tsá² Pedro.)

Jesús tø²ø Felipe coon¹³ Natanael

43 Mo gajná² joon gali'in²¹² in Jesús tsáa¹ a coon²¹ li sii²¹ Galilea. Joon do-o gatsee²¹ i jaain²¹ tsá² sii²¹ Felipe, joon gajin² in:

—Moo²¹ o' coon¹³ jna.

44 Joon 'in Lii²¹² do tsagoo¹ o DÍ³ coon¹³ Tú³ jaliin¹ coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Betsaida.

45 Joon Lii²¹² do ngóo¹ o nga'nee¹³ i Natanael joon mo gatsee²¹ i joon sii²¹ i:

—Ninee²¹² moo'o 'in tsañæ¹ do 'in faa²¹ a Moisés ni jí² tya' 'e ley do, joon 'in faa²¹ a 'in tsá² 'in gacwo¹ o júu³ tya' Dios la mo jéei¹. Jesús 'ii, 'in jóon¹ José 'in seein²¹ fuu²¹ li sii²¹ Nazaret.

46 Joon gajin² in Natanael:

—¿'Ee gon 'e tyá² 'e cwo'íi¹ Nazaret? Joon gañii¹ i Lii²¹² do:

—Ñijøø² du'.

47 Joon mo ganí² i Jesús jatyéen¹ in Natanael, joon gajin² in:

—Logi nijó¹ jaain²¹ tsá² 'in la ja² mo seein²¹ Israel, jo tajuui²¹ lí¹.

48 Joon gaunngí¹ i Natanael:

—¿Xiiala lí² 'e cwii¹ u jna?

Joon Jesús-gi gañii¹ i:

—Nimáa¹ moo 'næ 'wii²¹² 'mó² cworí³ tyín¹ u'u la næ'gi itøø²¹ Lii²¹² 'næ.

49 Joon gajin² Natanael sii²¹ i Jesús:

—Tífo² tyii¹ i, 'næ jóon¹ Dios Jmii²¹, 'næ Róøi¹³ tya' tsá² Israel.

50 Joon gañii¹ i Jesús:

—¿Tí jo¹ o lí² u jna tsæ 'wii¹³ ga-fuu²¹² uu 'næ 'e gamáa¹ na 'næ 'wii²¹² 'mó² cwarí³? Nogí imóo³ gi 'i 'e fee¹ gi lagí la lí² 'e gañii² i do.

51 La joon jón² gajin² Jesús:

—'E ja² mo 'e fo³ oo lo, 'naa'oo' imoo² oo' ná¹ fu ñæ'fú² joon imáa¹ naa' ángeles tya' Dios Jmii²¹ soo²¹ o joongi jgaa²¹ i li siin¹³ in jna 'in Ruu²¹ na Tsá².

2

Ngó¹ o Jesús coon²¹ li gacui² cwoo²¹ tsá² fu li sii²¹ Caná

1 'Ní¹ jmí²¹² ningóo¹ joon gangó¹ sáa³ Jesús coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Caná 'e ná¹ li sii²¹ Galilea. Ngajøø² coon²¹ li cui² cwoo²¹ tsá².

2 Ngó¹ o jon Jesús coon¹³ tsá² tya'a li gatø² tsá² 'ii 'e li cui² cwoo²¹ tsá².

3 Joon la 'íi²¹² joon gatsá²-a 'e vino 'uun²¹ un tsá². Joon gajin² in sáa³ Jesús sii²¹ i 'ii:

—Jo sá² gi vino 'uun²¹ un tsá².

4 Pe joon gajin² in Jesús:

—Saa²¹², ¿'ee li 'e fu²¹ u jna la joon? Jo mo tí² 'ii²¹ tyiia.

5 Pe sáa³ Jesús gasíi²¹ i 'in tsá² jmoo¹ o tyiia³ taa² i do:

—Jmaa² aa' jilaa²¹ 'e jin² in.

6 Joon do-o táan² jnæ² tu² 'e lí¹ cuun²¹² 'e nijmaai²¹ 'in tsá² do to² jiiin¹³ la li 'e nití² i run² un. La coon²¹ tu² do 'e ni'ó² ochenta joongi 'e 'ó² cíein¹³ litro jmí²¹.

7 Jesús gajin² in sii²¹ i 'in tsá² jmoo¹ o tyiia³ do:

—Tyí¹³ aa' jmí²¹ la røøi¹ tu² no.

Joon gaunrøø¹ mo la tsijmuui²¹.

8 Mo ngayuui¹³ joon gajin² in Jesús sii²¹ i 'ido:

—'Naa' natyiin² xææ' capii³ joon cwocwóo¹³ oo' 'in náa¹ ni² li ti jmí²¹².

La joon gajmaa¹ a.

9 Joon 'in tsá² náa¹ ni² li ti jmí²¹² do ga'un¹ xæ capii³ 'e jmí²¹ do 'e galí¹ vino, pe jo nii¹ i xiaa fu sá² 'edo. Jiin¹³ la yaamo 'in jmoo¹ o tyiia³ do ñii¹ i. Tsæ 'ii-o gatyiin¹ in 'e jmí²¹ do tsi tu². La joon 'in náa¹ ni² do gatø² o 'in tsá² gacui² cwoo²¹ o.

10 Joon gajin² in:

—Jiin¹³ joon tíi² 'e si² tya' tsá² 'e cwo¹ o tsá² vino tyá² gi tya' jileei²¹ 'in tsá² taai² do nifu joon mo ngayuui¹³

ga'un¹un 'láai² joon cwo¹o tsá² vino 'wéi¹gi. Pe 'n_u ga'ma²'a 'e vino tyá²gi ca li gatséi¹.

11 'Elo gajmaa¹a Jesús fu li sii²¹ Caná li ty_u² to² Galilea. 'E joon milagro 'e gajmaa¹a nifu 'e ga'ee¹e xiiala líi¹i. Joon 'in tsá² ngí¹i coon¹³on jo¹o líi²i.

12 Mo ngíi¹ 'e galí² la do gangóo¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Capernaum. Ngalíin² coon¹³ sáa³a joongi coon¹³ ruu²¹i joongi coon¹³ 'in tsá² 'in ngí² coon¹³on. Joon do-o gajaan¹an coon²¹ tún² jmíi²¹².

Jesús gauntyá²o 'e cwo¹ fee¹ si² Jerusalén

13 Ts_u najatyéein¹ jmíi²¹² pascua tya' tsá² Israel gangó¹ Jesús fu fuu²¹ li sii²¹ Jerusalén.

14 Joon in_u cwo¹ fee¹ si² do gatsee²¹i tsá² 'in 'n_u¹i joo²¹ joongi 'in 'n_u¹i joo'saa²¹ joongi 'in 'n_u¹i maa²¹² joongi tsá² 'in née¹i li unsíi²¹i cuu² tya' tsá².

15 Joon mo ganí²i Jesús 'elo joon gajmaa¹a coon²¹ síi² 'e tsi³ nii²¹² loo²¹ y_u¹. Joon ga'woo¹mo jilee²¹ 'in taa²i co' cwo¹ do fu caluu coon¹³ jilee²¹ 'in joo'saa²¹ joongi coon¹³ joo²¹. Joongi tya' 'in unsíi²¹i cuu² do gadya²o cúu¹u ní'wó³ joongi gajjin¹mo mesa tya'a.

16 Joongi jin²in síi²¹i 'in tsá² 'n_u²¹i maa²¹²:

—jWooi²naa' 'in no caluu! jJo jmaa²aa' 'moo¹³ in_u tya' Ñ_u¹³u!

17 Joon gati²-tsi tsá² ngí¹i coon¹³on 'e júu³ tyá² taa¹³ ni jí² tya' Dios 'e jin²: “Áa¹mo 'iin²¹²na 'n_u²¹u joon jo cwóo³oo wa'a jmaa¹a tsá² 'e gó² tya'a.”

18 Joon 'in tsá² seein²¹ Israel do gaunngíi¹ 'ido:

—¿'Ee lí² lí² jmaa²'a jøø²¹ø'ø 'e cwee¹i 'e tsáai¹-tsii¹ 'e tíi²u jmaa²'a 'elo?

19 Joon Jesús gajin²i síi²¹i 'in tsá² do:

—Xee²naa' 'e cwo¹ lo joon jee²¹² 'ni¹ jmíi²¹² iun'yee¹ moo tún¹.

20 Joongi gañii¹ 'in tsá² Israel do:

—Tonló¹ tsi jnúu² jjin²¹ gala'íi²¹² 'in gajmaa¹³ 'e cwo¹ lo; ¿ti 'n_ugi líi¹i jmaa¹³'a jee²¹² 'ni¹ jmíi²¹²?

21 Pe lí' jin² Jesús cwáain¹ tya' 'e cwo¹ ts_u cuerpo tya'a 'ña'o 'e ee¹ do.

22 'Wii¹³ cwáain¹ la joon mo gajjin¹in Jesús jee²¹² 'líi²¹² joon gati¹-tsi 'in tsá² ngí² coon¹³on 'e la lí² 'e nijin²i do jo¹o galíi²i 'e júu³ taa¹³ ni jí² tya' Dios coon¹³ 'e júu³ 'e la lí² 'e nijin² Jesús.

Jesús ñii¹o jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá²

23 La 'íi²¹² taan¹in Jesús fu Jerusalén do la 'íi²¹² joon gati² jmíi²¹² pascua joon fúu¹mo 'áai¹ jo¹o galíi²i 'ii. Jo¹o galíi²i coon¹³ jilaa²¹ milagro nigajmaa¹a Jesús.

24 Pe cu¹u-tsi Jesús coon¹³ 'ido ts_u goon¹³ ñii¹o 'e 'i¹-tsi 'ido.

25 Jo 'in tyéen¹in jmíi²¹² wa' 'in jma² 'ii júu³ xiiala líi¹i tsá² ts_u 'ña'o niñii¹i jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá².

3

Jafee¹³i Nicodemo Jesús

1 'Yiia¹³ joon seein²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Nicodemo, líi¹i tsá² fariseo. 'Ii 'in jée¹ jaain²¹ jee²¹² tsacøøi¹³ 'in ty_u²u to² jee²¹² 'in tsá² Israel.

2 Joon 'in Nicodemo do ningóo¹o ngafee¹³i Jesús lí' can_u²¹. Joon nigasíi²¹i:

—Tifo² tyii¹, nee²oo'o 'e Dios gasii¹in 'n_u i'e²'e jna'a ts_u ce jjin¹³ jaain²¹ jo lí² jmá¹ milagro la lí' 'e líi¹ 'n_u wa jo uncoon¹³on Dios 'n_u.

3 Joon gajin²in Jesús síi²¹i 'ii:

—'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'n_u, 'in jo liseein²¹ 'múui² jo lí² tsatáa¹i lí' ty_u² Dios to².

4 Joon gaunngíi¹i Nicodemo:

—Pe ¿xiiala ilí² 'e liseein²¹ 'múui² jaain²¹ tsá² feei¹? ¿Ti lí² tsa'ii¹ 'n_u tu²u sáa³a wa'a liseein²¹ tún¹?

5 Joon Jesús-gí ganii¹i:

—'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'n_u, 'in tsá² 'in jo mo galiseein²¹ coon¹³ jmíi²¹ joongi coon¹³ 'in Espíritu Tyá² tya'

Dios jo lí² tsatáa¹ li tyu² Dios Jmii²¹ to².

6 Tsu tsá²-a líi¹ 'in galiseein²¹ saa³ jmii²¹ tsá² pe jileei²¹ 'in 'ii²¹; juncwii²¹ tya'a tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios lawa'a coon²¹ juncwii²¹ 'e cwo¹ Dios.

7 Jo tsá'goo²¹-o'o 'e fuu²¹²uu 'nu: "Jilee²¹mo 'ná¹ liseein²¹ 'múu²."

8 Coon²¹ tyí² 'e 'í¹ doñixiaa' joon núu²un tsá² pe jo ñi¹ tsá² xiia' najó² si xiia' tsáa¹ 'ee. La joon jon líi¹ 'in nigacwo¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios juncwii²¹ tya'a.

9 Joon gaunngii¹ Nicodemo tún¹:

—¿Xiiala ilí² 'elo?

10 Joon Jesús-gi gañii¹:

—¿Ti 'nu-u jaain²¹ tifo² jee²¹² tsá² Israel 'in tii²¹ 'áai¹ joon jo 'øøi²¹-o'o 'elo?

11 'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'nu, jna'a faa¹³ 'a'a jiin¹³ 'e née³e'e. Joon júu³ ja²mo jmoo²¹o'o jiin¹³ 'e niganee²¹e'e. Pe 'naa' jo jo¹ líi²naa' 'e sii¹³i.

12 Wana jo jo¹ líi²naa' 'e fuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' 'e juncwii²¹ lo, 'áai jo i'øøi²¹-oo' cwáain¹ tya' ñu'fú² fuu²¹²uu 'naa'.

13 'Ce jiin¹³ jaain²¹ jo mo ngó¹o fu ñu'fú² jiin¹³ 'ii 'in nigajgái¹ fu ñu'fú². Joon jiin¹³ jna-a 'in Ruu²¹na Tsá² 'in gacwo² ñu'fú² nigajmaa¹ la joon.

14 Joon la gasaa¹ Moisés 'in mii²¹ líi¹ 'i ñi³ tsaa' 'mó² 'e jøø² tsá² 'ii fu li jo 'in tsá² seein²¹ wa'a un'láai² Dios 'ii, la joon jon 'ná¹ saa¹ 'i tsá² 'in Ruui²¹ Tsá² tsaa' 'mó².

15 Joon jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii jo tee²¹ li 'ii²¹ pe taa²¹ juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo.

Tin²¹²in Dios tsá² taain²¹² fu juncwii²¹

16 'Tsu 'áa¹mo gali'in²¹²in Dios tsá² taain²¹² fu juncwii²¹, tsu 'wii¹³ joon gacwóo¹ 'in jaan²¹mo Joon¹on ijúun²in 'wii²¹² tya' tsá². 'E tya' jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii jo itsáa¹ fu li 'ii²¹ pe taa²¹ juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo.

17 Jo gasii¹in Dios Joon¹on fu juncwii²¹ wa'a jmoo¹o 'ii²¹ 'e júun²in tsá², gasii¹mo wa'a jmaa¹ a tiin¹³ tsá² 'wii¹³ 'ii-o.

18 'Jileei²¹ tsá² 'in jai² líi² 'in Joon¹ Dios do, jo ijmaa¹ a Dios 'ii²¹ tya'a wa'a tsáa¹ li 'ii²¹ pe tya' jileei²¹ 'in jo jai² líi² 'ii nigajmaa¹ a Dios 'ii²¹ tya'a itsáa¹ li 'ii²¹ tsu jo mo galijai² líi² 'in jaan²¹mo Joon¹ Dios Jmii²¹.

19 Nigajmaa¹ a Dios 'ii²¹ itsalín² li 'ii²¹ 'in jo jai² líi² Joon¹on tsu 'in tsá² do jmoo¹o 'e gó². Joon mo gajó² 'e jí² 'e jai² 'e cwo¹ tsá² ñii¹ xiiala ngii¹ tyani Dios jo ga'ii²¹ 'in tsá² do 'e jí² do tsu tí²gi-tsi ngii¹ li nuu²¹ lagi li sá² jí². Joon tsu 'wii¹³ joon nigajmaa¹ a Dios 'ii²¹ tya'a.

20 Jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e gó² 'aa¹o 'e jí² do joon jo tsatyéen¹ en co' 'e jí² do tsu jo 'iin²¹²in 'e liñii¹ tsá² 'e gó² jmoo¹o.

21 Pe tsatyéen¹mo co' 'e jí² do jileei²¹ 'in tí²-tsi jilaa²¹ 'e jai² tsu 'iin²¹²in liñii¹ tsá² 'e 'yaa¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o.

'E faa²¹ a Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹ cwáai¹ tya' Jesús

22 Mo ngayuui¹³ joon, ningalín²mo Jesús coon¹³ 'in tsá² ngi¹ coon¹³on fu li sii²¹ Judea. Joon do-o gajaan¹an coon²¹ sii¹³ xu saa¹ 'i tsá² jmii²¹.

23 Taain¹ Wó³ fu li sii²¹ Enón co' Salim. Saa¹ 'i Wó³ jon tsá² jmii²¹ tsu 'áai¹ sá² jmii²¹ do. Joon do-o gajalín²mo tsá² wa'a saa¹ 'i Wó³ 'ii jmii²¹.

24 Jilaa²¹ 'elo galí² la nu'gi gataain¹³ tsá² Wó³ 'nuñi³.

25 Joon 'inlíi¹³ tsá² 'in ngii¹ coon¹³ Wó³ ga'láa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹; coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² Israel cwáain¹ tya' 'e run²un tsá² jiin¹³ la tii².

26 Joon ngalín², ngafee¹³ 'i Wó³ joon gajin²in sii²¹ 'i Wó³ do:

—Tifo² tyii¹, 'in taain¹ coon¹³ 'nu li' ngoo¹³ jmii²¹ Jordán li 'yee²¹ 'ñi¹ joon gasii¹³ 'i jna'a cwáain¹ tya'a; nano

saa¹i tsá² jmi²¹ joon jilee²¹mo tsá²
ngi¹i coon¹³on.

27 Joon jin² Wó³ sii²¹i 'ido:

—Cwó² Dios jilaa²¹ 'e sá² tya' tsá².
Joon jii¹²xu jo 'ee 'oo¹o wana jo mo
cwó² Dios.

28 'Naa' niganuu²un' júu³ tyiia mo
gafuu²¹uu 'naa' júu³ coon²¹ tsáa¹
'e jon'on jna Cristo. Jna jaain²¹
tsá² gasii¹in Dios ingi³ii tyaní¹in 'e
jmoo¹³oo tsá² júu³ 'e tí² li jó¹ Cristo.

29 Joon jløø¹³moo 'e tsalín² tsá²
tsanú²un júu³ tya' 'ido. Jmóo³-oo
la jmoo¹o tsá² mo tsalín² fu li cui²
cwo²¹ tsá². Jløø¹³mo 'in tsá² do 'wii²¹
tya' tsá² gacui² cwo²¹. Ga'ii²¹mo 'in
tsamí² do 'ii. La joon jon jna jløø¹³moo
mo 'ii²¹i tsá² 'in Cristo do.

30 'Ná²-a 'e lifeei¹gi 'ii joon jna ix-
aa¹gi —jin² Wó³ do cwáain¹ tya'
Jesús.

Faa²¹a tsá² jii¹³ 'e ñii¹i

Faa²¹gi Wó³ do jin²in:

31 —'In gajgái¹ fu juncwii²¹ feei¹gi
'ii²¹ lagi jilee²¹ tsá². 'In tsá² taain²¹
fu juncwii²¹ lo ñii¹o jii¹³ 'e sá² fu
juncwii²¹ lo, la joon sái¹i. Pe 'in
nicwa'ii¹ ñu'fú² jgáa¹i fu juncwii²¹
feei¹gi 'ii lagi jilee²¹ tsá²,

32 joon jmoo¹o júu³ jai² jilaa²¹
'e niganii²¹in coon¹³ jilaa²¹ 'e ni-
ganúu²un. Pe jii¹³ jaain²¹ jo 'in jo¹
lí²i júu³ tya'a.

33 Pe jilee²¹ 'in 'ii²¹i júu³ tya'a
jmo²o tsá² júu³ 'e júu³ jai² 'e júu³ tya'
Dios do.

34 Joon 'ii 'in gasii²in Dios faa²¹a
jmai² júu³ tya' Dios, tsu gacwóoi¹ Dios
'in Espíritu Tyú² tya'a 'e gasá¹i.

35 Joon 'áa¹mo 'iin²¹in Dios Jmii²¹
Jón¹on joon gajan²an cwo²¹o jilaa²¹
'e sá².

36 Jilee²¹ 'in jai² lí²i 'in Jón¹
Dios do taa²¹a juncwii²¹ tya'a coon²¹
tøø²mo. Pe 'e²e Dios wúu¹ 'áai¹ jilee²¹
'in jo 'ii²¹i Jón¹on. Joon jo taa²¹a
juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo.

4

Jesús jin²in sii²¹i jaain²¹ tsamí² cwáain¹ júu³ tya' Dios

1 Galiñii¹ 'in tsá² fariseos 'e fúu¹mo
tsá² gangalín² coon¹³ Jesús lagi Wó³.
La joon jon fúu¹mo 'in saai¹ jmi²¹ lagi
Wó³.

2 Pe tsei² jo saai¹ Jesús tsá² jmi²¹
jii¹³ 'in ngi¹ coon¹³o 'in saai¹ tsá²
jmi²¹.

3 Joon mo galiñii¹ Jesús 'elo joon
gacwo¹ii¹ fu li sii²¹ Judea joon itsee¹³i
fu li sii²¹ Galilea.

4-8 Joon fu li ngangí¹i 'ná¹ ngí¹i
coon²¹ li sii²¹ Samaria. Joon náa¹
coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Sicar. Joon co'
joon roon¹on coon²¹ sii¹³ 'wó² 'e
gacwo¹ 'lí²¹ Jacob jón¹on 'lí²¹ Sé²
calí. Joon nityí³ coon²¹ too²¹ li nisá²
jmi²¹ 'e sii²¹ la sii²¹ Jacob. Jesús
tyaliin¹ coon¹³ tsá² tya'a 'in ngí¹i
coon¹³ 'e li tyí³ too²¹ do mo tí² tyi-
iañi¹ joon ni'woo²¹-o 'áai¹. Joon
tsá² tya'a do nilíin² 'e fuu²¹ ni náa¹
tyan' do ningalá¹ 'e idø¹ø. Joon
gacwó² Jesús caai² li tyí³ too²¹ do. La
'ii²¹ tyiin¹in joon tyá¹ jaan²¹ tsamí²
seein²¹ Samaria tsacoon¹ jmi²¹ 'e tsi
too²¹ do. Joon gajin² Jesús:

—Cwo¹³xu jna jmi¹³i.

9 Joon 'in tsamí² do nigajin²in sii²¹i
Jesús:

—¿Xiiala 'e mii¹³ 'nu jna jmi²¹, tsu
tsá² seein²¹ Israel 'nu joon jnagi 'in
seein²¹ fu Samaria?

(Joon gajin²o la joon tsu jo tyú²
seein¹ coon¹³ 'in tsá² seein²¹ fuu²¹
do.)

10 Joon gañii¹ Jesús:

—Waxu li 'nu ñi²¹i jilaa²¹ 'e cwo¹
Dios joon 'iin 'in mii¹ jmi²¹ lí²u, 'nu-
nu nogi mii¹²i jna-a joon jnagi icwo²oo
'nu jmi²¹ 'e jii¹in.

11 Joon gañii¹ 'in tsamí² do sii²¹i
Jesús:

—Tsañuu¹ jo ñi²i xiiala søø¹³ø
jmi²¹ 'e tsi too²¹ no jii¹³ 'nii²¹ jo
tyan²an tsu 'o²o 'e tsi too²¹ no. ¿Xiiala
icwo²o jna² jmi²¹ 'e jii¹in?

12 'Lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'in ningii¹i Jacob 'in gasaa^{1a} 'e too²¹ sá² jmi²¹ no tyi jna'a. Tsu 'e jmi²¹ sá² noo jon ga'un¹un 'ña'a coon¹³ jóon¹on joongi coon¹³ joo'núu³ tya'a. ¿Ti joon líi²u 'e feei¹gi 'nə lagí 'ii?

13 Joon gajin²in Jesús:

—Jileei²¹ 'in 'uun²¹ 'e jmi²¹ no 'in 'yá² 'unjmi²¹mo 'i tún¹.

14 Pe jileei²¹ 'in 'uun²¹ 'e jmi²¹ cwóo³ jna jo jmi²¹² 'ya²gi 'unjmi¹i. Tsu jmi²¹ 'e cwóo³ jna li lawa coon²¹ li nii¹³ jmi²¹ 'e li tsi alma tya'a. Joon 'e jmi²¹ 'e nii¹³ do icwoo¹o juncwii²¹ tya'a 'e seen²¹ coon²¹ tøø²mo.

15 Joon gajin²in 'in tsamí² do:

—Tsañuu¹, si cwoo¹³ jna 'e jmi²¹ no tsu joon jo 'yá²gi unjmi²¹na. Joon jo 'ná²gi yatyín³aan jmi²¹ 'e li tyi³ too²¹ lo.

16 Joon gajin²in Jesús:

—Cwoo¹², cwotee²e ñuu¹ tyi'i. Joon ñiliin¹naa' fu lo.

17 Joon ganii¹ 'in tsamí² do:

—Jo seen²¹ ñuu¹ tyiia.

Joon gajin²in Jesús:

—Jo¹o júu³ tyi'i 'e foo²¹o jo nuu¹ tyi'i seen²¹.

18 Tsu nigacu²mo cwoo¹o 'ná² naa¹³, joon 'in coon¹³on la no jon¹ ñuu¹ tyi'i 'i. 'E nija²mo 'e foo²¹o.

19 Mo ganúu²un 'in tsamí² 'e júu³ do joon gajin²in:

—Tsañuu¹, 'i¹-tsii 'e líi¹u'u jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios.

20 'Lii²¹² tsacøøi¹³ tyii' 'in galiseein²¹ Samaria gaun'goo²¹o Dios 'e moo²¹ lo. Pe 'naa', tsá² seen²¹ Israel, foo²¹ 'naa' 'e jiin¹³ fuu²¹ li sii²¹ Jerusalén li lí² un'goo²¹o tsá² Dios.

21 Joon gañii¹ Jesús:

—Jo¹ cwolii¹un jna, yá³, 'e nijatyéen¹mo tyan²an 'e un'goo²oo' Ña'ñu¹'u jo tyiin² ñilín²naa' 'e moo²¹ lo jogi tyiin² cwolín²naa' fu Jerusalén.

22 'Naa' tsá² seen²¹ Samaria, jo ñii²'i 'naa' 'iin 'in un'goo²oo'. Pe jna'a né²oo'o 'iin 'in un'goo²¹o'o, tsu Dios

gacwo¹o jna'a tsá² saan²¹a'an Israel 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá².

23 Pe ití²-i 'ii²¹ joon 'ii²¹ joongi tí² la no wana 'e la jai² 'e un'goo²¹o tsá² Ñu¹'u' iun'goo²¹o 'ii jiin¹³ coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya'a joongi coon¹³ 'e la jai². Tsu la joon 'iin²¹²in Ñu¹'u' 'e un'goo²¹o tsá² 'ii.

24 Tsu Dios 'in Espíritu Tyú² joon tsu 'wii¹³ joon 'in un'goo²¹o 'ii ná¹ un'goo²¹o coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya'a joongi coon¹³ 'e la jai².

25 Joon gajin²in 'in tsamí² do:

—Jna niñi²oo ijó¹ Mesías —'øøi²¹-tsi tsá² 'e Cristo do—; joon mi cwee¹i joongi ijin²in sii²¹i jna' jilaa²¹.

26 Jesús-gi gajin²in:

—Jna-a 'in fee²ee 'nu, jnagii jon fuu²¹²uu 'nu. Jna-a 'i.

27 Tsifu joon gatyaliin¹ tsá² tya'a gani'goo²¹o-tsi 'e Jesús do siin¹³in fee²¹i jaain²¹ tsamí². Pe jiin¹³ jaain²¹ jo tá²-tsi wa 'e ungi¹i 'ee 'iin²¹²in 'ido owa 'ee-gi júu³ tyaa¹ 'ido.

28 Joon 'in tsamí² do, do-o gatuu¹u tsuu¹u joon gangaa¹³mo fu 'e fuu²¹ 'ido-o. Joon ganijmaa¹³a tsá² júu³:

29 —Ñijøø²¹²i duu' jaain²¹ tsañuu¹ 'in nigasi²¹i jna jilaa²¹ 'e niga-jmáa³aa. ¿Wa jon' 'ino-o 'in Cristo?

30 Joon ga'woo²¹i 'e fuu²¹ do joon ganilín² li siin¹²in Jesús.

31 La 'ii²¹² joon 'in ngí¹i coon¹³ Jesús do gamii¹i tyani 'ido, gajin²in sii²¹i 'ido:

—Tifo² tyii'i, cøø²¹xu'.

32 Pe joon 'ii gajin²in:

—'Óo³oo 'e døø¹³øø li 'naa' jo ñi³oo'.

33 Joon 'in ngí¹i coon¹³ 'ido gacaain¹³ 'wii²¹² unngii¹i ruu²¹i:

—¿Xufoo' seen²¹in 'in nijacon¹on 'e dø¹²ø 'ino 'ee?

34 Pe joon gajin²in Jesús sii²¹i 'ido:

—Mi jmáa³aa jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in 'in gasii²¹in jna joongi 'e tyee²¹ to² tya'a 'e joon lawa unñi² tyiia.

35 'Naa' foo²¹oo': “'Ná²gi tyúuin² sii²¹ 'e joongi ilee²¹e' jilaa²¹ 'e garoo²¹”; pe

jna fuu²¹²uu 'naa': tyán²duu' cwáain¹ li sijna² la gatón¹ náa² nilii²¹² coon¹on tsá².

³⁶ Joon jileei²¹ 'in jmoo¹o to² joon coon¹o jilaa²¹ 'e garoo¹o do 'e joon 'e nici² tya'a. Joon 'e garoo¹o do 'e coon¹on 'in tsá² do li la líi¹i 'in tsá² 'in 'ii²¹ juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo mo jai² líi² 'e júu³ tya' Dios. Joon coon²¹ la joon jløø¹³mo coon²¹ caan²¹mo 'in gajñi²i coon¹³ 'in gacón¹on do.

³⁷ Tsu júu³ ja²mo 'e gasii²¹i tsá²: “In gajñi²i do jmai² tyiin²mo coon¹³ 'in gacón¹on do.”

³⁸ Jna-a gasii²na 'naa' 'e cwotyiin²aan' 'e do li jo 'e gajñi²ii' do. In xee²¹mo gajmaa¹a to² do joon 'naa'gii' coon²¹ tyatyiin²¹oo' 'e to² nijmaa¹a 'ido —jin² Jesús do.

³⁹ Joon fúu¹mo 'in tsá² seen²¹in 'e fuu²¹ do li tyu² to² Samaria jo¹o galíi²i Jesús 'wii¹³ 'e júu³ gatyá¹ 'in tsamí² do mo gajin²in: “In tsañuu¹ no gajin²in jilaa²¹ 'e nigajmaa³aa.”

⁴⁰ Joon mo gajalín² 'in tsá² seen²¹in Samaria do gamii¹i tyani Jesús wa iján²an 'ido coon¹³on. Joon Jesús gajaan¹an tún² jmii²¹² coon¹³ 'ido.

⁴¹ Joon fúu¹ lí¹ lí¹gi 'in jo¹ galíi²i mo ganúu²un jilaa²¹ 'e jin² Jesús.

⁴² Joon jin²in 'in tsá² do sii²¹i 'in tsamí² do:

—Nogi jo¹o nilíi²i jna'a jon' wa'a jiiin¹³ júu³ 'e ni tya³ 'na pe jna'a niná³oo'o júu³ tya'a joon nee²oo'o 'e ja²mo Cristo 'ii 'in jmoo¹o tiin¹³ tsá² taan²¹²in juncwii²¹.

Un'láai² Jesús jóon¹ jaain²¹ tsá² 'in 'oo¹o to²

⁴³ Mo gangíi¹i tún² jmii²¹² joon gacwo¹ Jesús li sii²¹ Samaria joon gangóo¹-o fu¹ 'yúu²i fu li sii²¹ Galilea.

⁴⁴ Jo gajaan¹an fuu²¹ li sii²¹ Nazaret la li 'e nigajin²in 'ña'a Jesús, “Jaain²¹ 'in tsacwo¹o júu³ tyú² jo 'ii²¹i tsagoo¹o 'ii.”

⁴⁵ Joon mo gatyí¹a li sii²¹ Galilea joon 'in tsá² seen²¹in joon ga'ii²¹mo

'ido 'e tyú²-u. Tsu 'in tsá² do ni' nilíin²mo li ti jmii²¹² pascua fu Jerusalén. Joon do-o niganii²¹i jilaa²¹ 'e nijmaa¹a Jesús li ti jmii²¹² do.

⁴⁶ Joon gacii¹³i Jesús, gangaa¹³i tún¹ fuu²¹ Caná náa¹ li sii²¹ Galilea. Fuu²¹ joon li nijmaa¹a jmii²¹ 'e galíi¹ vino. Joon tyiin¹in fuu²¹ Capernaum jaain²¹ 'in ni'oo¹o to² fee¹ tyani² røøi¹³. Joon seen²¹in jaain²¹ jóon¹on 'in nitsaa¹³.

⁴⁷ Joon mo ganúu²un 'in tsá² 'oo¹o to² do 'e nityía¹ Jesús fu Galilea, jaa¹³i fu li sii²¹i Judea, joon gangóo¹ 'in tsá² do gangamii¹i tyani Jesús wa 'ii²¹i 'ido itsáa¹a fu tya' 'in tsañuu¹ do tsajmaa¹a mí¹ tya' jóon¹on 'ido. Tsu ti li ijúun¹mo 'ido.

⁴⁸ Joon Jesús do gajin²in gasii²¹i 'ido:

—'Naa' jo jo¹ líi²naa' wa jo jéei¹³ gañii²ii' li² coon¹³ jilaa²¹ milagros.

⁴⁹ Pe 'in tsá² 'oo¹o to² do gajin²in:

—Laa¹³xu'u góo³oo, líi³na ti jo jmaa²a feei¹-o'o 'wii²¹² tyiia wa'a tsá²a' cwojmaa¹³a mí¹ tya' yuun²¹ tyiia la nu'gi ijúun²in.

⁵⁰ Joon gajin²in Jesús:

—Cwooi¹³ fu tyi'i tsu yuun²¹ tyi'i nityú¹mo.

Joon 'in tsañuu¹ do jo¹o líi²i júu³ tya' Jesús joon ganga²mo.

⁵¹ Joon ngóo¹o gatye²mo tya'a mo ga'wooi²¹ tsaleei¹³ tya'a gangaun-jiiin¹ 'ii. Joon gajin²in 'in tsaleei¹³ tya'a do:

—Nityú¹mo yuun²¹ tyi'i do.

⁵² Joon gaunngii¹i 'ee 'ii²¹ 'e galáa²i 'in jóon¹on do. Joon gajin²in 'in tsaleei¹³ do:

—Ca mo tyíia² la ngóo¹o 'iin² coon²¹ gacwó² tyíi².

⁵³ Joon galili³ jmii²¹ 'in xuui²¹² do 'e 'ii²¹ joon mo gajin² Jesús do: “Cwooi¹³ fu tyi'i tsu yuun²¹ tyi'i nityú¹mo.” Joon 'ña'a 'in tsá² 'oo¹o to² do jo¹o líi²i Jesús coon¹³ 'in tsá² seen²¹in nu' tya'a.

54 'Elo galí² ti tún² milagro 'e gaj-maa¹a Jesús mo tyee¹³i Galilea jaa¹³i Judea.

5

Gaun'láa²i Jesús jaain²¹ tsá²'ii¹³ tá² cwo²¹o tii²i co' li si² pila Betesda

1 Mo ngayuui¹³ 'elo joon gatí² jmii²¹² tya' tsá² seein²¹ Israel joon Jesús gangó¹o tún¹ fu fuu²¹ li sii²¹ Jerusalén.

2 Ce cu² jiiin²¹ 'e fuu²¹ do li goon²¹ 'yá² lí² cuun²¹² ñí¹ 'áai¹. Joon tyí³ coon²¹ 'ooca'ná¹ fee¹ 'e sii²¹ la sii²¹ Joo'saa²¹. Joon co' joon náa¹ coon²¹ pila fee¹ 'e 'o² jmii²¹ 'e sii²¹ Betesda coon¹³ jmii¹ 'e sii²¹ hebreo. Joon cu' li' do joon sá² 'ñá² 'ooca'ná¹ coo¹³.

3 Joon do-o teei¹³ tsatsaa¹³ fúui¹ 'e ni 'wó². Tsá² 'in tyan¹ jilaa²¹ nii² jmoowúu¹. Seein²¹ 'in tíu¹i, joongi seein²¹ 'in jluui¹³, joongi seein²¹ 'in 'íi¹ tá² cwo²¹o tii²i. Joon 'in tsatsaa¹³ do 'in jáan¹³an ijø²¹ 'e jmii²¹ do.

4 Joongi la coon²¹ naa¹³ jgaa¹i jaain²¹ ángel li náa¹ pila do joon jø^{1ø} jmii²¹ do. Joon 'in nifu 'in ga'í² tsi jmii²¹ do joon galáa²mo coon¹³ 'e jmoowúu¹ tyaan¹an do.

5 Joon do-o niraan¹in jaain²¹ tsá² 'in ni'oo¹o dyadya¹ tsi jná² jiiin²¹ 'e nitsaa¹³a.

6 Joon mo ganí²in Jesús 'indo 'e raan¹in joon galili¹³ Jesús 'e líi¹-i nitsaa¹³a 'ido joon nigajin²in Jesús:

—¿Ti 'iin²¹²un 'láa²o?

7 Joon gañii¹ 'in tsatsaa¹³ do:

—Tsañuu¹, jo 'in seein²¹ taan²i jna tsi pila no mo jøø²¹ jmii²¹. La coon²¹ naa¹³ mo 'iin²¹²na 'úu³uu 'in xee²¹mo tsa'í² jéei¹gi lagi jna.

8 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsatsaa¹³ do:

—Ráan²un no, joon saa¹³ tyi¹ raan¹un, joon ngi² no.

9 Joon tsifu joon galáa²mo 'in tsañuu¹ do. Joon gasaa¹³ tyi¹ tya'a joon galáa² 'wii²¹² gangi¹i. Pe 'e jmii²¹² joon jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²,

10 joon gajin² 'in tsá² seein²¹ Israel 'in taan²¹²in do sii²¹i 'in tsá² galáa²i do:

—Jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² no. Jo cwo²¹i ngi²i, tyan²an tyi¹ tyi¹.

11 Joon gañii¹ 'in tsañuu¹ do:

—'In gaun'láa²i jna joon gajin²in sii²¹i jna: “Saa¹³ tyi¹ raan¹un tsíin²un joon ngi² no.”

12 Joon gaunngii¹ 'ido jin²in:

—¿'iin gasii²¹i 'nua la joon 'e saa¹³a tyi² tyi¹ joongi ngi² no?

13 Pe 'in tsañuu¹ do jo ñii¹ 'iin 'in gaun'láa²i 'ii do tsu 'áa¹mo fúui¹ tsá² 'in taa²i do, joon Jesús ni'ngaa¹³mo.

14 Mo ngii²i joon gajii²in Jesús 'in tsañuu¹ do co' cwo¹ fee¹ do. Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Ni'láa²mo'o no, jo 'laa²¹²gi'i si no-o gaci² jo¹gi 'e mo líi¹u'u do.

15 Joon ganga²mo 'in tsañuu¹ do ganijmaa¹³a 'in tsá² seein²¹ Israel júu³ 'e Jesús do-o 'in nigaun'láa²i 'ii.

16 Joon tsu 'wii¹³ gaun'láa²i Jesús 'in tsá² do jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e joon 'áai¹ gauntyí²in 'in tsá² seein²¹ Israel do Jesús, 'iin²¹²in jnga²mo 'ido.

17 Pe Jesús-gi gasii²¹i 'ido:

—Ñuu³u gaajmaa¹a to² ca jmii²¹² no la joon jna jon jmoo³oo to².

18 'Wii¹³ joon 'in tsá² seein²¹ Israel do 'áai¹gi gali'in²¹²in jngaa¹³i 'ido. 'iin²¹²in jngaa¹³i 'ido tsu jo gauntyiin¹³in 'e ley tya' jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², joon mo gajin²in 'e Dios jmii²¹i joon gajmee¹ 'i 'ña'a coon²¹ røø²¹mo coon¹³ Dios Jmii²¹.

To² 'e 'oo¹o Joon¹ Dios

19 Joon gajin² Jesús:

—'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jo lí² jmaa¹a 'in Joon¹ Dios jiiin¹³ coon²¹ wa'a 'ña'a. Jmoo¹-o jiiin¹³ 'e nii²¹i jmoo¹o Jmii²¹ do. Jilaa²¹ 'e jmoo¹o Jmii²¹ do jmoo¹-o jon 'in Joon¹on do.

20 Joon Dios Jmii²¹ 'iin²¹²mo 'áai¹ Joon¹on joongi 'e²o jilaa²¹ 'e jmoo¹o, joon nogi 'ee²¹gi 'e fee¹gi 'áai¹ 'e itsa'goo²¹-'oo'.

21 La jmoo¹o Dios Jmii²¹ 'e jiin¹ 'lii²¹² joon cwo¹o juncwii²¹ tya'a, la joon jon 'in Joon¹on cwo¹o juncwii²¹ tya' jiin¹³ 'in 'iin²¹²in cwo¹o.

22 Joon 'in Jmii²¹ do jo jmoo¹o 'ii²¹ tya' jiin¹³ jaain²¹ pe jiin¹³ Joon¹on do nicwo¹o 'ii²¹ 'e lí² jmáa¹a 'ii²¹ tya' jileei²¹.

23 'E coon¹³ la joon ilitsáai¹-tsi tsá² la tsáai¹-tsi tsá² Dios Jmii²¹. Wana jo tsáai¹-tsi tsá² Joon¹on Dios Jmii²¹ joon la joon jon jo tsáai¹-tsi tsá² Dios Jmii²¹ tsu Dios Jmii²¹ gasii¹in Joon¹on do.

24 'Tsu júu³ ja²mo 'e fuu²¹²uu 'naa': Jileei²¹ 'in cón² cwáain¹ 'e fo³oo lo joongi ja²mo líi²i 'in gasii¹in jna taa²¹ juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon jo jmá¹a Dios 'ii²¹ tya'a 'e tsáa¹ li 'lii³ tsu jo júuin²gi, jiin¹o coon²¹ tøø²mo.

25 'Tsu júu³ ja²mo 'e fuu²¹²uu 'naa', nogi ijó¹-o 'ii²¹ joon jmi²¹² no-o do, inú¹un 'lii²¹² júu³ tya' Joon¹on Dios joon jileei²¹ 'in ganúu²un seen²¹mo coon²¹ tøø²mo.

26 'Tsu Dios Jmii²¹ cwo¹o 'ña'a juncwii²¹ tya'a 'ña'a la joon jon Dios Jmii²¹ gacwo¹o Joon¹on 'ii²¹ 'e lisá² juncwii²¹ tya'a 'ña'a.

27 Joon Dios Jmii²¹ gacwo¹o Joon¹on to² ijmáa¹a 'ido 'ii²¹ tya' tsá² tsu Ruu²¹mo Tsá² 'ii.

28 Jo cwotya'goo²¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'elo —jin²in Jesús— tsu icwá² 'ii²¹ mi nú¹un jileei²¹ 'lii²¹² júu³ tya'a

29 joon i'woo²¹i tsi 'aan¹ tya'a. Jileei²¹ 'in nigajmaa¹a 'e tyú² ijiin¹o joon iseen²¹mo coon²¹ tøø²mo; pe jileei²¹ 'in gajmaa¹a 'e gó² ijiin¹o 'e ilisá² 'ii²¹ tya'a joon tsaliin² fu li 'lii³.

To² 'oo¹o Jesús

30 'Jna, jo li¹ii jmáa³aa cwáain¹ tyiia 'ñii'a jiin¹³xu —jin²in Jesús—. Jmáa³aa 'ii²¹ jiin¹³ la to² nuu¹³oo, joon røø²¹ 'ii²¹ jmáa³aa. La joon jo jmáa³aa jiin¹³ la 'iin²¹²na 'ñii'a 'ná¹-a jmáa³aa jiin¹³ la 'iin²¹²in Ñu³xu, 'in gasii²¹in jna.

31 Jo lí² fo³oo 'wii²¹² tyiia 'ñii'a tsu jo tyiin².

32 Seen²¹mo jaain²¹gi tsá² xeei²¹ 'in faa²¹a 'wii²¹² tyiia joon ñí³oo 'e jin² 'ido 'e tyiin¹³mo joon.

33 Joon 'naa' gasii²¹naa' 'in gani-unngii¹i Wó³ do cwáain¹ tyiia joon 'e júu³ gafaa²¹a 'ido 'e ja²mo joon.

34 Jo 'ná¹ 'ii¹³na júu³ 'e faa²¹a jaain²¹ tsá² cwáain¹ tyiia. Jiin¹³ fo³oo la joon 'e ilí² tiin¹³naa' 'wii¹³ 'e júu³ tya¹a Wó³ cwáain¹ tyiia.

35 Wó³ do líi¹i lawa coon²¹ jí² 'e coo²¹ joongi jná² joo²¹. Joon 'naa'gii' gali-jløø¹³moo' coon²¹ sii¹³xu coon¹³ 'e jí² do.

36 Pe jilaa²¹ 'e jmóo³oo 'e tyú²gi 'e joon lagi 'e júu³ tya¹a Wó³. Joon jilaa²¹ 'e jmóo³oo 'e joon gajin²in Ñu¹xu 'e jmáa³aa. Jilaa²¹ 'elo 'e ja²mo 'e gasii¹in Ñu¹xu jna.

37 La joon jon 'in Ñu¹xu 'in gasii¹in jna faa²¹o 'wii²¹² tyiia xuñin¹³ jo mo ganuu²xuñ 'júu³ tya'a, jon'gi mo gañí² 'naa'.

38 Joon 'e júu³ tya'a jo mo gaí² tsi alma tyii' tsu jo jo¹ líi²naa' Ñu¹xu do 'in gasii¹in jna.

39 'E la joon 'naa' untsáa¹³oo' 'e Jí² tya' Dios coon²¹ ce tún² 'áai¹ tsu 'i¹-oo' jee²¹² joon ityii²aa' juncwii²¹ tyii' itaa²¹ coon²¹ tøø²mo pe la jee²¹² joon gatí² unní²ii' li faa²¹a cwáain¹ tyiia.

40 Joon 'naa' jo 'iin²¹²naa' 'wa' iliin²naa' jna i'ii¹³naa' 'e juncwii²¹ do.

41 'Jna røø²¹ náa¹ tyiia wana tsáai¹-tsi tsá² jna owa jo tsáai¹-tsi tsá² jna 'ee.

42 Pe jna, cwii¹moo 'naa', joon ñí³oo 'e jo 'iin²¹²naa' Dios Jmii²¹.

43 Jna nigoo²¹²oo cwáain¹ tya' Ñu³xu pe 'naa' jo ga'ii¹³naa' jna. Pe wa'a cwéi¹ jaain²¹ 'in xeei²¹ 'in jó¹o cwáain¹ tya'a 'ña'a joon 'ii¹³moo' i.

44 ¿Xiiala jo¹ iliin¹ 'naa' jiin¹³ la 'e tsáai¹-oo' yaanaa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'? Joon jo cón² 'naa' cwáain¹ wa'a jløø¹³mo Dios cwáain¹ tyi'naa'.

45 Jo jmáa³aa tsaa² tyii' tyani Ñu³xu. Moisés, 'in jo cu²-oo' coon¹³, 'ii' in

cwo¹ 'naa' tsaa².

46 Wana jai² líi²naa' 'e gajin² Moisés, la joon jon jo¹o ilín²naa²¹ jna tsu jí² gajmaa¹a Moisés do faa²¹ a cwáain¹ tyiajna.

47 Pe wa jo jo¹ líi²naa' 'e jí² gajmaa¹a Moisés, ¿xiiagi la jo¹ ilín²naa' júu³ 'e fuu²¹²uu 'naa'?

6

Cwo¹o Jesús 'ná² mil tsá² 'e dø¹ø

1 Mo gangii¹ 'elo gangóo¹o Jesús fu li 'ngoo¹³ tyía¹ sii²¹ Galilea, sii²¹ jon Tiberias.

2 Joon 'áai¹ fúui¹ tsá² ngalín²in ciin²¹gi tsu goon¹³ nini² jilaa²¹ milagro joongi niun'láa²i tsá² 'in tsaa¹³.

3 Joon nigasóo²o Jesús coon²¹ moo²¹ joon do-o gacwó² coon¹³ tsá² 'in ngi¹ coon¹³on.

4 Joon ti li tí² jmii²¹² pascua tya' tsá² Israel.

5 Joon mo gajøø² Jesús joon gani² tsá² fúui¹ 'in jalín² caluu joon gasii²¹i Lii²¹²:

—¿Xiiia 'e tsalaa²¹²a' 'e dø¹ 'in tsá² fúui¹ no?

6 Jesús gasii²¹i Lii²¹² do la joon tsu 'iin²¹²in litsáai¹-tsi 'ee ijin² Lii²¹², tsu 'ña'a Jesús niñii¹o xiiála ijmáa¹a.

7 Joon gajin² Lii²¹²:

—Jo leen²¹in cuu² jiiin¹³ 'e 'lee¹³i tsá² tya' jí² jñéi¹ sii²¹ wa 'e li 'laa²¹²a' 'iñi¹ dø¹ 'in tsá² no fiin¹³ jmai²xu-xu 'e ti²xu la jaain²¹ tsá².

8 Joon jaain³¹ 'in ngi¹ coon¹³on do, 'in sii²¹i Díi³, ruu²¹i Simón Pedro, gajin²in:

9 —Lo-o siin¹³ jaain²¹ xuui²¹² 'in san² 'ná² 'iñi¹ joon gáí¹gi joo²¹ taai² jmii²¹. Pe jo li tsanúu²un 'elo tya' 'in tsá² fúui¹ lo.

10 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² ngii¹i coon¹³:

—Síi¹³ii' 'in tsá² no cwocwaa²¹a.

Joon 'áai¹ sá² ñii²¹ do joon gacwó²o 'in 'ná² mil tsá².

11 Joon ga'ii²¹i Jesús 'e 'iñi¹ do. Gacwo¹o 'maai¹³ Dios joon mo ngayuui¹² joon gacwo¹o 'in coon¹³on

do. Joon 'in tsá² do gajmaa¹a jmai²xu cwo¹o 'in tsá² fúui¹ 'in née¹i do. Joon la joon jon gajmaa¹a jmai²xu 'in joo²¹ taa²i jmii²¹ do. Cwo¹o jiiin¹³ la 'iin²¹²in do.

12 Joon mo garø¹i tu² 'ido joon gajin²in Jesús sii²¹i 'in ngii¹i coon¹³on:

—Ngii¹³ii' jee²¹² tsá² no, tyiin²aan' jilaa²¹ 'e gasá¹i joon jo tsa'ii¹ jiiin¹³xu.

13 Joon gacoon²¹o, joon 'e 'no² 'e gasá¹i tya' 'e 'ná² 'iñi¹ do garø¹mo dyatún² mii¹tó³.

14 Joon mo gani² 'in tsá² do 'e milagro do 'e gajmaa¹a Jesús, joon gajin²in:

—'In tsañuu¹ no 'e la ja²mo 'in 'ná¹ ijó¹o ni cwo¹³ juncwii²¹ cwo¹o júu³ tyú² tya' Dios.

15 Pe joon galili³i Jesús 'e 'iin²¹²in 'in tsá² do 'e tøø¹ø 'ido tyitsaa²¹mo wa iliin¹in 'ido róøi¹³ tya'o, joon gajeen²¹mo Jesús 'ña'o tún¹ jee²¹² moo²¹.

Ngii¹i Jesús ni jmii²¹

16 Joon mo canuu²¹ 'in tsá² 'in ngi¹ coon¹³ Jesús gajgá¹mo fu li náa¹ tyía¹ do.

17 Joon gangatáa¹i tsi coon²¹ barco joon gata²mo fu¹ itáan¹in li 'ngoo¹³ tyía¹ do li sii²¹ Capernaum. Joon 'aa²¹ mo niniuu²¹mogí joon jo mo tyee¹³mogí Jesús.

18 Joon garóon²on coon²¹ tyí² tá² 'áai¹ joon gajnáa¹a jmii²¹ tsaa' barco.

19 Joon mo ningó¹o jiiin¹³ 'ná² si jnúu² kilómetro ni jmii²¹ joon ganí²mo Jesús 'e nijó¹-o jatyéen¹in tyan' li ngó¹on barco. Joon gafoo¹³mo.

20 Pe Jesús gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jna-a lo. Jo jmoo¹oo' goo²¹oo'.

21 Joon jløø¹³mo 'in tsá² do ga'ii²¹mo Jesús tsi barco do. Joon la 'ii²¹² do-o tyalín²mo 'wó² tyuun²¹ li 'ná² li nit-salín² do.

'Naa²i tsá² Jesús

22 Mo gajná² joon 'in tsá² gajan¹an li 'la 'ngoo¹³ tyía¹ do galili²i 'e 'in tsá² ngi¹i coon¹³on do-o gacón² 'e barco do

tsu jiin¹³ do-o 'e barco 'e sá². Joon gañii¹ 'e jo gangó¹on Jesús coon¹³ 'ido.

²³ La 'ii²¹² joon gatyali² barcos xiia²¹ taa²ⁱ tsá² 'in jalín² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Tiberias tyan'an li gacwo¹ Jesús 'maai¹³ Dios cwáain¹ tya' iñi¹ gagøø²¹ 'in tsá² do.

²⁴ Joon mo galili³ 'in tsá² do 'e jo taan¹in Jesús jon'gi tsá² tya'a taan²¹²in joon gangataa²mo tsi barco do joon gangalín²mo jon fuu²¹ li sii²¹ Capernaum ganga'nee¹³i Jesús.

Lawa 'i² 'e gø¹³ tsá² cwo¹o waa²¹ pí² tya' tsá² la joon jon Jesús cwo¹o fu juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo

²⁵ Joon mo gatyali² li 'ngoo¹³ tyíia¹ do joon gatsee²¹i Jesús joon gaunngii¹i:

—Tifo² tyii¹i, ¿liigi gacwe²o'o lo?

²⁶ Pe Jesús-gi gajin²in:

—'E ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'naa²¹naa' jna tsu gatyee²¹oo' ce rø¹i tuu¹uu' jon'gi wa 'wii¹³ 'øøi²¹-oo' 'e li² milagro gajmáa³aa do.

²⁷ Jo jmaa²aa' to² wa 'ná¹ 'e jnaa¹aa' 'e cøø²øø' 'e tyá² jmoonoo pe jmaa²aa' to² tya' 'e jnaa¹aa' juncwii²¹ tyii' 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. Joon jna-a, Ruu²¹na Tsá² cwó³oo 'e juncwii²¹ do tsu coon¹³ 'e li² milagro 'e jmóo³oo do jmaa¹a Dios Jmii²¹ júu³ 'e jmoo³oo to² 'e tyu²u.

²⁸ Joon gaunngii¹ 'in tsá² do:

—Wa'a jmó²o'o to² tya' Dios, ¿'eegi 'ná² jmaa²¹a'a?

²⁹ Joon gañii¹i Jesús:

—'E 'ná¹ jmaa²aa' to² tya' Dios 'e jo¹o liin¹naa 'in gasii¹in Dios Jmii²¹.

³⁰ 'I-gi gaunngii¹i:

—¿'Ee li² cwee¹i 'e jmaa²a jøø²¹øø tsu joon jo¹ lii¹na'a 'nu? ¿'Ee 'e jmaa²a?

³¹ 'Lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'in ningii² gagøø²¹øø 'e sii²¹ maná coon²¹ cwo¹³ li tyuun²¹. Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: "Dios gacwo¹ 'in tsá² do 'iñi¹ jó¹o fu ñu¹fú²."

³² Joon gañii¹i Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': Jon' Moisés 'in gacwo¹ 'naa' 'e 'iñi¹ jó¹o fu ñu¹fú², pe Ñu¹³oo 'in gacwo¹ 'naa' 'e 'iñi¹ la jai² 'e jó¹o fu ñu¹fú².

³³ Tsu 'e 'iñi¹ 'e cwo¹ Dios Jmii²¹ 'e gajgó¹ fu ñu¹fú² joon, 'e 'iñui¹ do-o 'e cwo¹ fu juncwii²¹ tya' tsá².

³⁴ Joon 'in tsá² do gajin²in sii²¹i Jesús:

—Tsañuu¹, cwo¹³ jna'a coon²¹ tøø²mo 'e 'iñi¹ no.

³⁵ Joon Jesús-gi gajin²in:

—Jna-a 'e 'iñi¹ no 'e cwo¹ juncwii²¹ tya' tsá². Joon jileei²¹ 'in uncaan²¹in coon¹³ jna jo jmi²¹² 'yá² un'áa¹i joongi 'in jo¹ lí²i jna jo jmi²¹² 'yá² unjmú¹i.

³⁶ Pe jiin¹³ la 'e nifuu²¹²uu 'naa', jo jo¹ lí²naa' jna xu¹fiin¹³ wa niñii¹i.

³⁷ Jileei²¹ 'in gacweei¹² 'Ñu¹³uu jna inuncaan²¹in coon¹³ jna joon jileei²¹ in uncaan²¹in coon¹³ jna jo 'woo²na fu caluu.

³⁸ Tsu jo gó²oo ni cwo¹³ juncwii²¹ wa'a 'e tyu¹³uu to² 'ñii¹a, gagó³oo ni cwo¹³ juncwii²¹ 'e jmáa³aa jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in 'in gasii¹in jna.

³⁹ Joon 'e 'iin²¹²in Ñu¹³uu 'in gasii¹in jna 'e jo tsa¹ii¹i jiin¹³ jaain²¹ 'in nigacwoo¹³i jna. Iin²¹²in 'e jmáa³aa jiin¹in 'in tsá² do mi ti jmi²¹² li gatséi¹.

⁴⁰ Jiin¹³ 'e 'iin²¹²in 'in gasii¹in jna 'e jileei²¹ 'in jóø²i jna, Joon¹on Dios jna, joongi jo¹o lí²i jna, itaa²¹a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joongi jna-a jmáa³aa ijiin¹o mi ti jmi²¹² li gatséi¹.

⁴¹ Joon coon¹³ 'e júu³ tya' Jesús lo galáa² 'in tsá² Israel do 'wii²¹² gasii²i cwáain¹ tya' Jesús 'e 'wii²¹² gajin²in: "Jna-a 'e 'iñi¹ 'e gajó² ñu¹fú²."

⁴² Joon gajin²in 'in tsá² do:

—Ino-o Jesús jóon¹on José. Cwii¹mo' jmi²¹i joongi cwii¹mo' sáa³a. ¿Xiiala li 'e jin²in 'e gajgáa¹i ñu¹fú²?

⁴³ Joon Jesús gasii²¹i 'ido:

—Jo sii¹³naa' jee²¹² yaanaa' cwáain¹ tyiajna.

44 Jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin uncaan²¹ in coon¹³ jna wa jo 'iin cwoo¹³ i ñu¹u' jna. Joon jna-a jmaa³aa ijiin¹ in mi ti jmi²¹² li gatséi¹.

45 Jee²¹² jí² tya'a 'e gajmaa¹a 'in tsá² cwo¹o júu³ tyá² tya' Dios calii 'e 'e jin¹: “Dios i'e²e jileei²¹ tsá².” La joon jileei²¹ 'in nuu¹u júu³ tya' ñu¹u' joon galicwii¹mo, joon 'ii 'in tsá² in uncaan²¹ in coon¹³ jna².

46 Jiin¹³ jaain²¹ tsá² 'in taan²¹² in ni cwoo¹³ juncwii²¹ jo mo ganii¹ in Dios Jmii²¹. Pe seein²¹ jaan²¹mo 'in gajó² fu ñu¹fú² jiin¹³ 'ii niganii¹ in Dios Jmii²¹.

47 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa'; 'in jai² líi²i jna 'oo¹o juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo.

48 Jna-a 'e iñi¹ 'e cwo¹o fu juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo.

49 'In 'líi²¹² tsacøø¹³ tyii' 'ii 'in gagøø¹²¹ø 'e sii²¹ maná fu cwoo¹³ tyuun²¹ do joon jo gasi'neei¹³ gajún¹mo.

50 Pe jna fo³oo cwáain¹ tya' 'e iñi¹ 'e gajó² fu ñu¹fú², joon jileei²¹ 'in gagøø¹²¹ø 'e iñi¹ do jo júun²in.

51 Joon jna-a 'e iñi¹ do 'e cwo¹o juncwii²¹ tya' tsá² 'e gajó² fu ñu¹fú². Joon jileei²¹ 'in gø¹²ø 'e iñi¹ lo taa²¹a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon 'e iñi¹ icwóo³oo lo, 'ñii'a lo. Icwóo³oo 'wii²¹² tya' jileei²¹ 'in taan²¹² in ni cwoo¹³ fu juncwii²¹ 'e lí² sá² juncwii²¹ tya'a —jin² Jesús.

52 Joon ga'láa² 'in tsá² Israel 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i, jin²in:

—¿Xiiala icwo¹i 'ña'a ityee³ jna' 'ii?

53 Joon gajin²in Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', wa'a jo cøø¹³øø¹ 'naa' iñi¹ ngú¹ Ruu²¹i Tsá², joongi wa'a jo 'úu¹³uu' jmi¹ 'øø²i jo sá² juncwii²¹ tyii'.

54 Pe jileei²¹ 'in gø¹² iñi¹ ngúu³uu joongi 'in 'uun²¹un jmi¹ 'øø²na taa²¹ juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon jna-a jmaa³aa ijiin¹ in mi ti jmi²¹² li gatséi¹.

55 Tsu ngú¹ taan²na joongi coon¹³ jmi¹ 'øø²na 'e la ja²mo cwo¹o 'waa²¹ pí² tya' tsá².

56 Joon jileei²¹ 'in gø¹² ngú¹ taan²na joongi 'uun²¹un jmi¹ 'øø²na incaan²¹ in coon¹³ jna, joongi jna coon¹³ 'ii.

57 Joon ñu¹u', 'in gasii²¹ in jna sá²-a juncwii²¹ tya'a, joon 'ii-o cwo¹o jna juncwii²¹ tyiia. La joon jon jna jileei²¹ 'in 'ii²¹ 'waa²¹ pí² tyiia cwo¹²oo juncwii²¹ tya'a joon.

58 Fo³oo cwáain¹ tya' 'e iñi¹ 'e gajó² fu ñu¹fú². Joon 'e iñi¹ no jo li la li 'e sii²¹ maná 'e gagøø²¹ 'líi²¹² tsacøø¹³ tyii' 'in ningíi²i, gagøø¹²¹o 'e maná do pe jo gasi'neei¹² jún¹mo. Pe 'in gø¹² 'e iñi¹ 'e fuu²¹²uu 'naa' lo itaa²¹ fu juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo 'i —jin² Jesús.

59 Jesús ga'ee¹ 'e 'e júu³ lo 'e la caan²¹ in tsá² inu¹ cwo¹ sinagoga 'e si¹² coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Capernaum.

Júu³ tya' 'e seein²¹ tsá² coon²¹ tøø²i

60 Joon mo ganúu²un tsá² 'e júu³ lo joon fúu¹mo 'áai¹ 'in ngi¹ coon¹³ Jesús jin²in:

—'Wúu¹mo 'áai¹ 'ii²¹ tsá² 'e júu³ lo. ¿'iin in unjíi² 'e júu³ lo?

61 Joon galili³ Jesús 'e júu³ síi¹i 'in tsá² do joon gaunngíi¹ síi²¹i 'ido:

—¿Ti jo tí²-'oo' 'e júu³ tyiia lo?

62 ¿'Ee i¹-'oo' wa'a ñii¹ii' 'in Ruu²¹i? Tsá² sóo²o fu ñu¹fú² li mo tyín¹ in la jéei¹?

63 'E cuerpo tya' tsá² jo to² 'íi³ in 'e joon, jiin¹³ espíritu tya' tsá² 'e taa²¹ juncwii²¹ tya' coon²¹ tøø²mo. Joon 'in Espíritu Tyá² tya' Dios cwo¹o juncwii²¹ tya' espíritu tya' tsá². Joon 'e júu³ fuu²¹²uu 'naa' lo cwáain¹ tya' 'e espíritu do. Joon coon¹³ 'e júu³ fo³oo lo lí²-i cwo¹o juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo.

64 Pe seen²¹mo jee²¹² 'naa' 'in jo jo¹ líi²i —jin² Jesús.

Tsu ñii¹i Jesús ca la mo 'wiin²¹² 'iin 'in jo jo¹ líi²i 'ii joongi ñii¹o 'iin 'in 'ñii¹ 'ii.

65 Joon gajin²in síi²¹i 'in tsá² do:

—'Wii'¹³ joon nifuu²¹²uu 'naa' 'e jii'¹³ jaain²¹ jo lii'¹ uncaa²¹in coon¹³ jna wa'a jo 'in mo cwóo¹i Ñu'¹u' jna.

66 Mo ngíi'²i gajin'² Jesús 'e júu³ lo, fúu¹mo 'in tsá² 'in la mo ta ngíi'¹i coon¹³on gatiuu²mo 'ii, joon jo ngíi'¹gi 'ido coon¹³on.

67 Joon gaunngíi'¹i Jesús sii'²¹i la jì dyatuuin¹ tsá² tya'a do:

—¿Ti 'iin²¹²naa' cwoliin¹naa' jon?

68 Pe joon gajin'² Simón Pedro:

—Ña'ñu'¹u', ¿iin coon¹³ tsaa²¹a'a? Jiin¹³ júu³ tyi'i no 'e cwo¹ juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo.

69 Joon jna'a jo¹o nilí³na'a 'nu joon ne²oo'o 'e 'nu-u Cristo, Joon¹on Dios Jmii²¹ 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo.

70 Joon Jesús gajin'²in:

—Xafiin¹³ 'ñiia'oo nigatyi'²moo 'naa' jì dyatuuin¹ 'naa' pe jaain²¹ 'naa' líi'¹i 'in 'líi'³mo.

71 Faa²¹a Jesús cwáain¹ tya' 'in sii²¹ Judas Iscariote, joon¹on Simón, tsu 'ii in'n¹i Jesús ciiin²¹gi. Ijmáa¹a la joon xafiin¹³ líi'¹i tsá² tya' Jesús jee²¹² 'in dyatuuin¹ do.

7

Ruu'²¹i Jesús jo jai'² líi'²i

1 Mo ngayuui¹³ gajin'² Jesús 'e júu³ lo joon gangíi'¹i la caain²¹ Galilea. Jo 'iin²¹²in ján² coon²¹ li sii²¹ Judea tsu 'in tyu'² to² tsá² Israel 'iin²¹²in jnga²mo 'ido.

2 Joon tsu 'wii'¹³ ti li ti jmíi'²¹² tya' tsá² Israel 'e sii²¹ 'e jmíi'²¹² jon¹ tsá² tsi 'nú¹ nuu²¹,

3 'in ruu'²¹i Jesús gajin'²in sii²¹i 'ido:

—Jo jon¹on lo, cwo¹i fu Judea 'e coon¹³ la joon 'in ngíi'¹i coon¹³ 'nu 'in taan²¹²in lijóø² jilaa²¹ 'e jmoo²¹o.

4 Joon wana 'iin²¹²un 'e li cwii¹in tsá² 'nu jo jmaa²¹a milagro tyi'i li 'uuin²¹. Jmaa²¹a li jøø² jileei'²¹ tsá² wana ijmaa²¹a milagro.

5 Jin² ruu'²¹i la joon tsu jo jo¹ líi'²i ruu'²¹i 'ii.

6 Joon gajin'² Jesús sii²¹i 'ido:

—Jo mo ti 'ii'²¹ tyiia, pe tyi'naa' jmoo²¹ joon²¹ coon²¹ hora 'e tyá²-u.

7 'In tsá² taan²¹²in juncwii²¹ jo 'ee'¹i 'naa' pe 'ee'¹mo jna tsu jna-a jmoo³oo júu³ røø²¹ 'e jilaa²¹ 'e jmoo¹o jmai² 'e gó².

8 Cwoliin²naa' fu li ti jmíi'²¹² tsu jna jo ní³ii tsu jo mo gatséi¹ cwáain¹ tya' 'ii'²¹ tyiia.

9 Joon mo ngayuui¹³ gajin'²in 'elo, gajan¹o coon²¹ li sii²¹ Galilea.

Jesús 'e²e tsá² li ti jmíi'²¹² 'e sii²¹i jmíi'²¹² 'e jon¹on tsá² tsi 'nú¹ nuu²¹

10 Pe mo ngayuui¹³ gangaliin²in ruu'²¹i Jesús, Jesús gangó¹o ciiin²¹mo fu li ti jmíi'²¹² do. 'Uun²¹mo tyi¹a, jo gangíi'¹i jee²¹² tsá².

11 Joon 'in tsá² Israel do 'áa¹mo 'naa'¹i 'ido 'ii jee²¹² li ti jmíi'²¹². Jin²in:

—¿Xiiafu tyee¹i 'in tsañuu¹ no?

12 Joon jee²¹² 'in tsá² taan²¹²in li ti jmíi'²¹² do 'áa¹mo sii¹i cwáain¹ tya' Jesús do. 'Inlíi'¹³ jin²in: “Jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyú¹mo 'ino.” Pe 'inlíi'¹³gi jin²: “Jon¹ 'in tyú¹ no, tsu 'in coon²¹on tsá² too² 'ino.”

13 Pe jiiin¹³ jaain²¹ jo faa²¹a jná² nii²in 'wii'²¹² tya' 'ido, tsu 'wii'¹³ gøø²¹mo 'in tyu'² to² tsá² Israel do.

14 Joon jmíi'²¹² do ningó¹o coon²¹ tsa¹ mo gaí² Jesús inuu cwo¹ fee¹ si² do, joon ga'láa² 'wii'²¹² 'e²e tsá² júu³ tyá².

15 Joon 'áai¹ ninga'goo²¹-tsi 'in tsá² tyu'² to² Israel do joon gajin'²in:

—¿Xiiala li 'e galitíi'²¹ 'in tsañuu¹ no jilaa²¹ 'e jin²in no, tsu jo mo gauntsáa¹a?

16 Joon Jesús-gi gañii¹i:

—Jilaa²¹ 'e 'éé³ee lo jon¹ 'e tyiia lo tsu 'e tya' 'in gasii¹in jna.

17 Joon wa 'iin²¹²in jaain²¹ tsá² jmáa¹a la to² tyu'² Dios Jmii²¹, joon iliñii¹ 'e 'éé³ee lo júu³ tya' Dios si 'e fo³oo la 'øøi'²¹-tsii 'ñii'a 'ee.

18 'In faa²¹a jilaa²¹ 'e 'øøi'²¹-tsi yaai 'e la joon wa' 'e un'goo²¹o tsá² 'ii-o. Pe 'in faa²¹a 'wii'²¹² tya' 'inxeei'²¹ 'e

un'goo²¹o tsá² 'in gasii¹in 'ii-o infaa²¹a 'e la ja²mo jo júu³ tajuu²¹ lí².

19 'Moisés gacwo¹ 'naa' 'e ley do, ¿ja jo? Pe jiiin¹³ jaain²¹ 'naa' jo gaun-tiin¹³naa' 'e ley do. ¿'Ee li' 'iin²¹²naa' jngaa¹³naa' jna?

20 Joon 'in tsá² taan²¹²in do gañii¹:

—'In 'lii¹³mo 'yuui² alma tyi'i. ¿'lin 'iin²¹²in jngai¹² 'nũ?

21 Joon gajin² Jesús:

—Gajmáa³aa coon²¹ milagro jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e joon ni'goo²¹-oo' jilee²¹naa'.

22 Moisés do gacwo¹o 'naa' 'e tii² 'e nisii²¹ jee²¹² 'naa' 'e sii²¹ circuncisión (pe jon' 'ña'a Moisés gasi²¹i tii², 'lii²¹² tsacøøi¹³ tya'a 'in ningii²mo gasii²¹ 'e tii² do). Tsu 'wii¹³ joon jmoo² 'naa' 'e tii²si² no mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

23 Joon 'naa' 'e untiin¹³naa' 'e ley tya' Moisés jmoo²oo' li² xuui²¹² tsañuu¹ 'e sii²¹ circuncisión xufiin¹³ jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Wa 'naa' jmoo²oo' la joon jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², ¿'e li' jmoo²oo' 'nii²¹-oo' tyiia 'wii¹³ gaun'láa²na jaain²¹ tsañuu¹ jmoowúu¹ 'e tyaan¹an jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

24 Jo cwojmaa²aa' 'ii²¹ jiiin¹³ la 'øøi¹²¹-oo' yaanaa'. Mo jmoo²oo' 'ii²¹, cwojmaa²aa' coon²¹ tsáa¹.

Jesús faa²¹a xiiafu nijaa¹³i

25 Joon 'inlii¹³ 'in taan²¹²in Jerusalén do ga'láa² 'wii²¹² unngii¹i, jin²in:

—¿Ti jon' 'ino 'in 'naa'¹i 'ido 'e jngaa¹³i?

26 No siin¹³in faa²¹a jee²¹² tsá² jná² nii²mo joon jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in sii²¹ 'ii. Xufoo¹³ líi²i tsa'a²to² 'e 'ino-o Cristo 'in gasii¹in Dios Jmii²¹.

27 Pe jna' ne²o' xiiafu li gajó² 'in tsañuu¹ no pe mi jó¹ Cristo jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in ñi¹i xiiafu li jó¹o, —jin² 'in tsá² do.

28 Joon mo ganúu²un Jesús 'elo li siin¹³in 'e²e tsá² júu³ tyú² inuu cwo¹ fee¹ do, joon gafaa²¹a tá², jin²in:

—¿Ti jo¹ 'e cwii¹mo 'naa' jna? ¿Ti jo¹ ñi²oo' xii'afu li gó³oo? Jo mo gó³oo 'wii²¹² tyiia 'ñii'a. Pe gó³oo to² tyu² jaain²¹ 'in ja²mo seein²¹, 'in jo cwii¹naa'.

29 Pe jna, cwii¹moo tsu gó³oo fu li tyiin¹in joongi 'ii-o sii¹in jna —jin² Jesús.

30 Joon 'iin²¹²in 'in tsá² do saan¹mo 'ii tsajée¹i fu 'nũñi³. Pe jiiin¹³ jaain²¹ jo gason¹ tya'a tsu jo mo gati² 'ii²¹ tya'a.

31 Pe fúu¹mo 'áai¹ 'in jo¹o galii² 'ii. Joon gafaa²¹a 'ido jin²in:

—'Láai² milagro jmaa¹a 'in tsañuu¹ no. ¿Ti 'ná¹ jmá¹a Cristo mi jó¹o 'láai²gi milagro lagi 'in tsañuu¹ no? Jo 'ná¹ líi²na'a. Líi²na'a 'e Cristo 'ino.

Coon²¹ poo²¹² tsá² sii²¹ fariseo sii¹in 'ii¹³ moyóo¹³ 'in taa²-i cwo¹ fee¹ do tsaseen¹³in Jesús

32 Joon mo ganúu²un 'in tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹i fariseo 'e faa²¹a tsá² cwáain¹ tya' Jesús gasii¹i røø²¹ coon¹³ 'in tyu² to² untsá² do 'e sii¹in 'ii¹³ moyóo¹³ 'in taa²i cwo¹ fee¹ do tsaseen¹³in Jesús.

33 Joon gajin²in Jesús:

—Taa²¹²taa coon¹³ 'naa' coon²¹ ca tá² joon mi yuui¹³ joon nii¹³moo tún¹ fu li tyiin¹in 'in gasii¹in jna.

34 Joon 'naa' i'naa¹³moo' jna pe jo tyee¹naa' jna tsu jo li tyalín²naa' fu li nii¹³na.

35 Joon gacáin¹ unngii¹i ruu²¹i 'in tyu² to² tsá² Israel do, jin²in:

—¿Xiiafu li tsei² 'ino 'e jo tyee¹na'? Wa jo tsáa¹a 'ino fu li taan²¹²in tsá² Israel jee²¹² tsá² faa²¹a jmii¹ griego, joon i'e²e 'in tsá² faa²¹a jmii¹ griego júu³ tya'a.

36 ¿'Ee 'øøi²¹-tsi 'e gasii²¹i jna' 'e 'nee¹³na' joon jo tyee¹na' tsu jo li tsa²¹a' xiiafu li tsáa¹a?

Júu³ tyú² tya' 'e juncwii²¹ icwo¹o Espíritu Tyu

37 'E jmii²¹² tyiin²gi la jee²¹² jilaa²¹ 'e li gatséi¹ 'e jmii²¹², joon jmii²¹² joon garoon¹on Jesús gafaa²¹a tá², jin²in:

—Wana 'in 'i¹-tsi 'e licwii¹in Dios Jmii²¹ lawa jaain²¹ tsá² 'in unjmuu²i 'ái¹ 'i¹-tsi 'e tyee¹³i li sá² jmii²¹ 'ná¹ 'e jai² líi²i jna. Joon lawa tsá² 'in ga'un²un jmii²¹ tyú²-u 'í¹-tsi la joon jon 'in jai² líi²i jna tyú² i'í¹-tsi 'e licwii¹in Dios.

38 Tsu tya' jileei²¹ 'in jai² líi²i jna ilí² tya'a la lí¹ 'e jin² ni jí² taa¹³ júu³ tyú² tya' Dios 'e jin²: “Alma tya' 'in jai² líi²i ilí² lawa coon²¹ jmii²¹ fee¹ 'e nii¹³ coon²¹ tøø²mo. Joon la cwaa¹a tí¹ jmii²¹ do 'e cwaan²¹mo jilaa²¹ nuu²¹ la joon jon 'e jmii²¹ nii¹³ alma tya' tsá² icwo¹o juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo.”

39 Coon¹³ 'e la joon 'øøi²¹-tsi 'e faa²¹ Jesús 'e i'ii²¹i 'in tsá² jai² líi²i 'ii 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Tsu 'in Espíritu Tyú² do jo mo ga'í¹i alma tya' 'in jai² líi²i 'ii tsu jo mo júin¹ Jesús wa' 'e 'ii²¹i 'e 'ya²gi tya'a 'e cwo¹o Dios Jmii²¹ 'ii.

Jileei²¹ tsá² jmai² tyii²mo 'i¹-tsi 'wii²¹² tya' Jesús

40 Inlíi¹³ jee²¹² 'in tsá² do mo ganúu²un 'e júu³ lo, joon gajin²in:

—'E ja²mo 'ino 'in tsañuu¹ 'in 'ná¹ jó¹ cwo¹o júu³ tyú².

41 Inlíi¹³gi jin²in:

—Cristo no.

Pe 'in xeei²¹gi gañii¹i:

—¿Xiiala cwo¹i 'e Galilea 'e jó¹ Cristo?

42 Ni jí² tya' Dios faa²¹a 'e jún² tya' 'líi²¹² røøi¹³ David Cristo. Joon wa'a jún² tya' David 'ná²-a liseein²¹ Belén li galiseein²¹ David do.

43 La joon gaxé¹i tsá², galí² tsá² coon²¹ tún² poo²¹² 'wii²¹² tya' Jesús.

44 Inlíi¹³ 'iin²¹²in tøø¹ø 'ido 'nañi³ pe jii¹³ jaain²¹ jo gasan² nii 'ido.

In tíi²i to² do jo jai² líi²i Jesús

45 Joon 'in 'íi¹³ moyóo¹³ taai²¹² cwo¹ fee¹ ngaliin² tún¹ fu li née¹i 'in fariseos do coon¹³ 'in tsá² tyu² to² untsá², joon 'in née¹i do sii²¹i 'íi¹³ moyóo¹³:

—¿'Ee lí¹ jo té²ee¹ 'ido?

46 Joon gañii¹i 'in 'íi¹³ moyóo¹³ do:

—Jiin¹³ jaain²¹ jo mo gafaa²¹a la lí¹ 'e faa²¹a 'in tsañuu¹ no!

47 Joon gajin²in 'in tsá² fariseos do sii²¹i 'íi¹³ moyóo¹³:

—¿Ti gacwoo²i yaanaa² con² 'ido 'naa² tóo²?

48 Ce jii¹³ jaain²¹ tsacøøi¹³ 'in tyu² to² jna' jo jo¹ mo galíi²i, jon'gi tsá² fariseos do jo¹ líi²i.

49 Pe jii¹³ tsá² 'in jo cwii¹i 'e ley do ja²mo líi²i, joon Dios ijmáa¹a 'ii²¹ tya' 'ido.

50 Joon jaain²¹ tsá² 'in ni-tyiin¹³ jee²¹² fariseos do 'in nisii²¹ Nicodemo, 'in ningó¹o ngafee¹³i Jesús li canuu²¹. Joon nigasi²¹i 'in catyaai² do:

51 —Jiin¹³ la tyu² to² ley tyi' jo li un'li³i' jmoo²¹o 'ii²¹ tya' jaain²¹ tsañuu¹ 'e jo mo ganú²u' nifu 'ee 'e gó² 'e nigajmaa¹a.

52 Joon gañii¹i 'in tsá² do sii²¹i Nicodemo:

—¿Ti 'in seen²¹in Galilea 'nu jon? Untsáa¹³du' jí² tya' Dios joon líi²i ce jii¹³ jaain²¹ tsá² cwo¹o júu³ tya' Dios jo mo jó² fu Galilea.

Tsamí² 'in ga'leei²¹

53 Joon la jaain²¹ la jaain²¹ ngaliin¹mo fu tya'a.

8

1 Pe Jesús ngóo¹o fu coon²¹ moo²¹ li sii²¹ Olivos.

2 Mo jná² joon 'aa²¹a nga²mo fu inuu cwo¹ fee¹ si² Jerusalén. Joon jileei²¹ tsá² gangalín² li siin¹³in Jesús. Joon gacwó² Jesús joon ga'láa² 'wii²¹² ga'e²e tsá² júu³ tyú².

3 Joon 'in tifo² tya' ley do joongi coon¹³ tsá² fariseos nijée¹i jaain²¹ tsamí² 'in gatsee²¹i 'in ngó¹o 'no³ 'láa¹ coon¹³ tsañuu¹. Joon gasiin¹in tún² tsa² jee²¹² 'in tsá² taai² do,

4 joon gasii²¹i 'in tsá² do Jesús:

—Tifo² tyii'i, 'in tsamí² lo ni-gaseen¹³ moo'o li ngó¹o 'no³ 'láa¹a coon¹³ tsañ^{uu}¹.

⁵ Joon 'e ley tya' Moisés tyu²u to² jna'a 'e jngaa¹³na'a coon¹³ cuun²¹² jileei²¹ 'in 'láa¹ la 'láa¹ 'in tsamí² no. ¿'Nu-gi xiiala foo²¹o?

⁶ Jin² 'in tsá² do la joon sii²¹i Jesús coon¹³ 'iin²¹²in tsáai¹-tsi 'ee ijin² Jesús tsu la joon wa iuntyifu¹ 'nii¹i Jesús. Joon gajuu²¹i Jesús 'ña'a joon ga'láa² 'wii²¹² jmaa¹a letra ni 'wó².

⁷ Joon 'in tsá² do ngó¹gi 'naai¹³ 'e unngii¹i. Joon gani¹³i Jesús 'ña'a, joon gasii²¹i 'in tsá² do:

—Jmoo²¹ joon²¹ jaain²¹ 'naa' 'in jo mo ga'nóo²o tsaa² joon 'ii tyu²u 'e cuun²¹² do nifu.

⁸ Joon gajmaa¹a 'in tuu²¹i, gajmaa¹a letra ni 'wó² tún¹.

⁹ Joon mo ganúu²un 'in tsá² do 'e júu³ lo joon ga'aa¹o fa'ii²¹. Joon ga'woo²¹i ti' jaan²¹mo, ga'láa² 'wii²¹² 'in yuu¹³gi ga'woo²¹i nifu li tséi¹gi ga'woo²¹i 'in xaai¹gi. Joon mo gatoo¹ 'woo²¹i jileei²¹ joon 'ña'a Jesús gatuui¹gi coon¹³ 'in tsamí² do.

¹⁰ Joon gani¹³i Jesús 'ña'a, joon mo gajóø²ø jo 'iin seein²¹ jiiin¹³ jaain²¹, jiiin¹² tsamí² do 'in tyiin¹gi, joon gasii²¹i 'in tsamí² do:

—Yá³, ¿'naaigi 'in jmoo¹o tsaa² tyi'i? ¿Ti' jiiin¹³ jaain²¹ jo 'iin gapiin² 'nu?

¹¹ Joon gajin² 'in tsamí² do:

—'Un², jiiin¹³ jaain²¹ jo 'iin cwo¹o jna tsaa².

Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsamí² do:

—Jon'gi jna píin²na 'nu. Cwooi¹³ no, jo cwo'laa²¹²gi'i.

Jesús líi¹i 'yiaa²¹ ti ni cwoo¹³ fu juncwii²¹

¹² Jesús sii²¹i tsá² tún¹, joon gajin²in:

—Jna-a líi¹na 'yiaa²¹ ti ni cwoo¹³ fu juncwii²¹. La jnaa²¹ tsá² coon¹³ 'yiaa²¹ tya' ñi¹ la joon jon tsu 'wii¹³ jna iliiñi¹i tsá² xiiala 'e ngí²i tyani Dios. Joon 'in ngi¹ coon¹³ jna sá²-a 'yiaa²¹

tya'a 'e cwo¹o juncwii²¹ tya'a. Joon jo jmi²¹² ngi¹ li nuu²¹.

¹³ Joon jin² 'in tsá² fariseos do sii²¹i Jesús:

—'Nu foo²¹o cwáain¹ tyi'i 'wo'o, 'e foo²¹o do jo to² 'ii³in.

¹⁴ Joon Jesús-gi gañii¹i:

—Tyiin²mo júu³ tyiaa xufiin¹³ jna 'ñii'a fo³oo cwáain¹ tyiaa. Pe 'ñiaa'oo ñi³ii fu li gagoo²¹²oo joongi fu li ni³ii. Pe 'naa'gii' jo ñi²ii' xiiafu li gagoo²¹²oo jon'gi fu li ni³ii.

¹⁵ 'Naa' jmoo²oo' 'ii²¹ jiiin¹³ la 'ii²¹ tya' tsá² taan²¹²in juncwii²¹. Pe jna-a, jo 'in 'ii²¹ tya'a jmoo³oo.

¹⁶ Pe wa jmáa³aa 'ii²¹ tya' tsá², jmáa³aa 'ii²¹ røø²¹, tsu jo jmoo³oo 'ii²¹ 'ñii'a, Ñu³oo, 'in gasii¹in jna jmoo³oo 'ii²¹ caan²¹mo coon¹³on.

¹⁷ Ni ley tyi'naa' faa²¹a: wana seein²¹ gáí¹ 'in jmoo¹o júu³ røø²¹ faa²¹a røø²¹, joon 'ná¹-a 'ii¹³moo' júu³ tya'a.

¹⁸ Joon 'ñii'a fo³oo 'wii²¹² tyiaa 'e la goo²¹o'o coon¹³ Ñu¹u 'in gasii¹in jna.

¹⁹ Joon gaunngii¹i 'in tsá² do sii²¹i Jesús:

—¿Xiiafu tyiin¹ ñu²u?

Joon gajin²in Jesús:

—'Naa' jo cwii¹naa' jna jon'gi Ñu³uu cwii¹naa'. Tsu wa'a cwii¹naa' jna, cwii¹moo' jon Ñu³uu.

²⁰ Jesús gajin²in 'elo la 'ii²¹² 'ee¹e júu³ tyú² inuu cwo¹ fee¹ do co' li roon¹on cwóo¹ to² tsá² cuu². Pe ce jiiin¹³ jaain²¹ jo 'iin²¹ gasan¹² ni Jesús tsu jo mo ti 'ii²¹ tya'a.

Xiiafu tsei² Jesús

²¹ Jesús sii²¹gi 'in tsá² do:

—Nii¹³moo jna, joon 'naa'gii' 'naa¹³moo' jna pe mi júun²naa' røø²¹moo' tsaa². Joon fu li nii¹³na jo lí² cwólin²naa'.

²² Joon 'in tyu² to² tsá² Israel do faa²¹a, ¿wa jon' ijngai² 'ino 'ña'o 'e sii²¹i jna' 'e jo lí² tsaa²¹a' fu li tsee¹³i?

²³ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—'Naa', 'in seein²¹ li 'wii²¹² lo 'naa', pe jna 'in seein²¹ li yu¹³ do: 'naa' jiiin¹³

'in niseein²¹ fu juncwii²¹ lo-o pe jon' jiin¹³ 'in seein²¹ fu juncwii²¹ lo jna.

24 Tsu 'wii¹³ joon fuu^{212uu} 'naa' mi júun^{2naa} røø^{21moo} tsaa². Mi júun^{2naa} røø^{21moo} tsaa² tsu jo mo galijai² galii^{2naa} jna jiin¹³ la li' 'e líi^{1na}.

25 Joon gaunngii¹ 'in tsá² do:

—¿'iin-gi 'nu joon?

Joon gajin² Jesús:

—Ca la mo 'wii^{212mo} gafuu^{212uu} 'naa' 'iin jna.

26 'Láa^{2mo} 'nogi 'e 'ná¹ fuu^{212uu} 'naa' xiiala líi^{1naa}. Pe fuu^{212uu} 'naa' tsá² taan²¹²ⁱⁿ juncwii²¹ jiin¹³ 'e ninúu^{3oo} faa^{21a} 'in gasii¹ⁱⁿ jna joon jmai² 'e ja^{2mo} faa^{21a} 'ido.

27 Pe 'in tsá² do jo mo ga'øøi^{21-tsi} 'e faa^{21a} 'ido cwáain¹ tya' Ñu^{1u}.

28 Tsu 'wii¹³ joon gajin² Jesús sii²¹ⁱ 'in tsá² do:

—Mi saa^{13naa} jna, 'in Ruu²¹ⁱ Tsá², joon ilicwii^{1naa} jna jiin¹³ la líi^{1na}. Joon iliñi²ⁱⁱ 'e jo jmóo^{3oo} ce jiin¹³ coon²¹ 'e 'øøi^{121-tsii} ñii^{1a}. Pe jiin¹³ 'e ga'e^{2e} Ñu^{1u} jna fuu^{212uu} 'naa'.

29 Tsu 'in gasii¹ⁱⁿ jna 'ii-o ngi¹ⁱ coon¹³ jna. Joon Ñu^{1u} jo mo gatíuu²ⁱ jna 'ñii^{1a}, tsu jna jmóo^{3oo} jiin¹³ 'e 'yaai^{1-tsi}.

30 Joon mo gajin² Jesús 'elo 'áa^{1mo} fúui¹ 'in jo¹ galí¹ⁱ 'ii.

Xiiala líi¹ⁱ jón^{1on} Dios joongi 'in jo la lí¹ⁱ coon¹³ tsaa² tya'a

31 Joon gajin² Jesús sii²¹ⁱ 'in tsá² Israel 'in jo¹ galí¹ⁱ 'ii:

—Wa gasii^{13naa} yaanaa' tá², jo túu^{2uu} 'e nigafuu^{212uu} 'naa', niliin^{2naa} tsá² tyiia 'e la jai².

32 Joon iliñi²ⁱⁱ la jai², joon coon¹³ 'e la jai² do iláa^{2moo}.

33 Joon gajin² 'in tsá² do:

—Jún² tya' Abraham-mo jna'a, joon ce jiin¹³ cafu jo mo gajmoo^{21o} to² tya' 'in seein²¹ fuu²¹ xii^{1a} wa 'nogi 'e láa^{2naa}. ¿'Ee líi¹ 'e fu^{2u} jna'a 'e láa^{2naa}?

34 Joon gajin²ⁱⁿ Jesús:

—'E júu³ ja^{2mo} fuu^{212uu} 'naa' lo, jileei²¹ 'in 'lá^{1a} tsaa² tyí¹ jo la tí¹ⁱ coon¹³ tsaa² tya'a.

35 Jaain²¹ tsa'leei¹³ jo jmii²¹² wa'a ilín² tsá² inuu. Pe jaain²¹ jón^{1on} tsá² 'in líi¹ⁱ tsá² inuu coon²¹ tøø^{2mo} 'i.

36 Joon wana 'in Jón^{1on} Dios jmaa^{1a} láa^{2naa}, joon la joon 'e ja^{2mo} 'e in láa^{2naa}.

37 Niñii^{3oo} 'e 'naa'oo' jún² tya' 'líi²¹² Abraham, pe 'iin^{212naa} jngaa^{13moo} jna tsu jo 'ii^{13naa} 'e nifuu^{212uu} 'naa'.

38 Pe fo^{3oo} jiin¹³ 'e ni'e^{2e} Ñu^{1u} jna joon 'naa' jmaa^{2aa} jiin¹³ 'e nijin² ñu^{2uu}.

39 Joon 'ii dogi gañii¹ⁱ:

—Abraham-mo ñu¹ jna'a.

Pe Jesús gasii²¹ⁱ 'ido:

—Waxu líi¹ 'e jai² 'e ñu¹ 'naa' Abraham ijmáa^{13naa} la líi¹ 'e gajmaa^{1a}.

40 Xu¹ⁱⁿ wa'a fuu^{212uu} 'naa' 'e júu³ jai² 'e ga'e^{2e} Dios jna, pe 'naa' 'iin^{212naa} jngaa^{13moo} jna. ¡Abraham jo gajmaa^{1a} la joon!

41 'Naa' 'ná¹ jmaa^{2aa} la joon la líi¹ 'e gajmaa^{1a} ñu^{2uu}.

Joon 'ii dogi gajin²ⁱⁿ:

—Jna'a jo líi^{1naa} tsá² 'in jo jmii²¹ seein²¹ tsu seein²¹ jaan^{21o} ñu^{1u} 'in sii²¹ Dios 'i.

42 Jesús joon gasii²¹ⁱ 'ido:

—Waxu líi¹ 'e la jai² ñu^{2naa} Dios Jmii²¹ 'e la 'iin^{212moo} jna, tsu goo^{212oo} fu tyani Dios, joon lo-o tyiin^{1na}. Jon' gagoo^{212oo} cwáain¹ tyiia 'ñii^{1a} tsu Dios Jmii²¹ gasii¹ⁱⁿ jna.

43 ¿'Ee líi¹ jo 'e 'øøi^{121-oo} 'e fo^{3oo} lo? Jo 'øøi^{121-oo} tsu jo 'iin^{212naa} núu^{3oo} júu³ tyiia.

44 Joon ñu^{2naa} 'in 'líi^{3mo} 'ii. Joon jón^{1on} 'ii 'naa' 'e joon 'iin^{212naa} jmaa^{2aa} 'e 'iin²¹²ⁱⁿ 'ii tsu ca la mo nifu gajngaa¹³ⁱ 'in 'líi³ do tsá². Ce jiin¹³ cafu jo mo gajmaa^{1a} 'e jai² jogi faa^{21a} 'e jai². Mo faa^{21a} júu³ tajuu²¹ faa^{21a} jiin¹³ la 'e lí² líi¹ⁱ. Tajuu^{21mo} 'ii, joon jilaa²¹ júu³ tajuu²¹ 'e faa^{21a} tsá² 'in 'líi^{3mo} jmii²¹ⁱ 'e júu³ tajuu²¹ joon.

45 Pe jna fo³oo 'e ja²mo, joon 'naa' jo jo¹ líi²naa' jna.

46 ¿Tí seein²¹ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in jmá¹a júu³ røø²¹ 'e 'oo² jna tsaa² tyi¹? Joon wa'a fuu²¹²uu 'naa' júu³ 'e jai², ¿'ee lí' jo jo¹ líi²naa' jna?

47 Jileei²¹ 'in jóon¹on Dios nuu¹o júu³ tya' Dios, pe 'naa'gíi' jon' jóon¹on Dios 'naa' tsu 'wii¹³ joon jo 'iin²¹²naa' nuu²uu' júu³ tya' Dios —jin² Jesús sii²¹'i 'in tyu² to² tsá² Israel do.

Cristo 'in niseein²¹ jéei¹gi lagí 'líi²¹² Abraham

48 Joon gajin² tsá² Israel sii²¹'i 'ido: —'E ja²mo mo nigafaa¹³a'a 'e tsá² seein²¹ Samaria 'nu joongi 'e 'yuui² 'in 'líi³mo alma tyi¹.

49 Joon Jesús-gi gañii¹: —Jo 'in 'líi³ 'yuui² alma tyiia. Jilaa²¹ 'e jmóo³oo jmai² tya' 'e untyuu²¹²na Ñu³oo pe 'naa'gíi' jmai² 'e un'líi³moo' jna.

50 Pe jna jo 'noo¹³oon wa' 'e untyuu²¹²i tsá² jna xufin¹³ seein²¹ jaain²¹ 'in 'noo¹on la joon, joon 'ii jmoo¹o 'ii²¹.

51 'E la ja²mo fuu²¹²u 'naa', jileei²¹ 'in unjíi²i júu³ tyiia 'e fo³oo lo, jo jmíi²¹² ijúun²in.

52 Joon gajin² 'in tyu² to² tsá² Israel sii²¹'i Jesús:

—Nogi tsei² 'e ja²mo líi²na'a 'e 'yuui² 'in 'líi³mo alma tyi¹. 'Líi²¹² Abraham joongi jileei²¹ 'in cwo¹o júu³ tyú² 'in gajún¹mo 'i joon 'nugi fu²'u jna'a: “In unjíi²i jilaa²¹ 'e fo³oo lo, jo jmíi²¹² ijúun²in.”

53 ¿Tí líi²u 'e feei¹gi'í la 'líi²¹² nu¹u' Abraham? Gajún²mo 'i la joon jon gajún²mo 'in gacwo¹o júu³ tyú² la mo jéei¹. ¿'lin 'nu líi²u jon?

54 Jesús gajin²in:

—Jo lí² untyuu²¹²na 'ñii'a, tsu wana untyuun²¹²na 'ñii'a jo to² 'íi³in. Pe 'in untyuu²¹²u jna Ñu³oo 'i, tsu 'ii jon foo²¹ 'naa' Dios tyii¹.

55 Pe 'naa' jo cwii¹naa' 'ii. Pe jna cwii¹moo. Joon wa jna fo³oo 'e jo

cwii¹na 'ido joon jna tajuu²¹moo la líi¹ 'naa'oo'. Pe la jai² cwii¹moo joongi unjíi²oo 'e jin²in.

56 'Líi²¹² tsafeei¹ tyii' Abraham gali¹løøi¹³ 'áa¹mo mo galiñii¹ 'in² jmíi²¹² tyiia. Ganii²¹, joon gali¹løøi¹³ 'áa¹.

57 Joon gajin²in 'in tyu² to² tsá² Israel do sii²¹'i Jesús:

—Jo mo 'oo²gi'í cincuenta jiiin²¹. ¿Xiala lí² 'e foo²¹'o 'e gañii¹³u'u Abraham?

58 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', la nu'gi 'e la seein²¹ Abraham, niseen²¹mo jna —jin² Jesús.

59 Joon 'in tsá² do gasaa¹³a cuun²¹² ityuu¹³i Jesús. Pe Jesús do ga'mée¹mo 'ña'a joon cwo¹'i 'e cwo¹ fee¹ do. Joon gangíi¹i jee²¹² 'ido, ganga²mo.

9

Un'láa²i Jesús jaain²¹ tsá² tiui²

1 Joon lí gangíi¹i do nii²in jaain²¹ tsañuu¹ 'in nigangaai¹³ tiui².

2 Joon 'in tsá² ngíi¹i coon¹³on do nigauñgíi¹ 'ido, joon nigajin²in:

—Tifo² tyii¹, ¿'ee lí' gangaa¹³i 'in tsañuu¹ tiui²? ¿Xúfo' røøi²¹ sáa³ jmíi²¹ tsaa² 'ee si' røøi²¹ 'ña'a no tsaa² 'ee?

3 Joon gajin² Jesús:

—Jo gali² tiui² cwáain¹ tya' tsaa² tya'a 'ña'a jon'gi tsaa² tya' sáa³ jmii²¹; 'e gali² tiui² 'wii¹³ tya' coon¹³ 'e la joon ilí² 'e²e Dios tsá² jilaa²¹ 'e lí² jmáa¹a.

4 Ná¹-a jmáa³aa to² tya' 'in gasii¹in jna mo jmíi²¹² tsu najó²-o 'e lí nuu²¹ joon jo 'iin líi¹gi jmá¹ to².

5 La 'líi²¹² 'e taan¹na 'e fu juncwii²¹ lo líi¹na jí² coo²¹ 'e ni cwo¹³ juncwii²¹ lo.

6 Joon mo ngayuui¹³ gajin²in 'e júu³ lo Jesús gañii¹³i ni 'wó² joon gajmaa¹a xu capiléen³ jiiin¹ coon¹³ jmíi²¹ 'e²e. Joon gasoon²¹on unni² 'in tsá² tiui² do.

7 Joon gajin²in sii²¹'i 'in tsá² tiui² do: —Cwó², cworuun¹³un unni²i coon¹³ jmíi²¹ 'in 'o² tsi pila sii²¹ Siloé

—'øøi²¹-tsi tsá² 'e sii²¹, 'in gasii¹in do, coon¹³ jmí¹.

Joon gangoo²¹-o 'in tsá² tiui² do, niruun¹³un unni¹in joon mo gacii¹³i joon nijnaa²¹o.

⁸ Joon 'in tsá² née¹i tyan' li tyín¹in 'in tui² do coon¹³ tsá² 'in niganí²in 'in tiui do gajin²in:

—¿Ti jon' 'ino 'in tsá² la mo tyín¹in 'in mi¹i caridad?

⁹ 'Inlíi¹³ gajin²in:

—'Inoo do.

'Inlíi¹³gi gajin²in:

—Jon' 'ino do, pe coonti-i la joon jné²i.

Pe 'ña'a 'in tsá² do 'e noo²¹²ta tiui² gajin²in:

—Jna-a 'in tsá² ta tiui² do.

¹⁰ Joon gaunngii¹ 'in tsá² do:

—¿Xiiala li 'e nijnaa²¹o'o?

¹¹ Joon gani¹i 'in tsá² ta tiui² do:

—Jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Jesús 'in gajmaa¹xu jii¹ gasúun²un unni³ii, joon jin²in sii²¹i jna²: “Cwó² fu li náa¹ pila sii²¹i Siloé, joon roon¹³on unni²i.” Joon gangoo²¹²oon joon mo garuun¹³uun unni³ii do joon galí²jnaa²¹oo.

¹² Joon gaunngii¹ 'in tsá² do sii²¹i 'in tsá² ta tiui² do:

—¿Náai¹³gi 'in tsañuu¹ do?

Joon gajin² 'in tsá² ta tiui² do:

—Jo ñii²ii naai¹.

'In tsá² fariseos unngii¹ 'in tsá² ta tiui² do xiiala galí¹ jnaa²¹a

¹³ Joon 'in tsá² taai² do nijaa²¹²mo 'in tsá² ta tiui² do tyani tsá² fariseo.

¹⁴ Pe jmii²¹² 'ii¹ 'woo²¹ tsá² 'e jmii²¹² 'e gaun'láa²i Jesús 'in tsá² tiui² do.

¹⁵ 'Wii¹³ joon gaunngii¹ 'in fariseos do 'in tsá² ta tiui² do xiiala galí² 'e la no nilí²-i jøø². Joon gajin²in 'ido:

—Jiin¹in gasúun²un 'ido unni³ii mo ngayuui¹³ joon joon garuun¹³oo, 'wii¹³ joon nijnaa²¹oo la no.

¹⁶ Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseo jin²in:

—'In tsañuu¹ 'in gajmaa¹a 'elo jo gajmaa¹a 'ii²¹ tya' Dios tsu jo tsáai¹-tsi jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

Pe 'inlíi¹³gi gajin²in:

—¿Xiiala li² jmáa¹a 'e li² milagro no wa'a røøi²¹ tsa² tyi¹?

Coon¹³ la joon galí² tún² poo²¹² 'ii.

¹⁷ Joon gaunngii¹ tún¹ 'in tsañuu¹ ta tiui² do:

—'Nu-gi, ¿xiiala foo²¹o cwáain¹ tya' 'in tsañuu¹ 'in gacwo¹o unni²i do?

Joon 'i-gi gajin²in:

—Jna fo¹³oo, jaain²¹ tsá² 'in cwo¹o júu³ tyú² tya' Dios 'ido.

¹⁸ Pe 'in tyu² to² tsá² Israel jo jo¹ mo líi²mogi 'e ta tiui² 'in tsañuu¹ do ce gatø¹o 'in sáa³ jmii²¹ 'in tsá² niláa²i do.

¹⁹ Joon gaunngii¹ tsacøøi¹³ tya' 'in tsá² do:

—¿Ti 'ino-o yuun²¹ tyii' 'in ca la mo gangaa¹³mo 'e foo²oo' nitiuu²mo? ¿Xiiala li 'e la no nijnaa²¹o?

²⁰ Joon tsacøøi¹³ tya' 'in tsá² ta tiui² do gañii¹:

—Ne²oo'o 'e yuun²¹ tyi-oo'o 'ino, joon ca la mo gangaa¹³i tiuu²mo.

²¹ Pe jo né²e'e xiiala li 'e la no nijnaa²¹o. Jo mo la né²e'e 'iin gaun'lá² unni¹i. Unngii¹ duu' 'ña'a no, tsu tsá² 'in nifée¹mo no. 'Ña'a noo jmá¹a júu³ røø²¹.

²² Jmii²¹ gajin²in la joon tsu 'wii¹³ 'e 'goo²¹-o. Tsa 'in tyu² to² tsá² Israel gasii²i røø²¹ 'e jo cwo¹gi tsataa²i inuu cwo¹ sinagoga jileei²¹ 'in jin² 'e Cristo Jesús.

²³ Tsa 'wii¹³ joon gajin² tsacøøi¹³ tya¹a: “Unngii¹duu' 'ña'a no, tsu tsá² 'in nifée¹mo no.”

²⁴ Joon gatø¹ 'in tyu² to² tsá² Israel do 'in tsañuu¹ ta tiui² do, joon gasii²¹:

—Sii¹³ jna'a júu³ ja²mo tyani Dios. Jna'a ne²oo'o 'e tsá² røøi²¹ tsa² tyi¹ 'ino.

²⁵ Joon gañii¹ 'in tsá² ta tiui² do:

—Jo ñi³ jna ti røøi¹ 'ino tsa² tyi¹ si jo røøi²¹ 'ee. Jiin¹³ 'e ñi³ii 'e jna-a tsá² ta tiuu²mo joon la no nijnaa²¹oo.

²⁶ Joon gaunngii¹ 'in tsá² do tún¹:

—¿'Ee gajmaa¹a tyi¹? ¿Xiiala jmaa¹a 'e gacwo¹o 'nu unni²i?

27 Joon 'in tsá² ta tiui² do gajin²in:
—Nifuu²¹²gi jna 'naa' joon jogi un-
jii²ii'. ¿'Ee li' 'iin²¹²naa' 'e fo³oo tún¹ 'e
nifo³oo do? ¿Ti 'iin²¹²naa' líin²naa' tsá²
tya'a?

28 Joon 'in tyu² to² tsá² Israel do
gauntyí²in 'ido joon gasii²¹i 'ido:

—'Nu-u, líi²u'u tsá² tya' 'in tsañuu¹
do pe jna'gii¹i líi²na'a tsá² tya' Moisés

29 tsu jna'a ne²oo'o 'e Dios ni-
gafee²¹mo Moisés pe 'in tsañuu¹ do
jo né²e'e xiia fu seein²¹.

30 Joon 'in tsá² ta tiui² do gajin²in:
—'Áa¹i tsa'góo²-tsii 'e foo²¹ 'naa' 'e
jo ñi²ii' xiia' seein²¹ 'ido pe 'ido ni-
gacwo¹o jna unni³ii!

31 Tyú²-u né² jna' 'e jo unjii²i Dios
júu³ tyú² 'e faa^{21a} tsá² røøi²¹ tsa²
tyi¹. Unjii²i Dios jii¹³ júu³ tya' tsá² 'in
un'goo²¹o 'ii joongi jmoo¹o 'ido jii¹³
'e 'iin²¹²in Dios.

32 Jo mo li sá² júu³ 'e galí jnaa^{21a}
jaain²¹ tsañuu¹ 'in tiui² ca la mo gan-
гаа¹³i.

33 Wa' 'in tsañuu¹ no jo gasii¹in Dios
'ii jo 'e lí² jmáa^{1a} jii¹³ coon²¹.

34 Joon 'in tyu² to² tsá² Israel
gajin²in sii²¹i 'in tsá² ta tiui² do:

—'Nu-u, 'in gangaai¹³ coon¹³ tsa²
tyi¹, joongi 'iin²¹²un 'e³e jna'a júu³
tyú².

Joon gatyii¹mo 'in tsá² ta tiui² do
jee²¹² 'ii.

*Lawa jaain²¹ tsá² tiuu²mo 'in jo
jmoo¹o jii¹³ la 'iin²¹²in Dios*

35 Joon galiñii¹ Jesús 'e gatyii¹in tsá²
Israel 'in tsá² ta tiui² jee²¹² 'ii joon mo
jii¹in Jesús 'in tsá² ta tiui² do joon
gajin²in sii²¹i 'ido:

—¿Ti jo¹ líi²u Joon¹on Dios?

36 Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—Sii¹³ jna 'iin²¹² 'i tsu joon jo¹o
líi²na 'ii.

37 Joon gajin² Jesús:

—'In niñii¹mo 'nu 'i. Jna-a 'i 'in sii¹³u
coon¹³on.

38 Joon 'in tsañuu¹ do tsifu gasii²¹i
moojni¹i tyani Jesús joon gajin²in:

—Jo¹o líi²na 'nu, Ña'ñu¹u'.

Joon gaun'goo¹o Jesús.

39 Joon gajin² Jesús:

—Jna goo²¹²oo ni cwoo¹³ juncwii²¹
lo 'e 'ná¹-a li sá² 'ii²¹ 'e li jnaa²¹
'in tiui² joon 'in jnaa²¹ ilitiuu²mo
cwáain¹ tya' júu³ tyú² tya' Dios.

40 Joon 'in líi¹³ tsá² fariseos 'in taai²
do coon¹³ Jesús mo ganúu²un 'e júu³
do joon gaunngii¹i sii²¹i Jesús:

—¿Ti joon tsá² tiuu²mo jna'a jon?

41 Joon gajin² Jesús:

—Wa'a 'naa' 'e tiuu²naa' jo 'e tsa²
røø²¹naa' cwáain¹ tya' tsa² tyi¹. Pe 'e
foo²oo' 'e jnaa²¹oo' joon 'oo²oo' tsa²
tyi¹.

10

Júu³ tya' li náa¹ yá²

1 Faa²¹gi Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' —jin²
Jesús— jilee²¹ 'in jo tsataai² li 'oo²
'yá² li taai² joo'saa²¹ pe tsataai² fu li'
li xiia' uun²¹ 'i.

2 Pe 'in tsa¹² li 'oo² 'yá² do 'ii 'in tsá²
'in ngi¹ to² 'aai¹ joo'saa²¹ do.

3 Joon 'in tsá² 'in ní² 'oo² 'yá² do
inó² 'e 'oo² 'yá² do tya' 'in tsá² 'in
'aai¹ joo'saa²¹ 'e tsa¹² 'ido. Joon 'in
joo'saa²¹ do cwii¹o jmí¹ tya' 'in 'aa¹i
'ii. Joon 'in tsá² 'aa¹i joo'saa²¹ do ñii¹o
'ee sii²¹ 'ido la jaain²¹ la jaain²¹. Joon
'woo¹ ni 'ido fu caluu.

4 Joon mo ngayuui¹³ 'woo¹ ni 'in
joo'saa²¹ do jilee²¹ joon 'in 'aai¹ 'ii
gangí¹i ngóo¹-o nifugi li ningalín²
'in joo'saa²¹ do. Joon 'in joo'saa²¹
do ngalín² caluu tsu cwii¹ 'ido jmí¹
tya'a.

5 Pe jo tsalín² 'in joo'saa²¹ do caluu
'in jo cwii¹in xujoon 'e cwii¹o, tsu
jo cwii¹i jmí¹i tya' 'in tsá² jo cwii¹in
—jin² Jesús.

6 Jesús gatyaa¹ 'e júu³ lo tya' 'e
'e²e tsá² pe 'in tsá² fariseos do jo
ga'øøi²¹-tsi 'e cwoo¹i 'øøi²¹-tsi 'e júu³
do.

Jesús líi¹ 'in 'aa¹i joo'saa²¹ 'in tyú¹

7 Joon gajin² Jesús tún¹ sii²¹i 'in tsá²
do:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': Jiin¹³ jna-a líi¹na 'oo² 'yá² do 'e li tsataai² joo'saa²¹, tsu la taai² joo'saa²¹ tsi 'yá² coon¹³ 'oo² 'yá² do la joon jon 'wii¹³ jna-a lí²-i tsataai² tsá² ñu³fú².

8 Jileei²¹ 'in jalín² jée¹gi la jna 'uun²¹ 'i, la jo unji²in 'in joo'saa²¹ do 'in jo cwii¹in la joon jon jo unji²in 'in tsá² tsataai² ñu³fú² 'in jalín² jée¹gi lagi jna.

9 Jna-a líi¹na 'e 'oo² 'yá² do joon jileei²¹ 'in tsataai² 'wii¹³ jna itiin¹³mo 'ii. Líi¹ lawa joo'saa²¹ 'in tsataai² tsi 'yá² joongi 'woo¹i seen²¹in tyú² sá² 'e dø¹ø.

10 'Pe 'in 'uun²¹ do canii² jó² ja-jmaa¹a 'uun²¹, joongi jajngaa¹³i 'in joo'saa²¹ do joongi tyaa¹ cwii¹³in. Pe jna nigoo²¹²oo 'e cwo²oo juncwii²¹ tya' tsá² joon jna cwó³oo coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e tyú² 'áa¹mo.

11 La 'in tsá² tíi²i tyú² 'aa¹i joo'saa²¹ la joon jon jna tíi²moo tyú² 'aa²na tsá². 'In tsá² 'in tíi²i tyú² 'aa¹i joo'saa²¹ cwo¹o juncwii²¹ tya'a 'wii²¹² tya' joo'saa²¹ 'áa¹i.

12 Pe 'in ní² joo'saa²¹ 'e 'lee¹³mo jo jmoo¹o la joon tsu mo ní²in jó¹ jaain²¹ 'yia¹ lobo joon gatíuu²mo joo'saa²¹ 'aa¹i, gacwiin¹o tsu jo 'né²e 'in joo'saa²¹ do tsu jon' joo'saa²¹ tya'a. Joon 'in 'yia¹ lobo do gasan²mo 'in joo'saa²¹ do joon 'in catyaa² do gaxé¹mo.

13 'In tsañuu¹ do gacwiin¹o tsu jmoo¹o to² 'lee¹³mo jo 'ee cwáain¹ tya'a 'in joo'saa²¹ do.

14-15 'Jna-a líi¹na tsá² 'in tíi²i tyú² 'aa¹i joo'saa²¹. La cwii¹in Ñu³uu jna la joon jon cwii¹moo. La joon jon cwii¹moo tsá² tyia 'in jai² líi²i jna 'in líi¹ lawa joo'saa²¹ tyia. Joon 'ido cwii¹mo jna jon. Joon cwó³oo juncwii²¹ tyia 'wii²¹² tya' 'in joo'saa²¹ do.

16 Joon 'aa²mogii joo'saa²¹ xeei²¹ 'in taa²i tsi 'yá² li xiia 'in jon' taai² tsi 'yá² lo, 'ná¹ nitee²oo jon. Joon ijmaa¹a nuu¹³o júu³ tyia joon jilee²¹mo tsa-

taai² coon²¹ 'yá² tya'a joon jaan²¹mo 'in 'aa¹i 'ii.

17 'Nee¹mo Ñu³uu jna tsu cwó³oo juncwii²¹ tyia 'wii²¹² tya' tsá² joon iñii¹moo tún¹.

18 Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in jnga²i jna pe 'ñia¹oo cwó³oo juncwii²¹ tyia tsu jiin¹³ la joon 'iin²¹²na. 'E tíi²moo cwó³oo joon coon¹³ la joon iñii¹moo tún¹. Tsa 'ii²¹ joon nijmaa¹a Nu³uu —jin² Jesús.

19 Joon mo ganúu²un tsá² Israel 'e júu³ lo joon gacoon²¹gi tún²-un gax-eei¹ yaai.

20 Joon fúui¹ tsá² jee²¹² 'ii do gajin²in:

—¿'Ee li' 'e unji²i' júu³ tya' 'in tsañuu¹ no tsu 'in 'lii³mo 'in yuui² alma tya' 'ino joongi yu caa²¹²mo 'ino?

21 Pe 'inlíi¹³gi gajin²in:

—Wa'a 'yuui² 'in 'lii² alma tya' tsá² jo lí² faa²¹a tsá² la no. Jo lí² cwó¹o espíritu gó² unni² tya' jaain²¹ tsañuu¹ 'in tiui².

'In tyu² to² tsá² Israel untyú²in Jesús

22 Ningóo¹o jiin²¹ cwíi² joon gatí² jmii²¹² 'e unjmuu²¹²i tsá² Israel cwo¹ fee¹ si² fu Jerusalén tíi² la joon nigasi² 'e unjmuu²¹²i tsá² la coon²¹ jiin²¹ ca la mo niga'yee²¹i.

23 Joon sá² coon²¹ ni'nú¹ fee¹ tya' cwo¹ do 'e sii²¹i Salomón joon ni'nú¹ joon ngi¹i Jesús.

24 Joon 'in tsá² seen²¹ Israel do gajmaa¹a coon²¹ líi²¹ ce cu² jiin¹ li siin¹²in Jesús joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—¿Lii ca 'e cwo²o jna'a 'e la né²e'e 'iin 'nu? Wana 'nu Cristo sii¹³ jna' coonti júu³ coon²¹ tsáa¹.

25 Jesús gajin²in:

—Nifuu²¹² jna 'naa' pe 'naa' jo jo¹ líi²naa' jna. Jilaa²¹ 'e jmó³oo to² tyu² Ñu³oo 'e ni'e²e 'naa' 'e Cristo jna.

26 Pe 'naa' jo jo¹ líi²naa' tsu jo líi¹naa' joo'saa²¹ tyia jiin¹³ la li 'e niga-fuu²¹²uu 'naa' la mo jée¹.

27 Tsu joo'saa²¹ tyiia cwii¹o jmi¹ tyiia joongi cwii¹moo joon 'ii-gi jalín²mo coon¹³ jna.

28 Joon jna icwó³oo juncwii²¹ tya' 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo joon jo jmi²¹² 'iin²gi. Joon jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin tyi²in 'ido ja'cwó³oo.

29 Ñu³oo nicwoo¹³i jna joon 'ii-gi 'in feei¹gi la jee²¹² jileei²¹ joon jiin¹³ jaain²¹ jo 'in li² tyi²in 'ido ja'cwoo²¹o.

30 Jna-a coon¹³ Ñu¹u', jaan²¹mo jna'a líi¹na'a.

31 Joon 'in tyu² to² tsá² Israel do son²on cuun²¹² la mo 'e tyuu¹³i Jesús.

32 Joon gajin²in Jesús sii²¹i 'ido:

—'Láa²mo 'e tyú² nigajmaa³aa tyani 'naa' coon¹³ 'ii²¹ tya' Ñu³u u'noo 'e tyú² lo 'e tyuu¹³naa' jna cuun²¹²?

33 Joon gajin²in 'in tsá² tyu² to² Israel do:

—Jo tyuu¹³na'a 'nu cuun²¹² cwáain¹ tya' 'e tyú² nigajmaa¹³a pe cwáain¹ 'e nigafaa¹³a 'laa²¹ tya' Dios coon¹³ júu³ tyi'i. Tsu 'nu-u jaain²¹ tsañuu¹ 'in jmaa¹ 'ña'a Dios.

34 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Ni jí² ley tyi'naa' 'e faa²¹a 'e jin²in Dios: “Naa' líi¹naa' dioses jon.”

35 Né²o' 'e jin² jí² tya' Dios joon jo lí² wa' jo røø²¹²na'. Joon Dios gaunsii²¹i jna' 'in 'ii²¹ júu³ tyú² tya'a, “dioses.”

36 Joon wa gatyii¹in Dios jna joongi sii¹in jna ni cwoo¹³ fu juncwii²¹, xi-iala líi¹naa' 'e foo²oo' 'e nifo³oo júu³ 'laa²¹ mo gafo³oo Joon¹on Dios jna?

37 Joon wa jo jma³aa jilaa²¹ 'e jmoo¹o Ñu³u joon jo 'ná¹ jo¹ líi²naa' jna.

38 Pe wa'a jma³aa, xufiin¹³ jo jo¹ líi²naa' jna, jo¹ cwolín²naa' jilaa²¹ 'e jmó³oo 'e coon¹³ la joon 'e liní²ii' coonti 'e ngi¹i Ñu¹u' coon¹³ jna joongi jna ngi³oo coon¹³ Ñu¹u'.

39 Coongi tún¹-un 'iin²¹²in 'in tyu² to² tsá² Israel do saan¹i pe Jesús galáa²mo 'ña'a.

40 Joon Jesús gangaa¹³i fu li 'ngoo¹³ jmi²¹ sii²¹ Jordán li' li 'yeei²¹ ñi¹. Joon

joon gajaan¹an li mo ta natyín¹in Wó³ nisaa¹i tsá² jmi²¹² ca la jéei¹³.

41 Joon fúu¹mo tsá² 'in gangalín² ngajøøi² Jesús. Joon jin² 'in tsá² do cwáain¹ tya' Jesús:

—'E la ja²mo xufiin¹³ jo gajmaa¹a Wó³ do jiin¹³ coon²¹ li² milagro pe jilaa²¹ 'e gajin²in 'wii²¹² cwáain¹ 'in tsañuu¹ no 'e nilaja²mo.

42 Joon fúu¹ 'áa¹mo tsá² 'in jo¹o galíi²i Jesús li taain¹ do.

11

Mo gajúin¹ Lázaro

1-2 Joon née¹i gaai²¹ la 'oo²¹ ruu²¹i coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Betania, Lázaro coon¹³ María coon¹³ Marta. 'In María do, 'ii 'in nigaxée²i jmi²¹ jmafuu²¹ tí² Jesús joon gauntyuun²¹ tí² Jesús coon¹³ jnatyi²o. La 'ii²¹² joon galitsaa¹³a Lázaro do.

3 Joon gasii¹in 'in gáí¹ ruui²¹ Lázaro do júu³ fu li taain² Jesús, sii²¹i 'ido:

—'Áa¹mo jo¹ tsa¹³a amigo tyi'i Lázaro.

4 Joon mo ganúu²un Jesús 'elo, joon gajin²in:

—Jo ijúun¹in coon¹³ 'e jmoowúu¹ do 'e 'ii³in to² tya' 'e 'e²e tsá² jiin¹³ 'ii²¹ tya' Dios Jmii²¹ joon coon¹³ la joon jon iliñi¹ tsá² 'ii²¹ tya' Joon¹on Dios.

5-6 Joon mo ganúu²un Jesús 'e júu³ lo 'e tsa¹³ Lázaro gajaan¹o tún² jmi²¹²gi fu li taan¹in xufiin¹³ 'áa¹mo 'iin²¹²in Marta coon¹³ ruu²¹i Lázaro.

7 Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² 'in ngi¹i coon¹³on:

—Tsa²¹a' tún¹ fu Judea.

8 Joon gajin² 'in ngi¹i coon¹³on do:

—Tífo² tyi'i, ¿ti coon²¹gi tún¹ 'iin²¹²u'un cwoo¹³o? Jo 'áai¹ mo ngó¹ 'e 'iin²¹²in 'in tsá² do jngaa¹²i 'nu coon¹³ cuun²¹².

9 Jesús do gajin²in:

—Sá² dyatun¹ hora 'e ti 'yiaa²¹. Wa 'e ngi¹ tsá² mo jmi²¹² jo tyuin² tsá² tsu sá²-a 'yiaa²¹ tya' juncwii²¹ lo tya' 'e jnéé²in jøø² tsá².

10 Pe wa ngi¹ tsá² mo canuu²¹, tyui² tsá² tsu jo 'yiaa²¹ jnéé²in.

11 Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—Nicwuu²¹mo amigo tyi' Lázaro. Pe no cun'un ní²ii niunjnaa¹-tsi.

12 Joon gajin²in 'in tsá² ngí¹ coon¹³on do:

—Ña'ñu¹u', wana jiin¹³ 'e nicwuu¹i lí²-i un'láa²mo 'ña'a. Jo 'ná¹gi cwoo¹³o.

13 Pe Jesús gajin²in 'e 'øøi²¹-tsi júu³ tya'a 'e nijún¹mo Lázaro joon ga'øøi²¹-tsi 'in tsá² 'in ngí¹ coon¹³on do 'e faa²¹a Jesús 'e jiin¹³ 'e canii² 'e cwuu¹mo 'ido.

14 Joongi gajin² Jesús la tí²:

—Nijún¹mo Lázaro.

15 Joon jløø¹²moo 'e jo nitiin¹³ taan¹na do tsu coon¹³ la joon 'e tyú²gi tyii' tya' 'e ja²mo lí²naa'. Pe tsaa²¹a' tsajøø²¹²na'.

16 Joon gajin² Tomás, 'in nisii²¹ jon Gemelo, sii²¹i 'in tsá² ngí¹ coon¹³on Jesús catyaa² do:

—Tsaa²¹² jna' jon, joon júun²na' caan²¹mo coon¹³on.

Jesús unjiin¹in tsá²jee²¹² 'lí²

17 Joon mo gatyía¹ Jesús Betania ningó¹o tyún² jmii²¹² jiin¹³ la ni'ái¹ Lázaro.

18 Joon tsu 'wii¹³ náa¹ tyan' Jerusalén Betania, ti tún² kilómetros tsi ca'no³o,

19 joon 'áa¹mo fúui¹ tsá² seein²¹ Israel ningalín² nifee¹³i Marta coon¹³ María cwo¹o 'ido fo'feei¹ cwáain¹ tya' 'e gajúin¹ ruui²¹ 'ido.

20 Joon mo galiñii¹ Marta 'e ngó¹o jmoo²¹ tye²mo Jesús joon cwo'í¹i Marta nijeen²en ni 'ido. Pe María-gi do gajaan¹o inuu.

21 Joon gajin² Marta sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', wa mo'o tyíin¹u'un jo gajúin¹in ruu²¹na do.

22 Pe jna ñí³oo 'e cwo¹o Dios 'nu jilaa²¹ 'e mi³i.

23 Joon gajin² Jesús sii²¹i Marta:

—Injiin¹in ruui²¹ 'nu tún¹.

24 Marta-gi gajin²in:

—Jo¹o, jna ñí³oo 'e injiin¹o mi ti jmii²¹² lí gatséi¹ mo jiin¹in 'lí²¹².

25 Joon gajin²in Jesús sii²¹i 'ido:

—Jna-a jon jmáa³aa 'e jiin¹in tsá² jee²¹² 'lí²¹², jna-a cwo³oo tsá² juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. 'In jo¹ lí²i jna xufin¹³ júun²in, ijiin¹o tún¹.

26 Joon jileei²¹ 'in jiin¹ 'in jo¹ lí²i jna jo júun²in. ¿Ti jo¹ lí²u 'e júu³ lo?

27 Joon gajin² 'in tsamí² do:

—Ña'ñu¹u', jo¹o lí²na 'e 'nu-u Cristo, Joon¹on Dios Jmii²¹ 'in 'ná¹ jó¹o ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Jesús xuui²¹²-tsi mo tyí¹a ni 'aan¹ tya' Lázaro

28 Joon mo ngayuui¹³ gajin² Marta 'e júu³ lo gangaté² ruu²¹i María sii²¹i 'ido 'uun²¹mo:

—Nicwa¹²mo Tifo² tyi' joon gajmaa¹a júu³ tøø²¹ø 'nu.

29 Joon mo ganúu²un María 'e júu² do tsifuu garoon¹on gangóo¹o ngafee¹³i Jesús.

30 Jo ga'í¹in Jesús ti 'i fuu²¹ do pe do-o tyíin¹in lí gafee²¹i Marta 'ii.

31 Joon mo gani²i 'in tsá² Israel 'in taai² cwo¹o fo'feei¹ María 'e garoon¹on 'ido ce tyii² cwo'í¹i 'ido fu caluu joon ngalín² caluu María lí²i 'e tsá¹ 'ido fu ni 'aa¹ do 'e ngatyii¹³i 'ido.

32 Joon mo gatyía¹ María lí siin¹³in Jesús, joon gasi²¹i wojni¹i tyani Jesús joon jin²in:

—Ña'ñu¹u', wa mo'o tyíin¹u'un jo gajúin¹ ruu²¹na do.

33 Joon mo gani² Jesús 'e ci²i María coon¹³ 'in tsá² Israel 'in ningalín² coon¹³ María joon galili²i Jesús fa'í²-i 'ái¹ joongi gangatyin²-tsi.

34 Joon gaunngii¹i:

—¿Xiia lí' ga'áa¹naa'?

Joon 'ido-gi gajin²in:

—Ña'ñu¹u', na¹ du' cwojøø²¹ø.

35 Joon gatyí²i Jesús.

36 Joon gajin² 'in tsá² Israel do:

—Jøø²duu' áa¹mo ni 'iin²¹²in ni 'ido.

37 Pe 'inlîi¹³ jee²¹² 'in tsá² seein²¹ Israel do gajin²in:

—In no-o 'in gacwo¹o unni² 'in tsá² tiui² do, ¿ti jo 'ee nilii¹i jmá¹xu tya' 'e jo júuin² Lázaro no?

Gajin¹in Lázaro

38 Joon Jesús ngatyin²-tsi tún¹, joon gangatyéen¹in ni 'aa¹ do. Joon 'e 'aa¹ do nilí² too²¹ xá² joon ni injni¹ coon¹³ coon²¹ cuun²¹² fee¹.

39 Joon gajin² Jesús:

—Jan² cuun²¹² 'e injni¹ 'oo² no.

Joon Marta, ruui²¹ 'in 'lii²¹² do gajin²in:

—Ña'ñu¹u, wa jo nijmaa²¹a tsu ningóo¹on tyán² jmî²¹² jîin¹³ la júin¹ Lázaro.

40 Pe joon gajin²in Jesús:

—Nifuu²¹²oo 'nu wana jo¹ lí²u imóo³o'xiiala 'e tsafee¹mo Dios.

41 Joon gajan²o cuun²¹² do joon gajóø²ø Jesús fu yu' joon faa²¹a júu³ tyú², jin²in:

—Nu¹³, cwo¹³-oo 'nu maa¹³mo'oo tsu niganúu²o'júu³ tyiia.

42 Jna ñí³oo 'e nuu²¹o'júu³ tyiia coon²¹ tøø²mo. Foo¹³na 'nu 'wii²¹² tya' 'e jøø²ø 'in tsá² no 'e ilitsái¹-tsi 'e 'nu-u gasii¹un jna.

43 Mo ngayuui¹³ jin²in la joon, joon ga'oo¹o tá², tøø²¹ø Lázaro:

—¡Lázaro, júu¹ fu lo!

44 Joon 'in 'lii²¹² do gacwo¹o joon 'in paa²¹ 'mi²i cwo²¹o coon¹³ tii²i joon 'in jni² 'mi²i tsi ní¹i. Joon gajin²in Jesús:

—Sii¹³ cwo²¹o tii²i cwotyee²¹mo.

Sî¹i tsá² røø²¹ saan¹in Jesús

45 Joon fúu¹mo tsá² Israel 'in ningalín² coon¹³ María joon ganí² 'e nigajmaa¹a Jesús jo¹o lí²i.

46 Pe 'inlîi¹³ 'in tsá² do ngalín² ni-jmaa¹³a tsá² fariseos júu³ jilaa²¹ 'e nigani²¹i 'e gajmaa¹a Jesús.

47 Joon 'in tsá² fariseos do joongi coon¹³ 'in tyu² to² untsá² do gauncaain²¹ yaai coon¹³ jileei²¹ tsacøøi¹³ joon gajin²in:

—¿'Ee ijmo²¹o'? 'In tsanuu¹ no 'áa¹mo jmoo¹o li² milagro.

48 Wana tuu²¹²na' 'ino, jilee²¹mo jo¹o ilín² 'ii. Joon 'in tsá² 'oo¹o to² Roma ijalín² 'e jafin²mo cwo¹ fee¹ tyi' joongi ija¹iin²mo jna'.

49 Pe jaain²¹ jee²¹² 'ii do 'in sii²¹ Caifás 'in tyu² to² fii²¹² untsá² jîin²¹ joon gajin²in:

—'Naa' jo ñí²ii' jîin¹³xu,

50 jon'gi li²naa' 'e tyú² tyi-o' 'e júuin² jaan²¹mo tsañuu¹ tya' goo²¹o' lagi 'e 'iin²in la tøøi² li saan²¹an'.

51-52 Pe Caifás do jo gajin²in jîin¹³ 'e 'øøi²¹-tsi 'ña'a, Dios gacwo¹ 'ii 'e ga'øøi²¹-tsi 'e faa²¹a do 'e ijúuin² Jesús 'wii²¹² tya' jileei²¹ 'in seein²¹ Israel. Jon' ijúuin² 'wii²¹² tya' jîin¹³ tsá² 'in seein²¹ Israel pe ijúuin² tya' iuncaain²¹ jileei²¹ jón¹on Dios 'in née¹i li caain²¹ ni cwo¹³ fu juncwii²¹. 'E gacwo¹o Dios 'ii 'e ga'øøi²¹-tsi la do tsu 'wii¹³ tsafeei¹ tyu² to² fii²¹² untsá² 'ii.

53 Ca jmî²¹² joon gasii²i 'in tsá² 'oo¹o to² do seein²¹ Israel xiiala ijngaa¹³i Jesús.

54 Wii¹³ joon jo lí² ngi¹gi Jesús jee²¹² tsá² seein²¹ Israel, joon gacwa¹o fu li' Judea joon gangóo¹o co' coon²¹ cwo¹³ tyuun²¹ fu li sii²¹ Efraín. Joon do-o gajaan¹an coon¹³ 'in ngi¹i coon¹³on.

55 Joon xu 'ná¹gi ti jmî²¹² pascua tya' tsá² Israel. Joon fúu¹mo tsá² 'in née¹i 'e fúu²¹ náa¹ la caain²¹ co' Jerusalén ngalín² fu Jerusalén nu'gi lagi ití² jmî²¹² pascua 'e tsaruuin¹³ yaai joon coon¹³ la joon lityúu¹i.

56 'In tsá² jalín²in Jerusalén ngi¹i 'naa²¹i Jesús joon la 'ii²¹² taai² inuu cwo¹ fee¹ do unngii¹i ruu²¹i:

—Xiiala lí²u, ¿ti ijó¹o li ti jmî²¹² lo 'owa jo jó¹ 'ee?

57 Joon 'in tsá² fariseos coon¹³ 'in tyu² to² untsá² nityu²u to² wana 'in niñí²in xiia' tyíin¹in Jesús joon 'ná¹ cwatyajmaa¹³ 'ido 'ii júu³ tsu joon isaan¹mo 'ido.

12

*Jaain²¹ tsamí² xée²i Jesús jmí²¹
jmafuu²¹*

¹ Jñúú² jmí²¹²gi 'ná¹ ti jmí²¹² pascua gangó¹on Jesús fu Betania li tyín¹ Lázaro 'in gaunjiin¹in Jesús jee²¹² 'lí²¹².

² Joon do-o gatyaa¹ tyú² 'e dø¹²ø tsá² 'e jløø¹³i 'e tyín¹ Jesús jee²¹² 'ii. Marta tyaa¹ 'uunñi² ni mesa la 'í²¹² tyín¹ Lázaro coon¹³ Jesús gø¹²ø.

³ La 'í²¹² joon tyei² María tyiin¹an jmí²¹ jmafuu²¹ 'éin³ ti coon²¹ tsa² litro 'e tyín¹ 'moo³ 'áa¹mo. 'E jmí²¹ jmafuu²¹ 'e sii²¹ nardo do gasóon²on tí² Jesús joon mo ngayuui¹³ joon tsifu gasii²¹i coon¹³ jná² tyí¹i. Joon la caain²¹ tsi inuú garó¹i jma² tyaa¹ 'e jmí²¹ jmafuu²¹ do.

⁴ Joon jaain²¹ 'in tsá² tyaa¹ Jesús 'in sii²¹ Judas Iscariote, jóon¹on Simón, 'in ti li 'nii¹i Jesús gajin²in:

⁵ —'Ee li' jo ga'nii²¹² 'e jmí²¹ jmafuu²¹ do 'e uncoon¹³ tyaa¹ 'in taní²in tsu tyín¹ la ti 'e jnaa¹a tsá² jee²¹² coon²¹ jiin²¹?

⁶ Pe Judas do jo gajin²in wa' 'e jo¹ 'nee¹i tsá² tañii²in, 'e gajin²in la do tsu 'uun²¹ 'ii joongi tsu 'wii¹³ 'e 'ii-o náa¹ cwoo²¹o tu'mi² taa¹³ cuu². Joon 'wo²o 'e cuu² taa¹³ tsi.

⁷ Joon gajin² Jesús sii²¹i Judas do:
—Jo jnii³ nu'u, tsu lawa 'e sóon²i jna mi 'á¹na.

⁸ Coon²¹ tøø²mo seein²¹ tsá² taní²in jee²¹² 'naa' 'e lí² uncóon¹³oon' pe jna jo coon²¹ tøø²i iseen²¹na jee²¹² 'naa'.

*Sí¹i 'in tyú² to² untsá² 'e jngaa¹³mo
Lázaro*

⁹ Joon mo galiñii¹ tsá² Israel 'e tyín¹ Jesús fuu²¹ Betania joon 'áa²mo fúui¹ ngalín² ngajøø²¹²i Jesús, jon' wa' jiin¹³ 'e 'iin²¹²in ní²in Jesús 'e 'iin²¹²in ní²mo jon Lázaro 'in gajmaa¹a Jesús gajin¹in jee²¹² 'lí²¹².

¹⁰ Joon gasí¹i 'in tsá² tyú² to² untsá² do røø²¹ 'e jngaa¹³mo jon Lázaro,

¹¹ tsu 'wii²¹² tyaa¹ 'ido-o fúu¹mo tsá² Israel jo¹o galiñi¹i Jesús joon gatuu²mo 'in untsá² do.

Mo ga'í² Jesús Jerusalén

¹² Fúu¹mo 'áai¹ tsá² 'in gangalín² Jerusalén li ti jmí²¹² pascua. Mo jná² joon mo galiñi¹i 'in tsá² fúui¹ do ityí¹a Jesús 'e fuu²¹ do,

¹³ joon ganga'naa¹a ni moo²¹ joon ga'woo²¹i ngajeen¹in Jesús, joon faa²¹a tá¹, jin²i:

—'In tyú¹mo Dios! 'In cwaa¹³mo 'in gajó² cwáain¹ tyaa¹ Ña'ñu¹u! 'In cwaa¹³mo 'in Røøi¹³ tyaa¹ tsá² Israel!

¹⁴ Joon Jesús gatsee²¹i jaain²¹ bu³ joon gacwó²o 'ido jiin¹³ la lí² 'e faa²¹a ni jí² tyaa¹ Dios:

¹⁵ Jo toon²oon' fo²-'oo' tsá² seein²¹ fuu²¹ li sii²¹ Sion.
Jøø²duu' no-o cwéi¹ Røøi¹³ tyii, tyín¹ jaain²¹ bu³.

¹⁶ La mo 'láa² 'wii²¹² jo 'øøi²¹ tsi 'in tsá² ngi¹i coon¹³ Jesús jilaa²¹ 'e nigalí². Pe mo ngayuui¹³ gangai² Jesús fu ñu¹fú² joongi gati²i tsi 'e jilaa²¹ 'elo 'e toon²¹² ni jí² 'e faa²¹a cwáain¹ tyaa¹ Jesús joon la joon nigajmaa¹a tyaa¹ 'ido.

¹⁷ 'In tsá² 'in nitéen²in coon¹³ Jesús la mo gatø¹²ø Jesús Lázaro 'oo² 'aan¹ joon gaunjiin¹o jee²¹² 'lí²¹², 'in tsá² do 'áa¹mo tyaa¹a júu³ cwáain¹ tyaa¹ jilaa²¹ 'e ganí²i.

¹⁸ Tsu 'wii¹³ 'e júu³ gatyaa¹a 'ido joon ga'woo²¹i 'in tsá² fúui¹ do ngajéen²in Jesús.

¹⁹ Joon 'in tsá² fariseos sí¹i la jee²¹² yaai:

—Jøø²oo', jo jmé¹i tyi' jilaa²¹ 'elo. Ní²duu', jilee²¹mo tsá² ngalín² coon¹³ 'ii.

*Inlí¹³ tsá² faa²¹a jmí¹ griego
'naa¹i Jesús*

²⁰ Jee²¹² 'in tsá² ngalín² fu li gati² jmí²¹² Jerusalén seein²¹ 'inlí¹³ 'in nifaa²¹a jmí¹ griego. 'E nijalín² 'e un'goo²¹o Dios.

²¹ 'In tsá² faa²¹a jmí¹ griego do gangatyéen¹in co' li siin¹²in Felipe 'in

seein²¹ coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Betsaida náa¹ cwoo¹³ 'wó² tya' Galilea. 'In tsá² griego do gam¹¹; tyani Lii²¹² do sii²¹; 'ido:

—Tsañ¹, 'iin²¹²na'a nee²¹²na'a Jesús.

22 'In Lii²¹² do ngajmaa¹³a júu³ Andrés joon mo ngayuui¹³ joon ngalín² mo je wáai² do ngatyaa¹a júu³ coon¹³ Jesús.

23 Joon gajin²in Jesús:

—'E gatyí¹a gatí²-i 'ii²¹ 'e untyú²i Dios jna, 'in Ruui²¹ Tsá², mi júun²na.

24 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', wa ca mi² trigo 'e jo jni²i tsá² ni 'wó² joon wa jo júun²mo, joon la mo li²¹² ca mi²i. Pe wa najúin¹ 'e ca mi² do joon 'e iyii¹a 'láai²gi.

25 Jileei²¹ 'in un'øøi¹ juncwii²¹ tya'a icaa²mo juncwii²¹ tya'a pe 'in jo tsáai¹-tsi juncwii²¹ tya'a 'e ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo iun'øø¹i juncwii²¹ tya' 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo.

26 Wana 'in 'iin²¹²in jmá¹a to² ty³uu 'ná²a 'e jo tiui² jna. Joon doñixiia¹ siin¹³na joon jon siin¹²in 'in jmoo¹o to² ty³uu. Joon iuntyú¹mo Ñ³uu 'ii.

Jesús jmoo¹o júu³ 'e ti li júuin²

27 'No no 'áai¹ ni¹-tsii tya' 'e tsang¹¹na —jin²in Jesús—. ¿'Ee ifo³oo? ¿Ti li² fo³oo: “Ñ³uu, un'øøi¹ jna wa'a jo cwotyáng¹²na jilaa²¹ 'e itsang¹²na?” Pe jo lí² fo³oo la joon tsu 'ii²¹ joon 'yuu²na. Ifo³oo:

28 “Ñ³uu, 'ii²i 'wo²o coon¹³ 'e la joon un'goo²¹o tsá² 'nu” —jin² Jesús sii²¹; Jmii²¹ tyín¹ ñ³ufú².

Joon ganuu¹un coon²¹ júu³ jó¹ fu n³ufú² 'e nijin²in:

—Ni²e²moo 'ñii¹a joongi i'é¹³moo 'ñii¹a tún¹ tya' 'e un'goo²¹o tsá² jna.

29 'Inlí¹³ 'in tsá² téen²in do jin²i:

—Cwaain² 'ná³ 'in niga'óon²on do.

'In lí¹³gi gajin²in:

—Jaain²¹ ángel gafee²¹i Jesús.

30 Joon gajin² Jesús sii²¹; 'in tsá² do:

—Jon' gafaa²¹a 'e júu³ lo 'wii²¹² tyi-ajna, 'e gafaa²¹a 'wii²¹² tyi'naa'oo'.

31 Pe 'e la no-o gatí³ 'e jmá¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon la no i'wó¹mo Dios 'in ty³ to² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

32 Joon mi sá¹i tsá² jna tsaá' 'mó² joon ityiin²¹an jna jileei²¹ tsá² —jin² Jesús.

33 Joon coon¹³ la joon gajmaa¹a 'e i'øøi²¹-tsi tsá² xiiala mi júun²in.

34 Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—Ninú³oo'o li faa²¹a jí² tya' ley tyii¹ 'e Cristo seein²¹ coon²¹ tøø²mo. ¿Xiiala li 'e foo²¹o 'e 'ná¹-a sá¹i tsá² tsaá' 'mó² 'in Ruui²¹ Tsá² no? ¿'in 'in Ruui²¹ Tsá² no?

35 Joon gajin² Jesús sii²¹; 'in tsá² do:

—Joon jee²¹² 'naa' coo²¹gi jí² pe coon²¹ catá²-a. Ngii²¹ la 'ii²¹² 'e jné²mogii¹ coon¹³ 'e jí² lo tsu joon jó¹ lin²¹ li ngii²¹, tsu 'in ngi¹i li nuu²¹ jo ñii¹i xiiafu tsáa¹a.

36 Jo¹ cwollín²naa' 'e jí² lo la 'ii²¹² 'e 'oo²gi¹ tsu coon¹³ la joon ilín²naa' tsá² tya' 'e jí² lo.

Joon mo ngayuui¹³ gajin²in 'e júu³ lo, ganga²mo Jesús, ganga'mée¹³mo 'ña'a tya' 'in tsá² do.

'Inlí¹³ tsá² Israel jo jo¹ lí²i Jesús

37 Jesús gajmaa¹a 'láa²mo li² milagro 'e nijøø² 'in tsá² do pe jo jo¹ lí²mogi,

38 tsu 'ná¹gi 'e litiin¹³ jiin¹³ la li 'e nigataan¹an ni jí² 'in tsá² 'in gacwo¹o júu³ tyú² ca la jéei¹ 'in sii²¹ Isaías: Ña'ñu¹u', ¿'iin 'in jo¹ nilí¹² júu³ tyú² tyi'?

¿'In niga'e² Ña'ñu¹u' 'ii²¹ tya'a?

39 Tsu 'wii¹³ joon jo lí² jo¹ lí²i 'in tsá² do. Joon gataan¹an Isaías ni jí² tya'a:

40 Dios 'e gajmaa¹a tiui² 'ido joongi gajmaa¹a 'e 'waa²¹ alma tya' 'ido,

tsu joon jo cwolijøø² 'ido coon¹³ unní¹i joongi jo cwo'øøi²¹-tsi coon¹³ alma tya'a, joongi jo cwojalín² fu li siin¹³na wa 'e un'láa²na.

41 Isaías gajin²in 'e júu³ lo tsu 'e gaci¹o 'e tyú² tya' Jesús. Joongi 'e tya¹ 'ido júu³ 'wii²¹² tya'a.

42 Fúu¹mo 'in tsá² Israel jo¹o líi²i Jesús pe jo faa²¹a la joon jee²¹² tsá² tsu 'wii¹³ 'gøø²¹mo tsá² fariseos. Cagi tsacøøi¹³ seein²¹ Israel jo¹o líi²i Jesús. Li 'goo²¹o wa gatyii¹in tsá² 'ii fu caluu cwo¹.

43 'In tsá² do 'iin²¹²in 'e seein²¹ tyú²gi coon¹³ tsá² lagi wa 'e iseein²¹ 'ido tyú² coon¹³ Dios.

Júu³ tya' Jesús faa²¹a ijmaa¹a 'ii²¹ tya' tsá²

44 Joon Jesús gafaa²¹a tá², jin²in:

—'In jo¹ líi²i jna jon' jii¹³ jna jo¹ líi²i, jo¹o jon líi²i Ñu¹u 'in gasii¹in jna.

45 'In ní²in jna ní²mo jon 'in gasii¹in jna.

46 Gagoo²¹²oo ni cwoo¹³ juncwii²¹ lawa coon²¹ jí² coo²¹ joon jileei²¹ 'in jai² líi²i jna jo ján¹ li 'íi¹i nuu²¹.

47 Wana seein²¹ 'in líi¹³ nuu¹un júu³ tyiia, joon jogi unjí²i, jon' jna jmá³a 'ii²¹ tya'a tsee¹³i li 'líi¹³, tsu jo gagoo²¹²oo 'e jmá³aa 'ii²¹ tya' tsá² 'e tsalín² li 'líi¹³ 'in taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Pe gagoo²¹²oo 'e jmá³aa 'e tiin¹³mo tsá².

48 'In jo tsáa¹-tsi jna joongi jo unjí²i júu³ tyiia ni'oo¹o coon²¹ 'e 'lei² 'ii li 'líi¹³. 'E júu³ nifo³oo 'e joon 'e 'lei² 'ii li 'líi¹³ jmí²¹² mi 'iin² juncwii²¹.

49 Tsu jo fo³oo 'e 'øøi²¹-tsii 'ñii¹a, Ñu¹u, 'in gasii¹in jna-a, 'ii gacwo¹o jna jilaa²¹ 'e 'ná¹ fuu²¹²uu tsá² joongi 'e 'ná¹ 'e³ee tsá².

50 Joon ñi³oo jilaa²¹ to² tyu² Ñu¹³uu cwo¹o tsá² juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøøi². La joon 'e fo³oo lo fo²oo jii¹³ la to² tyu² Ñu¹u jna.

13

Jesús run²un tíi² tsá² tya'a

1 'Yiia¹³ cwoun¹lól¹ pascua galiñii¹i Jesús 'e gatí²-i 'ii²¹ 'e itiu² tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹, joon itse²mo fu li tyiin¹ Jmii²¹i. 'Áa¹mo gali'in²¹²in tsá² tya'a 'in taain²¹² ni cwoo¹³ fu juncwii²¹. Joon la no i'é¹mo 'ña'a jii¹³ la ti 'e gali'in²¹²in tsá².

2-4 'In 'líi¹³mo ni'í³i alma tya' Judas Iscariote, jóon¹on Simón. Joon Judas do 'i-tsí 'nii¹i Jesús. Pe Jesús niñii¹o 'e gajó²o li tyiin¹³in Dios Jmii²¹ joongi joon itsee¹³i tún¹. Joongi niñii¹o 'e Jmii²¹ do-o nigacwo¹ 'ii to² 'e tyu²o to² jileei²¹. Tsu 'wii¹³ joon la 'íi²¹² 'e tyiin¹³in gøø²¹ 'i¹ canuu²¹ coon¹³ tsá² tya'a joon gajmaa¹a siin¹²i li si² mesa joon gatyii¹o 'mi² cwaa²¹ 'e tyi²i. Joon ga'aa²¹i coon²¹ 'mi² toalla ñuu²¹i.

5 Joon gatyii²¹a jmí²¹ tsi coon²¹ 'ú¹ ñi³. Joon ga'láa² 'wii²¹² run²un tíi² tsá² tya'a, joon gauntyuu²¹o coon¹³ 'mi² toalla 'e in'aa¹³ 'ñuu²¹i.

6 Joon mo gatí² irun²un tíi² Simón Pedro, joon gajin²in 'ido:

—Ña'ñu¹u, ¿ti 'nu iruun¹³un tíi³ jna?

7 Joon gañii¹i Jesús:

—Jo 'øøi²¹-o'o la no 'e jmóo³oo pe ciin²¹u i'øø²¹mo-'o'o.

8 Pe Tú³ dogi gajin²in:

—Jo jmí²¹² ruun¹³un tíi³ jna.

Joon gajin²in Jesús:

—Wa jo ruun¹³uun tíi¹³i jo lí² liin²u tsá² tyiia.

9 Joon gajin² Simón Pedro:

—Wana 'e la joon, Ña'ñu¹u, jon' jii¹³ tíi³ ruun¹³un, ruun¹³o'o cwóo³oo joongi mootyí³ii.

10 Pe gajin²in Jesús sii²¹i Tú³ do:

—'In ningayuui¹³ galo¹o jo li 'ná¹ idyii¹i tya'a jii¹³ tíi²o 'ná¹ idyii¹i tsu nilo¹o. Joon nilaa¹naa' xufiin¹³ jo jilee²¹naa'.

11 Tsu niñii¹o Jesús 'iin in'ní¹i 'ii 'wii¹³ joon jin²in: “Jo mo laa¹naa' jilee²¹naa'.”

12 Joon mo ngayuui¹³ garun²un tíi² 'ido jileei²¹ joon gaci¹o siin¹³in 'mi² cwaa²¹ do tún¹, joon gacwó²o tún¹ li si² mesa. Joon gajin²in sii²¹i tsá² tya'a do:

—¿Ti 'øøi²¹-oo' 'e nijmá³aa?

13 'Naa' fuu²uu' jna: “Tífo² tyi'.” Joongi gasii²ii' jna: “Ña'ñu¹u.” Joon 'e tíi²¹moo' fuu²uu' jna la joon tsu 'ii jna.

14 Joon wana jna garuun¹³uun tii¹³ii' joon lii¹moo Tifo² tyii' joongi Ña'ñuu²uu', la joon jon 'naa' 'ná¹ jon rúun¹³uun' tii²ruu²¹naa'.

15 Jna-a ni'e²ee 'naa' xiiala 'e jmaa²aa' jiin¹³ la li 'e nigajmá¹ jna.

16 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ce jiin¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ jo fee¹i la feei¹ ñifii²¹²i. Ce jiin¹³ jaain²¹ 'in sii¹i tsá²wa 'e feei¹gi lagi 'in sii¹in 'ii.

17 Joon wana 'øøi²¹-oo' 'elo, jløø¹³moo' wa' jmoo²oo'.

18 'Pe jo fo²oo 'wii²¹² tyii' jilee²¹naa'. Jna niñi²oo 'iin 'in nityi¹³na. 'Ná¹-a untiin¹³ la li 'e faa²¹a ni jí²tyaa¹³ júu³ tyú² tya' Dios 'e jin²: "Jaain²¹ 'in gø¹ coon¹³ jna nijmaa¹ 'e gó² tyiajna."

19 Jmoo¹³oon 'naa' júu³ jéei¹ tsu joon mi lí² 'e ja²mo líi²naa' 'e jna-a Cristo jiin¹³ la li 'e nifuu²¹²uu 'naa'.

20 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jileei²¹ 'in 'ii²¹i 'in gasii²na, 'ii²¹mo jon jna. Joon jileei²¹ 'in 'ii²¹i jna 'ii²¹mo jon 'in gasii¹in jna.

Jesús tyaa¹a júu³ 'e Judas 'in 'nii¹ 'ii

21 Joon mo ngayuui¹³ gajin²in Jesús 'elo joon galityin²-tsi 'áa¹mo alma tya'a joon gajin²in:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jaain²¹² jee²¹² 'naa' 'iní¹mo jna.

22 Joon 'in tsá² tya'a do ga'láa² 'wii²¹² jøø²i ruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹ jo ñii¹i naai¹ 'in jin²in Jesús.

23 Jaain²¹ jee²¹² tsá² tya'a do 'in 'nee¹i Jesús 'áai¹ tyiin¹in gø¹²ø caai¹ li tyiin¹ Jesús.

24 Joon Simón Pedro do gajmaa¹ a li² tya'a wa'a cwounngii¹ 'iin 'in 'í¹i Jesús 'e faa²¹a la do.

25 Joon 'in tsá² do 'in 'nee¹i Jesús joon ganityéen¹in tyan'gi joon jin²in:

—Ña'ñuu¹u', ¿'lin 'in 'ee¹u'u?

26 Joon gajin²i Jesús:

—'Oo¹³duu coon²¹ 'no¹³ 'iñi¹ tsi 'uunñi², joon 'in cwo¹³oo do, 'ii do.

Joon mo ngayuui¹³ gajin²in la joon, joon ga'oo²¹o 'no' 'iñi¹ do tsi 'uunñi² joon gacwo¹o Judas Iscariote, jóon¹on Simón.

27 Joon tsifuu mo gatii²i Judas 'e 'iñi¹ do joon ga'í²i 'in 'liii¹³ alma tya'a. Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—'E 'nogi jmaa²¹a, jmaa²¹a jmoonoo.

28 Pe jiin¹³ jaain²¹ 'in nee¹i gø¹²ø ni mesa do jo mo 'øø²¹mogi-tsi 'e 'wii²¹² 'e gajin²in 'ido la do.

29 Joon tsu 'wii¹³ Judas do 'e 'in 'mo³o tu'mi² taa¹³ cuu², 'inliii¹³ ga'í¹-tsi 'e Jesús sii²¹i 'ido 'e tsalá¹a 'e 'ná² tya' mi ti jmii²¹² sixu 'e cwo¹xu tsá² tanii² cuu².

30 Joon mo ngayuui¹³ gøø¹²¹ø Judas 'e 'no¹³ 'iñi¹ do joon gacwo¹ii¹o tsifu tsu canuu²¹.

Jesús tyu² to² 'e 'ná¹ 'nee¹mo tsaruu²¹i

31 Mo ngayuui¹³ cwo¹ii¹ Judas, joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—La no iní²i tsá² 'e 'ya²gi tya' 'in Ruui²¹ Tsá². Joon 'wii¹³o iní²i tsá² 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹.

32 Joon wana 'in Ruui²¹ Tsá² do 'é²e 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹, joon Dios Jmii²¹ i'é²o jon 'e 'ya²gi tya' Joon¹on. Joon la jmoonoo ijmaa¹a.

33 Tsaru¹u', jo taain²¹²gii coon¹³ 'naa' 'wóo². 'Naa' 'inaa¹³moo' jna, pe la li 'e gafuu²¹²uu 'in tsá² Israel do la joon fuu²¹²uu 'naa': Jo lí² cwolín²naa' fu li nii¹³ jna.

34 Icwo¹³oo 'naa' 'e júu³ 'múui² lo 'e jmaa²aa': 'e un'nee¹naa' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. La 'nee¹na 'naa' la joon jon 'ná¹ 'e 'nee¹naa' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'.

35 Si na 'nee¹mo ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jilee²¹mo tsá² seein²¹ ni cwo¹³ juncwii²¹ ilili³o 'e 'naa'oo' líi¹naa' tsá² tyia.

Jesús jmoo¹o júu³ 'e Pedro jo róø¹i cwii¹in Jesús

36 Joon Simón Pedro gaunngii¹i sii²¹i Jesús:

—¿Xiiafu cwo²u, Ña'ñuu¹u'?

Joon gajin² Jesús:

—Fu li nii¹³ jna jo lí² cwo²u la no coon¹³ jna pe ciiin²¹gi ñii¹³u'un.

37 Joon gajin² T^á3:

—Ña'ñu¹u', ¿'Ee li' jo lí² tsaa²¹a' caain²¹? La no nináa¹ tyú² tyiia 'e júun²na 'wii²¹² tyi'i.

38 Joon gajin² Jesús:

—¿Ti jo¹ nináa¹ tyú² tyi'i 'e júun²mo'o 'wii²¹² tyiia? 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'nu, pe joon 'e ifo²'o 'ni¹ naa¹³ 'e jo cwii¹u jna la nu'gi i'ó¹o tuitsáa².

14

Jesús lí¹i fu¹ 'e ngoo¹³ fu li tyín¹ Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹

1 Faa²¹gi Jesús:

—Jo cwotaan²¹²naa' cu²-'oo'. Jo jmaa²aa' cuu¹³-'oo' coon¹³ Dios jon'gi cuu¹³-'oo' coon¹³ jna jon.

2 Fu li tyín¹ Nu³uu joo²¹ 'áa¹mo li cwá²a tsá². Wa jo la joon lí² ni-fuu²¹²oo 'naa'. Joon inii¹³na nityí³aa tyú² coon²¹ li ní³ii'.

3 Nii¹³na nityí³aa tyú² joon mi yuui¹³ joon yí³oo tún¹, yatee²ee 'naa', tsaa²¹a' coon¹³ jna. Joon coon¹³ la joon ili'yii²¹a' coon¹³ jna li tyín¹³na.

4 Ñi³ii' 'naa' fu li nii¹³na joongi niñii²oo' fu¹ li' li nii¹³na.

5 Joon gajin² Tomás sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', jo ne² jna'a xii¹ fu cwoo²'o, ¿xiiala 'e la ne²e'e fu¹ li' li cwoo²u?

6 Joon gajin² Jesús:

—Jiin¹³ jna-a 'e fu¹ do, joongi jiin¹³ jna-a 'e júu³ jai², joongi jiin¹³ jna-a cwó³oo juncwii²¹ tya' tsá². Jiin¹³ 'wii¹³ jna-a 'e lí² tyaliin¹in tsá² li tyín¹ Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹.

7 Joon wana galicwii¹moo' jna joon ilicwii¹moo' joon Ñu³uu. Ca lano joongi li ngóo¹gi cwii¹moo' Ñu³uu joon nijó²moo'.

8 Joon gajin² Felipe sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', cwoo¹³du' jna'a 'e nee²¹²na'a Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹, coon¹³ la joon lín²mo tyii'i.

9 Joon Jesús-gi gañii¹:

—Ningóo¹ 'áai¹ 'e taan²na jee²¹² 'naa' Felipe, ¿ti joon jo mo cwii¹mogi'i

jna? Tsu 'in ní² jna ní²mo jon Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹, ¿'ee li' 'e mi²i 'e 'ee¹³na 'naa' Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹?

10 ¿Ti jo jo¹ lí²u 'e ngii¹i Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ coon¹³ jna joongi jna ngii³oo coon¹³ 'ii? Jilaa²¹ 'e fo²oo jo fo²oo 'e 'i¹-tsii 'ñii'a. Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ 'in ngii¹i coon¹³ jna, 'ii-o 'in jmoo¹o 'e to² tya'a lo.

11 Jo¹ cwolín²naa' jna 'e fuu²¹²uu 'naa' 'e jna-a ngii²ii coon¹³ Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ joongi 'ii ngii¹o jon coon¹³ jna. Joon wa jo jo¹ lí²naa' jna 'wii²¹² júu³ tyiia jo¹o cwolín²naa' jna 'wii²¹² tya' jilaa²¹ to² 'e jmóo³oo.

12 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in jo¹ lí²i jna ijmá¹o jon la jmóo³oo joongi ijmáa¹a 'e fee¹gi lag¹ jna tsu nii¹³moo fu li tyín¹ Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹.

13 Joon jilaa²¹ 'e mí² 'naa' coon¹³ 'e la sii²¹ jna, jna ijmáa³oo tyii' tsu coon¹³ la joon 'í¹i Joon¹on Dios 'ña'a jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Jmii²¹.

14 Jna-a ijmáa³aa doñi'ee 'e mí² 'naa' coon¹³ 'e la sii²¹ jna.

Jesús cwoo¹o júu³ tya'a isú¹in 'in Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹

15 'Sino 'naa' 'nee¹moo' jna ijmaa²aa' to² tyu³uu.

16 Joon imii³ii tyani Ña'ñu¹u' Dios 'e sí¹in jaain²¹gi 'in cwo¹ 'naa' fo'fee¹in sii²¹ Espíritu tya' 'e jai². Joon 'ii ingi¹ coon¹³ 'naa' coon²¹ tøø¹.

17 'In tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹, 'in jo cwii¹in Dios, jo lí² 'ii²¹in tsu jo lí² jóø³i jog¹ lí² licwii¹in. Pe 'naa' nicwii¹moo' tsu ngii¹o coon¹³ 'naa' joongi i'ii²¹mo alma tyii' joon 'e 'yuu²i coon²¹ tøø²mo.

18 Jo tuu²na 'naa' lawa xuui²¹² 'nii², tsu yí³oo itaan²¹²na coon¹³ 'naa'.

19 Ciiin²¹giXu tsá² taan²¹²in ni cwoo¹³ juncwii²¹ jo ní²gi jna pe 'naa' máa¹moo' jna. Joon tsu 'wii¹³ ijiin¹i jna 'wii¹³ joon ijiin¹ 'naa' jon.

20 Joon mi ti jmii²¹² joon, joon iliñi³ 'naa' 'e 'yuu²na alma tya' Ñu³oo joon

'naa'gii' taa²naa' alma tyiajna-a joon jna-gi 'yuu²na alma tyi'naa'oo'.

21 Jileei²¹ 'in ñi¹i joongi 'in ijmáa¹a to² tyu²uu 'in 'íi¹i yaai 'e ja²mo 'nee¹i jna. Joongi Ñu³uu ili'nee¹mo jon 'ii, joon jna 'nee¹moo jon. Joon 'íi¹moo jon 'ñii'a 'ii —jin² Jesús.

22 Joon Judas (jon' Iscariote 'ii) gajin²in sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', ¿'ee li' i'íi¹i 'wo'o jna'a pe jo 'íi¹i 'wo'o tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹?

23 Joon gajin² Jesús:

—'In 'nee¹i jna unjí²o 'e fo²oo joon ili'nee¹mo Ñu³uu 'ii. Joongi Ñu³uu ijá²oo'o coon¹³on 'e toon²¹²o'on alma tya'a.

24 Joon 'in jo 'nee¹i jna jo unjí²i 'e fo²oo. 'E júu³ tyú² 'e nuu²¹ 'naa' jon' 'e tyiajna, 'e tya' Ñu¹o' in gasii¹in jna.

25 'Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo la 'íi²¹² 'e taan¹na coon¹³ 'naa'.

26 Pe Ña'ñu¹u' Dios isí¹in 'in Espíritu Tyú² tya'a coon¹³ 'e la sii²¹ jna 'e cwo³oo 'naa' fo'feei¹. Joon 'in Espíritu do i'e² 'naa' jilaa²¹ joongi 'e un-tii¹³-oo' jilaa²¹ 'e nifuu²¹²uu 'naa'.

27 'Coon²¹ 'e tyú² cwóo³oo 'naa' 'e tyú² sí'íi¹-oo' la tyú² 'íi¹-tsii. Joon jo li la li 'e tyú² 'in 'íi¹-tsi tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Jo cu²-oo' jogi jmaa²aa' 'goo²¹oo'.

28 Ninúu²oo' 'e nifo²oo 'e nii¹³moo joongi 'e yíia³oo 'e taan²¹²na coon¹³ 'naa' tún¹. Joon wana jo¹ 'nee¹naa' jna ilijløø¹³moo' mi liñi²'ii' 'e nii¹³na li tyíiin¹ Ñu¹u', tsu 'in feei¹gi 'i lagi jna.

29 Fuu²¹²uu 'naa' 'elo jéei¹gi tsu mi lí² joon jo¹ ilín²naa'.

30 'Jo fú³gii 'láai² 'áai¹ 'naa' tsu nijó¹-o 'in tyu² to² ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo. Joon xufiin¹³ jo to² cwooi¹ tyu² jna

31 la joon 'ná¹ lí² tsu coon¹³ la joon iliñi² tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'e 'nee¹mo Ñu¹u' joongi jmóo³oo jilaa²¹ to² tyu²u. Téen²naa' jmaa²aa'. Moo²¹na.

15

Cwáain¹ tya' wuunjøø¹³

1 'E²gi Jesús tsá² tya'a jin²in:

—Coon²¹ wuunjøø¹³ lí² 'mó² 'ñá¹² coon¹³ jilaa¹³ cwáa¹ tya'a. Joon seen²¹mo jaain²¹ 'in un'øøi¹¹ sa³ do. Joon jna-a líi²na lawa 'mó² 'ña¹² wuunjøø¹³ joon 'naa' 'in jai² líi²i jna líi¹naa' lawa cwáa¹ do. Joon 'e tyú² seen²¹ 'in jai² líi²i Dios li la li 'oofuu²¹ 'in 'íi¹³ tya'a. Joon Ñu³uu líi¹i lawa 'in un'øøi¹¹ sa³ do.

2 Joon 'in un'øøi¹¹ wuunjøø¹³ tyu¹o jilaa²¹ cwáa¹ 'e jo cwoo¹o 'oofuu²¹ pe jí²i to² tya' jilaa²¹ cwáa¹ 'e cwoo¹o 'oofuu²¹ 'e joon cwoo¹o 'láai²gi. La joon jmoo¹o Ñu³uu, tyuu¹³i jileei²¹ 'in jo 'in 'íi¹³ 'oofuu²¹ tya'a. Pe jileei²¹ 'in 'in 'íi¹³ 'oofuu²¹ tya'a untyúu¹i Dios 'ii wa'a sí'íi¹³ 'láai²gi 'oofuu²¹.

3 Coon¹³ júu³ tyíia 'e ga'e²ee 'naa' nigalityúu¹moo'.

4 Joon la siseen¹³ cwáa¹ wuunjøø¹³ 'mó² 'ña¹², la joon jon 'naa' 'ná¹ seen²¹naa' 'in caan²¹naa' coon¹³ jna la 'in caan²¹na coon¹³ 'naa'. Coon²¹ cwáa¹ wuunjøø¹³ jo lí² cwoo¹o 'oofuu²¹ tya'a wa jo siseen¹³ 'mó² 'ña¹² tya'a, la joon jon 'naa' jo lí² cwoo²oo' 'oofuu²¹ tyii' wa jo seen²¹naa' 'in caan²¹naa' coon¹³ jna.

5 'Jna-a líi¹na 'mó² 'ña¹² do joon 'naa' líi¹naa' cwáa¹ do. Joon jileei²¹ 'in ngí¹ sicaaain²¹ coon¹³ jna joongi jna sican²¹na coon¹³ 'ido, 'láai² 'oofuu²¹ 'in 'íi¹³ tya'a. Tsu 'naa' jo lí² jmaa²aa' jiiin¹³xu wa'a jo uncoon¹³ jna 'naa'.

6 Joon jilee²¹ 'in jo jón² sicaain²¹ coon¹³ jna líi¹i la li coon²¹ cwáa¹ wuunjøø¹³ 'e gapi² joon galityuun²¹ joon tsuu¹³u tsá² joon dya² tsá² ni jí² 'e jún¹.

7 'Joon wana ján²naa' sicaan²¹naa' coon¹³ jna joon jo tuu²uu júu³ tyíia lí²-i m'íi² doñi'ee 'iin²¹²naa' joon cwo³-oo 'naa'.

8 Mo sí'íi¹³ 'láai² 'oofuu²¹ tyii' un'goo²¹o tsá² Ñu³uu joon coon¹³ la

joon 'ii¹ 'naa' yaanaa' 'e líin²naa' tsá² tyiia.

9 'Nee¹moo 'naa' la 'nee¹i Ñu¹' jna, ngí¹³hí', jmoo²oo' ce jilaa²¹ 'e 'iin²¹²na.

10 Wa'a jmaa²aa' jilaa²¹ to² tyu³uu ngí¹³hí', jmoo²oo' 'e li'nee¹moo 'naa'. Tsu jmóo³oo jilaa²¹ to² tyu² Ñu³uu joon ngí³hí, jmóo³oo 'e li'neemo jna.

11 'Fuu²¹²uu 'naa' la joon 'e lí² jmaa²aa' jløø¹³naa' coon¹³ jna joon jo 'ná¹ 'e jløø¹³naa'.

12 Joon 'e to² tyu³uu li la li 'elo: 'nee¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiin¹³ la 'nee¹moo 'naa'.

13 Joon 'ii¹i tsá² 'ña'a 'e 'nee¹i 'in seein²¹ tyú² coon¹³ mi júun²in 'wii²¹² tya'o. Jo sá² 'e fee¹gi lijmaa¹a.

14 Joon 'naa' líi¹naa' tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ jna wa jmoo²oo' jilaa²¹ to² tyu²uu.

15 Jo mo gafuu²¹²uu 'naa' lawa tsa'leei¹³ tyiia pe gafuu²¹²uu 'naa' lawa tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ jna, tsu 'in tsa'leei¹³ jo ñii¹i 'e jmoo¹o fii²¹²i. Pe gafuu²¹²uu 'naa' tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ jna tsu ni'e²ee 'naa' jilaa²¹ 'e gasii²¹i Ñu³uu jna.

16 Jo gatyii¹³naa' jna pe jna-gi gatyí²na 'naa' 'e jmaa²aa' to² tya' Dios joon 'láa²mo 'oofuu²¹ ilisá² tyii'. Joon 'iin²¹²na 'e wóo² taa²¹ 'e 'oofuu²¹ tyii' do. 'E la joon icwó¹ Ñu¹' jilaa²¹ 'e mí¹i tsá² coon¹³ la sii²¹ jna.

17 Joon 'e lo-o to² tyu³uu: 'nee¹moo' la jaain²¹ la jaan²¹naa'.

'Ee¹mo 'in tsá² 'in tí²-tsi jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ Jesús

18 Faa²¹gi Jesús:

—Wa 'ee¹mo 'in tsá² 'in tí²-tsi jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ 'naa', cwoliñí²ii' 'e gali'ee²mo 'ido jna nifu.

19 Joon wa'a 'iin²¹²naa' jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ ili'nee¹mo 'naa' jileei²¹ tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ la 'nee¹mo 'in tsá² tya'a catyaaí². Pe jna-a ga'woo²¹moo 'naa' jee²¹² 'in tsá² do 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ tsu 'wii¹³ joon

'ee¹mo 'in tsá² do 'naa' tsu jo líi¹naa' tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹.

20 Untii¹³-oo' 'e júu³ gafuu²¹²uu 'naa': "Jo fee¹gi jiin¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ lagi fii²¹²i." Wana ga'øø¹ 'in tsá² do jna, la joon jon in'øøi²¹² 'naa' jon. Joon wana gajmaa¹a nuu¹³un tsá² júu³ tyiia la joon jon ijmá¹a nuu¹³un júu³ tyii'.

21 Joon tsu 'wii¹³ jo cwii¹in 'in tsá² do 'in gasii¹in jna ijmá¹a jilaa²¹ 'elo tyi'naa' tsu líi¹naa' tsá² tyiia.

22 'Joon wa mo'o jo gagoo²¹²oo fuu²¹²uu 'in tsá² do jo 'ee tsa² sá² tya'a. Pe gagoo²¹²oo joon nano jo tíi²igi 'noo¹o tsa².

23 Joon jileei²¹ 'in 'ee¹i jna 'ee¹mo jon Ñu³uu.

24 Joon wa mo'o jo gajmaa³aa jee²¹² 'ido to² 'e jo gajmaa¹a jiin¹³ jaain²¹ jo 'ee tsa² sá² tya'a. Pe gani²i 'in tsá² do jilaa²¹ 'e gajmaa³aa. Joon xufiin¹³ gani²i jilaa²¹ 'e gajmaa³aa, gali'ee¹mo 'in tsá² do jna, joon gali'ee¹mo Ñu³uu. 25 Pe 'ná¹ lí² jilaa²¹ 'elo 'e coon¹³ la joon lí² untiin¹³in 'e júu³ taa¹³ ley tya'a 'e jin²: "Xufiin¹³ jo tíi²i gali'ee¹mo 'in tsá² do jna."

26 'Sii³na 'naa' 'in Espíritu 'e la Jai² 'in jai¹ fu li tyíin¹ Ñu¹'u, ijó¹o cwáain¹ tya' Ñu¹'u. Joon mi jó¹ ifaa²¹o 'wii²¹² tyiia.

27 La joon jon 'naa' isii²¹²naa' tsá² 'wii²¹² tyiia tsu gangí²hí' coon¹³ jna ca mo 'wiin²¹².

16

1 'Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo 'e jo tiui¹-oo'.

2 I'woo¹mo tsá² 'naa' caluu cwo¹ sinagogas tya'a joon ti li tyíia¹ jmí²¹²mo líi²i 'in tsá² 'in jngaa¹³i 'naa' 'e jmoo¹o to² tyu² Dios.

3 Jmóo¹o la joon tsu jo mo galicwii¹in Ñu¹'u jon'gi galicwii¹in jna.

4 Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo joon mi lí² joon itisiíi¹³-oo' 'e gafuu²¹²uu 'naa²¹ —jin² Jesús.

'E jmoo¹o 'in Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹

Faa²¹gi Jesús:

—Jo gafuu²¹²uu 'naa' 'elo mo 'wiin²¹² tsu taan²na jee²¹² 'naa'.

⁵ Pe nano nii¹³moo fu li tyiin¹ 'in gasii¹in jna. Joon jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' nigaunngii¹i xiiafu nii¹³na.

⁶ Li¹ jmoo²oo' faí³ tsu 'wii¹³ fuu²¹²uu 'naa' 'elo.

⁷ Pe fuu²¹²uu 'naa' la jai': 'e tyá²gi tyii' 'e nii¹³na, tsu wa'a jo nii¹³na jo ijó¹ ingí¹ coon¹³ 'naa' 'in icwo¹o 'naa' fo'feei¹. Pe wa nii¹³na isii²na 'ido.

⁸ Joon mi jó¹ 'ido 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ icon²¹ cwáain¹ 'ña'a 'e jo røø²¹ 'i¹-tsi cwáain¹ tya' 'e røøi²¹ tsaa², jon'gi cwáain¹ tya' xiiala ngí¹ tsá² tyú² tyani Dios, jon'gi røø²¹ 'i¹-tsi cwáain¹ tya' ijmá¹a Dios 'ii²¹ tya'a.

⁹ Røø²¹i tsaa² tsu jo jai² lí²i jna.

¹⁰ Joon iliñi¹ 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ tsu nii¹³na fu li tyiin¹ Ñu¹u'. Joon jo móo¹gii¹ jna.

¹¹ Joon iliñi¹ 'in tsá² do ijmá¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá² tsu nigajmaa¹a 'ii²¹ tya' 'in 'lii¹³ 'in tyu² to² fu juncwii²¹ lo.

¹² 'Áai¹ 'láai² jilaa²¹ 'e 'i¹-tsii fuu²¹²uu 'naa' pe nano 'naa' jo lii¹ii¹ 'ii¹³naa'.

¹³ Pe mi jó¹ 'in Espíritu 'e la Jai², 'ii 'in 'e²e 'naa' jilaa²¹ 'e la jai², tsu jo ifaa²¹a 'in Espíritu do cwáain¹ tya' 'ña'a. Ifaa²¹o jiin¹³ jilaa²¹ 'e ninúu²un, joon isii²¹i 'naa' jilaa²¹ 'e 'ná¹ lí².

¹⁴ Iuntyúu¹i jna tsu i'e²e 'naa' júu³ tyiia.

¹⁵ Joon jilaa²¹ júu³ tya' Ñu¹u' la joon jon júu³ tyiia. Tsu 'wii¹³ joon lí²-i fuu²¹²uu 'naa' 'in Espíritu do i'e²e 'naa' júu³ tyiia.

Faí³ seen²¹naa' pe ilijløø³moo'

¹⁶ 'E coon²¹ nogi jó¹ 'e jo máa¹moo' jna pe jee¹giixu joon imáa¹moo' jna tún¹ tsu nii¹³na fu li tyiin¹ Ñu¹u' —jin² Jesús.

¹⁷ Joon gaunngii¹i 'in tsá² tya'a do la jee²¹² 'ii:

—¿'Ee cwoo¹i 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ no 'e gatyaa¹a 'ido? Gafaa²¹a jna' 'e

coon²¹ nogi jó¹ 'e jo nee²¹²mo' pe mi lí² ciin²¹giixu nee²¹²mo' tún¹. Joon jin²in 'e lí² la joon tsu tse³mo li tyiin¹ Ñu¹u'.

¹⁸ ¿'Ee 'øøi²¹-tsi tsá² júu³ tya'a 'e jin² "coon²¹ nogi jó¹"? Jo 'øøi²¹-tsi' 'ee faa²¹a 'ino.

¹⁹ Joon galiñi²mo-tsi Jesús 'e 'in tsá² do 'iin²¹²in unngii¹i tsu 'wii¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Jna gafuu²¹²uu 'naa' 'e coon²¹ nogi jó¹ 'e jo máa¹moo' jna, joon ciin²¹giixu imáa¹naa' jna tún¹. ¿Ti 'inoo júu³ tyiia 'e sii¹³ii' jee²¹² yaanaa'?

²⁰ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ici²ii' 'e joongi faí³ jmoo²oo' pe 'in tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ lo, jløø¹³mo 'e seen²¹in. Joon xufiin¹³ faí³ jmoo²oo', 'e faí³ do jmoo²oo' ilisii²i 'e seen²¹moo' jløø¹³moo'.

²¹ 'E li la li mo liseein²¹ yuun²¹. Wúu¹ ni² 'in sáa³a yuun²¹ do tsu gati² 'ii²¹ iliseein²¹ yuun²¹ tya'a. Pe mo galiseein²¹ yuun²¹ do jo tí²gi-tsi sáa³a 'e wúu¹ gani²¹i do tsu jløø¹³mo 'áai¹ 'e galiseein²¹ jaain²¹ xuui²¹² tsañuu¹.

²² La joon jon 'naa' jmoo²oo' faí³ nano pe la joon góo³oo yajøø²na 'naa' tún¹ la joon jløøi¹³ alma tyii' 'áai¹. Joon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² tyii¹i 'e jløøi¹³ yu alma tyii'.

²³ Joon mi tí² jmii²¹² joon jo 'e iunngii¹ii' jna jiin¹³xu. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': Ñu¹u' icwo¹o 'naa' jilaa²¹ 'e mí¹³ii' coon¹³ la sii²¹ jna.

²⁴ Ca nano jo mo gamí²ii' coon¹³ la sii²¹ jna jiin¹³xu. Mí³ 'naa' joon i'ii¹³naa' 'e coon¹³ la joon ilijløø¹³naa' 'áai¹.

'E nali²i Jesús 'e sá² juncwii²¹

²⁵ Nifuu²¹²uu 'naa' coon¹³ júu³ jni²i pe ti li tí² 'ii²¹ 'e jo fuu²¹²gi júu³ jni²i pe ifuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' Ñu³uu coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹.

²⁶ Joon mi tí² jmii²¹² joon imí²ii' coon¹³ la sii²¹ jna pe jo 'ná¹gi mí³ii tyani Ñu¹u' 'wii²¹² 'naa'

²⁷ tsu 'ña'a Ñu¹u' 'nee¹mo 'naa'. 'Nee¹mo Ñu¹u' 'naa' tsu 'wii¹³

gali'nee¹moo' jna, joon jo¹o líi²naa' 'e Dios gasii²¹in jna.

²⁸ Gajúu³uu fu li tyíin¹ Ñu¹u' joon gagoo²¹²oo 'e juncwii²¹ lo. Joon nano itá³uu 'e juncwii²¹ lo joon nii¹³moo tún¹ fu li tyíin¹ Ñu¹u'.

²⁹ Joon gajin²in tsá² tya'a sii²¹i Jesús:

—Nano foo²¹gi'i coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹ jo foo²¹gi'i coon¹³ júu³ jni²i.

³⁰ Ni lee²¹e'e cwáain¹ 'e ñi²i jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá², joon jo 'ná¹ wa'a unngii¹i tsá² 'næ. Tsu 'wii¹³ joon jo¹o líi²na'a 'e gañi²i li tyíin¹ Dios Jmii²¹.

³¹ Joon Jesús-gi gañii¹i:

—¿Ti jo¹ jo¹o líi²naa'?

³² Ijó¹o 'ii²¹ joon 'ii²¹ joon ixee²¹moo', joon ituu²moo' jna. Pe jo 'ñii'a 'e jóon³oon tsu sii¹³mo Ñu¹u' coon¹³ jna.

³³ Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo 'e jo cu³-'oo' coon¹³ jna joon coon¹³ la joon seen²'naa' tyá². La 'ii²¹² taan²¹²'naa' jee²¹² tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ imoo²oo' wúu¹. Pe tá² taain²¹²-'oo' tsu nigali¹oo 'e sá² juncwii²¹—gajin² Jesús.

17

Faa²¹a Jesús júu³ tyá² tya' tsá² tya'a

¹ Joon mo ngayuu¹³ gafaa²¹a Jesús 'e júu³ no joon gasaa¹³a níi¹i gajó²ø ñu¹fú² joon gafaa²¹a júu³ tyá², gajin²in:

—Ñu³, 'e gatí² 'ii²¹ tyiia. Untyúu¹³u yuun²¹ tyi'i, joon coon¹³ la joon jon iuntyúu¹i 'næ.

² 'Næ nigacwo²o 'ii²¹ yuun²¹ tyi'i 'e lí² tyu²o to² jileei²¹ tsá². Joon lí² cwo¹o coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo jileei²¹ 'in gacwo¹³mo'o 'ido.

³ Joon 'e juncwii²¹ do 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo li la li 'e cwii¹mo 'in tsá² do 'næ, 'in jaan²¹mo Dios 'in jai¹² joongi 'e cwii¹mo jon Jesucristo 'in gasii¹un.

⁴ 'Jna nigauntyúu¹moo 'næ jiin¹³ la taan²na fu juncwii²¹ lo, joon

gajmáa³oo jiin¹³ la tí² to² gatyu²u jmáa³aa

⁵ Joon nano, Ñu³, cwo²o 'e siin¹³na tyani'i coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tyiia 'e ga'oo²oo mo tyíin¹na coon¹³ 'næ la nu'gi garón¹ ni cwo¹³ juncwii²¹.

⁶ 'Niga'e²ee 'in tsá² 'in ga'woo²u'u jee²¹² 'in tsá² tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ xiiala líi²u. Ga'wóo²u'u 'in tsá² do wa'a cwo¹³u jna. Tsá² tyi'i 'ido joon gacwo¹³u jna 'e liin¹mo tsá² tyiia. Joon 'in tsá² do gajmaa¹a nuu¹³un júu³ tyi'i.

⁷ Joon galiñii¹o 'e 'næ gacwo²o jna jilaa²¹ 'e sá² tyiia.

⁸ Joon gacwo³oo 'in tsá² do 'e júu³ tyi'i 'e nigacwo¹³o jna, joon ga'ii¹mo. Gacón²o cwáain¹ 'e gagoo²¹²oo fu li tyíin¹u'un joon ja²mo líi²i 'e gasii¹un jna.

⁹ 'Joon mí³ii tyani'i 'wii²¹² tya' 'in tsá² do 'in gacwo¹³u jna tsu tsá² tyi'i 'ido. Jo mí³ii 'wii²¹² tya' 'in tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹.

¹⁰ Jileei²¹ tsá² tyiia líi²i jon tsá² tyi'i. La joon jon 'in tsá² tyi'i líi²i jon tsá² tyiia. Joon 'wii¹³ jmoo¹o 'ido 'e tyá² faa²¹ tsá² tyá² tyiia.

¹¹ 'Jo joon²gi ni cwo¹³ juncwii²¹ tsu nii¹³moo ini³ii coon¹³ 'næ pe 'in tsá² tyi'i do iján²a fu juncwii²¹. Ñu³, 'næ-u jaain²¹ 'in tyú² tyanii²¹i, un'øø¹u'u coon¹³ 'ii²¹ tyi'i 'in tsá² do 'in gacwo¹³u jna 'e coon¹³ la joon 'e coon²¹ júu³ síi¹i lagi sii¹³i.

¹² La 'ii²¹² taan²na coon¹³on gaunjí³na coon¹³ 'ii²¹ tyi'i 'in tsá² do 'in gacwo¹³u jna joon ga'aa²moo. Joon ce jiin¹³ jaain²¹ jo nga'iin², ga'iin²mo jiin¹³ 'in 'lii³ do 'in 'ná¹ 'iin² 'e coon¹³ la joon 'e tiin¹³ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios.

¹³ 'Joon nano 'e nii¹³na li tyíin¹u'un, pe la 'ii²¹² taain²gi fu juncwii²¹ lo fuu²¹²uu 'e júu³ lo 'e lijøø¹³mo 'ido 'áai¹ coon¹³ la jløø¹³na.

¹⁴ Gacwo²oo 'ido júu³ tyi'i, joon gali'ee¹mo 'in tsá² tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ 'ii, tsu 'in tsá² tyi'i do jo líi¹i

tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ la jo líi¹ na jon.

15 Jo mí³ tyani'i wa'a 'wóo²u'u 'in tsá² do jee²¹² 'in tsá² tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹, mí³ tyani'i wa'a jiin¹³ 'aa²mo'o 'e jo líi¹ 'in 'líi¹³ 'ii.

16 La jo tí²-tsii jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ la joon jon 'in tsá² do jo tí²-tsi.

17 Untyúu¹mo'o 'in tsá² do coon¹³ 'e jai² líi² 'e lí² jmáa¹ a to² tyi'i. Joon júu³ tyi'i 'e la ja²mo.

18 Joon la gasii¹un jna jee²¹² 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ la joon jon jna síi³na 'in tsá² no jee²¹² 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹.

19 Joon 'wii¹³ 'ii-o untyúu¹na 'ñii'a 'e coon¹³ la joon ilityúu¹ 'ido coon¹³ 'e la jai².

20 'Mí³ tyani'i 'wii²¹² tya' 'ino joon jon' jiin¹³ tya' 'ino mí³ tyani'i pe mí³ jon 'wii²¹² tya' jileei²¹ 'in jo¹ líi² jna ciiin²¹gi mi nuu¹un júu³ tya' 'ido.

21 Mí³ tyani'i 'e coon²¹ júu³ síi¹ 'ido, 'e seein²¹ caain²¹ coon¹³ jna', la 'yú¹ 'n^u alma tyiia joon la joon jon 'yú¹na alma tyi'i. Mí³ tyani'i 'e coon²¹ júu³ síi¹ 'e coon¹³ la joon 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ ilijo² líi² 'e gasii¹un jna.

22 Nigacwo²oo 'ido 'e 'ii²¹ tyiia 'e gacwo²¹o jna 'e coon¹³ la joon coon²¹ júu³ síi¹ 'ido la síi¹³.

23 Jna 'yú¹na alma tya'a la joon jon 'n^u-u 'yú¹u alma tyiia, la joon jon síi¹ 'ido coon²¹ júu³ joon 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ icoon²¹on cwáain¹ 'e gasii¹un jna. Joongi icoon²¹on cwáain¹ 'e 'nee¹mo'o 'in tsá² tyiia jiin¹³ la 'nee¹u' jna.

24 'Ñu³, 'n^u-u gacwo¹³u 'in tsá² do tyiia joon 'iin²¹²na wa'a taan²in fu lí tyiin¹na 'e coon¹³ la joon lí² ñii¹o 'e 'ya²gi tyiia 'e gacwo³o jna. Gacwo²o jna 'e 'ya²gi tyiia do tsu 'wii¹³ gali'nee¹mo'o jna la nu'gi ga-roon¹on ni cwo¹³ juncwii²¹.

25 'Ñu³, røø²¹ 'ii²¹ jmoo²o, joon xufin¹³ 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ jo cwii¹in 'n^u, pe cwii¹moo 'n^u. Joon galiñi² 'in tsá² tyiia do 'e gasii¹un jna.

26 Joon gajmáa³aa 'ido júu³ xiiala líi²u, joon ijmáa³oo jon. Ijmáa³aa 'ido júu³ xiiala 'nee¹u jna 'e coon¹³ la joon lí² 'nee¹ 'ido tsá² la 'nee¹mo'o jna joon 'ñii'a 'yú¹na alma tya'a.

18

Jee¹mo tsá² Jesús

1 Mo ngayuui¹³ faa²¹a Jesús 'e júu³ lo ga'wóo²mo Jesús coon¹³ tsá² tya'a joon ngalín² lí ngoo¹³ cwo² 'e sii²¹ Cedrón. Joon do-o ga'i²i Jesús coon¹³ tsá² tya'a coon²¹ lí sijna² 'mó² olivos.

2 Joon ñii¹ Judas, 'in tí lí'nú¹i Jesús jee²¹² 'mó² do tsu 'láai² naa¹³ ngóo¹o Jesús do coon¹³ tsá² tya'a.

3 Joon do-o gatyí¹a Judas, jee¹mo coon²¹ poo²¹² 'láa² coon¹³ 'inlíi¹³ 'ii¹³ tya' 'e cwo¹ fee¹ do. Jalín² to² tyu² 'in tyu² to² untsá², joongi to² tyu² tsá² fariseos. Joon san¹an ñi³ joongi san¹an jí² coon¹³ 'no³ cii¹.

4 Joon tsu 'wii¹³ ñii¹o Jesús jilaa²¹ 'e 'ná¹ ilí² gacwo¹o joon gaunngii¹:

—'Lín 'naa²¹naa'?

5 Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—'Nee¹³na'a Jesús tsá² Nazaret.

Joon gajin²i Jesús síi²¹i 'ido:

—Jna-a 'ii.

Joon Judas, 'in ga'nú¹i Jesús, siin¹³mo jee²¹² 'ii do.

6 Joon mo gajin² Jesús: "Jna-a 'ii", 'in tsá² fúui¹ do gajin¹in lí' caluu joon gaci²mo ni 'wó².

7 Joon gaunngii¹i Jesús tún¹:

—'Lín 'naa²¹naa'?

Joon gajin² 'in tsá² do:

—'Nee¹³na'a Jesús tsá² Nazaret.

8 Joon Jesús-gi gajin²in:

—Gafuu²¹²uu 'naa' 'e jna-a 'ii. Joon wana 'naa²¹moo' jna cwo²oo' wa'a cwolín²mo 'in catyaa² no.

9 Coon¹³ la joon gatiin¹³ júu³ tya' Jesús mo gajin²in: “Jee²¹² jileei²¹ 'in gacwoo¹³i Ñu¹u' jna, jo ga'iin² jiin¹³ jaain²¹.”

10 Joon Simón Pedro do, 'in 'oo¹o coon²¹ ñi³, gasø¹o joon gatuu¹u loocwóo¹o tsáa¹ tya' jaain²¹ tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² untsá². Malco sii²¹ 'in tsa'leei¹³ do.

11 Pe Jesús gatyu² Pedro to² jin²in: —Ton²-o'o ñi³ tyi'i 'nú¹ tya'¹a, 'Ná² móo³oo jilaa²¹ wúu¹ icwo² Ñu¹u' jna.

Jesús tyani Anás

12 Joon 'in 'láa² do coon¹³ 'in tyu² to² 'ii caan²¹mo coon¹³ 'in 'ii¹³ tya' tsá² Israel do gasan²mo Jesús, gañuu¹u cwoo¹o 'ido.

13 Joon gatø¹o fu tya' Anás, tsajmii²¹ Caifás. Caifás do líi¹i 'in tyu² to² nifu tya' untsá² jiin²¹ no.

14 La mo jéei¹ 'in Caifás do gajin²in sii²¹i tsá² Israel 'e tyú²gi tya'a wa'a júun²in jiin¹³ jaan²¹mo tsá² tya' goo¹o.

Jo røø²¹i Tú³ 'e cwii¹in Jesús

15 Simón Pedro coon¹³ jaain²¹gi tsá² tya' Jesús ngalín² caluu Jesús. Joon 'in tyu² to² nifu tya' untsá² galicwii¹mo 'in tsá² jaain²¹ do, tsu¹ 'wii¹³ joon lí¹o ga'íi¹i coon¹³ Jesús tya'i tyi¹ tya' 'in tyu² to² nifu do.

16 Pe Tú³ dogi gajaan¹an lí¹ caluu¹ 'ooca'nú¹ do. Pe 'in jaain²¹ do 'in cwii¹in 'in tyu² to² do gangó¹o, ngafee¹³i 'in tsamí² 'in 'oo¹o 'ooca'nú¹ do joon ga'íi¹mo jon Tú³.

17 Joon 'in tsamí² do 'in 'oo¹o 'ooca'nú¹ gajin²in, sii²¹i Tú³ do:

—¿Ti jon' 'nu-u jaain²¹ tsá² tya' 'ido? Joon Tú³-gi ganii¹:

—'Un², 'e wa jon' jna-a 'ii.

18 Joon tsu¹ 'wii¹³ cwii² jmoo¹o 'in tsa'leei¹³ coon¹³ 'in 'ii¹³ do gajmaa¹a coon²¹ jí² lí¹ tyaai¹ tsá². Joon do-o siin¹³in. Do-o jon siin¹³in Tú³ untyaa¹³i 'ña'a.

Unngii¹ 'in tyu² to² nifu Jesús

19 Joon ga'láa² 'wii²¹² 'in tyu² to² nifu untsá² unngii¹i Jesús cwáain¹ tya'

'in tsá² ngi¹ coon¹³on joongi cwáain¹ tya' 'e 'ee¹e do.

20 Joon Jesús do gajin²in sii²¹i 'ido:

—Nigafuu²¹²uu tyani jileei²¹ tsá². Ga'e²ee tsá² inuu cwo¹ sinagogas joongi inuu 'e cwo¹ fee¹ lí¹ licaain²¹ tsá² Israel, jiin¹³ coon²¹ jo 'ee gafo²oo lí¹ 'uuin²¹.

21 ¿'Ee lí¹ unngii¹i jna? Cwounngii¹duu¹ 'in ganúu²un júu³ tyiia tsu¹ ñii¹o 'ido jilaa²¹ 'e ga'é³ee.

22 Mo gajin² Jesús 'elo jaain²¹ 'ii¹³ tya' cwo¹ fee¹ do 'in sin² do 'e gajnaa¹ ni² Jesús, joon gajin²in:

—¿'Ee lí¹ gañii¹i 'in tyu² to² nifu untsá² la no?

23 Joon Jesús-gi gañii¹i:

—Faa²¹du' 'e gó² 'e gafo²oo wa gafo²oo 'e gó², pe wa gafo²oo 'e tyú²-u, ¿'ee lí¹ gajnaa¹ a ní³ii?

24 Joon mi yuui¹³ joon gasii¹in Anás Jesús, si'ñuu¹mo, tyani Caifás 'in tyu² to² nifu tya' untsá².

Jo røøi²¹ Tú³ tún¹ Jesús

25 La 'ii²¹² untyaa¹i Tú³ 'ña'a gajin³ 'in tsá² do sii²¹i Tú³ tún¹:

—¿Ti jon' 'nu-u jaain²¹ tsá² tya' 'ino?

Pe jo garó¹ Tú³, joon gajin²in:

—'Un², 'e wa jon' jna-a 'ii.

26 Joon jaain²¹gi tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² nifu tya' untsá² siin¹³in do. Ruu²¹mo 'in gatú² Tú³ loocwóo¹o. Joon 'in tsa'leei¹³ no gajin²in sii²¹i Tú³:

—¿Ti jon'on gamaa²¹²moo 'nu jee²¹² 'mó² do coon¹³ 'ido?

27 Joon jo garó¹ Tú³ tún¹, joon tsifu joon ga'oo¹o jaain²¹ tuuitsáa².

Sin¹mo Jesús tyani Pilato

28 Mi yuui¹³ joon gatyii¹mo 'in tsá² do Jesús tya' Caifás joon gajee¹mo tyani Pilato. 'In Pilato do líi¹i gobernado to² tyu² Roma. La ngoo¹gi gataai² 'wó² ijná² joon jo ga'íi¹ 'in tsá² Israel do tyani gobernado tsu¹ jo 'iin²¹²in un'lii¹³i yaai jiin¹³ la tñsi². Tsu wa mo'o gaun'lii¹³ yaai jo lí² dø¹ø 'uunñi² tya' pascua.

29 Tsu 'wii'¹³ joon gacwo'íi¹ Pilato ngafee'¹³i 'in tsá² do:

—¿Ee tsaa² cwo²oo' 'ino? —jin'²in.

30 Joon gañii'¹ 'in tsá² do jin'²in:

—Wa jo 'líi'³mo 'ino, jo lí² jee²¹²na'a tyani'i.

31 Joon gajin'² Pilato sii'²¹i 'in tsá² do:

—'Ná¹ jøø²moo' 'ino, cwojmaa²aa' 'ii'²¹ tya' 'ino jii'¹³ la to² tyu'² ley tyi'naa'.

Pe 'in tsá² Israel do gajin'²in sii'²¹i Pilato:

—Pe jna'a, tsá² Israel, jo tii'²¹na'a wa'a jngaa'¹³na'a tsá².

32 Coon'¹³ la joon gauntiin'¹³mo júu'³ tya' Jesús 'e xiiala ijúun'²in.

33 Joon ga'í² Pilato inuu palacio tya'a joon gatø'¹ Jesús joon gaunngii'¹ jin'²in:

—¿Ti 'nu-u 'in Róøi'¹³ tya' tsá² Israel?

34 Joon gajin'² Jesús:

—¿Ti la 'i'¹-o'o 'wo'o si 'e gafee'¹i tsá² 'nu cwáain¹ tyiia 'ee?

35 Joon Pilato-gi gañii'¹:

—¿Ti líi'²u 'e tsá² Israel jna? Tsá² goo²o coon'¹³ 'in tyu'² to² untsá² 'in gajajee¹ 'nu tyani'³ii. ¿Ee goon'²¹ gó² gajmaa²'a tyani 'ido?

36 Joon gajin'² Jesús:

—Jo líi'¹na róøi'¹³ fu juncwii'²¹ lo. Wa'a líi'¹na la joon 'e gatiin'²mo tsá² tyiia 'e jo gataan'¹³mo tsá² Israel jna. Pe líi'¹na róøi'¹³ fu li xiia'²¹.

37 Joon gajin'² Pilato:

—¿Ti joon róø'¹³mo 'nu?

Joon Jesús gañii'¹:

—Jna-a róøi'¹³ jii'¹³ la foo'²¹ 'nu-u. Cwáain¹ joon galiseen'²¹na, joon cwáain¹ joon goo²¹²oo ni cwo'¹³ juncwii'²¹. Gagoo²¹²oo gafo'²oo júu'³ 'e la ja'²mo. Joon jileei'²¹ 'in galinuu'¹³, nuu'¹o jilaa'²¹ 'e fo'²oo.

38 Joon Pilato-do gajin'²in:

—¿Noo 'e júu'³ do 'e jai'²?

Tyu'² tsá² to² ijúun'²in Jesús

Mo ngayuui'¹³ gaunngii'¹ Pilato Jesús 'elo, gacwo'íi¹ tún¹, ngafee'¹³i 'in tsá² Israel do tún¹. Jin'²in:

—Jo gatsa'³aa ce jii'¹³ coon'²¹ tsaa² tya' 'in tsañuu'¹ no.

39 Pe sá² coon'²¹ tii'² tyii' 'e láa²na jaain'²¹ tsá² 'yuui'² 'nuñi'³ mi ti jmi'²¹² pascua no. ¿Ti 'iin'²¹²naa' wa'a láa²na tyii' 'in Róøi'¹³ no tya' tsá² Israel?

40 Joon 'in tsá² do ga'oo'¹o, jin'²in:

—¡Jo láa²u 'ino! ¡Cwoláa²u'u Barrabás tyii'!

'In Barrabás do 'uun'²¹ 'i.

19

1 Joon 'in Pilato gatyu'²u to² 'láa² wa'a tsajée'¹i ipóo'²i.

2 Joon 'in 'láa² do gajmaa¹a coon'²¹ corona li jmai'² tóon¹, joon gaton'¹on tyi'² Jesús. Joon gatyii'¹³in 'in 'láa² do Jesús coon'¹³ coon'²¹ 'mi'² nuu'¹.

3 Joon gajatyéen¹in joon gaunlee¹i jin'²in:

—¡Wóo²o seein'²¹ 'in Róøi'¹³ tya' tsá² Israel!

Joon gajnáa¹a.

4 Joon gangó'¹o Pilato caluu tún¹ ngafee'¹³i tsá² Israel, jin'²in:

—Tyaan²aan' cwáain¹, tyiin³duu 'in tsañuu'¹ no 'e litsaa²mo-'oo' 'e jo gatsa'³aa tsaa² tya'a jii'¹³ coon'²¹.

5 Joon gacwo'íi¹ Jesús 'e inuu do 'e 'yu' tyii'¹i corona li tóon¹, joon tyi'²i 'mi'² nuu'¹ do. Joon gajin'² Pilato sii'²¹i 'in tsá² Israel do:

—¡Lo-o siin'¹³in 'in tsañuu'¹ do!

6 Joon mo ganii'¹in 'in tyu'³ to² untsá² joongi 'in 'ii'¹³ do Jesús joon ga'láa² 'wii'²¹² 'oo'¹o tá², jin'in:

—¡Cwotáan²in tsaa' crúu'¹³ 'ino! ¡Cwotáan²in tsaa' crúu'¹³ 'ino!

Joon gajin'² Pilato sii'²¹i 'in tsá² do:

—'Naa' jeei'¹duu', joon cwotéen¹naa' 'ido tsaa' crúu'¹³ yaanaa'. Pe jna-a cwáain¹ tyiia jo gatsa'³aa tsaa² tya'a jii'¹³ coon'²¹.

7 Pe 'in tsá² Israel do gañii'¹:

—Sá² coon'²¹ ley tyii'í, joon 'e ley do jin'²in 'e 'ná¹ júun'²in 'ido tsu gajmee¹mo 'ña'a Joon¹on Dios.

8 Joon mo ganúu'²un Pilato 'e júu'³ lo 'goo'¹gi 'ái¹.

9 Joon ga'í²i tún¹ palacio tya'a joon gaunngí¹i, síi²¹i Jesús:

—¿Xiiáfu seen²¹u?

Pe Jesús do jo gañii¹i jiiin¹³xu.

10 Joon Pilato gajin²in:

—¿'Ee lí' jo ngí¹³i? ¿Tí jo ñí²i 'e tíi²¹moo tyu²u to² taan²u tsaa' crúu¹³ sí laa²¹²moo 'nu' ee?

11 Joon Jesús-gí gañii¹i:

—'Nu-u jo lí² tyu²u to² jna wa'a jo cwoo¹³i Dios tyi'i. Tsu 'wii¹³ joon fee¹gí tsaa² tya' 'in tsá² 'in gajajée¹i jna tyani'i lagí tsaa² tyi'i.

12 Tsifu joon ga'láa² Pilato 'wii²¹² 'noo¹on xiiála lí² laai²¹ Jesús. Pe 'in tsá² Israel do ga'oo¹o, jin²in:

—iWa'a láa²u 'ino jo tyú² seen²¹u coon¹³ 'in tyu² to² nifu tyín¹ Roma! iDoñi'iin 'in jmee¹i 'ña'a róøi¹³ la jmoo¹o 'ido, faa²¹a 'laa²¹ tya' 'in tyu² to² nifu tyín¹ Roma!

13 Joon mo ganúu²un Pilato júu³ tya'a, joon gatyu²u to² 'láa² tsajée¹i Jesús fu lí jmoo¹o 'ii²¹ tya' tsá². Joon do-o gacwoo¹o Pilato ni 'mosí¹³ tya'a ijmaa¹a 'ii'. Ni 'wó² do lí sí² 'mosí¹³ tya'a taa¹³ jmai² cuun²¹² coo¹³. Joon do-o galisii²¹ tsá² faa²¹a jmí¹ hebreo, Gabata.

14 Ningóo¹o ití² tyíia² ñi¹ cwoun'ló¹ jmí²¹² pascua. Joon gajin² Pilato síi²¹i 'in tsá² Israel do:

—iLo-o siin¹³ róøi¹³ tyi'naa'!

15 Pe 'idogí ga'oo¹o tá², jin²in:

—iCwojúun²mo 'ino tsaa' crúu¹³ tya'a! iCwojúun²mo 'ino tsaa' crúu¹³ tya'a!

Pilato do gajin²in:

—¿Tí 'iin²¹²naa' wa'a jngaa¹³na róøi¹³ tyii'?

Pe 'in tyu² to² untsá² do gajin²in:

—Jo róøi¹³ xeel'gí seein²¹ tyijna'a jiiin¹³ 'in tyu² to² nifu tyín¹ Roma lí¹i róøi¹³ tyijna'a.

16 Lí gatséi¹ gajoon¹³ Pilato Jesús tya' 'in tsá² do wa'a téen¹in 'ido tsaa' crúu¹³. Joon 'in tsá² do gajée¹mo Jesús.

Gateen¹in Jesús tsaa' crúu¹³

17 Gacwo'í¹ Jesús tyaan¹an crúu¹³ tya'a, tsalín² coon²¹ lí síi²¹ Mootyi² 'Líi²¹². Joon coon¹³ jmí¹ hebreo síi²¹ Gólgota.

18 Joon do-o gateen¹in tsaa' crúu¹³ caan²mo coon¹³ gáí¹gí tsañuu¹, jmai² jaain²¹ la cataain²¹² caai¹ Jesús.

19 Joon gatyu²u Pilato to² 'e toon²¹²on tsá² coon²¹ júu³ yuu¹³ tyi² crúu¹³ tya' Jesús 'e jin²: “Jesús tsá² Nazaret, Róøi¹³ tya' tsá² Israel.”

20 Joon fúu¹mo tsá² Israel gauntsáa¹a 'e júu³ do tsu 'e júu³ do lí 'ni¹ 'ii¹³ jmí¹, jmí¹ hebreo, jmí¹ griego joongi jmí¹ latín. Joon lí tyan' ciudad do lí gateen¹in tsá² Jesús tsaa' crúu¹³.

21 Tsu 'wii¹³ joon 'in tyu² to² untsá² tya' tsá² Israel gajin²in síi²¹i Pilato:

—Jo tóon¹³on 'e júu³ do 'e jin² “Róøi¹³ tya' tsá² Israel.” 'E tyú²gí wa'a tóon¹³on: “'iin 'in gajin²in 'e lí¹i Róøi¹³ tya' tsá² Israel.”

22 Pe gañii¹ Pilato:

—Jiin¹³ la 'e tóon³oon, la joon lí².

23 Joon 'in tyúuin² 'láa² do 'in gateen¹in Jesús tsaa' crúu¹³ gajmaa¹a jmai²xu siin¹³ Jesús la 'oo²¹ yaai. Joon coon²¹gí 'no³ 'mí² 'e tyú² gasáí¹. 'E 'mí² do lí¹ coon²¹ 'no³ 'mí².

24 Joon 'in 'láa² do jin²in síi²¹i la 'oo²¹ 'ii:

—Jo dyii²¹i 'e 'mí² no, tsacoo²¹o', joon jøø²¹ø' iin 'in líi¹i.

Joon coon¹³ la joon gauntiin¹³in 'e júu³ taa¹³ jí² tya' Dios 'e jin²: “Gajmaa¹a jmai²xu sin¹³in jee²¹² 'ii, joon tya' sin¹³in dya¹a mí³.” La joon gajmaa¹a 'in 'láa² do.

25 Joon tyan' lí sí² crúu¹³ tya' Jesús siin¹³in sáa³ Jesús coon¹³ tsamí² ruu²¹i sáa³a, coon¹³ María tsamí² tya' Cleofas joongi coon¹³ María Magdalena.

26 Joon gajøø²i Jesús sáa³a joongi jaain²¹ tsá² tya'a 'in 'nee¹mo 'áai¹ joon gajin² Jesús síi²¹i sáa³a:

—Saa²¹², jin²in —lo-o siin¹²in yuu²¹ tyi'i.

27 Joon gajin²in síi²¹i tsá² tya'a do:

—Lo-o siin¹² in saa²a.
 Joon jmi²¹² joon ga'i²i 'in tsá² tya'
 Jesús do María, sáa³ Jesús, in^{uu} tya'a.

Júun²mo Jesús

28 Noo²¹²xu mo galiñii¹ Jesús 'e jila²¹ gauntiin¹³in, 'e untiin¹³in jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios, Jesús gajin²in:

—Unjmi²na.

29 Joon do-o si² coon²¹ tsuu² si'oo¹o vino tiin²¹. Joon 'in tsá² do gauncwii²¹i coon²¹ lawa joo²¹ 'e sii²¹ esponja coon¹³ vino do. Joon gatyin² 'e joo²¹ do nii²¹² sii² 'mó² sii²¹ hisopo joon gasaa¹³a 'oo²o Jesús.

30 Joon mo ngayuui¹³ ga'un¹un Jesús 'e vino tiin²¹ do joon gajin²in:

—Jilaa²¹ 'e la tí²-i lí².

Joon tsifu joon gajgó¹ tyí¹i joon gajúun²mo.

'Yaa²¹a 'láa² 'mosuuⁿ²¹ caa¹i Jesús

31 Cwoun'ló² jmi²¹² no tya' pascua, joon tsu 'wii¹³ coon²¹ jmi²¹² fee¹ 'áai¹ mi jná² joon jo 'iin²¹²in 'in tsá² Israel wa'a taain²gi tsa¹ crúu¹³ 'in tsá² do mi tí² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ijó¹. Joon ngalín²mo 'in tsá² do tsamí¹i Pilato wa'a tyu²u to² fiin¹in tsa¹mootii²i 'in tsá² taan¹in crúu¹ do. Joon jmoono ijúun²in joon lí² xiia¹ cuerpos tya'a.

32 Joon 'in 'láa² ngalín² ngaffin¹in tsa¹mootii² tya' 'in nifu do joongi tya' 'in jaain²¹gi do 'in gateen¹in tsa¹ crúu¹ coon¹³ Jesús.

33 Pe mo ngalín² ngatyéen¹in caai²¹ Jesús galili³i 'e najún¹mo Jesús tsu 'wii¹³ joon jo gafiin¹in tsa¹mootii² 'ido.

34 Li coon²¹ ga'ya¹a 'in 'láa² do 'mosuuⁿ²¹ caai²¹ Jesús joon tsifu la joon gatuun²¹un jmi¹ sicaai¹³ jmi²¹.

35 Joon 'iin 'in jmaa¹a júu³ lo 'e ganí² joon jmoo¹o júu³ jai². Nii¹o 'e júu³ la ja²mo faa²¹a joon jmaa¹a 'naa' júu³ 'e lí² jo¹o lí²naa¹.

36 Joon jilaa²¹ 'elo galí² wa'a untiin¹³mo 'e júu³ taa¹³ ni jí² tya' Dios 'e jin²: “Ce jiin¹³ coon²¹ mootáa²i ifiin¹³in.”

37 Joon li xiia' jin²in ni jí² tya' Dios: “Ijó²i tsá² 'in niga'ya² tya'a.”

'Aa¹mo tsá² Jesús

38 Mo ngayuui¹³ gajúun²in Jesús jaain²¹ 'in jai² lí²i Jesús sii²¹ José ngamii¹i Pilato wa'a cwo¹ 'ido cuerpo tya' Jesús. 'In Sé³ no ja²mo coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Arimatea joon 'uun²¹mo ngii¹ coon¹³ Jesús tsu 'goo²¹o 'in tsá² tyu² to² tya' Israel. Ga'ii²¹mo Pilato júu³ tya'a joon gangó¹o Sé³ ngatyiin¹an cuerpo tya' Jesús.

39 Joon 'in Nicodemo, 'in ngafee¹³i Jesús li 'woo¹, gatyí¹³a tyaan¹an 'oo²¹ jmafuu²¹ mirra coon¹³ áloes ti dyadya¹ kilo.

40 Je wáai² do gapaa¹³i cuerpo tya' Jesús coon¹³ 'mi² caai¹³ 'oo²¹ jmafuu²¹ do jiin¹³ la tsi¹ tya' tsá² Israel mi 'áa¹³i tsá².

41 Tyan' li taan¹in Jesús tsa¹ crúu¹³ sá² goon²¹ jee²¹² 'mó². Joon jee²¹² do sá² goon²¹ 'aan¹ tya' 'lí²¹² tsi too²¹ tsa¹ xá². Jo mo ga'aa¹i tsá² tsá² 'e tsi too²¹ do, jiin¹³ jaain²¹.

42 Tsi 'aan¹ do-o ga'aa¹i cuerpo tya' Jesús tsu tyan¹an 'áai¹, joongi ti li 'láa² 'wii²¹² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel.

20

Mo gajin¹ Jesús jee²¹² 'lí²¹²

1 'Aa²¹ jmi²¹² láa² 'wii²¹² semóo¹³ ngóo¹o María Magdalena fu li niga'áai¹ Jesús. 'Nuu²¹mogi. Joon ganii²¹i 'e jo si²gi 'áan³ tya'a 'e cuun²¹² 'in jni¹ 'oo²¹ 'aan¹ do.

2 Joon gangóo¹ cwiin¹in fu li taain²¹ Simón Pedro coon¹³ 'in jaain²¹gi tsá² tya' Jesús 'in 'nee¹i Jesús 'ái¹. Joon gajin² María do sii²¹i 'ido:

—Nigatyii¹mo tsá² Ña'ñu¹u' tsi 'aan¹ joon jo nee³e 'e xiiafu ngajée¹³i.

3-4 Joon Tú³ coon¹³ 'in tsá² tya' Jesús catyaa² ngalín²in cwiin¹in fu li roon²¹on 'aan¹ do. Joon 'in jaain²¹ do, cwii²¹gi cwiin¹in lagi Tú³ joon tyí¹a 'aan¹ do nifu. Joon nga'ee²¹²e 'oo²¹ 'aan¹ jó²ø.

5 Nii²¹o 'e 'no³ 'mi² roon¹on do pe jo ga'i²i 'aan¹ do.

6 Mi yuui¹³ joon gatyí¹a Simón Pedro caluu joon ga'i²o tsi 'aan¹ do. Nii²¹o jon 'e 'no³ 'mi² roon¹on do.

7 Nii²¹o jon 'e 'mi² 'e gapaa²¹i ni² Jesús jo roon¹on coon¹³ 'e 'no³ 'mi² 'e catyíi² pe ijuui¹³ roon¹on coon²¹.

8 Joon ga'i²i jon 'in tsá² jaain²¹ do 'in gatyí¹a nifu 'aan¹ do, joon gani²¹i jilaa²¹ 'e nigalí² joon jo¹o galí²i.

9 Joon jo mo ga'øøi²¹-tsi jii¹³ la nijin¹² ni jí² tya' Dios 'e 'ná¹ jii¹ Jesús jee²¹² 'íi²¹².

10 Joon gangaa¹³mo 'in tsá² tya'a do fu tya'a.

Jné¹i Jesús tyani María Magdalena

11 Pe 'in María do gajaan¹an caluu 'oo²¹ 'aan¹, gatyí²i. La 'íi²¹² cí²i do ga'i¹i jøø² tsi 'aan¹ do.

12 Joon do-o gangoo²¹o gáí¹ ángeles tyí²i 'mi² taa²¹. Do-o née¹i li garoon¹on cuerpo tya' Jesús. Joon jaain²¹ tyíin¹ yu' li garoon¹on tyíi¹i joon jaain²¹gi tyíin¹ 'ée² tíi² Jesús.

13 Joon gaunngí¹i 'in ángeles do 'ii:

—Tsamí², ¿'ee li cíi²¹i?

Joon gajin² 'in tsamí² do:

—Cí²oo tsu nigajee¹mo tsá² Ñu¹³ Fíi³ii joon jo ní³ii xiaafu ngajée¹i.

14 Joon mo gajin²in 'elo gajii¹in ní¹i joon gangoo¹o Jesús siin¹³in do. Pe jo galili³i 'e Jesús 'ii.

15 Joon gaunngí¹i Jesús síi²¹i 'ido:

—Tsamí², ¿'ee li cíi²¹i? ¿'iin 'naai²¹ 'nu?

Joon tsu 'wii¹³ 'i¹-tsi 'e 'in 'aa¹a 'wó² do fee¹³i 'ii gajin²in:

—Tsañuu¹, owa gajee²mo'o, foo²o xiaafu gatuu²¹u'u joon jna-a nitee²¹²ee.

16 Joon gajin² Jesús síi²¹i 'in tsamí² do:

—¡María!

Joon María do gajii¹mo joon gajin²in síi²¹i Jesús coon¹³ jmí¹ hebreo:

—¡Raboni! —'e 'øøi²¹-tsi tsá² jin²in: Tífo² tyi'.

17 Joon Jesús-gi gajin²in:

—Jo 'li²u'u jna, tsu jo mo ngóo³gíi li tyíin¹ Ñu¹³uu. Pe cwoo²¹o, cwosii¹³i 'in ruu²¹na 'e nii¹³na li tyíin¹ Ñu¹³uu 'in líi¹i Ñu²uu' jon, li tyíin¹ Dios tyíia 'in líi¹i jon Dios tyii'.

18 Joon gangoo¹o María Magdalena do ngajmaa¹a 'in tsá² tya' Jesús júu³ 'e niganí²in Ña'ñu¹u' Jesús joon 'e nigafee²¹i 'e júu³ do.

Jné² Jesús tyani tsá² tya'a

19 Canuu²¹ jmí²¹² joon, jmí²¹² 'láa² 'wii²¹² semóo¹³ 'in caan²¹in tsá² tya' Jesús. Joon tsu 'wii¹³ 'gøø¹mo tsá² tyu² to² tya' Israel 'in jni¹i ca'ná¹. Joon ga'i²i Jesús tún² tsa² jee²¹² 'ii joon ga'i¹i júu³ jin²in:

—Tyú²-u cwoseen²¹naa'.

20 Mo ngayuui¹³ joon ga'e²e Jesús tsá² tya'a cwoo²¹o, caa¹i. Joon 'in tsá² tya'a do galijløø¹³mo 'áai¹ mo jøø²i Ña'ñu¹u' Jesús.

21 Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesús síi²¹i 'ido tún¹:

—Tyú²-u cwoseen²¹naa'. La gasii¹in Ñu¹u' jna la joon jon síi¹na 'naa'.

22 Joon gaxuu¹u ni² 'ido joon gajin²in:

—Cwo'ii¹³naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹.

23 Wa'a 'naa' jmaa²aa' feei¹-'oo' tsa² tya' tsá², síi¹in²mo tsa² tya' 'ido. Pe joon wa'a jo jmaa²aa' feei¹-'oo' tsa² tya' tsá² jo síi¹in²in tsa² tya' 'ido.

Tomás gangaa¹mo Ña'ñu¹u'

24 Pe jaain²¹ jee²¹² 'in apóstoles tya' Jesús 'in síi²¹i Tomás jo tyíin¹in mi tyíi¹a Jesús. Suuin²¹² 'in Tomás do.

25 Joon 'in tsá² tya'a catyaa¹i gajin²in síi²¹i 'ii:

—Ganee²¹²moo'o Ña'ñu¹u' Jesús.

Pe 'in Tomás do gajin²in:

—Jo ijai² líi²na wa jo nijøø³øø li ga'yá² cwotóon¹ cwoo¹o, joon ngí³na unnicwóo³oo li ga'yá² cwotóon¹ do joongi ngí³na cwóo³oo li ga'yá² 'mosuu²¹ caa¹i.

26 La coon²¹ dyía¹ 'in caain²¹ tsá² tya'a coon²¹ inuu joon taan²mo Tomás

coon¹³on. Joon xufiin¹³ tyú² injni¹ jni'nú¹ ga'i² Jesús joon gajmaa¹a siin¹³in tún² tsa² jee²¹² 'ii. Joon ga'i¹i júu³ jin²in:

—Tyú²-u cwoseen²¹naa'.

27 Mi yuui¹³ joon gajin²in sih²¹i Tomás:

—Ngi²u unnicwoo²o lo joon jóø²ø li ga'yá² cwotóon¹ cwóo³oo. Xá² cwoo²o joon taan¹ caa¹na. Jo ngii²¹gi'i 'e jo jai² lí²u la joon cwolitsáa¹mo-'o'o.

28 Joon gañii¹i Tomás jin²in:

—iÑu¹fii³ii, joongi Dios tyiia 'nu!

29 Joon gajin² Jesús sih²¹i 'ido:

—Tomás, jo¹o galí²u'u jna tsu 'wii¹³ gañi²mo'o jna. Pe jløø¹³mo 'in jai² lí²i jna xufiin¹³ jo mo ngaa¹i jna.

Yuto² tya' 'e jí² lo

30 Lí¹ 'láai²gi li² milagro gajmaa¹a Jesús tyani tsá² tya'a 'e jo taa¹³ 'e jí² lo.

31 Pe 'e jí² lo taa¹³ jilaa²¹ 'e júu³ lo 'yuto² 'e lí² jai² lí²naa' 'e lí¹i Jesús Cristo, Joon¹on Dios. Joon tsu 'wii¹³ jo¹o lí²naa' Jesús 'e seen²¹moo' coon²¹ tøø²mo coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ 'ii.

21

Jnéi¹ Jesús tyani dyái¹ tsá² tya'a

1 Mo ngayuui¹³ joon gajnéi² Jesús tyani tsá² tya'a coon²¹ fu li ti² tyiia¹ sii²¹ Tiberias. La no galí²:

2 Dyái¹ tsá² tya' Jesús taain²¹² caan²¹mo. 'In tsá² do sii²¹ Simón Pedro, coon¹³ Tomás suuin²¹², coon¹³ Natanael, joon jaain²¹ tsá² seein²¹ Caná náa¹ li sii²¹ Galilea 'ii. Taain²¹² jon 'in gáí¹ joon¹on Zebedeo coon¹³ gáí¹gi tsá² tya' Jesús.

3 Joon Simón Pedro do gajin²in sih²¹i 'in catyaaí² do:

—Ni³ii, niseen¹²na joo²¹ jmii²¹.

Joon gajin² 'in catyaaí² do:

—Jna'a jon tsaa²¹a' coon¹³ 'nu.

Joon ngalín²mo, ngatáa¹i coon²¹ barco. La tøøi² 'woo¹ táa¹i 'naa¹i joo²¹ jmii²¹ pe jo gataan¹³in jiiin¹³ jaain²¹.

4 Mo ti li ngó¹o cajná² gajnéi¹ Jesús li ti' tyiia¹ do pe jo galicwii¹in tsá² tya'a 'ii.

5 Joon gajin² Jesús sih²¹i 'in tsá² taai² barco do:

—'Naa', ¿ti jo mo taan¹³naa'?

Joon 'in tsá² do gañii¹i:

—'Un², jiiin¹³ jaain²¹.

6 Joon gajin² Jesús sih²¹i 'ido:

—Li' tsáa¹ caai²¹ barco do nii¹³ii' núu³, joongi iteen¹³naa' joo²¹.

La joon gajmaa¹a, joon jo lí² saa¹³a 'e núu³ tsi barco tsu røø¹mo joo²¹ jmii²¹ do.

7 Joon 'in tsá² tya' Jesús 'in 'nee¹i Jesús 'áai¹ gajin²in sih²¹i Tú³:

—iÑa'ñu¹'u' 'ido!

Joon mo ganúu²un Simón Pedro 'e jin²in: “Ña'ñu¹'u' 'ido”, joon gaci²i siin¹³in (tsu gatyii¹ 'e saan¹in joo²¹ jmii²¹). Joon mo ngayuui¹³ joon ga'í²i tsi jmii²¹ itsáa¹ li sin² Jesús.

8 Joon 'in tsá² tya'a catyaaí² 'in taai² barco do gatyalín²mo ti' jmii²¹ do jñuu¹u núu³ do røøi¹ joo²¹ jmii²¹. Ga'ii²¹ barco do li 'oo² coon²¹ cíein¹³ metros 'e li' ti' do.

9 Joon mo cwo'í¹ 'e barco do li' cwoo¹³ tyuun²¹ gajnéi¹i coon²¹ jí² li coo²¹ jí² joon ni jí² do untyúun²in jaain²¹ joo²¹ jmii²¹. Joon náa¹ 'iñi¹ caai²¹ do.

10 Joon gajin² Jesús sih²¹i 'in tsá² do: —Cwotyii²naa' jaain²¹ gáí¹gi joo²¹ do 'in la ngayuui¹³ gataan¹³naa' do.

11 Joon Simón Pedro ga'í² tsi barco do joon gaun'øø¹i 'e núu³ do fu nitsaa². Røø¹mo 'e núu³ do joo²¹ jmii²¹ cøøi¹³, ti jiiin¹³ coon²¹ cíein¹³ tsi ca'no³ tsiigi gaai²¹. Joon xufiin¹³ 'áa¹mo røøi¹ 'e núu³ do jo ga'gii²¹i.

12 Joon gajin² Jesús sih²¹i 'ido:

—Ñilín²naa', cøø¹³xuu¹.

Joon jo gatá²-tsi jiiin¹³ jaain²¹ tsá² tya'a do wa'a unngii¹i 'iin 'ii tsu ñi¹o 'e Ña'nu¹'u' Jesús 'ii.

13 Joon gajatyéen¹mo Jesús joon gajmaa¹a jmai²xu 'e 'iñi¹ do jee²¹² 'ii. La joon gajmaa¹a coon¹³ 'in joo²¹ jmii²¹ do.

14 Ningóo¹ 'n¹ naa¹³ 'e gajné¹i Jesús tyani tsá² tya'a mi yuui¹³ gajjin¹in jee²¹² 'lⁱⁱ²¹².

Jesus sⁱⁱ¹i coon¹³ Simón Pedro

15 Mo ngayuui¹³ gagøø¹²¹ø gaunngⁱⁱ¹i Jesus sⁱⁱ¹i Simón Pedro:

—Simón, jóon¹on Jonás ¿ti 'nee¹mo'o jna 'láai²gi lagi 'in no?

Joon Tú³ do gañii¹i:

—Joon, Ña'ñu¹u', ñi²o'o 'e 'iin²¹²moo 'nu.

Jesús-gi gajin²in:

—Joon, cwo²o 'e dø² joo'saa²¹ xuui²¹² tyiia.

16 Joon gatí² tún² naa¹³ 'e gaunngⁱⁱ¹i jin²in:

—Simón, jóon¹on Jonás, ¿ti 'nee¹mo'o jna?

Joon gañii¹i Tú³ do:

—Joon, Ña'ñu¹u', ñi²o'o 'e 'iin²¹²moo 'nu.

Joon gajin² Jesús:

—Joon, 'aa²mo'o joo'saa²¹ tyiia.

17 Joon gatí² 'n¹ naa¹³ 'e gaunngⁱⁱ¹i Jesús 'ii, jin²in:

—Simón, jóon¹on Jonás, ¿ti 'iin²¹²mo'o jna?

Joon Tú³ do gajmaa¹o faí³ tsu wii¹³ Jesús nigaunngⁱⁱ¹i 'n¹ naa¹³ wa'a 'iin²¹²in Tú³ 'ii. Joon Tú³ gajin²in sⁱⁱ²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', ñi²o'o jilaa²¹. Ñi²o'o 'e 'iin²¹²moo 'nu.

Joon gajin² Jesús:

—Joon, cwo²o 'e dø² joo'saa²¹ tyiia.

18 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'nu: mo lí¹u'u simii²¹ gatyii¹i sⁱⁱ²¹in 'wo'o joon gatyii²a doñixiia' fu 'iin²¹²u'un. Pe mi li yuu¹³ 'nu inii¹³i cwaa¹a joon tsá² xee²¹mo ityii¹³i 'nu sⁱⁱ²¹in joon ijee²¹²mo tsá² 'nu xiia'li jo 'iin²¹²u'un cwoo¹³o.

19 Coon¹³ 'e júu³ joon gajmaa¹a Jesús júu³ xiiala ijúun²in Tú³ joongi xiiala iuntyúu¹i Dios. Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesús sⁱⁱ²¹i Tú³:

—i'Na¹ coon¹³ jna!

'In tsá² 'in 'iin²¹²in Jesús

20 Joon gajjin¹³in Tú³ ní¹i joon gajøø²i jaai¹³ caluu 'in tsá² tya' Jesús do 'in 'née¹i Jesús 'ido. 'In tsá² do tyin¹in caai¹ Jesús mo gagøø²¹ø li tsé¹ do. Joon gaunngⁱⁱ¹i Tú³ sⁱⁱ²¹i Jesús: “Ña'ñu¹u', ¿'iin 'in i'ní¹i 'nu?”

21 Joon mo gangaa²¹i Tú³ 'ii, gajin²in sⁱⁱ²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', coon¹³ 'in no, ¿'ee 'ilí²?

22 Joon Jesús do gañii¹i:

—Wa' 'iin²¹²na 'e seein²¹ 'ido ca mi gaa¹³na tún¹, ¿'ee cwáain¹ tyi'nu? Jiin¹³ cwáain¹ tyi'i 'e 'na¹ coon¹³ jna.

23 Joon coon²¹ júu³ 'atsaa²¹ gasii¹i 'in tsá² jai² lí²i Jesús 'e jo ijúun²in 'in tsá² do tsu Jesus gajin²in: “Wa' 'iin²¹²na 'e seein²¹ 'ido ca mi gaa¹³na tún¹, ¿'ee cwáain¹ tyi'nu?” Pe jo gajin²in 'e jo ijúun²in, gajin²o: “Wa' 'iin²¹²na 'e seein²¹ 'ido ca mi gaa¹³na tún¹, ¿'ee cwáain¹ tyi'nu?”

24 Joon 'in tsá² tya' Jesus no, 'ii 'in nigataan¹an ni jí² 'e júu³ lo. Joon 'ii jin²in 'e ja²mo júu³ tya'a. Joon nee²¹e 'e ja²mo júu³ tya'a.

25 Joon 'láai²gi nigajmaa¹a Jesús. Joon wana to²o tsá² ni jí² jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Jesús iunrøø¹ jí² 'láai² 'ái¹. Amén.

'E la gajmaa¹a tsá² tya' Jesús

Dios icwó² Espíritu Tyú² tya'a

1-2 Coon¹³ jí³ tyiia la mo 'láa² 'wii²¹² nifu, tsá² tyú¹ Teofilo, gajmaa¹³aa 'n_u júu² ce jilaa²¹ 'e ga'láa² Jesús 'wii²¹² jmáa¹a joongi 'e ga'e²e tsá² ca gangaa¹²i ñ_u'fú². La jo mo 'yaa¹i Jesús ñ_u'fú² gauncoon¹³ Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii 'e icwo¹o tsá² tya'a, 'in gatyii¹³in, to² 'e 'ná¹ jmaa¹a.

3 Mo gangíi² gajúin¹ Jesús do gajné¹mo 'e jiin¹o jee²¹² tsá² tya'a. La jee²¹² tunlo¹ jmíi²¹² do jnéé²mo jee²¹² tsá² tya'a. Joon gajmaa¹a 'láai² nii² to² 'e 'ee¹ 'e nigalija²mo 'e seen²¹ mogi, 'e jo lí² jin² tsá² 'e jo nijo¹. Joongi gajin²o xiiala mi ty_u² Dios to² tsá².

4 La jee²¹² ngí¹gi Jesús coon¹³ tsá² tya'a ga'íi² júu³ 'e jo mo 'woo²¹duu' Jerusalén lo ca gatséin¹ júu³ ga'íi² Dios Jmii²¹.

5 —'E ja²mo —jin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a do—, Wó³-o gasaai¹ tsá² jmíi²¹ jiin¹³ coon¹³ jmíi²¹ pe ciiin²¹gi_{xu} ic-woo¹²i Dios 'naa' 'in Espíritu Tyú² tya'a iuncoon¹³ 'naa'.

Ngaai¹² Jesús fu ñ_u'fú²

6 Cafu mo gaicaain²¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a gaunngíi¹i tsá² tya'a 'ii:

—Ñ_a'ñ_u^{1u}, çti gatí² 'ii²¹ 'e laa²¹²mo'o tsá² Israel joon la joon lí²-i ty_u^{1u} to² yaai?

7 Joon gañii¹i Jesús:

—Jo tíi² 'naa' liñí³ii' líi²¹² tsei² 'e ilí² jilaa²¹ 'elo. Jiin¹³ 'ña'a Ñ_a'ñ_u^{1u} Dios Jmii²¹ tíi² liñii¹i líi²¹² 'e ijmáa¹ 'elo.

8 Pe ijoo²¹-o 'in Espíritu Tyú² tya' Dios joon 'ii ingí¹ coon¹³ 'naa'. Joon 'ii²¹ tya' 'ii cwolín²naa' Jerusalén, joongi la caain²¹ lí san² Judea, joongi lí sii²¹ Samaria coon¹³ la caain²¹ lí wíin²gi ní cwoo¹³ juncwii²¹. Ic-wolín²naa' cwojmaa²aa' júu³ 'iin jna.

9 Mo ngayuui¹³ gajin² 'elo, la 'íi²¹² jóø² mogi 'ido 'ii, joon gasaa¹mo Jesús. Ngaa¹²i fu y_u'. Joon gajó² coon²¹ jní¹ gacii¹²i Jesús. Joon jo jnééi²gi.

10 Téen² mogi 'ido jóø² fu ñ_u'fú² la 'íi²¹² ngaa¹²i Jesús. Joon gajnéi¹ co' lí téein² 'ido gáí¹ tsañ_{uu}¹ taa²¹ siin¹³in.

11 Joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—Tsañ_{uu}¹ seen²¹ Galilea jo 'ee to² 'ii³in-gi téen²naa' lo jóø²øø' fu y_u' juncwii²¹. 'In Jesús no, 'in cwo'íi¹ jee²¹² 'naa' ngaa¹²i fu y_u' do coon²¹ røø²¹ 'ii la mo ngaa¹²i do, la joon jon ijó¹ tún¹.

Tyü¹³in Matías 'a 'ii²¹in cwáain¹ tya' Judas

12 Joon ngalín²mo 'a moo²¹ sii²¹ Olivos do. Joon ngaliin¹ tún¹ Jerusalén 'e ná¹ coon²¹ sii¹³_{xu} jiin¹³ la to² gaty_u² ley tya' Moisés 'e sá² ngí¹ tsá² mo jmíi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

13 Mo tyaliin¹in 'e fuu²¹ do gasóo²o coon²¹ 'ná¹ lí tí² tún² fú¹. 'In gatyaliin¹in do sii²¹ Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ Dí³ coon¹³ Tomóo¹³ coon¹³ Bartolomé coon¹³ Untøø² coon¹³ Jacobo, jón¹ Alfeo, coon¹³ Simóoi¹³, jaain²¹ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananistas. Joon coon¹³ Judas ruu²¹i Jacobo,

14 Jilee²¹mo 'in lí caain²¹ coon¹³ ruu²¹i Jesús coon¹³ María sáa³ Jesús coon¹³ 'in tsamí² catyaa² do. Licaain²¹ fee²¹i Dios.

15 Jiin¹³ jee²¹² joon galicaain²¹ tsá² jiin¹³ coon²¹ cíein¹³ tsi dyáai² 'in jai² líi². Joon gajmaa¹a Tú³ siin¹³in jee²¹² tsaruu²¹i, joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² catyaa² do:

16 —Tsaru^{1u}, 'ná¹-a tsín¹ jiin¹³ la gataan¹an 'líi²¹² y_{uu}¹³ David ní jí² tya' Dios coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. David do gafaa²¹o xiiala 'e itsangíi² Judas. 'Ii-o jee²¹² 'in gasaain¹² Jesús.

17 Judas jaain²¹² jee²¹² jna'a, joon tíi²mo jmáa¹a to² coon¹³ jna'a.

18 Pe joon ngoo²¹-o Judas ngala¹ coon²¹ si² 'wó² coon¹³ 'e cuu²

gajna¹an coon¹³ 'e gó² gajmaa¹a do. Tsifu joon gacii¹²i li' siji². Joon ga'gii²¹i tu²u. Joon ga'woo²¹o jilaa²¹ 'un'mii²i.

19 Joon mo galiñi¹ 'in seein²¹ Jerusalén do joon gaunsii²¹ 'e 'wó² do Acéldama, 'øøi¹²¹-tsi tsá² sii²¹ Coon²¹ Sii¹³ Tyiia²¹ 'in 'O² Jmi¹.

20 Tsu¹ 'wii¹³ ni Salmos jin² la no:

Cwosii¹²¹i 'nũu¹u situu¹mo.

Jo 'in seein²¹gi 'in cwaa²¹gi.

Joongi jin²in:

Cwocwoo²oo' 'in xee²¹mo 'in jma¹ to² jmoo¹o 'ido.

21 "Wii¹³ joon tsajmoo²¹o' 'elo —jin² Tú³—. Jee²¹² jna' jeei¹ 'inlĩi¹³ tsá² 'in ningi¹ coon¹³ jna' la tøøi² nigangii²¹i' coon¹³ Jesús.

22 Ca la mo gasaa¹i Wó³ Ña'ñu¹u' Jesús jmi²¹ joon ca gangaa¹²i ñu'fú². Tyii¹³mo' jon jaain²¹ jee²¹² 'ii wa'a 'in licaain²¹ coon¹³ jna'a 'e ijmaa¹a júu³ 'e nijiin¹in Jesús —gajin² Tú³.

23 Joon ga'wooi²¹ gáí¹ tsá² jee²¹² 'ii. Jaain²¹ 'in sii²¹ Sé³, 'in sii²¹o jon Barsabás, sii²¹o jon Justo. 'In jain²¹gi do sii²¹ Matías.

24-25 La 'ii²¹² fee²¹i Dios jin²in:

—Ña'ñu¹u', nu-u jøø²¹ø jilaa²¹ alma tya' tsá². 'Ee¹³du' jna'a 'naai²¹² 'in jee²¹² gáí¹ lo nityi¹u'u 'in jma¹ to² tsá² tya' Jesús cwáain¹ tya' Judas. Gajaan¹an Judas do 'e to² jmoo¹o 'wii¹³ tsaa² tya'o. Joon ngoo²¹-o li 'iin²¹²mo.

26 Joon gacoo¹o jee²¹² 'ii. Joon gatii²mo Tíi¹³. Tsifu joon ga'í² Tíi¹³ do cwáain¹ tya' Judas jee²¹² 'in dya-jaain²¹ tsá² tya' Jesús.

2

Mo gajó² Espíritu Tyú² tya' Dios

1 Mo gatsín¹ cincuenta jmi²¹² mo gangii²i cwaa²¹ jmi²¹² gatí² jmi²¹² sii²¹ Pentecostés. Coon²¹ li sicaain²¹ la jilee²¹mo 'in jai¹² líi².

2 La 'ii²¹² joon coon²¹ ga'iin² li' yu' lawa mo 'ii¹i tyí² tá² líi¹. Ga'iin² la tøøi² inuu li néei¹ 'ido.

3 Joon gajnéi¹ coon²¹ 'e li la li sii¹³ jí² li néei¹ la jaain²¹.

4 Joon ga'í² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios almas tya' ce jilee²¹mo 'in néei¹ do. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹ jmai² jmi¹ xiia²¹ 'e cwoo¹o 'in Espíritu Tyú² do faa²¹a.

5 Jee²¹² jmi²¹² lo fúu¹mo tsá² Israel 'in untiin¹³ to² tyu² Dios sicaain²¹. Jalín² Jerusalén la caain²¹ juncwii²¹.

6 Mo ganúu²un 'e ga'iin² do joon galicaain²¹ 'in tsá² do li ga'iin². Pe jo ñii¹ 'in tsá² fúu¹ do 'ee nigalí² mo ganúu²un la jaain²¹ la jaain²¹ 'in tsá² tya' Jesús do faa²¹a jmi¹ tya'a.

7 Jmai² 'in ganga'goo²¹-tsi. Joon jmai² 'in gafo²mo joon síi¹i jee²¹² 'ii:

—'Owa'a jon 'in seein²¹ Galilea jilee²¹ 'in faa²¹a no.

8 ¿Xiiala lí¹ 'e nuu²¹un' faa²¹a jmi¹ tyi jna'?

9-11 Líi¹ fúu¹ tsá² seein²¹ lo, 'in seein²¹ Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, joon li sii²¹ Asia seein²¹ lo. Seen²¹mo jon 'in jalín² Frigia, Panfilia, Egipto joongi Africa li' ngoo¹³gi li' Cirene. Joongi tsá² seein²¹ Roma 'in seein²¹ lo. Caa¹²mo 'inlĩi¹³ 'in seein²¹ Israel ca la mo galiseen²¹mo coon¹³ 'inlĩi¹³gi 'in nigatuu²mo dioses tya'a 'in gajmeei¹ tsá² joon niga'ii²¹mo jon 'in Dios tya' tsá² Israel. Caa¹²mo tsá² seein²¹ Creta coon¹³ Arabia pe jilee²¹mo' nuu²¹un' faa²¹a coon¹³ jmi¹ tyi-o' júu³ tyú² tya' Dios.

12 Jilee²¹mo tsa'goo²¹-tsi pe joon jo 'øøi²¹-tsi 'ee galí². Joon gaunngii¹i ruu²¹i:

—¿Ee 'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'elo?

13 Pe 'inlĩi¹³gi ungoøø¹i, jin²in:

—Tsá² 'iin¹mo no.

'E gasii²¹ Tú³ tsá²

14 Joon gajmaa¹a Tú³ siin¹³in coon¹³ ji dyajaain²¹ apóstoles catyaa² do joon gafaa²¹a tá² jin²in:

—Tsá² seein²¹ Israel, joongi coon¹³ tsá² seein²¹ Jerusalén, cwoliñi²ii' 'elo.

Joongi núu²duu' coon²¹ tún² 'e ifo³oo lo.

15 'In tsañuu¹ lo jon' 'in 'ín¹ no la lí² 'e 'i¹-oo' tsu¹ aa²¹gi lo. Jo mo tí² 'ii²¹ wa'a ngi¹ tsá² 'ín¹. Jiin¹³ la 'iin²¹ ñú² ningóo¹.

16 'Elo-o gatsín¹ 'e gajin² 'in gafaa²¹a júu³ tya' Dios calii sii²¹ Joel. Joel do gajin²in:

17 La lo-o gajin² Dios:

La nu¹gi mi 'iin² juncwii²¹ icwo³oo Espíritu Tyú² tyiia la jileei²¹ 'in taain²¹² fu juncwii²¹.

Yuu²¹ tyii' tsañuu¹ coon¹³ yuu²¹ tyii' tsamí² ifaa²¹a cwáain¹ tyiia.

Joongi simii²¹ sá² coon²¹ iní²i.

Joongi yuu¹³ icwuu²¹mo ilisá² tyisáa² tya'a.

18 Nicwóo³oo 'in Espíritu Tyú² tyiia 'e jmii²¹² joon tya' jileei²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu¹³uu la tsañuu¹ teen¹³ la tsamí².

Joon ifaa²¹o cwáain¹ tyiia.

19 Li' yu¹ juncwii²¹ 'é³ee 'a tsa'goo²¹-oo'.

Jmáa³oo jon li² li ni 'wó².

Coon¹³ jmi¹, joongi coon¹³ jní¹ tya' uñi² ijma³aa 'e li² do.

20 La nu¹gi 'e icwá¹ jmii²¹² tya' Ña'ñu¹u' Jesús, coon²¹ jmii²¹² fee¹ joongi coon²¹ jmii²¹² 'ya²gi líli¹, ilinuu²¹ li 'íi¹in ñi¹.

Joongi sii²¹gi iliin¹ la lí¹ jmi¹.

21 Joon jilee²¹mo 'in gamii¹i coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' itiin¹³mo.

La joon júu³ niga¹ Joel cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹ —jin² Tú³.

Faa²¹gi Tú³ jin²in:

22 —'Wii¹³ joon núu²duu', tsañuu¹ seen²¹ Israel, jilaa²¹ 'e ifuu²¹²uu 'naa' lo —jin' Tú³—. Tyú²-u ñi³oo' jilaa²¹ milagro 'ya²gi 'e gajmaa¹a Jesús tsá² Nazaret coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios Jmii²¹ jee²¹² 'naa'. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Jesús do gajmaa¹a Dios júu³ 'e Jesús jaain²¹ tsá² 'in 'iin²¹²in.

23 Pe jo 'ee futyí³ la mo gajaain²¹ tsá² 'ii jee²¹² 'naa' tsu¹ 'yu to²-o 'e ni¹-tsi Dios ca la mo jée¹mo. 'Naa'gii'

gaseen²moo', joon cwáain¹ tyi'naa'oo' gajngaa¹³i tsá² gó² 'ii, gateen¹in tsaá' crúu¹³.

24 Pe Dios Jmii²¹ gajmaa¹a jiin¹o tún¹. Nigaláa²mo tsu¹ feei¹gi 'ii lagi 'mó¹. Jo lí² tyu² 'mó¹ 'ii to².

25 Joon 'lii²¹² róøi¹³ David gafaa²¹a ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' Jesús mo gajin²in:

Máa¹moo Ña'ñu¹u' Dios coon²¹ tøø²mo tyani³ii.

Li caa²¹na tsáa¹ siin¹²in joon jo 'ee jiin¹³ coon²¹ goo²¹oo.

26 'Wii¹³ joon jløø¹³mo alma tyiia.

Joon coon¹³ moo'óo³oo fo³oo jmai² júu³ tyú²-u.

'Wii¹³ joon mo 'ii²¹ 'woo²¹ cuerpo tyiia jo 'ee cu²-tsii coonti.

27 Tsu¹ ñi³oo 'e jo saa¹²a alma tyiia jee²¹² 'lii²¹².

Joongi jo cwo²o 'e ixii²¹ cuerpo tya' 'in gatyii¹³in.

28 Ga'ee¹³o'ona xii¹ala ngii³ii coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ 'e cwo¹ juncwii²¹ tya' tsá².

Joon nigalijløø¹³moo 'wii¹³ cwoo²¹o coon¹³ jna.

La joon gajin² David cwáain¹ tya' Jesús.

29 'Tсарu¹u', tyú²-u ñii²¹i' 'e 'lii²¹² tsafeei¹ tyi' David juun²¹mo. Joon ga'áa²mo tsá² 'ii. Joon 'aan¹ tya'a roon¹gi coon¹³ jna' ca jmii²¹² no.

30 Pe David do jaain²¹ 'in gafaa²¹a júu³ tyú² tya' Dios. Joon ñii¹o David 'e gasii²¹i Dios 'ii 'e tyi²mo jaain²¹ tyii²¹a 'in cwa¹ cwáain¹ tya'a.

31 La joon 'lii²¹² David do lawa jøø²o ca la jée¹mo 'a ijiin¹in Cristo. Joon gajin²in 'e jo ján² alma tya'a jee²¹² 'lii²¹². Jon'gi xii² moo¹ taa²i.

32 'Ña'a Dios Jmii²¹ gajmaa¹a jiin¹ 'in Jesús no. Jilaa²¹ 'elo ganee²¹e'e.

33 Joon gatø¹ Dios Jmii²¹ 'ii li' cwoo²¹o tsáa¹. Joon gacwo¹o Dios Jmii²¹ 'ii 'in Espíritu Tyú² tya'a la li 'e nigajin²in. Joon jilaa²¹ 'e nigalí² nano, joongi nijøø²øø' joongi ninuu²uun' 'e gajmaa¹a 'ii-o joon.

34-35 Jon' David do 'in gangaai¹³ fu ñu'fú² tsu' ñaa'o gajin²in:

Dios Jmii²¹ gasii²¹ ña'ñu¹u' jin²in:
 “Ni³i caa¹na tsáa¹ ca mi jmaa³aa'ii²¹ 'e tyée¹na 'wii²¹² tíi¹³i jileei²¹ 'in 'eei¹ 'nu.”

36 'Jileei²¹ tsá² Israel, cwoliñi³oo' 'e la ja²mo 'in Jesús, 'in gatéen¹naa' tsaa' crúu¹³, Dios gajmee¹i 'e 'ii Ñi'fii²¹²i' joongi 'in jmaa¹a tiin¹³naa' sii²¹ Cristo. La joon gajin² Tú³ sii²¹i 'in tsá² fúu¹ do.

37 Joon mo ganúu²un 'in tsá² do 'elo joon ga'aa¹a fa'i³ joon gaunngii¹i Tú³ coon¹³ 'in tsá² tya' Jesús catyaa² do:

—Tsaru¹u', ¿'ee 'ná¹ jmoo²¹o'o?

38 Joon gañii¹ Tú³:

—Cwojaa²¹-oo' coon¹³ Dios joongi cwojaa²¹naa' jmii²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ la sii²¹ Jesucristo. Joon la joon 'iin²mo Dios tsaa² tyii'. La joon jon icwo¹o Dios 'naa' 'in Espíritu Tyú² tya'a.

39 'E júu³ lo 'e tyi'naa'oo' coon¹³ yuu²¹ tyii'. Joongi tya' jileei²¹ 'in seein²¹ wíin². Joongi tya' jileei²¹ 'in tø¹ø Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹.

40 Coon¹³ 'e júu³ lo gafaa²¹a Tú³. Joon coon¹³ láai²gi júu³ tyú² gafaa²¹a jin²in:

—Woo²¹naa' yaanaa' jee²¹² 'in tsá² gó² no.

41 Joon gasaa¹mo jmii²¹ jileei²¹ 'in gacón² cwáain¹ júu³ tya'a. Jiin¹³ jmii²¹² joon galicaan²¹ mogi coon¹³ 'in jai² líi² ca 'ni¹ mil-gi tsá².

42 Joon coon²¹ tún¹-un gacón² cwáain¹ jilaa²¹ 'e 'ee¹e 'in apóstoles tya' Jesús do. Tyú²-u seein²¹ la jaain²¹ la jaain²¹. Joongi galicaain²¹ fee²¹i Dios joongi gajmaa¹a jmai²xu 'iñi¹.

Xiiala nigajmaa¹a 'in jai² líi² Jesús nifu

43 Joon líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá². Joon 'in tsá² tya' Jesús do líi¹ 'láai² milagro gajmaa¹a coon¹³ jilaa²¹ li².

44 Jileei²¹ 'in nigajai² líi² do líi¹ rø²¹ sii¹i. Jmaa²¹i to² jmai²xu

jmai²xu-u la jaain²¹ la jaain²¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o.

45 Joongi ga'nii¹i jilaa²¹ 'e 'oo¹o. Joon jmoo¹o jmai²xu cuu² coon¹³ la jaain²¹ la jaain²¹ xiia'ti sityéein¹³ jmii²¹² jee²¹² 'ii.

46 La coon²¹ jmii²¹² la coon²¹ jmii²¹² licaain²¹ inuu cwo¹ fee¹ tya' tsá² Israel. La caain²¹ inuu tya'a jmoo¹o jmai²xu 'iñi¹. Gø²ø jløø¹³mo coon¹³ 'e 'yaa¹-tsi alma tya'a. Joon gacwoo¹-o 'maai¹³ Dios.

47 Joon la jilee²¹mo jin²o 'e tsá² tyú²-tsi 'in tsá² jai² líi². La coon²¹ jmii²¹² gajmaa¹a Ña'ñu¹u' 'e ngafúu¹mo 'in jo¹ líi². Joon 'in jai² líi² do uncaan¹mo coon¹³ 'in catyaa² do.

3

Ga'láa²mo jaain²¹ tsá² jluui¹³

1 Coon²¹ jmii²¹² nica'lóo²xu, ngóo¹ 'iin² 'ni¹, mo gati² 'ii²¹ 'e faa²¹a tsá² júu³ tyú². Joon Tú³ coon¹³ Wó³ gasóo²o caan²¹mo fu inuu cwo¹ fee¹ tya' tsá² Israel.

2 Tsajée¹i tsá² jaain²¹ tsá² jluui¹³ tyan' 'oo² cwo¹ do li ingí¹i. Jluu¹³mo ca la mo galiseen²¹mo. Joon la coon²¹ jmii²¹² tsajée¹ tsá² 'ii fu coon²¹ 'oo² cwo¹ do sii²¹ 'Ya²gi 'e mii¹i caridad jileei²¹ 'in tsatáa¹i cwo¹ do.

3 Mo gani² 'in tsá² jluui¹³ do itsa-tai² Tú³ coon¹³ Wó³ inuu cwo¹ do joon gamii¹i coon²¹ caridad.

4 Joon gajóøi² Tú³ coon¹³ Wó³ do 'ii. Joon gajin² Tú³:

—Jøøi²¹²du' jna'a.

5 Joon gacón² 'in tsá² jluui¹³ do cwáain¹ coon²¹ tún². 'E sá² 'ee cwo¹o 'ido 'ii líi²i.

6 Joon gasii²¹i Tú³ 'ii:

—Jo 'óo³oo cwataa²¹ jon'gi cwanáa¹³ sá² tyiia pe jiin¹³ 'e 'óo³oo lo cwo³-oo 'nu. Coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ Jesucristo tsá² Nazaret, ráan²un, ngi² no.

7 Joon gason¹ Tú³ cwoo²¹o tsáa¹. Joon gauncoon¹³on jmaa¹a siin¹²in 'ido. La 'ii²¹² joon galipíin²mo moo¹ taa¹³ luu²¹² tíi²i.

8 Joon ga'íi² 'in tsá² jluui¹³ do fu yu'. Joon ga'láa² 'wii²¹² ngii¹ tii². Joon ga'í² 'íi² fu tsi inuu cwo¹ do coon¹³ Tú³ coon¹³ Wó³. 'íi² jløø¹³ i lii¹. Cwo¹o 'maai¹³ Dios.

9 Joon jilee²¹mo tsá² 'in téein² do jøøi² 'ii ngii¹ cwo¹o 'maai¹³ Dios.

10 Jmai² 'in tsa'goo²¹-tsi 'e ganii²¹ do 'wii¹³ ñi¹o 'e ido-o 'in tsá² jluui¹³ 'in tyiin¹ 'oo²¹ cwo¹ sii²¹ 'Ya²gi mii¹ caridad.

Júu³ gafaa²¹ Tú³ coon²¹ ni'nú¹ fee¹ sii²¹ Salomón

11 'In tsá² jluui¹³ 'in ni'láai² do jo mo gatíui² Tú³ coon¹³ Wó³ coonti. Joon jileei²¹ tsá² 'in téein² 'in'yíia² cwo¹ do ngaliin² cwiin¹in fu li téein² Tú³ do. Téen²in coon²¹ ni'nú¹ fee¹ 'e sii²¹ Salomón.

12 Mo ganí² Tú³ 'elo joon gasii²¹ tsá² 'in jalíin² do:

—Tsá² seein²¹ Israel, ¿'ee li' tsa'goo²¹-'oo'? ¿'Ee li' jøø²naa' jna'a lawa yia-oo'o nigaun'láa²na'a 'in tsañuu¹ lo? ¿Ti 'i¹-'oo' 'e nigangi¹ 'in tsá² lo coon¹³ 'ii²¹ tyijna'oo'o si 'wii¹³ 'e tyú¹ jna'a 'ee?

13 Jo lí² la joon, Dios, 'in gaun'goo²¹o 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' Abraham coon¹³ Isaac coon¹³ Jacob, nigacwóo¹i jón¹on Jesús, 'in feei¹gi la jee²¹² jileei²¹ pe 'naa' nigajaan¹³moo' 'i tyani 'in tyu² to². Joon mo gali'in²¹²mo Pilato 'e iláa²i pe 'naa'gii' jo gali'in²¹²naa'.

14 'E 'íi¹³ 'e mí²ii' láai² jaain²¹ 'in tyú¹, 'in jo 'ee tsa² røøi²¹, naa'gii' gamí²ii' galáai² jaain²¹ tsá² gó² 'in røøi²¹ tsa².

15 La joon gajngaa¹³moo' 'in cwo¹ juncwii²¹ tyi'. Pe Dios gajmaa¹a gajjin¹o tún¹. Joon jna'gii' faa¹³a 'e ja²mo jilaa²¹ 'elo.

16 Joon 'in tsañuu¹ lo, 'in cwii¹moo', Dios gaun'láa²mo tsu 'wii¹³ jo¹o líi² Jesús. Jmai² coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ Jesús nigalipín²mo tii² la li nigañi²ii'.

17 'Niñ³oo, tsaru¹u', 'e 'naa'oo' coon¹³ tsacøøi¹³ tyi' mo gajngaa¹³naa' Jesús do gajmaa²aa' 'e jo 'øøi²¹-'oo'.

18 Pe la joon gatsín¹ 'e nii²¹ Cristo wúu¹ jiin¹³ la gajin² tsá² tyú¹ coon¹³ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios la jéei¹gi.

19 'Wii¹³ joon 'ná¹-a jaa²¹-'oo' joon cii¹³-'oo' coon¹³ Dios joon la joon 'iin²mo tsa² tyii'. Joon ijó¹-o Ña'ñu¹u' 'e untyúu¹mo 'naa'.

20 La joon 'e isí¹in Dios Jesús, 'in sii²¹ jon Cristo, 'wii²¹² tyi'naa'.

21 Fiin¹³ ca la mo ña'fú² tyiin¹ Jesucristo ca mi tyá² Dios tyú² ce jilaa²¹. La joon gajin² tsá² tyú¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios cali.

22 La joon gajin² 'líi²¹² Moisés sii²¹ 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Jin²o: “Ña'ñu¹u' Dios 'e isí¹in jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² jee²¹² 'naa', tsaru¹u', jiin¹³ la gasii¹in jna. Cwolinuu¹³uun' jilaa²¹ 'e jin²in

23 tsu jileei²¹ 'in jo nuu¹³ 'in cwo¹ júu³ tyú² do 'e i'in²mo 'i jee²¹² tsa'goo¹o.” La joon gajin² Moisés.

24 'Joon la joon jileei²¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios ca Samuel nifu gafaa²¹ cwáain¹³ tya' 'e jmi²¹² lo.

25 Joon jilaa²¹ júu³ tyi'naa'oo' lo 'e ga'íi² Dios la mo jéei¹ coon¹³ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú² tya'a. 'E tyú² tyi-oo' mo ga'íi² Dios coon²¹ júu³ jéei¹gi coon¹³ 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' mo gajin²in sii²¹ Abraham: “Jileei²¹ tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ ilicwaa³mo mi jó¹ yuun²¹ tyi'.”

26 Mo gajmaa¹a Dios jiin¹ Jón¹on gasii¹in nifu tyani²ii' iuncwaa³i 'naa'. Joon la joon 'e uncoon¹³o 'naa' 'e tú²oo' jilaa²¹ 'e gó².

4

Tú² coon¹³ Wó³ tyani 'in tyu² to²

1 Faa²¹gi Tú³ coon¹³ Wó³ téen²in mo gatyaliin² untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in tsá² 'in ní² inuu cwo' fee¹ do. Joongi ngaliin² 'inlíi¹³ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ saduceos.

2 'Nii²¹-tsi 'wii¹³ Tú³ coon¹³ Wó³ 'e²e tsá² jú³ tyú² joongi 'wii¹³ jin²in la mo gajjin¹ Jesús la joon jon ijiin¹in tsá².

3 Joon tsifu joon gasan² ni 'ido. Joon ngajée¹ 'nũñi³ ca núu¹ tsu nica'lóo² do.

4 Pe fúu¹mo 'in niganúu²un 'e júu³ do jo¹o líi². Joon jileei²¹ 'in jai² líi² tí² 'ná² mil jmai² tsañuu¹.

5 Mo gajná² jmii²¹² joon galicaain²¹ fu Jerusalén 'in tyu² to² tya' tsá² Israel coon¹³ tsacøøi¹³ coon¹³ tifo² tya' ley.

6 Joongi néei¹ Anás 'in tyu² to² tya' untsá², coon¹³ Caifás coon¹³ Juan, coon¹³ Alejandro. Joon gauncaain²¹ jileei²¹ tsá² inuu tya' tsacøøi¹³ tya' untsá².

7 Joon gatyu^{2u} to² gajalín² Tú³ coon¹³ Wó³. Joon gasiin¹²in tún² tsa². Joon gaunngii¹ 'in tyu² to² do 'ii:

—¿'iin 'ii²¹ tya'a si coon¹³ 'e sii²¹ 'in xeei²¹gi 'ee gajmaa^{2aa} jilaa²¹ 'elo?

8 Joon Tú³ jin²in coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios:

—Tsacøøi¹³ 'e fuu²¹ lo joongi tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel:

9 wana 'iin²¹²naa' unngii¹ⁱⁱ jna'a coon²¹ 'e tyú^{2-u} gajmoo^{21o} 'o tya' jaain²¹ tsatsaa¹³ 'e xiiala galáai².

10 Joon jna'a jmoo^{21o} 'o júu³ tyani²ⁱⁱ. Cwoliñi³ⁱⁱ jileei²¹ tsá² Israel 'e 'in tsañuu¹ 'in siin¹² tyani²ⁱⁱ lo nano niga'láai² coon¹³ 'e sii²¹ Jesucristo tsá² Nazaret. 'Ii 'in gatéen^{1naa} tsa¹ crúu¹³ do. Joon Dios gajmaa^{1a} jiin¹ tún¹.

11 'In Jesús lo líi¹ lawa coon²¹ cuun²¹² nifu pe 'naa'gii¹ lawa 'in jmoo^{1o} to² do nigajaan^{2aan} li' co'o.

12 Ce jiin¹³ jaain²¹ 'in taain²¹² juncwii²¹ jo lí² jmáa^{1a} tiin¹³naa' tsu² Dios nigacwoo^{1o} 'e jiin¹³ Jesús tíi²ⁱ jmáa^{1a} tiin¹³naa' —jin² Tú³ do.

13 Mo gani² jileei²¹ 'in tyu² to² do xiiala jo 'goo²¹ Tú³ coon¹³ Wó³ faa^{21a} joon galili^{13o} 'e jo 'e jí² tíi²¹ 'ido jon'gi 'ee to² 'oo^{1o} ganga'goo²¹-tsi. Joon

galiiñi¹ⁱ 'e 'ido-o 'e nigangi¹ coon¹³ Jesús.

14 Joongi 'in tsá² 'in niga'láai² do, do-o siin¹²in jee²¹² 'ii-o. 'Wii¹³ joon jo 'ee sá² 'e faa²¹gi coonti.

15 Joon gatyu^{2u} to² 'e 'woo²¹mo li sicaain²¹ do. Joon gasii²ⁱ la jee²¹² yaa-mo 'ee 'e 'ná² jmáa^{1a}.

16 Joon gajin²in:

—¿'Ee jmoo^{21o} 'in tsá² do? Jilee²¹mo 'in seein²¹ Jerusalén niñi^{1o} jilaa²¹ li² nigajmaa^{1a} 'in tsá² no. Coon²¹ milagro fee¹ líi¹ nigajmaa^{1a} 'ido. Joon jo lí² faa^{13a} 'e jon' la joon galí².

17 Tsaatáan^{13an} fo²-tsi 'e jo faa²¹gi jiin¹³ jaain²¹ cwáain¹ tya' Jesús. Joon coon¹³ 'e la joon jo núu²gi tsá².

18 Joon 'in tsá² do gatø^{1ø} tún¹ Tú³ coon¹³ Wó³. Joon gatyu^{2u} to² la jo faa²¹gi 'ido coonti, jon'gi 'e²gi tsá² cwáain¹ tya' Jesús.

19 Pe joon gañii¹ⁱ Tú³ coon¹³ Wó³:

—Í²du-'oo' yaanaa' no. ¿Tí tyú²gi tyani Dios 'e jmoo^{21o} 'o núu^{13u} to² tyu² 'naa' lagí to² tyu² Dios 'ee?

20 Tsa jna'a jo cwooi¹ tuu^{21u} 'e faa^{13a} jilaa²¹ 'e ganee^{21e} joongi ganuu^{21u}.

21 Joon 'in tyu² to² do gaton^{1on} fo²-tsi pe galáa²mo 'ido. Jo gatsaa^{21a} xiiala ijmeei²¹ ni 'ido wúu¹ tsu 'gøø¹²¹mo tsá². Jilee²¹mo tsá² cwo^{1o} 'maai¹³ Dios jilaa²¹ 'e nigalí².

22 'In tsá² 'in galáai² coon¹³ milagro do ningoo²¹-o tunló² jiin²¹ líi¹giXu.

Mii¹-o tyani Dios 'in jai² líi² 'e jo cu²-tsi joon 'e tá²-a taain²¹²-tsi

23 Mo galáai² Tú³ coon¹³ Wó³ joon nigalín²mo fu li néei¹ 'in tsaruu²¹ⁱ catyaa² do. Joon gatyaa¹ júu³ la jilaa²¹ 'e nigajin² 'in tyu² to² tya' untsá² do coon¹³ tsacøøi¹³ do.

24 Joon mo ganúu²un, jilee²¹mo gamii¹ⁱ sii²¹ⁱ Dios:

—Ña'ñu^{1u}, 'nu-u Dios 'in gajmaa^{1a} ñu'fú² joongi ni 'wó², joongi jmi'ñi¹³

coon¹³ jilaa²¹gi 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

²⁵ Joon 'lii²¹² tsafeei¹ tyii'i David, 'in gajmaa¹a jiin¹³ la to² gatyuu¹²¹u, gafaa²¹a cwáain¹ tyi'i mogajin²in coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tyi'i:

¿'Ee li' to² li¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ mii^{13?}

Joongi 'i¹-tsi tsá² jmai² 'e jo 'ee to² 'i³mo.

²⁶ Jileei²¹ tsaa'to² garóon².

Joongi tsacøøi¹³ 'e fuu²¹ galicaain²¹.

Joon gajmaa¹a 'ee¹i Ña'ñu¹u' Dios joongi coon¹³ 'in gasii¹in Dios sii²¹ Cristo.

²⁷ 'Tsu ja²mo 'e fuu²¹ lo galicaain²¹ Herodes coon¹³ Poncio Pilato coon¹³ tsá² seein²¹ li xii'a'gi coon¹³ tsá² Israel. Joon galicaain²¹ 'e jmáa¹a 'e gó² tya' yuu²¹ tyi'i Jesús 'in 'iin²¹²un.

²⁸ Joon la jon gajmaa¹a jilaa²¹ to² 'e nityuu¹²¹u 'e ili² joongi jilaa²¹ 'e ni¹'o'o.

²⁹ Joon la no coon²¹du'u cwáain¹ fo² gaton¹on. Cwoo¹³ jna'a yuu²¹ tyi'i 'e jo ngii²¹i' cu²-tsii'i. La joon jo 'goo²¹-oo'o 'e cwoo²¹o'o júu³ tyú² tyi'i.

³⁰ Joon mii²¹i' tyani²i 'e cwo²o jna'a 'ii²¹ tyi-o'o 'e un'láa²na'a jileei²¹ tsatsaa¹³ joongi coon¹³ 'e sii²¹ yuu²¹ tyi'i Jesús jmoo²¹o'o jilaa²¹ li² coon¹³ milagro fee¹.

³¹ Mo ngayuui¹³ gafaa²¹a júu³ tyú² tya'a 'e lí² licaain²¹ do joon gajøø²¹ 'wó² tá² líli¹. Tsifu joon galiseein²¹ waa²¹ pí² coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon jo 'goo²¹gi faa²¹a júu³ tyú² tya' Dios.

Jilaa²¹ 'e sá² tya' jilee²¹mo 'in jai² líi²

³² Ca nii² 'e 'i¹-tsi jileei²¹ 'in nijo¹ líi². Joongi coon²¹ røø²¹ líi¹i jilee²¹mo. Ce jiin¹³ jaain²¹ jo jin² wa'a 'e 'oo¹o tya'a 'ña'a. Jilaa²¹ jmai² tya' jilee²¹mo.

³³ Faa²¹gi 'in apóstoles tya' Jesús do 'e nigajii¹in Ña'ñu¹u' Jesús. Joon taain²¹² tá²-tsi líli¹. Joon Dios gataa¹³i cwa¹³ jilee²¹mo.

³⁴ Jiin¹³ jaain²¹ jo 'oo¹o faí³ 'wii¹³ jilee²¹mo 'in 'oo¹o 'wó² si 'nú¹ 'ee ni'ni¹o.

³⁵ Joon jilaa²¹ 'e sá² cwo¹o tsá² apóstoles. Joon 'ii-gi gajmaa¹a jmai²xu la jaain²¹ la jaain²¹ xii'ala sityéein¹ tsá² jmii²¹².

³⁶ Lawa la lo-o jmoo¹o jileei²¹. Seein²¹ jee²¹² 'ii jaain²¹ jún² Leví 'in sii²¹ Sé³. Galiseein²¹ coon²¹ 'wó² roon¹ ni jmii²¹ sii²¹ Chipre. Joon 'in apóstoles do gaunsii²¹o 'ii Bernabé. (øøi²¹-tsi tsá² sii²¹: 'in untyú²-tsi tsá².)

³⁷ 'In tsañuu¹ lo ga'ni¹i coon²¹ sii¹³ 'wó² tya'a. Joon 'e cuu² gatí²i do nga-coon¹on joon gacwo¹o tya' apóstoles do.

5

Tsaa² tya' Ananías coon¹³ Safira

¹ Pe jaain²¹gi tsá² sii²¹ Ananías coon¹³ 'oo²¹²o 'in sii²¹ Safira ga'ni¹i coon²¹ sii¹³ 'wó².

² 'In tsá² lo gasii²i røø²¹ coon¹³ 'oo²¹²o. Joon gasáai¹³gixu 'e cuu² do tya'a. Joon ngacwoo²¹o 'in apóstoles do lawa'a la jilaa²¹a.

³ Joon gajin² Tú³ sii²¹i 'ii:

—Ananías ¿'ee li' nigaí² 'in 'líi¹³ alma tyi'i 'e gaungøø¹u 'in Espíritu Tyú² tya' Dios? Gasaa²¹²gi 'e cuu² gatí²u tya' 'wó² do.

⁴ 'Wó² tyi-o'o do mo ga'ni²¹²naa'. Joon 'e cuu²¹ gatí²u tyi-o'o jon, lí²-i jmaa²aa' la 'iin²¹²naa'. ¿'Ee li' ga'i¹-oo' la joon? Nigafáa¹³a coon²¹ júu³ tajuu²¹ tyani Dios jon' tyani tsá².

⁵ Mo ganúu²un Ananías 'elo tsifu joon gaci²mo jún¹mo. Jmai² tsá² 'in gafoo²mo mo ganúu²un 'elo.

⁶ Joon gatyaliin² jaain²¹ gáí¹ simii²¹ 'in gapaai²¹ 'ii' 'mi². Joon ngajée¹i 'ido 'ii nga'áa¹³mo.

⁷ Ji 'ni¹ hora gangii²i mo ngayuui¹³ joon jon ga'í² 'oo²¹²o Ananías. Jo ñii¹i coonti 'ee galí².

⁸ Joon gaunngii¹i Tú³:

—¿Ti la gajin²in do-o gacii² 'wó² ga'ni²¹in' do?

Joon gañii¹i:

—Jiin¹³ la do-o gaciin².

⁹ Joon gasii²¹i Tú³ 'ii:

—¿'Ee li' gasiin¹³naa' røø²¹ 'e cóon¹³oon' 'in Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu¹'u' Dios too²? Caluu no-o nijaliin¹ 'in nga'áai¹³ ñuu¹ tyi'i. Joon 'nu-gi 'injéi¹ 'ino.

¹⁰ Tsifu joon cii¹²i 'wii²¹² tii² Tú³. Joon mo ngataai² 'in simii²¹ do joon gangaai¹ 'in tsamí² ni 'lii²¹²mo jon. Joon gatyii¹i, nga'aa²mo caai¹ li si'aa²¹² ñuu¹ tya'a do.

¹¹ Joon jilee²¹mo tsá² 'in jai² líi² Jesús coon¹³ 'in galiñii¹ jilaa²¹ 'elo gafoo²i líi¹.

Fúu¹mo 'in gaun'láai² coon¹³ milagro

¹² 'Láa¹mo li² coon¹³ milagro gajmaa¹a apóstoles jee²¹² tsá². Joon galicaain²¹ tsá² coon²¹ ni'ná¹ sii²¹ Salomón.

¹³ Fúu¹mo 'in catyaa² do jo 'iin²¹²in uncaain²¹ coon¹³ 'ii tsu¹ 'wii¹³ 'goo²¹-o. Pe jilee²¹mo tsá² faa²¹a tyú²-u tya'a.

¹⁴ Líi¹ fúui¹ tsañuu¹ coon¹³ tsamí² 'in nigalijai² líi² Ña'ñu¹'u' Jesús.

¹⁵ Joon ga'woo²¹ tsá² 'in tsatsaa¹³ tya'i fu¹. Tya'i fu¹ tee¹²i coo¹³ 'mó² si ni jmoo²¹ 'ee. Joon mo ngii¹i Tú³ fiin¹³ jii¹³ tii¹³ 'iin¹³ tya'a joon 'láa²mo.

¹⁶ Joon jilee²¹ tsá² 'in seein²¹ fuu²¹ co' Jerusalén do jajée¹i tsatsaa¹³ tya'a si 'in 'yuui² 'in 'lii¹³ alma tya'a 'ee joon jilee²¹mo 'láa²mo.

Gatain² tsá² Tú³ coon¹³ Wó³ 'nuañi³

¹⁷ Joon ga'aa¹a tsiwúu¹ jilee²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² joongi tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ saduceos.

¹⁸ 'Wii¹³ joon gasan²mo tsá² 'in apóstoles do joon gataan¹²in 'nuañi³.

¹⁹ Pe jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹'u' Dios ganá¹ 'e 'nuañi³ do la 'woo¹. Joon ga'woo¹mo 'ido. Joon gasii²¹i 'in ángel do 'ii:

²⁰ —Cwolín²naa' fu inuu¹ cwo¹ do. Cwojmaa²aa' júu³ xiiala ngi¹ tsá² coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ tya' Dios.

²¹ Mo ganúu²un 'elo joon ngatáa¹i fu cwo¹ do. 'Aa²¹ mo gajná² galáa² 'wii²¹² 'e²e tsá².

La 'ii²¹² joon 'in tyu² to² tya' untsá² joongi 'in téin² coon¹³on galicaain²¹ 'e Junta Suprema tya'a. ('øøi²¹-tsi tsá² 'e licaain²¹ jilee²¹ tsacøø¹³ tya' tsá² Israel.) Joon gatyu²u to² gajalín² 'in apóstoles do 'in taai² 'nuañi³.

²² Mo gatyalín² 'ii¹³ tsi 'nuañi³ do jo gatseei²¹gi jii¹³ jaain²¹. Joon ngaliin¹ tún¹.

²³ Ngacoon¹on júu³ li néei¹ tsacøøi¹³ do gajin²in:

—Mo gatyalii²¹i 'nuañi³ do gatsaa²¹a'a tyú² sijni¹. Joongi 'ooca'ná² do téen²mo 'láa² 'aa¹a. Pe mo ganaa²¹²a'a jii¹³ jaain²¹ jo 'in seein²¹gi li' tsi do.

²⁴ Mo ganúu²un tsacøøi¹³ tya' untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in ní² cwo¹ do jilaa²¹ 'elo joon gaunngii¹i ruu²¹i:

—Júu³ tya' fo², ¿xiiala iján² jilaa²¹ 'elo?

²⁵ La jee²¹² joon tyía¹ jaain²¹ tsañuu¹ jin²in:

—Inuu¹ cwo¹ do 'yuui² 'in tsañuu¹ 'in gatai² 'naa' 'nuañi³ do. Do-o 'yuui² 'e²e tsá² júu³ tyú².

²⁶ Joon ngalín² moyóo¹³ coon¹³ 'ii¹³ tya'a. Joon ngatee¹ 'ido tún¹. Jo 'ee gajmee²¹i ni 'ido 'wii¹³ 'goo²¹o wana gatyuu¹² tsá² 'ii cuun²¹².

²⁷ Mo tyaliin¹in tee¹e ngajée¹i tyani tsacøøi¹³. Joon 'in tyu² to² tya' untsá² do gajin²in:

²⁸ —Jna'a nigauntsaa¹³mo'o 'naa' coonti 'e jo 'e²gii¹ júu³ tya' Jesús do. Pe 'naa'gii¹ li' cii¹³i nigajmaa²aa'. Nigaróø¹mo la tøøi² Jerusalén coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ee²ee'. Joon 'naa'oo' 'iin²¹²naa' cwo¹ jna'a tsaa² 'e gajúin¹ 'in tsañuu¹ do.

²⁹ Joon gañii¹i Tú³ coon¹³ 'in apóstoles catyaa² do:

—'E tii²mo jna'a jmoo²¹o'o nuu¹³u' un to² tyu² Dios lagi to² tyu² tsá².

³⁰ Dios tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyii¹ 'ii gajmaa¹a jii¹ Jesús 'in gajngaa¹³naa' tsaa' crúu¹³ do.

31 Joon Dios gasaa¹i 'ii 'e cwaa²¹ lí' cwoo²¹o tsáa¹. Joongi nicwo¹o to² fee¹ joongi 'e jmaa¹a tiin¹³ tsá². Joon la joon lí²-i jaa²¹-tsi jileei²¹ tsá² Israel. Joongi 'iin²mo tsaa² tya'a.

32 Faa¹³ jna'a 'e la ja²mo jilaa²¹ 'elo. Joongi 'in Espíritu Tyá² tya' Dios, 'in Dios cwóo¹i jilee²¹ 'in nuu¹³ to² tyu² Jesús, jmáa¹a júu³ 'e ja²mo jilaa²¹ 'elo.

33 Mo núu²un jilaa²¹ 'elo líi¹ gatsá² 'nii²¹-tsi. Joon la mo 'iin²¹²in jnga²mo 'ido.

34 Jaain²¹ tsá² sii²¹ Gamaliel, 'in líi¹i tsá² tya' fariseos, 'in tyiin¹ li sicaain²¹ 'ido. Líi¹i tifo² tya' ley. 'Áa¹mo un'goo¹ tsá² 'ii. Joon garóon² li tyiin¹in, joon gatyu²u to² ga'wooi²¹ 'in apóstoles do.

35 Joon gasii²¹i 'in tyu² to² do jin²in:

—Tsá² Israel, tíi¹moo' 'e jmaa²aa' coon¹³ 'in tsañuu¹ no.

36 Cwotii¹³du-'oo' xugi mo ngóo¹ ga'yeei²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Teudas. Tsá² tyiin²mo 'ii gajin²in 'ña'a. Joon gajée¹i tyán² ciein¹³ líi¹gi tsá² tya'a. Pe mo ngayuui¹³ gajngaai¹³ tsá² 'ii jilee²¹mo tsá² tya'a gasojó¹mo. Joon gatsé¹mo jilaa²¹.

37 Mo galiciin²¹gixu joon, mo gatáin¹ jilee²¹ tsá² jí², ga'yeei²¹ jaain²¹ tsá² seein²¹ Galilea sii²¹ Judas. Joon fúu¹mo tsá² gajée¹i 'ii. Pe la joon jon gajngaa¹³mo tsá² 'ii. Joon jilee²¹mo jon tsá² tya'a sojó¹mo.

38 'Wii¹³ joon túu¹naa' 'in tsañuu²¹ no. Joon jo untyíi²naa' 'ii. Wana júu³ tya' 'in tsá² lo jmai² júu³ tya' tsá² joon tyee²¹mo jon.

39 Pe wana júu³ tya' Dios jo lí² 'iin²naa'. Tíi¹moo', jo tíi¹³naa' coon¹³ Dios.

40 Joon gatii¹²i júu³ tya' Gamaliel do joon galinuu¹²u jilee²¹mo. Joon gasii²¹mo røø²¹. Joon gatø¹ø 'in apóstoles do tún¹. Joon gajmee²¹mo 'ido. Joongi gauntsaa¹³mo 'a jo faa²¹gi 'ido júu³ tya' Jesús. Joon galáa²mo.

41 Joon ga'woo²¹mo 'in apóstoles do tyani tsacøøi¹³ do. Jøø¹³mo ngalín²

'wii¹³ Dios gacwoo¹o wa'a ganii²¹ wúu¹ 'wii¹³ tya' Jesús.

42 Ca inuu cwo¹ lagi inuu tya' tsá² jo gatú²gi 'e 'e²e tsá² júu³ tyá². Joongi faa²¹a cwáain¹ tya' Jesucristo la coon²¹ jmii²¹².

6

Gatyii¹²in dyái¹ tsá² 'in uncoon¹³ apóstoles do

1 Jee²¹² jmii²¹² joon gangafúu²mo 'in jo¹ líi². Joon 'in faa²¹ jmíi¹ griego ga'láa² 'wii²¹² jmoo¹o tsaa² tya' 'in faa²¹ jmíi¹ tya' tsá² Israel. Jin²o:

—Mo jmoo¹o tsá² jmai²xu la coon²¹ jmii²¹² 'in 'yia'níi² tyii¹ xugi tíi²i gø¹ø lagi 'in 'yia'níi² catyaa¹.

2 Joon gatyu² ji dyatuuin¹ apóstoles to² wa'a galicaain²¹ ce jileei²¹ 'in jai² líi² do. Joon gasii²¹i:

—Jo tseein²¹ wa'a tuu²¹u 'e cwoo²¹o' júu³ tyá² tya' Dios 'e jmoo²¹o' jmai²xu 'e dø¹ tsá².

3 'Wii¹³ joon, tsaru¹u', 'nee¹naa' dyái¹ tsá² jee²¹² 'naa' 'in jo cu²-oo' coon¹³, tsá² 'in 'øøi²¹-tsi joon 'in 'oo¹o 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyá² tya' Dios. Joon cwóo¹³oo' 'ido-o 'e to² no cwojmaa¹a jmai²xu.

4 Pe jna'gii¹ canii² 'e faa¹³a' fo² joongi 'ee¹³e' jilaa²¹ júu³ tyá² tya' Dios.

5 Røø²¹ gasii²i jilee²¹mo. Joon gatyii¹³in Tée¹³, jaain²¹ 'in tsá²-tsi Dios líili¹. 'Áai¹ nuu¹³un to² tyu² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios. Jaain²¹gi 'in sii²¹ Lii²¹², coon¹³ Prócoro, coon¹³ Nicanor, coon¹³ Timón, coon¹³ Parmenas. Joongi jaain²¹ 'in seein²¹ fu Antioquía 'in sii²¹ Culáa¹³. Culáa¹³ do 'in niga'ii²¹ tísi² tya' tsá² Israel ca la mo jée¹mo.

6 Joon ngajée¹i tyani 'in apóstoles do. Joon 'ii-gi gafaa²¹a júu³ tyá² joongi gataan¹an cwoo²¹o tya' 'ido.

7 Líi¹ nganii¹²i 'e júu³ tyá² tya' Dios do. Joongi 'in jai² líi² 'in néei¹

Jerusalén líi¹ ngafúu²i. Joongi fúu²mo untsá² tya' tsá² Israel galija²mo líi².

Gasain² tsá² Tée¹³

⁸Áa¹mo gauncoon¹³ Dios 'e 'iin²¹²in Tée¹³ tsá². Jaain²¹ 'in 'oo¹o 'ii²¹ tya' Dios 'ii. 'Láai² li² coon¹³ milagro gajmaa¹a jee²¹² tsá² do.

⁹Joon 'inlíi¹³ tsá² tya' coon²¹ cwo¹ sinagoga 'e sii²¹ Esclavos Libertados coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² seein²¹ Cirene, coon¹³ tsá² Alejandría, coon¹³ tsá² Cilicia, coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² seein²¹ Asia ga'láa² 'wii²¹² jo cwo¹ júu³ ruu²¹i coon¹³ Tée¹³ do.

¹⁰Pe jo lí² líi¹i 'in tsá² do coon¹³ 'e júu³ røø²¹ 'e faa²¹a Tée¹³ do. Jo lí² líi¹i 'i tsu Tée¹³ do faa²¹a 'ii²¹ tya' 'in Esíritu Tyá² tya' Dios.

¹¹Joon 'in tsá² do gatyii²¹o 'leei¹³ 'in gafaa²¹a júu³ tajuu²¹ jin²in:

—Niñu³oo¹o 'e faa²¹ 'ido 'laa²¹ tya' Moisés coon¹³ Dios.

¹²Joon la joon gajmaa¹a gatí² 'nii²¹-tsi tsá², coon¹³ tsacøøi¹³ coon¹³ tifo² tya' ley. Joon coon¹³ la joon gasaan² ni Tée¹³ do. Joon ngajée¹ li náa¹ Junta Suprema.

¹³Joon ga'naa¹²i 'inlíi¹³ tsá² 'in jmá² júu³ tajuu²¹ jin²in:

—'In tsañuu¹ lo jo mo tuu²¹ faa²¹a júu³ 'laa²¹ tya' 'e cwo¹ nacwai³ lo joongi tya' ley.

¹⁴Ninuu²¹u'ün faa²¹a 'e 'in Jesús tsá² Nazaret do 'e ifiin¹mo 'e cwo¹ lo. Joongi 'e iunsi²i jilaa²¹ tisi² tyi' 'e gacwo¹o Moisés jna'.

¹⁵Joon 'in tyu² to² do coon¹³ jileei²¹gi 'in néei¹ do mo gajøø² ni² Tée¹³ do ganii²¹ li níi¹i la li ni² ángel.

7

Faa²¹a Tée¹ 'wii¹³ tya' 'ña'a

¹Joon 'in tyu² to² tya' untsá² do gaunngi¹i Tée¹³ jin²in:

—¿Ti jo¹o jilaa²¹ 'elo?

²Joon 'ii-gi gañii¹i:

—Tsaru¹u' joongi jileei²¹ tsacøøi¹³ tyi', núu²duu' 'e ifo³oo lo. Ña'ñu¹u' Dios 'in tyiin¹ ña'fú² ga'ee¹²mo 'ña'a

'líi²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham mo gacwo²gita fu Mesopotamia la nu'gi itsacwaa¹a fu Harán.

³Joon gajin² Dios sii²¹i 'ii: “Tu³u' goo²o lo joongi jileei²¹ ruu²¹u. Joon cwo²¹o coon²¹ 'wó² li i'é³ee lo.”

⁴Joon gacwo¹u' Abraham li sii²¹ Caldea. Joon gangacwaa²¹ fu li sii²¹ Harán. Pe mo gajúin¹ jmii²¹ joon jajée¹mo Dios Abraham fu li seen²¹naa' nano.

⁵Pe jo 'ee gasaa¹a coonti tya' 'ido fu lo. Jiin¹³ coon²¹ sii¹³xu li sii²¹xu ti²i jo sá². Jiin¹³ jo mo seen²¹mogi jóon¹on, joon Dios ga'ii²i júu³ Abraham 'e cwo¹o jóon¹on 'e 'wó² do.

⁶Joon gajin²in jon Dios sii²¹i Abraham 'e jileei²¹ tyí²a 'e tsacwaa²¹a goo¹o tsá² xeei²¹ ca gatsín¹ tyán² cíein¹³ jiin²¹. Jin²o jon inii²¹ wúu¹. Joon tsá² xee²¹mo 'in tyu² to² 'ii.

⁷Pe joon gajin² Dios: “Jna-a jmáa³aa 'ii²¹ tya' 'in tyu² to² tyí²a do. Mi yuui¹³ joon, joon i'woo²moo 'ido. Joon lo-o lí² ijmáa¹a to tyiajna.”

⁸Dios gasí²i coon²¹ júu³ jai² coon¹³ Abraham. Joon gatyuu²u to² 'e jmá² 'ido li² circuncisión tya' jóon¹on. 'E li² do coon¹³ 'e joon ti²i-tsi tsá² 'e júu³ ga'ii² Dios do. 'Wii¹³ joon mo galiseein²¹ jóon¹on sii²¹ Isaac, joon gajmaa¹a Abraham 'e li² circuncisión do tya' jóon¹on. Gatyuu¹u loo²¹ yu' cúun¹ 'in xuui²¹² tsañuu¹ do. Joon Isaac-gi gajmaa¹o jon 'e li² do tya' jóon¹on 'in sii²¹ Jacob. Jacob-gi gajmaa¹o jon 'e li² do tya' 'in dyatuuin¹ jóon¹on 'in galiseein²¹ tya'a. Joon 'in dyatuuin¹ do-o galí¹i tsacøøi¹³ tya' dyatun¹ poo²¹² tya' tsá² Israel 'e sá² nano.

⁹"In xuui²¹² tya' Jacob do, 'in galíi¹ tsacøøi¹³ tyi', ga'aa¹a tsiwúu¹ tya' ruu²¹i sii²¹ Sé³. Joon ga'nii¹mo 'ido tya' tsá² 'in tsalín² Egipto. Pe Dios gauncoon¹³ Sé³ do.

¹⁰Joon galáa²mo coon¹³ jilaa²¹ fa'í³ tya' 'ido. Joon gajmaa¹a 'e jmii¹gi-tsi Sé³. Joon gajmaa¹a 'e gali'in²¹²in

Faraón 'ii. Faraón sii²¹ 'in róøi¹³ tsá² Egipto do. Joon 'in Faraón do gaty^{2u} to² 'e galí² Sé³ tsaa'to² tya'a. Joon gaty^{2u} Sé³ to² la tøøi² Egipto, ca jilee²¹ tsá² néei¹ in^u tya' róøi¹³ do gaty^{2u} Sé³ do to².

11 Joon galí²gon 'oo² la Egipto coon¹³ Canaán li néei¹ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joon jo ñii¹gi 'ee dø¹ø.

12 Pe mo galiñii¹ Jacob 'e sá² trigo fu Egipto do joon gasii¹in jóon¹on 'in líi¹ la líi¹ tsacøøi¹³ tyi'. Do-gi galáa² 'wii²¹² ngalín².

13 Mo gati² tún² naa¹³ tyalín² do, 'in Sé³ do gajin^{2o} 'e ruu²¹mo 'ido. Joon galiñii¹ 'in róøi¹³ tyín¹ Egipto do xiala nilí² tsacøøi¹³ tya' Sé³.

14 Joon gaty^{2u} Sé³ to² wa'a jalín² jmii²¹ coon¹³ jileei²¹ ruu²¹i. Gati²-i ca'no¹³ cíein¹³ tsi dyiia'ñéei² tsá² coon'tya.

15 La joon galí² gangó²-o Jacob fu Egipto. Joon do-o li gajúun¹in coon¹³ jileei²¹ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'.

16 Joon moo¹ taai² 'in Jacob do ngalii¹gix^u fu Siquem. Joon do-o ga'áa¹i coon²¹ tsi 'aan¹ nigaló² Abraham tya' 'lii²¹² tya'a. Hamor sii²¹ 'in ga'ñii¹ 'e 'aan¹ do.

17 'La do-o gangó¹ ca gatsin¹ júu³ jai² 'e gasii²i Dios coon¹³ Abraham. Ti'x^u-u gangafúu²mo tsá² seen²¹ Israel li nané¹i Egipto do.

18 Joon galí² jaain²¹ róøi¹³ to² Egipto do 'in jo cwii¹in 'lii²¹² Sé³ do.

19 'In róøi¹³ do gacon¹on tóo² 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joongi ga'e²e wúu¹. Joon gaty^{2u} to² 'e túu²mo 'ido la jaain²¹ xuui²¹² tsañ^u tya'a mi liseein²¹. Joon la joon júun²mo 'ido.

20 Yiia¹³ joon galiseein²¹ Moisés, 'ii jaain²¹ y^uun²¹ 'in gali'in²¹²in Dios. Gaai²¹ sii²¹ gauncwaain²¹ tsacøøi¹³ tya'a in^u tya'a.

21 Mo gati² 'ii²¹ 'e gatiui² sáa³a 'ii la joon galí² 'e 'ña'a 'in jamii¹i róøi¹³ do gatøø¹ 'in y^uun²¹ do. Joon gauncwaain²¹ lawa jóon¹-o.

22 'Wii¹³ joon gauntsáa¹ Moisés jilaa²¹ 'e tii²¹i tsá² Egipto. 'Wii¹³ joon tyú²-u gatii²¹i jilaa²¹ 'e faa²¹a joongi jilaa²¹ 'e jmoo¹o.

23 'Tunló¹ jiin²¹ ningóo¹ 'e seen²¹ mo gali'in²¹²in tsafee¹³i tsagoo¹o.

24 Joon li ngóo¹ do ganí² jaain²¹ tsá² Egipto taai² tii¹i coon¹³ tsagoo¹o Israel. Joon 'iin²¹²in Moisés do un'øø¹i tsagoo¹o. Joon gacoon²¹-o tya'a, gajngaa¹³mo 'in tsá² Egipto do.

25 Pe 'i¹-tsi Moisés 'e lí² lii¹i tsagoo¹o tsu Dios nigasii¹in 'ii 'e tsaláai² 'ido. Pe tsagoo¹o do jo lí²i la joon.

26 Mo gajná² joon ganí² Moisés taa²i tsagoo¹o tii¹i. Joon la mo 'iin²¹²in tyáa¹ 'nii²¹ joon gasii²¹i: “La 'oo²¹ ruu²¹moo' tii¹³naa'. ¿'Ee li' jmaai¹³ ruu²¹naa' la no?”

27 Pe tsifu joon jaain²¹ 'in tii¹ do ga'leei¹³gon Moisés. Joon gasii²¹i 'ii: “¿lin gaty^{2u} to² 'e jmaa²a 'ii²¹ tyii'i lawa tsaa'to²?”

28 ¿Ti 'iin²¹²un jngaa¹³un jna la gajngaa¹³un 'in tsá² Egipto do tyiia²?”

29 Mo ganúu²un Moisés 'elo gacwiin¹o. Ngoo²¹-o li sii²¹ Madián. Do-o gateen¹in lawa tsá² seen²¹ li wíin². Joon do-o galiseein²¹ gáí¹ jóon¹on.

30 'Ngó¹ Moisés coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹ co' coon²¹ moo²¹ sii²¹ Sinaí. Do-o taain¹ ningóo¹ tunló¹ jiin²¹ mo gajnéi¹ jaain²¹ ángel. 'In ángel do 'yuii² coon²¹ jee²¹² 'mó² pi³ 'e li la li 'e coo²¹ jí².

31 Joon líi¹ ganga'goo²¹-tsi Moisés mo ganí² 'edo. Joon gangatyéen¹in tyan'gi wa'a jóø² tyú²gi. Joon ganúu²un coon²¹ júu³ tya' Ña'ñ^u'u' 'e jin²:

32 “Jna-a Dios tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'i Abraham, coon¹³ Isaac, coon¹³ Jacob.” Tsifu joon gajlé¹mo Moisés. 'Goo²¹-o. Jo tá²gi-tsi jóø²ø.

33 Joon gajin² Ña'ñ^u'u' sii²¹i 'ii: “Woo¹³ mii¹³i no, tsu li 'øø²¹ø no li cwaa¹³mo no.

34 Nimóo³-oo 'e niganí² y^{uun}²¹ tyiia wúu¹ Egipto. Ganúu³oo ci²i 'wii¹³ joon gacwú¹na ilaa²¹na 'ii. Na¹du' jon. Sii²na 'n^u fu Egipto." La joon jin² júu³ ganúu²un Moisés.

35 'Coon¹³ 'in ángel 'in ganéi¹ tyani Moisés jee²¹² 'mó² pi³ 'e coo²¹ do gasii¹in Dios Moisés lawa jaain²¹ tsafeei¹ 'in jmaa¹a láa²i tsagoo¹o. Fiin¹³ la mo jéei¹ 'in tsagoo¹o do jo mo ga'ii²¹i 'e ty^u²u to² 'ii. Joon nigajin² tsagoo¹o sii²¹i 'ii: "¿lin nigatain² 'n^u lawa tsaa²to² si 'in jmoo¹o 'ii²¹ 'ee?"

36 Moisés do ga'woo²¹i 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' Egipto do. Joongi gajmaa¹a jilaa²¹ milagro coon¹³ li² 'e fuu²¹ joon. Joongi li ganó¹ coon²¹ jmi¹ñi¹³ sii²¹ Mar Rojo. Joongi gajmaa¹a milagro li caain²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ do la jee²¹² tunló¹ jiin²¹.

37 'In Moisés do gasii²¹i tsá² Israel: "Dios ityii¹³in jaain²¹ la 'oo²¹ jee²¹² ruu²¹naa' 'in cwo¹ júu³ tyú² tya'a jee²¹² 'naa'. Jiin¹³ la 'ii²¹ 'oo² jna-a jon i'aa¹a."

38 Gateen¹in 'in Moisés lo coon¹³ tsá² Israel 'e li jo 'in tsá² seein²¹ do. Mo gafee¹i 'in ángel do Moisés li' moo²¹ sii²¹ Sinaí, Moisés-gi gasii²¹i 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'e júu³ do ga'ii²¹i tya' xiiala 'e téen² tsá² tyú². Coon¹³ la joon ga'ii¹³naa' 'e júu³ do.

39 'Pe 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' jo gali'in²¹²in núu²un. Joon gajii²mo Moisés. Joon la mo 'iin²¹²in 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' tsaliin¹ fu Egipto tún¹.

40 Joon gasii²¹i 'in tsá² do Aarón: "Ii²¹i'j mee¹²un dioses tyii'i 'in tsaliin² jee²¹² jna'a. Tsu jo nee²e 'e 'ee gali¹i 'in Moisés 'in ga'wooi¹ jna'a Egipto do."

41 Joon gajmee¹i jaain²¹ joo²¹ xuui²¹² ilii¹i la líi¹ fii²¹² tya'a. Joon gajngaa¹³i joo'núu³ 'e cwooi¹³ 'in fii²¹² tya'a 'in líi¹ joo²¹ xuui²¹² do. Joon gajmaa¹a jløø¹³i coon¹³ 'e nigajmeei¹ coon¹³ cwo²¹o do.

42 Joon gatúu²mo Ña'ñu¹u' Dios. Joon galáa² 'wii²¹² fee¹i jiin¹³ núu¹

'in 'ii¹³ y^u juncwii²¹. La gajin² ni jí² tya' 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios:

'Naa', tsá² Israel, jin² Dios: ¿Ti gacwooi¹³naa' jna 'in joo'núu³ 'in nigajngaa¹³naa' do la 'ii²¹² taan²¹²naa' tunló¹ jiin²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ do?

43 Jon'on la joon. Gatyii²ii' capillas pi³ tya' dios tyii' 'in sii²¹ Moloc, joongi núu¹ tya' dios 'in sii²¹ Renfán.

'Ii gajmee²¹²naa' yaanaa' ifoo¹³naa'. 'Wii¹³ joon i'woo²moo 'naa' fu goo²oo'. Joon sii³na 'naa' ca li ngii¹gi fuu²¹ Babilonia.

44 'Mo gatéin² 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'e cwo¹³ ty^{uun}²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ do ga'oo¹o coon²¹ 'nú¹ 'mi² 'e li la li cwo¹ tya'a li 'maa¹a jilaa²¹ cuun²¹² toon²¹² ley. Moisés gajmaa¹a 'e 'nú¹ 'mi² do la lí² 'e niganii²¹, jiin¹³ la nigaty^u² Dios to² 'e jmáa¹a.

45 'In 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' ga'ii²¹mo 'e 'nú¹ 'mi² do. Joon gacoon²¹-o mo gali²i 'e 'wó² do coon¹³ tsafeei¹ tya'a Josué. Dios ga'wooi²¹ 'in mo néei¹ 'e 'wó² do, joon gacwo¹o 'ii-o. La joon ngó¹ ca la mo ga'í² 'lii²¹² róøi¹³ David to².

46 Dios gali'in²¹²in David. Joon David-gi gali'in²¹²in jmaa¹²a coon²¹ cwo¹ li seein²¹ Dios tya' 'lii²¹² Jacob.

47 Pe jóon¹ David sii²¹ Salomón²-mo gamaa¹³a 'e cwo¹ do cwáai¹ tya' David.

48 Pe Dios, 'in fee¹mo, jiin¹³ ñu¹fú² tyín¹in jo tyín¹in cwo¹ jmoo¹o tsá². Jiin¹³ la gajin² 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios do:

49-50 Ñu¹fú²-u tyín¹na jon, jin² Dios.

Jiin¹³ coon²¹ 'nú¹ jo lí² jmaa¹³a tyiia, jin² Dios.

Jon'gi 'án³ li 'ii²¹ 'woo²¹oo 'ná²-a, tsu jilaa²¹ 'e sá² jna-a gajmáa³aa.

51 'Pe 'naa'gii' —jin² Tée¹³ do— coon²¹ tøø²mo najmaa²aa' 'waa²¹-oo'. Sá² loocwoo¹oo' pe jo nuu²uun' joon alma tyii' lawa'a jo cwii¹naa' Dios. Jo nuu¹³uun' jon'gi jmaa²aa' la to² tyu²

'in Espíritu Tyá² tya' Dios. Røø²¹ líi¹naa' coon¹³ 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyii'.

⁵² 'Líi²¹² tsacøøi¹³ tyii' do gamee²¹ mo jilee²¹ 'in cwo¹ júu³ tyá² cali do. 'li-o gajngaa¹³; 'in gajin² 'e ijó¹ jaain²¹ 'in jmá¹ 'ii²¹ røø²¹. Joon mo gajó² 'in jmá¹ 'ii²¹ røø²¹ do 'naa'gíi' gajaan¹³ moo' joongi gajngaa¹³ moo'.

⁵³ Fiin¹³ niga'ii¹³naa' 'e ley do coon¹³ 'ii²¹ tya' ángel pe jo galinuu¹³uun'. Jilaa²¹ 'elo gajin² Tée¹³ do.

Jún¹mo Tée¹³

⁵⁴ Pe joon jilee²¹ 'in néei¹ do mo ganúu²un 'elo gatsá² 'nii²¹-tsi. Joon gacuu²¹i moojóon¹on líli¹.

⁵⁵ Pe Tée¹³ do røø²¹mo 'in Espíritu Tyá² tya' Dios gajóø²ø lí' yá'. Joon gani²¹o xiiala jná² joo²¹ Dios. Joon do-o siin¹² Jesús lí' cwoo²¹ Dios tsáa¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'a.

⁵⁶ Joon gajin² Tée¹³:

—jøø²duu'! Jóø³oo sino² 'oo² ñu'fú². Joon do-o máa¹moo Jesús, 'in Ruu²¹i Tsá², siin¹³mo lí' caai¹ Dios Jmii²¹ tsáa¹.

⁵⁷ Pe 'in tsá² do jo taa²¹gi núu²un. Joon gajni¹o loocwóo¹o joon ga'oo¹o tá² líli¹. Canii² ngalín² cwiin¹in gasan²mo 'ido.

⁵⁸ Joon gatyii¹mo 'ido 'e fuu²¹ do. Joon gatyuu¹²i cuun²¹² líli¹. 'In gafaa²¹a 'laa²¹ tya' 'ido gasáa¹o siin¹³in 'e jøø²ø jaain²¹ tsañuu¹ 'in sii²¹ Saulo.

⁵⁹ Joon la 'íi²¹² tyuui¹² tsá² 'ii cuun²¹² joon gasii²¹i Tée¹³ Jesús jin²in:

—Ña'ñu¹á' Jesús, 'ii¹³ alma tyiia.

⁶⁰ Mo ngayuui¹³ lo gasii²¹i wojní¹i, joon ga'oo¹o tá² líli¹ jin²in:

—Ña'ñu¹á', jo cwo²o tsaa² tya'a 'e jmoo¹o lo.

Mo ngayuui¹³ gafaa²¹a 'elo tsifu joon jún¹mo.

8

Saulo jmaa²¹i 'in jai² líi²

¹⁻² Røø²¹ gasii²¹i Saulo 'e gajúin¹ Tée¹³ do. Joon 'inlíi¹³ tsá² 'in 'iin²¹²in Dios ganga'áa¹²mo Tée¹³ do. 'Áa¹mo galix-uui²¹²-tsi tya' 'ido.

Jee²¹² jmii²¹² joon ga'láa² 'wii²¹² gajmee²¹i tsá² líli¹ jilee²¹ 'in jo¹ líi² néei¹ Jerusalén. Jilee²¹mo 'in jai² líi² ga'woo²¹mo Jerusalén. Ngalín² la caain²¹ Judea coon¹³ Samaria. Jiin¹³ apóstoles do gajan¹gi.

³ La 'íi²¹² joon 'øø¹mo Saulo jilee²¹ 'in jai² líi². Tsa'ii²¹ la coon²¹ 'ná¹ la coon²¹ 'ná¹-u jnúu¹i la tsañuu¹ tiin¹³ la tsamí². 'Woo¹i tsataa¹²i 'nuñí³.

Cwo¹ tsá² júu³ tyá² líi² sii²¹ Samaria

⁴ Pe 'in ga'woo²¹i Jerusalén do gatyá¹o júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² doñixiia' tyalín².

⁵ Jaain²¹ jee²¹² 'ii do, 'in sii²¹ Lii²¹², gangóo¹on coon²¹ fuu²¹ náa¹ líi sii²¹ Samaria. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a tya' Cristo do.

⁶ Fúu¹mo tsá² galicaain²¹ nuu¹un coon²¹ tún²-un 'e faa²¹a Lii²¹² do. Joon gajóø²o jilaa²¹ lí² 'e jmoo¹o coon¹³ milagro.

⁷ Fúu¹mo 'in taai² 'in 'líi¹³ alma tya'a 'woo²¹mo. Joon 'in 'líi¹³ 'in 'wooi²¹ do ga'oo¹o líli¹. Joongi fúu¹mo 'in sitsuu¹³ cwoo²¹ tíi² coon¹³ 'in jluui¹³ ga'láa²mo.

⁸ 'Wii¹³ joon jløø¹³mo jilee²¹mo 'in néei¹ 'e fuu²¹ do.

⁹ Pe seein²¹ jaan²¹ tsá² 'e fuu²¹ do 'in sii²¹ Simóoi¹³ 'in gauntsáa¹ júu³ loo¹ ca la jéei¹gi. Jin²o 'ña'a jon 'e jaain²¹ tsá² tyiin²mo 'ii.

¹⁰ Jilee²¹mo nuu¹un coon¹³ tún²-un la tsacøøi¹³ tiin¹³ la 'in xuui²¹²gi. Jin²o 'e coon¹³ 'ii²¹ fee¹ tya' Dios ngi¹ 'in tsalaai¹ no.

¹¹ Jo¹o líi² tsá² 'ii tsu'wii¹³ ningóo¹o ungoø¹i tsá² coon¹³ jilaa²¹ júu³ loo¹ tya'a.

¹² Pe mo galíi² tsá² jo¹o júu³ tya' Lii²¹² do fúu¹mo 'in gasai¹ jmii²¹ la tsañuu¹ tiin¹³ la tsamí². Cwoo¹ Lii²¹² do júu³ tya' xiiala tyá² Dios to² tsá². Júu³ tyá² tya' Jesucristo cwoo¹o.

13 Joon 'in Simóoi³ do jo¹o jon gali²i. Joon gasaa¹mo jmi²¹. Ga'láa² 'ido 'wii²¹² ngii¹ coon¹³ Lii²¹² do. Lí¹ tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ milagro coon¹³ li² 'e jmoo¹o 'ido.

14 Mo galiñii¹ 'in apóstoles néei¹ Jerusalén 'e ninúu²o júu³ tya' Dios 'in néei¹ Samaria do joon gasii¹in Tú³ coon¹³ Wó³.

15 Joon mo gatyaliin² do gafee²¹i Dios 'wii²¹² tya' 'in jo¹ lí²i do 'e cwooi¹³ Dios 'ii 'in Espíritu Tyú² tya'a.

16 Tsu jo mo 'i²gi Espíritu Tyú² tya' Dios jii¹³ jaain²¹. Li coon²¹ nisaa¹mo jmi²¹ jii¹³ coon¹³ la sii²¹ Ña'ñu¹'u' Jesús-gi.

17 Joon gataan¹an Tú³ coon¹³ Wó³ cwoo²¹o tya' 'ido. La joon ga'ii²¹i Espíritu Tyú² tya' Dios.

18-19 Mo gani² Simóoi¹³ 'e ga¹i² Espíritu Tyú² tya' tsá² mo gataan¹an apóstoles cwoo²¹o joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² tya' Jesús do:

—Cwóo³-oo cuu² wa'a cwoo²oo' jna 'ii²¹ 'e ilí² jmáa³aa la no. Joon mi tón³oon cwóo³oo tya' doñi¹in joon 'ii²¹mo jon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios —gajin² Simóoi¹³ do.

20 Joon gajin² Tú³ sii²¹i 'ii:

—Cwo'iin²mo cuu²u la tyan 'wo'o coon¹³ li 'ii²¹ tsu 'wii¹³ ga'i¹-o'o 'e jilaa²¹ 'e cwo¹ Dios lí²-iló¹ tsá² coon¹³ cuu².

21 Jo tíi² 'nu coonti 'e to² lo jon'gi lí² jmáa³aa tsu jo tsáa¹ 'i¹-o'o tyani Dios.

22 Cwojaa²¹-o'o 'e gó² jmoo²¹o no. Mí²i tyani Dios wa'a i'in²mo tsaa² tyi'i jilaa²¹ 'e gó² 'i¹-o'o no.

23 Galili³oo 'e 'áai¹ ngí²i tsiwúu¹u. 'Áa¹mo røø²¹u tsaa².

24 Joon gajin² Simóoi¹³ do:

—Mí²i tyani Ña'ñu¹'u 'wii²¹² tyiia 'e jo 'ee cwotyangi¹na coonti jilaa²¹ 'e nifáa¹³aa' no.

25 Mo ngayuui¹³ gafaa²¹a 'in tsá² tya'Jesús do jilaa²¹ 'e gani²¹ coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyú² tya' Dios ngaliin² la caain²¹ fuu²¹ pi³ li sii²¹ Samaria do.

Ngacwoo¹ júu³ tyú² tya' xiiala tiin¹³ tsá². Joon ngaliin¹in tún¹ fu Jerusalén.

Lii²¹² 'e²e jaain²¹ tsá² seein²¹ Etiopía

26 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹'u' gasii²¹i Lii²¹²:

—Ráan²un no, cwó² li' tooin²¹² li yooiin¹³ ñi¹. Cwoo¹²'o fu¹ ngóo¹ Jerusalén tyiia¹³ fu Gaza.

'E fu¹ do-o ngíi¹ li' cwoo¹³ tyuun²¹.

27 Garoon¹on Lii²¹² joon ngó¹-o. Joon 'yuu²i fu¹ li ngóo¹ do joon gatsee²¹i jaain²¹ tsá² te² 'in seein²¹ Etiopía. Jaain²¹ tsá² tyiin² 'in 'má¹ cuu² tya' tsamí² sii²¹ Candace 'in tyu² to² tyiin¹ Etiopía lawa røøi¹³. Ngafee¹²i Dios fu Jerusalén.

28 'In tsañuu¹ lo ningaa¹²i fu goo¹o. 'Yuu²i coon²¹ tsi care³ tya'a. Ngaa¹²i untsáa¹a júu³ tya' Dios 'e gataan¹an 'lii²¹² Isaías ni mo'jí². Isaías do-o jaain²¹ 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios cali.

29 Joon gajin² Espíritu Tyú² do sii²¹i Lii²¹²:

—Cwotyéen¹un li si² care³ do.

30 Joon mo ngatyéein¹ Lii²¹² do joon ganúu²un 'e untsáa¹ 'ido jí² tya' Isaías do. Joon gaunngii¹i 'ido:

—¿Ti 'øøi²¹-o'o 'e untsáa¹a no?

31 Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—¿Xiiala lí² 'øøi²¹-tsii mo jo seein²¹ wa'a 'in cwo¹ jna cwáain¹? Wúu² no, 'yii²¹a' coon¹³ jna.

32 Jee²¹² jí² tya' Dios li untsáa¹ do jin² la no:

Lawa jaain²¹ joo'saa²¹ 'in jéei¹ tsá² jngaa¹³i si 'in joo'saa²¹ yuun²¹ 'in gajan¹ tii² tyani 'in tyu² jnú², la joon jo 'ee gajin²gi coonti.

33 Fiin¹³ jo tsaa² 'oo¹o pe ngoo²¹-o tyani 'in 'oo¹o to².

Pe jo 'ii²¹ galisá² tya'a.

¿Xiiala lí² tyá² tsá² júu³ jilaa²¹ 'e gó² gajmaa¹a tsá² goo¹o tya'a?

Tsu gajngaa¹³mo. Jo seein²¹gi juncwii²¹.

34 Joon 'in tsá² tyiin² do gaunngii¹i Lii²¹²:

—Jmaa² feei¹-o'o sii¹³du' jna, ¿iin cwáain¹ tya'a faa²¹a 'in cwo¹ júu³ tyú² lo? ¿Ti tya' ña'a si tya' 'inxeei²¹ 'ee?

³⁵ Joon ga'láa² Lii²¹² doo 'wii²¹² faa²¹a 'e li untsáa¹ do. Joon ga'e²e jilaa²¹ júu³ tya' Jesús.

³⁶ Joon mo gangí¹i coon²¹ li sá² jmí²¹ 'in tsá² tyiin² do gajin²in:

—Lo-o sá² jmí²¹. ¿Ti jo lí² saa²¹na jmí²¹?

³⁷ Lii²¹² gi gasí²¹i 'ii:

—Wa jai² lí²u ce caain²¹-o'o, lí²-i.

Joon gañii¹ 'in tsañuu¹ do:

—Lí²moo 'e Jón¹ Dios Jesucristo.

³⁸ Joon gaty²u to² wa'a jan¹ care³ do. Joon gajngá¹mo li sá² jmí²¹ do. Joon gasaa¹i Lii²¹² 'ii jmí²¹.

³⁹ Mo ga'woo¹i li sá² jmí²¹ do 'e gatø²¹o 'in Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu¹u' Lii²¹² do. Joon 'in tsá² tyiin² do jo ganí²gi 'ii. Pe ngoo²¹-o la fu¹ 'yuu²mo. Tyú²-u ga'í²-tsi.

⁴⁰ Coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Azoto gajnéi¹ Lii²¹² do. Ngoo²¹-o la coon²¹ fu¹ 'ee¹e júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² ca gatyí¹a coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cesarea.

9

Gajo¹-o-tsi Saulo

¹ La 'í²¹² joon jo mo jan¹ Saulo do toon²¹on fo²-tsi tsá². 'Iin²¹²in jnga²mo 'in jo¹ lí² Ña'ñu¹u' Jesús.

² 'Wii¹³ joon gamí¹i coon²¹ jí² tyani tsaa² tya' untsá². 'Iin²¹²in tsáa¹a coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Damasco tsa'nee¹²i 'in jai² lí² tsi inuu¹ cwo¹ sinagogas si² 'e fuu²¹ do. Tsatee²i taan¹in 'nuñi³ fu Jerusalén do la tsañuu¹ tiin¹³ la tsamí².

³ Pe la 'í²¹² ngóo¹ tya'i fu¹ do li tí² li tyíia¹ fuu²¹ Damasco. Joon coon²¹ gajná² joo²¹ co' li ngóo¹on. Coon²¹ 'yíia²¹ jó² fu ñu¹fú².

⁴ Joon gaci²mo Saulo ni 'wó². Joon ganúu²un coon²¹ júu³ 'e jin²:

—Saulo, ¿'ee li 'øø²¹u jna?

⁵ Joon Saulo-gi gañii¹i:

—¿'iin 'nu, Señor?

Joon ganii¹ 'e júu³ do:

—Jna-a Jesús 'in 'øø²¹u no. 'Woo²¹-o'o jmaai²¹ 'wo'o la mo jmoo¹o joo²¹ jí¹ mo 'ø²ø nii²¹² 'mó² suun²¹.

⁶ Saulo do-gi gajlé¹i 'goo²¹o. Gajin²in:

—Ña'ñu¹u', ¿'ee 'iin²¹²un jmáa³aa?

Joon Ña'ñu¹u' Jesús gasí²¹i 'ii:

—Ráan²un no. Cwoo¹u 'e fuu²¹ do. Do-o ijin²in 'ee 'ná¹ jmaa²¹a.

⁷ Jileei²¹ 'in tsañuu¹ 'in ngalín² coon¹³ Saulo do lí¹ gafoo¹i. Ganúu²un 'e júu³ do pe jo 'iin ganí²in coonti.

⁸ Joon garóon²on tún¹ Saulo li raain¹ ni 'wó² do, pe mo gatyaa¹i unní¹i jo lí² jóø²gi. La joon ngóo¹ fu Damasco san² tsá² cwoo²¹o.

⁹ Do-o gateein¹ 'ni¹ jmí²¹² tiui². Jo 'ee gø²ø jon'gi 'uun²¹un coonti.

¹⁰ Fuu²¹ do-o seein²¹ jaain²¹ 'in jo¹ lí² sii²¹ Ananías. Joon ganéi¹ Jesús tyaní¹i lawa tsaci¹. Joon gasí²¹i 'ii:

—¡Ananías!

Joon 'ii-gi gañii¹i:

—Lo-o tyín¹³na, Ña'nu¹u'.

¹¹ Joon Ña'ñu¹u' gasí²¹i 'ii:

—Ráan²un, cwó² fu calle sii²¹ Coon²¹ Tsáa¹ no. Joon mo tyii¹²a tya' jaain²¹ 'in sii²¹ Judas fu³u wa'a tyín¹ jaain²¹ tsá² Tarso sii²¹ Saulo. Do-o tyín¹in fee¹i Dios.

¹² Lawa 'e ci¹o niganí²in jaain²¹ tsá² sii²¹ Ananías ga'í² li tyín¹in joon gataan¹an cwoo²¹o tya'a 'e lí²-i jóø² tún¹.

¹³ Mo ganúu²un Ananías 'elo gajin²in:

—Ña'ñu¹u', fúu¹mo 'in nigatya¹ júu³ tya' 'in tsañuu¹ no. Joongi ninúu³oo jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o tya' 'in jai² lí² 'nu 'in néei¹ Jerusalén.

¹⁴ 'E joon gajó² Saulo do la to² tyu² untsá² 'e tøø¹ø 'nuñi³-i jileei²¹ 'in fee¹i 'nu.

¹⁵ Pe Ña'ñu¹u' gasí²¹i 'ii:

—Cwó², tsu nityí¹³moo 'ido 'e cwoo¹o júu³ tyíia tya' tsá² seein²¹ fuu²¹ li xiia'gi, joongi tyani róøi¹ coon¹³ tsá² Israel.

16 Jna-a jmáa³aa 'ii²¹ xiiati wúu¹ inii²¹ wii²¹² tyiia.

17 Joon ngóo¹ Ananías fu li tyiin¹ Saulo do. Mo gatan¹an cwoo²¹o tya' 'ido joon gajin²in:

—Ru¹u' Saulo, 'in Ña'ñu¹u' Jesús 'in gajnéi¹ tya'i fu li ñi¹i do, 'ii gasii¹in jna ijmaa³aa 'e jøø²ø tún¹ joongi 'e un-røø¹i 'in Espíritu Tyú² tya' Dios alma tyi'i.

18 Tsifu joon gaxuu²¹ 'e li la li wii³ joo²¹ taai² jmii²¹ unní¹i. Joon gajøø³o røø²¹ tún¹. Mo ngayuui¹³ joon garoon¹on joon gasaai¹ jmii²¹.

19 Mo gøø²¹ø 'ii¹i joon gacoon²¹o waa²¹ pi² tya'a. Joon gajaan¹gixu coon²¹ tún² jmii²¹²gi coon¹³ 'in jai² líii² néei¹ Damasco do.

Cwoo¹o Saulo júu³ tyú² fu Damasco

20 Tsifu galáa² Saulo 'wii²¹² cwoo¹o júu³ tyú² tya' Jesús la caain²¹ inuu cwo' sinagoga tya' tsá² Israel. 'Ee¹o 'e Joon¹ Dios Jesús.

21 Líi¹ tsa'goo²¹-tsi jileei²¹ 'in nuu¹un júu³ tya'a. Joon síi¹i:

—¿Tí jon' 'in no 'in gangi¹ 'øø¹ 'in jai² líii² Jesús 'in néei¹ Jerusalén do? ¿Tí jon' 'in no-o 'in jó² jatee¹ e tsá² tsajaan¹²in tyani tsaa'to² tya' untsá² do?

22 Pe coon²¹ 'ii¹³gi jo 'goo²¹ Saulo gacwoo¹o júu³ tyú². 'Ee¹ e 'e Jesús do-o 'e la jai² 'ii 'in nigasii¹in Dios 'e ijmaa¹a tiin¹³ tsá². Líi¹ gafaa²¹a Saulo ca gaxéi¹-tsi tsá² Israel néei¹ Damasco do.

Cwiin¹in Saulo

23 Wóo²gixu ngó¹ mo gasii²i tsá² Israel røø²¹ 'e ijnga²mo Saulo.

24 La coon²¹ jmii¹ la coon²¹ 'woo¹ tsajeen² ni 'ido 'oo² li suui²¹ 'e fuu²¹ do 'e ijngaa¹³mo 'ido. Pe 'indogi galiñii¹o.

25 Pe 'in jai² líii² do coon²¹ 'woo¹ gataan¹³ ni 'ido coon²¹ tsi 'motó³. Joon la joon gaxáa² ni 'ido li' coon²¹ tsaa' 'oo²¹ li injuun¹ la 'ui tí' fuu²¹ do. Joon la joon galáa²mo Saulo do.

Taain¹ Saulo Jerusalén

26 Mo gatyía¹ Saulo Jerusalén joon 'iin²¹²in uncaain²¹ coon¹³ 'in jo¹ líii² do. Pe jilee²¹mo tsá² 'gøø²¹mo 'ii. Jo jo¹ líii² 'e nija²mo líii² 'ido Jesús.

27 Joon gajée¹mo Bernabé Saulo tyani 'in apóstoles do. Joon do-o gatya¹o júu³ xiiala niganí² Saulo Ña'ñu¹u' Jesús tya'i fu¹ do. Joongi xiiala nigasii²¹ Jesús 'ii. Joon gajin²o jon xiiala jo cu²-tsi Saulo gacwoo¹o júu³ tya' Jesús fu Damasco.

28 Mo ngayuui¹³ joon gajaan¹an Saulo Jerusalén do. Caan²¹mo gangii¹i coon¹³ 'in jai² líii² catyaa² do.

29 Jo cu²-tsi faa²¹a júu³ tya' Ña'ñu¹u' Jesús. Tyaa¹a júu³ joongi jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ tsá² Israel 'in faa²¹a jmí¹ griego. Pe 'ii-gi ga'noo¹²on xiiala 'e ijngaa¹³i 'ii.

30 Mo galiñii¹ 'in jai² líii² Jesús catyaa² do ngajée¹i Saulo coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cesarea. Joon do-gi ganga²mo fu Tarso.

31 Jilee²¹mo 'in jo¹ líii² jo 'iin 'in untyiin²gi 'ii la caain²¹ Judea, coon¹³ Galilea coon¹³ Samaria. Tya¹-tsi líli¹ 'e lí² jai²gi líii². Seein²¹ canii² gøø²¹mo Ña'ñu¹u' Jesús. Joon gauncoon¹³ 'in Espíritu Tyú² 'ii 'e seen²¹mo jløø¹³mo. Joon gangafúu²mo 'in jai² líii².

Galáa²mo Eneas

32 La 'ii²¹² ngi¹ Tú³ fee¹i tsaru¹u' la caain²¹ joon ngóo¹-o ngafee¹²i 'in jai² líii² néei¹ Lida.

33 Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ tsá² sii²¹ Eneas. Jñá²jiin²¹ ningóo¹ raan¹in coo'mó² 'wii¹³ jleei¹ sítssuu¹³ cwoo²¹o tíi²i.

34 Joon gajin² Tú³ síi²¹i 'ii:

—Eneas, coon²¹ gaun'láa²mo Jesucristo 'nu. Ráan²un no. Tssuu¹³ 'mí'jñu¹u.

Tsifu joon garáan²mo Eneas do.

35 Joon jleei²¹ 'in néei¹ fuu²¹ Lida coon¹³ Sarón gajøø²mo 'ii. Joon gatuu²¹o la tíisi² goo¹o la mo jée¹. Joon galijai² galíi²i Ña'ñu¹u' Jesús.

Mo gajin¹in Dorcas

36 'E jmii²¹² joon jon galiseein²¹ jaain²¹ tsamí² 'in jai² líi² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Jope. 'In tsamí² lo sii²¹ Tabita. Pe coon¹³ jmí¹ griego sñ²¹ tsá² 'ii Dorcas. 'In tsamí² lo jmoo¹o jilaa²¹ 'e tyú² tya' tsá². Uncoon¹³o jileei²¹ 'in sityéen¹³ jmii²¹².

37 Jee²¹² jmii²¹² joon gaton¹ tsaa¹³a 'in Dorcas do. Joon gajún¹mo. Joon mo ngayuui¹³ galaai²¹ tsá² 'ii joon gatain² tsá² 'ii li tí² tún² fúui¹ 'nú¹.

38 Tyan¹an Lida náa¹ fuu²¹ Jope li taain²¹² Tú³ do. Joon mo ganúu²un 'in tsá² jai² líi² do 'e Tú³ taain¹ Jope do gasii¹in gáí¹ tsañuu¹ 'e tsasii¹²i do:

—jmaa² feei¹-'o'o! jUn¹ø¹¹ø!
Tsa¹³du' fu Jope do. jJo un¹h²¹²u!

39 Joon ngoo²¹-o Tú³ coon¹³ 'ii. Joon mo gatyí¹a do ngajéi¹ tsá² 'ii li raain¹ 'líi²¹² do. Joon jileei²¹ tsamí² 'nñi² néei¹ ci²i. Xuui²¹²-tsi 'áai¹. Ga'e²e Tú³ jilaa²¹ 'mi² 'e nigajmaa¹a mo seein²¹.

40 Pe Tú³-gi ga'woo¹i jilee²¹mo. Joon gasii²¹i wojní¹i gafaa²¹a júu³ tyú². Joon jøø²i 'in 'líi²¹² do joon gajin²in:

—Ráan²un, Tabita.

Joon ganá¹ 'in tsamí² do unní¹i. Mo ganí² Tú³ do joon garoon¹on gacwó².

41 Joon Tú³-gi gason²on cwoo²¹o gajmaa¹a siin¹²in. Mo ngayuui¹³ joon gatø¹ø 'in tsaru¹u' catyaa² do coon¹³ 'in tsamí² 'nñi² do. Joon ga'e²e 'ido 'e nijii¹in.

42 Jilaa²¹ 'elo galiñii¹i tsá² seein²¹ Jope do. Joon fúu¹mo gatsa²-tsi Ña'ñu¹u' Jesús.

43 Joon 'láa²mo jmii²¹² gateein¹ Tú³ 'e fuu²¹ do tya' jaain²¹ tiloo²¹ sii²¹ Simóoi¹³.

10

Tú³ cwo¹o Cornelio júu³ tyú²

1 Fu Cesarea do-o seein²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Cornelio. Jaain²¹ 'in tyu² to² tya' coon²¹ cíein¹³ 'láa² jee²¹² coon²¹ poo²¹² 'láa² sii²¹ Italiano.

2 Tsa²-tsi coon¹³ la tøø² tsá² inuu¹ tya'a. Un'goo²¹o Dios. Joon cwo¹o

cuu² 'e uncoon¹³on tsá² Israel. La coon²¹ jmii²¹² fee¹i Dios.

3 Coon²¹ jmii²¹² ningóo¹ la 'iin²¹ 'ni¹ ca'lóo² mo gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Dios li tyíin¹in. Joon gajin²in:

—jCornelio!

4 Joon gafoo¹²mo Cornelio. Joon gajaan¹an jøø²i 'in ángel do. Joon gaunngii¹i:

—Señor, ¿'ee fú³xa'u jna?

Joon 'in ángel do-gi gasii²¹i 'ii:

—Ninúu² Dios júu³ tyú² tyi'i. Joongi ninii²¹o xiiala uncoon¹³on 'in 'oo¹o fa¹i³.

5 Sñ²¹u tsá² tyi'i 'e fuu²¹ Jope do 'e tsatee¹e Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon Tú³.

6 Tyíin¹in tya' jaain²¹ tiloo²¹ 'in sii²¹o jon Simóoi¹³. Si² 'nñu¹u tyan' ti' jmí¹ñi¹³ do. 'I ijin² 'ee 'ná² jmaa²o'o no —gajin² 'in ángel do.

7 Mo gangaa¹²i 'in ángel do joon gatø¹ø Cornelio do gáí¹ tsá² tya'a coon¹³ jaain²¹ 'láa² 'in tsa²-tsi Dios. Joongi jo cu²-tsi coon¹³on.

8 Gajma²o 'ido júu³ jilaa²¹ 'ee galí². Joon gasii¹in fu Jope.

9 Mo gajná² jmii²¹² joon taa²mogí fu¹, ti lí² tyalíin² Jope. La 'h²¹² joon Tú³-gi gasoo²o yu¹ 'nú¹ li lí² tún² fúui¹. La tyíia² ni¹i gasoo²o ngafee¹²i Dios.

10 'Áa¹mo niun'áa¹i. 'In²¹²in dø¹ø. Joon la 'h²¹² náa¹ tyú² 'e dø¹ø joon ganii²¹ coon²¹ lawa 'e ci¹i.

11 Jøø²o lawa ganó² fu yu¹ juncwii²¹. Joon ganii²¹ jó² fu ni 'wó² lawa coon 'mi² taa²¹ fee¹ líli¹. 'E si'ñuu¹u ji tyán² tyuui¹³.

12 'E ni 'mi² do tsín¹³ jileei²¹ nii² joo'nuu²¹ 'in sá² tyán² tñ² coon¹³ mñ²¹ coon¹³ 'in sá² cwáa¹.

13 Joon ganúu²un Tú³ do coon²¹ júu³ 'e jin²:

—Nano Tú³, jngaa¹²i joongi cuu¹i 'in no.

14 Pe Tú³-gi do gañii¹i:

—'Un², Ña'ñu¹u', jo mo gø¹øø jilaa²¹ 'e gó² 'e jo tñ¹na.

15 Joon ganúu²un tún¹ 'e júu³ gajin²:

—'E gauntyú¹ Dios jo foo²¹o 'e gó².

16 'Ni¹ naa¹³ galí² 'elo. Mo ngayuui¹³ joon gasoo² tún¹ 'e 'mi² taa²¹ do fu yá'.

17 'In tsá² 'in gasii¹ in Cornelio do nigajalín² mo unngii¹ tya' Simóoi¹³. La 'ii²¹² 'i¹-tsi Tú³ jilaa²¹ 'e ganii²¹ do-o gatyalín² 'in tsá² do 'ooca'ná¹.

18 Tø¹ø wa tyín¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Simóoi¹³, 'in sii²¹ o jon Tú³.

19 La 'ii²¹² 'i¹gi-tsi Tú³ 'e lawa'a gacii¹ do gasii²¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii:

—Ñí², gaai²¹ tsañuu¹ 'naai¹³ 'næ.

20 Cwú¹ no, cwó² coon¹³ on jo 'ee 'i¹gi-'o'o coonti tsu jna-a gasii² na 'ido.

21 Joon jgá¹ mo Tú³ li tein¹ 'in tsá² gasii¹ in Cornelio do. Joon gasii²¹:

—Jna-a 'in 'naa²¹ naa' no. ¿'Ee to ñilín² naa'?

22 'Ido-gi gañii¹:

—Jalii²¹ 'i to² tyú² jaain²¹ fii²¹² 'láa² sii²¹ Cornelio, jaain²¹ tsá² tyú¹ 'in tsaa²-tsi Dios. Jileei²¹ tsá² seein²¹ Israel jin² 'in 'e tsá² tyú¹ mo 'ii. Dios gasii¹ in jaain²¹ ángel tya'a 'e jma² a júu³ Cornelio do 'e tøø²¹ 'næ fu tya'a 'e núu¹ un júu³ tyi'i.

23 Joon gacwo¹ Tú³ gataa² mo inuu. Joon do-o gajaan¹ an canú¹. Mo gajná² jmi²¹² joon ngaliin¹ mo Tú³ coon¹³ 'ii. Ngalín² mo jon 'in jai² líi² néei¹ Jope do.

24 Mo gajná² jmi²¹² joongi tún¹ tyalín² Cesarea li sijéen¹ in Cornelio 'ii. Sicaain²¹ coon¹³ ruu²¹ coon¹³ 'in líi¹³ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ 'in nigatø¹ Cornelio do.

25 Mo gatyía¹ Tú³ do tsifu joon cwo¹ 'ii Cornelio ngajéin¹ 'ii. Joon gasii²¹ i wojní¹ tyani Tú³ 'e untyúui¹ 'ii.

26 Pe Tú³ do-gi gasaa¹³ mo 'ii. Joon gajin² in:

—Jmaa² siin¹³ un. Tsañuu¹ la 'næ jon jna.

27 La 'ii²¹² tyaa¹ júu³ ngataa² i. Ga'ii²¹ li fúui¹ tsá² néei¹.

28 Joon gajin² Tú³ sii²¹ 'ii:

—Ñii²¹ 'naa' 'e jo tíi² tsá² Israel 'e uncaain²¹ coon¹³ tsá² seein²¹ li xiia'.

Jon'gi tsataai² inuu tya'a. Pe Dios ni'e² o jna 'e jo tíi² na fo³ oo 'e gó² 'e jiiin¹³ jaain²¹.

29 'Wii¹³ joon tsifu gagó³ oo 'e gate² e jna do. Jo 'ee fo³ oo coonti. 'In²¹² na líi² 'ee to² tøø¹ jna.

30 Joon gañii¹ Cornelio do:

—Tyún² jmi²¹² ningóo¹ jiiin¹³ la 'ii²¹ nano tyín¹ na lo. Jmóo³ oo taa²¹ jo mo gøø²¹ 'íii. Foo¹³ na Dios la ca'loo. La jee²¹² joon gajnéi¹ jaain²¹ tsá² jii¹ siin¹³ líi¹.

31 Joon gasii²¹ jna: “Cornelio, nanúu² un Dios júu³ tyú² tyi'i. Joon nacón² cwáain¹ tya' jilaa²¹ 'e nigaun-coon¹³ on jileei²¹ 'in 'oo¹ o fa'í³.

32 Sii¹ in 'in tsalín² 'e fuu²¹ Jope do. Tsatee¹ 'in sii²¹ Tú³, 'in sii²¹ o jon Simóoi¹³. Tyín¹ in tya' jaain²¹ tiloo²¹ 'in sii²¹ o jon Simóo¹³ mo. Si² 'núu¹ u tyan' ti' jmi¹ 'ni¹³. Mo cwée¹ i joon ityá² júu³ coon¹³ 'næ.”

33 Joon tsifu joon gasii² na 'in ja'neei¹³ 'næ. Tyú² u nigajmaa¹³ a gañi¹ o'o. Joon lo-o náa¹ oo'o tyani Dios. 'Ii²¹ 'i nuu²¹ u jilaa²¹ 'e nigatyú² Ña'ñu¹ u to² 'e fu³ u jna'a —jin² Cornelio.

Júu³ gatyaa¹ Tú³ inuu tya' Cornelio

34 Joon ga'láa² Tú³ 'wii²¹² faa²¹ a jin² in:

—Niñi³ oo no 'e tyani Dios jilee²¹ mo tsá² coon²¹ røø²¹ mo.

35 Joon 'ii²¹ mo doñi¹ in tsá² seein²¹ Israel tiin¹³ 'in jo seein²¹ joon wa'a tsaa²-tsi 'ii joon jmoo¹ 'e tyú².

36 Dios gasii¹ in Jesucristo jee²¹² tsá² Israel. 'Ii Ñu¹ u jilee²¹ o'. Joon gajmaa¹ a júu³ xiiala tyia²-tsi tsá² Dios 'e jo téen¹ in coon¹³ on.

37 Tyú² u ní² ii 'e galí² goo¹ o tsá² Israel. Ga'láa² 'wii²¹² Galilea mo ngayuui¹³ gacwo¹ Wó³ júu³ tyú² 'e 'ná² saai¹ tsá² jmi²¹.

38 Joon ñii²¹ oo' xiiala gacwo¹ Dios 'in Jesús tsá² Nazaret do 'in Espíritu Tyú² tya'a. Joon gacwo¹ o 'ii²¹ tya'a. La joon gangii¹ i lacaain²¹ jmoo¹ o 'e tyú². Joon un'láai² jileei²¹ 'in ní² wúu¹

'ii²¹ tya' 'in 'l̥ii¹³. Jilaa²¹ 'elo gajmaa¹a tsu ngi¹ Dios coon¹³ 'ii.

39 Nigane²¹²oo'o jilaa²¹ 'e lí². Jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Jesús lacaain²¹ Judea coon¹³ 'e fuu²¹ Jerusalén. Mo gangíi² joon gajngaa¹³mo tsá² 'ii. Gateen¹in tsá² 'ii tsaa' crúu¹³ do.

40 Pe Dios gajmaa¹a jiiin¹o mo tí² 'ni¹ jmi²¹². Joon gajmaa¹a jné¹mo tún¹ jee²¹² jna'a.

41 Pe jiiin¹³ coon¹³ jna'oo'o gajné¹i jon' jileei²¹ tsá². Jiiin¹³ 'in gatyii¹²in Dios la jée¹mo gajné¹i 'e cón² cwáain¹ 'ii-o. Caan¹mo tún¹ gatyée²e'e joongi né²e'e coon¹³on mo gangíi² jiiin¹in do.

42 Joon gasii¹in jna'a sii¹³'i tsá² 'e Dios gatyée¹ 'in Jesús lo 'e jmá¹ 'ii²¹ tya' tsá² jiiin¹ lagi 'in nijúin¹.

43 Joongi ca la jée¹mo jileei²¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios gajin²o xiala líi¹ Jesús 'e jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii 'iin²mo tsaa² tya'a coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹o.

'Ti²¹mo Espiritu Tyú² la 'in jo seein²¹ Israel

44 Faa²¹gi Tú³ siin¹²in mo gajó² 'in Espiritu Tyú² tya' Dios 'e gaí² almas tya' jileei²¹ 'in nuu¹un júu³ tya'a do.

45 Líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² Israel 'in jo¹ líi² 'in gajalín² coon¹³ Tú³ do. La gaí² Espiritu tya' Dios alma tya' tsá² Israel do-o la joon jon nigaí² Espiritu tya' Dios tya' 'in jo seein²¹ joon.

46 Nu¹o faa²¹ 'ido jmí¹ xiia' joon gauntyú¹ Dios jmai² coon¹³ júu³ tya'.

47 Joon gajin² Tú³:

—¿Tí lí² jo cwoo²¹o' saai¹ 'in tsá² lo jmii²¹ tsu niga'ii²¹ mogi Esíritu Tyú² la ga'ii¹³na'?

48 Joon gatyú²u to² gasaa¹ 'ido jmi²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesús. Mo ngayuui¹³ joon, joon gami²i Tú³ wa'a jaain²¹²ta 'ido coon²¹ tún² jmi²¹² coon¹³on.

11

Jmaa¹²a Tú³ tsá² 'in jai² líi² néei¹ Jerusalén júu³ jilaa²¹ 'e nigalí²

1 Ganúu²un 'in apóstoles coon¹³ 'in tsaru¹u' catyaa² néei¹ Judea 'e niga'ii²¹mo júu³ tyú² tya' Dios cagi 'in jo seein²¹ Israel.

2 Mo gacwai² Tú³ Jerusalén 'in líi¹³ tsá² Israel 'in jai² líi² ga'láa² 'wii²¹² unngii¹i:

3 —¿'Ee lí' gatyí²a tyatya³'a júu³ coon¹³ 'in tsá² jo seein²¹ Israel? Joongi gatyatyee²¹'e coon¹³on.

4 Joon galáa² Tú³ 'wii²¹² gatyaa¹ júu³ la jilaa²¹ 'e nigalí² do ca la nifu. Joon gajin²in:

5 —Do-o taan¹na Jope do. Joon la jiiin¹³ foo¹³na Dios do-o gamóo³oo coon²¹ lí². Coon²¹ lí² 'e lí la lí coon²¹ 'mi² taa²¹. Gamóo³oo jgó² si'ñúu¹u' jii tyán² tyuui¹³. Joon gacwá² tí² tyani³ii.

6 Mo gajó³oo coon²¹ tún² lí' tsi, joon gamáa¹na jileei²¹ nii² joo'nuu²¹ 'in tyú¹ tiin¹³ 'in gó². Joongi máa¹na mii²¹ coon¹³ 'in sá² cwáa¹.

7 Joongi ganúu³uun coon²¹ júu³ 'e jin²: “Ráan²un, Tú³. Ingaai¹³ 'in joo²¹ lo joongi cøø¹²¹xu'u.”

8 Pe joon gafo³oo: “Jo lí² døø¹³øø 'elo, Ñu², tsu jiiin¹³ cafu jo mo gatoo¹³ 'óo³oo jilaa²¹ 'e gó² 'e jo tíi² dø¹ tsá² Israel.”

9 Joon gajin² 'e júu³ do sii²¹i jna tún¹: “Jilaa²¹ 'e untyú¹ Dios jo foo¹³o 'e gó².”

10 La joon galí² 'ni¹ naa¹³. Joon mo ngayuui¹³ joon gasoo² fu ñu¹fu².

11 La 'ii²¹² joon gatyalín² gaai²¹ tsañuu¹ 'in 'naai¹ jna 'e 'nú¹ lí tyíin¹na do. Nijalín² fuu²¹ Cesarea.

12 Joon 'in Espiritu Tyú² tya' Dios gasii¹mo jna 'e gangóo¹oo coon¹³ 'in tsá² do jo cu²-tsii. Joon ngalín²mo ji jñúui² tsaru¹u' no. Joon jile¹oo'o ngatoo²¹o'o tsi inuu tya' 'in tsá² do.

13 Joon 'in tsá² do gatyaa¹ júu³ la lí 'e ganii²¹ jaain²¹ ángel 'in siin¹³ tyaní¹i. Joon gasii²¹ 'in ángel do 'ii: “Sii¹in jaain²¹ gáí¹ tsá² tyí¹ fu 'e fuu²¹ Jope do. Tsate²du jaain²¹ tsá² sii²¹ Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon Tú³.”

14 Joon 'ii 'in 'e² 'naa' xiiala taan²¹²naa' coon¹³ Dios coon¹³ jileei²¹ tsá² taai in^{uu} tyi'i."

15 Mo galáa² 'wii²¹² gafo¹³na joon gajó² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Ga'í² li licaan²¹na'a do. Joon 'ii²¹mo jileei²¹ 'in néei¹ in^{uu} do la lí² mo ga'ii²¹in alma tyijna' la mo 'wiin²¹².

16 Joon gati²-tsi la lí² 'e gajin² Ña'ñu^{1u}: "E jo^{1o} 'e Wó³-o gasaai¹ tsá² jmi²¹ jii¹³ coon¹³ jmi²¹ pe Dios icwoo¹²ⁱ 'naa'gii¹ 'in Espíritu Tyú² tya'a wa'a ngi¹ coon¹³ 'naa'."

17 Pe wana gacwo¹ Dios 'ii la lí² 'e nigacwo^{1o} jna' 'in nigajo¹ líi² Ña'ñu^{1u} Jesucristo, ¿iin líi¹na 'e fo¹³oo 'laa²¹ tya' Dios? —jin² Tú³.

18 Mo ganúu^{2un} 'in tsá² jo¹ líi² néei¹ fu Jerusalén do gajaan^{1an} tii². Joon gacwo^{1o} 'maai¹³ Dios gajin²ⁱⁿ:

—iCa-gi 'in jo seein²¹ Israel Dios nigacwo^{1o} coon²¹ 'ii²¹ 'e lí² jaa²¹a-tsi joon 'e tiin¹³mo!

In jai² líi² 'in seein²¹ Antioquía

19 Mo ngayuuui¹³ gajngaa¹³ⁱ tsá² Té¹³ galáa² 'wii²¹² ga'ó¹i 'in catyaa^{2gi} 'in tsáai¹-tsi Dios. Joon 'inlíi¹³ gacwiin¹ⁱⁿ fu Fenicia. 'Inlíi¹³gi gacwiin¹ⁱⁿ fu Chipre joongi Antioquía. Joon do-o galáa² 'wii²¹² cwoo^{1o} júu³ tyú² tya' Dios jii¹³ tsá² Israel.

20 Pe 'inlíi¹³ 'in jai² líi² tsá² seein²¹ Chipre coon¹³ Cirene gangalín² fu Antioquía. Do-o galáa² 'wii²¹² cwoo^{1o} júu³ tyú² tya' Ña'ñu^{1u} Jesús.

21 Ca-gi 'in jo seein²¹ Israel gacwo^{1o}. 'Áa¹mo gauncoon¹³ Ña'ñu^{1u} 'ii. Joon la joon fúu^{1mo} galijai² líi². Joon galáa² 'in tsá² do 'wii²¹² tsaa¹-tsi Ña'ñu^{1u}.

22 Mo ganúu^{2un} 'in jo¹ líi² 'in néei¹ Jerusalén 'e júu³ lo gasii¹ⁱⁿ jaain²¹ tsá² sii²¹ Bernabé 'in gangó¹ fu Antioquía.

23 Mo gatyá¹ Bernabé do gacón² cwáai¹ 'e Dios gajmaa^{1a} jilaa²¹ 'e ganúu^{2un} 'e galí² do. Joongi gali-
jlø¹³mo. Joon ga'ii² júu³ Bernabé

jileei²¹ 'in tsá² do cwotyia²-tsi ce caain²¹-tsi Ña'ñu^{1u}.

24 Tsá² tyú^{1mo} 'in Bernabé do. Ja^{2mo} líi² Jesús. Joon galin^{uu}^{13un} 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon la joon líi¹ fúu¹ tsá² gatsa²-tsi júu³ tya' Jesús.

25 Mo ngayuuui¹³ jon gangó¹ Bernabé fu Tarso. Nga'nee¹³ⁱ jaain²¹ tsá² sii²¹ Saulo. Mo gatsee²¹ⁱ joon gatø^{1ø} fu Antioquía.

26 Joon do-o gateen¹-in la tøø² coon²¹ jii²¹ jee²¹² 'in tsá² jai² líi² do. Do-o ga'e^{2e} fúu^{1mo} tsá². Joon fu Antioquía do-o galáa² 'wii²¹² 'e galisii²¹ 'in jai² líi² Cristo, cristianos.

27 Jee²¹² jmi²¹² lo-o 'inlíi¹³ 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios ga'woo²ⁱ Jerusalén. Joon ngalín² fu Antioquía.

28 Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii, 'in sii²¹ Agabo, gajmaa^{1a} siin¹²ⁱⁿ jee²¹² la 'oo²¹ tsaru^{1u} néei¹ do. Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios gafaa^{21a} ijó¹ goon²¹ 'oo² la tøø² ni cwoo¹³ juncwii²¹. La joon galí² jii²¹ mo gaty^{u2} røø¹³ Claudio to².

29 Joon 'in tsá² jai² líi² 'in néei¹ fu Antioquía do gaun'ii²¹ⁱ júu³ 'e uncoon^{13on} tsaru^{1u} 'in néei¹ Judea. Joon cwo^{1o} la jaain²¹ la jaain²¹ jii¹³ ti lí² líi¹ⁱ.

30 La joon gajmaa^{1a}. Joon gasiin¹²ⁱⁿ 'e cuu² do coon¹³ Bernabé coon¹³ Saulo.

12

Jngaa^{12mo} tsá² Jacobo joongi taain¹ tsá² Tú³ 'nñi³

1 Jee²¹² jmi²¹² joon galáa² Herodes 'wii²¹² ga'ó^{1mo} 'inlíi¹³ 'in jai² líi².

2 Joongi gaty^{u2} to² 'e gajngaai¹² tsá² Jacobo ruu²¹ⁱ Wó³ coon¹³ ñi³.

3 Mo galili³ⁱ 'e gati²-tsi tsá² Israel 'e gajmaa^{1a} do joon gasaan¹²ⁱⁿ Tú³. Jilaa²¹ 'elo galí² la 'ii²¹² 'e gati² jmi²¹² mo gø¹² tsá² 'iñi¹ 'e jo tyiian¹² jeei¹.

4 Joon gaty^{u2} Herodes to² 'e 'aa¹ⁱ tyán² poo²¹² 'láa² Tú³ do. La coon²¹ poo²¹² tí¹ tyúuin² 'láa² do. Joon gataan¹ⁱⁿ Tú³ do 'nñi³. Do-o ga'aa¹

'láa² do 'ii. Líi²i Herodes itsajée¹i Tú³ fu tyani tsá² Israel mi ngíi² cwaa²¹ jmíi²¹².

⁵ La joon líi¹ tyú² sijníi¹³ Tú³ 'nañi³. Pe 'in jai² líi² líi¹ fee¹i Dios 'wii²¹² tya' Tú³ do.

Dios tyii¹in Tú³ 'nañi³

⁶ 'E 'woo¹ joon la nua¹gi jmíi²¹² 'e ityii¹in Herodes Tú³ 'e tsajée¹i tyani tsá² Israel raan¹mo Tú³ jee²¹² gáí¹ 'láa² do. Do-o raan¹in cwuu²¹i s'iñúu¹³mo coon¹³ cadenas. Joon 'inlíi¹³gi 'láa² do téen²mo 'oo² 'nañi³ do.

⁷ La tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel 'in gasii¹in Dios. Joon gajná² joo²¹ tsi 'nañi³ do. Joon 'in ángel do ga'lii²¹i moo'wó¹ Tú³ do. Joon gaunjnaa^{1a}-tsi Tú³ do. Joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jmoonno ráan²un.

Tsifu joon gaxuu²¹ cadena 'e 'ñúu¹u cwoo²¹o Tú³ do.

⁸ Joon gajin² 'in ángel do:

—Jmoonno 'núu² tuu¹u. 'øø¹³ míi¹³i no.

Mo ngayuui¹³ gajmaa^{1a} Tú³ jilaa²¹ 'elo gajin² ángel sii²¹i 'ii:

—Jmoonno tyán² 'mi'jñu¹u joon na¹ coon¹³ jna.

⁹ Joon gacwo¹ Tú³ caluu coon¹³ 'in ángel do. Jiin¹³ jon' líi² jo¹ jilaa²¹ 'e gajmaa^{1a} 'in ángel do. 'Áai¹gi galíi²i 'e lawa'a coon²¹ 'e cii¹o.

¹⁰ Joon gangíi¹mo li téen²in 'in 'láa² nifu. Joon la joon gangíi¹mo li ti tún². Joon la joon gatyaliin²mo li si² jni'nú¹ do li gasuui²¹ 'ooa'nú¹. Joon 'e jni'nú¹ do lí¹ jmai² ñi³. Joon mo gatyaliin² 'ooa'nú¹ do, ña'a ganó¹. Joon ga'woo²¹mo. Joon ngaliin² caan²¹mo coon²¹ sii¹³xu. Joon gatúu²mo 'in ángel do 'ii.

¹¹ Mo galili¹³i Tú³ 'e la ja²mo jilaa²¹ 'elo joon ga¹-tsi:

—No-gi jo¹ líi²na 'e nigasii¹in Ña'ñu¹u ángel tya'a 'e galaai¹ jna tyani Herodes do joon jilaa²¹gi 'e la mo 'iin²¹²in tsá² Israel jmee²¹i jna.

¹² Jmai² 'edo-o 'i¹-tsi Tú³ gangaa¹²i fu tya' María sáa³ Wó³, 'in sii²¹o jon

Marcos. Do-o li licaain²¹ jileei²¹ 'in nigafaa²¹ júu³ tyú² 'wii²¹² tya'a.

¹³ Mo gapoo²¹ 'ooa'nú¹ do joon gajó² jaain²¹ simí² sii²¹ Rode. Ngajóø² 'iin do.

¹⁴ Mo galicwii¹i jmíi¹ tya' Tú³ do jo ganá¹ 'ooa'nú¹ do. Joon ga'ii²¹ jløø¹³mo cwiin¹in gajmaa^{12a} tsá² catyaa²gi do júu³ 'e Tú³-u siin¹²in 'ooa'nú¹ do.

¹⁵ Pe 'in tsá² do gasii²¹i 'ii:

—Tsá² caa²¹²mo 'nu!

Pe la jin²o jin²in 'e jo¹o siin¹² Tú³. Pe joon gajin² 'in tsá² do:

—Jon' Tú³ 'in siin¹² ca'nú¹ do. Ángel tya'o do.

¹⁶ La 'ii²¹² joon siin¹²o Tú³ poo²¹ 'ooa'nú¹ do. Joon mo ganá¹ 'ooa'nú¹ do joon gajóø²mo gafoo¹mo.

¹⁷ Pe Tú³ do gajmaa^{1a} coon²¹ li² coon¹³ cwoo²¹o 'e jo cwota³ tsá² do mii¹³. Joon gatyaa¹ júu³ xiiala galaa¹i 'in ángel do 'ii tsi 'nañi³ do. Joon gajin²in:

—Sii¹³ Jacobo coon¹³ tsaru¹u.

Joon gacwo¹ Tú³. Gangóo¹ fu li xii'a.

¹⁸ Mo gajná² jmíi²¹² do ganá¹ 'goo²¹ jiin¹³ la 'oo²¹ jee²¹² 'in 'láa² do tsu jo ñii¹i 'ee galí² coon¹³ Tú³ do.

¹⁹ Joon gatyú² Herodes to² 'e 'naa²¹mo 'ido. Pe mo jo gatsee²¹i gajmaa^{1a} cwáain¹ tya' 'in 'láa² do. Joon gatyú²u to² ijúun²mo 'ido. Pe mo li ciiin²¹xu joon gacwo¹o Herodes coon²¹ li sii²¹ Judea. Joon ngacwaa^{1a} coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cesarea.

Xiiala mo gajúin¹ Herodes

²⁰ 'In tsá² seein²¹ Tiro coon¹³ Sidón 'ná²-a tsaláa¹ 'e dø¹ø fu li tyú² Herodes to². Pe gati² 'nii²¹-tsi Herodes tya' 'in tsá² do, 'wii¹³ la joon 'iin²¹²in 'in tsá² do ilisá² 'ii²¹ røø²¹. Joon gajaan²¹an cuu² tya' jaain²¹ tsá² 'in 'oo¹o to² tya' Herodes do 'e 'ido-o faa²¹o 'wii²¹² tya'a.

²¹ Joon tyú² Herodes do to² 'in tsá² do ilicaain²¹ coon²¹ jmíi²¹². Joon mo gati² 'e jmíi²¹² joon, joon ci¹ Herodes

sii¹³ róøi¹³. Joon gacwó²o 'áan³ tya'a. Joon gacwo¹o 'in tsá² do cwú¹.

²² Joon ga'láa² 'in tsá² do 'wii²¹² faa²¹a tá²:

—j'In tsañuu¹ 'in faa²¹ no jon' tsá² no, Dios no! —jin² 'in tsá² do.

²³ Joon 'wii¹³ nigaunfee¹mo 'ña'a tyani Dios, jo mo gauntyú¹ Dios, gajó² jaain²¹ ángel tya' Dios Jmii²¹. Joon gajmaa¹a galitsaa¹²a Herodes. Joon gajuun¹in Herodes do. Gagøø²¹ joo¹³ 'ii.

²⁴ Joon la joon líi¹ nganii¹³ júu³ tyú² tya' Dios.

²⁵ Mo gatséi¹ to² tya' Bernabé coon¹³ Saulo ga'woo²¹mo Jerusalén do. Ngaliin¹mo tún¹ fu Antioquía coon¹³ jaain²¹ 'in sii²¹ Wó³. Sii²¹o jon Marcos.

13

Láa² Bernabé coon¹³ Saulo 'wii²¹² tsalín² tsacwoo¹ júu³ tyú² tya' Jesús

¹ Jee²¹² 'in jai² líi² néei¹ fu Antioquía do-o seein²¹ 'inlíi¹³ 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios joongi 'e²e tsá². Jaain²¹jee²¹² 'ii sii²¹ Bernabé jaain²¹gi sii²¹ Simón, 'in sii²¹o jon Negro. Jaain²¹gi sii²¹ Lu¹³, 'in seein²¹ fu Cirene. Jaain²¹gi sii²¹ Manaén, 'in gacwaain²¹ caain²¹ coon¹³ Herodes. (Herodes do-o gatyú² to² coon²¹ li sii²¹ Galilea.) Joon jaain²¹gi 'in sii²¹ Saulo.

² Joon coon²¹ jmii²¹² la 'ii²¹² faa²¹a 'in tsá² do júu³ tyú² jmoo¹o taa²¹a jo mo gøø²¹ø. La 'ii²¹² joon gajin² Espíritu Tyú² tya' Dios sii²¹i 'ii:

—Cwotyii¹³naa' Bernabé coon¹³ Saulo ijmaa¹a to² la li 'e nigafuu²¹²uu —jin² 'in ángel do.

³ Joon gajmaa¹-o taa²¹a jo gagøø²¹ø 'in tsá² do ca mo ngayuui¹³ gafaa²¹a júu³ tyú². Joon 'in tsaru¹u' do ga'ii² cwo²¹o mootyi² Bernabé coon¹³ Saulo. Joon coon¹³ 'e la joon ga'i¹o júu³ ruu²¹i.

Cwo¹ apóstoles júu³ tyú² tya' Jesús fu li sii²¹ Chipre

⁴ La joon gasii¹in Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii. Ngalín² fu Seleucia. Mo gatyalín² do-o joon ngatáa¹i tsi coon²¹ barco. Joon gatyalín² coon²¹ 'wó² roon¹ tún² tsa¹ jmii¹³ sii²¹ Chipre.

⁵ Mo gatyalín² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Salamina ga'láa² 'wii²¹² cwo¹o júu³ tyú² tya' Dios tsi inuu cwo¹ sinagoga si² do. Joon ngóo¹ coon¹³on jaain²¹ 'in sii²¹ Wó³ 'e uncoon¹³ 'ii. Ngii¹-i la caain²¹ do.

⁶ Joon gatyalín² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Pafos. Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Barjesús. Tíi²i júu³ loo¹. Coon²¹on tsá² too², gajin²in 'e 'ii-o cwo¹o júu³ tyú² tya' Dios.

⁷ 'In tsalaai¹ do tyíin¹in coon¹³ jaain²¹ 'in tyú² to² sii²¹ Sergio Paulo. Jaain²¹ tsá² jmii¹-tsi 'in Sergio do joon gatyú² to² 'e gajó² Bernabé coon¹³ Saulo tsu 'iin²¹²in nuu¹un júu³ tyú² tya' Dios.

⁸ Pe 'in tsalaai¹ do sii²¹o jon Elimas. (øøi²¹-tsi tsá² sii²¹ Tsalaai¹.) Joon 'in tsalaai¹ do gauntyú²in Bernabé coon¹³ Saulo tsu jo 'iin²¹²in 'e jo¹ liin¹ Sergio do.

⁹ Joon 'in sii²¹ Saulo do, sii²¹o jon Poo², sirøøi²¹ Espíritu Tyú² tya' Dios alma tya'a. Joon gajøøi² coon²¹ tún² líli¹.

¹⁰ Joon gajin²in sii²¹i Elimas do:

—j'In coon²¹ tsá² too² 'nu-u! Joon 'in 'lii³mo 'nu. 'In 'aa¹ jilaa²¹ 'e tyú² 'nu, joon jmoo²¹o jilaa²¹ 'egó². ¿'Ee li' fu²¹u tsá² 'e júu³ gó² 'e júu³ tyú² tya' Ña'ñu¹u?

¹¹ Pe la nano-o ilisá² coon²¹ 'ii²¹ tyi'i icwó² Ña'ñu¹u. Iltiuu²¹u. Jo lí² jøø¹³ø 'yiaa²¹ 'í¹ juncwii²¹ coon²¹ sii¹³xu —jin² Poo² do.

La tsifu joon galituu²mo. Jo jnaa²¹gi coonti. Joon ga'naa¹²i jaain²¹ 'in tsajaa²¹²i 'ii.

¹² Galija²mo líi² 'in Sergio do mo gani²in jilaa²¹ 'elo. Líi¹ ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ cwáain¹ tya' Jesús.

Poo² coon¹³ Bernabé ngataa²ⁱ fu Antioquía li san² Pisidia

13 Poo² coon¹³ tsá² coon¹³ on ngataa²ⁱ tsi coon²¹ barco fu Pafos do. Joon ngaliin² fu Perge 'e náa¹ li sii²¹ Panfilia. Pe do-o gatúu² mo Wó³ 'ii. Joon ganga² mo fu Jerusalén.

14 Mo li cüin²¹ gi 'in catyaai² do-gi gangüi¹ fu Perge. Joongi tyalín² fu Antioquía náa¹ li sii²¹ Pisidia. Mo jmü²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngataa²ⁱ tsi inüu cwo¹ sinagoga tya' tsá² Israel. Do-o gacwó² o.

15 Joon jaain²¹ tsá² do gauntsáa^{1a} coon²¹ sii¹³ xü li sii²¹ ley tya' Moisés. Jaain²¹ gi coon²¹ sii¹³ tya' jí² 'e gajmaa^{1a} 'in gafaa^{21a} júu³ tyú² tya' Dios calii. Mo ngayuui¹³ joon 'in tsafeei¹ tya' cwo¹ do gatyü^{2u} to² gajin² in:

—Tсарu^{1u}, wana 'oo^{2oo} coon²¹ júu³ tyú² tya' 'in tsá² néei¹ no, lí²-i foo^{2oo} nano.

16 Joon garoon^{2on} Poo² li tyín¹, gajmaa^{1a} coon²¹ lí² coon¹³ cwo^{21o} 'e ján² tsá² tii². Joon gajin² in:

—Nüü^{2duu} tsá² Israel joongi jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi Dios.

17 Dios tya' tsá² Israel nigatyii¹² in 'lí²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joon mo gateen¹ in li sii²¹ Egipto, do-o gangafúu² mo tsacøøi¹³ tyi' fiin¹³ jo taain²¹² gi goo^{1o}. Mo la cüin²¹ joon Dios ga'woo²¹ mo 'a Egipto do coon¹³ 'ii²¹ tya'a.

18 Joon gacwoo^{21o} Dios 'in tsá² do jilaa²¹ 'e ná¹ la 'ü²¹² gangüi¹ li jo 'in tsá² seein²¹ jiiin¹³ la gatséi¹ tunló¹ jiiin²¹.

19 Joon ga'in¹ ca la dyía¹ fuu²¹ náa¹ fu li sii²¹ Canaán do. Joon gacwo^{1o} ji dyía¹ fuu²¹ do 'lí²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'e galí² tya'a.

20 Mo la cüin²¹ joon²¹ gatyü² Dios to² 'e liseein²¹ tsá² jmáa^{1a} 'ii²¹ jee²¹² 'ii 'in tyü² to² 'ii. La joon galí² ca gatséin¹ tyún² cíein¹³ tsi ca'no¹³ gi cíein¹³ jiiin²¹. Ca mo gasii¹ in Dios jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² tya'a sii²¹ Samuel.

21 Mo ngayuui¹³ joon gamúu¹ i tsacøøi¹³ tyi' jaain²¹ róøi¹³ 'in tyü² to² 'ii. Joon gacwóoi¹ Dios 'ii jaain²¹ róøi¹³ sii²¹ Saúl. Joon¹ Cis 'ii. Benjamín

sii²¹ 'lí²¹² tsafeei¹ tya'a. Tunló¹ jiiin²¹ gatyü² Saúl do to² lawa røøi¹³.

22 Mo la cüin²¹ joon gatyii¹ mo Dios 'ii 'e jo 'ee to² tyü² gi. Joon gacwo^{1o} 'lí²¹² David 'e tyü^{2u} to² cwáain¹ tya' Saúl. Joon gajin² Dios: “Ñí^{3oo} 'e David, jón¹ Isaí do, jaain²¹ 'in 'i¹-tsi la 'i¹-tsii. Joon 'e 'ii-o ijmáa^{1a} jilaa²¹ to² 'e tyü^{3uu}.”

23 Jaain²¹ jún² tsaruu²¹ⁱ 'lí²¹² David do galisii²¹ Jesús. Joon Dios gajmaa^{1a} 'e Jesús do 'in jmaa^{1a} tiin¹³ tsá² Israel. Jilaa²¹ 'elo nigajin² Dios calii.

24 La nü¹ gi ijó¹ Jesús gajó² Wó³ saai¹ tsá² jmü²¹. Joon gacwo^{1o} jileei²¹ tsá² Israel júu³ tyú² jin² in: “'E 'ná¹-a sáa¹ naa' jmü²¹. Joongi unsü² naa' 'e 'i¹-'oo'.”

25 Ti li jatyéein¹ 'e tyéi¹ to² jmoo^{1o} Wó³ joon gajin² in: “Tsá² xee²¹ mo jna jon' jna 'i 'in lí² naa'. Mi yuui¹³ jna ijó¹ jaain²¹ gi 'e jiiin¹³ jo tñ² na jmáa^{3aa} situu^{21na} 'e sii¹³ i loo²¹ tsi mñ¹ i” —jin² Wó³ saai¹ tsá² jmü²¹.

26 Joon tyaa¹ gi Poo² júu³:

—Tсарu^{1u}, lí¹ naa' jún² tya' 'lí²¹² Abraham coon¹³ jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi Dios. Tyi'naa'oo' 'e júu³ lo tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá².

27 Jileei²¹ 'in galiseein²¹ Jerusalén joongi tsacøøi¹³ tya'a jo ñii¹ 'in Jesús do. Jon' gi 'øøi²¹-tsi júu³ tya' 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios calii fiin¹³ untsáa^{1o} júu³ tya' 'ido la coon²¹ mo sóo¹. Joon 'in tsá² do mo ga'ñii¹ Jesús do gauntsiin¹ in júu³ tya' 'in gafaa^{21a} júu³ tya' Dios calii.

28 Joon mo jo gatsaa^{21a} jiiin¹³ coon²¹ tsaa² tya' 'ido gamü¹ i Pilato wa'a ityü^{2u} to² jnga² mo.

29 Joon la joon mo gatsín¹ jilaa²¹ 'e jin² ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' 'ii. Joon gaxí^{2a} tsá² cuerpo tya'a tsaa' crúu¹³. Joon ga'aa¹ mo tsá² 'ii.

30 Pe Dios gajmaa^{1o} 'e gajiiin^{1o} jee²¹² 'lí²¹².

31 Joon lí¹ 'láai² jmü²¹² gangüi² 'in Jesús do gajnéi¹ tyani 'in ningaliin² coon¹³ on fu Galilea mo ngóo¹ fu

Jerusalén. Joon la joon 'in tsá² do jmoo¹o júu³ jilaa²¹ 'e ganii²¹ sii²¹o tsá².

32 Joon la joon jmoo¹³o' o júu³ 'naa' jilaa²¹ júu³ tyú² 'e nigacwo¹o Dios 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'.

33 Joon mo gaunjiin¹in Dios Jesús coon¹³ 'e joon nigauntsiin¹mo 'ii²¹ tya'a la lí² 'e nigajin²in sii²¹i 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Jilaa²¹ 'elo niganee²¹e'e. La lí² 'e nigajin² ni jí² tya' Dios. Núu^{2uu} li ti tún² salmo: "Yuu²¹ tyia-oo 'nũ. Nano-o nicwóo³-oo juncwii²¹ tyi'i", jin² Dios Jmii²¹.

34 Jin²in jon júu³ tya' Dios: "Icwo¹³oo 'naa' 'e cwaai¹³ la li 'ii²¹ 'e gafuu²¹²uu 'lii²¹² David." Coon¹³ 'e júu³ lo-o ga'ii² Dios Jmii²¹ júu³ 'e iunjiin¹o Jesús jee²¹² 'lii²¹². Joon 'e jo ixiia²¹ cuerpo tya'a.

35 Jee²¹² salmo xiia' jin² David do sii²¹i Dios: "Jo icwoo²¹o 'e ixiia²¹ cuerpo tya' tsá² tyi'i, 'in gatyii¹³un."

36 Pe David do-o gauncoon¹³on tsá² jiin¹³ la mo seein²¹ la li 'e gatyú² Dios to². Joon mo li ciiin²¹ gajún¹mo jon. Ga'aa¹mo tsá² 'ii. Joon gajgoo²¹ cuerpo tya' 'ido.

37 Pe cuerpo 'e nigajmaa¹a Dios gajjin¹ do jo gajgoo²¹ 'e joon.

38 Tsaru¹u, 'ná¹-a liñi³ii' 'e Dios lí²-i 'iin² tsaa² tya' tsá² 'wii²¹² cwáain¹ tya' Jesús do.

39 'Wii²¹² tya' 'ii-o jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi 'ii 'iin²mo tsaa² tya'a. Pe jilee²¹ 'in 'iin²¹²in jmá¹ jiin¹³ la to² tyú² Moisés jo 'iin²in tsaa² tya' 'ii.

40 Tí¹moo', un'øøi¹ yaanaa'; xuun cwolí² la li 'e gajin² tsá² gafaa²¹a júu³ tya' Dios cali mo gajin²in:

41 Jóo²duu' tsá² 'in un²gøøi¹ Dios, tsá² 'goo²¹-oo' joongi cwo-juun²naa'.

Tsú jna-a Dios, joon jmóo³oo coon²¹ to² fee¹ 'e jo jai² ilí²naa' fiin¹³ jmoo¹³o tsá² 'naa' júu³.

La joon jin² jí² tya' Dios jin² Poo² do.

42 Mo gacwo¹¹ Poo² coon¹³ tsá² ngi¹ coon¹³ 'e cwo¹ sinagoga do 'in tsá² jo seein²¹ Israel gamii¹i 'e cwo¹ Poo² 'e júu³ do mi ti tún² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

43 Mo ngayuui' gatséi¹ 'e sicaain²¹ tsá² 'in taai² cwo¹ do fúu¹mo tsá² Israel gauncaain²¹ coon¹³ Poo² joongi coon¹³ Bernabé. Joongi gauncaain²¹ 'inlii¹³ tsá² 'in jo seein²¹ joon pe niga'láa²o 'wii²¹² tsáa¹mo-tsi Dios la lí¹i tsá² seein²¹ Israel. Joon Poo² coon¹³ Bernabé ga'ii² júu³ 'e jo 'iin²-tsi xiiala 'nee¹ Dios tsá².

44 Mo gati² tún² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² do galicaain²¹ jilee²¹mo 'in tsá² seein²¹ 'e fuu²¹ do 'e janúu² júu³ tya' Dios do.

45 Mo gani²i 'in tsá² Israel do 'e lí¹i fúu¹ tsá² galicaain²¹ ga'aa¹a tsi-iwú¹. Joon ga'láa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ Poo². Joon ga'láa² 'wii²¹² jí²in Poo².

46 Joon Poo² coon¹³ Bernabé do jo 'goo²¹o coonti gafaa²¹a jin²in:

—'Naa'-a tí²naa' nuu²uu' júu³ tyú² tya' Dios nifu tsú tsá² Israel 'naa'. Pe jogi 'iin²¹²naa' cwolín²naa' coon¹³ Dios coonti. Tsú la joon tsáa³oo'o tsac-woo²¹o' júu³ 'in jo seein²¹ Israel do.

47 Tsú la joon nigatyú² Ña'ñu¹u' to² ni jí² tya'a 'e jin²:

Nigajmé¹na 'nũ lawa jí² 'e coo²¹ tyani tsá² taain²¹² fu juncwii²¹.

'Ná¹-a jmaa²a júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² la tøøi² ni cwo¹³ juncwii²¹.

48 Mo ganúu²un 'in tsá² jo seein²¹ Israel do 'elo lí¹i gati²-tsi. Joon ga'láa² 'wii²¹² gajin²in 'e 'áa¹mo tyú² 'e júu³ tya' Ña'ñu¹u'. Joon galija²mo líi² jileei²¹ 'in nigatyiin¹³ Dios.

49 Joon la joon gafaa²¹a tsá² júu³ tyú² tya' Dios la caain²¹ li san² 'e fuu²¹ do.

50 Joon 'in tsá² seein²¹ Israel do gasii²i coon¹³ tsacøøi¹³ 'in tyiin²gi seein²¹ 'e fuu²¹ do coon¹³ 'inlii¹³ tsami² tyú¹ 'in tsaa¹-tsi dioses tya'a

'ái¹ joon coon¹³ la joon ga'láa² 'wii²¹² untyí² in Poo² coon¹³ Bernabé. Joon gatyí¹ mo 'e fuu²¹ do.

⁵¹ Pe Poo² coon¹³ Bernabé ga'wo² o mii² i. Joon gaxu² 'laa²¹ toon²¹² mii² i lawa coon²¹ li² 'e fuu²¹ do 'e nigajmaa¹ o coon²¹ 'e gó². Joon ngalín² mo fuu²¹ Iconio.

⁵² Pe 'in jai² líi² 'in néei¹ Antioquía do líi¹ jløø¹³ i, joon røø¹ mo 'in Espíritu Tyú² tya' Dios.

14

Poo² coon¹³ Bernabé taain²¹² Iconio

¹ Mo gatyalín² Poo² fu Iconio gataai² caan²¹ mo fu cwo¹ sinagoga. Joon gafaa²¹ a coon²¹ júu³ 'in sicaain²¹ do. Joon líi¹ fúui¹ tsá² Israel do coon¹³ tsá² jo seein²¹ joon gaja² mo líi².

² Pe 'in tsá² Israel do 'in jo jo¹ líi² gajmaa¹ a 'e ga¹ 'tsi 'in tsá² jo seein²¹ Israel do jilaa²¹ 'e gó² tya' 'in tsá² jai² líi² do.

³ 'Wii¹³ joon líi¹ wóo² gajaan¹ an do. Jo 'goo²¹ o. Gacwoo¹ o júu³ 'wii¹³ jo cu² 'tsi coon¹³ Ña'ñu¹ 'u'. Joon Ña'ñu¹ 'u' gacwoo¹ o li² coon¹³ milagro 'e jmoo¹ o 'in tsá² do. Coon¹³ 'e la joon litsáa¹ mo 'tsi tsá² 'e la ja² mo 'iin²¹² mo Dios tsá² la lí² 'e faa²¹ a 'in tsá² do.

⁴ Pe 'in tsá² fuu²¹ do jo cwo¹ o júu³ ruu²¹ i. 'Inlíi¹³ tsá² faa²¹ a tyú² tya' tsá² Israel do joon 'inlíi¹³ gi faa²¹ a tyú² tya' tsá² tya' Jesús do.

⁵ Joon 'in jo jo¹ líi² seein²¹ Israel coon¹³ 'in jo seein²¹ joon síi² røø²¹ coon¹³ 'in tsa'a² to² do itsají¹ i joongi itsatyuu¹² i cuun²¹² 'ido.

⁶ Pe mo galili³ i Poo² coon¹³ Bernabé do gacwiin¹ o fu Listra coon¹³ Derbe 'e náa¹ li síi²¹ Licaonia coon¹³ la cu¹ lí¹ joon.

⁷ Do-o jon nigacwoo¹ o júu³ tyú² tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá².

Tyuu¹³ tsá² cuun²¹² Poo²

⁸ Fu Listra do galiseein²¹ jaain²¹ tsañu¹ 'in jo lí² ngi¹. Do-o tyíin¹ in

tsu tsá² jluui¹³ ca la mo li seen²¹ mo. Jiin¹³ coon²¹ naa¹³ jo mo gangi¹ i.

⁹ Joon 'in tsañu¹ do nuu¹ o jilaa²¹ júu³ tya' Poo² do. Joon gajøø² Poo² do 'ii. Joon galili³ i Poo² do 'e 'ii-o jo¹ o líi² Dios 'e 'láa² mo.

¹⁰ Joon gajin² Poo² coon¹³ coon²¹ júu³ tá² líi¹ i:

—Røø²¹ síi²¹ tíi¹³ i.

Joon 'in tsañu¹ do gasii²¹ o tíi² i. Coon²¹ ga'íi² i la no-o. Tsifu joon gangi¹ o.

¹¹ Mo gani² i 'in tsá² fuu²¹ do jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Poo² do joon ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹ o coon¹³ jmí¹ tya' tsá² seein²¹ Licaonia, jin² in:

—¡Dios 'in líi¹ la líi¹ tsá² a nigajgái¹ fu lí¹ saa²¹² an'!

¹² Jin² in 'in tsá² do 'e Bernabé do líi¹ i dios tya'a 'in síi²¹ Júpiter joongi 'e Poo² do líi¹ i dios tya'a 'in síi²¹ Mercurio, tsu 'ii líi¹ i 'in faa²¹ do.

¹³ Joon 'e cwo¹ tya' Júpiter do sí¹ tyan' tí¹ fuu²¹ do. Joon 'in untsá² do gajajée¹ i joo²¹ joongi jilaa²¹ lí³ 'ya² gi lí¹ suui²¹ fuu²¹ do. 'I-i coon¹³ 'in tsá² do 'iin²¹² in un'goo²¹ o Poo² coon¹³ Bernabé do. Ijngaa¹² i 'in joo²¹ do 'e un'goo²¹ o dios tya'a.

¹⁴ Pe mo ganúu² un 'in tsá² tya' Jesús do, Bernabé coon¹³ Poo², jilaa²¹ 'elo, ga'láa² 'wii²¹² ga'gíi²¹ i síin¹³ in. Joon ngataai² jee²¹² 'in tsá² do 'oo¹ o jin² in:

¹⁵ —¡Tsañu¹ ! ¿'Ee lí¹ jmoo² oo' la no? ¡Tsá² la 'naa' a jna'a! Canii² to² nijalii²¹ i 'e síi¹³ i 'naa' 'e júu³ tyú² 'e tú³ oo' jilaa²¹ 'elo 'e jo 'ee to² tí¹. Joon ngí³ oo' coon¹³ Dios, 'in seen²¹ mo, tsu 'ii gajmaa¹ a juncwii²¹. Joongi 'ii gajmaa¹ a ni cwoo¹³ coon¹³ jmí¹ ñi¹³ joongi jilaa²¹ 'e sá² jee²¹² 'ii.

¹⁶ La mo jéei¹ gacwoo¹ o 'e ngi¹ jileei²¹ tsá² jiin¹³ xiiala 'iin²¹² in.

¹⁷ Pe cwoo¹ o li² 'e seen²¹ mo coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú² 'e jmoo¹ o. No sí¹ in jmí¹ lí¹ saan²¹² an' roo²¹ jilaa²¹ 'e jñii²¹ i. Joon cwo¹ o jna' la líin² mo 'e tyú¹ na' —jin² Poo².

18 Pe fiin¹³ gacwoo¹o Poo² jilaa²¹ 'e júu³ lo 'in tsá² do 'iin²¹² mogi jngaa¹² in 'in joo²¹ do. 'iin²¹² in un'goo²¹o 'in tsá² do.

19 Joon gatyaliin² jaain²¹ gái¹ tsá² Israel 'in néei¹ fu Antioquía coon¹³ 'in néei¹ Iconio. Joon gali¹o gasii²¹i tsá² 'e tyuu¹³mo cuun²¹² 'in Poo² do. La joon gajmaa¹a. Joon gajñuu¹ in li' ti' fuu²¹ do. Líi² 'e nijúun²mo 'ido.

20 Pe joon mo galicaain²¹ jaain²¹ gái¹ 'in jai² líi² do cu' li' li raain¹ Poo² do joon garóon²-o. Ga'í²-o 'e fuu²¹ do tún¹. Mo gajná² jmi²¹² joon ga'woo²¹mo coon¹³ Bernabé. Ngalín² fu Derbe.

21 Mo gacwoo¹o júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² tya' 'in néei¹ Derbe do líi¹ fúui¹ tsá² gajai² líi². Mo ngayuui¹³ joon ngaliin¹ tún¹ fu Listra coon¹³ Iconio coon¹³ Antioquía.

22 Do-o nigatyaa¹-tsi 'in nigajai² líi² li ningaliin¹ do. Gajin² in sii²¹i 'ido:

—'Ná¹-a jai²gi liin²¹naa' júu³ tya' Jesús. 'Ná¹-a nee²¹e' wúu¹ jiin¹³ la joon lí²-i tsatoo²o' li tyu² Dios to²—gajin² Poo² do.

23 Joongi gatyii¹³mo tsacøøi¹³ 'in tyu² to² jee²¹² 'in jai² líi² la coon²¹ fuu²¹. La jo mo gøø²¹ø gafaa²¹o júu³ tyú² jin²in:

—Ña'ñu¹'u', uncoon¹³ jileei²¹ tsá² lo tsu nicalija²mo líi² 'nu.

Poo² coon¹³ Bernabé tsataai² tún¹ fu Antioquía 'e náa¹ li sii²¹ Siria

24 Mo ngayuui¹³ gangíi¹ fu li sii²¹ Panfilia.

25 Do-o gacwoo¹o júu³ tyú² fuu²¹ sii²¹ Perge. Joongi tyaliin¹ fu Atalia.

26 Do-o ngataai² tsi barco. Joon ngaliin¹ tún¹ fu Antioquía li ga'láa² 'wii²¹² 'ee¹ júu³ tyú². Mo ga'woo²¹i 'e fuu²¹ do nifu jileei²¹ 'in jai² líi² Dios do nigami¹o Dios, 'in 'iin²¹² in tsá², 'e uncoon¹³ on Poo² coon¹³ Bernabé jilaa²¹ to² 'e nigaun'yee¹mo nano.

27 Joon mo gatyaliin¹ fu Antioquía do gauncaain²¹ jileei²¹ 'in jai² líi². Joon Poo² coon¹³ Bernabé gatyaa¹ júu³ ce jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Dios li ngalín². Gajin²o xiiala gajmaa¹a Dios 'e gajo¹o líi²i 'in jo seein²¹ Israel.

28 Joon Poo² coon¹³ Bernabé gajaan¹an coon²¹ sii¹³ coon¹³ 'in tsá² jo¹ líi² néei¹ do.

15

Mo gangóo¹ Poo² li licaain²¹ tsaru¹u' Jerusalén

1 Jee²¹² jmi²¹² joon 'in líi¹³ tsá² ga'woo²¹i fu Judea. Mo gatyaliin² Antioquía do ga'láa² 'wii²¹² 'e²e 'in jo¹ líi² do 'e 'ná¹ jmáa¹a 'ido jiin¹³ la tsi¹² to² 'e nigatyu² Moisés. Jiin¹³ la joon lí² tiin¹³mo tsá². Líi¹ jo cwo¹ Poo² coon¹³ Bernabé júu³ ruu²¹i coon¹³ 'in tsá² do.

2 Pe Poo² coon¹³ Bernabé galisá² 'ii²¹ tya'a coon¹³ 'in tsá² do 'e 'ii-o coon¹³ 'in líi¹³ catyaa² do itsaliin¹ Jerusalén tsafee¹²i 'in apóstoles néei¹ do coon¹³ 'in tsacøøi¹³ tya' 'in jai² líi² do cwaain²¹ tya' 'e júu³ do.

3 Joon 'in jai² líi² fu Antioquía do ngóo¹o 'ii¹i júu³ Poo² coon¹³ 'in catyaa² do. Joon gangíi¹ la caain²¹ fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Fenicia coon¹³ Samaria. Li ngalín² do gatyaa¹ júu³ 'e xiiala nigatuu²¹ 'in jo seein²¹ Israel tii² tsáai² tya'a joon gatsa²a-tsi Dios. Joon jileei²¹ 'in jai² líi² líi¹ jløø¹³i mo ganúu²un 'e cwáain¹ lo.

4 Mo gatyaliin² Poo² coon¹³ Bernabé fu Jerusalén 'in tsá² 'in jai² líi² néei¹ do coon¹³ apóstoles coon¹³ tsacøøi¹³ ga'ii²¹mo 'ii. Joon Poo² coon¹³ Bernabé do gatyaa¹o júu³ xiiala nigajmaa¹a Dios 'wii²¹² tya'a li ningalín² do.

5 Pe 'in líi¹³ tsá² fariseos 'in nigajai² líi² gajmaa¹a siin¹² in joon gajin² in:

—Jileei²¹ 'in nijai² líi² 'in jo seein²¹ Israel 'ná¹-a jmáa¹a jiin¹³ la to² tyu² Moisés.

6 Joon galicaain²¹ jileei²¹ apóstoles coon¹³ tsacøøi¹³ do 'e lí² 'i¹du¹-tsi 'e júu³ lo.

7 Mo ngayuui¹³ gatyaa¹ coon²¹ júu³ cwaa²¹ garóon² Tú³ li tyíin¹in joon gajin²in:

—Tсарu¹u', ñí²-i 'naa' 'e ningóo¹on coon²¹ sii¹³ mo gatyii¹³in Dios jna jee²¹² 'naa' 'e cwóo³oo júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² tya' 'in jo seein²¹ Israel. Joon lí² ja²mo líi².

8 Joon Dios, 'in ñí¹ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² nigacwóo¹o lí² 'e niga'ii²¹mo 'in jo seein²¹ Israel. Nigacwo¹o 'in Espíritu Tyú² tya'a la li 'e nigacwo¹o jna'.

9 Coon²¹ røø²¹ líi¹na' tyani Dios lagi 'ii. Gauntyú¹mo Dios 'ii mo galijai² líi².

10 Joon nano, ¿'ee lí' jo jo¹ líi²naa' tsá² Israel jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Dios? Cwo²oo' coon²¹ to² 'ii²¹ 'e jo lí² jmáa¹a. Ca 'lí²¹² tsacøøi¹³ tyi' coon¹³ jna' jo mo gali¹'i'.

11 Lí' cii¹²i nitiin¹³mo' jün¹³ la lí² 'e nigatiin¹³ 'in tsá² catyaa² do. Jo 'ee gaciin² tyi'. Untiin¹³mo Ña'ñu¹u' Jesucristo jna' tsu¹ 'wii¹³ 'iin²¹²mo jna'.

12 Mo ngayuui¹³ joon jmai² 'in gajaan¹an tii². Joon ganúu²o la 'ii²¹² tyaa¹ Bernabé coon¹³ Poo² júu³ jilaa²¹ lí² coon¹³ milagro 'e nigajmaa¹a Dios jee²¹² 'in jo seein²¹ Israel do.

13 Mo ngayuui¹³ gafaa²¹a joon gajin² Jacobo sii²¹i 'in tsá² sicaain²¹ do:

—Tсарu¹u', náu²duu' júu³ tyiia:

14 Simóoi¹³ Tú³ lo nigatyaa¹a coon²¹ júu³ xiiala nigatyii¹³in Dios nifu 'in jo seein²¹ Israel 'e galitsáa¹mo-tsi 'ii. La joon galí¹mo tsá² tya' Dios.

15 Jilaa²¹ 'elo li la li 'e gatón¹ mo'ji² tya' 'in gafaa²¹a júu³ tyú² tya' Dios cali. La nigajin² ni jí² tya' Dios:

16 Yia²oo tún¹ mi tyá² jilaa²¹ 'elo.

Jon jmaa¹³oo tún¹ 'nú¹ David 'e nisicii¹³ no.

Un'mii²moo jilaa²¹ 'e sá²gi joon isaa¹³oo, jin² Dios.

17 Joon la joon jileei²¹ 'in seein²¹gi lí²-i 'naa²¹i Ña'ñu¹u' Dios.

Joon jilee²¹ tsá² jo seein²¹ Israel 'in nityi²na lí²-i fee¹i jna.

18 Ca la mo jée²mo Dios gajmaa¹a júu³ jilaa²¹ ijmáa¹a.

Jin² jí² tya' Dios jin² Jacobo.

19 Faa²¹gi Jacobo jin²in:

—'Wii¹³ joon, tsaru¹u', la lo-o líi²na: 'E tyú²gi wa'a jo untyii²ingi' 'in jo seein²¹ Israel 'in nigatú² tii² tsáai² tya'a joon nigatsáa¹-tsi Dios.

20 Liin¹mo wa'a jün¹³ 'e táan³a' ni jí² 'e jo lí²-i dø¹ø 'uunñi² 'e nisii²¹ tsá² tyani dioses tya'a. Joongi jün¹³ coon¹³ 'oo²¹o lí² cwuui²¹ tsá². La joongi 'oo²¹ tsá² jün¹³ coon¹³ ñuu¹ tya'a. Joongi jo lí² dø¹ø ngú¹ joo²¹ 'in nigawuui²¹ tyi², jon'gi jmi¹ lí²-i dø² tsá².

21 Tsu¹ ca mo líi² la coon²¹ mo tí² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e²e tsá² inuu¹ cwo¹ sinagoga la coon²¹ fuu²¹ jün¹³ ley tya' Moisés —jilaa²¹ 'elo gajin² Jacobo.

22 Joon la joon 'in apóstoles coon¹³ 'in tsacøøi¹³ coon¹³ 'in jai² líi² do galisá² 'ii²¹ 'e tyii¹³in jaain²¹ gái¹ jee²¹² 'ii 'e sí¹in fu Antioquía coon¹³ Poo² coon¹³ Bernabé. Joon gatyii¹³in Judas 'in sii²¹o jon Barsabás, coon¹³ Silas. 'Ii jaain²¹ 'in tyiin²gi jee²¹² 'in tsaru¹u' do.

23 Joon coon¹³ 'ii-o gasii¹in 'e jí² do. 'E jí² do jin² la lo:

“Aa²¹²moo' faa¹³ jna'a. Jna'a, apóstoles tya' Jesús, coon¹³ tsacøøi¹³, coon¹³ 'in jai² líi² catyaa², 'aa²¹²moo' sii¹³i 'i 'naa²¹ jileei²¹ tsaru¹u' 'in jo seein²¹ Israel 'in néei¹ Antioquía coon¹³ 'in seein²¹ li sii²¹ Siria coon¹³ Cilicia.

24 Niganúu²oo'o 'e jaain²¹ gái¹ tsá² Israel 'in jai² líi² néei¹ Jerusalén nigacwalín² li seen²¹naa'. Joon nigauntyii²in 'naa'. 'In tsá² do jo gasii²¹²na'a. Niganúu²oo'o 'e coon¹³ júu³ tya'a nigaxé²mo-'oo'. Nigajin²in 'e 'ná¹ 'ii¹³naa' lí² 'e nigacwo¹ Moisés.

Jin²in jon 'e 'ná¹ jmaa²oo'o jii¹³ la 'ii²¹ tya'o.

25 Niga'i¹-tsii'i jilaa²¹ 'elo. Joon røø²¹ gasii²¹'i 'e tyú² 'e tyii¹³na'a jaain²¹ gáí¹ jee²¹² jna'a 'in jalín² fu li seein²¹ 'naa' coon¹³ Bernabé coon¹³ Poo² 'in 'iin²¹²na'a.

26 'Ido-o nigalíin² tóin¹ 'mó¹ 'wii²¹² tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo.

27 Joon sii²¹²na'a Judas coon¹³ Silas ifee¹ 'naa' jilaa²¹ 'e faa²¹ 'e jí² lo.

28 'In Espíritu Tyú² tya' Dios niga'e²e jna'a joon jna'a nigasii²¹'i røø²¹ 'e jo cwoo¹³gii¹ 'naa' coon²¹ to² 'e 'ii²¹-gi. Jii¹³ 'e tyiin²gi la lí² 'elo.

29 Jo cøø²øø¹ jilaa²¹ ngú¹ 'e nigasii²¹ tsá² tyani dioses tya'a. Jon'gi jmi¹ cøø²øø¹. Jon'gi cøø²øø¹ ngú¹ joo²¹ 'in júuin² wuui²¹ tyí². Joongi jii¹³ coon¹³ 'oo²¹² lí² cwuui²¹ tsá² joon tsamí² jii¹³ coon¹³ ñuu¹ tya'a lí² cwuui²¹. Wana 'má²aa' jilaa²¹ 'e júu³ lo canii²mo iliseen²¹naa'. Jii¹³ la joon júu³ tyii¹."

30 La joon ngataa²mo fu¹ ngaliin¹in fu Antioquía. Mo gatyaliin¹in joon gauncaan²¹mo 'in tsá² jo¹ líi². Joon gacwo¹o 'e jí² do.

31 Mo gajóø²ø 'in tsá² jo¹ líi² do 'e jí² do líi¹ jløø¹³ i jii¹³ cwáain¹ 'e cwo¹o 'in tsá² do.

32 Judas coon¹³ Silas do tíi²¹mo 'e cwo¹ júu³ tya' Dios 'wii¹³ joon gacwo¹o júu³ 'in tsá² do. Joon líi¹ fúui¹ 'in tsaru¹u' 'in gatyá¹-tsi.

33 Mo gangíi² coon²¹ tún² 'ni¹ jmi²¹² 'in tsaru¹u' seein²¹ Antioquía do ga'íi²o júu³ 'e ngaliin¹mo fu lí² jalín².

34 Pe Silas do-gi gatyá¹-tsi 'e ján²-o.

35 Poo² coon¹³ Bernabé gaján²o jon fu Antioquía do. 'Ii coon¹³ 'in catyaaí² do-gi ga'e²o joongi gacwo¹o júu³ tyú² tya' Dios.

Tsacwoo¹ Poo² tún¹ júu³ tyú² tya' Dios

36 Mo licíin²¹ jmi²¹² joon gajin² Poo² sii²¹ Bernabé:

—Tsaa²¹a' tún¹ tsafee¹³na' jileei²¹ tsaru¹u' 'in néei¹ la caain²¹ fuu²¹

lí² ningalii²¹'i cwoo²¹o' júu³ tyú² tya' Dios. Tsajøø²¹ø' xiiala seein²¹.

37 Pe Bernabé do 'iin²¹²in jée¹i Wó³, 'in sii²¹ jon Marcos.

38 Pe Poo² do gajin²in:

—Áai¹gi tyú² wa'a jo jee²¹²mo', tsu nigatúu²mo jna' Panfilia do. Jo gangóo¹on coon¹³ jna' lí² ngalii²¹'i do.

39 Líi¹ gasii²i 'e ca gajmaa¹a tsá² jmai² tyín¹ la jaain²¹ la jaain²¹. Bernabé do gatyii¹³in Marcos joon coon¹³ 'ii ngataa²i tsi coon²¹ barco. Joon ngalín² fu Chipre.

40 La 'ii²¹² joon Poo² do gatyii¹³in Silas. Mo ngayuui¹³ ga'íi² tsaru¹u' júu³ gamii¹i tyani Ña'ñu¹u' 'e ngii¹o coon¹³on, ga'woo²¹mo.

41 Joon gangíi¹i fu lí² lí² sii²¹ Siria joongi Cilicia. Do-o gatyá¹-tsi 'in jo¹ líi² lí² la caain²¹.

16

Timoteo gauncaain²¹ coon¹³ Poo² coon¹³ Silas

1 Poo² coon¹³ Silas gatyaliin² fuu²¹ sii²¹ Derbe coongi lí² sii²¹ Listra. Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ 'in jai² líi² sii²¹ Timoteo. 'Ii jóon¹ jaain²¹ tsamí² 'in niseein²¹ Israel. Pe jmii²¹gi jon' tsá² Israel.

2 'In jai² líi² seein²¹ fu Listra coon¹³ Iconio tyú² faa²¹a tya' Timoteo do.

3 Joon gali'in²¹²in Poo² wa'a 'e tsáa¹a Timoteo coon¹³on. Joon 'e jo faa²¹gi tsá² Israel 'laa²¹ tya' Timoteo Poo² do gatyú²u to² 'e liin¹ Timoteo 'e lí² circuncisión tya' tsá² Israel, tsu ñii¹i tsá² 'e tsá² griego jmii²¹ 'ii.

4 La caain²¹ fuu²¹ lí² ngalín² gajmaa¹a júu³ jii¹³ la nigajin² jí² tya' 'in apóstoles coon¹³ 'in tsacøøi¹³ 'in néei¹ Jerusalén.

5 Joon gauntya¹-tsi jileei²¹ 'in ní² jai² líi². La coon²¹ jmi²¹² gan-gafúu²mo 'in jai² líi².

Jaain²¹ tsá² seein²¹ Macedonia gajnéi¹ tyani Poo²

6 'In Espíritu Tyú² tya' Dios jo gacwoo^{1o} 'e tsacwó^{2o} Poo² júu³ tyú² tya' Dios fu co' li sii²¹ Asia. Joon la joon gangí¹mo la caain²¹ li sii²¹ Frigia coon¹³ li sii²¹ Galacia.

7-8 Joon gatyaliín²mo fu tí' Misia. 'i¹-tsi 'e tsataa²ⁱ li sii²¹ Bitinia. Pe 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jo cwoo^{1o}. 'Wii¹³ joon gangí¹mo coon²¹ tsáa¹ co' li sii²¹ Misia. Joon gatyaliín²mo fu Troas coon²¹ fuu²¹ náa¹ tí' jmi'ñi¹³.

9 Joon do-o ganí²ⁱ Poo² coon²¹ 'e canuu²¹ coon²¹ li². Ganii²¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'in seein²¹ li sii²¹ Macedonia. Siin¹²in joon gamí¹ tyani Poo² gajin²in:

—Na¹ fu Macedonia. Na¹, uncoon¹³ jna'a.

10 Mo ngayuui¹³ ganí²ⁱ Poo² 'e li² lo, jna-a, Lucas gauncaan²¹na coon¹³ Poo² do. Joon gatyaa²¹a'a tyú² tyii'i. Ngalii²¹i' fu Macedonia. Tsáa¹mo-tsii'i 'e la ja²mo Dios nigasii¹in jna'a tsacwoo^{21o} júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá².

Poo² coon¹³ Silas gatyaliín² fu Filipos

11 Ngatoo^{21o} tsi coon²¹ barco fu Troas. Joon ngalii²¹i' coon²¹ tsáa¹ fu coon²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ roon¹ ni jmi²¹ sii²¹ Samotracia. Joon mo gajná² jmi²¹² joon gatyalii²¹i' fu Neápolis.

12 Mo ngayuui¹² joon ga'woo^{21o} gangalii²¹i' fu Filipos. Coon²¹ fuu²¹ li tyu² to² Roma. Coon²¹ fuu²¹ 'e tyiin²gi la caain²¹ li catyiaa² Macedonia. Do-o gatoon^{21o} on coon²¹ tún² 'ni¹ jmi²¹².

13 Coon²¹ mo sóo¹ jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel ngalii²¹i' li gasuui²¹ fuu²¹ do. Coon²¹ li tí' jmi²¹. Coon²¹ li licaain²¹ tsá² tsafaa¹² júu³ tyú². Do-o gayii²¹a'a gacwóo^{13o} júu³ tyú² 'inlíi¹³ tsamí² 'in nigalicaain²¹.

14 Jaain²¹ jee²¹² 'in tsamí² do sii²¹ Lidia. Lidia do galiseein²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Tiatira. Joon jmoo^{1o} to² 'ni¹ 'mi² nuu¹ tyú². Nitsáa¹-tsi Dios. La 'ii²¹² nuu¹un 'e júu³ tya' Poo² do Dios gajmaa¹ 'e ga'øøi²¹-tsi.

15 Joon gasáa²mo jmi²¹ coon¹³ la tøøi² inuu tya'a, Mo ngayuui¹³ joon gamí¹ tyanii²¹i' jin²in:

—Jmaa² fee¹-'oo' pe wana ja²mo líi²naa' 'e tsáa¹mo-tsii Dios, mo^{1o} fu tyiia —jin² Lidia do.

Joon gajmaa¹ 'e tyitsaa²¹²mo 'e gajóon^{13o}on.

16 Cafu galí² mo ngalii²¹i' tí' li tsafaa¹³a'a júu³ tyú² gatseei²¹na'a jaain²¹ simí² 'in 'oo^{1o} coon²¹ espíritu 'e jmoo¹² júu³ tya' 'e unngí¹ tsá². Joon líi¹ jnaa²¹ 'in ñi'fii²¹²i' cuu² coon¹³ 'e júu³ jmoo^{12o} do.

17 'In simí² lo ga'láa² 'wii²¹² gangí¹ caluu Poo² joongi caluu²¹u'u. Ga'oo^{1o} tá² jin²in:

—'In tsá² lo jmoo^{1o} la to² tyu² Dios, 'in ñii²gi. Joongi tyaa¹ júu³ xiiala lí² tiin¹³ tsá² —jin² simí² do.

18 Jiin¹³ la joon ngí¹ faa¹ la coon²¹ jmi²¹² ce jiin¹³ do-o gata¹gi Poo² nuu¹un júu³ tya' 'in tsamí² do. Joon gajin¹³ ní¹i' joon gajin²in sii²¹i' 'in espíritu 'yuui² alma tya' 'in simí² do:

—Coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ Jesucristo, tyu¹³ to² 'e júu¹³u alma tya' 'in simí² lo —jin² Poo².

La tsifu joon gacwo'í¹ 'in espíritu gó¹ do.

19 Mo galiñi¹ jileei²¹ ñi'fii²¹i' 'in simí² do 'e jo lí²gi jnaa¹ cuu² coon¹³on joon gasaan¹²in Poo² coon¹³ Silas. Joon ngajée¹ tyani tsaa² to² li 'moo¹³ nifu.

20 La joon gatyaliín²mo tyani tsaa² 'in jmoo^{1o} 'ii²¹ nifu. Joon gacwoo^{1o} tsaa² jin²in:

—'In tsá² Israel lo ngí¹ untyí²in goo^{212o}.

21 'Ee¹ e jilaa²¹ cwáain¹ 'e jo tí²¹na' jmoo^{21o} tsu tsá² Roma jna' —jin² ñi'fii²¹² 'in simí² do.

22 Joon fúui¹gi tsá² ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a 'laa²¹ tya' Poo² do. 'In tsaa² to² do gatyu^{2u} to² 'e gacwó² siin¹³ 'in tsá² do. Joon gapóo¹i' coon¹³ sii² ido.

23 Mo ngayuui¹³ gapóo¹i líli¹ gataa¹i 'nãí³. Joon gaty²u to² 'in ty²u to² 'nãí³ do 'e tsa'aa²i Poo² coon²¹ tún².

24 Mo ngayuui¹³ ganú²un 'in ty²u to² 'nãí³ do jilaa²¹ 'elo gangajée¹i Poo² coon¹³ Silas ti tyan' tsi 'nãí³ do. Joon gato¹o 'mó² luuti²i 'ido.

25 La 'woo¹ tyianú¹ Poo² coon¹³ Silas do née¹i faa²¹a jú³ tyú² joon ga'øø¹ 'e un'goo²¹o Dios. Jileei²¹ 'in catyaa² do 'in taai² 'nãí³ do nuu¹o jilaa²¹ 'elo.

26 La tsifu joon gajøø²¹ goon 'wó² tá² líli¹. Gadyeei¹³ goon la tøøi² 'nãí³ do. Fuxu tsifu joon ganó¹ jilaa²¹ 'oo² 'nãí³ do. Joon gaxuu²¹u jilaa²¹ cadena 'e 'ñú¹u cwoo²¹o 'in tsá² taai² do.

27 Mo gajná²-tsi 'in ty²u to² 'nãí³ do gani²¹ 'e niganó¹ jilaa²¹ 'ooa'ná¹ do. Lí²i 'e niga'woo¹mo coon²¹ tya¹. Joon gatyí¹ ñí³ tya'a 'e la mo ijngaai¹³ 'ña'a.

28 Joon gafaa²¹a Poo² tá² líli¹ jin²in: —Xuun¹³ jmeei¹³ wo'o tsu lo-o taan² jna'a coon²¹ tya¹.

29 Joon 'in ty²u to² 'nãí³ do gamí¹i coon²¹ jí² jneeí². Joon ga'ii²¹ cwiin¹in jleei¹ 'goo²¹o líli¹. Joon gasii²¹i 'wo-jní¹i tyani Poo² coon¹³ Silas.

30 Joon ga'woo²¹mo 'ido. Joon gaunngí¹i sii²¹i 'ii:

—Tsañuu¹, ¿'ee 'ná¹ jmáa³aa 'e itiin¹³mo?

31 'Ido-gi gañii¹:

—Cwotya¹-o'o Ña'ñu¹u' Jesucristo. Joon la joon tiin¹³mo'o coon¹³ tsá² inuu tyi'i.

32 Joon gacwo¹o Poo² jú³ tyú² tya' Jesús 'ido coon¹³ jileei²¹ 'in taai² inuu tya' 'in tsá² do.

33 Joon 'woo¹ joon garun²un 'in ty²u to² 'nãí³ do moo'wó¹ Poo² coon¹³ Silas li icwu²¹. Joon 'ii coon¹³ tsá² inuu tya'a gasáa²mo jmí²¹.

34 Mo ngayuui¹³ joon gató¹o fu tya'a. Do-o gacwo¹o 'e gagøø²¹ø Poo² coon¹³ Silas. Joon jløø¹³mo la

tøøi² inuu tya'a tsu nigatsáa¹mo-tsi Dios.

35 Mo gajná² 'aa²¹ 'in tsa'a to² nifu do gasii¹in 'ii¹³ tya'a 'e tsa'woo²i 'in taai² 'nãí³ do.

36 Joon gajin² 'in ty²u to² 'nãí³ do sii²¹i Poo² do:

—Ningí¹mo 'ii²¹ 'e laa²¹² moo 'naa'. La joon nilí²-i 'woo²¹naa' 'e tyú²-u.

37 Pe Poo²gi gajin²in sii²¹i 'in 'ii¹³ do:

—Cwosii¹³du'u 'in ty²u to² do 'e tsá² Roma jna'a. Tyíia² do nigapóo²i jna'a tyani tsá² fuu²¹. Jo gacón²du 'ii²¹ coon²¹ tún². Joongi gataa¹²i jna'a 'nãí³. Joon nano-gi 'iin²¹²in laai¹ jna'a 'uui²¹. 'Ee sa lí² la joon. Ce cwojalín²du yaai do ja'woo²i jna'a.

38 'In 'ii¹³ do ngatya¹ jú³ tyani 'in tsa'a to² nifu do. 'Ido-gi gafoo¹mo mo ganú²un 'e 'in tsá² Roma 'ii. Joon ngalín²mo gamí¹i wa'a jmáa¹ 'ido fee¹-tsi.

39 Joon ga'woo¹mo 'ido fu 'nãí³. Joon gamí¹i tyani Poo² coon¹³ Silas wa'a 'woo²¹ tsifu 'e fuu²¹ do.

40 Mo ga'woo²i 'nãí³ do ngalín²mo fu tya' 'in tsamí² sii²¹ Lidia do. La nu'gi 'e tsalín² ngajøø²¹i tsaru¹u' joon gatya¹gi-tsi 'ido. Joon ngalín²mo.

17

Gato¹ tsá² mii¹³ fu Tesalónica

1 La caain²¹ tya'i fu¹ li ningalín² Poo² coon¹³ Silas gangí¹i fuu²¹ 'e sii²¹ Anfípolis coon¹³ Apolonia. Joon mo ngayuui¹³ joon gatyalín²mo fu li sii²¹ Tesalónica. Do-o si² coon²¹ cwo¹ sin-agoga tya' tsá² Israel.

2 La jee²¹² 'ni¹ semóo¹ Poo², jii¹³ la tí² nisi¹² tya'a, ngóo¹ fu cwo¹ do mo gatí² jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel.

3 Ngatya¹a jú³ joon jo cwo¹o jú³ ruu²¹i coon¹³on. Pe tyú²-u ga'e²e tsá² xiiala jin² jí² tya' Dios 'e Cristo 'ná¹-a nii²¹ wú¹. Joon mi yuui¹³ jú³un²in 'e 'ná¹-a jii¹in tún¹. Joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² do:

—'In Jesús 'in fuu²¹²uu 'naa' lo, 'ii jon Cristo, 'in nigasii¹in Dios ijmá¹ tiin¹³ tsá².

⁴ 'Inlíi¹³ tsá² Israel do nigajo¹ líi²i. Joon gauncaain²¹ coon¹³ Poo² coon¹³ Silas. Joon fúu¹mo 'in jo seein²¹ Israel jo¹ galíi²i. Nitsáa¹mo-tsi Dios coon¹³ 'inlíi¹³ tsamí² tyiin²gi.

⁵ Pe niga'aa¹a tsiwúu¹ 'inlíi¹³ tsá² Israel 'in jo jo¹ líi². Gauncaain²¹ 'ido 'inlíi¹³ tsá² líi³ soo²¹-tsi 'in ngi¹ jøøi² jee²¹² 'nú¹. Gajmaa¹²a coon²¹ poo²¹² joon gatyaa¹ 'goo²¹ 'e fuu²¹ do. Gangíi¹ 'e fuu²¹ do 'naa²¹i Poo² coon¹³ Silas. Joon gangataa²i coon²¹ inuu tya' jaain²¹ tsá² sii²¹ Jasón.

⁶ Pe mo jo gatsee²¹i Poo² coon¹³ Silas do gajnúu¹ 'in tsá² sii²¹ Jasón do coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² jo¹ líi². Ngajée¹i tyani tsaa²to² do joon ga'oo¹o jin²in:

—'In tsañuu¹, 'in nigauntyí²in la tøøi² juncwii²¹ nigajalín² lí' lo jon,

⁷ joon 'in Jasón lo niga'ii²¹mo fu tya'a. Jilaa²¹ 'e 'ee¹e 'in tsá² no faa²¹a 'laa²¹ tya' 'in tyu² to² nifu 'in tyín¹ Roma. Tsu jin²in 'e seen²¹mo jaain²¹ róøi¹³ 'in sii²¹ Jesús 'in feei¹gi lagi 'in tyu² to² Roma.

⁸ Mo ganúu²un 'elo 'in tsá² do coon¹³ 'in tsaa²to² ga'láa² 'wii²¹² to²o mii¹³.

⁹ Pe Jasón coon¹³ 'in catyaa²gi do gacwoo¹o cuu² 'e tsáa¹mo-tsi 'in tsaa²to² do 'e i'woo²¹mo Poo² coon¹³ Silas 'e fuu²¹ do. Joon galáa²mo 'ido.

Poo² coon¹³ Silas tsalín² Berea

¹⁰ La tsifu joon 'in tsaru¹u' do ga'woo²¹mo Poo² coon¹³ Silas coon²¹ 'e canuu²¹. Ngalín² fu Berea. Mo gatyalín² do joon ngalín² cwo¹ sinagoga.

¹¹ Wo²gi-tsi 'in tsá² néei¹ Berea do lagi 'in tsá² néei¹ Tesalónica. Joon lí¹gi 'yaa¹-tsi ga'ii²¹i júu³ tyú². La coon²¹ jmii²¹² gauntsáa¹ júu³ tyú² tya' Dios. Gacón²du cwáain¹ wana 'e jo¹o 'e faa²¹a 'in tsá² do.

¹² 'Wii¹³ joon líi¹ fúui¹ 'in gajo¹ líi². Jee²¹² 'in nijai² líi² do seein²¹ tsamí²

tyiin²gi 'in faa²¹a jmii¹ griego. Joon jo¹o galíi² 'inlíi¹³ tsañuu¹.

¹³ Mo galiñi¹ tsá² Israel néei¹ Tesalónica 'e Poo² taan¹in fu Berea cwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios ngalín² ngajmaa² mii¹³.

¹⁴ Pe 'in tsá² jai² líi² seein²¹ do la tsifu joon gasii¹in Poo² lí ti' jmi'ñi¹³. Pe joon Silas coon¹³ Timoteo gajaan¹o fu Berea.

¹⁵ 'In ningalín² coon¹³ Poo² ngajée¹i coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Atenas. Joon cwoliin¹in tún¹ gatyaa¹ júu³ 'e Silas coon¹³ Timoteo 'ná² tsalín² tsauncaain²¹ coon¹³ Poo la jmoonoo.

Mo taain¹ Poo² fu Atenas

¹⁶ La 'ii²¹² jáan¹in Poo² Silas coon¹³ Timoteo fu Atenas do líi¹ fa'i³ líi¹i. Tsu líi¹ 'láai² nii² dioses 'in tsaa²-tsi 'in tsá² do.

¹⁷ Tsu 'wii¹³ joon ngafaa¹²o fu cwo¹ sinagoga joongi coon¹³ 'in catyaa² 'in tsaa²-tsi Dios. La coon²¹ jmii²¹² ngafaa¹²o coon¹³ jilee²¹ 'in taa²i 'moo¹³ do.

¹⁸ 'Inlíi¹³ tsá² 'in untsáa¹ júu³ tya' coon²¹ poo²¹² 'e sii²¹ epicúreos coon¹³ 'inlíi¹³gi 'in niuntsáa¹ júu³ tya' coon²¹ poo²¹² 'e sii²¹ estoicos gatsee²¹i Poo² joon ga'láa² 'wii²¹² gasii²i:

—¿'Ee 'e jin² 'in tsañuu¹ no? 'Áai¹ tyafø² tyaa¹ 'a 'goo²¹.

'Inlíi¹³gi jin²in:

—La líi¹ 'in tya¹ coon²¹gi júu³ tya' dioses 'in xee²¹mo no.

La lo gajin²in tsu 'wii¹³ Poo² do tyaa¹ júu³ tya' Jesús joongi tya' xiiala galí² mo gajin¹in.

¹⁹ Joon 'in tsá² do ngajée¹i Poo² fu coon²¹ lí sii²¹ Areópago. Do-o lí tii²¹ licaain²¹ mo sá² jilaa²¹ 'e sii¹i. Joon gasii²¹i 'ido:

—Lo-o 'ná² lí ñii²i 'in jilaa²¹ 'e 'múui² 'e tyá²¹a 'e²¹e.

²⁰ Fu²¹u jna'a coon²¹ júu³ 'e jo mo nuu²¹u'jiin¹³ coon²¹ naa¹³. 'Ii²¹²oo¹o tsáai¹-tsii¹ 'ee 'øøi²¹-tsi 'e júu³ no —jin² 'in tsá² do.

21 Tsu jileei²¹ 'in seein²¹ Atenas coon¹³ jileei²¹ 'in jalín² li xiaa' 'in néei¹ do canii² 'iin²¹² 'in 'e nuu¹un si 'e faa²¹a 'e jmai² 'e 'múu²mo.

22 Joon gamaa¹a Poo² siin¹²in jee²¹² 'in tsá² do 'e fu yu' moo²¹ li sii²¹ Areópago do. Joon gajin²in:

—Nuu³duu' tsá² seein²¹ Atenas. Nicón³oo cwáain¹ 'e 'áai¹gi tsáai¹-oo' jileei²¹ dioses tyii'.

23 Tsu mo ningi³ii joo³oo la caain²¹ li un'goo²oo' dioses tyii' joon gatsaa³aa ni altar tyii' coon²¹ júu³ 'e jin²: “Tya' 'in dios 'in jo mo galicwii¹naa'.” Pe 'in dios 'in un'goo²oo' no pe jo cwii¹naa' no 'in lo-gi 'in Dios 'in foo¹³na coon¹³ 'naa'.

24 “In Dios lo fii²¹² juncwii²¹ joongi ni cwoo¹³ juncwii²¹ tsu nigajmaa¹o juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e sá². Jo seein²¹ 'ido tsi inuu cwo¹ 'e jmoo¹o tsá².”

25 Jon'gi sityéen¹in jmii²¹² jilaa²¹ 'e jma¹ tsá². Tsu 'ii-o nigacwo¹o jna' jilaa²¹ juncwii²¹ tyi'. 'Ii-o nicwoo¹o tyi² 'e lee²¹e', coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²¹o' jna' to².

26 'Coon¹³ coon²¹ jmi¹ 'oo²mo gajmee¹i jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. Joon 'ii gatyu² to² lí²-i liseein²¹ tsá² joongi li icwá² tsá².

27 'Iin²¹²in Dios 'e 'naa²¹mo tsá² 'ii. Coon¹³ la joon tyee¹³mo tsá² 'ii tsu jo wíin² seein²¹ Dios li saan²¹ jna' la jaan²¹na'.

28 Tsu 'ii²¹ tya' Dios saan²¹o' joongi ngii²¹i'. Joongi jmoo²¹o' jilaa²¹a. La gajin² 'inlú¹³ poetas tyii': “Joon¹ Dios jna'.”

29 Wana joon¹ Dios jna' jo 'i¹-tsi' 'e Dios lí¹i lawa jaain²¹ fii²¹² 'in gajmee¹i tsá² 'ña'a 'in lí¹i cwanáa¹ si cwataa²¹ 'ee si cuun²¹² 'ee.

30 La mo jeei¹ la jo mo ñi¹ tsá² jo mo gajmaa¹a Dios jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá². Pe nano nityu² to² 'e jileei²¹ 'in seein²¹ doñixiaa' 'e unsii²mo 'e 'i¹-tsi.

31 Tsu nigatyii¹³ Dios coon²¹ jmii²¹² mi jmaa¹a 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹ juncwii²¹. Joon coon²¹ tsáa¹ 'ii²¹ tya'a.

Joon ijmaa¹a 'ii²¹ coon¹³ jaain²¹ tsanuu¹ 'in nigatyii¹³in. Joon la joon gacwo¹ Dios coon²¹ li² mo gaunjiin¹in 'in Jesús do jee²¹² 'lú²¹² —jin² Poo² do sii²¹i 'in tsá² do.

32 Joon mo ganúu²un júu³ tya' 'e jiin¹ tsá² jee²¹² 'lú²¹² 'inlú¹³ do gaungoo¹mo Poo² do. 'Inlú¹³gi gajin²in:

—'E tyú²gi wa'a nuu²¹u' 'e júu³ lo mo coon²¹ tún².

33 Joon gatúu²mo Poo² 'ii.

34 Pe 'inlú¹³ tsá² do jo gatúu² Poo² do. Gajo¹o lí²i. Jaain²¹ jee²¹² 'in jo¹ galú² do 'in sii²¹ Dionisio. 'Ii jaain²¹ 'in tyu² to² Areópago do. Joongi jo¹o galú² jaain²¹ tsam² sii²¹ Dámaris coon¹³ 'inlú¹³gi.

18

Poo² taain¹ fu Corinto

1 Mo ngayuui¹³ joon gacwo¹ii¹i Poo² fuu²¹ Atenas. Joon gangoo¹on coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Corinto.

2 Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Aquila, 'in galiseein²¹ coon²¹ li sii²¹ Ponto. La mo jeei¹gixu Aquila do coon¹³ 'oo²¹²o, 'in sii²¹ Priscila, ga'woo²¹i Italia gatyalín² fu Corinto do. Ga'woo²¹mo do tsu 'in tyu² to² nifu 'in sii²¹ Claudio gatyu² to² 'e 'woo²¹mo jilee²¹ tsá² Israel 'e Roma do. Joon ngafeei¹³ Poo² do 'ii.

3 Coon²¹ to² 'e nijmoo¹o coon¹³ Poo². Jmoo¹-o 'nu'mi² tsu 'wii¹³ joon do-o gajaan¹o joon gajmaa¹o to² coon¹³on.

4 La coon²¹ jmii²¹²mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel ngoo¹ Poo² fu cwo¹ sinagoga. Do-o gacwoo¹o júu³ tya' Dios. 'Iin²¹²in 'e litsáa¹mo-tsi tsá² júu³ tya' Jesús. Gacwo¹o júu³ tsá² Israel joongi 'in jo seein²¹ joon.

5 Mo gatyalín² Silas coon¹³ Timoteo jalín² fu Macedonia. Poo² canii² gajmaa¹a gacwoo¹o júu³ tyú². Gasii²¹i júu³ coon²¹ tsáa¹ tya' tsá² Israel 'e Jesús do 'ii Cristo 'in sijéen¹in.

6 Pe 'idogí gasii²i yaa-i ga'láa² 'wii²¹² faa^{21a} 'laa²¹ tya' Poo². Joon Poo² do gajø¹²ø siin¹³in lawa coon²¹ li² joon gajin²in:

—Tsa² tyii' yaamoo' 'ejo tiin¹³gii'. Jo tsa² tyiia tsu líi¹ nigajmáa³oo júu³. La nano-o 'e níi³oo tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

7 Joon gacwo¹íi¹o 'e cwo¹ do. Joon gangaa¹²i fu tya' jaain²¹ tsá² sii²¹ Justo. 'Ii jaain²¹ 'in un'goo²¹ Dios. Tyiin¹in caai¹ cwo¹ do.

8 Joon jaain²¹ 'in sii²¹ Crispo, 'in tyu² to² cwo¹ do, galitsáa¹mo-tsi Na'ñu¹u' Jesús coon¹³ la tøø² inuu tya'a. La joon fúu¹mo tsá² seein²¹ Corinto do galitsáa¹mo-tsi mo ganúu²un 'e júu³ tyú² do. Mo gajo¹ líi² gasáa²mo jmii²¹.

9 Joon Dios gasii²¹i Poo² coon²¹ lawa 'e cii¹ jin²in:

—Jo jmáa³a 'goo²¹o 'e cwo¹³o júu³ tyú². Jo jón³on tii²

10 tsu siin¹³moo coon¹³ 'nu. Joon jo 'in cwéei² saain¹ 'nu jmee²¹i 'nu jilaa²¹ 'e gó². Líi¹ fúu¹ tsá² tyiia 'in seein²¹ 'e fuu²¹ lo —jin² Dios.

11 La joon Poo² gajaan¹o coon²¹ jii²¹ tsi ca'no³ 'e fuu²¹ Corinto do. 'Ee¹e júu³ tyú² tya' Dios jee²¹² 'in tsá² do.

12 Pe la jee²¹² jmii²¹² joon gatyuu² Galión to² li sii²¹ Acaya. Joon jee²¹² jmii²¹² joon 'in tsá² Israel do galicaain²¹ gafaa^{21a} 'laa²¹ tya' Poo³. Joon ngajée¹i Poo² tyani tsa²'to² 'in tyu² to² do.

13 Joon 'in tsá² Israel do gacwoo¹o Poo² tsa² tyani 'in tyu² to² do jin²in:

—'In tsañuu¹ lo ngii¹ to² 'e²e tsá² júu³ 'e ná¹-a tsá²-tsi tsá² Dios 'e jo 'ee tii²si².

14 Poo² ningóo¹ 'e faa²¹o mo gajin² Galión, 'in tyu² to² do, gasii²¹i tsá² Israel do:

—Tsá² Israel, náu²duu' 'e ifo³oo lo. Wana coon²¹ 'e niga'lee²¹i 'in tsá² lo si coon²¹ tsa² fee¹ inúu³oo coon²¹ tún² júu³ tyii'.

15 Pe wana jii¹³ coon²¹ la tii²si² tyii' jii¹³ la 'oo²¹ yaamoo' unrøø²¹oo' 'e júu³ lo yaamoo'. Tsa jo 'iin²¹²moo jmáa³aa 'ii²¹ jilaa²¹ 'e júu³ lo.

16 Joon ga'woo²¹mo tyitsaa²¹²mo fu caluu.

17 Joon jilee²¹ tsá² 'in faa²¹ jmí¹ griego 'in jo seein²¹ Israel gasaan¹²in jaain²¹ tsá² sii²¹ Sóstenes 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gajmee²¹i tyani 'in tsa²'to² do. Pe coonti jo 'ee gaunjí²i Galión do.

Poo² gangáa¹³i tún¹ fu Antioquia

18 Wóo²gixu gajaan¹ Poo² do mo ngayuu¹³ jilaa²¹ 'elo. Mo licii²¹ joon ga'ii²o júu³ tsaru¹u' do. Joon caan²¹mo ngalín² coon¹³ Priscila coon¹³ Aquila. Joon fu Cencrea do nigauntsiin¹in Poo² coon²¹ 'ii²¹ tya'a 'e nigamaa¹a joon gatyuu²u po'tyí¹i. Mo ngayuu¹³ joon nga'ii²¹o tsi coon²¹ barco. Joon ngalín²mo fu Siria. La nu'gi 'e tyalín² Siria tyalín²

19 coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Efeso. Do-o gatúu²mo Poo² Priscila coon¹³ Aquila. Joon ngoo²¹-o cwo¹ sinagoga. Do-o ngasiin¹in coon¹³ tsá² Israel 'in licaain²¹.

20 Joon 'ido-gi gamii¹i tyani Poo² wa'a iján¹ wóo²gi pe jo gali'in²¹²in.

21 Pe Poo² ga'ii²o júu³ 'ido gajin²in:

—'Ná¹-a taan¹na fu Jerusalén tsu 'ná¹-a jmaa¹³aa jmii²¹² 'e nijó¹. Pe wana cwo¹ Dios 'ii²¹ yafoo¹³moo 'naa' tún¹.

Joon nga'ii²¹o tsi coon²¹ barco. Joon gacwo¹íi¹o fu Efeso.

22 Mo gatyee¹²i fu Cesarea joon ngóo¹ Poo² fu Jerusalén. Do-o ngafee¹³i 'in jai² líi² néei¹ do. Mo ngayuu¹³ joon ngoo²¹-o fu Antioquia.

23 Do-o gajaan¹an coon²¹ sii¹³ cwaa²¹xu. Mo ngayuu¹³ joon gangoo²¹-o tún¹, gangí¹i la coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Galacia coon¹³ Frigia. Do-o gatyaa¹gi-tsi 'in nijo¹ líi².

Apolos cwo¹o júu³ fu Efeso

24 La jee²¹² jmi²¹² joon gatyá¹ fu Efeso jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Apolos. Nigaliseen²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Alejandría. Líi¹ tyú² tii²¹ cwoo¹o júu³ tyú². Joongi líi¹ tyú² cwii¹i jí² tya' Dios.

25 Joon nigauntsáa¹o fu¹ tya' Ña'ñu¹u'. Mo faa²¹a yaai¹-tsi líi¹. Joon 'ee¹e la ti cwáain¹ tya' Jesús fiin¹³ ñi¹o jiin¹³ la gasaai¹ Wó³ tsá² jmi²¹.

26 Gatyaa¹ Apolos do júu³ tsi cwo¹ sinagoga. Jo cu²-tsi. Pe mo ganúu²un Priscila coon¹³ Aquila júu³ tya'a gatøø¹ Apolos do coon²¹. Joon gacwo¹gi cwáain¹ tya' Jesús tyú²gi 'ido.

27 La mo 'iin²¹²in Apolos tsáa¹a fu líi²¹ Acaya 'in jai² líi² do gauncoon¹³on. Joon 'in tsaru¹u' do gacwo¹o Apolos coon²¹ jí² 'a 'ii²¹mo 'in tsaru¹u' néei¹ líi²¹ tsáa¹a 'ii. Mo gatyí¹a fu Acaya do líi¹ tyú² gauncoon¹³on 'in tsaru¹u' 'in nigalijai² líi² 'wii¹³ fee¹mo-tsi Dios tya'a.

28 Nigatyaa¹ júu³ tyani jilee²¹ tsá² xiiala nigacai²-tsi tsá² Israel. Joon coon¹³ jí² tya' Dios gajmaa¹a júu³ 'e Jesucristo 'in sijéen¹in do. Joon 'in tsá² seen²¹ Israel do jo lí² wa'a jo cwo¹o júu³ ruu²¹i.

19

Poo² taain¹ Efeso

1 La 'ii²¹² taain¹ Apolos fu Corinto do Poo² gangí¹i fu tsaa' moo²¹. Joon gajgáa¹i fu Efeso. Do-o gatsee²¹i 'inlíi¹³ 'in jai² líi².

2 Joon gaunngí¹i:

—¿Ti niga'ii¹³naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios mo galitsáai¹-'oo'?

'Ido-gi gañii¹:

—Coonti jo mo ganuu²¹u' 'e seen²¹ Espíritu Tyú² tya' Dios.

3 Joon gajin² Poo² gasii²¹i 'ido:

—¿Xiiala nigasáa²naa' jmi²¹?

'Ido-gi gañii¹:

—Jiin¹³ la nigasaai¹ Wó³ tsá² jmi²¹.

4 Poo²-gi gajin²in:

—Mo gasaai¹ Wó³ tsá² jmi²¹ lawa'a coon²¹ lí² 'e unsii²mo tsá² 'e 'i¹-tsi. Pe gajin²o 'e 'ná¹-a tsáai¹-tsi tsá² 'in jó¹ ciin²¹gi^{xu} lagi 'ii. Joon 'ii Cristo.

5 Mo ganúu²un 'elo jilee²¹mo gasáa²mo jmi²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesús.

6 Joon mo gataan¹an Poo² cwoo¹o tya' 'in tsá² do gajó² 'in Espíritu Tyú² líi² téen²in. Joon ga'láa² 'wii²¹² gafaa²¹a jmi¹ xiia²¹. Joon gacwo¹o júu³ 'e nigacwo¹ Dios.

7 'In tsá² do tí¹ 'ii dyatuuin¹ coon'tya.

8 La 'ii²¹² jiin¹³ la gatsín¹ gaai²¹ sii²¹ Poo² tsaa²¹o fu cwo¹ sinagoga. Joon ngacwo¹o júu³ jo cu²-tsi. Joon líi²¹o tya¹-tsi tsá² xiiala mi tyu² Dios to² tsá².

9 Pe 'inlíi¹³gi gali'waa²¹-tsi. Joon jo jo¹ galíi¹ líi¹ faa²¹gi 'laa²¹ tya' júu³ tyú² do tyani tsá². Joon gatyí¹mo Poo² 'ña'a jee²¹² 'in tsá² do. Joon gatøø¹o jiin¹³ 'in nijai² líi² do coon²¹. Ngalín² coon²¹ líi² untsáa¹ tsá² tya' jaain²¹ tsá² sii²¹ Tiranno. Joon do-o gasíi² la coon²¹ jmi²¹².

10 La joon do-o gateen¹in ce gatsín¹ tún² jiin²¹. Joon jilee²¹mo 'in seen²¹ la caain²¹ líi²¹ Asia ganúu²o júu³ tyú² tya' Ña'ñu¹u' Jesús. Lagi 'in tsá² Israel lagi 'in tsá² jo seen²¹ joon ganúu²o.

11 Dios nigajmaa¹a coon²¹ milagro fee¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya' Poo² do.

12 Cagi póo¹ si 'no³ 'mi² 'ee 'e nigasoin²¹ Poo² tsalii¹ fu líi² teei¹² tsatsaa¹³ joon 'láa²mo coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹. Joon jilee²¹ espíritu gó² 'woo²¹mo alma tya'a.

13 Pe 'inlíi¹³ tsá² seen²¹ Israel do 'in jalín² líi² xiia¹ 'in 'wooi¹ espíritu gó² tya' tsá² gali'iin²¹²in 'wóo¹i espíritu gó² coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesús. Joon gajin²in sii²¹i 'inlíi¹³ 'yuui² alma tya' tsá²:

—Tyu³u to² 'woo²¹naa' coon¹³ 'e sii²¹ Jesús, 'in Jesús 'in faa²¹a Poo² júu³ tyú² tya'a do.

14 La joon nigamaa¹a dyái¹ jóon¹ tya' jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Esceva, 'ii tsafeei¹ 'in tyu² to² untsá².

15 Pe mo gajmaa¹a 'elo 'in'lii³ do gañii¹:

—Cwii¹moo Jesús do. Cwii¹mogii jon Poo². ¿Pe 'iin-gi 'naa'?

16 Mo ngayuui¹³ joon 'in tsá² taai² 'in'lii³ alma tya'a do ga'ii²i jee²¹² 'in tsá² do. Coon¹³ waa²¹ pí² tya'a gali¹o jileei²¹ 'in tsá² do. Gajmee²¹i 'ido lii¹. Ce gacwiin¹in fu caluu ti' ringúu¹i joongi sicwuu²¹i.

17 Joon jileei²¹ 'in tsá² Israel coon¹³ 'in jo seein²¹ joon 'in néei¹ Efeso do galiñi¹i joon líi¹ gafo¹i. Joon líi¹ gaun'goo²¹ tsá² Ña'ñu¹'u' Jesús.

18 Joon fúu¹mo 'in nijo¹ líi² jalín² jatyaa¹ júu³ jilaa²¹ 'e gó² 'e nigajmaa¹a la mo jéei¹.

19 Fúu¹mo 'in nigauntsáa¹ júu³ loo¹ tyaan¹ jí² tya'a. Joon gajún²o tyani tsá². Mo gajmaa¹²a cwáain¹ tya' 'e jí² lo gaciin² tún² cíein¹³ tsi ca'no³ mil cuu².

20 La joon fúu¹mogi tsá² ganúu²o júu³ tya' Ña'ñu¹'u'. Joon gatsá²-tsi tsá² Dios mo nii²¹ 'ii²¹ tya' Dios.

21 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo Poo² ga'i¹-tsi 'e tsafee¹²i tsá² 'in néei¹ fu li sii²¹ Macedonia coon¹³ li sii²¹ Acaya. Joon ingí¹mogi ca ti' Jerusalén. Joon gajin²in:

—Mi yuui¹³ ní³ii fu Jerusalén 'ná¹-a jon ní³ii fu Roma.

22 La 'ii²¹² jan¹ Poo² coon²¹ sii¹³giXu fu Asia gasii¹mo Timoteo coon¹³ Erasto, 'in jmoo¹o to² coon¹³on, fu Macedonia.

To² tsá² mii¹³ fu Efeso

23-24 La jee²¹² jmii²¹² joon jaain²¹ tsá² sii²¹ Demetrio gajmaa¹a mii¹³ tya' cwáain¹ tyá² tya' Jesús. Demetrio do-o jaain²¹ 'in jmoo¹o to² coon¹³ cwataa²¹. Jmoo¹-o jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' jaain²¹ diosa tya'a 'in sii²¹ Diana. Joon líi¹ jnaa¹a cuu² coon¹³ jilaa²¹ 'e

jmoo¹o coon¹³ jileei²¹gi 'in jmoo¹o to² coon¹³on.

25 Joon gauncaain²¹ jileei²¹ 'in jmoo¹o to² coon¹³on coon¹³ jileei²¹ tsá² 'in jmoo¹o to² la do. Joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² do:

—Tsañuu¹, jnaa¹o' jilaa²¹ 'e tsangii²na' 'e tyú²-u saan²an' coon¹³ jilaa²¹ to² 'e jmoo²¹o'.

26 Pe la lí² 'e jøø²¹ø' joongi nuu²¹u' la li júu³ tya' Poo² do ngii¹ jin²in 'e jilee²¹ dioses 'in jmaai¹ tsá² jon' dioses 'i. Joon la joon fúu¹mo 'in niga-jai² líi² júu³ tya'a. Jon' jii¹³ lo-o pe la caain²¹ li sii²¹ Asia.

27 'Áai¹ tyafó² gó² tyi' tsu jilaa²¹ to² 'e jmoo²¹o' lo itsa¹ii¹-i. La joon intú² tsá² cwo¹ tya' diosa tyi' sii²¹ Diana. Nee²o' 'e jilee¹³ tsá² Asia coon¹³ la tøø² juncwii²¹ un'goo²¹o 'ii. Pe nano 'áai¹ fo² tya' diosa tyi' 'in fee¹ wana jo 'in un'goo²¹gi 'ii —jin² Demetrio do.

28 Mo ganúu²un jilaa²¹ 'elo líi¹ gatsá² 'nii²¹-tsi joon ga'oo¹o:

—jFee¹mo diosa tyi'! jFee¹mo Diana, diosa tya' 'in néei¹ Efeso!

29 Líi¹ gatyaa¹a 'in tsá² do 'goo²¹. Gasan²mo jaain²¹ tsá² sii²¹ Gayo coon¹³ jaain²¹gi 'in sii²¹ Aristarco. Gái¹ tsá² seein²¹ Macedonia 'in ngí¹ coon¹³ Poo² do. Tsifu joon gajñúu¹in ti li si¹² 'nú¹ li licaain²¹ tsá² fuu²¹ do.

30 Joon Poo² la mo 'iin²¹²in tsa'ii²¹ tsafee¹²i 'in tsá² do pe 'in jai² líi² catyaa² do jo gacwoo¹o.

31 Joon 'inlíi¹³ tsacøø¹³ seein²¹ Asia do 'in seein²¹ Poo² tyú² coon¹³ gasii¹in júu³ 'e jo tsáa¹a 'ii jee²¹² do.

32 'Áai¹ sicaai¹³ 'e faa²¹a tsá² do la jaain²¹ la jaain²¹ tsu jii¹³ jo ñii¹gi 'ee to² 'e nigalicaain²¹ do.

33 Joon 'in tsá² Israel do gatyii¹³in jaain²¹ tsá² sii²¹ Alejandro 'in gajmaa¹a coon²¹ li² coon¹³ cwoo²¹o. 'iin²¹²in faa²¹a cwáain¹ tya'a.

34 Pe mo galili³i 'in tsá² fúu¹ do 'e tsá² Israel do joon ga'oo¹o wóo² líi¹. Xuu jogi gati² tún² hora ga'oo¹o 'ido jin²in:

—jFee¹mo Diana diosa tyi' 'in néei¹ Efeso!

³⁵ Joon 'in tiji² tyiin¹ fuu²¹ do mo gali¹i 'i² tii² jee²¹² 'in tsá² do gajin²in:

—Tsá² seein²¹ Efeso, la tøø²mo juncwii²¹ ñii¹i 'e fuu²¹ Efeso lo 'e tí²mo un'øø²¹mo cwo¹ tya' diosa 'in feei¹ sii²¹ Diana 'in nigatøøi²¹ fu yu' juncwii²¹.

³⁶ La joon jo cweei¹ faa²¹a tsá² 'laa²¹. Coon'tún²duu'. Jo jmaa²duu' jii¹³ la jo mo tyaa²aa' cwáain¹.

³⁷ Tsu 'in tsañuu¹ 'in jajéi¹ 'naa' lo jo 'ee mo gajmaa¹a jon'gi mo gafaa²¹a 'laa²¹ cwáain¹ tya' diosa tyii'.

³⁸ Wana 'in Demetrio no coon¹³ jilee²¹ 'in jmoo¹o to² coon¹³ sá² coon²¹ tsaa² cwó² tya' doñi'iin, lí²-i tsalín² tyani tsaa'to². 'I-gi unrøø²¹ júu³ no.

³⁹ Wana 'oo² 'naa' coon²¹ júu³ xii²¹gi lí²-i mí²ñi' 'e licaain²¹ tsá² coon²¹ tya¹. Joon síi¹³oo' júu³ ja²mo.

⁴⁰ Tsu 'ii¹-i fo² tyi' wana galiñi¹ tsaa'to² tyu² to² fuu²¹ lo la lí² 'e nigajmaa²aa' no. Jo 'ee líi¹³ cwáain¹ sá² cwoo²¹o' tya' 'e mii¹³ 'e nigalí² no.

⁴¹ Joon mo ngayuui¹³ gajin² 'elo ga'i¹i júu³ gajø²mo tsá².

20

Poo² tsáa¹a fu li sii²¹ Macedonia coon¹³ li sii²¹ Grecia

¹ Mo gatséi¹ jilaa²¹ 'e mii¹³ do gatø¹ø Poo² jileei²¹ tsá² jo¹ líi². Joon gacwo¹o cwáain¹ 'ido. Mo ngayuui¹³ joon ga'i¹o júu³ 'ido. Garøø¹in joon gangoo²¹o fu Macedonia.

² Joon ngafee¹²i jileei²¹ 'in néei¹ la náa¹ fuu²¹ do. Gatyaa¹gi-tsi tsaru¹u' coon¹³ júu³ tya'a. Mo ngayuui¹³ joon gatyá¹ fu li sii²¹ Grecia.

³ Do-o gajaan¹an gaai²¹ síi²¹. Ni'yuu² fu¹ 'e tsá² barco 'e tsáa¹a fu Siria mo galili³i 'e 'in tsá² Israel do 'iin²¹²in saan¹mo 'ii. 'Wii¹³ joon ga'i¹-tsi gajaa¹²i fu li' cwoo¹³ tyuun²¹. Joon gangii¹i fu Macedonia tún¹.

⁴ Gangalín² caan²¹mo coon¹³ Sópater, jaain²¹ tsá² seein²¹ Berea. Joongi coon¹³ Aristarco coon¹³ jaain²¹ tsá² sii²¹ Segundo, 'in seein²¹ fu Tesalónica. Ngalín²mo jon Gayo, 'in seein²¹ Derbe, coon¹³ Timoteo. Joongi ngalín²mo Tíquico coon¹³ Trófimo 'in néei¹ fu li sii²¹ Asia.

⁵ 'In tsaru¹u' no gangajéi¹mo joon ngajeen²in jna'a fuu²¹ sii²¹ Troas

⁶ Pe jna'gii¹ ga'woo²¹o' fu Filipos mo gangíi² jmi²¹² 'e gø² tsá² 'iñi¹ 'e jo jeei¹ tyiian³. Joon ngatoo²-oo' tsi coon²¹ barco. Tya¹oo' fu Troas mo gatí² 'ñá² jmi²¹²gi. Do-o gajoon²¹o'on dyá¹ jmi²¹²gi.

Taain¹ Poo² fu Troas

⁷ Mo gatí² domingo galicaain²¹ tsá² 'in jo¹ líi² ijmáa¹a jmai²xu 'iñi¹ 'e untii¹³-tsi 'e gajmaa¹a Jesús. Joon Poo²-gi ga'ee¹ júu³ tyú². Tsu 'wii¹³ 'ná¹-a cwo'ii¹ mi jná² jmi²¹² joon líi¹ cwaa²¹ gafaa²¹a. Ca gatí² 'woo¹ tyianuu¹ gafaa²¹a.

⁸ Coon²¹ tsi inuu ñi¹ li sicaain²¹. Joon líi¹ 'láai² jicoo²¹ 'in 'ii¹³.

⁹ Joon jaain²¹ simii²¹ sii²¹ Eutico tyín¹in 'ootoo²¹ do. 'Wii¹³ cwaa²¹xu júu³ 'e gatyaa¹ Poo² do 'in simii²¹ do gatsá²-a jelicwuu²¹i. Joon la 'ii²¹² tyín¹ do gacwuu²¹mo. Joon do-o gatøø²¹i ti yu' li tí² 'ni¹ fúui¹ do. Mo gasaai²¹ tsá² 'ii ni'lii²¹²mo.

¹⁰ Joon gajgái¹ Poo² fu yu' do. Joon gatyaa¹ 'ña'a li raain¹ 'in simii²¹ do. Joon garøø¹in 'ido. Joon gasii²¹i 'in tsaru¹u' do:

—Jo foo¹³naa' tsu 'in jii¹ 'ino.

¹¹ Joon gasóo²o tún¹ Poo² li' yu' li sicaain²¹. Gajmaa¹o jmai²xu 'iñi¹ do 'e untii¹³-tsi. Mo ngayuui¹³ joon gagøø²¹ 'ii¹i. Joon gafaa²¹o tún¹ ce gajná². Joon gacwo¹ii¹o.

¹² Joon 'in simii²¹ do tee¹o jii¹. Jilee²¹mo gatyaa¹-tsi líi¹.

Tsá² ngí² coon¹³ Poo² tsalín² fu Mileto

13 Gaunrøø²¹o júu³ jile¹oo'o la gajin² Poo² 'e tsajéen²na'a 'ii fu Asón. Jile¹oo'o ngatoo²o'o tsi coon²¹ barco. Jiin¹³ Poo² do gajaan¹gi 'wii¹³ 'iin²¹²in ngi¹ tii²o. Joon ngalii²oo'o fu Asón. Do-o li gajéen²na'a Poo².

14 Mo galicaain²¹ coon¹³ jna'a tsi barco do ngalii²oo'o fu Mitilene.

15 Ga'woo²¹-oo'o joon. Mo gajná² joon gangii²¹²moo'o fu coon²¹ li sii²¹ Quío. Mo gajná² jmii²¹² tún² gatyalii²¹i'i coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Samos. Fu Trogilio gajóon¹³o'on catá² pe mo gajná² jmii²¹² joon gatyalii²¹i'i fu Mileto.

16 La joon gajmóo¹³o'o tsu Poo² do jo 'iin²¹²in ján² wóo² fu Asia do. Jo 'iin²¹²in tsáa¹a fu Efeso do tsu 'iin²¹²in tye¹²i la jmoonogi fu Jerusalén. 'Iin²¹²in wa'a ilí² téen¹in fu Jerusalén mo ti jmii²¹² sii²¹ Pentecostés.

Tyaa¹a Poo² júu³ coon¹³ tsacøøi¹³ néei¹ Efeso

17 La 'ii²¹² taain¹ Poo² fu Mileto do gatyuu² to² gajalín² tsacøøi¹³ tya' 'in jo¹ líi² néei¹ Efeso do.

18 Mo gatyalín² joon gasii²¹i Poo² 'ii:

—Ñi³oo' xiiala nigangí³ii ca la mo 'láa² 'wii²¹² ngóo³oon fu li sii²¹ Asia.

19 La coon²¹ jmii²¹² mo taan¹na jee²¹² 'naa' jmóo³oo jiin¹³ la to² tyu² Ña'ñu¹u' Jesús. Jo mo gaunfee¹na 'ñii'a. Lii¹ xuui²¹²-tsii. Joon la jee²¹² joon líi¹ gauntyii²in tsá² Israel jna.

20 Pe jo gatuu²¹²uu jilaa²¹ 'e ga'e¹ee 'naa' 'e tyú²-u tyi-oo'. Ga'ee²¹²ee tyani tsá² fúui¹ joongi tsi inuu tyii'.

21 Fúu¹mo tsá² Israel lagi 'in jo seein²¹ joon nigafuu²¹²uu 'e jaa²¹a-tsi coon¹³ Dios joon cwotyaa²¹²-tsi Ña'ñu¹u' Jesucristo.

22 Nano ní³ii fu Jerusalén la nigatyuu² to² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios fiin¹³ jo ñi²ii 'ee tsangii²na mi tye¹²na.

23 Canii²mo 'e ñi²ii doñi'ee fuu²¹ 'e ní³ii 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jma²a

jna júu³ 'e mi tye¹²na do i'ú³uu 'nañi³. Joongi imóo³oo wúu¹.

24 Pe jilaa²¹ 'elo jo 'ee cu²-tsii. Jogi cu²-tsii wana gajún¹na. Jiin¹³ canii² 'e 'iin²¹²na 'e untyee¹na to² tyiia jløø¹³moo. Untyee¹moo to² 'e nigacwo¹o Ña'ñu¹u' Jesús jna: 'e cwóo³oo júu³ tya' xiiala untiin¹³ Dios tsá².

25 'La mo jéei¹ ngí³ii jee²¹² 'naa' gacwóo³oo júu³ tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Pe nano tsáa¹mo-tsii 'e jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'e jo máai¹gi' jna.

26 'Wii¹³ joon fuu²¹²u 'naa' nano jo tsa²gi tyiia tya' jiin¹³ jaain²¹.

27 Nigacwó³-oo jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Dios. Jiin¹³ xu jo 'uun²¹mo gajmáa³aa.

28 Nano un'øøi¹gi xu 'yaanaa'. Joongi un'øø¹naa' jilee²¹ 'in jai² líi². Tsa 'in Espíritu Tyú² tya' Dios nigatyée¹i 'naa' 'e un'øø¹naa' jilee²¹ 'in nigajai² líi² Ña'ñu¹u'. Coon¹³ jmi¹ 'øø²i do niga'iin²mo tsa² tyii'.

29 Tsa ñi²oo mi nii¹³na lo ijalín² tsá² xee²¹mo 'in xéi¹-oo'. Joon jo tyá²gi-'oo' Jesús. Jalín² 'in tsá² do lawa joo²¹ 'líi' iuntyee¹mo joo²¹ tyú¹.

30 Joon jee²¹² 'naa'gii' seen²¹mo jaain²¹ gáí¹ i'e²e tsá² júu³ tajuu²¹ lagi júu³ jai². 'Iin²¹²in 'e 'in jai² líi² Jesús jo¹o liin¹in júu³ tya'a.

31 Tí¹moo'. Cwotii¹³-oo' 'e 'ni¹ jiin²¹ cwo²oo 'naa' júu³. La jmii²¹² tiin¹³ la 'woo¹ jo mo gatuu²¹²uu xuui²¹²-tsii nigacwo²oo 'naa' cwáain¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa'.

32 'Nano, tsaru¹u', gatyaa¹oo ja'cwo²¹ Dios 'naa' joongi 'e júu³ tya'a 'e 'e²e jna' xiiala 'iin²¹²in Dios tsá². 'E júu³ lo 'oo¹-o waa²¹ pí² 'áai¹. Coon¹³ 'e júu³ joon jo tó²uu¹ fu¹ tya' Jesús ca gatyalín²naa' 'áan³ tyii' 'e Jesús nigajmaa¹a tya' jilee²¹ 'in nigauuntyúu¹i.

33 Jo mo gali'iin²¹²na jiin¹³ xu cuu² tsá² si sin¹³ tsá² 'ee coonti.

34 Ní³ 'naa' 'e nigajmáa³aa to² coon¹³ cwóo³oo 'e nigali'oo²-oo ji-

laa²¹ 'e tyiin²gi tyiia coon¹³ jileei²¹ 'in ngi¹ coon¹³ jna.

³⁵ Lii¹ niga'e²ee 'e 'ná¹-a jmaa¹a tsá² to² 'e uncoon¹³on jileei²¹ 'in 'oo¹o fa'í³. Cwotii¹³-oo' júu³ tya' Ña'ñu¹u' Jesús la mo gajin²in 'ña'a: "Áai¹gi tyú² si'í¹-tsi' mo uncoon¹³on' tsá² xeei²¹ lagí 'e uncoon¹³ tsá² xeei²¹ jna'."

³⁶ Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² jilaa²¹ 'elo gasii²¹i wojní¹i. Joon gafaa²¹a júu³ tyú² coon¹³ 'in tsá² do.

³⁷ Joon jilee²¹mo tsá² do galix-uui²¹²-tsi. Joon garøon¹in Poo² do. Joongi gacuu²¹u 'oo²o 'ido.

³⁸ Joon líi¹ fa'í³ líi¹i tsu 'e niga-jin² Poo² 'e jo ní²gi tsá² do 'ii. Mo ngayuui¹³ joon gangalín²mo caain²¹ coon¹³ Poo² ca ti lí 'í¹ barco do.

21

Poo² tsáa¹ a fu Jerusalén

¹ Mo gatuu²¹²na'a 'in tsaru¹u' do joon ngatoo²¹o'oo coon²¹ barco. Joon ngalii²¹i'i coon²¹ tsá¹ li li sii²¹ Cos. Mo gajná² jmi²¹² joongi gatyalii²¹i'i fu Rodas. Mo ga'woo²¹o'oo joon gatyalii²¹i'i ti Pátara.

² Pátara do-o gatsaa²¹a'a coon²¹ barco 'e tsá¹ fu Fenicia. Joon ngatoo²¹o'oo joon ngalii²¹oo'oo.

³ Mo ngalii²¹i'i ganee²¹e'e coon²¹ cwoo¹³ tyuu²¹ 'e roon¹on ni jmi'ñi¹³ 'e sii²¹ Chipre. Roon¹on li' cwoo²¹o'oo tooin²¹². Ngalii²¹i'i Siria tsu 'e barco do 'ná¹-a saa¹²a laa²¹² fu Tiro. Joon ngatoo²¹o'oo.

⁴ Gatseei²¹na'a 'in jai² líi² néei¹ Tiro do. Joon ga'yii²¹a'a dyía¹ jmi²¹² coon¹³on. Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gajmaa¹²a júu³ tya' 'in tsá² do cwáain¹ tya' Poo² joon gasii²¹i Poo² do wa'a jo tsáa¹ 'ido fu Jerusalén.

⁵ Mo gatsín¹ 'e jmi²¹² joon ga'woo²¹o'oo. Joon 'in tsá² do coon¹³ 'oo²¹² coon¹³ xuui²¹² tya'a ngajée¹i jna'a ti lí suui²¹ fuu²¹ do. Do-o gasii¹³i'i wojnii²¹i'i gafaa¹³a'a júu³ tyú².

⁶ Mo ngayuui¹³ joon ga'ii¹³oo'oo júu³ la jaain²¹ la jaain²¹. Jna'oo'oo ngatoo²¹o'oo tsi barco do pe 'ii-gi ngaliin¹mo fu tya'o.

⁷ Ga'woo²¹o'oo Tiro do joon gatyalii²¹i'i fu Tolemaida do. Do-o ngafee¹³na'a 'in tsaru¹u' néei¹ do. Joon gajoon¹o'oo coon²¹ jmi²¹².

⁸ Mo gajná² jmi²¹² joon jile¹oo'oo 'in ngii²¹i'i coon¹³ Poo² do ga'woo²o'oo joon gatyalii²¹i'i fu Cesarea. Do-o ngatyalii²¹i'i fu lí tyín¹ Lii²¹². 'Ii cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios. 'Ii jaain²¹ jee²¹² 'in dyái¹ tsá² do 'in gajmaa¹a jmai²xu 'uunñi² fu Jerusalén. Do-o gajóon¹³o'oo coon¹³on.

⁹ Lii²¹² do seein²¹ tyúuin² jamii¹ 'in jo mo cuui¹³ cwoo²¹. 'Ido-o 'ii²¹i júu³ cwo¹ Dios cwo¹o tsá².

¹⁰ La 'ii²¹² toon²¹o'oo do coon²¹ tún² jmi²¹² cwéi¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Agabo, 'in nijó² fu lí sii²¹ Judea. Gacwo¹ Dios 'ii júu³ 'e noo²¹²gi ilí².

¹¹ Joon mo gacwée¹i jee²¹² jna'a gatyii¹ loo²¹ 'núu¹ tyu² Poo². Joon ga'ñuu²un cwoo²¹ tii² Poo² do. Joon gajin²in:

—La lo-o jin² Espíritu Tyú² tya' Dios. "In tsá² Israel i'ñúu¹i fii²¹² 'e loo²¹ lo mi tyee¹²i fu Jerusalén. Joon ijaan²¹i tyani tsá² 'in jo seein²¹ Israel" —la joon gajin² Agabo do.

¹² Mo ganuu²¹u'u 'e júu³ lo jna'a coon¹³ 'in néei¹ do gamii²¹i'i tyani Poo² wa'a jo tsáa¹ a fu Jerusalén.

¹³ Pe Poo² dogi gañii¹i:

—¿'Ee lí cí²ii? ¿'Ee lí' jmoo²oo' 'e jaa²¹-tsii? Tsu 'wii²¹² tya' Ña'ñu¹u' Jesús jna ninaa²¹²aa tyú² tyiia jon' jiiin¹³ 'e 'ñuu²na pe cagi 'e júun²na mi tyee¹²na Jerusalén —jin² Poo² sii²¹i tsá² do.

¹⁴ Mo jo gali¹gi'i gajoon¹o'oo jo 'ee gasii¹³gi'i. Jiin¹³ 'e gasii¹³i'i:

—Cwolí²-i jiin¹³ la 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesús.

¹⁵ Mo ngayuui¹³ 'elo gatyaa²¹o'oo tyú² tyii'i. Joon ngalii²¹i'i fu Jerusalén.

16 Joon ngaliin²mogi coon¹³ jna'a 'inl¹³gi 'in tsá² jai² líi² seein²¹ fu Cesarea. Jee²¹² 'in tsá² do ngóo¹ jaain²¹ tsá² seein²¹ Chipre sii²¹ Mnasón. Calí, 'áa¹mo ningóo¹, 'e jai² líi². Tya' 'ii gajoon²o'on mo tyalii²¹i'i.

Tsafeei¹³ Poo² Jacobo

17 Mo gatyalii²¹i'i fu Jerusalén do jlø¹³mo tsaru¹u' do ga'ii²¹mo jna'a.

18 Mo gajná² jm²¹² joon gangóo¹ Poo² coon¹³ jna'a 'e ngafee¹³na'a Jacobo. Joon do-o jon néei¹ jileei²¹ tsacøi¹³ tya' 'in jai² líi².

19 Joon Poo² do gafee¹mo 'in tsá² néei¹ do. Galáa² 'wii²¹² tyaa¹a júu³ la coon²¹ la coon²¹ 'e nigajmaa¹a Dios jee²¹² 'in tsá² jo seein²¹ Israel mo gacwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios.

20 Mo ganúu²un 'in tsá² do la jilaa²¹ 'e gajin² Poo² do galáa² 'wii²¹² untyúu¹i Dios. Joon 'in tsá² do gasii²¹i Poo²:

—Tyú²-u, ru¹u', pe nijøø²o'o joo¹³ mil tí² tsá² Israel 'in nijo¹ líi². Joon 'in tsá² lo jin²in 'e 'ná¹ jmá¹ tsá² jilaa²¹ to² tyu² Moisés.

21 Joon ninúu²un 'in tsá² do 'e 'n^u niga'ee¹³e tsá² Israel 'in néei¹ fu li wíin² 'e lí²-i t^u jiiin¹³ la to² tyu² Moisés. Joon ninúu²un 'e niga'ee¹³u 'e jo 'ná¹ 'ii²¹gi tsá² lí² tya' Moisés jon'gi jmá¹gi la t^usi² tyi'.

22 ¿Xiiala ijmo²¹o'? Tsu mi iñi¹ tsá² Israel 'e nicwéi¹o'o lo ilicaan²¹mo.

23 'Áai¹gi tyú² wa'a jmaa²a jiiin¹³ la no: Seen²¹mo jee²¹² jna'a tyúuin² tsañu¹ 'in 'ná¹ jmá¹ coon²¹ 'ii²¹.

24 Jee¹i coon¹³ 'n^u joongi untyúu¹ 'wo'o coon¹³on. Tyii²i 'laa¹³ cwáain¹ tya' 'in tsá² no. Tsu la joon lí²-i sí² tyí¹i. Joon la joon cón²on tsá² cwáain¹ 'e jo jo¹ 'e niganúu²un. Ilitsáa¹mo-tsi 'e jmoo²¹gi'i to² tyu² ley tya' Moisés.

25 Pe 'in tsá² jo seein²¹ Israel 'in nigajai² líi² canii² 'ná¹ jmáa¹a jiiin¹³ la to² 'e nigaty^u¹³o'. Jo lí² dø¹ø ngú¹ 'e nigasii²¹ tsá² tyani dioses tya'a jon'gi jmi¹ jon'gi ngú¹ joo²¹ 'in niwuuin²¹

tyí² jo lí² dø¹ø. Joongi jiiin¹³ coon¹³ tsamí² tya'a lí² cwuui²¹ tsá². La joongi tsamí² jiiin¹³ coon¹³ n^u tya'o lí² cwuu²¹i.

Gasaan²¹mo tsá² Poo² li 'yuui² cwo¹ fee¹

26 Joon gajée¹mo Poo² jⁱ 'in tyúuin² tsá² do. Mo gajná² jm²¹² joon gauntyú¹mo 'ña'a jiiin¹³ la t^usi² coon¹³ 'in tsá² do. Mo ngayuui¹³ joon ga'ii²¹o fu cwo¹ 'e gajmaa¹²a tsá² júu³ líi²¹² itsín¹ jm²¹² jiiin¹³ la t^usi² do. 'øøi¹-tsi tsá² 'e la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² 'ná¹-a cwo¹o Dios tya'a jiiin¹³ la t^usi².

27 Pe la 'ii²¹² taai² in^u cwo¹ do 'e tí² litsín¹ dyía¹ jm²¹² joon 'inl¹³ tsá² Israel 'in néei¹ li sii²¹ Asia ganii²¹ Poo² do. Joon galáa² jaain²¹ gáí¹ 'in tsá² do 'wii²¹² to²o m^u¹³. La joon jilee²¹mo tsá² gato²o m^u¹³. Joon gasan²mo Poo²:

28 Joon ga'oo¹o:

—i Tsañu¹ seein²¹ Israel, uncoon¹³ jna'a! 'In lo-o 'in tsañu¹ 'in ngi¹ la caain²¹ 'e²e jileei²¹ tsá² 'e gó² tya' goo²¹o' joongi tya' ley tya' Moisés. Joongi 'laa²¹ faa²¹a tya' cwo¹ fee¹ lo. Joongi nano nijée¹i tsi in^u cwo¹ lo 'inl¹³ 'in jo seein²¹ Israel. Joon nigaun¹³o 'e cwaai¹³ lo —jin² 'in tsá² do.

29 Jilaa²¹ 'elo gajin²in tsu 'wii¹³ niganí²mo 'e fuu²¹ do coon¹³ jaain²¹ tsá² sij²¹ Trófimo 'in seein²¹ Efeso. Joon 'i¹-tsi 'e Poo² do nigajée¹mo 'ii fu cwo¹ do.

30 Joon jileei²¹ 'in tsá² do galicaain²¹ cwiin¹in. Joon gatyaa¹ 'goo²¹. Joon gasan²mo Poo² do. Joon gajnúu¹in fu caluu cwo¹ do. Tsifu joon gajni¹o 'ooca'nú¹ do.

31 La mo 'iin²¹²in jnga²mo Poo² mo gacwá² júu³ tyani 'in tyu² to² nifu 'láa² 'in néei¹ do. Gacwá² júu³ 'e jileei²¹ tsá² seein²¹ Israel nigajmaa¹a m^u¹³.

32 Joon 'in tyu² to² do gauncaain²¹ 'láa² tya'a coon¹³ 'inl¹³ 'in tyu²gi to². Joon gatyalín² cwiin¹in li téein² 'in tsá² to² m^u¹³ do. 'In tsá² do gatúu²mo

jo jmaai²¹gi Poo² mo ganii²¹ 'in tyu² to² do coon¹³ 'láa² tya'a.

33 Joon 'in tyu² to² do ngatyéen¹in li siin¹² Poo². Joon gasan²mo 'ido. Joon gatyu^{2u} to² wa'a ga'ñúu²in coon¹³ tún² cadena. Mo ngayuui¹³ joon gaunngii¹ 'in tsá² 'in nigajmeei²¹ Poo² do, ¿iin 'i joongi 'ee-gi gó² niga-jmaa¹a?

34 Pe 'in tsá² do ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹o sicaa¹³mo. La coon²¹ jo cwó² wa'a 'øøi²¹-tsi 'in tyu² to² do. Joon gatyu^{2u} to² gangai² Poo² fu li taai² 'láa² do.

35 Mo gatyalin² 'oojáain¹³ li taai² 'láa² do 'in 'láa² do gasaa¹i fu yu^u Poo² do tsu líi¹ to² tsá² mii¹³.

36 Jileei²¹ 'in jalín² caluu-u 'oo¹o jin²in:

—iCwojúun²mo 'ino!

Poo² faa^{21a} 'wii²¹² tya'a tyani tsá²

37 La nu^ugi itsa'ii²¹ Poo² li taai² 'láa² do gasii²¹i coon¹³ jmíi¹ griego 'in tyu² to² 'láa² do:

—¿Ja ili² fuu²¹²uu 'nu cajaan²¹²mo júu³?

'In tyu² to² do gajin²in:

—¿Ti lí² fo²¹o jmíi¹ griego?

38 ¿Ti jon' 'nu-gi 'in tsá² seein²¹ Egipto 'e ningóo^{1xu} 'e galicaain²¹ coon²¹ poo²¹² tsá² gajmaa^{1a} 'nii²¹ coon¹³ tsaa'to²? ¿Ti jon' 'nu fii²¹² 'in jée¹i tyán² mil tsá² li jo 'iin tsá² seein²¹ 'in gajmaa^{1a} 'nii²¹?

39 Joon gajin² Poo² sii²¹i 'ido:

—Jna-a tsá² Israel. Galiseen²¹na coon²¹ fuu²¹ 'e sii²¹ Tarso. Tyiin¹moo coon²¹ fuu²¹ 'e tyiin²gi li san' Cilicia. Pe un'øø²¹ø jmaa^{21a} fee¹-o'oo cwo²¹o 'e foo¹³na 'in tsá² lo —jin² Poo².

40 Joon gacwo¹-o 'in tyu² to² do 'ii. Poo² do gajmaa^{1a} siin¹²in 'e yu^u 'oojáain¹³ do. Joon coon¹³ cwo²¹o gajmaa^{1a} li² 'e jo to²gi tsá² mii¹³. Mo ga'ii² tii² joon gafaa²¹o 'ido coon¹³ jmíi¹ sii²¹ hebreo. Joon gajin²in:

22

1 —Tsaru^{1u} coon¹³ tsacøøi¹³ tyi¹, núu²duu' jilaa²¹ 'e ifo³oo 'wii²¹² tyiia lo.

2 Mo ganúu²un 'e faa²¹ Poo² jmíi¹ hebreo do líli¹gi tii² ga'ii². Joon gajin²gi Poo² do:

3 —Tsá² seein²¹ Israel jna. Galiseen²¹na fu Tarso li san² Cilicia. Pe gacwáan¹na fu Jerusalén lo. Tifo² Gamaliel ga'e²e jna. Gauntsáa¹oo jilaa²¹ tii² 'e si² tya' tsacøøi¹³ tyi¹. Joon jo mo tiui²-tsii 'e jmóo³oo jilaa²¹ to² tyu² Dios la lí² 'e jmoo²oo' jmii²¹² no.

4 La mo jéei¹ niga'øø¹moo 'in nijai² líi² Jesús. Ca nigajngaa²¹moo 'inlíi¹³. 'Inlíi¹³gi gataa²¹na 'nuñi³ tsañuu¹ lagi tsami².

5 'In tyu² to² tya' untsá² coon¹³ jilee²¹ tsacøøi¹³ ñii¹o joon lí²-i sii²¹i 'naa' 'e nigacwo¹o jna coon²¹ jí² 'e tyáan³aan tya' tsagoo²¹o' 'in néei¹ fu Damasco do. Ngóo¹-oo fu do. Nga'nee²¹na 'in jai² líi² Jesús 'e tø³øø si'ñúu¹mo 'ido fu Jerusalén lo. Joon i'e²ee wúu¹.

Poo² tyaa¹ júu³ xiiala nigajoo²¹-tsi

6 'Pe la 'ii²¹² ngóo³oon tya'i fu¹ do ityíia¹ fu Damasco do la tyiiañi¹ mo gajná² joo²¹ ce cu' li' li ngóo³oo do. Coon²¹ 'yíia²¹ jó² fu ñu^ufú².

7 La tsifu joon gaci²na ni 'wó². Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ 'e gasii²¹i jna: “Saulo, ¿'ee li 'øø¹u'u jna?”

8 Joon gaunngii²ii: “¿Iin 'nu no, Señor?” Joon gasii²¹i jna: “Jesús tsá² Nazaret jna 'in 'øø¹u no.”

9 Joon 'in téin² coon¹³ jna ganii²¹o 'e gajná² joo²¹ do joon gafo¹mo 'áai¹ pe jo ganúu²un 'e júu³ 'e gafaa²¹ do.

10 Joon gafo¹oo: “¿'Ee 'ná² jmáa³aa, Ña'ñu^{1u}?” Joon gajin²in sii²¹i jna: “Raan²un, cwó² fu Damasco. Do-o isii²¹ tsá² 'nu 'ee 'ná¹ jmaa^{21a}.”

11 Coon¹³ 'e jí² do galituu²moo. Joon 'in tsá² ngalii²¹i coon¹³ do gason¹on cwóo³oo ca gatyalii²¹i fu Damasco do.

12 'Do-o niseein²¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'in nisii²¹ Ananías. Jiin¹³ la tsi¹² tya' Moisés 'e nijmoo^{1o}. Joon jileei²¹ tsá² Israel néei¹ Damasco do lí¹ tyú² faa^{21a} tya' 'ido.

13 Ananías do gacwée¹ⁱ li tyíin^{1na}, joon gasii²¹ⁱ jna: “Tsaru^{1u} Saulo, cwolijnaa^{21o} 'o'ó tún¹.” La tsifu joon gajóø^{2oo} tún¹. Joon gajóø^{212moo} 'ii.

14 Joon gajin²ⁱⁿ sii²¹ⁱ jna: “In Dios tya' tsacøø¹¹³ tyi' nigatyiin¹² 'nũ ca la mo jéei¹ 'e litsáa^{1mo} 'o'ó jilaa²¹ 'e 'yaa^{1mo} tsi. Joongi ijóø^{2du} 'u Jesús, 'in tyú¹, 'e nuu^{2un} júu³ tya' o.

15 Tsu 'nũ-ũ ifoo^{13o} tyani jileei²¹ tsá² 'wii²¹² tya'a. Joongi itya^{2a} júu³ jilaa²¹ 'e niganuu^{2un} coon¹³ jilaa²¹ 'e nigajóø^{2ø}.

16 Joon nano, ¿'ee lí'i gaun'ii²¹²ⁱ? Ráan^{2un} no. Cwoo^{13o} saa^{1u} jmii²¹. Cwolitsáa^{1mo} 'o'ó jiin¹³ 'e sii²¹ Na'ñu^{1u} Jesús, coon¹³ la joon 'iin^{2mo} tsaa² tyi'i.” La joon jin² Ananías do —jin² Poo².

Poo² tyaa¹ júu³ xiiala gasii¹ⁱⁿ Dios 'ii tya' 'in tsá² jo seein²¹ Israel

17 Jin² gi Poo² do:

—Mo ganga^{2na} fu Jerusalén tún¹ la 'ii²¹² foo^{13na} Dios 'yuu^{2na} cwo¹ fee¹ lo lawa'a 'e chí^{3oo} gamá^{1na} Ña'ñu^{1u} Jesús.

18 Joon 'ii gasii²¹ⁱ jna: “Jmoonoo cwoo^{13o} 'o'ó. Júu¹ Jerusalén lo tsu jo 'ee unji² 'in tsá² no jilaa^{21a} 'e foo^{21o} 'wii²¹² tyiia no.”

19 Joon gafuu^{21uu}: “Ña'ñu^{1u} ñii¹ 'in tsá² no 'e ningóo^{3oo} la jilaa²¹ cwo¹ tya' tsá² Israel ngajée^{2na} 'nũñi³ jileei²¹ 'in tsáai¹ tsi 'nũ. Joongi gajmee^{13na} 'ii.

20 Joon la mo gatuun²¹ jmi¹ 'øø¹² tsá² tyi'i sii²¹ Téé¹³, 'in nigafaa²¹ 'wii²¹² tyi'i, jna-a jon siin^{12na} do røø²¹ gasii¹³ⁱ 'e gajngaai¹² tsá² 'ii. Joon ga'maa^{21oo} siin¹³ⁱⁿ jileei²¹ 'in gajn-gaai¹² 'ii.”

21 Pe Ña'ñu^{1u} do gasii²¹ⁱ jna: “Cwoo^{21o} tsu isii^{3na} 'nũ coon²¹ li wíin² tya' tsá² jo seein²¹ Israel.”

Poo² tyani 'in tyu² to² fii²¹² láa²

22 Ce jiin¹³ 'e júu³ lo ganúu^{2gi} 'in tsá² do joon ga'láa² 'wii²¹² faa^{21a}, ga'oo^{1o} jin²ⁱⁿ:

—¿Cwojúuin² 'in tsañuu¹ no! Jo tí²ⁱ seein^{21gi} 'ino.

23 Lí¹ ga'oo^{1o} 'in tsá² do. Joon gajóø^{12ø} siin¹³ⁱⁿ joongi dya^{2a} 'laa²¹ fu yu¹.

24 'In tyu² to² fii²¹² 'láa² do gatyu^{2u} to² 'e tsaí² Poo² li taai² 'láa² do. Joongi gatyu^{2u} to² ipoo²ⁱ. La joon ijmaa^{1a} júu³ 'ee lí' 'e to^{2o} 'in tsá² do mii¹³ 'wii²¹² tya'a.

25 La 'ii²¹² 'ñuu¹ⁱⁿ Poo² do ipoo²ⁱ joon gajin²ⁱⁿ Poo² sii²¹ⁱ 'in tyu² to² 'láa² do:

—¿Tí² tsá² 'ii²¹ ipoo^{212naa} jaain²¹ tsá² seein²¹ lí tyu² to² Roma jiin¹³ la jo gajmaa^{2aa} 'ii²¹ røø²¹?

26 Mo ganúu^{2un} 'in tyu² to² 'láa² do jilaa²¹ 'elo joon gangasii¹²ⁱ 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do jin²ⁱⁿ:

—Tí^{1mo} coon¹³ jilaa²¹ ijmaa^{2a} tsu 'in tsá² lo fuu²¹ Roma goo^{1o}.

27 Joon 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do gangatyéen¹ⁱⁿ joon gaunngii¹ⁱ:

—¿Tí¹ jo¹ fuu²¹ Roma goo^{2o}?

Joon gañii¹ⁱ Poo² gajin²ⁱⁿ:

—Jo^{1o}.

28 Joon gajin² 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do:

—Áa^{1mo} nigacii¹ⁱⁿ cuu² tyiia 'e galí^{1na} tsá² seein²¹ Roma.

Joon gajin² Poo² tún¹:

—Jna lí^{1na} ca la mo liseen^{21moo}.

29 Joon 'in niga'núu¹ Poo² do galáa^{2mo} tsifu. Gafoo^{1mo} cagi 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do mo galili³ⁱ 'e fuu²¹ Roma goo¹ 'ido tsu 'wii¹³ niga'ñúu^{2mo} Poo² do.

Poo² tsáa^{1a} tyani 'in tyiin^{2gi} tsacøø¹¹³ 'in seein²¹ tya' tsá² Israel

30 Mo gajná² jmii²¹² joon tsu 'wii¹³ 'iin²¹²ⁱⁿ 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do

litsáai¹-tsi 'ee tsaa² cwo¹ tsá² Israel Poo² do, joon gaty^u^{2u} to² galicaain²¹ jileei²¹ 'in ty^u² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tyiin²gi. Joon gaty^u^{2u} to² gajó² Poo² do tyani¹i.

23

¹ Poo² gajó^o² jileei²¹ tsá² tyiin² 'in néei¹ do. Joon gajin²in:

—Tсарu^{1u}, nigataan²¹² na ca jmii²¹² no 'yaai¹-tsii. Jiin^{13xu} jo 'óo^{3oo} fa^h²¹ tyani Dios.

² Joon 'in ty^u² to² nifu tya' untsá², 'in sii²¹ Ananías do, gaty^u^{2u} to² gasii²¹ⁱ 'in téein² co' li siin¹² Poo² 'e jnáa¹ a moo'oo² Poo² do.

³ Poo² dogi gañii¹i:

—ijmee²¹ mo Dios 'nə! Lí^{1u} lawa coon²¹ 'oo²¹ 'e gasuun^{2un} tsá² jiinloo²¹² 'e jo jnéei² tsá² jilaa²¹ 'e gó² 'e taa¹³. No-o tyiin^{1u}un jmoo^{21o} 'ii²¹ tyiia la to² ty^u² ley. ¿'Ee li' ty^u^{2u} to² ijmeei²¹ tsá² jna la jo to² ty^u² ley?

⁴ Joon 'in téein² do gasii²¹ⁱ 'ii:

—¿'Ee li' foo^{21o} 'laa²¹ tya' 'in tsá² ty^u² to² nifu tya' untsá² tya' Dios?

⁵ Joon gajin² Poo²:

—Tсарu^{1u}, jo mo galiñii¹ⁱⁱ 'e 'in no ty^u^{2u} to² tya' untsá². Tsu jin² ni jí² tya' Dios: “Jo cwooi¹ faa²¹ tsá² 'laa²¹ tya' jaain²¹ tsaa² 'in ty^u² to² fuu²¹ goo^{1o}.”

⁶ Joon galili³ⁱ Poo² 'e 'in tsá² sicaain²¹ do tún² 'ii¹³ lí¹ⁱ. 'Inlíi¹³ lí¹ⁱ saduceos. 'Inlíi¹³ gi lí¹ⁱ fariseos. Joon gafaa²¹ Poo² tá²:

—Tсарu^{1u}, tsá² fariseo jna. Joon tsacoo¹³ tyiia lí¹ⁱ fariseos. ¿'Ee li' cwooo^{2oo} jna tsaa² 'wii¹³ lí^{2na} 'e jiin¹ tsá² tún²?

⁷ Mo ngayuui¹³ gajin²in 'elo 'in tsá² fariseos do coon¹³ tsá² saduceos galáa² 'wii²¹² jo cwo^{1o} júu³ ruu²¹ⁱ. Joon galí² coon²¹ tsá² fariseo do coon¹³ tsá² saduceos

⁸ tsu 'in tsá² saduceos do ga¹-tsi 'e jo jiin¹gi tsá² tún¹. Joongi 'i¹-tsi 'e jo jo¹ 'e seein²¹ ángeles jon'gi seein²¹ tsa'mootyí². Pe 'in tsá² fariseos do jo^{1o} líi² jilaa²¹ 'elo.

⁹ Jilee²¹ mo ga'oo^{1o}. Pe 'inlíi¹³ tifo² tya' ley 'in lí¹ⁱ fariseo gajin²in:

—'In tsañuu¹ lo jo 'ee 'e gó² mo gajmaa¹ 'ino. Wana nigafee¹ⁱ tsa'mootyí² si ángel 'ee tí²¹ mo' wa jo faa^{3a} 'laa²¹ tya' Dios.

¹⁰ Lí¹ jo gacwo¹ júu³ ruu²¹ⁱ cagi 'in ty^u² to² fii²¹² 'láa² do gafoo¹ mo wana gajmaa^{1a} 'no³ Poo². La joon gaty^u^{2o} to² 'láa² 'e tsatyí¹ⁱ Poo² jee²¹² 'in tsá² do. Joon tsajée¹ fu li taai² 'láa² do.

¹¹ Joon 'woo¹ joon ganéi¹ Ña'ñu^{1u} tyani Poo². Joon gasii²¹ⁱ:

—Tya²-o'o. La lí² 'e nigafaa^{13a} 'wii²¹² tyiia 'e Jerusalén lo, la joon jon ifoo^{13o} 'wii²¹² tyiia fu Roma.

T¹-tsi tsá² Israel ijngaa²¹ mo Poo²

¹² Mo gajná² jmii²¹² joon 'inlíi¹³ tsá² Israel røø²¹ gasii²ⁱ wa'a ijngaa²¹ mo Poo². Joon gamaa^{1a} 'ii²¹ 'e jo 'ee dø^{1ø} joon'gi 'ee 'uun²¹un jiin^{13xu} ca gali¹ⁱ.

¹³ Tí¹ jiin¹³ tunlá¹ lí¹gi^{xu} 'in tsañuu¹ 'in nigacwo¹ júu³ la joon.

¹⁴ Gangalín² tyani 'in ty^u² to² tya' untsá² coon¹³ tsacoo¹³ tya' tsá² Israel joon gajin²in sii²¹ⁱ 'ido:

—Jna'a nigacwoo^{21o} júu³ joon nigajmoo^{21o} 'ii²¹ 'e jo 'ee tyee^{21e} 'e jiin¹³ la ijngaa^{13na} a Poo² do.

¹⁵ La joon 'naa' coon¹³ 'in catyaa² 'in 'oo^{1o} to² jee²¹² 'in tyiin²gi cwosii¹³ⁱⁱ 'in ty^u² to² tya' fii²¹² 'láa² do 'e tsa'oo^{21o} cwojajée¹ⁱ tyani²ⁱⁱ. Cwosii^{13duu} 'e 'iin²¹²naa' núu^{3gii} cwáain¹ tya'a 'e liñ^{3oo} 'e ty^u²gi. Joon la joon 'mee²¹² moo'o yia'a tya'i fu¹. Joon ijngaa¹² moo'o la nu'gi icwée²in.

¹⁶ Pe jaain²¹ jón¹ tsamí² ruu²¹ⁱ Poo² do galiñii¹ⁱ 'e júu³ do. Joon gangóo¹ li taai² 'láa² do. Gangajmaa^{13a} Poo² júu³.

¹⁷ Mo ngayuui¹³ joon gatø¹ Poo² jaain²¹ 'in ty^u² to² 'láa² do gasii²¹ⁱ:

—Jéei^{1du} 'in xuui²¹² lo tyani 'in ty^u² to² fii²¹² 'láa² tsu sá² 'e jin²in sii²¹ⁱ 'ii.

¹⁸ 'In ty^u² to² tya' 'láa² do gangajée¹ mo tyani 'in ty^u² to² fii²¹² 'láa². Joon gajin²in:

—'In Poo² 'in 'yuui² 'nũñ³ do gatø¹Ø jna. Joon gamii¹i 'e gajée²na 'in xuui²¹² lo 'e sá² coon²¹ 'e jin²in.

19 Joon 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do gason¹on cwoo²¹o 'in xuui²¹² do. Joon ngajée¹i coon²¹ li yaai. Joon gasii²¹⁴i 'ido:

—¿'Ee 'iin²¹²u'un fu³'u jna?

20 'In xuui²¹² dogi gajin²in:

—'In tsá² Israel do røø²¹ nigasii²i ijngaa¹³i Poo² tsa'oo²¹. Coon¹³ júu³ tajuu²¹ imi²i 'nũ wa'a cwojee¹u tyani tsacøø¹³ 'in tyiin²gi lawa'a 'e 'iin²¹²in litsáai¹gi-tsi cwáain¹ tya' Poo².

21 Pe jo jo¹ cwolii¹u tsu tunlái¹ líi¹gixu tsá² tya'a 'in nisi'maai² tya'i fu¹. Joon 'in tsá² do nigajmaa¹a 'ii²¹ 'e jo 'ee dø¹Ø jon'gi 'e 'uun²¹un ca ijngaa¹²i Poo². Joon nano jiiin¹³ canii² ijan²gi jiiin¹³ júu³ tyi-o'o.

22 Joon 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do ga'i¹o júu³ xuui²¹² 'e jo 'in sii²¹i ce jiiin¹³ jaain²¹ 'e nigajmaa¹a júu³.

Jaa²¹in Poo² tyani 'in 'oo¹o to² fee¹ 'in sii²¹ Féé¹³

23 'In tyu² to² fii²¹² 'láa² do gatø¹Ø gáí¹ 'in tyu² to² 'láa² do. Joon gajmaa¹a 'ii²¹ 'ii ityaa¹ tyú² cíein¹³ 'láa² 'e ngi¹ tii² coon¹³ sesenta-gi 'in cwá² cwa². Joongi tún² cíein¹³gi 'in san² 'mosuun²¹ cwaa²¹. 'Ido-o tsajée¹i Poo² fu Cesarea la 'iin² ñú¹ canuu²¹.

24 Joon gatyu²u to² 'e tyaa²¹ tyú² jaain²¹ gáí¹ cwa² cwá² Poo². Joon gajmaa¹a 'ii²¹ 'e tsajée¹ Poo² tyú¹mo tyani 'in 'oo¹o to² sii²¹ Féé¹³.

25 Coon¹³ 'láa² do gasii¹in coon²¹ jí² 'e jin²:

26 “'Aa²¹²mo'o fo³oo. Jna-a Claudio Lisias. 'Aa²¹²mo'o 'nũ gobernador Féé¹³ 'in un'góo³ jna líli¹.

27 'In tsá² seein²¹ Israel lo nigasan²mo 'in tsañu¹ no. Joon la mo 'iin²¹²in jnga²mo. Pe mo galiñi³ii 'e tsá² Roma 'ii joon ngalii²¹i coon¹³ 'láa² tyiia. Joon galaa²¹²mo.

28 Joon gatø¹³ØØ 'in tyiin²gi jee²¹² tsá² seein²¹ Israel tsu gali'in²¹²na líni³ii tsaa² tya'a.

29 Canii² ga'nñi¹ jiiin¹³ cwáain¹ tya' ley tya' yaamo. Jo sá² 'ii²¹ wa'a ijúuin² jon'gi wa'a tsa'ii²¹ 'nũñ³.

30 Pe mo galili¹³ii 'e tsá² Israel nigajmaa¹a 'ii²¹ ijnga²mo 'wii¹³ joon tsifu-u gasii¹³mo. Joon nigamí³ii jileei²¹ 'in cwo¹ tsaa² tya'a 'e cwofaa²¹o tyani-o'o jilaa²¹ 'laa²¹ 'e faa²¹a. Jiiin¹³ joon júu³ tyiia, feei¹du'-o'o.”

31 La joon 'in 'láa² do jiiin¹³ 'ii²¹ 'e ni'oo¹o ngajée¹mo Poo². 'Woo¹ joon gatyaliin²mo ti coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Antipatris.

32 Joon mo gajná² jmi²¹² joon 'in 'láa² ngi¹ tii² do gajaliin¹mo fu li taai². Joon 'in néei¹ cwa² do gangaliin²mo la fu¹ taai² coon¹³ Poo².

33 Joon mo gatyaliin² fu Cesarea 'in tyu² to² 'láa² do gacwo¹o gobernador do 'e mo'jí² do. Joon do-o gajaan²¹mo Poo².

34 Mo gajøø² gobernador 'e mo'jí² do joon gaunngii¹i xiia goo¹o Poo² do. Mo galiñi¹i 'e goo¹o Poo² sii²¹ Cilicia joon gajin²in:

35 —Mo cwolín² 'in jmoo¹o tsaa² tyi'i joongi inúu³oo.

Joon gatyu²u to² ga'i² Poo² palacio tya' Herodes. Do-o ga'aa¹mo 'láa² 'ii.

24

Poo² faa²¹a 'wii²¹² tya'a tyani Féé¹³

1 'Ñá² jmi²¹²gi gangii¹ mo gatyía¹ Cesarea jaain²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² sii²¹ Ananías. Tyaliin² coon¹³ 'inlíi¹³ tsacøø¹³ coon¹³ jaain²¹ 'in faa²¹ 'wii²¹² tya'a 'in sii²¹ Tértulo. Gatyaliin² tyani 'in tyu² to² do 'e jmáa¹a tsaa² tya' Poo².

2 Mo gajajée¹i 'in tsá² sii²¹ Tértulo ga'láa² 'wii²¹² gajmaa¹a tsaa² tya'a. Joon gain²in sii²¹i Féé¹³ do:

—Feei¹du'-o'o tsaa²to² tyii'i. Cwáain¹ tyi-o'o 'e sá² 'ii²¹ 'e tyú²-u la caain²¹ goo²¹o'o. Joon jo fa'i³ saan²¹a'an.

3 La caain²¹ goo²¹o'o nee²e'e 'elo joon cwo²¹o'o 'maa¹³mo'o.

4 Pe li la coon²¹ jo un'ñi²¹²gii 'nũ jmaa²¹a feei¹-'o'o núu³du'u coon²¹ cata.

5 Nigatseei²¹ jna'a 'in tsañũ¹ lo ngii¹i untyí²in jna'a. Ngii¹i coon²¹on tsá² Israel tóo² la 'ui juncwii²¹. 'In no-o jaain²¹ tsá² nifu tya' tsá² 'in untsáa¹a júu³ tya' jaain²¹ tsá² Nazaret.

6 Joon gaun'lii³i cwo¹ fee¹ tyii¹. 'Wii¹³ joon gaseen¹³moo'o ijmo²¹o'o 'ii²¹ tya'a la to² tyu² to² tyii¹.

7 Pe 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do 'in sii²¹ Lisias ga'ii²¹ jee²¹² jna'a coon¹³ 'e gøø¹²i lii¹. Joon gatyii¹mo 'ido.

8 Joon gajin²in 'e jileei²¹ 'in cwo¹ tsaa² 'ná² jalín² tyani'i. 'Nũ-ũ lí unngii²du'u joon liñi²i no-o júu³ jai² jilaa²¹ 'e tsaa² jmoo²¹o'o tya'a —jin² Tértulo do.

9 'E ja²mo júu³ tya'a jin² jilee²¹ tsá² Israel téein² co' do.

10 Joon 'in 'oo¹o to² do gajmee²¹i Poo² coon²¹ li² ifaa²¹a. Joon Poo² do gajin²in:

—'Yaa¹mo-tsii jna 'e fo³oo 'wii²¹² tyiia tyani'i tsũñi³oo 'e ningóo¹xũ 'áai¹ 'e jmoo² 'nũ 'ii²¹ 'e fuu²¹ lo.

11 'Nũ-ũ litsáai¹du-'o'o wana jo¹. Ningóo¹ jiin¹³ dyatun¹ jmii²¹² 'e gatyí³aa Jerusalén 'e un'goo¹o Dios.

12 Joon la 'ii²¹² 'yuu²na cwo¹ fee¹ do si 'yuu²na cwo¹ pi³ tya'a 'ee si doñixiia¹ 'e fuu²¹ do 'ee 'in tsañũ¹ no jo mo gatsee²¹i jna 'e jii¹³na coon¹³ jiin¹³ jaain²¹. Jon'gi mo gatsee²¹i jna 'e cwo²oo tsá² cwáain¹ wa'a to² mii¹³.

13 'In tsá² lo jo lii¹i jilaa²¹ 'e tsaa² cwo¹o jna no.

14 Pe jiin¹³ canii² 'e røø²¹²na tyani'i 'e un'goo²¹ jna Dios tya' tsacøøi¹³ tyiia coon¹³ coon²¹ júu³ 'múui² 'e 'in tsá² lo jin² 'e gó². Pe jo¹o líi²na jilaa²¹ júu³ toon²¹² jí² tya' ley coon¹³ júu³ tya' 'in gafaa²¹a 'wii²¹² tya' Dios calií.

15 La líi²i 'ii-o jon líi²na 'e Dios ijmaa¹a jiin¹ tsá² la 'in tyúí¹ tiin¹³ la 'in gó².

16 'Wii¹³ joon cwo²-tsii 'e jo li'óo³oo tsaa² tyani Dios si tyani tsá² 'ee.

17 "Wóo²xũ ningóo¹ 'e ngi³ii la caain²¹ li xiia' joon gatye²moo fu góo³oo 'e gacwo¹oo cuu¹ tsagóo³oo 'in tañí². Joongi gacwo¹oo 'ñii'a 'maai¹³ Dios.

18 La joon 'yuu²na jmóo³oo inũũ cwo¹ fee¹ do mo ganí²mo jna jaain²¹ gái¹ tsá² Israel 'in néei¹ li sii²¹ Asia. Do-o ganí²mo jna tsi inũũ cwo¹ fee¹ do 'yuu²na iuncwaa¹³na jiin¹³ la tsi² do. Pe xũũ tsá² seein²¹ coon¹³ jna jon'gi gato² tsá² mii¹³.

19 Pe 'ii 'in 'na¹ jalín² 'e jmáa¹a tsaa² tyiia wuxũ'ũ tsaa² tyiia.

20 Wana jogi la joon cwojin³du 'in néei¹ lo wana gatsaa²¹a coon²¹ tsaa² tyiia mo gasiin¹²na tyani tsá² tyiin²gi tya' tsá² Israel.

21 Jiin¹³ 'e gafó¹oo tá² mo siin¹²na jee²¹² 'ii: "Ti jmii²¹² no jmoo²oo' 'ii²¹ tyiia tsũ 'wii¹³ jo¹o líi²na 'e jiin¹in tsá² jee²¹² 'lii²¹²" —jin² Poo².

22 Mo ganúu²un Fée¹³ do 'elo tsũ 'wii¹³ røø²¹ ñii¹i cwáain¹ tya' 'in jai² líi² Jesús gatyuu¹²mo 'e júu³ do. Joon gajin²in:

—Mi cwee¹i 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do sii²¹ Lisias joongi ityee¹mo júu³ 'e cwáain¹ tyii¹ lo.

23 Joon Fée¹³ do gatyũ²ũ to² fii²¹² láa² do 'e jo mo láa²mogi Poo². Pe gacwo¹o 'ii²¹ 'e tsalín² tsá² seein²¹ Poo² tyú² coon¹³ 'e tsafee¹³i 'ido. Joongi 'e cwo¹o 'e dø¹ 'ido.

24 Mo gangíi² coon²¹ tún² jmii²¹²gi gatyía¹ Fée¹³ coon¹³ 'in tsamí² tya'a 'in sii²¹ Drusila. 'Ii-i jaain²¹ tsamí² 'in seein²¹ Israel. Joon gatyũ²ũ to² gajó² Poo². 'In²¹²in núu¹un xiiala lí² tsáai¹-tsi tsá² Jesucristo.

25 La 'ii²¹² mo faa²¹a Poo² xiiala ngi¹ tsá² fu¹ coon²¹ tsáa¹, joongi xiiala tyu² tsá² to² yaai, joongi xiiala mi jmáa¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá² gafóo¹mo Fée¹³ do. Joon gajin²in:

—Cwo¹mo nano. Joon mi jøøi²gi itø¹³øø 'nũ tún¹.

26 'I¹-tsi Fée¹³ icwo¹ Poo² 'ii cuu² joon iláa²mo. 'Wii¹³ joon líi¹

'láai² naa¹³ nigatø¹ Poo² 'e síin¹ in coon¹³ on.

²⁷ La joon gangíi¹ tún² jiin²¹ gi mo cwo'íi¹ Fée¹³ 'e to² 'oo¹ o do. Joon 'in tsá² sii²¹ Porcio Festo ga'í² cwaain²¹ tya'a. Tsu 'iin²¹² in Fée¹³ do iliseein²¹ røø²¹ coon¹³ tsá² Israel jo galáai¹ Poo² do.

25

Poo² tyani Festo

¹ Gatyíi¹ a Festo ga'ii²¹ mo to² tya' Fée¹³. Mo gatsín¹ 'ni¹ jmi²¹² gacwo'íi¹ i Cesarea gangóo¹ fu Jerusalén.

² Mo gatí² do-o 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsá² Israel 'in tyiin² gi gacwo¹ o coon²¹ tsaa² tya' Poo².

³ Joon gamíi¹ i tyani 'ido lawa coon²¹ júu³ jai² 'e siin¹² in Poo² fu Jerusalén. Pe 'ii²¹ tya'a ijnga² mo Poo² tya' i fu¹.

⁴ Pe gajin² Festo 'e fu Cesarea siin¹² Poo² joon 'ii-o 'i¹-tsi 'e tsáa¹ a fu do jmoo¹ joon coon²¹ jmi²¹².

⁵ Joon gajin² in:

—Doñi'in jee²¹² 'na' 'in 'oo¹ o to² 'ná¹ cwolín² naa' fu Cesarea coon¹³ jna. Joon wana 'in tsañuu¹ do niga'aa¹ coon²¹ tsaa² fee¹ lí²-i jmaa² aa' tsaa² tya'a.

⁶ Líi² mo jñá² si dyá² jmi²¹² gajan¹ gi Festo fu Jerusalén do. Joon ganga² mo fu Cesarea. Joon mo gajná² jmi²¹² joon gacwó² 'áan³ tya'a li li tíi² cwaa²¹. Joon gatyu² to² jó² Poo².

⁷ Joon mo ga'í² Poo² gajatyéen¹ in tsá² Israel 'in nigatyalín² Jerusalén. Joon gajmaa¹ a 'láai² tsaa² tya' Poo². Pe jiin¹³ coon²¹ jo gali¹ i.

⁸ Joon gafaa²¹ a Poo² 'wii²¹² tya'a:

—Jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo 'ee mo 'nó³ oo. Jo mo gafo¹ oo 'laa²¹ tya' ley tya' tsá² Israel jon'gi tya' cwo¹ fee¹ tya'a. Jon'gi mo fo¹ oo 'laa²¹ tya' tsaa² to² nifu tyiin¹ Roma —jin² Poo².

⁹ Tsu 'wii¹³ 'iin²¹² in Festo jmaa¹ a tyú²-u coon¹³ tsá² Israel joon gaunngii¹ i Poo² do:

—Ja 'iin²¹² u'un cwo¹³ o fu Jerusalén. Joon do-o ijmaa¹ a 'ii²¹ tyi'i?

¹⁰ Joon gañii¹ i Poo² do:

—Siin¹² na tyani 'in 'oo¹ o to² Roma li cwooi¹ lisá² 'ii²¹ tyiia. Tsu tyú²-u ñí² i 'e jo 'ee tsaa² mo ga'nó³ oo tya' tsá² Israel.

¹¹ Wana niga'nó³ oo coon²¹ tsaa² 'e tíi²¹ moo júun² moo jo cwooi¹ fo¹ oo wa'a jo júun² na. Pe wana jogi sá² coon²¹ júu³ jo¹ la li 'e tsaa² cwo¹ no jiin¹³ jaain²¹ jo 'oo¹ o 'ii²¹ 'e jaa²¹ in jna tyaní¹ i. Mí³ oo 'e 'in 'oo¹ o to² nifu do 'ña' o jmáa¹ a 'ii²¹ tyiia —gajin² Poo² do.

¹² Joon mo ngayuui¹³ gafaa²¹ a Festo coon¹³ 'in tyu² to² coon¹³ on joon gajin² in:

—Nigamí³ i 'e lisá² 'ii²¹ tyi'i tyani 'in 'oo¹ o to² nifu. Joon do-o icwo¹³ o.

Poo² tyani róøi¹³ Agripa

¹³ Mo gangíi² coon²¹ tún² jmi²¹² gi 'in róøi¹³ Agripa coon¹³ Berenice tyalín² fu Cesarea. Tyalín² ngafee¹² i Festo.

¹⁴ Do-o gajaan¹ an wóo² xu. Joon mo gatyaa¹ a Festo júu³ coon¹³ 'in róøi¹³ do cwáain¹ tya' Poo² gajin² in:

—Lo-o 'yuui² jaain²¹ tsanuu¹ 'nauñí³ 'in gasáai¹ Fée¹³.

¹⁵ Mo gataan²¹² na Jerusalén 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel gacwolín² gacwo²¹ tsaa² tya' 'ino. Gamíi¹ 'e jmáa³ aa 'ii²¹ tsaa² tya'a.

¹⁶ Jna-gi gafuu²¹² uu 'e jo lí² tsu jo si² tíi² la joon tya' tsaa² to² néei¹ Roma. La nu'gi ilisá² 'ii²¹ 'e júuin² jaain²¹ tsá² 'ná¹-a téein² 'in cwo¹ tsaa² tyaní¹ i la jaain²¹ la jaain²¹. Coon¹³ la joon lí²-i un'øø¹ mo yaai coon¹³ tsaa² 'e cwo¹ o fuu²¹² uu.

¹⁷ La joon mo jalín² fu lo jo 'ee gaun'ii²¹² gi 'ñii¹ a. Pe mo gajná² joon ganí³ ii 'áan³ tyiia li gatí²¹ na. Joon gatyu¹ uu to² gajó² 'in tsañuu¹.

18 Pe jileei²¹ 'in jalín²mo gajmaa¹a teen¹in 'e cwoo¹o tsaa² tya'a jo 'ee gasí²i 'laa²¹ tya' 'ino la mo 'i¹-tsii.

19 Lí²mo jii¹³ tsaa² tya'a 'e cwoo¹o jii¹³ tii² 'e si² tya'o coon¹³ jaain²¹ tsá² sii²¹ Jesús 'in gajúin¹. Pe 'in Poo² do jin²in 'e niijin¹o.

20 Joon jna-a tsu jo ñi³ii 'ee jmáa³aa jii¹³ 'e cwáain¹ lo gaunngí²ii Poo² wa'a 'iin²¹²in tsee¹²i fu Jerusalén 'e lisá² 'ii²¹ tya'a 'e cwáain¹ lo.

21 Pe 'i-gi gami²i jna 'e 'iin²¹²in lisá² 'ii²¹ tya'a tyani 'in tyu² to² nifu 'in sii²¹ Augusto. 'Wii¹³ joon gatyu²uu to² 'e jo mo láa²mogi ca mi lí² sí³na tyani 'in tyu² to² nifu do —jin² Festo do.

22 Joon gajin² róøi¹³ Agripa do sii²¹i Festo:

—'iin²¹²mo jna jon núu³duu júu³ tya' 'in tsañuu¹ no.

Joon gajin² Festo:

—Tsa'oo²¹ inúu³du'u.

23 Mo gajná² jmi²¹² joon ngataa²i Agripa coon¹³ Berenice lí²-i lí²¹² 'ya²gi 'áai¹. Do-o ngataa²i tsi lí sicaain²¹ tsá² coon¹³ 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² coon¹³ tsá² tyiin²gi 'e fuu²¹ do. Joon Festo do gatyu²uu to² ijó¹ Poo².

24 Joon gajin²in:

—Róøi¹³ Agripa, coon¹³ tsá² 'in sicaain²¹ coon¹³ jna'a, lo-o siin¹² 'in tsañuu¹ no. Fúu¹mo tsá² Israel nigasi²¹i jna 'laa²¹ tya' 'ino. La Jerusalén tiin¹³ lagi lo jo mo gajan¹ sii²¹i jna 'e tíi² júuin² 'in tsá² lo.

25 Pe lí²na 'e jo 'ee mo gajmaa¹a wa'a 'e tíi² júun²in.

26 Pe jo mo galiñi³ii røø²¹ wa'a sí³na jí² tyani fii³ii. 'Wii¹³ tya' joon tyu³uu to² jajée¹i tyani²ii'. Joongi tyani 'nu-uu 'e tyiin²gi róøi¹³ Agripa. Jmaa² fee¹ 'o'o unngii²du'u wa'a lisá² coon²¹ júu³ 'e sii¹³na.

27 Tsa fa'ii²¹i lí²na 'e sii¹³na jaain²¹ tsá² 'yuui² 'nañi³ la jo mo ñi³ii 'ee tsaa² tya'a.

26

Poo² faa^{21a} 'wii²¹² tya'a tyani róøi¹³ Agripa

1 Joon gajin² Agripa gasii²¹i Poo²:

—Lí²-i foo²¹o cwáain¹ tyi'i 'wo'o.

Joon Poo² do gajmaa¹a lí² coon¹³ cwoo²¹o. Joon gafaa^{21a} la lo:

2 —Lí¹ jløø¹³na 'e lí²-i fo³oo tyani'i róøi¹³ Agripa 'e un'øø²¹na ñii'a tya' jileei²¹ tsá² Israel 'in nigafaa²¹ 'laa²¹ tyiia.

3 Tsa ñi³o'o la jilaa²¹ tii² 'e si² tya' tsá² Israel. Joon ñi³o'o jilaa²¹ cwáain¹ 'e sí¹³i'. 'Wii¹³ joon mi³ii 'e núu³du'u coon²¹ tún².

Tyaa¹a Poo² júu³ xiiala gangii¹ la nu'gi gajoo²¹-tsi

4 'jilee²¹mo tsá² Israel ñi¹o xiiala mo gataan²¹²na jee²¹² 'ii fu góo³oo coon¹³ Jerusalén ca la mo xuu²¹²na.

5 Ñi¹o joon lí²-i faa²¹o wa' 'iin²¹²in 'e lí¹na fariseo ca la mo simii²¹mo. Joon 'in tsá² 'in lí¹i fariseo do cwo¹ogi-tsi jmoo¹gi jilaa²¹ tii² 'e si² tyii'i la jee²¹² jile¹i'i.

6 Pe nano cwo¹ 'ido jna tsaa² 'wii¹³ tsáai¹-tsii 'e Dios jmáa¹a jii¹ 'lí²¹² la lí 'e nigajin² 'lí²¹² tsacøøi¹³ tyii'i. Fiin¹³ jilee²¹mo tsá² Israel sijan¹o mi tsín¹ 'e 'ii²¹ do 'e júu³ niga'í² Dios.

7 La ji dyatún¹ poo²¹² tsá² goo²¹o'o la jmi²¹² tiin¹³ la 'woo¹ sijan¹o. Pe 'wii¹³ sijaan²aan 'e joon, róøi¹³ Agripa, cwo¹ 'ido jna tsaa² nano.

8 'Áai¹ wúui¹ 'e jo¹ lí³u 'e jmoo¹o Dios 'e jii¹ tsá² tún¹, ¿ja jo¹?

Tyaa¹a Poo² júu³ xiiala mo gangii¹ gajmee²¹i tsá² 'in jo¹ lí² Jesús

9 "Ñii'a la mo jee¹ ga'i¹-tsii ijmee¹³na tsá² 'in nigajo¹ lí² Jesús tsá² Nazaret.

10 La joon gajmáa³aa fu Jerusalén. Joon coon¹³ to² 'e tyu² 'in tyu² to² tya' untsá² gataa²¹na 'nuñi³ fúui¹ lí¹i 'in nigajai² lí². Joon mo gajngaai¹² tsá² 'ii røø²¹ sii¹³i'i.

11 Líi¹ 'láai² fu ga'e¹ee tsá² wúu¹ mo jo garóø¹i jilaa²¹ 'e jo¹ líi². Jilaa²¹ 'elo gajmáa³aa la caain²¹ cwo¹ sinagogas. Líi¹ gauntyí²na 'ido cagi ganga'øø³na fu li wíin².

Tyaa¹a Poo² júu³ tún¹ xiiala mo gajo¹-tsi

12 'Coon¹³ cwáain¹ la joon ngóo³oo fuu²¹ sii²¹ Damasco. Ngóo³oo tyaan²aan coon²¹ jí² 'e cwo¹o 'in tyu² to² tya' untsá². Coon¹³ jí² do-o isaan¹³ moo tsá² jo¹ líi².

13 Pe la joon galí² tyiia tya'i fu¹ li li ningóo³oon do. Mo gatí² tyiiañi¹ gamóo³oon coon²¹ lawa 'yíia² ñi¹ 'e gajná² joo²¹ jó¹ fu li 'yu'. Pe 'e 'gøø¹²gi lagi 'yíia² ñi¹. Gajná² cu' li' li siin¹³na coon¹³ 'in ngalii²¹i' coon¹³ do.

14 Joon jilee²¹oo'o gacii²¹na'a ni 'wó². Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ 'e gasii²¹ jna coon¹³ jmí¹ hebreo: "Saulo, ¿'ee li' 'øø¹u jna? Tsu 'wo'o jmaai¹³ 'wo'o la mo jmoo¹o joo²¹ jii¹ mo 'øø¹ø mo 'yá² fii²¹²i sii² suun²¹ tya'a."

15 Joon gafo¹oo: "¿'lin 'nu no, Señor?" Joon gasii²¹i Ña'ñu¹u' Jesús jna: "Jna-a Jesús, jna 'in 'øø¹u no.

16 Pe ráan²un no. Jmaa²a siin¹²u'un tsu nigajné¹na tyani'i 'e jmaa²a jilaa²¹ to² tyu³uu. Joongi ifoo²¹o jilaa²¹ 'e nigañii²¹i coon¹³ jilaa²¹ imoo²o'o 'wii²¹² tyiia mi li ciiin²¹gi.

17 Iun'øø¹²na 'nu tyani tsá² Israel coon¹³ jilee²¹ tsá² 'in néei¹ li wíin². Joon jee²¹² 'in tsá² néei¹ wíin² do shí³na 'nu nano icwoo³o.

18 Cwooi³du' jee²¹² 'in tsá² do tsu nano ngii¹i lawa tsá² tiuu²mo. Joon ino³o unní¹i. Shí³duu 'nu 'e cwosíi²du'u jilaa²¹ 'e gó² 'i¹-tsi ca 'e tyú². Joon iláa²mo'o 'ido ja'cwoo²¹ 'in 'líi³ joon tsataa²mo ja'cwoo²¹ Dios. Joongi ilija²mo líin² jna. Joon coon¹³ 'e la joon lí²-i 'iin²moo tsaa² tya'a. Joon 'ii²¹mo coon²¹ 'áan³ tya'a 'e 'oo¹o Dios tya' jilee²¹ 'in nigauntyú¹i."

Tyaa¹a Poo² júu³ xiiala gacwoo¹o júu³ tyú²

19 'La joon, røøi¹³ Agripa, galinuu¹³oo jilaa²¹ júu³ 'e gasii²¹ Jesús jna fu yu' ñu'fú² do.

20 Ga'láa² 'wii²¹² cwóo³oo júu³ tyú² nifu 'in néei¹ Damasco. Mo ngayuui¹³ joon gacwóo³oo júu³ tyú² tya' 'in néei¹ Jerusalén coon¹³ la caain²¹ li sii²¹ Judea coon¹³ jilee²¹ 'in jo seein²¹ Israel. Gafuu²¹²uu 'e 'ná² jaa²¹-tsi joon lí² tsáa¹mo-tsi Dios. Joon cwojmaa¹o la jmoo¹o tsá² 'in nigajo¹²-tsi.

21 'Wii²¹² cwáain¹ la lo-o gasain² tsá² Israel jna fu inuu cwo¹ fee¹ tya'a do. La mo 'iin²¹²in jngaa¹²i jna.

22 Pe coon¹³ 'e joon jo gajo¹-tsii tsu gauncoon¹³ Dios jna ca nano. Cwo³oo júu³ tyú² tya' jilee²¹ la 'in tañii² tiin¹³ la tsacøøi¹³ 'in tyiin²gi. Gafuu²¹²uu jiiin¹³ la gajin² 'in tsá² gafaa²¹ júu³ tya' Dios calii coon¹³ la gajin² Moisés 'e 'ná¹ ilí².

23 Gajin²o Moisés 'e Cristo 'ná¹ nii²¹ wúu¹. Joon mi yuui¹³ joon júun¹mo. Joon 'ii-o nifu ijiin¹in jee²¹² 'líi²¹². Joon icwó² júu³ coon¹³ jna'a tsá² Israel coon¹³ tsá² seein²¹ li xiia' 'e jilee²¹ 'in jai² líi² 'ii ijiin¹o tún¹ la gajiiin¹in —jin² Poo² do.

Poo² tyá²-tsi Agripa 'e ijai² líi²

24 Mo gafaa²¹ Poo² 'elo 'wii²¹² tya'a joon 'in Festo do ga'oo¹o jin²in:

—i'Yu caa²¹²mo'o, Poo², coon¹³ jilaa¹ 'e nigauntsaa¹³a nigalicaa²¹²mo'o!

25 Pe Poo² do gañii¹i:

—Jmaa²a fee¹-o'o, Festo, pe jo 'yu caa²¹²na. Li' cii¹²i lí². Júu³ røø²¹ jilaa²¹ 'elo. Jiiin¹³ júu³ ja²mo fo³oo.

26 Lo-o tyiin¹ røøi¹³ Agripa 'in cwii¹i jilaa²¹ 'elo. 'Wii¹³ joon jo cu²-tsii fo³oo tyaní¹i tsu tsaa¹mo-tsii 'e ñi¹o jilaa²¹ 'elo. Jilaa²¹ 'elo jo gali'uuin²¹ —jin² Poo² sii²¹i tsá² do.

Joon gajin² Poo² sii²¹i røøi¹³ Agripa:

27 —¿Ti jo¹ líi²u, róøi¹³ Agripa, jilaa²¹ júu³ 'e gafaa²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² calii? Ñi^{1oo} 'e jo^{1o} líi²u.

28 Joon gajin² Agripa do:

—Coon²¹ xuu jogi tyá²-'o'o jna 'e jo¹ líi²na Cristo.

29 Joon gañii¹ Poo²:

—Coon²¹ xuu líi¹ si 'e 'láai² 'ee 'áai¹ 'ya²gi wa'a icwó² Dios ilitsáa¹mo-'o'o lawa jna. Pe jon' jii¹³ 'nu 'wo'o pe ce jilee²¹mo 'in nuu¹un júu³ tyiia la nano. Pe jo 'núu¹ cadena cwo²¹o la 'núu¹ cwóo^{3oo}lo.

30 Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² jilaa²¹ 'elo garóon² róøi¹³ coon¹³ 'in 'oo^{1o} to² gobernador coon¹³ Berenice coon¹³ jileei²¹gi 'in néei¹ do.

31 Joon gangalín²mo líi xiia' líi jo nuu¹un Poo² líi ngatyaa¹ júu³ do. Ngasín¹in 'e júu³ síi¹ jee²¹² 'ii. Jin²in síi¹:

—'In tsañuu¹ lo jo 'ee mo gajmaa¹ wa'a 'e tñii² júuin². Jii¹³ jo tñii² 'yuui²gi 'nañi³.

32 Joon gajin² Agripa gasii²¹ Festo:

—Lí²-i wuxu' nigaláa²mo'o 'in tsañuu¹ lo wa'a jo 'ña'a mo gamii¹ 'e ilisá² 'ii²¹ tya'a tyani 'in tyu² to² nifu tyín¹ Roma.

27

Sii¹in Poo² fu Roma

1 Mo gaun'ii²¹ júu³ 'e siin¹²in jna'a fu líi sii²¹ Italia joon gatyaa¹ 'ido Poo² cwo²¹ 'in tyu² to² cíein¹³ 'láa² 'in sii²¹ Julio. Gatyaa¹ cwo²¹ 'in líi¹³gi 'in taai² 'nañi³ coon¹³ Poo² do. 'In Julio do tyu² to² cíein¹³ 'láa² jee²¹² coon²¹ poo²¹² 'láa² sii²¹ Augusto.

2 Gangatoo²¹o'o coon²¹ tsi barco 'e jó¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Adramitio. Jaain²¹ tsá² sii²¹ Aristarco, 'in seein²¹ fu Tesalónica 'e náa¹ líi sii²¹ Macedonia ngoo²¹o jon coon¹³. 'E barco do itsá² la caain²¹ líi sii²¹ Asia.

3 Mo gajná² jmi²¹² joon gatyalii²¹ 'i fúu²¹ Sidón. Do-o 'in Julio do gajmaa¹ a feei¹-tsi tya' Poo². Gacwoo¹o 'ii²¹ 'e tsafeei¹³ Poo² jileei²¹ 'in

seein²¹ tyú² coon¹³ 'e fúu²¹ do. 'Ido-gi gaunjii²mo Poo² do.

4 Mo ga'woo²¹o'o fu Sidón do gangii²¹²na'a líi caluu coon²¹ cwo¹³ roon¹ ni jmi²¹ sii²¹ Chipre líi jo jnoó¹ tyí² 'áai¹. Ngalii²¹'i la joon tsu 'wii¹³ líi ga'ii² tyí² líi ngalii²¹'i do.

5 Gangii²¹²na'a coon²¹ tsáa¹ tyani líi sii²¹ Cilicia coon¹³ Panfilia. Joon gatyalii²¹'i coon²¹ fúu²¹ sii²¹ Mira náa¹ líi sii²¹ Licia.

6 Do-o 'in tyu² to² 'láa² do gatsaa²¹ coon²¹ barco 'e jó¹ fu Alejandría 'e tsáa¹ fu Italia. Joon gatyuu² to² ngatoo^{2o}o'o.

7 Láa²mo jmi²¹² ngatoo²¹o'o fu¹. Waa²¹²mo gangalii²¹'i. Líi¹ tyan¹ to² gatyalii²¹'i tyani coon²¹ líi sii²¹ Gnido. Tyan¹ to² 'áai¹ tsu líi ga'ii² tyí² líi ngalii²¹'i do. 'Wii¹³ joon gangii²¹²na'a tyani líi sii²¹ Salmón. Joon gangii²¹na'a líi cwo²¹o'o tsáa¹ coon²¹ cwo¹³ roon¹ ni jmi²¹ sii²¹ Creta líi jo 'ii² tyí² 'áai¹.

8 Gangii²¹²mo'o tyan¹ to² ca gatyalii²¹'i coon²¹ 'áa³ tyú² tya' barco. Tyan'an coon²¹ fúu²¹ sii²¹ Lasea.

9 'Áa²mo nigalii²¹²na'a wóo² 'áai¹. Joon ni'ii¹ fo² 'e tsatoo²gi¹ fu¹ ni jmi²¹ tsu ningii¹mo jmi²¹² 'e gø¹² tsá² Israel tyiañi¹. Tyan'an nijó¹ jii²¹ 'e 'ii² tyí² 'áai¹. 'Wii¹³ joon gacwó¹ Poo² coon²¹ cwáain¹.

10 Joon gajin²in:

—Tsañuu¹, líi²na 'e líi¹ 'ii¹ fo² 'e fu¹ ngalii²¹'i no. Joon cu²u-tsii 'e si no-o ga'iin² barco no coon¹³ jilaa²¹ laa²¹². Cagi jna' cweei¹ júun²na'.

11 Pe 'in tyu² to² 'láa² do ligi gaunjii² tya' 'in fii²¹² barco do coon¹³ 'in tyu² to² barco lagi Poo².

12 Joon tsu 'wii¹³ 'e 'áan³ do líi líi ngalín² do jo tseein²¹ wa'a ingii¹ mi tíi jii²¹ 'ii² tyí² xuu jogi jilee²¹mo ga'i¹-tsi 'e 'áai¹gi tyú² wa'a i'wooi²¹ do. 'In²¹²in wa'a ilí² tyalín² fu Fenice. Tsu Fenice do coon²¹ fúu²¹ náa¹ tíi jmi²¹ tyu² to² Creta do. Joon roon¹ 'e fúu²¹ líi jo tíi¹³

tyí² 'áai. Do-o itéen¹ in jiin¹³ la ti jiin²¹ 'e jo 'íi²gi tyí².

'Áai¹ 'íi¹ tyí² ni jmi¹ñi³

¹³ Joon ti' xuu mo ga'láa² 'wii²¹² 'íi² tyí² li' caai¹ tsá² tooin²¹² li yooiin¹² ñi¹ líi² ilí²-i tsalíin². Joon ga'woo²¹oo'o. Joon gangü²¹²na'a co' ti' jmü²¹ Creta do.

¹⁴ Mo ngayuui¹³xu joon gajnáa¹ coon²¹ tyí² 'gøøi¹³ 'áa¹ tsaa' barco do. 'E tyí² joon sii²¹ Nordeste.

¹⁵ Joon ga'láa² 'wii²¹² ga'la²a. Tsu 'wii¹³ jo lii²¹i'i tsajée¹gi'i coon¹³ tyí² do gacwoo²¹o'o gajée¹mo jna'a.

¹⁶ Gangü²¹²na'a caluu coon²¹ cwoo¹³ pi³ roon¹ ni jmü²¹ sii²¹ Claudia li jo 'íi² tyí² 'áai¹. Líi¹ gacwoo²¹o'o to² yia'a gali¹oo'o gatyii²¹i'i móo¹ 'e jó² caluu barco do.

¹⁷ Mo ngayuui¹³ gasaa¹a'a móo¹ do joon gajmee¹³na'a to² 'nii²¹² mi² cu' li' barco do. Coon²¹ 'e do-o cwo¹gi pí². Tsu 'wii¹³ 'goo²¹o tsataai²jee²¹² too¹³ 'e sii²¹ Sirte gaxíia¹o 'mi² jñii¹³ tyí². Joon cwo¹-o wa'a gajée¹mo tyí² 'ii.

¹⁸ Mo gajnáa² jmü²¹² joon líi¹ 'íi² tyí². Joon ga'láa² 'wii²¹² gadya¹a laa²¹² ni jmi¹ñi³ do la coon²¹ jo 'ii²¹gi.

¹⁹ Mo gatí² 'ni¹ jmü²¹² coon¹³ cwoo¹o'o gadyí¹³a'a tsi jmü²¹ jilaa²¹ 'e jmaai¹ to² tya' barco do.

²⁰ Líi¹ 'láai² jmü²¹² gangü¹i jo mo gajnée¹i ñi¹ jon'gi núu¹. Coon¹³ jilaa²¹ tyí² 'e niga¹ do ga¹í²-tsii¹ 'e jo lí² tein¹³gi'i coonti.

²¹ Líi¹ 'láai² jmü²¹² ningóo¹ 'e jo mo tyée³e'e. Joon Poo² gajmaa¹a siin¹²:in jee²¹² 'in tsá² do. Joon gajin²in:

—Tsañuu¹, tyú²gi woxu'u ganúu²oo' jilaa²¹ 'e gafo³oo do, womo jo ga'woo²oo' 'e Creta do. Joon jo gali² 'e fa¹í³ lo.

²² Pe nano tya²-oo' tsu jiin¹³ jaain²¹ 'naa' jo júuin²gi' fiin¹³ ga'iin²mo barco no.

²³ Tsu ca nuu²¹ gajnéi¹ jaain²¹ ángel 'in gasii¹in Dios 'aai¹ jna. Joongi jmóo³oo la to² tyu²u.

²⁴ 'In ángel do gasii²¹i jna: “Jo jmaa²¹a 'goo²¹o, Poo², tsu 'ná¹-a tyée¹u'u tyani 'in tyu² to² nifu tyiin¹ Roma. Tsu 'wii¹³ cwáain¹ tyio'o Dios iun'øø¹i jileei²¹ 'in téein² coon¹³ 'nu 'e tsi barco no.”

²⁵ 'Wii¹³ joon, tsañuu¹, —jin² Poo² do— tya¹-oo' tsu jo cu²-tsii coon¹³ Dios. Jo¹o líi²na jilaa²¹ 'e gasii²¹ 'in ángel do jna.

²⁶ 'Ná¹-a ixuu²¹na' nitsaa² caai¹ cwoo¹³ tyuu¹ roon¹ ni jmü²¹ —jin² Poo².

²⁷ Coon²¹ canuu²¹ mo gatsín¹ tún² semóo¹³ 'e gangü²¹²na'a Claudia do gatyalii²¹i'i coon²¹ ni jmü²¹ sii²¹ Adria. Gajnáa¹ tyí² cu' li' li ngalii²¹i'i do. La 'woo¹ tyiianúu¹ 'in tyan¹ barco do galili³i 'e nigatyéen¹in li' coon²¹ cwoo¹³ tyuu²¹.

²⁸ Joon gatyaa¹ 'ii²¹ xiiati jiin¹³ 'o² jmü²¹ do. Joon ni'o²o dyadya¹ tsi jnúu² metros. Joon mo gatí² nifugi¹xu gatyaa¹ 'ii²¹ tún¹. Joon ni'o²gi¹xu jiin¹³ dyíia² dyiaa¹ metros.

²⁹ Tsu 'goo²¹o wana gatyuin² cuun²¹² joon gaxíia² tyán² ñi'loo¹³ li caluu barco do. Joon jaan¹ la 'íi²¹² ca jná². Seein²¹ fa¹í³.

³⁰ La 'íi²¹² joon 'in tyan¹ barco do 'iin²¹²in cwiin¹o 'e tsi móo¹ do. Joon coon¹³ cwáain¹ la joon gaxíia²o móo¹ do tsi jmü²¹. Jmoo¹-o lawa'a ixíia² ñi'loo' do li' tyani barco do.

³¹ Joon gajin² Poo² gasii²¹i 'in tyu² to² 'láa² do:

—Wana 'inlo jo ján¹ tsi barco lo jo lí² tiin¹³naa'.

³² Joon 'in 'láa² do gatyuu²o 'nii²¹² mi² si'núu¹u 'e do. Joon gangoo¹³ móo¹ do.

³³ Joon la ti li jná²-a Poo² gacwo²o cwáain¹ 'in tsá² do 'e dø¹xu jile¹i'. Joon jin²in:

—Ningóo¹ tún² semóo¹ 'e 'naa' jo mo gacwúu¹naa' jon'gi mo tyee²ee'.

³⁴ Mí³ü tyani³ii' 'e cøø¹³xuu' capi³ tsu 'elo-o 'e tyiin²gi 'e tiin¹³moo'. Ce jiin¹³ jaain²¹ 'naa' jo 'ee incwuui²¹.

³⁵ Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² jilaa²¹ 'elo gatíi² coon²¹ 'iñi¹. Joon

gacwo¹-o 'maai¹³ Dios tyani jileei²¹. Joon gajmaa^{1a} ca 'no³. Joon ga'láa² 'wii²¹² gagøø²¹ø.

36 Tsifu joon jileei²¹ gatyaa¹-tsi. Joon ga'láa² 'wii²¹² gagøø²¹ø.

37 Joon jee²¹² jile¹e'e coontya dyíia¹ tyuun¹moo'o jo ti jna'a 'ni¹ cíein¹³ tsi barco do.

38 Joon mo ngayuui¹³ gagøø²¹ø yaai¹-tsi jile¹e'e joon gadya^{2a} trigo tsi jmi'ñi¹³. Coon¹³ 'e la joon jo 'ii²¹gi barco do.

Nga'oo²¹o barco jee²¹² too¹³

39 Mo gajná² 'in tyaan¹ barco do jo galicwii¹ cwoo¹³ do. Pe ganii²¹ coon²¹ cwáa¹ jmii²¹ jee²¹² nitsaa². Joon gasii²ⁱ wa'a lí² tsatyéin¹ barco do.

40 Joon gatyu^{2u} 'nii²¹² mi² tya' ñi'loo¹³ do. Gatú^{2o} tsi jmii²¹ do. Ga'í^{2o} jla¹ 'mopiin¹² 'e jmaa²¹ⁱ to² 'e jiin¹³ barco do. Joon gasaa^{21o} li 'íi¹ tyí² 'e 'mi² 'íi¹ tyani barco do. Joon 'e barco do ga'láa² 'wii²¹² gangatyéen¹mo fu nitsaa².

41 Pe mo gatyía¹ fu li seein²¹ tún² cwáa¹ jmii²¹² do, do-o ganga'oo²¹ 'e barco do jee²¹² too¹³. Líi¹ tá² gason¹ jiin¹³ jo lí² jøø²¹gi. Joon li' caluu barco do ga'láa² 'wii²¹² gafiin¹mo coon¹³ 'e jmii²¹ jnóo¹ do.

42 'In 'láa² do la mo 'iin²¹²in jnga²mo 'in taai² 'nañi³ do la coon²¹ jo cwoo²¹ cwii¹ 'ido la 'ii²¹² cwa^{2a} tyii²¹.

43 Pe 'in tyu² to² 'láa² do jo 'iin²¹²in júuin² Poo² do. Joon jo gacwoo^{1o} júu³ 'e júuin² 'ido. Pe gatyu^{2u} to² jileei²¹ 'in tii²¹ cwa² tyii²¹ tsataa²mo jmii²¹ nifu. Cwotyaliin²mo fu cwoo¹³ tyuun²¹.

44 Joon 'in catyaa²gi do gan-galiin²mo tsíin¹in ni 'mojiin²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'no³ barco do. Coon¹³ 'e la joon gatiin¹³mo jilee²¹ 'in tsá² do fu cwoo¹³ tyuun²¹.

28

Poo² taain¹ coon²¹ cwoo¹³ sii²¹ Malta

1 Mo gatiin¹³na'a jile¹e'e coon'tya galinee²e'e 'e cwoo¹³ do nisii²¹ Malta.

2 Jileei²¹ 'in niseein²¹ do líi¹ gaunjii²in jna'a. Joon gajmaa^{12a} coon²¹ poo²¹² jí² fee¹ tsu 'wii¹³ líi¹ cwii². Joongi líi¹ tsáa¹ jmi¹. Joon gasii²¹ⁱ jna'oo'o jile¹e'e 'e tsatyé¹na'a 'e untyaa¹na'a yia'a.

3 Joon Poo² gauntii^{1xu} coon²¹ poo²¹² 'no³ cwuu²¹² tyuun²¹. Joon la 'ii²¹² gadya^{2a} jee²¹² jí² do gacwo'íi¹ⁱ jaain²¹ mii²¹ cwii¹in 'wii¹³ tyii². Joon gacuu^{21u} cwoo²¹ Poo².

4 Mo ganí² 'in tsá² do 'e 'íi¹in mii²¹ do cwoo²¹ Poo² joon gasii²ⁱ jee²¹² 'ii: —Jaain²¹ 'in jngaai¹² tsá²-a 'in tsañuu¹ lo. Fiin¹³ ga'ii¹³mo ni jmi'ñi¹³ pe 'ii²¹ tya' Dios jo cwo¹gi seein²¹.

5 Joon gapiin² Poo² 'in mii²¹ do ni jí². Joon jo 'ee galii¹ⁱ.

6 Jilee²¹mo sijan² 'e iyiiian²¹ cwoo^{21o} li gacuu²¹ mii²¹ do si jee²¹² cata 'ee icii¹²ⁱ jún¹mo. Pe líi¹ sijáan^{1an}. Joon mo ganii²¹ jo 'ee lí² itsangíi² 'ido gaunsi²mo 'e 'i¹-tsi. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa^{21a} 'e Poo² do líi¹ⁱ jaain²¹ dios.

7 Tyan' co' do-o roon^{1on} coon²¹ cwoo¹³ 'wó² tya' jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Publio. 'Ido-o 'in tyiin²gi 'in seein²¹ do. Joon 'ii ga'ii²¹ⁱ jna'a. Joon gaunjii²in jna'a tyú² líi¹ⁱ jee²¹² 'ni¹ jmii²¹².

8 Galí² 'e jmii²¹ Publio do niraain¹ tsaa^{13a}. 'Yu tyii²in joongi siui¹²ⁱ. Poo² ngafee¹²ⁱ 'ido. Joon mo ngayuui¹³ gafaa^{21a} júu³ tyú² ga'íi³ cwoo^{21o} tya' 'ido. Joon gaun'láa²mo.

9 Mo galiñii¹ⁱ jileei²¹ tsatsaa¹³ 'in seein²¹gi do gajaliin² joon ga'láa²mo.

10 Joon líi¹ gaun'goo²¹ jna'a. Mo ngayuui¹³ joon ngatoo^{2o}o'o barco xiaa²¹. Joon gacwo^{1o} jna'a jilaa²¹ 'e tyiin²gi tyii¹ li tsaa^{21a}.

Poo² gatyú^{1a} fu Roma

11 Mo gangíi² gaai²¹ sii²¹ 'e toon^{21o}on do joon ngatoo^{2o}o'o tsi coon²¹ barco 'e gajan¹ la 'ii²¹² gangíi¹ⁱ jiin²¹ tya' tyí² do. Coon²¹ barco 'e nijó²

fu Alejandría. Jée¹mo tyani coon²¹ li² líi¹ dioses 'in sii²¹ Cástor coon¹³ Pólux.
¹² Joon gatyali²¹i'i coon²¹ fuu²¹ ti' jmí²¹ sii²¹ Siracusa. Do-o gatoo²¹o'on 'ni¹ jmí²¹².

¹³ Mo ga'woo²o'o joon gangí²¹²na'a tyan' ti'jmí²¹ ca gatyali²¹i'i fu Regio. Mo gajná² jmí²¹ joon ga'í² tyí² fu lí' tooin²¹² lí' yooín¹³ ní¹. Joon mo gati² tún² jmí²¹²gi gatyali²¹i'i fu Puteoli.

¹⁴ Do-o gatsee²¹na'a 'inlíi¹³ tsaru¹u'. Gasí²¹i jna'a 'e joon²o'on coon²¹ semó¹ coon¹³on. Mo ngayuui¹³ joon ga'woo²o'o joon ngali²¹i'i fu Roma.

¹⁵ Joon 'in tsá² jai² líi² néei¹ Roma do niganúu²o júu³ 'e jo¹o'o. Joon gajaunjiin¹in jna'a ti' tya'i fu¹ fu lí' sii²¹ Foro de Apio, joongi lí' sii²¹ Tres Tabernas. Mo gani² Poo² gacwo¹o 'maai¹³ Dios joon gatyá²gi-tsi.

¹⁶ Mo gatyali²¹i'i Roma do 'in tyá² to² 'láa² do gajaan²¹mo 'in ngalín² 'nñí³ do tyani fii²¹² 'in tyá² to² 'láa². Pe Poo² gacwo²¹ coon¹³ jaain²¹ 'láa² 'in 'aai¹ 'ii.

Poo² cwo¹o júu³ fu Roma

¹⁷ 'Ni¹ jmí²¹²gi gangí¹i 'e gatyei² Poo² joon gatyá²u to² 'e jalín² tsá² Israel 'in tyiin²gi 'in néei¹ Roma. Joon mo galicaain²¹ 'ido gajin²in:

—Tsaru¹u', fiin¹³ jo 'ee gó² 'e gajmáa³aa tya' tsá² Israel coon¹³ jilaa²¹ tíi² 'e si² tya' 'líi²¹² tsacøøi¹³ 'wii¹³ joon gataan¹³na 'uu²¹²uu 'nñí³ Jerusalén. Joon gajaan²¹in jna tyani 'in 'oo¹o to² Roma.

¹⁸ Mo ngayuui¹³ gaunngí¹i jna gali'iin²¹²mo lá¹mo jna tsá' jii¹³ coon²¹ jo 'ee tsaa² tyia gatsaa²¹a wa'a ijngaa¹²i jna.

¹⁹ Pe 'in tsá² seein²¹ Israel do jo 'iin²¹²in ján² røø²¹. 'Wii¹³ joon gamí³íi 'e 'in tyá² to² nifu ijmaa¹a 'ii²¹ tyia fiin¹³ jo 'ee tsaa² sá² jmáa³aa tya' tsagóo³oo.

²⁰ 'Wii¹³ joon nigatø¹øø 'naa' 'e jøø³øø joongi fuu²¹²uu 'naa'. Máa¹moo' jna si'núu¹³na cadena

cwóo³oo tsá' wii¹³ líi²na la líi² jileei²¹ tsá² Israel. Líi²na 'e Dios ijmaa¹a tiin¹³na' —jin² Poo².

²¹ Joon 'in tsacøøi¹³ do gajin²in:

—Jna'a jii¹³ coon²¹ jí² jo mo 'ii¹³na'a tya' tsá² néei¹ Judea cwáain¹ tyi'i. Jon'gi tsagoo²¹²o' néei¹ do wa'a nijalín² faa²¹a 'laa²¹ tyi'i.

²² 'iin²¹²mo jna'a nñu²¹u' jilaa²¹ 'e 'i¹-o'o. Tsá' néé² jna'a 'e la caan²¹mo faa²¹ tsá² 'laa²¹ cwáain¹ tya' 'e júu³ 'múui² lo —gajin²in.

²³ La joon gataan² coon²¹ jmí²¹² gatyalín² fúui¹ tsá² lí' tyíin¹ Poo² do. Joon ca'aa²¹ tiin¹³ ca nñu²¹ faa²¹a Poo² cwáain¹ tya' xiiala tyá² Dios to² tsá². Coon¹³ jí² tya' Moisés joongi coon¹³ jí² tya' tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² cali, coon¹³ 'e la joon gatyá¹-tsi tsá² do wa'a ja²mo líi² Jesus.

²⁴ Joon 'inlíi¹³ ga'ii²¹mo jilaa²¹ 'e faa²¹ Poo² do. 'Inlíi¹³gi jo jo¹ galíi².

²⁵ Gal'áa² 'wii²¹² ngaliin¹mo tsá' wii¹³ jo røø²¹ síi²i jee²¹² 'ii. Joon gajin² Poo²:

—'E ja²mo gafaa²¹a 'in Espíritu Tyá² tya' Dios mo gacwo¹o jaain²¹ tsá² 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios cali 'in sii²¹ Isaías 'e júu³ lo 'e jin²:

²⁶ Ngí¹ cwosii¹³ 'in tsá² no: 'Naa' nuu²uun' pe jo 'øøi²¹-oo'. 'Naa' jøø²øø' pe jo coon²oon' cwáain¹.

²⁷ Tsá' ningali'waa²¹a-tsi 'in tsá² no.

Líi¹ gó² nuu¹un.

Yaamo jnii¹i unní¹i la coon²¹ jo jøø².

Jo-gi nuu¹un coon¹³ loocwóo¹o.

Jon'gi 'øøi²¹-tsi.

Jon'gi chí¹²i coon¹³ jna wa'a un'láa²na.

²⁸ Cwoliñi³oo' 'e nano tiin¹³ lingoo¹gi icwo³oo tsá² 'in jo seein²¹ Israel 'e júu³ lo tya' xiiala untiin¹³ Dios tsá². Joon inuu¹o.

²⁹ Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² 'elo 'in tsá² Israel do gangalín² síi²i líi¹i jee²¹² 'ii.

³⁰ Poo² do gajaan¹gi tún² jii²¹gi coon²¹ inñu¹ lí' chí²¹ 'laa¹³. Joon 'ii²¹mo jileei²¹ 'in tsalín² tsajøøi²¹² 'ii.

31 Lí²-i cwo²o júu³ tyú² tya¹ doñi'iin
xiiala tyu² Dios to² tsá². Joon ga'e²e
cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo jiin¹³
jo 'iin untyí²ingi 'ii.

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² i 'in tsá² jai² líi² Jesucristo 'in néei¹ Roma

*Síi² i Poo² 'e jí² lo tya' tsá² néei¹
Roma*

¹ Jna-a, Poo², síi² na 'e jí² lo tyi'naa' 'in néei¹ Roma. Jmóo³ oo jii¹³ la to² tyu² Jesucristo. Joon Dios Jmii²¹ gatyii¹³ in jna 'e líi¹ na apóstol tya'a. Joon gatø¹² Dios jna 'e cwóo³ oo júu³ tyú² tya'a tya' xiiala itii¹³ tsá².

² Joon ni jí² tya' Dios 'e gajmaa¹ a 'in tsá² 'in nigacwo² o júu³ tya' Dios la mo jéei¹, Dios ga'íi² i júu³ la mo jéei¹ cwáain¹ tya' 'e júu³ tyú² do.

³ Joon 'e júu³ do faa²¹ a cwáain¹ tya' Jón¹ Dios Jesucristo 'in líi¹ i Ña'ñu¹ u'. Joon cwáain¹ tya' 'e gacwéi¹ 'in Jesucristo lo juncwii²¹ galíi¹ i jún² tya' líi²¹ róøi¹³ David.

⁴ Pe joon mo gajii¹ in jee²¹² 'líi²¹² gajmaa¹ a 'in Espíritu Tyú² tya' Dios júu³ 'e Jón¹ Dios 'ii, 'in líi¹ to² fee¹ gi 'ii.

⁵ Joon coon¹³ 'e gajmaa¹ a Jesucristo 'wii²¹² tyii¹ ga'ii¹³ na'a 'e 'iin²¹² in Dios Jmii²¹ jna'a joon 'e cwóo²¹ o' o júu³ tya'a la caain²¹ ni cwóo¹³ juncwii²¹ 'e liseein²¹ 'in jo¹ líi² in joon jmáa¹ a nuu¹³ u'.

⁶ Joon 'naa' líi¹ naa' tsá² 'in niganúu² un 'e júu³ do, joon Dios tø¹² 'naa' 'e lín² naa' tsá² tya' Jesucristo.

⁷ Síi³ na 'e jí² lo tyi'naa' 'in néei¹ Roma 'in Dios 'iin²¹² in joon gatø¹² 'e lín² in tsá² tya'a. Míi³ tyani Dios Ñu¹ u' joongi Ña'ñu¹ u' Jesucristo 'e cwauncwaa³ i 'naa' joon 'e seen²¹ naa' 'e tyú².

*Tin²¹² in Poo² tsafee¹³ i 'in néei¹
Roma*

⁸ Nifu, coon¹³ 'e gajmaa¹ a Jesucristo 'wii²¹² tyi' 'iin²¹² na cwóo³ oo 'maai¹³ Dios Jmii²¹ 'wii¹³ jileei²¹

'naa' tsu la caain²¹ juncwii²¹ faa²¹ a tsá² xiiala jai² líi² naa' Dios.

⁹ Joon Dios ñi¹ o xiiala tíi¹³ -tsii 'naa' coon¹³ júu³ tyú² tyiia. Joon ce caain²¹ -tsii jmóo³ oo la to² tyu² Dios, cwóo³ oo júu³ cwáain¹ tya' Jón¹ on.

¹⁰ Míi³ tyani Dios wa'a lí² gó³ oo ya-jøø² na 'naa' coon¹³ 'e 'yaa¹ -tsi Dios tsu ningóo¹ 'áai¹ 'e 'iin²¹² na gó³ oo.

¹¹ Tsa 'iin²¹² na gó³ oo wa lí² cwóo³ oo 'naa' coon²¹ 'e uncoon¹³ 'naa' 'e lí² ngí² naa' 'e tyú² gi coon¹³ Dios, joon 'e seen²¹ naa' 'e tá² gi taain²¹² -'oo' coon¹³ 'e jai² líi² naa'.

¹² Pe fo³ oo 'e lí² tya¹ -tsi' la 'oo²¹ yii-a' coon¹³ la jai² líi² naa' la líi² i jna'a.

¹³ Tsaru¹ u', 'iin²¹² na 'e líi² 'naa' 'e 'láai² naa¹³ ga'í¹ -tsii wa igó³ oo ya-jøø²¹² na 'naa' pe ca nano jo mo galí³ i gó³ oo. Niga¹ -tsii gó³ oo wa lí² 'ín³ to² júu³ tyiia jee²¹² 'naa' la nigalí² 'ín³ to² li catyiaa².

¹⁴ Tsa jna-a tíi² na fuu²¹² uu jilee²¹ mo tsá², la tsá² néei¹ fuu²¹ si moo²¹ 'ee, 'in 'øøi²¹ -tsi si jo 'øøi²¹ -tsi 'ee.

¹⁵ Joon tsu cwáain¹ tyiia nináa¹ tyú² tyiia icwo³ oo 'naa' 'in néei¹ Roma 'e júu³ tyú² tya' Dios tya' xiiala itii¹³ tsá².

*Untyú¹ Dios tsá² jii¹³ coon¹³ 'e
jai² líi² i tsá²*

¹⁶ Jo fa'íi²¹ líi² na júu³ tya' Dios 'e jmoo¹ o tiin¹³ tsá² tsu 'e júu³ lo 'ii²¹ tya' Dios 'e jmá¹ tiin¹³ jileei²¹ tsá² 'in jai² líi². 'E júu³ lo ijma¹ tiin¹³ tsá² Israel nifu pe jmá¹ o jon tiin¹³ tsá² 'in jo seen²¹ Israel.

¹⁷ Joon 'e júu³ lo 'e² e jna' 'e jmoo¹ o Dios tyú¹ tsá² jii¹³ coon¹³ 'e jai² líi² tsá². Tsa jin² in ni jí² tya'a: "Jileei²¹ 'in 'ii²¹ Dios coon¹³ 'e jai² líi² iseen²¹ mo coon²¹ tøø² mo."

Tsaa² tya' tsá²

¹⁸ Joon née³ oo' i'é² Dios, 'in tyiin¹ ñu¹ fú², wúu¹ 'áai¹ 'in 'eei¹ 'ii joon jmoo¹ o 'e gó². Coon¹³ 'e gó² jmoo¹ o 'in tsá² no jni²¹ mo 'e jai² tya' Dios.

19 Tyú² ñii¹ 'in tsá² no jilaa²¹ 'e lí² cwii¹ in tsá² Dios tsu 'ña'a Dios niga'e² 'ii.

20 Tsu lí²-i liñi¹ tsá² 'e jo jnéei¹ tya' Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Dios. Ca mo garón¹ juncwii²¹ liñi¹ tsá² tyú² 'e Dios 'ii joon 'oo¹ 'ii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon coon¹³ la joon jo lí² wa jo tsaa² tya' 'ido sá².

21 Xufiin¹³ 'in tsá² do galicwii¹ mo Dios la joon jo mo gaun'goo²¹o 'ii 'ido lawa Dios jon'gi nigacwo¹o Dios 'maai¹³. Xujoon li' ga'laa²¹ 'wii²¹² 'i¹-tsi 'e jo 'ee to² 'í³. Galinuu¹gi 'e gó² 'e 'øøi²¹-tsi.

22 Jin²in 'in tsá² no 'e ñii²¹²-tsi pe coon¹³ la joon galí¹i tsá² caa²¹mo.

23 Joon gaunsi²i 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹, 'in jo tyéi¹, tya' dioses jmee¹i tsá² 'in lí¹i la lí¹i tsá², 'in tyéi¹. Joon ca dioses tya'a 'in lí¹i la lí¹i joo²¹ tsí² cwáa¹, si mi²¹ 'ee, si joo²¹ ti tyán² tí² 'ee, gajmee¹ 'in tsá² do.

24 Tsu 'wii¹³ joon gatúu²mo Dios Jmii²¹ 'ii ilii¹i 'in tsá² do jmáa¹ a jiin¹³ 'e gó² la tí²-tsi. La joon gajmaa¹ a jilaa²¹ 'e gacwo¹o tsá² fa'í²¹ coon¹³ la jaain²¹ la jaain²¹ 'in catyaa².

25 Gatúu²mo Dios Jmii²¹ 'ii tsu 'wii¹³ jo jo¹ galí²i 'e jai² tya' Dios pe jo¹o galí²i 'e júu³ tajuu²¹ do. Joon 'in tsá² do gaun'goo²¹o joon gajmaa¹ a nuu¹³ 'e gajmaa¹ a Dios la 'í¹³ 'e un'goo²¹o Dios Jmii²¹. Jiin¹³ 'ii-o 'e tí²i 'e un'goo²¹o tsá² coon²¹ tøø²mo! Amén.

26 Tsu 'wii¹³ joon gatúu²mo Dios Jmii²¹ 'in tsá² do 'e jmáa¹ a jiin¹³ la 'iin²¹²in yaai 'e cwo¹o tsá² fa'í²¹. Joon ca tsami² gaunsi²i 'e jmoo¹o la tí²i jmáa¹ a coon¹³ tsañuu¹.

27 La joon jon tsañuu¹ gatúu²o jmoo¹o la tí²i jmáa¹ a coon¹³ tsami² joon suun¹mo tsañuu¹ ruu²¹i. Joon tsañuu¹ jo jmáa¹ a la 'oo²¹ 'ii 'e cwo²o fa'í²¹ tsá². Joon moo¹ taa²¹²i 'e iní²i wúu¹ 'wii¹³ 'e gó² jmoo¹o.

28 Joon tsu 'wii¹³ jo 'iin²¹²in 'in tsá² do licwii¹ingí Dios Jmii²¹, nigatúu²mo

Dios 'ii 'ilí² jmáa¹ a 'e jo tí²i jmáa¹ a.

29 'In tsá² 'in lí²i la joon sirøø¹i jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o: 'láa¹ a coon¹³ tsami², joon sóo²-tsi, joon suun¹mo 'e sá² tya' tsá² xeei²¹. Sirøø¹i 'e tsí² wúu¹ 'ido, joon tsá² 'in jngai¹³ tsá² 'ii, joon ngii¹ to² 'noo¹ mi¹³, joongi tajúu³i. Joongi faa²¹a 'e gó² tya' tsá², jmaa¹ a júu³ 'atsaa²¹.

30 Cwo²o tsaa² tsá² xeei²¹ 'uui²¹ joon 'e¹mo Dios, joon ungoøø¹i tsá² xeei²¹ joon jmoo¹o jløø³ joon 'gøøi¹³ 'áai¹ júu³ tya'a. 'In tsá² la 'ii jooi²-tsi jmáa¹ a 'e gó² joon jo jmáa¹ a nuu¹³ tsacøøi¹³ tya'a.

31 Tsá² 'in jo 'øøi²¹-tsi 'ii, jo untsiin¹ júu³ tya'a joon 'wa²-tsi joon jo ñii¹ xiiala jmaa¹ a fee¹-tsi tya' tsá² xeei²¹, jo lí¹i jmáa¹ a 'wo²-tsi tya' tsá² xeei²¹.

32 Tyú²-u ñi¹ 'in tsá² lo to² gatyu² Dios, ñi¹o jon 'e tí²i júuin² 'in jmoo¹o 'e gó² lo pe jo 'ee lí¹i 'ee jmoo¹-o jiin¹³ la jmoo¹o do. Joon ca jløøi¹³ wa ní² 'iin jmoo¹o la do-o jon.

2

Dios jmaa¹ a 'ii²¹ 'e lajai²

1 Tsu 'wii¹³ joon 'nu-u, doñi¹iin lí¹u'u, 'in jmaa¹o 'ii²¹ tya' tsá² xeei²¹ jo lí² wa'a jo tsaa² tyi¹ sá². Tsu mo jmoo²o 'ii²¹ tya' tsá² xeei²¹ 'e piin²¹² 'woo²¹o tsu jmoo²o jiin¹³ la jmoo¹o 'ido.

2 Pe née³oo' 'e jmoo¹o Dios 'ii²¹ røø² mo 'í² júu³ tya' 'in gajmaa¹ a 'e gó² do.

3 ¿Ti lí²u 'e láa²u 'e 'ii²¹ ijmáa¹ a Dios tya' tsá²? Tsu 'nu-u jmoo¹²o 'ii²¹ tya' 'in tsá² do 'in jmoo¹o 'e gó² pe jmoo²o jon jiin¹³ la jmoo¹o 'ido.

4 ¿Ti jo tsái¹-o'o 'e tyú² jmoo¹o Dios tyi¹ 'e 'wo²-tsi 'wii²¹² tyi¹? ¿Ti jo ñi²i 'e 'wo²-tsi Dios 'wii²¹² tyi¹ 'e jmáa¹ a 'e jaa²¹-o'o coon¹³ Dios?

5 'Áai¹ 'wa²-o'o joon jo mo gajoo²¹-o'o joon coon¹³ la joon unfee¹gi 'e wúu¹ imóo¹³o mi tí² jmii²¹² ijmá¹ Dios 'ii²¹ røø²¹,

6 mo cón² Dios tya'a la coon²¹ nigajmaa¹ a tsá².

7 Pe icwó² Dios coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹a coon²¹ tøø²mo jileei²¹ 'in ga'no² 'e 'ya²gi tya'a, joon 'in 'i² júu³, joon 'in ga'no² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo coon¹³ 'e tyá² 'e nigajmaa¹a.

8 Pe 'nii²¹-tsi Dios i'e²e 'ii wúu¹ 'in 'iin²¹in jiiin¹³ 'ña'a, 'in jo jmoo¹o nñu¹³ la jai¹ jiiin¹³ jmaa¹o nñu¹³un tya' jilaa²¹ 'e gó².

9 Joon ilisá² wúu¹ joongi fa'í³ tya' 'in jmoo¹o 'e gó² joon nifu tya' tsá² Israel pe ilisá²-a jon tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

10 Pe la joon jon icwo² Dios 'in jmoo¹o 'e tyu 'e 'ya²gi tya'a coon¹³ yu júu³i joon iliseein²¹ tyá²-u nifu tya' tsá² Israel pe la joon jon ilí² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

11 Tsu jo jmoo¹o Dios coon²¹ la jaain²¹ la jaain²¹ tsá², coon²¹ røø²¹mo jilee²¹mo tyaní¹i.

12 Jileei²¹ 'in ga'no² tsaa² jo mo galicwii¹ 'e ley tya' Moisés jo ijmá¹ Dios 'ii²¹ tya'a coon¹³ 'e júu³ taa¹³ ley do pe jo sineei¹³ tsalín²mo li 'ii²¹. Pe jileei²¹ 'in ga'no² tsaa² galicwii¹ 'e ley tya' Moisés do ijmá¹ Dios 'ii²¹ tya'a jiiin¹³ la jin² ley do.

13 Tsu 'in tsá² 'in nuu¹un 'e ley tya' Moisés do pe jo jmoo¹o, jo untyú¹ Dios 'ii. Untyú¹ Dios jiiin¹³ 'in tsá² do 'in jmoo¹o nñu¹³un 'e ley do.

14 Tsu mo jmoo¹o 'in tsá² jo seein²¹ Israel jiiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés, xñfiin¹³ jo cwii¹ 'e ley do, 'e lí² lawa ley tya' 'ña'a.

15 Joon coon¹³ 'e jmoo¹o do lí² lawa toon¹on 'e ley do tsi alma tya'a. Joon mi tí² jmii²¹² ilisá² 'ii²¹ tya'a 'e 'i¹-tsi 'ña'a icwó¹o tsaa² si faa²¹a 'wii²¹² tya'a 'ee.

16 Joon jmii²¹² joon ijmá¹ Dios 'ii²¹ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a tsá² 'uun²¹ coon¹³ 'e gajmaa¹a Jesucristo. Joon 'e 'ii²¹ ijmá¹a ilí¹ la li 'e júu³ gacwó² jna tya' xiiála itiin¹³ tsá².

Xiiála lí¹i tsá² Israel coon¹³ ley tya' Moisés

17 Pe 'nu-u fu²¹u tsá² 'e lí¹u'u tsá² Israel, joon 'i¹-o'o 'e coon¹³ ley tya' Moisés do iseen²¹mo'o tyá²-u joon un-jløøi¹³ 'wo'o coon¹³ Dios tyi'i.

18 Ñí²-o'o 'e 'yaai¹-tsi Dios joon 'e ley do 'e² 'nu tyii¹³i 'e tyiin²gi.

19 Joon coon¹³ 'e 'øøi²¹-o'o lí²u 'e lí²i uncoon¹³on 'in tsá² 'in jo cwii¹in Dios tyi'i tsu 'in tsá² do lí¹i lawa tsá² tiui² jo ñí² xiiafu tsalín². Lí²u 'e lí¹u'u lawa ji² coo²¹ tya' tsá² néei¹ li nñu²¹.

20 Lí²u 'e lí¹i cwo²¹o cwáain¹ 'in báí¹ joon lí¹u'u tifo² tya' xuui²¹². Tsu 'i¹-o'o 'e coon¹³ 'e ley do 'oo²¹o jilaa²¹ 'e jai² 'e 'øøi²¹-tsi tsá².

21 Joon 'nu-u 'in 'e² tsá² xeei²¹, ¿'ee lí¹i jo 'e² 'wo'o? 'Nu-u cwo²¹o júu³ tya' Dios 'e jo jmá¹a tsá² 'uun²¹, ¿'ee lí¹i jmaa²¹a 'uun²¹ 'wo'o?

22 'Nu-u foo²¹o 'e jo lí² fee²¹i tsá² tsamí² tya' tsá² xeei²¹, ¿'ee lí¹i jmoo²¹o la joon 'wo'o? Nu-u gali'e¹mo'o dioses 'in jo jai² tya' tsá², ¿'ee lí¹i 'úun²¹un 'e sá² cwo¹ tya'a?

23 Unjløøi¹³ 'wo'o coon¹³ ley do pe ifaa²¹ tsá² gó² tya' Dios tsu 'wii¹³ jo jmoo²¹on la to² tyu² 'e ley do.

24 Tsu ni jí² tya' Dios jin': "In tsá² jo seein²¹ Israel faa²¹a gó² tya' Dios tsaa² tyi'naa."

25 'E la ja²mo 'íi³mo to² 'wa'a lí¹i tsá² lí² circuncidado. ('øøi²¹-tsi tsá² 'e lí² do 'e gacwo²o Dios Abraham mo ga'í²i júu³ jai² tya'a do. Gatuu¹u loo²¹ yu' cúun¹ xuui²¹².) 'Íi³mo to² 'e lí² do wa'a jmá¹ tsá² nñu¹³un 'e ley tya' Moisés do. Pe wa jo jmá¹ tsá² nñu¹³un 'e ley do 'e lí¹ lawa jo 'ee galí¹i 'e lí² do.

26 Joon wana jmoo¹o tsá² jiiin¹³ la to² tyu² ley do pe jo mo ga'ii²¹i 'e li do ilí²in tyani Dios lawa galí¹ 'e lí² do tya'a.

27 Joon 'in nigajmaa¹a nñu¹³un 'e ley do, fiin¹³ jo ga'ii²¹i 'e lí² do, ijmá¹a 'ii²¹ tyi'i 'in niga'ii²¹ 'e lí² do pe jo gajmaa²¹a nñu¹³un fiin¹³ 'oo²¹o 'e ley do toon¹on ni jí².

28 Joon jon' tsá² Israel la jai² 'ii 'in

niga'ii²¹i jiiin¹³ 'e li² do ngu¹ taan²¹²in. Joon 'e circuncisión la jai² jon' jiiin¹³ 'e li² do 'e jma¹ tsá² coon¹³ ngu¹ taain²¹² tsá².

29 'In tsá² 'in líi¹i tsá² Israel la jai² líi¹i la joon coon¹³ 'e 'i¹-tsi. Joon 'e circuncisión la jai² li la li coon²¹ to² gajmaa¹a 'in Espíritu Tyá² tya' Dios coon¹³ 'e 'i¹-tsi tsá² jon'on 'e loo²¹ itá² tsá² do la to² tyá² ley. Joon 'in líi¹i circuncisión la jai' jon' wa' 'ii²¹ tsá² 'ii pe Dios 'in 'ii²¹ 'ii.

3

1 Wana la joon, ¿'ee to² 'e jmaai¹ wa'a líi¹i tsá² tsá² Israel si 'ee to² 'íi³ 'ee wa'a líi¹i tsá² li² circuncisión?

2 'Áa¹mo 'íi³ to² líi²na joon tya' 'láai² 'iin¹³. Nifu gacwo¹o Dios 'in tsá² Israel do 'e júu³ tyá² tya'a.

3 ¿'Ee líi²u? Wa mo jo gajai² galíi²i 'in líi¹³ 'in tsá² do, ¿ti líi²u 'e coon¹³ la joon jo iuntsiin¹ Dios 'e júu³ ga'íi²i do?

4 ¡Jo lí² la joon! Tsu Dios ijmaa¹a la jai² xufiin¹³ jilee²¹mo tsá² tajúu³i. Tsu ni jí² tya' Dios jin²in:

Ijin²in tsá² 'e jai² jilaa²¹ 'e nigafaa¹³a,

joon mi jma¹ tsá² 'ii²¹ tyi'i icwo'íi¹u'u 'in tyú¹.

5 Pe wana tsaa² tyi' jmaa¹i to² 'e 'ee¹e 'e jmoo¹o Dios 'ii²¹ røø²¹, ¿ti jon' 'e gó² jmoo¹o Dios mi 'e²e jna' wúu¹? ('E fo³oo jiiin¹³ la 'i¹-tsi tsá².)

6 ¡Jo lí² la joon! Tsu wana lí² jma¹ Dios 'e gó², ¿xiiala lí² jma¹ 'ii²¹ tya' tsá² taan²¹²in juncwii²¹?

7 Joon wana júu³ tajuu²¹ tyiia jmaa¹i to² 'e jmoo¹o 'ya²gi 'e jai² tya' Dios, ¿'ee lí' 'óo³gii tsaa²?

8 Wa li la joon, ¿'ee lí' jo jmoo²¹o' 'e gó² tsu coon¹³ la joon 'e lifee¹gi 'e tyú²? 'In líi¹³ 'in 'iin²¹²in jma¹ 'e gó² tyii' 'e jin²o 'e la joon 'é² jna'a. Pe tíi²mo 'in tsá² do 'ii²¹i 'e wúu¹ iní².

Jilee²¹o' røø²na' tsaa²

9 ¿'Ee líi²u? ¿Ti tyú¹gi tyijna' 'e líi¹na' tsá² Israel lagi 'in catyaa² do? ¡Jo lí la

joon! Tsu røø²na' tsaa² la tsá² Israel lagi tsá² 'in jo seein²¹ Israel. 'E coon¹³ la joon tyu² tsaa² to² jilee²¹ tsá².

10 Joon ni jí² tya' Dios jin²in: Jo 'in seein²¹ 'in tyú¹ tyani Dios jiiin¹³ jaain²¹ jo seein.

11 Jo 'in seein²¹ 'in 'øøi²¹-tsi. Jiiin¹³ jaain²¹ jo seein²¹ 'in 'naa¹i Dios.

12 Jilee²¹mo ningalín² li' caai²¹. Jo 'ee to² 'ín³ jiiin¹³ jaain²¹.

Jo 'in seein²¹ 'in jma¹a 'e tyá², jiiin¹³ jaain²¹ jo¹ seein²¹.

13 'E júu³ 'e 'woo²¹ 'oo²o li la li 'e jma¹ 'e 'woo²¹ coon²¹ 'aa¹ tya' 'líi²¹² 'e sínó¹.

Joon coon¹³ ni sii¹³i jmoo¹o júu³ tajuu²¹.

Joon lawa 'ootyíi² tya' mii²¹ taa¹³a 'oo²o.

14 Jmaa¹³ júu³ 'laa²¹ coon¹³ júu³ tsii²¹² wúu¹i 'yeei²¹ 'oo²o.

15 Coon¹³ jon¹on tí² to² 'iin²¹²in jn-gaa¹³i tsaruu²¹i.

16 Doñixiia' tsalín² 'in tsá² do jmai² mii¹³mo coon¹³ 'e gó².

17 Joon 'e fu¹ 'e ngí¹ tsá² 'e tyá² jo mo galicwii¹ 'in tsá² do.

18 Jo 'ee 'i¹-tsi wa' un'goo²¹o Dios.

19 Joon né²o' 'e jilaa²¹ 'e jin² 'e ley 'e sá² la mo jéei¹, jin²o tya' 'in tsá² 'in tíi²i jma¹ 'e ley do. Joon coon¹³ la joon jo lí² faa²¹gi cwáain¹ tya' tsaa² tya'a. Joon coon¹³ la joon jilee²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ tíi²i 'e ilisá² 'ii²¹ tya'a.

20 Tsu Dios jo untyú¹ jiiin¹³ jaain²¹ tsu 'wii¹³ nigajmaa¹a la to² tyu² ley do. 'E ley do jmaa¹i to² jiiin¹³ 'e liné²o' 'e niga'ná²a' tsaa².

Jmaa¹a Dios tiin¹³ tsá² jiiin¹³ coon¹³ 'e jai² líi²i tsá²

21 Pe nano né²o' xiiala lí² untyú¹ Dios tsá² jo 'ee unjí²i 'e ley do. Joon 'e jí² 'e taa¹³ ley do joon 'e jí² gajmaa¹a 'in tsá² gacwó² 'e júu³ tya' Dios la mo jéei¹ faa²¹o cwáain¹ tya' 'elo.

22 La lo lí² untyú¹ Dios jilee²¹ tsá² 'in jai² líi²i. Untyú¹mo Dios jilee²¹ 'in

jai² líi² 'e gajmaa¹a Jesucristo 'wii²¹² tya'a. Joon jilee²¹mo coon²¹ røø²¹ líi¹i la jaain²¹ la jaain²¹;

²³ tsu jilee²¹mo niga'nóo²o tsaa² joon jiin¹³ jaain²¹ wa galíi¹i la 'iin²¹²in Dios.

²⁴ Pe Dios untyú¹ tsá² coon¹³ 'e fee¹-tsi, jo 'ee gajmaa¹a tsá², tsu jmoo¹o Dios tiin¹³ tsá² jiin¹³ coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo Jesús 'wii²¹² tya'a.

²⁵ Joon Dios gacwoo¹i Cristo lawa coon²¹ fa¹ tya' tsaa² tya' tsá² mo gajúun²in. Joon mo jai² líi² tsá² Cristo 'i³mo to² 'e fa¹ do. Joon coon¹³ la joon ga'e²e Dios tsá² 'e xáfiin¹³ 'wó¹-tsi coon¹³ 'e tsaa² ga'nóo²o tsá² la mo jéei¹ røø²¹ 'ii²¹ tya'a.

²⁶ 'E²e tsá² jon 'e røø²¹ 'ii²¹ tya' Dios nano joon røø²¹ 'ii²¹ tya'a ciin²¹gi mi untyúu¹i tsá² 'in jai² líi² Jesús.

²⁷ Wa lí¹ la joon, ¿ti lí² jmoo²¹o' jloo³ 'e tyú¹na'? Jo lí¹i' la joon. Tsa jo mo galí¹i' 'e tyú¹na' tsu 'wii¹³ gajmoo²¹o' jiin¹³ la to² tyu² ley do, inlii¹o' jmoo²¹o' 'e tyú¹na' tsu 'wii¹³ ja²mo galí²na' Jesucristo.

²⁸ Coon¹³ la joon né²o' 'e untyú¹ Dios tsá² tsu 'wii¹³ 'e jai² líi²i tsá² jo cwáain¹ cón² Dios wa nigajmaa¹a la to² tyu² ley.

²⁹ ¿Ti líi¹ Dios Jmii²¹ jiin¹³ Dios tya' tsá² Israel? ¿Ti jon' líi¹mo jon Dios tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel? Tyú² né²e' 'e 'ii-o líi¹i Dios tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel

³⁰ tsu jiin¹³ jaan²¹mo Dios seein²¹. Joon untyú¹ Dios 'in líi¹ li² circuncisión tsu 'wii¹³ jai² líi²i joon untyú¹mo jon 'in jo líi¹ 'e li² do tsu 'wii¹³ jai² líi².

³¹ Wa li la joon, ¿ti jo jmoo²¹o' coon¹³ 'e jai² líi²na' 'e jo 'ee to² 'i³gi 'e ley do? ¡'Esa la joon! Li' cii¹³i jmoo²¹o'. Jmoo²¹o' 'e iuntsiin¹ tsá² 'e jin² 'e ley do.

4

Xiiala gauntyú¹ Dios Abraham

¹ ¿'Ee ifá³a' cwáain¹ tya' 'líi²¹² tsá² feei¹ tyi' Abraham?

² Tsa wana gauntyú¹ Dios Jmii²¹ Abraham tsu 'wii¹³ 'e tyú² 'e nigajmaa¹a lí²-i jmáa¹a Abraham 'e unjløøi¹³ 'ña'a. Pe jo lí² unjløøi' 'ña'a tyani Dios.

³ Pe ni jí² tya' Dios jin²in: "Ja²mo galí²i Abraham Dios, joon coon¹³ la joon gauntyú¹mo Dios 'ii."

⁴ Tsa mo jmoo¹o tsá² to² 'in fii²¹² do jo cí¹ 'e 'leei¹³ tsá² do lawa' 'e yaai¹-tsi pe lawa'a 'e røø²¹i.

⁵ Pe wana jai² líi² tsá² Dios, 'in untyúu¹i 'in røøi²¹ tsaa², joon jo 'ee gajmaa¹a 'in tsá² do, pe coon¹³ 'e jai² líi² 'in tsá² do untyú¹mo Dios Jmii²¹ 'ii.

⁶ Joon 'líi²¹² David gajin²in xiiala jløøi¹³ 'in tsá² 'in gauntyú¹ Dios Jmii²¹ jmaai¹³ coon¹³ 'e jai² líi² jo 'e cwáain¹ gacón² 'e gajmaa¹a 'in tsá² do.

⁷ Tsa David do gajin²in:

Jløø¹³mo jilee²¹ 'in nigajmaa¹a Dios fee¹-tsi 'wii¹³ tsaa² tya'a. Joon niga'in¹mo-tsi 'e niga'láa² 'ido.

⁸ Jløø¹³mo jon 'in tsá² do 'in jo cwáain¹ cón² Dios tsaa² tya'a.

⁹ Jo gacwó² Dios 'e lijløøi¹³ jiin¹³ 'in tsá² 'in niga'ii²¹ 'e li² circuncisión do pe nigacwó² tya' 'in jo líi¹ 'e li² do jon. Pe gafaa¹³a' 'e nigauntyú¹ Dios Abraham tsu 'wii¹³ jai² galí²i.

¹⁰ Pe né²o' 'e nigauntyú¹ Dios Abraham la nu'gi 'e ga'ii²¹ Abraham 'e li² circuncisión do.

¹¹ Joon tsu 'wii¹³ gaja²mo galíi² Abraham Dios gacwo¹o Abraham 'e li² do 'e li la li coon²¹ sello 'e nigauntyú¹ Dios 'ii xáfiin¹³ jo galí¹i 'e li² do. Joon coon¹³ la joon galí¹ 'e líi²in Abraham 'in jmii²¹ jon tya' jilee²¹ 'in jai² líi² Dios Jmii²¹ la jo mo ga'ii²¹i 'e li² circuncisión do. La joon jon lí² untyú¹ Dios 'ii coon¹³ 'e jai² líi²i.

¹² Líi¹mo Abraham jmii²¹ tsá² 'in niga'ii²¹i 'e li² circuncisión do. Pe jon'on tya' 'in tsá² do 'in ga'ii²¹i jiin¹³

'e li² do tya' cuerpo tya'a pe tya' 'in tsá² 'in niga'ii'²¹ 'e li² do la joon jon ja'²mo líi²i la jai'² galíi² 'líi'²¹² tsafeei'¹ tyi' Abraham la nu'gi ga'ii'²¹; 'e li² circuncisión do.

Ti'²¹mo tsá² 'e júu³ ga'íi'² Dios coon'¹³ 'e jai'² líi²i

13 Joon Dios ga'íi'² júu³ tya' 'líi'²¹² Abraham coon'¹³ jún² tya'a i'ii'²¹mo 'e juncwii²¹ lo lawa coon²¹ 'e gatíi'² tya'a. Pe jo ga'íi'² Dios 'e júu³ do tya' Abraham tsu 'wii'¹³ nigajmaa¹ a Abraham nuu'¹³un 'e ley do, pe ga'ii'²¹mo Dios Abraham 'e tyú² tsu 'wii'¹³ 'e jai'² galíi'².

14 Joon wana jiiin'¹³ 'in tsá² 'in nigajmaa¹ a nuu'¹³un 'e ley do i'ii'²¹ 'e júu³ jai'² ga'íi'² Dios jo 'ee to² 'íi'³ 'e jai'² líi²i tsá² joon 'ee júu³ jai'² do 'e ga'íi'² Dios Jmii'²¹ jo 'ee to² tí².

15 Tsu 'e ley do jmoo¹-o jiiin'¹³ 'e 'e'² Dios tsá² wúu¹; pe mo jo ley sá² jo lí² 'láa² tsá² tya' ley.

16 Joon coon'¹³ la joon 'ii'²¹mo tsá² 'e júu³ ga'íi'² Dios coon'¹³ 'e jai'² líi²i, lawa coon²¹ 'e 'yaa¹-tsi Dios 'e jo jnaa¹ tsá²; 'e coon'¹³ la joon ili² tya' jileei'²¹ jún² tya' 'líi'²¹² Abraham. 'øøi'²¹-tsi tsá² 'e júu³ jai'² do jon' jiiin'¹³ tya' 'in jmoo¹o nuu'¹³un 'e ley do, tya'a jon 'in jai'² líi²i la nigajai'² galíi'² Abraham do, 'in líi¹i jmii'²¹ jileei'²¹ 'in jai'² líi²i tyani Dios 'in jai'² galíi'² 'ii.

17 La gajin'² Dios sii'²¹ Abraham do mo gajin'²in: “Gajmé¹na 'nu ilín²un jmii'²¹ tsá² fúui¹.” Joon Dios do cwó²o juncwii²¹ tya' 'in najúin¹ joon jmáa¹ a lisá² li jo 'e mo lisá² la mo jéei¹.

18 Jo cu'²-tsi Abraham coon'¹³ Dios. Joon xufiin'¹³ nasuun¹mo 'e liseen²¹ yuun²¹ tya'a jo¹o galíi'² júu³ jai'² ga'íi'² Dios tya'a, joon coon'¹³ la joon galíi'¹ “jmii'²¹ tsá² fúui¹”, jiiin'¹³ la gajin'² Dios: “Jiiin'¹³ la tí² núu¹ la joon ili² tí² jún² tyi'i.”

19 Pe xufiin'¹³ xuu 'ná¹gi tsín¹ coon²¹ cíein¹³ jiiin'²¹ jo gatuu²¹ 'e jai'² líi²i

mo ga'í¹-tsi xiiati jiiin'²¹ ningó¹o 'ña'a coon'¹³ tsami'² tya'a Sara do 'in nasuun¹mo 'e caan²¹in yuun²¹.

20 Jo gacu'²-tsi Abraham do jon'gi wa' jo jai'² galíi'² 'e júu³ jai'² 'e ga'íi'² Dios tya'a. Jiiin'¹³ jai'²gi galíi'² jo cu'²-tsi. Joon gaun'goo²¹o 'ido Dios.

21 Joon jo¹ galíi'² Abraham 'e lí² untsiin¹ Dios 'e júu³ jai'² ga'íi'² do.

22 Tsu 'wii'¹³ joon gauntyú¹mo Dios 'ii coon'¹³ 'e jai'² líi².

23 Joon gataan¹an Dios ni jí² 'e nigauuntyú¹i Abraham jon' jiiin'¹³ 'wii'¹³ tya' Abraham do,

24 pe gataan¹o ni jí² 'wii'¹³ tyijna' jon. Tsu iuntyú¹mo Dios jileei'²¹ 'in jai'² líi²i 'ii, 'in nigajmaa¹ a jiiin'¹ Ña'ñu¹u' Jesús jee²¹² 'líi'²¹².

25 Tsu Dios gacwó¹i Jesús ijúun¹in ityí² tsaa² tyi' joon gajmaa¹ a jiiin'¹ 'ido tún¹ 'e lí² jmaa¹ a 'e liseen²¹na' tyú² tyaní¹i.

5

Wana jai'² líi²na' jo 'e tsaa² røø²¹na'

1 Joon la joon tsu 'wii'¹³ nigauuntyú¹mo Dios jna' coon'¹³ 'e jai'² líi²na' cwosaan²¹o' tyú² tyaní¹i 'wii'¹³ 'e nigajmaa¹ a Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii'²¹² tyi'.

2 Tsu coon'¹³ 'e jai'² galíi'²na' niga'ii'¹³na' 'e fee¹-tsi Dios 'wii'²¹² tyi' coon'¹³ 'e gajmaa¹ a Cristo tyijna'. Joon jmoo²¹o' jløø¹³na' siján³an' i'ii'¹³na' 'e 'ya'²gi tya' Dios.

3 Pe jon' jiiin'¹³ 'elo, pe jmoo²¹o' jløø¹³na' coon'¹³ 'e wúu¹ nee²¹en' tsu nee²¹o' 'e nee²¹en' wúu¹ 'e 'e'²e jna' 'e jmoo²¹o' taa²¹a'.

4 Joon 'e jmó²o' taa²¹a do jmoo²¹o júu³ 'e nali¹i'. Joon 'e gali¹i' joon tsáa¹mo-tsi' 'e lí² jmá¹ Dios 'e júu³ ga'íi'² do.

5 Joon jo fa'ii'²¹ líi¹na' coon'¹³ 'e tsáai¹-tsi' tsu Dios nigacwo¹o jna' Espíritu Tyú² tya'a, joon 'in Espíritu Tyú² do 'e'²e jna' xiiala 'iin'²¹²in Dios tsá². Joon coon'¹³ 'ii'²¹ tya' 'in Espíritu

Tyú² do lí²-i 'iin²¹²mo' tsá² la 'iin²¹²;in Dios tsá².

⁶ Tsu la 'ii²¹² jo lí² jmó²na' tiin¹³na' yiaa', 'in Cristo do, mo gati² 'ii²¹, gajúun²in 'wii²¹² tya' tsá² gó².

⁷ 'Áai¹ tyan¹ to² wa'a júuin² tsá² 'wii²¹² cwáain¹ tya' tsá² xeei²¹ xufiin¹³ 'in tyú²mo 'in júuin² do. Li cón² jo ngáa¹mo wa 'áa¹mo tyú¹ 'in 'ná¹ júin¹ do iliseein²¹ jaain²¹ tsá² 'in lí² júuin² cwáain¹ tya' 'in tyú¹ do.

⁸ Pe Dios, tsu 'wii¹³ 'iin²¹²in 'e²e jna' xiiala 'iin²¹²in jna' gacwoo¹o júin¹ Cristo 'wii²¹² tyi' xufiin¹³ tsá² røøi²¹ tsaa² jna'.

⁹ Joon nano, nigauntyú¹mo Dios jna' coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo tyi' mo gajúun²in. Joon coon²¹ 'ii¹³gi lí²na' iláa¹i jna' 'e wúu¹ li tséi¹ 'wii²¹² tya'a.

¹⁰ Tsu wana gajmaa¹a Dios 'e seen²¹na' tyú² coon¹³on la 'ii²¹² 'eei²na' 'ii coon¹³ no gajúun²in Joon¹on; coon²¹ 'ii¹³gi lí²na' ijmáa¹a tiin¹³na' coon¹³ 'e seen²¹in tsu nano seen²¹na' tyú² coon¹³on.

¹¹ Pe jon' jiiin¹³ 'elo, pe jmoo²¹o' jløø¹³na' coon¹³ Dios 'wii¹³ 'e gajmaa¹a Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii²¹² tyi', tsu 'wii¹³ Cristo saan²¹an' tyú² coon¹³ Dios Jmii²¹.

Adán coon¹³ Cristo

¹² Joon ga'í² tsaa² juncwii²¹ 'wii¹³ 'e ga'láa¹a jaain²¹ tsá² joon júun²mo tsá² 'wii¹³ 'e tsaa² do 'e ga'í² juncwii²¹. Joon coon¹³ la joon 'ná¹ júun¹mo jileei²¹ tsá² tsu jilee²¹mo niga'noo¹o tsaa².

¹³ La nu'gi 'e lisá² ley niga'noo¹o tsá² tsaa² xufiin¹³ jo gacón² Dios cwáain¹ mo jo ley mo sá².

¹⁴ Pe ca ga'noo¹o Adán do tsaa² ca gacwo¹ Dios Moisés 'e ley do gajúun²mo 'in niga'noo¹o tsaa² xufiin¹³ jo ga'láa¹a la ga'láa¹ Adán do. Joon mo 'øøi²¹-tsi tsá² 'e gajmaa¹a Adán do coon¹³ la jon lí² 'øøi²¹-tsi 'ee 'ná¹ jmáa¹a Cristo, 'in ijó¹ ciiin²¹gi.

¹⁵ Pe 'e cwó² Dios tsá² 'yaai¹-tsi jo li la li 'e tsaa² ga'noo¹o Adán. Tsu

coon¹³ coon²¹ tsaa² do, 'e ga'noo¹o jaain²¹ tsá², fúu¹mo tsá² gajúin¹. Pe 'e nigacwoo¹ Dios 'e tiin¹³ tsá², jo 'ee 'laa¹³ tyiin¹, 'wii¹³ jaain²¹, Jesucristo, fee¹gi lagi 'e tsaa² do, joon tyú²-u tya' tsá² fúui¹.

¹⁶ 'E tsaa² do tya' jaain²¹ tsá² jo li la li 'e jmoo¹o Dios tiin¹³na'. Tsu coon¹³ 'e coon²¹ tsaa² do galisá² 'ii²¹ tya' tsá² fúui¹. Pe coon¹³ 'e jmoo¹o Dios tiin¹³ tsá², xufiin¹³ 'láai¹ tsaa² ga'noo¹o tsá² iuntyú¹mo Dios 'ii jo 'e 'laa¹³ 'ná¹.

¹⁷ Galí² ijúun²in tsá² 'wii¹³ tya' tsaa² tya' jaain²¹ tsá². Pe coon²¹ 'ii¹³ 'lí¹gi tya' 'in untyú¹ Dios, jo 'ee 'laa¹³ 'ná¹, ilí² tyu²u to² 'e juncwii²¹ múui² 'wii²¹² tya' 'in tsá² jaain²¹ 'in sii²¹ Jesucristo.

¹⁸ Coon¹³ cwáain¹ tya' Adán do galisá² 'ii²¹ tya' tsá² fúui¹ 'wii¹³ tsaa² tya' jaain²¹ tsá² do. Pe cwáain¹ tya' Jesucristo do gauntyú¹mo Dios jileei²¹ 'wii¹³ 'e tyú²-u gajmaa¹a 'in tsá² jaain²¹ do.

¹⁹ 'øøi²¹-tsi tsá², 'e coon¹³ 'e jo gajmaa¹a nuu¹³un jaain²¹ tsá², fúu¹mo ga'noo¹o tsaa² pe la joon jon 'e gajmaa¹a nuu¹³un jaain²¹ tsá² joon galí² 'e tyú¹mo fúui¹ tyani Dios.

²⁰ Joon 'e ley do 'e gajó² 'e lifee¹gi tsaa² tya' tsá². Pe li ganga'láai¹gi tsaa² tya' tsá² 'e feei¹-tsi Dios galifee¹gi jon.

²¹ Galí²-i la joon 'e la gajúuin² tsá² 'wii¹³ 'e tsaa² ga'noo¹o 'e feei¹-tsi Dios lí²-i jmá¹ tsá² tyú² tyaní¹i joon cwo¹o jna' coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo 'wii¹³ cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo.

6

Na'lii²¹²mo' wa' 'naa²¹gi' tsaa² pe jiiin¹o' coon¹³ Cristo

¹ ¿'Ee ijmo²¹o' jon? ¿Ti 'naa²¹gi' tsaa² 'e coon¹³ la joon lí² 'e¹ Dios jna' xiiala fee¹-tsi tyi'?

² ¡Esa la joon! Tsu na'lii²¹²mo' wa' 'naa²¹gi' tsaa². Joon wa la joon jo lii¹gi' sáan¹³an' 'noo²¹o' tsaa².

3 ¿Ti jo ñí² 'naa' 'e jile¹'e' gasaa²¹'na' jmí²¹ 'e ilicaan²¹'na' coon¹³ Cristo Jesús, mo gasaa²¹'na' jmí²¹ lawa'a 'e gajuun²¹'mo' coon¹³'on?

4 Lawa ga'á¹'mo' caan²¹'mo' coon¹³ Cristo joon na'lí²¹²'mo'. Joon coon¹³ la joon lí²-i jiiin¹'i' tún¹ 'e lisáan¹³'an' coon²¹ juncwii²¹ 'múui². Tsu coon¹³ la joon gajiiin¹'in Cristo jee²¹² 'lí²¹² coon¹³ 'ii²¹ 'ya²'gí' tya' Ñu¹'u'.

5 Tsu wana uncaan²¹'na' coon¹³ Cristo mo gajúun²'in; la joon jon iuncaan²¹'na' coon¹³'on mo gajiiin¹'in.

6 Tsu nee²¹'o' 'e mo gajúin¹ Cristo tsaa¹ crúu¹³ jna'o' 'e lí¹'na' lawa mo jéei¹ gajúun²'mo' jon coon¹³'on tsaa¹ crúu¹³ do. Joon coon¹³ la joon lí² 'ín² 'e 'lí¹'na' tsá² 'in ngí¹'i to² 'noo¹'o tsaa². Joon jo lí¹'gí' tsaleei¹¹³ jmoo²¹'o' nuu¹³'u' jiiin¹³ la to² tyu² tsaa² 'e gó².

7 Tsu 'lí²¹² jo lí²'gí' 'noo¹'o tsaa².

8 Wa mo'o gajúun²'na' coon¹³ Cristo tsáa¹'mo-tsi' isaan²¹'o' coon¹³'on,

9 tsu nee²¹'o' 'e mo ngayuu¹¹³ gajiiin¹ Cristo jee²¹³ 'lí²¹² do coonti jo jmí²¹² wa'a júuin²'gí' tún¹. Jo lí²'gí' tyu² 'mó¹ to² 'ii.

10 Tsu mo gajúin¹ Cristo, cafu gajúun²'in cwáain¹ tya' tsaa², pe nano la seen²¹'mo' seen²¹ tya' Dios.

11 La joon jon 'naa' cwólí¹'naa' 'e 'lí²¹²'naa' wa' 'noo¹'gí' tsaa² pe cwoseen²¹'naa' jiiin¹'in' tya' Dios sicaan²¹'naa' coon¹³ Ña'ñu¹'u' Cristo Jesús.

12 Tsu 'wii¹³ joon jo cwo²'naa' yaanaa' 'e tyu² tsaa² to² 'naa' 'e jo jmaa²'aa' núu¹³'un' jilaa²¹ 'e gó² 'e soon²¹'in ngú¹ taan²¹²'naa'.

13 Jo cwo²'oo' ngú¹ taan²¹²'naa', jiiin¹³ xu, wa'a 'noo¹'gí' tsaa². Lí' cii¹³; jmaa²'aa'. Cwo²'oo' ngú¹ taan²¹²'naa' Dios lawa tsá² 'in nijúin¹ joon gajiiin¹'in tún¹. Cwo²'naa' yaanaa' Dios 'e jmaa²'aa' 'e tyú².

14 Tsu 'e tsaa² do jo lí²'gí' tyu² to² 'naa'. Joon jo lí¹'naa' tsá² 'in 'ná²'jmá¹ 'e ley dó², pe lí¹'naa' tsá² 'in ga'ii²¹ 'e feei¹-tsi' tya' Dios.

Júu³ cwáain¹ tya' 'in tyu² to² jna'

15 ¿'Ee lí²'naa'? ¿Ti 'naa²¹'gí' tsaa² tsu 'wii¹³ lí¹'na' tsá² 'in jo 'ná²'jmoo²¹'gí' 'e ley do pe lí¹'na' tsá² 'in niga'ii²¹ 'e feei¹-tsi' tya' Dios? ¡'Esa la joon!

16 Tsu tyú² ñí² 'naa', wa cwó² tsá² yaai, 'e jmáa¹'a to² tya' jaain²¹ ñi'fii²¹² tsá² 'e jmáa¹'a nuu¹³'un, lí¹'i tsá² tya' 'in ñi'fii²¹² do. Joon 'ná²'jmáa¹'a nuu¹³'un to² tyu² 'ido. La joon ilí² wa'a cwo² tsá² yaai 'e lí¹'i tsá² 'in tyu² tsaa² to² 'ii, joon ijúun²'in lí tyéi¹, si cwo² tsá² yaai 'ee²¹ 'e jmáa¹'a nuu¹³'un to² tyu² Dios 'e seen²¹ coon²¹ juncwii²¹ 'e coon²¹ tsáa¹.

17 Pe cwocwó³'o' 'maai¹¹³ Dios, xufin¹³ galí¹'naa' tsá² 'in tyu² tsaa² to² la mo jéei¹, nigajmaa²'aa' núu¹³'un' la jai² 'e júu³ tyú² niga'e² tsá² 'naa'.

18 Joon mo galáa²'naa' jee²¹² tsaa² ga'ii¹³'naa' 'e jmaa²'aa' coon²¹ juncwii²¹ coon²¹ tsáa¹.

19 (Joon fuu²¹²'uu 'naa' coon¹³ júu³ 'e síi¹ tsá² 'e coon¹³ la joon²¹ lí 'øi²¹-'oo'.) Joon la gacwoo²'naa' yaanaa' la mo jéei¹ 'e jmaa²'aa' jilaa²¹ 'e 'leei²¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e gó², la joon jon nano, cwo²'naa' yaanaa' jmaa²'aa' coon²¹ juncwii²¹ coon²¹ tsáa¹ 'e líin²'naa' coonti tsá² tya' Dios.

20 La 'íi²¹² lí¹'naa' tsá² 'in tyu² tsaa² to² jo mo gajmaa²'aa' coon²¹ juncwii²¹ coon²¹ tsáa¹.

21 Pe ¿'ee' gajmaa²'aa' coon¹³ 'e gajmaa²'aa' la mo jéei¹ 'e la no cwó² 'naa' fa'í²¹? Jiiin¹³ 'e júun²'moo'.

22 Pe nano niláa²'moo' tsaa² joon ga'ii¹³'naa' 'e jmaa²'aa' la to² tyu² Dios. Joon coon¹³ 'elo lí¹'naa' tsá² tya' Dios, joon lí tyéi¹ 'i'ii¹³'naa' coon²¹ juncwii²¹ itaa²¹'a coon²¹ tøø²'mo.

23 'E 'leei¹³ tsá² 'e jnaa¹'a mo 'noo¹'o tsaa² jiiin¹³ 'e 'ná¹'júun²'mo. Pe cwo¹'o Dios tsá², jo 'e 'laa¹³ tyíin¹, coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹'a coon²¹ tøø²'mo sicaain²¹ coon¹³ Ña'ñu¹'u' Cristo Jesús.

7

Lawa'a icuu¹³mo cwoo²¹o tsá² coon¹³ Jesús mo jai² lí²i tsá² 'ii

¹ Tsaru¹u', cwii¹oo' 'e ley do, joon ñí³oo' 'e 'ná¹ jmá¹ tsá² 'e ley do jiin¹³ la jee²¹² 'e seen²¹mo tsá².

² Lí¹ lawa jaain²¹ tsamí² 'in nicuui¹³ cwoo²¹o. La 'í²¹² seein²¹ 'in ñuu¹ tya'a do sicín¹ 'in coon¹³ 'ido jiin¹³ la to² tyu² ley do. Pe wana nijúin¹ ñuu¹ tya'a galáa²mo 'in tsamí² do 'e to² tyu² ley do 'e sicaain²¹ coon¹³ 'ido.

³ La joon wana tiui² tsamí² ñuu¹ tya'a la tyi seein²¹ ñuu¹ tya'a do, joon cuu²¹i cwoo²¹o coon¹³ tsá² xeei²¹ joon 'noo¹o tsaa² lawa 'e cwuu¹i coon¹³ tsá² xee²¹mo. Pe wana nijúin¹ ñuu¹ tya'a, galáa²mo 'in tsamí² do 'e to² tyu² ley do joon lí²-i cuu²¹i cwoo²¹o tún¹ jo 'e tsaa² 'noo¹o.

⁴ La joon jon 'naa', tsaru¹u', lawa'a nijún¹moo' 'e tyu²gi ley to² 'naa' 'in sicaain²¹ coon¹³ Cristo. Joon coon¹³ la joon ilisá² coon²¹ 'e xiia²¹ ityu² to² 'naa'. Joon nano nalí¹naa' tsá² tya' Cristo 'in nigajiin¹ jee²¹² 'lí²¹². 'E coon¹³ la joon 'e 'ín³na' to² tya' Dios.

⁵ Tsu la jee²¹² 'e seen²¹na' 'e 'ná¹ jmoo²¹o' jiin¹³ la 'iin²¹²in ngú¹ taan²¹²na', 'e ley do 'e jmá¹ to² 'e unjnaa¹a-tsi 'e gó² 'e 'i¹-tsi ngú¹ taan²¹²na'. Joon 'elo jmaai¹ to² jiin¹³ 'e 'ná¹ júun²mo'.

⁶ Pe nano nijúun²mo' 'e lí² tyu²gi ley to² jna' la galí¹ la mo jéei¹, joon naláa²mo' 'e lí² jmoo²¹o' la to² tyu² Dios coon¹³ 'e juncwii²¹ 'múui² 'e gacwó²o Espíritu Tyú² tyijna' jon' wa' jmoo²¹o' la to² tyu² 'e ley tsaai¹ do 'e toon¹on ni mo'jí² do.

'E² 'e ley do jna' 'ee 'e tsaa²

⁷ ¿Ti lí² faa¹³a' jon 'e ley do 'e lí¹ tsaa²? ¡Esa lí² la joon! Pe jo mo galicwii¹na' tsaa² wa jo mo galisá² ley do. Tsu wana 'e ley do jo mo gajin²in: "Jo cwasóon²un 'e sá² tya' tsá² xeei²¹", jo mo galiñí³ii 'e tsaa² wa'a sóon²in tsá² 'e sá² tya' tsá² xeei²¹.

⁸ Joon tsifu mo nú³uun 'e ley do, 'e gó² 'e 'yu ngú¹ taan²¹²na ga'láa² 'wii²¹² 'e sóoin² jilaa²¹ ní² 'e gó² 'e sá². Tsu mo jo ley sá² jo cwíi³ jna tsaa².

⁹ Galisá² coon²¹ sii¹³ mo jo mo cwíi³ii tsaa² tsu jo ley do sá², joon galí¹na 'e tyú¹moo tyani Dios. Pe mo ngíi²gi joon gajó² 'e ley do, joon 'e gó² 'e 'i¹-tsii lawa'a gajiin¹o tún¹ joon galiñí³ii xiiala gó² 'e lí¹na tyani Dios.

¹⁰ Joon 'e ley do 'e gacwó² Dios 'e liseen²¹na tyú² tyaní¹i galí¹i galiñí³ii 'e seen²¹na 'e jmóo³oo 'e gó²; joon 'e gó² do lawa'a gajmáa³aa coon²¹ coon¹³ Dios.

¹¹ Tsu 'e gó² 'e 'i¹-tsii gacon²on jna too² coon¹³ 'e ley do. Galí²na 'e uncaan²¹na coon¹³ Dios pe gajmáa³aa coon²¹.

¹² Joon 'e ley do 'e tyú² 'áa¹mo do; joon jilaa²¹ to² tyu² Dios 'e tyú² 'áa¹mo jon. Jmaai¹³ 'e røø²¹ tyu² Dios to² 'e jmaai¹ to² tya' tsá².

¹³ Wana la joon, ¿ti gajmaa¹a 'e tyú² do 'e lí¹na coon²¹ coon¹³ Dios? ¡Esa la joon! 'E gó² 'e 'i¹-tsii do gajmaa¹a 'e lí¹na coon²¹ coon¹³ Dios. Joon coon¹³ la joon ga'e²e jna xiiala lí¹ tsaa². 'E tyú² ga'e²e jna xiiala lí¹ tsaa² 'e coon¹³ la joon líñí³ii xiiala gó² 'áai¹ lí¹ tsaa² do.

¹⁴ Nee²¹o' 'e gacwó²o 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'e ley do. Pe ngú¹ taan²¹²na tyu² to² jna joon lí¹na lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ tya' tsaa² 'in lí² jmá¹ nuu¹³un jiin¹³ la to² tyu² tsaa² do.

¹⁵ Tsu jo 'øøi²¹-tsii jilaa²¹ 'e jmóo³oo; jo jmóo³oo jiin¹³ la 'iin²¹²na xujoon jmóo³oo jilaa²¹ 'e jo tí²-tsiioo.

¹⁶ Pe wana jmóo³oo jiin¹³ la jo tí²-tsii jmóo³oo, coon¹³ la joon jmóo³oo júu³ 'e tyú² 'e ley do.

¹⁷ Joon jon' jna 'e 'in jmoo¹o 'e gó² do pe 'e gó² 'e 'yu ngú¹ taan²¹²na.

¹⁸ Tsu ñí²oo 'e jo 'ee tyú² sá² tyiia jee²¹² ngú¹ taan²¹²na tsu 'iin²¹²na jmáa³aa 'e tyú² pe jo tí²na.

¹⁹ Jo jmáa³aa 'e tyú² 'e 'iin²¹²na

xɛjooon jmáa³gɛi 'e gó² 'e jo 'iin²¹²na jmáa³aa.

20 Wana jmóo³oo 'e jo 'iin²¹²na jmáa³aa jooon jon' jna-a 'in jmoo¹o 'e do pe 'e gó² 'i¹-tsii 'yɛ ngú¹ taan²¹²na 'e jmoo¹o 'e do.

21 La lo tsangí²na: mo 'iin²¹²na jmáa³aa 'e tyú² jooon xɛ 'e gó² jmóo³oo jooon.

22 Coon¹³ 'e 'øøi²¹-tsii tí²-tsii 'e ley tya' Dios,

23 pe lí³i 'e 'yɛ ngú¹ taan²¹²na coon²¹ 'e jñii²¹ jo cwó² 'e jmáa³aa jiin¹³ la 'iin²¹²na. 'E jñii²¹ do li la li coon²¹ ley tya' 'e gó² 'e 'yɛ ngú¹ taan²¹²na 'e tyú² to² jna 'e jooon jo cwó² láai² jna.

24 ¡Tsá² 'in fúu² 'áai¹ jna! ¿'iin 'in iláa¹i jna coon¹³ 'e ngú¹ taan²¹²na ijmaa¹a ijúun²na?

25 Ña'a Dios Jmii²¹ lí² láai¹ jna coon¹³ 'e gajmaa¹a Ña'ñɛ¹u' Jesu-cristo 'wii²¹² tyi'. ¡Maa¹³mo Dios! Jooon coon¹³ jilaa²¹ 'e 'iin²¹²na jmáa³aa 'e ley tya' Dios do tyú²u jna to² pe coon¹³ 'e ngú¹ taan²¹²na lí¹na tsa'leei¹³ tya' 'e ley tya' 'e gó² 'e 'yɛ ngú¹ taan²¹²na.

8

Xiiala lí¹ 'e juncwii²¹ cwó² Espiritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹

1 Jooon nano jo jmá¹ Dios 'ii²¹ tya' jileei²¹ 'in sicaain²¹ coon¹³ Cristo Jesús, 'in jo ngí¹ to² jmoo¹o 'e 'yaaí¹-tsi ngú¹ taain²¹² pe jmoo¹-o 'e 'yaaí¹-tsi 'in Espiritu Tyú² tya' Dios.

2 Jooon 'e ley tya' 'in Espiritu Tyú² do 'in gacwo² jna juncwii²¹ 'e sicaan²¹na coon¹³ Cristo Jesús nigaláai¹ jna tya' 'e ley tya' 'e gó² do jooon wa'a 'e 'ná¹ júun²na.

3 Tsɛ Dios gajmaa¹a coon¹³ Cristo do jilaa²¹ 'e jo lí² jmáa¹a 'e ley tya' Moisés jiin¹³ coon²¹ jmí²¹². Tsɛ 'e ngú¹ taan²¹²na' do gajmaa¹a la wa'a jo 'ee 'ii²¹ galisá² tya' 'e ley do 'e untsiin¹in. Pe Dios gasii¹in Joon¹on 'e tsa'í² ngú¹ taan²¹²na' 'e gacwói¹ 'ña'a

lawa coon²¹ fa¹ 'e tyí² tsaa² tya' tsá². Jooon coon¹³ la jooon gajmaa¹a 'ii²¹ tya' tsaa² 'e 'yɛ ngú¹ taan²¹²na'.

4 La lo gajmaa¹a 'e coon¹³ la jooon lí² jmoo²¹o' jilaa²¹ 'e tyú² jiin¹³ la to² tyú² ley do, jo 'ná² ngí²gi' to² tyú² 'e ngú¹ taan²¹²na' pe lí² ngí²¹i' jiin¹³ la 'iin²¹²in 'in Espiritu Tyú² do.

5 Jooon 'in tsá² 'in ngí¹ to² jmoo¹o jiin¹³ la to² tyú² ngú¹ taan²¹²in, cu²-tsi jiin¹³ coon¹³ 'e jmaaí¹ to² ngú¹ taan²¹²in do. Jooon 'in ngí¹ to² jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹²in Espiritu Tyú² do 'i¹-tsi jiin¹³ tya' 'in Espiritu do.

6 Jooon wa ngí¹ tsá² cu²-tsi jiin¹³ coon¹³ 'e jmaaí¹ to² ngú¹ taan²¹²in jmaaí¹³ jiin¹³ 'e júun²mo pe wa 'i-tsi tsá² jiin¹³ tya' 'in Espiritu Tyú² do jmaaí¹³ 'e seen²¹mo tsá² jooon si'í¹ tyú²-tsi tsá² tyani Dios.

7 Jooon jileei²¹ 'in ngí¹ cu²-tsi do lawa'a 'e¹mo Dios tsɛ jo 'iin²¹²in jon'gi cwói¹ 'ña'a wa'a tyú²u ley do to² 'ii.

8 Tsɛ 'wii¹³ jooon, 'in ngí¹ to² jmoo¹o jiin¹³ la to² tyú² ngú¹ taan²¹²in jo lí² jmáa¹a la 'yaaí¹-tsi Dios.

9 Pe 'naa' jo ngí²ii' to² jmoo²oo' jiin¹³ 'e 'yaaí¹-tsi ngú¹ taan²¹²naa', pe 'e 'yaaí¹-tsi 'in Espiritu Tyú² do. Tsɛ 'in Espiritu Tyú² do 'e 'yuu¹mo ngú² taan²¹²naa'. Jooon wana jo 'yuu¹i 'in Espiritu Tyú² do ngú¹ taan²¹²in tsá² jo lí¹i 'in tsá² do tsá² tya' Cristo.

10 Pe wana 'yuu¹i Cristo ngú¹ taan²¹²naa', 'in alma tyi'naa' jiin¹o tsɛ nigauntyú¹mo Dios 'naa' xɛfiin¹³ ngú¹ taan²¹²naa' 'ná¹ ijúun²in 'wii¹³ tya' tsaa².

11 Jooon wana 'in Espiritu Tyú² tya' 'in nigajmaa¹a jiin¹ Cristo Jesús jee²¹² 'í²¹² 'yuu¹i jee²¹² 'naa', la jooon jon 'in Dios do 'in gajmaa¹a jiin¹ Jesús ijmaa¹a jiin¹ jon cuerpos tyii' 'e 'ná¹ júun²in. Coon¹³ 'ii²¹ tya' Espiritu tya' Dios 'in 'yuu¹i jee²¹² 'naa' ijmaa¹a jiin¹ 'naa'.

12 Tsɛ 'wii¹³ jooon, tsaru¹u', jo tí²na' ngí²i' to² tyú² ngú¹ taan²¹²na'.

13 Tsu wana ngí²ii' jiiin¹³ la to² tyu² ngú¹ taan²¹²naa', 'ná¹ júun²naa'; pe wana coon¹³ 'ii'²¹ tya' Espíritu Tyú² do jmoo²oo' 'e lawa'a 'e júun²mo ngú¹ taan²¹²naa'. Joon jo jmoo²¹gi' la to² tyu² 'e coon¹³ la joon 'e seen²¹naa'.

14 Jileei²¹ 'in 'e'² 'in Espíritu tya' Dios xiiala 'ná¹ ngí¹ lí¹i jón¹ Dios.

15 Tsu 'in Espíritu 'in niga'ii'¹³naa' jo lí¹i la líi¹ espíritu 'in tyu² to² 'ii'³ 'naa', 'in lí² jmá¹ 'goo²oo'. In Espíritu 'in niga'ii'¹³naa' nigajmee¹i jna' jón¹ Dios. Joon coon¹³ 'in Espíritu do fee¹³na' Dios: "Ñu¹u".

16 Joon 'in Espíritu do røø²¹ sí¹i coon¹³ espíritu tyi' 'e lí¹na' jón¹ Dios.

17 Joon ilíin²na' jón¹on i'ii'¹³na' 'e tí²na' jiiin¹³ la júu³ ga'í²i Dios tyi-jna'. Caan²¹mo coon¹³ Cristo i'ii'¹³na' 'e tí²na' do. Tsu mo nee²¹en' wúu¹ caan²¹mo coon¹³ Cristo la joon jon i'ii'¹³na' caan²¹mo coon¹³on 'e 'ya'²gi tya'a.

18 Tsu lí²na' 'e wúu¹ nee²¹e' nano jo 'ee to² tí² mi unciin² 'e wúu¹ do coon¹³ 'e 'ya'²gi ijnee²¹ tyijna' mi licíin²¹giXu.

19 Tsu la tøøi² juncwii²¹ sijáan¹an 'áa¹mo ca mi tí² 'ii'²¹ icwó² Dios jón¹on jilaa²¹ 'e tí²i.

20 Tsu 'e juncwii²¹ lo galí¹ 'e jo 'ee to² 'ii'³-in. Galí²-i la joon jon' wa'a gali'in²¹²in 'e fu juncwii²¹ la joon, pe tsu 'wii'¹³i la joon gali'in²¹²in Dios Jmii²¹. Joon sijáan¹an ca mi lí¹ sí¹i.

21 'E juncwii²¹ lo sijáan¹an ca mi láai² 'e gó² sijníi¹³ tya'a joon lí² 'ii'²¹i 'e 'ya'²gi 'e siláa²i la siláai² jón¹ Dios.

22 Joon ca jmíi²¹² no jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Dios 'oon²on. 'Oon²on la 'oon²on tsamí² mi lí¹ cuu²¹ tya'a iliseein²¹ jón¹on.

23 Joon jiiin¹³ 'e gajmaa¹a Dios do 'oon²on pe jna' jon 'ón²on' xafiin¹³ niga'ii'¹³na' 'in Espíritu Tyú² do lawa coon²¹ 'e tsáai¹ tsi' i'ii'¹³na' jilaa²¹. 'Ón²on' 'áai¹ joon siján³an' ca mi líin¹na' jón¹ Dios 'in 'in gacwaan¹³in.

Joon coon¹³ la joon 'e ngú¹ taan²¹²na' ilí² siláa²

24 tsu natiin¹³na' coon¹³ 'e siján³an'. Pe wana jøø²ø tsá² 'e sijáan¹an joon jo sijáan¹gi. Tsu wana 'e jøø²ø tsá² jo 'ná² sijáan¹an.

25 Pe wana jo jøø²¹ø' 'e siján³a' 'ná¹ jon²du' coon²¹ tún².

26 Coon¹³ la joon jon 'in Espíritu Tyú² do tya' Dios uncoon¹³ jna' coon¹³ jilaa²¹ wa jo pí³-tsi'. Tsu jo né²na' faa¹³a' júu³ tyú² jiiin¹³ la tíi² jna'. Pe 'in Espíritu Tyú² do mii¹i tyani Dios 'wii²¹² tyi' coon¹³ 'e saai¹-tsi 'e jo lí² faa²¹a coon¹³ jmí¹ tya' tsá².

27 Joon Dios, 'in ñí² jilaa²¹ 'e 'i'¹-tsi tsá², ñí²o 'e 'iin²¹²in jin²in 'in Espíritu Tyú² do tsu 'wii'¹³ 'in Espíritu do mii¹i 'wii²¹² tya' 'in cwii¹in Dios jiiin¹³ la 'i'¹-tsi Dios.

Li¹'i' sicaan²¹na' coon¹³ Cristo

28 Tsu né²o' 'e jilaa²¹ 'e tsangíi²na' gajmaa¹a Dios 'e sá² 'e tyú² tya' 'in 'iin²¹²in 'ii', 'e tyú²-u tya' 'in gatø² Dios iuntsiin¹ jiiin¹³ la 'iin²¹²in.

29 Tsu 'in galicwii¹in Dios la mo jéei¹, 'ii' jon nigatyii¹³in Dios ca la mo 'wiin²¹² wa'a ilí²in la líi¹ Jón¹on, 'e coon¹³ la joon 'in jón¹on do ilí²in 'in feei¹gi jee²¹² 'in ruu²¹i fúui¹ do.

30 Joon 'in nigatyii¹³in Dios ca la mo 'wii²¹², gatø¹o jon; joon 'in nigatø¹²ø, nigauntyú¹mo jon; joon 'in nigauntyú¹ Dios, 'ii' jon gacwo¹ Dios ilí²in la líi¹ Jón¹on do.

31 ¿'Ee jon 'e faa¹³a' cwáain¹ tya' 'elo? Wana 'i'¹-tsi Dios 'e tyú² tyi', jo 'ee cwáain¹ tyi' wa 'ei¹ tsá² jna'.

32 Tsu wana jo¹ gasáai¹ Dios Jón¹on pe gajaan²¹mo Jón¹on 'wii²¹² tyijna', ¿ti jo cwo¹ Dios jna' jilaa²¹ caan²¹mo coon¹³ Jón¹on?

33 ¿'In lí² cwo²o tsaa² 'in nigatyii¹³in Dios? Tsu Dios 'in niga'ii'²¹i 'ii'.

34 ¿'In lí² pí²in lí¹ 'ii'²¹? Tsu Cristo 'in nigajúin¹ 'wii²¹² tya'a. Joon 'ii'-o gajiiin¹in jee²¹² 'lí²¹² joon nano tyiin¹ lí¹ cwo²¹ Dios tsáa¹, mii¹i 'wii²¹² tyi'.

35 ¿'Iin jon lí² jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna'? ¿Ti lí² jmáa¹a 'e wúu¹ né²e' 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna', si lí² jmáa¹a 'e fa'í³ sáan³an' 'ee 'e jo¹ 'iin²¹²gi Dios jna'? La joon jon wa'a 'óøi¹ tsá² jna', si júun²na¹ 'oo² 'ee, si ná² sin¹in' 'ee, si toon²¹on' tóin¹ 'mó¹ 'ee, si ti li jó¹ 'mó¹ tyi' 'ee. ¿Ti li 'elo jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna'?

36 La gajin² ni jí² tya' Dios: 'Wii²¹² tyi'í sáan³an' tóin¹ 'mó¹ la coon²¹ jmü²¹²; joon líi² tsá² 'e líi¹ jna' la líi¹ joo'saa²¹ 'in jngaai¹³ tsá².

37 Pe coon¹³ jilaa²¹ 'elo, jna' líi¹na' tsá² 'in gali²i jo 'ee gali² tya'a. Gali¹i 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'in nigali'iin²¹²in jna'.

38 Joon tsáa¹mo-tsii 'e jo sá² jiin¹³ coon²¹ ili² jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna'; tsu wa júun²na' si seen²¹na' 'ee jo lí². Jon' 'in ángeles si 'in tyu² to² 'ii 'ee; jon'gi 'e 'ii²¹ 'e sá² tya'a; 'e tsangü²na' no si itsangü²na' tsa'oo²¹, 'yíia¹ 'ee;

39 jon'gi 'e sá² fu ñii¹³ si 'e sá² fu 'wóo¹ 'ee si jee²¹² coon²¹ 'e catyia² 'e gajmaa¹a Dios jo lí² jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna' lagi 'e²e jna' 'iin²¹²in jna' mo gasii¹in Cristo Jesús Ña'ñu¹u'.

9

Nigatyii¹³in Dios tsá² Israel

1 Mi fo¹³oo 'ee fo¹³oo jmai² 'e ja²mo la tíi² 'in líi¹ tsá² tya' Cristo. Jo jmóo³ jna júu³ tajuu²¹ tsu 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jmo²o jna júu³ coon¹³ 'e 'i¹-tsii 'e ja²mo júu³ tyiia.

2 'Áa¹mo xuui²¹²-tsii joon 'áa¹mo cu²-tsii tya' tsá² góo³oo Israel.

3 Joon ca 'iin²¹²na 'e líin²na coon²¹ coon¹³ Cristo 'e píi²in Dios jna wa'a lí² 'e tyú² tya' ruu²¹na tsagóo³oo.

4 Tsu 'in tsá² do líi¹ jún² tya' Israel joon Dios niga'ii²¹mo 'ido lawa jóon¹on. Joon ga'í² Dios jee²¹² 'in tsá² do 'e cwá² coon¹³ 'e 'ya²gi tya'a joon gajmaa¹a júu³ 'ee 'iin²¹²in jmáa¹a. 'In tsá² do ga'ii²¹i 'e ley tya' Moisés do,

joongi xiiala lí² un'goo²¹ tsá² Dios. Ga'ii²¹mo jon jilaa²¹ júu³ 'e ga'ii²i Dios.

5 'In tsá² lo líi¹ jún² tya' 'in tsacøøi¹³ tyi' nifu, joon cwáain¹ tya' 'e ngú¹ taain²¹² tsá² Cristo gangaa¹³in jee²¹² 'in tsá² do. Joon Cristo líi¹i Dios joon tyu²u to² jilaa²¹. Cwocwaa¹³mo coon²¹ tøø²mo. Amén.

6 Pe jo mo gaján² 'e júu³ ga'ii²i Dios tya' tsá² Israel wa jo mo gatsín¹. Tsu jileei²¹ 'in líi¹ jún² tya' Israel jo líi¹i la jai² tsá² Israel.

7 Joon jileei²¹ jún² tya' Abraham jo líi¹i jóon¹ 'in la jai² tsu Dios nigajin²in sii²¹i 'ii: "Jiin¹³ coon¹³ Isaac do ilisá² jún² tyi'i."

8 'øø²¹mo-tsi' coon¹³ 'e júu³ lo 'e galíi¹ tsá² jóon¹ Dios jon' wa' cwáain¹ tya' tsacøøi¹³ tya'a. Xujoon, jiin¹³ 'in tsá² do 'in 'ii²¹ 'e júu³ ga'ii²i Dios galíi¹i jún² tya'a.

9 Tsu 'e júu³ ga'ii²i Dios tya' Abraham gajin²in: "Mi cwá² 'ii²¹ joon, góo³oo, joon iliseein²¹ jaain²¹ jóon¹ 'in Sara do."

10 Jon'on jiin¹³ 'e no. Tsu 'in jóon¹on gái¹ tya' Rebeca do jaan²¹mo jmii²¹ seen²¹, 'in 'líi²¹² tsafeei¹³ tyi' Isaac do.

11-13 Pe la jo mo seen²¹mogi 'in xuui²¹² do jon'gi 'e mo gajmaa¹a jiin¹³ xu, 'e gó² si 'e tyú² 'ee, gajin²in Dios sii²¹i Rebeca do: "In xuui²¹² tyi'í nifu ijmaa¹a la to² tyu² 'in xaai²¹gi do." Coon røø²¹ faa²¹a 'e júu³ lo la gafaa²¹a júu³ tya¹ Dios lí¹ li xiia²¹ 'e jin²in: "Iin²¹²na Jacob, pe 'e¹moo Esaú", jin² Dios. Coon¹³ la joon galí² 'e tíi² Dios tyii¹³in doñi'iin tsá² 'in tyii¹³in, jiin¹³ la ga'í¹-tsi joon jo cwáain¹ gacón² 'e gajmaa¹a 'in tsá² do.

14 ¿'Ee faa¹³a' cwáain¹ tya' 'e júu³ lo? ¿Ti jmoo¹o Dios 'e gó²? ¡'Esa la joon!

15 Tsu Dios gajin²in gasii²¹i Moisés: "Ilifeei¹-tsii tya' 'in tsá² 'in 'iin²¹²na jmáa³aa feei¹-tsii tya'a, joon fúu² ilíi²na 'in tsá² do 'in 'iin²¹²na líi²na la joon tya'a."

16 Joon coon¹³ la joon nee²¹e' 'e jon' tya' 'in tsá² 'in 'iin²¹²in si tya' 'in tsá² 'in cwo²-tsi 'áai¹ 'ee pe 'ña'a Dios ilifeei¹-tsi.

17 Tsu ni jí² tya' Dios jin²in la gajin² Dios gasii²¹i 'in róøi¹³ tya' Egipto: “Gajmée¹na 'næ róøi¹³ jiiin¹³ wa' ili² 'e²ee tsá² 'ii²¹ tyiia, joon jiiin¹³ wa' ilicwii¹in tsá² jna la caain²¹ ni cwo¹³ juncwii²¹.”

18 La joon ilifeei¹-tsi Dios tya' 'in tsá² 'in 'iin²¹²in jmáa¹a feei¹-tsi tya'a joon ijmée¹i 'waa²¹-tsi 'in tsá² 'in 'iin²¹²in jmée¹i la joon.

19 Pe ifo² jna: “Wana la joon, ¿'ee lí' cwo² Dios tsá² tsaá²? Tsu, ¿'iin lí² jo jmá¹a jiiin¹³ la 'iin²¹²in Dios?”

20 Pe 'næ jaain²¹ tsañuu¹, ¿'iin líi²u wa'a jo cwo² júu³ ruui²¹ coon¹³ Dios? Jmoo²¹o la 'in jmoo¹o coon²¹ tsuu² lí¹ cwo¹³ 'e jin² sii²¹i 'in nigajmaa¹a: “¿'Ee lí' nigajmee¹³u'un jna la no?”

21 Tsu 'in jmoo¹o tsuu² tíi²mo jmá¹a jiiin¹³ la 'iin²¹²in coon¹³ 'e cwo¹³ do. Lí²-i jmáa¹a coon²¹ tsuu² 'e 'ya²gi coon¹³ po³ cwo¹³ do si lí²-i jmáa¹a jon coon²¹ tsuu² 'e jo¹ tyiin² cuu² 'áai¹ coon¹³ 'e po³ cwo¹³ do 'ee.

22 ¿'Ee lí² faa¹³a' tya' Dios? Jo lí² faa¹³a' jiiin¹³xu wa 'iin²¹²in Dios 'e²e tsá² xiiala 'e¹i tsaá² joon xiiala fee¹ to² tya'a joon gajmaa¹a taa²¹a coon²¹ tún² tya' 'in tíi² ní² wúu¹ joon 'in 'in'ín²mo.

23 Tsu coon¹³ la joon gajmaa¹a júu³ xiiati fee¹ 'e 'ya²gi tya'a tya' 'in tsá² do 'in galifee¹-tsi tya'a. Joon Dios nigatyii¹³in 'in tsá² do la mo jée¹ wa'a 'ii²¹i 'e 'ya²gi tya'a do.

24 Joon gatø²ø Dios jna', joon 'inlíi¹³ jna' líi¹na' tsá² Israel joon 'inlíi¹³gi jna' líi¹na' tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

25 Jiiin¹³ la gajin² Oseas ni jí² tya'a mo gafaa²¹a cwáain¹ tya' Dios, gajin¹in:

'In tsá² 'in jo mo galíi¹ tsá² tyiia, 'ii iunsíi³ii tsá² tyiia.

Joon 'in tsá² 'in jo mo gali'in²¹²na 'ii 'iunsíi³ii 'in 'iin²¹²na.

26 Joon 'e cwo¹³ do lí' gafuu²¹²uu 'in tsá² do: “Jon'on tsá² góo³oo 'naa’”, cwo¹³ joon ilisii²¹ii' jóon¹ Dios 'in jiiin¹.

27 Pe cwáain¹ tya' tsá² Israel, Isaías gajin²in: “Xu'fiin¹³ 'in jún² tya' tsá² Israel tí² la tí² too¹³ taa¹³ tsi jmi'ñi¹³ tí² jiiin¹³ coon²¹ poo²¹²xu 'in tiin¹³,

28 tsu Ña'ñu¹u' iuntsiin¹ júu³ tya'a tya' 'e cwo¹³ lo ce tí² la jin²in joon la jmoonoo ijmáa¹a.”

29 Jiiin¹³ la gajin² 'in Isaías do la næ'gi: Wa mo'o jo gasá¹ Ña'ñu¹u', 'in feel¹gi, jún² tyijna',

joon 'e galíi¹na' la líi¹ 'in tsá² seein²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra.

Cuu²¹i tsá² Israel jmáa¹a la 'iin²¹²in Dios

30 ¿'Ee faa¹³a' cwáain¹ tya' 'elo? 'In tsá² 'in jo seein²¹ Israel 'in jo mo ganoo¹³on wa' untyú¹ Dios 'ii tsu 'wii¹³i 'e jmaa¹a, gauntyú¹mo Dios 'ii coon¹³ 'e jai² galíi².

31 Pe tya' 'in tsá² Israel do, jo mo galí¹ wa'a untsiin¹ 'e ley do 'e 'ná² jmáa¹a wa'a untyú¹ Dios 'ii.

32 Tsu 'in tsá² Israel do gali'in²¹²in wa'a untyú¹ Dios 'ii 'wii¹³i 'e jmoo¹o do jon' wa' 'wii¹³i 'e jai² líi²i. Tsu 'wii¹³ joon gatyuun¹³in tsaá² cuun²¹² sii²¹ “cuun²¹² tyuun¹³ tsá²” 'e líi¹i Cristo.

33 Joon jí² tya' Dios jin² cwáain¹ tya' 'e cuun²¹² do:

Sii²i fu Sión coon²¹ cuun²¹² tyuun¹³ tsá² joon 'e cuun²¹² do jmáa¹a cii² tsá².

Joon jilee²¹ 'in jai² líi² 'ii jo 'ee tsatyin²-tsi coon¹³.

10

1 Tsaru¹u', jiiin¹³ 'e 'iin²¹²na 'áai¹ joon 'e júu³ tyú² 'e foo¹³na Dios 'wii²¹² tya' 'in tsá² Israel ijmáa¹a Dios tiin¹³ 'ii.

2 Tsu fo²oo 'wii²¹² tya'a 'e 'áa¹mo un'goo²¹o 'in tsá² Israel do Dios pe jo

røø²¹ ñii¹ xiiala lí² un'goo²¹o 'a la jai² Dios.

³ Jo 'øøi²¹-tsi xiiala untyú¹ Dios tsá² joon 'iin²¹²in wa'a untyú¹ Dios 'ii jii¹³ la 'i¹-tsi yaai. Jo cwéi¹ yaai wa' untyú¹ Dios 'ii jii¹³ la 'iin²¹² Dios.

⁴ Tsu Cristo do lí¹ 'in lí¹ gatséi¹ tya' 'e ley tya' Moisés do joon untyú¹mo Dios jileei²¹ 'in jai² lí¹ 'ii.

⁵ Joon mo gafaa²¹a Moisés tya' xiiala ilí² untyú¹ Dios tsá² coon¹³ 'e ley do, gataan¹an ni mo'jí² 'e júu³ lo: “'iin tsá² 'in untsiin¹ jii¹³ la to² tyu² ley, iliseen²¹mo coon¹³ 'edo.”

⁶ Pe la lo gajin²in tya' xiiala ilí² untyú¹ Dios tsá² coon¹³ 'e jai² lí¹ tsá²: “Jo foo¹³o coon¹³ 'e 'i¹-o'o: ¿'iin 'in lí² so¹o fu ñu¹fú² wa'a xaa¹i Cristo?

⁷ Jon'gi foo¹³o: ¿'iin 'in lí² xaa¹i fu li 'ii²¹ wa'a jmáa¹a so¹o Cristo jee²¹² 'lí²¹²?”

⁸ ¿'Ee jin²in wa'a la joon? 'E jin²in: “E júu³ jai² lo 'í¹ co' líséen²un, ca tsi nu¹ 'oo¹³o 'í¹ joon lí² 'i¹du¹-o'o 'e júu³ lo.” Joon 'e júu³ lo 'e sí¹³ jna'a li la li 'e júu³ 'ee²¹e 'e cwáain¹ tya' 'e jai² lí¹ tsá².

⁹ Tsu wana coon¹³ júu³ tyi¹i jmoo²¹o júu² 'e lí¹ Jesús Ña'ñu¹u' joon wana jai² lí²u 'e nigajmaa¹a Dios 'ii jii¹³ jee²¹² 'lí²¹², itiin¹³mo'o.

¹⁰ Tsu coon¹³ 'e 'i¹-tsi tsá² ja²mo lí¹ tsá² wa'a iuntyú¹mo Dios 'ii, joon coon¹³ júu³ tya'a jmo²o tsá² júu³ 'e cwii¹in Jesucristo joon coon¹³ la joon tiin¹³mo 'ii.

¹¹ La jin²in ni jí² tya' Dios: “Jileei²¹ 'in jai² lí¹ 'ii jo tsatyin²-tsi tya'a.”

¹² Tsu tyani Dios coon²¹ røøi²¹ tsá² Israel lagi 'in tsá² catyaa² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon Na'ñu¹u' lí¹i Ña'ñu¹u' tya' jileei²¹ tsá² joon cwoo¹ ce gasá¹ tya' jileei²¹ 'in mí¹.

¹³ Tsu jin²in ni jí² do: “Jileei²¹ 'in mí¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' 'in tiin¹³mo 'ii.”

¹⁴ Pe, ¿xiiala lí² mí¹ tsá² wa' mo jo jai² galí²i? Joon, ¿xiiala lí² jai² lí²i tsá² Cristo wa' jo mo ganúu²un tya'a?

Joon, ¿xiiala lí² nuu¹un tsá² wa' jo 'in mo seein²¹ wa'a jmaa¹³a júu³?

¹⁵ Joon, ¿xiiala lí² jmaa¹³a tsá² júu³ wa'a jo¹ mo sii¹in tsá² 'ii? Jii¹³ la nigajin² ni jí² tya' Dios: “'Áa¹mo 'ya²gi 'e tí²i tya' 'in tsá² 'in tsacwó² júu³ tya' xiiala seein²¹ tsá² tyú² coon¹³ Dios joon 'in cwó² 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá²!”

¹⁶ Pe jon' jileei²¹ jmaa¹ nuu¹³un 'e júu³ tyú² do tya' 'e tiin¹³ tsá². La gajin² Isaías ni jí² tya' Dios: “Ña'ñu¹u', ¿'iin galijai² galí²i júu³ tyii'i?”

¹⁷ Tsu 'e jai² 'e nigalí²i tsá² galí¹ tsu 'wii¹³i niganúu²un 'e júu³ do. Joon 'e júu³ nuu¹u do 'e júu³ cwáain¹ tya' Cristo.

¹⁸ Pe unngii²¹ 'nu: ¿Ti jo mo nuu¹u tsá² Israel 'e júu³ do? 'iNiganuu¹o! Tsu ni jí² tya' Dios jin²in:

Niganúu²un tsá² júu³ tya'a la caain²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Joon 'e júu³ sí¹i nigatyá¹ ca tí³ ni 'wó².

¹⁹ Pe unngii²¹ 'nu: ¿Ti jo mo ga'øøi²¹-tsi tsá² Israel 'e júu³ ninúu²un do? Tsu gajin² Moisés:

Ijmée¹na 'naa' 'e tyiin²-oo' tya' tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in lí²naa' 'e jo lín² 'ido tsá² tyiia;

joon ijmée¹na 'naa' 'nii²¹-oo' coon¹³ coon fuu²¹ 'in lí²naa' 'e jo 'øøi²¹-tsi 'ido.

²⁰ Joon Isaías do coon²¹ tsáa¹gi gajin²in:

Nigatsee²¹i jna 'in tsá² 'in jo mo ga'naai¹³ jna;

joon gajné¹na tyani 'in tsá² do 'in jo mo gamú¹ jna.

²¹ Joon mo gafaa²¹ Isaías do cwáain¹ tya' tsá² Israel, gajin²in: “La coon²¹ jmii²¹² 'í³ cwóo³oo 'e tø²øø tsá² 'in jo jmoo¹o nuu¹³, 'in tsá² 'in jo tsi tsa'goo²¹o.”

11

Tsá² Israel 'in natiin¹³

¹ Wana la joon, ¿ti nigatiui² Dios tsá² tya'a tsá² Israel? 'iEsa la joon! Tsu

jna-a líi¹na tsá² Israel. Joon líi¹na jún² tya' Abraham joon 'líi²¹² tsafeei¹ tyiia sii²¹ Benjamín.

² Jo mo gatiui² Dios tsá² tya'a 'in nigalicwii¹in la mo jéei¹. Tsu ñí² 'naa' la jin² ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' Elías mo gafaa²¹a Elías júu³ tyú² joon gacwo¹o tsaa² tya' tsá² Israel. Elías do gajin²in sii²¹i Dios:

³ “Ña'ñu¹u, nigajngaa¹³mo 'ino tsá² tyi'i 'in cwo¹o júu³ tyú² tyi'i joon nigafin¹in ni altar tyi'i. Joon jiin¹³ jna-a seen²¹na joon 'iin²¹²in 'ino jngaa¹³mo jna jon.”

⁴ Pe Dios gañii¹i: “Nigajmá³aa coon²¹ dyía¹ mil tsá² tyiia 'in jo gasii²¹ 'wojní¹i tyani 'in tsá² cun'uu¹³ sii²¹ Baal.”

⁵ La joon jon nano nigasáai¹xu Dios coon¹³ 'e feei¹-tsi tya'a 'inlíi¹³ tsá² Israel ilí²in tsá² tya'a.

⁶ Joon ga'ii²¹ Dios 'in tsá² do coon¹³ 'e feei¹-tsi tya' 'ido jon' wa ga'ii²¹i tya' 'e nigajmaa¹ 'ido. Tsu wana ga'ii²¹i Dios 'ido tya' 'e tyú² 'e nigajmaa¹ 'a jo ga'ii²¹i 'wii¹³ galifee¹-tsi tya' 'ido.

⁷ ¿'Ee ifa²a' cwáain¹ tya' 'elo? 'In tsá² Israel do gali'in²¹²in wa'a 'ii²¹ Dios 'ii pe jo 'ee gali²i pe jiin¹³ 'in gatyii¹³in Dios gali¹o. Joon galibán¹mo 'in catyaa²,

⁸ jiin¹³ la gajin² ni jí² tya' Dios: “Dios jmaa¹ 'e ituun²mo 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do; gacwo¹o 'ido unní¹i pe jo jna²a, joongi gacwo¹o 'ido loocwó¹o pe jo nuu¹un, joon la joon lí²ca jmii²¹²no.”

⁹ Joon 'líi²¹² David gajin²in: Cwolí² 'e tyú² seen²¹ coon¹³ 'e gøø²¹ø lawa coon²¹ ni lá², 'e coon¹³ la joon ityuun¹in joon iní² wúu¹.

¹⁰ Cwolitiui² unní¹i joon jo jna²gi, cwolí² 'e lituu²¹ moowó¹o coon¹³ laa²¹² 'e tyaan¹an coon²¹ tøø²mo.

In tiin¹³mo 'in tsá² jo seen²¹ Israel

¹¹ Unngíi³ 'naa', mo gatyuin² tsá² Israel, ¿ti gacii¹³i coonti? 'Esa la joon! Xu lí¹ cii¹³i galí. Tsu coon¹² 'e jo

gajmaa¹ a nuu¹³un tsá² Israel do gali² ijmá¹ Dios tiin¹³ tsá² 'in jo seen²¹ Israel, 'e coon¹³ la joon ili'in²¹²in tsá² Israel 'e la joon jon.

¹² Joon wana gali² 'e tyú² tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'e jo gajmá¹ tsá² Israel nuu¹³un, joon ga'laa¹ tsá² Israel ilisá² 'e tyú² tya' tsá² 'in jo seen¹ Israel, xiiala fee¹gi ilisá² mi 'ii²¹ Dios 'ii tún¹!

¹³ Pe 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa', 'in jo seen²¹ Israel. Dios gasii²¹in jna 'e cwó³ jna júu³ tyú² tya' tsá² 'in jo seen²¹ Israel. Joon fee¹ jmóo³oo to² tyiia,

¹⁴ 'e coon¹³ la joon ili'in²¹²in 'inlíi¹³ tsagóo³oo jmaa¹ la gajmaa²¹ 'a la joon itiin¹³in.

¹⁵ Tsu wa mo'o gatiui² Dios tsá² Israel joon coon¹³ joon galiseein²¹ 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ tyú² tyani Dios, ¿'ee ilí² mi 'ii²¹ Dios 'ii tún¹? 'Ilí² 'e iliseen²¹mo tún¹ 'in nijúin¹ do.

¹⁶ Tsu wana joon²¹ tsá² tya' Dios 'e con² nifu la joon jon nigajoon²¹o la tøø² con² do. Joon wana tya' Dios 'e jmóo³ tya' coon²¹ 'mó² la joon jon tya' Dios 'e cwáa¹ tya'a.

¹⁷ 'E lí¹ la líi¹ 'inlíi¹³ tsá² Israel líi¹ cwáa¹ tya' 'mó² olivo nawuun²¹ joon 'naa' líi¹naa' lawa cwáa¹ tya' 'mó² olivo 'e cwaain²¹ jee²¹² nuu²¹ 'e sí'láai¹ jee²¹² 'e 'mó² olivo 'ee tyú² do. Joon coon¹³ la joon gali¹ ga'ii¹³naa' 'e pí²-tsi tya' jmóo³ 'e 'mó² olivo tyú² do.

¹⁸ Pe jo jmaa²aa' jløø¹³naa' lagi 'in tsá² Israel 'in líi¹ la lí¹ cwáa¹ tya' 'mó² olivo 'e nasiwuun²¹. Wa jmoo²oo' la joon, cwotii¹³-oo' jo 'ii²¹ 'e jmóo³ do wa pí³-tyii' pe 'naa' 'ii¹³naa' wa' pí³ tya' 'e jmóo³ do.

¹⁹ Coon²¹ jo¹ ngaa²¹²mo ifu²¹u jna: “Ja²mo júu³ tyi'nu, pe siwuun²¹ 'e cwáa¹ do 'e lí² láa¹na coon¹³ 'e 'mó² olivo tyú² do.”

²⁰ Joon, “tyú²-u”, fuu²¹²uu, pe 'e cwáa¹ olivo nasiwuun²¹ do, nasiwuun²¹ tsu 'wii¹³ jo jai² mo gali²i joon 'nu ni'láa¹u'u coon¹³ 'e

'mó² do jiin¹³ tsu 'wii¹³ jai² lí²u. Tsu 'wii¹³ joon, jo jmoo²'o jloo³, jiin¹³ ngi¹i coon²¹ tún².

²¹ Tsu wana jo gajmaa¹a Dios feei¹-tsi tya' 'in tsá² 'in líi¹ la lí¹ cwáa¹ siwuun²¹ tya' 'e 'mó² tyú² do coon²¹xu jo 'e ijmáa¹a feei¹-tsi tyi'i wa'a jo jai² lí²u.

²² Cón²'on cwáain¹ xiiala feei¹-tsi Dios pe cón²'on cwáain¹ jon xiiala coon²¹ tsáa¹ jmoo¹'o Dios. Nigajmaa¹a coon²¹ tsáa¹ coon¹³ 'in nigatyuun¹³'in do, pe fee¹mo-tsi tyi'i. Pe 'ná¹ 'ii¹³gi'i 'e feei¹-tsi tyi'i tsu wana jo la joon, tsu iwiin²¹ 'nu jon.

²³ Pe joon wana jai² lín²'in 'in tsá² Israel do tún¹ ilí² 'láai¹ Dios 'ii tún¹ jee²¹² 'mó² tyú² do. Tsu tí²mo Dios 'láa¹i 'e lí¹ nisiwuun²¹un.

²⁴ Tsu wana 'nu, 'in líi¹ cwáa¹ 'mó² olivo gacwáin¹ jee²¹² nuu²¹, galáa²u coon¹³ 'e 'mó² olivo 'e tyú² la jo tíi² jmá¹ tsá², çti jon' jogi tyán² to² wa'a 'e 'laa¹i tún¹ cwáa¹ tya' 'e 'mó² olivo tyú² do tún¹, joon la no líi¹ 'in tsá² Israel do?

Itiin¹³ tsá² Israel li gatséi¹

²⁵ Tsaru¹u, 'e jo lín²'naa' tsá² ñii²¹²-tsi yaanaa', 'iin²¹²'na 'e liñi²'naa' 'e júu³ 'uuin²¹ lo: nigalibáin¹ 'in tsá² Israel jiin¹³ ca gatí² la tí² 'in tsá² jo seein²¹ Israel.

²⁶ Joon mo lí² la joon jileei²¹ tsá² Israel itiin¹³'in jiin¹³ la nigajin² jí² tya' Dios:

'In jmoo¹'o láai² tsá² ijó¹ fu Sión, joon ja'woo¹³'o jilaa²¹ 'e gó² jee²¹² tsá² Israel.

²⁷ Joon, 'elo ilisá² júu³ tyiia²¹² isí¹³'na coon¹³'on, "Ici³ñ jilaa²¹ tsaa² tya'a."

²⁸ Joon cwáain¹ tya' 'e júu³ tya' xiiala itiin¹³ tsá² 'in tsá² Israel do galíi¹ lawa tsá² 'in 'ei¹ Dios 'e ilisá² goon¹ fo² feei¹ tyii'. Pe 'iin²¹² mogi Dios 'ii tsu tyii¹³'in 'lí²¹² tsacøøi¹³ tya'a.

²⁹ Tsu jilaa²¹ 'e cwó² Dios jo tyii²¹ tún¹. Joon jo jaa²¹-tsi wana nagatø¹ø tsá².

³⁰ Jo gajmaa²aa' núu¹³un' tya' Dios la mo jée¹, pe niga'ii¹³'naa' 'e feei¹-tsi Dios tyii' tsu 'wii¹³ jo gajmaa¹a nuu¹³un 'in tsá² Israel do.

³¹ Joon galí² 'e jo nuu¹³un tsá² Israel 'e coon¹³ la joon lí² jmá¹ Dios feei¹-tsi tya'a jiin¹³ la nigajmaa¹a tyii'.

³² Tsu Dios gajmaa¹a 'e jo jmáa¹a nuu¹³un jileei²¹ 'e coon¹³ la joon lí² jmáa¹a feei¹-tsi tya' jileei²¹.

³³ Líi¹ feei¹-tsi Dios tya' tsá², joon líi¹ jmí¹-tsi joon 'áa¹mo 'øøi²¹-tsi. Jiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios jon'gi lí² 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jmoo¹'o Dios cwáain¹ tya' tsá².

³⁴ "ç'lin 'in 'øøi²¹-tsi 'e 'i¹-tsi Ña'ñu¹'u? si ç'lin ga'e² 'e 'ii 'ee?

³⁵ ç'lin nigacwo² Ña'ñu¹'u 'e jmáa¹a 'e røø²¹i Ña'ñu¹'u 'ii?

³⁶ Tsu jilaa²¹ 'e sá² nigacwoo¹'o Dios joon 'ii gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá², joon jilaa²¹ 'e sá² 'e tya'o." iCwoungoo²¹'o tsá² Dios coon²¹ tøø²mo! Amén.

12

'Ná¹ cwoi² tsá² yaai Dios

¹ Tsu 'wii¹³ joon tsaru¹u, mí³ñ tyaní²'ii' coon¹³ 'e feei¹-tsi tya' Dios, 'e cwóo¹³'naa' yaanaa' lawa coon²¹ fa¹ 'e jiin¹ tya' Dios. 'E coon¹³ la joon lí¹'naa' jiin¹³ tsá² tya' Dios tsu 'elo 'e tí²-tsi Dios. Tsu 'elo 'e tí²'na' jmoo²¹'o' lawa tsá² 'in 'øøi²¹-tsi.

² Joon jo seen²¹'naa' jmaa²aa' jiin¹³ la tyu² to² 'e juncwii²¹ lo. Unsi²'naa' 'e 'i¹-'oo' 'e coon¹³ la joon lí² unsi²'naa' 'e jmoo²'oo'. 'E coon¹³ la joon lí² liñi²'ii' 'e 'iin²¹²'in Dios 'e tyú²-u, joongi 'e 'yaai-tsi joongi 'e sitsiin¹.

³ Tsu fuu²¹²uu 'naa' jileei²¹ 'naa' coon¹³ 'e feei¹-tsi Dios gajmaa¹a tyiia: xuun 'i¹-'oo' yaanaa' lí¹gi la gatí²'naa'. Tyú²gi wa'a 'i¹-'oo' coon²¹ tún², jiin¹³ la 'e nigacwo¹ Dios 'naa' 'e jai² lí²'naa' la jaain²¹ la jaan²¹'naa'.

⁴ Tsu lawa cuerpo tya' tsá² 'e lí² 'láai² 'ii¹³ joon la coon²¹ 'ii¹³ jmaa²¹i to² pe jo jmoo¹'o la jmoo¹'o 'ii¹³ catyiia².

5 La joon líi¹i jna'. 'Láai² 'ii¹³ to² 'e jmaai²¹ jna' la jaain²¹ la jaan²¹na'. Joon sicaan²¹na' lawa coon²¹ cuerpo tya' Cristo. Joon xafiin¹³ fúu¹o' 'e sicaan²¹na' tí² ca'ii¹³ tí² ca'ii¹³ 'e líi¹na' coon²¹ cuerpo.

6 Joon Dios nigacwo¹o jna' 'láai² 'ii¹³ to² ilí² jmoo²¹o' la jaain²¹ la jaan²¹na'. Nigacwo¹ Dios tsá² to² lí² jmáa¹a la jaain²¹ la jaain²¹ jiin¹³ la 'iin²¹²in. Joon jile¹e' 'ná¹ jmoo²¹o' 'e to² do gacwo¹ Dios jna' coon²¹ tún². Wana gacwo¹ Dios tsá² to² 'e jma²a tsá² júu³ tyú² tya'a, 'ná¹ cwo¹ 'in tsá² do júu³ coon¹³ jilaa²¹ 'e jai² líi²i.

7 Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² wa'a unjíi²in tsá² xeei²¹, 'ná¹ unjíi²in 'in tsá² do 'e tyú². Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² wa'a 'e²e tsá² xeei²¹, 'ná¹ cwo¹-tsi ido 'e²e tsá².

8 Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² wa'a tyá¹-tsi tsá² xeei²¹, 'ná¹ cwo¹-tsi jmáa¹a. Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² 'e cwo²o cuu² tsá² xeei²¹, 'ná¹ cwó² 'e cuu² do 'e coon²¹ 'e 'i¹-tsi. 'In tyú² to² 'ná¹ tyú² to² coon²¹ tún², joon 'in uncoon¹³on 'in seein²¹ fa¹³ 'ná¹ jmáa¹a 'e jløø¹³mo.

'E 'ná¹ jmáa¹a 'in jai² líi²i Cristo

9 Cwoli'in²¹²naa' 'a la jai² la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Cwoli'ee¹moo' 'e gó² joon jmaa²aa' 'e tyú².

10 'Ná¹ li'in²¹²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiin¹³ la 'iin²¹²in tsá² la 'oo²¹ ruu²¹i. 'Ná¹ tsáai¹-oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' líi¹gi lagi yaanaa'.

11 Jo cwolín²naa' tsá² 'in fui². Cwo²oo' pí³ yaanaa' wa'a jmaa²aa' to² tya' Ña'ñu¹u' ce caain²-oo'.

12 Jmaa²aa' jløø¹³naa' coon¹³ 'e sijaan²¹aan'. Taa²¹ jmaa²aa' mo moo²oo' wúu¹. Joon jo cwo¹lin²-oo' wa'a foo²¹oo' júu³ tyú².

13 Uncoon¹³on' 'in tsá² jai² líi² Cristo 'in seein²¹ fa¹³ joon 'ii¹³moo' 'e tyú²-u 'in jafei¹³ 'naa'.

14 Mí²ñi' wa'a uncwaai¹³ Dios 'in jmaai²¹ 'naa'. Mí²ñi' wa'a uncwaai¹³ Dios 'ii, jo mí²ñi' wa'a jmeei²¹ Dios 'ii.

15 Jmaa²aa' jløø¹³naa' coon¹³ 'in tsá² 'in jløøi¹³ joon cii²ñi' coon¹³ 'in tsá² 'in ci²i.

16 Cwoseen²¹naa' coon²¹ 'e líi²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Jo jmaa²aa' jløø¹³ 'naa' pe ngí²ñi' coon¹³ 'in tsá² 'wéi¹ do. Jo cwolín²naa' tsá² 'in líi¹i 'in ñii²¹²-tsi 'áai¹.

17 Jo cóon¹³oon' tyii' 'e gó² jmoo¹o tsá² tyii' tya' jiin¹³ jaain²¹. Cwo¹³-oo' wa'a jmaa²aa' jmaai¹³ 'e tyú² tyani jileei²¹ tsá².

18 Jmaa²aa' xia²¹ jiin¹³ lí² 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³ jileei²¹ tsá².

19 Tsaru¹u', 'in 'iin²¹²na, jo coon¹³naa' tyii' yaanaa' pe cwo²oo' 'a 'e² Dios wúu¹ 'ña'o 'ido. Tsu ni jí² tya' Dios jin²in: "Jna-a tí²na 'e²e wúu¹, jna-a ici³ñi' tya' 'ino, jin² Ña'ñu¹u'."

20 Joon gajin²in: "Wana un'aai² 'in 'ei¹ 'nu, cwo¹³xu 'e dø¹o. Joon wana unjmúu¹i, cwo¹³xu 'e 'uun²¹un. Tsu wana jmoo²o la joon icwo²o fa¹³ñi' tya' 'in 'ei¹ 'nu 'e lí¹ lawa'a xu²u mí¹³ jí² yu' tyí¹i."

21 Jo cwo¹o wa'a líi²¹ 'e gó² 'nu; jmaa²a 'e líi¹i 'e gó² do coon¹³ 'e tyú².

13

1 Jileei²¹ tsá² 'ná¹ jmáa¹a nuu¹³un jiin¹³ la to² tyú² tsaa²to². Tsu Dios cwo¹o jilaa²¹ to² 'e sá² joon Dios siin²¹in jileei²¹ tsaa²to².

2 Joon jileei²¹ 'in jo jmoo¹o nuu¹³un to² tyú² tsaa²to² lawa jo jmoo¹o nuu¹³un to² tyú² Dios tsu Dios gacwo¹o 'in tsaa²to² do 'e to² 'oo¹o. Joon 'in jo jmoo¹o nuu¹³ 'ii in'láa¹a joon inii²¹² wúu¹.

3 Tsu 'in tsaa²to² do jo jmaai¹ to² wa'a toon²¹on fo²-tsi tya' 'in jmoo¹o 'e tyú² pe tya' 'in jmoo¹o 'e gó². ¿Tí 'iin²¹²u'u seen²¹u'un 'e jo fo² 'í¹ tyi¹ tyani tsaa²to²? Wa'a 'iin²¹²u'un la joon, jmaa²a 'e tyú² joon 'in tsaa²to² do il-tsáai¹-tsi 'nu.

4 Tsu 'in tsaa²to² do jmoo¹o to² tya' Dios 'e seen²¹un tyú². Pe wana jmoo²o 'e gó² 'ná¹ lín²u 'e 'goo²¹o. Tsu 'í³mo

to² 'e 'oo¹o tsaa'to² 'ii'²¹ 'e 'e'²e tsá² wúu¹. Joon Dios gacwoo¹o 'ido to² 'e 'oo¹o wa'a lí² 'e'²e wúu¹ coon²¹ tsáa¹ tya' 'in jmoo¹o 'e gó².

⁵ Tsu 'wii'¹³ joon 'áa¹mo tyiin² wa'a jmaa²a nuu¹³u to² tyu² tsaa'to². 'E coon¹³ la joon jon' wa' 'e tyu²mo' 'e wúu¹ do pe jmoo²o la ñi'²i tí²mo' 'o jmoo²o.

⁶ Joon tsu 'wii'¹³ joon ci'²ñi' 'laa'¹³ tya' tsaa'to² tsu 'in tsaa'to² do jmoo¹o to² tya' Dios joon la joon jmoo¹o.

⁷ Ci'²ñi' 'e jilaa'²¹ 'e røø²¹naa'. Wana røø²¹naa' cuu² 'e 'í³in tsá², ci'²ñi'. Joon wana røø²¹naa' cuu² tya' 'laa'¹³ 'e 'ñi'¹i tsá², ci'²ñi' jon. Jmaa²aa' núu¹³uu' tya' 'in 'ná¹ jmaa²aa' núu¹³uu' joon un'goo²¹oo' 'in 'ná¹ un'goo²¹oo'.

⁸ Jo cworøø²¹naa' tya' jiiin¹³ jaain²¹. Cworøø²¹naa' jiiin¹³ 'e 'ná¹ li'iin²¹²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Tsu 'in 'iin²¹²in 'in catyaa² nigajmaa¹o jilaa'²¹ jiiin¹³ la to² tyu² ley do.

⁹ Tsu 'e ley do jin²in: "Jo foo'¹³o tsamí² tya' tsá² xeei'²¹, jo jngaa'¹³un tsá², jo jmaa²a 'uun²¹, jo fu'²u júu³ tajuu²¹ jiiin¹³ jaain²¹, jo jmaa²a 'iin²¹²un 'e sá² tya' tsá² xeei'²¹." Pe 'e ley lo, joon coon¹³ jilaa'²¹ ley catyia² 'e sitsiin¹ coon¹³ 'e júu³ lo: "Cwoli'iin²¹²mo' 'o tsagoo²o jiiin¹³ la 'iin²¹²u'un 'wo'o."

¹⁰ 'In 'iin²¹²in tsagoo¹o jo 'ee 'e gó² jmoo¹o tya' 'ido. Joon coon¹³ la joon 'in 'iin²¹²in tsagoo¹o iuntsiin¹ 'e ley do.

¹¹ Joon, tsu 'wii'¹³ ñi'²oo' xiiala ngó¹ tiempo, 'ná¹ jnaa¹-oo' 'e cwuu²¹moo' tsu tyan'gi najó² 'e tiin¹³na' lagi la mo 'wiin²¹² mo gajai² galí²na'.

¹² Ningó¹ xuu²¹² niui²¹gi joon natyéen¹mo 'e jná² jmii²¹² tsu 'wii'¹³ joon 'ná¹ tuu²¹²u' 'e jmoo²¹o la jmoo¹o tsá² li nuu²¹; joon 'ná¹ tyí¹³i' ñi'³ la tyan¹an 'láa² 'in ngi¹ li jná² joo²¹.

¹³ Cwongí²i' la tíi² ngi¹ 'in ngi¹ mo jmii¹. Jo ngi²i' to² 'ín¹ jon'gi tyá²a' jmii²¹² li to²o tsá² mii¹³. Jo ngi²i' to² feei'²¹ tsamí² jon'gi ngi²i' to² jmoo¹o

'e gó². Jo 'ná²a' mii¹³ jon'gi'i 'áa³a' tsiuwúu¹.

¹⁴ 'Ná¹ cwojmaa²aa' la gajmaa¹a Ña'ñu¹u' Jesucristo joon jo 'i¹-oo' wa' jmaa²aa' jiiin¹³ la 'yaai¹-tsi ngú¹ taan²¹²naa'.

14

Jo fó²oo' 'e gó² tya' tsaru¹u'

¹ Joon wana seein²¹ tsá² 'in xu jai² líi² 'ii'¹³naa' 'ido jee²¹² 'naa' pe jo cwo²o júu³ ruu²¹naa' tya' cwáain¹ 'e jo 'ee to² 'ín³.

² Tsu 'inlíi¹³ líi²i' 'e lí² dø² doñi'ee 'e sá² pe seein²¹gi 'inlíi¹³ 'in xu jai² líi² 'in gø²o jiiin¹³ jon².

³ Joon 'in tsá² do 'in lí² dø² doñi'ee 'e sá² jo tíi² faa²¹a 'e gó² tya' 'in tsá² 'in jo gøø²¹ jilaa'²¹ 'ii'¹³. La joon jon 'in tsá² do 'in jo gøø²¹ jilaa'²¹ ní³ 'e sá² jo tíi² faa²¹a 'e gó² tya' 'in tsá² do 'in gøø²¹ doñi'ee 'e sá², tsu na'ii²¹mo Dios 'ii²¹.

⁴ ¿Xiiala cwói¹¹ faa²¹ tsá² 'e gó² tya' jaain²¹ 'in jmoo¹o to² tya' tsá² xeei'²¹? Tsu cwáain¹ tya' fii²¹²o 'ido lí² 'ii'²¹ wa jmoo¹o 'e tyú² si 'e gó² 'ee. Joon tyú²-u icwo'íi¹ tsu Ña'ñu¹u' lí² jmáa¹a taa²¹ 'ido.

⁵ La joon jon seen²¹mo jon tsá² 'in 'i¹-tsi 'e tyiin²gi coon²¹ jmii²¹² lagi 'e jmii²¹² catyia², joon seen²¹mo 'in 'i¹-tsi 'e coon²¹ røø²¹ jilaa'²¹ jmii²¹². Joon jileei²¹ 'ná¹ litsáai¹-tsi 'ña'a.

⁶ 'In un'øøi¹ coon²¹ jmii²¹², un'øøi¹ 'e jmii²¹² do 'e un'goo¹o Ña'ñu¹u'. La joon jon jmoo¹o 'in jo un'øøi¹ jiiin¹³ coon²¹ jmii²¹². Jo un'øøi¹ jmii²¹² tsu coon¹³ la joon líi²i' 'e un'goo¹o Dios. La joon jmoo¹o 'in gøø²¹ jilaa'²¹ 'ii'¹³, gøø²¹o 'e un'goo¹o Dios tsu gacwo¹o 'maai¹³ Dios. Joon 'in jo gøø²¹ jilaa'²¹ 'ii'¹³, jo gøø²¹ø 'e un'goo¹o Dios joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios.

⁷ Tsu jiiin¹³ jaain²¹ jee²¹² jna' 'e seen²¹na' jiiin¹³ tyi'yiaa' jon'gi júun²na' tyi'yiaa'.

⁸ Tsu wa' seen²¹na', seen²¹mo' tya' Ña'ñu¹u' joon wana nijúun²na'

júun²mo' tya' Na'ñu¹u' jon. Joon wa seen²¹na' si júun²na' 'ee lí¹na' tsá² tya' Ña'ñu¹u'.

⁹ Tsu Cristo gajúun²in joon gajjin¹o tún¹ joon coon¹³ la joon galí¹i Ña'ñu¹u' tya' 'in nigajúin¹ coon¹³ 'in jjin¹.

¹⁰ Pe 'nu-u, ¿'ee lí¹i jmoo²¹o 'ii²¹ tya' ruu²¹u? ¿'Ee lí¹i jmoo²¹o 'e jo tsáai¹-o'o 'ii? Tsu jilee²¹na' 'ná¹ tsaa²¹a' tyani Cristo ilisá² 'ii²¹ tyi'.

¹¹ Tsu ni jí² tya' Dios jin²in: 'Ee la ja²mo seen²¹na, jin² Ña'ñu¹u'. Joon coon¹³ 'e joon 'e jai² ijuu²¹ jilee²¹ tsá² 'wojni¹i tyani³ii.

Joon jilee²¹ icwo² 'maai¹³ Dios 'e tyú¹mo 'ii.

¹² Joon jilee²¹na' 'ná¹ jni²¹i' cwáain¹ tyi' tyani Dios la jaain²¹ la jaan²¹na'.

Jojmaa²aa' wa'a tyuun² tsaruu²¹naa' wa'tee²¹i coon¹³ tsaa²

¹³ Tsu 'wii¹³ joon jo faa¹³a' 'e gó² tya' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá². Lí¹ chí¹³i jmaa²aa' faa¹³aa' 'laa²¹, cwo²-oo' jo jmaa²aa' jjin¹³xu wa'a tyuun² tsaruu²¹naa' wa'a xuu²¹i coon¹³ tsaa².

¹⁴ Ñí²oo joon tsáa¹mo-tsii coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesús 'e jo 'e sá² jjin¹³ coon²¹ 'e gøø²¹ tsá² wa'a jmoo¹o 'leei²¹ tsá², pe wana 'i¹-tsi tsá² 'e 'lee²¹i 'ña'a, joon 'lee²¹mo joon.

¹⁵ Joon wana coon¹³ 'e tyé²e' jmoo²¹o' 'e 'leei²¹ tsaru¹u' jo ngí²i' la 'iin²¹²na' 'ii. Tsu 'wii¹³ joon jo jmoo²¹o' coon¹³ 'e tyé²e' wa' 'leei²¹ 'in tsaru¹u' do tsu gajúin¹ Cristo 'wii¹³ tya'a. Tsu wana 'leei²¹ 'in tsaru¹u' la joon, niga'leei²¹mo jjin¹³ tsu 'wii¹³ nigatyé²e' jjin¹³ 'e 'iin²¹²mo'.

¹⁶ Tsu 'wii¹³ joon jo cwo²¹o' coon¹³ 'e jmoo²¹o' 'e faa²¹a tsá² 'e gó² tya' 'e sá² 'e tyú² tyi'.

¹⁷ Tsu 'e tyu² Dios to² tsá² jo lí¹ jjin¹³ coon¹³ 'e gøø²¹ tsá² si 'e 'uun²¹ tsá² 'ee. 'E tyu² Dios to² tsá² lí¹ lawa coon²¹ juncwii²¹ tya' tsá² coon²¹ tsáa¹, 'e lí¹

'e seein²¹ tsá² tyú² tyani Dios, joon 'e seein²¹ tsá² jløø¹³mo coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios.

¹⁸ Joon 'in jmoo¹o la joon to² tyu² Cristo, 'e 'yaa¹-tsi Dios tya'a joon ifaa²¹ tsagoo¹o 'ee tyú² tya'a.

¹⁹ Joon la joon cwocwoo¹³-tsi' 'e jmoo²¹o' jjin¹³ 'e saan²¹²a' tyú²-u la 'oo²¹ jna', joon iuncóon¹³on' la jaain²¹ la jaan²¹na' 'e tsáai¹gi-tsi' 'e jai² lí²na'.

²⁰ Tyú²gi wa jo jmoo²¹o' 'e jo 'ee to² 'í³ 'e gajmaa¹a Dios coon¹³ 'e tyé²e'. Tsu né²o' 'e la ja²mo 'e tyú² jilaa²¹ 'e gøø²¹ tsá², jo jmoo¹o 'leei²¹ tsá² pe 'e gó² jmoo²¹o' wana tyé²e' 'e jmá¹ 'e xuui²¹ tsaa² tsaru¹u'.

²¹ 'E tyú²gi wa jo tyú³u' ngú¹, si 'né²e' vino 'ee, si jmoo²¹o', 'ee doñi¹ee ijmá¹ tyuun¹³ tsaru¹u' si jmoo²¹o' xuui²¹ tsaa² 'ee, si jmoo²¹o' 'e xugi tsáai¹-tsi 'ido Dios 'ee.

²² Tsu 'e jai² 'e tsáai¹-tsi' la jaain²¹ la jaan²¹na' 'ná¹-a 'e tsáai¹-tsi' tyani Dios. Joon jløø¹³mo 'in tsá² jo cwo²o 'ña'a tsaa² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o!

²³ Pe wana 'in gø¹² cu²-tsi 'noo¹o tsaa² coon¹³ 'e gøø²¹ do tsu jo mo gøø²¹ wa 'e tsáai¹-tsi, joon jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá² 'e jo tsáai¹-tsi, 'noo¹o tsaa².

15

Jmaa²a 'e 'yaa¹-tsi tsaruu²¹u jon' 'e 'yaa¹-o'o 'wo'o

¹ Joon jilee²¹ jna' 'in tsáai¹-tsi lí¹gi 'ná¹ uncóon¹³on' coon²¹ tún² 'in tsá² catyaa² 'in xugi jai² lí²i, joon jo jmoo²¹o' jjin¹³ 'e 'yaa¹-tsi' yiia'.

² La jaan²¹na' 'ná² jmoo²¹o' jjin¹³ la 'yaa¹-tsi ruu²¹i 'e sá² 'e tyú² tya'a joon ilitzáai¹gi-tsi 'e jai² lí²na'.

³ Tsu Cristo jo gajmaa¹a 'e 'yaa¹-tsi 'ña'a, tsu ni jí² tya' Dios jin² xiiala nigalí¹: "Jna-a ga'ii¹³na 'e júu³ 'laa²¹ 'e gacwoi² tsá² 'naa'."

⁴ Tsu jilaa²¹ 'e gataan¹an tsá² ni jí² tya' Dios la mo jéei¹, gataan¹an i'e²e jna' 'e coon¹³ la joon 'e sá² 'e sijaan²¹²an' tsu 'wii¹³ 'e júu³ taa¹³ 'e jí²

do ijmá¹a taa²¹ jna' joon icwo²o jna' fo'feei¹ tyi'.

⁵ Cwocwo²o Dios 'naa' 'e seen²¹naa' jløø¹³naa' coon¹³ 'in catyaai² do. Joon Dios do lí² cwo²o 'naa' 'e jmaa²aa' taa²¹ joon lí² cwo²o 'naa' fo'feei¹ tyii'. Cwouncoon¹³ Dios 'naa' 'e canii²mo 'i¹-oo' coon¹³ 'in catyaai² do la gajmaa¹a Cristo Jesús,

⁶ 'e coon¹³ la joon jilee²¹naa' lí² un-goo²¹oo' coon²¹ caain²¹ Dios, 'in Jmii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo.

'E júu³ tyú² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel

⁷ Tsu 'wii¹³ joon 'ii¹³naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiin¹³ la ga'ii²¹ Cristo jna' 'e coon¹³ la joon un'goo¹o tsá² Dios.

⁸ Tsu fuu²¹²uu 'naa' 'e Dios gasiin¹in Cristo gauncoon¹³on tsá² Israel 'e coon¹³ la joon gauntsiin¹ júu³ ga'ii¹ tya' 'li²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joon coon¹³ la joon gajmaa¹a Dios júu³ 'e jo cuu²¹i júu³ tya'a.

⁹ Gajó² jon Cristo 'e lí² un'goo²¹o tsá² 'in jo seein²¹ Israel Dios tsu 'wii¹³ 'e feei¹-tsi tya' 'ido. La gajin² ni jí² tya' Dios:

Tsu 'wii¹³ joon iun'góo³oo 'nu jee²¹² tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

Joon i'øø³øø coon²¹ icwó³oo máa¹³u'un.

¹⁰ Joon lí² xiia²¹ jin² ni jí² do:

Cwojloø¹³naa' tsá² jo seein²¹ Israel, coon¹³ 'in tsá² tya' Dios.

¹¹ Joon lí² xiia²¹gi jin²:

Cwoo¹³ 'naa' 'maai¹³ Ña'ñu¹u' jilee²¹naa' tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Joon faa¹³aa' xiiala feei¹ 'ii jileei²¹ tsá².

¹² Joon Isaias gataan¹an jí² do jin²in:

Lawa coon²¹ jmóo³ 'mó² 'e 'yeei²¹ sun³ tya' la joon inii¹³ jaain²¹ tsá² jee²¹² jmóo³ Isai.

Joon ityu²u to² jileei²¹ tsá² jo seein²¹ Israel.

Joon 'in tsá² do 'in jo seein²¹ Israel 'e jo cu²-tsi coon¹³ 'ii.

¹³ Joon nano mí³ii tyani Dios, 'in cwo² jna' 'e sijaan²¹²an', mí³ii wa'a

cwo² Dios 'naa' 'e jløø¹³naa' 'áai¹ joon 'e iliseen²¹naa' tyú² coon¹³ 'ii 'wii¹³ ja²mo lí²naa' 'ii. Joon mí³ii 'e coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios 'e lí² un'láa²naa' 'e i'øøi²¹gi-oo' 'e sijáan²¹²an' ca gasái¹.

¹⁴ Joon 'naa' tsaru¹u', tsáa¹mo-tsii 'e 'naa' seen²¹naa' 'e tyúmoo', joon 'øø¹²¹mo-oo' jilaa²¹ joon tí²moo' cwoo²oo' tsá² cwáain¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa'.

¹⁵ Pe, tsaru¹u', tsu 'wii¹³ 'e feei¹-tsi Dios tyiia 'e fuu²¹²uu 'naa' coon¹³ 'e jí² lo coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹, 'e coon¹³ la joon jo 'ín²-oo'.

¹⁶ Gajmaa¹a Dios feei¹-tsi tyiia 'e jmáa³aa jiin¹³ la to² tyu² Jesucristo jee²¹² tsá² 'in jo seein²¹ Israel. Joon 'e to² jmóo³oo do 'e cwó³oo 'e júu³ tya' Dios tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon yu to² cwó³oo 'e júu³ lo 'e lí² lín²in 'in tsá² jo seein²¹ Israel do lawa coon²¹ fa¹ 'in nigatyii¹³in Espíritu Tyú² 'e tí¹-tsi Dios.

¹⁷ Joon tsu 'wii¹³ lí¹na tsá² tya' Cristo Jesús 'áa¹mo jløø¹³na coon¹³ 'e to² gajmáa³aa tya' Dios.

¹⁸ Joon fuu²¹²uu 'naa' jiin¹³ la gajmaa¹a Cristo 'wii¹³ jna wa'a ilí² jmá¹ nuu¹³ tsá² jo seein²¹ Israel. Joon jilaa²¹ 'elo galí² júu³ fo²oo coon¹³ 'e gajmáa³aa.

¹⁹ Galí² la joon jon coon¹³ 'ii²¹ tya' lí² joongi tya' milagros joongi coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú². Joon coon¹³ la joon nigacwó³oo júu³ ce jilaa²¹ tya' xiiala itiin¹³ tsá² 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo. Nigacwó³oo 'e júu³ lo ca Jerusalén joongi la caain²¹ fuu²¹ ca tyá¹ fu cwoo¹³ lí² sii²¹ Ilirico.

²⁰ Joon nigacwo³-tsii 'e cwó³oo 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² lí² jo mo ganúu²un tsá² jiin¹³ cafu xiiala gajmaa¹a Cristo tya' tsá², 'e coon¹³ la joon jo jmóo³oo to² lí² nga'naa¹ tsá² xeei²¹ jmoo¹o to² la lo.

²¹ Pe la jin² ni jí² tya' Dios:

'In jo mo ganúu²un jiin¹³ coon²¹ naa¹³ cwáain¹ tya' Cristo

inúu¹un júu³ tya' 'ido.
Joon in'øøi²¹-tsi 'in tsá² do 'in jo mo
ganúu²un cwáain¹ tya'a.

Tin²¹² Poo² tsáa¹ a fu Roma

22 Tsu 'wii¹³ joon jo gali¹ii
yafoo¹³na 'naa' xufiin¹³ 'láai² naa¹³
gali'iin²¹²na góo³oo.

23 Pe nano niga'yee²¹mo to² tyiaa
fu li taan²¹²na lo. Joon tsu 'wii¹³
nigali'iin²¹²na ca la mo jéei¹ 'áai¹
yafoo¹³na 'naa',

24 'i¹-tsii yafoo¹³na 'naa' mi ngíi³na
níi³ii fu li sii²¹ España. Joon líi²na wa'a
ili² uncoon¹³naa' jna 'e fu¹ 'yuu²na do
mi yuui¹³ 'e li'yaai¹-tsii 'e jóø²na 'naa'.

25 Pe nano ningóo³oo 'yuu²na
fu¹ níi³ii Jerusalén 'e nicóon³xuu 'e
cwo³oo 'in ru¹u' 'in néei¹ do.

26 Tsu 'in tsaru¹u' néei¹ li sii²¹ Mace-
donia coon¹³ 'in néei¹ li sii²¹ Acaya
niga'i¹-tsi wa'a 'e uncaain²¹xu cuu²
'e sín¹in tya' 'in tsaru¹u' tañí² néei¹
Jerusalén.

27 Joon 'yaa¹mo-tsi 'e gajmaa¹a la lo
tsu lawa 'e røø²mo 'ido. Tsu 'in tsá²
jai² líi²i néei¹ Jerusalén do nigajmaa¹a
coon²¹ 'e tyú² tya'a 'e jai² líi²i coon¹³
'in tsá² do 'in jo seein²¹ Israel do. Joon
'in tsá² jo seein²¹ Israel do cwáain¹
tya'o 'ná¹ jmáa¹a coon²¹ 'e tyú² tya'a
coon¹³ 'in tsá² Israel do.

28 Joon mo ga'yeei²¹ 'e cwáain¹ lo,
joon nijoon¹³oo 'e cuu² do, ijúu³uu fu
España do, joon yafoo¹³na 'naa' mi
ngíi¹³na.

29 Joon tsáa¹mo-tsii igaa¹³na fu li
néei¹naa' i'ii¹³na' coon²¹ caan²¹mo 'e
cwaai¹³ tya' júu³ tya' Cristo do.

30 Tsaru¹u', mí³ii tyani²ii' coon¹³ 'e
tsáa¹mo-tsi' Ña'ñu¹u' Jesucristo joongi
coon¹³ 'e 'ii²¹ 'e cwo²o Espíritu Tyú²
do jna' 'e 'iin²¹²mo' 'ii, coon¹³ joon
mí³ii tyani²ii' 'e cwo²oo' pí³ yaanaa'
caan²¹mo coon¹³ jna 'e mí²ii tyani
Dios 'wii²¹² tyiajna.

31 Mí²ii tyani Dios wa'a iláa²mo jna
ja'cwo²¹ 'in jo jai² líi² néei¹ Judea
joon wa'a i'ii²¹mo røø²¹ 'in tsaru¹u'
néei¹ Jerusalén 'e cuu² tyáan³aan do.

32 Mí²ii' jon, wa' 'iin²¹²in Dios,
icwéi¹na yajóø²na 'naa' jløø¹³moo joon
i'ii²¹xu 'woo²¹oo jee²¹² 'naa'.

33 Mí³ii tyani Dios, 'in cwó² 'e seein²¹
tsá² tyú² coon¹³, 'e iuncoon¹³ 'naa'.
Amén.

16

Síi¹ Poo² 'aai²¹² tsá²

1 Fuu²¹²uu 'naa' wa'a 'ii¹³naa'
coon²¹ tún² 'in tsamí² ru¹u' Febe.
Gauncoon¹³ 'áai¹ 'ido 'in tsá² jai² líi²i
Cristo 'in néei¹ fuu²¹ Cencrea.

2 'Ii¹³naa' 'ii coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u'
la tíi²i jmá¹ tsá² la 'oo²¹ ru¹u' 'in jai²
líi² Cristo. Joon 'naa' uncoon¹³oon'
Febe do coon¹³ jilaa²¹ 'e jmaai¹ to²
tya'a tsu 'in lo nigauncoon¹³ tsá² fúui¹
'áai¹ la joongi jon nigauncoon¹³o jna
jon.

3 'Aa²¹²moo' fo²oo fuu²uu' Priscila
coon¹³ Aquila 'in nigajmaa¹a to² tya'
Cristo Jesús coon¹³ jna.

4 'E tooin² 'mó¹ 'ii²¹ tya'a 'e galaai²¹
jna 'e fo² 'e 'ii¹ tyiaa ijúun²na do.
Joon jna cwóo³oo 'maai¹³ 'ido joon
jon' jiiin¹³ jna cwóo³oo 'maai¹³ pe
jileei²¹ tsaru¹u' 'in jai² líi²i Cristo 'in
jo seein²¹ Israel.

5 'Aa²¹²moo' fo²oo fuu²uu' jileei²¹
tsaru¹u' 'in jai² líi² 'in licaain²¹
inu tya' Priscila coon¹³ Aquila do.
'Aa²¹²mo' fo²oo jon Epeneto, jaain²¹
tsá² 'in 'iin²¹²na 'áai¹ joon 'ii nifu jee²¹²
'in néei¹ li sii²¹ Acaya do ja²mo galíi²
Cristo.

6 'Aa²¹²mo' fo²oo María 'in nigaj-
maa¹a to² 'áai¹ jee²¹² 'naa'.

7 'Aa²¹²moo' fo²oo fuu²uu' 'in
tsagóo³oo Andrónico coon¹³ Junias.
Caan²¹mo táa¹i 'ido coon¹³ jna tsi
'nañi³ joon tyú²-u cwii¹in 'in tsá² tya'
Cristo 'in líi¹ apóstoles 'ii. Joon jo¹o
galíi² Cristo la jéei¹gi jna.

8 'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' Amplias,
'in líi¹ tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na coon¹³ 'e
jai² líi²na' Ña'ñu¹u'.

9 'Aa²¹²mo' fo²oo Urbano 'in niga-
jmaa¹a to² tya' Cristo Jesús coon¹³

jna'a, la joon jon Estaquis, 'in tsá² 'in 'iin²¹²na.

10 'Aa²¹²mo'o fo²oo fuu²uu' Apeles, 'in nigacwo¹ííi¹ tyú² jilaa²¹ wúu¹ 'áai¹ ganii²¹i wii¹³ 'e jai² líi²i Cristo. La joon jon 'aa²¹²moo' fo²oo 'in tsá² néei¹ in^{uu} tya' Aristóbulo.

11 'Aa²¹²mo'o fuu²uu' 'in tsagóo³oo Herodión. La joon jon fuu²uu' 'in tsá² néei¹ in^{uu} Narciso 'in jai² líi²i Ña'ñu¹u'.

12 'Aa²¹²moo' fuu²uu' jon Trifena coon¹³ Trifosa 'in jmoo¹o to² tya' Ña'ñu¹u'. 'Aa²¹²mo'o fuu²uu' jon 'in tsamí² ru¹u' 'in 'iin²¹²na', Pérsida, 'in nigajmaa¹a to² tya' Ña'ñu¹u' 'áai¹.

13 'Aa²¹²mo'o fo²oo fuu²uu' Rufo, 'in tsá² jai² líi²i Cristo 'in 'yu júu³i 'áai¹, coon¹³ sáa³o 'in nicalíi¹ lawa sáa³aa jon.

14 'Aa²¹²moo' fo²oo fuu²uu' jon Asíncrito, coon¹³ Flegonte, coon¹³ Hermas, coon¹³ Patrobas, coon¹³ Hermes, coon¹³ jileei²¹ tsaru¹u' 'in taain²¹² coon¹³ 'ii.

15 'Aa²¹²moo' fuu²uu' jon Filólogo, coon¹³ Julia, coon¹³ Nereo coon¹³ tsamí² ruu²¹i, coon¹³ Olimpás coon¹³ jileei²¹ tsaru¹u' 'in jai² líi²i 'in taain²¹² coon¹³.

16 'Aa²¹²naa' la 'oo²¹ ru¹u' la jaain²¹ la jaan²¹naa' cuu²uu' caai²¹ ni² ruu²¹naa'. Jileei²¹ 'in jai² líi²i Cristo 'in néei¹ lo sii¹in 'aa²¹²naa'.

17 Tsaru¹u', mí³íi tyani²ii' 'e cóon²oon' cwáain¹ 'in tsá² do 'in jmoo¹o poo²¹² jee²¹² 'naa' coon¹³ 'e 'ee¹e si jmoo¹o tyu^uin²¹ tsá² 'ee joon 'noo¹o tsá² tsaa². Tsu jilaa²¹ 'elo lí' cii¹³i lí¹ la niga'e² tsá² 'naa'. Jmaa²aa' coon²¹ coon¹³ 'in tsá² no,

18 tsu 'in tsá² no jo jmaa¹ 'ii²¹ to² tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo. 'In tsá² no jmaa¹a 'ii²¹ to² jii¹³ 'e ijmaa²¹i to² ña'o joon júu³ tya'a 'áai¹ to² joongi 'áai¹ jloo³ joon coon¹³ júu³ joon cón² tóo² tsá² jo lí²i.

19 Joon jilee²¹mo ní² xiiala jmoo² 'naa' núu¹³un' joon tsu 'wii¹³ joon jløø¹³moo coon¹³ 'naa'. Joon 'iin²¹²na

ilíin²naa' tsá² 'in 'yuui¹³ 'e jmá¹ 'e tyú² jon' wa'a 'in jmá¹ 'e gó².

20 Joon 'in Dios 'in jmoo¹o 'e seein²¹ tsá² tyú² tyaní¹i jmoonoo idyee¹³i 'in 'líi¹³ Satanás 'wii²¹² tíi¹³íi' in'øø¹³naa' 'ii. Cwauncwaai¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo 'naa'.

21 Sii¹mo jon 'aa²¹²naa' 'in tsá² sii²¹ Timoteo 'in jmoo¹o to² coon¹³ jna. Sii¹mo jon Lucio, coon¹³ Jasón coon¹³ Sosípater 'in líi¹i tsagóo³oo.

22 Joon jna-a, Tercio, 'in nigataan¹an ni jí² 'e júu³ lo síi³na jon 'aa²¹²naa' lawa tsá² 'in jai² líi²i Cristo jon.

23 'Aa²¹²moo' jon jin² Gayo, 'in fii²¹² 'nú¹ lí tyíin¹³na joon cwoo¹o 'ido jon 'núu¹u lí licaain²¹ 'in jai² líi²i Cristo. La joon jon sii¹in Erasto 'aa²¹²mo 'naa'. Erasto do líi¹i 'in naní² cuu² tya' fuu²¹ lo. Joon 'in tsaru¹u' Cuarto sii¹in 'aa²¹²moo'.

24 Cwouncwaai¹³ Dios jileei²¹ 'naa'. Amén.

Júu³ lí gatséi¹

25 Joon nano cwoun'goo²¹o' Dios 'in lí² jmá¹ 'e pí³gi-'oo' coon¹³ 'e júu³ tyú² tyiia tya' xiiala itiin¹³ tsá². Cwóo³ jna 'e júu³ lo joongi 'e² jna tsá² cwáain¹ tya' Jesucristo. Joon 'e júu³ tyú² do jmoo¹o júu³ 'e júu³ 'uui²¹ gasáa¹a Dios ca la mo 'wiin²¹² juncwii²¹.

26 Pe nano coon¹³ 'e to² tyu² 'in Dios 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo, nigajmaa¹a júu³ coon¹³ 'e jí² tya' Dios 'e gajmaa¹a 'in tsá² 'in nigacwó¹ júu³ tya' la mo jéei¹. Joon 'e júu³ 'uui²¹ do gajmaa¹a Dios 'e cwii¹i jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'e coon¹³ la joon lí² jo¹o líin²in joon lí² jmáa¹a nuu¹³un.

27 'ii²¹mo Dios 'e un'goo²¹o tsá² 'ii 'wii¹³ Jesucristo coon²¹ tøø²mo! Joon jii¹³ 'ii-o líi¹ Dios 'in ñii²¹²-tsi. Amén.

Jí² 'láa² 'wii²¹² gasii¹ in San Pablo tíi² 'in tsá² 'in néei¹ Corinto

*Poo² gasii² in 'e jí² lo tya' 'in jai² lí²;
Dios néei¹ Corinto*

¹ Jna, Poo², 'in sii¹ 'e jí² lo. Joon lí¹ na apóstol tya' Jesucristo coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios 'in gatyii¹³ in jna. Coon²¹ caan²¹ mo sii²¹ na'a 'e jí² lo coon¹³ ru¹ u' sii²¹ Sóstenes.

² Sii³ na 'e jí² lo tyi'naa' tsaru¹ u' 'in cwii¹ in Dios néei¹ fuu²¹ sii²¹ Corinto. Joon líin² moo' tsá² tya' Dios tsu licaan²¹ moo' coon¹³ Cristo Jesús. Joon Dios gatø¹² 'naa' galí² naa' tsá² tya'a 'in tyú¹ coon¹³ jileei²¹ gi 'in un'goo²¹ o Ña'ñu¹ u' Jesucristo 'in néei¹ la caain²¹ gi li xiia²¹. 'Ii tsá² feei¹ tya' 'ii joongi tyijna' jon.

³ Cwauncwaa¹³ mo Ñu¹ u' Dios coon¹³ Ña'ñu¹ u' Jesucristo 'naa' joon canii² mo liseen²¹ naa'.

Galicwaa¹³ moo' 'wii¹³ i Cristo

⁴ Dios gauncwaa¹³ 'naa' joongi 'wii¹³ i Cristo Jesús. 'E joon fuu²¹² uu 'maai¹³ coon²¹ tøø² mo.

⁵ 'Wii¹³ i icaan²¹ moo' coon¹³ Cristo do; Dios nigacwo¹ o 'naa' 'e tyú² 'í¹ 'oo', lagí jilaa²¹ 'e foo¹ oo' joongi jilaa²¹ 'e ñii²¹ 'ii'.

⁶ Joon jilaa²¹ júu³ 'e gatyá³ aa cwáain¹ tya' Cristo galí¹ ja² mo jee²¹² 'naa'.

⁷ 'Wii¹³ joon la lo jo 'ee li'øøi²¹ tyii' jilaa²¹ a 'e cwo² Dios tsá² la 'ii²¹² ijaan² aan' jmii²¹² mi ijneei²¹ Ña'ñu¹ u' Jesucristo tún¹.

⁸ Joon 'ii isaan²¹ in 'naa' tá² ca li tséi¹. La joon jo 'in cwo¹ 'naa' tsaa² coonti mi ngii² i 'ii²¹ jmá¹ a Ña'ñu¹ u' Jesucristo.

⁹ Dios gatø¹² 'naa' ilicaan²¹ naa' coon¹³ Joon¹ on Jesucristo. Joon 'in Dios do, 'in gatø¹² 'naa', jo tsacoo²¹ júu³ tya'a.

In sixéi¹³ jee²¹² 'naa'

¹⁰ Tsaru¹ u', mí³ ii tyani² ii' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹ u' Jesucristo, sii¹³ naa' røø²¹, jo xeei²¹ ruu²¹ naa'. Sii¹³ moo' røø²¹, coon²¹ 'í³ 'oo', coon²¹ 'e jmaa² aa'.

¹¹ Fo³ oo la joon, tsaru¹ u', 'wii¹³ 'in líi¹³ tsá² inuu tya' Cloé gajin² o 'e jo cwo² júu³ ruu²¹ naa'.

¹² 'øøi²¹ -tsi tsá² 'e 'láa² mo 'í¹ 'oo' la jaain²¹ la jaan²¹ naa'. 'In líi¹³ jin² in: "Tsá² tya' Poo² jna"; 'in líi¹³ gi jin² in: "Tsá² tya' Apolos jna"; 'in líi¹³ gi jin² in: "Tsá² tya' Tú³ -u jna"; 'in líi¹³ gi jin² in: "Tsá² tya' Cristo jna."

¹³ ¿Tí líi² moo' 'e 'iin²¹² Cristo wa'a líi² naa' poo²¹² jee²¹² 'naa'? ¿'E wa líi² naa' 'e gasaa² naa' jmii²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Poo²? jjo lí¹ la joon!

¹⁴ 'Maa¹³ mo Dios jo gasaa¹ na jmii²¹ jii¹³ jaain²¹ 'naa', jii¹³ ña'a Crispo coon¹³ Gayo.

¹⁵ 'Wii¹³ joon jo 'in lí² jin² coonti 'e gasaa² i jmii²¹ coon¹³ 'e sii²¹ jna.

¹⁶ Fiin¹³ nigasaa¹³ mogii jmii²¹ 'in tsá² inuu tya' Estéfanos pe jo tíi¹³ -tsii gasaa¹³ gi jmii²¹ 'in xeei²¹ gi.

¹⁷ Ña'ñu¹ u' Cristo jo gasii¹ in jna wa'a sáa¹³ na tsá² jmii²¹. Gasii¹ in jna 'e jmaa¹³ aa tsá² júu³ xiia' la itii¹³ mo tsá² tyani Dios. Joon gajma¹³ aa tsá² júu³ coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹, la joon líí² tsá² xiiala gajúin¹ Fii²¹² i' tsaa' crúu¹³ tya'a. Joon coon¹³ 'e júu³ coon²¹ tsáa¹ do jo tsa'í¹ 'wa'a pí³ 'e 'oo¹ o 'e júu³ do tya' xiiala itii¹³ mo tsá² tyani Dios.

Jmii¹ -tsi 'in jai² lí² i Cristo

¹⁸ Jileei²¹ 'in ngaliin¹ li gó² jo tsáai¹ -tsi 'e júu³ tya' xiiala mo gajúin¹ Fii²¹² i' tsaa' crúu¹³ tya'a 'e 'ín² tsaa² tya' tsá². Júu³ tya' tsá² caa²¹ mo joon líi² i. Pe tyijna' gi, 'in gajmaa¹ a Dios tiin¹³ na, 'ii²¹ tya' Dios 'a la joon.

¹⁹ Jii¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: Jna-a i'ín¹³ na 'e 'í¹ -tsi 'in jmii¹ -tsi, joon 'in tá¹ -tsi, ijnii¹³ na tya'a 'e jo 'yeei²¹ to² tya'a.

20 Wa'a la joon ɔ'ee to² 'i³gi 'in jmi¹-tsi, si tifo² 'ee, si 'in jo cwó² júu³ 'e li juncwii²¹? Jo 'ee to² 'iin²gi 'ido tsu Dios gajmaa¹ 'a 'e jilaa²¹ 'e jooi¹-tsi 'ido lawa júu³ tya' tsá² caa²¹mo.

21 Ñi¹ Dios 'e jmoo¹o, joon jo gacwo¹ Dios 'e ilicwii¹in 'in jmi¹-tsi 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e jooi¹-tsi. Pe Dios-gi gali'in²¹²in jmaa¹ a tiin¹³ tsá² coon¹³ júu³ tyú² tya' jileei²¹ 'in jai² líi²i 'ii-o xufin¹³ 'in catyaa²gi líi²i júu³ tya' tsá² caa²¹²mo lo.

22 'In tsá² Israel mii¹i coon²¹ milagro joon litsáai¹-tsi. Joon 'in tsá² griego-gi jmaai² 'iin²¹²in lijmi¹-tsio

23 pe jna'gii¹ tyaa²¹ 'a 'a júu³ tya' Cristo 'in gateen¹in tsá² tsa' crúu¹³ do-o. Fa'ii²¹ 'aa¹ 'a 'in tsá² Israel 'wii¹³ 'e júu³ lo joon 'in tsá² jo seein²¹ Israel líi²i júu³ tya' tsá² caa²mo joon.

24 Pe tya' jileei²¹ 'in gatø¹² Dios ilin²in tsá² tya' 'a, xufin¹³ tsá² Israel si jo tsá² Israel 'ee, 'ii²¹ tya' Dios jmoo¹o Cristo tiin¹³ tsá² joongi 'e jmi¹-tsi.

25 Wa'a líi²i tsá² 'e jo jmi¹-tsi Dios, 'ii 'in jmi¹gi-tsi lagi 'e jmi¹-tsi tsá² juncwii²¹. Joongi wa'a líi²i tsá² jo 'oo¹o Dios pí², 'ii 'in 'oo¹gi pí² lagi tsá² juncwii²¹.

26 'Ii²¹du-'oo', tsaru¹u', xiiala líi¹naa' mo gatø¹² Dios 'naa', xuu 'naa' líi¹naa' tsá² jmi¹-tsi tyani tsá² juncwii²¹, joongi xuu 'naa' 'oo¹o to², joongi xuu líi¹naa' tsá² tyiin².

27 Pe Dios-gi gatyii¹³in 'in tsá² líi¹i tsá² báí¹ 'e coon¹³ la joon cwo¹o fa'ii²¹ 'in jmi¹-tsi. La joon jon gatyii¹³ Dios 'in tsá² líi²i tsá² jo pí²-tsi joon coon¹³ la joon jon cwo¹o fa'ii²¹ 'in pí²-tsi.

28 Joon la joon Dios gatyii¹³in 'in líi¹i tsá² jo tyiin², 'in jo tsáai¹-tsi tsá², ('in jo to² 'i³ do) 'ii 'in tyá² røø²¹ tya' 'in líi²i tyiin²gi.

29 La joon jii¹³ jaain²¹ jo 'in lí² jmaa¹gi jløø³ tyani Dios.

30 Pe 'ña'a Dios nigaunsaan²mo 'naa' coon¹³ Cristo. Joongi 'wii¹³ Cristo

do-o galiimi¹-'oo', 'wii¹³ 'ii gauntyúu¹mo Dios 'naa' la joon ilí² jmaa²aa' jilaa²¹ to² tyu²u joongi tiin¹³ moo' tyaní¹i.

31 Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: "Wa'a 'iin²¹² tsá² unjløøi¹³ yaai 'ná¹-a unjløøi¹³ yaai coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo."

2

Jo¹o líi²naa' tsu 'wii¹³ 'ii²¹ tya' Dios

1 Tsaru¹u', mo gatyáa³aa júu³ jai² tya' Dios jee²¹² 'naa', jo gafo²oo júu³ jmi¹-tsi jon'gi júu³ taai²¹² 'áai¹.

2 Mo gatyáa³aa júu³ coon¹³ 'naa' jo júu³ xii'a'gi gatyáa³aa, gatyáa³oo jmaai² júu³ la mo gangi¹i Jesucristo juncwii²¹ joongi la mo gajúin¹ Jesucristo tsa' crúu¹ tya' o.

3 Gasiin²¹na 'ñii'a 'wéi¹ coonti-i tyaní²ii', jlée³moo 'goo²¹oo wa jo gatyáa³aa la ti jilaa²¹ 'a 'e júu³ tyú² do.

4 Jo gauntsáa¹na-'oo' coon¹³ júu³ jmi¹-tsi; gauntsáa¹moo-'oo' tsu 'wii¹³ ga'e²e 'e Espíritu Tyú² tya' Dios 'naa' joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios galitsáa¹mo-'oo' 'e júu³ lo.

5 Tsu 'wii¹³ joon 'ii²¹ tya' Dios lija²mo líi²naa' jon' wa'a coon¹³ júu³ jmi¹-tsi tya' tsá².

Licwii¹mo tsá² Dios 'wii¹³ Espíritu Tyú² tya'a

6 Pe 'e la ja²mo, jna'a tyaa²¹ 'a 'a júu³ 'e jmi¹-tsi tya' jileei²¹ 'in tyú² 'øøi²¹-tsi 'e jai² líi²i. Pe 'e júu³ do tyii¹ jo li la li 'e júu³ jmi¹-tsi tya' 'in tsá² taan²¹²in juncwii²¹ lo jon'gi la li 'e júu³ tya' 'in 'oo¹o to² 'e juncwii²¹ lo, tsu ti li tyé¹mo 'in tsá² do.

7 La ti júu³ faa²¹oo'o jmaai² júu³ 'e 'i¹-tsi Dios. Júu³ 'e Dios ga'e²e tsá² tya' nano. Ni'ii²¹²-tsi Dios jée¹mo xiiala ijmaa¹³ a tyú¹mo tsá² ca nu'gi ijmaa²¹o 'e juncwiin²¹ lo.

8 'Wii¹³ joon jiin¹³ jaain²¹ 'in 'oo¹o to² juncwii²¹ lo jo ga'øøi²¹-tsi, tsu wa mi'gi ga'øøi²¹mogi-tsi 'in 'oo¹o to² do jo gateen¹gi Ña'ñu¹u' Jesucristo do tsa' crúu¹³ tya'a.

9 Pe jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios:
Tya' 'in tsá² 'in 'iin²¹² 'in 'ii, nigatyaa¹
Dios tyú² 'e sá² tya'a coon²¹ 'e
jo 'in mo ganí² jogi 'in nuu¹un
jon'gi 'in mo 'i¹-tsi coonti.

10 Joon jilaa²¹ 'elo 'ña'a Dios gajmaa¹a
'e liné³e' coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu
Tyú² tya'o. Joon 'in Espíritu Tyú² tya'a
do jóø²o ce jilaa²¹, ce jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi
Dios 'ña'a lí² jóø²ø.

11 Lawa tsá², jo ñí¹i tsá² 'ee 'i¹-tsi tsá²
la jaain²¹ la jaan²¹in, yaamo alma tya'
tsá² ñii¹i 'ee 'i¹-tsi. 'Wii¹³ la joon jiiin¹³
'ña'a 'in Espíritu tya' Dios ñii¹i jilaa²¹ 'e
'i¹-tsi Dios.

12 Joon jna'o' ga'ii¹³mo' 'in Espíritu
tya' Dios do, jo'on ga'ii¹³na' espíritu
tya' tsá² taan²¹²in juncwii²¹ lo.
Joon 'wii¹³ 'in Espíritu Tyú² do-o
'øø²¹mo-tsi' jilaa²¹ 'e gacwo¹ Dios
jna' yaai¹-tsi.

13 La joon tyii²¹a'a 'e júu³ 'e gacwo¹
Espíritu Tyú² do jna'a tya' 'in niga'ii²¹
'in Espíritu Tyú² do.

14 'In jo mo 'ii²¹ 'in Espíritu Tyú² do
jo 'ii²¹i júu³ tyú² tya' Espíritu Tyú² tya'
Dios 'e tyaa²¹a'a tsu lí²i 'e júu³ tya' tsá²
caa²¹mo joon. Jo líi¹i 'øøi²¹-tsi 'e júu³
tyaa²¹a'a lo tsu jiiin¹³ Espíritu tya' Dios
lí² jmá¹ 'øøi²¹-tsi.

15 Pe 'in tsá² 'in niga'ii²¹ 'in Espíritu
Tyú² tya' Dios lí²-i cón² cwáain¹ ce jila-
aa²¹a. Joon ce jiiin¹³ jaain²¹ tsá² 'in jo
cwii¹in Dios jo lí²'øøi²¹-tsi xiiala 'i¹-tsi
'in tsá² 'in cwii¹in.

16 Jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: “¿'lin
niga'øøi²¹-tsi 'a 'i¹-tsi Dios? ¿'lin lí² 'e²
Dios?” Pe jna'gi' 'i¹-tsi' la 'i¹-tsi Cristo.

3

Tsa'leei¹³ tya' Dios jile¹e'

1 Tsaru¹u', jo lí² fú² jna 'naa' lawa
tsá² 'in 'oo¹o Espíritu Tyú² tya' Dios.
Gafuu²¹²uu 'naa' lawa tsá² taan²¹²in
juncwii²¹, 'in jo cwii¹in Dios. 'Naa'
líi¹naa' lawa xuui²¹² jo mo cwáain¹mo.
Jo mo gauncwaan¹naa' cwáain¹ tya'
Cristo.

2 Jmaai² júu³ jo taa²mo ga'e¹ee
'naa'. Lawa yuun²¹ 'uun²¹ fi² jo mo

li dø¹²ø 'í¹, la joon jon jna jo lí² 'e¹ee
'naa' coon¹³ júu³ taai²¹². Pe jo mo
li'øøi²¹-'oo' júu³ taai²¹²,

3 tsu 'i¹gi-'oo' la 'i¹-tsi tsá² taain²¹²
juncwii²¹. La 'ii²¹² 'oo²oo' tsiwúu¹,
'noo²oo' mii¹³, joongi xeei² ruu²¹naa'
jmaai² la 'i¹-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹
'i¹-'oo' joongi jmoo²oo' jmaai² 'a la
jmoo¹o tsá² taain²¹² juncwii²¹ lo.

4 Tsu wa mo jin² tsá²: “Tsá² tya'
Poo²-o jna”, joon 'in líi¹³gi jin²in:
“Tsá² tya' Apolos jna”, jmoo²oo' la
jmoo¹o tsá² taain²¹² juncwii²¹.

5 Pe, ¿'iin 'in Poo² do? ¿'lingi 'in Apo-
los do? Caní³ líi²moo'o tsá² tya' Dios,
joon 'wii¹³ jna'oo'o ja²mo galí²naa'
Ñañu¹u' Jesucristo. Jmoo²¹² jna'a
la jaain²¹ la jaan²¹na'a jiiin¹³ la to²
gatyu² 'ña'a Dios.

6 Lawa coon²¹ 'e jñi² tsá² lí² 'e júu³
tya' Dios, joon jna-a gato²o 'e jún² do,
joon Apolos-gi ga'ee¹e jmii²¹ pe 'ña'a
Dios gajmaa¹a gacwáin¹ 'e jún² do.

7 La joon lí², 'in gajñi² lo coon¹³ 'in
ga'ee¹e jmii²¹ do jo 'ee to² 'i³ jiiin¹³
'ña'a Dios 'in tyiin²gi tsu 'ii jmoo¹o
cwaain²¹ jilaa²¹a.

8 'In jñi² jún² do la joon jon 'in 'ee¹e
jmii²¹ coon²¹ røø²¹mo, pe Dios tyí²
'lee¹³i la jaain²¹ la jaain²¹ jiiin¹³ la to²
gajmaa¹o.

9 Pe jna'a caan²¹mo jmoo²¹o'o to²
tya' Dios joon 'naa'gi' líi¹naa' lawa
coon²¹ tyiia²¹ li jmoo¹o Dios to².

Joongi líi²moo' jon lawa coon²¹ 'ná¹
'e jmoo¹³ Dios.

10 Joon Dios gajmee¹i jna lawa
jaain²¹ tifuu²¹ 'a jmaa¹³aa tifuu²¹
do joon 'in xee²¹mo 'in uncwaan²¹in
'oo²¹ do. Joon jileei²¹ 'in uncwaan²¹in
'oo²¹ ni tifuu²¹ do 'ná¹-a coon²¹
cwáain¹ xiiala jmáa¹a.

11 Joon jiiin¹³ jaain²¹ li jma²gi
coon²¹gi tifuu²¹ xiia', tsu 'ña'a Jesu-
cristo líi¹i 'e tifuu²¹ do.

12 Pe ni do lí²-i uncwaan²¹ tsá²
coon¹³ cwanáa¹, si coon¹³ cwataa²¹
'ee, si coon¹³ cuun²¹² 'moo³ 'ee 'e
ta'a 'wóo²o. Lí²-i jon uncwaan²¹

tsá² coon¹³ 'mó², si coon¹³ 'nuu²¹ 'ee si coon¹³ mo² cwañi¹ 'ee 'e jo ta'a 'wóo²o.

13 Joon mi cwá² jmü²¹² icwée²i Cristo tún¹, røø²¹ liñi² tsá² 'ee coon¹³ gajmaa^{13a} 'e 'nú¹ do. Tsü 'e jmü²¹² joon ijó¹ coon¹³ jí²i joon coon¹³ 'e jí² joon iliñi¹ tsá² 'ee to² nijmaa^{1a} tsá² si 'e tyú² si 'e gó² 'ee la jaain²¹ la jaain²¹.

14 Joon wa 'nú¹ 'e tyú² nigajmaa^{13a} tsá² jo coo¹o coon¹³ 'e jí² do pe 'in i'ii²¹mo 'lee¹³ⁱ.

15 Pe wa'a 'in nigajmaa^{13gi} 'nú¹ gó², 'e coo²¹-o joon. Joon jilaa^{21a} i'ín²mo tya'a, jiin¹³ 'ña'o tiin^{13gi} tyani Dios lawa jaain²¹ 'in galáa²ⁱ 'ña'a jee²¹² jí².

16 ¿Ti jo ñi³ 'naa' 'e líi¹naa' lawa cwo¹ tya' Dios Jmii²¹ joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios do tyiin^{13mo} jee²¹² 'naa'?

17 Joon wa'a 'in 'iin²¹²in xéi¹ cwo¹ tya' Dios, Dios-gi 'ín²mo 'ii tsü cwo¹ tya' Dios 'e cwaa³mo joon. Pe 'naa' yaamoo' líi¹naa' 'e cwo¹ joon.

18 Jo cón²oon' 'naa' too² yaanaa', wa' 'in líi² 'e jmü¹-tsi 'i jiin¹³ la líi¹ 'in tsá² jmü¹-tsi taain²¹² juncwii²¹ 'ná¹-a líin²in lawa jaain²¹ 'in jo 'ee tí²¹i coonti joon coon¹³ la joon lí²-i líin²in jaain²¹ 'in jmü¹-tsi la jai².

19 Wa'a tya' Dios 'in líi¹ jmü¹-tsi 'e juncwii²¹ lo lawa tsá² caa²¹mo 'i. Ni jí² tya' Dios jin²: "Dios jmoo¹o xuui²¹ yaai 'in tí²¹i coon¹³ yaamo 'e tí²¹i do."

20 Jin²o jon 'e jí² do: "Ña'ñü^{1u} 'ñi²o 'e jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'in jmü¹-tsi jo 'ee to² 'í³ 'e joon."

21 Tsü 'wii¹³ joon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² unjløøi¹³ yaai wa'a líi²i líi¹i tsá² tya' tsá². Pe 'e tí²¹i 'naa'a jilaa²¹ 'e sá².

22 Poo² si Apolos 'ee, si Tú³ 'ee si juncwii²¹ lo 'ee, si 'e seen²¹ mogii¹ 'ee, si 'e najúun²mo' 'ee, si jilaa²¹ 'e sá² nanó² 'ee, si jilaa²¹ 'e ilisá² 'ee jilaa^{21a} tyi'naa'a.

23 Joon 'naa' líi¹naa' jóon¹on Cristo, joon 'in Cristo do tya' Dios 'i.

4

To² 'ná¹ jmaa^{1a} apóstoles

1 'F¹-'oo' jna'a lawa tsá² 'in uncoon¹³ Cristo, 'in náa¹ cwoo²¹o'o 'ná^{1a} 'e² tsá² 'e 'i¹-tsi Dios.

2 La joon wa'a 'ee náa^{1a} cwoo²¹o tsá² júu³ tyú² tya' Dios 'ná¹ jmáa^{1a} 'i júu³ la tí³i, joon la joon tsáa¹mo-tsi tsá² 'ii.

3 Pe jna, xüü cu²-tsii wa'a 'naa' 'iin²¹²naa' jmaa^{2aa} 'ii²¹ tyiia si tyí³aa tyani 'in 'oo¹o to² 'ee. Ce jiin¹³ 'ñii'a jo jmóo³oo 'ii²¹ tyiia.

4 Joon jon'gi 'ñii'a jo ñii³ii ti 'óo³oo tsaa², 'elo jon' øøi²¹-tsi wa'a jna 'e jo 'óo³oo tsaa² pe 'ña'a Ña'ñü^{1u} 'ijmáa^{1a} 'ii²¹ tyiia.

5 Tsü 'wii¹³ la joon, jo cón²oon' cwáain¹ xiiala sein²¹ 'in xeei²¹ la nü'gi ití² jmü²¹² icwée²i Ña'ñü^{1u} Jesucristo. Ján²duu' cón²oon' cwáain¹ ca mi cwée²i Ña'ñü^{1u} Jesucristo, 'ña'-o i'wo²o li jnee²i la jilaa²¹ 'e si'mo² li nüü²¹ no. Mi tí² 'e jmü²¹² joon, joongi ijmá^{1a} Ña'ñü^{1u} Jesucristo il-íñ² jileei²¹ la jilaa^{21a} 'e ni'i¹-tsi tsá² la jaain²¹ la jaain²¹. Joon Dios-gi ifaa²¹-o 'ee 'e tyú² gajmaa^{1a} tsá² la jaain²¹ la jaain²¹.

6 Tsaru^{1u}, tyí³aa 'e júu³ lo cwáain¹ tya' Apolos coon¹³ jna 'e tyú² tyi'naa', tsü 'iin²¹²na 'e liñi³oo' jo ngüi²¹²güi¹ jiin¹³ la jin² jí² tya' Dios. Joon la joon jiin¹³ jaain²¹ jo unjløøi¹³ yaai coon¹³ jaain²¹ tifo², jo'gi ijmáa^{1a} 'e jo tsáai¹-tsi 'in jaain²¹.

7 ¿'lin 'in jmoo¹o tyú²gi tyii' lagi 'in catyaa²gi? ¿'Ee 'oo²¹²oo', ti jon'on Dios gacwoo¹o? Joon wana 'ii-o gacwoo¹o jilaa²¹ 'e 'oo²¹²oo', ¿'ee lí² unjløøi¹³ yaanaa' 'e 'oo²¹²oo' do lawa'a yaanaa' gajmaa^{2aa} 'e 'oo²¹²oo' do?

8 Nalíi¹naa' lawa'a 'e líi¹naa' tsá² sá² cuu², 'oo²oo' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²naa'. Líi¹naa' 'e 'naa'oo' nityü^{2u} to² lawa røøi¹³. Joon jna'güi¹ li' co'o 'lee¹³naa' jna'a. Áa¹mo 'iin²¹²na wa xüü ja²mo 'e líi¹naa' røøi¹³ joon ca jna'oo'o lí²-i jon tyüü^{13u} to² coon¹³ 'naa'.

9 Líi²na la lí¹i jna'a 'in líi¹i apóstoles ni'i sáa¹i Dios jna'a ti li tsé¹mo. Líi¹na'a lawa 'inlíi¹³ 'in niteen¹en

ijúun²mo. Nalí¹na'a lawa coon²¹ 'e sá² tsa'goo²¹-tsi tsá² jileei²¹ 'in taain²¹² juncwii²¹ la jileei²¹ ángeles lagí jileei²¹ tsá² jóø²mo jna'a.

10 Lí²i tsá² lawa tsá² caa²¹mo jna'a 'wii¹³i cwáain¹ tya' Cristo joon 'naa'gíi' lí²naa' 'e lí¹naa' tsá² jmí¹-tsi cwáain¹ tya' Cristo. Lí¹na'a tsá² 'wóo²mo la 'í²¹² 'naa'gíi' lí²naa' 'e lí¹naa' tsá² pí²-tsi. Jo tsáai¹-tsi tsá² jna'a, pe 'naa'oo' un'goo¹o tsá².

11 Ca nanoo²¹² nili'øø¹mo 'e tyee²'e, nilí² unjmí²¹na'a, nili'øø¹i sí²'i'in, ni-jmee²¹mo tsá² jna'a, jogí tyii²¹'i' sá².

12 Joongi ni'woo²¹-oo'o to² jmoo¹ to². Joon mo jí²in tsá² jna'a, jna'gíi' sí¹³'i, "Ná¹ uncwaa³mo Dios 'naa'." 'øø¹mo tsá² jna'a pe jmoo²¹o'oo taa²¹-oo'o.

13 'Lí³i faa²¹ tsá² 'wii²¹² tyii²¹'i' pe fee¹mo-tsi'i júu³ tyaa²¹a'a coon¹³on. Jmaai²¹ tsá² jna'a lawa tyi¹ taa¹³ juncwii²¹, lagí wa 'e tí' co' tsá²a jmaai²¹ tsá² jna'a ca jmí²¹ no.

14 Jo jmóo³oo 'e jí² lo wa'a cwo²oo 'naa' fa'í²¹, jmóo³oo 'e jí² lo lawa' cwo³oo cwáain¹ yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹²moo.

15 Xuufiin¹³ 'naa' 'áa¹naa' tifo² tyii' fúui¹ 'in 'é² cwáain¹ tya' Cristo, pe jaan²¹mo 'ñú²uu' seein²¹ cwáain¹ tya' mo galija²mo lí²naa' joon jna-a 'i. Tsu 'wii¹³i 'e júu³ tyú² tya' xiiala itiin¹³ tsá² tyani Dios 'e gatyáa³aa coon¹³ 'naa' galija²mo lí²naa' Cristo Jesús.

16 Tsu 'wii¹³ joon mí³í tyani²'i' tyan²aan' cwáain² xiiala jmóo³oo joon la joon jmaa²aa'.

17 Tsu 'wii¹³ gali'iin²¹²na 'a un-tii¹³duu-oo' xiiala mo gangí³í jee²¹² 'naa' lawa jaain²¹ tsá² 'in jai² lí²i Cristo, 'wii¹³ joon sí³na Timoteo, 'in 'iin²¹²na. Lawa yuun²¹ tyiia-oo 'i coon¹³ to² jmoo²¹o'oo tya' Ña'ñu¹u'. Joon, untiin¹³in júu³ tya'a. 'Ii-o i'e²e 'naa' la lí 'e ga'éé³ee la caain²¹ jee²¹² tsá² 'in jai² lí²i Cristo.

18 'Inlí¹³ jee²¹² 'naa' gaunjloøi¹³ yaai, lí²i 'e jo cwééi³gíi' jee 'naa'.

19 Pe 'i¹-tsii yíia³oo la jmoonoo wa icwo¹ Ña'ñu¹u'. Joon iyajóø³oo tí 'e ijma² 'in tsá² unjloøi¹³ yaai do 'e la lí² 'e faa²¹a do. Yajóø³oo wa'a cwo¹o Dios wa² pí² tya' 'ido sí jo cwo¹-o 'ee.

20 Tsu lí tyu² Dios to² tsá² jon' lí'i júu³ pe coon¹³ 'ii²¹ tya' o to² 'e tyu²u tsá².

21 ¿'Ee 'iin²¹²naa' jmá³aa tyii' mi cwéi¹na, tí 'e 'e³ee 'naa' wúu¹, owa'a 'iin²¹²naa' jmáa³aa tyú²-tsii, un'née³moo 'naa' 'ee?

5

Coon²¹on cwáain¹ 'e ga'láa²a tsá²

1 Niñii¹ tsá² 'e jaain²¹ jee²¹² 'naa' tyín¹in coon¹³on lawa tsamí² tya'oo jaain²¹ tsá² neei¹³ sáa³a. 'E lo-o coon²¹ 'e gó² líli¹ ca jiiin¹³ 'in jo cwii¹in Dios jo tíi²¹ jmáa¹a.

2 Joon jloø¹²mogí 'naa'! jPe tyú²gí wa'a ngí²íi' fa'í²¹! 'In tsá² 'in gaj-maa¹a 'e gó² lo tyú²gí wa'a gajeen²¹mo jee²¹² 'naa'.

3 Joon xuufiin¹³ jo siin¹³na la sí'yee²¹na jee²¹² 'naa' pe 'í³-tsii 'naa' joon nigajma¹oo 'ii²¹ tya' 'ido 'in gajmaa¹a 'e gó² do lawa'a siin¹³moo coon¹³ 'naa'.

4 Uncaan²¹naa' ruu²¹naa' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo. Joon siin¹³moo coon¹³ 'naa' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsii. La joon jon 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesús uncoon¹³on 'naa'.

5 Joon 'ná¹ tyí¹³moo' 'in tsañuu¹ ga'láa¹a do 'in tyiin¹³ jee²¹² 'in jo¹ líi² do, jaan¹³naa' Satanás, joon coon¹³ la joon i'íin²mo 'e ngú¹ taan¹in pe itiin¹³mo alma tya'a mi jó¹o tún¹ Ña'ñu¹u'.

6 Jo lí² unjloøi¹³ 'naa' yaanaa' coon¹³ 'e jmoo²oo' lo. ¿Tí jo ñii²ii' júu³ 'e jin² tsá²: "Coon¹³ ca pii³ tyiian³ caai²¹ tsá² 'e con² do coon¹³ 'e joon jmoo¹o roon¹on la tøøi² con² do?"

7 Tú²uu' jilaa²¹ 'e gó² jmoo²oo' 'e lí la lí tyiian¹³ tsáai² 'e jmoo¹o 'láa¹ tya' tsá². Joon ilíin²moo' lawa 'íni¹ 'mí² 'e

jo tyiian³ jeei¹ tsu la joon tsai² líi¹naa'. Tsu nigajún¹mo Cristo ña'a 'wii²¹² tyi-jna'o'; ngangí²i la ngangí²i joo'saa²¹ yuun²¹ jngai² tsá² Israel cuu²¹i mo ti jmí²¹² pascua.

⁸ La joon jmoo¹³o' jmí²¹² pascua tyi' la ti la lí¹-i coon¹³ 'e tsáai¹-tsi' joongi'e jai² líi²na' 'e li la li iñi¹ jojeei¹ tyiian³. Jon'on jmoo²¹o' jmí²¹² pascua tyi' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² jmoo²¹o' jon'gi' coon¹³ 'e gó² 'i¹-tsi' 'e li la li 'e tyiian³ tsáai² do.

⁹ Ni jí¹ tyiia 'lóa² 'wii²¹² do gafuu²¹²uu 'naa' jo síi¹naa' røø²¹ coon¹³ 'in ngi¹ to² 'lóa¹ coon¹³ tsamí² xeei²¹ si tsamí² ngí¹ to² 'lóa¹ coon¹³ tsañuu¹ xeei²¹ 'ee.

¹⁰ Jo 'øøi²¹-tsi 'e fuu²¹²uu 'naa' wa'a tú²naa' coonti tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in 'lóa¹, si 'in tsii²¹ cuu² líli¹ 'ee, si 'in jmoo¹o 'uun²¹ 'ee, si 'in ungoo²¹o 'in jon'on Dios la jai² tsu 'ná¹ 'woo²¹moo' 'a juncwii²¹ lo wa jo 'iin²¹²naa' seen²¹naa' jee²¹² tsá² la 'ii.

¹¹ 'øøi²¹-tsi 'e gafoo²¹oo do jo 'ná¹ síi²¹naa' røø²¹ coon¹³ jiiin¹³ jaain²¹ 'in jin² 'e jai² líi²i Cristo pe la 'ii²¹² joon ngi¹ 'lóa¹o, si tsii²¹mogi cuu² líli¹ 'ee, si ungoo²¹o 'in jon' Dios la jai² 'ee, si jmoo¹o júu³ 'atsaa²¹ 'ee, si ngi¹ to² 'uun²¹ 'máa¹ 'áai¹ 'ee, si 'in jmoo¹o 'uun²¹ 'ee²¹. Jiiin¹³ jo cøø²¹ø' caain²¹ coon¹³ 'in la 'i.

¹²⁻¹³ Tsu jo tíi²na jmáa³aa 'ii²¹ tya' 'in jo jai² líi²i Cristo tsu Dios 'in jmá¹a 'ii²¹ tya'a. Pe 'naa'gii' tíi²naa' jmaa²aa' 'ii²¹ tya' jileei²¹ 'in jin² 'e jai² líi²i Cristo. 'Wii¹³i joon tyii²moo' 'in tsá² ga'noo¹o tsaa² no jee²¹² 'naa'.

6

'Ná¹ jmaa²aa' 'ii²¹ tyii' la 'oo²¹ jee²¹² yaamoo'

¹ Wa mo sá² coon²¹ mii¹³ jee²¹² 'naa' joon 'in xeei'gi' ná¹ nuu¹un, ¿'ee li' tá²-'oo' mí²ii' ilí² 'ii²¹ tyani 'in jo cwii¹in Dios la cwii¹in jna' lagi 'e mí²ii' tyani 'in tsá²-tsi Dios?

² ¿Ti jo ñí²ii' 'e 'naa' 'in tsá²-tsi Dios ijmaa²aa' 'ii²¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹ lo? Joon wana 'naa' ijmaa²aa' 'ii²¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹, lí² jmaa²aa' jon 'ii²¹ jilaa²¹ cwáain¹ pi³ 'e sá² jee²¹² 'naa'.

³ ¿Ti jo ñí²ii' 'naa' ijmo²¹o' 'ii²¹ ca tya' ángeles tya' Dios? Joon wa' la joon tá²gi galí² jmoo²¹o' 'ii²¹ 'a lí² 'e juncwii²¹ lo.

⁴ Wana 'naa' tíi¹naa' cwaain¹ tya' 'e sá² juncwii²¹ lo, lí²i mí²ii' ilí² 'ii²¹ tyani doñi¹iin tsá² 'wó¹ jee²¹² 'in jai² líi²i.

⁵ Fuu²¹²uu 'naa' la joon, joon i'aa²aa' faí²¹. ¿Ti jo 'in seein²¹ jiiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in lí² jmá¹a 'ii²¹ jee²¹² la 'oo²¹ ruu²¹naa' 'in jai² líi²i?

⁶ ¿Ti 'ná¹ 'nii¹i tsaruu²¹i tyani 'in jmoo¹o 'ii²¹ 'in jo tsá²-tsi Dios?

⁷ Joon 'e tíi¹naa' la 'oo²¹ ruu²¹naa' jmoo¹o 'e faa²¹ tsá² 'laa²¹ tya' 'e jai² líi²naa' tsu jo untiin¹³naa' júu³ tyii'. Tyú²gi wa'a jo mii¹³ jmaa²aa' mo nasá² 'ii²¹ 'e gó² tyii'. Tyú²gi jon wa'a jo mii¹³ii' 'e ga'uun¹un tsá² tyii'.

⁸ Pe 'naa'oo' jmoo²oo' 'e gó²gi. 'Ii²¹ 'e gó² 'iin²¹²naa' jmaa²aa', joon ca la 'oo²¹ ruu²¹naa' 'iin²¹²naa' jmaa²aa' 'uun²¹.

⁹⁻¹⁰ ¿Ti ñí² 'naa' 'in jmoo¹ 'e gó² jo itíi²i 'í²i li tyu² Dios to²? Jo cón²oon' too² yaanaa', jo itsa¹í²i li tyu² Dios to² jileei²¹ 'in 'lóa¹ coon¹³ tsamí² 'in jon' 'oo²¹²o jon'gi' itsa¹í²i li tyu² Dios to² 'in ungoo²¹o dios tya'a 'in gajmeei¹ tsá², jon'gi' 'in fee¹i tsamí² xeei'gi. Jon'gi' itsa¹í² 'in tsañuu²¹ do 'in 'lóa¹a la 'oo²¹ tsañuu²¹, jon'gi' 'in jmoo¹o 'uun²¹, jon'gi' 'in 'iin²¹²in cuu² áai¹, 'in ngí¹i to² 'iin¹, 'in jmoo¹o 'atsaa²¹, si 'in tyí²i cuu² tsá² xeei' 'ee jo itsa¹í² li tyu² Dios to².

¹¹ Joon la joon galíi¹i 'in líi¹³ 'naa' pe lawa garun¹o nigajmeei¹ Dios 'naa' 'in tyú¹, gatyii¹³in Dios 'naa' 'e lín²naa tsá² tya'a nigauntyuu²¹mo Dios 'naa' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u'

Jesús joongi coon¹³ 'ii'²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tyi'.

Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o cuerpo tyii'.

Jmaa¹i to² cuerpo tyii' tya' 'e tyú²-u

12 Jin² tsá²: “Lí²-i jmoo¹o tsá² doñi'ee 'e 'iin²¹²in.” Joon jna fuu²¹²uu 'e jo¹o júu³ tya'a pe jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá² jo jméi¹ tya'a. Jo¹o, lí²i jmáa³aa doñi'ee 'e 'iin²¹²na, pe jo cwóo³oo wa'a jiin¹³ coon²¹ tyuu¹³u to² jna.

13 Ja²mo júu³ 'e jin² tsá²: “Jmaa¹i to² 'uunñi² tya' tu² tsá², la joon jon, tu² tsá² jmaa¹i to² tya' 'uunñi².” Pe ji tún² do iuntyee¹mo Dios. Jo gajmaa¹a Dios 'e cuerpo tya' tsá² wa'a 'láa¹a coon¹³ tsamí². Gajmaa¹a Dios 'e cuerpo tya' tsá² tya' Ña'ñu¹u, la joon joon Ña'ñu¹u tya' cuerpo tya' tsá².

14 Joon la gajmaa¹a Dios jiin¹in Ña'ñu¹u, la joon jon ijmáa¹a jiin¹in coon²¹ 'ii'²¹ tya'a.

15 ¿Ti jo ñi² 'naa' 'e la jaain²¹ la jaan²¹naa' líi¹naa' lawa coon²¹ ti' ca'naa¹³i cuerpo tya' Cristo? ¿Wa lí² la joon, xiiala iliuncaan²¹naa' 'e ti' ca'naa¹³i cuerpo tya' Cristo coon¹³ jaain²¹ 'yiiacuungó²? ¿Jo lí² jmoo²¹o' la joon coonti!

16 ¿Owa jo ñi² 'naa', mo fee²¹i tsá² jaain²¹ 'yiiacuungó² líin²mo 'ido lawa coon²¹ cuerpo coon¹³ 'in 'yiiacuungó² do? Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios, “In gáí¹ do ilíin¹in lawa jaan²¹mo.”

17 La joon jon, mo uncaan²¹in tsá² coon¹³ Ña'ñu¹u ilíin²in lawa coon²¹ espíritu coon¹³ Ña'ñu¹u do.

18 Cwín¹iin' jon jilaa²¹ 'e 'láa¹³aa' coon¹³ tsamí². Jilaa²¹ tsaa² 'e catyiaa² do 'e 'noo¹ tsá² li' caluu²¹² cuerpo tya'a pe mo fee²¹i tsá² tsamí² xeei' 'noo¹o tsaa² li' tsi cuerpo tya'a.

19 ¿Ti jo ñi³ 'naa', 'e cuerpo tyii' li la li coon²¹ cwo¹ tya' 'in Espíritu Tyú² 'in gacwooi¹³ Dios 'naa'? Jo líi¹naa' tsafii²¹² yaanaa'

20 tsu Dios galøø²¹i 'naa' 'e 'moo³ 'áai¹. Tsu 'wii'¹³ joon 'ná¹-a ungo¹oo'

7

Júu³ cwáain¹ tya' mo cui² cwoo²¹ tsá²

1 No ingíi³ii júu³ tyii' 'e taa¹³ jí² do 'e gasí²naa' jna. 'Áai¹gi tyú² wa'a 'e jo cui² cwoo²¹ tsá².

2 Pe tsu 'wii'¹³ 'áai¹gi 'láa¹a tsá² coon¹³ tsamí², 'áai¹gi 'ná¹ 'aa¹i tsá² tsamí² tya'a la jaain²¹ la jaain²¹, la joon jon la jaain²¹ tsamí² 'ná¹-a 'aa¹i ñuu¹ tya'a la jaain²¹.

3 Joon 'in tsañuu¹ do 'ná¹ untiin¹³in coon¹³ jaan²¹mo tsamí² tya'a la joon jon tsamí² do 'ná¹ untiin¹³in coon¹³ jaan²¹mo ñuu¹ tya'a.

4 'In 'oo²¹²o tsá² jo lí¹ tyu²u to² cuerpo tya'a 'ña'a, 'e cuerpo tya'a, tya' ñuu¹ tya'o. La joon jon 'e cuerpo tya' tsañuu¹ jo lí² tyu²u to² cuerpo tya'a 'ña'a pe tya' 'oo²¹²o cuerpo tya'a.

5 Wa'a tsañuu¹ si 'oo²¹²o 'ee 'iin²¹²in 'e nuu¹un Dios coon²¹ sii¹³xu, 'ná¹-a síin¹in røø²¹ coon¹³ 'oo²¹²o si ñuu¹ tya'a 'ee 'e jo cwuu¹i caain²¹ la 'ii²¹² fee¹i Dios. Mo gangíi² joon 'ná¹-a cwuu¹i caain²¹ tún¹ 'e coon¹³ la joon jo cwo¹ 'e 'ii¹in Satanás joon i'nóo¹on tsaa² 'in jo tyu²u to² 'ña'a.

6 Fuu²¹² 'naa' jilaa²¹ 'elo jon'on tyu¹uu to² 'naa'.

7 Tsu 'ñii'a 'iin²¹²na wa'a jo cui² cwoo²¹ tsá² la líi¹i jna. Pe ñi¹oo 'e Dios nigacwo¹ xiiala ijmáa¹a la jaain²¹ la jaain²¹. Seein²¹ 'inlíi¹³ taa²¹a jo cuui¹² cwoo²¹o, seen²¹gi 'in jo taa²¹.

8 Fuu²¹²uu jileei²¹ 'in jo mo cuui¹² cwoo²¹o coon¹³ jileei²¹ 'yiaa'níi² tyú²gi tya'a wa'a jo cuui¹² cwoo²¹o la líi¹i jna.

9 Pe tyú²gi icui² cwoo²¹o lagi isoon¹in cagi 'láa¹a. 'Ná¹-a cui² cwoo²¹o wa jo lí² tyu²u to² 'ña'a.

10 Pe tya' jileei²¹ 'in nicui² cwoo²¹o tyu²uu to² 'e jo lí² tuu²¹i 'oo²¹²o ñuu¹ tya'a. Jon'on jna 'in tyu²u to² lo jiin¹³ 'ña'a, Ña'ñu¹u tyu²u to² lo.

11 Pe wana gatuu²¹i 'oo²¹²o ñuu¹ tya'a jo lí² cui² cwoo²¹o coon¹³ tsá² xeei' jiiin¹³ lí² licaain²¹ coon¹³ ñuu¹ tya'a. La joon jon tsañuu¹ jo lí² tuu²¹i 'oo²¹²o.

12 Fuu²¹²uu 'in catyaa² júu³ tyiia jon'on tya' Ña'ñu¹u'. Wa jo jai² lí²i 'oo²¹²o tsañuu¹ 'in jai² lí²i Cristo pe 'iin²¹²in 'in 'oo²¹²o ján² coon¹³on jo lí² tuu²¹i 'in tsañuu¹ do 'ii.

13 La joon wa jo jai² lí²i ñuu¹ tya' tsamí² 'in jai² lí²i pe 'iin²¹²in 'in tsañuu¹ ján² coon¹³on jo lí² tuu²¹i 'in tsamí² do 'ii.

14 Tsu 'in tsañuu¹ do 'in jo jai² lí²i 'ii²¹ 'e tyú² tya' Dios 'wii¹³ ja²mo lí²i 'oo²¹²o. Joon 'in tsamí² 'in jo jai² lí²i 'ii²¹ 'e tyú² tya' Dios 'wii¹³ ja²mo lí²i ñuu¹ tya'a. Wa jon' la joon 'in xuui²¹² tya'a ilíin²in la lí¹i xuui²¹² tya' tsá² 'in jo jo² lí²i. Pe jo lí¹i la joon tsu 'ii²¹mo 'e tyú² tya' Dios tsu 'wii¹³ ja²mo lí²i sáa³ jmii²¹.

15 Pe wana 'in tsañuu¹ si 'in tsamí² do 'in jo jai² lí²i 'iin²¹²in tuu²¹mo 'oo²¹²o si ñuu¹ tya'a 'ee cwolí² jmáa¹a. Joon mo gangai² 'in jo jo² lí²i do joon galáa²mo 'in jai² lí²i tsu gatø¹² Dios jna' 'e toon²¹on' fu juncwii²¹ lo 'e tyú²-u.

16 Tsu jo ñii²¹²-tsi 'in tsamí² 'in jai² lí²i wa'a ijai² lí²i ñuu¹ tya'a 'wii¹³ 'ii-o. Joon 'in tsañuu¹ do 'in jai² lí²i jo ñii²¹in ti ijai² lí²i 'oo²¹²o 'wii¹³ 'ii-o.

17 Pe la lo-o tyu³uu to² jee²¹² jileei²¹ 'in jai² lí²i Cristo, jileei²¹ 'ná¹-a jmáa¹a jiiin¹³ la nigacwo¹ Ña'ñu¹u' 'ii ijmaa¹a, jiiin¹³ la lí¹i mo gatø¹² Dios 'ii.

18 Wa'a lí¹i tsá² circuncidado, 'øøi²¹-tsi tsá²; tsá² seen²¹in Israel, mo gatø¹² Dios 'ii, 'ná¹-a lí¹gi circuncidado. Pe jo lí¹i la joon mo gatø¹² Dios 'ii jo 'ná¹ 'ii²¹i 'e lí² circuncisión do.

19 Jo tyiin² wa'a ga'ii²¹i si jo ga'ii²¹i 'ee 'e lí² do, jiiin¹³ 'e tyiin² 'e jmoo¹o tsá² nuu¹³u 'e to² tyu² Dios.

20 Jileei²¹ tsá² 'ná¹ jmáa¹a jiiin¹³ la 'e gajmaa¹a mo gatø¹² Dios 'ii.

21 Wana galí¹u'u tsa'leei¹³ tya' tsá² jo jmaa²¹a cu²-o'o. Pe wa galí¹²i iláa¹u'u 'wo'o cwojmáa¹³a.

22 Jileei²¹ 'in nilí¹i esclavo mo gatø¹² Dios 'ii lawa'a jaain²¹ 'in niláa²mo lí¹i ijmaa¹a jilaa²¹ to² tyu² Ña'ñu¹u'. Joon jileei²¹ 'in niláa²mo mo gatø¹² Dios 'ii lawa esclavo tya' Cristo lí¹i no.

23 Dios nicalø²mo 'naa' (coon¹³ jmi¹i 'øø¹i Joon¹on) 'e 'moo³ 'áai¹ tsu 'wii¹³ joon jo cwo²oo' wa'a jme²i tsá² 'naa' lawa esclavos tya'a.

24 Joon, tsaru¹u', 'ná¹-a jmaa²gii' jiiin¹³ la gajmaa²aa' mo gatø¹² Dios 'naa' pe nano lí¹naa' tsá² tya' Dios.

25 Jo 'óo³oo júu³ gacwo¹ Ña'ñu¹u' fuu²¹²uu 'in jo mo cui² cwoo²¹o pe fuu²¹²oo 'e 'í¹-tsii joon lí²-i jo cu²-tsi tsá² tyiia tsu galifee¹mo-tsi Ña'ñu¹u' tyiia.

26 Tsu 'wii¹³ taa²¹²mo 'áai¹ 'e toon²¹on' fu juncwii²¹ 'i¹-tsii wa'a lí¹gi tsá² jiiin¹³ la lí¹i.

27 Wana seein²¹ tsamí² tyi'i jo 'noo¹³o xiiala ituu¹u'u tsamí² tyi'i. Joon wana jo seein²¹ tyi'i jo 'náa¹u'u.

28 Pe wa' cu²mo cwoo¹o jo tsaa² 'noo²¹o. La joon jon tya' simí² wa' cu²mo cwoo²¹o jo tsaa² 'noo¹o. Pe jileei²¹ 'in cu²mo cwoo²¹o iseein²¹ fa'í³ mo taan²¹²in fu juncwii²¹. Joon cwo'oo cwáain¹ 'ido 'e jo cui²gi cwoo²¹o 'e joon jo tyan¹gi 'e fa'í³ do.

29 Tsaru¹u', 'elo-o 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa': Xu tiempo sá²gi. Joon nano ca lí² ngoo²¹²gi 'in tsá² 'aa¹i 'oo²¹²o 'ná¹-a 'i¹-tsi cwáain¹ tya' Dios la 'i¹-tsi 'in tsá² 'in jo seein²¹ 'oo²¹²o.

30 La joon jon, 'in tsá² xuui²¹²-tsi 'ná¹-a jmáa¹a la jmoo¹o tsá² 'in jo xuui²¹²-tsi. Joon 'in tsá² jløø³mo 'ná¹-a jmáa¹a la jmoo¹o tsá² 'in jo jløøi³. Joon 'in tsá² 'in ló¹ 'e sá² juncwii²¹ lo 'ná¹-a jmáa¹a lawa'a jon' tya'o 'e galó¹ do.

31 Joon 'in tsá² 'in jmai² to² 'e sá² juncwii²¹ lo 'ná¹-a jo líi¹ tyá² to² 'e sá² fu juncwii²¹ lo. Tsá² 'e juncwii²¹ lo jøø²¹ ngoo²¹ ti lí ityeei²¹.

32 'iin²¹²na 'e taan²¹²naa' 'e jo cu²-oo' coon¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ lo. Joon mo 'ña' tsá², jo 'oo²¹²o seein²¹, 'i¹-tsi jiin¹³ 'e sá² tya' Ña'ñá¹u', joon 'iin²¹²in jmáa¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in 'ii.

33 Pe joon mo naseein²¹ 'oo²¹²o tún² 'i¹-tsi. 'iin²¹²in jmáa¹a to² tyá² Ña'ñá¹u' pe cu²u-tsi coon¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ joon 'iin²¹²in jmáa¹a 'e tyá²-u coon¹³ 'oo²¹²o.

34 La joon jon tsamí² 'in nicui² cwoo²¹o. Cu²u-tsi coon¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ joon 'iin²¹²in jmáa¹a tyá²-u coon¹³ ñáá¹ tya'a. Pe 'in tsamí² 'in jo seein²¹ ñáá¹ tya'a 'i¹-tsi jiin¹³ 'e sá² tya' Ña'ñá¹u', joon 'iin²¹²in cwo²i 'ña'a Dios tiin¹³ la ngú¹ taan¹in lagi alma tya'a.

35 Fúu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo 'e tyá² tyii' jon'on wa'a 'e tyuu¹³ 'naa' pe 'iin²¹²na 'e taan²¹²naa' jiin¹³ la tíi²naa' joon canii²mo 'i¹-oo' cwáain¹ tya' Ña'ñá¹u'.

36 Wana seein²¹ jamí² tsá² joon 'in jamí¹i do ngi¹ nili²o joon jmii²¹i do líi²i 'e tyá²gi wa'a cuu²¹i cwoo²¹o jamí¹i do tsá² 'wii¹³ naraa²¹mo. Wa'a seein²¹ 'in mú¹i 'ii, lí¹-i cu²mo cwoo²¹o 'ido jo tsaa² 'nóo¹o.

37 Pe wana 'i¹-tsi jmii²¹i 'ido 'e tyá²gi tya' jamí¹i 'e jo cu²mo cwoo²¹o, joon jo cwóo¹i mo múu¹i tsá² 'ii, jmoo¹o 'ido 'e tyá².

38 La joon, 'in cwóo¹i jamí¹i do 'e cu²mo cwoo²¹o jmoo¹-o 'e tyá² pe 'in jo mo cwóo¹i jmoo¹-o 'e tyá²gi.

39 Jo cwo¹ ley wa'a taa²¹i tsamí² ñáá¹ tya'a la 'ii²¹² seein²¹gi ñáá¹ tya'a. Pe wana gajúin¹ ñáá¹ tya'a joon tuu²mo 'ña'a 'in tsamí² do, 'in tsamí² do lí²-i cu²mo cwoo²¹o coon¹³ doñi¹in yaa¹-tsi wa'a ja²mo líi²i 'in tsañáá¹ do Cristo.

40 Pe 'i¹-tsii 'e jløø¹³ mogi 'in tsamí² do wa'a jo cui²gi cwoo²¹o tún¹. Joon líi²na

'e 'i¹-tsii la 'i¹-tsi 'in Espíritu Tyá² tya' Dios.

8

Cwáain¹ tya' 'uunñi² 'e tya¹a tsá² lawa fa¹ tyani dios tya'a 'in gajmee¹i tsá²

1 Joon nano fúu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' 'e 'uunñi² 'e tya¹a tsá² tyani dios tya'a 'in gajmee¹i tsá² lawa fa¹. 'E la ja²mo, sá²-a 'e 'øø²¹mo-tsi' pe jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi' 'e unjløøi¹³ yiaa'. Pe wana 'nee²¹²na' ru¹u' joon 'e jmoo²¹o' 'e pí²gi-tsi'.

2 Wa 'i¹-tsi tsá² 'e 'øøi²¹gi-tsi jo mo galiñii¹ la jai².

3 Wa mo gali'iin²¹²in tsá² Dios, joon Dios galicwii¹mo 'ido.

4 Tsá² 'wii¹³ joon mi síi¹³i' cwáain¹ tya' 'uunñi² 'e tya¹a tsá² tyani dioses tya'a nee²¹e' 'e jaan²¹mo Dios seein²¹, joon jileei²¹ dioses catyaa²gi do 'e un'goo²¹o tsá² jon' wa' jai² 'ido.

5 Tsá²-a gajmee¹mo dioses tya'a 'in líi¹ la lí 'e sá² fu juncwii²¹, la joon jon 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹ joongi un'goo²¹o 'ii. Coon¹³ la joon lí²-i 'i¹-tsi tsá² 'e fúu¹mo dioses seein²¹ joon fúu¹mo fi²¹²i' seein²¹.

6 Xáfiin¹³ gajmee¹mo tsá² dioses tya'a fúu¹ pe tyijna¹o' jaan²¹mo Dios seein²¹, jiin¹³ 'ña'a Dios Jmii²¹. Dios Jmii²¹ do gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá² joon 'wii¹³ 'ii-o toon²¹on'. Seen²¹mo jon jaan²¹mo Ña'ñá¹u', joon Jesucristo 'ii. 'Wii¹³ 'ii-o galisá² jilaa²¹ 'e sá² ca la jeei²¹ jna' yiaa'.

7 Pe jo jileei²¹ 'in jai² líi²i Cristo ñi¹ 'e júu³ lo. Joon 'inlíi¹³ 'in gatyaa¹a 'uunñi² tyani dioses tya'a jiin¹³ la tísi² la mo jéei¹ 'i¹-tsi gajmaa¹a 'e gó² wa'a dø¹ø 'e 'uunñi² do tsá² 'i¹gi-tsi 'e ja²mo seein²¹ 'in dioses gajmeei¹ tsá². Jo mo galitii²¹i la jai² joon 'wéi¹gi xá 'e 'i¹-tsi.

8 Jo 'ii²¹ Dios tsá² 'wii¹³ tya' 'e gø¹² tsá². Jo lityú¹gi tyani Dios wa'a tyé³e' sí gó²gi' 'ee wa jo tyé³e'.

9 Pe tíi¹moo' coon¹³ jilaa²¹ 'e ilí² jmaa^{2aa} 'e jo jmaa^{2aa} 'nóo^{1o} tsaa² 'in tsá² 'in jo mo røø²¹ 'øøi²¹-tsi 'e jai² líi²ⁱ.

10 Tsu wa mo'o jaain²¹ tsá² 'in jo tíi²¹ 'e tyú² i'nee^{2mo} 'nu 'in tíi²¹ tyú² 'u^{2u} cwo¹ lí un'goo^{21o} tsá² dioses tya'a joon wa' dø^{21ø} 'uunñi² tyá¹ tsá² tyani dioses tya'a, ityaa²¹²-tsi 'in tsá² do idø^{2ø} jon 'e 'uunñi² 'e gatyá² tsá² tyani dioses tya'a 'in jo jai².

11 Joon tsu 'wii¹³ 'øø²¹mo-'o'o jilaa²¹ 'elo jo jmá¹ 'nii²¹ tyi'i, pe 'in tsá² jo tíi² tyú² do 'iin²¹²in jmá^{1a} la gajmaa² 'nu, la joon i'ii²¹mo-tsi Cristo. Pe gajún^{1mo} Cristo 'wii²¹² tya' 'in tsá² do lagi júin¹ 'wii²¹² tyi'i.

12 Tsu 'wii¹³ joon mo 'laa²¹²a la no tya' jaain²¹ tsaru^{1u} 'in jo 'øøi²¹-tsi tyú² la 'øøi²¹-tsi 'laa^{212o} 'o'o jon tya' Cristo.

13 Joon wana i'nóo^{1o} tsaa² 'in ruu^{21na} tsu 'wii¹³-i tya' 'e gø^{13øø}, 'e tyú^{2gi} jo jmii²¹² cu^{3gii} ngú¹ wa'a la joon jo i'nóo^{1o} 'ido tsaa².

9

'E tíi²ⁱ jmaa^{1a} apóstol

1 Jna-a tíi^{2na} jmáa^{3aa} jilaa²¹ ilí² jmáa^{1a} jaain²¹ apóstol tsu gamaa^{21moo} Jesús, Ña'ñu^{1u}. Joon 'naa'-a, ja^{2mo} líi^{2naa} Cristo 'wii¹³i to² 'e nigajmáa^{3aa} tya' Ña'ñu^{1u}.

2 'In xeei' lí²-i jin²ⁱⁿ 'e jo líi^{1na} apóstol, pe 'naa' 'in née¹ⁱ Corinto 'in jai² líi²ⁱ Cristo líi^{1naa} lawa coon²¹ sello 'e ja^{2mo} gatyii¹³in Ña'ñu^{1u} jna 'e líi^{1na} apóstol tya'a.

3 'Elo-o fuu^{212uu} 'in tsá² 'in faa²¹ 'laa²¹ tyiia:

4 Tíi^{2na} 'ii²¹ jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² jna 'e 'né^{3e} 'e joongi 'e tyé^{3e},

5 tíi^{2moo} jon wa'a 'áa^{3na} tsamí² 'in jai² líi²ⁱ Cristo la 'áa²ⁱ 'in apóstoles catyaa^{2gi}, la jmoo^{1o} 'in ruu²¹ⁱ Ña'ñu^{1u} coon¹³ Tí³.

6 ¿'Owa' líi^{2naa} 'e jii¹³ Bernabé coon¹³ jna jo tíi^{2na} 'a tuu^{21u} to² 'e lí² cwoo^{21o} 'o'o júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá²?

7 ¿'lin 'láa² 'ná¹ tyí² 'e jma²ⁱ to² tya'a? ¿'lin jmoo^{1o} to² jee²¹² wu-unjøø¹³ joon jo cuu^{21u} mi³ wuun-jøø¹³ do? ¿'lin 'aa²¹²ⁱ joo'núu³ joon jo 'uun^{2un} fi² tya' 'ido?

8 Jo fuu^{212uu} la joon wa'a jii¹³ 'e jooi²-tsi tsá² tsu 'e ley tya' Moisés jin²ⁱⁿ la joon jon.

9 Tsu ni jí² tya' ley do 'e jin²: "Jo toon^{13on} noo¹³ ta'i²ⁱ joo'tsáa² mo 'ø^{2ø} trigo." Joon jo gajin²ⁱⁿ Dios la joon 'wii¹³ 'i¹-tsi jii¹³ tya' joo'tsáa².

10 'E gajin^{2o} 'e iliné^{3e} xiiala 'ná¹ jmoo^{21o}. 'E tya' 'e tyú² tyi' 'e ley lo tsu 'in tsá² 'in jii¹ⁱ 'ná¹ jii¹ⁱ 'e sijaan²¹ i'ii²¹ⁱ 'e tíi²ⁱ tya' 'e garoo^{21o} jii¹³ la 'ii²¹ⁱ 'in tsá² 'in 'ø² do.

11 Joon mo ga'ee^{3e} 'e 'naa' cwáain¹ tya' 'e fu¹ tyú² tya' Dios 'e lí² lawa 'e nigajñii²¹ⁱ 'i jún² tya' júu³ tyú² tya' Dios jee²¹² 'naa'. Joon nano, ¿ti jo tíi^{2na} 'a i'ii^{13na} 'a 'e gali² tyii' 'e lí² lawa 'e garoo^{21o}?

12 Joon wana tsá² xeei²¹ tíi²ⁱ 'ii²¹ⁱ 'lee¹³ⁱ, jna'gii¹ 'tíi^{2gii} 'áai^{1gi}.

Joon xufin¹³ tíi^{2na} 'a 'ii^{13na} 'a la joon, jo gajmoo^{21o}. Lí cii¹³ⁱ gajmoo^{21o}. Jna'a gata^{2oo} 'o'o jilaa²¹ 'e coon¹³ la joon jo jmoo^{21o} 'o'o jii¹ cwáain¹ tya' Cristo 'e gacwoo^{13o} 'naa'.

13 Ñí² 'naa' 'e jileei²¹ 'in jmoo^{1o} to² 'yuu¹ cwo¹ fee¹ tya' tsá² Israel døø^{21ø} 'e sá² cwo¹ do. 'øøi²¹-tsi tsá² 'e 'in tsá² 'in jun¹ 'e fa¹ cwo¹ tsá² jun¹ ni altar, 'in tsá² do tíi²ⁱ cuu^{21u} 'e ngú¹ tya' 'in joo'núu³ 'in cwó¹ tsá².

14 La joon gatyu^{1u} to² Ña'ñu^{1u} 'e jileei²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² lí²-i 'ii²¹ⁱ 'e 'lee¹³ⁱ 'in tsá² 'in nuu^{1un} júu³ tyú² tya'a.

15 Pe jii¹³ ca fu jo ga'ii^{13na} 'e gatí^{2na} jon'gi sí^{3na} 'e jí² lo tyi'naa' wa'a cwo^{2oo} jna no. 'In^{212gii} júun^{3na} 'oo² lagi 'e mí³ⁱⁱ cuu² tsu 'wii¹³ cwó^{3oo} 'e júu³ tyú² tya'

Dios. J̄l̄øø¹³ moo cwóo^{3oo} 'e júu³ do 'e 'yaai¹-tsii.

16 Tsu jo cwóo^{3oo} 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² wa'a 'e unj̄l̄øøi¹³ 'ñii'a, tsu gatyaa^{1o} Dios cwóo^{3oo}. Joon fúu^{2-u} jna wa jo cwóo^{3oo} 'e júu³ do.

17 Tsu 'wii¹³ joon mo jmóo^{3oo} 'e 'yaai¹-tsii 'e j̄l̄øø¹³ moo 'áai¹ pe wa'a jmóo^{3oo} 'e lí² tsai² 'ná¹ jmáa^{3aa}, 'ná¹ jmáa^{3oo} tyitsai²¹² tsu gatyaa^{1a} Dios cwóo^{3oo}.

18 Joon 'e 'lee¹³ na 'e jmoo^{1o} j̄l̄øø¹³ moo 'áai¹ 'e cwóo^{3oo} 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² jon'gi 'e cóon^{3oon} cuu² jiin¹³ la tí² na 'ñii'a lawa jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tya' Dios.

19 Joon x̄fiin¹³ lí¹ na 'in tsá² 'in iláa^{2mo}, jiin¹³ jaain²¹ lí² tyú² to² jna, pe gajméi^{1na} 'ñii'a 'e lí¹ na lawa jaain²¹ esclavo tya' jileei²¹ tsá² 'e coon¹³ la joon fúu¹ mogi tsá² ijai² lí² i Cristo 'wii¹³-i jna.

20 Mo ngí³ⁱⁱ jee²¹² tsá² Israel lí¹ na lawa jaain²¹ tsá² Israel 'e coon¹³ la joon ijai² lí² i Cristo. Joon x̄fiin¹³ jo tyú² gi jna to² 'e ley tya' Moisés mo ngí³ⁱⁱ jee²¹² 'in jmoo^{1o} nuu^{13uu} 'e ley do jmoo^{2oo} jon nuu^{13uu} 'e coon¹³ la joon ilí² jai² lí² i 'ii Cristo.

21 Joon mo ngí³ⁱⁱ jee²¹² tsá² 'in jo jmoo^{1o} nuu^{13uu} 'e ley tya' Moisés la joon ngí³ⁱⁱ 'e coon¹³ la joon ilí² jai² lí² i 'ii Cristo. Pe tyú^{2u}-gi jna to² 'e ley tya' Dios tsu jmóo^{3oo} nuu^{13uu} 'e ley tya' Cristo.

22 Mo ngí³ⁱⁱ jee²¹² 'in tsá² 'in jo r̄øø²¹ 'øøi²¹-tsi 'e jai² lí² i jmóo^{3oo} la jmoo^{1o} 'e coon¹³ la joon ilí² jai² gi lí² i 'ii Cristo. Jmóo^{3oo} jiin¹³ la jmoo^{1o} coon¹³ doñi'in ngí³ⁱⁱ 'e coon¹³ la joon wa'a ilí² jmáa^{1a} Dios tiin¹³ 'ido.

23 Jmóo^{3oo} jilaa²¹ 'elo 'wii²¹² tya' 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá², tsu 'iin²¹² na 'ii¹³ na 'e tyú^{2u} 'e cwo^{2o} 'e júu³ tyú² do tsá².

24 Ñi² 'naa' mo cwiin¹ⁱⁿ tsá² carrera joon jileei²¹ do cwíin¹ⁱⁿ pe jaan²¹ mo jee²¹² 'in cwiin¹ⁱⁿ do ilii¹ⁱ. Joon

juncwii²¹ tyi' li la li coon²¹ carrera, tsu 'wii¹³ joon cwiin²ⁱⁿ la li 'e ili¹ⁱ.

25 Joon jileei²¹ 'in 'iin²¹²ⁱⁿ lii²¹ mi cwiin¹ⁱⁿ coon²¹ carrera tyú^{2u} to² 'ña'a joon jo jmoo^{1o} 'e jmoo^{1o} 'nii²¹ tya'a. Joon 'in tsá² do jmoo^{1o} la joon wa'a ilí² lii¹ⁱ coon²¹ premio lawa coon²¹ corona lí² mo² lí³ cwuu²¹ 'e jo ta^{2a}. Pe jna'o' tyú^{2u} to² yiaa' 'e li¹ⁱ 'i' jon coon²¹ premio. Pe 'e premio do ili¹ⁱ ita² coon² t̄øø^{2mo}.

26 Joon cwáain¹ tyiaa, jo cwíin³ⁱⁱⁿ carrera tyiaa lawa jaain²¹ tsá² tiuui², ñi^{2oo} li ní³ⁱⁱ. Joon juncwii²¹ tyiaa li lawa coon²¹ 'e tí¹ tsá² joon jo un'í¹³ⁱⁱ wa' pi² tyiaa faa¹³ na tyi².

27 Pe 'e^{3ee} wúu¹ cuerpo tyiaa, joon tyú^{3uu} to² 'e jmoo^{1o} jiin¹³ la 'iin^{212na} tsu jo 'iin^{212na} 'oo^{2oo} fa'í²¹ tyani Dios tsu jo gatséi¹ carrera tyiaa 'e tyú² x̄fiin¹³ niga'e^{2ee} tsá² xeei' 'e 'ná¹ jmáa^{1a}.

10

Júu³ cwáain¹ tya' dioses gajmee¹ⁱ tsá² 'in jo jai²

1 'iin^{212na} 'e iliní² 'naa', tsaru^{1u}, 'e jní¹ do gajée^{1mo} jileei²¹ 'in 'lí²¹² tsacøøi¹³ tyi'. La joon jon jileei²¹ 'lí²¹² tsacøøi¹³ tyi' do gangí²ⁱ 'e Mar Rojo do.

2 Joon lawa'a 'e uncaan^{21na} coon¹³ Cristo mo saa^{212na} jmí²¹, la joon gauncaan²¹ⁱⁿ jileei²¹ 'lí²¹² tsacøøi¹³ tyi' coon¹³ Moisés mo gajée^{1mo} 'e jní¹ do 'ii joon gangí²ⁱ 'e Mar Rojo do.

3 Joon jileei²¹ 'ido gagøø^{1ø} 'e 'iñi¹ 'e gacwo^{1o} Dios 'ii.

4 Joon jileei²¹ 'ido ga'uun^{21o} 'e jmí²¹ gacwo^{1o} Dios 'ii. Tsu ga'uun^{21o} 'in tsá² do 'e jmí²¹ ga'yeei²¹ tsaa² cuun²¹² do. Joon lí² la lí¹ⁱ Cristo 'e cuun²¹² do. Joon ngi¹ Cristo coon¹³ 'in tsá² do.

5 X̄fiin¹³ joon, coon^{21xu} jo jileei²¹ 'in 'lí²¹² tsacøøi¹³ tyi' do gajuun^{212mo} li taa²ⁱ cwo¹³ tyuun²¹ do, tsu jo gaj-maa^{1a} la tí¹-tsi Dios.

6 Joon jilaa²¹ 'elo galí² 'e cwo¹o jna' cwáain¹ wa'a jo 'iin²¹²na' jmoo²¹o' 'e gó² la nigajmaa¹a 'ido.

7 Tsu 'wii¹³ joon jo ungo²o' 'in dioses 'in jmee¹i tsá² 'in jo jai² la nigajmaa¹a 'inlíi¹³ 'in tsá² do. Tsu nigajjin² ni jí² tya' Dios: "In tsá² do gacwoo²¹²o gagøø¹ø joongi ga'uun²¹un, joon mi yuui¹³ joon garoon²¹on gajmaa¹³a jmii²¹²."

8 La joon jon jo tseein²¹ wa'a fee¹³na' tsami² xeei' la nigajmaa¹a 'inlíi¹³ 'in tsá² do joon 'wii¹³ joon nigajúin¹ dyaai'nii¹ mil tsá² jee²¹² coon²¹ jmii²¹².

9 Jo tseein²¹ jon wa¹ jo lee²¹² jna' cwáain¹ xiiala líi¹i Ña'ñu¹u' wa'a 'wo²-tsi 'áai¹ la nigajmaa¹a 'inlíi¹³ jee²¹² 'ii joon mii²¹ gacuu²¹i joon fúui¹ gajúin¹.

10 Jo tseein²¹gi jon wa'a cwoo¹³o' Dios tsaa² lagi gacwo¹o 'inlíi¹³ 'in tsá² do Dios tsaa² joon Dios gasii¹in jaain²¹ ángel tya' 'in jngaai¹³ 'ii.

11 Jilaa²¹ 'elo galí² tya' 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' joon Dios gataan¹an ni jí² tya'a 'e 'e²e jna' 'in taan²¹²in juncwii²¹ 'e ti li tyéi¹.

12 Tsu 'wii¹³ joon 'in 'i¹-tsi 'e 'øøi¹²¹-tsi tyú² 'ná¹ ngi¹ coon²¹ tún² wa'a jo xuu²¹i tsaa² tya'a.

13 Joon 'e tsaa² 'ilí² xuu²¹naa' coon²¹ røø²¹ coon¹³ 'e tsaa² ilí² xuu²¹i jileei²¹ tsá² catyaa². Pe jo cu²-'oo' coon¹³ Dios tsu jo cwo¹ wa'a seen²¹naa' fa'í³ gøøi¹³gi lagi itaa²¹aa'. Tsu wana sá² fa'í³ gøøi¹³ Dios icwo²o 'naa' xiiala lí² 'woo²¹naa' 'e fa'í³ do. Joon la joon itaa²¹aa'.

14 Tsu 'wii¹³ joon tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, jo ngii²¹gi li siin¹ dioses jmee¹i tsá² 'e un'goo²oo'.

15 Fuu²¹²uu 'naa' lawa tsá² 'in 'øøi¹²¹-'oo', joon 'naa' lí²-i cón²oon' cwáain¹ wa jo¹ si jo jo¹ 'ee júu³ tyiia.

16 Mo 'né³e' 'e i'ó¹ copa nicwaai¹³ 'e nigacwoo¹³o' 'maai¹³ Dios 'e iuncaan²mo' coon¹³ jmii¹ øøi² Cristo. La joon jon mo tyé³e' 'e 'iñi¹ 'e jmoo²¹o'

jmai³xu jee²¹² jna' 'e iuncaan²mo' coon¹³ cuerpo tya' Cristo.

17 Joon xufin¹³ fúu¹mo', tyé²e' 'e 'iñi¹ coon²¹ do joon tsu 'wii² joon líi¹na' coon²¹ cuerpo tyi'.

18 La nigajmaa¹a 'in tsá² Israel mo gajmaa¹a fa¹, mo gagøø¹ø 'e nigacwo¹ lawa coon²¹ fa¹, jaain²¹mo líi¹i coon¹³ 'e fa¹ do.

19 Jo 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'e 'oo¹o 'ii²¹ 'in dioses jmee¹i tsá² 'in jo jai², jon'gi fuu²¹²uu 'e tyú²gi 'e ngú¹ 'e tyá² tsá² tyani dioses tya' lagi 'e ngú¹ xiia¹.

20 Jiin¹³ 'e 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa', 'in tsá² 'in jo cwii¹in Dios Jmii²¹ mo cwo¹o fa¹ dioses tya'a, cwo¹o 'e fa¹ do tya' 'in espíritu gó² jon' tya' Dios Jmii²¹. Joon jo 'iin²¹²na uncaan²¹naa' yaanaa' coon¹³ 'in espíritu gó² do.

21 Jo lí² 'uu¹³uu' 'e copa tya' Ña'ñu¹u' 'e un'goo¹oo' 'ii la 'ii²¹² un'goo¹oo' 'in espíritu gó² do. Jon'gi lí² cii¹³ii' 'e tya' Ña'ñu¹u' la 'ii²¹² cii¹³ii' 'e tya' 'in espíritu gó² do.

22 ¿Ti tyú²gi wa'a 'e jmoo²¹o' 'e tsa'nii²¹-tsi tya' coon¹³ Ña'ñu¹u'? ¿Ti 'gøø¹³gi jna' lagi 'ii?

Jo si'ñúu¹ 'in jai² líi² Cristo

23 Ja²mo, lí²-i jmoo¹o tsá² jilaa²¹ doñi'ee 'e 'iin²¹²in pe jon' jilaa²¹ 'e jméi¹ tya'a. Lí²-i jmoo¹o tsá² jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in pe jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in tsá² jmáa¹a jo uncoon¹³ wa'a 'e cwii¹ingi Dios.

24 Ná¹-a jmoo¹o tsá² 'e tyú¹ tya' 'in xeei' jon' 'e tyú² tya' 'ña'a.

25 Cøø¹³øø' jilaa²¹ 'e 'nii¹i li' 'moo¹³ jo unngii²ii' wa gatyá² tsá² tyani dioses tya' 'e lí² ñi²ii' wa lí² cii¹³ii' si jo lí² 'ee.

26 Tsu tya' Ña'ñu¹u' fu juncwii²¹ lo coon¹³ jilaa²¹ 'e sá³.

27 Joon wa jin² jaain²¹ tsá² 'in jo jai² líi²i Cristo sii²¹i 'nu: "Ja tsaa²¹a', tsatyé³e'xu'." Joon wa'a 'iin²¹²u'un cwoo²u'u, cwotye²du'u, jo unngii²¹in wa nigatyá²a 'e 'uunñi² do tyani dioses tya'a.

28 Pe wana gajin² tsá²: “Nigatyá²a tsá² 'e 'uunñi² lo tyani dioses tya'a lawa coon²¹ fa¹¹”, jo cøø¹³ø. Tsu wana gatye²¹e 'in jaain²¹ do 'in jo røø²¹ 'øøi¹²¹-tsi ixuui²¹ tsaa² tya'a tsu 'wii¹³ gatye²¹e.

29 Fuu²¹²oo 'e 'øøi¹²¹-tsi 'in jaain²¹ do jon'on 'e 'øøi¹²¹-o'o.

Pe lí²-i unngii¹ tsá²: “¿'Ee lí 'ná¹ jmáa³aa jiin¹³ la 'i¹-tsi tsá² xeei' 'in jo 'øøi¹²¹-tsi røø²¹?”

30 Tsu wana gacwóo³oo 'maai¹³ Dios Jmii²¹ tya' 'e gøø²øø, ¿'ee lí² lí² cwo¹ tsá² jna tsaa²?”

31 Pe 'naa' wa cøø²øøø' si 'uu²uu' 'ee, si doñi'ee ijmaa²aa' 'ee, jmáa²aa' jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² 'maai¹³ Dios.

32 Coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²oo' jo cwo¹o wa' ixuu²¹i jiin¹³ jaain²¹ tsá² tsaa² tya'a, wa'a tsá² Israel, si jo tsá² Israel 'ee, si 'in jai¹² lí²i Dios 'ee.

33 Tsu jna-a, cwáain¹ tyia, cwo²-tsii jmáa³aa jilaa²¹ 'e 'yaai¹-tsi tsá² xeei'. Jo 'noo¹³oo jiin¹³ 'e tyú² tyia pe 'e tyú² tya' tsá² xeei' 'noo¹³oo, 'e coon¹³ la joon itiin¹³in.

11

1 Joon 'naa', jmaa²aa' la jmóo³oo tsu jna-a jmáa³aa la gajmaa¹a Cristo.

Xiiala 'ná¹ jmáa¹a tsamí² mi li-caain² 'in jai¹² lí²i

2 Tsaru¹u', júu³ tyú² fuu²¹²uu 'naa' tsu coon²¹ tøø²mo untii¹³-oo' jna, joon jmoo²oo' jiin¹³ la tí² 'e júu³ gacwo²oo 'naa'.

3 Pe 'iin²¹²na 'e li'øø¹²¹mo-'oo' 'e Cristo lí¹i lawa'a mootyí² tya' jileei²¹ tsañuu¹, joon tsañuu¹ do lawa mootyí² tya' 'oo²¹²o la lí¹i Dios mootyí² tya' Cristo.

4 Wana jlí² tsá² mootyí¹i mi faa²¹a júu³ tyú² si cwo¹o júu³ tyú² 'e gacwo¹ Dios 'ii 'ee jee²¹² lí sicaan²¹in 'in jai¹² lí²i lawa'a 'e cwo¹o fa'ii²¹ mootyí¹i.

5 Pe wana tsamí² faa²¹a júu³ tyú², si cwo¹o júu³ gacwo¹o Dios 'ii 'ee joon jo jlí² mootyí¹i lí² lawa fa'ii²¹ tya'

mootyí¹i. 'E lí² lawa'a 'e nigasii¹ jñú² mootyí¹i.

6 Wa jo 'iin²¹²in tsamí² jlí² mootyí¹i 'ná¹-a tyu²u jñú² tyí¹i. Pe wana fa'ii²¹ lí²i 'e gawuun²¹ tyí¹i si 'e gasii¹ 'ee, 'ná¹a jlí² mootyí¹i jon.

7 Jo jméi¹ wa'a jlí² tsá² mootyí¹i tsu la lí¹i Dios lí¹i. Joon 'e 'ya²gi tya' Dios lí¹i tsá². Pe 'e 'ya²gi tya' tsá²-a lí¹i tsamí².

8 Joon mo gajmee¹ Dios tsá², gajmée¹mo tsamí² coon¹³ ca'naai¹³ tsañuu¹ jon'on tsañuu¹ coon¹³ ca'naai¹³ tsamí².

9 Gajmee¹mo Dios tsamí² 'wii²¹² tya' tsañuu¹ jon'on tsañuu¹ 'wii²¹² tya' tsamí².

10 Tsu 'wii¹³ joon 'ná² jlí² tsamí² mootyí¹i 'e lí¹ lawa coon²¹ lí² 'e nuu¹³ joongi 'wii¹³ tya' ángeles.

11 Pe tyani Dios jo seein²¹ tsañuu¹ wa jo seein²¹ tsamí² la joon jon jo seein²¹ tsamí² wa jo seein²¹ tsañuu¹.

12 'E la ja²mo gajmee¹ Dios tsamí² coon¹³ ca'naai¹³ tsañuu¹ pe ja²mo jon 'e liseein²¹ tsañuu¹ tya' tsamí². Joon jilaa²¹ 'e sa 'wii¹³ tya' Dios.

13 'Í²du-'oo' yaanaa' wa 'e tyú²-u 'e faa²¹a tsamí² júu³ tyú² lí¹i tyí¹i.

14 Tsú jo cwaa²¹ cwaan²¹in jñú² tsañuu¹ la cwaa²¹ jñú² tsamí², joon fa'ii²¹ lí¹i wa'a cwaan²¹in cwaa²¹.

15 Pe cwaa²¹ cwaan²¹in jñú² tsamí² joon lawa coon²¹ 'e 'ya²gi tya'a tsu Dios gacwo¹o tsamí² jñú² cwaa²¹ 'e lí² lawa coon²¹ 'e jlí² mootyí¹i.

16 Pe wana 'iin²¹²in tsá² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i cwáain¹ lo, cwoliñi²i 'e jon jna'a jon'gi 'in jai¹² lí²i Dios catyaa² jo jmoo²¹o'o la tñisi² lixiaa'.

'E gó² jmoo²oo' cwáain¹ tya' 'uunñi² tya' Ña'ñu¹'u'

17 'E júu³ lo ifuu²¹²uu 'naa' jon'on júu³ tyú² tyii', tsu ninúu³oo 'e gó² jmoo²oo' mo licaan²¹naa' jon'on 'e tyú².

18 'E fo³oo nifu 'e jin² tsá² 'e jmoo²oo' poo²¹² jee²¹² 'naa' mo licaan²¹naa' un'goo¹oo' Dios. Joon sá²-a coon²¹ 'e la jai² lí²na 'e júu³ do.

19 'E la ja²mo 'ná¹-a ilí² poo²¹² jee²¹² 'naa' 'e coon¹³ la joon ilí² ñí² tsá² 'iin 'in la jai² jai² lí²i Cristo.

20 Joon tsu 'wii¹³ 'e poo²¹² 'e galí² jee²¹² 'naa' mo licaan²¹naa' jo cøø¹³øø' jiiin¹³ la ti 'e 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u'.

21 Tsu mi tí² 'ii²¹ 'e dø' tsá² do, jée¹gi tsalín²in 'inlíi¹³ joon døø²¹øø' 'uunñi² tya'a 'ña'a joon la 'ii²¹² joon 'inlíi¹³gi gajaan¹-o la un'áa¹i do. Joon 'inlíi¹³gi galí¹in¹mo.

22 ¿Ti jo 'oo²oo' tyii' li lí² cøø¹³øø' joongi li lí² 'uu²uu'? Tsu mo jmoo²oo' la joon lawa'a 'e jo tsáai¹³-oo' 'in tsá² catyaa² 'in jai² lí²i Dios joon cwoo²oo' fa'ii²¹ 'in jo sá² tya'a. ¿Ee ifuu²¹²uu 'naa'? 'E cwáain¹ 'e júu³ lo jo lí² fuu²¹²uu 'e tyú² tyii'.

Xiiala 'ná¹ jmaa²aa' cwáain¹ tya' 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u'

23 Pe Ña'ñu¹u' 'ña'a ga'e²e jna 'e júu³ lo cwáain¹ tya' 'uunñi² tya'a. 'E nuu²¹ mo ga'nii¹i Judas Ña'ñu¹u' Jesús, 'e la nuu²¹ joon gason² Jesús coon²¹ 'iñi¹.

24 Joon mo ngayuu¹³ gacwo¹o 'maai¹³ Dios, gajmaa¹a 'no³ 'e 'iñi¹ do, joon gajin²in sii²¹i tsá² tya'a: "Tyee²ee', tsu lawa'a 'e cuerpo tyiia 'e si'no³ tya' 'e tyú² tyii'. Joon mo cøø²øø' untii¹³du'-oo' jna."

25 La joon jon, mo ngayuu¹³ gagøø²¹øø' 'in tsá² do, gacón² Jesús coon²¹ copa vino, joon gajin²in: "E copa lo lí² lawa coon²¹ júu³ 'múui² 'e tyiin² 'e lí² coon¹³ jmi¹ 'øø¹na. Lacafu 'uu²uu' 'elo untii¹³du'-oo' jna."

26 Joon lacafu cøø²øø' 'e 'iñi¹ lo joon lacafu 'uu²uu' 'e copa 'e 'ó² vino lo jmóo¹³oo' júu³ ca mi cwée¹i tún¹ 'e nigajún¹mo Ña'ñu¹u' Jesús 'wii²¹² tyi'.

Tyá² tyú² yaai ilí² døø²¹øø' 'e 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u'

27 Tsu 'wii¹³ joon, doñi¹iin 'in gøø²¹øø' 'e 'iñi¹ do si 'un²un 'e copa tya' Ña'ñu¹u' 'ee, jo tsi tsa'goo¹, 'e ga'láa¹a coon¹³ cuerpo tya' Ña'ñu¹u' la joon jon coon¹³ jmi¹ 'øø¹i.

28 'E tyiin² 'áai¹ jon 'e cón² tsá² cwáain¹ xiiala líi¹i 'ña'a la jée¹gi idø¹²øø' 'e 'iñi¹ do si 'un²un 'e copa 'in 'ó² vino do 'ee.

29 Tsu wana dø¹² tsá² joongi 'un² tsá² 'e lí² lawa cuerpo tya' Ña'ñu¹u' joon jo mo gacón² cwáain¹ xiiala líi¹i 'ña'a, gøø²¹øø' joongi 'un²un lawa coon²¹ wúu¹ 'e²e 'ña'a.

30 Tsu 'wii¹³ joon seen²¹mo 'inlíi¹³ tsatsaa¹³ joon 'in wo² si'ii¹³-tsi jee²¹² 'naa' no. Joon 'inlíi¹³gi nijún¹mo.

31 Pe wana lee²¹e' cwáain¹ yiia' xiiala líi¹na', joon jo 'e tsaa² lí² sá² tyi' 'e icwo¹o Ña'ñu¹u' jna'.

32 Pe mi jmáa¹a Ña'ñu¹u' 'ii²¹ tyi', joon 'e¹e jna' wúu¹, jmoo¹o la joon wa'a jo 'ná¹ tsaa²¹a' li 'ii²¹ coon¹³ 'in tsá² xeei²¹ 'in taan²¹²in fu juncwii²¹ lo.

33 La joon tsaru¹u' mo uncaan²¹naa' 'e tyee²ee' 'e 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u' jaan²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'.

34 Joon wa un'aa²naa', tyee²ee' tyii'. Joon coon¹³ la joon jo i'ná¹ 'e²e Dios 'naa' wúu¹ tsu 'wii¹³ 'e gó² jmoo²oo' mo la caan²¹naa'. Joon 'e júu³ catyiaa² lí² unrøø²na mi yajøø³na 'naa'.

12

Cwo¹o Espíritu Tyú² 'waa²¹ pí³ ijmá¹a tsá² 'e gacwo¹o

1 Tsaru¹u', fuu²¹²uu 'naa' no cwáain¹¹ tya' 'e 'waa²¹ pí³ 'e cwo¹o 'in Espíritu Tyú² tsá² ilí² jmáa¹a 'e to² gacwo¹o la jaain²¹ la jaain²¹.

2 Tyú²-u ñí² 'naa', tsaru¹u', 'e la nu'gi galija²mo galí²naa' Cristo líi¹naa' tsá² 'in xeei²¹-tsi 'e jo¹o galí²naa' dioses tyii' 'in jo faa²¹ gajmee¹i tsá².

3 Tsu 'wii¹³ joon 'iin²¹²na iliñí² 'naa' 'e jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² faa²¹a coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios wa ngajin²in: "Jo ñí³ii 'iin²¹ta no Jesús!"

La joon jon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² jin²: “¡Ña'ñu¹-o Jesús!” wa jo mo gacwoo¹o 'ii²¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii.

4 'Láai² nii² to² sá² 'e cwoo¹o 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tsá² 'e ijmaa¹a, joon cwoo¹-o jon 'waa²¹ pí³ 'e iuntsiin¹mo. Pe jaan²¹mo 'in Espíritu Tyú² do.

5 'Láai² 'ii¹³ 'e sá² ilí¹ uncoon¹³ tsá² tsaxeei²¹ pe jaan²¹mo Ña'ñu¹'u' seein²¹.

6 Joon xufiin¹³ jmoo¹o tsá² to² tya'a la ca 'ii¹³, jaan²¹mo 'in Dios 'in uncoon¹³ 'in tsá² do la jaain²¹ la jaain²¹.

7 Joon 'wii¹³ jna'o' la jaain²¹ jna', 'in Espíritu Tyú² do 'e² tsá² 'e 'ii²¹ tya' Dios 'e jmoo¹o 'e tyú² tya' jileei²¹.

8 Joon 'wii¹³ 'in Espíritu Tyú² do cwo¹o Dios 'inlíi¹³ to² wa'a faa²¹a júu³ 'e 'i¹-tsi Dios. Joon 'wii¹³ Espíritu joon-on cwo¹o Dios 'inlíi¹³gi to² wa'a faa²¹a júu³ 'e ñii²¹²-tsi 'áai¹.

9 Joon 'inlíi¹³gi jo¹gi líi²i Dios 'wii¹³ 'in Espíritu do. Joon 'wii¹³ 'in Espíritu Tyú² do 'inlíi¹³gi 'ii²¹i 'ii²¹ ilí² un'láa²i tsatsaa¹³.

10 Joon 'inlíi¹³gi 'ii²¹i 'ii²¹ ilí² jmáa¹a milagros. Joon tsá² xeei²¹ faa²¹o júu³ cwo¹ 'ii 'wii¹³ 'in Espíritu do. Joon tya' 'in xeei²¹gi cwo¹o Dios 'ii²¹ 'e iliiñi¹i waa'a faa²¹a jaain²¹ espíritu 'in jo jai² si faa²¹a 'ee 'in Espíritu jai² tya' Dios. Joon 'in xeei²¹gi 'ii²¹i 'ii²¹ 'e faa²¹a jmí¹ xiia' 'e jo 'øøi²¹-tsi tsá², joon 'in xeei²¹gi 'ii²¹i 'ii²¹ ilí² jmá²a tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi 'e júu³ gafaa²¹ 'ido.

11 Pe jilaa²¹ 'e jmoo¹o 'in tsá² lo, jmoo¹-o 'ii²¹ tya' 'in jaan²¹mo Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon 'in Espíritu Tyú² do cwo¹o tsá² to² jmáa¹a la jaain²¹ la jaain²¹ jiin¹³ la 'iin²¹²in 'ña'a.

Lawa coon²¹ cuerpo jna'

12 'E cuerpo tya' Cristo lí² 'láai² 'ii¹³ pe coon²¹ cuerpo tya'a sá²; la joon jon jna'o' 'in jai² líi²i 'ii, fúu¹mo jna' pe lawa coon²¹ cuerpo líi¹na'.

13 Joon mo galijai² galíi²na' Cristo lawa'a 'e gasaa¹mo 'in Espíritu jaain²¹

do jna' jmí²¹ 'e líi¹na' coon²¹ cuerpo. Xufiin¹³ tsá² Israel jna' si tsá² jo seein²¹ joon 'ee, si tsá² tyu² tsá² to² 'ee, si tsá² 'in jo tyu² tsá² to² 'ee galíi¹na' lawa jaan²¹na'. Lawa'a 'e nigané³e' tya' jaain²¹ Espíritu.

14 'E cuerpo tya' tsá² lí² 'láai² 'ii¹³ jon'on wa'a ca'ii¹³.

15 Joon wa'a lí² jin² tíi² tsá²: “Jo líi¹na cwoo²¹ tsá² tsu 'wii¹³ joon jo líi¹na 'no³ cuerpo tya' tsá².” Joon xufiin¹³ jin²in la joon pe líi¹mogi 'no³ cuerpo tya' tsá².

16 Joon wana jin² loocwo² tsá²: “Jo líi¹na mí² unni² tsá² tsu 'wii¹³ joon jo líi¹na 'no³ cuerpo tya' tsá².” Joon xufiin¹³ jin²in la joon pe líi¹mogi 'no³ cuerpo tya' tsá².

17 Tsu çxiiala ilí² nuu¹ tsá² wa'a cuerpo tya' tsá² li la li jiin¹³ ca mí² unni¹i? La joon jon wa'a cuerpo tya' tsá² li la li jiin¹³ unni² tsá² xiiala lí² con¹ tsá² jmá¹.

18 Pe Dios gataan¹³-o la ca 'ii¹³ cuerpo tya' tsá² jiin¹³ la 'iin²¹²in.

19 Joon wa'a jiin¹³ ca 'no³ galisá² jo galí² coon²¹ cuerpo.

20 Joon la no-o galí² xufiin¹³ 'láai² 'ii¹³ 'e sá² pe galí² coon²¹ cuerpo.

21 Joon tsu 'wii¹³ joon 'e unni² tsá² jo lí² jin²in síi²¹i cwoo²¹ tsá²: “Jo jmí²¹² intyéen¹na 'nũ.” Jon'gi lí² jin² mootyi² tsá² síi²¹i tíi² tsá²: “Jo jmí²¹² 'intyéen¹na 'nũ.”

22 Jon'on la joon tsu 'e 'no³ cuerpo 'e 'wéi¹gi 'e tyiin²gi.

23 Joon 'e 'no' cuerpo-gi 'e jo tsáai¹-tsi' jlii²¹i' coon²¹ tún². Joon 'e 'no³ cuerpo 'e jo 'iin²¹²na' jøø¹ tsá² un'øø²¹na' 'e jo jøø² tsá².

24 Pe jo un'øø²¹na' 'e 'no³ cuerpo 'e jo 'e to² 'iin³ wa'a jøø² tsá². Joon Dios gajmaa¹ 'e cuerpo tya' tsá² 'e 'no³ xaai²¹gi tsáa¹mo-tsi tsá² 'áai¹gi 'e coon¹³ la joon la ca 'no' cuerpo 'e unjíi² 'e 'no³ catyia do.

25 Joon jo lí² 'no³ 'e cuerpo do.

26 Joon wana ca 'no³ cuerpo ní¹ wúu¹ lawa'a 'e wúu¹ la tøøi². Joon jløø¹³mo la tøøi² wa'a ga'ii²¹ ca 'no' 'e tyú² tya'a.

27 La joon jon 'naa', 'in jai² líi²i Cristo, líi¹naa' lawa cuerpo tya' Cristo, joon la jaan²¹naa' líi¹naa' lawa ca 'no³ 'e cuerpo do.

28 Joon Dios cwo¹ 'inlíi¹³ jee²¹² 'in jai² líi²i Cristo to² 'e 'ná¹ jmáa¹a. 'E nifu gacwo¹ Dios 'e lín²in 'inlíi¹³ apóstoles; joon 'e tí² tún² 'e cwo¹o tsá² tsá² júu³ 'e gacwo¹o Dios 'ii. Joon 'e tí² 'ni¹ 'e lín²in tsá² tífo². Mi yuui¹³ joon 'in tsá² 'in lí² jmaa¹a milagros, joon 'in un'láa²i tsatsaa¹³, joon 'in lí² uncoon¹³ tsá² xeei', joon 'in tíi²¹ tyú²to² 'in catyaai² do. Gacwo¹o jon 'inlíi¹³ 'e ilí² faa²¹a jmíi¹ xiia'.

29 ¿Tí líi¹i jileei²¹ apóstoles, owa'a líi¹i jileei²¹ tsá² 'in cwo¹o tsá² júu³ 'e gacwo¹ Dios 'ii? ¿Tí líi¹i jileei²¹ tífo²? ¿Tí jmoo¹o jileei²¹ milagros?

30 ¿Tí lí² jileei²¹ un'láa²i tsatsaa¹³? ¿Tí lí² faa²¹a jileei²¹ jmíi¹ xiaa'? ¿Tí lí² jmoo¹o jileei²¹ tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jmíi¹ xiia²¹ faa²¹ tsá² do? Tyú² 'øøi²¹-tsi' 'e jon'on la joon.

31 Cwo¹o 'oo' 'e 'ii¹³naa' 'e tyú²gi cwo¹o Dios tsá² jmáa¹a jee²¹² 'in jai² líi²i. Pe ifuu²¹²uu 'naa' coon²¹ to² 'e tyú²gi 'áai¹ ijmaa²aa'.

13

To² nifu 'e 'ná¹ jmá¹ tsá²

1 Xufiin¹³ lí²-i fuu²¹²uu jilaa²¹ jmíi¹ sí¹i tsá² joon ca jmíi¹ tya' ángeles tíi²na pe jo 'iin²¹²na Dios jon'gi tsá² xeei' líi¹naa jiiin¹³ la lí² coon²¹ ñi³ 'e pó² tsá² 'e 'iin²in tá² si coon²¹ mi² ñi³ taliin² 'ee 'e to² mii¹³ 'áai¹.

2 La joon jon, xufiin¹³ lí²-i fuu²¹²uu tsá² júu³ 'e ga'ii¹³na cwo¹o Dios jna, joon 'øøi²¹ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios 'uun²¹²mo, joon ñii²oo jilaa²¹, joon xufiin¹³ lí²-i jan²aan moo²¹ 'e si² do 'aan³ tya'a coon¹³ 'e jai² líi²na pe jo

'iin²¹²na Dios jon'gi tsá² xeei' jo 'ee to² 'iin³gii.

3 Joon xufiin¹³ jmoo³-oo jmai²xu jee²¹² tsá² jilaa²¹ 'e 'óo³oo, joon xufiin¹³ cwo³oo ca cuerpo tyiia 'e ijúun³na 'wii²¹² tya' tsá² pe jo 'iin²¹²na Dios jon'gi tsá² xeei' jo 'ee to² 'ii³ tyiia.

4 Tsu fee¹mo-tsi 'in 'iin²¹²in Dios coon¹³ tsá² xeei'. 'Wo²-tsio jon'on tsi²¹² wúu¹i, jon'gi faa²¹a júu³ 'gøøi¹³ 'áai¹, jon'gi unjløøi¹³ yaai.

5 Jo líi¹i tsá² 'in faa²¹a júu³ 'laa²¹ jon'gi 'in jiiin¹³ 'i¹-tsi yaai, jon'gi 'in 'nii²¹-tsi, jon'gi 'in 'yu²-tsi 'in tsá² 'in 'iin²¹²in Dios coon¹³ tsá² xeei'.

6 Joon jo jmoo¹o jløø¹³i tsaa² tya' 'in xeei', pe jløø¹³mo coon¹³ jilaa²¹ 'e la jai².

7 'In tsá² 'in 'iin²¹²in Dios coon¹³ tsá² xeei' jmoo¹o taa²¹ coon¹³ jilaa²¹, joon jo cu²-tsi coon¹³ tsá² xeei', 'i¹-tsi jiiin¹³ 'e tyú² tya'a, jo tiuu²i.

8 Jo 'e ityéi¹ 'e 'iin²¹²in tsá² Dios coon¹³ tsá² xeei'. Pe ijó¹o coon²¹ jmii²¹² 'e jo tyiin²gi 'ii¹³naa' júu³ gacwo¹ Dios tsá² xeei', jon'gi tyiin²gi 'e faa²¹ tsá² coon¹³ jmíi¹ xiia', jon'gi tyiin²gi 'e ñi¹ tsá².

9 Tsu nano jo galicwii¹na' la tøøi², la joon jon jo fuu²¹² jna' la jilaa²¹ júu³ tya' Dios

10 pe mi licwii¹na' la tøøi² ixee¹mo 'e jo cwii¹na' no.

11 Mo galí² xuu²¹²na gafaa²¹aa la faa²¹a xuui²¹², joon 'øøi²¹-tsii la 'øøi²¹-tsi xuui²¹² joon ga'í²-tsii la 'i¹-tsi xuui²¹², pe mo galí² fee¹na gatúu³uu jilaa²¹ 'e lí² la mo xuu²¹²na.

12 La joon nano mi ine² jna' jilaa²¹ 'e sá² tya' Dios lawa coon²¹ 'e icaai¹³, lawa'a 'e jøø²¹ø' coon²¹ 'u² gó². Pe mi tí² jmii²¹² joon ijøø²¹ø' níi¹ jo 'ee sicaai¹³gi. Tsu nano jo tsai² cwii¹na 'ii 'e tyú², pe mi tí² jmii²¹² joon il-icwii¹moo jiiin¹³ la tí², la cwii¹in Dios jna la no.

13 Jilaa²¹ 'e jai² líi²i tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e sijéin¹³ tsá², coon¹³ 'e 'iin²¹²in tsá² Dios coon¹³ tsá²² xeei'

taa²¹a coon²¹ tøø²mo pe 'e tyiin²gi jee²¹² 'e 'ni¹ lo 'e 'iin²¹²gi tsá² Dios coon¹³ tsá² xeei'.

14

Jmíi¹ xiia' 'e sñi¹ tsá²

1 Tsu 'wii¹³ joon cwoo¹³-oo' 'e 'iin²¹²naa' Dios coon¹³ tsá² xeei'. Joon la 'ñi²¹² joon cwoli²¹²naa' 'e cwo¹o Dios 'naa' coon²¹ to² jmaa²aa' jee²¹² 'in jai² lí²i Cristo. Joon 'iin²¹²gñi¹ 'e cwo¹o Dios 'naa' 'e to² do 'e foo²oo' júu³ tya'a 'e ga'ii¹³naa' cwo¹ 'ido.

2 Tsu 'in tsá² 'in faa²¹a jmíi¹ xiia' sñi²¹i Dios jon'on tsá² tsu jo 'øøi²¹-tsi tsá² xeei'. Faa²¹-o 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² pe jmaai¹³ júu³ 'uun²¹mo.

3 Pe 'in tsá² 'in faa²¹a júu³ 'e gacwo¹ Dios 'ii faa²¹o 'e lí² jai²gi lí²i tsá², si 'e tya²-tsi tsá² 'ee si'i cwo¹ tsá² fo'feei¹ 'ee.

4 'In tsá² 'in faa²¹a jmíi¹ xiia' 'e lí² jo¹gi lí²i 'ña'a pe 'in faa²¹a júu³ gacwo¹ Dios 'ii 'e lí² jai²gi lí²i 'in catyaa² 'in jai² lí²i Cristo.

5 'In²¹²na wa'a lí² jileei²¹ 'naa' foo²oo' coon¹³ jmíi¹ xiia' pe 'iin²¹²mogñi¹ 'áai¹ 'e foo²oo' júu³ gacwo¹ Dios 'naa'. Tyú²gi 'e faa²¹ tsá² 'e júu³ joon lagi 'e faa²¹ tsá² coon¹³ jmíi¹ xiia' 'e jo 'øøi²¹-tsi tsá². Pe jmée¹mo to² 'e jmíi¹ xiia' do wa'a seein²¹ jaain²¹ jee²¹² do 'in lí² jma² tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ xiia' do joon coon¹³ la joon lí² fee¹gi 'e jai² lí²i 'in jai² lí²i Cristo 'in ganúu²u.

6 Joon, tsaru¹u', jo 'e to² 'íi³ tyii' wa'a cwée¹na jee²¹² 'naa' joon sñi³na 'naa' coon¹³ jmíi¹ xiia' 'e jo 'øøi²¹mo-'oo'. Pe jmaa¹i to² tyii' wa'a cwóo³oo coon²¹ júu³ 'e gacwo¹ Dios jna 'e 'øøi²¹-tsii, si coon²¹ júu³ jmñi¹-tsi 'ee, si coon²¹ júu³ ga'ii¹³na cwo¹ Dios jna 'ee, si coon²¹ júu³ tya' xiiala 'ná¹ ngi¹i tsá² 'ee. Jmaa¹i to² tyii' 'e júu³ joon.

7 Jiin¹³ la lí² lúu¹ 'e xúu² tsá² si tun¹ 'ee 'e jo 'iin²in røø²¹. Wa'a jo 'iin²in 'e

lúu¹ do jiin¹³ la to² tyu² solfa jo iliñi² tsá² 'ee sóoin¹ 'iin².

8 La joon jon coon¹³ 'e lúu¹ 'láa² 'e xúu² tsá² li náa¹ 'nii²¹, wa'a jo røø²¹ 'iin²in jo 'e tyú² tya¹ 'láa² 'e tsalín² jee²¹² 'nii²¹.

9 La joon lí² coon¹³ 'naa', wa'a sñi²¹ tsá² 'naa' coon¹³ jmíi¹ 'e jo 'øøi²¹-oo', çxiiala ilí² 'øø²¹mo-'oo' 'e jin²in? Lawa'a 'e gafaa²¹o jee²¹² tyí².

10 'E la ja²mo 'láai² jmíi¹ sá² 'e sñi¹ tsá² la 'ui juncwii²¹ joon 'in tñi²¹ 'e jmíi¹ do 'øø²¹mo-tsi.

11 Pe wa jo 'øøi²¹-tsii 'e jmíi¹ fee¹ tsá² jna lawa tsá² coon²¹ fuu²¹ lí¹na tya'a la joon jon 'ido tyiajna.

12 Joon, tsu 'wii¹³ joon, tsu 'wii¹³ 'iin²¹²naa' 'áai¹ 'e cwo¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'naa' to² jmaa²aa' jee²¹² 'in jai² lí²i Cristo, cwoo¹³-oo' 'ii¹³naa' 'e tyiin²gi 'e to² do 'e uncoon¹³ 'in tsá² xeei' do 'in jai² lí²i Cristo 'e ilí² jai²gi lí²i.

13 Joon 'in tsá² 'in faa²¹a jee²¹² 'naa' coon¹³ jmíi¹ xiia²¹ 'ná¹-a mí² tyani Dios wa'a cwo¹ Dios 'ii 'ii²¹ ilí² jma²a júu³ 'naa' 'ee 'øøi²¹-tsi 'e gajin²in do.

14 Wa'a fuu²¹²uu coon²¹ júu³ tyú² coon¹³ jmíi¹ xiia' 'e jo 'øøi²¹-tsii jiin¹³ espíritu tyiia 'in faa²¹a 'e júu³ tyú² do joon jo 'ee to² 'íi³ 'e 'øøi²¹gi-tsii.

15 ¿Wa lí² la joon, 'ee 'ná¹ jmáa³aa? Ifuu²¹²uu júu³ tyú² tyiia coon¹³ espíritu tyiia pe la joon jon coon¹³ 'e 'øø²¹mo-tsii. I'øø³øø jon coon¹³ espíritu tyiia pe i'øø³oo jon coon¹³ 'e 'øø²¹mo-tsii.

16 Tsu wa'a jiin¹³ coon¹³ espíritu tyi'i un'goo¹o Dios 'in tsá² 'in gacwéi¹ jee²¹² 'naa' jo i'øøi²¹-tsi 'e 'ma²u'un cwo²o Dios, joon jo lí² uncaan²¹in coon¹³ 'na coon¹³ 'e fo²o do.

17 Joon xñiin¹³ 'áa¹mo tyú² 'e júu³ fo²o do jo iuncoon¹³ 'in tsá² do wa'a jai²gi ilí²i.

18 Cwo³oo 'maai¹³ Dios 'e fuu²¹²gñi lagi jileei²¹ 'naa' coon¹³ jmíi¹ xiia'.

19 Pe mo nitaan²¹²na jee²¹² 'in jai² lí²i Cristo 'iin²¹²gñi 'áai¹ wa fuu²¹²uu

fiin¹³ 'ñá² júu³ 'e 'øøi²¹-tsi 'in tsá² do 'e 'e² 'ido lagi dyá² mil júu³ xiia' 'e jo 'øøi²¹-tsi.

²⁰ Tsaru¹u', jo 'i¹-oo' la 'i¹-tsi xuui²¹². Cwoliin¹naa' lawa' yuun²¹ cwáain¹ tya' jilaa²¹ 'e gó² pe lawa'a tsacøøi¹³ 'in nii²¹²-tsi coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-oo'.

²¹ Ni jí² tya' ley 'e jin²: "Ifuu²¹²uu 'in tsá² lo coon¹³ jmí¹ xiia', coon¹³ tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in faa²¹a jmí¹ 'e jo 'øøi²¹-tsi pe jo icón² 'in tsá² do cwáain¹ tyiia, jin²in Ña'ñu¹u'."

²² Coon¹³ la joon ilí² tii²¹na' 'e 'e jmí¹ xiia' faa²¹ tsá² 'ii²¹ tya' Espíritu tya' Dios lí² lawa coon²¹ lí² tya' 'in jo jai² lí²i Dios. Pe mo faa²¹ tsá² júu³ cwo¹ Dios 'ii' 'e lí² lawa coon²¹ lí² tya' 'in jai² lí²i Dios jon' tya' 'in jo jai² lí²i.

²³ Joon wa foo²oo' jileei²¹ 'naa' jmai² jmí¹ xiia' la 'ii²¹² incaan²¹naa' joon 'inlíi¹³ 'in jo ñí¹ si jo jai² lí²i 'ee i'ii²¹i jee²¹² 'naa', çti jon' ijin² 'in tsá² do: Joon galí² tsá² caa²¹mo 'naa'?

²⁴ Pe wana jileei²¹ 'naa' foo²oo' jmai² júu³ cwo¹ Dios 'naa' joon i'ii²¹i jee²¹² 'naa' 'in tsá² 'in jo jai² lí²i si 'in jo ñí¹ 'ee ilí² tsáa¹mo-tsi 'e røø²¹i tsaa² joon icón² 'ii²¹ tya' 'ña'a.

²⁵ Joon iliñí¹ la tí² jiin¹³ la 'i¹-tsi mi nuu¹un 'e júu³ foo²oo' 'naa' joon isii¹i woní¹i tyani Dios, joon ijin²in 'e la ja²mo seein²¹ Dios jee²¹² 'naa'.

Jmaa²aa' jilaa²¹ coon²¹ tún²-un

²⁶ La joon, tsaru¹u', mo licaan²¹naa' jmoo²oo' jilaa²¹ 'e lijai²gi lí²i jileei²¹ 'in jai² lí²i Cristo. La jaan²¹naa' lí²-i jmáa¹a coon²¹ sóoin¹ 'e cwo¹o 'maai¹³ Dios si coon²¹ júu³ 'e 'e² tsá² 'ee, si coon²¹ júu³ 'e gacwo¹ Dios 'e ili'øø²¹mo-'oo' 'ee, si lí²-i faa²¹a tsá² coon¹³ jmí¹ xiia' 'ee, si lí²-i jma² tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi 'e júu³ xiia' do 'ee. Pe jilaa²¹ 'e jmoo²oo' jmai² ilijai²gi lí²naa'.

²⁷ Joon wa'a faa²¹ tsá² coon¹³ jmí¹ xiia' 'ná¹ faa²¹ tsá² ti' ca jaain²¹ joon jiin¹³ gáí¹ lí² faa²¹a si wa fúui¹ 'ee

gaai²¹ lí² faa²¹a. Joon 'ná¹ liseein²¹ tsá² 'in lí² jma²a júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi 'e jmí¹ xiia' do.

²⁸ Joon wa jo 'in seein²¹ 'in lí² jmá² júu³ 'e jmí¹ xiia' do 'e tyá²gi wa'a ján² tii² 'ido li sicaan²¹naa' joon fee¹i 'ña'a coon¹³ Dios.

²⁹ Joon 'in faa²¹a júu³ cwo¹ Dios 'ii jiin¹³ gáí¹ si gaai²¹ 'ee lí²-i faa²¹a joon 'in catyaaí²gi do 'ná¹ jmáa¹a 'ii²¹ wa røø²¹ si jo røø²¹ 'ee.

³⁰ Joon wa'a faa²¹ tsá² joon la 'ii²¹² joon Dios cwo¹ tsá² xeei' 'in tyín¹in do coon²¹ júu³gi, 'in faa²¹a nifu dogi 'ná¹ ján² faa²¹a.

³¹ Joon coon¹³ la joon jileei²¹ 'naa' 'in 'ii²¹ júu³ cwo¹ Dios 'naa' lí²-i foo²oo' ti' jaain²¹ ti' jaain²¹ joon jileei²¹ ilitii²¹mo joon itya²gi-tsi.

³² Lí²-i tyu² to² espíritu yaai 'in tsá² 'in gacwo¹ Dios júu³ do.

³³ Tsu Dios lí¹i Dios 'in jmoo¹o coon²¹ tún² jon' wa'a to²o mii¹³.

Joon la jmoo¹o jileei²¹ tsaru¹u' catyaaí² la caain²¹ li jai² lí²i tsá²

³⁴ jo cwói¹ faa²¹a tsamí² jee²¹ licaain²¹ tsá² jai² lí²i Cristo, tsu tsaa¹³mo la joon. 'Ná¹ jmáa¹a nuu¹³u jiin¹³ la to² tyu² ley tya' Dios.

³⁵ Wa 'iin²¹²in litsáai¹-tsi 'ná¹ unngii¹i ñuu¹ tya'a mo cwoliin¹in tya'a. Tsu 'e gó² wa'a faa²¹a tsamí² jee²¹² li li caain²¹ tsá².

³⁶ Untii¹³du-'oo' 'e júu³ tyá² tya' Dios jo mo galáa² wii²¹² jee²¹² 'naa' jon'gi jiin¹³ 'naa' 'in ga'ii²¹i 'e júu³ tyá² do.

³⁷ Joon wa 'inlíi¹³ jee²¹² 'naa' 'i¹-tsi 'e ga'ii²¹i to² tyu² Dios 'e cwo¹o júu³ gacwo¹o Dios 'ii, si 'i¹-tsi 'ee 'e faa²¹a 'ii²¹ tya' Espíritu Tyá² cwoliñí¹o 'e júu³ fuu²¹²uu 'naa' lo lawa' júu³ 'e gatyu² to² 'ña'-o Ña'ñu¹u'.

³⁸ Joon wa jo 'iin²¹²in licwii¹i 'e júu³ tya' Dios lo joon jo 'ná¹ licwii¹in tsá² 'ii.

³⁹ Joon, tsaru¹u', cwo¹³-oo' 'e i'ii¹³naa' júu³ 'e gacwo¹ Dios 'naa'

joon jo tsaai¹³ faa²¹ tsá² coon¹³ jmí¹ xiia'.

⁴⁰ Pe coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo^{2oo}, jmoo^{2oo} jmai² 'e røø²¹ joongi coon²¹ tún².

15

Mo gajjin¹ Cristo jee²¹² 'li²¹²

¹ Joon nano, tsaru^{1u}, 'iin²¹² na un-tii¹³ ii-'oo'naa' tún¹ 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e gacwo^{3oo} 'naa' la mo jéi¹. Joon ga'ii¹³ naa' 'e júu³ tyú² do joon tá² taan²¹² naa' coon¹³ 'e júu³ do.

² Joon coon¹³ 'e júu³ tyú² do gauntiin¹³ naa' wa'a jo tæu^{2æu} 'e júu³ gacwo^{3oo} 'naa' wa'a jo 'e to² 'í³ gi 'e jai² galí² naa'.

³ Tsæ gacwo^{3oo} 'naa' 'e júu³ tyiin^{2gi} 'e ga'ii¹³ na. Ga'e^{2ee} 'naa' 'e gajún¹ Cristo 'wii²¹² tsaa² tyijna' jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios.

⁴ Ga'e^{3ee} 'naa' jon 'e ga'aa¹ mo tsá² 'ii pe mo gangí²ⁱ 'ní¹ jmí²¹² gajjin^{1o} tún¹ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios.

⁵ Joon gajné¹ mo tyani Tú³ joon mi yuui¹³ joon tyani 'in apóstoles tya'a.

⁶ Joon mo ngayuui¹³ joon gajné¹ mo tyani tsaru^{1u} 'in 'ñá² cíein¹³ lí¹³ gi 'e coon²¹ tiempo do. Joon seen²¹ mogi fúu¹ 'in tsá² do, xæfiin¹³ 'inlí¹³ ni-gajún¹ mo.

⁷ Mo ngayuui¹³ joon gajné¹ mo tyani Jacobo, joon mo licíin^{21gi} joon tyani jileei²¹ apóstoles catyaa^{2gi}.

⁸ Joongi li gatséi¹ gajné¹ mo tyani³ⁱⁱ joon lí¹ na lawa jaain²¹ 'in galiseein²¹ 'e gó².

⁹ Joon jna-a 'in 'wéi^{1gi} la jee²¹² jileei²¹ 'in apóstoles do. Ca jo tí² na wa unsii²¹ tsá² jna apóstol tsæ niga'øø^{1moo} 'in tsá² 'in gajai² lí²ⁱ Cristo.

¹⁰ Pe tsæ 'wii¹³ fee¹ mo-tsi Dios tyiia lí¹ na jiin¹³ la lí¹ moo. Joon 'e galí² fee¹-tsi tyiia jo gangó¹ li caai¹, li cii¹³ gajmaa^{1a} tsæ jna-a gajmaa^{3aa} to² 'áai^{1gi} lagi 'in catyaa^{2gi} do. Pe jon'gi jna 'in gajmaa^{1a} 'e to² do, 'e fee¹-tsi Dios 'wii²¹² tyiia gacwo^{1o} jna pí³.

¹¹ Coon²¹ røø²¹ 'e júu³ cwoo^{13o} 'o 'naa' joon jo 'ee to² 'í³ wa'a jna-a si 'ido 'ee, pe 'naa'gíi¹ laja² mo galí² naa' 'e júu³ do.

Xiiala ilí² mi jiin¹ tsá² jee²¹² 'li²¹²

¹² Pe wana ga'ee^{13e} 'e 'naa' 'e Cristo nigajjin^{1o} jee²¹² 'li²¹², çxiiala lí² jin² 'inlí¹³ jee²¹² 'naa' 'e jo jiin^{1gi} tsá² jee²¹² 'li²¹²?

¹³ Tsæ wa mo jo ijiin¹ tsá² jee²¹² 'li²¹² jiin¹³ 'ña'a Cristo jo mo gajjin¹ in jee²¹² 'li²¹².

¹⁴ Joon wa jo mo gajjin¹ in Cristo jee²¹² 'li²¹² 'e júu³ tyú² do 'e fuu^{21u} 'naa' jo 'ee to² 'í³ joon jo 'ee to² 'í³ gi 'e nigalijai² galí² naa'.

¹⁵ Joon wa mo jo gajjin¹ in Cristo jee²¹² 'li²¹² galí¹ na' tsá² tajúu³ⁱ cwáain¹ tya' Dios, tsæ nigasii^{13oo} 'o 'e Dios nagaunjiin¹ in Cristo jee²¹² 'li²¹². Joon wa mo'o jo^{1o} 'e jo jiin¹ in tsá² jee²¹² 'li²¹² la joon jon jo gaunjiin¹ in Dios Cristo jee²¹² 'li²¹².

¹⁶ Tsæ wa jo jiin^{1gi} 'li²¹² jon'gi gajjin¹ Cristo jee²¹² 'li²¹².

¹⁷ Joon wa jo mo gajjin¹ in Cristo jo 'ee to² 'í³ 'e nigajai² galí² naa' 'in Cristo do. Joon røø^{21gi} tsaa² tyii'.

¹⁸ Joon jo tiin¹³ mo 'in tsá² 'in najóin¹ jo^{1o} lí²ⁱ Cristo.

¹⁹ Joon wa 'e jai² lí² na' Cristo jmaa¹ⁱ to² tyi' jiin¹³ mo toon^{212on} fu juncwii²¹ lo lí² na' tsá² 'in fúu²-u 'áai¹.

²⁰ Pe 'e la ja² mo nigajjin¹ in Cristo jee²¹² 'li²¹² joon lí¹ i lawa' 'e 'oofuu²¹ 'e cún¹ tsá² nifu 'e garoo²¹. 'Ii gajjin^{1o} jéi^{1gi} lagi jileei²¹ 'in jiin¹ in.

²¹ Joon la ga'naai²¹ 'wii²¹² 'e júun² in tsá² 'wii²¹² tya' jaain²¹ tsá² la joon jon 'wii²¹² tya' jaain²¹ tsá² ijiin¹ in tsá² jee²¹² 'li²¹².

²² Tsæ jilee²¹ mo nigajún¹ 'wii²¹² 'e gajmaa^{1a} Adán do, la joon jon jileei²¹ lí²-i jiin¹ in 'wii²¹² 'e gajmaa^{1a} Cristo.

²³ Joon ijiin^{1o} la jaain²¹ jiin¹³ la tí²ⁱ, Cristo nifu, lí¹ i la lí² 'e 'oofuu²¹ 'e cún¹ tsá² nifu, joon mo ngayuui¹³

joon, mi cwee¹i Cristo tún¹ ijiin¹o jon jileei²¹ 'in lí¹i tsá² tya'a.

²⁴ Joon mo ngayuui¹³ joon ijó¹ jmí²¹² lí tséi¹, joon Cristo i'ín²in jilaa²¹ to² coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ 'e sá² joon ijón²-o ja'cwoó²¹o Dios Jmii²¹ jilaa²¹ 'e tyu^{2u} to² 'ii.

²⁵ Tsu Cristo 'ná¹ tyu² to² jilaa²¹ ca gali^{2o} jileei²¹ 'in 'eei¹ 'ii.

²⁶ Joon 'e júuin² tsá² lí² la lí²i jaain²¹ 'in 'eei¹ 'ii. Pe lí gatséi¹ i'ín²in jon Cristo 'e júuin² tsá².

²⁷ Tsu Dios gacwo¹o Cristo 'e ilí² tyu^{2u} to² jilaa²¹ pe mo gajin² 'e júu³ tya' Dios la joon 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jo gacwo¹o Dios Cristo wa tyu^{2u} to² 'ii, tsu 'ii-o gacwo¹o wa'a tyu^{2u} to² jilaa²¹.

²⁸ Joon mo ga'yee²¹i 'e tyu² Cristo to² jilaa²¹ joon icwóo¹i 'ña'a Cristo 'e ityu² Dios to² 'ii tsu 'ii Jón¹on Dios. Joon coon¹³ la joon Dios 'e ilí² tyu^{2u} to² la jilaa²¹.

²⁹ Joon seen²¹mo 'inlí¹³ 'in saai²¹ tsá² jmí²¹ tya' 'in najúin¹. Pe wa jo ijiin¹in jee²¹² 'lí²¹² 'in najúin¹ do, ¿'ee lí' saai²¹ 'in tsá² do jmí²¹ tya' tsá² xeei²¹, tsu jo ijiin¹in tún¹?

³⁰ Joon, wa jo ijiin¹in tsá² tún¹, ¿'ee lí' toon²¹² jna'a tóoin¹ 'mó¹ la coon²¹ tøøi²?

³¹ Tsu la coon²¹ jmí²¹² tsaai¹³ ilí² júun²na. Joon ja²mo júu³ tyiia. Joon ja²mo jon júu³ tyiia 'e 'áa¹mo jløø¹³na 'e ja²mo jon lí²naa' Ña'ñu^{1u}' Jesucristo.

³² Joon ¿'ee gajmee¹i tyiia mo gatí¹na coon¹³ 'in tsá² née¹i Efeso do 'in lí¹i lawa' joo²¹ 'lí¹³ wa jo ijiin¹in tsá² tún¹ jee²¹² 'lí²¹²? Wa jo ijiin¹in tsá² jee²¹² 'lí²¹² 'øøi²¹ mogi¹-tsi 'in tsá² 'in jin²in: “Cwotyé³e' joongi cwo'né³e' tsu tsa'oo¹gi ijúun²mo'.”

³³ Jo cwoó²oo' wa'a cón² tsá² 'naa' tóo². 'E lí² jiiin¹³ la jin² tsá²: “Wa'a 'in tyú¹ ngí¹ coon¹³ 'in tsá² 'in jmoo¹o 'e gó² un'lí³i 'in tyú¹ do.”

³⁴ Cwongí²h' tún¹ coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹, ngí²h' coon²¹ tún² joon jo

'noo²oo' tsaa² tsu 'inlí¹³ jee²¹² 'naa' jo cwii¹in Dios. Fuu²¹²uu 'naa' 'e wa'a cwo³oo 'naa' fa'í²¹.

Xiiala lí¹i tsá² mi jiiin¹in

³⁵ Pe lí²-i unngí¹i tsá²: “¿Xiiala ijiin¹in tsá² jee²¹² 'lí²¹²? ¿Xiiala ilí² cuerpo tya'a?”

³⁶ Lawa'a tsá² caa²¹mo 'in unngí¹i wa' la joon. Tsu mo jní² tsá² jún², 'e jún² do 'e gajní² tsá² 'ná¹ júun²mo wa' icwaan²¹in 'e saa²¹ tya'a do.

³⁷ 'E jún² 'e jní² tsá² jo lí la lí 'e saa²¹ inii¹³ do. Jiiin¹³ 'e lí la lí coon²¹ mí³ trigo si coon²¹ mí³ xiia' 'ee do.

³⁸ Pe mo ngayuui¹³ joon gacwo¹ Dios 'e mí³ jún² do la lí 'e iin²¹²in.

³⁹ Joon jo jilaa²¹ cuerpo 'e jo coon²¹ røøi²¹ lí². Ca 'ii¹³ 'e ngú¹ taan²¹²in tsá², joon ca 'ii¹³gi 'e ngú¹ taan²¹²in joo'núu³ la joon jon ngú¹ ton¹ 'e xiia' lí², joon ngú¹ xiia' tya' joo²¹ taai² jmí²¹.

⁴⁰ La joon jon sá² cuerpo tya' 'in taan²¹²in fu ñu'fú² la joon jon sá² cuerpo xiia' tya' 'in taan²¹²in fu juncwii²¹. Joon 'e 'ya²gi tya' 'e cuerpo sá² fu ñu'fú² sisí¹mo coon¹³ 'e 'ya²gi tya' cuerpo sá² fu juncwii²¹.

⁴¹ 'E jná² joo²¹ tya' ñi¹ sisí²mo coon¹³ 'e jná² joo²¹ tya' sii²¹, la joon jná² joo²¹ tya'a sisí²mo coon¹³ 'e jná² joo²¹ tya' náu¹. La joon jee²¹² 'in náu¹ do jmaai¹³ tyiin²gi 'ii.

⁴² La joon lí² mo jiiin¹ tsá² jee²¹² 'lí²¹². Ga'aa²¹mo tsá² ngú¹ 'e ilí² jgoo²¹ pe ijiin¹in 'e jo igoo²¹gi.

⁴³ 'Aa²¹mo 'e jo tsáai¹-tsi tsá² pe ijiin¹in coon²¹ 'e 'ya²gi 'áai¹. 'Aa²¹mo 'e 'wó¹ pe ijiin¹in 'e 'gøøi¹³ 'áai¹.

⁴⁴ 'Aa²¹mo tsá² coon²¹ cuerpo 'e sá² fu juncwii²¹ pe ijiin¹in coon²¹ cuerpo 'e sá² fu ñu'fú². Tsu wana sá² cuerpo fu juncwii²¹ lo la joon jon sá² cuerpo fu ñu'fú².

⁴⁵ Tsu la joon jin² júu³ tya' Dios: “'In tsañu¹ nifu, Adán, ga'ii²¹mo juncwii²¹ tya'a”, pe 'in Adán 'in ti

gái¹, jaain²¹ espíritu 'ii joon 'ii cwoo¹ juncwii²¹ tya' tsá².

46 'E cuerpo 'e i'ii¹³na' 'e icwo² Cristo jna' lí² fu ñu'fú² jo 'ii¹³na' nifu pe ga'ii¹³na' nifu coon²¹ cuerpo lí² fu juncwii²¹ lo. Pe cñin²¹gi i'ii¹³na' 'e cuerpo jó¹ fu ñu'fú².

47 'In tsañuu¹ nifu galíi¹i cwoo¹³, pe 'in ti gáí¹ do jó¹ fu ñu'fú².

48 Joon jilaa²¹ cuerpo tya' tsá² taan²¹²in fu juncwii²¹ lo li la li cuerpo tya' 'in nifu do, líi¹i cwoo¹³. Pe 'e cuerpo jó¹ fu ñu'fú² líi¹i la líi¹i 'in ti gáí¹ do 'in cwéi¹ fu ñu'fú².

49 Joon la galíi¹na' la galíi¹i 'in nifu do, la joon jon ilíi¹na' la líi¹i 'in cwéi¹ fu ñu'fú².

50 Fuu²¹²uu 'naa', tsaru¹u', jo lí² tsa'ii²¹i li tyu² Dios to² 'e ngú¹ taan²¹²na' tsu² 'e jo ta² jo lí² uncaan²¹in coon¹³ 'e ta² coon²¹ tøø²mo.

51 Pe 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa' coon²¹ júu³ 'uui²¹: Jo jilee²¹na' ijúun²na' pe jilee²¹e' iunsi²¹mo'.

52 'E cataa²¹² ilisi²¹na', jiin¹³ coon¹³ 'e jøø²¹ unni² tsá² ilisi²¹na' mi nuu²¹u' 'e 'iin² 'e lúu¹ tya' Dios li tséi¹. Tsu i'iin²in 'e lúu¹ do joon iunjiin¹in Dios 'in nijúin¹ 'e jo júuin²gi joon jna'gi' ilisi²¹na'.

53 Tsu 'e ngú¹ taan²¹²na' no 'e jo taa²¹ 'ná¹ lisi²¹i coon¹³ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. 'E cuerpo tyi' 'e lí² júuin² 'ná¹ lisi²¹i coon¹³ 'e jo júuin²gi.

54 Joon mi lí² jilaa²¹ 'elo, mi lisi²¹i ngú¹ taan²¹²na' 'e jo taa²¹ coon¹³ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo, joon mi lisi²¹i cuerpo tyi' ilí² júuin² coon¹³ 'e jo júuin²gi itiin¹³in jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: "Gatsé¹mo coonti 'e júuin²gi tsá² tsu gali¹o Dios.

55 Jo 'goo²¹gi' wa' ijúuin²gi' tsu jo tyu²gi' mó¹ jna' to²."

56 Tsu la mo jéi¹ lí²-i tyu²u jna' to² coon¹³ 'e tsaa² ga'naa²¹ jna' joon 'e ley do ga'e²o jna' jilaa²¹ tsaa² 'e ga'naa²¹a'.

57 Pe cwoo²¹o' 'maai¹³ Dios 'e 'wii²¹² Ña'ñu¹u' Jesucristo Dios ga'ín²in

tsaa² tyi' joon jo 'ná¹gi nuu²¹u' to² tyu² 'mó¹ ijúun²na'.

58 Joon tsu 'wii¹³ joon, tsaru¹u' tá² taain²¹-oo', joon jo tú²uu' 'e jai² líi²naa', cwojmaa²gi' 'e to² gacwo¹ Ña'ñu¹u' 'naa' jmaa²aa' tsu ñí³ 'naa' 'e jilaa²¹ 'e jmoo²oo' sicaan²¹naa' coon¹³ Ña'ñu¹u' jon'gi 'e ngó² li caai²¹.

16

Sáa¹³naa' cuu² tya' tsaru¹u'

1 Joon cwáain¹ tya' 'e cuu² isaa¹³ 'naa' tya' 'in tsaru¹u' 'in jai² líi²i, cwojmaa²aa' jiin¹³ la nigafuu²¹²uu 'in jai² líi²i néei¹ li sii²¹ Galacia.

2 Gafuu²¹²uu 'ido wa'a la coon²¹ jmii²¹² 'e 'láa² 'wii²¹² semóo¹ la jaain²¹ 'ná¹ saa¹³xu jiin¹³ la nigajna²a. Joon coon¹³ la joon jo 'ná¹ un'laa²¹i mi cwé¹na.

3 Joon mi cwé¹na isii²¹na tsá², 'in gatyii¹³naa', 'e tsacon¹on 'e cuu² do fu Jerusalén. Joon icwo³oo jí² tya' 'in tsá² do 'in tsacon¹on cuu² do tya' 'in tsaru¹u' néei¹ Jerusalén.

4 Joon wana jméi¹ tyiia ní³ii jon, joon 'in tsá² do lí² tsalín²in coon¹³ jna.

'E 'i-tsi Poo² li' tsáa¹a

5 'Yuu²na fu¹ ingi³na fu li sii²¹ Macedonia joon mi yuui¹³ joon icwé¹na fu Corinto.

6 Joon coon²¹ jo ngá¹mo wa' ijoon²¹oo coon¹³ 'naa' coon²¹ sii¹³xu, si ijoon²¹oo coon¹³ 'naa' la tøøi² jiin²¹ cwii²¹ 'ee. Joon 'naa', ilí² uncoon¹³naa' jna fu¹ yuu²na.

7 Tsu jo 'iin²¹²na wa'a jiin¹³ 'e jøø³na 'naa' li ngí³na. Pe 'iin²¹²na jóon³oon coon¹³ 'naa' coon²¹ sii¹³xu wa'a cwoo¹i Ña'ñu¹u'.

8 Pe ijóon³oo lo fu Efeso ca mi ngíi² jmii²¹² Pentecostés tsu

9 xu¹³fin¹³ fúu¹mo 'in 'eei¹ jna lo pe fee¹gi to² sá² tyiia 'e lí² lawa coon²¹ 'e ino².

10 Joon cwoo¹³-oo' 'e tyú²-u 'íi¹-tsi Timoteo mi cwee¹i tsu jmoo¹-o jon

'ido to² tya' Ña'ñu¹'u' jiiin¹³ la jmoó³ jna.

11 Tsu 'wii'¹³ joon jo cwoo²oo' wa'a jiiin¹³ jaain²¹ jo tsáai¹-tsi 'ii. Ja-jøø²¹²i jna 'wii'¹³ joon uncoon¹³naa' 'ii fu¹ 'yúu¹i coon¹³ 'e tyú²-u. Joon lo-o sijeen²na'a coon¹³ 'in tsaru¹'u' catyaa² 'ii.

12 Joon cwáain¹ tya' 'in tsaru¹'u' Apolos do. 'Áa¹mo gamí³ii tyaní¹i wa'a itsajøø¹i 'naa' coon¹³ 'in tsaru¹'u' catyaa² pe jo mo gali'in²¹²in nano. Joon joo²¹-o mi jøø²i.

'Aa²¹²-o jin² Poo²

13 Li³ jmaa²aa' joon tá¹ taain²¹²-oo' coon¹³ 'e jai² líi²naa'. Jo jmaa²aa' 'goo²oo', ngii²ii' la tíi² ngi¹ tsá² 'in uncoon¹³ Dios 'ii.

14 Joon jilaa²¹ 'e jmoo²oo', jmoo²oo' tsu 'wii'¹³i 'iin²¹²gii' 'áai¹ Dios coon¹³ tsá².

15 Joon, tsaru¹'u', ñí² 'naa' 'e Estéfanos coon¹³ 'in tsá¹ inuu tya'a 'ii nifu jai² galíi²i 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² jee²¹² 'in néei¹ fu li sii²¹ Acaya. Joon gacwo²-tsi gaunjíi²in 'in jai² líi²i Cristo catyaa².

16 Tsu 'wii'¹³ joon mí³ii tyani²ii' wa'a ijmaa²aa' náu¹³uu' tsá² la 'ii la joon jon jileei²¹ 'in uncoon¹³ joon 'in jmoo¹o to² tya' Dios.

17 Galijløø¹³moo 'e cwolín² Estéfanos, coon¹³ Fortunato, coon¹³ Acaico. 'In do gajmee¹i tyiia 'e jo lí² jméi¹ 'naa' tsu jo toon²¹²o'o coon¹³ 'naa'.

18 Tsu 'in tsá² do gauntyú²-tsii la joon jon 'naa' gauntyuu²¹-oo'. 'Ná¹-a un'goo³o' tsá² la 'ii.

19 'Aa²¹²moo' fuu²¹²uu jin² 'in jai² líi²i Cristo 'in néei¹ la caain²¹ li sii²¹ Asia. La joon jon jin² Aquila coon¹³ Priscila coon¹³ jileei²¹ 'in jai² líi²i Cristo 'in uncaan²¹in inuu tya'a 'e un'goo²¹o Dios. Jin²in la 'oo²¹ ru¹'u' coon¹³ Ña'ñu¹'u'.

20 Joon jileei²¹ 'in jai² líi²i Cristo néei¹ lo jin²in: "Aa²¹²moo'." Fee¹³naa'

'e tyú²-u la jaiin²¹ la jaan²¹naa' la 'oo²¹ ruu²¹naa'.

21 Jna-a, 'in sii²¹ Poo², jmoó³oo 'e júu³ lo coon¹³ cwóo³oo.

22 Cwoli'ee¹mo Dios jileei²¹ 'in jo 'iin²¹²in Ña'ñu¹'u' Jesucristo. 'i'Ná¹ jee²¹² jna', Ña'ñu¹'u'!

23 Cwouncwaa¹³ Ña'ñu¹'u' Jesucristo 'naa'.

24 Joon cwoliñí²ii' 'e 'iin²¹²na 'naa' 'wii'¹³i Cristo Jesús. Amén.

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Pablo tíi² 'in tsá² 'in néei¹ Corinto

Siin²¹ in Poo² 'e jí² lo tya' 'in jai² líi² néei¹ Corinto

¹ Jna-a, Poo², sá³na 'e jí² lo tyii' tíi² 'in tsá² néei¹ Corinto. Joon jna-a, Poo², líi¹na apóstol tya' Jesucristo to² tyú² Dios Jmii²¹. 'Øøi²¹-tsi tsá² 'e gatyii¹³ in Dios jna 'e cwo¹³oo tsá² júu³ tyú² tya'a. Siin²¹² jna'a caan²¹mo coon¹³ tsaru¹u' Timoteo 'e jí² lo tíi² 'in tsá² jai² líi² Dios 'in néei¹ fuu²¹ Corinto coon¹³ jileei²¹ 'in jai² líi² licaain²¹ li sii²¹ Acaya.

² Cwauncwaa³i Ññ¹u' Dios coon¹³ Ña'ññ¹u' Jesucristo jilee²¹naa' 'e cwoseen²¹naa' tyú²-u.

Ní² Poo² wúu¹

³ Cwo¹³ jna'a 'maai¹³ 'in Dios tya' Ña'ññ¹u' Jesucristo, 'ii Jmii²¹o jon. Joon fee¹mo-tsi 'wii²¹² tyii' 'in Jmii²¹ do. Cwo¹o 'in Dios do jna'a jilaa²¹ fo'feei¹ tya'a.

⁴ Joon Dios do cwo¹o jna'a jilaa²¹ fo'feei¹ coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ nee²¹e'e 'e coon¹³ la joon jna'oo'o lí²-i cwóo¹³o'o 'e fo'feei¹ do 'e gacwo¹o Dios jna'a tya' tsá² xeei²¹ 'in seen²¹ in fa'í².

⁵ Tsu lagi nee²¹e'e 'e wúu¹ 'áai¹ 'e ganí² Cristo la joon jon 'ii¹³na'a coon²¹ fo'feei¹ tya'a.

⁶ Tsu 'wii¹³ joon mo ganee²¹e'e wúu¹ joon gacwo¹ Dios jna'a fo'feei¹ coon¹³ la joon 'e galisá² fo'feei¹ tyii' 'e cwóo¹³o'o 'naa'. Joon coon¹³ 'e fo'feei¹ 'e ga'ii¹³na'a joon gacwóo¹³o'o 'naa' jon, coon¹³ la joon taa²¹ jmaa²aa' 'e fee¹-oo' coon¹³ 'e wúu¹ i'óo²oo' 'e li la li 'e wúu¹ ganee²¹e'e. Jmoo¹o Dios la joon ilisá² fo'feei¹ tyii' joon itiin¹³naa'.

⁷ Joon jo cu²-tsii' coon¹³ 'naa' tsu nee²¹oo'o 'e xñfin¹³ ñí³ 'naa' wúu¹

la ganee²¹e'e la joon jon 'ii¹³naa' fo'feei¹ tya' Dios la ga'ii¹³ jna'a.

⁸ Tsaru¹u', 'iin²¹²na'a 'e liñii²¹ 'naa' 'e fa'í³ 'e galiseen²¹na'a coon²¹ li sii²¹ Asia. Tsu 'áa¹mo ganee²¹e'e wúu¹ ca jiin¹³ jo itaa²¹gñ'i. Joon galíi²na'a 'e jo iwóo¹³o'o 'e jiin¹'in.

⁹ Líi¹na'a la líi¹ tsá 'in ti li ijúun²mo. Pe coon¹³ la joon ga'e²e Dios jna'a xiiala ngñi²¹i' jo cu²-tsii' coon¹³on. Joon 'in Dios do jmoo¹o jiin¹in tsá² 'in najúin¹. Dios do ga'e²e jna'a wa'a ngñi²¹i' coon¹³ 'wa'pí³ tya'a jon'gi coon¹³ 'wa'pí³ tyii' yia'a.

¹⁰ Dios ga'woo¹ jna'a jee²¹² 'e fa'í³ do ijúun²na'a joon ca no nogi i'wóo¹ jna'a. Joon jo cu²-tsii' wa'a iwóo¹gi jna'a tsa'oo²¹ 'yía¹

¹¹ wa'a 'naa'gñi' uncoon¹³ jna'a coon¹³ 'e júu³ tyú² tyii'. Joon mi láí¹ Dios jna'a 'wii¹³ júu³ tyú² 'láai² do 'e gafuu²¹² 'naa' do joon fúu¹mo icwo² Dios 'maai¹³.

Cwo¹ Poo² cwáain¹ 'e jo mo cwée¹ Corinto

¹² Jløø¹³mo'o 'wii¹³ 'e 'i¹-tsii' 'e ni-gangñi²¹²i' tyani²ii' 'e tyú²-u joon jo mo tyii¹a'a 'naa' tóo² jiin¹³xñ. Gaun-coon¹³ Dios jna'a 'e gajmoo²¹o'o tyani tsá² la joon 'e tyú²-u jon' wa'a 'e jmñi¹-tsii'i.

¹³ Joon mo gasii²¹²na'a jí² tíi² 'naa' 'e taa¹³ jiin¹³ 'e júu³ tyii' 'e lí² untsaa¹³naa' joon lí² 'øø²¹mo-'oo'. Joon ga'i¹-tsii' 'e lí² 'øø²¹mo-'oo' tyú²-u.

¹⁴ Tsu nano cwii¹mo'o' jna'a capii³ pe 'iin²¹²na 'e ilicwii¹mo'o' jna'a 'e tyú²gi 'e coon¹³ la joon lí²-i jmaa²aa' jløø¹³naa' 'wii¹³ jna'a, lagi ijmoo²¹o'o jløø¹³na'a 'wii¹³ 'naa' mi tí² jmñi²¹² icwée¹ Ña'ññ¹u' Jesucristo.

¹⁵ Jo¹o galíi²na jilaa²¹ 'elo, joon tsu 'wii¹³ joon, ga'i¹-tsii' yajóø²na 'naa' nifu 'e coon¹³ la joon lí²-i jløø¹³naa' tún² fu.

¹⁶ E ga'i¹-tsii' li gangñi²¹²na li néee²naa' mi ní³ii fu li sii²¹ Macedonia. Joon mi gaa¹³na tún¹ foo¹³na 'naa'. Joon mi

yuui¹³ joon lí² uncoon¹³ 'naa' jna fu¹ 'yuu²na fu Judea.

17 ¿Tí lí²naa' 'e túin¹ júu³ tyiia mo ga'i¹-tsii jmóo³oo 'elo pe jo gajmáa³aa? ¿Tí lí²naa' 'e lí¹na la lí¹i 'in tsá² taan²¹²in juncwii²¹ 'in jo untiin¹³ júu³ tya'a? ¿Tí lí²naa' ifuu²¹²uu 'naa': “E joon ilí²”, pe 'i¹-tsii 'e jon² la joon ilí²; si ifuu²¹²uu 'naa' 'ee: “Jon² la joon ilí²”, pe 'i¹-tsii 'e joon ilí²?

18 'Esa la joon-on, tsu Dios jma²a 'naa' júu³ 'e jo lí¹na'a tsá² túin¹ júu³ tya'a.

19 Tsu Cristo Jesús, 'in Joon¹ Dios, jo lí¹i la lí¹i 'in túin¹ júu³ tya'a, joon Silvano, coon¹³ Timoteo coon¹³ jna cwoo¹³o'o 'naa' jiin¹³ 'e júu³ tya' 'ii. Jmai² júu³ ja²mo 'e sá² tya' Cristo.

20 Joon jilaa²¹ júu³ ga'ii¹ Dios itiin¹³in coon¹³ Cristo. Joon tsu 'wii¹³ joon un'góo³o' Dios mi sí¹³i 'e ja²mo júu³ tya'a 'wii¹³i Cristo Jesús.

21 Joon 'in Dios do, 'ii 'in nigajmaa¹a taa²¹-a jna'a joongi taa²¹ 'naa' jon. Joon 'ii gatyii¹³in jna'a.

22 Joon lawa sello tya'a gateen¹in jna' 'e lí¹na' tsá² tya'a joon gasii²¹i Espíritu Tyú² tya'a tsi jna' 'e lí¹i lawa coon²¹ 'e sijni¹³ 'e i'ii¹³na' jilaa²¹ 'e tí²na'.

23 Pe fuu²¹²uu 'naa' tyani Dios jo mo gacwéi¹na jee²¹² 'naa' 'in néei¹ Corinto tsu jo mo gali'in²¹²na jmáa³aa 'e gó² coon¹³ 'naa'.

24 Jo mo gali'in²¹²na'a tyuu¹³u 'naa' to² 'ee 'ná¹ jai² lí²naa', jiin¹³ gali'in²¹²na'a 'e lijlo¹³mogii' tsu tá² taan²¹²naa' coon¹³ 'e jai² lí²naa'.

2

1 Joon tsu 'wii¹³ joon ga'i¹-tsii jo góo¹gii 'e lí¹na fa'í³ tsu 'ná¹-a jí³na 'naa' joon si cwo³oo 'naa' fa'í³.

2 ¿Xiiala ilí² jmáa³aa jlo¹³na coon¹³ 'in do 'in jmáa³aa jmaa¹a fa'í³ 'ido? Coon¹³ la joon jo lí² jmáa³aa jlo¹³na coon¹³ 'naa'.

3 Tsu 'wii¹³ joon gají³na 'naa' coon¹³ 'e jí² do 'e gasii³na 'naa' tsu

jo 'iin²¹²na góo³oo wa'a jmáa³aa fa'í³ coon¹³ 'in 'ná¹ unjlo¹³na coon¹³. Tsu lí²na wa'a ijlo¹³na la joon jon 'naa' ijmaa²aa' jlo¹³naa'.

4 Joon mo gajmáa³aa 'e jí² do joon ga'óo³-oo fa'í³, xuui²¹²-tsii gatoo²¹o jmii²¹ uní³ii tsu jo 'iin²¹²na jmáa³aa 'e 'óo²oo' fa'í³ coon¹³ 'e jí² do. Gali'in²¹²na 'e lí² ní²ii' xiiati 'áai¹ 'e 'iin²¹²na 'naa'.

Jmaa²aa' feei¹-'oo' 'wii²¹² tya' 'in ga'láa¹ do

5 Joon jon'on jiin¹³ jna 'in ga'aa¹a fa'í³ 'wii¹³ 'e gajmaa¹a 'in tsá² do pe joon ga'aa²xuu' fa'í³ jon. Gafuu²¹²uu 'naa': “Ga'aa²xuu' fa'í³” tsu jo 'iin²¹²na lifee¹gi tsaa² tya' 'ido.

6 Joon 'e wúu¹ ganí² 'in tsá² do to² tyuu²¹naa' la jee²¹² fúu¹moo', lín²mo 'e wúu¹ do.

7 Joon nano 'ná¹ jmaa²aa' feei¹-'oo' 'wii²¹² tya'a, joon 'ná¹ cwo²oo' fo'feei¹ tya'a 'e coon¹³ la joon jo lí² xuui²¹²gi-tsi.

8 Tsu 'wii¹³ joon mí³ii tyaní²ii 'iin²¹²moo' 'ido tún¹ jiin¹³ la ni-gali'in²¹²moo'.

9 Joon mo gajmáa³aa 'e jí² do, gajmáa³-oo yto² ijlo¹³na wa'a 'iin²¹²naa' jmaa²aa' jiin¹³ la fuu²¹²uu 'naa'.

10 Joon wana jmaa²aa' feei¹-'oo' coon¹³ doñi'in tsá², jna-a jon feei¹mo-tsii tya'a. Jmóo³oo feei¹-tsii tya'a, wa'a la jai² niga'láa¹a tyiia. Jmóo³oo la joon 'wii²¹² tyii' tyani Cristo.

11 Jmóo³oo la joon 'e jo lí² tsa'i² Satanás jee²¹² jna' tsu ní³o' xiiiala jmoo¹o 'ido.

Mo taan¹in Poo² fu Troas

12 Joon mo gacwéi¹na 'e fuu²¹ Troas 'e cwó³oo 'e júu³ tyú² tya' Cristo tya' 'in néei¹ do lawa'a ganá¹ Dios coon²¹ fu¹ fee¹ tyiia 'e icwó³oo 'e júu³ tya' Ña'ñu¹u'.

13 Pe jo gatsee²¹na 'in tsaru¹u' Tito 'e fuu²¹ do, joon gajmaa¹a cu²u-tsii tsu jo gatsee²¹na. Tsu 'wii¹³ joon

ga'íí³ júu³ 'in tsá² do joon gangóo³oon fu li sii²¹ Macedonia.

Li²'o' wii¹³i Cristo

¹⁴ Cwóo¹³'o' 'maai¹³ Dios tsu coon¹³ 'ii²¹ tya'a ilii¹'i' 'in 'líi³ do 'wii¹³ Cristo Jesús. Joon la nii¹³ coon²¹ jmá² jmafuu²¹ la caain²¹, la joon gajmaa¹a Dios 'wii¹³ jna'a, ganii¹³ 'e júu³ tyú² tya'a la caain²¹ li lí² nuu¹ tsá².

¹⁵ Tsu, jna'o', líi¹na' lawa coon²¹ 'e líi¹na' jmafuu²¹ 'e cwo¹'o Cristo Dios. Joon 'e jmafuu²¹ do nii¹³ la 'o² 'in tiin¹³in tiin¹³ la 'in jo tiin¹³in.

¹⁶ Joon tya' 'in jo tiin¹³ 'e jmafuu²¹ do lí² lawa coon²¹ jmá² jmaxuu² 'e jngoo² tya' tsá². Nuú¹'o pe jo nuu¹³u. Pe tya' 'in tsá² 'in tiin¹³ 'e jmá² do li lawa coon²¹ jmafuu²¹ 'e cwo¹ fu juncwii²¹ tya' tsá². Joon jiin¹³ jna'oo'o lí² jmá¹ jilaa²¹ 'elo tsu jo líi¹na'a la líi¹'i 'in catyaa²¹ 'in cwo¹ júu³ tya' Dios wa'a lí² jna¹'a cuu².

¹⁷ Li' cii¹³i jmoo²¹'o'o, tsu faa¹³'a'a 'e cwáain¹ tya' Cristo tyani Dios coon²¹ cee tún²-un lawa tsá² 'in gasii²¹in Dios.

3

'Ejúu³ 'múui² 'e ga'íí¹i Dios

¹ Mi faa¹³ jna'a la no, ¿ti líi²naa' 'e jiin¹³ 'e untyuu²¹²na'a yíia'a tún¹? ¿Si líi²naa' 'ee 'e 'ná¹-a cwo¹³'o'o 'naa' jí² 'e jin² xiiala líi¹na'a, si 'ná¹-a 'ee mii²¹'i 'naa' 'e cwo²'oo' jna'a jí² la joon la jmoo¹'o 'inlíi¹³?

² Jo 'ná¹ mii²¹'i la joon tsu 'naa'oo' yaanaa' líi¹naa' lawa coon²¹ jí² 'e jin² xiiala líi¹na'a. Jo 'ná¹gii¹ coon²¹ jí² xiaa'. Tsu mo jøøi² tsá² 'naa' cón² tsá² cwáain¹ xiiala líi¹na'a.

³ Tsu 'naa', líi¹naa' lawa coon²¹ jí² 'e gajmaa¹a Cristo joon jna'oo'o gajoon¹³oo'o tya' tsá². Pe jo líi¹naa' coon²¹ jí² 'e gajmaa¹a tsá² coon¹³ 'in¹ jmijni². Galíi¹naa' lawa coon²¹ jí² 'e gajmaa¹a 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon 'in Dios 'in jiin¹ 'ii. Jo galíi¹naa' lawa jí² 'e gataan²an tsá²

tsaa² cuun²¹² pe 'in Espíritu Tyú² do gataan²an 'e júu³ do tsi corazones tyii¹.

⁴ Lí²-i sii¹³ jna'a 'naa' la joon tsu jo cu²-tsii¹ coon¹³ Dios 'wii¹³i Cristo.

⁵ Jo lí² jmoo²¹'o'o jiin¹³ coon²¹ yíia'a pe jmoo²¹'o'o jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Dios.

⁶ Joon Dios do cwo¹'o jna'a pí³ wa'a cwóo¹³'o'o 'e júu³ 'múui² 'e ga'íí¹i. Joon 'e júu³ 'múui² do jo lí² wa'a jmaa¹a tsá² nuu¹³u 'e júu³ gajmaa¹a 'líi²¹² Moisés tsaa² cuun²¹². Pe 'e júu³ 'múui² do lí² lawa coon²¹ juncwii²¹ 'múui² 'e cwo¹ 'in Espíritu tya' Dios tsá². Tsu 'e júu³ gacwo¹ 'líi²¹² Moisés do jmoo¹'o jún²na'. Pe 'in Espíritu Tyú² tya' Dios do cwo¹'o fu juncwii²¹ tyi¹.

⁷ Joon 'e ley do 'e gacwo¹ 'líi²¹² Moisés galí² tsaa² cuun²¹². Joon mo gacwo¹ 'líi²¹² Moisés tsá² Israel 'e cuun²¹² 'e taa¹³ ley do galí² lawa coon²¹ 'e 'ya²gi 'áai¹. Joon 'e ni² Moisés do galijii¹mo 'áai¹ ca 'in tsá² Israel do jo lí² jøøø ní¹i xufin¹³ nigaguui²¹ 'e jii¹ do. Pe wana gacwo¹ Dios coon¹³ 'e 'ya²gi 'áai¹ 'e ley do 'e jmoo¹'o júuin² tsá²

⁸ 'e fee¹gi 'áai¹ 'e 'ya²gi tya' 'e júu³ 'múui² 'e cwo¹ 'in Espíritu Tyú² jna¹.

⁹ Coon¹³ 'e 'ya²gi ga'ii²¹ tsá² 'e ley do 'e píin² tsá² li 'ii²¹ pe 'e 'ya²gi 'áai¹mo 'e júu³ 'múui² tya' Dios 'e jin² 'e jo tsaa² røøi²¹gi¹.

¹⁰ Tsu 'e 'ya²gi tya' 'e ley do jo 'áai¹ 'ya²gi mo 'i¹-tsi tsá² tya' 'e 'ya²gi 'áai¹gi tya' 'e júu³ 'múui² do.

¹¹ Joon wa'a 'ya²gi 'e itaa²¹a catá² 'e 'ya²gi 'áai¹mo 'e itaa²¹a coon²¹ tøøi².

¹² Joon tsu 'wii¹³ né³'e 'e xiiala lí² júu³ tyii¹ lí²-i faa¹³ jna'a jo cu²-tsii¹.

¹³ Jo jmoo²¹'o' la gajmaa¹a Moisés do tsu 'in Moisés do gajlii²¹i ní¹i coon¹³ coon²¹ 'mi² 'e coon¹³ la joon jo lí² cón² 'in tsá² Israel do cwáain¹ 'e gaguu¹i 'e jii¹ ní¹i. Tsu jo taa²¹a 'e jii¹ ní¹i do.

¹⁴ Pe galí² tuun²¹mo 'e 'øøi²¹-tsi 'in tsá² Israel do. Joon ca jmii²¹² no mo untsáa¹a tsá² Israel 'e júu³ tsáai² gacwo¹ Moisés lawa'a 'ii¹³gi 'e 'mi² do tyaní¹i joon jo 'øøi²¹-tsi. Jo mo

gajan²an 'in tsá² Israel do 'e 'mi² do tsu jii¹³ Cristo lí² jan²an 'e 'mi² do.

15 Joon ca jmi²¹² no jo 'øøi²¹-tsi tsá² Israel mi untsáa¹ 'e jí² tya' Moisés tsu lawa'a coon²¹ 'e jni¹³mo 'e 'mi² do joon jo tsatoo¹³ alma tya'a 'e júu³ do.

16 Pe lawa'a coon²¹ 'e gajan¹an 'e 'mi² do mo ja²mo galí²i Ña'ñu¹u'.

17 Joon 'in Ña'ñu¹u' do lí¹i Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon jo injni¹³gi 'e 'øøi²¹-tsi tsá² 'e 'mi² do jileei²¹ 'in 'ii²¹i 'in Espíritu Tyú² do.

18 Joon jo jni¹³gi ní²i' coon¹³ 'e 'mi² do pe lawa coon²¹ 'u¹ lí² ní²i' joon la jii¹ coon²¹ 'u¹ coon¹³ 'yiañi¹ la joon jon ní²i' jii¹ coon¹³ 'e 'ya²gi tya' Ña'ñu¹u'. Joon ti²xu ti²xu-u isí¹³ jna' ilí¹na' la lí¹i. Tsu 'e 'ya²gi tya' 'e lí² tyú²gi jee²¹² jna'. Joon 'in Ña'ñu¹u' do jmoo¹o jilaa²¹ 'elo joon 'ii lí¹i Espíritu do.

4

1 Joon Dios gacwo¹ jna'a 'e to² jmoo²¹o'o 'wii¹³ 'wo²-tsio. Joon tsu 'wii¹³ joon jo mo gajóon¹³o'on jii¹³xu jmoo²¹o'o 'e to² lo cwóo¹³o'o 'e júu³ tyú² do.

2 Pe gatuu²¹²oo'o jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá² li'ooi²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² fa'ii²¹. Joon jo tyii¹³ jna'a tsá² tóo² jon²gi unsi²na'a 'e júu³ tyú² tya' Dios. Pe sí¹³i' jileei²¹ tsá² jii¹³ la tí² 'e júu³ jai² do. Joon coon¹³ la joon la jaain²¹ la jaain²¹ lí² cón² cwáain¹ tyani Dios xiiala jmoo²¹o'o si 'e tyú² si 'e gó² 'ee.

3 'E la ja²mo 'e sijnii¹³ tya' 'inlí¹³ 'e júu³ tyú² tyii¹ tya' 'e tiin¹³ tsá² pe sijnii¹³mo jii¹³ tya' 'in tsá² 'in 'yuu² fu¹ lí¹ 'ii²¹.

4 Joon 'in tsá² do jo jo³ lí²i tsu 'wii¹³ 'in Satanás, 'in tyu² to² juncwii²¹ lo, gajmee¹ 'in tsá² do lawa'a tsá² tu²mo coon¹³ 'e 'øøi²¹-tsi. Joon jo jné²i xiiala jná² joo²¹ 'e júu³ tyú² tya' Cristo tyín¹in fu ñu¹fú². Joon 'in Cristo do lí¹i la lí¹i Dios.

5 Joon mi cwóo¹³o'o 'e júu³ tyú² do, jo faa¹³a'a cwáain¹ tyii¹ yia'a pe faa¹³a'a cwáain¹ tya' Jesucristo 'in lí¹i Ña'ñu¹u'. Joon jna'oo'o jii¹³ lí¹na'a tsá² 'in unjii²in 'naa' 'wii¹³ Cristo.

6 Tsu Dios do gajin²in: “Cwojneei²¹ joo²¹ lí¹ 'í¹ nu²¹.” ‘Ii jon lawa'a gajmaa¹ 'e jná² joo²¹ tsi alma tyi' coon¹³ 'e 'øøi²¹-tsi' 'e coon¹³ la joon liné² 'e 'ya²gi tya' Dios 'e 'e² Jesucristo jna'.

Ti²¹ tya' Cristo saan²¹o'

7 Joon 'e júu³ tyú² tyii¹ lo lee²¹ 'e coon¹³ cuerpos tyii¹ 'e lí¹ la lí¹ tu² cwoo¹³ 'e 'wó¹mo 'áai¹ tsu coon¹³ la joon lí² ñi² tsá² 'e 'ii²¹ fee¹ tya' Dios jilaa²¹ 'elo jon' tyijna'a yia'a.

8 Joon xufin¹³ 'oo²¹o'o fa'í³ doñixiia' tsaa²¹a'a jo tyuu²¹u'u 'e fu¹ taa²aa'a, joon xufin¹³ 'i¹-tsii¹ 'láai² 'áai¹ jo 'goo²¹o'o jmoo²¹o'o.

9 Joon xufin¹³ 'øø¹mo tsá² jna'a jo tiuu²gi Dios jna'a. Joon xufin¹³ tyuu¹³ tsá² jna'a ca ti ni wó² jo júun²na'a.

10 Joon doñixiia' ngii²¹i'i, ngii²¹i'i coon²¹ fu¹ lí² júun²na'a la gajúin¹ Jesús. Joon coon¹³ la joon lí² ñi² tsá² 'e 'ii²¹ tya' Jesús do 'e uncoon¹³ jna'a 'e jo júun²na'a.

11 Joon la 'ii²¹² toon²¹o'on fu juncwii²¹ lo ngii²¹i'i ijúun²moo'o 'wii¹³i Jesús 'e coon¹³ la joon lí² cón² tsá² cwáain¹ 'e ngii²¹i'i 'wii¹³ cwáain¹ tya' Jesús la 'ii²¹² too²¹o'o cuerpo tyii¹.

12 Joon ngii²¹i'i ijúun²moo'o 'e coon¹³ la joon ilisá² fu juncwii²¹ tyii¹.

13 Ni jí² tya' Dios 'e jin²: “Ja²mo galí²na, tsu 'wii¹³ joon gafó³oo.” Joon la jai² galí²i 'in tsá² do la joon jon ja²mo lí²na'a joon faa¹³oo'o.

14 Tsu né³oo'o 'e Dios gaunjiin¹in Ña'ñu¹u' Jesús jee²¹² 'lí²¹² joon né³oo'o jon 'e Dios do iunjiin¹in jna'a caan²¹mo coon¹³ Jesús. Joon caan²¹mo coon¹³ 'naa' itee² jna'a fu lí¹ tyín¹in.

15 Joon jilaa²¹ 'elo galí² tya' 'e tyú² tyii', tsu mo gangafuu¹ 'in tsá² do 'in ga'ii²¹ 'e tyú² 'e cwo¹ Dios tsá² la joon gacwo¹ 'láai²gi 'maai¹³ Dios joon coon¹³ la joon untyú¹gi tsá² Dios.

16 Tsu 'wii¹³ joon jo tuu²¹u'u 'e fu¹ taa²a'a jiiin²¹xu. Joon xufiin¹³ 'e ngú¹ taan²¹²na'a ningatsáa²i ti' xu-u, 'e espíritu tyii'i ningalimú²mo la coon²¹ jmi²¹².

17 Tsu jo 'ii²¹ 'e wúu¹ saan²¹a'an fu juncwii²¹ lo tsu jmoonoo ityeei²¹. Pe 'e wúu¹ saan²¹a'an lo ijná² tyijna'a coon²¹ 'e fee¹ 'e tyú²gi tyii'i, 'e 'ya²gi 'áai¹ 'e jo tyéi¹.

18 Tsu 'wii¹³ joon jo cwáain¹ lee²¹e'e coon¹³ 'e lí² jnéé²i tsá² pe lee²¹e'e cwáain¹ coon¹³ 'e jo jnéé²i tsá². Tsu jo taa²¹a 'e lí² jnéé²i tsá² pe taa²¹a coon²¹ tøø²mo 'e jo jnéé²i tsá².

5

1 Tsu né³-oo'o 'e moo¹ taa²na'a li la li coon²¹ 'nú¹ 'e jo taa²¹. Joon wa'a gaxéi¹ 'e moo¹ taa²na'a no nigatyaa¹a Dios tyú² coon²¹ 'e 'mí² fu ñu'fú² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. Joon jo gajmaa¹ tsá² 'e 'mí² do.

2 Joon la 'ii²¹² taa²na'a 'e moo¹ no 'óon² jna'a tsu 'iin²¹²na'a 'áai¹ 'e tyii¹³i'i pe lawa'a sin¹i'in 'e 'mí² do 'e sá² fu ñu'fú².

3 Joon coon¹³ la joon jo ti' ringú¹na'a tsu ityii¹³i'i 'e sin¹i'in 'mí² do.

4 Joon la 'ii²¹² taa²na'a 'e moo¹ taa²na'a, 'e lí² lawa 'nuu²¹u'u, 'óon² jna'a joon saan²¹ jna'a fa¹³. Pe jo 'iin²¹²na'a wóo¹³o'o 'e sin¹i'in tsáai² pe 'iin²¹²mogii'i 'áai¹ 'e tyii¹³i'i 'e sin¹i'in 'mí² do 'e sá² fu ñu'fú² 'e coon¹³ la joon 'e jo taa²¹ tyii'i iunsí²mo'o coon¹³ coon²¹ juncwii²¹ 'mí².

5 Joon 'yu² to² la joon gajmee¹i Dios jna'a joon gacwo¹o jna' 'in Espíritu Tyú² tya' ilí² tsaa²¹mo-tsii'i 'ii¹³na'a jilaa²¹ icwo¹ Dios tsá².

6 Tsu 'wii¹³ joon jo cu²-tsii'i joon né³oo'o 'e la 'ii²¹² taa²na'a 'e moo¹ taa²na'a lo jo toon²¹²o'on coon¹³ Ña'ñu¹u'.

7 Joon coon¹³ 'e jai² lí²na'a ngii²¹i'i jon' coon¹³ 'e nee²¹e'e.

8 Jo cu²-tsii'i joon 'iin²¹²mogii'i 'e tuu²¹u'u 'e moo¹ taa²na'a lo joon tsac-woo²¹o'o coon¹³ Ña'ñu¹u'.

9 Tsu 'wii¹³ joon cwo¹-tsii'i jmoo²¹o'o jiiin¹³ la 'iin²¹²in Ña'ñu¹u' xufiin¹³ taa²na'a moo¹ taa²na'a no si jo taa²na'a 'ee.

10 Joon Cristo ijmáa¹a 'ii²¹ tya' jile¹e' joon la jaain²¹ la jaain²¹ 'ii²¹i 'e tí²i tya' 'e gajmaa¹a mo taa¹i moo¹ taa¹i. I'ii²¹i jiiin¹³ la 'e nigajmaa¹a si 'e tyú² si 'e gó² 'ee.

Tyú² 'ii¹ fu juncwii²¹ 'wii¹³i Cristo

11 Joon tsu 'wii¹³ né³e'e 'e 'ná¹ li 'gøøi²¹ tsá² Ña'ñu¹u' cwo¹-tsii'i 'e liñí² tsá² xiiala lí¹na'a. Pe ñí² Dios xiiala lí¹na'a joon 'i¹-tsii' 'e 'naa'oo' jon ñí²ii'.

12 Jo faa¹³a'a 'naa' 'e untyuu²¹mo'o yia'a tyani²ii'. Pe 'ii²¹² jna'a 'e jløø¹³naa' 'wii¹³ jna'a. Joon coon¹³ la joon 'e sá² 'e fuu²¹² 'naa' 'in tsá² do 'in unjløøi¹³ yaai jiiin¹³ coon¹³ 'e lí² jnee¹i tsá² jon' coon¹³ 'e sá² 'e 'yu²-tsi.

13 Joon wa'a 'i¹-tsi 'in tsá² do 'e tsá² caa²¹²mo jna'a cwáain¹ tya' Dios 'e joon, pe wa'a jo caai²¹² jna'a jmai² 'e tyú² tyii' jmoo²¹o'o.

14 Joon tsu 'wii¹³ gali'in²¹²in Cristo jna'a 'ná¹ untiin¹³ jna'a jiiin¹³ la to² nuu¹³u'u. Joon 'i¹-tsii'i 'e gajúin¹ jaain²¹ tsá² tya' jilee²¹mo, joon wana gajúin¹ 'in jaain²¹ do tya' jilee²¹mo joon nijúin¹ jileei²¹.

15 Joon Cristo gajún¹mo 'wii²¹² tya' jileei²¹. Joon tsu 'wii¹³ gajún¹mo Cristo 'wii²¹² tya'a joon gajiiin¹o jee²¹² 'li²¹² 'e coon¹³ la joon 'ná¹ jmá¹ tsá² taan²¹²in fu juncwii²¹ jiiin¹³ la to² tyu²u, jo 'ná¹gi jmáa¹a jiiin¹³ la to² tyu² yaai.

16 Tsu 'wii¹³ joon jo lé²gii'i cwáain¹ tya' tsá² la jmoo¹o 'in tsá² 'in 'i¹-tsi jiiin¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ lo. La joon ga'i¹-tsii'i tya' Cristo la mo jéei¹ pe jo 'i¹gi-tsii'i la joon no.

17 Tsu mo licaan²¹in tsá² coon¹³ Cristo galí² 'mí²mo 'ii. Gatsé¹mo 'e sáin¹³ do tsu gacwá² 'e 'mí².

18 Joon Dios gajmaa¹a jilaa²¹ 'elo. Joon 'in Dios do gajmaa¹a 'e saan²¹an' røø²¹ coon¹³on 'wii¹³i Cristo. Joon gacwo¹o Dios jna'a to² 'e jmoo²¹o'o 'e seein²¹ tsá² tyú² coon¹³ Dios.

19 'E 'øøi²¹-tsi tsá² 'e 'wii²¹² Cristo jmoo¹o Dios 'e seein²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ røø²¹ coon¹³on, jo cón²gi cwáain¹ tsaa² 'noo¹o tsá². Joon gatya¹a Dios cwo²¹o'o 'e júu³ tyú² do 'e jmoo¹o tsá² røø²¹ coon¹³ Dios. Joon jna'oo'o 'ná¹ cwo¹³o'o tsá² xeei'.

20 Tsu 'wii¹³ joon lí¹na'a lawa'a tsá² 'in gasii¹in Cristo. Joon lawa 'e mí² Dios tyaní²ii' mi mí²i tyaní²ii'. Joon mí²i tyaní²ii': Cwoseen²¹naa' røø²¹ coon¹³ Dios.

21 Jo ga'ngo¹o Cristo jiiin¹³ coon²¹ tsaa². Pe 'wii¹³i tyijna' gacwo¹ Dios Cristo tsaa² tyi' 'e coon¹³ la joon lí²-i lisaan²¹ jna' 'in tyú¹ la tyú¹ Dios.

6

1 Caan²¹mo jmoo²¹o'o to² coon¹³ Dios, joon mí²i tyaní²ii' jo cwóo²oo' wa tsáa¹ li' caai¹ 'e gajmaa¹a Dios feei¹-tsi 'wii²¹² tyi'naa'.

2 Tsu ni jí² tya' Dios jin²in: Ganúu³oo júu³ tyi'i mo galí² feei¹-tsii; gauncoon¹³ jna 'næ 'e jmí²¹² gajmáa³aa tiin¹³ 'næ.

Joon nano sii¹³i 'i 'naa' jmí²¹² no-o 'e feei¹-tsi Dios tya' tsá²; 'e jmí²¹² no-o 'iin²¹²in Dios jmaa¹a tiin¹³ tsá².

3 Joon jo jmoo²¹o'o jín¹ tya' jiiin¹³ jaain²¹ tsu la joon jo lí² faa²¹ tsá² 'laa²¹ tya' 'e to² jmoo²¹o'o.

4 Pe 'iin²¹²mo'o 'ee¹³e 'e tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²¹o'o 'e jmoo²¹o'o jiiin¹³ 'e to² tyú² Dios. Coon¹³ jilaa²¹ 'e ngí¹i jna'a 'ee¹³e 'e tsá², coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ 'e ganee²¹e 'e joongi coon¹³ jilaa²¹ jmí²¹² 'aa²¹² tyii'i joongi coon¹³ jilaa²¹ fa'í³ galí² saan²¹a'an 'ee¹³e 'e tsá² 'e jmoo²¹o'o to² tyú² Dios.

5 Nigapó² tsá² moowoo²¹o'o; joon nigatain² tsá² jna'a 'næñ³; joon

gajmee²¹mo tsá² jna'a mí¹³. Joon nigajmoo²¹o'o to² 'ii²¹. Sá²-a mo jo gacwuu²u'u joon gangí²¹na'a 'e jo sá² tye¹'e'e.

6 Joon coon¹³ 'e jmoo²¹o'o jmai² 'e tyú²; joon coon¹³ 'e 'øøi²¹-tsii'i 'ee¹³e 'e tsá² 'e jmoo²¹o'o to² tya' Dios. 'Ee¹³e 'e jon coon¹³ 'e 'wó²-tsii'i joongi coon¹³ 'e feei¹-tsii'i joongi coon¹³ 'in Espíritu Tyú² 'in uncoon¹³ jna'a. 'Ee¹³e 'e jon coon¹³ xiiala 'iin²¹²mo'o tsá² xeei' 'e jmoo²¹o'o to² tyú² Dios.

7 Joon lini¹ tsá² 'e jmoo²¹o'o 'e to² tyú² Dios 'wii¹³ coon¹³ 'e júu³ jai² 'e cwo¹³o'o tsá² joon 'wii¹³ 'e 'ii²¹ tya' Dios 'e 'oo²¹o'o. Joon tsu 'wii¹³ jmoo²¹o'o jiiin¹³ 'e tyú²-u lawa'a un'gøø¹³na'a yiia'a.

8 Sá²mo 'e un'goo¹ tsá² jna'a, sá²mo jon jo un'goo¹ tsá² jna'a. Sá²mo 'e faa²¹ tsá² tyú² tyii'i, sá²mo jon faa²¹ tsá² 'laa²¹ tyii'i. 'Inlí¹³ jin² 'e tsá² tajuu²¹mo jna'a, 'inlí¹³ gi jin² 'e ja²mo júu³ tyaa²¹a'a.

9 Sá²mo faa²¹a lawa'a jo cwii¹in jna'a, pe sá²mo jon 'e faa²¹a lawa'a cwii¹in jna'a. Mo lí¹³ ngí²¹i tóin¹ 'mó¹ pe saan²¹gi'i. Nee²¹e 'e wúu¹ 'áai¹ pe jo mo gajúun²na'a.

10 Joon xæfiin¹³ toon²¹o'on fa'í³, toon²¹o'on 'e jløø¹³mo'o jon. Joon xæfiin¹³ tañí²mo'o fúu¹mo tsá² 'ii²¹i 'láai² 'e jmaai¹ to² tya'a 'wii²¹² tyii'i. Joon xæfiin¹³ jo 'e sá² tyii'i Dios cwo¹o jna'a jilaa²¹ 'e 'naa²¹na'a.

11 Tsaru¹u' 'in néei¹ Corinto, nigafee¹³na'a 'naa' coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹. Nigafee¹³na'a 'naa' jiiin¹³ la tí² 'e 'i¹-tsii'i.

12 Jløø¹³mo'o 'wii¹³ 'naa' pe 'naa'gi' jo jløø¹³naa' coon¹³ jna'a.

13 Tsu 'wii¹³ joon mí³ii tyaní²ii' lawa jaain²¹ jmii²¹ tsá², untyuu²¹-oo' 'wii²¹² tyiia la galí² tyú²-tsii 'wii²¹² 'naa'.

Taain²¹² Dios jee²¹² jna'

14 Jo uncaan²¹naa' coon¹³ 'in tsá² 'in jo jai² lí²i tsu jo jmee¹i tyii'. Jo lí²

uncaain²¹ tsá² 'e tyu² coon¹³ 'e gó². Jo lí² cai² tsá² 'yiañi' coon¹³ 'e nuu²¹.

15 Jo lí² jmá¹ tsá² coon²¹ røøi²¹ Cristo coon¹³ Satanás. Wa'a la joon, ¿xiiala ilí² uncaain²¹ 'in tsá² jai² lí² coon¹³ 'in jo jai² lí²?

16 ¿Xiiala lí² tsa¹ dioses 'in gajmee¹ tsá² lí tyu² Dios to²? Pe 'naa' lí¹naa' tsá² 'in tyu² Dios, 'in jiin¹, to². Jiin¹³ la nigajin² Dios:

Intaan²¹² na joon ingi²¹² na jee²¹² 'ii; joon ilí¹ na Dios tya'a, joon 'in tsá² do ilí² na tsá² tyiia.

17 Tsu 'wii¹³ joon gajin² o jon Ña ñu¹u':

Jeen¹³ naa' jee²¹² 'in tsá² do joon siin¹³ naa' coon²¹.

Jo un'li²¹ naa' yaanaa' coon¹³ 'e gó²

18 joon i'ii¹³ na 'naa' joon ilí¹ na lawa jaain²¹ 'Ñú²uu' joon 'naa'gii' ilí² naa' lawa xuui²¹² tsañuu¹ joon xuui²¹² tsamí² tyiia.

La jon jin² 'in Ña ñu¹u' 'in jmaa¹ a jilaa²¹ 'e 'iin²¹² in.

7

1 'E lo-o 'e júu³ ga'ii¹ Dios tyi', tsaru¹u', 'in 'iin²¹² na. Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹-a tuu²¹²u' jilaa²¹ 'e un'lii²¹ jna', tiin¹³ la ngú¹ toon²¹²o' lagi espíritu tyi'. Joon tsu 'wii¹³ un'goo²o' Dios 'ná¹ cwoo¹³-tsi' 'e ngii²¹ 'e tyú²na' tyaní¹i.

Jløø¹³ mo Poo² coon¹³ 'in tsá² néei¹ Corinto

2 ¡Wa'a núu³duu' júu³ tyiia! Jo mo ga'laa²¹a'a tya' jiin¹³ jaain²¹ 'naa' jon'gi ga'ée¹³e'e júu³ gó² jon'gi mo gatyíin¹³ a'an 'naa' too² jiin¹³ jaain²¹.

3 Joon jo fuu²¹²uu 'naa' wa'a cwo²oo 'naa' tsa² tsu la mo gafuu²¹²uu 'naa' la jéei¹ jløø¹³ moo coon¹³ 'naa' wa'a saan²¹gi' si júun² mogi' caan²mo 'ee.

4 Jo cu²-tsii coon¹³ 'naa' joon jløø¹³ moo 'áai¹ coon¹³ 'naa'. Joon xafin¹³ nee²¹e'e wúu¹ jo túu³uu 'e fu¹ 'yuu² na joon jløø¹³ moo.

5-6 Tsu nicwée¹ i Tito joon coon¹³ júu³ tyaan¹ an Dios gatyá²-tsii' 'e unjløø¹³ na'a 'wii¹³ 'naa'. Joon xafin¹³

jo mo ga'ii² wo¹oo'o ca gatyalii²¹ i' fu Macedonia, ñí² Dios xiiala tya¹-tsi tsá² 'in seen²¹ in fa¹í³. Tsu doñixiia' ngii²¹ i' lawa'a coon²¹ 'e injni¹³ moo'o. Gali'iin²¹² in tsá² jmaa¹ a 'e gó² tyii' joon 'i¹-tsii' 'áai², 'goo²¹-oo'o wa' coon²¹ to² tyii' 'e ngó¹ li caai¹. Pe gatyaa¹-tsii' mo gacwéi¹ Tito.

7 Gatyaa¹-tsii' tsu 'wii' gacwéi¹ Tito pe gatyaa¹-tsii' jon tsu 'wii¹³ jløø¹³ mo Tito 'wii¹³ 'naa'. Joon gatyaa¹ o júu³ xiiala 'iin²¹² naa' jøø²¹² naa' jna'a. Gatyaa¹ o jon júu³ xiiala galixuui²¹²-oo' joongi xiiala ga'í¹-oo' 'áai¹ 'wii²¹² tyiia. Joon mo gatyaa¹ a 'e júu³ lo galijløø¹³ na 'áai¹ gi.

8 Caan²¹ moxu galí¹ na mo galixuu²¹² mo-'oo' 'wii¹³ 'e jí² do 'e gasii² na 'naa'. Pe jo líi¹ gi la joon. Tsu wana ga'í¹-tsii caan²¹ mo 'wii¹³ xuui²¹² mo-'oo' coon²¹ sii¹³ xu,

9 pe nano jløø¹³ moo. Jløø¹³ moo jon' tsu 'wii¹³ galixuu²¹² mo-'oo' pe jløø¹³ moo tsu 'wii¹³ gajo²o-'oo' coon¹³ 'e galixuu²¹² mo-'oo' do. Joon gajmaa²aa' jiin¹³ la gali'iin²¹² in Dios tsu 'wii¹³ joon jo gajmee¹³ na'a 'naa' coon¹³ 'e xuui²¹² mo-'oo' do.

10 Tsu wa'a jmoo¹ o tsá² la 'iin²¹² in Dios 'wii¹³ galixuu²¹² mo-tsi itiin¹³ mo joon jo 'ná¹ caain²¹ lí²i. Pe wa'a jmoo¹ tsá² xuui²¹²-tsi jiin¹³ la lí¹i tsá² taain²¹ fu juncwii²¹, ijúun¹ mo jon.

11 Joon tsu 'wii¹³ galixuu²¹² mo-'oo' coon¹³ 'e jí² do gajmaa²aa' la 'iin²¹² in Dios. Joon jøø²⁰⁰ xiiala cwo'í¹ i! Ga'í¹-oo' coon²¹ tún² 'e cwáain¹ do. Joon gali'iin²¹² naa' jmaa²aa' jna júu³ jiin¹³ la tí². Gati²¹² 'nii²¹-oo' 'wii²¹² tyii' yaanaa'. Pe joon gafoo² moo' jon. Pe mo ngii² joon gali'iin²¹² naa' jøø²¹² naa' jna joon gali'iin²¹² naa' 'e²ee' wúu¹ 'in tsá² 'in galáa¹ a do. Coon¹³ jilaa²¹ 'elo ga'ee¹³oo' jna 'e jo 'e tsa² tyii' sá².

12 Joon gasii²¹ na 'e jí² do tyii' pe jo gasii²¹ na 'e jí² do wa'a 'e 'iin²¹² na uncoon¹³ 'in tsá² do 'in galáa¹ jon'gi 'wa'a 'iin²¹² na uncoon¹³ 'in galáa¹

tya'a do. Gasii²¹ na 'e jí² do tyii' wa'a icón² 'naa' cwáain¹ xiiati 'e 'i¹-tsii' 'naa' tyani Dios.

¹³ Joon gatyaa¹-tsii'i mo ganuu²¹ u' u' e júu³ do.

Gatya¹-tsii'i 'e júu³ do pe jløø¹³ mogii'i 'áai¹ 'e tyú²-u 'ii¹-tsi Tito, tsu jilee²¹ naa' gauncoon¹³ 'ii tsu joon jo cu²gi-tsi tyii'.

¹⁴ Tsu gafuu²¹² uu Tito 'e tyú²-u tyii' joon 'naa' jo mo gacwóo²oo' fa'ii²¹ tyiia. Pe gatiin¹³ 'naa' jilaa²¹ júu³ jai² 'e gafuu²¹² uu Tito tyii' joon la jai² 'e júu³ gafuu²¹² uu Tito tyii' la joon jon júu³ jai² mo 'e júu³ gafuu²¹² uu 'naa'.

¹⁵ Joon 'áa¹ mo gali'iin²¹² gi Tito 'naa' mo gati²-tsi xiiala gajmaa²aa' náu¹³ uu', joon ga'ii¹³ naa' 'ii joon 'gøø²¹ moo' wa'a jo jmaa²aa' jiiin¹³ la 'iin²¹² in.

¹⁶ Joon nano jløø¹³ moo 'e jo 'e 'ná¹ gi ngii²¹² na cu²-tsii coon¹³ 'naa'.

8

Cwó²oo' cuu² 'e 'yaai¹-oo'

¹ Joon, tsaru¹u', 'ii²¹² jna'a jmoo¹³ o'o júu³ 'naa' xiiala líi¹ 'in tsá² néei¹ Macedonia 'in jai² líi² Dios, xiiala gauncoon¹³ Dios 'ii.

² 'In tsaru¹u' 'in néei¹ Macedonia do ga'aa¹ fa'i³ 'áai¹ joon xufiin¹³ nii¹ in wúu¹ 'áai¹ jløø¹³ mo. Tañii² mo 'áai¹ pe tsu 'wii¹³ jløø¹³ mo 'áa¹ mo gacwo¹ o cúu¹u tya' 'in tsaru¹u' néei¹ Judea lawa líi¹ i tsá² sá² cuu².

³ Joon jmáa³aa júu³ jai² 'e 'in tsá² do gacwo¹ o 'yaai¹-tsi ce xiiia²¹ jiiin¹³ lí². Pe 'i¹-tsii 'e 'in tsá² gacwo¹ o 'láai² gi ce xiiia²¹ jiiin¹³ lí².

⁴ 'Áai¹ gamii¹ 'in tsá² do tyanii²¹ i' wa'a cwooi²¹² jna'a 'ido 'e uncoon¹³ on 'in tsaru¹u' catyaa² néei¹ Judea.

⁵ Joon gajmaa¹ a 'láai² gi la ga'i¹-tsii'i. Tsu nifu gacwóo¹ i 'yaai tya' Ña'ñu¹ u' joon ngii¹ joon gacwóo¹ i 'yaai tyi-jna'a jiiin¹³ la 'iin²¹² in Dios.

⁶ Joon tsu 'wii¹³ galáa² Tito 'wii²¹² la mo jéei¹ 'e uncaan²¹ in 'e cuu² do

'e 'iin²¹² naa' cwóo²oo' gamí³ii tyaní¹ i wa' 'e untiin¹³ mo 'e to² do.

⁷ 'Naa' nigajmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú²-u. Ja² mo líi² naa' júu³ tya' Dios, joon ñi² 'naa' 'é²ee' 'e júu³ do. Joon røø²¹ 'øøi²¹-oo'. 'Áa¹ mo 'iin²¹² naa' jna'a. Joon nano fee¹ gi jmaa²aa' coon¹³ 'e licaain²¹ 'e cuu² do.

⁸ Jo fuu²¹² uu 'naa' 'elo wa'a tyu² uu 'naa' to² jiiin¹³ 'iin²¹² na 'e liñii²¹ 'naa' xiiala jmoo¹ o 'in tsá² catyaa² 'in 'yaai¹-tsi. Jiiin¹³ 'iin²¹² na litsáai¹-tsii wa'a la ja² mo 'iin²¹² moo' Dios coon¹³ tsá².

⁹ Tsu ñii²¹ 'naa' xiiala gajmaa¹ a Ña'ñu¹ u' Jesucristo feei¹-tsi 'wii¹³ 'naa'. Fu ñu¹ fú² ga'aa¹ a jilaa²¹, pe tsu 'wii¹³ gali'iin²¹² in 'ido 'naa' gatuu¹ u jilaa²¹ 'e sá² tya'a joon galín² in lawa tsá² tañii² mo 'wii¹³ 'naa'. Joon tsu 'wii¹³ galíi¹ i Cristo lawa'a tsá² tañii² mo 'naa' gii¹ galíi¹ naa' lawa'a tsá² 'in 'oo¹ o jilaa²¹.

¹⁰ No-o 'e 'i¹-tsii 'e tyú² gi tyii' cwáain¹ tya' 'e cuu² do. Ningóo¹ coon²¹ jiiin²¹ 'e 'naa' nifu galáa² 'wii²¹² uncaain²¹ 'e cuu² do. Jo gacwóo²oo' tyitsaa²¹² pe 'yaai¹-oo' gacwó²oo'.

¹¹ Joon nano cwóo²gii¹ 'e 'yaai¹-oo' ce gatséi¹ jiiin¹³ la galáa² 'wii²¹². Cwóo²oo' la jaan²¹ naa' jiiin¹³ la tí² 'e 'oo²oo'.

¹² Tsu wa'a tsai² 'iin²¹² in tsá² cwo¹ pe xu¹ u 'oo¹ o 'iin²¹² in Dios 'e cwo¹ tsá² 'e 'oo¹ o jon 'e jo 'oo¹ o.

¹³ Jo 'iin²¹² na 'e uncoon¹³ 'naa' tsá² xeei²¹ joon 'naa' gii¹ tuu² naa' jo 'e sá² tyii'.

¹⁴ Jiiin¹³ 'e 'iin²¹² na 'e lí² coon²¹ røø²¹ mo jee²¹² jna'. Tsu nano 'oo²oo' 'e iuncoon¹³ coon¹³ jmi²¹² 'aa²¹² tya' 'ido pe ijó¹ coon²¹ jmi²¹² i'oo¹ o 'ido 'e iuncoon¹³ 'naa' coon¹³ jmi²¹² 'aa²¹² tyii'. Coon¹³ la joon ilí² coon²¹ røø²¹ i.

¹⁵ Jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: "Joon 'in 'oo¹ o 'láai² gi jo gasá¹ tya'a; joon 'in 'oo¹ o xu jo ga'naai²¹ tya'a."

Ijaa² mo Tito tún¹

16 Pe cwo¹³-oo 'maai² Dios tsu^u 'wii¹³i Dios do-o 'i¹-tsi Tito 'naa' jii¹³ la 'i¹-tsii.

17 Joon mo gafuu²¹²uu Tito wa'a itsajøøi²¹² 'naa' ga'ii²¹mo júu³ røø²¹ tsu^u líi¹gi 'aa¹mo 'naa'. Joon nano itsajøøi²¹² 'naa' 'e 'yaa¹-tsi 'ña'-o.

18 Joon caan²¹mo coon¹³ Tito siin²¹na'a jaain²¹gi tsaru¹u' 'in jileei²¹ tsaru¹u' catyaa²gi faa²¹ tyú² tya'a. Faa²¹ tsá² tyú² tya'a tsu^u røø²¹ gaj-maa¹a to² tya' 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá².

19 Joon 'in tsá² jai² líi²i Cristo 'in néei¹ lo gatyii¹³in 'in tsaru¹u' no 'e tsáa¹a caan²¹mo coon¹³ jna'a 'e uncoon¹³ jna'a la 'ii²¹² uncaan²¹na'a 'e cuu² do. Jmoo²¹o'o la joon tsu^u 'iin²¹²na'a 'e cwo¹ tsá² 'maai¹³ Ña'ña¹u' joon 'e 'iin²¹²na'a uncoon¹³ jna'a tsá² xeei²¹.

20 Joon coon¹³ la joon lí²-i tyuu¹³na'a 'e cwo¹ tsá² jna'a tsaa² cwáain¹ tya' 'e cuu² 'e uncaain²¹ jna' no.

21 Tsu^u cwo¹³-tsii'i jmoo²¹o'o jilaa²¹ 'elo 'e tyú²-u jon'on jii¹³ tyani Ña'ña¹u' pe tyani jilee²¹mo tsá² jon.

22 Joon, caan²¹mo coon¹³ 'ido siin²¹ jna'a jaain²¹gi tsaru¹u' 'in ga'e² jna'a 'e cwo²-tsi tsáa¹a joon 'áai¹gi nano 'e jo cu²gi-tsi coon¹³ 'naa'.

23 Joon wa'a ungi¹i tsá² 'naa' cwáain¹ tya' Tito, cwosii¹³duu' 'e jaain²¹ 'in ngi¹ coon¹³ jna 'ido joon jmaa¹a to² coon¹³ jna wa'a uncoon¹³ 'naa'. Joon wana ungi¹i tsá² 'naa' cwáain¹ tya' 'in tsaru¹u' catyaa² do cwosii¹³duu' 'e 'in tsá² jai² líi²i Dios néei¹ Macedonia gasiin²¹ 'ii joon jmaa¹³a tsá² júu³ 'e 'ya²gi tya' Cristo.

24 Tsu^u 'wii¹³ joon mi cwolín²in 'in tsá² lo jee²¹² 'naa' 'é'ee' 'in tsá² lo xiiala 'iin²¹²naa' 'ii joongi 'ee 'wii²¹² jløø¹³na'a coon¹³ 'naa'. Joon iliñi² jileei²¹ 'in catyaa² 'in jai² líi²i.

9

Cuu² gauncaain²¹ do

1 Joon cwáain¹ tya' 'e cuu² do 'e uncaan²¹na' tya' 'in tsá² tya' Dios néei¹ Judea jo 'ná¹ fuu²¹²uu 'naa'

2 tsu^u ñii³oo 'e 'iin²¹²naa' uncóon¹³oon'. Jløø¹³moo mo fuu²¹²uu 'in tsá² néei¹ li sii²¹ Macedonia 'e ningóo¹ coon²¹ jii²¹ 'e gali'iin²¹²naa' 'in néei¹ Acaya 'e jmoo²oo'. Joon tsu^u 'wii¹³ 'iin²¹²naa' jmaa²aa' 'e 'yaa¹-oo' gatyaa¹-tsi 'in tsá² néei¹ Macedonia 'e jmoo¹o jon.

3 Jo 'e si'neei¹³ isii³na 'in tsaru¹u' no 'e jo ngii¹i licaai²¹ jilaa²¹ júu³ tyú² 'e gafuu²¹²uu tsá² 'wii²¹² tyi'naa' cwáain¹ tya' cuu² do. Joon coon¹³ la joon lí²-i tyaa²aa' tyú² 'e cuu² jii¹³ la gafuu²¹²uu 'in tsá² néei¹ Macedonia.

4 Tsu^u wa'a yí³aa coon¹³ 'in tsá² seein²¹ Macedonia joon jo náa¹ tyú² tyii' mi cwée¹na fa'ii²¹ ilíin²na'a tsu^u jo 'ee galí² cu²-tsii'i coon¹³ 'naa'. Joon 'naa'gii' i'oo²oo' fa'ii²¹ jon.

5 Tsu^u 'wii¹³ joon galitsáa¹mo-tsii 'e tyú²gi wa'a 'e sii³na 'in tsaru¹u' do tsajøøi²¹² 'naa' jeei¹gi lagi jna. Joon coon¹³ la joon lí²-i uncoon¹³ 'naa' 'e licaain²¹ 'e cuu² do jii¹³ la júu³ 'ii²¹ 'naa' la mo jeei¹. Joon 'e cuu² do 'e lí² lawa'a coon²¹ 'e 'yaa¹-oo' jon' coon²¹ 'e gatyii²¹i' tyitsaa²¹mo.

6 Untii¹³duu'-oo' 'e júu³ lo: 'In tsá² 'in jñi² ca pii³, ca pii³-i jon cóon¹on mo garoo²¹o, pe 'in gajñi² 'láai²gi, la joon jon 'láai²gi incoon¹on.

7 Joon la jaain²¹ 'ná¹ cwo¹ jii¹³ 'e 'yaa¹-tsi jon' tsu^u 'wii¹³ 'e 'i¹-tsi 'e 'ná¹-a jon'gi tyitsaa²¹ 'ee. Tsu^u 'iin²¹²mo Dios 'in cwo¹o júu³ røø²¹.

8 Joon Dios lí²-i cwo¹o 'naa' coon²¹ tøø²mo jilaa²¹ 'e jmaa¹i to² tyii' joon jii¹³ tya' 'e tii²¹ tyii' yaamoo' pe ilisá²gi 'e uncóon¹³oon' tsá² xeei²¹.

9 Jii¹³ la jin² ni jí² tya' Dios:

Cwo¹ Dios tsá² taní² 'e 'wo²-tsio.

Joon 'e tyú²-tsio taa²¹a coon²¹ tøø²¹mo.

10 Cwo¹o Dios 'e jún² 'e jñii²¹i', cwo¹-o jon 'e 'i¹ 'e tyee²e'. La joon jon icwo¹o 'naa' jilaa²¹ 'e jmaa¹i to²

tyii' 'e lí² uncóon¹³oon' tsá² xeei²¹ 'e cwaiin²¹ 'e to² tyú² tyii'.

11 Joon coon¹³ la joon ilisá² tyii' 'e cwó²oo' 'e wo²-oo'. Joon mi joon¹³o'o 'e cuu² do 'e gauncaan²¹naa' tya' 'in tsaru¹u' néei¹ Judea, 'in tsá² do icwo¹o 'maai¹³ Dios.

12 Tsu mi uncoon¹³oon' 'in tsá² tya' Dios do jon' wa'a uncoon¹³oon' 'e jmi²¹² 'aa²¹² tya' 'ido pe 'wii¹³ 'naa' icwo¹o 'maai¹³ Dios áai¹.

13 Joon tsu 'wii¹³ 'e to² tyú² do 'e gajmaa²aa' iun'goo²¹o tsá² Dios. Iun'goo²¹o tsá² Dios tsu 'wii¹³ gauntiin¹³naa' júu³ tyii' 'e ja²mo líi²naa' 'e júu³ tyú² tya' Cristo. Joon iun'goo²¹o Dios 'wii¹³ 'e cuu² gacwó¹³oo' 'ido coon¹³ jileei²¹ 'in catyaa² do 'e wo²-oo'.

14 Joon 'in tsá² do cwáain¹ tya'-o ifaa²¹o júu³ tyú² 'wii²¹² tyi'naa' tsu 'iin²¹²mo 'naa'. Tsu Dios nigauncoon¹³on 'ido coon¹³ 'e tyú²moo'.

15 ¡Cwo²¹o' 'maai¹³ Dios 'wii²¹² jilaa²¹ 'elo! ¡Jo 'øøi²¹-tsi' jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Dios Tyi'!

10

Tyú² to² Poo² líi¹i apóstol

1 Tsu né³e' 'e wo²-tsi joongi' 'e feei¹-tsi Cristo, joon jna, Poo², 'iin²¹²naa foo¹³na 'naa' lagi 'e feei¹ Cristo 'naa'. Joon seen²¹mo tsá² 'in jin²in 'e tsá² wó¹mo jna mo taan¹naa jee²¹² 'naa' pe soo²¹-tsii mo taan¹naa li wíin².

2 Joon seen²¹mo 'inlíi¹³ jee²¹² 'naa' 'in jin²in 'e jmoo²¹o'o jilaa²¹ la jmoo¹o tsá² taain²¹² fu juncwii²¹, 'in jmoo¹o jiiin¹³ la 'iin²¹²in 'yaa. Pe mí³ii tyani²ii' 'e jmáa²gii' 'e tyú² 'e mi yí³aa jee²¹² 'naa' jo 'ná¹ jmáa³aa soo²¹-tsii coon¹³ 'naa' la ijmaa³aa coon¹³ 'in catyaa² do.

3 'E la ja²mo líi¹naa' tsá² taain²¹ fu juncwii²¹ pe jo tíi¹ jna'a la tí¹i tsá² taain²¹² fu juncwii²¹.

4 Tsu 'wii²¹ 'e 'oo²¹o'o 'ii²¹ gøøi¹³ tya' Dios 'e joon líi¹oo'o jileei²¹ 'in

'eei¹ jna'a. Joon 'e 'ii²¹ joon jo lí la lí 'ii²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ lo.

5 Joon coon¹³ la joon ilii¹i' jileei²¹ 'in coon²¹ tsá² too² coon¹³ júu³ jloo³. Ilii¹i' jon jileei²¹ 'in jo cwo¹ júu³ ruu²¹o coon¹³ jna'a cwáain¹ tya' xiala lí² cwii¹in tsá² Dios. Joon líi¹i' jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² 'e jmoo¹o jo nuu¹³u to² tyú² Cristo.

6 Joon mi ngii¹ 'e jmoo²oo' núu¹³uun' jiiin¹³ la tí² to² tyú² Cristo 'e tyú² tyii' náa¹ 'e 'e² wúu¹ jileei²¹ 'in jo jmaa¹a nuu¹³.

7 'Ná¹ cón²oon' cwáain¹ coon²¹ tún²-un. Wa'a 'i¹-tsi tsá² 'e líi¹i' 'e tsá² tya' Cristo 'ii, 'ná¹ tí²-tsi jon 'e líi¹naa' tsá² tya' Cristo jon.

8 Joon xufiin¹³ foo¹³na 'naa' 'láai² lagi 'e tí²na cwáain¹ tya' 'e to² gacwo¹ Cristo jna'a jo 'e fa'ii²¹ líi²na, tsu Ña'ñu¹u' gacwo¹ jna'a 'e to² do wa'a lí² uncoon¹³ jna'a 'naa' 'e cwii¹mogii' Dios jon' wa'a 'e xee²na'a 'e jai² líi²naa'.

9 Joon 'e jí² gasii³naa tíi²i 'naa' jo 'yuto² wa'a ton²oon' fo²-oo'.

10 Pe 'inlíi¹³ jin²in 'e jmoo³oo 'gøøi¹³ coon¹³ jí² tyiia pe mo taan²¹²naa jee²¹² 'naa' lawa'a 'yú²goo²¹oo joon 'wo² 'áai¹ júu³ tyiia.

11 Pe cwoliñi² 'in tsá² do, 'in tsá² 'in jin² la joon, 'e ijmo²¹o'o 'gøøi¹³ coon¹³ jilaa²¹ ijmo²¹o'o la 'gøøi¹³ júu³ tyii' 'e sii²¹naa' lí wíin² mi gatyalii²¹i' jee²¹² 'naa'.

12 Xuun² 'i¹-oo' 'e 'ii²¹²naa' jmoo²¹o'o la jmoo¹o 'in tsá² 'in faa²¹a 'e tyú² tya' yaa, tsu jiiin¹³ tsá² caa²¹mo jmoo¹o coon²¹ røøi²¹ coon¹³ tsá² xeei²¹.

13 Joon ifaa¹³a'a 'e tyú² tyii' yii'a jiiin¹³ tya' 'e to² 'e 'oo²¹o'o, joon Dios gacwo¹ jna'a wa'a cwó¹³o'o 'e júu³ tyú² ca jee²¹² 'naa' 'in néei¹ Corinto.

14 Joon tsu 'wii¹³ jna'oo'o nifu gacwó¹ júu³ tyú² tya' Cristo jee²¹² 'naa' jo faa¹³a'a 'láai²gi lagi 'e tí²na'a.

15 Jon'gi faa¹³a'a 'láai²gi tyii' yii'a tya' to² nigajmaa¹a tsá² xeei²¹ lawa'a to² tyii' yii'a. Pe 'i¹-tsii' mo nigafee¹

'e jai¹ líi²na'a la joon ilifee¹ to² tyii¹ jee²¹² 'naa'.

16 Joon mi ngii¹ joon 'i¹-tsii¹ 'e cwoo²¹o'o 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² li 'ngoo¹³ li née¹²naa'. Tsu jo 'ii²¹² jna'a faa¹³a'a tyú² tyii¹ cwáain¹ tya' to² nigajmaa¹a tsá² xeei²¹.

17 Joon wa'a 'iin²¹² tsá² faa²¹a júu³ tyú² tya'a yaai, cwofaa²¹a jilaa²¹ 'e tyú² 'e gajmaa¹a Ña'ñu¹u' tya'o.

18 Tsu jon' 'in tsá² do 'in faa²¹a tyú² tya'a yaai 'in 'ii²¹ Dios pe 'ii²¹mo Dios 'in tsá² 'in faa²¹a Ña'ñu¹u' tyú² tya'a.

11

Un'øøi¹ Poo² 'ña'a

1 jmaa²aa' feei¹-oo' 'wii²¹² tyiia jiiin¹³ la nigajmaa²aa' la 'ii²¹² jmáa³aa caa²¹na!

2 Tsu tsá tyii²¹ jna coon¹³ 'naa' 'wii¹³ Dios. Tsu lawa cwo¹ tsá² júu³ tya'a 'e 'ii²¹ 'in gamúui¹ jamí¹i la joon jon 'iin²¹²na jmáa³aa coon¹³ 'naa' tya' Cristo. 'iin²¹²na jée¹na 'naa' tyaní¹i líi¹naa' lawa jaain²¹ simí² 'in tyú¹, 'in jo mo ga'láa¹a. Lawa'a jaain²¹ simí² 'in nacui² cwoo²¹o coon¹³ jaan²¹mo tsañuu¹.

3 Pe 'goo²¹-oo 'e nigacon² tsá² 'naa' tóo² la nigacon² 'in mii²¹ do tóo² Eva coon¹³ 'e jmi¹-tsi tya'a. Canii²¹mo gali'in²¹²naa' Cristo mo 'wiin²¹ pe 'goo²¹-oo 'e la mo túu¹³uu' 'e jai² líi²naa' do.

4 Tsu 'ii¹³naa' júu³ røø²¹ 'in tsá² jalíin²in cwo¹ 'naa' júu³ tya' jaain²¹ Jesús 'in sñi²¹gi lagi 'in Jesús 'in gacwoo¹³o'o 'naa'. Joon jløø¹³moo' 'ii²¹naa' 'e espíritu 'e jon' 'in Espíritu Tyú gacwo¹ Dios 'naa'. Joon 'e júu³ tya' 'in tsá² do sisii²¹i lagi 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e ganuu²¹uu'.

5 Pe líi²na 'e jo xáai¹gii jiiin¹³xu lagi 'in tsá² do 'in 'i¹-tsi 'e líi¹ apóstoles 'in tyiin²gi 'ái¹.

6 Joon xuñin¹³ jo tíi²na foo²¹oo cwú¹ la tíi² 'ido, 'øø²¹mo-tsigii lagi 'ido. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmoo²¹o'o ga'e² jna'a 'naa' la joon.

7-8 Joon mo taan²¹²na jee²¹² 'naa' 'in tsá² jai² líi²i Cristo 'in néei¹ li xii¹a gacwo¹o jna cuu² la 'ii²¹² cwo³oo 'naa' 'e júu³ tyú². Coon²¹ jo ngáa¹mo gajmáa³aa 'e gó²-o tyi'naa' mo gacwo³oo 'naa' 'e júu³ tyú² jo 'e 'laa²¹ gacón³oon. Gajmée¹na 'ñii'a 'in wéi¹ tsu gali'in²¹²na jmáa³aa 'e tyú² tyii'.

9 Joon mo ga'óo³oo jmi²¹² 'aa²¹² jiiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' ga'ín²in cúu¹u 'wii²¹² tyiia, tsu 'in tsaru¹u 'in néei¹ Macedonia gacwoo¹o 'e jmaai¹ to² tyiia. Joon coon¹³ la joon jo gauntyí²na jiiin¹³ jaain²¹ 'naa'. Joon la joon-on ijmáa³gii.

10 Ñí³oo 'e júu³ jai² tya' Cristo la joon jon ñi³oo 'e tí²-tsii cwó³oo 'e júu³ tyú² tya' Cristo jo 'ee 'laa¹³ cón³oon. Joon jiiin¹³ jaan²¹naa' 'in néei¹ Acaya ityuu¹³mo jna 'e jmóo³oo la joon.

11 Joon mo jmóo³oo la joon, ¿ti líi¹naa' 'e jo 'iin²¹²gii 'naa'? Jo líi¹naa' la joon tsu ñí² Dios xiiala 'e 'iin²¹²na 'naa'.

12 Joon ijmáa³gii jiiin¹³ la niga-jmáa³aa. Joon coon¹³ la joon jo lí² faa²¹a tyú² tya'a yaai 'in tsá² do 'in 'iin²¹²in jmáa¹a coon²¹ røøi²¹ coon¹³ jna'a coon¹³ 'e to² jmoo²¹o'o.

13 Tsu 'in tsá² do jo tsei² líi¹i apóstoles, coon²¹ 'ido tóo². Lí¹ jmoo¹-o 'e líi¹i apóstoles tya' Cristo.

14 Joon jo 'ná¹ jmoo²¹o' tsa'goo²¹-tsi' mi líin²in la joon, tsu 'wii' 'ña'a Satanás jmeei¹³ 'ña'a 'e líi¹i lawa jaain²¹ ángel 'in tyú¹.

15 Joon wana gajmee¹i fii²¹²i 'ña'a 'in tsá² do 'e líi¹i 'in tyú¹, la joon ijmáa¹a tsá² tya'a. Pe mo lí tséi¹ 'ii²¹i 'in tsá² do jiiin¹³ la tíi²i tya' 'e gajmaa¹a.

Wúu¹ 'e ganí²¹ Poo²

16 Fuu²¹²uu 'naa' tún¹: jo líi²naa' 'e tsá² caa²¹na. Pe wana líi²naa' la joon, nuu²¹duu' 'e júu³ lo 'e faa²¹a jaain²¹ tsá² caai²¹ 'e tyú² tya'a 'ña'a.

17 Jo gatyu² Ña'ñu¹u' jna to² 'e fuu²¹²uu 'naa' 'e júu³ lo, jiiin¹³ 'iin²¹²na

fuu²¹²uu 'naa' 'e tyú² tyiia 'ñii'a lawa'a jaain²¹ tsá² caa²¹na.

18 La faa²¹a júu³ tyú² tya'a yaai la joon ifuu²¹²uu.

19 Tsu 'naa' jmaa²aa' 'e 'wo²-oo' coon¹³ jileei²¹ tsá² caai²¹ tsu jmi¹-oo' 'áai¹.

20 Joon 'naa' jmaa²aa' 'e 'wo²-oo' coon¹³ jileei²¹ 'in 'iin²¹²in líin²in fii²¹² 'naa', si 'in 'iin²¹²in cón² jilaa²¹ 'e 'oo²oo' 'ee, si 'in 'iin²¹²in tyu² to² 'naa' 'ee, si jo tsáai¹-tsi 'naa' 'ee, si jnáa¹a ní²ii' 'ee. 'Áai¹ 'wo²-oo' coon¹³ jileei²¹ la 'ii.

21 Pe jna'oo'o, jo gatyá¹-tsii'i jmoo²¹o'o jilaa²¹ 'elo joon tsu 'wii¹³ joon jo galítsáai¹-oo' jna'a.

Joon wana lí² faa²¹a tsá² xeei²¹ 'e tyú² tya'a 'ña'a la joon jon líi¹ii jna, xufiin¹³ lawa'a tsá² caa²¹na ifaa²¹a.

22 ¿Ti faa²¹a 'in tsá² do jmí¹ tya' tsá² Israel? Fo²oo jna jon. ¿Ti líi¹ 'in tsá² do tsá² Israel? Jna jon líi¹na la joon. ¿Ti líi¹ 'in tsá² do jún² tya' 'líi²¹² Abrraham? Líi¹na la joon jon.

23 ¿Ti jmoo¹o 'ido to² tyu² Cristo? Jna jmoo³gii lagi 'ido xufiin¹³ lagi tsá² caa²¹mo fo²oo. Nijmáa³aa to² 'ii²¹gi lagi 'ido, joon gapoo¹i tsá² jna 'láai²gi lagi 'ido, joon gatain² tsá² jna 'nuñi³ 'láai²gi lagi 'ido, joon 'láai² naa¹³ coon²¹xu-u jo gajún¹na.

24 Joon ñá² naa¹³ gapoo¹i 'in tsá² Israel jna coon¹³ 'nii²¹² azote. Dyadyá² tsi 'ñá¹ tsi gapoo¹i jna la cafu.

25 Joon 'ni¹ naa¹³ gapoo¹i tsá² jna coon¹³ sii². Joon cafu gatyuu¹³ tsá² jna coon¹³ cuun²¹². Joon 'ni¹ fu gatá² 'e barco do 'e 'yúu³na. Joon cafu 'yúu³na jmi'ñi¹³ coon²¹ núu¹ coon²¹ jmi²¹².

26 Coon²¹ tøø²mo 'yúu³na fu¹ li licón² jmi²¹ jna, joon li seen²¹in 'uun²¹. Joon 'iin²¹²in tsá² jmee¹i jna la tsá² góo³oo tiin¹³ la 'in jo líi¹i la joon. Joon doñixiia' ngii³ ngii¹na tói¹ 'mó¹ si 'yúu³na ciudad 'ee, si jee²¹² tyiia²¹ 'ee, si ni jmi'ñi¹³ 'ee, si jee²¹² tsá² 'e lí² jin²o 'e jai² líi²i 'ee.

27 Ga'woo²¹oo 'áai¹ joon gamóo³oo wúu¹, 'láai²gi fu jo cwúu³na li ngii³ii joon tsaun'áa³na joon unjmii³na tsu jo 'e sá² døø¹³øø. Joon galicwocii³na tsu jo 'ee sin¹³in sá².

28 Joon fee¹gi lagi jilaa²¹ 'elo ga'i¹-tsii 'áai¹ tya' jileei²¹ 'in tsá² jai² líi²i Cristo catyaa².

29 La líi¹i 'ii líi¹i jna jon, wa'a 'woo¹i, la joon jon 'woo¹i jna jon. Joon wa'a xuu²¹i tsaa², jna jon 'i¹-tsii 'áai¹ 'wii²¹² tya'a.

30 Tsu 'wii¹³ joon wa fuu²¹²uu 'naa' 'e tyú² tyiia 'ñii'a ifuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'e 'e²e 'naa' 'e wa'a jo pí³-tsii.

31 Joon Dios, Jmi²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo, ñii¹o 'e fuu²¹²uu la jai². Joon jiiin¹³ 'ii tíi²i wa'a un'goo¹o tsá² 'ii coon²¹ tøø²mo.

32 Joon mo taan²¹²na fuu²¹ Damasco 'in tsa'a to² do to² tyu² røøi¹³ Aretas gali'iin²¹²in taain¹³ jna 'ñuñi³. Joon gasii²¹i 'láa² wa jøø²ø la caain²¹ li ngii¹i tsá² 'e 'oo²¹ 'e ngó¹ cu² lí² 'e fuu²¹ do.

33 Pe gaxaa¹mo tsá² jna, yúu³na mi'tó², coon²¹ 'ootoo²¹ tsi 'e 'oo² do. Joon galáa²moo la joon.

12

La wa'a 'e gacii¹o Poo²

1 Jo 'ee to² 'ii³gi tyiia wa'a fuu²¹²gii 'e tyú² tyiia 'ñii'a pe 'ná¹-a fuu²¹²gii jilaa²¹ 'e gacii³ii coon¹³ jilaa²¹ 'e ga'e² Ña'ñu¹u' jna.

2 Cwii¹moo jaain²¹ tsá² 'in jai² líi²i Cristo. Joon ningóo¹ dyatyán² jiiin²¹ 'e gasaa¹i 'ido fu ñu'fú². Gangóo¹ fu coon²¹ li sii²¹ ñu'fú² tí² 'ni¹. Jo ñii³ii wa'a gangóo¹ moo¹ taa²i si jo ngóo¹ 'ee. Jiiin¹³ Dios ñii¹i.

3 Pe ñii³oo 'e gasaa¹i 'in tsá² do fu ñu'fú² jiiin¹³ jo ñii³ii wa'a 'yuu¹i moo¹ taa²i si jo 'yuu¹i 'ee. Jiiin¹³ Dios ñii¹i.

4 Joon fu ñu'fú² do ganúu²u júu³ 'uuiin²¹ 'áai¹ 'e jiiin¹³ jaain²¹ tsá² tíi²i faa²¹a.

5 Lí²-i jmáa³aa jløø¹na 'nii'a 'wii¹³ jaain²¹ tsá² la 'ii, pe jo lí² jmáa³aa

jløø¹³na 'wii¹³ 'ñii'a. Unjløø¹³na 'ñii'a jiiin¹³ wa'a jo pí-tsii.

6 Joon wana fuu²¹²uu 'e tyú² tyiia 'ñii'a jo 'yuu² caa²¹na tsu fuu²¹²uu jiiin¹³ la jai² pe jo fuu²¹²uu la joon. Tsu jo 'iin²¹²na wa'a 'i¹-tsi tsá² 'e fee¹gi tyiia lagi jøø² 'e jmóo³oo si 'e ganúu²uu foo²¹oo 'ee.

7 Joon xufin¹³ fee¹ 'áai¹ jilaa²¹ 'e ga'e² Dios jna, jo unjløø¹³na 'ñii'a tsu Dios gacwo¹o jna 'e galíi¹na coon²¹ jmoowúu¹ 'e lí² lawa coon²¹ tóon¹ yu² ngú³uu. Lawa'a 'e²e Satanás jna wúu¹.

8 Joon gamíi³ii 'ni¹ naa¹³ tyani Ña'ñu¹u' wa'a iláa²na 'e jmoowúu¹ tyán³aan do.

9 Pe Ña'ñu¹u' gajin²o si²¹i jna: "Lín²mo tyi'i 'e 'iin²¹²na 'nu. Joon mo 'woo²i tsá², joon lí² li²i tsá² 'e 'ii²¹ tyiia uncoon¹³ 'ido." Tsu 'wii¹³ joon unjløø¹³na 'e jo pí³ 'oo²oo tsu coon¹³ la joon lí² li²i tsá² 'e coon¹³ 'ii²¹ tyi' Cristo jmóo³oo jilaa²¹.

10 Unjløø¹³na 'e jo pí³ 'oo²oo, unjløø¹³na jon mo ungoøø²i tsá² jna, coon¹³ jilaa²¹ jmíi²¹² 'aa²¹², joongi mo 'øøi¹ tsá² jna coon¹³ jilaa²¹ fa¹³ ga'oo²oo 'wii²¹² Cristo. Tsu mo jo pí³ 'oo²oo 'ñii'a lí² cwo² Cristo jna pí³.

F¹-tsi Poo² 'in tsá² jai² lí²i Cristo néei¹ Corinto

11 Tyitsaa²¹²mo gafuu²¹²uu 'e tyú² tyiia 'ñii'a tsu jo mo faa¹³naa' la joon. Joon 'naa'oo' ná¹ foo¹³naa' 'e tyú² tyiia, tsu jiiin¹³xu 'e feei¹gi lagi jna 'in tsá² do 'in jin²in 'e lí¹i apóstoles 'in tyiin²gi lagi jna, 'in tsá² do 'in lí¹naa' tsá² tya'a. Joon jo 'ee to² 'in³ jna.

12 Joon la 'ii²¹² taan²na jee²¹² 'naa' gajmáa³aa la jmoo¹o apóstoles 'e lit-saa²mo-'oo' 'e la ja²mo lí¹na apóstol tya' Cristo. Gajmáa³aa milagros, joon gajmáa³aa jon lí² 'e ganga'goo²¹-oo' xufin¹³ gafaa²¹ tsá² 'laa²¹ tyiia.

13 Joon cwáain¹ tyii' jo gajmee¹na 'naa' xaai²¹gi lagi 'in tsá² jai² lí²i Cristo 'in néei¹ li xia', jiiin¹³ jo

mo gacóon³oon 'laa¹³ tya' jiiin¹³ jaan²¹naa' 'wii¹³ 'e júu³ tyú² do. ¡Feei¹ jmáa²-oo' 'wii²¹² tyiia!

14 Ti lí² ti 'ni¹ naa¹³ 'e yajøø³na 'naa' joon jo 'iin²¹²na untyíi²na 'naa'. Tsu jo 'iin²¹²na 'e 'oo²xuu', jiiin¹³ 'e 'iin²¹²na wa'a 'ii¹³naa' jna 'e 'yaa¹-oo'. Tsu sáa³ jmii²¹ tsá² 'ná¹ uncaain²¹ cuu² tya' jón¹on jon'on jón¹on tya' sáa³ jmii²¹.

15 Joon 'e 'yaa¹-tsii 'in'ín³na jilaa²¹ 'e 'oo²oo tya' 'e tyú² tyii' joon ca icwo³oo 'ñii'a tya' 'e tyú² tya' almas tyii' xufin¹³ lí²na 'e 'láai²gi 'e 'iin²¹²na 'naa' 'e xugu 'iin²¹²naa' jna.

16 Joon xufin¹³ 'inlíi¹³ jee²¹² 'naa' ñii¹o 'e jo gacóon³oon 'laa¹³ tyi'naa', 'in tsá² do jin²in 'e tí²¹na 'áai¹ joon gacon³oon 'naa' tóo².

17 Fee¹³naa' jna: ¿Ti gacon³oon 'naa' tóo² 'wii¹³i 'in tsá² do 'in gasín³na jee²¹² 'naa'?

18 Gamíi³ii tyani Tito wa'a tsajøø²¹²i 'naa' joon gasí³na 'in tsaru¹u' catyaa²¹ do. ¿Ti gacon² Tito do 'naa' tóo²? 'E la ja²mo, 'in tsá² do 'i¹-tsi la 'i¹-tsii cwáain¹ tyi'naa' joon jmoo¹o la jmóo³oo tyii'.

19 ¿Ti lí²naa' 'e un'øø¹na'a yia'a tyani²ii'? Jo jmoo²¹o'la joon tsu tyani Dios fee¹³na'a 'naa' joon coon¹³ 'e sii²¹ Cristo. Joon jilaa²¹ 'e jmoo²¹o'la, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, jmoo²¹o'la wa'a lí² licwii¹mogíi' Dios.

20 Tsu 'goo²¹oo 'e mi yajøø²¹²na 'naa' jo ngi¹ 'naa' jiiin¹³ la 'yaa¹-tsii jon'gi jmóo³oo jiiin¹³ la 'yaa¹-oo' 'naa'. 'Goo²¹oo 'e xee²¹naa' ruu²¹naa', joongi 'oo²oo' tsiwúu¹. Seen²¹mo jee²¹² 'naa' 'in 'nii²¹-tsi, joongi 'in 'i¹-tsi yaa¹, joongi 'in jmoo¹o 'atsáa¹-a, 'in faa²¹a 'e gó² tya' ruu²¹i, 'in unjløø¹³i yaa¹, joon 'in to² mii¹³.

21 Joon 'goo²¹oo 'e 'áa³aa fa'ii²¹ tyani Dios 'wii¹³ 'inlíi¹³ 'naa' mi yajøø²¹²na 'naa' joon 'wii¹³ 'inlíi¹³ 'naa' ci³oo 'áai¹ 'wii¹³ tsaa² ga'naa¹ 'naa' la mo jéei¹. Joon jo gatúu² 'naa' jilaa²¹ 'e

gali'líi³naa', joon jo gatúu² 'naa' feei²¹
tsamí² tsá² xeei²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e
gó²gi 'e gajmaa²aa'.

13

Júu³ li gatséi¹

¹ Ti li ti 'ni¹ naa¹³ 'e yajøø²¹²na 'naa'.
Joon lí²-i 'ni¹i tsaruu²¹i jiiin¹³ coon¹³
'e júu³ røø²¹ coon¹³ tya' gáí¹ gaai²¹
testigo.

² Joon mo gataan²¹²na jee²¹² 'naa' li
ti tún² gafuu²¹²uu 'naa' joon fuu²¹²uu
'naa' li wíin² jileei²¹ 'naa' coon¹³ 'in
tsá² do 'in ga'noo¹o tsaa² 'e jo jmáa³gii
feei¹-tsii tya' 'in 'noo¹o tsaa² mi yíi³aa
tún¹.

³ Cwoliñii²ii' 'e faa²¹a Cristo 'wii²¹²
jna, joon jo galíi¹i Cristo 'e 'wói¹ jee²¹²
'naa' pe ga'e² 'naa' 'e 'ii²¹ tya'a.

⁴ 'E la ja²mo, gajúun²mo Cristo tsaa'
crúu¹ lawa jaain²¹ tsá² 'wói¹ pe jiiin¹o
coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios. La joon jon
jna'a, líi¹na'a tsá² 'wó¹mo la 'ii, pe
sicaan²¹na'a coon¹³on jiiin¹i'in jon
coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios. 'E coon¹³ la
joon lí² uncoon¹³na'a 'naa' cwii¹naa'
Dios.

⁵ Cón²oon' cwáain¹ wa'a ngii²ii'
jiiin¹³ la jai² líi²naa'. Cón²oon' cwáain¹
yaanaa'. Cwoliñii¹ii' 'e ngi¹ Jesucristo
jee²¹² 'naa' wa' 'e la ja²mo jai² líi²naa'
'ii.

⁶ Joon líi²na 'e liñii² 'naa' 'e ngi¹ Jesu-
cristo coon¹³ jna'a.

⁷ Joon mii²¹i'i tyani Dios 'e jo
jmaa²aa' jiiin¹³ coon²¹ 'e gó². Jo mii²¹i'i
la joon wa'a 'i¹-tsi tsá² tyú² tyii'i. Jiiin¹³
'e 'ii²¹² jna'a 'e jmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú².
Jo 'ee lí¹ wa'a 'i¹-tsi tsá² 'e jo tseein²¹
to² tyii'i.

⁸ Tsu 'wii¹³ joon, wa'a jmoo²oo' 'e
jai² jo 'e sá² 'e fee¹³na'a 'naa' jiiin¹³ li
uncoon¹³na'a 'naa' 'e jai²gi líi²naa'.

⁹ Joon jløø¹³moo'o mo líi¹na'a tsá²
'wói¹ pe 'naa'gii' líi¹naa' tsá² pí³-tsi
joon mii²¹i'i tyani Dios 'wii¹³ 'naa' 'e
ijmee¹³i Dios 'naa' tsá² 'in galityú¹mo
'naa'.

¹⁰ 'Yuto² joon síi³na 'e jí² lo tíi²i 'naa'
mo jo taan²¹²na jee²¹² 'naa' 'e jo 'ná¹-a
jmáa³aa 'gøøi¹³gii coon¹³ 'e to² 'óo³oo
mi yíi³aa, tsu 'in Ña'ñu¹u' gacwo¹o jna
'e to² do wa'a lí² uncoon¹³ jna 'naa' 'e
licwii¹naa' 'ii jon' wa'a 'e xée¹na 'e jai²
líi²naa'.

¹¹ Tsee²mo júu³ tyiia, tsaru¹u', joon
mí³ii tyani²ii' wa'a 'noo²oo' jiiin¹³
'e tyú²-u, joon nuu²uu' júu³ tyiia,
canii²mo 'i¹-oo', joon cwoseen²¹moo'
'e tyú². Joon 'in Dios 'in 'iin²¹²in jna'
joon jmoo¹o 'e tyú² síi¹³-tsi' ingi¹
coon¹³ 'naa'.

¹² 'Aa²¹²moo' la jaain²¹ la jaan²¹naa'
coon¹³ júu³ tyú².

¹³ Joon 'in tsá² jai² líi²i Cristo 'in
néei¹ lo jin²in 'aa²¹²moo'.

¹⁴ 'E 'ii¹³naa' 'e cwa³ tya' Ña'ñu¹u'
Jesucristo. Cwoliñii²ii' 'e 'iin²¹²in Dios
'naa' joon 'e ngi¹ 'in Espíritu Tyú² tya'
Dios jee²¹² 'naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² tsá² 'in néei¹ Galacia

*Siin¹ in Poo² 'e jí² lo tíi² 'in jai² líi²
Cristo néei¹ Galacia*

¹ Jna-a, Poo², síi³ na 'e jí² lo. Joon líi¹ na apóstol, joon jon' tsá² 'in nigatyiin¹³ jna la joongi jon' tsá² 'in nigasiin¹ in jna pe Jesucristo coon¹³ Dios Jmii²¹ nigatyiin¹³ jna joon 'ii nigasiin¹ in jna. Joon Dios Jmii²¹ gajmaa¹ a jiin¹ Jesucristo do jee²¹² 'líi²¹².

² Jna, Poo², coon¹³ 'in tsaru¹ u' catyaa² 'in taain²¹² coon¹³ jna lo, sii²¹ jna'a 'e jí² lo tya' 'in tsá² jai² líi² Cristo néei¹ coon²¹ li sii²¹ Galacia.

³ Cwauncwaai³ Dios Jmii²¹ 'naa' joon cwoseen²¹ mo 'naa' tyú² -u tyaní¹ i coon¹³ Ña'ñu¹ u' Jesucristo.

⁴ Joon Jesucristo do gajaan²¹ mo 'ña'a ijuun¹ in 'wii¹³ tsaa² tyijna' 'e coon¹³ la joon lí² láa² mo jna' 'e juncwii²¹ gó² lo jiin¹³ la nigali'iin²¹² in Dios Ñu¹ u' tyii' jmáa¹ a.

⁵ ¡Cwoun'goo²¹ o tsá² Dios coon²¹ tø² mo! Amén.

*Jo 'e sá¹ júu³ xiia²¹ wa' lí² jmá¹
tiin¹³ tsá²*

⁶ Tsa'goo²¹ -tsii 'áai¹ tsu jmoonoo nigatiui² 'naa' Dios 'in nitø² 'naa' coon¹³ 'e nigajmaa¹ a Cristo 'wii¹³ 'naa', joon niga'láa² 'wii²¹² jmaa² aa' náu¹³ uu' coon²¹ júu³ xiia' wa' lí² jmá¹ tiin¹³ tsá².

⁷ Pe jo 'ee júu³ xiia' sá² 'e la jai² wa' lí² jmáa¹ a tiin¹³ tsá². Pe seen²¹ mo 'inlíi¹³ 'in untyí² 'naa' joon 'iin²¹² in 'in tsá² do unsii²¹ 'e júu³ tyú² tya' xiaala jmoo¹ o Cristo tiin¹³ tsá².

⁸ Pe wana cwo¹ tsá² 'naa' coon²¹ júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e sisí² i lagi 'e júu³ tya' Cristo 'e ga'ii¹³ 'naa' 'e gacwóo¹³ o' o 'naa', cwojmee²¹ mo Dios 'ii xufiin¹³ jna 'ñii' a si jaain²¹ ángel jó¹ fu ñu'fú² 'ee.

⁹ Joon la nigafø² oo la mo jée¹ joon nano fo² oo tún¹: wana cwo¹ 'inlíi¹³ tsá² 'naa' júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e sisí² i lagi 'e júu³ 'e ga'ii¹³ 'naa', cwojmee²¹ mo Dios 'ii.

¹⁰ Mo fo² oo la joon, ¿ti líi² naa' 'e 'iin²¹² na liseen²¹ na tyú² coon¹³ tsá² si coon¹³ Dios 'ee? ¿Ti líi² naa' 'e jmoo³ oo jmaa¹³ 'e tí² -tsi tsá²? Tsu wana jmoo³ oo jiin¹³ 'e tí² -tsi tsá² jo líi¹ na tsá² 'in jmoo¹ o jiin¹³ la to² tyu² Cristo.

Xiiala galí² 'e líi² in Poo² apóstol

¹¹ Pe cwoliñi² 'naa', tsáru¹ u', jo gajjooin² -tsi tsá² 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e cwóo³ oo.

¹² Jo ga'ii¹³ na 'e júu³ do wa' tya' jiin¹³ jaain²¹ tsá², jon'gi wa' tsá² ga'e² e jna, pe 'ña'a Jesucristo gajmaa¹ a 'e liñi³ ii.

¹³ Joon niganuu² 'naa' xiiala niga-jmáa³ aa la mo jéei¹ mo gaun'góo³ oo Dios coon¹³ la tísi² tya' tsá² Israel. Ñí³ 'naa' xiaala ga'øø² na coon¹³ 'e 'gøøi¹³ tya' 'in tsá² jai² líi² Cristo 'in gatyiin¹³ Dios. Joon gali'iin²¹² na wa' 'iin² na 'in jai² líi² Cristo coonti.

¹⁴ Joon cwáain¹ tya' 'e tísi² tya' tsá² Israel gacwán¹ na líi¹ gi lagi 'in tsá² góo³ oo 'in coon²¹ røø² na coon¹³, tsu jna-a gajmáa³ ghi coon²¹ tún² la tísi² tya' tsacøøi¹³ tyiia.

¹⁵ Pe Dios nigatyiin¹³ jna la ñu'gi iliseen²¹ na, joon gatø² jna coon¹³ 'e fee¹ -tsi tyiia. Joon mo gali'yaai¹ -tsi,

¹⁶ gajmaa¹ a 'e licwii¹ na Joon¹ on, 'e coon¹³ la joon ilijmaa¹³ aa júu³ tsá² jo seen²¹ Israel 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon mo galí² jilaa²¹ 'elo, jo 'iin gaunngí³ ii jiin¹³ jaain²¹,

¹⁷ jon'gi wa'a gangó³ oon Jerusalén wa'a ngajøø²¹² na 'in tsá² do 'in líi¹ apóstoles la jéei¹ gi lagi jna. Li' ch¹³ i gajmáa³ aa, gangó³ oon la jmoonoo fu coon²¹ li sii²¹ Arabia joon mo ngayuui¹³ joon gangó³ oon fu Damasco tún¹.

18 Joon mo ningó¹ 'ni¹ jiiin²¹ gangó³oon fu Jerusalén. Joon galicwii¹na Tú³ joon gataan²¹²na dya'ńá² jmi²¹²coon¹³on.

19 Pe jo 'in apóstoles catyaa² do gamáa¹na jiiin¹³ Jacobo 'in ruui²¹ Na'ńu^{1u}.

20 Joon tyani Dios fuu²¹²uu 'naa' 'e la jai² 'e júu³ lo.

21 Mo galiciiin²¹gi joon gangó³oon coon²¹ li sii²¹ Siria coon¹³ li sii²¹ Cilia.

22 Joon 'in tsaru^{1u} 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ li sii²¹ Judea jo mo gangaa¹i jna jiiin¹³ coon²¹ naa¹³.

23 Jiiin¹³ nigajmaa^{1a} 'in tsá² do júu³ jin²ⁱⁿ: “In tsá² 'in niga'øøi² jna' la mo jéei¹, nano ngii¹i to² cwo¹ 'e júu³ tyú² 'e jo² líi²na' lo. Cwo¹ 'ido 'e júu³ tyú² 'e la mo jéei¹ gali'iiin²¹²in wa' 'iin²mo.”

24 Joon gacwo^{1o} 'in tsá² do 'maai¹³ Dios cwáain¹ tyajna.

2

Ga'ii²¹ 'in apóstoles catyaa² do Poo²

1 Joon mo gangíi¹gi dyatyú² jiiin²¹ joon gangó³oon tún¹ Jerusalén coon¹³ Bernabé. Joon gajée¹moo jon Tito.

2 Gangó³oon tsu Dios gajma^{2a} jna júu³ 'e 'ná¹ ní³ii. Joon fu Jerusalén do ga'e³ee 'in tsá² do 'e júu³ tyú² 'e nigacwo^{2oo} 'in tsá² 'in jo seein²¹ Israel. Pe ga'e³ee li' coon²¹ 'in líi¹ tsacøøi¹³ jee²¹² 'ii tsu jo gali'iiin²¹²na wa'a 'e to² 'e nigajmaa^{3aa} si 'e to² ijmáa^{3aa} 'ee ilí² jo 'ee to² tí².

3 Joon 'in Tito do, xufiin¹³ jo líi¹i tsá² seein²¹ Israel do, jo galí² wa'a 'ii²¹in 'ido 'e lí² circuncisión,

4 xufiin¹³ 'inlíi¹³ tsá² do gali'iiin²¹²;in wa'a 'ii²¹in Tito do 'e lí² do. Joon 'in tsá² do, 'in gali'iiin²¹²in la joon, jo líi¹i tsaru^{1u} la jai², jiiin¹³ ga'í² jee²¹² jna'a 'uun²¹mo. Ga'í² 'in tsá² do jee²¹² jna'a wa'a ilí² jøø^{2ø} xiaala galáai² Cristo Jesús jna'a la to² tyú² ley do, joon 'iin²¹²in wa'a lí² 'ńúu¹i jna'a coon¹³ ley do tún¹.

5 Pe jiiin¹³ catá² jo gacwóo^{13o} 'o wa'a jée¹i jna'a, tsu gali'iiin²¹²moo'o 'e lí² 'e 'oo²gii¹ 'e júu³ jai² do tya' 'e tiin¹³ tsá².

6 Joon 'in tsacøøi¹³ do jo gatsaa^{21a} jiiin¹³ coon²¹ wa'a lí² un'láai² 'e júu³ tyiia. Pe cwáain¹ tyiia jo 'ee tsa'goo¹-tsii tya' 'in tsacøøi¹³ do tsu jo jmoo^{1o} Dios 'ii²¹ coon¹³ 'e ní² tsá².

7 Xu la wa'a tsa'láai² júu³ tyiia, galiñí² 'in tsá² do 'e nigacwo^{1o} Dios jna 'e to² do wa'a cwo^{3oo} 'in tsá² jo seein²¹ Israel 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². Nigacwo^{1o} Dios jna 'e to² do jiiin¹³ la nigacwo^{1o} Tú³ to² wa'a cwo^{1o} tsá² 'e júu³ tyú² do tya' tsá² Israel.

8 Tsu coon²¹ røø²¹ 'in Dios 'in nigasii¹ⁱⁿ Tú³ líi¹ apóstol jee²¹² tsá² Israel, 'ii jon nigasii¹ⁱⁿ jna líi¹na apóstol jee²¹² tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

9 Tsu 'wii¹³ joon, Jacobo, coon¹³ Tú³ coon¹³ Wó³, 'in líi¹ 'in tyiin^{2gi} jee²¹² 'ii, mo galiñii¹i xiiala nigajmaa^{1a} Dios coon¹³ jna, gason^{1on} cwóo^{3oo} coon¹³ cwo²¹ Bernabé lawa coon²¹ lí² 'e røø²¹ sii²¹ⁱi coon¹³on. Sii²¹ⁱi røø²¹ wa'a tsá² jna'a 'e tsajmoo^{21o} to² jee²¹² 'in tsá² jo seein²¹ Israel la 'ii²¹² tsajmaa^{1a} 'ido to² jee²¹² tsá² Israel do.

10 Gamii^{1o} wa'a jiiin¹³ jo 'iin²-tsii¹ 'in tsá² tañí² do. Joon gacwo²-tsii nigajmá^{3aa} 'elo.

Mo gajú²in Poo² Tú³ fu Antioquía

11 Pe mo gacwéi¹ Tú³ fu li taan²¹²na fuu²¹ Antioquía gajii^{2na} 'ii tyaní¹i tsu nigajmaa^{1a} 'e jo tii² jmaa^{1a}.

12 Tsu la nifu mo gatyí^{1a} Antioquía do gagøø^{21o} caain²¹ coon¹³ 'in tsá² jo seein²¹ Israel do. La joon gajmaa^{1a} ca mo gatyalín² 'inlíi¹³ tsá² gasii¹ⁱⁿ Jacobo. Mo ngayuui¹³ joon ga'láa² Tú³ 'wii²¹² jmaa¹ coon²¹ 'ńa'a, jo gøø^{21gi} caain²¹ coon¹³ 'in tsá² jo seein²¹ Israel do tsu 'goo^{21o} Tú³ nei² líi¹ 'in tsá² coon²¹ poo²¹² 'in jin²ⁱⁿ 'e 'ná¹ 'ii²¹ tsá² 'e lí² circuncisión do joon jmáa^{1a} jilaa²¹ tii² tya' tsá² Israel.

13 Joon 'in tsá² Israel catyaa² 'in jai² líi² Cristo néei¹ do galí² tún² 'i¹-tsi coon¹³ Tú³ do joon cagi Bernabé

gasí²i røø²¹ coon¹³ 'ido coon¹³ 'e gó² jmoo¹o.

14 Pe mo gamó³oo xiiala jo nijmoo¹o røø²¹ coon¹³ 'e jai² tya' 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² gafuu²¹²uu Tú³ tyani jileei²¹ tsá² do: “N_{u-u}, 'in líi¹ tsá² Israel, joon nigajmaa²'a la jmoo¹o 'in tsá² jo seein²¹ Israel, jon'on la jmoo¹o 'in tsá² Israel; ¿xiia lí'i 'iin²¹²u'un tyu²'u to² tsá² jo seein²¹ Israel wa'a jmáa¹ la jmoo¹o tsá² Israel?”

Nijmaa¹a Dios tiin¹³ tsá² Israel tsu 'wii¹³ jo¹o líi²

15 Jna'a líi¹na'a tsá² Israel coon¹³ 'e seen²¹na'a, jo líi¹na'a tsá² 'noo¹o tsaa² lagi 'in tsá² catyaa².

16 Xu_{fiin}¹³ joon né²oo'o 'e jo mo gajmeei¹ Dios tsá² tyú¹ tyaní¹i jiin¹³ jaain²¹ tsu 'wii¹³ nigajmaa¹ 'ido jiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés. Gajmeei¹ Dios tsá² tyú¹ tsu 'wii¹³ ja²mo galíi¹ Jesucristo. Tsu 'wii¹³ joon jo¹o galíi² jna'a Jesucristo 'e coon¹³ la joon lí² jmeei¹ Dios tyú¹na'a tsu 'wii¹³ 'e jai² líi²na'a jon' wa' tsu 'wii¹³ nigajmoo²¹o'o la to² tyu² ley. Tsu jo untyú¹ Dios jiin' jaain²¹ tsá² tsu 'wii¹³ 'e nigajmaa¹ la to² tyu² ley.

17 Joon jna'a, wa'a 'iin²¹²na'a 'e untyú¹ Dios jna'a 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo galí² 'e líi¹na'a tsá² 'in røøi²¹ tsaa². Wana la joon, ¿ti lí² 'øøi²¹-tsi tsá² 'e Cristo nigajmaa¹ wa'a 'ná² jna'a tsaa²? ¡Esa la joon tsu jo lí² jmá¹ Cristo wa'a 'ná² jna'a tsaa²!

18 Tsu wana gajma³aa tún¹ 'e ni'íin¹na do pe jna-a nigarøø²¹na tsaa².

19 Tsu najúun²moo cwáain¹ tya' ley do, joon 'e ley do nigajngaa¹³mo jna. Najúun²moo cwáain¹ tya' ley do yu to² 'e liseen²¹na tya' Dios.

20 Jna ni'líi²¹²moo tsu najúun²moo caan²¹mo coon¹³ Cristo tsaa¹ crúu¹³ Tsu 'wii¹³ joon jon' jna 'in seein²¹ nano pe Cristo seein²¹ coon¹³ jna. Joon xu_{fiin}¹³ 'e seen²¹mogíi, seen²¹moo tsu 'wii¹³ 'e jai² líi²na 'in

Jóon¹ Dios, 'in nigali'iin²¹²in jna joon gajan²mo 'ña'a 'e júun²in 'wii²¹² tyiia.

21 Joon jo jmáa³aa 'e jo 'ee to² tí² 'e feei¹-tsi Dios tyiia tsu wana gajmeei¹ Dios xu_{fiin}¹³ jaain²¹ tsá² 'e tyú¹ tsu 'wii¹³ nigajmaa¹ la to² tyu² ley jo 'ee to² 'íi³ 'e nigajuuin² Cristo wa' la joon.

3

¿Noo 'e gajmaa¹a tiin¹³ 'naa', 'e ley do si 'e júu³ jai² 'e galíi²naa' 'ee?

1 ¡Líi¹ báí¹ 'naa', tsaru¹u' néei¹ Galacia! ¿'in nigacoon²¹ 'naa' tóo² 'e jo jmaa²gii' nu_u¹³un' 'e júu³ jai² do? Tsu coon¹³ 'e júu³ nigacwoo²¹o'o tyi'naa' gasí¹³i 'naa' coon²¹ júu³ coon²¹ tsáa¹ xiaala gajuin¹ Jesucristo tsaa¹ crúu¹³.

2 Síi¹³duu' jna 'e 'iin²¹²na foo²oo': ¿Ti ga'ii¹³'naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tsu 'wii¹³ gajmaa²aa' jiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés si 'wii¹³ gajai² galíi²naa' 'e júu³ ganuu²un' 'ee?

3 ¿Ti caa²¹²naa' 'e lí² lín²naa' wa lí² tyée¹naa' coon¹³ waa²¹ pí³ tyii' yaanaa' 'e niga'láa² 'wii²¹² jmoo²oo' coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu tya' Dios?

4 ¿Ti jo 'e nigali'íin³ to² jilaa²¹ wúu¹ 'e nigañí²ii'? ¡Jo cwo¹o Dios wa la joon!

5 Joon mo gacwei² Dios 'in Espíritu Tyú² tya'a tyi'naa' joon gajmaa¹ a milagros jee²¹² 'naa', ¿xiia lí'i gajmaa¹ la joon, tsu 'wii¹³ nigajmaa²aa' la to tyu² ley si tsu 'wii¹³ jai² galíi²naa' 'e júu³ niganuu²un' do 'ee?

6 Joon ja²mo galíi²i Abraham Dios joon tsu 'wii¹³ joon ga'ii²¹mo Dios 'ii 'e tyú¹-i.

7 Joon tsu 'wii¹³ joon cwoliñí² 'naa', 'in jo² líi²i Dios la jo² líi²i Abraham do, 'i-i líi¹ la jai² jún³ tya' Abraham.

8 Joon Dios, ñii¹o jéei¹gi, iuntyú¹i tsá² 'in jo seein²¹ Israel coon¹³ 'e jai² líi² Cristo. Joon Dios gajma¹ a Abraham júu³ 'e júu³ tyú² lo, jin²in: “Iuncwaa³na jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'wii¹³ cwáain¹ tyi'i.”

9 La joon iuncwaai³ Dios 'in jai² líi² 'ii caan²¹mo coon¹³ Abraham, 'in nigajai² líi².

10 Joon jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi wa ilí² jmáa¹a ley tya' Moisés ijmá¹ Dios 'ii²¹ 'ii²¹ tya'a tsu ni jí² tya' Dios jin²in: “Jileei²¹ 'in jo untsiin¹ jilaa²¹ 'e toon¹on ni jí² tya' ley ijmá¹ Dios 'ii²¹ 'ii²¹ tya' 'i.”

11 Joon tyá² nee²¹e 'e jo untyú¹i Dios jii¹³ jaain²¹ tsu 'wii¹³ nigajmaa¹a jii¹³ la to² tyu² ley do; tsu ni jí² tya' Dios jin²in: “In nigauntyú¹i Dios 'ná² ngí¹ 'e jai² líi² Dios.”

12 Joon 'e gajmaa¹a tsá² 'e ley tya' Moisés do jo coon²¹ røø²¹ 'e jai² líi² Dios tsu jin² ni jí² do: “In jmoo¹o la to² tyu² ley do, coon¹³ joon iseein²¹.”

13 Joon Cristo nigaláa²mo jna' 'e jmá¹ Dios 'ii²¹ 'ii²¹ tyi' 'wii¹³ cwáain¹ tya' ley do tsu Dios gajmaa¹a 'ii²¹ 'ii²¹ tya' Cristo 'wii¹³ jna', tsu ni jí² tya' Dios jin²: “Ijmá¹ Dios 'ii²¹ 'ii²¹ tya' jileei²¹ tsá² 'in táain² tsaa¹ crúu¹³.”

14 La lo galí² 'e lí² uncwaai³ Dios tsá² jo seein²¹ Israel 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo Jesús jii¹³ la júu³ ga'ii¹ tya' Abraham. La joon lí² 'ii¹³na' coon¹³ 'e jai² líi²na' 'in Espíritu tya' Dios 'in nigajin² Dios incwoi² jna'.

'E ley do coon¹³ 'e júu³ ga'ii¹ Dios tya' Abraham

15 Tsaru¹u', fuu²¹uu 'naa' coon²¹ cwáain¹ la jmoo¹o tsá²: Mo síi¹ tsá² coon²¹ júu³ tyiin² si 'ii¹ tsá² coon²¹ júu³ tyiin² 'ee joon tsaa²¹ tsá² unnicwoo²¹o joon jii¹³ jaain²¹ jo lí² wa jo la jai² jon'gi lí² wa'a tsa'láai²gi.

16 Joon ga'ii¹ Dios 'e júu³ do tya' Abraham coon¹³ jún² tya'a. Joon 'e júu³ tya' Dios do jo gajin²in: “jileei²¹ jún² tyi'i”, wa' 'øøi²¹-tsi tsá² 'in fúui¹. Pe gajin²in: “jún² tyi'i”; 'e coon¹³ la joon 'øøi²¹-tsi tsá² jaan²¹mo, joon 'in jaain²¹ do líi¹i Cristo.

17 'E fuu²¹uu 'naa' lo: Gacwoo¹o Dios 'e ley tya' Moisés tyún² cíein¹³ jii²¹ tsi dyadya¹ jii²¹ mo gangii¹

ga'ii¹ 'e júu³ tyiin² do tya' Abraham. Joon 'e ley do jo líi² wa'a jo tseein²¹gi 'e júu³ tyiin²¹ ga'ii¹ Dios tya' Abraham ca la mo jéei¹gi.

18 Joon wa mo'o gauntyú¹ Dios tsá² 'wii¹³ cwáain¹ tya' ley tya' Moisés, jo mo gauntyú¹ Dios 'in tsá² do 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'e júu³ ga'ii¹ tya' Abraham do. Pe gacwo¹o Dios Abraham 'e júu³ tyiin² do 'e 'yaai¹-tsio tsu ja²mo galii² Abraham 'ii.

19 Wa'a la joon, ¿'ee to² 'íi³ 'e ley tya' Moisés do? 'E ley do gajó² mo lí cii²¹gi 'e júu³ tyiin² do 'e 'e tsá² xiaala lí² tsaa². Joon gataa²¹a 'e ley do ca gajó² 'in “jún²” do 'in gacwo¹o Dios 'e júu³ tyiin² do. Joon 'in ángeles gacwo¹o Moisés 'e ley do, joon Moisés do galii¹ 'in ngii¹ júu³ tya' Dios.

20 Joon wana 'ii¹ tsá² júu³ tyiin² jii¹³ la 'i¹-tsi 'ña'a jo 'néi² 'in ngii¹ júu³ tya'a. Joon 'in Dios líi¹ jaan²¹mo.

'Yu² to² tya' ley

21 ¿Ti lí² jin² tsá² 'e ley tya' Moisés 'e faa²¹a lí cii¹³ lagi faa²¹a 'e júu³ tyiin² ga'ii¹ Dios? ¡Esa lí² la joon! Tsu wa mo'o galisá² coon²¹ ley 'e lí² jmée¹i tsá² tyú¹ coon¹³ Dios joon 'ii²¹ Dios tsá² coon¹³ 'e gajmaa¹ 'e to² tyu² ley lo.

22 Pe jii¹³ la gajin² jí² tya' Dios 'e jilee²¹mo líi¹ tsá² 'in jmoo¹o jii¹³ la to² tyu² tsaa². 'E coon¹³ la joon lí²-i 'ii²¹ jileei²¹ 'in jai² líi² Jescuristo 'e júu³ tyiin² do 'e ga'ii¹ Dios.

23 Joon la nu'gi incwéi¹ Cristo ilí² 'e jai² líin²na' 'ii, la wa'a sijni¹³mo' coon¹³ 'e ley lo. La wa'a nisijni¹³mo jna' 'yia¹³ joon ca mo gacwéi¹ Cristo.

24 Joon 'e ley do la wa'a niga'aa¹mo jna' ca mo gacwéi¹ Cristo joon ngajée¹³mo jna' tyani Cristo do 'e coon¹³ la joon lí²-i untyúu¹mo Dios jna' coon¹³ 'e jai² líi²na'.

25 Pe nano nicwéi¹mo Cristo 'e lí² jai² líin²na' 'ii joon la joon jo 'ná²gi 'e ley no 'e 'ái¹gi jna'.

26 Tsu coon¹³ 'e jai² líi²naa' Cristo Jesús lín²naa' jóon¹ Dios.

27 Joon jileei²¹ 'naa' 'in gasaai²¹ jmii²¹ ilicaan²¹naa' coon¹³ Cristo nigaalín²naa' 'e líi¹naa' la líi¹ Cristo.

28 Joon tyani Dios jo líi¹gii' tsá² Israel jon'gi líi¹gii' tsá² jo seein²¹ Israel; jo líi²gii' tsá² 'in jmoo¹o to² tyu² tsá² si tsá² 'in jmoo¹o to² la 'iin²¹²in yaai 'ee; jo líi¹gii' tsañuu¹ si tsamí² 'ee, tsu jaan²¹mo líi¹naa' 'in nigauncaain²¹ coon¹³ Cristo Jesús.

29 Joon wana líi¹naa' tsá² tya' Cristo líi¹moo' jon jún² tya' 'líi²¹² tsafeei¹ Abraham. Joon i'ii¹³naa' lawa coon²¹ 'e tíi²moo' 'e júu³ tyiin² do 'e ga'ii¹i Dios tya' Abraham.

4

1 'E 'øøi²¹-tsi 'e fo³oo lo: la jee²¹² siján² jaain²¹ jóon¹ tsá² i'ii²¹ tya' 'e itii²i coon²¹ røø²¹ líi¹i la líi¹ tsá² 'in jmoo¹o to² tyu² tsá², xufiin¹³ 'ii-o líi¹i fii²¹² jilaa²¹ 'e sá².

2 Tsu seen²¹mo tsá² 'in 'aai¹ 'ii joon tyu²u to² 'ii ca tsín¹ jiiin²¹ jiiin¹³ la gajin² jmii²¹.

3 La joon jon lí² coon¹³ jna', lawa'a 'e xuu²¹²mo', joon 'e ley do tyu² to² jna' joon ga'i¹-tsi' jiiin¹³ 'e sá² juncwii²¹ lo.

4 Pe mo gatsín¹ jiiin²¹ jiiin¹³ la ga'i¹-tsi Dios 'ña'a, gasiin¹in Dios Jóon¹on 'in gangatyéin¹ jaain²¹ tsamí². Joon galíi¹i jaain²¹ tsá² Israel 'in 'ná² jmá¹ la to² tyu² ley.

5 Gajó² la joon, joon coon¹³ la joon ilí² láai² jna' coon¹³ 'e ley 'e tyu² to² jna' do. 'E coon¹³ la joon lí² 'ii²¹mo Dios jna' lawa jóon¹o.

6 Joon, tsu 'wii¹³ líi¹naa' jóon¹ Dios, gasii¹in Dios Espíritu tya' Jóon¹on Jesús 'e tsa'i² alma tyi'naa'. Joon 'in Espíritu 'yuui² alma tyii'oo¹o, tø¹ø Dios Jmii²¹ jin²in: "iÑu²¹!"

7 Joon tsu 'wii¹³ joon jo líi¹gii' la líi¹ tsá² 'in jmoo¹o la to² tyu² tsá², pe líi¹naa' jóon¹ Dios. Joon wa' líi¹naa'

jóon¹ Dios 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo i'ii¹³ naa' la tíi²i 'ii²¹ jóon¹ Dios.

Cu²-tsi Poo² coon¹³ 'in jai² líi²i 'in néei¹ Galacia

8 Joon la mo jéei¹, mo jo mo galicwii¹naa' Dios Jmii²¹, líi¹naa' tsá² 'in jmoo¹o la to² tyu² dioses 'in gajmeei¹ tsá², 'in jo líi¹ dios la jai².

9 Pe la no nigalicwii¹moo' Dios Jmii²¹ owa'a 'e tyú²gi fo²oo 'ee, nigalicwii¹mo Dios 'naa'. Wa'a la joon, ç'ee líi¹ çii¹³ yaanaa' jmoo²oo' tún¹ 'e jo 'oo¹o pí³ wa'a jmá¹a tiin¹³ 'naa' joon jo 'ee to² 'ii? Líi¹naa' la líi¹ tsá² 'in 'iin²¹²in jmá¹ la to² tyu² 'e jooi¹-tsi tsá² yaai.

10 Jmoo²oo' jmii²¹² 'áai¹, mo tí² jmii²¹² tya' sii²¹, si jmii²¹² tya' jiiin²¹ 'ee, si doñi'ee jmii²¹² 'ee 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³ Dios.

11 Cu²-tsii 'e to² tyiia 'e gajmáa³aa jee²¹² 'naa' jo 'e galilíi¹³ 'ee.

12 Tsaru¹u, mí³ii tyani²ii' ilíin²naa' tún¹ la líi¹ jna tsu nigalíi¹na la líi¹ 'naa'. Jo mo gajmee¹³naa' jna jiiin¹³xu la mo jéei¹ la joon jon nano.

13 Tsu ñí² 'naa' 'e gacwo³oo 'naa' 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² mo 'wiin²¹² tsu 'wii¹³ 'e tsa¹³oo.

14 Joon jo gali'ee¹naa' jna tsu 'wii¹³ 'e jmoowúu¹ 'e tyaan¹ lo. Pe ga'ii¹³moo' jna lawa 'e líi¹na jaain²¹ ángel tya' Dios si lawa 'e líi¹na 'ña'a 'ee Cristo Jesús.

15 Ç'ee galí² coon¹³ 'e tyú² sáan²aan' coon¹³ jna? Lí²-i fo³oo 'wii²¹² tyi'naa' wu xu² ilí² 'wóo¹³oo' mí² unni²ii' yaanaa' cwo²¹oo' jna.

16 Pe nano, ç'ti nigali'ee¹naa' jna tsu 'wii¹³ nigafuu²¹²uu 'naa' 'e júu³ 'e la jai²?

17 'In tsá² 'in 'e² 'naa' no 'áai¹ untyúu¹i 'naa' pe 'e gó² 'i¹-tsi. Jiiin¹³ 'e tyaa¹-oo' wa' ituu²naa' jna'a. 'E coon¹³ la joon ijmaa²aa' núu¹³uun¹ to² tyu² 'ii.

18 Joon tyú²-u wa'a untyúu¹i tsá² tsá² xeei²¹ wa'a 'i¹-tsi tsá² jiiin¹³ 'e

tyu²-u, pe 'ná² jmáa¹a la joon coon²¹ tøø²mo, jon' wa'a jiiin¹³ mo ngii³ii coon¹³ 'naa'.

¹⁹ Lawa xuui²¹² tyiia líi¹ 'naa', joon 'wii¹³ tyi'naa' 'e móo³oo wúu¹ la wúu¹ ni² tsamí² mo ti lí² liseein²¹ yuun²¹ tya'a. Joon la joon imóo³oo wúu¹ ca galíi¹naa' tsá² 'in jmoo¹o jiiin¹³ la to² tyu² Cristo.

²⁰ Áa¹mo 'iin²¹²na wa' mo tyín¹³na coon¹³ 'naa' nano 'e lí² fuu²¹²uu 'naa' coon¹³ júu³ xiia'gi tsu jo ñí³ii 'ee 'í-tsii tyi'naa'.

Xiiala galíi¹ Agar coon¹³ Sara

²¹ Sii¹³du 'naa' jna jileei²¹ 'naa' 'in 'iin²¹² 'naa' 'e tyu² ley to² 'naa': ¿Ti jo mo ganúu¹³uun' la gajin² ley do?

²² Tsu 'e ley do jin² 'e galiseein²¹ gái¹ yuun²¹ tsañuu¹ tya' Abraham. Joon 'in yuun²¹ nifu do galiseein²¹ tya' jaain²¹ tsamí² 'in jmoo¹o to² inuu tya'a. 'In tsamí² lo líi¹ esclava, 'e 'øøi²¹-tsi tsá² 'in jmoo¹o la to² tyu² tsá² 'ii. Joon, 'in yuun²¹ jaain²¹ dogi galiseein²¹ tya' tsamí² tya'a 'in lí² jmá¹ jiiin¹³ la 'iin²¹²in.

²³ Joon 'in yuun²¹ 'in galiseein²¹ tya' 'in tsamí² líi¹ esclava do galiseein²¹ la liseein jileei²¹ yuun²¹ catyaa². Pe mo galiseein²¹ Isaac, 'in yuun²¹ tya' 'in tsamí² 'in lí² jmá¹ jiiin¹³ la 'iin²¹²in, gauntsiin¹mo 'e júu³ tyiin² 'e ga'ii¹i Dios tya'a.

²⁴ 'E cwáain¹ lo lí¹ lawa coon²¹ cwáain¹ tya' tsá². La je tún² júu³ tyiin² ga'ii¹i Dios líi¹ 'in gái¹ tsamí² no. 'In tsamí² galisii²¹ Agar, 'in líi¹ esclava do, líi¹ la lí 'e júu³ tyiin² ga'ii¹i Dios yu' moo²¹ Sinaí. Joon jileei²¹ 'in joon¹on 'in tsamí² lo 'in lín² esclavos jon.

²⁵ Agar do líi¹i la lí 'e moo²¹ sii²¹ Sinaí 'e si² coon²¹ lí sii²¹ Arabia. La lí 'e moo²¹ Sinaí la mo jéi¹ la joon lí Jerusalén nano tsu jileei²¹ 'in tsagoo¹o 'e fuu²¹ do 'ná untsiin¹ jiiin¹³ la to² tyu² ley 'e ga'ii²¹i yu' moo²¹ Sinaí.

²⁶ Pe 'e Jerusalén ná¹ fu ñu'fú² jo tyu² to² ley do joon líi¹na' tsagoo¹o 'e fuu²¹ joon.

²⁷ Tsu la jin² jí² tya' Dios:

Tsamí² jo 'in yuun²¹ tsatyéin¹, cwounjløøi¹³ 'wo'o. Unjløøi¹³ 'wo'o 'in jo 'in xuui²¹² seen²¹ tya'a.

'Nu 'in jo mo gangó¹ wúu¹ tya' tsamí² mo liseein²¹ joon¹on, 'óo²o 'e jløø¹³u'u.

Tsu 'in tsamí² 'in jo mo galiseein²¹ yuun²¹ tya'a, 'ii-i 'in tsafúui¹gi joon¹on lagi 'in tsamí² 'in seen²¹ ñuu¹ tya'.

²⁸ Tsaru¹u', jna' líi¹na' la líi¹ Isaac tsu líi¹na' joon¹on jiiin¹³ la júu³ tyiin² ga'ii¹i Dios.

²⁹ 'In xuui²¹² tya' Agar do galiseein²¹ la liseein²¹ jileei²¹ xuui²¹² catyaa². Joon 'in xuui²¹² tya' Agar do ga'øø¹i 'in xuui²¹² jaain²¹ do 'in galiseein²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú². La joon jon lí² la no. 'In tsá² 'in jmoo¹o jiiin¹³ la to² tyu² ley i'øø¹mo jna' 'in jai² líi² Cristo.

³⁰ Pe ¿'ee jin² júu³ tya' Dios? La joon jin²: "Wóoi caluu 'in tsamí² 'in líi¹ esclava coon¹³ joon¹on tsu 'in yuun²¹ tya' 'in esclava do jo lí² 'ii²¹i caain²¹ 'e gatíi²i coon¹³ 'in yuun²¹ tya' 'in tsamí² 'in lí² tyu² to² do."

³¹ La joon, tsaru¹u', jo líi¹na' xuui²¹² tya' 'in esclava do 'e tyu² to² ley jna' pe líi¹na' xuui²¹² tya' Sara 'in tsamí² 'in lí² tyu² to².

5

Tá² téein¹-'oo' tsu nigaláa²mo Cristo 'naa'

¹ Tsu 'wii¹³ joon tá² téein¹-'oo' coon¹³ 'e galáai² Cristo jna' joon jo cwéi¹gi yaanaa' wa' a lín²naa' tsá² tún¹ 'in jo lí² tyu² to² yaai. Tsu 'e ley do lí², lawa coon²¹ 'mó² tsityi² tya' tsá², 'e joon jo lí² cwó²o wa'a tyu² tsá² to² yaai.

2 Núu²duu', tsu jna, Poo², fuu²¹²uu 'naa', jo 'ee to² 'í³ Cristo tyii' wa' 'ii'¹³naa' 'e li² circuncisión.

3 Tsu fuu²¹²uu 'naa' tún¹ 'e doñi'in 'in 'iin'²¹²in 'ii'²¹ 'e li² do 'ná² untsiin¹ jilaa²¹ ley tya' Moisés.

4 Joon jileei²¹ 'naa' 'in 'iin'²¹²in wa'a untyú¹ Dios 'naa' tsu 'wii'¹³ nigajmaa^{2aa} 'naa' jiiin¹³ la to² tyu² ley do nigatú¹moo' Cristo, joon nigajmaa^{2oo} coon²¹ wa'a 'e li² feei¹gi-tsi Dios tyii'.

5 Pe jna'gii' coon¹³ 'ii'²¹ tya' Espiritu sijaan²¹ a'an wa'a untyú¹ Dios jna'a tsu 'wii'¹³ jai² líi²na'a Cristo.

6 Tsu wana sicaan²¹na' coon¹³ Cristo Jesús jo 'ee to² 'í³ wa líi¹na' 'e li² circuncisión do si jo líi¹na' 'ee. 'E 'í³ to² tyi' 'e li'in²¹²na' la jaain²¹ la jaan²¹na' tsu 'wii'¹³ ja²mo galíi²na' Dios.

7 'Naa', cwolín²naa' røø²¹ la mo jéei¹. Pe nano, ¿iin' gajmaa¹ a gajni²¹ 'naa' wa jo jmaa^{2gii} núu¹³uun' 'e júu³ la jai² lo?

8 Jon'on Dios gajmaa¹ 'e joon, li' 'ii-o catø¹²ø'naa'.

9 La 'øøi'²¹-oo' no, coon¹³ ca pi³ tyiian³ do ilí² iróon² jilaa²¹ con² do; la joon jon jaain²¹ tsá² lí² uncaain²¹ tsá² fúui¹ wa'a núu²uun júu³ tya'a.

10 Joon jo cu²-tsii coon¹³ Ña'ñu¹u' 'wii'¹³ 'naa' 'e jo unsi²¹naa' 'e 'i¹-oo' jilaa²¹ 'e niga'e¹²ee 'naa'. Pe i'e² Dios wúu¹ 'in untyín² 'naa', jo 'ee cwáain¹ tya'gi doñi'in.

11 Joon 'inlíi¹³ cwo¹o jna tsaa² 'e 'ee¹ jna tsá² 'e 'ná² 'ii'²¹ tsá² 'e li² circuncisión do. Pe jo i'øøi¹gi tsá² Israel jna wa mo'o 'ee²¹ee 'e 'ná¹ 'ii'²¹ tsá² li² circuncisión. Pe 'øøi¹gi 'ido jna tsu 'wii'¹³ fuu²¹²uu 'ido 'e gajuuin²¹ Jesús tsaa² crúu¹³ 'wii'i tya' tsaa² tya'a. Joon 'wii'¹³ joon 'ee¹mo 'ido jna.

12 Pe tya' 'in tsá² 'in ngí¹ to² untyín² 'naa' tsáai¹gi-tsii wa' 'wó¹mo yaa-i jee²¹² 'naa' coonti.

13 Tsaru¹u', gatø¹² Dios 'naa' 'e seen²¹naa' siláa²naa' 'e tyú²uu' to² yaanaa'. Seen²¹naa' siláa²naa' pe jo cwéi¹ yaanaa' wa'a jmaa^{2aa} 'e gó² 'e

'yaa¹-tsi ngú¹ taan²¹²naa'. Pe cwéi¹ yaanaa' wa'a uncóon¹³on' la jaain²¹ la jaan²¹naa' tsu 'wii'¹³ 'iin'²¹²naa' yaanaa'.

14 Tsu wana jmoo^{2oo} 'naa' jiiin¹³ la jin² 'e júu³ lo: "Cwoli'in²¹²moo' tsaruu²¹naa' jiiin¹³ la 'iin'²¹²naa' yaanaa'", iuntsiin¹naa' jilaa²¹ ley catyia².

15 Pe wana 'eei¹ 'naa' joongi mii¹³ 'naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa', ¿xiiala iliseen²¹naa' tyú² la 'oo'²¹ yaanaa' 'e la joon?

Xiiala líi¹ tsá² 'in jmoo¹o jiiin¹³ la 'yaa¹-tsi ngú¹ taain²¹²

16 Pe fuu²¹²uu 'naa': Ngí²ii' to² jmoo^{2oo} la to² tyu² Espiritu tya' Dios joon coon¹³ la joon jo jmaa^{2aa} 'e gó² jiiin¹³ la 'yaa¹-tsi ngú¹ taan²¹²naa'.

17 Tsu 'e ngú¹ taan²¹²naa' no jo 'iin'²¹²in jmá¹ 'e 'yaa¹-tsi Espiritu tya' Dios. La joon jon 'in Espiritu do jo 'iin'²¹²in jmá¹ 'e 'yaa¹-tsi 'e ngú¹ taan²¹²naa'. 'Aa'¹ ngú¹ taan²¹²naa' 'in Espiritu do, la joon jon Espiritu 'aa'¹o ngú¹ taan²¹²naa'. Joon tsu 'wii'¹³ joon jo cwó¹ jmaa^{2aa} jiiin¹³ la 'iin'²¹²naa'.

18 Tsu wana cwéi¹ 'naa' yaanaa' 'e tyu² Espiritu to² 'naa' jo tyu²gi ley to² 'naa'.

19 Joon jo wúu¹ líi² tsá² 'e 'iin'²¹²in ngú¹ taan²¹²naa' jmá¹, 'iin'²¹²in fee²i tsamí² tya' tsá² xeei²¹, 'iin'²¹²in jmá¹ jilaa²¹ 'e 'leei²¹ tsá², joon 'iin'²¹²in jmá¹ jilaa²¹ 'e 'yaa¹-tsi 'ña'a.

20 Joon 'e ngú¹ taan²¹²naa' 'iin'²¹²in un'goo¹o jileei²¹ dioses tya'a 'in gajmee¹i yaa¹ joon tí²-tsi jmáa¹ júu³ loo¹, 'eei¹ ruu²¹i, 'noo¹o mii¹³ joon 'iin'²¹²in 'e sá² tya' tsá² xeei²¹. Joon jo wúu¹ tí² 'nii'²¹-tsi, joon jilaa²¹ 'e jmoo¹o jiiin¹³ tya' 'e yaa¹. Joon 'iin'²¹²in jmáa¹ poo²¹² la 'ii'¹³ tsá², si jmáa¹ coon²¹ poo²¹² tya' 'ña'a' 'ee.

21 Joongi 'oo¹o tsii²¹² wúu¹, joongi jngaai¹³ tsá², joongi ngii¹i to² 'iin¹ joongi to²o mii¹³ mo 'iin¹in joongi jmoo¹o jilaa²¹ 'e catyia² 'e li la lo. Joon fuu²¹²uu 'naa' tún¹ la nafa¹oo la

mo jéei¹ do, 'in jmoo¹o la lo jo lí² wa' tsataái¹ li tyu² Dios to² tsá².

Xiaala lí¹i tsá² 'in jmoo¹o jiiin¹³ la 'iin²¹²in Espíritu

²² Pe 'in Espíritu do jmoo¹o wa'a li'iin²¹²mo tsaruu²¹i joongi jmoo¹o wa'a jma¹ tsá² jløø¹³i, joongi 'e seein²¹ tyú² coon¹³ Dios la joon jon la 'oo²¹ yaai. Coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² do lí² liin² tsá² tsá² feeli¹-tsi, joongi tsá² 'wó²-tsi, joongi tsá² 'in uncoon¹³ tsá² xeei²¹, joongi tsá² 'in untiin¹³ júu³ tya'a.

²³ 'In Espíritu do uncoon¹³ tsá² 'e seein²¹ tyú²-tsi joon 'e lí² tyu² to² yaai. Joon jiiin¹³ coon²¹ ley jo sá² wa'a jmaa¹a 'ii²¹ tya' 'in tsá² 'in jmoo¹o jilaa²¹ 'elo.

²⁴ Joon jileei²¹ 'in líi¹ tsá² tya' Cristo Jesús lawa nigatáan¹in tsaa¹ crúu¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'iin²¹²in ngú¹ taan²¹²in.

²⁵ Joon wa' seen²¹na' coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² do, cwongi²¹ jon coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu do.

²⁶ Joon coon¹³ la joon jo lí² jmée¹na' jloo¹³ yiia' tsu wana jmoo²¹o' jloo¹³ untyí²na' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² joongi 'oo²¹²o' tsii²¹² wúu¹.

6

Uncóon¹³oon' la jaain²¹ la jaain²¹

¹ Tsaru¹u', wana gajiiin²¹naa' jaain²¹ tsá² 'in nigatøi¹² tsaa² tya'a, 'naa', 'in ngi¹gi coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu, 'ná² uncóon¹³oon' 'ido 'e jiiin¹³in coon¹³ Cristo. Joon 'ná² jmaa²aa' 'e 'wó²-'oo' coon¹³on. Coon²¹ tún² 'ná² jmaa²aa' tsu coon²¹ jo¹ ngái¹ la no wa 'naa'gi' gaxuu²¹ 'naa' tsaa² tyii'.

² Uncóon¹³oon' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² 'in 'oo¹o faí³ joon coon¹³ la joon lí² untsiin¹naa' 'e ley tya' Cristo.

³ Tsu coon²¹ tsá² tóo² yaai wa'a líi² tsá² 'e tsá² 'in tyiin² 'ii, pe jon'gi 'in tyiin² 'ii.

⁴ 'Ná¹-a tyá²a tsá² cwáain¹ tya'a la jaain²¹ la jaain²¹ xiiala to² nigajmaa¹a

wa'a cwo'íi¹ 'e tyúu¹ cwáain¹ tya' 'ña'o, jon' wa' cwáain¹ tya' tsá² xeei²¹.

⁵ 'E juncwii²¹ tya' tsá² li la lí¹ láa¹a joon la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² 'ná¹ cón² láa¹a 'ña'a.

⁶ Joon jileei²¹ 'in núu²un 'e júu¹ tyú² tya' Dios 'e 'e²e tsa tí²i uncoon¹³ 'in tsá² do 'in 'e² 'ii coon¹³ 'e tyú² tya'a.

⁷ Jo cón¹³oon' tóo² yaanaa': 'e lí²naa' 'e lí² unsíi² tsá² 'e to² nigatyu² Dios. Tsu 'e jún² 'e jñi¹ tsá² la joon jon cón² tsá² mi tí² 'e garoo²¹. (Wa jñi¹ tsá² cwuu²¹ joon coon²¹ tsá² cwu¹ tya'a mo garoo²¹o.)

⁸ La joon jon wa' jmoo¹o tsá² jilaa²¹ 'e gó² 'iin²¹²in ngú¹ taan²¹²in, 'e gó² do jon ijmá¹ júuin² li gatséi¹. Pe wana jmoo¹o tsá² jiiin¹³ la 'yaai¹-tsi Espíritu tya' Dios, 'in Espíritu do ijmáa¹a 'e seen²¹mo 'in tsá² do coon²¹ tøø²mo.

⁹ Jo cwo'woo²¹oo' 'e jmoo²oo' 'e tyú²; tsu wana jmoo²¹o' taa²¹gi' ca gati² 'ii²¹ 'e garoo²¹ 'e sá² 'e lee²¹e'.

¹⁰ Tsu 'wii¹³ joon cwojmoo²¹o' 'e tyú² tya' jileei²¹ tsá² mi lí². Cwojmoo²¹o' la joon 'e tyiin²gi nifu tya' tsaru¹u' 'in jai² lí²i Cristo.

Júu³ li tséi¹

¹¹ Ní²duu' xiaala coo¹³ 'e júu³ lo 'e gatón³oon ni mo'ji² lo coon¹³ cwóo³oo.

¹² 'In tsá² do 'in 'iin²¹²in wa' 'ii¹³naa' 'e lí² circuncisión, 'iin²¹²in la joon jiiin¹³ wa' iliseen²¹in tyú² coon¹³ 'in tsá² Israel catyaa² do, 'e coon¹³ la joon jo 'e ini²i wúu¹ 'wii¹³ tya' 'e júu³ tyú² do 'e gajuin¹ Cristo tsaa¹ crúu¹³ 'wii¹³ tyi'.

¹³ Jon' wa' jiiin¹³ 'in tsá² líi¹ lí² circuncisión lí² jma¹a jilaa²¹ la jin² ley pe 'iin²¹²in 'e 'ii¹³naa' 'e lí² do 'e coon¹³ la joon ijmá¹ jloo¹³ 'e to² tyu² 'ii-o ga'ii¹³naa' 'e lí² do.

¹⁴ Pe wa jna, cwáain¹ tyiia 'ñii'a, jo 'e sá² wa' jma³aa jloo¹³ 'ñii'a. Pe wa'a jma³aa jloo¹³, jloo¹³ jma³aa tsu 'wii¹³ nigajuin¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo tsaa¹ crúu¹³ 'wii²¹² tyiia. Tsu 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'e crúu¹³ do 'e fu juncwii²¹ lo jo

tyu²gi to² jna, joon la wa' na'lii²¹²moo
tya' 'e fu juncwii²¹ lo.

¹⁵ Tsu wana sicaan²¹na' coon¹³
Cristo Jesús jo 'ee to² 'í³ tyi' wana
'ii¹³na' 'e li² do si jo mo 'ii¹³na' 'ee.
Jiin¹³ 'e 'í³ to² tyi' wa' 'e lín³na' 'in
'múu²mo'.

¹⁶ Joon cwoliseein²¹ tyú² tyani Dios
jileei²¹ 'in líi¹ la joon, joon cwo-
lifee¹mo-tsi Dios tya'a, tsu lín² 'ido
tsá² tya' Dios 'e la jai².

¹⁷ Nano tiin¹³ li ngóo¹gi do jo
'iin²¹²na wa'a untyíin² tsá² jna jiin¹³
jáain¹. Tsu lí²-i liñí² tsá² 'e lí¹na tsá²
tya' Ña'ñu¹u' Jesús coon¹³ 'e li² li
sicwuu²¹ tyiia lo.

¹⁸ Tsaru¹u', cwoseen²¹moo' 'e
feei¹-tsi Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii²¹²
tyii' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'í¹-'oo'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² tsá² 'in néei¹ Efeso

*Siin¹ Poo² 'e jí² lo tya' tsá² 'in jai²
líi² Cristo 'in néei¹ Efeso*

¹ Jna-a, Poo², síi³ na 'e jí² lo. Joon líi¹ na jaain²¹ apóstol tya' Jesucristo tsu 'wii¹³ gali'in²¹² Dios la joon. Síi³ na 'e jí² lo tyi'naa' 'in líi¹ tsá² tya' Dios 'in jai² líi² Cristo Jesús néei¹ Efeso.

² Mí³ tyani Dios 'e wa uncwaa³ mo 'naa' joon wa cwo¹ Dios Ña¹ñu¹ joongi Ña¹ñu¹ Jesucristo 'naa' 'e seen²¹ moo' tyá² tyaní¹.

*'E gajmaa¹ a Dios Jmii²¹ tyijna'
'wii²¹² tya' Cristo*

³ Ungoo²¹ o' Dios tya' Ña¹ñu¹ Jesucristo 'in líi¹ Jmii²¹, tsu 'wii¹³ sicaan²¹ mo' coon¹³ Cristo gauncwaa¹³ Dios jna' coon¹³ jilaa²¹ 'e cwai¹³ 'e sá² ñu¹fú² 'e cwo² o' Espíritu Tyá².

⁴ Joon Dios gatyii¹³ in jna' 'wii²¹² tya' Cristo la nu¹ gi garón² juncwii²¹. Dios gatyii¹³ in jna' 'e saan²¹ an' 'e cwaa³ na' tya'a joon 'e jo tsaa² røø²¹ gi.

⁵ Joon tsu 'wii¹³ gali'in²¹² Dios jna' jiiin¹³ la ga'i¹-tsi 'e jmáa¹ a tyi' la mo jéei¹, ga'ii²¹ Dios jna' 'wii¹³ tya' Cristo 'e lín² na' jóon¹ on jiiin¹³ la galí² 'yaai¹-tsi 'ña'a.

⁶ Joon coon¹³ la joon lí² ñi² i jileei²¹ xiiala 'ya² gi 'e fo'fee¹ tya'a. Joon coon¹³ 'e fo'fee¹ tya'a do gajmaa¹ a Dios ilí² 'ii²¹ in jna' coon¹³ 'e gajmaa¹ a Cristo tyijna'.

⁷ Joon tsu 'wii¹³ gali'in²¹² Dios jna' 'áai¹, gajmaa¹ a Dios tiin¹³ jna' 'wii¹³ mo gajúin¹ Jóon¹ on, galifee¹ mo-tsi 'wii¹³ tsaa² tyijna'.

⁸ Joon Dios niga'e² e jna' xiiala 'iin²¹² in jna' 'áai¹ mo gacwo¹ o' jna' 'e jmí¹-tsi' joongi 'e 'øøi²¹-tsi' 'áai¹.

⁹ Joon niga'e² e jna' 'ee 'e 'iin²¹² in jmáa¹ a 'e la 'i¹-tsi 'ña'a 'e jo lí² 'øøi²¹-tsi tsá².

¹⁰ Joon ga'i¹-tsi 'ee ijmaa¹ a mo gacwá¹ jmí²¹² wa'a uncaain²¹ jilaa²¹ ilí² tyu² Cristo to², la 'e sá² ñu¹fú², la joon jon 'e sá² ni cwo¹³ juncwii²¹.

¹¹ Joon coon¹³ 'e sicaan²¹ na' coon¹³ Cristo ga'ii²¹ Dios jna' la mo jéei¹ 'e 'ii¹³ na' 'e tíi²¹ na' icwó² o' 'ii. Joon jilaa²¹ 'elo røø²¹ galí² jiiin¹³ la 'i¹-tsi Dios joon jmoo¹ o' Dios jilaa²¹ 'e 'yaai¹-tsi 'e 'i¹-tsi.

¹² Joon la joon, jna'a, 'in niga-jai² líi² Cristo nifu, lí² lisaan²¹ a'an jmoo²¹ o' o' 'e cwo¹ tsá² 'maai¹³ Dios 'wii¹³ 'e 'ya² gi tya'a.

¹³ La joon jon 'naa' nigajai² galí² naa' Cristo mo ganuu² un' 'e júu³ jai² tya'a, 'e júu³ jai² do tya' xiiala lí² jmáa¹ a Dios tiin¹³ naa'. Joon galicaan²¹ naa' coon¹³ Cristo, joon ga'ii¹³ naa' 'in Espíritu Tyá² tya' Dios, 'in líi¹ lawa coon²¹ sello tyi'naa' 'e líi¹ naa' tsá² tya' Dios. Joon ga'í² Dios júu³ la mo jéei¹ icwoo¹ i 'in Espíritu Tyá² tya'a do.

¹⁴ Joon 'in Espíritu Tyá² do líi¹ i lawa coon²¹ júu³ tyiin² 'e cwó² Dios ca mi 'ii¹³ naa' 'e tíi²¹ naa'. Joon coon¹³ la joon iun'goo²¹ o' tsá² 'ii 'wii¹³ 'e 'ya² gi tya'a.

*Mí¹ i Poo² tyani Dios 'wii²¹² tya' 'in
jai² líi²¹ Jesús*

¹⁵ Joon tsu 'wii¹³ joon mo ganú³ un xiiala jai² líi² naa' Ña¹ñu¹ Jesús joongi xiiala 'iin²¹² naa' jileei²¹ tsá² tya' Dios catyaa²,

¹⁶ jo¹ ga'iin²-tsii cwó³ oo 'maai¹³ Dios 'wii²¹² tyi'naa' coon²¹ tøø² mo, joon mí³ tyani Dios 'wii²¹² tyi'naa'.

¹⁷ Mí³ tyani Dios tya' Ña¹ñu¹ Jesucristo, 'in líi¹ i Jmii²¹ tya' jilaa²¹ 'e 'ya² gi. Mí³ tyaní¹ i wa'a cwo¹ 'naa' ilijmí¹-'oo'. 'E coon¹³ la joon lí² 'øøi²¹-'oo' jilaa²¹ i'e² e 'naa' joon licwii¹ moo' 'ii 'e tyá² gi.

18 Mí³ii tyani Dios wa'a uncoon¹³ on 'naa' i'øø¹²¹-'oo' jilaa²¹ 'e sjan² jileei²¹ 'in tø² Dios. Mí³ii jon wa'a iliñí²ii' xiaala 'ya²gi joon xiiala fee¹ 'e sá² tya' Dios icwo¹o 'e tii²i jileei²¹ tsá² tya'a.

19 Mí³ii jon wa'a iliñí²ii' xiiala fee¹ 'e wa'a pí³ tya' Dios 'e jo tyéi¹. Joon 'e wa'a pí³ tya'a do jmoo¹o to² coon¹³ jna' 'in jai² líi² Cristo. Joon 'e wa'a pí³ tya' Dios do ga'e² Dios jna'

20 mo gajjin²¹ Dios Cristo jee²¹² 'líi²¹² joon gajmaa¹a cwó² 'ido lí' cwoo²¹o tsáa¹ fu ñu¹fú².

21 Joon gacwó² 'ido lí ñigi la jee²¹² jileei²¹ tsaa²to², coon¹³ jileei²¹ 'in 'oo¹o to². Ñigi 'ii la jee²¹² jileei²¹ 'in lí² unsii¹i tsá² jee²¹² 'e juncwii²¹ lo si jee²¹² 'e juncwii²¹ ijó¹ 'ee.

22 Joon Dios gacwoo¹o wa'a tyu² Cristo to² jilaa²¹ 'e sá². Joon gacwo¹o Dios Cristo wa'a iliin¹ mootyi² tya' jileei²¹ 'in jai² líi²i 'ii.

23 Joon 'in tsá² 'in jai² líi² Cristo líi¹i lawa cuerpo tya' Cristo. Joon jileei²¹ 'in jai² líi² Cristo do lawa'a la tøø² cuerpo tya' Cristo. Joon Cristo cwáain¹ tya'a unrøø²¹i jileei²¹ 'ido.

2

'In²¹²mo Dios jna' 'wii¹³ joon gajmaa¹a tiin¹³ jna'

1 Joon xufiin¹³ líi¹naa' lawa tsá² 'líi²¹² la mo jée¹ coon¹³ jilaa²¹ tsaa² røø²¹naa' joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e niga'laa²¹² 'naa', pe Dios nigajmeei¹ 'naa' tsá² jiiin²¹ coon²¹ caan²¹mo coon¹³ Cristo.

2 'Yiia¹³ joon gajmaa²aa' la jmoo¹o 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ catyaa², joon gajmaa²aa' jiiin¹³ la 'iin²¹²in 'in espíritu gó² 'in tyu² to² lí' tya'cwii²¹ lacaain²¹ juncwii²¹. Joon 'in espíritu gó² do tyaa¹-tsi jileei²¹ 'in jo jmoo¹o nuu¹³ to² tyu² Dios.

3 La joon líi¹ jna'a jon la mo jéei¹, ngii²¹i to² jmoo¹o jiiin¹³ la 'ii²¹i, jmoo²¹o' jiiin¹³ la 'yaa¹-tsi

ngú¹ taan²¹²na'a joongi joon jiiin¹³ la 'i¹-tsii'i. Joon galíi¹ jna'a tsá² 'in tii² 'ii²¹ 'e wúu¹ i'é²e Dios, coon²¹ røø²¹ la 'in catyaa² 'in 'e²e Dios wúu¹.

4 Pe jo tyéi¹ 'e fúu² líi²i Dios jna' joon gali'in²¹²mo jna' 'áai¹,

5 joon xufiin¹³ lawa 'líi²¹² jna' coon¹³ 'e tsaa² røø²¹na' gajmeei¹ Dios jna' tsá² jiiin²¹ coon²¹ caan²¹mo coon¹³ Cristo. Tsu Dios gajmaa¹a 'e tiin¹³ 'naa' tsu 'wii¹³ 'e feei¹-tsio.

6 Joon Dios gajmaa¹a jiiin¹i' caan²¹mo coon¹³ Cristo Jesús joon gajmaa¹a 'e 'yii²¹a' caain²¹ coon¹³ on fu ñu¹fú².

7 Joon gajmaa¹a Dios la joon 'e lí 'é²e jéei¹gi xiiala gali'in²¹²in jna' 'áai¹ joongi xiiala 'wo²-tsi 'áai¹ tyijna' coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo Jesús tyi'.

8 Joon Dios gajmaa¹a tiin¹³ 'naa' coon¹³ 'e jai² líi²naa' tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo 'naa'. Joon jo gajmaa² 'naa' 'yaanaa' 'elo, pe Dios nigajmaa¹a tyi'naa' 'e jo 'ee 'laa¹³ tyiin¹.

9 Jo jmaa¹a Dios tiin¹³ tsá² tsu 'wii¹³ 'e tyú² 'e nigajmaa¹a tsá², tsu coon¹³ la joon jo lí² jme¹i tsá² jloo³ yaai.

10 Tsu Dios nigajmee¹i jna', gajmee¹i jna' sicaan²¹na' coon¹³ Cristo Jesús ya to² 'e jmoo²¹o' jilaa²¹ to² 'e tyú² jiiin¹³ la niga¹-tsi la mo jéei¹.

'E tyú² 'e saan²¹an' 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo

11 Tsu 'wii¹³ joon cwotii¹³-'oo' xiala líi¹naa' la mo jéei¹. Jo líi¹naa' tsá² Israel 'in niga'ii²¹ 'e lí² circuncisión 'e jmoo¹o tsá² do ngú¹ taain²¹² tsá². Joon 'in tsá² 'in líi¹ lí² do gaunsii¹ 'naa' tsá² 'in jo líi¹ lí² circuncisión.

12 'Yiia¹³ joon jo cwii¹naa' Cristo. Jo galíi¹naa' tsá² Israel joon jo ñí²ii' 'e júu³ ga'í²i Dios jon'gi 'e júu³ tyiin² gajmaa¹a Dios coon¹³ 'in tsá² do. Taan²¹²naa' 'e juncwii²¹ lo jo 'e sá² wa' sijaan²aan' joon jo cwii¹naa' Dios.

13 Pe nano, sicaan²¹naa' coon¹³ Cristo Jesús nigangatyéen¹naa' coon¹³

Dios, xufiin¹³ la mo jéei¹ wíin² taan²¹²naa' coon¹³on. Coon¹³ 'e jmi¹ 'øøi² Cristo Jesús nigangatyéen¹naa' coon¹³ Dios.

¹⁴ Joon tsu 'wii¹³ Cristo seen²¹na' tyú² tyani Dios. Joon Cristo do gajmaa¹a wa' iliin¹na' tsá² goo²¹o' la tsá² Israel lagi tsá² 'in jo¹ seen²¹ Israel. Joon gauntyee¹e 'e gó² 'i¹-tsi' 'e li la li coon²¹ 'oo²¹ cwoo¹³ 'e si² jee²¹² tsá² Israel coon¹³ tsá² 'in jo seen²¹ joon.

¹⁵ Joon mo gajúin¹ Cristo gatséi¹mo 'e ley do 'e lí¹ jmaai¹³ 'e 'ná¹ jmaa¹a tsá² joon coon¹³ la joon gajmaa¹a coon²¹ fuu²¹ 'múui² jee²¹² je tún² fuu²¹ do. Joon sicaan²¹mo coon¹³ 'ido 'e fuu²¹ 'múui² do. Joon coon¹³ la joon gajmaa¹a Cristo 'e seen²¹ tsá² tyú²-u jee²¹² 'ii.

¹⁶ Joon mo gajúin¹ Cristo taa¹ crúu¹³ gauntyee¹e 'e gó² do jee²¹² 'e tún² 'e fuu²¹ do joon gajmaa¹a 'e seen²¹ 'ido tyú² coon¹³ Dios. Joon coon¹³ la joon galí¹i jaan²¹mo.

¹⁷ Joon Cristo gajó¹ joon gajma²a júu³ jileei²¹ 'e júu³ do tya' xiiala seen²¹ tsá² tyú². Gajma²a 'naa' júu³ 'in seen²¹ wíin² la joon jon 'in seen²¹ tyán¹.

¹⁸ Joon tsu 'wii¹³ Cristo 'e lí² tsatyéen¹naa' coon¹³ Dios Jmii²¹ si lí¹naa' tsá² Israel si jo¹ lí¹naa' 'ee. Jaan²¹mo Espíritu 'in ngi¹ coon¹³ jna'.

¹⁹ Tsu 'wii¹³ joon jo liin¹gií' tsá² coon²¹ fuu²¹ pe lí¹naa' tsá² goo²¹o' la lí¹i jileei²¹ 'in lí¹i tsá² tya' Dios. Lí¹naa' tsá² 'in taai²¹² inuu tya' Dios.

²⁰ Joon 'naa' lí¹naa' lawa coon²¹ 'nú¹ 'e si² ni coon²¹ tífuu²¹. Joon 'in tsá² apóstoles coon¹³ 'in gacwoo¹o júu³ tyú² la mo jéei¹ lí¹i lawa 'e tífuu²¹ do. Joon 'ña'a Jesucristo lí¹i lawa 'e cuun²¹² nifu tya' 'e tífuu²¹ do.

²¹ Joon ni Cristo do cwaain²¹ 'e 'nú¹ do tyú² sifúui¹³ ca ga'yeei²¹ coon²¹ cwo¹ nacwaai³ tya' Na'ñu¹u'.

²² Joon 'naa' 'in sicaain²¹ coon¹³ Cristo uncaan²¹naa' coon¹³ jileei²¹ 'in

catyaa² ca galí¹naa' coon²¹ 'nú¹ li seen²¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios.

3

Dios gatyaa¹a cwoo²¹ Poo² 'e júu³ tyú² tya'a wa'a cwó²o 'ido tya' tsá² jo seen²¹ Israel

¹⁻² Tsu 'wii¹³ joon jna-a, Poo², 'e mí³ii 'wii²¹² tyi'naa', joon 'yuu²na 'nuñi³ 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo Jesús. Joon nanuu¹uu' 'e 'yuu²na 'nuñi³ 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo tsu Dios gatyaa¹a cwó³oo 'e júu³ tyú² tya'a wa' cwo³oo 'naa' 'in jo seen²¹ Israel.

³ Joon nanuu¹uu' xiiala ga'e² Dios jna 'e júu³ 'uui²¹ tya'a jiin¹³ la júu³ gatoon²xuu ni jí².

⁴ Joon mo jóø²øø' 'e jí² lo tsáa¹mo-'oo' 'e cwí³oo 'e júu³ 'uui²¹ tya' Cristo.

⁵ Joon jo gacwó² Dios wa'a 'e licwii¹ 'e júu³ 'uui²¹ do jiin¹³ jaain²¹ la mo jéi¹, pe nano niga'e² Dios 'e júu³ 'uui²¹ do tya' 'in apóstoles 'in gatyii¹in coon¹³ 'in tsá² 'in cwo¹o júu³ tyú² tya'a. 'In Espíritu Tyú² tya' Dios ga'e² 'in tsá² do 'e júu³ 'uui²¹ do.

⁶ Joon 'e lo-o 'e júu³ 'uui²¹ do: 'e coon¹³ 'e júu³ tyú² tya' xiiala ijmá¹ Dios tiin¹³ tsá² 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo Jesús 'in tsá² 'in jo seen²¹ Israel i'ii²¹ 'e tii² coon²¹ røø²¹ coon¹³ 'in tsá² Israel. Joon iliin¹ coon²¹ cuerpo tya' Cristo la lí¹i 'in tsá² do. Joon 'e júu³ ga'ii¹ Dios cwáain¹ tya' Cristo Jesús tya' tsá² Israel, 'e júu³ do tya' tsá² 'in jo seen²¹ Israel jon.

⁷ Joon xufiin¹³ jo tí²na 'e liin¹na tsá² tya'a, Dios gatyii¹³in jna joon gatyaa¹a cwó³oo wa'a cwó³oo júu³ tyú² tya'a. Joon jmaai¹³ coon¹³ 'ii²¹ tya'a galí¹ jilaa²¹ 'elo.

⁸ Joon jna-a lí¹na 'in xaai¹gi la jee²¹² jileei²¹ tsá² tya' Dios; pe 'ii-o gacwo¹ jna 'e to² lo 'e 'ya²gi wa'a jmaa¹³aa júu³ 'in tsá² jo seen²¹ Israel 'e júu³ tyú² tya' Cristo, joon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'øøi²¹-tsi la tí¹ xiiala fee¹ 'e gajmaa¹a Cristo 'wii²¹² tyi'.

9 Joon gatyaa¹a Dios cwóo³oo wa'a jmaa¹³aa jileei²¹ tsá² júu³ 'e júu³ 'uui²¹ ga'i¹-tsi Dios ca la mo 'wiin²¹², joon Dios gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá².

10 Galí¹ la joon, 'e coon¹³ la joon lí² 'é²e Dios 'in tyu² to² coon¹³ 'in 'oo¹o to² fu ñu²fú², xiiala gajmaa¹a tya' 'in jai² líi² 'ii². Joon coon¹³ la joon lí² líi¹ 'ido xiiala jmi¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e sá².

11 Joon jilaa²¹ 'elo jiin¹³ la ga'i¹-tsi Dios lí² coon¹³ Ña'ñu¹'u' Jesucristo, joon gali'iin²¹²in Dios la joon ca la mo 'wiin²¹² joongi coon²¹ tøø²mo.

12 Joon tsu 'wii¹³ jai² lí²na' Jesucristo lí²-i tsatyéen¹na' tyani Dios jo cu²-tsi' wa' jo 'ii²¹in jna'.

13 Tsu 'wii¹³ joon mí³ii tyani²ii' jo cwoliin¹naa' tsá² 'in jo tyaa¹-tsi cwáain¹ tya' 'e móo³oo wúu¹ wii¹³ cwáain¹ tyi 'naa', tsu coon²¹ 'e 'yú³ júui³ 'naa' 'elo.

Tin²¹²in Cristo tsá²

14 Tsu 'wii¹³ joon si³ii wo²jní³ii tyani Jmii²¹ Ña'ñu¹'u' Jesucristo,

15 'in cwó²o nombre tya' jileei²¹, lagi 'in taai² ñu²fú², lagi 'in taain²¹² juncwii²¹.

16 Mí³ii tyani Jmii²¹ 'e cwo¹³i 'naa' 'in Espíritu Tyú² tya'a 'e cwo² 'naa' wa'a pí³ tsi alma tyii'.

17 Mí³ii 'e 'wii¹³ 'e jai² lí²naa' i'cwó² Cristo alma tyii'. Mí³ii jon 'e tsu 'wii¹³ tá² taan²¹²-'oo' coon¹³ 'e 'iin²¹²naa' Dios coon¹³ tsá².

18 Mí³ii 'e lí²øøi²¹-'oo' tyú² coon¹³ 'in catyaa² 'in jai² lí²i Dios xiiala fee¹ 'iin²¹²in Cristo tsá² 'áai¹. 'Iin²¹²naa' ilíi²¹ii' xiiala 'ú² joongi xiiala cwaa²¹ joongi xiiala 'o² joongi xiiala ñí¹ 'e 'iin²¹²in Cristo tsá².

19 Mí³ii jon ilíi²¹ 'naa' xiiala 'iin²¹²in Cristo tsá² xafiin¹³ jo lí² ne²na' la tí¹. Mí³ii tyani Dios wa'a unrøø¹i Dios 'naa' coon¹³ 'ña'a.

20 Joon nano, cwolí² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Dios. Joon coon¹³ 'e 'ii²¹ tya'o 'e taa² jna' lí² jmáa¹a Dios 'wii¹³ tyi'

láai²gi 'áai¹ la la mí²i', lí²-i jmáa¹a Dios tyi' láai²gi 'áai¹ ce jo lí² 'i¹-tsi' jilaa²¹ 'e lí² jmáa¹a Dios tyi'.

21 iCwoun'goo¹o jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii' wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo Jesús! iCwoun'goo¹o 'ii' coon²¹ tøø²mo! Amén.

4

Sicaain²¹ jna' coon¹³ Espíritu tya' Dios

1 Joon tsu 'wii¹³ joon, jna-a, 'in 'yui² 'nuñi³ 'wii¹³ cwáain¹ tya' Ña'ñu¹'u', mí³ii tyani²ii' wa' jmaa²aa' la tíi² jmá¹a 'in nigatø² Dios.

2 Cwoseen²¹naa' 'e 'wo²-'oo' joongi feei¹-'oo' tya' tsá² xeei²¹. Cwo-lifee¹mo-'oo' joongi 'í²du¹-'oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' tsu 'wii¹³ 'nee¹naa' la 'oo²¹ ruu²¹naa'.

3 Cwo¹³-'oo' wa' liseen²¹naa' tyú² la 'oo²¹ 'naa' coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú².

4 Jaan²¹mo líi¹naa' 'in jai¹ líi² Cristo, joon jaan²¹mo Espíritu tya' Dios seen²¹, joon gatø² Dios 'naa' 'wa'a canii²mo sijá²aan'.

5 Joon jaan²¹mo Ña'ñu¹'u' seen²¹, joon coon²¹ 'e jai² lí²naa', joon canii²mo jmi²¹saa²¹naa',

6 joon seen²¹mo jaan²¹mo Dios 'in líi¹ Jmii²¹ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. Joon 'in Dios do tyu² to² jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii, joon uncoon¹³on jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii, joon ngi¹ coon¹³ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii.

7 Pe Cristo nigacwo²o jna' la jaan²¹naa' coon²¹ to² jmoo²¹o' jiin¹³ la nigali'iin²¹²in 'ña'a.

8 Tsu 'wii¹³ joon jin²in ni jí² tya'a: Mo gasoo¹o fu yu² juncwii²¹ gatøø²¹o fúui¹ 'in gali¹i,

joon gacwo¹o tsá² 'e 'yaai¹-tsio.

9 Joon, ¿'e 'øøi²¹-tsi tsá² mo jin² 'e jí² do "gasoo¹o fu yu² juncwii²¹"? 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jin² 'e nifu 'ii-o gaj-gaai¹ fu ni cwo¹³ juncwii²¹.

10 Joon 'in nigajngaai¹ do 'ii-i 'in nigasoo¹ o li ñii² gi fu ñu¹ fú² 'e coon¹³ la joon lí² unrøø¹ i jilaa²¹ coon¹³ 'ña'a.

11 Joon gacwo¹ o la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² coon²¹ to² 'e jmaa¹ a. 'Inlíi¹³ gajmee¹ i Cristo apóstoles, 'inlíi¹³ gi gacwo¹ o to² 'e jma² a tsá² júu³ tya' Dios, joon seein²¹ gi 'in gacwo¹ o wa'a cwo¹ o 'e júu³ tyú² tya' xiiala jma¹ Dios tiin¹³ tsá². Seen²¹ mo joon tsacøøi¹³ 'in 'e² e 'naa'.

12 Gajmaa¹ o la joon 'e tyaa¹ a tyú² jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii ijmaa¹ a 'ido to² tya'a. Gajmaa¹ o la joon jon 'e cwo¹ o pí³ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii.

13 Joon ijmaa¹ a la joon ca liin¹ na' jaain²¹ na' coon¹³ 'e jai² líi² na' joongi coon¹³ 'e cwii¹ na' 'in Joon¹ Dios; ca liin¹ na' tsá² 'in nicøøi¹³ coon¹³ 'e jai² líi² na', joon ca liin¹ na' ce tí¹ la líi¹ Cristo.

14 Joon jo líi¹ gi' la líi¹ xuui²¹² 'in unsi² i 'e 'i¹-tsí jmoonoo tsu jo ñii¹ joon tsalín² mo coon¹³ 'ido jmoonoo mo jalín² tsá² 'in jmü¹-tsi 'e² e 'ido jilaa²¹ júu³ xii²¹. Joon coon¹³ júu³ to² tya'a coon²¹ on tóo² tsá² 'in jo líi¹ tsá² 'in nicøøi¹³ coon¹³ 'e jai² líi².

15 Pe jna'gi' sii¹³ i' 'e júu³ jai² tsu 'wii¹³ 'iin²¹² na' la jaain²¹ la jaan²¹ na', icwaan²¹ na' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi' cwáain¹ tya' Cristo. Joon Cristo do líi¹ mootyi² tya' cuerpo tya'a, joon cuerpo tya'a lí¹ jileei²¹ 'in jai² líi² i 'ii.

16 Joon tsu 'wii¹³ Cristo 'yui² cuerpo tya'a, 'wii¹³ 'ii tyú² sitaai² jilaa²¹ cuerpo tya'a, joon mo jmoo¹ o to² tyú² jilaa²¹ 'e cuerpo do icwaan²¹ mo joon ili'in²¹² mo 'áai¹ gi.

'E juncwii²¹ 'múui² 'e sá² coon¹³ Cristo

17 Tsu 'wii¹³ joon cwo³ oo 'naa' cwáain¹ joon mii³ tyan² ii' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹ u' 'e jo ngü¹ gi' to² jmoo² oo' la jmoo¹ o 'in tsá² jo cwii¹ in Dios. 'In tsá² do ngü¹ i' i¹-tsi 'e jo 'e to² tí¹,

18 joon galinuu²¹ 'e 'øøi²¹-tsi. Joon tsu 'wii¹³ 'wa²-tsio tsá² bán¹ mo 'ii joon jo 'oo¹ o 'e juncwii²¹ 'e cwo¹ Dios tsá².

19 Joon tsu 'wii¹³ jo li² gi fa'ii²¹ canii² jmoo¹ o jilaa²¹ 'e gó². Cwo¹-tsi jmoo¹ o jilaa²¹ 'e 'leei²¹ tsá².

20 Pe 'naa', jo mo galitii² naa' jilaa²¹ 'elo 'e cwáain¹ tya' Cristo,

21 wana la jai² niganuu² uun¹ cwáain¹ tya' 'ii, si wana ga'e² e Cristo 'naa' 'e jai² 'e sá² tya' Jesús 'ee.

22 Pe 'naa', lawa tsá² 'in jai² líi² Cristo, 'ná¹ tuu² uu' 'e gó² 'e jmaa² aa' 'e najmaa¹ a 'leei²¹ tsá² la mo jeei¹, tsu 'e gó² do 'e tí²-tsi tsá² jmoo¹ o coon²¹ on tsá² tóo².

23 Joon cwaun'múu² mo Dios alma tyii' coon¹³ 'e 'i¹-'oo'.

24 Joon cwoliin²¹ naa' tsá² 'in 'múui² 'in gajmeei¹ Dios. Joon Dios gajmeei¹ 'in tsá² 'múui² do 'e jmaa¹ a 'e tyú² joon 'e liin¹ in tsá² tya'a la jai².

25 Tsu 'wii¹³ joon jo foo²¹ gi' júu³ tajuu²¹ pe fáa¹³ aa' 'a la jai² la jaain²¹ la jaan²¹ naa' tsu jile¹ e' líi¹ na' lawa jaan²¹ na' coon¹³ cuerpo tya' Jesús.

26 Joon wana gatsá² 'nii²¹-'oo', jo 'noo² oo' tsaa²; jo cwo² oo' 'e 'nii²¹-'oo' la tøøi² jmü²¹² ce yuu¹² ñi¹.

27 Jo cwo² oo' jiin¹³ xu wa' lí² tya' 'in 'líi¹³.

28 Joon 'in gajmoo¹ o 'uun²¹ 'ná¹ tú² o jmaa¹ a 'uun²¹ joon 'láa² 'wii²¹² jmaa¹ a to², 'ná¹ jmaa¹ a to² tyú² coon¹³ cwo²¹ o 'e coon¹³ la joon ilisá² 'e cwo¹² o 'in seein²¹ fa'í³.

29 Joon jo foo² oo' jilaa²¹ júu³ 'e gó²; fáa¹³ aa' jmai² júu³ tyú² 'e lí² uncoon¹³ tsá² xeei²¹. Joon júu³ tyii' ityá¹-tsi tsá² 'e ngi¹ coon¹³ Dios.

30 Joon jo cwo² oo' fa'í³ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios coon¹³ 'e jmoo² oo' tsu Dios gacwo¹³ i 'naa' 'in Espíritu Tyú² tya'a 'e liin¹ lawa coon²¹ sello tyi'naa' 'e liin¹ naa' tsá² tya'a ca jmü²¹² mi untiin¹³ in jmaa¹ a 'e tiin¹³ 'naa'.

31 Tuu² uu' 'e 'láai² 'i¹-'oo' coon¹³ 'e 'yá²-'oo', coon¹³ 'e 'nii²¹-'oo' coon¹³ jilaa²¹ júu³ 'laa²¹ 'e 'oo¹ o tó² tsá²,

coon¹³ jilaa²¹ júu³ 'e gó². T^{uu}^{2uu} jilaa²¹ 'e tsii²¹²-wúu¹naa'.

32 Joon liin¹naa' tsá² tyú¹, 'in 'wo²-tsi tya' tsá² la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Jmaa²aa' feei¹-oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiin¹³ la gajmaa¹ a Dios feei¹-tsi tyii' 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo.

5

1 Ts^u 'wii¹³ joon cwoliin¹naa' tsá² 'in líi¹ la líi¹ Dios. Cwoliin¹naa' lawa xuui²¹² tya'a 'in 'iin²¹²in.

2 Joon 'iin²¹²naa' 'in catyaa² jiin¹³ la gali'in²¹²in Cristo jna' joon gajaain¹² 'ña'a lawa jaain²¹ joo'saa²¹ xuui²¹² 'in jngaai¹³ tsá² 'e cwo² tsá² Dios lawa coon²¹ fa¹ 'wii²¹² tyijna'. Joon 'yaa¹-tsi Dios coon¹³ 'e fa¹ do.

3 Pe 'naa', ts^u 'wii¹³ líi²naa' tsá² tya' Dios jo cwo²oo' lí² jiin¹³ coon²¹ naa¹³ 'e foo¹³naa' tsamí² tya' tsá² xeei²¹, jon'gi síi¹³naa' la 'oo²¹ yaanaa' tya' 'in jmoo¹o la no. Jo jmoo²oo' doñi'ee 'e leei²¹ tsá².

4 Jo foo²oo' júu³ 'e un'leei²¹ tsá² yaa¹, si júu³ 'e jo 'ee to² tí¹ 'ee, si júu³ ngí¹ 'e gó² 'ee. Pe tyú²gi wa'a cwo²oo' 'maai¹³ Dios.

5 Ts^u nañi³ 'naa' 'e jo lí² tsataai²¹² tsá² lí tyú² Cristo coon¹³ Dios to² 'in tsá² 'in fee¹i tsamí² jo mo cui² cwo²¹o, si jmoo¹o 'e leei²¹ tsá² 'ee, si 'iin²¹²in 'e sá² tya' tsá² xeei²¹ 'ee (ts^u lawa un'goo¹o tsá² dioses 'in gajmeei¹ tsá² mo 'iin²¹²in 'e sá² tya' tsá² xeei²¹).

6 Jo cwo²oo' wa' coon²¹ tsá² 'naa' tóo² coon¹³ júu³ 'e jo 'ee to² tí¹, ts^u Dios i'e² 'e wúu¹ 'in tsá² 'in jmoo¹o jilaa²¹ 'e gó² lo, 'in jo n^{uu}¹³.

7 Ts^u 'wii¹³ joon jo uncaan²¹naa' coon¹³on jiin¹³x^u.

8 La mo jée¹ jo mo galicwii¹naa' Dios joon lawa née¹naa' lí n^{uu}²¹, pe nano sicaan²¹naa' coon¹³ Ña'ñu¹u' joon lawa née¹naa' lí tí¹ 'yiaa²¹. Ts^u 'wii¹³ joon ngí²ñi' la tíi² ngí¹ tsá² 'in née¹i lí tí¹ 'yiaa²¹.

9 Joon 'e 'yiaa²¹ do jmoo¹o wa' seein²¹ tsá² 'in tyú¹, joongi wa' jmá¹

tsá² tyú² coon¹³ ruu²¹i joongi wa' jmá¹ tsá² 'e jai².

10 Cwo¹³-oo' 'e cwoliñii²ii' 'ee 'e 'yaa¹-tsi Ña'ñu¹u'.

11 Joon jo cwotaan²naa' coon¹³on 'ido 'in née¹i lí n^{uu}²¹ joon jmoo¹o 'e jo 'ee to² tí¹. Tyú²gi wa'a jmaa²aa' iliñi¹ tsá² 'e gó² jmoo¹o 'ido.

12 Ts^u 'e jmoo¹o 'in tsá² do lí 'uui²¹ cwo¹o tsá² fa'ñi²¹ wa'a faa²¹ tsá² 'ee 'e jmoo¹ 'ido.

13 Pe mo najó² tsá² 'e gó² jmoo¹o 'in tsá² do coon¹³ 'e 'yiaa²¹ tya' Dios do, lí²-i líñi tsá² tyú² ts^u 'e 'yiaa²¹ do jmoo¹o 'e ñi¹i rø²¹ 'ee lí¹.

14 Ts^u 'wii¹³ joon jin²in ni jí² tya'a: 'N^u, 'in cwúu²i, unjnaa²-o'o; joon ráan²un jee²¹² 'lí²¹², joon cwo¹ Cristo 'n^u iseen²¹u jee²¹² 'yiaa²¹ tya'a.

15 Jó²øø' xiaala ngí²ñi' cataain²¹ cataain²¹ coon¹³ tún² joon jo seen²¹naa' la seein²¹ 'in tsá² 'in jo ñii²¹²-tsi, lí¹naa' tsá² jmí¹-tsi.

16 'E cwo¹³-oo' jmaa²aa' 'e sá² jmoo²¹o' jee²¹² jmí²¹² no ts^u 'e gó² jmoo¹o 'in catyaa².

17 Jo cwoliin¹naa' tsá² bón¹! Cwo¹³-oo' 'e li'øø¹ 'oo' 'ee 'iin²¹²in Ña'ñu¹u' jmaa²aa'.

18 Jo ngí²ñi' to² 'iin¹ ts^u caa²¹naa' jilaa²¹ 'e 'oo²oo' coon¹³ ca juncwii²¹ tyii' 'in ngí¹ la joon. Pe cwo²oo' wa'a unrøø²¹ Dios 'naa' coon¹³ 'in Espíritu Tyú² tya'a.

19 Síin¹³naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ salmos, joongi coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyú² 'e 'ø¹ tsá². Coon¹³ jilaa²¹ 'wa' pí³ tyii' 'øø²øø' 'e jløø¹³moo' joon un'goo²¹oo' Ña'ñu¹u'.

20 Joon coon²¹ tøø²mo cwo²oo' 'maai¹³ Dios tya' jilaa' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo.

Xiiala jmoo¹o tsá² la 'oo²¹ ruui²¹ tsá²

21 Joon ts^u 'wii¹³ un'goo²¹oo' Cristo jmée¹³naa' yaanaa' tsá² 'in n^{uu}¹³ la 'oo²¹ yaanaa' no.

22 Joon 'in tsamí² tya' tsá² 'ná¹ jmáa¹a nũ¹³u to² tyu² nũ¹ tya'a 'wii¹³ 'iin²¹²in jmáa¹a 'e 'yaa¹-tsi Ña'ñu¹u'.

23 Tsu 'in ñũ¹ tya'a do líi¹i mootyi² tya' tsamí² tya'a tsu la joon líi¹ Cristo mootyi² tya' 'in jai² líi¹ 'ii. Joon Cristo do gajmaa¹a tiin¹³ 'in tsá² jai² líi² 'ii. Joon 'in tsá² 'in jai² líi² 'ii líi¹i lawa cuerpo tya'a.

24 Joon la jmoo¹o 'in jai² líi² Cristo nũ¹³u to² tyu² Cristo la joon jon tsamí² 'ná¹ jmáa¹a nũ¹³u jilaa²¹ to² tyu² nũ¹ tya'a.

25 Joon 'in tsañũ¹ 'ná¹ 'iin²¹²in 'oo²¹²o la gali'iin²¹²in Cristo 'in tsá² 'in galijai² líi² 'ii, joon gacwo¹o Cristo juncwii²¹ tya'a 'wii¹³ 'ii.

26 La lo-o gajmaa¹a Cristo 'e gauntyúu¹i 'in nijai² líi² 'ii tsaa² tya'a. 'E galityúu²mo coon¹³ jmi²¹ 'e gasaa¹i joongi coon¹³ júu³ tyú² tya' Dios.

27 Joon coon¹³ la joon lí² jaain²¹ Cristo tyani 'ña'a 'in jai² líi² 'ii 'in 'ye²gi 'áai¹; jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo 'e 'oo¹gi jon'gi wa'a 'e gó² catyiaa²gi pe jmaai¹³ 'in tyúu¹mo jo 'ee si'naai²¹ tya'a.

28 Joon la joon 'in tsañũ¹ 'ná¹ 'iin²¹²in tsamí² tya'a jiin¹³ la 'iin²¹²in cuerpo tya'a 'ña'a. Joon 'in 'iin²¹²in tsamí² tya'a la wa'a 'e 'iin²¹²mo 'ña'o.

29 Jiin¹³ jaain²¹ wa' 'eei¹ cuerpo tya' 'ña'a li' jiin¹³ 'e unji²o joongi un'øø¹ 'ña'a. La joon jmoo¹o Cristo tya' 'in jai² líi² 'ii,

30 tsu lawa cuerpo tya¹o 'ii. Joon jna'o' líi¹na' 'no³ tya' 'e cuerpo do, tsu 'wii¹³ ngú¹ taan²¹²in joongi moo¹ taa²¹²i líi¹na' 'in líi¹ tsá² tya'a.

31 "Tsu 'wii¹³ joon itũ²mo tsañũ¹ sáa³ jmi²¹ joon iuncaain²¹ coon¹³ tsamí² tya'a joon 'in gáí¹ do iliin¹ lawa jaan²¹mo."

32 Coon²¹ júu³ 'uui²¹ 'áai¹ 'elo pe fo³oo 'e faa²¹a 'e júu³ do cwáain¹ tya' xiiala líi¹ Cristo coon¹³ 'in tsá² 'in jai² líi² 'ii.

33 Pe fuu²¹²uu 'naa' jon 'e 'ná¹ 'iin²¹²naa' jilee²¹naa' tsamí² tyii' la 'iin²¹²naa' yaanaa', joon 'in tsamí² do 'ná¹ un'goo¹o ñũ¹ tya'a.

6

1 Joon 'in xuui²¹², tsu 'wii¹³ jai² líi²i, 'ná¹ jmáa¹a nũ¹³u tsacøø¹³ tya'a tsu la joon 'e tyú².

2 Joon 'e ley nifu 'e jéei¹ coon²¹ júu³ tyiin² 'e jin² la lo: "Un'goo²o ñũ²¹u coon¹³ saa²a

3 'e coon¹³ la joon 'e seen²¹un jløø¹³mo'o joon wóo² ini²i fu juncwii²¹ lo."

4 Joon 'naa', 'in líi¹naa' tsacøø¹³ tya' xuui²¹² jo jmaa²aa' 'e tyá² 'nii²¹-tsi xuui²¹² tyii', pe 'e tyú²gi wa'a uncwaan²¹naa' coon²¹ tún² joon 'ee²ee' cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u'.

5 Joon 'naa', 'in jmoo¹o to² tya' tsá², jmaa²aa' nũ¹³u ñi'fii¹ii' 'in taain²¹² juncwii²¹ lo. Joon lawa jmoo²oo' to² tya' Cristo jmoo²oo' to² tya'a coon¹³ 'e un'goo²oo', canii²mo 'e i¹-oo'.

6 Jmaa²aa' to² tu²u la tsa'leei¹³ tya' Cristo jon' wa' jiin¹³ li' jøø²naa' 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³on. Jmaa²aa' coon¹³ jilaa²¹ wa² pí³ tyii' 'e 'iin²¹²in Dios.

7 Jmaa²aa' to² tyii' 'e 'yaa¹-oo' lawa to² tya' Ña'ñu¹u' jon' wa' to² tya' tsá².

8 Tsu ñi³ 'naa' 'e la jaain²¹ la jaain²¹ i'ii²¹i tya' Ña'ñu¹u' jiin¹³ la 'e tyú² 'e nigajmaa¹a si jmoo¹o to² tya' tsá² si jmoo¹o to² tya'a 'ee.

9 Joon 'naa', 'in líi¹ ñi'fii²¹² tsá², coon²¹ røø²¹ jmaa²aa' la jmoo¹o 'ido, jo toon²oon' fo¹-tsi. Cwotii¹³-oo' 'e 'in Ña'ñu¹u' 'in tyin¹ ñũ'fú² 'in tyu² to² 'in tsá² do tyu²u to² 'naa' jon. Joon canii²mo líi¹ tsá² tyaní¹i, jo 'ee sisii¹ tsá².

'E cwoo¹o 'in Espíritu Tyú² tya' 'in jai² líi² Dios

10 Joon nano tsaru¹u', tá² teen¹-oo' sicaan²¹naa' coon¹³ Ña'ñu¹u' joon coon¹³ jilaa²¹ 'waa²¹ pí³ tya'a.

11 Joon lawa tyi² 'láa² 'láai² nii² ñi³ 'e un'øøi²¹ yaai la joon jon 'naa' 'ná¹ cii²ii² lawa ñi³ tya' 'láa² 'e cwo¹o Dios 'naa' 'e tá² táain¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ júu³ tajuu²¹ tya' 'in 'lii³.

12 Tsu jo 'e tii²¹ jna' coon¹³ tsá² taain²¹² juncwii²¹ pe tii²¹ jna' coon¹³ 'in espíritu gó² 'in tyu² to² tya'cwii²¹. Tii²¹ jna' coon¹³ 'in tyiin²gi, joongi 'in 'oo¹o to² wa'a tyu² to² 'e juncwii²¹ lo 'e 'ii¹ li nuu²¹.

13 Tsu 'wii¹³ joon cii²ii² ñi³ tya' 'láa² icwo² Dios 'naa' 'e coon¹³ la joon tá² lí² táain¹-oo' mi tí¹ jmii²¹² 'e gó². Joon mo gajmaa²aa' jilaa²¹ 'e ilí², joon tá² taain¹-oo'.

14 Tá² téin¹-oo' coon¹³ 'e jai² si'ñuu¹u tuu¹uu' lawa coon²¹ loo²¹ 'núu¹ tu²u tya' 'láa². Joon lawa coon²¹ ñi³ 'e toon¹on 'láa² ni tsí¹ jmaa²aa' 'e 'yaai¹-tsi Dios coon²¹ tøø²mo.

15 Joon tyá²aa' tyú² tyii' 'e cwo²oo' 'e júu³ tyú² tya' xiiala seein²¹ tsá² tyú² coon¹³ Dios la tyá² 'láa² tyú² mo 'ø¹²ø mí¹i.

16 La joon 'e jai² cwoliin¹naa' 'e lí¹ lawa coon²¹ 'mojmó² 'ú²xu 'e saan²¹a 'láa² 'e 'ii¹ tyani¹ 'e coon¹³ 'e joon lí² dúu¹u jilaa²¹ sii² suun²¹ tya' lí² 'e coo²¹ tya' 'in 'lii³.

17 Joon toon²oon' tyí²ii' lawa coon²¹ lootyí² tya' 'láa² 'e nigajmaa¹a Dios tiin¹³ 'naa'. Joon lawa coon²¹ ñi³ cwaa²¹ lí¹ 'e júu³ tyú² tya' Dios 'e cwo¹ 'in Espíritu Tyú² 'naa'; soon²oon' tá².

18 Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²oo' foo²oo' júu³ tyú², mí²ii' tyani Dios coon²¹ tøø²mo coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú². Joon la joon lí²ii' jmaa²aa' jo tá²oo'; foo²oo' júu³ tyú² tya' jileei²¹ 'in jai² líi² Dios.

19 Mí²ii' jon 'wii²¹² tyiajna 'e cwo¹o Dios jna jilaa²¹ júu³ 'e fo³oo. Mí²ii' 'wii²¹² tyiajna 'e jo 'goo²¹oo ijmaa¹³ jna tsá² júu³ 'e júu³ 'uui²¹ do tya' xiiala jmoo¹o Dios tiin¹³ tsá².

20 Joon Dios gasii¹in jna wa'a jmáa¹³aa tsá² júu³ 'e júu³ tyú² lo; joon 'wii¹³ 'e júu³ tyú² lo 'yuu²na 'nuñi³

nano. Mí²ii' tyani Dios wa'a cwo³ jna tsá² 'e júu³ tyú² lo jo 'goo²¹oo jiin¹³ la tii²na jmáa³aa.

Júu³ li gatséi¹

21-22 Sii³na 'in Tíquico lo jee²¹² 'naa' 'e jma²a 'naa' júu³ xiiala seen²¹na, 'e coon¹³ la joon lí² tyá²-oo'. Joon 'in Tíquico lo jaain²¹ tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na 'áai¹ joon nigajmaa¹a to² tya' Ña'ñu¹u' coon²¹ tún². 'Ii ijma²a 'naa' júu³ xiiala tsangi³na joongi jilaa²¹ 'e jmóo³oo.

23 Mí³ii tyani Dios 'wii¹³ tya' jileei²¹ tsaru¹u' wa'a seein²¹ 'ido tyú² tyani Dios joon wa'a cwo² Dios Jmii²¹ coon¹³ Na'ñu¹u' Jesucristo 'ii' 'e 'iin²¹²mo ruu²¹i coon¹³ 'e jai² líi².

24 Cwauncwaa¹³ Dios jileei²¹ tsá² 'in 'iin²¹²in Ña'ñu¹u' Jesucristo, 'in jo tyéi¹ 'e 'iin²¹²in 'ido. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² tsá² 'in néei¹ Filipos

Poo² taain²¹² 'nũñi³ joon sii¹ in jí² tya' 'in jai² líi² Cristo néei¹ fuu²¹ Filipos

¹ Poo² coon¹³ Timoteo sii¹ in 'e jí² lo. Jna'oo'o líi² na'a tsá² jmoo¹ o to² tyu² Jesucristo. Sii² na'a 'e jí² lo tíi² jilee²¹ naa' 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ fuu²¹ Filipos. Sii² moo'o 'e jí² lo jon tya' 'in tyu² to² naa' coon¹³ tsá² 'in uncoon¹³ 'in tyu² to² do. Tsá² tya' Dios 'naa' joon nisicaan²¹ naa' coon¹³ Cristo Jesús.

² Cwouncwaai¹³ Dios 'naa' joon cwocwoo¹ Nũ¹ũ' Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña'ñũ¹ũ' Jesucristo 'e seen²¹ naa' tyú²-ũ.

Poo² faa²¹ a júu³ tyú² tya' 'in jai² líi² Ña'ñũ¹ũ'

³ La coon²¹ naa¹³ mo tíi¹³-tsii 'naa' cwo³oo 'maai¹³ Dios tyiia.

⁴ Mo fo³oo júu³ tyú² mí³ii tyani Dios Jmii²¹ 'wii²¹² tyii' 'e jløø¹³ moo.

⁵ Cwo³oo 'maai¹³ Dios 'e ca jmii²¹² li ga'naai²¹² 'wii²¹² la joon jon ca li no nigajmóo²oo' to² caan²mo coon¹³ jna'a 'e cwo²¹o' júu³ tyú² tya' Dios.

⁶ Cwo³oo 'maai¹³ Dios joon ní³oo, jo cu²-tsii coon¹³ Dios 'in galáa² 'wii²¹² jmoo¹o coon²¹ to² tyú² jee²¹² 'naa', 'ii ijmaa¹gi la ngó¹ 'naai¹³ ca tí² jmii²¹² mi cwéei¹ Ña'ñũ¹ũ' Jesucristo.

⁷ 'Áa¹mo tyú² 'e 'i¹-tsii la no 'wii¹³ 'naa' tsu 'áa¹mo 'iin²¹² na 'naa' tsu 'wii¹³ niga'ii¹³mo' ca níi³mo fo'feei¹ tya' Dios. Joon xufiin¹³ 'úu³na 'nũñi³ joongi xufiin¹³ isiin¹³ na tyani tsaa² to² líi¹ un'øø¹mo 'e júu³ tyú² tya' xiiala itiin¹³ tsá². Siin³mo 'ñii'a 'e júu³ jai² 'e júu³ lo.

⁸ Ñi¹ Dios xiiala 'iin²¹² na jilee²¹ 'naa' la 'iin²¹² in Jesucristo 'naa'.

⁹⁻¹⁰ Mi fo³oo júu³ tyú² mí³ii tyani Dios 'wii²¹² tyii' 'e ili'in²¹²gii' Dios coon¹³ tsá². Mí³ii jon icwó² Dios 'e 'øøi²¹gi-'oo' joon 'e lijmi¹gi-'oo' 'e liñi²ii' jmaai¹³ 'e tyú²gi. Tsu la joon jo 'leei²¹gii' tyani tsá². Joon jii¹³ coon²¹ jo 'ee tsaa² ñi²gii' mi cwéei¹ Cristo Jesús.

¹¹ Joongi mí³gii 'e coon¹³ 'ii²¹ tya' Jesucristo ijmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú² joon coon¹³ 'e tyú² jmoo²oo' iun'goo¹ tsá² Dios Jmii²¹ joon ifaa²¹a júu³ tyú² tya' Dios Jmii²¹.

Juncwii²¹ tyiia 'e tya' Jesucristo jon

¹² Tsaru¹u', 'iin²¹²na 'e liñi²ii' 'e jilaa²¹ 'e ningii³na gauncoon¹³on tyiia joongi gauncoon¹³on tya' 'in catyaa² 'e cwo²¹o' 'e júu³ tyú² tya' xiiala itiin¹³ tsá².

¹³ La joon ce jilee²¹ 'láa² 'in néei¹ inũ tya' róøi¹³ joon jilee²¹ 'in catyaa² ñi¹o 'e siin¹³na 'nũñi³ 'wiin¹³ 'iin²¹²na júu³ tya' Cristo.

¹⁴ Joon mo galiñi³ tsaru¹u' 'e 'yúu³na 'nũñi³ xiaa²¹ jo jilee²¹mo gatyaa¹-tsi cwo² júu³ tyú² tya' Dios jo 'ee 'goo²¹o, jo 'ee-gi cu²-tsi coon¹³ Ña'ñũ¹ũ'.

¹⁵ 'E ja²mo, seen²¹mo 'in líi¹³ 'in cwó¹ júu³ tya' Cristo tsiwúu¹i, 'noo¹o 'mii¹³ pe 'in líi¹³gi cwo¹o júu³ tyú² 'e jløø¹³mo.

¹⁶⁻¹⁷ 'In tsá² do cwo¹o júu³ tyú² tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo jna. Ñi¹o 'ido 'e Dios gasii¹ in jna lo 'e un'øø¹mo 'e júu³ lo. 'In catyaa²gi do cwo¹o júu³ tyú² tya' Cristo la 'øøi²¹-tsi yaa¹ 'yũ to² jmoo¹o móo³gii wúu¹ tsi 'nũñi³. Jon' jai² to² ngii¹i.

¹⁸ Jo ñi³ii 'ee 'e lí²do, jna-a, jløø¹³mo ngóo¹ 'naai¹³ cwo¹o júu³ tyú² tya' Cristo. Jløø¹³mo mo cwo¹ tsá² júu³ tya' Cristo 'wii¹³ 'iin²¹²mo Ña'ñũ¹ũ'. Jløø¹³mo jon mo cwo¹ tsá² júu³ tya' Cristo xufiin¹³ jon' jo¹² 'iin²¹² in Cristo tsu coon¹³ la joon inúu²u tsá² júu³ tya' Cristo.

Joon ilijløø¹³mo

19 tsu ñi³oo 'e coon¹³ júu³ tyú² tyii' joongi coon¹³ 'e uncoon¹³ icwó² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jna ilaa²¹ moo.

20-21 Jiin¹³ 'e 'iin²¹²na ijaan¹gii jo cwoli'i¹ líi²na, joon lí²-i fo³oo jo 'e cu²gi-tsii jiin¹³ la nifo³oo la joon ifo³oo tún¹. Iin²¹²na un'góo³oo Jesucristo coon¹³ jilaa²¹ 'e jmóo³oo. Jo 'e lí² xufiin¹³ wa'a jin³iin si najúun³na 'ee. Tsa wana táan³na jiin²¹iin la jiin²¹ Cristo si ni'líi³na 'ee 'e nisáa¹mo joon tyiia.

22 Pe wana táa²mogii juncwii²¹ jmáa³gii to² la ngóo¹ 'naai¹³ 'e cwóo³oo júu³ tyú² tya' Dios. Jo ñi³ii 'ee ijmaa³aa,

23 'áai¹ tyáan² to² tyiia la ji tún² 'ii¹³. Coon²¹ líi²na 'e jmee²¹gi tyiia 'e júun³na joon nii¹³na ninii²¹²ii coon¹³ Ña'ñu¹u'.

24 Pe coon²¹ 'elo jmee²¹gi tyii' 'e taan²¹²mogii juncwii²¹ lo.

25 Niliñ³mo-tsii itaan²¹²mogii juncwii²¹ coon¹³ 'naa' 'e uncoon¹³oon 'naa' 'e liñi²gii' 'e taan²¹²naa' 'e jløø¹³moo' coon¹³ júu³ tyú² tya' Cristo.

26 Tsa icwaa¹³moo jee²¹² 'naa' 'e coon¹³ la joon ingí²ii' jløø¹³moo' coon¹³ Cristo joon unfee¹gii' Cristo.

27 Cwoo¹³-oo' 'e ngí²ii' jiin¹³ la tíi² ngí² tsá² 'in jai² líi² Cristo tsa la joon xufiin¹³ yajøø³na 'naa' si wíin² taan²¹²na 'e inúu³oo xiiala ngóo¹ 'naai¹³ seen²¹naa' tá² taain²¹²-oo'. Caan²mo ngí²ii' cwoo¹oo' júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá².

28 Joon jo foo¹³naa' wana 'in 'iin²¹²in toon²¹ fo²-oo' 'in 'eei¹ 'naa'. Tsa coon¹³ la joon iliñi¹ 'in 'eei¹ 'naa' 'e tsalín² li 'ii²¹ pe 'naa'gii' cwolín²naa' fu ñufú². Joon Dios gajmaa¹a jilaa²¹ 'elo.

29 Joon jon' wa'a jiin¹³ 'e jo² líi²naa' Jesucristo pe Dios cwo¹o 'naa' 'e wúu¹ móo²oo' wii²¹² tya' Jesucristo.

30 Móo¹³-oo' ngii²¹i' jmoo²¹o' caan²mo. Ñi²oo' jilaa²¹ wúu¹ ni-moo²¹²oo. Joon la no núu²oo' 'e wúu¹

móo³oo. Joon 'naa' itsangí²naa' la joon.

2

Xiiala líi¹i Jesucristo mo jó¹ juncwii²¹ joongi jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a

1 In caan²na' tsa 'wii¹³ ja²mo líi²na' Jesucristo joon tsa 'wii¹³ 'iin²¹²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na' cwóo¹³o' pí²yiia', joongi cwóo¹³o' fo'fee¹ ru¹u'. Nigajmoo²¹o' to² caain²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. Ningalii²¹i' 'e fúu² líi²na'.

2 'Wii¹³ joon 'naa' jmóo²oo' 'e jløø¹³moo 'e naseen²¹moo' 'e tyú². In caan²moo' tsa 'wii¹³ 'iin²¹²moo' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Jløø¹³moo wana 'e seen²¹naa' 'e coon²¹ 'e 'i¹-oo'.

3 Jo jmaa²aa' wa 'iin²¹²naa' 'e sáai² tyii' jon'gi 'e jmaa²aa' jloo³. Jmé¹³naa' yaanaa' tsá² coon²¹ tún². Tyín²gi 'e 'i¹-oo' cwáain¹ tya' 'in catyaa² do lagi yaanaa'.

4 Jo jmaa²aa' wa'a jiin¹³ 'e tyú² tyii' yaanaa', ná²-a jmaa²aa' 'e tyú² tyii' ce jilee²¹mo.

5 Tyín²mo 'e 'i¹-oo' la li 'e ga'i¹-tsi Cristo Jesús.

6 Tsa xufiin¹³ Dios 'ii jo fúu² galíi²i 'ña'a. Jo gajmaa¹a jiin¹³ 'e tíi² jmáa¹a tsa 'wii¹³ Dios 'ii.

7 Joon gatya¹a caa¹mo jilaa²¹ 'ii²¹ 'ya² tya'a, joon ga'ii¹i lawa jaain²¹ tsá² ti' tsá². Joon gaunjii²¹i tsá² seen²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹.

8 Joon líi¹i jaain²¹ tsañuu¹ joon ga'ii²¹mo jo 'ee fa'ii²¹ líi²i 'e ijúuin² tsaa¹ crúu¹³.

9 'Wii¹³ joon gacwo²o Dios Jmii²¹ 'ii to² fee¹gi la jee²¹² jilee²¹. Joon gacwo²o 'ii 'e sii²¹ Cristo Jesús. Joon 'e sii²¹ do 'e joon 'e tyín²gi la jee²¹² jilaa²¹.

10 Tsa jiin¹³ coon²¹ moojni² tsá² jo sá² wa'a jo juui¹³ tyaní¹i mo núu²uu 'e sii²¹ 'in no Cristo Jesús, xufiin¹³ 'in taain²¹² ñu'fú² si 'in taain²¹² juncwii²¹ lo 'ee, si 'in najóin¹ 'ee.

11 Joon coon¹³ la joon ijmá¹ jileei²¹ tsá² júu³ 'e Jesucristo líi¹i Ña'ñu¹u'. Coon¹³ 'e la joon iuntyú¹mo Dios Jmii²¹.

In jai² líi² Jesucristo 'ná² uncoon¹³ 'in catyaa² ilicwii¹mo jon Jesús

12 Tsu 'wii¹³ joon, tsaru¹u', 'in 'iin²¹²na, galinuu¹³oo' júu³ tya' Dios mo gataan²¹²na jee²¹² 'naa'. Jmaa²gii' núu¹³uu' la ngóo¹ 'naai¹³ xufiin¹³ jo ngí³ii jee²¹² 'naa'. Cwoo¹³-oo' untiin¹³naa' jilaa²¹ júu³ 'e 'iin²¹² Dios lí² jee²¹² 'naa'. Jmaa²aa' coon²¹ ce tún². Jmaa²aa' cu²-oo' yaanaa'.

13 Tsu cwo²o Dios 'naa' 'e 'iin²¹²naa' jmaa²aa' joongi uncoon¹³o 'naa' illí²ii' jmaa²aa' jiin¹³ la lí² 'e 'iin²¹² Dios.

14 Jmaa²aa' jilaa²¹ 'e 'ná² jmaa²aa' 'e tya³-oo' jon'gi wa'a 'e jo cwoo¹oo' júu³ ruu²¹naa'.

15 Coon¹³ la joon jo lí² cwo² tsá² 'naa' tsaa, jogi lí² wa'a jin² tsá² 'e jo untiin¹³naa' 'e jo²o lí²naa'. Lí² la chí¹³i 'e lí² nogi ilíin²naa' jóon¹ Dios Jmii²¹. Jo 'in 'leei²¹naa' xufiin¹³ taan²¹naa' jee²¹² tsá² 'líi³, tsá² 'in jo tsáa¹ ngí¹. Ijná² joo²¹ 'naa' jee²¹² 'ii lawa jaain²¹ núu¹ 'ii²¹ juncwii²¹ mo nuu²¹.

16 Ngí²ii' la ngóo¹ 'naai¹³ cwoo¹oo' tsá² júu³ tyú² tya' Dios tsu joon cwoo¹o Dios juncwii²¹ tya' tsá² coon¹³ 'e júu³ no. Tsu la joon mi jó² Jesucristo joon jløø¹³moo coon¹³ 'naa'. Jløø¹³moo tsu ñii³oo 'e jo tí² gagoo²¹²oo jee²¹² 'naa' jon'gi jo tí² to² gajmáa³aa jee²¹² 'naa'.

17 Joon xufiin¹³ 'ná² júun³na 'e uncoon¹³oo 'naa' ijmáa³gii jiin¹³ la to² tyu² Dios. Joon ilijløø¹³moo coon¹³ 'naa'.

18 Joon la joon 'iin²¹²na 'e jløø¹³moo' coon¹³ jna.

Xiiala líi¹ Timoteo coon¹³ Epafrodito

19 'I¹-tsii wa'a icwó² Ña'ñu¹u' Jesucristo isíi²na Timoteo 'e jajóø²i 'naa'. Tsu joon ilijløø¹³moo mi líi³ii xiiala seen²¹naa'.

20 Jiin¹³ 'ii-o 'i¹-tsi la lí 'e 'i¹-tsii cwáain¹ tyii'. Joon 'e la ja²mo cu²-tsii' xiiala seen²¹naa' coon¹³ 'e tyú² tyii'.

21 Jileei²¹ catyaa² 'noo²¹on jiin¹³ 'e tyú² tya'a yaamo, líi²i 'e jo 'ee cwáain¹ tya'o 'e júu³ tya' Jesucristo.

22 Pe ñii³oo xiiala líi¹i Timoteo, tsá² tyú²-tsi 'ii. 'Áa¹mo nigauncoon¹³ jna cwóo¹³o' júu³ tyú². Lawa'a yuu²¹ tyiia-oo 'ii.

23 Joon 'i¹-tsii isíi³na Timoteo jajóø²i 'naa' mi líi³ii xiiala ngóo¹ seenna.

24 Líi²na 'e Ña'ñu¹u' icwó² wa'a yajóø²na 'naa' la jmoonoo.

25 Pe la joon jon líi²na 'ná² síi²na jon 'in tsaru¹u' Epafrodito 'in gasiin¹ 'naa' iuncoon¹³ jna jilaa²¹ jmaai¹ to² tyiia. Nigajmoo²¹o' to² caain²¹ coon¹³on coon¹³ jilaa²¹ fa'i³ 'e seen²na'a.

26 'Áa¹mo gali'iin²¹²in jajóø¹i 'naa' tsu cu²-tsi tyii' tsu ñi¹o 'e ñi²ii' júu³ 'e tsaa¹³o.

27 'E ja²mo galitsaa¹³a Epafrodito do, la mo júun¹mo pe Dios galifeei¹-tsi 'wii²¹² tya'a. Joon jon'gi wa'a jiin¹³ tya' 'ii pe cagi 'wii²¹² tyiia 'e jo galifee¹gi fa'i³-tsii 'e seen²na.

28 Tsu 'wii¹³ joon isíi³na Epafrodito tsu joon lí² jløø¹³moo' mi máa¹naa' 'ii tún¹. Coon¹³ la joon jo cu²gi-tsii tyii' mi líi³ii 'e taain²¹ jee²¹² 'naa'.

29 Mi tyí¹a no 'ii¹³naa' 'ii 'e jløø¹³naa' lawa jaain²¹ ruu²¹moo' 'in jai² líi² Ña'ñu¹u' Jesucristo. Joon cwoli'iin²¹²naa' jileei²¹ catyaa² 'in líi¹ la líi¹ 'ino.

30 Coon²¹ xuu jo gajúun¹in 'wii¹³ jmoo¹o la to² tyu² Jesucristo. Ga'ii²¹ fu¹ ngóo¹ lí 'ii²¹ fo² 'áai¹ tya'a 'e jmáa¹a to² tyani³ii 'e jo lí² jmáa² 'naa' yaanaa'.

3

In la jai² jóon¹ Dios 'in un'goo²¹o Dios Jmii²¹

1 Tsaru¹u', cwoli²du' doñi'ee lí² jløø¹³naa' jmaa²aa' tsu tsá² tya' Ña'ñu¹o' 'naa'. Tya jna-a jo 'ee untyí²

wa'a fo³oo tú¹na la lí² 'e nifo³oo ni jí² 'e nisí²na tsu 'áa¹mo tyiin² tyii'.

2 Un'øøi¹ 'naa' yaanaa' coon¹³ 'in tsá² jmoo¹o 'e gó², 'in jmoo¹o li² sii²¹ circuncisión tya' tsá². Jna-a unsii²¹ 'in tsá² do "tsii²¹".

3 'In tsá² do jin²in 'e coon¹³ 'e li² jmoo¹o no 'e lí¹na' jóon¹ Dios. Pe jo jo² la jin²in. 'Elo-o 'e júu³ jo²: 'In tsá² 'in un'goo²¹ Dios coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios lí¹i jóon¹ Dios. Jna'o' 'in la jai² jóon¹ Dios Jmii²¹. Saan²¹an' 'e jløø¹³mo' tsu Cristo Jesús galáa²mo jna' joon cu²u-tsi' coon¹³ 'e li² ngii¹i jma²i tsá².

4 Wa lí² 'i¹-tsi tsá² 'e jóon¹ Dios Jmii²¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'e li² jmoo¹o tsá² 'e joon ce jii¹³ jaain²¹ jo 'in li²gi la lí³ii jna tsu tsai' tsá² Israel jna.

5 Mo gatí² jná² jmii²¹² 'e ngaa¹³ii joon galí¹na 'e li² circuncisión do. Coonti lí¹na jún² tsá² Israel tsu 'lí²¹ tsaun'áai¹ tyiia sii²¹ Benjamín joon jileei¹³ tsacøøi¹³ tyiia 'in ngaa¹³i Israel 'i. Ga'øøi²¹-tsii ley tya' Moisés la 'øøi²¹-tsi tsá² tya' fariseos.

6 Gajmáa³aa ce caain²¹-tsii 'e ley do. Joon gasaan²¹moo 'in jai² lí¹i Cristo taa²¹na 'ii 'næñí³. Gajmáa³aa la to² tyu² ley tya' Moisés ce jii¹³ jaain²¹ jo lí² má¹ tsa² tyiia.

7 Jilaa²¹ 'elo ca la jéei¹ 'áa¹mo tyiin² tyiia pe la no jo 'ee tyiin²gi coonti tyiia 'wii¹³ tya' Jesucristo.

8 Pe jilaa²¹ 'e la mo i'óo³oo do gatú³uu lí' caa²¹mo tsu 'i¹-tsii jo 'ee tyiin² jii¹³xu mo gauncii¹ la tyiin² mo galicwii¹in tsá² Jesucristo lawa'a Ña'ñu¹u'. Joon 'wii¹³ Jesucristo ga'ín²moo jilaa²¹ 'elo joon jmoo¹³-oo cwáain¹ lawa tyi¹-i tsu 'iin²¹²na 'ii¹³na jilaa²¹a 'e cwo² Cristo jna.

9 Joon 'iin²¹²na 'e tye¹ Dios jna 'e licaa²¹na coon¹³ Cristo jon' wa' 'wii¹³ jmóo³oo 'e tyú² jii¹³ la to² tyu² ley do pe tsu 'wii¹³ Dios gauntyú¹mo jna 'wii¹³ ja²mo lí¹na Jesucristo. Tsu tyú¹mo tsá² tyani Dios jii¹³ wii¹³

ja²mo lí¹i Cristo.

10 Cristo gajii¹in jee²¹² 'lí²¹² 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹. Joon 'iin²¹²na 'e cwo²o Dios Jmii²¹ jna jon 'e taan²¹²na juncwii²¹ coon¹³ 'ii²¹ do 'e gajmaa¹a jii¹in Cristo. 'Iin²¹²na móo³oo wúu¹ la ganii²¹ 'ido wúu¹. 'Iin²¹²na 'e taan²¹²na juncwii²¹ 'e 'i-tsi la lí 'e ga'i¹-tsi Jesucristo la mo gajúuin¹ cwáain¹ tya' tsá² taain²¹² ni cwo¹³ juncwii²¹.

11 'Iin²¹²na jmáa³aa jilaa²¹ 'elo wa'a lí¹ii jon jin¹in jee²¹² 'lí²¹² la gajii²¹ 'ii-o.

Áa¹mo cwo²-tsi Poo² untiin¹³in jii¹³ la to² tyu² Dios

12 Jo 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa' 'e nigauntiin¹³mo Dios jmeei¹ jna jii¹³ la 'iin²¹²in, jon'gi 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa' 'e seen²na jii¹³ la 'e fo³oo nota. Pe jmáa³gi la ngóo¹ 'naai¹³ 'e ilíin²na la joon. Tsu 'wii¹³ joon Jesucristo gatø¹²ø jna ilíin²na tsá² tya'a nifu.

13 Tsaru¹u', jo fuu²¹²uu 'naa' wa'a nigauntiin¹³na jilaa²¹, pe la no ngóo¹ 'no² jmóo³oo 'e 'iin²mo-tsi jilaa²¹ 'e nijmáa³aa la jéei¹ joon cwo³oo pí³ 'ñii'a 'e untiin¹³na jilaa²¹ 'e 'ná² jmáa³aa nifu.

14 Iin²¹²na untiin¹³na joon coon¹³ la joon iuntiin¹³mo Dios Jmii²¹ jii¹³ la 'iin²¹²in cwáain¹ tyiia 'wii¹³ Jesucristo. Joon 'iin²¹²in Cristo cwo²o jna 'e nii¹³na ninii²¹²ii coon¹³on ñu¹fú².

15 Joon tya' jileei²¹ tsá² 'in la jai² lí¹i júu³ tya' Dios joon jmoo¹-o tyiin² 'áa¹mo 'e 'i¹-tsi la no. Joon wana 'i¹-'oo' 'e xiia²¹ joon Dios ijmaa¹a 'øøi²¹-'oo' 'elo.

16 Pe 'elo 'áa¹mo tyiin² jmoo²¹o'. 'Ná²-a 'i¹-tsi', la joon jon 'ná²-a ngii²¹i tyani tsá² jii¹³ la niga'øøi²¹-tsi' júu³ tya' Dios.

17 Tsaru¹u', jmáa²aa' la jmóo³oo, joon tyáan²aan' cwáain¹ 'in jmoo¹o la jmoo²¹o'o.

18 Nifuu²¹²oo 'naa' 'láai² naa¹³ joongi ifo³oo tú² ca 'e la xuui²¹²-tsii 'e fúu¹mo 'in jin² 'e jo²o lí¹i júu³

tya' Jesucristo pe jilaa²¹ 'e jmoo¹o la mo 'ee²¹mo júu³ tyú² do 'e jin²in 'e nijuun¹mo Jesucristo tsaa² crúu¹³ 'wii²¹² tyi'.

19 Joon li tséi¹ i'in²mo 'in líi¹ la joon. Un'goo¹-o 'ido wa'a lisá² jiin¹³ 'e la 'iin²¹²mo 'e 'í¹³ lawa'a 'e un'goo²¹o Dios. Tsu joon 'e jløø¹³mo 'e 'í¹³ lawa 'e fa'í²¹ líi²i. Canii² 'e 'i-tsi jiin¹³ 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

20 Pe 'in 'í³mo jna 'ñu'fú² joon sijáan³o 'e ñu'fú² ijó² 'in jmá¹ tiin¹³ jna 'in sii²¹o Ña'ñu¹'u' Jesucristo.

21 Coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ 'e 'oo¹o iunsí²mo cuerpos tyi' ijmáa¹a lawa cuerpo tya'o 'e ya²gi 'áa¹mo. Coon¹³ 'ii²¹ joon tyu²o to² jilaa²¹ 'e sá² jmaa¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in.

4

Jløø³naa' jmáa²aa' tyani Ña'ñu¹'u'

1 'Wii¹³ joon, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, tá² siin²naa' yaanaa' tyani Ña'ñu¹'u'. 'Áa¹mo 'iin²¹²na 'naa' joon 'áa¹mo 'iin²¹²na jøø²na 'naa'. 'Naa'oo' jmóo²oo' jløø¹³na. Joon 'naa' ilíin²naa' lawa corona tyiia mi cwéei¹ Ña'ñu¹'u'.

2 Mí³ñ tyani Evodia, la joon jon tyani Síntique wa'a cwosí¹³mo røø² lawa ruu²¹mo 'in jai² líi² Ña'ñu¹'u'.

3 Joon 'ñu, tsaru¹u' 'in nijmáa³aa to² caain²¹ coon¹³ lawa cajmuui¹ joo²¹ 'ín¹ 'in 'núu¹³, mí³ñ tyani²¹i uncoon¹³on 'in tsamí² ru¹u' do. 'Ii gauncoon¹³o jna cwoo²¹o' júu³ tyú² tya' Dios tya' 'e tiin¹³ tsá². Coon²¹ caan²¹mo gacwoo²¹o' 'e júu³ tyú² do coon¹³ Clemente coon¹³ 'in catyaai² do. Joon Dios gataan¹an ni jí² tya'a xiiala sii²¹ jileei²¹ 'ii.

4 Jmaa²aa' jløø¹³naa' tyani Ña'ñu¹'u' coon²¹ tøø²mo. Fo³oo tún², jløø¹³naa' jmáa²aa'.

5 Cwolicwii¹mo tsá² 'naa' 'e 'wo²-oo'. Ti li cwéei¹mo Ña'ñu¹'u'.

6 Jo jmaa²aa' cu²-oo' ce jiin¹³xu, lí' cii¹³i jmaa²aa', mí²ñ tyani Dios

Jmii²¹ tya' jilaa²¹. Fáa¹³aa' júu³ tyú², cwóo²oo' 'maai¹³ Dios jon.

7 Tsu joon icwo²o Dios 'naa' 'e seen²naa' tyú² la li 'e seen²¹ ña'a. Joon ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² wa ilí² 'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e tyú² seen²¹ Dios, tsu 'e tyú² do 'e fee¹gi 'e jo 'in cwéei¹ 'øøi²¹-tsi. Tsu 'e tyú² do iun'øøi¹ almas tyii' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-oo' tsu 'wii¹³ jai² líi²naa' Cristo Jesús.

'Í²-oo' jmai² 'e tyú²

8 Coon²¹gi 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa', tsaru¹u', 'í²-oo' jilaa²¹ 'e jai², joongi jilaa²¹ 'e tyú², coon¹³ jilaa²¹ 'e røø². Jo 'i¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e un'leei² tsá² yaai. 'Í²-oo' jilaa²¹ 'e ya²gi coon¹³ jilaa²¹ ifaa²¹ tsá² 'e tyú². 'Í²-oo' jiin¹³ 'e tyú²gi coon¹³ jilaa²¹ 'e cwóo²oo' 'maai¹³ Dios.

9 Untii²naa' yaanaa' jilaa' ga'e³ee 'naa' joon jmaa²aa'. Jmaa²aa' jilaa²¹ jiin¹³ la ganúu²uu 'e nifo³oo coon¹³ jilaa²¹ 'e gañí²ii' jmóo³oo. La joon 'in Dios 'in cwo² 'naa' 'e tyú² seen²naa' ingí¹ caain²¹ coon¹³ 'naa'.

'E gacwo¹ 'in seen²¹ fuu²¹ Filipos gauncoon¹³on Poo²

10 Jløø¹³na 'áa¹mo tyani Ña'ñu¹'u' mo galiñii² 'e gati²-oo' jna tún¹. Jo 'iin²¹²na fo³oo 'e ga'ín¹-oo' jna pe jo mo gauntyí² fu wa'a 'e uncoon¹³ 'naa' jna.

11 Jo fuu²¹²uu 'naa' wa' mo 'in tyéen¹³na jmii²¹². Tsu niliti²¹moo xiiala itaan²¹na juncwii²¹ jløø¹³moo coon¹³ 'e xu 'e 'óo³oo.

12 Niñi³oo xiiala lí mo tañí² tsá² la joon jon ñi³oo wa'a mo 'óo³oo sái²xu. Niliti²¹na xiiala taan²¹na 'e 'yaai²¹-tsii 'e røøi² tu³uu si 'e un'áa³na 'ee. Jløø¹³moo coon²¹ tøø²mo wa'a mo 'óo³xu la joon jon wa'a mo jo 'ee sá² tyiia.

13 Lí²-i jmáa³aa doñi'ee tsu Jesucristo cwo²o jna wa² pí² tyiia.

14 Pe 'naa' 'e tyú² gjmáa²aa' tyiia mo gauncoon¹³oon' jna coon¹³ fa'í² 'e seen²na.

15 Joon ñí²oo' 'e jiin¹³ 'naa' tsá² seein²¹ fuu²¹ Filipos gauncoon¹³oon' jna mo gajú^{3uu} Macedonia nifu, nicwó^{3oo} júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². Jiin¹³ 'naa'oo' jee²¹² jileei²¹ 'in nijai² líi² Jesucristo gacwóo^{2oo} jna 'e jmaai¹ to² tyiia tsu 'wii¹³ nicwó^{3oo} júu³ tyú² jee²¹² 'naa' 'e ni'ii¹³naa'.

16 Tsu la 'ii²¹² 'e taan²¹na fuu²¹ Tesalónica gauncoon¹³oon' jna cafu líi¹gi tya' jilaa²¹ 'e tyée¹³na.

17 Jon' wa'a 'i¹-tsii jiin¹³ 'e 'ii¹³na, pe jiin¹³ 'e 'iin²¹²na 'e li'óo^{2oo} líi¹gi cwáain¹ tyii' tyani Dios Jmii²¹.

18 Ni'ii¹³moo jilaa²¹ ca gasai²gi. Coon¹³ 'e gasii¹naa' coon¹³ Epafrodito 'óo^{3oo} 'láai²gi. 'E gasii¹naa' do tyiia lí¹ lawa coon²¹ fa¹ tyani Dios, lawa sán² jmafuu²¹ 'áai¹. Joon 'yaai²¹-tsi Dios 'wii¹³ 'e gauncoon¹³oon' jna.

19 La joon jon Dios tyiia-oo icwo^{2o} 'naa' jilaa²¹ 'e 'náa^{2aa}'. Icwo^{2o} 'naa' 'e 'náa^{2aa} 'wii¹³ Jesucristo tsu 'áa¹mo sá² tya'a fu ñu¹fú² li 'ya²gi 'áai¹.

20 ¡Cwoun'goo^{21o} jileei²¹ tsá² seein²¹ juncwii²¹ Dios Jmii²¹ coon²¹ tøø^{2mo}! Amén.

Júu³ li gatséi¹

21 'Aa²¹²mo tsá² fu^{2u} 'e fo^{3na} coon¹³ la sii²¹ Jesucristo jileei²¹ 'in jai² líi² Dios Jmii²¹. Jileei²¹ tsaru^{1u} 'in taain²¹² coon¹³ jna lo sii¹mo jon 'aa²¹²moo'.

22 La joon jon sii¹mo 'aa²¹²moo' jileei²¹ 'in 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ 'in jmoo^{1o} to² inuu tya' tsaa^{to2} nifu tyiin¹ Roma.

23 Cwouncwaai³ Ña'ñu^{1u} Jesucristo jileei²¹ 'naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² tsá² 'in néei¹ Colosas

*Sii¹ in Poo² 'e jí² lo tya' tsá² jai² líi²
Cristo 'in néei¹ Colosas*

¹⁻² Jna-a, Poo², 'in sii³na 'e jí² lo tyii¹ 'in jai² líi² Jesucristo 'in néei¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Colosas. Joon líi¹na apóstol tya' Jesucristo to² tyu² Dios Jmii²¹. Sii²¹na'a 'e jí² lo coon¹³ tsaru¹u' Timoteo tyi'naa' 'in tsaru¹u' 'in jai² líi² Jesucristo. Cwotaan²¹ Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ 'naa' cwa³ joongi cwocwo¹ 'naa' 'e seen²¹naa' 'e tyú².

Faa²¹ Poo² júu³ tyú² 'wii²¹² tya' 'in jai² líi² Jesucristo

³ Coon²¹ tøø²mo cwoo²¹o'o 'maai¹³ Dios Jmii²¹, 'in Jmii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo, la coon²¹ naa¹³ mo faa²¹a'a júu³ tyú² 'wii²¹² tyii¹.

⁴ Nilinée³e'e júu³ 'e ja²mo líi²naa' Cristo Jesús, joongi xiiala 'iin²¹²moo' jileei²¹ 'in jai² líi² Dios Jmii²¹.

⁵ 'iin²¹²moo' 'ii tsu 'wii' injaan²oo' icwo² Dios 'naa' 'ii²¹ 'ido 'naa' fu ñu²fu² ini²'ii' coon¹³ Jesús jløø¹³naa'. Ca la mo 'lää² 'wii²¹² ganuu²uun' 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² ga'i¹-oo' la joon.

⁶ Joon 'e júu³ lo 'e cwo¹ tsá² la caain²¹ juncwii²¹. Joon 'ii²¹mo tsá² 'e júu³ do la ga'ii¹³naa' la mo ganuu²uun' joon ja²mo galíi²naa' 'e jo¹o 'e 'iin²¹² Dios tsá².

⁷ La lí 'e galitii²¹naa' 'e ga'e¹ ru¹u' Epafra, 'in 'iin²¹²naa', 'in gajmaa¹a to² coon¹³ jna'. Joon 'ii jaain²¹ 'in jmoo¹o to² tyu² Cristo 'in cwo¹² 'naa' júu³ tyú² joongi jo cuu¹³-oo' coon¹³on.

⁸ Joongi 'ii gajma²a jna'a júu³ xiiala seen²naa' joongi xiiala 'iin²¹²naa' Dios coon¹³ tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios.

⁹ Tsu 'wii¹³ joon 'e jmii²¹² mo galiné³e'e xiiala jai² líi²naa' jo mo gatuu²¹u'u 'e faa³a'a júu³ tyú² 'e

mii²¹i tyani Dios Jmii²¹ 'e cwocwo²o 'naa' 'e liñi²'ii' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in 'e jmaa²aa', joongi coon¹³ tya' Espíritu Tyú² tya'a 'e 'øøi²¹-oo', iliñi²'ii' 'e tyú², jogi jmaa²aa' sóoin² jon'gi wa' jo untiin¹³naa'.

¹⁰ Joongi mii²¹i 'e jmaa²aa' 'e tyú²-u jiiin¹³ la tíi² la jmoo¹o 'in jai² líi² Ña'ñu¹u' Jesucristo, jmaa²aa'gii' coon²¹ tøøi² jiiin¹³ la 'yaa¹-tsi, joon ilicwii²naa' 'áai¹gi Dios Jmii²¹.

¹¹ Mii²¹i 'wii²¹² tyii¹ 'e cwojmaa¹a Dios Jmii²¹ 'e tá²gi taain²¹²-oo' coon¹³ 'ii²¹ tya'a 'e 'ya²gi, 'e coon¹³ la joon 'e taa²¹-oo' jmaa²aa' coon¹³ ce tún², joon 'e jløø¹³moo'.

¹² Cwoo³oo' 'maai¹³ Ña'ñu¹u' 'in nityá² tyú² tyi' 'ii¹³na' jilaa²¹ icwo² Dios jileei²¹ 'ii injnee²¹ tyani Dios.

¹³ Joon Dios Jmii²¹ lawa'a ga'wooi¹ jna' 'e juncwii²¹ do lí 'ii² nuu²¹ joon gatøø¹ø jna' lí jná² joo²¹ lí tyu²u Joon¹, 'in 'iin²¹²in do to².

¹⁴ 'In Joon¹on do gajmaa¹a tiin¹³ jna', gajúun¹in 'wii²¹² tyi' joon ga'iin² tsaa² 'wii²¹² tyi'.

*Seen²na' 'e tyú²-u coon¹³ Dios Jmii²¹
tsu 'wii¹³ gajúun²mo Jesucristo 'wii²¹²
tyi'*

¹⁵ Jiiin¹³ jaain²¹ tsá² jo lí² níi²in Dios Jmii²¹. Pe mo gacwéei² Joon¹on líi¹ tsá²-a joon ganii²¹mo tsá² 'ii. Joon 'ii-o 'in nifu la jee²¹² jileei²¹ 'in seen²¹.

¹⁶ 'Wii¹³ 'ii-o gajmaa¹a Dios Jmii²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² yu' juncwii²¹. Joon gajmaa¹o jilaa²¹ 'e jo jnéei² la joon jon 'e jnéei². Jilee²¹mo ga'ii²¹ to² 'e tyu² 'ii xufin¹³ 'in tsaa²to² nifu si 'in tí² tún² 'ee si 'in tí² 'ni¹ 'ee. Tsu jilaa²¹ 'e galí² 'wii¹³ 'ii-o joongi 'e tya' 'ii-o.

¹⁷ Seen²¹mo Jesucristo ca la jéei¹gi la jee²¹² jilaa²¹ 'e sá². Joon 'wii¹³ 'ii²¹ tya' 'ii-o jo xéei².

¹⁸ Joongi Cristo líi¹ mootyí² tya' jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. La to² tyu² mootyí² tsá², tyu²o to² la tøøi² cuerpo tya' tsá², la joon jmoo¹o Jesucristo. Joon 'ii-o cwoo¹o juncwii²¹ tya' la

jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. 'Ii-o 'in tyiin²gi nifu la jee²¹² jileei²¹ 'in nigajiin¹ jee²¹² 'líi²¹² 'e jo júuin² tún¹ tsu¹ 'wii¹³ la joon 'ii-o nifu la jee²¹² jilaa²¹.

19 Tsu Dios Jmii²¹ nigali'iin²¹²in wa'a líi¹i Cristo ce tí² la líi¹i 'ii 'ña'a.

20 Joon ga'i¹-tsi jon Dios Jmii²¹ 'e 'wii¹³ tya' Jesucristo 'e seen²¹ tsá² tyú² coon¹³on. Dios ga'in² tsaa² tya' jileei²¹ 'wii¹³ jmi¹ 'øøi² Jesucristo 'e gatuun²¹ mo júun¹in tsaa¹ crúu¹³. 'Wii¹³ coon¹³ 'e joon gajmaa¹a Dios 'e síi¹i røø²¹ coon¹³on jileei²¹ 'in taain²¹² ñu¹fú² coon¹³ 'in taain²¹² juncwii²¹.

21 Joon 'naa' la mo jéei¹ jo seen²¹naa' tyú² coon¹³ Dios. 'Ee¹moo' Dios 'wii¹³ jilaa²¹ 'e gó² jmoo²oo'. Pe la no Dios gajmaa¹a 'e seen²¹naa' røø²¹ coon¹³on.

22 'Wii¹³ tya' 'e gajúun¹in cuerpo tya' Cristo. 'E galí² 'elo 'e lawa'a sá² coon²¹ 'e cwo²o Dios Jmii²¹. Ijaain²¹ Dios Jmii²¹ 'naa' tyani 'ña'a 'e líi¹naa' tsá² jon'gi un'leei²¹gíi¹ yaanaa', jon'gi 'e røøi²¹gíi¹ tsaa².

23 Pe 'elo lano 'ná¹ ngí²ii¹ canii²mo jiiin¹³ 'e jai² líi²naa'. Lawa coon²¹ jmóo³ 'mó² 'e 'yu¹ 'o² 'áai¹ 'e jo tsa-jan² jiiin¹³xu¹ la joon jon jo xee²-oo' jiiin¹³ 'e 'øøi²¹-oo' tsu¹ 'wii¹³ 'e júu³ tyú² 'e nanuu²uu¹ itiiin¹³naa'. Joon nigacwoo¹ tsá² 'e júu³ lo la 'uu²¹mo ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon jna-o, Poo², gauncoon¹³oo cwóo³oo 'e júu³ tyú² do.

Xiiala jmoo¹o Poo² tya' 'in jai² líi²

24 Jløø¹³moo coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ 'e móo³oo 'wii²¹² tyii' tsu¹ coon¹³ la joon coon¹³ cuerpo tyiia li¹ii untiin¹³na jilaa²¹ wúu¹ 'e 'ná¹ ní²gi Cristo cwáain¹ tya' 'in jai² líi² 'ii.

25 Joon Dios Jmii²¹ gatyaa¹ cwóo³oo icwo¹³oo 'naa' 'e júu³ tyú² do tya' 'e tyú² tyii'. Dios Jmii²¹ gatyaa¹ cwóo³oo júu³ tya'a 'e cwóo³oo jiiin¹³ la tí².

26 Ijmá³aa liñí²ii¹ 'e júu³ 'e la mo tá² 'ín³ 'mo² líi¹-i 'áai¹. Ce jiiin¹³ ángeles jo ñii¹i la joon jon tsá² jo ñii¹i. Pe la nano

Dios gacwoo¹ 'e licwii¹naa' jiiin¹³ 'in líi¹i tsá² tya'a.

27 Dios ga'i¹-tsi cwo²o jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii 'e licwii¹ 'e júu³ la mo tá² 'ín³ 'mo². Joon 'ya²gi 'áai¹ joongi 'áa¹mo tyiin² tyii' jileei²¹ 'in jon' seen²¹ Israel. Joon 'e júu³ 'ooiin²¹ do 'e jin² 'e 'yúu¹i tsi Cristo 'in tsá² 'in jai² líi² 'ii. Joon 'wii¹³ 'ii do 'øøi²¹-oo' i'ii¹³naa' li 'ya²gi icwo²o 'naa'.

28 Cwoo²¹o júu³ tyú² tya' Cristo. Joon cwoo²¹o tsá² cwáain¹ jilee²¹mo. Joon 'ee¹e'e jilee²¹mo tsá² joon cwo'øøi²¹-tsi tyú²-u. Tsu joon la jaain²¹ la jaain²¹ 'ii isaain²¹-tsi tyú²-u jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Cristo 'wii²¹² tya'a.

29 'Wii¹³ joon jmóo³oo to² 'ii²¹ la joon jon jmóo³-oo xiia²¹ jiiin¹³ li¹ii jiiin¹³ wa² pí² icwo² Jesucristo jna.

2

1 Tsu 'iin²¹²na 'e liñí²ii¹ 'e jmóo³oo xiia²¹ jiiin¹³ li¹ii 'wii¹³ tyii' joongi 'wii¹³ 'in tsá² néei¹ Laodicea joongi 'wii¹³ jileei²¹ 'in jo mo ní² jna 'ñii¹a.

2 La joon 'iin²¹²na 'e táain¹ tá²-tsi alma tya'a joon gauncaain²¹ tsu¹ 'wii¹³ 'iin²¹²in la jaain²¹ la jaain²¹. 'Iin²¹²na jon 'e 'øøi²¹gíi¹-oo' 'e coon¹³ la joon jo cu²-oo' coonti. 'Iin²¹²na jon 'e cwii²¹moo' Cristo. Joon jo lí² cwii¹in tsá² 'ii wa'a jo cwoo¹ Dios.

3 Tsu Dios gacwo¹o Cristo jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmi¹-tsi.

4 'E la fuu²¹²uu 'naa' 'e jo 'in icwotyian²¹ 'naa' tóo² coon¹³ júu³ tajuu²¹.

5 Xu¹fiin¹³ jo siin¹³na 'ñii¹a coon¹³ 'naa' 'áa¹mo líi²na 'naa'. Joongi 'áa¹mo jløø¹³na coon¹³ 'naa' 'e untiin¹³moo' joon 'e teen¹naa' taa²¹ jiiin¹³ 'e jai² líi²naa' Cristo.

6 La ni¹ii¹³naa' Jesucristo la joon jon 'ná¹ taan²¹²naa' juncwii²¹ 'in caan¹²naa' coon¹³on.

7 'In caan²¹naa' coon¹³o lawa'a coon²¹ 'mó² jéei¹ jmóo³ 'áai¹ 'e sa² tá² 'e ilí¹ cwii²¹naa' Cristo 'áai¹gi la coon²¹ jmi¹212. Jo cwoxeei²¹-oo' jiiin¹³

'e jai² líi²naa' jiiin¹³ la ga'e² tsá² 'naa'.
Coon²¹ tøø²mo cwoo²oo' 'maai²¹ Dios
Jmii²¹.

*'E mii² 'e juncwii²¹ tya' tsá² mo jai²
líi² Cristo*

8 Tíi¹moo', jo cwóoi¹ yaanaa' 'e
caain¹ 'naa' wíin² 'in tsá² tajuui²¹ 'in
tíi² júu³ 'e jóoin²-tsi tsá². Joongi jo
cwo²o 'ido júu³ ruu²¹i coon¹³ 'e júu³
'e jo jai². 'In tsá² do jo cwoo¹o júu³ tya'
Cristo. Cwoo¹-o jmai² júu³ 'e la tíisi²
tya' tsá², jiiin¹³ la 'e 'øøi²¹-tsi yaamo.

9 Tsu lawa'a Dios Jmii²¹ 'ña'a líi¹i
Jesucristo.

10 Joon 'naa' sirøø¹naa' coon¹³ Dios
tsu 'wii¹³ 'in caan²¹naa' coon¹³ Cristo.
Joon 'ii tyu² to² jileei²¹ 'in 'oo¹o to²
juncwii²¹ coon²¹gi.

11 Joon 'naa' ga'ii¹³naa' 'e li² sii²¹
circuncisión, 'e jmaa¹a tsá² júu³ 'e tsá²
tya' Dios 'naa'. Pe 'e li² ga'ii¹³naa'
jon' gajmaa¹a tsá². 'E li² 'e nilíi¹naa' 'e
Cristo gacoon²¹-o jilaa²¹ tsaa² tyii'.

12 Mo gasaa²¹naa' jmii²¹ lawa'a 'e
gajún¹moo' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'i¹-oo'
la gajúin¹ Jesucristo. Joon mo gaj-
maa¹a Dios Jmii²¹ 'ii²¹ 'e gajiiin¹in Je-
sucristo jee²¹² 'líi²¹² la joon jon 'naa'
gacwo¹o Dios Jmii²¹ 'naa' juncwii²¹
tyii' 'e 'múui² 'wii¹³ jo¹o galíi²naa' Je-
sucristo.

13 'Naa' la mo jéei¹ lawa'a 'e
'líi²¹²moo' coon¹³ tsaa² tyíi² 'e
røø²¹naa', jo li² líi¹naa'. Pe la nano
nicwo¹o Dios 'naa' juncwii²¹ tyii'
caan²¹mo coon¹³ Cristo. Ga'íin²mo
'ido jilaa²¹ tsaa² tyii'.

14 Ga'íin² tsaa² tyi' 'e røø²¹na'
tyaníi¹. Coon¹³ 'e tsaa² tyíi² do 'e la
mo tsaa²¹a' li 'líi³. Mo gateein¹ tsá²
Cristo tsaa¹ crúu¹³ joon gajúun¹in.
Joongi gatsé¹mo 'e tsaa² røø²¹na' do.

15 Mo gajúuin² Jesucristo tsaa¹
crúu¹³ do gali¹o 'in 'líi³ coon¹³
jileei²¹ 'in 'oo¹o to² tya' 'in 'líi³. Joon
coon¹³ la joon Dios ga'e²o jileei²¹ 'e
feei¹gi Cristo lagi 'in 'líi³ do.

Jmaa²aa' jiiin¹³ la to² tyu² Dios

16 Tsu 'wii¹³ joon jo cwóoi¹ 'naa'
wa'a jmá¹ tsá² 'ii²¹ tyii' coon¹³ 'e
'uu²uu' cøø²øø'. Jon'gi cwóoi¹ 'naa'
wa'a jmá¹ tsá² 'ii²¹ tyii' coon¹³ mo
tí² jmii²¹² si jmii²¹² mo 'láa² 'wii²¹²
la jaain²¹ sii²¹ 'ee, si jmii²¹² mo 'ii²¹
'woo²¹ tsá² 'ee.

17 Tsu 'wii¹³ jilaa²¹ 'elo li lawa 'iin³
tya' Cristo, jmaa¹a tsá² júu³ xiiala líi¹
Cristo ijó¹ pe najó²-o joon la no lí²-i
licwii¹in tsá² 'ña'a Cristo.

18 Jo cwoo²oo' 'e cón² 'in tsá² do 'naa'
tóo² 'e jo 'ii¹³naa' jilaa²¹ 'e sá² tyii'
coon¹³ Jesucristo. 'In tsá² do jmaa¹
yaai lawa tsá² 'wéi¹ joon un'goo²¹o
ángeles. Faa²¹a 'e jo 'øøi²¹-tsi. Joon
jløøi³ 'ña'a coon¹³ 'e 'i¹-tsi xúfin¹³
'i¹-tsi jiiin¹³ la 'i¹-tsi tsá² 'in jo cwii¹in
Dios.

19 Jo ngii¹ 'in caain²¹ coon¹³ Cristo.
Pe Cristo do líi¹i tsafeei¹ tya' jileei²¹
'in jai² líi² 'ii. Joon 'ii do cwoo¹o
jilaa²¹ 'e ñí¹ tsá² cwáain¹ tya' Dios
Jmii²¹. 'Wii¹³ 'ii-o sicaain²¹ jileei²¹ 'in
jai² líi² 'ii jiiin¹³ la 'i¹-tsi Dios.

20 Mi yuui¹³ gajúin¹ Cristo 'in tsá²
taain²¹² juncwii²¹ jo lí² tyu²gi to² 'ii.
La joon jon jna' lawa'a jún¹mo' jon
coon¹³ Cristo. Joon jo lí²gi tyu² tsá²
jna' to².

21 Jo 'ná¹ jmoo²¹o 'ii²¹ 'e tyu²u lagi
jo gø¹²ø si jo 'uun²¹un 'ee si jo lí²i
coon¹³ cwoo²¹o 'ee.

22 Tsu jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹
ityé¹mo mi yuui¹³ ijméi¹ to² tya' tsá².
Joon 'e 'ii²¹ 'e jmoo¹o 'in tsá² do lí²
jiiin¹³ la to² tyu² tsá², joon jiiin¹³ júu³
'e 'e²e tsá².

23 'In tsá² jmoo¹o 'ii²¹ lo 'e la mo líi¹
la líi¹i tsá² 'in cwó¹-tsi jmoo¹o la to²
tyu² Dios. Pe jiiin¹³ jmaa²¹i yaai tsá²
'wéi¹ joon 'e¹e wúu¹ yaai. Jo 'ee to²
'íi³ jilaa²¹ 'elo tsu 'in tsá² 'in jmoo¹o la
joon jmoo¹-o jiiin¹³ la 'iin²¹²gi 'ña'a.

3

1 La gajúun²naa' coon¹³ Cristo la
joon jon nigajiiin¹naa' tún¹ coon¹³on.
'Wii¹³ joon 'naa²¹aa' 'e sá² fu ña'fú²

li tyiin¹ Cristo li' cwoo²¹o Dios Jmii²¹ tsáa¹.

² Cwo'í²-oo' 'e sá² fu ñu'fú² jon' 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

³ Gajúun²naa' coon¹³ Cristo joon nano un'øø²¹mo Dios juncwii²¹ tyii' coon¹³ Cristo.

⁴ Joon Cristo ña'a líi¹i juncwii²¹ tyi'. Joon mi jnéi¹ Cristo tún¹ la joon jon jna' injnéi¹mo' coon¹³on. Joon 'e 'ya²gi tya'a ilisá² tyi'.

E² Poo² tsá² xiiala teein²¹² tsá² juncwii²¹

⁵ Wii¹³ joon 'ná¹ joon²¹on' jmaa²¹a' jilaa²¹ 'e iin²¹²na' 'e gó² 'e jmoo²¹o'. Jo foo¹³naa' tsamí² tya' tsá² xeei²¹, jon'gi jmaa²aa' doñi'ee 'e gó². Jo jmaa²aa' 'e gó² 'e iin²¹²naa' jmaa²aa' jon'gi 'e gó² 'e 'i¹-oo'. Jo iin²¹²gi' 'ái¹gi lagi 'a 'oo²oo' no tsu lawa'a un'goo²oo' dioses jmaa¹i tsá² wa'a jmoo²oo' la joon.

⁶ Joon tsu 'wii¹³ jilaa²¹ 'e gó² lo i'ee¹ Dios wúu¹ jileei²¹ 'in jo mo jmaa¹a nuu¹³. Joon 'áa¹mo wúu¹ inii² 'ido.

⁷ Joon 'naa' gajmaa²aa' jilaa²¹ 'e gó² lo la mo seen²¹naa' la mo jéei¹.

⁸ Pe nano tuu²uu' jilaa²¹ 'e gó² lo: tuu²uu' 'e 'nii²¹-oo', jo jmaa²gi' 'e 'nii²¹-oo'. Tuu²uu' jilaa²¹ 'e gó² 'e tí²-oo' joon jilaa²¹ júu³ gó² 'e foo²¹oo' tya' tsá² xeei²¹. Tuu²uu' jilaa²¹ júu³ 'líi³ 'e síi¹naa'.

⁹ Jo fu²uu' tsá² júu³ tajuu²¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa' tsu ni gatuu²oo' jilaa²¹ 'e gó² seen²¹naa' la mo jéei¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² gajmaa²aa'.

¹⁰ Joon niga'ii¹³naa' coon²¹ juncwii²¹ 'múui². Joon la coon²¹ jmi²¹² nigalicwii²ingii' Dios 'in gacwo¹ 'naa' 'e juncwii²¹ 'múui² do. Joon coon¹³ la joon tí²xu-ú 'e juncwii²¹ tyii' do lisíi² ca li la li juncwii²¹ tya' Dios Jmii²¹.

¹¹ Mo ngii¹ tsá² coon¹³ 'e juncwii²¹ 'múui² do ca nii²mo tsá² líi¹i. Jo 'e cwáain¹ tya' tsá² doñixiia' jalín², la joon sáa³ jmii²¹ tsá² doñixiia' jalín². Jo tyiin² joo²¹ jiiin²¹ gauntsáa¹ tsá² jí² si 'ee to² tíi² tsá² 'ee. Jiin¹³ 'e tyiin²mo 'e

cwii¹in 'ido Jesucristo tsu jiin¹³ 'ii 'in tyiin²gi.

¹² 'Iin²¹²mo Dios 'naa' joon gatyii¹³in 'naa' ilíin²naa' tsá² tya'a, 'wii¹³ joon cwolii²naa' tsá² wo²-tsi, tsá² 'in jmoo¹o tyú² tya' tsá² xeei²¹. Jo jmaa²aa' jloo³ pe cwolii²naa' tsá² coon²¹ tún¹ 'in feei¹-tsi.

¹³ Jmaa²aa' feei¹-oo' 'wii¹³ tya' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Joon wana 'e niga'láa¹ tsá² tyii' jmaa²aa' feei¹-oo' tya'a tsu jiin¹³ la joon gajmaa¹a Cristo tyii'.

¹⁴ Pe 'e tyiin²gi 'e iin²¹²naa' tsaru¹u', tsu jiin¹³ coon¹³ la joon incaan²¹naa' joon síi¹³h' røø²¹.

¹⁵ 'Wii¹³ Cristo seen²¹naa' tyú² coon¹³ Dios Jmii²¹ tsu 'wii¹³ joon jmaa²aa' jiin¹³ la tíi²i jmáa¹a 'in seen²¹ tyú² coon¹³ Dios Jmii²¹. Tsu 'yu to² joon gatø¹²ø Dios 'naa' 'e canii²mo ilíi²naa'. Joon cwoo²oo' 'maai¹³ Dios Jmii²¹.

¹⁶ Cwotii¹³-oo' jilaa²¹ júu³ tya' Cristo 'e ganuu²uu'. Jmaa²aa' núu¹³uu' 'e júu³ do. 'Ee²ee' 'e júu³ do joongi tyá²-oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ jilaa²¹ 'e øø¹²-oo' 'e gacwo² Dios. 'øø²øø' jilaa²¹ júu³ tyú² salmos coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyú² tíi²¹gi', cwoo²oo' 'maai¹³ coon¹³ 'e øø²øø' do.

¹⁷ Joon jilaa²¹ 'e jmoo²oo' si fó²oo' 'ee, jmaa²aa' jilaa²¹ 'wii²¹² tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo. Joon cwoo²oo' 'maai¹³ Dios Jmii²¹ 'wii¹³ 'ii-o.

Xiiala 'ná¹ jmaa¹a 'in jai² líi² Jesu-cristo

¹⁸ Joon jileei²¹ 'naa' tsamí² 'in seen²¹ ñuu¹ tya'a jmaa²aa' núu¹³uu' coon¹³ ñuu¹ tyii'. Tsu coon¹³ la joon 'ná¹ jmáa¹a 'in jai² líi² Ña'ñu¹u'.

¹⁹ Joon 'naa' tsañuu¹ 'in seen²¹ tsamí² tya'a cwoli'in²¹²mo' tsamí² tyii'. Jo jmaa²aa' 'eei¹ 'naa'.

²⁰ Jileei²¹ 'naa' 'in xuui²¹²gi' jmaa²aa' núu¹³uu' to² tyu² 'ñú²uu' coon¹³ saa²aa' tsu 'yaa¹-tsi Ña'ñu¹u' coon¹³ 'elo.

21 Joon 'naa' 'in líi¹i tsacøøi¹³ jo un-tyí²'naa' xuui²¹² tyii' ce tyá² 'nii²¹-tsi tsu joon jo tyuui¹²-tsi.

22 Jileei²¹ 'naa' 'in líi¹i tsa'leei¹³ jmaa^{2aa} 'núu^{13uu} to² tyu² ñifii²ⁱⁱ 'in seein²¹ juncwii²¹ lo. Jmaa^{2aa} 'núu^{13uu} coon²¹ tøø^{2mo} jon' wa'a jiiin¹³ mo jøø²ⁱ 'naa' coon²¹ liseen²¹'naa' tyú² coon^{13on}. Pe cwoseen²¹'naa' canii^{2mo} un'goo^{21oo} Dios Jmii²¹.

23 Joon doñi²'ee 'e jmaa^{2aa}, jmaa^{2aa} 'e jløø^{13moo} lawa to² tya' Ña'ñu^{1u} 'jon' to² tya' tsá².

24 Joon niñi^{2oo} 'e Ña'ñu^{1u} 'icwo² 'naa' lawa coon²¹ 'e tíi^{2naa} 'e i'ii^{13naa} ñu'fú² tsu jmoo^{2oo} to² tya' Cristo 'in líi¹i Ñi'fii²ⁱⁱ 'la jai².

25 Joon jileei²¹ 'in jmoo^{1o} 'e gó² i'ii^{21mo} 'e lee¹³ⁱ tya' 'e gó² gajmaa^{1a}. Joon coon²¹ 'ii²¹ 'oo^{1o} Dios 'e jmáa^{1a} tya' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá².

4

1 La joon 'naa' 'in líi¹'naa' ñi'fii²¹² tsá² 'ná¹ jmaa^{2aa} 'ii²¹ røø²¹ coon¹³ tsa'leei¹³ tyii'. Cwotii¹³-oo' 'e seein²¹ jaain²¹ Ñi'fii²ⁱⁱ ñu'fú².

2 Faa^{2aa} 'júu³ tyú² coon²¹ tøø^{2mo}, lii²ⁱⁱ jmaa^{2aa}, cwoø^{2oo} 'maai¹³ Dios Jmii²¹.

3 Faa^{2aa} 'jon júu³ tyú² 'wii¹³ tyijna'a 'e cwo² Ña'ñu^{1u} 'e cwoø^{21o} 'júu³ tyú² tya'a. Joon 'wii¹³ 'e júu³ do 'yuu^{2na} 'nuñi³.

4 Mí²ⁱⁱ tyani Dios 'e liñi³ⁱⁱ tyú² xiiala ili² cwóo^{3oo} 'e júu³ do.

5 Ngí²ⁱⁱ coon²¹ tsáa¹ tyani 'in jo cwii¹ⁱⁿ Ña'ñu^{1u} Jesucristo. Cwoø¹³-oo' jmaa^{2aa} 'e sá² jmaa^{2aa}.

6 Síi^{1naa} coon¹³ júu³ coon²¹ tún². Cwoliñi²ⁱⁱ xiiala ngii²ⁱⁱ tya' 'in unngii¹ⁱ.

Júu³ li tséi¹

7 Joon 'in tsaru^{1u} Tíquico, 'in 'iin^{212na}, ijma^{1a} 'naa' júu³ xiiala seen^{21na}. Joon 'in Tíquico do ni-gauncoon^{13o} jna 'áai¹ joon coon²¹ caan^{21mo} gacwoø^{21o} 'e júu³ tyú² tya' Ña'ñu^{1u}.

8 'Wii¹³ joon síi^{2na} 'ii isii²¹ 'naa' xiiala seen^{21na} 'a joon wa lí² tyá²-oo'.

9 Joon tsagoo^{1oo} Onésimo ingi¹ coon¹³ Tíquico. Tsa¹³-tsi Onésimo Ña'ñu^{1u} Jesucristo 'áai¹ joon 'áa^{1mo} 'iin^{212moo} 'o 'ii. Je waai¹ do ijma² 'naa' júu³ xiiala li lo.

10 Joon 'in Aristarco, 'in taai²¹² 'nuñi³ coon¹³ jna síi¹ⁱ 'aa^{212moo}. La joon jon síi¹ⁱ Marcos, 'in líi¹i ruu²¹ⁱ Bernabé síi¹ⁱ 'aa^{212naa} jon. Niga'ii^{13moo} júu³ cwáain¹ tya'a joon wa jafee¹³ⁱ 'naa' 'ii^{13moo} 'ii 'e tyú²-u.

11 'In Jesús do, 'in sii^{21o} jon Justo, síi¹ⁱ 'naa' jon 'aa^{212moo}. Jiiin¹³ 'in gaai²¹ no, jee²¹² tsá² Israel 'in jai² líi² Cristo, gauncoon^{13o} jna cwoø^{21o} 'o júu³ tyú² tya' Dios. Joon gacwo^{1o} jna fo'feei¹ 'áai¹.

12 'In tsagoo^{1oo} Epafraas síi¹ⁱ 'aa^{212moo}. Tsá² jmaa^{1a} to² tyu² Cristo 'ii joon 'áa^{1mo} mii¹ⁱ tyani Ña'ñu^{1u} 'wii²¹² tyii'. Mii¹ⁱ tyani Dios 'e taan^{212naa} tá² táain¹-oo' joon 'e ñii^{21oo} jilaa²¹ 'e 'iin²¹²ⁱⁿ Dios Jmii²¹ 'e jmaa^{2aa}.

13 Tsu jna-a jmóo^{3oo} júu³ xiiala cu²-tsi Epafraas tyii' joongi tya' 'in néei¹ fuu²¹ Laodicea coon¹³ 'in néei¹ fuu²¹ Hierápolis.

14 'In timí¹ Lucas, 'in 'iin^{212na}, síi¹ⁱ 'aa^{212moo}. La joon jon Demas síi¹ⁱ 'aa^{212moo}.

15 'Aa^{212mo} fuu^{21uu} 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ fuu²¹ Laodicea. 'Aa^{212mo} 'o fuu^{21uu} fo^{3oo} Ninfas coon¹³ 'in incaain²¹ inuu tya'a.

16 Mo ngayuui¹³ jøø^{2øø} 'e jí² lo jee²¹² 'naa' joon síi^{1naa} tya' 'in jai² líi² Cristo néei¹ Laodicea. Jøø^{2oo} 'jon 'e jí² ga'ii²¹ 'in néei¹ Laodicea.

17 Síi¹³ⁱⁱ Arquipo: "Tyán² cwáain¹ 'e untiin^{13mo} 'o røø²¹ jilaa²¹ to² 'e gacwo¹ Ña'ñu^{1u} 'nu ijmaa^{21a}."

18 Jna-a, Poo², jmóo^{3oo} 'e júu³ lo coon¹³ cwóo^{3oo}. Untii¹³ⁱ-oo' 'e 'yuu^{2na} 'nuñi³. Cwouncwaai³ Dios Jmii²¹ 'naa'. Amén.

Jí² 'lá^{a2} 'wii²¹² 'e gasii¹ in San Pablo tí²i tsá² 'in néei¹ Tesalónica

Poo² coon¹³ 'in ngi¹ coon¹³ sii¹ in 'e jí² lo

¹ Jna-a, Poo², coon¹³ Silvano coon¹³ Timoteo jmoo²¹ o'o 'e jí² lo 'e sii²¹ na'a tyii' 'in jo¹ líi² Cristo 'in seein²¹ fuu²¹ Tesalónica, jileei²¹ 'naa' 'in sicaain²¹² coon¹³ Dios Jmii²¹ joongi coon¹³ Jesucristo. 'In²¹² moo'o 'e Dios, 'in Ñuu¹³ o', cwouncwaa³ 'naa'. Joongi cwouncwaa³ Ña'ñu^{1u} Jesucristo 'naa' joongi 'e cwo¹ 'e seen²¹ naa' 'e tyú² juncwii²¹ tyii'.

Xiiala niga'e^{2e} Poo² tsá² seein²¹ Tesalónica 'e tsáai¹-tsi Dios coon²¹ tøø^{2mo}

² Coon²¹ tøø^{2mo} cwoo¹³ o'o 'maai¹³ Dios 'wii²¹² tyii'. Joon mi faa¹³ a'a júu³ tyú² mii²¹ i'i 'wii²¹² tyii'.

³ Tí¹³ i'i-tsii' i tyani Dios Jmii²¹ xiiala gajmaa² naa' to² wii¹³ ja² mo galí² naa'; joongi xiiala gauncóon¹³ oon' tsá² 'wii¹³ i 'iin²¹² moo' Dios; joongi xiiala nisijaan²¹² oo' tá taain²¹² -oo' 'e untsiin²¹ mo Ña'ñu^{1u} Jesucristo júu³ tya'a.

⁴ Tsaru^{1u}, 'iin²¹² mo Dios Jmii²¹ 'naa' joon nee^{2o} 'e nigatyii¹³ in Dios 'naa'.

⁵ Jna'a mo gacwoo¹³ o'o 'naa' júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² jon' wa'a jmaai² júu³ pe coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios joon jo cu²-tsii' i wa' líi² naa' 'e jo jo¹ 'e júu³ do. Tyú²-u ñí^{3oo} yaanaa' xiiala nigajmoo²¹ o'o jee²¹² 'naa' coon¹³ 'e tyú² tyii'.

⁶ Joon 'naa' cwáain¹ tyii' gañi³ ii' wúu¹ la gamó¹ jna wúu¹ la joon jon gani² Ña'ñu^{1u} Jesucristo wúu¹ 'wii¹³ júu³ tya' Ña'ñu^{1u} Dios Jmii²¹. Joon ga'ii¹³ moo' júu³ tya' Dios coon²¹ 'e jløø¹³ moo' fiin¹³ líi¹ wúu¹ nigañii² ii'.

'In Espíritu Tyú² tya' Dios gauncoon¹³ 'naa' 'e li jløø¹³ moo'.

⁷ Coon¹³ cwáain¹ la joon ga'ee¹³ ee' tsá² 'in jai² líi² Cristo fu li sii²¹ Macedonia coon¹³ fu li sii²¹ Acaya xiiala ingí².

⁸ Jon'gi jiin¹³ joon niganúu² un júu³ tya' Ña'ñu^{1u} 'wii¹³ 'naa' pe la caan²¹ mo galiñii^{1o} xiiala nigalitsáa¹ mo-'oo' Dios. Jo 'ná¹ jmó² gii¹ júu³.

⁹ Li' cii¹² galí². Yaamo 'in tsá² do síi¹ xiiala ga'ii¹³ naa' jna'a coon¹³ 'e tyú². Gatuu²¹ oo' jilaa²¹ 'e gaun'goo²¹ oo' 'e litsáa¹ mo-'oo' Dios 'in jiin¹ joongi 'in jai².

¹⁰ Joongi tya^{1o} 'in tsá² do júu³ xiiala sijaan² aan' mi jó¹ fu ñu¹ fú² 'in Joon¹ Dios 'in gajmaa¹ Dios gajjin¹ in jee²¹² 'lii²¹². 'In Jesús do 'ii' 'in niláa² mo jna' jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Dios ijó¹.

2

To² 'e gajmaa¹ Poo² fu Tesalónica

¹ Tyú²-u ñí² 'naa', tsaru^{1u}, jilaa²¹ to² gajmoo²¹ o'o jee²¹² 'naa' jo tí' galí².

² Ñí^{2oo} xiiala gaun'lii² jna'a fu Filipos, joongi jilaa²¹ wúu¹ 'e niganee²¹ e'e pe jo ní³ ii' ee lí² Dios tyii' i gauncoon¹³ on jna'a 'e nigacwoo^{2o} o'o 'naa' júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² jo 'ee cu²-tsii' i fiin¹³ jo cwo¹ tsá² júu³ ruu²¹ i áai¹.

³ Tsu jilaa²¹ a 'e faa¹³ a'a jmai² júu³ ja² mo. Jo ga'ee¹³ e'e 'naa' 'e un'lee²¹ naa' yaanaa' jon'gi tyiin² a'an 'naa' tóo².

⁴ Jon'on la joon tsu Dios nigatyii¹³ in jna'a joon gatyaa¹ cwoo²¹ o'o júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon jiin¹³ la joon faa¹³ a'a jon'gi wa'a joon^{1o} on tyú² coon¹³ tsá² pe coon¹³ Dios 'in ñii¹ i jilaa²¹ 'e 'i-tsi' si 'e tyú² si 'e gó² 'ee.

⁵ Tsu tyú²-u ñí² ii' xiiala gauntyúu¹ jna'a 'naa' tyaní² ii' jon'gi 'naa¹³ a'a cwáain¹ wa'a xiiala jnaa² a'a cuu² tsu Dios tyan¹ cwáain¹ 'elo.

6 Jon'gi 'naa'¹³a'a cwáain¹ wa'a un'goo²¹ tsá² jna'a jon' 'naa' tiin¹³ jon'gi tsá² xeei²¹ 'ee xufiin¹³ 'in tyiin² jna'a coon¹³ to² 'e 'oo²o'o coon¹³ 'ii²¹ tya' Cristo.

7 Li' cii¹²i jmó² jna'a 'e 'wo²-tsiioo'o 'wii¹³ tyii' lawa jaain²¹ tsamí² 'in jòø² jóon¹on joon 'nee¹mo.

8 Líi¹ li'nee¹na'a 'naa'. Jilaa²¹ 'e cwoo¹³o'o 'naa' jon'on jiin¹³ júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² pe ca juncwii²¹ tyiioo'o nicwoo¹³o'o 'naa' tsu líi¹ ni-gali'iin²¹²na'a 'naa'.

9 'Naa', tsaru¹u' niñii²¹oo' xiiala jmoo²¹o'o. To²-o jmoo²¹o'o la 'woo¹ tiin¹³ la jmí¹. Joon saan²¹ tyii'i tsu 'wii¹³ jo 'iin²¹²na'a 'e untyii²na'a 'naa' jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' la 'ii²¹² cwoo¹³o'o 'naa' júu³ tyú² tya' Dios.

10 'Naa' jòø²øø' joongi jòø² Dios xiiala toon²¹o'on 'e tyú² joongi coon²¹ tsáa¹ coon¹³ 'naa' 'in jai² líi². Gatoon²¹o'on 'e jo lí² cwo¹ tsá² jna'a tsaa² ce jiin¹³ coon²¹.

11 Tyú²-u joongi ñii²¹oo' xiiala nigacwoo¹³o'o 'naa' pí² joongi nigacwoo¹³o'o 'naa' cwáain¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa' la jmoo¹o jaain²¹ jmii²¹ tsá² coon¹³ jóon¹on.

12 Niga'ee¹²e'e 'naa' xiiala 'ná¹ ngi³naa' tyani tsá² tsu tsá² tya' Dios 'naa' tsu Dios gatø¹ø 'naa' 'e ní²ii' jee²¹² jilaa²¹ 'e 'ya²gi li tyu² 'ii to².

13 'Wii¹³ joon coon²¹ tøø²mo cwoo¹³o'o 'maai¹³ Dios tsu 'naa' mo ganuu²uun' júu³ tya' Dios 'e gafaa¹a'a ga'ii¹³mo' lawa júu³ tya' Dios jon'on ga'ii¹³naa' lawa júu³ tya' tsá². Joon 'e la ja²mo 'e júu³ do júu³ tya' Dios 'e cwo¹o pí² jee²¹² 'naa' 'in jai² líi².

14 Tsaru¹u', mo gajmeei²¹ tsagoo²oo' 'naa' gangii²¹²naa' la ngangii¹ 'in tsá² Israel 'in jai² líi² Dios seein²¹ Judea tsu 'in tsá² Judea do 'in nigajai² líi² Cristo nigajmee²¹mo tsagoo¹o 'ii.

15 La joon jon 'in tsá² do niga-jnga²mo Ña'ñu¹u' Jesús la nigajngaa¹²i tsagoo¹o 'in gacwo¹ júu³ tyú²

tya' Dios ca la mo jéei¹. Joon ga'øø¹mo jna'a. Jo gaun'goo²¹ 'ido Dios joon 'ee¹mo jileei²¹ tsá².

16 Jo cwo¹ faa¹³a'a júu³ tyú² tya' Dios tya' 'in jo seein²¹ Israel itiin¹³in. Cwáain¹ la joon galí² fee¹gi tsaa² tya'a pe la ja²mo injó¹ wúu¹ tya' Dios jee²¹² 'ii.

Tin²¹²in Poo² tsafee¹²i tsá² Tesalónica coon²¹gi tún¹

17 Tsaru¹u', nigaxee²¹na' coon²¹ sii¹³xu coon¹³ 'naa' pe fin¹³ jo nee²¹na'a 'naa' 'i¹-tsii'i 'naa'. Pe líi¹ 'yaa¹-tsii'i jajøø²¹²na'a 'naa' tún¹.

18 Ga'í²-tsii'i jaa²¹a'a, joon jna-a, Poo², gali'iin²¹²na yí³aa 'láai² naa¹³ pe 'in 'líi¹³ Satanás gajni²¹mo.

19 'E taan²¹²naa' coon¹³ jna'a ilí² 'e tyú² tyii'i mi jó¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo. Najløø¹³na'a joongi 'yaa¹-tsii'i tsu 'wii¹³ 'naa' taan²¹²naa' do.

20 'E ja²mo 'wii¹³ 'naa'oo' ilijløø¹³mo'o joon tyú²-u si'íi¹³-tsii'i.

3

1 Joon tsu 'wii¹³ 'i¹-tsi' 'áai¹ 'wii²¹² tyii' nisii¹i wa'a joon²¹oo 'ñii'a jiin¹³ fu Atenas.

2 Joon sii²¹na'a tsaru¹u' Timoteo jajøø²¹²i 'naa' tsu tsá² tya' Dios 'ii 'in nigajmaa¹a to² coon¹³ jna'a. 'Ii gaun-coon¹³on jna'a 'e cwoo¹ júu³ tyú² tya' xiiala itiin¹³ Cristo tsá². Joon lí²-i cwo¹o 'naa' 'e 'øøi²¹gi-'oo' joongi 'e tsáai¹gi-'oo' Jesús.

3 Joon la joon 'naa' jo cwo¹in²-'oo' 'e cwáain¹ lo 'wii¹³ fa'í³ 'e sá² tyii' tsu ñí³oo' 'e i'øø¹mo tsá² jna' jile¹'e' jiin¹³ 'in jai² líi² Jesucristo.

4 'Wii¹³ joon la mo gatoon²¹o'on jee²¹² 'naa' ga'ii²¹i júu³ 'naa' 'e i'øøi¹ tsá² jna'. Joon la joon galí² la li 'e ñí²ii'.

5 'Wii¹³ joon cu²-tsii' 'wii²¹² tyii'. Joon gasí²na Timoteo jaunngii²i 'naa' xiiala seen²¹naa' ti tsáai¹gi-'oo' Cristo. Cu²-tsii' líi²na wa'a 'in 'líi¹³mo niga'lee¹²i 'naa' 'e ti' nigangó¹ li caa¹mo coon¹³ jilaa²¹ to² tyii'i.

6 Pe nano Timoteo nicwa²mo jaa¹²i fu Tesalónica. Joon tyían²o júu³ tyú² 'e jo¹gi líi²naa' joon xiiala 'iin²¹²naa' tsá². Tyaa²¹o júu³ 'e 'áa¹mo tii¹³-oo' 'e jløø¹³moo'. Joongi 'yaa¹-oo' 'e jøø²¹²naa' jna'a la joon jon jna'a 'iin²¹²moo'o jøø²¹²na'a 'naa'.

7 'Wii¹³ joon tsaru¹u', fiin¹³ taan²¹²na'a fa'í³ 'áa¹, mo ganuu²¹u'un 'e tsáa¹mogi-oo' Jesús galijløø¹³moo'o 'áa¹.

8 Galí²lawa coon²¹ juncwii²¹ 'múui² tyii'i mo galinee²e 'e 'e tsáa¹mogi-oo' júu³ tya' Ña'ñu¹u'.

9 Lii¹ cwoo¹³o'o 'maai¹³ Dios tyi' tsu líi¹ jløø¹³na'a tyani Dios 'wii¹³ 'naa'.

10 La 'woo¹ jmii¹ fee¹³na'a Dios ce caain¹-tsii'i 'e cwocwoo¹ Dios jøø²¹²na'a 'naa'. Coon¹³ la joon untsiin¹na'a jilaa²¹ 'e 'ná¹-gi litsáa¹-oo'.

11 'Yaa¹mo-tsii'i 'e 'ña'a Dios Ñuu²o' coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo iun-coon¹³o jna'a joon lí²-i jafee¹³na'a 'naa'.

12 Joon 'iin²¹²na 'e iuncoon¹³ Ña'ñu¹u' 'naa' 'e ilii² 'nee¹gii' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ jileei²¹ tsá² xeei²¹ la 'nee¹na'a 'naa'.

13 Coon¹³ la joon tá² taain²¹²-oo' jo tsaa² røøi²¹gii' tyani Dios, Ñu²o', mi jó¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo coon¹³ jileei²¹ tsá² tya'a.

4

Xiiala jmoo¹o tsá² 'e 'iin²¹²in Dios

1 La no tsaru¹u', jmii²¹i' tyani²ii' joongi tyaa²¹a'a cwoo¹oo' 'elo coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesús. Jiin¹³ la cwáain¹ 'e niga'ee²¹e'e jmaa²aa' la ngóo¹ 'naai¹³ no. Niga'ee²¹e'e xiiala ngí¹ tsá² 'e 'yaa¹-tsi Dios tya'a. Cwojmaa²gii' jiin¹³ la ga'ee¹³e'e 'naa'.

2 Ñii²¹² 'naa' jilaa²¹ cwáain¹ 'e gac-woo²o'o 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesús.

3 Jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ 'e cwoseen²¹moo' 'e tyii¹-oo' jiin¹³ 'ii-o joongi 'e jo 'nóo³oo' tsaa². Jiin¹³

jaain²¹ 'naa' jo cwo'laa²¹² 'naa' coon¹³ tsamí² xeei²¹ jiin¹³ la coon¹³ tsamí² tyii¹oo'.

4 Jilee²¹mo cwoliñii¹ 'e lisee²¹mo coon¹³ tsamí² tya'a 'e tyú²-u tyani Dios 'e jo faa²¹ tsá² 'laa²¹ tya'a.

5 Jo jmaa²aa' la lí¹ 'e jmoo¹o tsá² 'in jo tsáa¹-tsi Dios 'in caa²¹i tsamí² jiin¹³ la 'iin²¹²in 'ña'a.

6 Jiin¹³ jaain²¹ jo 'in cwofeei¹ 'oo²¹²o tsañuu²¹ ruu²¹i la lí¹ 'e jmoo¹o 'in jo tsáa¹-tsi Dios tsu Ña'ñu¹u' i'e²e wúu¹ jileei²¹ 'in 'láa¹ la joon jiin¹³ la nigafaa¹³a'a.

7 Tsu Dios nigatø¹ø jna' 'e toon²¹²on' jmoo²¹o' jmaai¹³ 'e tyú² 'e tyu¹² 'ido to² jon'on 'e 'laa²¹²a'.

8 La joon jileei²¹ 'in jo tsáa¹-tsi 'e júu³ lo jon'on tsá² wa'a jo tsáa¹-tsi, Dios 'in jo tsáa¹-tsi 'ido tsu Dios nigac-woo¹ jna' 'in Espíritu Tyú² tya'a.

9 Jo 'ná¹ jmáa³gii júu³ 'e lí'nee¹naa' tsaruu²¹naa' tsu Dios niga'e² 'e 'naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' 'e un'nee¹naa' yaanaa'.

10 La joon jmaa²aa' jee²¹² jileei²¹ tsá² jo¹ líi² 'in seein²¹ Macedonia. Pe mii²¹i' tyani²ii' 'e 'áa¹gi un'iin²¹²naa' tsaruu²¹moo'.

11 Cwoo¹³-oo' cwoliseen²¹moo' tyú²-u cwáain¹ tyii'. Jmaa²aa' to² coon¹³ cwoo¹oo' jiin¹³ la lí júu³ 'e niga'ii²¹i'.

12 Cwoseen²¹naa' coon¹³ la joon tsu joon iun'goo²¹o tsá² 'in jo tsáa¹-tsi Dios 'naa'. Joon la joon jo 'ee i'naai²¹ tyii'.

Mi jó¹ Ña'ñu¹u' Jesús

13 Tsaru¹u', jo 'iin²¹²na wa'a jo liñii²ii' xiiala mi júuin² tsá². Jo 'ná¹ jmaa²aa' fa'í³ la jmoo¹o 'in tsá² 'in jo ñii¹ 'e jiin¹in tsá².

14 Jiin¹³ la mo líi²na' gajún¹mo Jesucristo joongi gajii¹in tún¹. Jiin¹³ la joon jon tsáa¹-tsi 'e Dios ijmáa¹a jiin¹in jileei²¹ 'in tsáa¹-tsi 'ii mi júun²in. Joon jalín²mo coon¹³ Jesús mi jó¹ tún¹.

15 'Wii'¹³ joon sii'¹³i'i 'naa' jiiin'¹³ cwáain¹ 'e ga'e'e^{1e} Ña'ñu'^{1u} jna'a 'e jileei'¹³ jna' 'in saan²¹²an' ca mi jó¹ Ña'ñu'^{1u} Jesús jo saa'¹³na' nifugi lagi 'in nijúin¹.

16 Joongi i'iin² lúu¹ trompeta tya' Dios tá² lili¹. Joon 'in Ña'ñu'^{1u} Jesús lo ixaai¹ fu ñu'^{1u}fú². Joon coon'¹³ to² tyu'² Jesús do i'oo²¹²o 'in arcángel. Joon jileei'²¹ 'in nijúin¹, 'in tsáai¹-tsi Jesús, 'ii nifu ijiin¹in tún¹.

17 Mi yuui'¹³ joongi jileei'²¹ jna' 'e saan²¹o' tsaa^{21a}' caan²¹mo jee²¹² jní¹. Joon licaan²¹na' coon'¹³ Jesús tya'cwii²¹. Joon la joon tsaa^{21a}' coon'¹³ coon²¹ tøø²mo.

18 'Wii'¹³ joon cwoo²oo' pí² ruu'²¹naa' la jaain²¹ la jaain²¹ coon'¹³ 'e júu³ lo.

5

1 Tsaru'^{1u}, jo tyiin²gi síi³na jí² cwáain¹ tya' jmii²¹² li gatséi¹ jatyéin¹ 'ii'²¹.

2 Tsu niñi³oo' 'e 'ii'²¹ tya' Ña'ñu'^{1u} ijó¹ 'uun²¹mo. Lawa jaain²¹ 'uun²¹ 'in jó¹ mi 'woo¹.

3 Mi jin² tsá² 'e jilaa'^{21a} nináa¹ røø²¹ jo 'e fo¹² sá²gi, jmii²¹² joon ijó¹ 'ii'²¹ la jmoon^o 'e i'íin² jilaa'²¹ 'e sá². Lawa jmoo²¹ wúu¹ tya' tsamí² tyéin¹ yuu²¹ 'in 'ná¹ liseein²¹ jón¹on, jo ñi² li' liseein²¹ la joon jon jó¹ jmii²¹² joon 'e i'íin². Jo lí² tsasúuin¹. La joon jon ilí² jmii²¹² mi 'íin² jilaa'²¹ do.

4 Pe 'naa', tsaru'^{1u}, jo ngí³ 'naa' li nuu²¹ 'e 'ii'¹³moo' 'e jmii²¹² no jiiin¹³ jo ñii²¹²-oo' la lí² mo saain²¹ 'uun²¹ tsá² jo ñii²¹²-tsi.

5 Tsu jilee'²¹mo 'naa' see²¹naa' la tsá² 'in ngí¹ li' jmii¹. Jo seen²¹naa' la tsá² 'in ngí¹ li' woo¹ 'in jo tsáa¹-tsi.

6 'Wii'¹³ joon jo 'ná¹ cwuu²¹na' la cwuui²¹ 'in catyaa². Cwounjnaa¹-tsi' cwongii²¹ⁱ coon'¹³ 'e tyú² mootyii²¹ⁱ.

7 Jileei'²¹ 'in cwuui²¹ li² 'woo¹ joongi 'in ngí¹ to² 'íin¹ li' woo¹ jon.

8 Pe jna' 'in 'e saan²¹²an' tsáai¹-tsi' cwoli²-tsi' coon²¹ tøø²mo. La toon²¹

'láa² ñi³ nitsí¹ 'e un'øø¹mo 'ña'a la joon jon jna' un'øø¹mo' yiaa' mi li'ii²¹²ⁱ tsá² joon jo¹o líi¹na'. Lawa po³ ñi³ taa'¹³ tyi² 'láa² 'ná¹ tsáa¹mo-tsi' itiin¹³ Dios tsá².

9 Tsu Dios jo gajmaa^{1a} 'ii'²¹ wa'a nee^{21e} wúu¹ pe gajmaa^{1o} 'e tiin¹³mo' li tyú² 'wii'¹³ cwáain¹ tya' Ña'ñu'^{1u} Jesucristo.

10 Jesucristo gajúun²in 'wii'¹³ⁱ jna' 'e joon cwoseen²¹mo' coon'¹³ jiiin¹³ saan²¹an' si najún¹na' 'ee mi cwéei¹ tún¹.

11 'Wii'¹³ joon síi¹³naa' 'e cwáain¹ lo jee²¹² 'naa' 'e cwó²oo' pí² yaanaa' jiiin¹³ la jmoo²oo' nano.

Poo² cwo¹o cwáain¹ 'in jai² líi² Cristo

12 Jilee'²¹naa', tsaru'^{1u}, mii²¹ⁱ tyani²ii' 'e un'goo²oo' jileei'²¹ 'in jmoo^{1o} to² tya' Dios jee²¹² 'naa'. 'Ii tsacøøi¹³ tyii' joon cwoo^{1o} 'naa' cwáain¹ xiiala jmaa^{2aa} coon'¹³ 'ii'²¹ tya' Ña'ñu'^{1u}.

13 'Ná¹ un'goo²oo' 'ido joongi 'nee¹naa' coon'¹³ jiiin¹³ to² 'e jmoo^{1o}. Cwoliseen²¹moo' canii²mo la jaain²¹ la jaan²¹naa'.

14 Joon 'ii'²¹ⁱ 'naa' júu³, tsaru'^{1u} 'e cwosii¹³ⁱⁱ 'e cwocwo³-tsi jileei'²¹ 'in jo 'iin²¹²in jmáa^{1a} to². Cwocwoo²oo' pí² jileei'²¹ 'in jo mo tya¹-tsi. Cwouncoon^{13oon} jileei'²¹ 'in tóin¹ 'i¹-tsi. Joon cwolifee¹mo-'oo' tya' jilee²¹mo.

15 Tsáa¹mo-'oo' 'e jo jmaa^{2aa} 'e gó² tya' 'in nigajmaa^{1a} 'e gó² tyii'. Li' cii¹²ⁱ jmaa^{2aa} 'e gó², jmaa^{2aa} coon²¹ tøø²mo 'e tyú²-u la jaain²¹ la jaan²¹naa' joongi coon'¹³ jileei'²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹.

16 Coon²¹ tøø²mo cwolijløø¹³moo'.

17 Faa¹³aa' júu³ tyú² coon²¹ tøø²mo.

18 Coon'¹³ jilaa'²¹ 'e lí¹ cwoo²oo' 'maai¹³ Dios tsu la joon 'iin²¹²in Dios jmaa^{2naa} 'in tsáai¹-tsi Cristo Jesús.

19 Jo jni¹³naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios.

20 Nuuu^{2uu} jilaa'²¹ júu³ 'e faa²¹ tsá² tya' 'e sii²¹ Ña'ñu'^{1u} 'e gacwo¹ Dios.

21 'Í²du'-oo' jilaa'²¹ júu³ tya'a joon
'ii'¹³naa' jiiin'¹³ 'e tyú²-u do.

22 Jeeen'¹³naa' co' coon'¹³ jilaa'²¹ 'e
gó².

23 Mí²h tyani Dios, 'in jmoo¹o 'ii'²¹
røø²¹, 'e untyú¹mo 'naa' coonti. Joon
mí³h jon tyaní¹i 'e 'aa²mo 'naa' la
tøøi², jilaa'²¹ espíritu tyii', coon'¹³ ji-
laa'²¹ juncwii²¹ tyii', joongi coon'¹³ ji-
laa'²¹ cuerpo tyii'. Mí³h 'e jaan²¹naa'
coon'¹³ jiiin'¹³ coon²¹ tsaa² ca mi jó¹
Ña'ñu¹u' Jesucristo.

24 Tsaai'² 'in nigatyii'¹³ 'naa' 'ii-i, jon
iuntsiin¹ júu³ tya'a. Jo 'ná¹ jmaa²aa'
cu²-'oo' coon'¹³on.

Hí² Poo² júu³

25 Tsaru'¹u', faa'¹³aa' júu³ tyú² 'wii²¹²
tyii'i.

26 'Aa²¹²moo' fú²uu' jileei'²¹
ruu'²¹naa' 'in jo¹ líi² júu³ tya' Dios.

27 Tyí³aa cwoo¹oo' coon'¹³ 'ii'²¹ tya'
Ña'ñu¹u' 'e untsáa¹oo' 'e jí² lo tyani
jileei'²¹ tsá² 'in jo¹ líi².

28 Cwouncwaa³mo Jesucristo 'naa'.
Amén.

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Pablo tíi² tsá² 'in néei¹ Tesalónica

Jí² gasii¹ in Poo²

¹ Jna-a, Poo², coon¹³ Silvano coon¹³ Timoteo jmoo²¹o'o 'e jí² lo 'e sii²¹na'a tyii' 'in jo¹ líi² Cristo 'in seein²¹ fu Tesalónica. Jileei²¹naa' 'in sicaain²¹ coon¹³ Dios Jmii²¹ joongi coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo.

² Dios cwouncwaa³i 'naa' joon cwoseen²¹naa' 'e tyú² coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios Jmii²¹ coon¹³ tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo.

Dios íjmáa¹o 'ii²¹ tya' jileei²¹ 'in røø²¹ tsaa² mi jó¹ Cristo

³ Tsaru¹u', ná¹ cwo¹³o'o 'maai¹³ Dios coon²¹ tøø²mo 'wii²¹² tyii' jiin¹³ joon tíi²¹moo'o tsu líi¹ ngalifee¹ 'e jai² líi²naa'. Joongi líi¹gi un'iin²¹²naa' tsaruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'.

⁴ Cwáain¹ la joon faa¹³a'a 'yaai¹-tsii¹ 'wii²¹² tyii' jee²¹² 'in jai² líi² Dios. Faa¹³a'a xiiala jmaa²aa' taa²¹ 'e tsáai¹-oo' Jesús fiin¹³ moo²oo' wúu¹ 'áai¹ tya' tsagoo²oo' joon seen²¹naa' fa¹³.

⁵ Jilaa²¹ 'e la lo-o jmoo¹-o júu³ 'e røø²¹ jmaa¹a Dios 'ii²¹ tsu coon¹³ wúu¹ 'e moo²oo' cwáain¹ tya' tyu² Dios to² 'e tyá² Dios 'naa' tyú² ingii²¹²moo' fu ñu¹fú².

⁶ Pe 'ii²¹ røø²¹ jmaa¹a Dios mi 'e²e wúu¹ 'in niga'e² 'naa' wúu¹.

⁷ Joon jileei²¹ 'naa' 'in gangóo¹ wúu¹ 'ii²¹ 'woo²¹o coon¹³ jna'a mi jó¹ jmii²¹² ijnee²¹ Ña'ñu¹u' Jesús jó¹ fu ñu¹fú². Ijó¹ coon¹³ ángeles tya'a 'in jmoo¹o to² tyu²u. Ijó¹ jee²¹² sii¹³ jí² jii¹ 'áai¹.

⁸ Ijó¹ i'e²e wúu¹ jileei²¹ 'in jo cwii¹ in Dios joongi jileei²¹ 'in jo nuu¹²un júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² tya' Ña'ñu¹u' Jesús.

⁹ Jileei²¹ 'inlo inii²¹ wúu¹ coon²¹ tøø²mo. I'woo²¹mo tyani Ña'ñu¹u'

joon win² i'lee¹²i 'ido 'ii. Jo jóø²gi jilaa²¹ 'e 'ya²gi 'ii²¹ tya' Dios.

¹⁰ Jo jóø² mi jó¹ Jesús jmii²¹² mi untyú¹ tsá² tya'a 'ii joon mi un'goo²¹ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. Do-o itaan²¹²naa' tsu 'wii¹³ nigal-itsáa¹mo-'oo' júu³ gacwoo²¹o'o.

¹¹ 'Wii¹³ 'elo-o faa¹³a'a júu³ tyú² 'wii²¹² tyii'. Mii²¹i tyani Dios 'e untyú¹i Dios 'naa' tsu joon líi¹naa' tsá² jiin¹³ la 'iin²¹²in. Faa¹³oo'o jon júu³ tyú² tyani Dios tyi' 'e cwoun-tiin¹³mo coon¹³ 'ii²¹ tya'a jilaa²¹ tyú² 'e 'iin²¹²naa' jmaa²aa' coon¹³ la to² 'e jmoo²oo' 'e tsáa¹mo-'oo'.

¹² Coon¹³ la joon iun'goo²¹o tsá² Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii¹³ to² fee¹ nigajmaa¹a coon¹³ juncwii²¹ tyii'. Joongi niun'goo²¹o 'naa' 'wii¹³ Dios tyi' coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo galifee¹mo-tsi 'wii²¹² tyii'.

2

Tsá² 'in røø²¹ tsaa²

¹ La joon, tsaru¹u', cwáain¹ tya' mi jó¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo jauncaain²¹ jna', 'e toon²¹²on' coon¹³on, mii²¹i tyani²ii'

² jo unsi²naa' 'e 'i¹-oo' 'e jo to² tyan¹. Joon jo cwofee²¹naa' wa sá² coon²¹ júu³ 'e jin² 'e gacwá² najó¹ jmii²¹² tya' Ña'ñu¹u' xufiin¹³ jin² tsá² 'e júu³ do siin¹²in Espíritu Tyú² tya' Dios si júu³ 'e faa²¹a tsá² 'e coon²¹ ganuu²un¹ 'ee. Jon'gi cwofee²¹naa' fiin¹³ cwá² coon²¹ jí² 'e jin² tsá² 'e siin²¹²na'a.

³ Jo cwo²oo' 'in coon²¹ 'naa' tóo² jiin¹³ coon²¹ cwáain¹. Tsu jee¹gi jmii²¹² joon itúu² tsá² Dios joongi ijné¹ tsá² røø²¹ tsaa² 'in jo tiin¹³gi.

⁴ 'Inlo-o 'in unfee¹mo 'ña'a lagi Dios joon 'in 'aa¹ tya'a jilaa²¹ 'e un'goo²¹ tsá². Joongi 'in tsá² do itsacwaa¹ cagi tsi inuu cwo¹ tya' Dios. Tsacwaa¹ lawa Dios. Joongi ijmeei²¹ 'ña'o lawa Dios.

⁵ ¿Ti jo tíi¹³-oo' 'e gafuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo mo gataan²¹²na jee²¹² 'naa'?

6 Joon ñí³oo' 'ee jñii² tya'a 'e joon jo lí² cwéi¹ 'ido. Joon jo lí² jneeí¹ ce gati² 'ii²¹ tya'a.

7 Jilaa²¹ júu³ 'e gó² tya'a nijmoo¹o to² 'uui²¹ nano. Joon jiin¹³ 'e 'ná¹gi mi 'e cwéi¹ 'in gó² do 'e ityímo Dios 'in jñii²¹ 'in jmoo¹o 'e gó² no.

8-12 Mi yuui¹³ la tyii¹ Dios 'in jñii²¹ do lawa'a ijné¹mo 'in tsá² gó² do. Ijmáa¹ a lí² 'áai² joongi milagro 'láai² pe jmai² júu³ tajuu²¹. Ni'noo²¹on jilaa²¹ 'e gó² icon²¹on tóo² jileei²¹ 'in jo tiin¹³gi. Tsu jo gali²in²¹² 'in tsá² do nuu¹un júu³ tyú² wa'a 'e tiin¹²in. 'Wii¹³ joon jmaa¹ a Dios 'e 'ii²¹ 'in tsá² do júu³ gó² 'e lí² tsáai¹-tsi jilaa²¹ júu³ tajuu²¹. Joon tsaliin¹mo li jo tiin¹³gi tsu jo galitsáai¹-tsi júu³ tyú². Joon gati²gi-tsi jilaa²¹ 'e gó². Pe joon Ña'ñu¹u' Jesús ijngaa¹²mo 'in gó² do coon¹³ tyí² 'woo²¹ 'oo²o. Joongi iduui¹ coon¹³ 'e jná² joo²¹ tya'a mi jó¹.

Gatyii¹³mo Dios 'naa' 'e tiin¹³moo'

13 Pe jna'a tii²¹moo'o cwoo¹³o'o 'maai¹³ Dios 'wii²¹² tyii' tsaru¹u' 'in 'iin²¹²in Ña'ñu¹u' tsu Dios nigatyii¹³in 'naa' ca la mo 'wiin²¹² 'e tiin¹³moo'. Joon gajmaa¹o tiin¹³naa' coon¹³ Espíritu Tyú² tya'a 'in nigauntyú¹ 'naa' joongi coon¹³ júu³ tyú² 'e nigalitsáai¹-'oo'.

14 Gatø¹ø Dios 'naa' 'e ilí²naa' tsá² tya'a. Coon¹³ júu³ 'e xiiala tiin¹³ tsá² 'e gacwoo¹³o'o 'naa' gatø¹²ø Dios 'naa' 'e 'ii¹³xuu' 'e tyú² 'e cwoo¹o Dios Jmii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo.

15 La joon 'naa', tsaru¹u', taa²¹ jmaa²aa' jo cwo'íin²-'oo' jilaa²¹ cwáain¹ 'e nigacwoo¹³o'o la mo gatoon²¹²o'on coon¹³ 'naa' joongi mo gasiin²¹na'a jí².

16-17 Joon mí³ñi tyani Ña'ñu¹u' Jesucristo joongi tyani Dios Jmii²¹ 'e cwo¹o 'naa' pí² 'e jmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú². Tsu 'wo²-tsi Dios nigali²in²¹²mo jna'. Joon gacwo¹o jna' 'e seen²¹na' tyú²-u coon²¹ tøø²mo. Joon gajma²a jna' júu³ 'e jmáa¹ 'e tiin¹³naa' 'wii²¹² feei¹-tsio.

3

Faa¹³aa' júu³ tyú² 'wii²¹² tyii'i

1 Coon²¹gi júu³ fuu²¹² 'naa', tsaru¹u', faa¹³aa' júu³ tyú² 'wii²¹² tyii'i 'e la jmoonoo ityí¹a júu³ tya' Ña'ñu¹u' la caain²¹. Joon 'ii²¹mo tsá² 'e júu³ do 'yaaí¹-tsi la gali² jee²¹² 'naa'.

2 Faa¹³aa' jon júu³ tyú² 'e cwoláa²mo Dios jna'a jee²¹² tsá² 'lii³ joongi soo²¹-tsi tsu jo jileei²¹ tsá² tsáai¹-tsi Jesús.

3 Pe untiin¹³mo Ña'ñu¹u' júu³ tya'a. Joon 'ii cwo¹o 'naa' pí² joon un'øø¹³mo 'naa' jilaa²¹ 'e gó².

4 Joon tsáa¹mo-tsii'i 'e Ña'ñu¹u' iuncoon¹³on 'naa' 'a jmoo²oo' joongi ijmaa²aa' jilaa²¹ to² 'e tyuu¹³u' 'naa'.

5 Cwouncoon¹³on Ña'ñu¹u' 'naa' 'e 'øø²¹mogi-'oo' xiiala 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ 'naa' joongi xiiala gajmaa¹a Cristo taa²¹a 'wii²¹² tyii'.

'Ná¹ jmaa¹ a tsá² to²

6 Tsaru¹u', tyuu¹³u' 'naa' to² coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo coon²¹ jmaa¹aa' yaanaa' jileei²¹ tsaru¹u' 'in jo 'iin²¹²in jmá¹ to² joongi 'in jo jmoo¹o nuu¹³ júu³ 'e nigacwoo²¹o'o.

7 Tsu niñi³ 'naa' xiiala cwooi¹ taain²¹² tsá² 'e jmáa¹ a la jmó² jna'a. Jo saan²¹na'a jee²¹² 'naa' wa'a jo jmoo²¹o'o to².

8 Jo gatyee²e'e 'uunñi² tya' jiin¹³ jaain²¹ wa'a jo gatyii²¹i'i 'laa¹³. Tsu jmoo²¹o'o to² 'woo¹ jmii¹ la coon²¹ jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin cwotyapai¹ jee²¹² 'naa'.

9 Fiin¹³ 'oo²o'o 'ii²¹ 'e mii²¹i'i 'naa' jo gamii²¹i'i 'naa'. Gajmoo²¹o'o to² 'e 'ee¹³e'e 'naa' xiiala 'ná¹ jmaa²aa'.

10 Tsu mo gatoon²¹²o'on jee²¹² 'naa' joon gacwoo²¹o'o 'e 'ii²¹ lo: "Jileei²¹ 'in jo 'iin²¹²in jmaa¹ a to² joon jo dø¹ø."

11 Tsu nee²e'e júu³ 'e 'inlii¹³ jee²¹² 'naa' seen²¹ jo 'ee to² jmoo¹o. Jøø²mo taain²¹² ngii¹ to² jmoo¹o 'atsaa²¹.

12 Tya' tsá² 'in lí¹i la joon tyuu¹³u' to² tyaa²¹a'a cwoo²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya'

Ña'ñu¹u' Jesucristo 'e cwojmaa¹o to²
joon dø¹ø jilaa²¹ 'e jnaa²¹a.

¹³ Tsaru¹u', jo cwo'woo²oo' 'e
jmaa²aa' 'e tyú².

¹⁴ Wana 'iin 'in jo jmoo¹o nuu¹³
jilaa²¹ 'e faa¹³a'a coon¹³ 'e jí² lo
cón²duu' cwáain¹ 'iin 'i joon jo 'ee
cwoliseen²¹naa' coon¹³on la coon²¹ 'e
'aa¹a fa'í²¹.

¹⁵ Joon jo cwoli'ee¹naa' pe cwoo²oo'
cwáain¹ lawa jaain²¹ ruu²¹moo'.

Júu³ tyú² lí gatséi¹

¹⁶ Joon 'in Ña'ñu¹u' 'ña'a, 'in jmoo¹o
'e seein²¹ tsá² 'e tyú², cwocwo¹o 'naa'
'e sí'í¹³-oo' 'e tyú²-u coon²¹ tøø²mo la
joon jon coon¹³ jilaa²¹ itsangí²naa'.
Joon cwotaan¹in Ña'ñu¹u' jee²¹² 'naa'.

¹⁷ Jna-a, Poo² jmóo³oo 'e júu³ lo
coon¹³ cwóo³oo. Fo³oo 'aa²¹²moo'.
La joon tí²naa jmóo³oo jilaa²¹ jí² 'e
jmóo³oo.

¹⁸ Ña'ñu¹u' Jesucristo cwouncwaa³mo
'naa' jileei²¹ 'naa'. Amén.

Jí² 'láa² 'wii²¹² gasii¹ in San Pablo tíi² i Timoteo

Sii¹ in Poo² jí² tya' Timoteo

1 Jna-a, Poo², síi³na 'e jí² lo. Líi¹na tsá² tya' Jesús to² tyu² Dios Jmii²¹ 'in jmoo¹ o tiin¹³na' joongi to² tyu² Ña'ñu^{1u} Jesucristo. 'Ii-o uncoon¹³ jna' la ngóo¹ 'naai¹³.

2 Síi³na 'e jí² lo tyi'i, Timoteo, joon lawa yuun²¹ tyiia 'nu tsu galiija² mo líi^{2u} Jesús 'wii¹³ jna. Cwo¹ o Dios Ña'ñu^{1u} coon¹³ Ña'ñu^{1u} Jesucristo 'e jmaa¹ a feei¹-tsi tyi'i coon¹³ fo'feei¹ tyi'i joon 'e seen²¹ mo' o tyú².

Jo cwo³ o 'e² e tsá² xeei²¹ júu³ tajuu²¹

3 La jéei¹ gi gangóo³ oo li sii²¹ Macedonia gamí^{3u} tyani'i 'e jon¹ on fu Efeso, 'e tyuu^{13u} to² 'inlíi¹³ tsá² do 'e jo 'e² e tsá² xeei²¹ júu³ 'e jo jo¹.

4 Cwo³ o cwáain¹ 'in tsá² do 'e jmáa¹ a cu²-tsi coon¹³ júu³ tya' tsaun'áai¹ joongi coon¹³ jí² 'láai² tya' 'líi²¹² tsacøøi¹³ tsu 'e júu³ lo jmoo¹ o jmai² 'e jo cwo¹ tsá² júu³ ruu²¹i. Jo uncoon¹³ 'e júu³ do wa'a litsáai¹ gi-tsi tsá² Dios.

5 'E 'yu to² tya' júu³ tyú² tya' Dios 'e 'iin²¹² mo tsaruu²¹ i coon¹³ 'e tyú²-u, jo tóin¹ júu³ tya'a, joon joo¹ o líi².

6 Pe 'inlíi¹³ gatuu²¹ o 'e júu³ lo joon gali'in²¹² in nuu¹ un júu³ 'e jo tyiin².

7 'In²¹² in líi¹ in tifo² pe jiin¹³ yaai jo 'øøi¹²¹-tsi 'ee 'e faa²¹ a jon'gi 'øø²¹-tsi 'ee 'ee¹ e xufiin¹³ 'ee¹ o jo cu²-tsi.

8 Ne² o' 'e tyú²-u 'e ley gacwo¹ o Dios tsá² wa'a lí' jmoo¹ o tsá² coon¹³ jiin¹³ la 'iin²¹² Dios.

9 Ne² o' 'e ley do jon' tya' 'in jmoo¹ o 'e tyú², pe tya' jilee²¹ 'in jmoo¹ o 'e gó², tya' 'in jo 'ee tsaa²¹ gi-tsi, tya' 'in jo nuu¹³ un, 'in jo un'goo²¹ Dios, 'in røøi²¹ tsaa². 'E ley do tya' jilee²¹ 'in un'goo²¹ Dios, 'in faa²¹ a 'laa²¹ tya'

'e tyú², 'in jngáai¹³ sáa³ jmii²¹ joongi jngáai¹³ ruu²¹i.

10 Joongi 'e ley do tya' 'in feei¹ tsamí² joongi tya' tsá² 'in tóin¹, 'in 'iin²¹² in tsañuu¹, joongi tya' tsá² 'in ngi¹ to² 'uun²¹ in tsá². 'E ley do tya' 'in jmoo¹ o júu³ tajuu²¹ tya'ni tsaa² to², joongi tya' doñi'in tajuu²¹. 'E ley do tya' jilaa²¹ 'e sá² 'e faa²¹ a 'laa²¹ tya' 'e júu³ tyú².

11 Joon 'e júu³ tyú² lo júu³ tya' Dios 'in tyú¹ joon 'ii gatyaa¹ cwóo³ oo.

Cwo¹ o Poo² 'maai¹³ Dios 'wii¹³ fee¹ mo-tsi Dios 'wii²¹² tya'a

12 Joon cwo¹ oo 'maai¹³ Ña'ñu^{1u} Jesucristo, 'in cwo¹ jna pí². 'Ii-o nigacoon²¹ o cwáain¹ 'e tyú¹ na joon nigacwo¹ o jna to² tya'a 'e jmáa³ aa.

13 Nigacwo¹ o jna 'e to² lo fiin¹³ foo²¹-oo 'laa²¹ tya'a la mo jéei¹ joon ga'øø² na tsá² tya'a joongi gajmee¹³ na pe Dios galifee¹ mo-tsi tyiia tsu la mo jéei¹ jo tsáai¹-tsii júu³ tyú² joon jo ñí³ ii jilaa²¹ 'e jmóo³ oo.

14 Pe cwa³ tya' Ña'ñu^{1u} 'áa¹ mo galifee¹ coon¹³ jna joon galili³ oo xiala 'iin²¹² in Cristo Jesús jna 'e jo¹ o líi² na.

15 'E júu³ lo 'e la ja² mo, joon la jilee²¹ mo 'ná¹ litsáai¹-tsi Cristo Jesús nigajó² ni cwo¹³ juncwii²¹ 'e jmáa¹ a tiin¹³ jilee²¹ 'in røøi²¹ tsaa² joon jna-a nifu-gi jee²¹² 'ii.

16 'Áa¹ mo garøø²¹ na tsaa². Joon Jesucristo ga'iin² mo tsaa² tyiia. Joon mo gajmaa¹ a Jesucristo feei¹-tsi tyiia ga'e² e Dios tsá² 'e lí²-i 'iin² tsaa² tya' tsá² 'in jalín² cñin²¹ gi 'in jai² líi² 'ii. Joon coon¹³ la joon itéin² tsá² coon²¹ tøø² mo fu li tyín¹ Dios Jmii²¹.

17 'Wii¹³ joon cwofaa²¹ a' coon²¹ tøø² mo júu³ tyú² tya' 'in Dios Jmii²¹, 'ii seen²¹ coon²¹ tøø² mo, jo júun² in jon'gi lí² jøøi² tsá² 'ii. 'Ii-o jaain²¹ Dios 'in jmii¹-tsi. 'Ná¹-a un'goo²¹ o' 'ii. Joon 'ná¹ cwo²¹ o' jilaa²¹ 'e 'ya² gi tya'a coon²¹ tøø² mo. Amén.

18 Yuun²¹ tyiia, Timoteo, tyi³ aa cwo¹ o 'elo. Cwo¹³-o' o' cwojmaa² a

la gafuu²¹uu 'n_u coon²¹ t_un² jiin¹³ la gajin² tsaru¹u' la mo j_ee¹ 'i²¹ tya' Dios. Joon coon¹³ la joon lí² tyuu¹³u jilaa²¹ júu³ 'e jo jai².

19 Cwotyán² pí² jilaa²¹ 'e jai² lí²u. Jmai² 'e tyú²-u 'i¹-o'o ts_u 'in lí¹³ ni-gaxee¹mo-tsi 'elo, gat_uo jilaa²¹ 'e jo¹ lí².

20 La joon gangang¹³ Himeneo coon¹³ Alejandro. 'Wii¹³ joon gacwo²mo 'in 'lí¹³ Satanás 'ii la coon²¹ cwountsáa¹ 'e jo faa²¹ 'laa²¹ tya' Dios coon¹³ júu² tya'a.

2

'Ee¹e Poo² xiiala faa²¹ tsá² júu³ tyú²

1 'E júu³ 'í³ lo 'e tyiin²gi 'e mí¹ tsá² tyani Dios joon faa²¹ tsá² júu³ tyú², mí¹ tsá² jmí²¹ 'aa²¹ joon cwo¹o 'maai¹³ Dios tya' jileei²¹ tsá².

2 'Ná¹-a la joon tya' tsaa²to² joongi tya' jileei²¹ 'in 'oo¹o to², la coon²¹ 'e jo untyíin²gi tsá² jna' joon seen²¹na' tyú²-u tyani Dios joongi tyani tsaruu²¹na'. Tsaa²-oo' Dios, tyú¹naa' coon¹³ tsá².

3 'Elo-o 'e tyú² joon 'yaa¹mo-tsi Dios Jmii²¹, 'in jmoo¹o tiin¹³na'.

4 Ts_u 'ii-o 'iin²¹in tiin¹³ jilee²¹mo joon wa'a cwoliñi¹o 'e júu³ jai².

5 Jaan²¹mo Dios 'in seein²¹, joon jiin¹³ 'ña'a Jesucristo, 'in galí¹i tsañ_u¹, lí² jmáa¹ 'ii²¹ coon¹³ Dios la joongi coon¹³ tsá².

6 Ts_u 'ii-o gacwóoi¹ 'ña'a 'e tyí² jilaa²¹ tsaa² tya' tsá². Joon mo tí² 'ii²¹ gajmaa¹ Dios Jmii²¹ júu³.

7 'E júu³ ja²mo lo, Dios gatyii¹³in jna wa'a nicwóo³oo 'e júu³ do. Gatyii¹³in jna 'e 'e²ee jileei²¹ tsá² taain²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ xiiala gajmaa¹ Dios 'ii²¹ 'e tiin¹³ tsá² mo jai² lí² tsá² 'e júu³ ja²mo 'e fo³oo lo.

8 'Iin²¹na wa'a 'e faa²¹ tsañ_u¹ júu³ tyú² doñixiia' téein². Joon mi faa²¹ júu³ tyú² do cwoseein²¹ tyú², ca nii²mo alma tya'a jon'gi 'nii²¹-tsi, jon'gi to² tíi¹.

9 La joon tsamí², 'iin²¹na 'e cí¹o siin¹³in 'e jo suuin²¹ tsañ_u¹ 'ii joon 'e ngi¹ coon²¹ t_un², jon'gi coon¹³ jmí³ tyí¹ 'in caai¹³ cwanáa¹³ si perla 'ee. Jon'gi cí¹i siin¹³in 'e 'moo³ líi¹.

10 Pe jmoo¹o jmai² 'e tyú² tya' jileei²¹ tsá² la tíi² jmá¹ tsamí² 'in jin²o 'e tsaa²-tsi Dios Jmii²¹.

11 Jileei²¹ tsamí² 'ná¹-a jón² tii² jee²¹ lí² licaain²¹ tsá² 'in jai² líi² Jesucristo joon 'ná¹ n_u¹³o.

12 Jna-a jo cwo¹oo lín² tsamí² tifo² jon'gi tyú² to² tsañ_u¹ jiin¹³ 'e ján² tii².

13 Ts_u Dios gajmeei¹ Adán nifu joon mi yuui¹³ joon gajmeei¹ Eva.

14 'In 'líi¹³ do jo gacon²on Adán too² pe gacon²on 'in tsamí² do too² joon 'ii ga'aa¹o tsaa² nifu.

15 Xu_ufiin¹³ 'ná¹ nii²¹ tsamí² wúu¹ mi liseein²¹ jón¹on 'wii¹³ tsaa² tya' Eva jileei²¹ tsamí² lí²-i tiin¹³in wana jo¹o líi² joon 'iin²¹mo Dios joon un'øø¹i yaai 'e ngi¹ coon²¹ ce t_un²un.

3

Xiiala lí¹i 'in tyú² to² jee²¹ 'in jai² líi²

1 Jo¹o 'e júu³ lo: wa'a 'iin²¹in tsá² 'e 'áa¹ coon²¹ to² jee²¹ 'in jai² líi², 'iin²¹in 'ido coon²¹ 'e tyú²-u.

2 Jileei²¹ 'in lín² tsacøøi¹³ jee²¹ 'in jai² líi² 'ná¹-a ngi¹ 'e jo lí² cwo¹o tsá² 'ido tsaa². Lí²-i liseein²¹ jiin¹³ jaan²¹mo 'oo²¹o. 'Ná¹-a ngi¹ coon²¹ t_un², 'í¹ ja²mo, jmoo¹o jmai² 'e tyú²-u. Joon 'in tsá² do 'ná¹ jmáa¹ feei¹-tsi tya' jileei²¹ 'in tsafeei¹³ 'ii fu tya'a. 'Ná¹-a jon litíi²¹ 'e¹ tsá².

3 Jo lí² wa'a ngi to² 'ín¹ jon'gi wa'a tíin¹in jon'gi wa'a 'iin²¹in cuu² 'áai¹ 'e jo mo gajna²a. Lí² cii¹³i soo²¹-tsi 'ná¹ fee¹mo-tsi tya' jileei²¹, jo 'noo¹o mii¹³, jon'gi 'iin²¹in cuu².

4 'Ná¹-a jon líi¹o xiiala tyú² to² in_u tya'a joongi tyú² to² jón¹on cwolin_u¹³un jo to²o mii¹³.

5 (Tsu wa'a jo ñi¹ tsá² xiiala tyu^{2u} to² 'inuu tya'a xiiala lí² 'áa¹ 'in nigalijai² líi² Dios.)

6 Joon jo lí² lín² tsacøøi¹³ jaain²¹ tsá² 'in nijai² líi² catá². Jo cweei¹ tyu^{2u} to² tsifu tsu wa'a jmaa¹ a jloo³ joon i'láa¹ la galáa¹ Satanás.

7 Joon wa'a ilín² jaain²¹ tsá² tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi² 'ná¹-a líi¹ la líi¹ jaain²¹ tsá² 'in jmoo^{1o} tyú^{2-u} jee²¹² tsagoo^{1o} 'in jo jai² líi² Jesucristo. Wana jo la joon icwo¹ tsá² 'ii tsaa² joon ifaa²¹ a tsá² 'laa²¹ tya' jileei²¹ 'in jai² líi² Dios. Joon tee²¹; nilá² tya' 'in líi¹³.

Xiiala líi¹ 'in uncoon¹³ tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi²

8 La joon jon 'in tsá² 'in uncoon¹³ 'in tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi², 'in sii²¹ diaconeses, 'ná¹-a ngi¹ coon²¹ tún². Jo ngi¹ cwaa²¹ sii¹³ jon'gi wa'a ngi¹ to² 'in¹ jon'gi wa'a 'iin²¹² in cuu² 'e jo mo jna^{2a}.

9 Joon 'ná¹ ñi^{1o} jo cu²-tsi jilaa²¹ júu³ 'e gacwo¹ Dios jna' 'e jo¹ líi^{2na}. Joon jo 'i¹-tsi 'e gó².

10 La nu¹gi ilí² uncoon¹³ tsá² tsacøøi¹³ 'ná¹ cón² tsá² cwáain¹ xiiala ngi¹ 'ido joon wana jo 'ee tsaa² tya'a sá² lí²-i uncoon^{13on}.

11 La joon jon 'oo^{212o} 'ná² ngi¹ coon²¹ tún². Jon'on tsamí² 'in sii²¹ júu³ 'atsaa²¹. Ca nii²mo jmáa^{1a} jo 'láa^{1a} jilaa²¹ 'e jmoo^{1o}.

12 'In tsá² 'in uncoon¹³ tsacøøi¹³ do jii¹³ jaan²¹mo 'oo^{212o} iliseein²¹ tya'o. 'Ná¹-a tyu^{2u} to² jóon^{1on} tyú^{2-u} coon¹³ jilaa²¹ inuu tya'a.

13 Tsu jileei²¹ 'in untsiin¹ tyú^{2-u} 'e to² 'e uncoon^{13on} tsacøøi¹³ do jnaa^{21a} coon²¹ 'e tyú² tya'a joon lí² faa^{21a} jo cu²-tsi cwáain¹ tya' xiiala tsaa¹-tsi tsá² Cristo Jesús.

'Eja²mo líi^{2na}

14 Jilaa²¹ júu³ lo gatón^{3oon} ni mo'j² lo 'e sii^{3na} tyi¹ 'i xufin¹³ 'i¹-tsii yí^{3aa} la jmoonoo.

15 Pe wa'a la 'ii^{212na} lí²-i líi³ⁱ xiiala 'ná² jmaa^{1a} tsá² jee²¹² 'in jai² líi² 'in lín² lawa cwo¹ tya' Dios 'in jii¹. Joon la cwaain²¹ 'oo²¹ ni tüfuu²¹ cwo¹ pí², la joon jon 'in jai² líi² Dios cwo¹ pí² tya' 'e jai² tya' Dios.

16 Joon ja^{2mo}. Fee¹ 'áa¹mo 'e júu³ 'uui²¹ 'e Dios ga'e^{2e} tsá² xiiala seein²¹ tsá² tyú² tyaní¹ 'e jin²:

Gacwéi Dios líi¹ tsá², joon 'in Espíritu Tyú² ga'í² júu³ 'e tyú¹mo 'ii.

Níi²mo ángeles 'ii.

Joon gacwo¹ tsá² jileei²¹ 'in taain²¹² nicwoo¹³ juncwii²¹ júu³ tyú² tya'a.

Joon jo^{1o} galíi² tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'ii.

Joon ga'ii²¹mo Dios 'ii fu ñu¹fú² tún¹.

4

Xiiala líi¹ 'in tú² 'e júu³ jai² tya' Dios

1 'In Espíritu Tyú² gatyaa¹ júu³ 'a la ti 'e jee²¹² jmii²¹² li gatséi¹ 'in líi¹³ ituu²¹ jii¹³ 'e tsáai¹-tsi. Joon iunjí^{2o} jilaa²¹ espíritu gó² incón² 'ii too² coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya' 'in 'líi¹³.

2 Inúu^{1u} tsá² 'in faa^{21a} júu³ tajuu²¹ lawa júu³ ja^{2mo}, tajuu²¹mo 'in jo lí^{3gi} 'e gó². La jo lí^{3gi} tyí² mo suu²¹ tsá² ñi³ tyí² la joon jon 'in tsá² do jo lí^{3gi} 'e gó².

3 Untsaa¹³mo 'in tsá² do wa'a cui² cwoo^{21o} tsá² joon tyu^{2u} to² 'e sá² 'láai² nii² 'uunñi² 'e jo lí² dø¹² tsá². Pe Dios gacwoo¹ jilaa²¹ 'e lí²-i dø¹² tsá². Joon jileei²¹ 'in jo^{1o} líi², 'in ñi¹ júu³ jai², lí²-i dø¹² 'yaa¹-tsi wa'a cwo^{1o} 'maai¹³ Dios.

4 Tsu tyú^{2-u} jilaa²¹ 'e gajmaa^{1a} Dios joon lí²-i dø¹² tsá² wa'a 'ii²¹ⁱ coon¹³ 'maai¹³ Dios,

5 tsu nicwaa^{3mo} coon¹³ júu² tya' Dios joongi coon¹³ 'e júu³ tyú² 'e faa^{21a} tsá².

Xiiala líi¹ 'in jmoo^{1o} to² tyu² Jesucristo

6 Joon wana 'e^{21e} 'in jai² líi² Jesucristo jilaa²¹ 'elo joon tyú² jmoo^{21o}, jmoo^{2o} jii¹³ la tíi² jmá¹ tsá² 'in

cwoo¹ júu³ tya' Jesucristo. 'Ii cwo¹gi pí³ alma tyi'i coon¹³ júu³ 'e jai² líi² tsá² joon coon¹³ júu³ røø²¹ 'e nũ¹³ un coon²¹ tún².

⁷ Jo unjii²i 'e cwáain¹ tsáai² coon¹³ cwáain¹ jo ñí²i ti jo¹. Cwoo¹³-o'o jmaa²a jii¹³ la to² tyu² Dios.

⁸ 'E tyiin²moxu wa'a 'e yeen²¹ fiin²¹ tsá² yaai pe tyiin²gi 'áai¹ 'e cón² tsá² cwáain¹ xiiala ngi¹ tyani Dios. Tsu 'e júu³ lo tyani 'ii²¹ 'e sáan³an' tyú² nano joongi li ngó¹gi.

⁹ 'E júu³ lo 'e la ja²mo, joon la jilee²¹mo 'ná¹ litsáai¹-tsi.

¹⁰ Néé²o' 'e tyiin²gi 'wii¹³ joon jmoo²¹o' to² 'íi³ joon nee²¹e' wúu¹. Jmoo²¹o' la joon tsu nivalitsáa¹mo-tsi' Dios 'in jii¹. Ii-o un'øø²¹i jilee²¹mo jii¹³ 'in tsáai¹-tsi 'ii nifu.

¹¹ Jilaa²¹ 'elo 'ná¹ tyuu¹³u to² joon 'e²¹e tsá².

¹² Jo ngi¹i wa'a jo ungo¹o tsá² 'nu 'wii¹³ xaai¹gi'i. Pe jmee¹u'un 'wo'o lawa coon²¹ li² 'e tyú²-u tyani 'in jai² líi². Jmeei² 'wo'o lawa coon²¹ li² 'e tyú²-u coon¹³ xiiala ngi³i, joongi coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya³a, joongi coon¹³ xiiala 'iin²¹²mo'o tsá², joongi coon¹³ xiiala jo¹o líi²u Dios, joongi coon¹³ xiiala jmaai¹³ 'e tyú²-u 'i¹-o'o. Coon¹³ jilaa²¹ 'elo jmee¹u'un 'wo'o lawa coon²¹ li² 'e tyú²-u.

¹³ Ca mi cwée¹na cwoo¹³-o'o fo²¹o júu³ tyú² tya' Dios jii¹³ la faa²¹a ni jí² tya' Dios, faa¹³a cwonáa² jilee²¹ tsá². Cwo'íi² júu³ 'ee 'ná¹ jmáa¹a. Joon 'e³e tsá² 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² júu³ tya' Dios. Gacwo¹ Dios 'nu 'ii²¹ tya'a 'e jmaa²a to² tya'a.

¹⁴ Jo cuu¹³u jmaa²a 'e júu³ gacwo¹o Dios 'nu mo gataan¹an tsacøøi¹³ cwoo²¹o tyi'i joongi gafaa²¹a 'ii²¹ tya' Dios.

¹⁵ 'Í²du'-o'o jilaa²¹ 'elo. Cwoo¹³-o'o 'e jmaa²a. Joon liñi¹ tsá² 'e 'øøi²¹gi-o'o.

¹⁶ Jøø²¹ø 'wo'o coon²¹ tún² coon¹³ jilaa²¹ 'e 'e³e. Cwojmaa²gi'i tsu

coon¹³ la joon itiin¹³mo'o 'wo'o coon¹³ jilee²¹ 'in nuu¹un júu³ tyi'i.

5

Xiiala 'ná¹ jmáa¹a Timoteo tyani 'in jai² líi²

¹ Jo jii²¹u'u tsacøøi¹³ pe mí²i tyani¹i lawa 'e 'ñu²o'o. Joon cwo²¹o cwáain¹ simii²¹ lawa ruu²¹mo'o.

² La joon jon tsayuui¹³ lawa saa²o'o. Joon mi cwo²¹o cwáain¹ 'in simi² jii¹³ coon¹³ 'e tyú²-u 'i¹-o'o.

³ Unjii²u'u 'in 'yiaa^{ñí²} 'in jo 'in seein²¹ tya'a.

⁴ Pe wana seein²¹ jón¹on si tyii²¹a 'ee 'ii 'ná¹ untiin¹³in jilaa²¹ 'ee 'e 'ná¹ seein²¹ tsacøøi¹³ tya'a coon¹³ la joon ityí¹ jilaa²¹ 'e røø²¹i tsacøøi¹³ tya'a tsu la joon 'e tyú² joongi la joon tí²-tsi Dios.

⁵ 'In 'yiaa^{ñí²} 'in jo seein²¹ tya'a 'in tsáai¹-tsi Dios mii¹i tyani Dios joon faa²¹a júu³ tyú² la 'woo¹ jmí¹.

⁶ Pe 'in 'yiaa^{ñí²} 'in seein²¹ jmai² unjløøi¹³ 'ña'a jo tsaa¹-tsi Dios, xufiin¹³ jii¹o pe líi¹i lawa jaain²¹ 'in najúun²mo.

⁷ Cwo'i²i 'e júu³ lo 'in jai² líi² 'e jo lí² cwoo¹ tsá² tsaa².

⁸ Wa jo unjii²in tsá² tsaruu²¹i, joon tyiin²mo 'in taai² inuu tya'a, líi¹i lawa jaain²¹ 'in jo untiin¹³in jilaa²¹ 'e jin²in 'e jo¹ líi². Joon gó²gi 'ii lagi 'in jo tsaa¹-tsi Dios.

⁹ Jo taan¹u'un ni mo'jí² 'in 'yiaa^{ñí¹} 'in jo mo tsín¹ sesenta jii²¹ joongi coon²¹ naa¹³ 'e gacui² cwoo²¹o.

¹⁰ Lí²-i litaan¹u'un mo'jí² wa'a cwii¹in tsá² 'ii jii¹³ 'e tyú² 'e niga-jmaa¹a. Wa'a nigaunjii²in jón¹on joongi wa'a nigacwoo¹o 'nú¹ li joon¹ tsá². Joongi wa'a nigauncoon¹³o tsaru¹u'. Joongi wa'a nigauncoon¹³o 'in seein²¹ faí³. Joon wa'a gacwo²-tsi 'in 'yiaa^{ñí²} do 'e jmoo¹o jilaa²¹ 'e tyú² lí²-i taan¹u'un mo'jí².

¹¹ Pe jo taan¹u'un mo'jí² 'in 'yiaa^{ñí²} 'in xuui²¹²gi tsu 'ii ili'in²¹²in

cui²-cwo²¹o tún¹ joon tũ²¹o júu³ tya' Cristo.

¹² Joon ilí² tsa² tya'a tsũ jo gaun-tiin¹³in júu³ gajin²in nifu.

¹³ Joon mi lic̄iin²gi joon ilijø²mo joon ingí¹ la tyi 'ná¹. Joon jiin¹³ 'e jø¹mo pe ngí¹ tyá² júu³ 'atsaa²¹ coon¹³ tsá². Coon²¹on cwáain¹ 'ee seein²¹ tsá² xeei²¹ s̄ii¹ júu³ 'e jo t̄ii².

¹⁴ Tsũ 'wii¹³ la joon 'iin²¹²na 'e cuu²¹i 'in 'yia'n̄i² xuui²¹²gi do cwo²¹o. Joon liseein²¹ jóon¹on. Joon 'ii-o inii²¹ 'ná¹ joon jo cwooi¹ faa²¹a tsá² 'laa²¹ tya'a.

¹⁵ Tsũ 'inl̄ii¹³ 'yia'n̄i² gatũ²o júu³ tya' Cristo joon gal̄i¹i tsá² tya' 'in 'l̄ii³.

¹⁶ Joon wana tsañũ¹ si tsamí² 'ee seein²¹ inũ tya'a jaain²¹ 'yia'n̄i² 'ná¹-a unjii²in mo 'ido. Jo cwo³o unjii²in 'in jai² l̄ii² tsũ jiin¹³ la joon lí²-i unjii²in 'in jai² l̄ii² 'in 'yia'n̄i² 'in jo 'in seein²¹ tya'a.

¹⁷ Cwoun'goo²¹gi tsá² 'áai¹gi 'in tsacøøi¹³ 'in jmoo¹o to² tya'a tyú². Tyiin²gi 'in cwó² júu³ tyú² joon 'in 'e²e tsá².

¹⁸ Tsũ ni jí² tya' Dios jin²in: “Jo toon²oon' noo¹³ moo'oo²o joo'tsáa² mo 'ø¹ø mi¹³ trigo mo untyú² tsá².” Joon jin²in: “In jmoo¹o to² t̄ii²mo 'ii²¹i 'lee¹³i.”

¹⁹ Jo unjii²in wana seein²¹ jaain²¹ tsá² cwo¹o tsa² tsacøøi¹³ tyani¹in. Pe wana tí² gáí¹ gaai²¹ tsá² joon 'ná¹ nuu²¹un júu³ tya'a.

²⁰ Jileei²¹ 'in 'noo¹o tsa² jí²nu'un tyani jileei²¹ 'e 'in catyaaí² do itoon²¹on fo¹²-tsi cwoli'goo²¹o.

²¹ Tyí³aa cwo¹o 'elo tyani Dios joongi tyani Jesucristo coon¹³ 'in ángeles tya'a 'in nigatyii¹³in: Cwoj-maa²¹a jilaa²¹ 'elo júu³ røø²¹. 'Ná¹ jmaa²¹a coon²¹ røø²mo tsá².

²² Jo tyi¹u'u jaain²¹ tsañũ¹ ilín² tsa²to² jee²¹² 'in jai² l̄ii² la jmoonoo, tsũ wana galáa¹a lawa'a ga'i¹u'u tsa² tya'a. Jo un'l̄ii²u'u 'wo'o coon¹³ cwáain¹ lo.

²³ Lawa mo tsa² tuu¹¹u joon mo tí¹ coon²¹ naa' mo li tsa²'a 'wo'o jo 'uu¹²'u jiin¹³ jm̄ii²¹ pe 'uu¹³xũ'vino ijma¹ mí¹ tyi'i.

²⁴ Jilaa²¹ tsa² tya' 'inl̄ii¹³ lí²-i jná² nii² la nũ'gi 'e lisá² 'ii²¹. Pe tsa² tya' 'in catyaaí² jná² nii² c̄iin²¹gi xũ.

²⁵ La joon jon jilaa²¹ 'e tyú² 'e jmoo¹o 'inl̄ii¹³ iliñii¹ tsá² la jmoonoo. Joon 'e catyaaí²gi iliñii¹ tsá² c̄iin²¹gi xũ.

6

¹ Jileei²¹ tsá² 'in jai² l̄ii² Cristo 'in nitaai² tya' ñi'fii²¹²i 'ná¹-a un'goo²¹o ñi'fii²¹²i la coon²¹ jo cwofaa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' 'e sii²¹ Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ee²¹e'.

² Joon wana jo¹ l̄ii² ñi'fii²¹² do Cristo 'in nitaai² tya'a do 'ná¹ un'goo²¹gi ñi'fii²¹²i. Joon 'ná¹ jmaa¹a to² tyú² tya' ñi'fii²¹²i do tsũ 'wii¹³ jo¹o l̄ii² Cristo. Joon mo jmoo¹o 'in taai² tya'a to² jmoo¹o to² tya' jaain²¹ 'in jo¹o l̄ii² Dios joon 'iin²¹²mo Dios 'ii. 'E²du'u joon cwotyaa¹-tsi tsá² 'e jmaa¹a 'e júu³ lo.

In jai² l̄ii² 'ná¹ jløø³mo

³ Joon wana 'e¹e tsá² júu³ xii²¹a jmoo¹ 'ido jloo³ 'na'a. Jo røø²¹ s̄ii¹i coon¹³ júu³ tyú² 'e ga'ee¹ Ña'ñũ¹u' Jesucristo, jon'gi jo røø²¹ s̄ii¹i coon¹³ júu³ 'e 'e¹e tsá² xiiala ngí¹ tsá² tyú²-u tyani Dios.

⁴ Tsá² 'in jo ñii¹ 'ii coonti. Jiin¹³ 'iin²¹²in 'ido jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ jilaa²¹ 'e s̄ii¹i. Joon jiin¹³ coon¹³ 'elo-o lí²-i lit̄ii² tsá² 'e tsi-iwúu¹i, jo cwo¹o júu³ ruu²¹i, faa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' tsá² xeei²¹, joon cu²-tsi tya'a.

⁵ Tsá² 'in gó² 'i¹-tsi 'in 'noo¹o m̄ii¹³ coon²¹ tøø²mo. Tsá² jo ñi¹ la jai². 'In tsá² do 'i¹-tsi 'e ijnaa¹a cuu² wa'a un'goo²¹o Dios. Jeen²¹mo'o coon¹³ 'in jmoo¹o la joon.

⁶ Pe wana ngii²¹i 'e tyú²-u tyani Dios sá² 'lee¹³na' wa ngii²¹i 'yaaí¹-tsi'.

7 Tsu jo 'ee lé³e' coonti 'e juncwii²¹ lo, la joon jon jo 'ee lí² lee²¹e' jiin¹³ coon²¹ mi júun²na'.

8 Joon wana 'oo²¹o' sin¹in' joongi 'e tyé³e' cwojmoo²¹o' jløø¹³mo'.

9 Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in lisá² cuu² tya'a jo itaa²¹a tya'a joon 'ii²¹o lawa coon²¹ sí² tya' 'in 'lhi³. Jilaa²¹ 'e súun²in ijmaa¹a 'nii²¹ tya' 'in 'iin²¹²in joon ipiin² 'ña'a li jo tiin¹³ tsá².

10 Suun²¹un tsá² cuu² 'wii¹³ joon jó¹ jilaa²¹ 'e gó² tya'a. Joon 'inlhi¹³ nigasuun²mo, nigatuu²¹o júu³ tyú² tya' Dios joon lí¹ wúu¹ niganii²¹ juncwii²¹ tya'a.

Cwojmaa²o'olangóo¹naai¹³'e jai² lí²u

11 Pe 'nɯ-ɯ, tsu 'wii¹³ tsá² tya' Dios 'nɯ, tú² jilaa²¹ 'e gó² lo, joon cwocwoo¹³-o'o 'e jmaa²¹a 'e tyú². Jmaa²¹a to² tyú² Dios. Jo¹gi cwolí²un. Cwoli²in²¹² mogi¹ Dios coon¹³ tsá². Jmaa²¹a taa²¹-o'o. 'Wo²-o'o jmaa²¹a tya' tsá².

12 Cwocwoo¹³-o'o ce caai²¹-o'o ngi²¹i la nigangi¹ 'in jai² lí² Cristo. Cwoo¹³-o'o 'e ngi²¹i coon¹³ Dios 'e seen²¹mo'o coon¹³on coon²¹ tøø²mo, tsu la joon gatø¹⁴ Dios 'nɯ. Joon tyani tsá² fúu¹ niga¹i¹ júu³ jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Dios 'wii²¹² tyi'i.

13 Joon nano 'i¹³ii 'nɯ júu³ tyani Dios 'in cwo¹ juncwii²¹ tya' jileei²¹ 'in seein²¹ joongi tyani Jesucristo 'in gajmaa¹a júu³ jai² 'e tyú²-ɯ tyani Poncio Pilato.

14 Jo cuu¹³u'un jmaa²¹a jilaa²¹ to² gacwo¹o Dios 'nɯ 'e jo lí² faa²¹a tsá² 'laa²¹ jiin¹³ coon²¹ ca mi tyú² Dios Jmii²¹ to² 'e jnee¹ Ña'ñɯ¹ɯ' Jesucristo.

15 Tsu mi tyí¹a 'ii²¹ tya' Dios Jmii²¹ ijmaa¹a lí² jilaa²¹ 'elo. Jiin¹³ Dios Jmii²¹ lí² lí²in tsaa²to² 'in feei¹gi. Joon 'in cwaa³mo 'ii. Joon 'ii-o lí¹i røøi¹³ 'in feei²gi la jee²¹² jileei²¹ røøi¹³ catyaa²gi do. La joon jon 'ii-o tsaa²to² 'in feei¹gi la jee²¹² jileei²¹ tsaa²to².

16 Jiin¹³ 'ii-o lí² cwo¹ tsá² 'e seein²¹ tsá² coon²¹ tøø²mo tsu jo tyé¹ 'ii. Joon

táan¹in lijná² joo²¹ lí¹. Joon jo lí² tsá² tsatyéen¹in. Joon jo mo nigalijøø²i tsá² 'ii jon'gi lí² jøø²i tsá² 'ii. Cwoun'goo²¹o tsá² 'ii ce jileei²¹. Cwolisá² 'ii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Amén.

17 Cwotyá³a-tsi 'in sá² cuu² juncwii²¹ lo 'e jo unjløøi¹³ 'ña'a jon'gi ngi¹ cu²-tsi cúu¹u pe ngi¹o jo cu²-tsi tya' Dios 'in jiin¹. 'Ii-o cwo¹o jna' jilaa²¹ 'e jløø¹³na'.

18 Cwotyá³a-tsi 'ido 'e jmáa¹a 'e tyú². Joon cwoliseein²¹ 'e tyú²-ɯ coon¹³ jilaa²¹ tyú² 'e jmoo¹o. 'Ná¹-a tyaa¹ 'ido tyú² tya'a 'e cwo¹o tsá² 'e 'oo¹-o joon uncoon¹³on 'ii 'in tyéein¹³ jmii²¹².

19 'E tyú² 'e jmoo¹o do 'e lí² lawa tsá² jñi¹ cwuu²¹, 'iin²in uncwu² mi jñi² do, pe joon mo roo²¹ joon coon²¹ tsá² 'láai²gi lagi ga'iin² mo gajñii¹i do. Coon¹³ la joon ilisá² juncwii²¹ tya'a 'e jo¹.

Tyaa¹ Poo² cwoo²¹o Timoteo 'e cwo¹gi tsá² júu³ tyú²

20 Timoteo, un'øøi¹ jilaa²¹ 'e gatyaa¹ Dios cwoo¹o. Jo núu³un júu³ 'e jo tseein²¹ jon'gi 'e jo to² 'í³in coon¹³ jilaa²¹ júu³ 'e jin² tsá² 'e 'áai¹gi jo¹, pe jon'jo¹ 'e júu³ joon.

21 Joon 'inlhi¹³ niganúu²o 'e júu³ do joon jo gauntiin¹³in 'e júu³ jo¹ tya' Dios.

Cwouncwaa¹³ Dios 'nɯ. Amén.

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Pablo tíi² i Timoteo

Sii¹ in Poo² 'e jí² lo tya' Timoteo

¹ Jna-a, Poo², joon líi¹ na jaain²¹ apóstol tya' Jesucristo. Dios gasii¹ in jna yaai¹-tsi 'e jmáa³ aa júu³ 'e Dios cwoo¹ o juncwii²¹ 'múui² tya' tsá² 'wii¹³ Cristo Jesús.

² Síi² na 'e jí² lo tyi'i, Timoteo. 'Iin²¹² na 'nə lawa yuun²¹ tyiia. Cwocwo¹ o Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña'ñu¹ 'u' Cristo Jesús 'e jmaa¹ a fo'feei¹ tyi'i coon¹³ feei¹-tsi tyi'i joon 'e seen²¹ mo'o tyú².

Íi² Poo² Timoteo júu³ 'e cwo² júu³ tyú²

³ Untii¹³ oo 'nə coon²¹ tøø² mo coon¹³ júu³ tyú² tyiia 'e fo³ oo la 'woo¹ la jmii¹. Cwo³ oo 'maai¹³ Dios 'in un'góo³ oo la gaun'goo²¹ o 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyiia joon jo con² jna tsá² tóo².

⁴ Tíi¹³-tsii jmii²¹ gatoo²¹ unni²¹ in joon líi¹ 'iin²¹² na jøø²¹² na 'nə la coon²¹ lijløøi¹³ xuun.

⁵ Tii¹³-tsii jon xiiala jai² líi² u la jai² galíi² si'yíi¹² a Loida nifu la joon jon saa² a Eunice.

⁶ 'Wii¹³ joon 'íi²¹ júu³ 'nə 'e cwoj-maa² gíi¹ jiiin¹³ 'ii²¹ 'e 'oo²¹ o 'e gacwo¹ Dios 'nə mo gatóon³ oon cwóo³ oo tyi'i.

⁷ Tsu 'in Espíritu 'in cweei¹³ Dios jna' jo jmoo²¹ o' 'go¹ o' pe cwo¹ o jna' pi³ joon 'e 'iin²¹² mo' tsá² joon 'e 'øøi²¹-tsi' tyú².

⁸ Tsu 'wii¹³ joon jo fa'íi²¹ líi² u 'e røø²¹ u'u cwáain¹ tya' Ña'ñu¹ 'u' jon'gí fa'íi²¹ líi² u 'wii¹³ tyiia tsu siin¹³ na 'nuñí³ 'wii¹³ jmóo³ oo to² tyú² Jesús. Pe nee²¹ e' wúu¹ coon¹³ jna caáain¹ tya' júu³ tyú² tya' Dios coon¹³ pi³ cwoo¹ Dios.

⁹ 'Ii-i gajmaa¹ a tiin¹³ jna' joon gatø¹² jna' 'e ngii²¹ i' tyú²-u tyaníi¹. Gatø¹² jna' jon'on 'wii¹³ jilaa²¹

tyú² 'e jmoo²¹ o' pe galí²-i jiiin¹³ la 'iin²¹² mo coon¹³ jilaa²¹ 'e feei¹-tsi tyi' 'e gajmaa¹ a cwáain¹ tya' Jesús 'wii²¹² tyi' la nu'gí garón¹ juncwii²¹.

¹⁰ Pe la no-o gajmaa¹ a líi¹ tsá² jilaa²¹ 'elo mo gajnéi¹ Jesucristo, 'in jmaa¹ a tiin¹³ jna'. 'Ii-o gauntyee²¹ mo 'e júun² in tsá². Joon coon¹³ júu³ tyú² tya'a gacwo¹ o tsá² juncwii²¹ 'e jo tyéi¹.

¹¹ Joon Dios gatyii¹³ in jna lawa tsá² tya'a 'e nicwóo³ oo joon ni'e³ ee tsá² 'in jon' seein²¹ Israel 'e júu³ tyú² do.

¹² Joon tsu 'wii¹³ joon móo³ oo wúu¹ pe jo 'óo³ oo fa'íi²¹ tsu cwii¹ moo 'iin 'in jai² líi² na joon jo¹ o líi² na 'e 'ii-o lí² 'má¹ ca mi tí² jmii²¹² joon jilaa²¹ 'e gatyaa¹ cwóo³ oo.

¹³ Cwosaain²¹-o'o jilaa²¹ júu³ røø²¹ 'e ganuu²¹ un fo³ oo. Joon cwoseen²¹ mo'o jo¹ o líi² u joon 'iin²¹² mo'o Dios coon¹³ tsá² 'wii¹³ sicaan²¹ mo'o coon¹³ Cristo Jesús.

¹⁴ Coon¹³ 'e uncoon¹³ Espíritu Tyú² 'in seein²¹ jee²¹² jna' un'øøi²¹ jilaa²¹ júu³ 'e tyiin² 'e gatyaa²¹² aa cwoo¹ o.

¹⁵ Niñii²¹² o'o jileei²¹ 'in néei¹ líi²¹ sii²¹ Asia gatúu² mo jna. Joon Figelo coon¹³ Hermógenes jee²¹² 'ii.

¹⁶ Cwouncwaa¹³ i Ña'ñu¹ 'u' tsá² inuu tya' Onesíforo tsu 'láa² mo naa' Onesíforo do nijacoon²¹ fo'feei¹ tyiia. Joon jo ga'aa¹ a fa'íi²¹ 'e 'yuu² na 'nuñí³.

¹⁷ Pe mo nateein¹ fu Roma ga'naa¹² i jna coon²¹ tún² ca gatsee²¹ i jna.

¹⁸ Cwolifee¹ mo-tsi Ña'ñu¹ 'u' tya' 'ii mi tí² jmii²¹² joon. Tyú²-u nii²¹² o'o xiiala unjíi² in jna mo taan²¹² na fu Efeso do.

2

Xiiala líi¹ i tsá² 'láa² tya' Jesucristo

¹ Joon 'nə-u, yuun²¹ tyiia, 'ii¹³ mo'o 'e uncoon¹³ Dios 'nə 'wii¹³ sicaan² uncoon¹³ Cristo Jesús.

² Joon jilaa²¹ júu³ 'e ganuu²¹ un 'e gafo³ oo foo²¹ o tyani tsá² fúu¹, tya²¹ a cwoo²¹ o 'in jo cu²-o'o coon¹³,

tsañu¹ 'in tñi²¹ 'e¹ e tsá² xeei²¹. Joon 'ii-o jon lí²-i 'e¹ e tsá² xeei²¹ 'e júu³ do.

3 Joon 'nu-u lawa jaain²¹ 'láa² 'in tyú¹ 'in jmoo¹o to² tyu² Jesucristo jmoo²¹o taa²¹a jilaa²¹ wúu¹ 'e moo²¹o.

4 Tsu¹ 'in jmoo¹o 'nii²¹ to² tyu² fii²¹²i jo ngii¹ cu²-tsi coon¹³ jilaa²¹ jmaa²¹i to² tya'a 'e coon¹³ la joon jløø¹³mo fii²¹²i 'in gatyii¹³in 'e lí¹i 'láa² tya'a.

5 Coon²¹ røø²¹ jon wa'a coo¹o tsá². Cwo²-tsi pe jo lí² 'ii²¹i 'e gali¹i la jo røø²¹ coo¹o la to² tyu²u.

6 Joon 'in jmoo¹o to² 'ii²¹ jee²¹² tyiia²¹ tí²i dø¹ø 'e lisá² nifu.

7 Cwo²'ii²¹du¹-o'o 'e fo³oo lo joon icwo²o Ña'ñu²u 'e øø¹'o'o jilaa²¹a.

8 Cwotii¹³gi-'o'o 'e Jesucristo jún² tya' 'lí²¹² David 'ii joon gaunjiin¹in Dios 'ii jee²¹² 'lí²¹² jiiin¹³ la júu³ tyú² cwóo³oo.

9 Joon 'wii¹³ tya' júu³ tyú² joon móo³oo wúu¹ lawa tsá² gó² ca gaton²on ñi³ cadena cwóo³oo. Pe júu³ tya' Dios jo lí² 'nuu¹ tsá² coon¹³ cadena.

10 Tsu¹ 'wii¹³ joon jmóo³oo ta¹oo coon¹² jilaa²¹ 'wii²¹² tya' 'in gatyii¹³in Dios 'e 'ii-o lí² 'ii²¹i itiin¹³mo 'wii¹³ Cristo Jesús. Lí²-i 'ii²¹o jon lí² 'ya²gi 'e jo tyéi¹.

11 Tsu¹ júu³ ja²mo lo: Gajúun²mo' coon¹³ Cristo la joon jon itoon²¹on' coon¹³ 'ii.

12 Joon wana nee²¹e' wúu¹ la joon jon ityu²¹u to² coon¹³. Wana faa¹³a' 'e jo cwii¹na' 'ii la joon jon 'ii ijin²in 'e jo cwii¹in jna'.

13 Wana cuu¹³na' 'a jo¹o lí²na' 'ii pe 'ii coonti jo cuu¹i untiin¹³mo júu³ tya'a.

Xiiala jmoo¹o tsá² 'e 'yaai¹-tsi Dios

14 Cwountii¹³-tsi tsá² jilaa²¹ júu³ lo, cwo¹²o cwáain¹ 'ii tyani Dios 'e jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ júu³ 'e jo 'ee to² 'i³in. 'E júu³ do i'iin²mo 'in tsá² 'in ganúu²un.

15 Cwo¹³-o'o jmaa²a jilaa²¹ 'e 'yaai¹-tsi Dios 'wii²¹² tyi'i la joon lii¹u tsa'leei¹³ tya'a 'e jo fa'ii²¹ lí²u.

Jmaa¹³ tsá² júu³ røø²¹ jiiin¹³ la tí² 'e lí² júu³ tya' Dios.

16 Pe tuu²¹ júu³ 'e faa²¹ tsá² 'in jo ñi¹, júu³ 'e jo 'e to² 'i³in. 'In tsá² tyaa¹ júu³ do un'láai²gi jiiin¹³ 'e gó² jmoo¹o tyani Dios.

17 Joon júu³ tya'o inii² lawa jmoowúu¹. Joon Himeneo coon¹³ Fileto lí¹i la joon.

18 'Ii-o gajmaa¹a 'e gó² cwáain¹ tya' júu³ jo¹ tsu¹ jin²in 'e nasuun²mo 'e jiiin¹in tsá². Joon 'wii¹³ júu³ tajuu²¹ tya' 'in tsá² do ga'iin²mo-tsi 'inlí¹³ 'e jo¹o lí².

19 Pe jo lí² lisí² júu³ tya' Dios, 'e li lawa coon²¹ po'xá¹ 'e jo jøø²¹. Joon júu³ tya' Dios jin': "Cwii¹mo Ña'ñu¹u' jileei²¹ tsá² tya'a." Jin²o jon: "Tuu²¹ jilaa²¹ 'e gó² jileei²¹ 'naa' 'in jin² 'e cwii¹mo Cristo."

20 Pe coon²¹ tsi inuu¹ li sá² cuu² jon'on jmai² wúun¹ lí² cwanáa¹ si cwataa²¹ 'ee pe sá²-a jon wúun¹ lí² 'mó² coon¹³ cwo¹³ jon. Sá²-a tya' mo tí² jmii²¹² joon sá²-a jon tya' li to² tsá² tyi¹.

21 La joon jon wana tuu²¹ tsá² 'e gó² ilí²in lawa coon²¹ wúun¹ tya' mo tí² jmii²¹², máa¹ coon²¹ jmaa²¹i to² tya' fii²¹²i. Natyaa¹ tyu² tya' doñi'ee to² tyú².

22 Tuu²¹o'o jilaa²¹ 'e gó² tí²-tsi simii²¹ jmáa¹a pe 'nu-u coon¹³ jileei²¹ 'in mí¹ tyani Ña'ñu¹u' jo¹o cwolin²naa'. 'Ná¹-a cwo¹³-oo' ngii²ii' tyani Dios 'e tyú²-u, cwo¹³-oo' 'e jo¹o lín²naa' joon 'e 'iin²¹²naa' Dios coon¹³ tsá² joon 'e taan²¹²naa' tyú²-u.

23 Pe tú²u jilaa²¹ júu³ 'e jo tseein²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e unngii¹i tsá² 'in jo ñi¹ tsu¹ ñii²¹o'o 'e júu³ do jmoo¹o 'e jo cwo¹o júu³ ruu²¹i.

24 Joon 'in jmoo¹o to² tyu² Ña'ñu¹u' jo lí² ngi¹ to² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i pe 'ná¹ 'e tí²mo 'e 'e¹ e tsá². Jmáa¹a jmai² 'e 'wo²-tsio tya' jileei²¹ tsá².

25 'Ná¹-a 'e¹ e coon²¹ tún²-un 'in jo jai² lí² la jo¹o lí²u wa coon²¹ jo

ngáa¹mo icwoo¹o Dios ijaa²¹a-tsi joon i'øøi²¹-tsi ilicwii¹i 'e júu³jai² do.

26 Joon iláa¹mo ña'a coon¹³ júu³ tajuu²¹ tya' 'in'lii¹³ 'in gacon² 'ii too² 'e jmoo¹o la 'iin²¹²in.

3

Xiiala ilin² tsá² jee²¹² jmü²¹² li tséi¹

1 Cwolinii²¹o'ca jmü²¹² li gatséi¹ ijó¹ jiin²¹ 'e 'ii¹ fo².

2 Tsü tsá² jo 'iin²¹²mo wa' tsá² xeei²¹, jiin¹³ i'iin²¹²in cuu² joon jloo³ 'oo²¹o. Jmaai¹ jloo³ 'ña'a joon faa²¹a 'laa²¹ tya' Dios. Joon jo nuu¹³un to² tyu² sáa³ jmü²¹, jo cwo¹o 'maai¹³ jiin¹³ jaain²¹ joon jo jmoo¹o 'e 'yaa¹-tsi Dios.

3 'Waa²¹-tsi 'in tsá² do. Tsá² 'in jo cwéi¹-tsi joon 'in faa²¹a 'e gó² tya' tsá². Tyu² to² yaa¹ 'ido jo un'goo²¹o tsá². Líi²in 'ido lawa joo²¹ 'lii¹³ joon 'ee¹mo jilaa²¹ 'e tyá².

4 Tsá² 'in 'nii¹ tsá² 'ii joon jmoo¹o jiin¹³ la 'i¹-tsi, joon 'in tsá² do tsafei¹ jmaai²¹ 'ña'a. Nitya¹-tsi coonti 'noo¹o juncwii²¹ tya'a jo 'naai²¹gi Dios.

5 Líi¹i lawa tsá² 'in jai² líi² Dios pe jo cwó² tyu² Dios to² 'ii.

Cwotuu²¹ jileei²¹ 'in líi¹i la joon.

6 Tsü 'in líi¹i la joon tsataai² waa²¹²mo inuu tya' tsá² joon icon²¹ too² tsami² jøøi² 'in røøi²¹ tsaa² 'in gatuu²¹ júu³ tyú² 'wii¹³ tya' jilaa²¹ 'e suuin²¹.

7 Nuú¹o júu³ tya' doñi'in pe jo litoon¹ galiñii¹ la jai².

8 La gajmaa¹a tsaláai¹ 'in sii²¹ Janes coon¹³ Jambres mo ngauntyíi²in Moisés, la joon jon jmoo¹o 'in tsá² 'in 'ee¹ 'e júu³ la jai² lo. Tsá² 'in jo gauntyiin¹³ 'e júu³ tya' Dios 'ii. Joon cwáain¹ tya' júu³ tya' Dios 'e joon 'in xee²¹²mo-tsi júu³ tya'a.

9 Pe jo linii¹² júu³ tya'a tsü coon¹³ 'e gó² jmoo¹o iliiñi¹ tsá² la gango¹ 'in tsá² gáí¹ 'in ngauntyíi²in Moisés do.

Tyaa¹ Poo² cwoo²¹o Timoteo 'ee 'ná¹jmáa¹a

10 Ñii²¹o'jilaa²¹ 'e niga'ee²¹²ee joon nigajøø²¹ø jiin¹³ la taan²¹²na juncwii²¹ tyiia. Nigacoon²¹on cwáain¹ 'e 'iin²¹²na jmáa³aa. Nii²¹o'xiiala jai² líi²na Dios Jmii²¹. Ñii²¹o'jon 'e 'wo²-tsii joon xiiala 'iin²¹²na Dios coon¹³ tsá². Joon ñii²¹o' 'e fee¹mo-tsii.

11 Nañii²¹o'xiiala 'øøi¹ tsá² jna coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ 'e gamóo³oo fu Antioguía joon fu Iconio coon¹³ Lистра. Nii²¹o'jilaa²¹ wúu¹ 'e galí² tyiia pe Ña'ñu¹'u' gatiin¹³mo jna jee²¹² jilaa²¹.

12 Joon tsei² jileei²¹ 'in 'iin²¹²in jmáa¹ la to² tyu² Cristo Jesús inee²¹ wúu¹ tya' tsá².

13 Pe tsá² gó² coon¹³ 'in tajuui²¹ do iun'láai¹gi jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o, coon²¹on tsá² too² joon icon²¹on 'ii tsá² too².

14 Pe 'nu¹-u, jo tú²'u jilaa²¹ 'e nigauntsaa¹²'a, jilaa²¹ 'e nigal-itsáa¹mo-'o' la jai², tsü cwii¹mo' 'iin 'e¹ 'nu'elo.

15 Joon ca mo xuu²¹²mo' galiñi³i júu³ tyú² 'e ga'e¹ 'e 'nu xiiala tiin¹³ Dios tsá² mo jo¹o líi²u Cristo Jesús.

16 Dios gacwo¹o tsá² jilaa²¹ júu³ tyú² tya'a. Gacwo¹o tsá² júu³ tyú² tya'a 'e jmaa²¹i to² 'e¹ joon 'e jmoo¹o júu³ xiiala 'noo²¹on tsá² tsaa² joon jmáa¹a røø²¹ 'e 'øøi²¹-tsi tsá² joon 'e¹ 'e tsá² xiiala lí² jmáa¹ 'e tyú²-u tyani Dios.

17 Gacwo¹o Dios júu³ tya'a 'e jileei²¹ tsá² tya'a lí² tyá² tyú² tya'a jmáa¹ doñi'ee 'e tyú².

4

1 Tyí³aa cwoo¹o tyani Dios joongi tyani Ña'ñu¹'u Jesucristo 'in ijó¹ jamma¹ 'ii²¹ tya' tsá² jiin¹ joongi tya' 'in nijúin¹ mi jó¹ tyu² to².

2 Cwó³ júu³ tyú² tya' Dios. Cwó³-o'cwo²o júu³ wa'a 'iin²¹²in tsá² nuu¹un 'yaa¹-tsi si jo 'iin²¹²in 'ee. Cwojmaa¹³ tsá² júu³ 'e jo cwo'naa¹ tsá² tsaa². Mi²i tyaní¹i cwojaa²¹a-tsi. Tyá²a-tsi 'in

jai² líin. Cwolifeei¹-o'o coon¹³ tsá² joon 'e³e coon²¹ tún²-un.

3 Tsu ijoo²¹-o coon²¹ sii¹³ mo jo 'ii²¹ tsá² júu³ røø²¹ joon i'in²¹²in nuu¹un jiiin¹³ júu³ 'e la tí²-tsi. Joon itøø¹ø tifo² tya'a 'in fúui¹ 'in unti² loocwóo¹o coon¹³ júu³ 'e 'iin²¹²in nuu¹un.

4 Joon ituu²¹o júu³ jai² nuu¹un joon inúu¹un jiiin¹³ júu³ 'e tsaai²¹.

5 Pe jmaa²a coon²¹ tún². Taa²¹a jmaa²a coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ mó²o. Cwojmá²a to² la jmoo¹o tsá² 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios. Cwountii¹u'u jilaa²¹ to² 'e cwo¹o Dios jmaa²a.

6 Tsu nanáa¹ tyá² tyiia 'e ijúun³na 'wii²¹² tya' júu³ tyá² tya' Dios. Ti li tí² 'ii²¹ 'e nii¹³moo.

7 Joon gacwo¹³-tsii jmáa³aa to² cwo¹o Ña'ñu¹u' joon nano gatsée¹mo tyiia joon cwáain¹ tya' 'e jai² líi²na' jo ga'laa²¹aa.

8 Joon nano gasaa¹a Dios coon²¹ corona tyiia icwo¹²o jna tsu gajmáa³oo to² tyu²u. Joon Ña'ñu¹u', 'in jmoo¹o 'ii²¹ røø²¹, icwo¹o jna mi tí² jmii²¹² joon. Jon'on jiiin¹³ jna icwo¹²o pe icwo²¹-o corona tya' jileei²¹ 'in ján¹ 'yaai¹-tsi mi cwée¹i.

Jmaa¹o Poo² júu³ xiiala ngóo¹ seen²¹

9 Cwó³-o'o na¹ la jmoonoo.

10 Tsu gatuu²¹mo Demas jna tsu gali'in²¹²gi 'e sá² juncwii²¹ joon gangóo¹o fu Tesalónica. Joon gangóo¹-o jon Crescente fu li sii²¹ Galacia. Tito-gi gangó¹ li sii²¹ Dalma-cia.

11 Jiiin¹³ Lucas taain²¹²gi coon¹³ jna lo. Cwo'nei²du' Marcos joon ñijee¹o. Tsu jmee¹³na 'ii to² tyiia 'e uncoon¹³on jna.

12 Nigasi³na Tíquico fu Efeso.

13 Mi ñi³i no cón³on 'mi'jná² yuu² lúu³uu 'e gasáa³aa fu inuu tya' Carpo 'in tyiin¹ Troas. 'Nó²on cón³on jon 'e jí² 'e gasáa³aa pe tyiin²gi 'e mo'jí² tyiia do, 'nó²on joon cón³on.

14 'In tiñi³ 'in sii²¹ Alejandro nigaj-maa¹a 'e gó² tyiia 'áai¹. Intyii²¹o tya'a Ña'ñu¹u' jilaa²¹ 'e gó² nigajmaa¹a do.

15 Un'øøi²¹ 'wo'o tya' 'ii tsu ni-gali'aa²¹o júu³ tyi'.

16 La mo nifu siin¹³na tyani tsaat²o jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in gauncoon¹³o jna. Jilee²¹mo gatíui² jna. Mí³u tyani Dios 'e jo cwo² Dios tsaat² tya' 'ido.

17 Pe joon Ña'ñu¹u' gauncoon¹³on jna joon gacwo¹o jna pí³ 'e coon¹³ la joon gacwó³ jna jilaa²¹ júu³ tyá² tya'a. Joon ganúu²un 'in tsá² jo seein²¹ Israel. Gatyí²mo Ña'ñu¹u' jna 'e tóin¹ 'mó¹.

18 Joon ityi²mo Dios jna jee²¹² jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o tsá² tyiia. Joon iun'øø¹²¹i jna ca tye²na ñu'fú² li tyu² 'ii to². ¡Cwoun'goo²¹o tsá² 'ii²¹ 'e jo tyéi¹! Amén.

Júu³ li tséi¹

19 'Aa²¹²mo'o fu³uu fo²o Prisca coon¹³ Aquila coon¹³ tsá² taai² inuu tya' Onesíforo.

20 Gajaan¹ta Erasto fu Corinto joon gasáa³na tsaat¹³a Trófimo fu Mileto.

21 Cwó³-o'o ñi²u'u la nu'gi ití² jiiin²¹ cwíi². Sí³na 'aa²¹²mo'o fu²u Eubulo coon¹³ Pudente coon¹³ Lino coon¹³ Claudia coon¹³ jileei²¹ tsaru¹u' 'in jai² líi².

22 Cwocwo¹o Ña'ñu¹u' Jesucristo wa²a pí³ tyi'i 'e siin¹³mo coon¹³ 'nu. Cwouncwaai¹³ Dios 'naa' jileei²¹ 'naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² i Tito

Poo² sii¹ in 'e jí² lo tya' Tito

1-2 Jna-a, Poo², síi³ na 'e jí² lo. Joon jna jaain²¹ tsá² 'in jmoo¹ o jilaa²¹ to² tyá² Dios. Joon jna jaain²¹ apóstol 'in gatyíi¹³ in Jesucristo 'in cwoo¹ o júu³ tya'a 'e uncoon¹³ on 'e jai² gi líi² 'in gatyíi¹³ in Dios joon ilíni²¹ o la jai² xiiala ngi¹ tsá² tyá² tyani Dios ca mi 'ii²¹ i coon²¹ juncwii²¹ icwo² Dios 'ii. Ga'íi² júu³ Dios, la nu'gi ga'láa² 'wii²¹² 'e juncwii²¹ toon²¹ on' lo, icwoo¹ o coon²¹ juncwii²¹ 'e jo tyéi¹. Joon Dios jo lí² faa²¹ a júu³ tajuu²¹.

3 Joon mo gatyíia¹ 'ii²¹ tya' júu³ tya'a gajmaa¹ a 'e líni²¹ tsá² coon¹³ júu³ tyá² 'e gatyaa¹ cwóo³ oo. Joon Dios 'ña'a, 'in jmoo¹ o tiin¹³ na', gatyá² to² la joon.

4 Síi³ na 'e jí² lo tyi'i, Tito. Lí² un lawa yuu²¹ tyiia coon¹³ jilaa²¹ 'e tsái¹-tsi'. Cwouncwaai¹³ Dios 'nu joon cwocwoo¹ o Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña'ñu¹ u' Je-sucristo, 'in jmoo¹ o tiin¹³ na', 'e tyá² u seen²¹ un.

To² 'ná¹ jmaa¹ Tito fu Creta

5 Mo gatúu² na 'nu fu Creta, gatúu² na 'nu 'e unrøø²¹ ø 'e 'ná¹-a lí² røø²¹. Gatyá¹³ uu 'nu to² 'e 'naa¹ u'u tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi² Cristo la coon²¹ fuu²¹.

6 'In tsá² 'in ilín² tsacøøi¹³ do 'ná¹-a seen²¹ jo lí² faa²¹ a tsá² 'laa²¹ tya'a joon jii¹³ jaan²¹ mo 'oo²¹ o iliseein²¹ tya'a. Joon wa'a jóon¹ on tsaa¹-tsi Dios joongi wa'a jmoo¹ o nuu¹² u, jo to¹ o jóon¹ on do mii¹³, joon lí²-i lín² in 'in tsá² do tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi².

7 Tsu 'in tsaa¹ to² do lawa'a tsalee¹³ tya' Dios 'ii joon 'ná¹-a ngi¹ 'e jo lí² cwo¹ o tsá² jii¹³ coon²¹ tsaa². Jo lí² lín² in tsaa¹ to² 'in jmoo¹ o jii¹³ la 'iin²¹² in, jon'gi 'in 'nii²¹-tsi, jon'gi 'in ngi¹ to² 'ín¹, jon'gi 'in ngi¹ to² tíi¹,

jon'gi 'in 'iin²¹² in lín² tsaa¹ to² 'e jna² a cuu².

8 Pe 'ná¹-a 'ii²¹ mo tsá² inuu tya'a 'yaa¹-tsi, 'ná¹-a 'iin²¹² in jilaa²¹ 'e tyá². 'In tsaa¹ to² do 'ná¹ 'øø²¹-tsi 'áai¹, joon jmoo¹ o jilaa²¹ 'ii²¹ røø²¹, joon ngi¹ tyá²-u tyani Dios. Joon 'in tsá² do 'ná¹ jmáa¹ a jilaa²¹ to² tyá² Dios. Joon 'in tsá² do 'ná¹-a lí² tyá² u to² juncwii²¹ tya'a yaa¹.

9 'In 'iin²¹² in lín² in tsaa¹ to² 'ná¹-a saain²¹-tsi 'e júu³ 'e jo caai¹ 'e ga'e¹ tsá² tya' Dios 'ii. Joon coon¹³ júu³ tyá² la joon lí²-i tyia¹-tsi tsá² júu³ tya' Dios. Joon lí²-i líi¹ 'in jo cwo¹ o júu³ ruu²¹ i coon¹³.

10 Líi¹ fúui¹ tsá² seen²¹ 'in jo nuu¹³ un júu³ røø²¹. Joon 'in tsá² Israel nifu jee²¹² 'ii. Síi¹ 'in tsá² do jmai² júu³ 'e jo 'e to² tí² coon²¹ on tsá² tóo².

11 'Ná¹-a tyuu¹² u 'e faa²¹ 'ido. Tsu 'ii-o siuin²¹ tsá² cuu² joon coon²¹ on tsá² tóo² jileei²¹ 'in taai² inuu, 'e¹ e júu³ 'e jo tíi² 'e¹ e.

12 Tsú jaain²¹ tsagoo¹ o 'in jmoo¹ júu³ jee²¹² 'ii gajin² in 'e tsá² néei¹ li sii²¹ Creta do coon²¹ tøø² mo faa²¹ a júu³ tajuu²¹. Líi¹ i lawa joo²¹ 'líi¹³. Tsá² jló² tu² u, 'iin²¹² in dø¹ ø 'áai¹ pe fu² mo jmáa¹ a to².

13 Joon júu³ tya' 'in tsañuu¹ do júu³ ja² mo. 'Wii¹³ joon cwo² o cwáan¹ mo 'in tsá² néei¹ Creta do coon¹³ júu³ 'gøøi¹³. Coon¹³ la joon ingi¹ coon²¹ tsáa¹ coon¹³ 'e jai² líi².

14 Jo ilinuu¹² un júu³ 'un'áai¹ 'e júuin²-tsi tsá² seen²¹ Israel 'e jo 'ee to² tí² jon'gi ilinuu¹² un to² tyá² tsá² 'in nigatuu²¹ júu³ jai² tya' Dios.

15 Tya' jileei²¹ 'in tyú¹ tyani Dios 'e tyá²-u jilaa²¹. Pe tya' tsá² 'in sí'leei²¹, 'in jo jai² líi² Dios, jii¹³ coon²¹ 'e tyá²-u tya'a jo sá². Tsu ca-gi 'i¹-tsi joongi coon¹³ 'e 'øøi²¹-tsi galí² sí'leei²¹.

16 Jin² in 'e tsei² cwii¹ in Dios pe coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹ o jo røø¹. 'Ee¹ mo Dios 'ii. Joon 'in tsá² do jo

nɯɯ¹²ɯn joon jiin¹³ coon²¹ to² tyá²-ɯ tya'a jo 'ii²¹i Dios.

2

Júu³røø²¹ 'e 'ná¹ 'e¹'e

¹ Pe 'nuu²¹un 'e³'e tsá² júu³ tyá² tya' Dios jiin¹³ la tí².

² 'E³'e tsá² nicøøi¹³ 'e ngi¹ coon²¹ tún², 'e jo 'uun²¹un máa¹ 'áai¹, jon'gi 'e gø¹ø 'áai¹. 'Ná¹ 'ii¹i ja²mo joon 'i¹-tsi 'e jmáa¹a coon²¹ tún². Joon cwo²¹o caáin¹ 'e 'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e jo¹o líi², joon 'e³'e cwoliijo¹o líi² la ngóo¹ 'naai¹³ xufiin¹³ nii²¹ wúu¹ 'wii¹³ júu³ tyá².

³ La joon jon tsayuui¹ 'e³'e 'e ngi¹ tyani tsá² la tíi² ngi¹ 'in taain²¹² tyá² tyani Dios. 'E³'e 'e jo jmáa¹a júu³ 'atsaa² jon'gi 'e ngi¹ to² 'iin¹. Pe i'é³ jilaa²¹ 'e tyá²-ɯ.

⁴ Coon¹³ la joon i'e¹ 'in tsamí² xuui²¹²gi 'e ngi¹ 'ido coon²¹ tún², joon ili'iin²¹²in ñɯɯ¹ tya'a coon¹³ jóon¹on.

⁵ Joon 'e³'e jon 'in tsamí² xuui²¹²gi 'e 'ii¹ jai² joon jo sooin²¹ tsá². Pe unjii²i inɯɯ tya'a, joon ilíin² tsamí² tyú¹ 'in nɯɯ¹³ to² tyá² ñɯɯ¹ tya'a. Coon¹³ la joon jo lí² faa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' júu³ tya' Dios.

⁶ La joon jon cwo²¹o cwáain¹ tsañɯɯ¹ xuui²¹²gi 'e ngi¹ coon²¹ tún².

⁷ Jmeei² 'wo'o lawa coon²¹ lí² coon¹³ jilaa²¹ 'e tyá²-ɯ 'e jmoo²¹o. Jo caa¹u'u jilaa²¹ 'e 'e³'e coon¹³ 'e gó². Pe 'e³'e xiiala jo¹ cwoli²u 'nɯ. Jo¹o líi²u jilaa²¹ 'e 'e³'e.

⁸ Fo²¹o jmai² júu³ 'e tyá²-ɯ 'e jo lí² cwo¹ tsá² 'nɯ tsaa². Joon coon¹³ la joon lí² fa'ii²¹ líi²i jileei²¹ 'in 'eei¹ 'nɯ tsɯ jiin¹³ coon²¹ júu³ 'laa²¹ jo lí² faa²¹a tyi'i.

⁹ Cwocwoo¹²¹o cwáain¹ 'in taai² coon²¹ lí² taai² 'e jmáa¹a nɯɯ¹²ɯn to² tyá² ñi'fii²¹²i 'e taain²¹² 'yaai¹-tsi. 'Ná¹-a cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ ñi'fii²¹² do.

¹⁰ Jo jmáa¹a 'uun²¹ pe coon¹³ jilaa²¹ lí²-i ngi¹ ñi'fii²¹²i jo cu²-tsi coon¹³on. Cwocwoo¹²¹o cwáain¹ 'e ngi¹ 'ido

tyani tsá² isiuin²¹ tsá² júu³ tya' Dios 'in jmoo¹o tiin¹³na'.

¹¹ Tsɯ Dios nigajma¹a júu³ jileei²¹ tsá² 'e feei¹-tsi tya' tsá² joon 'iin²¹²in jmáa¹a tiin¹³ tsá².

¹² 'E júu³ do 'e¹'e jna' 'e 'ná¹ tú²ɯ' jilaa²¹ 'e jo 'yaai¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e suun²¹na' 'e sá² juncwii²¹. 'Ná¹-a toon²¹on' coon²¹ tún², ngii²¹i' coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ joon jmoo²¹o' 'e 'yaai¹-tsi Dios la 'ii²¹² toon²¹on' juncwii²¹ lo.

¹³ Sijaan²¹an' mi tyéi¹ júu³ 'ya²gi ga'ii² Dios. Ga'ii² Dios, 'in feei¹, ijnee¹i coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'a, coon¹³ Jesu-cristo 'in jmoo¹o tiin¹³na'.

¹⁴ 'Ii-o gacwói¹ 'ña'a 'wii¹³ jna' 'e 'wóo¹i jna' jee²¹² jilaa²¹ 'e gó². Joon iuntyúu¹i jna' ilíin²na' tsá² tya'a 'in 'iin²¹²in jmá¹ jilaa²¹ 'e tyá² ce caain²¹-tsi.

¹⁵ Coon¹³ jilaa²¹ to² 'e 'oo²¹o' lawa tsá² tya' Dios cwo²¹e²e tsá² cwo²¹ii²¹ júu³ tya' tsá² joon jmaa¹³¹a júu³ jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e gó² jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o. Jo cwo²¹o 'e jøøi² tsá² 'nɯ wói¹.

3

Jilaa²¹ to² 'ná¹ jmá¹ 'in jai² líi²

¹ Cwountii¹³-tsi tsá² 'e jo cwo'naa¹ mii¹³ tya' tsaa²to² pe 'e cwolinɯɯ¹³o júu³ tya' tsaa²to². Joon 'ná¹-a náa¹ tyá² tya'a jmáa¹a jmai² 'e tyá²-ɯ.

² Joon jo cwofaa²¹a 'laa²¹ tya' jiin¹³ jaain²¹. Cwosii¹²¹i tsá² 'e jo 'noo¹o mii¹³ pe cwotaan²¹mo 'wo²-tsio, jmáa¹a jmai² 'e tyá²-ɯ tya' jileei²¹ tsá².

³ Tsɯ la joon jon jna' la mo jéei¹ jo née²e' sein²¹ Dios, jo jmoo²¹o' nɯɯ¹³ɯn'. Joon jo leein¹-tsi' 'e gó² jmoo²¹o', gapii²¹i' lí² wíin² ti'xɯɯ fu¹ tya' Dios. Galisaan²¹an' 'e soo²¹-tsi'. Tsiwúu¹na' joon 'ee¹mo tsá² jna' joon jna'o' 'ee³mo' la jaain²¹ la jaan²¹na'.

⁴ Líi¹ jna' la joon mo gajmaa¹a Dios, 'in jmaa¹a tiin¹³na', ilinée²e' jilaa²¹ 'e tyá²-tsi tya'a coon¹³ jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in Dios tsá².

5 Joon gajmaa¹a Dios tiin¹³mo' tsu 'wii¹³ fee¹mo-tsi tyi' jon'on tsu 'wii¹³ 'e tyú²-u nigajmoo²¹o' tsu 'wii¹³ tyú²-umo'. Gajmaa¹a tiin¹³mo' mo gacwo¹o jna' coon²¹ juncwii²¹ 'múui² 'wii¹³ tya' Espíritu Tyú² tya'a 'in gacwo¹o jna' 'e juncwii²¹ 'múui² do. Joon mi 'ii¹³na' 'e juncwii²¹ 'múui² do Dios garuun¹³mo jna'

6 joon 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'in jmaa¹ tiin¹³na', 'in sii²¹ Jesucristo, Dios gacwo¹²i jna' líi¹gi 'in Espíritu Tyú² tya'a.

7 Coon¹³ la joon lí²-i 'íi² Dios, 'in feei¹-tsi, júu³ 'e tyú²-mo' joon 'ii¹³mo' juncwii²¹ 'e jo tyéi¹ 'e sijaan²¹an'.

8 Júu³ ja²mo 'e júu³ lo joon 'iin²¹²na 'e jo cwo²¹o cuu²¹i jmáa¹a 'in jai² líi² Dios jilaa²¹ 'elo. Coon¹³ la joon icwó¹-tsi jmáa¹a 'e tyú²-u. Tyú²-u 'e júu³ lo joon jmaai¹ to² tya' jileei²¹ tsá².

9 Tu² jilaa²¹ júu³ 'e tyá¹ tsá² 'e jo 'e to² tí² coon¹³ jilaa²¹ cwáain¹ tsaai² tya' 'líi²¹² tsacøøi¹³. Tu² jon jilaa²¹ júu³ 'e síi¹i tsá² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i tya' ley tya' Moisés tsu jo 'ee to² 'íi³in, jo jmaai¹ to² tya' jiin¹³ jaain²¹.

10 Wa 'e¹e tsá² júu³ xiia', joon jmoo¹³o poo²¹² jee²¹² 'in jai² líi², joon wana jo nuu¹²un mi tí² tún² naa¹³ cwo²¹o cwáain¹ joon túu¹mo'o 'ido.

11 Tsu cwoliñi²o'o 'e 'in tsá² do nigatuu¹ la jai² joon jmoo¹o 'ii²¹ 'ña'a coon¹³ tsaa² 'e 'noo¹o.

E 'ná¹ jmá¹ Tito

12 Síi³na Artemas si Tíquico 'ee fu li tyiin¹u'un. Mi cwaa¹i cwo²-o'o jiin¹in' li' fuu²¹ Nicópolis tsu niga'i¹-tsii 'e taan²¹²na do la tøøi² jiin²¹ cwíi².

13 Cwouncoon¹³ Zenas, 'in tíi² ley, coon¹³ Apolos jilaa²¹ 'e 'ná¹ tya'i fu¹ 'e jo si'naai²¹.

14 La joon jon jileei²¹ tsá² tyi' 'ná¹ litíi² jmáa¹a to² tyú²-u ilisá² jilaa²¹ 'e jmee²¹i to² joon lí²-i uncoon¹³ tsá² xeei²¹.

Júu³ 'e tséi¹

15 Joon jileei²¹ 'in taain²¹² coon¹³ jna lo sii²¹²na'a 'aa²¹²mo'o. Joongi 'aa²¹²mo'o fu²u tsaruu²¹u' 'in jai² líi² Jesucristo 'in 'iin²¹²in jna'a. Cwouncwaai³ Dios 'naa' jilee²¹naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² i Filemón

Síi¹ Poo² jí² tya' Filemón

1 Jna-a, Poo², síi³na 'e jí² lo tyi'i, Filemón, 'in jmoo¹o to² coon¹³ jna'. Síi¹mo jon ru¹u' Timoteo. Jna-a, Poo², 'yuu²na 'nãñi³ 'wii¹³ cwóo³oo júu³ tyú² tya' Cristo Jesús.

2 Síi³na jon 'e jí² lo tya' 'in tsá² jai² líi² júu³ tya' Jesucristo 'in uncaain²¹ inũu tyi'i joongi tya' ru¹u' Yá² Apia coon¹³ Arquipo 'in jmoo¹o to² coon¹³ jna'.

3 Cwocwo¹o Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña'ñũ¹u' Jesucristo fo'feei¹ 'naa' joon 'e ñii²oo' 'e jløø¹³mo Dios Jmii²¹ coon¹³ 'naa'.

Xiiala 'iin²¹² in Filemón tsá²

4 Coon²¹ tøø²mo cwo³oo 'maai¹³ Dios Jmii²¹ joon mí³ti tyaní¹i 'wii²¹² tyi'i

5 tsu nanúu³oo xiiala 'iin²¹²mo'o Ña'ñũ¹u' Jesús joon xiiala tsáa¹mo-'o'o 'ii joongi xiiala 'iin²¹²mo'o jileei²¹ 'in tsáa¹-tsi Jesucristo.

6 Mí³ti tyani Dios 'e jilaa²¹ 'e tyú² jmoo²¹o wii¹³ ja²mo líi²u Jesucristo ilí² 'e²e tsá² jilaa²¹ 'e tyú² ngóo¹ 'naai¹³ jmoo¹o Dios tyi', joon

7 fúu¹mo tsá² 'in jai² líi² ni-gatya²-tsi joon 'iin²¹²mo'o jilee²¹e'e tsu 'wii¹³ joon 'áa¹mo jløø¹³na joon tyáa³-tsii 'wii¹³ 'nũ tsaru¹u'.

Poo² mii¹ tyani Filemón 'wii²¹² tya' Onésimo

8 'Wii¹³ joon jmaa²¹a feei²¹-'o'o 'wii¹³ tyiia. Jo 'iin²¹²na tyu³ũ to² tyi'i la tíi²mo tyu³ũ to² tsu líi¹na apóstol tya' Jesucristo.

9 Pe jna-a, Poo², 'iin²¹²na mí³ti tyani'i 'e jmaa²¹a feei¹-'o'o 'wii²¹² tyiia tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo'o jna. Jna-a nayũ¹³na joon 'yuu²¹²na 'nãñi³ cwáain¹ tya' Cristo Jesús.

10 Mí³ti tyani'i cwáain¹ tya' Onésimo 'in líi¹ lawa'a xuui²¹² tyiia tsu 'wii¹³ jo¹o galíi² Jesucristo la 'ii²¹² 'yuu²¹²na 'nãñi³.

11 Tsá² 'in galée¹³u'u 'ii joon jo 'ee to² gali'in³ tyi'i tsu gacwiin¹o. Pe nano-o 'iin³ 'ido to² tyi'i la joon jon 'íi³mo to² tyiia.

12 Síi³na Onésimo fu tyi'i tún¹. 'Áa¹mo fúu² líi²na lawa'a 'ñiia¹o jmá²a feei¹-'o'o 'wii²¹² tya'a, 'ii¹³mo'o. Waxu¹u li jo líi¹i tsá² tyi'i.

13 'iin²¹²na iján² Onésimo lo la 'ii²¹² 'yuu²¹²na 'nãñi³ cwáain¹ tya' júu³ tyú² tya' Dios. Joon coon¹³ la joon lí² unjii²in jna cwáain¹ tyi'i.

14 Pe jo 'iin²¹²na jmáa³aa jii¹³ coon²¹ wana jo cwo²¹o júu³ tyi'i. Tsa jo 'iin²¹²na ijmaa²¹a coon²¹ 'e tyú² tyiia tyitsái¹ pe 'iin²¹²na 'e yaai¹-'o'o.

15 Gacwo'íi¹o Onésimo tyi'i joon no gaa¹³mo tún¹ joon no 'ii¹³mo'o jo cwo'íi¹gi.

16 Pe la no jo lí² jmaa¹³gi'i cwáain¹ 'e galée¹³u'u tsu ni ja³mo líi² Jesucristo. 'ii¹³mo'o 'ii lawa'a tsaru²¹mo'o 'in 'né²mo'o. 'iin²¹²mo'o 'ii 'áai¹ pe 'nũ ili'in²¹²u'un 'i 'áai¹gi tsu tsá² tyi-'o'o 'ii. Joongi ja²mo líi²i Ña'ñũ¹u'.

17 Pe joon wana 'i¹-'o'o la 'i¹-tsii la 'oo²¹² jna' tsá² cwo²¹o' júu³ tyú² tya' Jesucristo 'ii¹³mo'o 'ino lawa jna.

18 Joon wana na'laa¹a tyi'i si røø¹i tyi'i 'ee, jna-a ícá³ti cwáain¹ tya'a.

19 Júu³ tyiia 'e gataan¹ Onésimo ni jí². Jna-a, Poo², 'in gatóon³oon 'e la fo³oo ícá³ti tyi'i wana røø¹i tyi'i. Pe jo fuu²¹²uu 'nũ xiiati røø²¹u tyiia xũfiin¹³ jna-a cwo¹³oo 'nũ júu³ tyú² tya' Dios.

20 Tsaru¹u', jmaa²¹a coon²¹ 'e tyú² tyiia tsu jo¹o líi²na Ña'ñũ¹u'. Cwo²¹o jna pí² tsu ru¹u' coon¹³ Cristo. Jmaa²¹a 'e fo³oo lo tsu 'wii¹³ ru¹o' coon¹³ Cristo coon¹³ la joon ijløø¹³na.

21 Síi³na 'e jí² lo tsu tsái¹-tsi 'e jo'on jmaa²¹a nũ¹³un pe ijmaa²¹a 'láai¹gi la gamí³ti.

22 Mí³ɨ jon 'e tya²'a tyá² li jóon³oon.
 Lí²na icwo¹ Dios 'e yajóø³na 'naa' tsɨ
 'wii'¹³ júu³ tyá² 'e gafaa²aa' 'wii'²¹²
 tyiia.

Júu³ li tséi¹

23 Síi¹i jon Epafraas 'aa²¹²mo'o. 'Ii
 'yuui¹ 'nɨñi³ coon¹³ jna jon 'wii'¹³ tya'
 cwáain¹ tya' Cristo Jesús. 'Aa²¹²mo'o
 jon jin²

24 Marcos coon¹³ Aristarco coon¹³
 Demas coon¹³ Lucas 'in taain²¹²
 jmoo¹o to² coon¹³on.

25 Cwouncwaai³ Ña'ñɨ¹ɨ' Jesu-
 cristo 'naa'. Amén.

Jí³ tí²i Tsá² faa²¹ Jmí¹ Hebreo

Li gatséi¹ gafee²¹i Joon¹ Dios tsá² cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹

¹ Ca la jéei¹ Dios gafee²¹i 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'láai² naa' joongi 'láai² 'ii¹³ jiiin¹³ la 'øøi²¹-tsi coon¹³ 'in tsá² 'in gacwo¹o júu³ tyá² tya'a.

² Joon nano nagatséi¹ nigafee²¹i Dios jna' coon¹³ Joon¹on. Joon Dios gajmaa¹a juncwii²¹ coon¹³ Joon¹on. Joon nigatyaa¹a cwoo²¹o Joon¹on jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹.

³ 'E 'ya²gi tya' Joon¹on líi¹ la líi¹ 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹ tsu¹ la líi¹ Dios Jmii²¹ la joon jon líi¹ Joon¹on. Joon coon¹³ júu³ 'gøøi¹³ tya'a jmoo¹o 'e jo tyéi¹ jilaa²¹ 'e sá². Joon mo ngayuu¹³ gauntyúu¹i jna' joon gacwó²o líi¹ caai²¹ Dios Jmii²¹ tsáa¹ 'in tyiin¹ ña¹ fú².

Feei¹gi Joon¹ Dios lagi ángeles tya'a

⁴ Nigalí² 'e feei¹gi Joon¹ Dios lagi ángeles tya' Dios. Joon ga'ii²¹mo 'e gatíi² 'e tyiin²gi lagi 'in ángeles do.

⁵ Tsu¹ jiiin¹³ cafu jo gasii²¹i Dios Jmii²¹ jiiin¹³ jaain²¹ ángel jin²in: 'Nuu¹ yuun²¹ tyiia; joon nano nigacwo¹o 'nu¹ juncwii²¹ tyi'i.

Jon'gi gasii²¹i jiiin¹³ jaain²¹ ángel:

Jna-a ilíin²na Ñu²¹u,

joon 'nu¹ ilíin²un yuun²¹ tyiia.

⁶ Joon mo gacwó¹i Joon¹on 'in nifu ni cwoo¹³ juncwii²¹ gajin² Dios Jmii²¹: Cwoun'goo²¹o jileei²¹ ángeles tyiia 'ii.

⁷ Cwáain¹ tya' ángeles do gajin²in: Dios jmoo¹o líi¹ ángeles tya'a la lí² tyí², joon 'in jmoo¹o la to² tyu² líi¹ la lí¹ jí² 'e coo²¹.

⁸ Pe cwáain¹ tya' Joon¹on gajin²in: 'Nuu¹, Dios, ityu²¹u to² coon²¹ tøø²mo. Joon coon²¹ tsáa² tyu²¹u to².

⁹ 'Nuu¹, 'iin²¹²mo'o 'e jmoo¹ tsá² la to² tyu² Dios joon jo¹ tí²-o'o² 'e gó².

Tsu¹ 'wii¹³ joon Dios Jmii²¹, 'in líi¹ Dios tyi'i, nigajmaa¹a 'e jløø¹³mo'o lagi 'in catyaa².

¹⁰ Jin²o jon Dios Jmii²¹ sii²¹i Joon¹on: 'Nuu¹, mo ga'láa² 'wii²¹², Ña'ñu¹u', najmaa²a ni cwoo¹³ juncwii²¹ joon coon¹³ cwoo¹o gajmaa²a juncwii²¹.

¹¹ Ityee¹mo jilaa²¹ 'e sá² pe 'nu¹ coon²¹ tøø²mo iseen²¹mo'o røø²¹.

Jilaa²¹ 'e sá² ilitsáai² lawa 'mi² 'e tsáai².

¹² Joon ijuu¹³u jilaa²¹ 'e sá² lawa siin³ tsá², joon ilisii²mo.

Pe, 'nu¹, jo lisii²u jiiin¹³u,

joongi juncwii²¹ tyi'i jo tyéi¹.

¹³ Ce jiiin¹³ cafu jo gasii²¹i Dios Jmii²¹ jiiin¹³ jaain²¹ ángel tya'a:

Ni²i líi¹ cwóo³oo tsáa¹, ca mi tyée²na 'in 'eei¹ 'nu.

¹⁴ Jileei²¹ ángeles líi¹ la líi¹ espíritus 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios Jmii²¹. Joon isii²¹in 'ii 'e tsauncoon¹³on jileei²¹ 'in jmaa¹ Dios tiin¹³.

2

'Ná¹ nuu²¹u' coon²¹ tún²gi júu³ tya' Dios

¹ Tsu¹ 'wii¹³ joon 'ná² nuu²¹un' coon²¹ tún²gi jilaa²¹ 'e júu³ 'e niganuu²¹un' la coon²¹ jo líi²¹na' fu¹ xiia²¹.

² Tsu¹ wa gajaan¹ la joon jilaa²¹ júu³ tyú² 'e galisá² ca la mo jéei¹ 'e gacwó² ángel, joon jileei²¹ 'in ga'noo¹o tsaa² jo galinuu¹³un 'e júu³ tyú² do joon ganí²i wúu¹ jiiin¹³ la tíi².

³ ¿Xiiala ililaa²¹²na' yiia' wana jo jmoo²¹o' náu¹³un' 'e júu³ 'gøøi¹³ 'áai¹ lo tya' 'e tiin¹³ tsá²? Tsu¹ ga'láa² Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii²¹² 'ii² 'e júu³ lo tya' 'e tiin¹³ tsá² nifu joon 'in ganúu² júu³ tya'a galitsáa¹mo-tsi 'e la ja²mo 'e júu³ do joon 'ii gacwo¹o jna' 'e júu³ do.

⁴ Joon Dios Jmii²¹ gajmaa¹a júu³ 'e ja²mo 'e júu³ do coon¹³ lí² joongi

coon¹³ milagros coo¹³ 'áai¹ 'e niga-
jmaa¹a. Joon jii¹³ la 'iin²¹²in gac-
woo¹o Espíritu Tyú² tya'a tya' tsá² 'e
coon¹³ la joon liñí¹ tsá² 'e ja²mo 'e
júu³ do.

*Galín¹in Jesucristo lawa tsá²
taain²¹²juncwii²¹*

⁵ Jo mo gajmaa¹ Dios Jmii²¹ wa'a
ángeles tyu^{2u} to² 'e juncwii²¹ ijó¹ 'e
faa²a' nano.

⁶ Li' cii¹³ gajmaa¹a tsu ni jí² tya' Dios
seen²¹ jaain²¹ 'in gajin²in:

Dios Jmii²¹, ¿xiiala líi¹ tsá² taain²¹
juncwii²¹ 'e tí²-'o'o 'ii?

¿Xiiala líi¹ tsá² icu²-'o'o coon¹³on?

⁷ Tsu gajmee¹mo'o 'ido 'wéei¹gi lagi
ángeles coon²¹ sii¹³xu,

joon gacwo²o 'ii 'e 'ya²gi tyi'i.

Joon gacwo²o 'ii 'e tyu^{2u} to² jilaa²¹ 'e
nigajmaa²a.

⁸ Jilaa²¹a gasii²¹'i 'wii²¹² tii²i.

La joon jilaa²¹ 'e ganá¹ 'wii²¹² tii² tsá².
Jiin¹³xu 'e sá² 'e jo¹ tyu² tsá² to². Pe
xu fiin¹³ joon lé²du' cwáain¹ 'e jo ji-
laa²¹a jmoo¹o nuu¹³un.

⁹ Pe né²mo' Jesús 'in Dios Jmii²¹
gajmee¹ 'wéei¹gi lagi ángeles coon²¹
sii¹³xu joon tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo Dios
Jmii²¹ jna' gajúin¹ Jesús 'wii²¹² tya'
jileei²¹ tsá² joon nano Dios Jmii²¹
nigacwo¹o Jesús 'e jilaa²¹ 'ya²gi tya'a
tsu 'wii¹³ 'e wúu¹ 'e nigangoo¹on 'e
joon mo 'yu júu³.

¹⁰ Jilaa²¹ 'e sá¹ tya' Dios Jmii²¹
joon 'ii gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá². Joon
Dios 'iin²¹²in 'e jmáa¹a coon²¹ jilaa²¹
'e 'ya²gi tya'a jee²¹² jileei²¹ jóon¹on
fúu¹. Tsu 'wii¹³ joon coon¹³ 'e wúu¹
gangoo¹on Jesucristo, 'in gajmaa¹a
tiin¹³ tsá² do, gauntsiin¹in Dios Jmii²¹
jilaa²¹ 'e ná² jmaa¹a 'in Jesucristo do.

¹¹ 'Wii¹³ joon Jesucristo do lí²-i un-
caain²¹ tsá² coon¹³ Dios Jmii²¹, joon
'ii Jmii²¹ 'in Jesucristo do, 'ii jon Jmii²¹
tsá² 'in sicaain²¹ coon¹³ Dios 'wii¹³
Jesús do. Tsu 'wii¹³ joon 'in Joon¹
Dios do jo 'oo¹o fa'ii²¹ wa'a sii²¹i tsá²,
"ru¹u'".

¹² Tsu ni jí² tya' Dios jin²in:

Ifuu²¹²uu cwáain¹ tyi¹i tyani
tsaruu²¹na,
joon i'óó³óó coon¹³ 'in sicaain²¹
iun'goo²¹o 'Ñu².

¹³ Jin' 'e jí² lo jon:

Tsáa¹mo-tsii Dios.

Joon gajin²o jon:

Lo siin¹³na coon¹³ yuun²¹ 'in gacwo²i
Dios jna.

¹⁴ 'In jóon¹ tsá² coon²¹ inuu tya'a
coon²¹gi ngú¹ taain¹ joon coon²¹gi
jmi¹ 'óó¹i coon¹³ 'ido. La joon jon
Jesús galí² ngú¹ taain¹ la lí¹ ngú¹
taain¹ tsá² la joon jon jmi¹ 'óó¹i 'e joon
la joon ilijúun²in la júin¹ tsá². Joon
mo gajúun²in gatsé¹mo 'ii²¹ tya' 'in
jngaai¹³ tsá², 'óó¹i²¹-tsi tsá² 'in 'lii³mo.

¹⁵ Joon coon¹³ la joon galáa²mo
jileei²¹ 'in 'goo²¹ injúun²in la jee²¹²
taan²¹²in juncwii²¹ lo tsu lawa 'in
si'nuu¹mo 'in lí¹i la joon.

¹⁶ Tsu 'e la ja²mo jo gajó² Jesús iun-
coon¹³ ángeles, gajó² jauncoon¹³ 'in
jún² tya' 'lii²¹² Abraham.

¹⁷ Joon 'ná² líi²in Jesús la líi¹i ruu²¹i
coon¹³ jilaa²¹ 'e coon¹³ la joon lí²
jmaa¹a to² lawa untsá² 'in tyiin²gi
nifu tyani Dios, ilín¹in untsá² 'in tyú¹
joongi 'in 'wóo¹-tsi. Joon mo gajúin¹
Jesús 'e lí¹ lawa coon²¹ fa¹ 'e gatyí²i
jilaa²¹ tsaa² tya' tsá².

¹⁸ Joon tsu 'wii¹³ gangoo¹ Jesús
wúu¹ 'é²e 'in 'lii¹³, 'wii¹³ joon lí²-i un-
coon¹³ Jesús jileei²¹ tsá² 'in 'e²e 'in
'lii¹³ wúu¹ nano.

3

Tyiin²gi Jesús lagi 'lii²¹² Moisés

¹ La joon tsaru¹u' 'in nicwaaí³,
'in nigatø¹ Dios 'e lí²in tsá² tya'a,
tyaan¹duu' cwáain¹ coon²¹ tún² Cristo
Jesús. Joon líi²na' 'e Dios gasii¹in
Cristo Jesús do joon 'ii ilí²in untsá² 'in
tyiin²gi nifu tyi'.

² Joon Jesús, 'in gatyí¹³in Dios 'e
jmáa¹a 'e to² no, galinuu¹³un jilaa²¹ la
galí² nuu¹³un Moisés jilaa²¹ jee²¹² 'in
tsaa¹-tsi Dios.

3 In jmoo¹³ o coon²¹ 'nú¹ 'yu²gi júu³i lagi 'e 'nú¹ do. La joon jon Jesucristo líi²i 'e 'yu²gi júu³i lagi Moisés.

4 La coon²¹ 'nú¹ tsá² 'ná¹ jma²a tsá²; pe Dios gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá².

5 La joon Moisés lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in tyú¹ gajmaa¹ n^{uu}¹³un jee²¹² 'in tsa¹-tsi Dios 'in líi¹i lawa coon²¹ 'nú¹. Joon 'e to² tya' Moisés 'e faa²¹a 'e 'noogi ijin²in Dios mi licⁱⁱin²¹.

6 Pe Cristo, Joon¹ Dios Jmii²¹ 'ii, gajmaa¹a n^{uu}¹³un jee²¹² jna' 'in tsa¹-tsi Dios. Joon líi¹na' 'nú¹ tya' Dios wana jmoo²¹o' taa²¹a' joongi tsá¹mo-tsi' ca lityé¹. Joon wa'a jmoo²¹o' la joon jlø¹³na' coon¹³ 'e 'øøi²¹-tsi'.

Li²-i 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² tya' Dios

7 Wii¹³ joon la gajin² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios ni jí² tya' Dios:

Nano, wana núu²uun' 'e jin² Dios.

8 Jo cwoli'waa²¹-oo' la gali'waa²¹-tsi 'in gali'ee¹i Dios joon gacón² cwáain¹ xiiala líi¹i Dios coon²¹ li jo 'iin tsá² seein²¹.

9 Tsu do-o galitsáai¹-tsi 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' xiiala líi¹na.

Xu^{fiin}¹³ tunló¹ jiiⁿ²¹gi ngó¹o 'e gani²¹i jilaa²¹ 'e ni gajmaa³aa.

10 Joon tsu 'wii¹³ joon gatsá² 'nii²¹-tsii tya' 'in tsá² do.

Joon gafuu²¹²uu: "Tí²gi-tsi 'in tsá² do ngí¹ li' caai²¹.

Jo 'iin²¹²in líi¹i fu¹ tyiaa."

11 Joon tsu 'wii¹³ joon gatí² 'nii²¹-tsii tya'a joon ga'íi³ii júu 'e jo lí² 'ii²¹ 'woo²¹o coon¹³ jna.

12 Tsaru¹u', un'øø²¹naa' yaanaa' 'e coon²¹ jo ngáa¹mo jaain²¹ jee²¹² 'naa' jo tsáai¹gi-tsi Dios joon coon¹³ 'e gó² do tí' xu^{uu} itsawíin²mo caai²¹ Dios 'in jiiⁿ¹.

13 Li cii¹³i jmaa²aa'. Jmaa²aa' tyaa¹-oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' la coon²¹ jmii²¹² la 'ii²¹² 'e lí² jin²gi tsá², "nano". 'E coon¹³ la joon jo 'e coon²¹ tsa² 'naa' tóo² jiiⁿ¹³ jaain²¹ 'e li'waa²¹-oo'.

14 Tsu wana tá² taain²¹²-tsi' coon¹³ 'e tsáai¹-tsi' ca la mo 'wiin²¹² ca lí gatsé¹ coon¹³ la joon 'i'ii¹³na' caain²¹ coon¹³ Cristo jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a.

15 Tsu la joon jin²in:

Nano, wana nuu²uun' 'e jin² Dios, jo cwoli'waa²¹-oo' la gali'waa²¹-tsi 'in gali'ee¹i Dios.

16 ¿'lingi 'in niganú²un júu³ tya¹ Dios joon mi yuui¹³ joon gali'ee¹mo Dios? 'Ii 'i 'in niga'wooi¹ Moisés fu li sii²¹ Egipto.

17 ¿'lingi 'in gajmaa¹a Dios 'nii²¹-tsi 'wii²¹² tya'a ce tséin¹ tunló¹ jiiⁿ²¹? Gatsá² 'nii²¹-tsi Dios tya' 'in tsá² do 'in ga'noo¹o tsa², 'in nigajúin¹ jee²¹² cwoo¹³ tyuuⁿ²¹ do.

18 Joon, ¿'lingi ga'íi²i Dios júu³ 'e jo i'ii²¹ 'woo²¹ coon¹³? Ga'íi²i Dios 'e júu³ do tya' 'in tsá² 'in jo gajmaa¹a n^{uu}¹³un júu³ tya'a.

19 Né²o' 'e 'in tsá² do jo gali²i gan-gatáa²i tsu 'wii¹³ jo gajo¹ galíi²i.

4

1 La joon jon jna' 'ná¹ jmoo²¹o' coon²¹ tún² la 'ii²¹² sá²gi júu³ tya' Dios 'e lí² tsataai²¹² tsa'ii¹i 'woo²¹ coon¹³ Dios 'e coon²¹ jo ngaa¹mo 'inlíi¹³ jee²¹² jna' jo lí¹i 'e tsataai²¹².

2 Tsu la joon jon jna' niganú³o' 'e júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² la ganú²un 'in tsá² do. Pe 'in tsá² do jo 'ee to² 'íi³in 'e ganú²un 'e júu³ do tsu mo ganú²un jo jo¹ galíi²i.

3 Pe jna' 'in jai² nigalíi²na' itsatóo³o' lí 'ii²¹ 'woo²¹o'. Gajin² Dios cwáain¹ tya' 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² do:

Joon tsu 'wii¹³ joon gatsá² 'nii²¹-tsii tya'a joon ga'íi³ii júu³

'e jo i'ii²¹ 'woo²¹ coon¹³ jna.

Xu^{fiin}¹³ ga'yée²mo to² tya' Dios ca mo garoon¹on juncwii²¹.

4 Tsu ni jí² tya' Dios 'e jin²in cwáain¹ tya' jmii²¹² lí gatí² dyá¹:

Jmii²¹² lí gatí² dyá¹ ga'ii²¹ 'woo²¹ Dios coon¹³ jilaa²¹ to² tya'a.

5 La joon jon ni jí² tya' Dios jin²in:

Jo i'ii²¹ 'woo²¹ 'in tsá² do coon¹³ jna.

6 Pe 'inl̥ii¹³ 'ná¹gi itsataai² 'in 'ii²¹; 'woo²¹ do. Joon 'in tsá² 'in ganúu²un 'e júu³ tyú² do nifú² jo gangataai² li 'ii²¹ 'woo²¹ tsu jo galinuu¹³un.

7 Tsu 'wii¹³ joon nigafaa²¹a Dios coon²¹ jm̥ii²¹² jée¹gi, 'e jm̥ii²¹² no. Tsu David gafaa²¹a cwáain¹ tya' Dios mi lic̥iin²¹ ga'weei²¹ tsá² Israel Egipto do. Joon gataan¹an ni jí² tya' Dios:

Nano, wana nuu²uun¹ 'e jin² Dios, jo cwoli'waa²¹-'oo'.

8 Tsu wana gacwó¹ Josué 'e 'ii²¹ 'woo²¹ 'in tsá² Israel do jo 'e faa²¹gi Dios coon²¹ jm̥ii²¹² jée¹gi tún¹.

9 Sá² jon coon²¹ mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e nacwaa¹³ tya' tsá² tya' Dios;

10 tsu 'in 'ii²¹ 'woo²¹ coon¹³ Dios, 'ii²¹ 'woo²¹ coon¹³ to² tya'a jiin¹³ lag̥i 'ii²¹ 'woo²¹ Dios coon¹³ to² tya'a ña'a.

11 Jna' jon 'ná¹ cwoo¹³-tsi' wa tsatóo³o' 'e 'ii²¹ 'woo²¹o' joon jo jmá¹ jiin¹³ jaain²¹ lag̥i gajmaa¹a 'in jo gajai² líi².

12 Tsu júu³ tya' Dios lí¹ lawa 'e jiin¹in joon 'áa¹mo 'gøøi¹³. Joon li la li coon²¹ ñi³ 'e 'má¹ 'áai¹ la je tún² taain²¹. Joon mo núu²un tsá² 'e júu³ lo lawa 'e jmoo¹o júu³ 'in tsá² do 'e 'i¹-tsi joon 'e 'øøi²¹-tsi. Jo cwó¹ wa'a cón²on 'ña'a tóo².

13 Jo 'e sá¹ jiin¹³ coon²¹ 'e gajmaa¹a Dios 'e lí² 'mé¹i 'ña'a tyani Dios. Tsu tyaní¹i jo sá² jiin¹³ coon²¹ wa'a sijl̥ii¹³ wa'a jo jnee¹i. Joon 'ii 'in jni¹i jilaa²¹ cwáain¹ tyi'.

Jesús lí¹i untsá² 'in tyiin²gi nifu

14 Jesús, 'in Joon¹ Dios, lí¹i untsá² 'in tyiin²gi nifu tyi' joon 'ii niga¹i²i tyani Dios Jmii²¹. Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹ seen²¹na' tá² taain²¹²-tsi' coon¹³ 'e jai² lí²na'.

15 Joon 'in untsá² 'in tyiin²gi nifu tyi' lí² feei¹-tsi 'wii²¹² tyi' coon¹³ fa¹i³ 'e sáan³an' tsu la jilaa²¹ 'e galí¹ tyi' la joon galí¹ tya'a, pe jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo 'ee ga'noo¹on.

16 Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹ tsatyéen¹na' jo cu²-tsi' tyani Dios 'in 'iin²¹²in jna'

'e 'ii¹³na' 'e feei¹-tsi tyi' joon 'e uncoon¹³on jna' coon¹³ fo'feei¹ tya'a mo sityéen¹na' jm̥ii²¹².

5

1 Dios gatyii¹³in jee²¹² tsá² jileei²¹ untsá² 'in tyiin²gi nifu joon gacwo¹o to² 'e faa²¹a cwáain¹ tya' tsá² tyaní¹i, joon icwo²o fa¹ joon jngaa¹³i joo²¹ 'wii¹³ tsaa² tya' tsá².

2 Joon tsu 'wii¹³ 'in untsá² do seen²¹ fa¹i³ la seen²¹ jileei²¹ tsá² catyaa² lí²-i jmaa¹a 'wó²o-tsi coon¹³ 'in jo ñi¹i joongi coon¹³ 'in nigawíin².

3 Joon tsu 'wii¹³ seen²¹ fa¹i³ 'in untsá² do la seen²¹ 'in catyaa², 'noo¹o tsaa², joon 'ná¹ jngaa¹³i joo²¹ 'wii¹³ tsaa² tya'a 'ña'a jiin¹³ la jngaa¹³i joo²¹ 'wii¹³ tsaa² tya' 'in catyaa².

4 Jiin¹³ jaain²¹ jo lí² jméi² 'ña'a 'e lí²in untsá² 'in tyiin²gi nifu. Jiin¹³ Dios lí² tøø²¹ tsá² 'e jmaa¹a 'e to² joon. Jiin¹³ Dios lí² cwoo¹ to² joon la gajmaa¹a coon¹³ Aarón.

5 La joon galí² coon¹³ Cristo, jo gajméi¹ 'ña'a untsá² 'in tyiin²gi nifu do pe Dios Jmii²¹ gacwo¹o 'ii 'e to² joon. Joon gajin² Dios s̥ii²¹i 'ii:

'N̥u-u yuun²¹ tyiia;

joon nano nigacwo¹o 'n̥u juncwii²¹ tyi'i.

6 Joon li xiiia' ni jí² tya' Dios 'e jin²in:

'N̥u-u jaain²¹ untsá² coon²¹ tøø²mo,

lawa untsá² Melquisedec lí¹u'u.

7 Joon mo gateein¹ Jesús ni cwoo¹³ juncwii²¹ gafaa²¹a júu³ tyú² joon gam̥ii¹i tyani Dios Jmii²¹ coon¹³ júu³ tá² lí¹ joongi gatoo²¹ jm̥ii²¹ unnii¹i. Joon Dios, 'in lí² jmáa¹a 'e jo júun²in, ganúu²o júu³ tyú² tya'a tsu 'wii¹³ tsáa¹-tsi.

8 Joon x̥fiin¹³ Joon¹ Dios Jesús galit̥ii²mo 'e jmáa¹a n̥uun¹³un to² tyu² Dios coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ 'e gangoo¹o.

9 Joon mo ga'yeei²¹ røø²¹ jilaa²¹ 'e 'ná¹ jmáa¹a gal̥ii¹ 'in jmá¹a tiin¹³ tsá² coon²¹ tøø²mo jileei²¹ 'in jmá¹a n̥uun¹³.

10 Tsu Dios Jmii²¹ gajméi¹ 'ii untsá² 'in tyiin²gi nifu jiin¹³ la gali¹i Melquisedec.

Wúu¹moxu 'øøi²¹-tsi tsá²

11 Sá²gi 'áai¹ 'e fuu²¹²uu 'e cwáain¹ tya' 'e júu³ lo pe wúu¹mo lí¹ 'áai¹ tsu jo 'iin²¹²naa' 'e 'øøi²¹-'oo'.

12 Jiin¹³ la wóo² ningóo¹ 'naa' tí²naa' lí²naa' tifo² tya' 'e júu³ lo pe xu 'naa' ná¹ 'naa' 'in sii²¹naa' xiia'gi tún² 'e júu³ jo wúu¹ tya' Dios 'e nuu²nuu¹ nifu. Nigajmaa²aa' 'wo² si¹í¹-'oo' coon¹³ 'e jai² lí²naa'. Lawa yuu²¹ cuu²¹ tuu²¹ 'naa' coon¹³ 'e jai² lí²naa' jo lí² cøø²øø¹ 'i¹ tyú².

13 Joon jileei²¹ 'in 'uun²¹ fi² lí¹i lawa yuu²¹ joon jo ñi¹ xiiala 'øøi²¹-tsi 'e júu³ tya' 'in ngi¹ coon²¹ tsáa¹.

14 Pe 'uunñi² tyú² tya' tsacøøi¹³ 'in nili³ tsu nigalití²i 'e jmáa¹a 'ii²¹ røø²¹ coon¹³ 'e tyú², coon¹³ 'e gó².

6

1 Moo²¹o' nifugi jon ilí²na' tsacøøi¹³ coon¹³ 'e jai² lí²naa'. Mo jée¹gixu 'e júu³ nifu tya' 'e jai² lí²naa'. Jo faa³gi 'e joo²¹-tsi' jmoo²¹o' 'e to² do 'e jo 'ee to² 'í³in. Jo faa³gi 'e 'ná¹ litsaa¹-tsi tsá² Dios.

2 Jon'gi faa³ tya' 'e saai²¹ tsá² jmii²¹ si 'e toon¹ tsá² cwoo²¹ tya' tsá² 'ee. Jon'gi faa³a' tya' mi jiin¹in tsá² jee²¹² 'lí²¹² si mi lisá² 'ii²¹ lí tyéi¹ 'ee.

3 Moo²¹o' nifugi wa'a cwó²o Dios la jon.

4-6 Jo lí² tsatyéin¹gi tsá² tún¹ tyani Dios doñi'in 'in niga'ii²¹ 'e júu³ tya' Dios joon gatuu²o tún¹. Tsu 'in nigatí²-tsi 'e tyú² 'e cwo²o Dios tsá² joon niga'ii²¹mo Espíritu Tyú² tya' Dios joon gali'in²¹²in 'e júu³ tyú² tya' Dios joon gangóo¹o 'e 'ii²¹ tya' 'e juncwii²¹ ijó¹ wana tuu²o 'e júu³ do lawa'a 'e 'ña'a gataain¹ 'in Joon¹ Dios tsaa¹ crúu¹³ do, ungoøø¹ni 'ido jee²¹² tsá² fúu¹.

7 'In 'ii²¹ 'e júu³ do coon²¹ tún² lí¹i la lí¹ cwoo¹³ 'wó² mo tsáa¹ jmí¹ ni do tí²

coon¹³ naa¹³. Joon cwo²xu 'e jmaai¹ to² tya'a 'in gají²i do. Nacwaa³mo 'e 'wó² do tya' Dios.

8 Pe wana gacwo¹o 'e 'wó² do jiin¹³ 'motóon¹ si toonñi¹ 'ee jo 'ee to² 'í³in 'e 'wó² do joon tí² lijmaa¹ Dios 'ii²¹ tya'a joon lí tyéi¹ ijún¹o 'e 'wó² do la joon jon ilí² tya' tsá² 'in jo 'ii²¹ 'e júu³ ló².

Sijan³an' tá² taain¹-tsi' 'e 'ii¹³na' 'e cwo²o Dios jna'

9 Xuñin¹³ foo²na la joon, tsaru¹u', pe lí²na jo tsangí²i 'naa' la joon. Tsáai¹gi-tsi itsangí² 'naa' 'e tyú²-u jiin¹³ la cwó² Dios tsangí² 'in nigajmaa¹a tiin¹³.

10 Tsu 'in tyú¹mo Dios 'e jo 'ín²-tsi jilaa²¹ 'e nigajmaa²aa', jon'gi 'ín²-tsi xiiala gali'in²¹²naa' 'in tsaru¹u' catyaa² joon gauncoon¹³ 'naa' 'ii 'wii²¹² tya'a. Joon jmoo²gi'elo.

11 Pe 'iin²¹²na jmaa²aa' la jaan²¹naa' ca lityéi¹ 'e cwó²-'oo' 'e 'ii¹³naa' 'e siján²aan' jiin¹³ la cwó²-'oo' 'iin²¹²naa' 'in tsaru¹u'.

12 Jo 'iin²¹²na wa' fu²uu 'naa' pe 'iin²¹²na 'e jmaa²aa' jiin¹³ la jmoo¹o 'in tsá² 'in 'ii²¹i 'e tí²i jiin¹³ la júu³ ga'í² Dios. 'In tsá² do 'ii²¹i 'e tí²i tsu 'wii¹³ jo¹o lí²i joon tá² taain²¹²-tsi.

13 Joon mo ga'í² Dios júu³ tya' Abraham ga'éi¹ 'ña'a coon¹³ 'ido tsu jo 'in seein²¹gi 'in feei¹gi lagi 'ii.

14 Gajin²in sii²¹i Abraham: “E la ja²mo iuncwaa³na 'nu, joon lí¹ fúu¹ tyí¹a incwoo¹³na 'nu.”

15 Joon coon²¹ tún² gasijaan¹an Abraham 'e júu³ ga'í² Dios tya'a joon coon¹³ la joon ga'ii²¹mo 'e júu³ ga'í² Dios tya'a.

16 Mo 'éi¹ tsá² Dios tsu feei¹gi 'ido lagi 'ii. Pe jo ñi¹i tsá² 'e jin²gi mo 'éi¹ tsá² Dios.

17 Tsu 'wii¹³ joon ga'éi¹ 'ña'a Dios 'e jai² 'e júu³ 'í² do. Tsu gali'in²¹²in iliñi¹i tsá² 'e 'iin²¹²in untsín¹ 'e júu³ ga'í² do jo sisií² jiin¹³xu. Joon ga'í²

Dios 'e júu³ do tya' tsá² 'in 'ii'²¹ 'e tíi'² tya' júu³ do.

¹⁸ Joon coon¹³ la joon nee²¹o' 'e sá² tún² júu³ 'e jo lí² lasíi'², 'e júu³ ga'íi'² Dios joon 'e ga'éi'¹ 'ña'a. Jee²¹² 'e tún² júu³ lo jo lí² jmaa¹a Dios júu³ tajuu²¹. Joon coon¹³ 'e tún² júu³ do Dios nigacwo¹o jna' coon²¹ fo'feei'¹ tya'a. Dios nigacwo¹ fo'feei'¹ tya'a lo tyijna' 'in ningatoo³o' ja'cwo²¹o 'e tá² taain¹-tsi' 'e 'ii'¹³na' 'e júu³ ga'íi'² tyi'.

¹⁹ Joon 'e júu³ ga'íi'² Dios tyi' 'e sijaan²an' li la li coon²¹ ñi'loo³ tya' barco 'e pí² tsá² tsi jmíi'²¹ mo 'iin²¹² tsá² ján¹ tii'² 'e barco do. Tii'² sí'íi'¹ alma tyi' coon¹³ júu³ do jo lí² tsawíin² la li 'e barco do. Joon 'e júu³ tyi' li la li ñi'loo³ do tyú² sityiin¹³ li' caluu 'mí'² 'íi'¹ inuu cwo¹ fee¹ sí'² ñu'fú².

²⁰ Joon ga'íi'² Jesús li' caluu li 'íi'¹ 'mí'² do nifu 'e ná¹ 'wii²¹² tyi' tsu galíi'¹ untsá² 'in tyiin²gi nifu coon²¹ tøø² la galíi'¹ Melquisedec.

7

Jesús líi'¹ ca'ii'¹³ mo untsá² coon¹³ Melquisedec

¹ Joon 'in Melquisedec do líi'¹ røøi¹³ tya' coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Salem, joon galíi'¹ untsá² tya' Dios 'in ñii'¹gi. Joon mo gajai'² Abraham fu li gali'²i 'in røøi¹³ catyaa² do gacwo'íi'¹ Melquisedec ngafee¹³ ni 'ido joon gauncwaa³ ni 'ido.

² Joon Abraham do gacwo¹o 'ido ca'ii'¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ tya' jilaa²¹ 'e gali'¹i coon¹³ 'nii²¹ do. 'In Melquisedec 'øøi'²¹-tsi tsá² 'e sii²¹ nifu, "røøi¹³ 'in jmoo¹o 'ii'²¹ røø²¹", pe joon 'e sii²¹ 'ii' jon, "røøi¹³ tya' 'e jmoo¹o tyú² 'íi'¹-tsi tsá²". Tsu 'in Melquisedec do líi'¹ røøi¹³ tya' Salem, 'e 'øøi'²¹-tsi tsá², "'e jmoo¹o tyú² 'íi'¹-tsi tsá²".

³ Joon jo 'in sáa³, jmii²¹ seein²¹ tya'a jon'gi tsacøøi¹³ tya'a seein²¹. Jo 'e júu³ sá² mo galiseein²¹ jon'gi tya' mo

júun²in. Joon la joon 'e lí² líi'¹ Joon¹ Dios, untsá²-a 'ii' coon²¹ tøø²mo.

⁴ Í²du'-'oo' xiiala galíi'¹ Melquisedec do jaain²¹ tsafeei'¹ 'e gacwo¹ 'líi'²¹² tsafeei'¹ tyi' Abraham 'ii' ca'ii'¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ tya' jilaa²¹ 'e gali'¹i tya' 'in røøi¹³ catyaa² do.

⁵ Joon 'in jún² tya' Leví, 'in galíi'¹ untsá², 'ná¹ 'ii'²¹i ca'ii'¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ tya' tsaruu²¹i do jiiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés xufiin¹³ jileei²¹ 'ido la 'oo²¹ jún² tya' Abraham 'ii'.

⁶ Pe Melquisedec fiin¹³ jon' tyiia²¹² Leví ga'ii'²¹mo ca'ii'¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹gi jiiin¹³ 'e nigajna²a Abraham 'in ga'ii'²¹i 'e júu³ ga'íi'² Dios, joon mo ngayuui¹³ joon gauncwaa³ Melquisedec Abraham do.

⁷ Joon jilee²¹mo ñi'¹ 'e feei'¹gi 'ii' 'in uncwaa³ tsá² lagi 'in nicwaa³ do.

⁸ Joon la 'oo²¹ jna' 'in tsañuu¹ 'in 'ii'²¹ 'e ca'ii'¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ 'e cwó²o tsá² jmai² tsañuu¹ 'in júun²mo 'i. Pe faa²¹a ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' Melquisedec 'e seen²¹mo 'i coon²¹ tøø²¹mo.

⁹ Abraham gacwo²o Melquisedec ca'ii'¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ 'e gajna²a do. Joon xufiin¹³ jo mo galiseein²¹gi Leví coon¹³ jileei²¹ untsá² 'in líi'¹ jún² tya'a 'in 'ii'²¹ 'e ca'ii'¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ 'e ci¹ tsaruu²¹i lawa'a gacwo¹o jon Melquisedec 'e ca'ii'¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ do tsu

¹⁰ Lí²-i 'øø²¹-tsi tsá² 'e 'in tsá² do taa¹i tsi cuerpo tya' 'líi'²¹² tsafeei'¹ Abraham, jee²¹² jún² tya'a, mo gacwo'íi'¹ Melquisedec ngafeei¹³ 'ii'. Joon mo gatyí² Abraham gatyí²-i jon jún² tya'a.

¹¹ Wana lí² líi'²in tsá² Israel tsá² tyú¹i tyani Dios coon¹³ 'e to² jmoo¹o 'in untsá² 'in líi'¹ jún² tya' Leví jo 'néi'²gi jaain²¹ untsá² 'in líi'¹ la líi'¹ Melquisedec. ('In tsá² Israel do ga'ii'²¹mo 'e ley do 'wii'¹³ 'in untsá² do.) Ilín²mo untsá² 'in líi'¹ jún² tya' Aarón.

¹² Tsu wana gaunsi²i tsá² 'in lí² líi'²in untsá² tya'a 'ná¹-a jon unsi²i ley tya'a.

13 Joon Ña'ñu¹u Jesús líi¹i jún² tya' Judá. Joon jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² jún² tya' Judá do galíi¹ untsá² coon¹³ 'e ley do.

14 Joon ñi¹i tsá² 'e Ña'ñu¹u líi¹i jún² tya' Judá. Joon Moisés jo gajin²in jiin¹³xu wa' iliseein²¹ untsá² jee²¹² jún² tya' Judá do.

15 Joon 'áai¹gi liñi¹i tsá² 'e galisíi²i 'e ley do tsu 'in untsá² 'múui² do-o líi¹i la galíi¹ Melquisedec.

16 Joon jo galíi¹i untsá² tsu 'wii¹³ coon²¹ ley gajin² 'e jiin¹³ jún² tya' Leví lí² líi²in untsá². Pe galíi¹i Jesús untsá² tsu 'wii¹³ 'ii²¹ tya' coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e jo tyéi¹.

17 Tsu la lo-o jin² Dios Jmii²¹ 'wii²¹² tya'a:

Ñu-u líi²u'u jaain²¹ untsá² coon²¹ tøø²mo,
coon²¹ untsá² líi²u'u la lí² 'e galíi¹ Melquisedec.

18 Joon coon¹³ la joon 'e ley do 'e galisá² la mo jéi¹ ga'in¹mo tsu jo 'gøøi¹³ joon jo 'ee to² gali'in³.

19 Tsu 'e ley tya' Moisés do jo lí² jmaa¹a 'e tyu² tyani Dios jiin¹³xu. Joon cwáain¹³ tya' 'e ley do sá² coon²¹ 'e 'íi¹³-tsi' 'e tyú²gi, joon coon¹³ 'e joon itsatyéen¹na' coon¹³ Dios.

20 Joon Dios ga'ei¹ 'ña'a ilíi²in 'ido untsá².

21 'In untsá² catyaa² gangatáa¹i to² untsá² pe jo ga'éé¹i Dios 'ña'a wa' jmá¹ 'ido untsá². Pe 'in untsá² do ga'í²i to² tya' tsu 'wii¹³ ga'ei¹ Dios 'ña'a tsu ni jí² tya' Dios gajin¹in:

'E ni ga'éé¹i Dios 'ña'a, joon jo gaunsi²igi 'e najin²in:

“Ñu-u líi¹u'u jaain²¹ untsá² coon²¹ tøø²mo,

ca 'ii¹³mo untsá² líi¹u'u coon¹³ Melquisedec.”

22 Joon mo ga'í²i Jesús to² tya' untsá² gajmaa¹a Dios júu³ 'e tyú²gi 'e júu³ 'múui² ga'íi² do tya' xiiala ijmaa¹a tiin¹³ tsá² lagi 'e júu³ ga'íi² nifu.

23 Gangafúu¹mo 'in untsá² catyaa² do tsu mo gajúun²in jo lí² jmá¹gi to² tya'a.

24 Pe Jesús do jo gajúun¹in wa'a 'ná² cwo²o tsá² xeei²¹ to² tya'a 'e líi²in untsá².

25 Tsu 'wii¹³ joon 'in Jesus do lí²-i jmáa¹a tiin¹³ jileei²¹ 'in tsatyéin¹ coon¹³ Dios 'wii¹³ 'ii tsu seen²¹mo Jesús coon²¹ tøø²mo joon mii¹i tyani Dios Jmii²¹ 'wii²¹² tya' tsá².

26 Coon¹³ la joon Jesus galíi¹i untsá² 'in tyiin²gi nifu 'in 'néi¹na'. Joon jiin¹³ la 'i¹-tsi Dios Jmii²¹ la joon jon 'i¹-tsi 'ii, jo jmoo¹o 'e gó² jon'gi 'noo¹o tsaa². Jo taain²¹²gi lagi coon¹³ 'in røøi²¹ tsaa² joon Dios gasaai²¹ 'ii ñí¹gi lagi tya'cwii²¹.

27 Joon jo líi¹i la líi¹ 'in untsá² 'in tyiin²gi nifu catyaa² do 'in 'ná¹ jngaai¹³ joo²¹ la coon²¹ jmii²¹² 'wii¹³ tsaa² tya' tsá². 'Ná¹ jngaai¹³ 'ido joo²¹ tya' tsaa² tya' 'ña'a nifu joon mo ngayuui¹³ joon lí² jngaai¹³ joo²¹ tya' tsaa² tya' tsá² catyaa². Pe mo gacwó¹ 'ña'a Jesús coon²¹ naa¹³ gacwó¹ 'ña'a tya' tsaa² tya' jileei²¹ coonti.

28 'E ley tya' Moisés gatyii¹³in tsá², 'in jo lí² cwo² pí³ yaai wa' jmáa¹a la 'iin²¹²in Dios, ilíi²in untsá² 'in tyiin²gi nifu pe mo ngayuui¹³ 'e ley do Dios, coon¹³ 'e júu³ ga'ei¹ 'ña'a, gatyii¹³in Jóon¹on ilíi²in untsá² 'in tyiin²gi nifu. Joon la joon jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo lí² sá² tya'a coon²¹ tøø²mo.

8

Jesús líi¹i 'in faa²¹a 'wii²¹² tya' tsá² coon¹³ júu³ 'múui² ga'íi² Dios

1 Jilaa²¹ 'e tyiin²gi 'e síi¹³i lo 'e 'in untsá² 'in tyiin²gi nifu tyi' líi¹i untsá² la galíi¹ Melquisedec do joon gacwó²o lí¹ cwo²¹o Dios Jmii²¹ tsaa¹ 'in tyiin¹ ñu'fú².

2 Joon do-o líi¹i to² untsá² tsi iná^u cwo¹ fee¹ si² do 'e gajmaa¹³ Ña'ñu¹o' jon' gajmaa¹³a tsá².

3 Nigatyii¹³in Dios Jmii²¹ jileei²¹ untsá² 'in tyiin²gi nifu wa icwo²o fa¹

joon jngaai¹³ joo²¹ 'wii²¹² tya' tsá² tsu 'wii¹³ joon 'ná¹ lisá² coon²¹ 'e cwo¹ Jesucristo Dios Jmii²¹.

4 Joon wana taain²¹²gi Jesús juncwii²¹ jo lí² wa'a ilí²in untsá tsu seen²¹mo untsá² fu juncwii²¹ 'in cwo¹ fa¹ Dios jiiin¹³ la ley tyu² Moisés.

5 Pe 'in untsá² do cwo¹o fa¹ 'e li la li 'iin³ tya' fa¹ la jai² 'e sá² ñu¹fú². Nee²¹o 'e li la li jiiin¹³ 'e sá² ñu¹fú² tsu mo gajin²in Dios sii²¹ Moisés xiiala 'ná jmaa¹a 'e 'nú¹ 'mi² santuario do gajin²in: “Cón²du' cwáain¹ jiiin¹³ la niga'e²ee 'nu ni moo²¹ do joon la joon jmaa¹³a.”

6 Pe Cristo, 'in lí¹i untsá² tyi' ga'í²i coon²¹ to² tyú²gi lagi 'e tsáai² do tsu tyú²gi 'e júu³ ga'í² Dios tyi' joon coon¹³ 'e júu³ tyú²gi do faa²¹a Cristo 'wii²¹² tyi'.

7 Tsu wa mo'o jo 'ee 'ná¹gi 'e júu³ nifu 'e ga'í² Dios joon jo 'ee 'ná¹gi 'e júu³ 'e ga'í² Dios li gati² tún².

8 Pe Dios tsee¹i 'in ga'ii²¹ 'e júu³ ga'í² nifu jo gali² tyúu¹i coon¹³ 'e joon tsu ni jí² tya'a gajin²in:

Jin²in Ña'ñu¹u': Ijó² coon²¹ jmii²¹² mi sii³na coon²¹ júu³ 'múui² coon¹³ tsá² Israel joongi coon¹³ tsá² tya' Judá.

9 Jo ilí¹ la li júu³ gasii³na coon¹³ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tya'a 'e jmii²¹² mo gason³oon cwo²¹o joon ga'wóo²na cwo¹³ li sii²¹ Egipto.

Tsu jo gauntsiin¹ 'in tsá² do 'e júu³ tyiia.

Joon tsu 'wii¹³ joon jo gaunjii²na 'in tsá² do, jin² Ña'ñu¹u'.

10 'E júu³ 'múui² isii³na coon¹³ 'in tsá² Israel mo gangii¹ jmii²¹² joon 'e li la li 'elo, jin² Ña'ñu¹u': 'E júu³ 'e sii³na tya' 'in tsá² do 'e lí¹ lawa'a 'e 'i¹-tsi yaamo jiiin¹³ la 'i¹-tsii.

Lawa'a 'e tóon³oon júu³ tyiia tsi alma tya'a.

Joon jna-a ilí²na Dios tya'a joon 'ii-gi ilí²in tsá² tyiia.

11 Joon jo 'ná¹ 'e²gi la jaain²¹ la jaain²¹ xiiala licwii¹in Ña'ñu¹u'.

Jo 'ná¹ 'e²gi tsagoo¹o jon'gi tsaruu²¹i. Tsu jilee²¹mo inlicwii¹in jna. La 'in pi³ la 'in cøøi¹³ jee²¹² 'ii inlicwii¹in jna.

12 Joon ilifeei¹-tsii tya' jilaa²¹ 'e gó² tya'a,

Joon jo ti³gi-tsii ttaa² niga'noo¹o.

13 Joon mo fee²¹i Dios tsá² cwáain¹ tya' coon²¹ júu³ 'múui² ijmáa¹a tya'a lawa'a 'e jmoo¹o júu³ 'e nitsáa²mo 'e júu³ gajmaa¹a nifu do. Joon 'e júu³ nitsáai² nisiiin¹³mo joon ti li tyé¹mo.

9

Cwáain¹ tya' 'e cwo¹ si² ni cwo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'e cwo¹ si² ñu¹fú²

1 Joon júu³ 'e sá² nifu do gatyú²u to² xiiala iun'goo²¹o tsá² Dios pe tsi coon²¹ inuu cwo¹ si² ni cwo¹³ juncwii²¹.

2 Joon 'e cwo¹ si² do li la li coon²¹ 'nú¹ 'mi² lí¹ tún² 'ii¹³ tsi do. Joon gaunsii²¹ tsá² 'e tsi li tsataai² untsá² nifu do, li nacwaa¹³. Joon tsi do si² coon²¹ candelero coon¹³ coon²¹ mesa li náa¹ 'iñi¹ nacwaa¹³.

3 Joon li' caluu 'e 'mi² 'ii¹ tsi do gaunsii²¹ tsá², li nacwaa¹³ 'áai¹gi.

4 Joon tsi do-o si² coon²¹ altar li jun¹ untsá² fuu²¹² sán². Si²i jon inuu li ti² tún² do coon²¹ cwóo¹ toon²¹² cwanáa¹³ la caain²¹ ttaa¹ dó². Joon 'e cwóo¹ do gaunsii²¹ tsá², cwóo¹ tya' júu³ ga'í² Dios. Joon tsi cwóo¹ do si²i coon²¹ tsuu² si 'ó¹o maná. Tsi joon 'yu coon²¹ 'mo'ú² tya' Aarón 'e gani¹³. Tsi joon jon taa¹³ 'e cuu²¹² 'e toon²¹²on júu³ tyaa¹³ júu³ 'e ga'í² Dios mo nifu.

5 Joon ni cwóo¹ do téein² 'in gáii¹ querubines tsii² cwáa¹ 'in lí¹i la lí¹ 'e 'ya²gi tya' Dios. Joon si'ii¹ cwáa¹a ni cwóo¹ do li cwo¹o untsá² fa¹ tya' ttaa² tya' tsá². Pe jo fuu²¹²gi 'naa' 'láai² 'e júu³ lo.

6 Joon mo ga'yee²¹i ganá¹ tyú² jilaa²¹ joon la joon gangataa²i untsá² la coon²¹ jmi²¹² in^{uu} cwo¹ 'ná¹ 'mi² nifu do 'e un'goo²¹o Dios jiin¹³ la tii^{si}².

7 Pe jiin¹³ 'in untsá² 'in tyiin²gi nifu lí² tsa¹i²i coon²¹ naa¹³ la coon²¹ jiin²¹ li tsi li gatí² tún² do. Joon mi tsa¹i¹i do 'ná¹ nityaan¹an jmi¹ tya' joo²¹ 'e lí¹ lawa coon²¹ fa¹ tya' tsa² tya' ña'a joongi tya' tsa² tya' tsá² catyaa² do.

8 Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios lí²-i 'øøi²¹-tsi' 'e la 'ii²¹² jmaai²¹gi to² 'e cwo¹ 'ná¹ 'mi² gasi² nifu do 'e un'goo²¹o tsá² Dios sijñi¹³mo tsi do. Li cwaai¹³gi 'áai¹ do.

9 Joon jilaa²¹ 'elo lawa coon²¹ cwáan¹mo tya' nano. Tsu jilaa²¹ fa¹ 'e gacwó² tsá² 'yiaa¹³ joon coon¹³ jileei²¹ joo²¹ 'in gajngaai¹³ tsá² 'e cwoo¹³i Dios 'wii¹³ tsa² tya' tsá² jo lí² 'e 'i¹-tsi tsá² 'e tyú² la joon.

10 Jilaa²¹ 'elo jmaai¹ to² jiin¹³ coon¹³ 'e gøø²¹ø tsá² joon coon¹³ 'e 'uun²¹un tsá² joongi coon¹³ xiiala lo² tsá². Jmaai² 'e sá² li caluu tsá² 'elo joon jmaai¹ to² jiin¹³ ca mi unsi²i Dios jilaa²¹ 'elo.

11 Pe nijó² Cristo joon nano lí¹i untsá² 'in tyiin²gi nifu tya' jilaa²¹ 'e tyú²gi 'e nigajó². Joon 'e cwo¹ li lí¹i untsá² 'e tyú²gi joon jo 'e si'ná²i. Jon' gajmaa¹³a tsá² 'e cwo¹ do. Joon 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jo si² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

12 Cristo nigangí¹i li cwaai¹³ 'áai¹ joon jon' coon¹³ jmi¹ 'øø¹i joo'saa²¹ si joo'xuui²¹² 'ee pe coon¹³ jmi¹ 'øø¹i 'ña'o. Joon coon¹³ la joon ga¹i² Cristo li cwaai¹³ 'áai¹ ñu'fú² coon²¹ naa¹³ tya' jileei²¹ tsá² joon la joon gajmaa¹a itiin¹³ tsá² coon²¹ tøø²mo.

13 'E la ja²mo mo xee¹i untsá² 'e jmi¹ tya' joo'tsaa¹ coon¹³ jmi¹ tya' chivo joongi coon¹³ fó² tya' joo²¹ 'in júun²in ni altar tya' 'in si'leei²¹ lí²-i jmáa¹a tyú¹ 'ido pe jmaai² li' caluu-u.

14 Joon wana la joon fee¹gi 'ii²¹ sá² tya' jmi¹ 'øø¹i Cristo 'in gacwó¹i

'ña'a Dios jo 'ee si'lee²¹i coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo. Joon 'e jmi¹ 'øø¹i untyú¹ jna' coon¹³ 'e 'i¹-tsi'. Iuntyú¹ jna' coon¹³ jilaa²¹ to² 'e jo 'ee to² 'í³in ilí² jmoo²¹o' la to² tyu² Dios 'in jiin¹.

15 Tsu coon¹³ la joon 'in Jesucristo galí¹i 'in lí² faa²¹a 'wii²¹² tyi' coon¹³ 'e júu³ 'múui² do. Joon coon¹³ la joon lí²-i 'ii²¹ 'in nigatø²ø Dios 'e gatí²i 'e ta²a coon²¹ tøø²mo jiin¹³ la júu³ ga¹ii² Dios. Tsu Cristo gajúun²in gatyí² jilaa²¹ tsa² 'e ga'noo¹o tsá² 'in seein²¹ la jee²¹² tyu²gi to² 'e ley tya' Moisés do.

16 Tsu mo naron¹on coon²¹ jí² tya' tyia³ tya' tsá² ce 'ná¹ júun²in 'in tsá² 'in gajmaa¹a 'e jí² do joongi ilí² jmaa¹a coon²¹ 'e la jin² jí² do.

17 Jo 'ee to² 'í³in 'e jí² do la jee²¹² seein²¹gi 'in gajmaa¹a 'e jí² do. 'Í³mo to² 'e jí² do mi yuui¹³ júun²in 'in gajmaa¹a.

18 Tsu 'wii¹³ joon 'e júu³ nifu do gali'í³mo to² mo ngayuui¹³ gatoon¹on jmi¹ 'øø¹i joo'núu³.

19 Tsu Moisés do gajma²a júu³ jileei²¹ 'in tsá² do jilaa²¹ júu³ tya' ley joon mo ngayuui¹³ joon gauncwii¹i capoo²¹² jnú² joo'saa²¹ yúun² coon¹³ coon²¹ nii²¹² sii² sii²¹ hisopo. Gauncwii¹i 'e do coon¹³ jmi¹ joo'xuui²¹ coon¹³ jmi¹ chivo sicaai²¹ jmi²¹ joon gaxee¹i 'e jmi¹ do ni jí² tya' ley do joongi jileei²¹ 'in tsá² do.

20 Joon gajin²in: "E jmi¹ lo jmoo¹o jai² 'e júu³ 'e ni'í² Dios tyi'naa'."

21 Joon gaxee¹i Moisés 'e jmi¹ do ni 'e cwo¹ 'ná¹ 'mi² joongi ni jilaa²¹ 'e jmaai² to² in^{uu} cwo¹ do.

22 Coon¹³ 'e ley do jilaa²¹ 'e 'ná¹ lityú² jiin¹³ coon¹³ jmi¹. Joon wa jo tæan²¹ jmi¹ jo lí¹ 'ín² tsa² tya' tsá².

Mo gajúuin¹ Cristo gatyí²i tsa² tya' tsá²

23 Tsu la joon 'e tyiin² 'e li tyú² coon²¹ jmi¹ 'øøi² joo²¹ 'e cwo¹ 'e si² ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'e li la li 'e cwo¹ si² ñu'fú². Pe 'e cwo¹ si² ñu'fú² 'ná¹ jmi¹ 'e tyiin²gi lagi jmi¹ tya' joo²¹.

24 Tsu Cristo jo ga'í²i 'e cwo¹ 'e gajmaa¹³ tsá² 'e jiin¹³ li la li 'e cwo¹ 'e jai². Pe Cristo ga'í²i fu ña'fú² joon nano siin¹³in mi¹i tyani Dios Jmii²¹ 'wii²¹² tyi'.

25 Pe Cristo jo gacwó¹i 'ña'a 'láai² naa¹³ la jmoo¹o 'in untsá² 'in tyiin²gi nifu tya' tsá² Israel tsataa²¹²i li nacwaa¹³ 'áai¹gi coon²¹ naa¹³ la coon²¹ jiin²¹ 'e cwo¹o fa¹ 'e lí¹ jmi¹ pe jon' jmi¹ 'øø²i 'ña'a 'e jmi¹ do.

26 Wa gajmaa¹a Cristo la jmoo¹o 'in untsá² do 'e 'ná² júun²in 'láai² naa¹³ ca la mo garoon¹on juncwii²¹. Pe nano mi tí² lityé¹ coon²¹ naa¹³ gajné¹ Cristo 'e cwo¹i 'ña'a lawa coon²¹ fa¹ 'e 'iin² jilaa²¹ 'ii²¹ tya' tsaa².

27 La joon jilee²¹mo tsá² 'ná¹ júun² coon²¹ naa¹³ joon mi yuui¹³ joon ilisá² 'ii²¹ tya'a.

28 La joon Cristo jon gacwó¹i 'ña'a coon²¹ naa¹³ lawa coon²¹ fa¹ 'e tyí²i tsaa² tya' tsá² fúui¹. Joon ijné¹ tún¹ jon' wa' tyí²i tsaa² tya' tsá² pe 'e jmáa¹a tiin¹³ jilee²¹ 'in sijéin¹ 'ii.

10

1 'E ley tya' Moisés jo li la li 'e tyú² ijó¹, 'e lí¹ jiin¹³ la lí¹ 'iin³ tya' 'e joon.

2 Tsu 'e ley do coon¹³ 'e fa¹ 'e cwó²o tsa² la coon²¹ jiin²¹ jo lí² untyú²i 'in tsá² 'in ningatyéin¹ coon¹³ Dios 'wii²¹² 'e fa¹ do. Tsu wana lí² untyú²i 'e ley do tsá² 'e ján²an 'in tsá² do cwo¹o 'e fa¹ do tsu jo lí³gi røø²i tsaa² mo ngayuui¹³ ga'ín² tsaa² tyá'a.

3 Pe 'e fa¹ 'e cwó¹o 'in untsá² do 'e jmoo¹o 'e tí¹³-tsi tsá² 'e tsaa² niga'noo¹on la coon²¹ jiin²¹.

4 Tsu 'e jmi¹ tya' joo²¹ joongi tya' chivo jo jmi²¹² wa'a lí² 'iin² tsaa² tya' tsá² coon¹³ 'e joon.

5 Tsu 'wii¹³ joon mo ga'í²i Cristo ni cwo¹³ juncwii²¹ gajin²in si²¹i Dios Jmii²¹:

Jo 'iin²¹²u'un wa'a jngaai¹³ tsá² joo²¹ 'e cwo¹ 'næ fa¹,
pe nigatyaa¹ 'næ tyú² coon²¹ cuerpo tyiajna 'e cwo¹³oo 'næ.

6 Jo tí¹-o'o 'in joo'núu³ 'in júuin² tsá² 'e lí¹ fa¹ jon'gi tí¹-o'o 'e fa¹ 'e cwo¹ tsá² 'næ wa' tyii¹ tsaa² tya'a.

7 Joon gafuu²¹²uu: "Jna-a goo²¹²oo ijmáa³aa jiin¹³ la tí¹-o'o, Dios tyiia,

jiin¹³ la jin² ni jí² cwáain¹ tyiia."

8 Nifu jin² 'e júu³ do 'e jo 'iin²¹² Dios jon'gi tí¹-tsi Dios jilee²¹ joo'núu³ jngaai¹³ tsá² 'e cwó² tsá² lawa coon²¹ fa¹ jon'gi 'e fa¹ 'e juun¹ do wa' tyí² tsaa² tya' tsá² jiin¹³ la to² tyu² ley.

9 Joon mo ngayuui¹³ joon gajin²in: "Jna-a goo²¹²oo ijmáa³aa jiin¹³ la tí¹-o'o, Dios tyiia." 'E 'øøi²¹-tsi tsá² jin² 'e nisuun²mo 'e fa¹ 'e gacwó² tsá² nifu joon la joon i'í²i fa¹ li gati² tún².

10 Joon Dios gajmee¹i jna' tsá² tya'a tsu Jesucristo gajmaa¹a jiin¹³ la tí¹-tsi Dios mo gacwó¹i 'ña'a lawa coon²¹ fa¹ coon²¹ naa¹³ tya' jilee²¹.

11 Jilee²¹ untsá² tya' tsá² Israel jmoo¹o to² tya'a la coon²¹ jmi²¹² joon cwo¹o 'láai² naa¹³ 'e fa¹ ruui²¹ 'e fa¹ gacwoo¹o la mo jée¹ xufin¹³ 'e fa¹ 'e cwo¹o do jo lí² tyí² tsaa² tya' tsá².

12 Pe Jesucristo gacwoo¹o coon²¹ fa¹ tya' tsaa² tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo, joon mo ngayuui¹³ joon gacwó²o lí² cwo²¹ Dios Jmii²¹ tsaa¹.

13 Do-o tyiin¹in sijáan¹³an ca mi tyé¹i Dios 'in 'ei¹ 'ii 'wii²¹² tí²i.

14 Tsu coon¹³ 'e coon²¹ fa¹ do gauntyú²i Cristo jilee²¹ 'in lí²in tsá² tya' Dios coon²¹ tøø²mo.

15 Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios røø²¹ jon faa²¹a tsu gajin²in nifu:

16 'E júu³ 'múui² ijmáa³aa coon¹³ 'ido mi ngíi² jmi²¹² joon ilí¹ la lí¹ 'elo, jin² Ña'ñæ¹u':

Itóon³oon júu³ tyiia tsi alma tya'a,

joon i'í¹-tsi la 'í¹-tsii jna.

17 Joon mo ngayuui¹³ joon gajin² 'in Espíritu do:

Jiin¹³ coon²¹ naa¹³ 'e tí¹gi-tsii tsaa² tya'a jon'gi 'e gó² 'e nigajmaa¹a.

18 Joon coon¹³ la joon mo ga'in² tsaa² tya'a jo 'ná¹gi cwoo¹o tsá² fa¹ tya' tsaa² tya'a.

'Ná¹-a tsatyéen¹na' coon¹³ Dios

19 Tsu 'wii¹³ joon, tsaru¹u', lí²-i tsatóo³o' jo cu²-tsi' li nacwaai¹³ 'áai¹gi 'wii¹³ cwáain¹ tya' jmi¹ 'óø²i Jesucristo. Lí²-i tsaa²¹a' 'e fu¹ 'múui² joongi 'e jii¹ 'e ganá¹ Jesucristo, coon²¹ fu¹ 'e ngó¹o lí' caluu lí 'íi¹ 'mi² do.

20 Ganá¹ Jesucristo 'e fu¹ do mo ga'gii¹ 'e 'mi² 'íi¹ do 'e 'óøi²¹-tsi tsá² cuerpo tya'o mo gajúun²in.

21 Joon Jesús líi¹i untsá² tsafeei¹ tyi' tsi inuu cwo¹ tya' Dios.

22 Joon tsu 'wii¹³ joon 'ná¹-a tsatyéen¹na' coon¹³ Dios 'e jo tóin¹ 'óøi²¹-tsi' joon jo cu²-tsi' 'e tsáai¹-tsi' tsu Jesús do nigauntyú²i jna' coon¹³ 'e 'í¹-tsi' 'e coon¹³ joon lí³gi jna' 'e róø²na' tsaa², joon cuerpo tyi' sijgi¹i coon¹³ jmi²¹ tyá².

23 Cwoseen²¹mo' tá² taain²¹²-tsi' coon¹³ 'e jai² líi²na' tsu Dios Jmii²¹ iuntsín²in 'e júu³ ga'íi²i tyijna'.

24 Joon cwo'óøi²¹-tsi' xiiala lí² cwóo³o' cwáain¹ la jaain²¹ la jaan²¹na' 'e 'ii²¹²mo ruu²¹i joon jmaa¹a 'e tyá².

25 Jo jmoo²¹o' la jmoo¹o 'inlíi¹³ 'in jo uncaain²¹ coon¹³ jna' 'e ungo²¹o' Dios. Pe 'ná¹-a tyá²a'-tsi' la jaain²¹ la jaan²¹na'. Joon 'e tyiin²gi jmoo²¹o' la joon mi nee²e' 'e nijatyéin¹ jmi²¹² mi jó¹ Ña'ñu¹u'.

26 Tsu wana 'naa¹gi' tsaa² jii¹³ la 'yaai¹-tsi' mi yui¹³ licwii²¹i' 'e júu³ jai² do jo 'e fa¹ sá²gi wa' lí² tyí²gi tsaa² tyi'.

27 Jii¹³ 'e sá²gi tyi' 'e sijaan³an' 'e jmá¹a Dios 'ii²¹ tyi' joon 'e jí² ico¹ i'íin²in jilee²¹ 'in 'ei¹ Dios.

28 Wa naseein²¹ jaain²¹ 'in jo jmoo¹o nuu¹³an to² tyu² ley tya' Moisés joon wana galiseein²¹ gáí¹ gaai²¹ 'in jmoo¹o júu³ jai² xiiala niga'láa¹ 'in tsá² do 'ná¹ júun²in 'ido jo lí² fúu² líi²in tsá² 'ii.

29 Wana lí² la joon coon¹³ 'in 'láa¹ coon¹³ ley tya' Moisés, ¿'ee líi²naa' 'e tíi²i ilí² tya' 'in 'óøi²¹ Jóon¹ Dios joon jo tsáai¹-tsi jmi¹ 'óø²i 'e gatúun²un 'e jmoo¹o jai² 'e júu³ ga'íi² Dios, tsu coon¹³ 'e jmi¹ do galityúu¹mo tsá²? ¿'Ee líi²naa' ilí² tya' 'in ungoø¹i 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'in 'iin²¹²in 'ii?

30 Tsu né²o' 'in nigajin²: “Jna-icóon²oon tyiia; joongi jna joon incíi³ii.” Gajin²o jon: “Ña'ñu¹u' ijmaa¹a 'ii²¹ tya' tsá² tya'a.”

31 ¡Áa¹mo wúu¹ wa'a xuui²¹ tsá² jacwoo²¹o Dios 'in jii¹!

32 Pe cwotii¹³du'-'oo' xiiala gañi²ii' wúu¹ la mo jée¹ mo ngayuui¹³ ga'ii¹³naa' 'e júu³ jai² 'e gajmaa²aa' taa¹aa' coon¹³ jilaa²¹ faí³ 'e galiseen²¹naa'.

33 Inlíi¹³ 'naa' gajii²in tsá² 'naa' joongi gajmeei²¹ tsá² 'naa' tyani tsá². Joon 'inlíi¹³gi 'naa' líi¹naa' 'in seein²¹ tyá² coon¹³ 'in ga'e² tsá² wúu¹ do.

34 'Naa', fúu² galii¹naa' 'in tsá² taai² 'nuñi³. Joon gajmaa²aa' jløø¹³naa' mo ga'wo² tsá² 'e sá² tyii', tsu ñi² 'naa' 'e fu ñu¹fú² 'e sá² 'e tyú²gi tyii' 'e ta²a coon²¹ tøø²mo.

35 Tsu 'wii¹³ joon jo tú² 'naa' 'e jo 'goo²oo' tsu 'áai¹gi fee¹ 'e jnaa¹ tsá² 'in jo cu²-tsi.

36 Tsu 'naa' 'ná¹-a taan²¹²naa' tá² táain²-'oo' 'e jmaa²aa' la 'iin²¹² Dios joon wa 'ii¹³naa' 'e júu³ ni'íi²i.

37 Tsu ni jí² tya' Dios gajin²in: La jmoo no-o ijó¹ 'in 'ná¹ ijó¹ joon jo 'áai¹ líi²¹²gi.

38 Pe 'in seein²¹ tyá² coon¹³ Dios 'ná¹ liseein²¹ 'e jai²gi líi²i,

tsu 'in tú² 'e jai² líi²i jo ití²gi-tsi Dios 'ii.

39 Pe jna' jo líi¹na' la líi¹i tsá² 'in tú² 'e jai² líi²i joon i'íin²mo. Tsu jna'o' líi¹na' la líi¹i tsá² 'in jai² líi²i, 'in jmóo¹ tiin¹³ alma tya'a.

11

Xiiala nigajmaa¹a 'in jai² galii²i Dios

1 Wana jai² líi²na' jo cu²-tsi' 'e 'ii¹³na' 'e sijáan³an' jogi cu²-tsi' 'e la jai² 'e jo jòø²ø'.

2 'Ii²¹mo Dios 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' coon¹³ 'e jai² galíi²i.

3 Coon¹³ 'e jai² líi²na' né²o' 'e Dios gajmaa¹a juncwii²¹ coon¹³ júu³ tya'a joon 'e jòø²ø' lano jon' galí² coon¹³ 'e sá² la mo jéei¹.

4 Coon¹³ 'e jai² galíi² Abel gacwoo¹o Dios coon²¹ fa¹ tyú²gi lagi' 'e fa¹ gacwoo¹o Caín. Joon gajmaa¹a Dios júu³ 'e tyú²mo Abel joon ga'ii²¹mo Dios fa¹ 'e gacwoo¹o. Joon xufin¹³ nijúun¹mo Abel fee²¹mogi jna' coon¹³ 'e jai² galíi²i.

5 Coon¹³ 'e jai² galíi² Enoc gaggaa¹³i 'e juncwii²¹ 'e sá² li' cataain²¹ jo gajúun²in. Joon jo tyéi¹gi tsá² 'ii tsu gatøø²¹o Dios 'ii. Joon jin² ni j² tya' Dios cwáain¹ tya' 'ido 'e la nu'gi gatøø²¹ Dios 'ii jløø¹³mo Dios tya' 'ido.

6 Jo li² Dios jløø¹³i tya' tsá² wa jo jai² líi²i tsá² júu³ tya'a tsu wana 'iin²¹²in tsá² tsatyéen¹in coon¹³ Dios 'ná¹ 'e jai² líi²i 'e seein²¹ Dios joon ityi² Dios tya' 'in 'naai¹ 'ii.

7 Coon¹³ 'e jai² galíi² Noé gajmaa¹a nuu¹³un tya' Dios mo gajmaa¹a Dios 'ii júu³ 'ee ilí² 'e jo mo galí² jòø²ø. Gajmaa¹a Noé nuu¹³un joon gajmaa¹a coon²¹ barco 'e jmáa¹a tiin¹³ familia tya'a. Joon coon¹³ la joon gajmaa¹a Noé júu³ 'e gó² 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ joon ga'ii²¹mo Dios 'ii coon¹³ 'e jai² 'e galíi²i.

8 Coon¹³ 'e jai² galíi² Abraham gajmaa¹a nuu¹³un joon ga'woo²i goo¹o mo gatø² Dios 'ii. Joon ngalíin² coon²¹ cwoo¹³ icwo² Dios 'ii 'e lí¹ lawa coon²¹ 'e gati²i. Joon ga'woo²i goo¹o do jiin¹³ jo ñi¹ xiiafu tsalín².

9 Tsu coon¹³ 'e jai² galíi² Abraham gatéein² 'e cwoo¹³ do 'e gajin² Dios 'e cwó²o 'e cwoo¹³ do tya'a. Líi¹ la líi¹ tsá² coon²¹ fuu²¹ gasii²¹i coon²¹ 'nú¹ 'mi² gatéein² do. La joon gajmaa¹a

jóon¹on Isaac coon¹³ tyii²¹²a Jacob tsu 'ii jon ga'ii²¹mo 'e júu³ ga'ii² Dios do.

10 Tsu Abraham gasijáan¹an 'e fuu²¹ do 'e si² coon²¹ ni tiifuu²¹ 'e gajmaa¹³a Dios.

11 Coon¹³ 'e jai² galíi² Sara, xufin¹³ nasuun²¹mo tsatyeein¹ yuun²¹, gacaan²¹mo yuun²¹. Joon galiseein²¹ yuun²¹ tsañuu¹ tya'a tsu 'wii¹³ jo¹o galíi²i iuntsiin¹in Dios 'e júu³ ga'ii²i tya' 'ii.

12 Joon coon¹³ la joon Abraham xufin¹³ tí² lijúun²mo galiseein²¹ jún² tya'a fúui¹ 'in tí² la tí² núu¹ 'ii¹³in tsaa²¹ juncwii²¹ joongi la tí² too¹³ taa¹³ ti' jmi'ñi¹³ 'in tí² jún² tya'a. Jo lii¹i tsá² un'ii²in.

13 Joon 'in tsañuu¹ no jo ga'ii²¹i la nu'gi ijúun²in 'e júu³ ga'ii²i Dios tya'a. Pe tsu 'wii¹³ jai² galíi²i lawa sá² coon²¹ 'e gangóo¹ 'wíin² joon tsu 'wii¹³ ja²mo líi²i ga'i¹-tsi jløø¹³mo 'áai¹. Joon coon¹³ la joon gajmaa¹a 'in tsá² do júu³ 'e líi¹i tsá² coon²¹ fuu²¹ li taan²¹²in 'e juncwii²¹ lo, la coon²¹ ingíi¹i 'e juncwii²¹ lo.

14 Joon 'in jmoo¹o la joon jmoo¹o júu³ 'e 'noo¹o coon²¹ goo¹o li xiia'.

15 Tsu wana 'i¹-tsi tsá² tsalín²mo 'e fuu²¹ ga'woo²i do tún¹ li¹o tsalín² tún¹.

16 Pe 'in tsá² do gali'in²¹²in coon²¹ goo¹o 'e tyú²gi, 'øøi¹²¹-tsi tsá² 'e goo¹o 'e sá² ñu'fú². Tsu 'wii¹³ joon jo fa'ii²¹ líi²i Dios wa unsii²¹ 'in tsá² do 'ii: "Dios tyi'." Tsu Dios nigatyaa¹ tyú² coon²¹ fuu²¹ tya' 'in tsá² do.

17 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² Abraham, ngajée¹i jóon¹on, 'in sii²¹ Isaac, fu yu' moo²¹ ijngaa¹³i icwo²o Dios fa¹ mo gali'in²¹²in Dios líi¹ xiiala 'i¹-tsi Abraham. Nigatyaa¹ Abraham tyú² 'e cwóo¹i 'in jóon¹on camuui¹³ do fa¹a xufin¹³ nigajin² Dios sñi²¹i Abraham:

18 "Coon¹³ Isaac 'e tsafúu¹i jún² tyi'i jiin¹³ la júu³ ga'ii³ii."

19 Tsu ñi¹ Abraham lí² jmáa¹a Dios jiin¹in tsá² 'in nijúin¹. Joon

lí²-i 'øøi²¹-tsi tsá² 'e lawa 'ii²¹ mo Abraham jóon¹ on tún¹ gajjin¹ in jee²¹² 'lí²¹².

20 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² Isaac ga'íi² júu³ tya' Jacob coon¹³ Esaú 'e iuncwaai¹³ Dios 'ii.

21 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² Jacob mo tí² lijúun² in ga'íi² júu³ tya' xuui²¹² tya' José 'e iuncwaai¹³ Dios 'ii. Joon ga'uu¹ i mootyí¹ i yu¹ 'mo'ú² tya'a joon gacwo¹ o 'maai¹³ Dios.

22 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² José, mo tí² lijúun² in, gatyu² to² tsagoo¹ o 'ee 'ná¹ jmaa¹ a coon¹³ 'moo¹ táa¹ i, tsu jin² in José 'e tsá² Israel 'in 'wóo² mo Egipto mi licíi² gi.

23 Coon¹³ 'e jai² galíi² saa² jmii²¹ Moisés ga'mée¹ i gaai²¹ síi²¹ mo licíi² gangaa¹³ i Moisés. Tsa galili² o 'e xuui²¹² 'yei² gi 'áai¹ do. Joon jo 'goo²¹ o xafiin¹³ nigatyu² róøi¹³ to² wa'a júuin² jileei²¹ xuui²¹² tsañuu¹.

24 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² Moisés mo galíi¹ tsañuu¹ jo gali'in²¹² gi 'e líi¹ gi jóon¹ jamí² i róøi¹³ do.

25 Gatí¹ gi-tsi 'e ní¹ i wúu¹ coon¹³ tsa-goo¹ o 'in líi¹ i tsá² tya' Dios lagi wa'a ngí¹ 'e jløø¹³ i coon¹³ tsaa² coon²¹ sí² xu.

26 Galíi² gi 'e tyú² gi wa'a coon²¹ on fa'íi²¹ tya' Cristo lagi 'oo¹ o jilaa²¹ 'e sá² fu Egipto, tsa 'iin²¹² gi 'e 'lee¹³ i icwo² Dios 'ii.

27 Coon¹³ 'e jai² galíi² Moisés gacwo'íi¹ o cwo¹³ Egipto do jo 'ee 'goo¹ o xafiin¹³ 'nii²¹-tsi róøi¹³ tya'a. Gajmaa¹ a ta² a coon¹³ 'e ga'i¹-tsi lawa gangaa¹ Dios 'in jo nee¹ in tsá².

28 Coon¹³ 'e jai² galíi² Moisés gaj-maa¹ a 'e jmi²¹² pascua nifu joon gatyu² to² wa'a xee¹ i tsá² jmi¹ jiin² taan¹ an caai¹ 'ooca'nú¹. 'E coon¹³ la joon 'in ángel 'in gasii²¹ in Dios ijn-gaa¹³ i 'in jóon¹ tsá² nifu tya' tsá² Egipto jo jngaa¹³ i 'in xuui²¹² tsañuu¹ liseein²¹ nifu tya' tsá² Israel.

29 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² 'in tsá² Israel do gangíi¹ i ni cwo¹³ tyuun²¹ li

ná¹ 'e jmi¹ ñi¹³ sii²¹ Mar Rojo. Joon mo gali'in²¹² in 'láa² Egipto jmaa¹ a la joon gajgoo²¹ o jmi²¹.

30 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² tsá² Israel do gacii²¹ mo 'e 'oo² 'e sí² cu' lí' Jericó. Mo ngayuui¹³ gangíi¹ i tsá² Israel dyía¹ jmi²¹² cu' lí' lí' lí² 'oo do gacii²¹ mo 'edo.

31 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² Rahab, 'in yiiatsangó¹ do, jo gajúun² in coon¹³ 'in tsá² jo nuu¹³ un do tsu ga'ii²¹ mo tyú²-u Rahab 'in tsá² Israel 'in tyaliin² 'e fuu²¹ do 'e jøø².

32 ¿'Ee 'ná² fuu²¹² gi 'naa'? Tsa jo cwooi¹ wa'a 'e fuu²¹² gi 'áai¹ 'naa' cwáain¹ tya' Gedeón coon¹³ Barac, coon¹³ Sansón, coon¹³ Jefté, coon¹³ David, coon¹³ Samuel, coon¹³ 'in tsá² 'in nigacwoo¹ o júu³ tyú² tya' Dios la mo jéei¹.

33 Coon¹³ 'e jai² galíi² 'ino gali¹ i róøi¹³ catyaa² joon gatyu² to² coon²¹ róø²¹. Joon gauncoon¹³ Dios 'ii jiin¹³ la júu³ niga'íi² i. Joon gajni¹ i moo'oo²¹ 'yia¹

34 joon gadyuu¹ i jí² 'e coo²¹ 'áai¹. Coon¹³ 'e jai² galíi² galáa² mo ijúun¹ in coon¹³ ñi³. In jo pín³ galíi¹ i tsá² pí³-tsi joongi gatyu² to² 'láa² fúui¹ wa'a líi¹ i 'in jmaa¹ a 'nii²¹ coon¹³.

35 'In líi¹³ tsamí² ga'ii²¹ mo tún¹ jiin¹ 'in nijúuin¹ tya'a coon¹³ 'e jai² galíi².

Joongi 'in catyaa² gi tsa 'wii¹³ 'e jai² galíi² 'ido gajmee²¹ mo tsá² 'ii. Jo ga'ii²¹ i 'e láa² ni 'ido wa'a tú² 'ido 'e jai² líi² i. Jo gaunsi² i 'ido 'e jai² líi² i tsa 'iin²¹² in 'ii²¹ i coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e tyú² gi ñu¹ fú².

36 Joon 'in catyaa² gi gaungøø¹ i tsá² 'ii, joongi gapoo² i 'ido. Joon cagi ñi³ gato² o luu²¹² tíi² 'ido joongi gata² ni 'ido 'nuñi³.

37 Joon gajngaa¹³ ni 'ido coon¹³ cuun²¹² joon seein²¹ gi 'in gatuu²¹ coon¹³ sierra gajmaa¹ a tún² 'no³ 'ido. Joon seein²¹ gi 'in ga'e² e wúu¹ gajøø² ni 'ido xiiala líi² 'ido. Seein²¹ 'in líi¹³ gajúuin¹ coon¹³ ñi³ i. Seen²¹ mo

'inlíi¹³ gangíi¹ cataain²¹² cataain²¹² jlíi¹ jiiin¹³ coon¹³ loo²¹ tya' joo'saa²¹ si loo²¹ chivo 'ee. Nitañíi²mo 'ido 'áai¹ joon nigangoo¹on wúu¹ joon nigajmaa¹a tsá² 'e gó² tya'a 'áai¹.

38 'In tsá² lo ngí²i la caain²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ joongi li' moo²¹ joon tsataa²¹²i too²¹ xá¹ si too²¹ nu' wó² 'ee. Joon tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in 'ei¹ Dios jo tí²i licwii¹in 'in tsá² tyú¹ lo.

39 Joon 'in tsá² lo xufiin¹³ ga'ii²¹mo Dios 'ii tsu 'wii¹³ 'e jai² galíi² jo ga'ii²¹i iuntsiin²¹ 'e júu³ ga'íi² Dios;

40 tsu Dios nigani²i coon²¹ 'e tyú²gi tyi', 'e 'in tsá² lo jo i'ii²¹i 'e júu³ ga'íi² Dios tya'a ca mi toon²¹on' sicaan²¹na' coon¹³ 'ii.

12

Jóø²na' Jesús

1 Tsu 'wii¹³ joon mi nee²¹²na' 'in tsá² lo 'in 'e² jna' xiiala jai² galíi² tsu²¹² jna' li' caai²¹ jilaa²¹ 'e jmoo¹o jín¹ coon¹³ jilaa²¹ tsaa² 'e jmoo¹o jnúu¹³ jna' joon ná¹ cwoo¹³-tsi' ngí²¹i 'e fu¹ cwo¹ Dios jna' ngí²¹i.

2 Cwojóø²na' jiiin¹³ Jesús 'in cwo²o jna' 'e jai² líi²na', 'ii jon iuntsín² 'e jai² líi²na'. Tsu 'ii-o, tsu 'wii¹³ ñi¹o 'e jløøi¹³ 'e ilisá² tya'a mo gangíi¹ ganí²i wúu¹ tsaa¹ crúu¹³, jo 'ee cwáain¹ gacón² wa'a sá² fa'íi²¹ 'in júuin² la joon. Joon gacwaa²¹a li' cwoo²¹o tsáa¹ li tyíin¹ Dios li silíi²¹² tya'a.

3 Untii¹³du'-oo' xiiala líi¹ Jesús mo ganí²i wúu¹ 'áai¹ jacwoo²¹o tsá² róø²i tsaa² joon jo 'wóo²oo', joon jo tyá¹a-'oo' líi²naa'.

4 Tsu 'naa' jo mo gatiin²naa' coon¹³ tsaa² ca júun²moo'.

5 ¿Ti niga'ín²mo-'oo' 'e júu³ cwáain¹ nigacwo¹ Dios jileei²¹ jóon¹ 'in jai² líi²i 'ii? Gajin² Dios ni jí² tya'a:

Yuu²¹ tyiia, jo jmaa²¹a 'e jo tsáai¹gi-'o'o mi 'e²e Ña'ñu¹u' nu wúu¹ 'e ilijmaa²¹a nuu¹³un, jon'gi wa jo tya¹-o'o mi tyu² Dios to² 'nu jmaa²¹a nuu¹³u.

6 Taa²¹ jmaa²aa' mo 'e²e Dios 'naa' wúu¹ tsu Ña'ñu¹u' cwo²o cwáain¹³ jiiin¹³ 'in 'iin²¹²in.

Joon 'e²e wúu¹ jiiin¹³ 'in niga'ii²¹i ilíi²in jóon¹on.

7 Dios jmoo¹o lawa jóon¹on 'naa' mo 'e²e wúu¹ 'naa' 'e jmaa²aa' núu¹³un' to² tyu²u. Jo jóon¹ tsá² seein²¹ wa' jo tyu² jmii²¹ to² 'e jmaa¹a nuu¹³un.

8 Joon wana jo 'e²e Dios 'naa' wúu¹ 'e jmaa²aa' núu¹³un' la jmoo¹o Dios tya' jileei²¹ jóon¹ catyaa² do jo líi¹naa' jóon¹on 'in la jai², jiiin¹³ líi¹naa' jóon¹ tsá².

9 La joon jon mo líi¹na' xuui²¹² gatyu²u ñu¹u' to² jna' joon gaun'goo²¹o' 'ii. ¿Ti jon tyú²gi wa jmoo²¹o' núu¹³un' to² tyu²u Ñu¹u' 'in tyíin¹ ñu¹fú² 'e coon¹³ la joon liseein²¹mo' coon¹³on?

10 Mo toon²¹on' juncwii²¹ gatyu²u ñu¹u' to² tyi' coon²¹ catá² jiiin¹³ la líi²i 'e tyú²-u. Pe Dios tyu²u jna' to² jmaai¹³ 'e tyú² tyi' 'e líi²na' 'e tyú¹na' la tyú¹ 'ii.

11 'E la ja²mo jiiin¹³ coon²¹ wúu¹ 'e 'e²e Dios jna' jo tí²-tsi' mo nee²¹e' 'e wúu¹ do tsu wúu¹ líi²na'. Pe mo gangí¹gi joon tya' 'in galitíi²i coon¹³ 'e wúu¹ gango¹o do gali'ín³mo to² tya' juncwii²¹ coon²¹ tsáa¹ tya'a 'e seein²¹ coontun.

Tsaa¹³mo wa'a jo jmoo²¹o' núu¹³un' júu³ tya' Dios

12 Tsu 'wii¹³ joon sáa¹³aa' cwóo²oo' 'e í¹ 'infá² 'e jmaa²aa' la to² tyu² Dios joon cwoo²oo' pí³ moojni²ii' 'e ngí²ii' li 'iin²¹²in Dios.

13 'Naa²aa' 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ 'e 'in tsá² 'in í¹ túin²-tsi ilí² coon²¹ 'e 'i¹-tsi 'e jo tsawíin² coon¹³ Dios.

14 Cwoo¹³-oo' 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³ jileei²¹ tsá². Cwoo¹³-oo' 'e ngí²ii' jiiin¹³ la 'iin²¹²in Dios tsu jiiin¹³ coon¹³ la joon lí² máa¹³naa' Dios.

15 Tíi²moo' tsu 'nei² jo 'ii¹³naa' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in Dios jmáa¹a tyii'. Tíi²moo' wa'a líi¹naa' lawa coon²¹ 'mó²ootyi¹ coon¹³ 'e 'i¹-oo' joon coon¹³ la joon fúu¹mo 'in'leei²¹.

16 Un'øø¹³naa' yaanaa' 'e jo foo¹³naa' tsami² tya' tsá² xeei²¹ si jo tsáai¹-oo' 'e cwaai³ 'ee la gajmaa¹a Esaú. Tsu Esaú do ga'nii¹i 'e tii²i 'wii¹³ 'e galiseein²¹ nifu. Ga'ii²¹i jiin¹³ coon²¹ wúun¹ 'uunni² tya' 'e tii²i do.

17 Joon ñi² 'naa' mo liciiin²¹gi mo gali'in²¹²in Esaú 'e uncwaai³ jmii²¹ 'ii pe jo júu³ joongi wa'a uncwaai³gi jmii²¹ 'ii. Joon jo gatsaa²¹gi xiiala unsi²gi 'e nigajmaa¹a do xufiin¹³ tyi¹gi 'áai¹.

18 Tsu 'naa' jo mo gangatyéen¹naa', la gajmaa¹a 'in tsá² Israel do, coon²¹ moo²¹ 'e jo li lii²¹ tsá². 'E moo²¹ do gacóo¹o coon¹³ jí², ga'ii²¹ nuu²¹ joongi ga'ii²i tyi².

19 Joon jo ganuu²un 'e lúu¹ gaxuu² do si 'e júu³ tya' Dios 'e ganúu²un 'in tsá² do gafaa²¹ Dios 'ee. Joon 'in tsá² do 'in ganúu²un 'e júu³ tya' Dios do gamii¹i tyani Moisés 'e jo faa²¹gi 'e júu³ do 'laai²gi.

20 (Tsu jo ta² 'in tsá² do 'e to² gatyuu² 'e júu³ do: “Wana jaain²¹ joo'núu³ soo¹o 'e moo²¹ do 'ná¹ jngaa¹³mo tsá² 'ii, tyuu¹² tsá² 'ii cuun²¹² si 'yá²a tsá² 'mosuu²¹ tya'a 'ee.”

21 Joon 'áai¹ fo² jnee¹i ca 'ña'a Moisés gajin²in: “Jlee¹na 'goo²¹-oo.”)

22 Pe 'naa'gii' li' cii¹i tyii'. Ningatyéen¹moo' coon²¹ moo²¹ sii²¹ Sión li náa¹ fuu²¹ tya' Dios 'in jiin¹. 'øøi²¹-tsi tsá² 'e fuu²¹ Jerusalén 'e náa¹ ñu'fú² li sicaain²¹ ángeles fúu¹

23 'e un'goo²¹o Dios 'e jløø¹³mo. Ningatyéen¹naa' li sicaain²¹ 'in jón¹ Dios 'in toon¹on jí² 'e náa¹ ñu'fú², joongi Dios 'in jmoo¹o 'ii²¹ tya' jileei²¹. Ningatyéen¹naa' almas tya' 'in tsá² 'in gauntyú¹ Dios joongi

24 Jesús 'in faa²¹a 'wii²¹² tyi' coon¹³ 'e júu³ 'múui² ga'ii² Dios tyi'. Ningatyéen¹naa' 'e jmi¹ tya' Jesús gaxé²i jna' 'e faa²¹a jmo²o jna' júu³ tya' 'e tyú²gi lagi jmi¹ tya' Abel do.

25 Tsu 'wii¹³ joon 'aa²¹²naa' yaanaa' wa'a jo 'ii¹³gii' 'in fee²¹naa' no. Tsu

wana jo galáai² 'in tsá² do 'in gafee²¹i Dios ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo, xúfoo² jna'gi' 'e laa¹na' wa jo 'ii¹³na' 'in gafee²¹i jna' fu ñu'fú².

26 'E júu³ tya' Dios do yia¹³ joon gajmaa¹ajle¹ 'e ni cwoo¹³ ni 'wó²; pe nano jin² Dios: “Coon²¹ naa¹³gi ijmáa³aa jlé¹ jon' wa' jiin¹³ ni 'wó² pe ijle² 'e jon ñu'fú².”

27 Joon mo gajin²in, “coon²¹ naa¹³gi”, 'øøi¹³-tsi tsá² ityi²i jilaa²¹ 'e sá² ilí² jlé¹ 'e gajmaa¹a Dios joon jiin¹³ coon²¹ isaai¹gi 'e jo jlé¹gi.

28 Joon cwo²o Dios jna' 'e tsatoo³o' li tyu² to² joon jo 'ee sá² lí² jiin¹³ xu li tyu² 'ii to². Tsu 'wii¹³ joon cwoo³o' 'maai¹³ joon un'goo²¹o' Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e tsáai¹-tsi' joongi ligøø¹mo' 'ii jiin¹³ la tii²i.

29 Tsu Dios tyi' líi¹i la lí¹ coon²¹ jí² 'e coo²¹ jilaa²¹ 'e gó².

13

Xiiala jmoo¹o tsá² la tí²-tsi Dios

1 Jo tuu²un 'e 'iin²¹²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' lawa ruu²¹moo'.

2 Jo cwo'iin²-oo' 'e 'ii¹³naa' tsá² xeei²¹ inuu tyii' tsu coon¹³ la joon 'inlii¹³ tsá² niga'ii²¹mo ángeles inuu tya'a xufiin¹³ jo ñii¹in.

3 Untii¹³du¹-oo' 'in tsá² taai²¹² 'nuñi³ lawa'a taa²moo' coon¹³on jon. Untii¹³du¹-oo' 'in tsá² 'in gajmeei²¹ tsá² tsu 'naa'oo' jon líi¹naa' tsá² sá² moo¹ taai².

4 Un'goo²¹oo' 'e cui² cwoo²¹ tsá² joon 'e tyú²-u 'e jmá²a tsá² 'ee jmáa¹a jiin¹³ coon¹³ 'oo²¹²o tsu ijmáa¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá² wana 'lá²a tsá² la jo mo cui² cwoo²¹o joongi tya' 'in 'lá²a coon¹³ tsami² tya' tsá² xeei²¹.

5 Jo cwo'ii²¹-oo' cuu² 'áai¹³ joon jmaa²aa' jløø¹³naa' coon¹³ 'e sá² tyii' tsu Dios gajin²in: “Jiin¹³ coon²¹ naa¹³ icuu¹³na tyii' joon jiin¹³ coon²¹ jmi²¹² wa'a tuu²na 'naa'.”

6 La joon jna', 'in jai² líi²i Cristo, lí²-i fáa³a' jo cu²-tsi':
Ña'ñu¹u' 'in uncoon¹³ jna.

Jo 'goo²¹oo jiiin¹³xu 'e gó²lí² jmá²a tsá² tyiia.

7 Untii¹³du¹-oo' 'in tyu² to² jee²¹² 'naa', 'in cwo¹ 'naa' 'e júu³ tya' Dios. T²du¹-oo' xiiála ngí¹ 'in tsá² do joon tsáa²mo-'oo' la tsáai¹-tsi 'ido.

8 'In Jesucristo do coon²¹ líi¹i tyiia² joongi jmi²¹² no joongi coon²¹ tøø²mo jo sisií² coonti.

9 Jo cwó² 'naa' wa'a cón² tsá² 'naa' tóo² coon¹³ 'láai² nii² júu³ 'e sisií²i. Tsu tyú²gi wa'a pí²-tsi' tsu 'wii¹³ 'iin²¹mo Dios jna' lagi tyu² 'in tsá² do to² 'e tyee³e', tsu 'e to² tyu² 'in tsá² do jo mo gauncoon¹³ jiiin¹³ jaain²¹ tsá².

10 Pe jna' 'oo²¹o' coon²¹ fa¹ 'e xiiá²¹ 'e jo tí²i døø²¹ 'in untsá² 'in gajmaa¹a to² tsi inuu cwo¹ tsáai² do.

11 'In untsá² 'in tyiin²gi nifu tya' tsá² Israel gacón² jmi¹ tya' joo²¹ 'in nijúin¹ inuu li nicwaai³gi 'áai¹ lawa coon²¹ fa¹ tya' tsaa² tya' tsá². Pe moo¹ taai² 'in joo²¹ nijúin¹ do gajúun² li caluu li taai² tsá².

12 La joon jon Jesús gajúun²mo li caluu jon ilí² tyí² tsaa² tya' tsá² coon¹³ jmi¹ 'øø²i 'ña'a.

13 Moo²¹o' jon li caluu fuu²¹ tya' tsá²² Israel. Tsajøø²¹²na' Jesús, cwolí² cwofaa²¹a tsá² gó² tyi' la gafaa²¹a tsá² gó² tya'a.

14 Tsu juncwii²¹ lo jo 'oo²¹o' coon²¹ goo²¹o' 'e taa²¹a coon²¹ tøø² pe naa²¹a' coon²¹ fuu²¹ ijó¹ mi licíin²¹gi.

15 Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹-a un'goo²¹o' Dios Jmii²¹ coon²¹ tøø²mo 'wii¹³ 'e gajmaa¹a Jesucristo 'wii²¹² tyi'. Joon 'e fa¹ 'e 'ná¹ cwó²o' li la li 'e júu³ fáa¹³a' mo un'goo²¹o' 'ii.

16 Joon jo un'íin²-oo' 'e jmaa²aa' 'e tyú² jon'gi un'íin²-oo' 'e uncoon¹³oon' 'in tsá² sityéin¹ jmi²¹² coon²¹ 'e sá² tyii' tsu 'elo 'e fa¹ 'e tí²-tsi Dios.

17 Jmaa²aa' núu¹³uun' 'in tyu² to² 'naa', jmaa²aa' jiiin¹³ la jin²in. Tsu 'in tsá² no 'áai² almas tyii' joon ñi¹o 'e 'ná¹ joon¹²on cwáain¹ coon¹³ Dios. Cwóo²-oo' 'e jogi tyaan²¹ to² 'e to² tya'

'in tsá² do, joon lí² líi¹i to² jløø¹³mo. Tsu la joon ilí² tyú²gi tyi'naa'.

18 Fáa¹³aa' júu³ tyú² 'wii²¹² tyii'i tsu ca níi³mo 'e saan²¹a'an, 'iin²¹²mo'o' jmoo²¹o' 'e tyú² coon²¹ jilaa²¹.

19 Cwomí²ii' tyani Dios 'wii²¹² tyiia wa'a cwó² Dios 'e 'yaa¹³na la jmoon.

Júu³ li tséi¹

20-21 Mii²¹i' 'wii²¹² tyii' tyani Dios, 'in jmaa¹a 'e tyú² seen²¹na', 'e uncoon¹³on 'naa' 'e naná² tyú² 'naa' 'e jmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú² jiiin¹³ la 'iin²¹²in. Joon 'in Dios Jmii²¹ do gajmaa¹a jiiin¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo jee²¹² 'ii²¹². Joon Ña'ñu¹u' Jesucristo líi¹i la líi¹ jaain²¹ 'in 'aa¹i joo'saa²¹ 'in feel¹gi. Joon coon¹³ jmi¹ 'øø²i gajmaa¹a jai² 'e júu³ ga'ii² Dios. Joon 'e júu³ do itaa²¹ coon²¹ tøø²mo. Mii²¹i' jon wa'a jmá²a Dios jee²¹² 'naa' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in coon¹³ 'ii²¹ tya' Jesucristo. ¡Cwolí² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Cristo coon²¹ tøø²mo! Amén.

22 Tsaru¹u' mii³ii' tyani²ii' 'e nuu²uun' coontun 'e júu³ cwáain¹xu 'e nigafø²oo lo.

23 Jmóo³oo júu³ 'e tsaru¹u' Timoteo nisiláa²mo joon wa jo li'ii²¹²i yatée³oo mi gó²oo yajøø²na 'naa'.

24 'Aa²¹²mo' fo²oo fú²uu' 'in tyu² to² 'naa' coon¹³ jileei²¹gi tsaru¹u' 'in jai² líi²i. 'In tsaru¹u' 'in néei¹ Italia síi²i jon 'aa²¹²i 'naa'.

25 Cwouncwaai³ Dios Jmii²¹ jileei²¹ 'naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in Santiago tí²i 'in jai'² líi² Jesucristo

Sí¹i Santiago 'e jí² lo tya' tsá² Israel

1 Jna-a, Santiago, sí³na 'e jí² lo. Joon jna-a jaain²¹ 'in jmoo¹o to² tyu² Dios joongi to² tyu² Ña'ñu¹u' Jesucristo. Sí³na 'e jí² lo tya' tsá² góo³oo 'in taai² jee²¹² tsá² seein²¹ li xiia²¹. Joon jna'o' líi¹na' jún² tya' 'in dyatúin² jóon¹on 'líi²¹² Israel.

Uncoon¹³ Dios tsá² 'e líi²¹²-tsi

2 Jilee²¹naa', tsaru¹u', 'ná¹ jmaa²aa' jløø¹³naa' mi moo²oo' doñi¹ee fa'í³.

3 Tsu nee²o' 'e 'ee¹e' tsá² 'e la ja²mo líi²na' jú³ tya' Dios wa lí² itaa²¹-tsi' coon¹³ jilaa²¹ fa'í³ 'e sá² tyi'.

4 'Wii¹³ joon cwolijai²gi líi²naa' wana 'ee fa'í³ seen²¹naa', jo cu²-'oo'. Joon coon¹³ la joon icwo¹o Dios pí³'naa' itaa²¹-'oo' doñi¹ee fa'í³.

5 Wana seein²¹ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in jo ñii¹ 'e 'ee jmaa¹a seein²¹ fa'í³ cwomii¹ 'ido tyani Dios tsu cwoo¹-o Dios tya' jilee²¹ tsá² 'in mí¹. Cwoo²¹-o láai²gi lagi gamí¹ do joon jo jí²in-gi.

6 Pe tyiin²mo 'áai¹ 'e jo¹o líi² tsá² 'e cwoo¹ Dios jilaa²¹ 'e mí¹ tsá², li mí¹ tsá² 'e jo cu²-tsio. Tsu wana mii¹ tsá² cu²-tsi líi¹ la lí² jmi¹ñi¹³ jnóo¹o coon²¹ tøø²mo.

7 Tsu jilee²¹ 'in líi¹ la joon jo cwo¹-tsi wa'a i'ii²¹ tya' Dios.

8 Tsu jaain²¹ tsá² 'in túin² 'i¹-tsi jo lí² jmaa¹a canii².

9 'In tsá² tañii² jee²¹² tsaru¹u' 'ná¹-a unjløø¹³mo yaai wa 'ee fa'í³ seein²¹ tsu Dios nigajmee¹ 'ii 'e galii¹ jóon¹ Dios.

10 Joon 'in sá² cuu² jee²¹² tsaru¹u' 'ná¹-a jmaa¹a jløø¹³ tsu galili³ jo cweei²¹ cu²-tsi coon¹³ cúu¹u tsu tsáa¹mo-tsi Dios. Tsu cuu²o tsá² li la lí³, jo wóo² taa²¹a. Mi 'yee²¹ ñi¹ joon lityí² 'áai¹,

11 joon lityuun²¹ 'mó² lí³ do joon xuu²¹ lí³ tya'a joon tyé¹mo 'e 'ya²gi

tya'a. La joon líi¹ 'in sá² cuu² tsu joon ityé¹mo la 'ii²¹² ló¹ 'nii¹i.

Tyaa¹ Santiago júu³ xiiala taain²¹² tsá² juncwii²¹ jløø¹³mo fiin¹³ ní¹i wúu¹

12 Jløø¹³mo 'áai¹ 'in tsañuu¹ 'in jmoo²o taa²¹a mo seein²¹ fa'í³ joon jo joo²¹-tsi. Tsu 'wii¹³ la joon jo gatuu¹u júu³ tya' Dios i'ii²¹mo coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo 'e Dios Jmii²¹ ga'ii² júu³ icwo¹ tya' jilee²¹ 'in 'iin²¹²in 'ii.

13 Pe wa 'inlíi¹³ 'i¹-tsi jmaa¹a 'e gó² wa mo seein²¹ fa'í³ jo cwo¹-tsi 'e Dios gajmaa¹a 'e 'i¹-tsi 'e gó² do. Tsu Dios jo 'i¹-tsi jmaa¹a 'e gó² jon'gi jmoo¹o 'e 'i¹-tsi tsá² 'e gó².

14 'i¹-tsi tsá² jmaa¹a 'e gó² tsu 'wii¹³ jiiin¹³ la joon tí²-tsi jmaa¹a.

15 Joon tsu 'wii¹³ 'i¹-tsi jmaa¹a 'e gó² 'e joon 'e 'i¹-tsi jmaa¹a 'e gó² joon mi yuui¹³ joon 'nóo¹o tsa². Joon 'e tsa² do jmoo¹o 'e tuu²mo 'in tsá² do Dios joon tsalín² li 'iin²¹²mo.

16 Ru¹u' 'in 'iin²¹²na, jo coon²¹oon' too² yaanaa'.

17 Jilaa²¹ 'e tyú² 'e 'ii¹³na' jó² fu ñu¹fú². Dios cwo¹o jna' jilaa²¹ 'e tyú², 'ii gajmeei¹ ñi¹ coon¹³ síi²¹ coon¹³ jilee²¹ núu¹. Joon jo lisii² Dios la coon²¹ jmii²¹² la lisii² ñi¹ coon¹³ 'in catyaa².

18 Joon 'ii gacwo¹o jna' 'e líi²na' jóon¹on tsu la joon 'iin²¹²in. La joon gajmaa¹a mo jo¹o galii²na' júu³ jai² tya'a. Joon jna' nifu la jee²¹² jilee²¹ 'in jai² líi² la jéei¹. Joon jløø¹³mo Dios 'wii²¹² jna'.

Cwáain¹ 'e tyú²-u 'e 'iin²¹²in Dios

19 'Wii¹³ joon, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, cwotyaa²aa' tyú² tyii' nuu²uu' la jmoonoo la jaain²¹ la jaan²¹naa' pe jo cwéi¹fo²oo' jon'gi jmaa²aa' 'nii²¹-'oo' ce tyí².

20 Tsu jo jmoo¹o tsá² jilaa²¹ tyú² 'e tí²-tsi Dios mo 'nii²¹-tsi.

21 'Wii¹³ joon tuu²uu' jilaa²¹ 'e 'leei²¹ tsá² coon²¹ jilaa²¹ 'e gó² joon

cwo'ii¹³naa' coon²¹ ce tún¹ 'e júu³ ganuu²un'. Tsu coon¹³ 'e júu³ do itiin¹³naa'.

²² Pe cwojmaa²aa' jon' wa' jiin¹³ nuu²uun' la to² tyu² júu³ do joon jo coon²¹ too² yaanaa'.

²³ Tsu 'in tsá² 'in nuu¹o 'e júu³ do pe jo nuu¹³un líi¹i lawa jaain²¹ tsá² 'in jóø²i 'ña'a tsi coon²¹ 'u¹.

²⁴ Coon²¹ cata jóø²i 'ña'a joon cwo'íi¹i ngóo¹-o joon tsifu 'iin²mo-tsi xiiala 'íi¹i do.

²⁵ Pe jileei²¹ 'in jo 'ín¹-tsi jilaa²¹ 'e nuu¹un joon coon²¹o cwáain¹³ jiin¹³ la to² tyu² júu³ tya' Dios 'e jmoo¹o láai² tsá² joon jo tuu¹u jmoo¹o to² tyú². 'A jløø¹³mo líi¹i coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o.

²⁶ Wana 'inlíi¹³ líi¹i 'e jmoo¹o la to² tyu² Dios pe jo lí² tyu²u to² nisíi¹²i 'e faa²¹a, coon²¹ 'ña'a too². Jo 'ee to² 'íi³in jilaa²¹ 'e jo² líi².

²⁷ Wa'a 'iin²¹²naa' jmáa²aa' jilaa²¹ 'e 'yaa¹-tsi Dios Jmii²¹ 'e 'ná¹-a uncoon¹³oon' xuui²¹² tsa'níi² coon¹³ 'yíia'níi² jilaa²¹ fa'í³ 'e sá² tya'a. Joon jo un'laai¹ yaanaa' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e jmoo¹o tsá².

2

Jo tseein²¹ wa'a jmoo¹o tsá² jmai² tyín¹jee²¹² tsá²

¹ Ru¹u', 'in tsáai¹-tsi Ña'ñu¹u' Jesucristo 'in 'yei²gi 'áai¹, jo jmaa²aa' jmai² tyín¹ tsá².

² Wana taa²i jee²¹² 'naa' li sicaan²¹naa' gáí¹ tsá², jaain²¹ tsá² 'yu ñí³ cwanáa¹ unnii²¹² cwoo²¹o joon tyi²i síin¹³in 'e tyú². Joon 'in jaain²¹gi tyi²i síin¹³in 'e gó².

³⁻⁴ Jo unjín²gi coon²¹ 'ii¹³gi 'in tyi²i síin¹³ tyú² lagi 'in tyi²i síin¹³ 'e gó². Wa fuu²uu' 'in tsá² sá² cuu² do: "Ní²ta'a lo li tyú²", joon wa fuu²uu' 'in tañíi²in do: "Jaan² lo", si fuu²uu' 'ee: "Ní², ni 'wó² lo", un'goo²¹gi 'in jaain²¹ do lagi 'in tañíi²in. Joon wa jmaa²aa' la joon jmaa²aa' jmai² tyín¹ tsá². Joon jo jmaa²aa' 'ii²¹ røø²¹.

⁵ Ru¹u' 'in 'iin²¹²na, nuu²uu' 'e fo³oo lo: Dios nigatyíi¹³in 'in tsá² tañíi²in taain²¹² juncwii²¹ lo ilíi²in lawa'a tsá² sá² cuu² coon¹³ jilaa²¹ 'e jo¹ líi². Joon 'ii²¹mo lawa coon²¹ 'e gatíi²i 'e tsataa²i li tyu² Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ to² la júu³ ga'íi² Dios Jmii²¹ ilí² tya' jileei²¹ 'in 'iin²¹²in 'ii.

⁶ Pe 'naa'gíi' lawa'a 'ee¹moo' 'in tsá² tañíi²in do pe tsáa¹mo-'oo' 'in tsá² sá² cuu² 'in tyu²u to² 'naa'. 'In tsá² sá² cuu² do, 'ii 'in jée¹i 'naa' tyani tsaa²to², ¿ja jo¹?

⁷ Joon 'ii 'in faa²¹a 'laa²¹ tya' Jesucristo. Joon 'naa' jo¹o líi²naa' Jesucristo.

⁸ Wana la jai² iuntiin¹³naa' jiin¹³ la to² tyu² Jesucristo 'ná¹-a un'nee²¹²naa' jileei²¹ tsá² coon²¹ røø²¹, la 'in 'oo¹o cuu² tiin¹³ lagi tsá² tañíi²in. Tsu ni jí² tya' Dios jin²: "Jmaa²¹a 'iin²¹²u'un tsaruu²¹u lawa'a 'woo²¹o."

⁹ Pe wana jo tsáai¹-'oo' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² 'e ga'naa²aa' tsaa² joon gaun'lee²¹mo yaanaa' tyani Dios.

¹⁰ Tsu wana gajmaa¹a tsá² jilaa²¹ to² 'e tyu² Dios pe fiin¹³ coon²¹ naa¹³ tsaa² ijmáa¹a 'lee²¹i ga'láa¹a 'íi¹ lawa'a jo 'ee jmaa¹a jiin¹³ coon²¹ to² tyu² Dios.

¹¹ Tsu Dios gajin²in: "Jo foo¹³o tsamí² tya' tsá² xeei²¹." Jin²o jon: "Jo jnga¹u'un tsá²." Joon jiin¹³ jo foo¹³o tsamí² tya' tsá² xeei²¹ pe wana gajnga¹u'un tsá² ga'laa²¹²a tya' Dios, jo galinuu¹³un 'ii²¹ tya'a.

¹² 'Wii¹³ joon ngíi²íi', fo²oo' la jmoo¹o tsá² 'in galáai² Dios 'e jo ngíi¹gi 'noo¹o tsaa². Tsu coon¹³ la joon ijmá¹ Dios 'ii²¹ tyii'.

¹³ Tsu jileei²¹ 'in jo mo jmaa¹a feei¹-tsi 'wii²¹² tya' tsá² xeei²¹ la joon jon jo fee¹-tsi Dios tya'a mi jmáa¹a Dios 'ii²¹ tya'a. Pe 'in nigajmaa¹a feei¹-tsi ijmáa²¹ jon Dios feei¹-tsi 'wii²¹² tya' 'in tsá² no mi tí² 'ii²¹ tya'a.

'In jin² 'e ja²mo líi² Dios 'ná¹ jmáa¹a

jon 'e tyú²-u

14 Tsaru¹u', jo 'ee to² 'í³in wa'a jin² tsá² 'e tsáa¹-tsi Dios joongi jiin¹³ coon²¹ 'e tyú² jo jmoo¹o. ¿Ti líi²naa' itiin¹³in 'in tsá² do?

15-16 'I¹du¹-oo'. Wa jaain²¹ tsá² sii²¹i; tsaru¹u' 'in sityéin¹ jmii²¹² siin¹³in joongi 'í¹i, li' jin²o: “Cøø²xu'u tyú²-u joon jo li²i cwí².” “Áai¹du' jmaa².” Pe joon jo 'ee gacwo¹o 'ido jiin¹³xu. Coonti jo 'ee to² 'í³in júu³ tya'a.

17 La joon lí² coon¹³ tsá² 'in jin² 'e ja²mo líi² júu³ tya' Dios joon jo jmoo¹o 'e tyú² la jmoo¹o 'in jai² líi². Jo 'ee to² 'í³in 'e jin²in 'e jai² líi² júu³ tya' Dios.

18 La cun' jo ngáa¹mo isii²¹ tsá²: “Lín²mo jiin¹³ 'e jai² líi²na Dios, jo 'ná¹ jmáa³aa 'e tyú² 'e tiin¹³na. Pe 'nu-u fo²o 'e 'ná¹ jmá¹ tsá² 'e tyú²-u” jon. Joon ifo²oo 'in jaain²¹: 'E³du' jna 'e jai² líi²u xu¹fiin¹³ jo jmoo²¹o 'e tyú² joon jna-a i'e²oo 'nu 'e jai² líi²na coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú² jmóo³oo.

19 'Nu-u, ja²mo líi²u 'e jaan²¹mo Dios seein²¹ joon tyú²-u la joon pe ca jilee²¹ 'in 'líi¹³ líi²i la joon, joon jlee¹in 'goo²¹o.

20 ¿Ti jo øøi²¹-o 'e jo 'ee to² 'í³in jilaa²¹ 'e jai² líi² tsá² wa mo jo tyaa¹-tsi 'ii 'e jmáa¹ 'e tyú²? La líi¹ tsá² caa²¹²mo líi¹i.

21 Tyú² ñi²¹i 'e Dios ga'ii² júu³ 'e 'líi²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham jaain²¹ tsá² tyú¹mo. Joon Dios ga'ii²¹mo 'e gajmaa¹ 'e 'líi²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham mo gacwoo¹ i lawa coon²¹ fa¹ 'in jón¹on do 'in sii²¹ Isaac.

22 Liñi²¹i 'e coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹ Abraham do ga'e¹o xiiala jai² líi². Joon coon¹³ la joon gauntsiin¹ jilaa²¹ 'e jai² líi² coon¹³ 'e gajmaa¹ do.

23 Coon¹³ la joon gatsín¹ la gajin² jí² tya' Dios: “Ja²mo galíi² Abraham ijmaa¹ Dios jiin¹³ la gajin²in, joon tsu 'wii¹³ ja²mo galíi²i, ga'ii² Dios júu³ 'e jo 'ee tsaa² røøi²¹gi. Joon 'e jí² tya'

Dios jin²in 'e Abraham do galiseein²¹ tyú² coon¹³ Dios.”

24 Joon coon¹³ la joon liñi²¹i 'e Dios 'ii² júu³ 'e tyú²mo tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o jon'on jiin¹³ coon¹³ 'e jai² líi².

25 La joon galí² coon¹³ Rahab, jaain²¹ 'yiiatsangó¹, tsu Dios ga'ii² júu³ 'e jo 'ee tsaa² røøi²¹gi Rahab do coon¹³ 'e gajmaa¹ a cwáain¹ tya' 'in tsá² do 'in gasii¹in Josué. Gaunjii²in Rahab do joon gauncoon¹³o gacwo¹ 'ii¹i 'ido li' la xii²¹a.

26 Ñi²oo' wa jo 'yugi alma tyi' cuerpo tyi' 'in 'líi²¹²mo', la joon jon wa jo jmoo¹o tsá² 'e tyú² jo 'ee to² 'í³in jilaa²¹ 'e jai² líi². Jo tsacwaa¹ a coon¹³ Dios coon²¹ tøøi².

3*Jo moo¹ jéi¹ unnisii¹³ tsá²*

1 Tsaru¹u', jo cwoo¹³-oo' 'e líi²in 'naa' tifo² fúui¹ 'e 'ee²ee' júu³ tyú² tya' Dios. Tsu ñi² 'naa' 'e jilee²¹ 'in 'e² tsá² fee¹gi tsaa² tya'a ilisá² wana jo untiin¹²in júu³ tya'a 'a 'ee¹ do.

2 Joon jile¹ 'e' li' un'lee²¹na' 'áai¹ joon wana jo un'laai³ tsá² yaai coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹ a jo un'leei³ 'ña'a coonti. Tsu wana lí² cwo¹ tsá² cwáain¹ yaai 'e faa²¹ a jmai² 'e tyú²-u, joon jmóo¹o jiin¹³ 'e tyú²-u jon.

3 Taan¹an' 'nii²¹² ní¹ cwa² 'e jmáa¹ a nuu¹²un joon coon¹³ la joon tyu¹u' to² la tøøi² cwa² do.

4 Cón²duu' cwáain¹ xiia la tyu² tsá² to² coon²¹ barco fee¹. Fiin¹³ fee¹ 'áai¹ 'e barco do joon 'gøøi¹³ 'áai¹ 'e tyí² 'e 'la²a 'in tyan¹ barco do tyaan¹ ngóo¹-o xiiali' 'iin²¹²in coon¹³ coon²¹ 'mó² pi³ li' jiin¹in.

5 La joon lí² jon unnisii¹³ tsá², pi³ 'áai¹ pe lí² jmáa¹ a coon²¹ 'e fee¹. Coon²¹ moo²¹ fee¹ lí² jún¹ tsá² coon¹³ coon²¹ jí² pi³.

6 Joon la lí² coon²¹ jí² pi³ lí² unnisii¹³ tsá². Unnisii¹³ tsá² jo moo¹ jéi¹, yíia¹³ cataain²¹ cataan²¹mo joon coon¹³ la joon un'leei²¹ tsá² yaai.

Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' li 'in 'lhi³ mo jmo¹o unnisii¹³ tsá² 'e 'wii²¹² mii¹³ seein²¹ tsá² ngoo¹ la li ngóo¹ jí² coon¹³ jilaa²¹ 'e jo to² tí².

7 Lí²-i un'wó¹ tsá² tsi jileei²¹ joo'nuu²¹. Nigaun'wó¹ tsá² tsi jileei²¹ joo²¹ tsi³ cwáa¹ coon¹³ mii²¹ coon¹³ joo²¹ taai² jmi¹ñi³.

8 Pe jii¹³ jaain²¹ jo mo lí² tyú² to² unnisii¹³. Jo tii² 'yú unnisii¹³ tsá² 'e jmo¹o 'e gó². Joon 'e faa²¹a tsá² lí² lawa 'ootyí².

9 Coon¹³ unnisii¹³ un'goo²¹o' Ña'ñu¹ Dios Jmii²¹ joon coon¹³ unnisii¹³ do faa¹³a' júu³ 'laa²¹ tya' tsá². Joon lawa faa¹³a' 'laa²¹ tya' Dios tsu Dios gajmeei¹ tsá² 'e lí¹ la lí¹ 'ii-o.

10 Coon²¹ moo'oo²¹ tsá² 'yeei²¹ júu³ tyú² joongi júu³ 'laa²¹. Tsaru¹u', jo tseein²¹ 'e faa²¹a tsá² jí tún² 'ii¹³.

11 Cón²duu' cwáain¹. Jo ja lí² 'yeei²¹ jmii²¹ tyú² coon²¹ lí 'yeei²¹ jmii²¹ ñii²¹.

12 Tsaru¹u', coon²¹ 'mó² cwarí³ coon²¹ lí 'lí²naa', ¿ti lí² 'í¹ poo²¹? Owa coon²¹ wuunjøø¹³ 'ee, ¿ti lí² 'í¹ mii³ cwarí³ 'ee? Coon¹³ la joon jo lí² 'yeei²¹ jmii²¹ tyú² lí 'yeei²¹ jmii²¹ ñii²¹.

Cwo¹o Dios tsá² jilaa²¹ 'e tyú² 'e 'í¹-tsi

13 Wana seein²¹ jaain²¹ jee²¹² 'naa', jaain²¹ 'in 'øøi²¹-tsi 'áai¹, 'ná¹ jmaa¹a 'ido 'e tyú² joon jo jmaa¹a jloo³. 'Ná¹ ngi¹ 'ido 'wo²-tsi la tíi² ngi¹ 'in jmii¹-tsi. Tsu 'in 'øøi²¹-tsi la jai² jo jmo¹o jloo³.

14 Pe jo foo²oo' 'e 'øøi²¹-oo' 'áai¹ wana tsiwúu¹naa' jon'gi wana 'iin²¹²naa' jmee²¹²naa' yaanaa' tsacøøi¹³. Tsu 'in 'øøi²¹-tsi la jai² jo jmo¹o la joon.

15 Dios jo gacwoo¹ wa'a 'áa¹a tsá² tsiwúu¹. Joon 'in 'øøi²¹-tsi la joon lí¹i lawa tsá² 'in jo cwii¹in Dios. Jmo¹o jii¹³ la 'iin²¹²in. Jmo¹o jii¹³ la 'iin²¹²in 'in 'lhi³mo.

16 Tsu mo jmo¹o tsá² feei¹ 'ña'a joon jmo¹o tsá² mii¹³i jee²¹² yaai jo

'ii²¹ ilisá² jee²¹² 'ii joon ilisá² jilaa²¹ 'e gó².

17 Dios cwo¹o tsá² jii¹³ 'e tyú²-u 'e 'øøi²¹-tsi. Joon jileei²¹ 'in 'øøi²¹-tsi la joon jo un'leei²¹ yaai jee²¹² tsá², joon jmaa¹a 'e jo to²o tsá² mii¹³i. Jmaa¹a jon inuu¹un 'ee faa²¹a tsá² joon fee¹mo-tsi. Tyú²-u jmaa¹a tya' jileei²¹ tsá². Jo lí² tún² júu³, jmai² coon²¹ tún²-un jmo¹o.

18 'In jmo¹o 'ii²¹ røø²¹ jee²¹² tsá² iuncoon¹³ tsá² xeei²¹ 'e jmaa¹a 'e tyú².

4

'In jai² lí¹ Dios jo lí² jmaa¹a la jmo¹o 'in jo cwii¹in Dios

1 Ifuu²¹²uu 'naa' 'e lí¹ lí¹ 'nii²¹ 'naa' joon jmo²oo' mii¹³naa' jee²¹² yaanaa'. Jmo²oo' la joon tsu 'wii¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e 'iin²¹²naa'. Joon jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in tsá² jmo¹o lawa 'nii²¹ jee²¹² yaai.

2 'iin²¹²naa' coon²¹ 'e tyii' pe jo lí² 'e lí¹oo' joon 'wii¹³ joon 'iin²¹²naa' jngaa¹³naa' ruu²¹naa'. 'Wii¹³ 'oo²oo' tsi-iwúu¹ tya' 'e 'oo¹o tsá² xeei²¹ tí¹³naa' joon 'noo²oo' mii¹³ tsu jo lí² 'ii' tyaa²aa' tyú². Jo 'ii¹³naa' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²naa' tsu jo mii² tyani Dios.

3 Joon wa mo gami²ii' jo ñii²naa' tsu mii¹³ii' jii¹³ 'e 'yaai¹-oo'. Mii²ii' jii¹³ jilaa²¹ 'e suun²¹naa'.

4 'Naa' lí¹naa' tsá² 'in ngatiui² Dios! ¿Ti jo ñi² 'naa' 'in tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ 'ee¹mo Dios? Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in liseein²¹ tyú² coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ 'ee¹mo Dios.

5 ¿Ti 'í¹-oo' 'e jo 'ee to² tí² 'e jin² jí² tya' Dios mo jin²in: "Áai¹ súun²in tsá² jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹?"

6 Pe Dios gauncoon¹³gi tsá² 'áai¹. La jin² jí² tya'a: 'Ee¹mo Dios jileei²¹ 'in jmo¹o jloo³ pe uncoon¹³o 'in tsá² 'wéi¹.

7 Cwoo¹³-oo' jon 'e tyú² Dios to² 'naa'. Jo jmaa²aa' núu¹³un' jii¹³ la 'iin²¹²in 'in 'lhi³. Tyuu¹³naa' to² 'e tyú² 'in 'lhi³, jo jmaa²aa'. Joon ijaan²o 'in 'lhi³ do.

8 Mí²hí 'e uncoon¹³ Dios 'naa' tsu uncoon¹³o. Jo jmaa²¹gíi' 'e gó² pe jmai² 'e tyú² jilee²¹ 'naa' 'in jmoo¹o 'e gó². Joon jilee²¹ 'naa' 'in jo 'iin²¹²in jmá¹ la to² tyu² Dios 'láa² 'wii²¹² jmáa¹a.

9 Cain² cwolí²naa' 'wii¹³ tya' tsa² tyii'. Seen²¹naa' xuui²¹²-'oo' joon chí²hí' 'wii²¹² tyii'. Joon jilee²¹ 'naa' 'in ngí¹³hí' 'ná¹-a chí²hí'. Joon 'e jløø¹³moo' cwolí² jii¹³ 'e xuui²¹²-'oo'.

10 Cwo'wo²-'oo' yaanaa' tyani Ña'ñu¹u' joon isaa²¹i 'naa' jløø¹³mo 'wii²¹² tyii'.

Jo 'nii¹³ 'naa' tsaru¹u'

11 Tsaru¹u', jo foo²oo' 'laa²¹ tya' tsaru²¹naa' tsu jilee²¹ 'in faa²¹a 'laa²¹ tya' ruu²¹i faa²¹a 'laa²¹ jon tya' to² tyu² Ña'ñu¹u' Jesucristo. Tsu 'ii gaty¹o to² 'e 'ná¹-a 'iin²¹²in tsá² ruu²¹i. Jo cwé¹ tyii' jii¹³ 'e 'iin²¹²naa' jmaa²aa', 'ná¹ jmaa²aa' jilaa²¹ to² tyu² Ña'ñu¹u' Jesucristo.

12 Jii¹³ Dios lí² tyu² to² tsá². Jii¹³ 'ii-o jon ijmáa¹ 'ii²¹ tya' tsá². Jii¹³ 'ii lí² jmáa¹ tiin¹³ tsá² si untyé¹i 'ee. Joon, ç'iin²¹²naa' 'e 'nii¹³ 'naa' tsaru¹u'?

Jo ñí³ 'naa' 'ee ilí² tsa'oo²¹ yíia¹

13 Nu²duu' jilee²¹ 'naa' 'in jin² la lo: "Tsa'oo²¹ yíia¹ ní³ii 'e fuu²¹ náa¹ do joon taan²¹²na coon²¹ jii²¹ loo²¹²xuu 'e 'nii³ii joon jnaa¹³xuu cuu²."

14 Pe coonti jo ní²ii' 'ee ilí² tsa'oo²¹ yíia¹. Tsu, ç'ee lí² juncwii²¹ tya' tsá²? 'E juncwii²¹ tya' tsá² lí la lí coon²¹ jní¹ fu taa²¹ ni 'wó². Taa²¹ catá² joon jeen²¹mo tún¹.

15 Tyú²gi wa'a foo²oo': "Wa cwo¹ Ña'ñu¹u' toon²¹o'lo lo joon jmoo²¹o'lo 'elo si 'edo 'ee."

16 Pe 'naa' jmoo²oo' jloo³ tsu lí²naa' 'e yaamoo' tyu²uu' to² juncwii²¹ tyii'. Joon 'áai¹ gó² la jmoo²oo' do.

17 Tsu jilee²¹ 'in ñi¹ 'e tyú² pe jo jmoo¹o, 'noo¹ 'ido tsa² la joon.

5

Jo tiin¹³ tsá² sá² cuu² coon¹³ cuu²u

1 jNu²duu' coon²¹ tún¹ jilee²¹ 'naa' tsá² sá² cuu²! 'Ná¹ tyii²-'oo' joongi 'ná¹ 'oo²oo' lí xuui²¹²-'oo' tya' jilaa²¹ wú¹ imoo²oo'.

2 Jo 'ee to² 'ii³in jilaa²¹ 'e sá² tyii'. Joon lawa'a 'e joo¹³ cuu²¹u sñ¹³ tyú² tyii'.

3 Lawa'a 'e 'yíia²¹ soo³ tya' jilaa²¹ cwanáa¹ coon¹³ jilaa²¹ cwataa²¹ tyii'. Joon tsu 'wii¹³ jo lín²-tsi cuu² 'e gasáa¹naa' do joon ityé¹moo' coon¹³ cuu²uu' tsu jee²¹² catá² ijmáa¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá².

4 Gatí² loocwoo¹o Dios júu³ tya' tsá² 'in nijmaa¹a to² tya' tsá² sá² cuu². In tsá²leei¹³ do gajmaa¹a to² jee²¹² tyíia²¹ pe 'in tsá² sá² cuu² jo gatyí¹ 'leei¹³ tya' 'in tsá² jmaa¹a to² tya'a. Joon Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ ijmáa¹a 'ii²¹ tya' 'in tsá² 'in 'oo¹o cuu² do.

5 Gateen¹in juncwii²¹ coon¹³ jmai² 'e tyú²-u 'in tsá² sá² cuu² do. Gagøø¹²¹o tyú²-u lawa joo²¹ núu³ 'e tí² lí júuin². Joon gatí² jmii²¹² tya'a.

6 Ni'nii¹ 'in tsá² sá² cuu² do tsá² tyú¹ coon¹³ jmai² júu³ tajuu²¹. Joon nigajngaa¹²mo 'ido. Joon 'in tyú¹ do jo lí² un'øøi¹³ 'ña'a.

Taa²¹ jmaa²aa' ca mi jó¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo

7 Tsu 'wii¹³ joon, tsaru¹u', tá² téen¹-'oo' ca mi jó¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo. Ñí²oo' 'e jilee²¹ 'in jmoo¹o to² ni cwo¹³ 'wó² 'ná¹-a sijaan¹an coon²¹ tún² ce garoo²¹o 'e gajñii²¹i. Sijaan¹o ca mi ngíi¹ jmí¹ jó¹ nifu. 'Ná¹-a sijaan¹o jon jmí¹ jó¹ lí tséi¹. Ngíi² joongi roo²¹ 'e nijñii²¹i.

8 La joon 'ná¹-a sijaan²aan' coon²¹ ce tún² wa'a jo cwowíin²naa' tsu tí² lí jó¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo.

9 Tsaru¹u', jo jmaa¹aa' tsa² tya' tsá² xeei²¹, joon jo i'náa¹ lisá² 'ii²¹ tyii', tsu Ña'ñu¹u' Jesucristo, 'in jmoo¹o 'ii²¹ inti² lí jó¹.

10 Tsaru¹u', coon²¹duu' cwáain¹ xiiala ngóo¹ 'in gafaa²¹a cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u'. Gangóo¹-o wúu¹ tya'a pe tsá² 'in ngi¹ coon²¹ tún¹ 'ii.

11 Joon ñi²oo' 'e jløø¹³mo 'in niga-jmaa¹a taa²¹ do. Nanuu²oo' xiiala gajmaa¹a Job taa²¹a. Joon ñi²oo' 'e tyú² gajmaa¹a Ña'ñu¹u' tya'a mi yuui¹³ ganii²¹ wúu¹. 'Áa¹mo feei¹-tsi Ña'ñu¹u' tyi', 'wo²-tsi 'ii.

12 Pe nifu, tsaru¹u', jo 'ée¹³naa' Dios jon'gi 'ée¹³naa' ni 'wó². Tyú²gi tyii' wa jo 'ée¹³naa' coonti. Mo foo²oo': "Joon²", foo²oo' iliñi¹ tsá² 'e ja²mo júu³ tyii'. La joon jon mi foo²oo': "Ún²." Joon coon¹³ la joon jo ijmáa¹a Dios 'ii²¹ tyii'.

13 Wa seein²¹ 'in 'oo¹o fa'í³ jee²¹² 'naa' cwofaa²¹a júu³ tyú². Wa seein²¹ 'in jløø¹³mo cwo'øø¹ø coon²¹ júu³ tyú² 'e untyúu¹i Dios.

14 Wa seein²¹ 'in líi¹³ tsatsaa¹³ jee²¹² 'naa' cwote^{2e} 'in tsatsaa¹³ do 'in tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi² 'e faa²¹a 'ido 'wii²¹² tya'a joon 'e suun¹un aceite tya'a la lí² 'e gatyú² Ña'ñu¹u' to².

15 Joon tsu 'wii¹³ ja²mo líi² i'láa²mo. Joon Ña'ñu¹u' ijmá¹ isiin¹³mo. Joon wana niga'noo¹o tsaa² joon 'íi²mo Ña'ñu¹u' tsaa² tya'a.

16 'Wii¹³ joon jmaa²aa' 'naa' júu³ la jaain²¹ la jaan²¹naa' tsaa² ga'noo²oo', joon foo²oo' júu³ tyú² 'wii²¹² tya'a la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Coon¹³ la joon iun'láa²moo'. 'E júu³ tyú² 'e faa²¹a jaain²¹ tsá² 'in jo røøi²¹gi tsaa² tyani Dios lí² jmáa¹a coon²¹ 'e fee¹.

17 'In 'líi²¹² tsagoo²¹o' Elías, 'in gafaa²¹a cwáain¹ tya' Dios calií, líi¹i la líi¹i jna' joon mo gamí¹i tyani Dios 'e jo tsá² jmí¹ jo gangó¹ jmí¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'ni¹ jiin²¹ tsi ca'no³.

18 Joon mo ngayuui¹³ joon gafaa²¹a júu³ tyú² joon gangó¹ jmí¹ tún¹ joon garoo²¹ 'e jñii²¹ tsá² tún¹.

19-20 Tsaru¹u', wana tuu²¹ la jai² jaain²¹ jee²¹² 'naa' joon 'in xeei²¹gi

uncoon¹³o 'e jaa²¹a-tsi cwoliñi² 'naa', 'in gajmaa¹a la joon galáa²mo jaain²¹ 'in røøi²¹ tsaa² fu¹ gó². Joon gauntiin¹³mo 'in tsá² røøi²¹ tsaa² do 'e jo tsáa¹a li 'líi³. Joon 'láa²mo tsaa² tya' tsá² ga'ín¹.

Jí² 'láa² 'wii²¹² 'e gasio¹ in San Pedro tíi² i 'in jai² líi² Jesucristo

Sii¹ in Tú³ 'e jí² lo tya' 'in taain²¹² li xiia²¹

¹ Jna-a, Tú³, 'in líi¹ apóstol tya' Jesucristo, síi³ na 'e jí² lo. Síi³ na 'e jí² lo tya' jileei²¹, 'in gatyii¹³ in Dios 'in taain²¹² li xiia²¹, 'in taain²¹² la caain²¹ li sii²¹ Ponto, Galacia, Capadocia, Asia coon¹³ Bitinia.

² Síi³ na tya' 'in nigatyii¹³ in Dios Jmii²¹ jiin¹³ la niga'i¹-tsi la mo jéi¹. Joon niga'i¹-tsi Dios 'e jmée¹ 'naa' tsá² tya'a cwáain¹ tya' Espíritu tya'a 'e lináa¹³ uun' joon 'e untyúui¹ 'naa' coon¹³ jmi¹ 'øø¹ i Jesucristo. Cwocwo² gi Dios 'naa' fo² feei¹ tyii' joon 'e seen²¹ naa' tyú²-u.

'In jai² líi² Cristo 'i¹-tsi icwaa¹ coon¹³ 'ii fu ñu'fú²

³ Cwocwo²¹ o' 'maai¹³ Dios Jmii²¹, 'ii Jmii²¹ Ña'ñu¹ u' Jesucristo. Joon tsu 'wii¹³ feei¹-tsi tyi' 'áai¹ gacwoo¹ o' 'e galiseen²¹ na' tún¹ 'e sijaan²¹ an' 'e tyú² mo gajmaa¹ a jiin¹ Jesucristo jee²¹² 'líi²¹².

⁴ Joon coon¹³ la joon 'ii¹³ moo' coon²¹ tyíia³ 'e jo tyéi¹ tyii' 'e niga'maa¹ Dios tyii' fu ñu'fú². Joon 'e tyíia³ do jo lí² li'leei²¹ jon'gi li tsáai².

⁵ Si'mo² o' tya' jileei²¹ 'naa' 'in un'øøi¹ Dios tsu 'wii¹³ ja² mo líi² naa'. Iun'øøi¹ Dios 'naa' ca mi 'ii¹³ naa' 'e tiin¹³ naa'. Nanáa¹ tyú² joon i'ee¹ Dios mi tí² jiin²¹ li tséi¹.

⁶ 'Wii¹³ joon jmaa² aa' jløø¹³ naa' xufin¹³ moo² oo' wúu¹ coon²¹ sii¹³ coon¹³ 'láai² nii² fa'í³.

⁷ Joon 'e fa'í³ 'e seen²¹ naa' nano li la li coon²¹ jí² 'e untyú² tsá² cwanáa¹ coon¹³. Joon 'e jai² 'e líi² naa' tyiin² gi lagi cwanáa¹ 'e tyéi¹. Pe coon¹³ 'e fa'í³ do iuntyú² Dios jilaa²¹ 'e jai²

líi² naa'. Joon mi cwo'íi¹ naa' tyú²-u jilaa²¹ 'e fa'í³ do 'in Jesucristo, mi jó¹ tún¹, icwo² o' 'naa' 'e tyú¹-unaa'. Joon 'ii¹³ naa' 'e 'ya² gi tya'a joon iun'goo²¹ o' tsá² 'naa' la un'goo²¹ o' tsá² 'ii.

⁸ Fiin¹³ jo mo ñii² 'naa' Jesucristo 'iin²¹² moo' 'ii joon jløø¹³ moo' 'e jiin¹³ jo ñi² ii' xiiala foo² oo' jløø¹³ moo'. Joon róøi² jilaa²¹ 'e jløø¹³ naa' líi² naa' 'e 'ya² gi 'e sá² ñu'fú².

⁹ Joon jløø¹³ naa' tsu 'wii¹³ i'ii¹³ naa' 'e tiin¹³ naa' 'wii¹³ galijai² galíi² naa'.

¹⁰ Joon 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios ca líi²¹² gafaa²¹ o' tya' xiiala itiin¹³ naa' Dios. Joon gacwo¹²-tsi 'ido untsáa¹ a joon gamíi¹ xiiala ilí².

¹¹ Ga'naa²¹ i'iin tsá² si 'ee jiin²¹ 'ee 'e faa²¹ a 'in Espíritu tya' Cristo mo gajmaa¹ a júu³ 'e 'ná¹ nii²¹² Cristo wúu¹ joon i'ii²¹ i 'e 'ya² gi tya'a.

¹² Pe Dios gajma² a júu³ 'in tsá² do 'e jon'on tya' 'ii 'e júu³ do pe tyi' jna'o'. Joon 'in cwo¹ júu³ tyú² nano coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² 'in Dios gasii¹ in fu ñu'fú², 'ii-i jma² a 'naa' júu³ 'e cwáain¹ do. Joon 'in ángeles 'iin²¹² in 'áai¹ litsáai¹-tsi 'e cwáain¹ do.

Gatø¹ ø Dios 'e seein²¹ tyú¹-u mo 'in jai² líi² 'ii

¹³ 'Wii¹³ joon tyaa¹ aa' tyú² tyii', 'i' du'-oo'. Coon²¹ tún² seen²¹ naa', Cwoli²¹ oo'. Cwoli jløø¹³ moo' jilaa²¹ fo'feei¹-tsi i'ii¹³ naa' mi jnéi¹ Jesucristo.

¹⁴ Jmaa² aa' la jmoo¹ o' xuui²¹² 'in nuu¹³. Jon'on seen²¹ naa' jmaa² aa' jilaa²¹ 'e gó² 'ii²¹² naa' la gajmaa² aa' la nu'gi ilicwii¹ naa' Dios.

¹⁵ Pe seen²¹ naa' la seein²¹ 'in nigatø¹² 'naa'. Joon tyú¹ mo 'ii coonti.

¹⁶ Tsu ni jí² tya'a 'e jin²: "Cwoli'ee¹ moo' jilaa²¹ 'e gó² tsu jna 'aa¹ oo jilaa²¹ 'e gó²."

¹⁷ Joon 'ná¹-a ngíi² 'ii' tsa'goo²¹-oo' la 'ii²¹² taan²¹² naa' juncwii²¹ lo wana foo² oo' Dios: "Ñu¹ u'", tsu 'ii jmoo¹ o' 'ii²¹ róø² tya' tsá² la jaain²¹ la jaain²¹ tsá².

18 Ñí² 'naa' 'e Dios gatyí² 'e láa²moo' jee²¹² coon²¹ juncwii²¹ 'e jo 'e to² 'í³in 'e gacwo¹ tsacøøi¹³ tyi'naa'. Joon jo gatyí¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e tyéi¹ 'e la lí² cwataa²¹ si cwanáa¹ 'ee.

19 Gatyii²¹ o coon¹³ jmi¹ 'øø¹i Cristo 'e tyiin² 'áai¹. Gatuun²¹ jmi¹ 'øøi¹ la tuun²¹ jmi¹ 'øøi¹ jaain²¹ joo'saa²¹ xuui²¹² 'e jo 'ee líi¹ coonti 'e cwoo¹ tsá² lawa coon²¹ fa¹.

20 Nigasií² mo Dios róø² coon¹³ Jesucristo 'ee ijmáa¹ a coon¹³ Jesucristo la nũ'gi ijmáa¹ a juncwii²¹ joon 'wii²¹² tyi'naa' gajmaa¹ a liñi² 'naa' jee²¹² jiin²¹ li tséi¹.

21 Coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Cristo jo cu²gi-'oo' coon¹³ Dios tsu Dios do gajmaa¹ a jiin¹ 'ido jee²¹² 'lí²¹² joon gacwoo²¹ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a 'e jo cu²-'oo' coon¹³ on coon¹³ jilaa²¹ 'e jai² líi²naa' coon¹³ jilaa²¹ 'e sijaan²aan' 'e cwo²o jna'.

22 Joon tsu 'wii¹³ niganuu²uun' 'e júu³ jai² tya' Dios nigalityú¹naa' 'e li'in²¹²naa' 'in tsaru¹u' la jai² cwoli'in²¹²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' ce caain²¹-'oo' 'e gauntyú¹ Dios.

23 Galiseen²¹naa' tún² 'ii²¹ tya' júu³ tyú² tya' Dios 'e li la li jún² 'e jo tyéi¹ nii¹³. Galiseen²¹naa' tún² 'ii²¹ tya' Dios jon' tya' sáa³ jmii²¹ tsá² 'in jún¹. Joon coon¹³ júu³ tyú² tya' Dios do cwoo¹o Dios juncwii²¹ tyii' joon 'e juncwii²¹ do jo tyéi¹.

24 La gajin² jí² do:
Jileei²¹ tsá² líi¹i la líi¹i ñii²¹,
joon jilaa²¹ 'ya²gi tya'a li la li lí³ tya'
ñii²¹ do.

Lityuun²¹ ñii²¹ do joon xuu²¹ lí³ tya'a.

25 Pe júu³ tya' Ña'ñu¹u' taa²¹ a coon²¹ tøø²mo.

Joon nigacwo¹ tsá² 'naa' 'e júu³ tyú² do tya' xiiala jmaa¹ Dios tiin¹³naa'.

2

1 'Wii¹³ joon tú¹ 'naa' jilaa²¹ nii² tsii²¹² wúu¹ 'naa' 'e líi²naa' joon jo cón² 'naa' tsá² tóo², jo cwoliin²naa' tajuu²¹ joon jo suun²¹naa' 'e sá² tya'

tsá² xeei²¹. Tú¹ 'naa' jilaa²¹ júu³ 'at-saa²¹.

2 La líi¹ yuun²¹ 'in 'iin²¹²in cuu²¹ tuu²¹ 'e lí² cwaain²¹ coon¹³ la joon joon 'naa' cwoli'in²¹²moo' 'e júu³ tya' Dios 'e jo lí² caai²¹ 'e coon¹³ la joon 'e li ñi³gii' xiiala itiin¹³naa' Dios.

3 Tsu nigalitsáa¹mo-'oo' 'e la ja²mo jmoo¹o Ña'ñu¹u' tyú² tyii'.

Líi¹ Cristo lawa coon²¹ cuun²¹² 'e jiin²¹in

4 Ñityéen¹naa' jon coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesús icwo² 'naa' juncwii²¹ tyii'. 'Ii líi¹ lawa coon²¹ cuun²¹² 'e nigapii²¹ tsá² co' lawa 'e jo tseein²¹. Pe tyani Dios líi¹ lawa coon²¹ cuun²¹² 'e gatyii¹²i joon 'áa¹mo tyiin².

5 Joon 'naa' cwoli²naa' lawa cuun²¹² 'e jiin¹ 'e lí²-i jmaa¹³a Dios coon²¹ cwo¹ li cwaa²¹ 'in Espíritu Tyú² tya'a. Joon coon¹³ la joon liseein²¹ coon²¹ poo²¹² untsá² 'in jmoo¹o jiin¹³ to² tyú² Dios Jmii²¹. 'Ii²¹ tya' Jesucristo cwo¹ 'ido fa¹ joon jiin¹³ 'ii-o lí² cwo² Dios fa¹ jiin¹³ 'e lí² 'ii²¹in Dios. Joon 'e fa¹ do lawa'a 'e faa²¹o jilaa²¹ júu³ tyú² coon¹³ jilaa²¹ to² tyú² 'e jmoo²oo'.

6 Tsu ni jí² tyú² tya'a Dios 'e jin²:
Jna-a isáa¹³na fuu²¹ Sión jaain²¹ tsá² 'in nityii¹³na ilín² lawa coon²¹ cuun²¹² tyú² 'e toon²¹ tsá² nifu mo jmoo¹²o 'nú¹.

Joon tyiin²mo 'ii.

Joon jilee²¹ 'in jai² líi² 'ii jo 'e i'oo¹o fa'ii²¹ tya'a, pe iun'goo²¹ tsá² 'ii.

7 Tsu joon tya' jileei²¹ 'naa' 'in jai² líi² 'ii 'áa¹mo 'yei²gi 'ii tyii', pe tya' jilee²¹ 'in jo jai² líi² 'ii pe li lí¹ 'ii²¹ tyú²o to² la mo ngóo¹ 'naa¹³mo. Ingi²mo 'ii jmáa¹ a la lí² 'e jin² ni jí²:

'E cuun²¹² 'e gapí² 'in tsá² jmoo¹³ 'nú¹ li co² jo 'ee to² 'í³in joon galíi¹mo la li 'e cuun²¹² nifu.

8 Galí² jiin¹³ la gajin² 'e jí² do:
Ilí² lawa cuun²¹² 'e tyuun¹³ tsá² 'e jmoo¹o cii¹³ tsá².

Cii¹³mo 'in tsá² do tsu jo jmoo¹o nuu¹²un júu³ tya' Dios. Tsa la joon gatyu² Dios to² itsangii² jileei²¹ 'in jo nuu¹³.

Xiiala líi¹i 'in gatyii¹³in Dios

⁹ Pe 'naa', Dios gatyii¹³in 'naa' 'e líi¹naa' tsá² tya'a. Gatyii¹³in 'naa' 'e líi¹naa' coon²¹ poo²¹² untsá² 'in jmoo¹o jiiin¹³ la to² tyu² Dios. Líi¹naa' tsá² tya' Dios 'in lí² jmaa¹³aa' tsá² júu³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Dios 'in nigatø¹ 'naa' 'e 'woo²¹naa' li nuu²¹ 'e cwotaan²¹²naa' li jná² joo²¹ tya'a.

¹⁰ 'Naa', la mo jéei¹ jo 'ee fuu²¹ li goo²oo' pe nano líi¹naa' lawa'a tsa-goo¹o 'in tyu² Dios to². La mo jéei¹ jo mo galí² 'e 'ii¹³naa' fo'fee¹ tya' Dios pe nano niga'ii¹³moo'.

Xiiala 'ná¹ jmoo¹o 'in jai² líi² Dios

¹¹ Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, líi¹naa' tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in cwá² juncwii²¹ lo cata. Mí³ii tyani²ii' cwoján¹ caai²¹ jilaa²¹ 'e gó² 'e 'iin²¹²in tsá² jmaa¹a tsa jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in tsá² jmaa¹a ixé¹mo alma tya' tsá².

¹² Ngii²ii' 'e tyú² coon²¹ tøø²mo tyani 'in jo cwii¹in Dios tsa wa mo faa²¹a 'ido 'laa²¹ tyii' 'e líi¹naa' tsá² gó² inii²¹o jilaa²¹ tyú² 'e gajmaa¹aa' joon ifaa²¹a tyú² tya' Dios mi ti jmii²¹² ifee²¹i Dios 'ii.

¹³ Cwojmaa²aa' núu¹³un 'in 'oo¹o to² 'e jo lí² faa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' Ña'ñu¹u'. Cwojmaa²aa' núu¹³un to² tyu² 'in tsa'a to² tyii' 'in fee¹gi si jmoo²¹ joon jaain²¹ tsá² 'oo¹o to² 'ee

¹⁴ 'in tsa'a to² do gasii²in i'e¹ 'e wúu¹ jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e gó² joon tyaa¹-tsi jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e tyú².

¹⁵ 'Iin²¹²mo Dios 'e coon¹³ jilaa²¹ tyú² 'e jmoo²oo' ilí² jmoo²oo' ján¹ tii² jileei²¹ 'in tuuin²¹² jo 'øøi²¹-tsi.

¹⁶ Ngii²ii' lawa tsá² 'in galáa² Jesús, 'in jo 'ná¹-a jmá¹ jilaa²¹ tii² tya' tsá² pe jo jmaa²aa' 'e gó² joon mi yuu¹ joon foo²oo': "Jmoo²o' jiiin¹³ to² tyu² Dios tsa naláa²mo jna'." Jmaa²aa' la tii² jmá¹ tsá² 'in tyu² Dios to².

¹⁷ Un'goo²¹oo' jileei²¹ tsá². Cwoli'iin²¹²moo' jileei²¹ tsá² 'in jai² líi² Cristo. Cwoli'gøø²¹moo' Dios, joon un'goo²¹oo' 'in tsa'a to² nifu.

'E¹e Cristo jna' xiiala jmoo²¹o' taa²¹ mi moo²¹o' wúu¹

¹⁸ 'Naa', tsá² jmoo¹o to² inuu tsá², cwojmaa²aa' núu¹³un to² tyu² ñifii¹ii' coon²¹ tún² 'e tsáai¹-oo'. Cwojmaa²aa' núu¹³un 'in tyú¹ la joon jon 'in soo¹-tsi.

¹⁹ 'Yaai¹-tsi Dios tya' tsá² 'in nii²¹² wúu¹ 'e jo tii² jo 'nii²¹-tsi tsa 'iin²¹²in jmáa¹ la 'iin²¹²in Dios.

²⁰ Pe wana jmoo¹o tsá² 'e gó² joon 'e² tsá² 'ii wúu¹ tya' 'e gó² gajmaa¹a, ¿'ee to² 'í³in wa nii²¹² wúu¹ joon jo 'nii²¹-tsi? Pe wana gajmaa¹a tsá² coon²¹ 'e tyú²-u joon jo 'nii²¹-tsi mo 'e² tsá² 'ii wúu¹ tya' 'e tyú² gajmaa¹a, 'yaai¹-tsi Dios tya'a.

²¹ Tsa 'wii¹³ joon gatø¹ø Dios 'naa' tsa Cristo gajmaa¹a lawa coon²¹ lí² tyii' mo ganii²¹² wúu¹ 'wii²¹² tyii' 'e 'ná¹-a jmaa²aa' la gajmaa¹a.

²² Jiiin¹³ coon²¹ tsa² jo ga'noo¹o, jon'gi jiiin¹³ jaain²¹ tsá² jo gacon²on tóo².

²³ Joon mo gajii²in tsá² 'ii jo gañii¹in jiiin¹³xu. Joon mo ga'e² tsá² 'ii wúu¹ jo gaton¹on fo¹-tsi 'in tsá² 'in ga'e² 'ii wúu¹ pe 'e 'í¹³ la 'e ñii¹i gatyaa¹a cwoo²¹o Dios jilaa²¹ tsa Dios 'in jmoo¹o 'ii²¹ røø²¹.

²⁴ Cristo mo gatein¹ tsá² 'ii tsa'a crúu¹³ 'ña'o gatyí¹ tsa² tyi' coon¹³ wúu¹ 'e ganii²¹ do. Joon gajmaa¹a la joon 'e jo tyu²gi tsa² jna' to² pe 'e ilisáan³an' 'e tyú². Tsa naláa²moo' coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ 'e ganii²¹.

²⁵ Tsa galí¹naa' lawa joo'saa²¹ 'in nigatuui¹ pe nano nigacii¹³oo' tya' 'in 'aai²¹ 'naa', tya' 'in un'øøi¹ 'naa' 'e itiin¹³naa'.

3

Xiiala 'ná¹ jmá¹ 'in nicui² cwoo²¹o

¹ Coon¹³ la joon jon 'naa', tsamí² 'in sein²¹ nuu¹ tya'a, 'ná¹-a jmaa²aa'

núu¹³un 'e coon¹³ la joon wa seein²¹ 'inlíi¹³ nuu¹ tyii' 'in jo jo¹ líi² júu³ tya' Dios jo 'ná¹ foo²oo' pe jiin¹³ coon¹³ 'e tyú² jmaa²aa' ilítsáa¹mo-tsi 'in ñuu¹ tyii' do.

² Ñuu¹ tyii' icon²¹ cwáain¹ xiiala ngii² coon²¹ tún² joongi xiiala un'goo²¹oo'.

³ Jo cu²-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e jmaa²aa' 'e yei²gi' lagi xiiala tyá² tsamí² tyú² tyí¹i coon¹³ jilaa²¹ cwanáa¹ joongi coon¹³ 'mi² 'e tyí² tsá² 'ee.

⁴ Pe cwoseen²¹naa' coon²¹ tún² 'e tyú¹naa' li tsi, 'e seen²¹naa' wo²-oo' joongi jo cu²-oo' tsu jo tyéi¹ jilaa²¹ 'elo. Joon tyani Dios 'áa¹mo tyiin² 'e seein²¹ tsá² la joon.

⁵ Tsu la joon líi¹i 'in tsamí² 'in seein²¹ cali², 'in líi¹i tsamí² tya' tsacoo¹³ tyi', gatsaa¹-tsi Dios joon gajmaa¹a nuu¹²un to² tyu² ñuu¹ tya'a 'e jméi¹ 'ña'a 'yei²gi.

⁶ La joon gajmaa¹a Sara, gajmaa¹a nuu¹²un ñuu¹ tya'a Abraham, joon gajin² Sara: "Ñuu¹ tyiia no." Joon líin²naa' jamí¹i Sara wa'a jmoo¹oo' 'e tyú² joon jo jmaa²aa' 'goo²¹-oo'.

⁷ La joon jon 'naa' tsá² seein²¹ tsamí² tya'a, cwotaan²¹²naa' coon¹³ tsamí² tyii' lawa 'in 'oo¹-tsi. Tsáa¹mo-'oo' tsamí² tyii' jiin¹³ la gatii². Tsáai¹-oo' 'ido jon'on wa' 'wii¹³ 'e tsaai¹³gi lagi 'naa' pe tsu 'wii¹³ niga¹ii²¹i fo'feei¹ tya' Dios la ga¹ii¹³naa'. Joon coon¹³ la joon jo sijnii¹³ júu³ tyú² tyii'.

Xiiala 'ná¹ jmá¹ 'in nii²¹ wúu¹

⁸ Coon²¹gi júu³ fuu²¹²uu 'naa' jileei²¹ 'naa'. Canii²mo 'i¹-oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Fúu² cwolin²naa' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Cwo'iin²¹²moo' tsá² xeei²¹ lawa tsaruu²¹moo' Cwoseen²¹naa' wo²-oo' la joongi tsá² jo jmoo¹o feei¹ 'ña'a.

⁹ Jo jmaa²aa' 'e gó² tya' tsá² 'in jmoo¹o 'e gó² tyii', la joon jon jo jíi²¹²naa' tsá² 'in jíi²in 'naa'. Li' cii¹²i

jmaa¹aa' la jmaa¹a 'ido. Mí²ii' tyani Dios 'wii²¹² tya'a joongi foo²oo' 'e tyú² tya'a, tsu Dios gatø¹ø'naa' 'e 'ii¹³naa' jilaa²¹ 'e tyú² tya'a.

¹⁰ Jin² jí² tya'a:

Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in liseein²¹ 'yaa¹-tsi coon¹³ juncwii²¹ tya'a,

joon táa¹i tyú²-u la coon²¹ jmii²¹²; 'ná¹-a cwoun'øø¹²i sii¹²i 'e jo cwofaa²¹ 'e gó²,

la joon jon loosii²¹²i 'e jo cwoo²¹ faa²¹a júu³ tajuu²¹.

¹¹ 'Ná¹-a cwotuu²¹ jilaa²¹ 'e gó², joon cwocwo²-tsi 'e seein²¹ tyú² coon¹³ jileei²¹ tsá².

Joon cwocwo²gi-tsi.

¹² Tsu un'øø¹²i Ña'nu¹'u 'in tsá² tyú¹, joon nuu¹o júu³ tyú² tya' 'in tsá² tyú¹ do, pe 'nii²¹-tsio tya' jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e gó².

¹³ Jo 'in seein²¹ jiin¹³ jaain²¹ 'in lí² jmeei²¹ 'naa' wa cwo²-oo' jmoo²oo' 'e tyú².

¹⁴ Tsu xufiin¹³ 'e² tsá² 'naa' wúu¹ tya' 'e tyú² gajmaa²aa' jløø¹³moo'. Jo foo¹³moo' coon¹³ jilaa²¹ fo² toon²¹-oo', jo cu²-oo' líi²naa'.

¹⁵ Caai¹ jeen¹³naa' jilaa²¹ 'e gó² tsu Jesucristo jo 'ee to² sá² jmeei¹ 'e gó² joon nanaa²¹ tyú² tyii' jmáa¹³aa' tsá² júu³ jileei²¹ tsá² 'in 'iin²¹²in linii²¹ 'e lí' 'e ijeen²naa' Jesucristo. Jo foo²oo' coon¹³ júu³ jloo³ pe sii¹³naa' coon¹³ 'e un'goo²¹oo' Dios Jmii²¹.

¹⁶ Cwoñi²ii' 'e jmai² 'e tyú²-u 'e nigajmaa²aa' 'e 'áa¹a fa¹ii²¹ jileei²¹ 'in faa²¹a 'e gó² tyii' lawa tsá² gó²; 'in faa²¹a júu³ tajuu²¹ tya' 'e tyú² jmoo²oo' 'e líi¹naa' tsá² tya' Cristo.

¹⁷ Tsu tyú²gi tyii' wa'a 'iin²¹²in Dios la joon 'e moo²oo' wúu¹ tya' 'e tyú² gajmaa²aa' lagi ñi²ii' wúu¹ tya' coon²¹ 'e gó² 'e nigajmaa²aa'.

¹⁸ La joon galí² tya' Cristo mo gajúin¹ gatyii¹ tya' tsaa² tya' tsá² coonti. In tsá² tyú¹ do gajúun²in 'wii²¹² tya' tsá² gó² 'e lí² 'ii²¹ Dios jna'. Gajnga²mo tsá² ngu¹ taan¹in pe

gajjin¹o tún¹ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹.

19 Joon alma tya'o ngacwoo¹ júu³ tya' Dios tya' 'in alma tya' tsá² 'in taai²¹² sijníi¹³.

20 'Ii cali¹ jo mo gajmaa¹a n^{uu}¹³un la 'ii²¹² gajmaa¹a Noé 'e barco tya'a. Jee²¹² jiin²¹ joon fee¹mo-tsi Dios tya'a. Pe coon¹³ barco do x^{uu} gatiin¹³ coon¹³ jmíi²¹ do, tí² jiin¹³ jñéei².

21 La joon jon jna' mo sáa¹na' jmíi²¹ nano lawa'a 'e tiin¹³mo' coon¹³ jmíi²¹ do. Mo saai²¹ tsá² jmíi²¹ 'e jmíi²¹ do jon'on wa' jan² 'la² toon²¹ caluu pe lawa coon²¹ li² 'e nigami¹² 'in tsá² do Dios 'e unsiíi² Dios 'e gó² 'e 'i¹-tsi 'wii²¹² nigajjin¹ Jesucristo.

22 Joon 'in Jesucristo do nanga²mo fu ñ^u'fú² joon gacwoo²¹ li' caai¹ Dios Jmii²¹ li tsáa¹. Joon 'ii-o ty^u²u to² jileei²¹ ángeles coon¹³ jileei²¹ 'in 'oo¹o to² coon¹³ jilee²¹ 'in ty^u² to².

4

Jmoo²oo' to² tyii' coon¹³ waa²¹ pí² 'e nicwoo¹ Dios Jmii²¹

1 'Wii¹³ joon, la mo ganí³ Cristo wúu¹ 'wii²¹² tyii' coon¹³ moo¹ táa¹i, la joon jon 'naa' 'ná¹ náa¹ tyú² tyii' moo²oo' wúu¹. Ts^u jileei²¹ 'in niganí³ wúu¹ coon¹³ moo¹ táa¹i nigat^{uu}²¹o jilaa²¹ tsaa².

2 Joon taan²¹²mo jon la t^{oo}² 'e seein²¹ jiin¹³ la 'yaai¹-tsi Dios joon jo 'iin²¹²gi jmáa¹a jilaa²¹ 'e nigatyuu¹³ Dios 'e la jmoo¹ tsá² catyaa² seein²¹ juncwii²¹.

3 Ts^u lín²mo jiin¹³ la nagajmaa²aa' la mo jéei¹ 'e jmaa²aa' la tí²-tsi tsá² jmoo¹o 'in jo cwii¹in Dios. Ts^u 'ii y^uni¹i jmáa¹a jilaa²¹ 'e gó². Suun¹in jilaa²¹ 'e gó², ngí¹ to² 'iin¹, tí²-tsi tsáa¹a li náa¹ jmíi²¹² 'un²un máa¹. Joon un'goo²¹o tsá² jileei²¹ dioses 'in jo jai² 'e jo tíi².

4 Joon tsa'goo²¹-tsi 'áai¹ 'in tsá² do mo jo sicaan²¹naa' coon¹³ 'e jmaa²aa'

'e gó² do coon¹³on. Joon faa²¹a 'laa²¹ tyii'.

5 Pe 'in tsá² do ingí¹ coon²¹ tya'a tyani 'in niganáa¹ tyú² tya'a ijmáa¹a 'ii²¹ tya' 'in jiin¹ lagi 'in najúuin².

6 Ts^u 'wii¹³ joon ganúu²un 'in tsá² najúuin² júu³ tya' Dios 'e x^ufiin¹³ najuun²¹mo ngú¹ taan¹in la júuin² jileei²¹ tsá², joon jiin¹o tún¹ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. Coon¹³ la joon jiin¹ coon²¹ t^{oo}²mo la jiin¹ Dios.

7 Nijatyéen¹mo 'ii²¹ tya' jilaa²¹ 'e sá², 'wii¹³ joon cwongíi²¹ coon²¹ tún² 'e cwo¹²-oo' foo²oo' júu³ tyú².

8 Joon tyiin²gi la jee²¹² jilaa²¹ jo tá² 'naa' 'e 'iin²¹²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' ts^u coon¹³ la joon fee¹mo-tsi' tya' 'e 'láa²mo tsaa² tya' tsá² xeei²¹.

9 'Ii¹³naa' tsá² xeei²¹ in^{uu} tyii' 'yaai¹-oo'.

10 Joon la joon la jaain²¹ la jaan²¹naa' uncoon¹³ ruu²¹naa' jiin¹³ la 'ii²¹ tya' Dios 'e gacwo¹ Dios la jaain²¹ la jaain²¹. Cwolí²naa' lawa 'in náa¹ ni 'in tyú¹ tya' jilaa²¹ nii² 'e tyú²-u cwo¹²o Dios tsá².

11 Mo cwoo¹ tsá² júu³ tyú², cwo faa²¹ lawa jaain²¹ 'in faa²¹ júu³ tyú² tya' Dios. Joon wana unjín² tsá² tsá² xeei²¹ cwojmaa¹a coon¹³ 'ii²¹ 'e cwo¹ Dios 'ii. Ts^u coon¹³ la joon jilaa²¹ 'e jmaa²aa' 'ii²¹ tya' Jesucristo ijmáa¹a feei¹gi Dios. Joon tí²mo Cristo jilaa²¹ 'ya²gi coon¹³ jilaa²¹ to² coon²¹ t^{oo}²mo. Amén.

'In jai² líi² Cristo 'ná¹ nii²¹ wúu¹ coon²¹ ce tún²

12 Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, mo moo²oo' wúu¹ Dios j^{oo}² du 'naa' wana taa²¹-oo', 'wii¹³ joon 'i¹-oo' wa'a 'e tsa'goo²¹-oo' 'áai¹.

13 Li' jmaa²aa' jl^{oo}¹³moo' ts^u coon¹³ la joon moo²oo' coon²¹ sii¹³ wúu¹ la ganí² Cristo wúu¹. La joon jon ijmaa²aa' jl^{oo}¹³moo' 'áai¹ mi jne¹ 'e 'ya²gi tya' Cristo.

14 Wana faa²¹ tsá² 'laa²¹ tyii' 'wii¹³ jo¹o líi²naa' Cristo, tsá² jl^{oo}¹³mo 'naa'

tsu 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'in ngi¹ coon¹³ 'naa'. Joon 'in 'yei²gi 'áa¹mo 'ii la 'yei²gi Dios Jmii²¹ 'ña'o. 'In tsá² do faa²¹ 'laa' tya' 'in Espíritu Tyú² do pe 'naa' un'goo²¹oo' 'i. Joon jo 'iin²¹²na wa'a moo²oo' 'naa' wúu¹ jiiin¹³ jaan²¹naa' coon¹³ 'e gó² nij-maa²aa'.

15 Tsu 'wii¹³ joon 'iin²¹²na 'e jo jn-gaa¹²naa' tsá², jon'gi jmaa²aa' 'uun²¹, jon'gi 'noo²oo' mii¹³, jon'gi jmaa²aa' doñi'ee 'e gó².

16 Pe wana ní³ tsá² wúu¹ tsu 'wii¹³ jo¹o líi² Cristo jo cwo'aa¹a fa'ii²¹, pe cwo¹o 'maai¹³ Dios tsu tsá² tya' Cristo 'ii.

17 Tsu gatí² jiiin²¹ 'e 'láa² 'wii²¹² jmáa¹a Dios 'ii²¹. Joon i'láa² 'wii²¹² coon¹³ 'in jai² líi² 'ii. Joon wa i'láa² 'wii²¹² coon¹³ jna' 'in jai² líi² 'ii, 'e ee ilí² coon¹³ 'in 'in jo mo galinuu¹²an júu³ tyú² tya' Dios?

18 Wa coon²¹xu-xu itiin¹³ 'in tsá² tyú¹ tyani Dios, 'ee ilí² coon¹³ 'in tsá² 'in jo tsaa¹-tsi Dios joon 'noo¹o tsaa².

19 Tsu 'wii¹³ joon jileei²¹ 'in ní³ wúu¹ la gali'iin²¹²in Dios 'ná¹-a jmaa²gi 'e tyú² la ngóo¹ 'naai¹³ joon tyaa²¹a cwo²¹o Dios alma tya'a. Dios gajmee¹ 'ii joon jo cuu²¹i Dios júu³ tya'a.

5

Cwo¹ Tú³ cwáain¹ 'in jai² líi² Jesu-cristo

1 Tsu joon 'ii³ii júu³ tya' tsacøøi¹³ jee²¹² 'naa' joon jna-a jon jaain²¹ jee²¹² 'ii. Joon gamóo³-oo mo gangóo¹ Cristo wúu¹ joon sicaan²¹na coon¹³on 'e 'ii¹³na'a 'e 'ya²gi tya'a 'e tí² li jnéi¹.

2-3 'ii³ jna júu³ 'e 'áa¹naa' 'in tsá² do 'in jai² líi² Dios 'in líi²naa' tsacøøi¹³ tya'a lawa 'in 'áa¹ joo'saa²¹. 'Ii¹³naa' to² 'yaa¹-oo' tsu la joon 'iin²¹²in Dios. 'Ii¹³naa' to² do jon'on wa'a jnaa²aa' cuu² pe ce caain²¹-oo'. Jo tyuu²uu¹ 'i to² 'ii²¹ 'in líi¹i tsá² tyii' pe jmaa²aa' lawa coon²¹ li² tyú² tyaní¹i.

4 Joon mi jnéi¹ 'in tyu² to² nifu i'ii¹³naa' coon²¹ corona 'ya²gi 'e jo lifin¹³ la líi¹ corona lí¹ mo¹³.

5 La joon jileei²¹ 'in xuui²¹²gi cwotyaa¹ yá² júu³ tya' tsacøøi¹³. Joon 'ná¹ ungoo²oo' tsaruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' joon uncoon¹³oo', tsu jin² ni jí² tya' Dios:

'Nii²¹-tsi Dios coon¹³ 'in jmoo¹o jlóo¹³ yaai,

pe uncoon¹³o 'in 'wéi¹.

6 Cwóí¹ yaanaa' 'e tyu² Dios to² 'naa' tsu 'gøø¹³mo 'áa¹ 'ii joon la joon mi tí² jiiin²¹ tya'a ijméi¹ 'naa' tsafeei¹.

7 Tyaa²aa' cwo²¹o Dios jilaa²¹ 'e ifee¹naa' tsu 'ii-o cu²-tsi 'wii²¹² tyii'.

8 Cwongi²ii' coon²¹ tún², li² jmaa²aa' tsu 'in 'líi¹³ 'naa²¹i tsá² 'e 'iin²¹²in untyé¹mo. 'Iin²¹²in jmáa¹a 'e 'iin²mo-tsi tsá² Jesucristo. Joon lawa 'yiaa¹tí³ 'in ngi¹ to² 'oo¹o, la joon jon 'in 'líi¹³ ngi¹ 'naa²¹i 'in tsá² do.

9 Tii¹moo' coon¹³on, taa²¹ jmaa²aa' coon¹³ jilaa²¹ 'e jai² líi²naa'. Cwoliñ²ii' 'e jileei²¹ 'in jai² líi² la caain²¹ juncwii²¹ nii²¹ wúu¹ la joon.

10 Pe mi líi¹ ciiin²¹ 'e niganii²¹ wúu¹ coon²¹ sii¹³ Dios 'ña'a ijmé¹i 'naa' 'múu². Ijmé¹i 'naa' 'e tá² taain²¹²-oo' joon icwo² 'naa' pí². Joon seen²¹naa' tá² coon¹³ 'e jai² líi²naa'. Joon Dios do cwo¹ 'naa' jilaa²¹ fo'fee¹ joon 'ii do gatø¹ø 'naa' coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo tyii' 'e 'ii¹³naa' 'e 'ya²gi tya'a 'e jo tyéi¹.

11 Cwoli² tya'a jilaa²¹ 'e 'ya²gi joongi jilaa²¹ 'ii²¹ coon²¹ tøø²mo. Amén.

Júu³ li tséi¹

12 'In tsaru¹u' sii²¹ Silvano gatoon²¹² júu³ 'e jí² lo. Joon cwáain¹ tyiaa 'ii jaain²¹ tsá² 'in tsáa¹-tsi. Coon¹³ 'e jí²xu lo gamí³ii tyaní²ii' joon jmóo³oo 'naa' júu³ 'e faa²¹ 'e jí²xu lo la jai² xiiala 'iin²¹²in Dios tsá². Tá² téen²-oo' 'e júu³ lo.

13 'In tsá² catyaa² 'in jai² líi² Cristo 'in taain²¹² Babilonia lo, 'in gatyii¹³in

Dios jon, sɨi¹i 'aa²¹²moo'. La jooŋ jon
jin² Marcos 'in líi¹ lawa yuun²¹ tyiia.

¹⁴ Fee¹³naa' ruu²¹naa' la jaain²¹ la
jaan²¹naa' coon¹³ coon²¹ 'e tyú²-u.

Cwoseen²¹naa' tyú² jileei²¹ 'naa' 'in
jai² líi² Cristo. Amén.

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Pedro tíi² i 'in jai² líi² Jesucristo

Sii¹ in Tú³ 'e jí² lo tya' 'in jai² líi² Jesús

¹ Jna-a, Simón Pedro, síi³ na 'e jí² lo. Joon jmóo³ oo la to² tyu² Jesucristo joon 'ii gasii¹ in jna 'e líi¹ na apóstol tya'a. Síi³ na 'e jí² lo tyi'naa' 'in jai² líi² la jai² líi³ na. Joon 'áa¹ mo 'ya² gi 'e jai² líi² na'. Joon tsu 'wii¹³ 'in tyú¹ mo Dios coon¹³ Jesucristo, 'in jmoo¹ o tiin¹³ na', ga'ii¹³ na' 'e júu³ 'e jai² líi² na'. Joon fee¹ mo-tsi tya' jilee²¹ tsá².

² Cwocwo² gi Dios 'naa' fo'fee¹ tya'a joon cwoseen²¹ naa' tyú² tsu nigalicwii¹ moo' Dios coon¹³ Ña'ñu¹ u' Jesús.

Xiiala 'ná¹ ngí¹ tsá² 'in jai² líi² Jesucristo

³ Joon tsu 'wii¹³ nigalicwii¹ mo' Dios, 'ii gacwo¹ o jna' waa²¹ pí² tya'a jilaa²¹ 'e jmái¹ to² tyi' joongi 'e seen²¹ mo' tyú² tyani jilee²¹ tsá² 'wii¹³ tya' 'in gatø¹ jna' ga'ii¹³ mo' jilaa²¹ 'elo. Joon gatø¹ jna' coon¹³ jilaa²¹ 'ya² gi tya'a joon coon¹³ 'e tyúu¹.

⁴ Joon coon¹³ la joon nigacwo¹ o jna' júu³ 'e fee¹ joongi 'e tyiin². Joon coon¹³ júu³ ga'ii² do galíi¹ naa' la líi¹ i Dios. Galáa² moo' jilaa²¹ 'e gó² 'e sá² juncwii²¹. Joon 'áai¹ sá² 'e gó² juncwii²¹ 'wii¹³ 'e gó² 'i¹-tsi tsá².

⁵ 'Wii¹³ joon cwo²-oo' 'e un'láa¹ naa' 'e jai² líi² naa' coon¹³ 'e ngí² h' tyú². La joon jon un'láa¹ naa' 'e ngí² h' tyú² coon¹³ 'e ñí³-oo'.

⁶ Un'láa¹ naa' jon 'e ñí³-oo' coon¹³ 'e tyuu² uu' to² yaanaa'. La joon jon un'láa¹ naa' 'e tyuu² uu' to² yaanaa' coon¹³ 'e jmoo² oo' taa²¹ a. Un'láai¹ gii' 'e jmoo² oo' taa²¹ a coon¹³ 'e un'goo²¹ gii' Dios.

⁷ Un'láai¹ gii' 'e un'goo²¹ gii' Dios coon¹³ 'e 'iin²¹² naa' tsaru¹ u'. Un'láai¹ gii' 'e 'iin²¹² naa' tsaru¹ u' coon¹³ 'e 'iin²¹² gii²¹ Dios coon¹³ jilee²¹ tsá².

⁸ Wana jmoo² oo' jilaa²¹ 'elo joon un'láai¹ gii' jmaa² aa' ili'í³ mo to² 'e galicwii² naa' Ña'ñu¹ u' Jesucristo. Jo tsa^{hí} juncwii²¹ tyii'.

⁹ Joon 'in jo jmoo¹ o la joon líi¹ i lawa tsá² tiui² 'in jo jnaa²¹ wíin². Ga'íi² mo-tsi 'e Dios ga'íi² mo taa² tya'a la mo jéei¹.

¹⁰ 'Wii¹³ joon, tsaru¹ u', cwo¹³-oo' litsáai¹-oo' 'e gatø¹ Dios 'naa' joon gatyii¹³ in 'naa'. Joon wana jmoo² oo' la joon jo jmí²¹² xuu²¹ naa'.

¹¹ Coon¹³ la joon icwo¹ Dios ingii¹ naa' jløø¹³ moo' li tyu² Ña'ñu¹ u' Jesucrist to² coon²¹ tøø² mo. 'Ii jmoo¹ o tiin¹³ na'.

¹² 'Wii¹³ joon xufin¹³ ñí³ oo' jilaa²¹ 'e jai² líi² naa' joon nasan² aan' tá² 'iin²¹² mogi untii¹³ i-'oo' jilaa²¹ 'elo.

¹³ Laa¹³ líi² na 'e tyú²-u 'e untii¹³ i-'oo' 'elo la jee²¹² seen² na

¹⁴ tsu ñí³ oo' 'e tí² li jó¹ 'mó¹ tyiia jiiin¹³ la júu³ ga'ii² Ña'ñu¹ u' Jesucristo.

¹⁵ Pe cwo³-tsii jmáa³ aa jilaa²¹ ilí² itii²-oo' coon²¹ tøø² mo jilaa²¹ 'elo mi yuui¹³ júun² na.

'In gani² jilaa²¹ 'e 'ya² gi tya' Jesucristo

¹⁶ Jo ga'e¹ ee 'naa' júu³ 'e juuin¹-tsi tsá² 'e jo jó¹ mo gafo³ oo cwáain¹ tya' 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹ u' joon xiiala mi jó¹ tún¹ tsu coon¹³ unni³ oo'o ganée² na'a Ña'ñu¹ u' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya² gi tya'a.

¹⁷ Ganée² moo'o mo gauntyúu¹ i Dios Jmii²¹ 'ii coon¹³ 'e 'ya² gi mo gafaa²¹ a coon júu³ jó¹ fu ñu¹ fú² 'e jin²: "In lo-o yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹² na. Joon jløø¹³ moo 'wii²¹² tya'a."

¹⁸ Jna'a ganuu²¹ oo'o 'e júu³ do 'e jó¹ fu ñu¹ fú² tsu toon²¹ oo'o coon¹³ Ña'ñu¹ u' yuu¹³ 'e moo²¹ 'e cwaai³ do.

¹⁹ Gamoo²¹ oo'o jilaa²¹ 'elo pe sá² goon²¹ 'e jmoo¹ o 'e tsáai¹ gi-tsi'.

Tsáai¹gi-tsi' coon¹³ 'e jí² gajmaa¹a 'in gacwoo¹ júu³ tya' Dios calií. Joon jmaa²aa' 'e tyú² wa'a nuu²uun' coon²¹ tún² 'e júu³ do tsu 'e júu³ do lí² lawa coon²¹ jí² jná² joo²¹ li nuu²¹. Coon²oon' cwáain¹ 'e júu³ do ca ga'øøi²¹-oo' tyú²-u. Joon jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-oo' ilii²in lawa 'núu¹ 'áa³ 'in 'yeei²¹ mo 'aa²¹ jmoo¹ jná² joo²¹ tyii'. Tí² li 'yee²¹ ñi¹ 'e jma¹ jné² tyú².

²⁰ Cwoliñi³ 'naa' 'e wa'a 'ña'a tsá² jo lí² 'øøi²¹-tsi 'e jí² do 'e nigajmaa¹ 'in gacwó² júu³ tya' Dios calií.

²¹ Tsu 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gacwoo¹ 'in tsá² tya' Dios do 'ee 'e faa²¹a. Jo gafaa²¹ 'in tsá² do 'ña'a.

2

Seen²¹mo tsá² 'in tí²-tsi júu³ tajuu²¹

¹ La galiseein²¹ tifo² tajuui²¹ jee²¹² 'in tsá² Israel calií la joon jon iliseein²¹ tifo² tajuui²¹ jee²¹² 'naa'. Joon 'uun²¹mo 'in tifo² do i'e² júu³ 'e tsaai¹³. Ca gali'e²mo Ña'ñu¹u' 'in gatyí² tsa² tya'a. Joon coon¹³ la joon 'e²e wúu¹ yaai. La jmoon¹o i'íin²mo coonti.

² Joon fúu¹mo itsalín² coon¹³on la fu¹ gó² 'yuui². Joon 'wii²¹² tya' 'ii-o ifaa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' 'e fu¹ la jai².

³ Joon tsu 'wii¹³ 'iin²¹²in 'in tifo² do cuu² 'áai¹ coon²¹on 'naa' tóo² 'e jnaa¹a cuu². Pe ningóo¹xu 'e náa¹ tyú² 'ii²¹ tya'a. Nisijaan²¹o fu táa¹i.

⁴ Tsu Dios jo ga'íin² tsa² tya' 'in ángeles do 'in ga'láa¹ tya'a, gadyee¹²i lí 'ii²¹. Gataa¹²i too²¹ lí nuu²¹ ca gatí² 'ii²¹ i'íin²mo.

⁵ Jon'gi ga'íin² Dios tsa² tya' 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ calií. Gasii¹in jmí¹ joon gaunrøøi²¹ coon¹³ jmí²¹ 'e juncwii²¹ lo lí taain²¹² tsá² 'in jo 'iin²¹²in un'goo²¹o 'ii. Jiin¹³ Noé do coon¹³ 'in dyái¹ tsá² catyaai² do jo gajúun²in. Jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ xiiala seen²¹ tsá² tyú² tyani Dios líi¹i 'in Noé do.

⁶ Gatyú²o jon Dios to² 'a 'íin² fuu²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra. Gasí¹in

coon²¹ jí² gacoo²o ca galí¹ fó² coonti. Galí¹i 'in tsá² do lawa coon²¹ lí² tya' 'in tsá² gó² 'in liseein²¹ ciiin²¹giXu.

⁷ Pe gatiin¹³mo Dios jaain²¹ tsá² sii²¹ Lot jee²¹² 'in tsá² gó² ga'ín¹. Gali'a¹o Lot do jilaa²¹ 'e gó² jmaa¹a 'in tsá² do.

⁸ Tsá² tyú¹mo 'in Lot do. Joon gacwó² jee²¹² 'in tsá² fuu²¹ do galix-uui²¹²-tsi 'wii¹³ tya' jilaa²¹ jøø²ø joon nuu¹un 'e gó² jmoo¹o 'in tsá² do.

⁹ Ñii¹i Dios xiiala láa¹i 'in tsa¹-tsi 'ii jee²¹² 'in gó². Ñii¹o jon xiiala 'mée¹i 'in gó² ca tí² 'ii²¹ tya'a 'e nii²¹² wúu¹.

¹⁰ I'e¹e Dios wúu¹ nifugi 'in ngi¹ to² jmoo¹o jiin¹³ 'e gó² 'e 'i¹-tsi coon¹³ 'in 'eei¹ 'in 'oo¹o to² tya' Ña'ñu¹u'. 'In tsá² lo jo tsí¹ tsá² 'gó², jmoo¹o jiin¹³ la to² tyu²u 'ña'a. Jo 'goo²¹o coonti, faa²¹a 'laa²¹ tya' 'in tí²i un'goo²¹o.

¹¹ Joon ca 'in ángeles jo cwoo¹o tsa² tya' 'in 'oo¹o to² do pe cøøi¹³gi 'i lagi 'in tsá² gó² do joon 'oo¹gi 'ii²¹.

¹² 'In tsá² do lí²in lawa joo'nuu²¹ 'in jo 'øøi²¹-tsi. Jmaai²¹ to² jiin¹³ 'e saan²¹mo tsá² joon jngaa¹³mo tsá² 'ii. Faa²¹a 'in tsá² do 'laa²¹ tya' jilaa²¹ 'e jo 'øøi²¹-tsi. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o ijúun²mo la júin¹ joo'nuu²¹.

¹³ I'ii²¹mo 'e gatí²i 'ii²¹i 'wii²¹² 'e gó² jmoo¹o. Tí²-tsi jmoo¹o la 'woo¹ jmí¹ jiin¹³ la 'iin²¹²in. Coon²¹on 'naa' la 'ii²¹² taan²¹²naa' jmoo²oo' jmí²¹. Faa²¹a tsá² 'láai² tyii' 'wii¹³ 'e 'lii³ jmoo¹o 'ii.

¹⁴ 'In tsá² do jo lí² jøø²i tsamí² jmai² 'iin²¹²in 'láa¹a coon¹³on. Jo 'ii²¹ 'woo²¹o jmai² 'noo¹o tsa². Tí²mo caain²¹ 'in tsá² tóin²-tsi. Jmai² 'i¹-tsi 'iin²¹²in 'e sá² tya' tsá² xeei²¹. Tsá² 'lii³mo 'ii joon 'ee¹mo Dios 'ii.

¹⁵ Nigatuu²¹o 'in tsá² do 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ joon ga'í² fu¹ gó². Jmoo¹-o la gajmaa¹a Balaam, jóon¹o Beor. Tsu 'in Balaam do gali'iin²¹²in jmáa¹a 'e gó² 'e jnaa²¹xu cuu².

¹⁶ Pe jaain²¹ bu¹³ gají²in 'ii coon¹³ jmí¹ tya' tsá² 'wii¹³ tsa² tya'a. Joon

gatyu²mo 'e gó² jmoo¹o.

17 'In tsá²gó² do líi¹i lawa li sá² jmii²¹ cwii²¹ 'e galityuun²¹. Jmoo¹-o 'e lawa'a faa²¹o júu³ tyá² tya' Dios pe jon' la joon. Lawa jní¹ tyuun²¹ líi¹i 'ido, roon¹on coon¹³ tyí² 'e jní¹ do pe jo jmi¹ jéi¹. Joon Dios ga'mée¹i coon²¹ li nuu²¹gi 'áai¹ tya'a.

18 'In tsá² do faa²¹a júu³ 'gøøi¹³ pe 'e jo 'ee to² 'iin³ coonti 'e faa²¹a do. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² coon²¹on tóo² 'in tsá² nicaláai² no-o tá² jee²¹² 'in tsá² jo ñii¹i la jai².

19 Jin² 'in tsá² do 'e lí² láai² tsá² xeei²¹ pe 'ii-o líi¹i tsá² 'leei¹³ tya' 'in gó². Tsu doñi¹ee ngi¹ tsá² to² jmoo¹o 'e 'iin²¹²in coon¹³ 'e joon 'ii²¹mo 'e tíi²i.

20 Wana galáai² jaain²¹ tsá² jee²¹² jilaa²¹ 'e gó² sá² juncwii²¹ tsu 'wii¹³ galicwii¹mo Ña'ñu^{1u} Jesucristo, 'in jmoo¹o tiin¹³ tsá², joon mi yuui¹³ joon wa'a gatuu²¹o 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ joon 'í²o tún¹ fu¹ gó² joon xujoon gó²gi tya'a lagi mo 'wiin²¹².

21 Tyú²gi tya'a wa'a jo galicwii¹ 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ wa' jee²¹² catá² çii¹²ⁱ joon túu^{1u} júu³ tya' Dios 'e naga'ii²¹i.

22 Galí²-i tya'a la gajin² júu³ tya' tsá² 'e jin²: "No-o gacii¹²ⁱ 'in tsii²¹ gagø^{1ø} 'e nañuu²¹ do tún¹. Joon 'in ñí¹ 'in nalaa²¹ⁱ tyú² gacii¹²ⁱ tún¹ jee²¹² jiin¹."

3

Xiiala ilí² mi jó¹ Ña'ñu^{1u} tún¹

1-2 Tsaru^{1u} 'in 'iin²¹²na, tí² tún² 'e jí² lo 'e síi³na tyi'naa'. Coon¹³ ji tún² jí² do gali'in²¹²na tyáa³-oo' 'e 'i¹du¹-oo' coon²¹ tún² jilaa²¹ júu³ gacwoo¹o 'in gafaa²¹a júu³ tya' Dios la mo jéi¹ coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyii¹. Joon 'in Ña'ñu^{1u} 'in jmáa¹a tiin¹³ tsá² gasii¹in jna'a tsacwoo²¹oo' júu³ tyú² tya'a.

3 Cwoliñí²ii' nifu 'e mo tí² li tyéi¹ juncwii²¹ iliseein²¹ tsá² 'in ungi¹i jilaa²¹ 'e cwaai¹³ joon ngi¹ to² jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹²in.

4 Iunngii¹ 'naa': "¿'Ee li'i jo mo cwéi¹ Cristo la li 'e gajin²in? Tsu ca la mo

júun¹in tsacøøi¹³ tyi' líi²gi ca la mo la lí² la mo garóon¹ juncwii²¹."

5 'In tsá² do jo 'iin²¹²in coon²¹ cwáain¹ 'e gajmaa¹a Dios 'e juncwii²¹ lo coon¹³ júu³ tya'a. La joon jon to² tyu² Dios ga'yee²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ jee²¹² jmii²¹ 'e roon¹on tún² tsa² jmii²¹.

6 Joon 'e juncwii²¹ sá² yiaa¹³ joon ga'ín²mo Dios coon¹³ jmii²¹ 'e gajlí¹. Joon gajin²o Dios 'e la no jo ityéi¹ ce ijún² coon¹³ jí² ijó¹.

7 Mi tí² jmii²¹² i'ín² juncwii²¹ 'e jí² do icaa¹ 'in tsá² jo tsaa¹-tsi Dios.

8 Pe, tsaru^{1u}, jo cwo'ín²-oo' 'e coon²¹ jmii²¹² li la li coon²¹ mil jiin²¹ tya' Ña'ñu^{1u}, la joon jon coon²¹ mil jiin²¹ li la li coon²¹ jmii²¹².

9 Jo li'ii²¹² Ña'ñu^{1u} iuntsiin²¹ júu³ tya'a la 'i¹-tsi 'inlíi¹³. Jo mo jó² tsu 'wii¹³ feei¹-tsi Dios tyi'. Jo 'iin²¹²in Ña'ñu^{1u} 'e i'ín² jiin¹³ jaain²¹ pe 'iin²¹²in 'e ijaa²¹a-tsi jilee²¹mo.

10 La jó¹ jaain²¹ 'uun²¹ mo 'woo¹, la joon ijó¹ jmii²¹² tya' Ña'ñu^{1u}. Joon coon¹³ coon²¹ i'ín² tá² lí¹ idyuu²mo la tøøi² juncwii²¹. Joon coon¹³ coon²¹ 'e tyí² 'áai¹ ilí² jmii²¹ jilaa²¹. Ijún¹ juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a tsá².

11 Ñí²-i 'naa' xiiala ityéi¹ jilaa²¹ 'e sá² 'wii¹³ joon cwoo¹³-oo' cwoseen²¹naa' tyú²-u tyani tsá² joongi tyani Dios.

12 Sijaan²aan' 'e jmii²¹² do jløø¹³moo'. Jmaa²aa' 'e lí² jó¹ jmii²¹² do la jmoono. Joon xafin¹³ idyuu²¹mo juncwii²¹ coon¹³ jí² do joon jilaa²¹ ilí² jmii²¹ coon¹³ 'e tyí² 'áai¹,

13 jna'o' sijaan²o' coon²¹ juncwii²¹ 'múui² coon¹³ coon²¹ po³ juncwii²¹ li sá² jmai² 'e tyú²-u jiin¹³ la ga'íi² Dios júu³.

14 'Wii¹³ sijaan²aan' jilaa²¹ 'elo fuu²¹²uu 'naa', 'in 'iin²¹²na: Cwoo¹³-oo' 'e seen²¹naa' tyú²-u mi jiin¹in Dios 'naa' 'e jo sá² jiin¹³ coon²¹ tsaa² cwo¹o Dios 'naa' joon 'yaa¹-tsi 'wii²¹² tyii'.

15 Joon cwotii¹³-oo' wa jogi mo ijó¹ 'wii¹³ cwo²gi ili² tiin¹³gi tsá². Jiin¹³ la gajin² jí² gasii¹in tsaru¹u' Poo² 'in 'iin²¹²na'. Tsu Dios gacwoo¹o 'e jmi¹-tsi 'áai¹.

16 Coon¹³ jilaa²¹ jí² tya'a faa²¹a 'e cwáain¹ lo fiin¹³ wúui¹ 'áai¹ 'øøi²¹-tsi tsá². Joon 'in jo mo gauntsáa¹ jí² caan²¹mo coon¹³ 'in tói¹-tsi 'e jai² líi² síi² 'e faa²¹a jí² tya' Poo² do la sisíi² 'e 'øøi²¹-tsi tsá² jí² tya' Dios 'e catyíia². Joon coon¹³ la joon 'iin²mo 'ña'a.

17 'Wii¹³ joon, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, ñíi² 'naa' jéi¹gi jilaa²¹ 'elo joon un'øø¹³naa' yaanaa' 'e jo coon²¹ 'in tsá² gó² do 'naa' tóo² coon¹³ júu³ tajuu²¹ tya'a joon jo xuu²¹naa' 'e jai² líi²naa'.

18 Pe cwolicwii¹gi 'Ña'ñu¹u' Jesucristo 'in gajmaa¹a tiin¹³naa'. Joon cwoli'øøi²¹gi-'oo' fo'feei¹ tya'a. Cwoli² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a ca nano la joon jon coon²¹ tøø²mo. Amén.

Jí² 'lá² 'wii²¹² 'e gasii¹ in San Juan tii² 'in jai² líi² Jesucristo

Júu³ tya' juncwii²¹ 'e cwo¹ Dios tsá²

¹ Jmoo²¹ o' o' 'e jí² lo cwáain¹ tya' 'in tyán¹ júu³ tya' Dios jacoón¹ jee²¹² jna' ca la jée¹ gi la mo 'wiin²¹² seen²¹ mo 'ii. Nanuu² oo' o' júu³ tya' a joon nane²¹² moo' o' coon¹³ unnii²¹ i' i' joon gajóø² moo' o', gasaan¹³ a' a' tya' a coon¹³ cwoo²¹ o' o'.

² Joon gajnéi¹ 'e juncwii²¹ no jee²¹² jna' a joon gae²¹ e' e' jmoo²¹ o' o' júu³ joon 'ee¹³ e' e' 'naa' 'e juncwii²¹ no 'e jo tyéi¹ do. E juncwii²¹ no gateen¹ coon¹³ Ñu¹ u' joon gajné¹ i' jee²¹² jna' a.

³ Jmoo²¹ o' o' 'naa' júu³ jilaa²¹ 'e ganee²¹ e' e' joongi ganuu²¹ u' u' 'e ilisicaan²¹ naa' coon¹³ jna' a. Joon jna' oo' o' 'e la ja² mo sicaan²¹ moo' o' coon¹³ Dios Jmii²¹ joongi coon¹³ jóon¹ on Jesucristo.

⁴ 'Wii¹³ joon siin²¹ jna' a 'e jí² lo tyii' itsiin² mo 'e jløø¹³ moo'.

Dios jmoo¹ o' jná² joo²¹ lí taain²¹² tsá² juncwii²¹

⁵ 'E júu³ lo ga' ee¹ Jesucristo jna' a, joon jmoo²¹ o' o' 'naa' júu³: Dios 'in² tyú¹ gi lílí¹ joon ñi¹ o' jilaa²¹, ce jiiin¹³ xu¹ 'e gó² jo sá² tya' a.

⁶ Wa jin² tsá² 'e sicaain²¹ coon¹³ Dios joon ngii¹ to² gó², tajuu²¹ mo 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹ a' joongi jilaa²¹ 'e jmoo¹ o'.

⁷ Pe wana ngii²¹ i' jmai² 'e tyú² u' la ngi¹ Dios 'in tyú¹ sicaan²¹ na' la jaain²¹ la jaan²¹ na'. Joon iuntyú¹ i' jna' jilaa²¹ tsaa² tyi' coon¹³ 'e jmi¹ 'øø²¹ i' 'e gatuun² un tya' Joon¹ Dios 'in sii²¹ Jesucristo.

⁸ Wa faa¹³ a' 'e jo 'e tsaa² 'óo³ o' tyiin² an' tóo² yiia', líi² na' tajuu²¹.

⁹ Pe wana røø²¹² na' tsaa² tyi' tyani Dios, i' in² mo Dios tsaa² tyi' jiiin¹³ la nifo² o. Joon iuntyú¹ i' jna' jilaa²¹ 'e 'laa²¹ a' tsu¹ 'ii²¹ røø² jmoo¹ Dios.

¹⁰ Wana faa¹³ a' 'e jo mo ga' naa²¹ a' tsaa² cwóo¹³ o' Dios tsaa² 'e tajuu²¹ mo 'i. Joon jo mo ga' ii¹³ na' júu³ tya' Dios 'e jai² to².

2

Jesucristo, 'in faa²¹ a' 'wii²¹² tyi'

¹ Sii³ na' 'e jí² lo tyi' naa' yuun²¹ tyiia 'e jo 'noo² oo' tsaa². Pe wana gatøøi¹ tsá² tsaa² tya' a seen²¹ jaain²¹ sii²¹ Jesucristo 'in lí² faa²¹ a' 'wii²¹² tya' a tyani Dios Jmii²¹.

² Joon 'in Jesucristo jo ga' noo¹ o' jiiin¹³ coon²¹ tsaa². Joon coon¹³ la joon 'in Jesús do gatyii¹ jilaa²¹ tsaa² tyi' mo najúun² in. Joon coon¹³ la joon gauntyú² tsi Dios 'wii²¹² tyi'. Joon jon' jiiin¹³ tsaa² tyi' gatyí², gatyí² jon tsaa² tya' jilee²¹ tsá² 'in taain²¹² juncwii²¹.

³ Wana nuu²¹ u' júu³ tyú² tya' Dios nee²¹ o' 'e galicwii¹ mo' 'ii.

⁴ Pe wana jin² tsá²: "Cwí³ moo 'ii", joon jo jmoo¹ o' nuu¹³ u, tajuu²¹ mo 'ii.

⁵ 'In jmoo¹ o' nuu¹³ júu³ tya' Dios 'e la ja² mo 'iin²¹² in 'ido Dios jiiin¹³ la lí² 'e 'iin²¹² Dios. Joon coon¹³ la joon linee³ e' 'e licaan²¹ mo' coon¹³ Dios.

⁶ Joon 'in jin² 'e sicaain²¹ coon¹³ Dios tii² ngi¹ la gangii¹ Jesucristo.

'E júu³ 'múui² tyu² u to²

⁷ Tsaru¹ u', jo 'múui² 'e to² tyu³ uu no. Ca la mo 'wiin²¹² ganuu² uu'. Coon²¹ røø²¹ lí¹ 'e to² tyu³ uu no la lí¹ 'e niganuu² uu' la mo jéei¹.

⁸ Pe Jesús gasii²¹ jna' 'e 'mii² mo 'e júu³ lo 'e to² tyu³ uu no. Jesús do ga' láa² 'wii²¹² jmaa¹ a' elo joon ga' ii¹³ naa' 'e jmaa² aa'. La mo jéei¹ la jo mo licwii¹ na' Jesucristo lawa' a ngii²¹ i' lí nuu²¹. Pe ti lí ngii²¹ mo 'e nuu²¹ no. Na' láa² 'wii²¹² jná² joo²¹ lí saan³ an' tsu 'wii¹³ galicwii¹ mo' Jesucristo.

9 Joon wana jin² tsá² 'e ngi¹ li jná² joo²¹ tya' Dios joon 'ee¹mo ruu²¹i ngii¹o li nuu²¹gi.

10 Tsu 'in 'iin²¹²in ruu²¹i ngii¹ li jná² joo²¹ tya' Dios joon ce jiin¹³ coon²¹ jo 'ee sóon³in.

11 Pe 'in tsá² 'in 'ee¹ ruu²¹i seein²¹ 'e ngi¹ li nuu²¹. Joon jo jnaa² joo²¹ xii¹ fu tsaa¹a. Lawa'a tsá² tiui² lí¹i.

12 Sii³na 'e jí² lo tyii', yuu²¹ tyiia, tsu niga'in²mo Dios tsaa² tyii' 'wii¹³ tya' Jesucristo nityi² tya'a.

13 Sii³na 'e jí² lo tyii' tsacøøi¹³ tsu nigalicwii¹moo' 'in gaseein²¹ mo 'láa² 'wii²¹² juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e sá². Sii³na 'e jí² lo tyii' simii²¹ tsu nigali²oo' 'in 'lii³ do.

Joon gasii³na 'e jí² lo tyii', yuu²¹ tyiia tsu nigalicwii¹moo' Dios Jmii²¹.

14 Joon gasii³na 'e jí² lo tyii' tsacøøi¹³ tsu nigalicwii¹moo' 'in seein²¹ mo 'láa² 'wii²¹² jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹. Joon gasii³na 'e jí² lo tyii' simii²¹ tsu 'wii¹³ pii²¹-oo' joon ga'ii¹³moo' júu³ tya' Dios. Joon gali²oo' 'in 'lii³ do.

15 Jo jmaa²aa' 'e 'iin²¹²naa' 'e juncwii²¹ lo jon'gi jmaa²aa' 'iin²¹²naa' jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹. Tsu wana jmoo²oo' 'e 'iin²¹²naa' juncwii²¹ jo i'in²¹²naa' Dios Jmii²¹.

16 Tsu jilaa²¹ 'e i¹-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e suun²¹in tsá² coon¹³ unní¹i coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o jloo³ tya'a jon' tya' Dios Jmii²¹ 'e la joon, 'e tya' juncwii²¹ jilaa²¹ 'e la joon. Jiin¹³ juncwii²¹ lo-o taain²¹ tsá² 'e la joon. Jo cwo²gi Dios Jmii²¹ 'e la joon.

17 Ti li tyé¹mo juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e jmoo¹o tsá² 'e jo 'e to² tí². Pe jileei²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios seen²mo coon²¹ tøø²mo.

Xiiala lí¹ júu³ jai² joongi xiiala lí¹ júu³ tajuu²¹

18 Yuu²¹ tyiia, tyan² 'áa¹mo nijó¹ i'in² juncwii²¹. Joon nanuu²oo' 'e ijó¹ 'in 'eei¹ Cristo joon seen²mo fúui¹ 'in 'eei¹ Cristo nano, 'wii¹³ joon nee²¹e' 'e ti li tyé¹ juncwii²¹.

19 'In tsá² do ga'wóo²i jee²¹² jna' pe jon' tsá² tyi' 'ii. Tsu wana galin² tsá² tyi' la jai² jo ga'wóo²i jee²¹² jna'. Pe la lo-o gali² iliñi¹ tsá² tyú² 'e jileei²¹ 'in ngi¹ coon¹³ jna' jon' jileei²¹ lí¹i tsá² tyi'.

20 Pe Dios nigacwo¹o 'naa' 'in Espíritu tyú² tya'a 'wii¹³ joon ñii²¹²oo' jilaa²¹.

21 'E sii³na 'e jí² lo tyii' 'wii¹³ ñí³ 'naa' jilaa²¹ 'e la jai² jon' wa'a jo mo cwii¹ii'. Ñí³oo' jon' 'e jiin¹³ coon²¹ júu³ tajuu²¹ jo 'ee la jai².

22 Joon wana 'in jin² 'e jo jo² gatyii¹³in Dios Jmii²¹ Jesus 'in tyán¹ júu³ tya'a sii²¹ Cristo, tajuu²¹mo 'in jin² la joon. 'In no 'in 'eei¹ Cristo. Jileei²¹ 'in la 'í jo røø²i Dios Jmii²¹ coon¹³ Joon¹on.

23 Jilee²¹ 'in jo røø¹i Joon¹ Dios jo cwii¹in jon Dios Jmii²¹. Pe wana jin² tsá² Joon¹ Dios Jmii²¹ Jesús, 'in no cwii¹mo jon Dios Jmii²¹.

24 'Wii¹³ joon cwotii¹³-oo' 'e ganuu²uu' ca la mo 'wiin²¹². Joon wana jo tuu²uu' 'e júu³ do 'e ganuu²uu' ca la mo 'wiin²¹² ijoon²oon' licaan²¹naa' coon¹³ Joon¹ Dios joongi coon¹³ Dios Jmii²¹.

25 Joon Jesucristo ga'ii² jna' júu³ 'e icwo¹o jna' coon²¹ juncwii²¹ itoon²¹on' coon¹³ Dios coon²¹ tøø²mo.

26 Jmoo¹³oo' 'naa' júu³ coon¹³ jí² lo cwáain¹ tya' 'in 'iin²¹²in cón² 'naa' tóo².

27 Pe Jesucristo gacwo¹ 'naa' Espíritu Tyú² tya'a joon jo 'ná¹ jiin¹³ jaain²¹ 'e² 'naa' tsu 'ña'o 'in Espíritu do i'e² 'naa'. Joon jilaa²¹ 'e 'e² 'naa' jmai² 'e ja²mo jiin¹³ coon²¹ 'e tajuu²¹. Cwoseen²¹naa' sicaan²¹naa' coon¹³on la ga'e² 'in Espíritu Tyú² do 'naa'.

28 Joon nano, yuu²¹ tyiia, cwoseen²mogii' sicaan²¹naa' coon¹³ Cristo. Coon¹³ la joon jo cu²-tsi' mi jnéi¹ 'ido tún¹. Joon mi jó¹ jo fa'ii²¹ lí¹naa' tyaní¹i.

29 Tyú²-u ñí³oo' 'e jmai² 'e røø²¹ jmoo¹o Jesucristo. Cwoliñí³oo' jon' 'e jilee²¹ 'in jmoo¹o røø²¹ joon¹ Dios 'ii.

3

In líi¹i jóon¹ Dios

¹ Cwo'ii²du'-'oo' xiiala 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ jna' 'e gaunsii²¹ jna' 'e jóon¹ Dios jna'. Joon la joon líi¹na'. 'Wii¹³ joon 'in jo cwii¹in Dios taain²¹² juncwii²¹ jo cwii¹in jna' jon tsu jo mo galicwii¹in Dios.

² Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, la no líi¹na' jóon¹ Dios joon jo galinee²¹e' 'ee ilín²na' pe nee²¹o' 'e mi jnéi¹ Jesucristo ilín²mo' la líi¹i tsu inee²¹mo' jiin¹³ la líi¹i.

³ Joon jilee²¹ 'in jéin¹ 'ii untyúí¹ yaai tsu tyú¹mo Jesucristo.

⁴ Jilee²¹ 'in 'noo¹o tsaa² jo untiin¹³in júu³ tya' Dios. La joon líi¹ tsaa² mo jo untiin¹³ tsá² júu³ tya' Dios.

⁵ Ní³oo' 'e Jesucristo nicweei¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'e tyii²¹ tsaa² tyi'. Joon jo mo ga'noo¹o 'ido jiin¹³ coon²¹ tsaa².

⁶ La joon jon jilee²¹ 'in sicaain²¹ coon¹³on, jo ngi¹ to² 'noo¹o tsaa². Tsu jilee²¹ 'in ngi¹ to² 'noo¹o tsaa² jo mo ní² tiin¹³ jo mo licwii¹in Jesucristo.

⁷ Y^{uun}²¹ tyiia, jo cwoo²oo' 'e cón² tsá² 'naa' tóo²: 'In jmoo¹o 'e tyú², 'in tyú¹mo 'i la tyú¹ Jesucristo.

⁸ La joon jon jilee²¹ 'in ngi¹ to² 'noo¹o tsaa² 'in 'líi³mo 'i. Tsu la mo 'wiin²¹² ga'noo¹o 'in 'líi³ do tsaa². Joon najó¹ 'in Jóon¹ Dios jaxée¹i 'e nigajmaa¹ 'in 'líi³ do.

⁹ Jiin¹³ jaain²¹ jóon¹ Dios jo ngi¹ to² 'noo¹o tsaa² tsu Dios nigacwo¹o 'in tsá² do coon²¹ juncwii²¹ 'múui². Jo lí² 'noo¹gi tsaa² tsu jóon¹ Dios 'ii.

¹⁰ Lí²-i licwii¹mo' 'iin jóon¹ Dios joongi 'iin jóon¹ 'in 'líi³ tsu jilee²¹ 'in jo jmoo¹o 'e tyú² jon'gi 'iin²¹²in ruu²¹i jo líi¹i jóon¹ Dios.

Ili'nee²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na'

¹¹ Tsu joon 'e júu³ nigan^{uun}²uun² ca la mo 'wiin²¹² lí¹ 'elo: Cwoli'iin²¹²na' la jaain²¹ la jaan²¹na'.

¹² Jo jmoo²¹o' la gajmaa¹ Caín, 'in líi¹ jóon¹ 'in 'líi³ joon gajngaa¹²mo

ruu²¹i. ¿'Ee 'wii²¹² gajngaa¹³i? Gajnga²mo 'wii¹³ 'in ruu²¹i do gajmaa¹a 'e tyú² joon 'ii-gi gajmaa¹a 'e gó².

¹³ Tsaru¹u', jo jmaa²aa' tsa'goo²¹-'oo' 'e 'eei¹ 'naa' 'in tsá² 'in jo cwii¹in Dios, 'in tí²-tsi jiin¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ lo.

¹⁴ Née³o' 'e ca la mo jéei¹ jo 'in caan²¹na' coon¹³ Dios pe la no galicaan²¹mo' coon¹³ Dios tsu 'iin²¹²mo' 'in ru¹u' catyaa² do. 'In jo 'iin²¹²in ruu²¹i jo mo licaain²¹ coon¹³ Dios.

¹⁵ Jilee²¹ 'in 'ee¹ ruu²¹i lawa'a 'in jngaa¹² tsá² 'ii. Joon ní³oo' 'e jiin¹³ jaain²¹ 'in jngaa¹² tsá² jo téen²in juncwii²¹ tya' Dios coon²¹ tøøi².

¹⁶ Nee²¹o' 'e gacwo¹ Jesucristo juncwii²¹ tya'a 'wii¹³ tyi'. Joon coon¹³ la joon galitsáa¹mo-tsi' xiiala 'ná¹ 'e 'iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá² xeei²¹. La gacwo¹ 'ii juncwii²¹ tya'a la joon jon jna' 'ná¹ cwoo²¹o' juncwii²¹ tyi' tya' tsaru¹u'.

¹⁷ Wa jaain²¹ tsá² 'in 'oo¹o jilaa²¹ 'e jmaa²i to² tya'a jøø²i jaain²¹ tsaru²¹i 'in sityéin¹ jmii²¹² joon jo jmoo¹o feei¹-tsi 'wii²¹² tya' 'ido jo ní³ii xiiala cwéi¹ jin² 'in tsá² do: "Iin²¹²mo Dios."

¹⁸ Y^{uun}²¹ tyiia, jo to² 'íi³ wa'a jiin¹³ fáa³a': "Iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá²." Tyú²gi wa'a 'ee²e' tsá² 'e 'e la ja²mo 'iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²¹o'.

'E jo cu²-tsi' tyani Dios Jmii²¹

¹⁹ Joon wa ngii²¹i' la joon cwoo¹³na' cwáain¹ yiia' 'e jo nitajuui²¹ jna'. Joon cwoo¹³na' cwáain¹ yiia' 'e jo nitajuui²¹ jna' tyani Dios.

²⁰ Wana cwóo¹³o' tsaa² yiia' nee²¹o' 'e feei¹gi Dios lagi jna' joon ní¹ Dios jilaa²¹.

²¹ La joon, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, wa'a jo cwóo¹³o' tsaa² yiia' lí²-i seen²na' jo cu²-tsi' tyani Dios.

²² Joon icwo¹o Dios jna' jilaa²¹ 'e mii²¹i' tsu jmoo²¹o' náu¹³u' to² tyu²u' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'yaai¹-tsi tyi'.

23 Joon to² tyu^{2u} 'e ja²mo líi²na' Joon¹on Jesucristo joon tyu^{2u} jna' jon to² 'e 'iin²¹²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na' jiin¹³ la nigajin²in.

24 Jileei²¹ 'in jmoo^{1o} la to² tyu^{2u} téen¹in sicaain²¹ coon¹³ Dios la joon jon téen¹in Dios sicaain²¹ coon¹³ 'ii. Joon linee^{21e} 'e téen¹in Dios sicaain¹ coon¹³ jna' 'wii¹³ 'in Espíritu Tyú² tya'a 'in gacwei² jna'.

4

Xiiala líi¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios joongi xiiala líi¹ 'in sii²¹ anticristo

1 Tsaru^{1u} 'in 'iin²¹²na, jo jai² cwolin²¹naa' jileei²¹ 'in jin² 'e faa^{21o} cwáain¹ tya' Dios. Cón^{2oon} cwáain¹ coon¹³ ce tún² 'ee 'e faa^{21a} 'ido. Nuú^{2uu} wana faa^{21a} cwáain¹ tya' Dios owa jo faa^{21a} 'ee. Róø^{2mo} cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'in tsá² tajuui²¹ 'in jin²in 'e faa^{21o} cwáain¹ tya' Dios pe jo jo².

2 Pe 'naa' cwii^{1moo} 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon jilee²¹ 'in jin² 'e Jesucristo najó³ líi¹ tsá² faa^{21o} 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios.

3 Joon jilee²¹ 'in jin² 'e jo mo jó¹ Jesucristo 'e líi¹ tsá² jo faa^{21a} 'ii²¹ tya' Dios. Joon 'in jin² la joon 'ee¹mo Jesucristo. Joon 'in tsá² 'in jin² la joon seen^{2mo} fu juncwii²¹ nano jiin¹³ la nanú^{2uu} ijalin².

4 Yuun²¹ tyiia, líi¹naa' jóon¹ Dios joon gali^{2oo} 'in tajuui²¹ do tsu 'in feel^{1gi} 'in cwo¹ 'naa' pí³ lagi 'in cwo¹ pí³ 'in catyaa²¹ do xufiin¹³ tyu² 'ido to² juncwii²¹.

5 'In tsá² tajuui²¹ do faa^{21o} jmai² tya' 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹ tsu tii²¹ jmai' 'e sá² juncwii²¹ lo. Joon líi¹ tí²-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹ núu^{2un} júu³ tya'a.

6 Pe jileei²¹ jna' lín^{2na} jóon¹ Dios. Joon jileei²¹ 'in cwii¹ⁱⁿ Dios núu^{2o} 'e faa^{13a} joon 'in jo núu^{2un} 'e faa^{13a} do jo líi¹ tsá² tya' Dios. Joon coon¹³ la

joon lí² tsáa^{1mo}-tsi' 'iin faa²¹ la jai² joongi 'iin faa²¹ júu³ tajuu²¹.

Tin²¹²mo Dios jna' áa^{1mo}

7 Tsaru^{1u} 'in 'iin²¹²na, cwoli¹ⁱⁱⁿ 'iin²¹²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na'. Dios jmaa^{1a} 'ii²¹ 'e li¹ⁱⁱⁿ 'iin²¹²na' la jaain²¹ la jaan²¹na'. Joon jileei²¹ 'in 'iin²¹²in Dios joon 'iin²¹²mo jon tsá² líi^{1mo} jóon¹ Dios joon cwii^{1mo} Dios.

8 'In jo 'iin²¹²in Dios la joon jon jo 'iin²¹² tsá² jon'gi Dios mo licwii¹ⁱⁿ tsá² tsu jilaa²¹ 'e jmoo^{1o} Dios Jmii²¹ 'e 'e^{2e} tsá² 'e 'iin²¹²mo Dios Jmii²¹ tsá².

9 Jaan^{21mo} Jóon¹ Dios 'in seen²¹ joon gasii¹ⁱⁿ Dios 'i fu juncwii²¹ 'e 'wii²¹² 'ii lí² cwo¹ jna' coon²¹ juncwii²¹ 'múui². Coon¹³ la joon ga'e^{2e} Dios jna' xiiala 'iin²¹²in jna'.

10 Gali¹ⁱⁱⁿ 'iin²¹²mo Dios Jmii²¹ jilaa²¹ 'e gajmaa^{1a}. Joon gasii¹ⁱⁿ Jóon^{1on} fu juncwii²¹ lawa coon²¹ fa¹ 'e jatyí¹ⁱ jilaa²¹ tsaa² tyi' 'e jo jmaa^{1gi} Dios Jmii²¹ 'nii²¹-tsi tyi'. Gajmaa¹ Dios Jmii²¹ la joon 'wii¹³ 'iin²¹²mo jna' jon' wa'a jna' 'ná¹ 'e li¹ⁱⁱⁿ 'iin²¹²na' 'ii.

11 Tsaru^{1u} 'in 'iin²¹²na, wana nagali¹ⁱⁱⁿ 'iin²¹² Dios jna' la joon jon jna' 'ná¹-a li 'iin²¹²mo' tsaru^{1u}.

12 Jiin¹³ jaain²¹ jo mo gani²ⁱⁿ Dios pe wana 'iin²¹²mo' la jaain²¹ la jaan^{21na} ngii¹ Dios coon¹³ jna' joon coon¹³ la joon untsiin²¹ jna' 'e 'iin²¹²mo Dios jna'.

13 Gacwo^{1o} Dios Jmii²¹ jna' 'in Espíritu Tyú² tya'a, 'wii¹³ joon tsáa^{1mo}-tsi' 'e ngii²¹ⁱ sicaan^{21na} coon¹³ Dios 'e joon ngii¹ 'ido jon coon¹³ jna'.

14 Joon niganee^{21e} joon jmoo^{21o} júu³ 'e Dios Jmii²¹ gasii¹ⁱⁿ Jóon^{1on} 'e jmaa^{1a} tiin¹³ tsá² taain²¹² fu juncwii²¹.

15 Joon doñi¹ⁱⁱⁿ ijin² 'e Jesús líi¹ⁱ Jóon¹ Dios Jmii²¹ ngii¹ Dios caain²¹ coon¹³ 'i la joon jon ngi¹ 'ii caain²¹ coon¹³ Dios.

16 Galinee^{2o} joon gali^{2mo} líi^{2na} 'e 'iin²¹² Dios Jmii²¹ jna'. Jilaa²¹ 'e jmoo^{1o} Dios 'e 'e^{2e} tsá² 'e 'iin²¹²mo

Dios Jmii²¹ tsá² joon jileei²¹ 'in ngi¹ 'né²ⁱ tsaruu²¹ⁱ ngii¹ 'i coon¹³ Dios joon Dios ngii^{1o} jon coon¹³ 'i.

17 Coon¹³ la joon untii¹³ jna' 'e 'iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá² 'e jo cu²-tsi' mi cwá¹ jmii²¹² li tséi¹ mi jmáa^{1a} Dios Jmii²¹ 'ii²¹ tsu la líi¹ⁱ Jesucristo líi^{1na} toon^{21on} juncwii²¹ lo.

18 Jo 'goo^{21o} tsá² mo 'iin²¹²in la jai² Dios coon¹³ tsá². Mo 'iin²¹²in tsá² Dios coon¹³ tsá² xeei²¹ la jai² jo cwoo¹ⁱ li'goo^{21o}. Tsu mo jmoo^{1o} tsá² 'goo^{21o} ni³ tsá² wúu¹ coon¹³ 'e jmoo^{1o} 'goo^{21o}. Joon 'in jmoo^{1o} 'goo^{21o} jo mo gaun'yee²¹ⁱ 'e 'iin²¹²in Dios la jai².

19 Jna'o 'iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá² tsu 'wii¹³ nigali'in²¹²mo Dios jna' jéi^{1gi}.

20 Wana jin² tsá²: "Iin²¹²mo Dios", pe joon 'ee¹mo ruu²¹ⁱ, tajuu²¹mo 'ii. Tsu jo ñi³ii xiiala cwoi¹ 'e jin²in 'e 'iin²¹²in Dios 'in jo mo nii¹ⁱ pe 'ee¹mo ruu²¹ⁱ 'in niganí².

21 Dios nigatyu^{2u} jna' to²: Jilee²¹ 'in 'iin²¹² Dios 'ná¹-a jon 'iin²¹²in ruu²¹ⁱ.

5

'Eniki^{1o} jilaa²¹ 'e gó²

1 Jileei²¹ 'in jai² líi² 'e Jesús líi¹ⁱ Cristo, (øøi²¹-tsi tsá² jaain²¹ 'in Dios gasii¹in jajmaa^{1a} tiin¹³ tsá²) jaain²¹ jóon¹ Dios 'ii. Joon wa'a 'iin²¹²in tsá² jmii²¹ xuui²¹² i'in²¹²mo jon 'in xuui²¹² do.

2 Wana 'iin²¹²na' Dios joon jmoo^{21o} jilaa²¹ to² tyu^{2u} coon¹³ la joon tsáa¹mo-tsi' 'e 'iin²¹²mo' jon jileei²¹ 'in tsaru^{1u} 'in líi¹ⁱ jóon¹ Dios.

3 'iin²¹²mo tsá² Dios jiiin¹³ mo jmoo^{1o} tsá² nuu¹³un jilaa²¹ to² tyu^{2u} joon jo 'áai¹ 'ii²¹ to² tyu^{2u},

4 tsu jilee²¹ 'in líi¹ⁱ jóon¹ Dios gali^{1o} 'naai²¹² jilaa²¹ 'e gó² jmoo^{1o} tsá² taain²¹² juncwii²¹. Joon líi^{13o} 'naai²¹² jilaa²¹ 'e gó² 'e jmoo^{1o} tsá² 'in 'eei¹ jna' 'wii¹³ galija²mo líi²na' Jesús.

5 Joon jiiin¹³ 'in nigaja²mo líi² 'e Jesús líi¹ jóon¹ Dios lí²-i líi¹ⁱ 'naai²¹² 'e gó² 'e jmoo^{1o} tsá².

'E júu³ ja²mo ga'ii¹ Dios Jmii²¹ 'wii²¹² tya' jóon¹on

6 Gasaai¹ Wó³ 'in Jesús do jmii²¹. Joon coon¹³ jmii²¹ 'e gasaai¹ Wó³ do joon coon¹³ jmi¹ 'e tuun²¹ tya'a mo júun²in je tún² do gajmaa^{1a} júu³ 'e la ja²mo najó³ Jesucristo. Jon' wa' jiiin¹³ jmii²¹ do pe coon¹³ jmii²¹ joongi coon¹³ jmi¹ do. La joon jon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jmaa^{1a} júu³ joon 'in ja²mo 'in Espíritu Tyú² do.

7-8 Joon ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'ni¹ 'ii¹³ 'in 'elo jmoo¹³ júu³. Joon 'e 'láa² 'wii²¹² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹, joon tí² tún² jmii²¹ joon tí² 'ni¹ jmi¹ øø²ⁱ. Joon jee²¹² 'ni¹ do røø²¹ júu³ jmoo¹³.

9 Wa 'ii¹³mo' lawa 'e jai² júu³ jmoo^{1o} tsá², 'e tyiin^{2gi} 'e 'ii¹³mo' júu³ gajmaa^{1a} Dios tsu feei^{1gi} Dios lagi tsá². Joon 'e júu³ gajmaa^{1a} Dios jmo^{2o} jna' júu³ cwáain¹ tya' jóon¹on.

10 Joon jileei²¹ 'in jai² líi²ⁱ jóon¹ Dios ñi^{1o} yaai 'e ja²mo 'e júu³ ga'ii² Dios cwáain¹ tya'a. Pe jileei²¹ 'in jo jai² líi² Dios sáa¹ⁱ Dios lawa jaain²¹ tsá² tajuu²¹ tsu jo mo ga'ii²¹ⁱ júu³ ga'ii² Dios cwáain¹ tya' jóon¹on.

11 Joon 'e júu³ jai² ga'ii² Dios cwáain¹ tya' jóon¹on jin² 'e Dios nigacwo¹ jna' coon²¹ juncwii²¹ 'múui² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. 'Wii¹³ tya' jóon¹on gacwo¹ Dios jna' 'e juncwii²¹ 'múui² do.

12 Joon jilee²¹ 'in ngi¹ sicaain²¹ coon¹³ jóon¹ Dios niga'ii²¹mo 'e juncwii²¹ 'muui²¹ do. Pe jileei²¹ 'in jo jai² líi² jóon¹ Dios jo mo ga'ii²¹ 'e juncwii²¹ do.

Júu³ tyú² li gatséi¹

13 Nigasi¹na 'e jí² lo tyii' 'in jai² líi² jóon¹ Dios 'e litsáa¹mo-'oo' 'e niga'ii¹³mo' coon²¹ juncwii²¹ 'múui² 'e jo tyéi¹.

14 Jo cu²-tsi' coon¹³ Dios tsu nee^{2o}' wa mo mii²¹ⁱ' 'e 'yaai¹-tsi Dios ití² júu³ tyi'.

15 Joon nee^{2o}' wa ganúu^{2uun} Dios júu³ tyú² tyi' nee^{2o}' jon 'e ga'ii^{13mo}' 'e gamii²¹ⁱ'.

16 Wa nali³ⁱ' 'e 'noo^{1o} jaain²¹ ru^{1u}' tsaa² 'e jmoo¹ jo júun²ⁱⁿ tsá² 'ná¹-a faa^{13a}' júu³ tyú² 'wii²¹² tya'a. Joon i'ín^{1mo} Dios tsaa² tya'a wa jo ga'noo^{1o} tsaa² 'e jmoo^{1o} júun²ⁱⁿ tsá². Sá²-a tsaa² 'e jmá¹ júun²ⁱⁿ tsá² joon jo 'ná¹ faa^{13a}' júu³ tyú² tya'a 'e joon.

17 Jilaa²¹ 'e gó² jmoo^{1o} tsá² lí² tsaa² tyani Dios pe sá²-a coon²¹ tsaa² 'e jo júun²ⁱⁿ tsá².

18 'Nee^{2o}' 'e jilee²¹ tsá² 'in líi¹ⁱ jóon¹ Dios jo ngi¹ to² 'noo^{1o} tsaa² tsu un'øø^{1mo} Jóon¹ Dios 'ii. Joon jo líi²¹ⁱ 'in 'líi³ 'ii.

19 Nee^{2o}' 'e lín^{2na}' jóon¹ Dios joon tyu^{2u} 'in 'líi³ to¹ jilee²¹ 'in catyaa², 'in jo cwii¹ⁱⁿ Dios.

20 Nee^{2o}' jon 'e najó³ Jóon¹ Dios. Joon 'ii-o nagacwo¹ jna' 'e licwii^{1mo}' Dios 'in jai². Joon toon^{21on}' sicaan^{21na}' coon¹³ 'in jai² do. 'Iin 'in Jóon¹ Dios Jesucristo. Joon Jesucristo Dios 'in jai² joon 'oo^{1o} coon²¹ juncwii²¹ 'e cwo¹ Dios tsá² 'e jo tyé¹.

21 Yuu²¹ tyiia, un'øøi²¹ yaanaa' coon¹³ jilee²¹ dioses 'in gajmee¹ tsá² 'in jo jai². Amén.

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Juan

Ngó¹ tún² jí² sí¹ Wó³

¹ Tsá² fee¹ mo jna joon sí³ na 'e jí² lo tyi'i Yá³ coon¹³ yuun²¹ tyi'i 'in gatyii¹³ in Dios. 'E la ja² mo 'iin²¹² moo 'naa'. Joon jon' jna 'in 'iin²¹² na 'naa' pe jilee²¹ mo 'in ñi¹ 'e la ja² mo seein²¹ Dios.

² 'iin²¹² moo 'naa' 'wii²¹² 'e júu³ ja² mo 'e líi² na' joon ili² la joon coon²¹ tøø² mo.

³ Cwojmaa¹ a Dios feei¹-tsi tyi'. Joon cwocwo¹ o Dios fo'feei¹ tyi' 'e saan²¹ an' tyú²-u. Wana mo li'iin²¹² na' la jai² i'ii¹³ mo' jilaa²¹ 'elo tya' Dios Jmii²¹ joon tya' Ña'ñu¹ 'in Joon¹ Dios.

⁴ Galijløø¹³ moo 'e tsee²¹ moo 'in líi¹³ xuui²¹² tyi'i 'in jmoo¹ o nuu¹³ júu³ jai² tya' Dios jiin¹³ la gatyu² Dios Jmii²¹ jna' to².

⁵ Mí³ tyani'i, Yá³, 'e jmaa² a la to² tyu² Dios coon¹² júu³ tya'a. Joon jo 'múu² 'e júu³ do tsu ca la mo 'wiin²¹² ninee² jna' to² tyu² 'e 'iin²¹² mo' la jaain²¹ la jaan²¹ na'.

⁶ Joon 'iin²¹² mo' Dios coon¹³ tsá² mo jmoo²¹ o' la to² tyu². Joon 'e to² tyu² Dios do 'e ganuu²¹ ca la mo 'wiin²¹² 'e un'iin²¹² u'un Dios coon¹³ tsaru¹ u'.

Xiiala líi¹ 'in con² tsá² tóo²

⁷ Tsu fúu¹ mo 'in con² tsá² tóo² ningalín² la caain²¹ juncwii²¹. 'In tsá² do jo røø¹ 'e nigajó¹ Jesucristo juncwii²¹ líi¹ tsá². 'In jin² la joon con² on tsá² tóo² joon 'ee¹ mo Cristo Ña'ñu¹.

⁸ Un'øø²¹ naa' yaanaa' 'e jo caa¹ naa' 'e nijmoo²¹ o' jee²¹² 'naa'. Joon coon¹³ la joon jo caa² naa' jiin¹³ xu icwo² Dios 'naa'.

⁹ Jilee²¹ 'in líi² 'e 'øøi²¹ gi-tsi la júu³ ga'e¹ Cristo joon jo jmoo¹ gi 'e júu³ do jo ngii¹ gi coon¹³ Dios. Pe 'in jmoo¹ o

'e júu³ do ngii¹ o coon¹³ Dios Jmii²¹ joongi coon¹³ Joon¹ Dios Jmii²¹.

¹⁰ Wa jalín² tsá² fu tyii' 'in jo 'e¹ 'e júu³ do jo 'ii¹³ naa' tsi inuu jon'gi fuu² uu': "Aa²¹² mo'o."

¹¹ Tsu wana jin² tsá²: "Aa²¹² mo'o", lawa'a røø² sí¹ tsá² coon¹³ 'e gó² jmoo¹ o 'ido.

Júu³ li tséi¹

¹² Sá² gi 'e fo³ oo pe jo 'iin²¹² na tóon³ on ni mo'jí² coon¹³ 'in¹. Pe 'i¹-tsii yaa¹³ na yafoo¹³ na 'naa' ñii'a 'e coon¹³ la joon itsín¹ 'e jløø¹³ mo'.

¹³ 'In joon¹ ruu²¹ u tsami² no, 'in gatyii¹² in Dios jon sí¹: "Aa²¹² mo'o." Amén.

Jí² ti 'ni¹ 'e gasii¹ in San Juan

Faa²¹a tsá² tyú² tya' Gayo

¹ Tsá² fee¹ mo jna joon sá³ na 'e jí² lo tyi'i, Gayo, 'in tyú² seen²¹ na coon¹³. 'E la ja² mo 'iin²¹² moo 'nɛ.

² Ru¹ u' 'in 'iin²¹² na, mí³ ti tyani Dios 'e 'yee¹ mo tyú² jilaa²¹ 'e jmoo²¹ o joon 'e tyú² liseen^{2un} jiin¹³ la tyú² seen^{2un} tyani Dios.

³ Galijløø¹³ moo mo gajalín² 'in líi¹³ tsaru¹ u' joon gajmaa¹ a júu³ xiiala ngí²¹ i coon²¹ tsáa¹ joon xiiala jmaa²¹ a 'e la jai².

⁴ Jo 'e sá² gi 'e jløø¹³ na coon²¹ 'ii¹³ gi la mo ganúu³ un 'e ngí¹ yuun²¹ tyiia coon¹³ 'e jo¹ líi².

⁵ Ru¹ u' 'in 'iin²¹² na, tyú² -u jmoo²¹ o mo unji²¹ i 'in tsaru¹ u' jalín² coon²¹ fuu²¹.

⁶ Joon 'in tsá² do nigamaa¹ júu³ tyani jilee²¹ 'in taai² sicaain²¹ xiiala nigali 'iin²¹² mo' o 'ii. Jmaa² gi 'e tyú² uncoon¹³ on 'in tsá² do fu¹ taai² jiin¹³ la tíi² i 'in jmoo¹ o to² tyu² Dios.

⁷ 'In tsá² do ningalín² mo to² tyu² Jesucristo joon jo 'ii²¹ i jiin¹³ xu tya' 'in jo cwii¹ in Dios.

⁸ 'Wii¹³ joon 'ná¹ -a uncoon¹³ on' 'in tsá² do joon coon¹³ la joon jmoo²¹ o' to² caan²¹ mo coon¹³ 'in cwo¹ júu³ tyú².

'E gó² jmoo¹ o Diótrefes

⁹ Gasí² na coon²¹ jí² tya' 'in catyaa² 'in jai² líi² taai² do. Pe jo 'ii²¹ i to² tyu³ uu 'in Diótrefes tsu 'iin²¹² in lín² tsafee¹ mo jee²¹² 'in tsá² do.

¹⁰ 'Wii¹³ joon mi yaa¹³ na iun-tii¹³ i-tsi Diótrefes do jilaa²¹ 'e niga-jmaa¹ a joon jilaa²¹ júu³ 'atsaa²¹ 'e gafaa²¹ a tyii'i. Joon jo leein²¹ -tsi 'in Diótrefes do 'e faa²¹ a pe jo ga'ii²¹ in 'in tsaru¹ u' cwolín². Joon gatyuu¹² mo tya' 'in catyaa² 'in 'iin²¹² in 'ii²¹ in 'in tsá² do. Joon jileei²¹ 'in ga'ii²¹ in 'in

tsá² do ga'wóo² mo Diótrefes 'ii jee²¹² 'in jai² líi².

¹¹ Ru¹ u' 'in 'iin²¹² na, jo jmaa²¹ a 'e gó², jmaa²¹ a jmai² 'e tyú² tsu 'in jmoo¹ o 'e tyú² lín² joon¹ Dios joon 'in ngí¹ to² jmoo¹ o 'e gó² jo mo galicwii¹ in Dios.

'E tyú² jmoo¹ o Demetrio

¹² Jilee²¹ mo faa²¹ a tyú² tya' Demetrio. Joon jilaa²¹ 'e jmoo¹ o jmai² 'e tyú² la joon. Joon jna'oo' o sii²¹ i' i 'naa' 'e jmai² 'e tyú² jmoo¹ o joon ñi³ oo' 'e ja² mo júu³ tyii'i.

Júu³ li tséi¹

¹³ Sá² 'láai² 'e 'iin²¹² na fo³ oo pe jo 'iin²¹² na tóon³ on ni mo 'jí² coon¹³ 'in¹.

¹⁴ 'i¹ -tsii yaa¹³ na la jmoonoo joon mi cwaa¹ na sá¹³ i coon²¹ caan²¹ mo.

¹⁵ Cwoseen² mo' o 'e tyú². Jilee²¹ 'in seen²¹ lo 'in seen^{2un} tyú² coon¹³ sii¹ in: 'Aa²¹² mo' o. 'Aa²¹² mo' o jin² Wó³ fu² u la jaain²¹ la jaain²¹ 'in seen²¹ tyú² coon¹³ jna'a.

Jí² gasii¹ in San Judas tíi² 'in jai² líi² Jesucristo

Síi¹ Judas jí² tya' 'in gatø² Dios

1 Jna-a Judas síi³na 'e jí² lo. Jna-a jaain²¹ 'in jmoo¹o jilaa²¹ to² tya'² Jesucristo, joon ruu²¹na Jacobo. Síi³na 'e jí² lo tyii' 'in gatø¹ Dios Jmii²¹ 'e nuu^{2uu} júu³ tya'a. 'Iin²¹²mo Dios 'naa' joon un'øø¹i 'naa' 'wii¹³ Jesucristo.

2 Cwocwo¹o Dios fo'feei¹-tsi tyii' joon 'e ñí²oo' 'e jløø¹³mo Dios Jmii²¹ coon¹³ 'naa', joon 'iin²¹²mo Dios 'naa'.

La no-o jmoo¹o 'in 'ee¹ júu³ tajuu²¹

3 Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, 'áa¹mo gali'iin²¹²na síi³na coon²¹ jí² tyii' cwáain¹ tya' to² jmoo¹o Dios 'wii²¹² tyi'. Pe la no-o sityé¹na jmii²¹² wa'a síi³na 'e jí² lo tyii' 'e mí³ñ tyaní²ii' 'e jmaa²aa' taa²¹a 'wii²¹² tya' júu³ 'e tsáa¹mo-'oo', júu³ gacwoo¹ Dios tsá² tya'a coonti.

4 Tsu 'inlíi¹³ tsá² jee²¹² 'naa' jin² 'e jai² líi²i Cristo pe tsá² tajuu²¹mo 'ii. 'Uun²¹mo 'e²e tsá² júu³ 'e jo jo¹. Tsá² gó² 'ino. 'In tsá² tajuu²¹ no jin²in 'e tsu 'wii¹³ feei¹-tsi Dios 'wii²¹² tya' tsaa² tya' tsá² lí²-i jmá¹ tsá² doñi¹ee 'e gó² 'e 'iin²¹²in. Joon coon¹³ la joon jmoo¹o jo tsáai¹-tsi 'in jaan²¹mo Fii²¹i' Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo. Joon gajin² jí² tya' Dios cali¹ 'ee ilí² tya' 'in tsá² tajuu²¹ no.

5 Xu¹fin¹³ tyá² ñí²oo' 'e gajmaa¹a Ña'ñu¹u' 'iin²¹²na untii¹³-i-'oo' xiiala ga'in¹ Ña'ñu¹u' joon gauntyé¹mo 'in jo jai² galíi² jee²¹² tsá² Israel xu¹fin¹³ gatyí¹³mo jilee²¹ li sii²¹ Egipto do.

6 Cwotii¹³-oo' jon xiiala gatain¹ Dios Jmii²¹ 'in ángeles do tya'a 'nuñi³ tsu 'wii¹³ gatuu¹u' 'án³ tya'o. Do-o taain²¹² li nuu²¹ si'máa¹i ca tí² jmii²¹² ilisá² 'ii²¹ tya'a.

7 La joon lí² coon¹³ 'in tsá² néei¹ fuu²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra coon¹³ fuu²¹ náa¹ co'. Gatuu¹o 'in tsá² do 'e tíi² jmáa¹a tsá² coon¹³ tsamí² joon gajmaa¹a coon¹³ 'in tún²mo. 'E joon lawa coon²¹ lí² tya' Dios Jmii²¹ líi¹i 'in tsá² do tya' jilee²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. Gajuun²¹ Dios fuu²¹ goo¹o 'ido joon ní² 'in tsá² do wúu¹ coon¹³ jí² 'e coo²¹ coon²¹ tøø²mo.

8 La joon líi¹i 'in tsá² tajuu²¹ no 'e tyaa¹ júu³ 'e gaci¹ 'e lí¹o jmaa¹a 'e gó². Tyaa¹ 'in tsá² do júu³ 'e lí² un'leei²¹ tsá² yaai coon¹³ tsamí² si coon¹³ 'in tún¹ 'ee. Tyaa¹o júu³ 'e lí² 'ee¹mo tsá² 'in 'oo¹o to² joon faa²¹a 'laa' tya' ángeles tya' Dios.

9 Pe jiin¹³ Miguel, 'in ángel 'in feei¹gi tya' Dios, jo gají²in 'in 'líi¹³ mo jo gacwo¹ júu³ ruu²¹i coon¹³ 'in 'líi¹³ cwáain¹ tya' moo¹ taai² 'líi²¹² Moisés. Lí¹ jiin¹³ 'e faa²¹o: "Cwo'e²e Ña'ñu¹u' 'nu." Tsu 'in 'líi¹³ do líi¹ 'ñ¹³ nifu tya' Dios la mo jéei¹.

10 Pe 'in tsá² tajuu²¹ no faa²¹a 'laa²¹ tya' 'e jo ñí¹i. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o la jmoo¹o joo'núu³ 'in jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹²in joon un'lee²¹mo tí¹ lí¹³. Lí¹³ tsalín².

11 Fúu² 'áa¹mo 'ido tsu ningalín² la fu¹ gangó¹ Caín 'in gajmaa¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in. Joon gatuu²o 'e fu¹ tyá² la gatuu²¹ Balaam 'e jnaa²¹a cuu². Joon ityé¹mo Dios 'ii la gatséi¹ Coré 'wii²¹² tya' ga'noo¹o mii¹³ tya' 'in tyu² to².

12 Joon 'in tsá² tajuu²¹ no jalín² gø²ø² jo 'ee un'goo²¹ 'e cwo² Dios. Joon un'líi²i lí¹ sicaan²¹naa' cøø²øø² jmii²¹² mo untii¹³-tsi ruu²¹i ijó¹ Ña'ñu¹u'. Líi¹i 'in tsá² do la lí¹ jní¹ tyuun²¹. Jmai² tyí² 'e jní¹ do jo jmí¹ jéei¹. La joon jon júu³ tya' 'ino, jmai² tyí² taa¹³ jo 'ee to² 'iin³ tya' jiin¹³ jaain²¹. 'Ino líi¹i la lí¹ 'mó² 'oofuu²¹ 'e mo tí² jiin²¹ tya'a jo cwo¹ 'oofuu²¹. Joon gasø¹ tsá² la tyan¹ jmóo³ joon lityuun²¹ coonti.

13 Jmoo¹o 'ino la jmoo¹o jmi¹ñi¹³ 'e jnoo¹on tí² la ngóo¹ 'naai¹³ jo ján². Lí¹

jon¹ 'líi³ coonti. 'Inlíi¹³ tyaa¹ cwoo²¹o 'in tajuui²¹ do juncwii²¹ tya'a 'e líi²i coon¹³ la joon tiin¹³in tyani Dios pe jon' la joon. Joon Dios ipii¹in 'ii líi²na²¹ coonti.

¹⁴ La gajin² 'líi²¹² Enoc tya' 'in tsá² tajuui²¹ no. 'In Enoc do 'in galiseein²¹ (ti' dyá²) ciiin²¹gi lagi 'líi²¹² Adán. Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios gajin²in: "Gamáa¹na Ña'ñu¹u' joon ijó¹ coon¹³ 'ii¹³ tya'a fúui¹ 'áa¹mo.

¹⁵ Joon ijmaa¹a 'ii²¹ røø²¹ tya' jileei²¹ 'in nigajmaa¹a 'e gó², jo tsaa²-tsi Dios, joon ni gafaa²¹a 'laa²¹ tya' Dios Jmii²¹." Jiin¹³ 'eno-o júu³ gatya¹ Enoc do.

¹⁶ Tsá² jo 'ee tí²-tsi 'in tsá² tajuui²¹ no, jmai² to² cwoo¹ tsaa². Jiin¹³ ngi¹ to² 'noo¹o jiin¹³ 'e 'iin²¹²in. Tyaa¹ júu³ 'e jmoo¹o jløø¹³ joon faa²¹a 'e tyú² tya' tsá² 'iin²¹²in wa'a 'ee icwoo¹ tsá² 'ii.

'Fi¹ Judas júu³ 'e 'ná¹ jmaa¹a 'in jai² líi²

¹⁷ Pe 'naa', tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, cwotii¹³-'oo' la gajin² 'in apóstoles tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo ca la mo jéi¹:

¹⁸ "Mi tí² jiin²¹ 'e ti lítyéi¹ juncwii²¹ iliseein²¹ tsá² 'in ungoøøi¹ 'naa' jilaa²¹ 'e tsáai¹-'oo' joon ingi¹ to² jmoo¹o jiin¹³ 'e gó² 'e tí²-tsi. Jo jmoo¹o la to² tyu' Dios." Jin² apóstoles do.

¹⁹ 'In tsá² no jmoo¹³ poo²¹² jee²¹² 'naa', tí²-tsí 'e jmoo¹o jilaa²¹ 'e gó² sá² juncwii²¹ joon jo mo 'í² Espíritu Tyú² tya' Dios almas tya'a.

²⁰ Pe 'naa', tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, tá² táain¹-'oo' coon¹³ jilaa²¹ júu³ 'e tsáai¹-'oo' 'e gacwoo¹ Dios. Joon jmaai¹³ júu³ 'e tyú²-u tya' Dios. Fáa¹³aa' júu³ tyú² coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios.

²¹ Cwoliseen²naa' 'e li'iin²¹²mo Dios 'naa', joon sijaan²¹oo' 'e jmi²¹² mi cwo² Ña'ñu¹u' Jesucristo jna' coon¹³ 'e fee¹-tsi coon²¹ juncwii²¹ 'e jo tyéi¹.

²² 'In jo mo galitsáai¹-tsi tyú² cwotyáa²aa'-tsi.

²³ 'Inlíi¹³gi tyíi²naa' jee²¹² jí² 'e itiin¹³mo. Jmaa²aa' feei¹-'oo' 'wii²¹²

tya' 'inlíi¹³. Pe cwo'ee¹moo' 'e gó² 'e nigajmaa¹a 'ino.

'Fi¹ Judas júu³ 'e un'goo²¹ tsá² Dios Jmii²¹

²⁴⁻²⁵ Pe Dios lí²-i un'øø²¹²i 'naa' 'e jo xuu²¹naa' tsaa² tyii'. 'Ii-o lí² tø¹ø 'naa' li tyiin¹in li 'ya²gi tya'a jløø¹³moo' 'áai¹ coon¹³ jiin¹³ coon²¹ tsaa² tyii'. Cwoli² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' 'in Dios 'in jmi¹-tsi. Jaan²¹mo 'ii. Cwoli² feei¹gi 'ii joon jiin¹³ 'ii tíi² to², jiin¹³ 'ii-o lí² jmaa¹a 'ii²¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo. Cwoli² tya'a jilaa²¹ ca la mo 'wiin²¹², ca nano, ca la tøø²mo. Amén.

El Apocalipsis

Júu³ gajmaa¹³a Jesucristo

¹ 'E jí² lo taa¹³ júu³ 'e gacwo¹ Dios Jmii²¹ Jesucristo 'e cwo²o tsá² jmoo¹o to² tya'a iliñi¹ 'e ee ilí² la jmoonoo. Joon coon¹³ jaain²¹ ángel tya'a Jesucristo gajmaa¹ 'e liñi¹ jaain²¹ tsá² 'in jmoo¹o to² tya'a sii²¹ Juan 'e júu³ lo.

² Joon 'in Wó³ do gajin²o la jai² jilaa²¹ 'e ganii²¹² cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹ joongi júu³ tya' Jesucristo.

³ Jløø¹³ mo jileei²¹ 'in jóø²ø 'e jí² lo joon jløø¹³ mo jon jileei²¹ 'in núu²un mo untsaa² tsá² 'e jí² lo 'e gacwó² Dios wa mo jmoo¹ tsá² nuu¹³un tsu ti li tí² ityéi¹ 'e júu³ lo.

Sii¹ Wó³ jí¹ tya' dyá¹ poo²¹² tsá² jai² líi² Cristo

⁴ Jna-a, Wó³, jmóo³oo 'e jí² lo tya' 'in dyá¹ poo²¹² tsá² jai² líi² Cristo néei¹ li sii²¹ Asia. Cwouncwaai³ Dios Jmii²¹ 'naa' 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³on. Tsu seen²¹mo Dios nano, seein²¹ cali¹ jon, joon ijó¹. 'Ii¹³naa' cwa³ jon tya' dyá¹ espíritu 'in téein² tyani li silii²¹² li tyiin¹ Dios Jmii²¹.

⁵ 'Ii¹³naa' cwa³ jon tya' Jesucristo 'in ga¹ júu³ 'e jai². 'Ii nifu gajin¹ jee²¹² 'li²¹² joon tyu² to² jileei²¹ røøi¹³ taain²¹² fu juncwii²¹. 'In²¹²mo Cristo jna' joon gatyii¹o tsa² tyi' coon¹³ jmi¹ 'øø¹.

⁶ Cristo do nigajmee¹ jna' 'e líi¹na' røøi¹³ joongi untsá² tya'a 'e jmoo²¹o' to² tyu² Dios Jmii²¹. Cwoli² tya'a jilaa²¹ 'e 'ya²gi la joon jon jilaa²¹ 'ii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Amén.

⁷ Jøøøøøø, ijó¹ Cristo jee²¹² jníi¹! Joon jileei²¹ tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ ijøøøø 'ii. Ca 'in gajmee²¹ 'ii ijøøøø 'ii. Joon jileei²¹ tsá² ityi² xuui²¹²-tsi mi nii¹in. Ja²mo, la joon ilí².

⁸ "Jna-a 'in nifu, la joon jon li tyéi¹. La lí¹ letras A coon¹³ Z líi¹na", jin¹³ Ña¹ñu¹ 'in seein²¹ nano, 'in seein²¹

la mo 'wiin²¹² joongi ijó¹. 'Ii 'in feei²¹gi la jee²¹² jileei²¹.

Wó³ jóø²i Cristo

⁹ Jna-a, Wó³, 'in líi¹ ruu²¹naa'. Jna 'in caan²¹mo coon¹³ 'naa' jilaa²¹ wúu¹ 'e nee²¹e'. Tyu² Dios to² jna' la 'oo²¹ tsaru¹u' joon gauncoon¹³on Jesucristo jna' 'e seen²¹na' 'e feei¹-tsi'. 'Yuu²na 'nñi³ coon²¹ li sii²¹ Patmos. Patmos do coon²¹ cwoo¹³ tyu² roon¹ tún² tsa¹ ni jmi¹ñi¹. 'Uu²¹²uu 'nñi³ tsu 'wii¹³ nigacwó²oo júu³ tyú² tya' Dios joon gafo¹oo 'wii¹³ tya' Jesucristo.

¹⁰ Galí² coon²¹ jmi²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² gatyu² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jna to² joon ganú³uun li' caluu jna coon²¹ júu³ 'e faa²¹a tá², 'e lí² la 'iin² coon²¹ trompeta,

¹¹ 'e jin² sii²¹ jna:

—Táan¹ ni jí² jilaa²¹ 'e jøøøøøø joon sii²¹u' tya' 'in tsá² dyá¹ poo²¹² 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ li sii²¹ Asia; ca fuu²¹ li sii²¹ Efeso, coon¹³ fuu²¹ Esmirna, coon¹³ fuu²¹ Pérgamo, coon¹³ fuu²¹ Tiatira, coon¹³ fuu²¹ Sardis, coon¹³ fuu²¹ Filadelfia, coon¹³ fuu²¹ Laodicea.

¹² Joon gajin¹³na 'ñii¹ 'e jóøøøøøø 'iin 'in gafee²¹ jna do joon gamoo²¹oo dyá¹ candeleros 'e lí¹ cwanáa¹.

¹³ Joon tún² tsa¹ jee²¹² candeleros do siin¹³ jaain²¹ tsá² 'in líi¹ la líi¹ 'in Ruu²¹ Tsá². Joon tyi² sñin¹³in cwaa²¹ 'e 'ii¹ ca luuti². Joongi lawa coon²¹ loo²¹ lí¹ jmai² cwanáa¹ 'núu¹ nitsíi¹.

¹⁴ Joon jnutyíi¹ taa²¹ la taa²¹ jnú² joo'saa²¹ taai²¹ joongi la lí¹ 'moo²¹. Joon unníi¹ li la lí¹ jé² coo²¹.

¹⁵ Joon ti² li la lí¹ ñi³ bronce tyú² 'e coo²¹ ni jí². Joon jmi¹ tya'a 'iin² lawa li 'yu¹ jmi²¹² 'láai¹ 'áai¹.

¹⁶ Joon seen¹³in dyá¹ náu¹ cwoo²¹o tsáa¹. Joon tsi nu¹ 'oo²¹²o 'yeei²¹ coon²¹ espada 'e 'má¹ 'áai¹ la je tún² taain²¹². Joon níi¹ jii¹ la jii¹ ñi¹ mo tyíi² 'yiaa²¹.

17 Mo gajóø³na 'ii tsifu gaci²¹na 'wii²¹² tii²i lawa'a gajuun²¹moo. Pe 'ii do tyaa¹a cwoo²¹o tsáa¹ tyiia joon jin²in sii²¹i jna:

—Jo foo¹³o. Jna-a 'in nifu, la joon jon li tyéi¹.

18 Jna-a 'in seen²¹moo, gajúun¹na pe nano seen²¹moo coon²¹ tøø²mo. Jna-a tyu²u to² mi júun²in tsá² joongi li tsalín²in mi yuui¹³ júun²in.

19 Táan² ni jí² jilaa²¹ 'e niñí²i, jilaa²¹ 'e sá, coon¹³ 'e ilí² mi licíin²¹gi.

20 'Elo 'øøi²¹-tsi tsá² cwáain¹ tya' 'in dyái¹ núu¹ 'in gañí¹³u'u lí' cwóo³oo tsáa¹ joongi 'e dyía¹ candelero lí¹ cwanáa¹. 'In dyái¹ núu¹ do 'in lí¹i lawa 'in dyái¹ tsá² cwoo¹ júu³ tya' Dios jee²¹² 'e dyía¹ poo²¹² tsá² jai² líi² Cristo do. Joon 'e dyía¹ candelero lí¹ lawa 'e dyía¹ poo²¹² tsá² jai² líi²i Cristo.

2

Júu³ tya' tsá² néei¹ Efeso

1 Jin² in ángel do:

—Táan¹ ni jí² 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo¹o júu³ tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Efeso: “La joon jin² 'in seen¹³in 'in dyái¹ núu¹ do coon¹³ cwoo²¹o tsáa¹ joon ngí¹o jee²¹² 'e dyía¹ candelero lí¹ cwanáa¹ do.

2 Ñí³oo jilaa²¹ 'e jmoo²oo', coon¹³ jilaa²¹ to² wúu¹ 'e jmoo²oo' joongi xiiala feei¹-'oo'. Ñí³oo 'e jo taa²aa' coon¹³ 'in gó². Ñí³oo xiiala nilatsáai¹-'oo' 'in jin² 'e líi¹ apóstoles tya' Cristo pe jo líi¹i la joon. Joon gataan¹³moo' 'e tajúu³mo.

3 Nigalifee¹mo-'oo', joon gañí²ii' wúu¹ joongi gajmaa²aa' to² 'wii¹³ cwáain¹ tyiia jiin¹³ jo 'ee ga'ii²¹ 'woo²oo'.

4 Pe ñí³oo coon²¹ 'e gó² tyii': jo 'iin²¹²gíi' jna la 'ii²¹²naa' jna mo 'wiin²¹².

5 Tsu 'wii¹³ joon untii¹³-'oo' xiiala líi¹naa' la mo jéi¹. Cwojaa²¹-'oo' joon jmaa²aa' la gajmaa²aa' mo 'wiin²¹²

do. Wa'a jo jmaa²aa' incwéei¹moo la jmoonoo joon ityí³oo candelero tyii' 'áa³ tya'.

6 Pe coon²¹ 'e tyú² sá² tyii', 'aa²¹-'oo' 'e jmoo¹o 'in tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ nicolaitas, joon 'aa¹oo jon to² jmoo¹o.

7 Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'ee 'e jin² 'in Espíritu tyú² tya' Dios tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo: Tya' jileei²¹ 'in líi¹ icwóo³oo 'e cu²u 'e 'oofuu²¹ tya' 'e 'mó² si² tún² tsa² li sá² 'mó² tya' Dios. Joon 'e 'mó² do sii²¹: 'mó² 'e cwoo¹o fu juncwii²¹ tya' tsá².”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Esmirna

8 'Táan¹ jon ni jí² 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Esmirna: “La joon jin² 'in seen²¹ mo ga'láa² 'wii²¹², seen²¹mo li tyéi¹ jon, 'in nigajúin¹ joon gajiiin¹o tún¹:

9 Ñí³oo jilaa²¹ 'e jmoo²oo', coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ seen²¹naa', joongi 'e tañí²moo'. Pe coon¹³ fo'feei¹ tya' Dios 'e galityú¹moo' tyaní¹i. Ñí³oo jon xiiala faa²¹ 'laa²¹ tyii' 'in tsá³ 'in jin²o 'e tsá² Israel 'ii pe jo jo¹ tsu tsá² tya' Satanás 'ii.

10 Jo jmaa²aa' 'goo²oo' wúu¹ imoo²oo' tsu 'in 'líi³ itaa²¹i 'in líi¹³ 'naa' 'nañí³, 'iin²¹²in litsáai¹-tsi xiiala líi²naa'. Joon imoo²oo' wúu¹ ce tséin¹ dyá² jmí²¹². Pe jmaa²aa' tá²-'oo' 'e jai² líi²naa' ca mi júun²naa' joon icwo³oo 'naa' lawa coon²¹ corona tyii' 'e seen²¹naa' coon¹³ Dios Jmii²¹ coon²¹ tøø²mo.

11 Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'e jin² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo: Tya' jileei²¹ 'in líi¹ jo wúu¹ iní²i mi jmá¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá².”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Pérgamo

12 'Táan¹ ni jí² 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Pérgamo: “La joon jin² 'in tsá² do 'in 'yeei²¹ 'oo²¹²o coon²¹ ñí³ espada 'e 'má¹ la je tún² taain²¹²:

13 Ñí³oo jilaa²¹ 'e jmo²oo'. Joon x^ufiin¹³ née¹naa' li ty^u² Satanás to² jo mo t^u²u²u² cwáain¹ tyiia. Jo mo t^u²u²u² 'e jo¹o líi²naa' jna. Jogi gat^u²u²u² júu³ tyiia mo gajúin¹ jaain²¹ tsá² tyiia jee²¹² 'naa' 'in sii²¹ Antipas. 'Ii gajúin¹ 'wii¹³i gafaa²¹a júu³ tyiia. Fuu²¹ goo²oo' li tyiin¹ Satanás gajúin¹mo 'ido.

14 Pe sá²gi coon²¹ tún² júu³ 'e gó² tyii': seein²¹ 'inlíi¹³ jee²¹² 'naa' 'in jai² líi² Cristo néei¹ Pérgamo do 'in jo 'iin²¹²in tú² jilaa²¹ júu³ 'e ga'ee¹ Balaam, 'in gacwo¹ cwáain¹ Balac. Coon¹³ júu³ ga'ee¹ Balaam do joon ga'noo¹o tsa² 'in tsá² Israel do mo gagø²¹ø 'uunni² 'e gatyaa²¹ tsá² tyani tsá² cun'uu²¹ joon galáa¹a coon¹³ tsamí² tya' 'in xeei²¹.

15 Seen²¹mo jon 'inlíi¹³ tsá² 'in jo 'iin²¹²in tú² júu³ 'ee¹ tsá² coon²¹ poo²¹² 'in sii²¹ nicolaitas. Joon 'aa¹oo 'e júu³ do 'e 'ee¹ 'in tsá² do.

16 Tsu 'wii¹³ joon cwojaa²¹-oo' la jmoonoo tsu igóo³oo jmáa³aa 'nii²¹ coon¹³ 'in tsá² do coon¹³ 'e ñí³ espada 'yeei²¹ moo'óo³oo.

17 Jileei²¹ 'in núu²un, cwon^u²¹un 'ee 'e jin² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo: Tya' jileei²¹ 'in líi¹ icwóo³oo maná 'e dø²ø 'e jó¹ fu ñu¹fú². Cwóo³oo jon coon²¹ cuun²¹² taa²¹ 'e toon¹ coon²¹ nombre 'mí² tya'a. Joon jiiin¹³ 'in ga'ii²¹ 'e cuun²¹² do ilíi¹ xiiala sii²¹ do.”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Tiatira

18 'Táan¹ ni jí² jon 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwo¹o júu³ tyú² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Tiatira: “La joon jin² 'in Joon¹ Dios Jmii²¹, 'in 'oo²¹²o 'unni² 'e líi¹ líi² jí² coo²¹ joon tíi²i líi¹ líi² ñí³ bronce 'e jíi¹:

19 Ñí³oo jilaa²¹ 'e jmo²oo'. Ñí³oo jon xiiala 'née¹moo' tsá², xiiala tsáai¹-oo' jna joongi xiiala uncoon¹³naa' tsá² 'e fee¹mo-'oo'. 'Áai¹gi nijmoo²oo' 'e tyú² nano lagi mo 'wiin²¹².

20 Pe coon²¹ 'e gó² 'e sá² tyi'naa': 'Naa' jmo²oo' taa²¹ coon¹³ 'in tsamí² do sii²¹ Jezabel, 'in jin² 'e faa²¹a cwáain¹ tya' Dios. Pe jmai² 'e coon²¹on tsá² tyiia too² coon¹³ júu³ 'e 'ee¹ do. Joon tsu 'wii¹³ 'e júu³ 'e'ee² 'ido tsá² tyiia 'láa¹o coon¹³ tsamí² tya' tsá² xeei²¹ joon cøø²¹ø 'uunni² tyaa¹ tsá² tyani dioses tya'a 'in gajmee¹i tsá².

21 Nigacwóo³oo 'áai¹ wa'a jaa²¹-tsi 'in tsamí² do 'e gó² jmo¹o coon¹³ tsañu¹ pe jo mo gali'in²¹²in.

22 Ijó¹ coon²¹ jmoowúu¹ 'gíi¹² tya'a isíi³na 'e tyii¹a 'e jo lí² róno²gi. Joon wa jo jaa²¹-tsi tsá² 'in galáa¹ coon¹³on joon wa jo t^u² 'in tsá² do 'e gó² ga'e²e 'in tsamí² do 'ii i'e³ee wúu¹ 'áa¹mo.

23 Joon ijngaa³moo joon¹on 'in tsamí² do. 'E coon¹³ la joon ilicón² cwáain¹ jileei²¹ 'in jai² líi² Cristo 'e ñí²oo ce jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² coonti coon¹³ jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi. Joon icwo³oo 'naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiiin¹³ la 'e nigajmaa¹a.

24 Pe tya' 'in catyaa² 'in néei¹ Tiatira 'in jo mo gali¹i 'e júu³ ga'é² 'in tsamí² do jo cwo³gii 'naa' to² jmaa²aa'. Jin² tsá² 'e júu³ 'é² 'in tsamí² do 'e júu³ jmíi¹gi-tsi 'áai¹, pe 'e jo¹o 'e gajooin¹-tsi Satanás 'e júu³ do.

25 Fuu²¹²uu 'naa' un'øø¹³naa' 'e ni²oo' ca mi cwéi¹na juncwii²¹.

26 Joon 'in líi¹ joongi 'in jmo¹o jilaa²¹ 'e 'iin²¹²na 'e jmáa¹a icwo³oo 'ii 'ii²¹ ity^u²u to² tsá² taain²¹² juncwii²¹ la gacwo¹ Ñu³u jna 'ii²¹ ity^u²u to².

27 Joon ity^u²u to² coon¹³ coon²¹ 'íi¹³ líi¹ ñí³ joon wa jo nu¹³ tsá² ifiin¹in tsá² lawa coon²¹ tsu² cwo¹³.

28 Icwo³moo joon náu¹ 'áa³ mo 'aa²¹.

29 Jileei²¹ 'in núu²un, cwon^u²¹un 'ee 'e jin² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo.”

3

Júu³ tya' tsá² néei¹ Sardis

1 'Táan¹ jon ni jí² 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwo¹o júu³ tya' Dios jee²¹²

'in jai² líi² Cristo néei¹ Sardis: “La joon jin²in 'in 'áa¹i 'in dyái¹ espíritus tya' Dios joongi 'in dyái¹ náa¹: Ñí³oo jilaa²¹ 'e jmoo²oo'. 'Áai¹ taa¹³ júui³ 'naa' 'e seen²¹naa' 'e jiin²iin' pe jiin¹³ 'e 'í¹-tsi tsá²
 2 'Wii¹³ joon unjnaa²¹-'oo'. Cwóo¹³oo' pí² yaanaa' jilaa²¹ 'e jai² líi²naa' tsu ti li túu³moo 'naa'. Tsu nicón³oo cwáain¹ 'e jo mo 'yeei²¹ to² tyii' tyani Dios tyia.

3 'Untii¹³-'oo' jilaa²¹ júu³ tyá² 'e ga'e² tsá² 'naa', joon jmaa²aa', joon cwojaa²¹-'oo'. Joon wana jo unjnaa²¹-'oo', igóo³oo tyii' lawa jaain²¹ 'uun²¹ jiin¹³ jo ñí²ii' 'ee 'ii²¹ igóo³oo.

4 Xufin¹³ la joon, seen²¹mo 'inlíi¹³ fuu²¹ Sardis do 'in jo mo gaun'líi¹³ sñin¹³in. Joon 'ii ingí¹ coon¹³ jna tyi²i sñin¹³ taa²¹ tsu la joon gatii²¹i.

5 Joon jileei²¹ 'in líi¹i 'ici²i sñin³ taa²¹ joon jo 'iin¹³na 'e sii²¹ 'ii jee²¹³ 'e jí² tya' juncwii²¹ tya' tsá². Ifo³oo 'e cwii¹moo 'in tsá² do tyani Dios Jmii²¹ coon¹³ ángeles tya'a.

6 Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'ee 'e jin² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios tya' 'in jai² líi² Cristo.”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Filadelfia

7 'Táan¹ ni jí² jon 'e júu³ lo 'e sñi²¹u'u tya' 'in cwoo¹o júu³ tyá² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Filadelfia: “La joon jin² 'in tyúi¹, 'in jmoo¹o jmai² 'e la jai². Joon jiin¹³ 'ii-o 'oo¹o 'e jonñí³ tya' 'líi²¹² róøi¹³ David joon mi ná² jiin¹³ jaain²¹ jo líi¹ 'e jní², joon la joon mi jní² jiin¹³ jaain²¹ jo líi¹gi ná².

8 Ñí³oo jilaa²¹ 'e jmoo²oo'. Joon gasii²¹ii tyaní²ii' coon²¹ 'ooca'ná¹ 'e sínó² 'e lí² cwo²oo' júu³ tyá² tya' Dios joon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² jní². Joon xufiin¹³ jo 'oo²oo' wa' pí³ 'áai¹ nigaunjii²¹oo' júu³ tyia. Joon jo mo gafáa¹³aa' 'e jo cwii¹naa' jna.

9 La joon 'in tsá² tajúui³ 'in jin² tsá² Israel 'ii pe jo jo², ijuu²¹i moojnii¹i tyaní²ii' to² tyu² jna. Joon coon¹³ la

joon 'in tsá² do líi¹i tsá² tya' Satanás iliñi¹ 'e gali'iin²¹²na 'naa'.

10 Joon tsu 'wii¹³ nigajmaa²aa' nuu¹³oo' to² tyu³uu 'e seen²¹naa' tá² taain²¹²-'oo', jna iun'øø¹na 'naa' mi jó¹ wúu¹ juncwii²¹ 'e coon²¹ cwáain¹ xiiala líi¹i jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹.

11 Joon góo³oo la jmoonoo, un'øøi¹ 'e sá² tyii' joon jo 'in tyii' jiin¹³ jaain²¹ corona tyii'.

12 Joon tya' jileei²¹ 'in líi¹ ijmée³na lawa tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi² Dios tyia. Joon jo jmii²¹² i'wooi¹gi. Joon itóon³oon tya'a xiiala sii²¹ Dios tyia joon ilí²in tsagoo¹o coon²¹ fuu²¹ 'múui² tya' Dios tyia 'e sii²¹ Jerusalén ixaai¹ fu ñu¹fú². Itóon³oo jon tya'a 'e 'múui² 'e sii²¹ jna.

13 Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'ee 'e jin² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios tya' 'in jai² líi² Cristo.”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Laodicea

14 'Táan¹ ni jí² jon 'e júu³ lo 'e sñi²¹u'u tya' 'in cwoo¹o júu³ tyá² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Laodicea: “La joon jin² 'in jmoo¹o jmai² 'e la jai², 'in jin²in júu³ la jai², 'in gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá² to² tyu² Dios Jmii²¹.

15 Ñí³oo jilaa²¹ 'e jmoo²oo'. Ñí³oo 'e jo tyá³-'oo' 'áai¹ júu³ tyia, jogi ni tú²uu'. 'Áai¹gi 'iin²¹²na wa'a 'e tyá³-'oo' 'áai¹ si 'e tú²uu' coonti 'ee júu³ tyia.

16 Pe tsu 'wii¹³ líi¹naa' lawa jmii²¹ tyia², tún¹mo 'e 'í¹-'oo', jo tyá³-'oo' júu³ tyia jogi ni tú²uu', ijeen¹³na 'naa' lawa mo ñuu¹ tsá² mo jo jmá² ti nu' 'oo² tsá².

17 'Naa' 'e foo²oo' 'e tsá² sá² cuu² 'naa', jo 'e tyá² seen²¹naa' juncwii²¹, 'e jo 'ee i'naai²¹ jilaa²¹ 'e jmaa¹³ 'naa' to². Jo mo li líi²ii' 'e tsá² 'in nifúu² 'naa', fa'í²-i seen²¹naa', tañí²moo', joongi túu²moo' jo sñin¹iin' tyii¹³ii'.

18 Tsu 'wii¹³ joon wana 'iin²¹²naa liseein²¹naa' tyá² cwo³oo 'naa' cwáain¹ 'e coon¹³ jna-a ló²oo'

cwanáa¹ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo 'e galí² tyú² coon¹³ jí² joon la joon ilíin²naa' 'in sá² cuu² la jai². Cwoláa¹³aa' jon siin¹hín' taa²¹ cii²hí' joon jo tí' ringú¹gi 'naa'. Cwoláa¹³aa' jon 'oomí¹ tó²oo' unni²ii' joon lí² jøø²øø' 'e tyú².

19 Tsu jileei²¹ 'in 'iin²¹²na cwo³oo cwáain¹, joon taa²¹na fu¹ røø²¹ tsu 'wii¹³ joon cwo¹³-oo' jmaa²aa' júu³ tyiia joongi cwojaa²¹-oo'.

20 Nuu²duu', alma tyii' li lawa coon²¹ 'nú¹, joon siin¹³na 'ooca'nú¹ do tøø³øø, joon wana seein²¹ 'in núu²un 'e tøø³øø do, joon wana ná² 'e 'ooca'nú¹ tya'a do i'úu³uu fu inuu joon idøø¹³øø coon¹³ 'ii la joon jon 'ii idø¹²o coon¹³ jna.

21 Joon tya' jileei²¹ 'in líi¹i icwóo³oo cwaa¹ 'ido coon¹³ jna li tyu³uu to² jiiin¹³ la galí³hí joon gani³ii coon¹³ Ñu³uu li tyu² 'ido to².

22 Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'ee 'e jin² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tya' 'in jai² líi² Cristo."

4

Gamóo³oo un'goo²¹o 'in néei¹ ñu'fú² Dios

1 Mo ngayuui¹³ galí² jilaa²¹ 'elo gajøø³øø joon gamóo³oo lawa coon²¹ 'ooca'nú¹ 'e sinó² fu ñu'fú². Joon 'e júu³ ganúu³un la mo 'wiin²¹² 'e 'iin² la 'iin² trompeta 'e gajin²in sii²¹i jna:

—Wúu² fu lo joon i'e³ee 'nu jilaa²¹ 'e 'ná² lí² mi yuui¹³ jilaa²¹ 'elo.

2 Joon tsifu gasaa²¹i 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jna joon gamóo³oo si² fu nu'fú² coon²¹ li silii²¹². Joon tyiin¹mo jaain²¹ 'in tyiin¹ li tyiin¹ tsafeei¹ li silii²¹² do.

3 Joon 'in tyiin¹ do jii¹ la jii¹ cuun²¹² sii²¹ jaspe si cuun²¹² cornalina 'ee. Joon la caain²¹ co' li silii²¹² do si² coon²¹ cuuntuu²¹ 'e jii¹ la jii¹ cuun²¹² esmeralda.

4 Joon gamáa³na dyiiatyuun¹in tsacøøi¹³ co' li silii²¹² do. Joon 'in tsacøøi¹³ do née¹i ya' li silii²¹² tya'a

joon tyi²i 'mi² taa²¹ joon coronas lí¹ cwanáa¹ taa¹³ tyii¹i.

5 Joon li silii²¹² do 'yeei²¹ jí² cwaain'ñá³ joon 'iin² líi¹ joon tyiia²¹ cwaain'ñá³. Joon tyani li silii²¹² do coo¹o dyía¹ po³ jí². Joon 'e po³ jí² do líi¹i dyía¹ espíritus tya' Dios do.

6 Joon tyani li silii²¹² do náa¹gon tyiia¹ 'e li la lí¹ sí³ 'e jii¹ 'áai¹.

Joon jee²¹² li silii²¹² do la joon jon lacaain²¹ caai²¹ taain²¹² tyúuin² joo²¹ jiiin¹. Joon unni² tya' 'in joo²¹ do jnee¹ li lí' tyaní¹i la joon jnee¹i unni¹i lí' caluu jon.

7 'In joo²¹ jiiin¹ nifu do líi¹i la líi¹i 'yiia² león. Joon 'in lí' gatí² gáí¹ do líi¹ la líi¹i jaain²¹ joo'tsáa². Joon lí' gatí² gaai²¹ do joon tyaan¹ coon²¹ ni² la lí' ni² tsañuu¹. 'In gatí² tyúuin² do líi¹i la líi¹i mii²¹ 'in 'i²i ya' do.

8 Joon la jaain²¹ 'in joo²¹ jiiin¹ do tsí² jnúu² cwáa¹a. Joon tsí² unní¹i la 'uu²¹mo lí' caluu la joon jon lí' nu' cwáa¹a. Joon 'in joo²¹ jiiin¹ do jo joon¹on faa²¹a la 'woo¹ jmii¹. Jin²in: 'In tyú¹mo 'ii. 'In tyú¹mo 'ii.

'In tyú¹mo Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ 'in líi¹ jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in.

'Ii-o 'in gatéin² la mo jée¹, la joon jon seen²¹mo nano, joon ijó¹-o tún¹.

9 Joon la cafu mo un'goo¹o 'in joo²¹ jiiin¹ do Dios 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo 'in tyiin¹ li silii²¹² do, gaunfee¹i joon gacwoo¹o 'maai¹³ 'ii.

10 La cafu jmoo¹o 'in joo²¹ jiiin¹ lo la joon 'in dyiiatyúuin² tsacøøi¹³ do gasii²¹i wojní¹i tyani 'in tyiin¹ li silii²¹² do joon gaun'goo¹o 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo do. Joon gasii²¹i coronas tya'a tyani li silii²¹² do joon gajin²in:

11 Ña'ñu¹u' Dios tyii'i, jiiin¹³ 'nu-u tíi²u wa'a i²u'u 'e 'ya²gi,

joongi 'e un'goo¹ tsá² 'nu coon¹³ to² 'oo²¹o'o.

Tsu 'nu-u gajmaa²a jilaa²¹ 'e sá² joon tsu 'wii¹³ gali'in²¹²mo'o la joon

galisá² 'e sá², joon sá²gi ca nano.

5

'E jí² taa¹³ sellos lí¹ cera coon¹³ Cordero do

¹ Joon gamóo³oo 'e san² 'in tyín¹ li silí²¹² do li cwoo²¹o tsáa¹ coon²¹ jí² 'e sipéi¹ siseen¹³ dyía¹ sellos taa¹ coon¹³ cera. Joon 'e jí² do taa¹³ júu³ la jí² tún² taain²¹².

² Joon gamáa¹na jaain²¹ ángel 'in 'gøøi¹³ 'áai¹. Joon 'in ángel do gaunngí¹ coon¹³ júu³ tá²:

—¿'In 'in tíi² iná² 'e jí² lo joon ifíin¹ 'in 'e sellos tya'a?

³ Pe jo gatsee²¹ i jiiin¹³ jaain²¹ 'in lí² ná² jon'gi 'in lí² jøø² 'edo. Jo gatsee²¹ i fu ñu'fú² jon'gi fu juncwii²¹ jon'gi li nu' wó².

⁴ Joon gaci¹oo 'áai¹ tsu 'wii¹³ jo gatsei² jiiin¹³ jaain²¹ 'in tíi² ná² jon'gi 'in jøø² 'e jí² do.

⁵ Joon gajin² jaain²¹ jee²¹² 'in tsacøøi¹³ do sii²¹ jna:

—Jo çii²¹gi'i, tsu no-o siin¹³ jaain²¹ jún² tya' 'líi²¹² tsacøøi¹³ Judá, joon lawa jaain²¹ 'Yiia² León 'ii. Jún² tya' 'líi²¹² róøi¹³ David 'ii joon tsu 'wii¹³ gali¹o gatii² ná² 'e jí² do joon lí² fíin¹ 'in 'e dyía¹ sellos tya'a.

⁶ Joon gajøø³øø, joon gamáa¹na sin² do Jesús 'in gatein² tsá² tsaa¹ crúu¹ do 'in líi¹ la líi¹ jaain²¹ joo'saa²¹ xuui²¹² 'e jngaai¹³ tsá² tya' tsaa² tya' tsá² 'in sii²¹ coon¹³ juuñi¹, Cordero. Joon Jesús do siin¹³ jee²¹² li silí²¹² do joon jee²¹² 'in tyúuin² joo²¹ jiiin¹ do joon jee²¹² 'in tsacøøi¹³ do. Tyaan¹o lí² li sicwuu¹ mo gajngaai¹³ tsá² 'ii líi¹ lawa coon²¹ fa². Joon tsí² dyía¹ moofi³ tya'a joon sá² dyía¹ unní¹i. Joon 'e dyía¹ unní¹i do 'e lí¹ dyía¹ espíritus tya' Dios 'in gasii¹ in la 'úui¹ cwoo¹³ juncwii²¹.

⁷ Joon 'in Jesús do ngóo¹ son²o 'e jí² 'e san²a 'in tyín¹ li silí²¹² do cwoo²¹o tsáa¹.

⁸ Joon mo gason²on 'e jí² do joon 'in tyúuin² joo²¹ jiiin¹ do coon¹³ 'in

dyiiatyúuin² tsacøøi¹³ do gasii²¹ i wo-jní¹ i tyani li sin² Jesús do. Joon jileei²¹ 'in tsacøøi¹³ do san²an jmai² coon²¹ tuntuu²¹. Joon san²an jmai² coon²¹ tsuu² pi³ li jmai² cwanáa¹ 'e taa¹³ fuusán². Joon lawa júu³ tyú² tya' tsá² jmoo¹o la to² tyu² Dios 'e fuusán² do.

⁹ Joon ga'øø¹ø 'in tsacøøi¹³ do coon²¹ canto 'míi² 'e jin²:

Tíi²mo'o cón²on 'e jí² sipéi¹ do joon 'e fíin¹u'u sellos tya'a,

tsu gajngaa¹²mo tsá² 'nu joon coon¹³ jmi¹ 'øø¹u'u galee¹u'u jna'a cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹. Joon jna'oo'o líi¹na'a jún² tya' jileei²¹ nii² tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Foo¹³oo'o jilaa²¹ jmíi¹ 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Tsá² 'in jalín² jilaa²¹ fuu²¹ pi² joongi jilaa²¹ naciones líi¹ jna'a.

¹⁰ Joon gajmée¹u'u 'e líi²na'a lawa róøi¹ joongi untsá² tya' Dios tyi¹.

Joon ityu²oo'o to² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

¹¹ Joon gajøø³øø joon ganúu³uun faa²¹a ángeles fúui¹ 'in taain²¹² cu' lí¹ li silí²¹² do joon lí¹ taain²¹² 'in joo²¹ jiiin¹ do coon¹³ 'in tsacøøi¹³ do. Fúui¹ 'áa¹mo 'in taai² do, millones coon¹³ millones.

¹² Joon faa²¹a coon¹³ júu³ tá² líi¹ jiiin¹:

Tíi²mo 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do 'in gajngaai¹³ tsá² 'e 'ii²¹ jilaa²¹ to² coon¹³ jilaa²¹ 'e tyiin² líi¹.

Tíi²mo 'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e jmi¹-tsi joongi wa' pí² tya'a.

Tíi²mo jon 'e un'goo¹o tsá² 'ii, cwo¹o tsá² 'ii jilaa²¹ 'e 'ya²gi coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ø¹ tsá².

¹³ Joon ganúu³oo faa²¹a jileei²¹ 'in taain²¹² fu ñu'fú² coon¹³ 'in taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'in taain²¹² lí¹ cwoo¹³ nu' coon¹³ 'in taain²¹² nu' jmi¹ni¹³ coon¹³ jileei²¹ 'in taain²¹² do gajin²in:

Cwoli² tya' 'in tyiin¹ li sili²¹² do jilaa²¹ 'e 'ø¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e un'goo¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ 'e sá². Cwoli² jon tya' 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do jilaa²¹-a coon²¹ tøø²mo,

14 Joon 'in tyúuin² joo²¹ jiiin¹ do gajin²in:

—Amén, 'e 'øøi²¹-tsi tsá² cwoli² la joon.

Joon 'in dyiiatyúuin² tsacøøi¹³ do gasii²¹i wojní¹i joon gaun'goo¹o 'in seen²¹ coon²¹ tøøi² do.

6

Mo gafin'in 'e dyá¹ sellos do

1 Joon gamóo³oo mo gafin¹in Jesús, 'in líi¹ 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do, gafin¹in 'e sello nifu jee²¹² dyá¹ do. Joon ganúu³uun lawa'a ga'oon¹on cwáain¹ 'ná³ faa²¹ jaain²¹ joo²¹ jiiin¹ do joon jin²in:

—iNa¹, ñijøø²du'!

2 Joon gajøø³oo joon gamáa¹³na jaain²¹ cwa² taai²¹. Joon 'in tsá² tyiin¹ cwa² do san¹an coon²¹ arco. Joon ga'ii²¹i coon corona joon cwo'íi¹i gali¹o joon la joon ilii¹gi.

3 Joon mo gana¹ 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do 'e sello li tí² tún² ganúu³uun jin² 'in joo²¹ jiiin¹ li tí² gáí¹:

—iNa¹, ñijøø²du'!

4 Joon gacwo'íi¹i jaain²¹gi cwa² yúuin². Joon ga'ii²¹i 'in tyiin¹ cwa² do coon²¹ ñi³ espada fee¹ joon ga'ii²¹i joon júu³ 'e jmá¹ tsá² 'eei¹ ruu²¹i joongi ca ijngai² ruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹.

5 Joon mo gafin¹in Jesús, 'in líi¹ 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do, 'e sello li tí² 'ni¹ ganúu³uun jin² 'in joo²¹ jiiin¹ li tí² gaai²¹:

—iNa¹, ñijøø²du'!

Joon gajøø³oo joon gamáa¹³na jaain²¹gi cwa² laa²¹. Joon 'in tyiin¹ cwa² do san¹an coon²¹ cwaa¹³ 'ii²¹

6 Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ jee²¹² 'in tyúui² joo²¹ jiiin¹ do 'e jin²in:

—Coon²¹ cwaa¹³ mi³ trigo tyiin¹ 'e jnaa² tsá² jee²¹² coon²¹ jmi²¹² la joon jon 'ni¹ cwaa¹³ mi³ cebada tyiin¹ 'e jnaa² tsá² jee²¹² coon²¹ jmi²¹². Pe aceite jo sá² jon'on jmi³ mi³ wuun-jøø³ jo sá².

7 Joon mo gafin¹ Jesús 'e sello li tí² tyán² núu³uun jin² 'in joo²¹ jiiin¹ li tí² tyúuin²:

—iNa¹, ñijøø²du'!

8 Joon gajøø³oo joon gamáa¹³na jaain²¹gi cwa² néei². Joon 'in tyiin¹ cwa² do sii²¹ 'Mó¹, joon caluu-u jó² jaain²¹ 'in tyu² to² li taai² 'líi²¹². Joon ga'ii²¹ 'ido 'e tyu² to² catyuui¹³ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ijngaa¹³i coon¹³ 'nii²¹ joongi coon¹³ 'oo² joon coon¹³ jmoowúu¹ joongi coon¹³ joo²¹ 'líi³ taain²¹² juncwii²¹.

9 Mo gafin¹ Jesús 'e sello li tí² 'ná² gamáa¹³na nu¹ altar 'in almas tya' tsá² 'in najúin¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya' júu³ tyú² tya' Dios Jmii²¹. Nigajngaa¹³mo tsá² 'ii²¹ 'wii¹³i jin²in 'e jai² líi²i Jesús.

10 Joon jin² 'in almas do coon¹³ júu³ tá²:

—Ña'ñu¹u', ¿liigi ijmaa²a 'ii²¹ tyii¹? Tsu jiiin¹³ cafu jo mo cuu¹³u 'e jmoo²¹o jiiin¹³ la júu³ 'ii²¹i. ¿Liigi ijmaa²a 'ii²¹ tyii¹ icoon¹³ tyii¹ tya' 'in gajngai¹² jna'a 'in taain²¹² juncwii²¹?

11 Joon jilee²¹mo 'ido ga'ii²¹i jmai² siii²¹in taa²¹ joongi coon²¹ júu³ jin²in siii²¹i 'ii:

—Jaan¹duu' cata ce tsíin² júuin² jileei²¹ tsaruu²¹naa' 'in jmoo¹o to² tyu² Cristo la nigajún²naa'.

12 Joon mo gafin¹ Jesús 'e sello do li tí² jnúu² gajøø³oo joon gajøø²¹ 'wó² líli¹. Joon ñi¹ coonti galiniuu²¹. Joon siii²¹ do galíi¹ lawa jmi¹ coonti.

13 Joon nuu¹gi gaxuu²¹i ni cwoó¹³ juncwii²¹ la xuu²¹ mi³ cwarí³ røø¹²¹ mo 'ii²¹i tyí² tá².

14 Joon juncwii²¹ gatsu²u, gali² lawa mo'jí² gapé¹mo. Joon jilaa²¹ moo²¹

coon¹³ jilaa²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ roon¹
ni jmi'ñi¹³ galisii² mo 'aan² tya'a.

15 Joon 'in røøi¹³ coon¹³ tsatyiin²
coon¹³ 'in sá² cuu² coon¹³ 'in tyu²
to² 'láa² coon¹³ 'in 'oo¹ to² cáan² mo
coon¹³ tsá² tañii² coon¹³ 'in jmoo¹
to³ tya' tsá² xeei²¹ ga'mee²¹ mo yaai
tsi too²¹ xá² joongi jee²¹² 'loo²¹² tsa¹
moo²¹.

16 Joon gajin² in sii²¹ 'e moo²¹
coon¹³ 'loo²¹² do:

—Jlii²¹² jna'a, joon 'mé¹ u'u jna'a 'e
jo nii¹ jna'a 'in tyín¹ li silii²¹² do.
Un'øøi¹³ jna'a coon¹³ 'e wúu¹ i'e²
Jesús jna'a.

17 Tsu nigacwaa²¹ 'e jmi²¹² i'e¹ Dios
wúu¹ joon, ¿'in lí² taa²¹?

7

Tyii¹³ in Dios 144,000 tsá² Israel

1 Mi yuu¹³ lo gamáa¹ na tyúuin²
ángeles 'in téein² ji tyún² tyuui¹³
juncwii²¹. Joon 'in ángeles do jo cwó²
wa'a 'i¹ tyí² la caain²¹. Jo cwó² 'i¹ tyí²
jon'gi ni cwoo¹³ 'wó² jon'gi ni jmi'ñi¹³
jon'gi jee²¹² jii¹³ coon²¹ 'mó².

2 Gamáa¹ na jaain²¹ gi ángel 'in jó² li
li 'yeei²¹ ñi¹ joon san¹ 'ido coon²¹
sello tya' Dios Jmii²¹ 'in jii¹. Joon
'in ángel do gatø¹²ø 'in ángeles tyúuin²
do 'in lí² jmá¹ 'nii²¹ tya' cwoo¹³ 'wó²
coon¹³ jmi'ñi¹³. Gajin² in sii²¹ 'in
ángeles tyúuin² do:

3 —Jo 'laa²¹² aa' tya' cwoo¹³ 'wó²
jon'gi tya' jmi'ñi¹³ jon'gi tya' 'mó² ca
galí² tsaa²¹ a'a sello tya'tyi² tya' tsá²
jmoo¹ o la to² tyu² Dios Ñu¹u'.

4 Joon ganúu³ uun jøøi'ti seein²¹ 'in
ga'ii²¹ 'e sello do tya'tyí¹. Joon gatí²
coon²¹ cíein¹³ mil tsi tunló¹ tsigi tyún²
mil tsá² la jee²¹² coon'tya. Jileei²¹ 'in
tsá² do jún² tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ tsá²
Israel.

5 Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹²
tsafeei¹ Judá ga'ii²¹ 'e sello do. Joon
dyatun¹ milgi jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹
Rubén ga'ii²¹ 'e sello do. Dyatun¹ mil
jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Gad ga'ii²¹ 'e
sello do.

6 Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹²
tsafeei¹ Aser ga'ii²¹ 'e sello do.
Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹
Neftalí ga'ii²¹ 'e sello do. Dyatun¹
mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Manasés
ga'ii²¹ 'e sello do.

7 Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹²
tsafeei¹ Simeón ga'ii²¹ 'e sello do.
Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹
Leví ga'ii²¹ 'e sello do. Dyatun¹ mil
jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Isacar ga'ii²¹
'e sello do.

8 Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹²
tsafeei¹ Zabulón ga'ii²¹ 'e sello do.
Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹
José ga'ii²¹ 'e sello do. Dyatun¹
mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Benjamín
ga'ii²¹ 'e sello do.

Gamáa¹ na tsá² fúui¹ 'in tyi² 'mi² taa²¹

9 Mo ngayuui¹³ joon gamáa¹ na tsá²
fúui¹ líi¹ 'in téein² tyani li silii²¹² do
joongi tyani Jesús. 'In tsá² fúui¹ do
jalín² la 'ui juncwii²¹. Líi¹ mo jilaa²¹
'nii²¹ tsá², faa²¹ o jilaa²¹ 'nii²¹ jmi¹ 'e
sá². Jalín² la caain²¹ fuu²¹. Joon 'áai¹
fúui¹ ca jo lí² un'í² in tsá² 'ii. Joon
'in tsá² fúui¹ do tyi² 'mi² taa²¹ joon
san² an jmai² coon²¹ nii²¹² moo²¹ un-
tyia².

10 Joon 'in tsá² do 'oo¹ o tá² líi¹ joon
jin² in:

Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹, 'in tyín¹ li
silii²¹², coon¹³ Jesús gacwoo¹ o
'e gatiin¹³ na'a.

11 Joon téein² 'in ángeles la caain²¹ co' li
téein² 'in tsacøøi¹³ coon¹³ 'in tyúuin²
joo²¹ jii¹ li silii²¹² do. Joon 'in ángeles
do gatsaa²¹ a ní¹ niwó² tyani li silii²¹²
do joon gaun'goo²¹ o Dios Jmii²¹.

12 Joon gajin² in:

¡Amén! Cwoli² jilaa²¹ 'e 'ø¹ tsá² tya'
Dios Ñu¹u'.

Cwoli² tya'a jon 'e 'ya² gi coon¹³ ji-
laa²¹ 'e 'í¹ tsi tsá².

Cwocwó² tsá² 'maa¹³ coon¹³ jilaa²¹
'e un'goo²¹ o tsá² 'ii.

Cwolí² jilaa²¹ 'ii²¹ 'e sá² coon¹³
jilaa²¹ wa' pí² tya'a coon²¹
tøø²mo. Amén.

13 Joon jaain²¹ jee²¹² 'in tsacøøi¹³ do
gaunngi¹ sii²¹ jna:

—¿'lin 'in no 'in tyi² 'mi² taa²¹? ¿Xi-
iafu jalín²?

14 Joon gangí³in:

—Ñí²o'o, tsañuu¹.

Joon gajin²in sii²¹ jna:

—'In no 'in niganii²¹² wúu¹ 'áai¹
joon nigaruun¹un siin¹³in 'e lí² taa²¹
coon¹³ jmi¹ 'øøi² Jesús.

15 Tsu 'wii¹³ joon táan¹in tyani li
silii²¹² tya' Dios Jmii²¹ joon jmoo¹o la
'woo¹ jmi¹ la to² tyu² inuu cwo¹
tya'a. Joon 'in tyiin¹in li silii²¹² do 'áai¹
un'øøi¹³ 'ii.

16 Joon jo inii²¹²gi wúu¹ wa'a tyá²
un'áa¹i jon'gi unjmúui²gi. Jon'gi
nii²¹²gi wúu¹ tya' 'yia²¹ jon'gi li²gi
tyí² 'yia²¹.

17 Tsu Jesús, 'in siin¹² tuntsa' li
silii²¹² do, 'in 'á¹ 'ii lawa'a joo'saa²¹
tya'a. Joon itsajée¹ li náa¹ jmi²¹ 'e
cwó¹o juncwii²¹ tya' tsá². Joon Dios
Jmii²¹ iuntyuu²¹ jmi²¹ 'e gatoo²¹
unní¹i.

8

Fiin¹ Jesús 'e sello li tí² dyá¹

1 Joon mo gafiin¹ Jesús 'e sello do li
tí² dyá¹ ga'í² tii² coon²¹ tsa² hora fu
ñu'fú².

2 Joon gamáa¹na 'in dyá¹ ángeles 'in
téen²in tyani Dios Jmii²¹ joon ga'ii²¹i
la jaain²¹ la jaain²¹ coon²¹ trompeta.

3 Joon gacwéi¹ jaain²¹gi ángel joon
gajmaa¹a siin¹²in nu' altar do. San²
'ido coon²¹ ñí³ cwanáa¹ 'e taa¹³ fuu²¹²
sún². Joon ga'ii²¹i fuu²¹² sún² 'láai²
'e jún² tyani Dios Jmii²¹. Joon la
jee²¹² gajún² 'e fuu²¹² sún² do ni altar
lí¹ cwanáa¹ 'e si² tyani li silii²¹² do
gajma² 'in ángel do júu³ Dios cwáain¹
tya' 'e júu³ tyú² 'e gafaa²¹a 'in jmoo¹o
la to² tyu² Dios do.

4 Joon 'e júu³ tyú² do gasoo¹o
caan²¹mo coon¹³ unñi² tya' fuu²¹²
sún² do fu li tyiin¹ Dios Jmii²¹.

5 Joon 'in ángel do gaunrøøi¹ coon¹³
jí² coo¹ ni altar do 'e ñí³ tya' fuu²¹²
sún² joon gapí² ni cwoo¹³ juncwii²¹.
Joon ganii²¹ tá², ga'oon¹on cwaainná³,
galí² jí² 'áai¹ joon gajøø²¹ 'wó² mo
gatoo²¹ ñí³ do ni 'wó².

Mo ga'ii² trompeta do

6 Joon 'in dyá¹ ángeles do gatyaa¹
tyú² 'e xuu¹ lúu¹ tya'a.

7 Joon 'in ángel nifu gaxuu¹ lúu¹
tya'a joon tsifu gaxuu²¹ tsí¹ coon¹³
jí² sicaai¹³ jmi¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹.
Joon catyuui¹³ lí¹gi cwoo¹³ juncwii²¹
gacoo²o caan²¹mo gacoo²o coon¹³
catyuui¹³ lí¹gi jilaa²¹ 'mó² la joon jon
nuu²¹ røø²¹.

8 Joon 'in ángel li tí² gáí¹ gaxuu¹ lúu¹
tya'a joon gaxuu²¹ ni jmi¹ñi¹³ lawa
coon²¹ moo²¹ fee¹ 'e coo²¹ jí². Joon
catyuui¹³ lí¹gi 'e jmi¹ñi¹³ galí² jmi¹.

9 Joon catyuui¹³ lí¹gi jillee²¹ joo²¹
táai² nu' jmi¹ñi¹³ gajúun²mo. La joon
jon barco gaffin²mo.

10 Joon 'in ángel li tí² gaai²¹ gaxuu¹
lúu¹ tya'a joon jaain²¹ núu¹ feei¹ lí¹i
lawa coon jí² taa²¹ gatøø²¹i fu yu'
juncwii²¹. Gatøø²¹i jee²¹² catyuui¹³
lí¹gi ni jmi²¹ coon¹³ li 'yá² jmi²¹.

11 Joon 'in núu¹ do sii²¹ 'Oo²¹ Tyi¹.
Joon catyuui¹³ lí¹gi jmi²¹ galityi¹.
Joon fúu¹mo tsá² gajúin¹ 'wii¹³ gali-
tyi¹ jmi²¹ do.

12 Joon 'in ángel li tí² tyúuin² gaxuu¹
lúu¹ tya'a joon galiniuu¹i catyuui¹³
lí¹gi ñi¹ la joon jon catyuui¹³ lí¹gi
sii²¹ coon¹³ núu¹ galiniuu¹i. Joon
catyuui¹³ lí¹gi jmi²¹² jo gatí² 'yia²¹ la
joon jon li 'woo jo jná² joo²¹gi sii²¹.

13 Joon gamáa¹na jaain²¹ ángel 'in
'ii¹i tuntsa¹ ñu'fú². Joon ganúu³uun
jin²in:

—'Áai¹ fúu² lí¹na 'in tsá² taain²¹²
juncwii²¹ mi xuu¹ 'in gaai²¹ ángeles
catyaa²¹² do lúu¹ tya'a!

9

1 Joon 'in ángel li tí² 'ñéei² gaxuu^{1u} lúu¹ tya'a. Joon gamáa^{1na} jaain²¹ 'in líi¹ núu¹ 'in gatøøi²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ joon ga'ii²¹i jonñi³ tya' too²¹ tyí² li sityú².

2 Joon ganá¹ 'ido 'e too²¹ tyí² li sityú² joon ga'yeei²¹ 'unñi² lawa li 'yeei²¹ 'unñi² tya' too²¹ horno fee¹. Joon galinuu²¹ ñi¹ coon¹³ tyí² 'wii¹³ 'e 'unñi² do-o.

3 Joon jee²¹² 'unñi² do ga'weei¹ sinii²¹ 'in gangi¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon ga'ii²¹i to² i'ii²¹i tsá² la 'ii²¹ ticún³ taain²¹² juncwii²¹.

4 Pe ga'ii²¹i to² 'e jo lí² 'láa^{1a} tya' nuu²¹ sá² juncwii²¹ jon'gi tya' jilaa²¹ 'e røø²¹ jon'gi 'mó² jiin¹³ 'in tsá² 'in jo mo ga'ii²¹i 'e sello do tya' Dios Jmii²¹ tya'tyí¹i lí² jmee²¹i 'i.

5 Pe jo cwéei¹ jngaa¹³i 'in tsá² do jiin¹³ li 'i'e¹e tsá² wúu¹ la li mo 'ii²¹ ticún³ tya' tsá². I'e¹e wúu¹ tsá² ce tsín¹ 'ñéei² sii²¹.

6 Joon jee²¹² 'e jmi²¹² joon ijúuin¹-tsi tsá² xiiala ijúun²in pe jo ityí²¹a. Joon xafin¹³ 'iin²¹²in júun²in pe 'in 'mó¹ tya'a intsawín²mo.

7 Joon 'in sinii²¹ do líi¹i la líi¹ cwa² 'in nigatyaa¹ tsá² tyú² tya' 'nii²¹. Joon yu¹ tyí¹i si² lawa coon²¹ corona lí¹ cwanáa¹. Joon ní¹i li la li ni² tsañuu¹.

8 Tyán² 'in sinii²¹ do jñutyí² tsamí² joon tsí² moojóon¹on la li moojóon¹ 'yíia² león.

9 Tyí² cuerpo tya' sinii²¹ do ñi³ joon mo 'ii¹i joon 'iin² cwáa^{1a} la 'iin² mo cwiin¹in cwa² fúui¹ jnuu^{1u} care' tsalín²in li náa¹ 'nii²¹.

10 Joon 'in sinii²¹ do tyaan¹ moocúun¹ ticún³. Lí²-i 'i¹i coon¹³ moocúun¹ do. Joon nuu¹³un to² 'ñéei² sii²¹ wa'a jmee²¹i tsá².

11 Joon seein²¹ jaain²¹ 'in tyu² to² 'in sinii²¹ do, 'in ángel tya' li sityú² tyu² to² 'ii. Joon 'in ángel do sii²¹ Abadón coon¹³ jmí¹ tsá² Israel joon coon¹³ jmí¹ griego sii²¹ Apolión. 'E øøi²¹-tsi tsá² Apolión do 'in 'ín² jilaa²¹ 'e sá².

12 Coon¹³ la joon gangí¹i coon²¹ fa'í³ pe tún²gi fa'í³ ijó¹.

13 Joon 'in ángel li tí² jnúui² gaxuu^{1u} lúu¹ tya'a. Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ jó² fu ni altar lí¹ cwanáa¹ 'e tsí³ tyán² moofi³, coon²¹ la coon²¹ tyuu¹³ altar do. 'E altar do si²i tyani Dios Jmii²¹.

14 Joon 'e júu³ ganúu³uun do tya' ángel li tí² jñúui² 'in san² lúu¹ joon jin²in 'e júu³ do:

—Láa²-i 'in ángeles tyúuin² 'in táai² si'núui¹³ tyan² jmi²¹ fee¹ sii²¹ Eufrates.

15 La joon galáai² 'in ángeles tyúun² do 'e tsajngaa¹³i catyuu¹³ líi¹gi tsá². Joon tya' jmi²¹² joon nigatyaa¹ 'in ángeles do tyú² tya'a 'e jngaa¹³i tsá². Joon sijáan¹an hora, jmi²¹², sii²¹, jiin²¹ 'e laai²¹.

16 Joon ganúu³oo jøøi¹³ 'láa² tya'a seein²¹ 'in néei¹ cwa² joon tí² tún² cíein¹³ millones.

17 Gamáa^{1na} 'in cwa² do lawa'a 'e cí³oo joon 'in néei¹ cwa² do toon²¹²o ñi³ ni tsí¹ joon 'yu¹ 'in¹ yúun² coon¹³ røø²¹ coon¹³ náa². Joon po'tyí² cwa² do li la li po'tyí² león. Joon 'yeei²¹ jí² moo'oo²¹²o coon¹³ unñi¹ coon¹³ azufre.

18 Joon catyuu¹³ líi¹gi tsá² 'in gajúuin¹ coon¹³ 'e 'ni¹ 'ii¹³ 'e ga'yeei²¹ 'oo²¹² cwa² do.

19 'In cwa² do jmáa^{1a} 'nii²¹ tya' tsá² jiin¹³ coon¹³ 'oo²¹²o joon coon¹³ moocúun¹un tsu moocúun¹un li la líi¹ mii²¹ tsí³ po'tyí¹i joon coon¹³ joon jmoo¹o 'nii²¹ tya' tsá².

20 Pe 'in tsá² catyáai² 'in jo mo júin¹ mo gangóo¹ wúu¹ tya' cwa² do jo gajoo²¹-tsi 'e gó² jmoo¹o. Jo gajoo²¹-tsi un'goo²¹o jileei²¹ espíritu gó² jon'gi gajoo²¹-tsi 'e jo un'goo²¹o dioses tya'a 'in gajmeei¹ tsá² 'e lí¹ cwanáa¹ si cwataa²¹ 'ee si ñi³ yúun² 'ee si cuun²¹² 'ee si 'mó² 'ee. Tsá²-a gajmee¹i 'i, joon jo lí² jøø²⁰ jon'gi lí² núu²un jon'gi lí² ngí¹ tíi¹i.

21 La joon jon 'in tsá² do jo gatyui²-tsi 'e jo jngaa¹³i tsá², jo gatú^{2u} 'e jmoo¹o 'e loo¹o la joon jo gatú^{2u}

fee²¹i tsamí² tya' tsá² xeei²¹. Jo gatú²u jmo¹o 'uun²¹.

10

Gamáa¹na ángel 'in san²an coon²¹ jí² pi³

¹ Joon gamáa¹na jaain²¹gi ángel 'in 'gøøi¹³ 'in gajgáa¹i fu ñu¹fú². Tyín¹³in jní¹ joon coon²¹ cuuntuu²¹ tsí³ yu¹ tyí¹i. Joon ní¹i jü¹ la jü¹ ñi¹. Joon tyü¹u silí²-i jí².

² Joon san²an coon²¹ jí² pi³ sinii¹³ joon gasi²i tü² li' tsáa¹ ni jmi¹ñi¹³ joon tü² li' tooin²¹² gasi²i cwo¹³ tyü¹u²¹.

³ Joon ga'oo¹o tá² lü¹ la 'oon¹on 'yíia² león. Joon mo ga'oo¹o 'in ángel do joon ga'oon¹on cwaain'ñá³ dyía¹ naa¹³ lawa 'e gafaa²¹o.

⁴ Joon mo ngayuui¹³ ga'oon¹on cwaain'ñá³ dyía¹ naa¹³ do itóon³oon ni mo'jí² júu³ tya'a pe ganú³uun coon²¹ júu³ jó² fu nu¹fú² jin²in sii²¹i jna:

—'Ma² 'e júu³ 'uui²¹ ganü²¹u¹ mo ga'oon¹on cwaain'ñá³ dyía¹ naa¹³ do. Jo toon¹³on ni mo'jí².

⁵ Joon 'in ángel 'in gamáa¹na siin¹²in ni jmi¹ñi¹³ coon¹³ cwo¹³ tyü¹u²¹ gasaa¹³a cwo²¹o tsáa¹ fu ñu¹fú².

⁶ Joon ga'éé¹³mo Dios 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo 'in gajmaa¹a ñu¹fú² coon¹³ po³ juncwii²¹ coon¹³ jmi¹ñi¹³ coon¹³ jilaa²¹ 'e sá². Ga'éé¹mo, gajin²in:

—Jo 'ee li'ii²¹²gi;

⁷ tsu mi tí² 'ii²¹ ixü¹u ángel do li tí² dyái¹ joon itsé¹mo júu³ 'úui² tya' Dios 'e gacwo²o Dios tsá² tya'a 'in gacwo¹o júu³ tyú² tya'a cali.

⁸ Joon 'e júu³ ganú³uun jó² fu ñu¹fú² gajin²in gasii²¹i jna tún¹:

—Cwotyán² 'e jí² san² 'in ángel siin¹²in ni jmi¹ñi¹³ coon¹³ cwo¹³ tyü¹u²¹.

⁹ Joon gangó³oo li siin¹²in 'in ángel do joon gamí³ 'e jí² pi³ 'e san²an. Joon gacwo¹o jna. Joon jin²in sii²¹i jna:

—Jun³ 'e jí² lo, joon fiin¹³in joon nii¹³in joon iliróo² nu¹ 'óo¹³o la róo² to² pe mi tsi¹³ nu¹ tuu¹u ilityi¹.

¹⁰ Joon gacón³oon 'e jí² pi³ san²an ángel do joon gafín³in, ganü²¹in. Joon nu¹ 'óo³oo galiróo² la róo² to² pe mo ngayuui¹³ ganü²¹in galityi¹ nu¹ tu³uu.

¹¹ Tsifu gajin²in sii²¹i jna:

—'Ná¹ cwocwo²o júu³ tyú² tya' Dios cwáain¹ tya' tsá² fúui¹ la joon cwáain¹ tya' naciones xiia²¹. Joon la caain²¹ li faa²¹ tsá² jmí¹ xiia²¹ joon tyani røøi¹³ 'ná² cwo²o júu³ tya' Dios.

11

Gamóo³oo 'ee ilí² tya' gái¹ tsá² 'in cwo¹o júu³ tya' Dios

¹ Joon gacwo¹o jna ca'no' tó² 'e tya¹ tsá² 'ii²¹ joon jin²in sii²¹i jna:

—Ráan²u, tya¹ 'ii²¹ tya' inü¹ cwo¹ fee¹ tya' Dios Jmii²¹ coon¹³ ni altar. Un'ii²in jü¹ti taai² un'goo²¹o Dios inü¹ cwo¹ do.

² Pe jo tya¹ 'ii²¹ 'in'yíia² cwo¹ tsu tya' tsá² seein²¹ li wíin² 'in jo líi¹ tsá² Israel. Joon 'in tsá² seein²¹ wíin² do i'láa¹a tya' 'e fúu²¹ li cwai¹³ lo ce tsín¹ tunlá¹ sii²¹ tsi gái¹.

³ Jna-a isii³na gái¹ tsá² tyíia 'in faa²¹a cwáain¹ tyíia ce tsín¹ 'ni¹ jii²¹ tsi ca'no'. Joon 'in tsá² gái¹ do ityi²i 'mi² lí¹ tyíia²¹².

⁴ Joon 'in gái¹ tsá² tyíia do líi¹ tún² 'mó² olivo joongi líi¹ tún² ñí³ taa¹³ cera 'e táan² tyani Dios Jmii²¹ 'in tyu² to² juncwii²¹.

⁵ Joon wa 'iin²¹²in tsá² 'lá¹ tya' 'in gái¹ tsá² do i'yei² jí² moo'oo²¹²o, joon injúun¹in coonti jileei²¹ 'in 'eei¹ 'ii. Joon coon¹³ la joon ijúun¹in jileei²¹ 'in 'iin²¹²in 'lá¹ tya'a.

⁶ Joon 'in tsá² gái¹ do lí²-i tyu²u to² wa'a jo jó² jmí¹ la 'ii²¹² ifaa²¹a cwáain¹ tya' Dios la joon lí²-i tyu²u to² lijmi¹ jmü²¹. Joon doñi'ee 'ii²¹ 'iin²¹²in lí²-i 'e¹e tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'láai² 'ii¹³ jmoowúu¹.

7 Pe mo gatsín¹ cwoo¹o 'in gáí¹ tsá² do júu³ tya' Dios 'in joo²¹ 'lhi¹³ 'in gacwo¹³i li sityú² do itéen¹in coon¹³ 'in gáí¹ do joon ilii¹i 'ido ijngaa¹³mo 'in 'lhi¹³ 'in tsá² gáí¹ do.

8 Joon 'in gáí¹ 'lhi²¹² do ityiaa²¹ jee²¹² 'nú¹ fuu²¹ fee²¹ li gateen¹in Ña'ñu^{1u}' Jesús tsaa¹ crúu¹³ tya'a. Mo líi¹³ un-sii²¹ tsá² 'e fuu²¹ do Sodoma si Egipto 'ee mo 'iin²¹²in jmaa¹ a júu³ 'e gó² gajmaa¹ 'in tsá² néei¹ do tya' Jesús.

9 Joon jee²¹² 'ni¹ jmii²¹² tsi catyaa¹ ñi¹ 'in tsá² seein²¹ la caain²¹ juncwii²¹, 'in faa²¹ a jilaa²¹ nii² jmii¹, 'in néei¹ la caain²¹ fuu²¹ coon¹³ jilaa²¹ nii² tsá² ijó²i 'in gáí¹ 'lhi²¹² do tsu jo cwoo¹ wa'a tsa'áai¹³ tsá² 'ii.

10 Joon 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ ijmaa¹ a jlø¹³i 'e gajúin¹ 'in tsá² gáí¹ do 'in cwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios Jmii²¹. Jlø¹³mo 'áai¹ ca gacwo¹o ruu²¹i 'e 'yaai¹-tsi la jaain²¹ la jaain²¹. Tsa 'in gáí¹ tsá² do gauntyí²in tsá² taain²¹² juncwii²¹ coon¹³ júu³ tyú² gacwoo¹o.

11 Pe mo gatsín¹ 'ni¹ jmii²¹² tsi catyaa¹ ñi¹ gaunjiin²¹in Dios tún¹ 'in tsá² gáí¹ nijúin¹ do joon jmaa¹ a teen¹in. Joon gafoo¹³mo jileei²¹ 'in gango¹.

12 Joon tsifu ganúu²un 'in tsá² gáí¹ do coon²¹ júu³ tá² jó² fu ñu'fú² 'e jin²in:

—Ñilín²naa' fu yu' lo.

Joon gasóo²o jee²¹² coon²¹ jní¹ fu yu' ñu'fú² la nii²¹²i 'in 'eei¹ 'ii.

13 Tsifu joon gajø¹²¹gon 'wó² lí¹ joon catyuui¹³ jee²¹² dyá² tsa² 'e fuu²¹ do ga'in² joon dyá¹ mil tsá² gajúin¹ mo gajø¹²¹ 'wó² do. Joon 'in tsá² catyáai² do 'in gasáai¹ 'e fuu²¹ do gafoo¹³mo joongi gaun'goo²¹o Dios Jmii²¹ 'in tyín¹ ñu'fú².

14 Coon¹³ la joon gangíi¹ fa'í³ li tí² tún² pe jo la 'ii²¹² jó¹ fa'í³ li tí² 'ni¹.

Xuu^{1u} ángel lúu¹ tya'a li tí² dyá¹-i

15 Joon gaxuu^{1u} 'in ángel li tí² dyá¹ lúu¹ tya'a. Joon gafaa²¹ a júu³ tá² jó² fu ñu'fú² 'e jin²in:

Jilaa²¹ to² sá² juncwii²¹ galí²-i ilí² tya' Ña'ñu^{1u}' Dios coon¹³ 'in gasii¹in Dios 'in gajmaa¹ a tiin¹³ tsá² 'in sii²¹ Cristo;

joon 'ii 'in tyu^{2u} to² coon²¹ tøø²mo.

16 Joon 'in dyiiatyúuin² tsacøøi¹³ 'in néei¹ li silii²¹² tya'a tyani Dios Jmii²¹ gajmaa¹ 'in tuu²¹i jun²un ni 'wó² 'e un'goo²¹o Dios Jmii²¹.

17 Joon gajin²in:

Cwóo¹³o 'o 'nu 'má¹u'u, Ña'ñu^{1u}' Dios tyii¹, 'in lí² jmá¹ jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in.

Seen²¹mo'o ca la mo jée¹, joon seen²¹mo'o la no, joon iñi¹³i.

Cwóo¹³o 'o 'má¹u'u tsu niga'ú²u to² fee¹ tyi¹.

Joon 'láa² 'wii²¹² tyu^{2u} to².

18 Tsá² taain²¹² juncwii²¹ nigajmaa¹ a 'nii²¹-tsi tyi¹

pe la no gatí² 'ii²¹ 'e jo ta'gí¹ 'e la jmoo¹o tsá².

Nigatí² 'ii²¹ ijmaa²¹ a 'ii²¹ tya' 'e gó² 'e nigajmaa¹ 'in nigajúin¹.

Joon icwo²¹o tsá² tyi¹ 'in gafaa²¹ a cwáain¹ tyi¹ 'e tii².

Joon jileei²¹ 'in tsaa¹-tsi 'nu, jileei²¹ 'in un'goo²¹o 'nu i'ii²¹ 'e tii² la tsá² feei¹ tiin¹³ la tsá² 'wéi¹.

Joon i'ín¹u'u 'in 'láa¹ juncwii²¹.

19 Joon ganó¹ cwo¹ fee¹ tya' Dios Jmii²¹ 'e si' ñu'fú². Joon gamóo³oo cwóo¹ taa¹³ júu³ ga'ii¹ Dios coon¹³ tsá² tya'a tsi inuu cwo¹ do. Joon galí² jí² cwaain'ñá³, ganii²¹, gatyiaa²¹ cwaain'ñá³, joon gajø¹²¹ 'wó² joon gaxuu²¹ tsí¹ líi¹.

12

In tsamí² coon¹³ 'in mii²¹ 'lhi¹³

1 Joon galí² coon²¹ lí² 'e fee¹ 'áai¹ fu yu' ñu'fú²: lawa jaain²¹ tsamí² tyi²i 'mi² 'e li la líi¹ ñi¹ joon 'wii²¹² tii¹ 'ii¹ sii²¹. Joon 'ú² tyi¹ si² coon²¹ corona taain²¹² dyatuuin¹ núu¹.

2 Joon 'in tsamí² do tyéen¹in yuun²¹. Joon 'oo¹o coon¹³ wúu¹ 'e nii²¹i mo galiseein²¹ yuun²¹ do.

3 Joon coon²¹gi li² gali² tún² fu yu' ñu'fú²: lawa jaain²¹ mii²¹ 'lhi³ yúuin² 'in sá² dyá¹ po'tyi². Joon tsi³ dyá² moofi³ joon jmai² coon²¹ corona taa¹³ tyí¹i.

4 Joon gaunraan¹³in catyuu¹³ lí¹gi núu¹ sí¹³ ñu'fú² coon¹³ moocúun¹un joon gadyee¹³i fu ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon 'in mii²¹ 'lhi³ do gajaan¹an tyani 'in tsamí² 'in tí lí² liseein²¹ yuu²¹ tya'a icuu²¹i tsifu mi liseein²¹ yuu²¹ tya' 'ido.

5 Joon galiseein²¹ jaain²¹ xuui²¹² tsañuu¹ tya' 'in tsamí² do. Joon 'in xuui²¹² do ityu^{2u} to² 'ii jilaa²¹ naciones sá² juncwii²¹ coon¹³ coon²¹ 'ii¹³ 'e lí¹ ñí³. Joon tsifu-u gasaa²¹i Dios yuu²¹ tya' tsamí² do fu lí tyíin¹in lí silii²¹² do.

6 Joon 'in tsamí² do gacwiin¹o fu coon²¹ lí jo 'in tsá² taain²¹². Do-o nigatya¹ Dios tyú² tya'a ilicwo¹ 'ido 'e dø^{1ø} ce tsín¹ 'ni¹ jiin²¹ tsi ca'no'.

7 Mo ngayuu¹³ joon ganá¹ 'nii²¹ fu ñu'fú². Joon 'in ángel 'in tyiin²gi sii Miguel coon¹³ ángeles tya'a catyáai² gatéen¹in coon¹³ 'in mii²¹ 'lhi³. Joon 'in mii²¹ 'lhi³ do coon¹³ 'ii¹³ tya'a gatéen¹in coon¹³ 'in ángeles tyú¹i

8 pe jo gali² 'in 'lhi³. Joon jo lisá² 'áan³ tya'a fu ñu'fú².

9 Joon coon¹³ la joon ga'wóo²i 'in mii²¹ 'lhi³ do fu ñu'fú². 'In mii²¹ 'lhi³ do sii²¹o jon 'in 'lhi³; sii²¹o jon Satanás. Ca la mo 'wiin²¹² gacón² 'in mii²¹ 'lhi³ do tsá² taain²¹² juncwii²¹ tóo². Joon gapí²in Dios 'in mii²¹ 'lhi³ do ni cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'ii¹³ tya'a.

10 Joon ganúu³uun coon júu³ tá² jó² fu ñu'fú² 'e jin²in:

—Nigatí² 'ii²¹ ijmá² Dios tiin¹³ tsá². Tí lí líñii¹ tsá² Dios 'in fee¹mo 'ii. Ityu^{2u} Dios tyi' to². Gatí² 'ii²¹ 'ii²¹i Cristo to² tya'a. Tsu Dios gatyii¹i fu ñu'fú² 'in niga'nii¹i la 'woo¹ jmi¹ tyani Dios 'in jai² líi² Cristo.

11 Joon gali²i 'ido coon¹³ jmi¹ gatún³un tya' Jesús 'in líi¹ Cordero

tya'a. Gali²o joon 'wii¹³ júu³ tya'a 'e nigajin²in xiiala gajmaa¹a Jesús tiin¹³ tsá². Joon jo 'goo²¹o wa'a júuin² 'wii¹³ júu³ tyú² tya'a.

12 'Wii¹³ joon jmaa²aa' jløø¹³naa' jileei²¹ 'naa' 'in néei¹ ñu'fú². Pe fúu² 'naa' 'in taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'in taain²¹² nu' jmi¹ñi³ tsu 'in 'lhi³ gajgai¹ jee²¹² 'naa' joon tyí²in 'áai¹ tsu ñi¹o 'e jo wóo² lí² jmáa¹a 'e 'iin²¹²in jmáa¹a.

13 Joon mo galili²i 'in mii²¹ 'lhi³ do 'e nigapí²in Dios 'ii fu juncwii²¹ joon nga'øø¹³mo 'in tsamí² do 'in galiseein²¹ xuui²¹² tsañuu¹ tya'a.

14 Pe Dios gacwoo¹o ga'yá³ cwáa¹ mii²¹ feei¹ tya' 'in tsamí² do joon ili'ii¹i fu lí jo 'iin tsá² seein²¹ lí sá² 'áan³ tya'a. Lí² cwó² Dios 'ni¹ jiin²¹ tsi ca'no' 'e dø^{1ø} 'in tsamí² do. Do-o táain² wíin² lí jo ngí¹ 'in mii²¹ 'lhi³ do.

15 Joon 'in mii²¹ 'lhi³ do gaxuu^{1u} gajmaa¹a lawa coon²¹ jmi²¹ fee¹ 'yeei²¹ 'oo²¹²o wa ilicaain²¹ 'in tsamí² do coon¹³ jmi²¹ 'yeei²¹ 'oo²¹²o.

16 Pe ni cwoo¹³ 'wó² gauncoon¹³o 'in tsamí² do joon ga'gii²¹ ni 'wó² do joon do-o gayuu²¹ jmi²¹ 'e gaxuu^{1u} 'in mii²¹ 'lhi³ do.

17 Mo gali² la joon, joon 'in mii²¹ do líi¹gi tyí²in tya' 'in tsamí² do joon gangóo¹ ngatíin¹in coon¹³ 'in jún² tya' 'in tsamí² do 'in catyáai²gi. Joon 'in jún² tya' 'in tsamí² do lí¹i tsá² jmoo¹o la to² tyu² Dios, 'in jmoo¹o júu³ jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Jesucristo 'wii²¹² tya'a.

13

Máa¹na gáí¹ joo²¹ 'lhi³

1 Joon gajmaa³aa siin¹³na ni tsáa²ti² jmi¹ñi³ joon gamáa¹na jaain²¹ joo²¹ 'lhi³ 'in ga'yeei²¹ jmi¹ñi³ do. Joon 'in joo²¹ 'lhi³ do tí² dyá¹ mootyi² joon tsi² dyá² moofi³. Taa¹³ jmai² coon²¹ corona la coon²¹ moofi³. Joon la coon²¹ mootyi² do toon²¹² coon²¹ e gó² faa²¹ tya' Dios.

2 Joon líi¹i la líi¹ 'yíia² tí³ 'in joo²¹ 'líi³ do joon li tíi¹i la li tíi² oso. Joon 'oo²¹²o li la li 'oo²¹² 'yíia² león. Joon 'in mii²¹ 'líi³ do gacwo¹ 'ido wa'a pí² tya'a coon¹³ 'áan³ tya'a. Gacwó² 'ido jon to² fee¹.

3 Joon coon²¹ mootyi² tya' 'in joo²¹ 'líi³ do sicwuu²¹ ca la li' ijúun²in. Pe 'e mootyi² do li sicwuu²¹ do ga'loo¹o. Joon ganga'goo²¹-tsi jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹.

4 Joon gaun'goo²¹o tsá² 'in mii²¹ 'líi³ do tsu¹'ii-o gacwo¹ 'in joo²¹ 'líi³ do to² 'e 'oo¹o. Un'goo²¹ tsá² jon 'in joo²¹ 'líi³ do jin²in:

—Jo 'in sein²¹ la líi¹i 'in joo²¹ 'líi³ no. Joon, ¿'iin li² tín² coon¹³ 'ii?

5 Joon ga'yeei²¹ 'oo²¹²o júu³ jloo³ joongi júu³ gó² tya' Dios. Joon ga'ii²¹i to² tya'a ca tsín¹ 'ni¹ jiin²¹ tsi ca'no'.

6 Joon 'in joo²¹ 'líi³ do gafaa²¹a 'laa²¹ tya' Dios joongi faa²¹a 'laa²¹ tya' 'e sii²¹ Dios. Faa²¹a 'laa²¹ jon tya' li tyín¹ Dios coon¹³ jileei²¹ 'in taain²¹² nu¹fú².

7 Joon gacwóo¹i 'e jmá¹ 'nii²¹ tya' 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios ca gali²o. Ga'ii²¹i 'in joo²¹ 'líi³ do 'e li² tyu² to² jilaa²¹ nii² tsá² taain²¹² juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ fuu²¹ coon¹³ jileei²¹ 'in faa²¹a jmí¹ xiia' fu la 'ú³ juncwii²¹.

8 Joon jileei²¹ tsá² 'in jo taain²¹² ni jí² tya' Jesús 'ii 'in gaun'goo²¹o 'in joo²¹ 'líi³ do; ca la mo 'wiin²¹² garóon¹ juncwii²¹ jo taain²¹² 'in tsá² do ni jí² do li taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a. Joon líi¹i 'in Jesús do Cordero 'in najúin¹.

9 Joon wana tsí³ tsá² loocwóo¹o, cwonuu¹un.

10 Wana 'in tsá² tsajéei¹ tsá² 'nañí³, 'nañí³-i jon itsajéei¹ tsá² 'ii. La joon jon wana jngaai¹³ tsá² tsá² coon¹³ ñijlí²-i, coon¹³ ñijlí²-i joon ijngai² tsá² 'ii. Tsu¹ 'wii¹³ joon 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios 'ná² taain²¹² tá²-tsi joon jai² líi²i.

11 Mo ngayuui¹³ joon gamáa¹na jaain²¹gi joo²¹ 'líi³ 'in ga'yeei²¹ ni 'wó². Tsí³ tún² moofi³ la tsí³ moofi³ joo'saa²¹ xuui²¹². Pe faa²¹a 'ido la faa²¹ 'in mii²¹ 'líi³ do.

12 'Oo²¹²o jilaa²¹ to² tya' 'in joo²¹ 'líi³ nifu. Joon 'in joo²¹ 'líi³ li tí² gáí¹ gajmaa¹a gaun'goo²¹o tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in joo²¹ 'líi³ nifu 'in ga'loo¹ coon²¹ mootyi¹i li sicwuu²¹ la li' ijúun²in.

13 Joon 'in joo²¹ 'líi³ li tí² gáí¹ do gajmaa¹a li² fee¹ 'áai¹. Ca gajmaa¹a jalí² jí² yu' juncwii²¹ joon gaxuu²¹ fu ni 'wó² la jøø² tsá² gajmaa¹a 'in joo²¹ 'líi³ do.

14 Joon coon¹³ li² 'e gajmaa¹a 'in joo²¹ 'líi³ li tí² gáí¹ do tyani 'in joo²¹ 'líi³ nifu gacón¹²on tsá² taain²¹² juncwii²¹ too². Joon 'in joo²¹ 'líi³ li tí² gáí¹ do gaty²u to² tsá² wa'a jméi² 'ido jaain²¹ 'in líi¹ la líi¹ 'in joo²¹ 'líi³ sicwuu²¹ coon¹³ ñí³ pe jiin²¹o.

15 Joon 'in joo²¹ 'líi³ li tí² gáí¹ do gajmaa¹a jiin¹ 'in gajmee¹in tsá² 'in líi¹i la líi¹ 'in joo²¹ 'líi³ nifu. Ga'láa² 'wii²¹² gafaa²¹a 'in joo²¹ 'líi³ gajmee¹in tsá². Joon gajngaa¹³i jileei²¹ 'in jo gaun'goo²¹o 'ii.

16 Joon gaty²u to² 'e lín²in tsá² li² cwoo²¹o tsáa¹ si tya'tyi² 'ee. Jilee²¹mo xufin¹³ tsá² 'wéi¹ si tsá² tyiin² 'ee, si tsá² sá² cuu² si tsá² tañí² 'ee, si tsá² jmoo¹o to² 'ña'a si tsá² jmoo¹o to² tya' tsá² xeei²¹ 'ná² lín²in 'e li² do.

17 Tsu wana jo tyaan¹ tsá² 'e li² do si nombre tya' 'in joo²¹ 'líi³ do jo lí² ló³ tsá² 'ee 'ní¹in joon jo lí² 'ní¹in tsá² 'e 'ní¹i.

18 'E li² do li la li coon²¹ número, Jon wana jmii¹-tsi tsá² li²-i un¹i² tsá² 'e número tya' 'in joo²¹ 'líi³ do tsu número tya' tsañuu¹ do. 'E número do tí² seisciento sesenta y seis.

14

Núu³uun 'øø¹ø 'in 144,000 tsá²

1 Mo ngayuui¹³ joon gajøø³øø joon gamáa¹na Jesús, 'in líi¹ Cordero,

siin¹³in ni moo²¹ sii²¹ Sión. Joon téein² coon¹³on coon²¹ cíein¹³ mil tsi tunlo¹ tyén² mil tsá². Joon 'in tsá² tyaan¹an tya'tyí¹i 'e sii²¹ Cordero coon¹³ 'e sii²¹ Jmii²¹.

² Joon ganúu³uun 'e 'iin² 'e jó² fu ñu'fú², 'iin² la 'iin² li 'yũ jmii²¹ 'láai¹ li¹. 'In² lawa mo 'oon¹on cwaain'ña³ tá² li¹. Fúu¹³mo ti¹ téein² poo²¹o tuntuu²¹ tya'a.

³ Joon 'øø¹ø coon²¹ canto 'múui² tyani li silii²¹² li tyín¹ Dios joongi tyani 'in tyúuin² joo²¹ jiin¹ coon¹³ 'in tsacøøi¹³ do. Joon jiin¹³ jaain²¹ jo li² litíi² 'e canto do jiin¹³ 'in coon²¹ cíein¹³ mil tsi tunlo¹ tyén² mil tsá² do lí² litíi² 'e canto do. 'In tsá² do 'in nigajmaa¹a Dios tiin¹³in jee²¹² tsá² taain²¹² juncwii²¹.

⁴ 'Ido 'in jo 'ee niga'láa¹ coon¹³ tsamí². Jmai² 'in tyún¹mo 'ii, joon ngii¹o coon¹³ Jesús doñixiia' fu tsalín²mo. Gauntiin¹³ Jesús 'ii jee²¹² tsá² 'e lín²in lawa coon²¹ fa¹ tya' Dios Jmii²¹ nifu joongi tya' 'in Cordero do.

⁵ Jiin¹³ coon²¹ júu³ tajuu²¹ jo gasii¹ 'ido. Joon jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo røøi²¹ tyani Dios.

Júu³ ga'ii¹i gaai²¹ ángeles

⁶ Joon gamáa¹na jaain²¹gi ángel 'in ga'øøi² tuntsa¹ ñu'fú². Joon 'in ángel do tyaan¹an júu³ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo tya' xiiala tiin¹³ tsá² juncwii²¹. Jajmaa¹³a tsá² júu³ jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹; jilaa²¹ nii² tsá² 'in faa²¹a jilaa²¹ nii² jmí¹, 'in néei¹ la coon²¹ fúu²¹.

⁷ Joon jin² 'in ángel do coon¹³ coon²¹ júu³ tá²:

—Cwo'gøø²¹moo' Dios. Jóø²oo' 'in feei¹ 'áa¹mo 'i-i joon nigatí² 'ii²¹ ijmaa¹a 'ii²¹ tya' tsá². Cwoun'goo²oo' 'in nigajmaa¹a ñu'fú² coon¹³ ni cwo¹³ juncwii²¹ coon¹³ jmí¹ñi¹³ coon¹³ li 'yá² jmii²¹.

⁸ Joon mo ngayuui¹³ gafaa²¹a 'in ángel do jaain²¹gi ángel gafaa²¹a jin²in:

—Jøø²øø', tyaan²aan' cwáain¹. 'In tsá² néei¹ Babilonia, 'e fúu²¹ fee¹ li¹, niga'aa¹a fa'ii²¹ 'áai¹ tsu niga'e²e tsá² néei¹ la caain²¹ fúu²¹ 'e ungo²¹o dioses 'in jo la jai².

⁹⁻¹⁰ Joon jaain²¹gi ángel gacwéei¹ joon gatí² gaai²¹. Joon gafaa²¹a coon¹³ júu³ tá² jin²in:

—Jileei²¹ 'in un'goo²¹o 'in joo²¹ 'lii¹³ do i'e²e Dios Jmii²¹ 'ii wúu¹ 'áai¹. La joon jon inii²¹ wúu¹ jileei²¹ 'in un'goo²¹o 'in gajmeei¹ tsá² 'in líi¹i la líi¹ 'in joo²¹ 'lii¹³ do si lín²in 'e li² do tya'tyi² si cwo²¹ 'ee. Joon mi tí² joon jo feei¹gi-tsi Dios coon¹³ 'in tsá² do, jmai² 'e 'nii²¹-tsi. Joon inii²¹ wúu¹ 'áai¹ coon¹³ jí² coon¹³ azufre. Tyani ángeles tya' Dios joongi tyani Jesús, 'in sii²¹o jon Cordero, inii²¹ 'ido wúu¹.

¹¹ Joon 'e wúu¹ inii²¹ do 'e li la li coon²¹ unñi² 'e soo¹o coon²¹ tøø²mo. Jo sá² wa'a 'ii²¹ 'woo²¹ tya'a 'in gaun'goo²¹o 'in joo²¹ 'lii¹³ do si gaun'goo²¹o 'in gajmeei¹ tsá² 'in líi¹i la líi¹ 'in joo²¹ 'lii¹³ do 'ee. La 'woo¹ jmii¹ jo sá² wa'a 'ii²¹ 'woo²¹o tya'a 'in líi¹i li² tya' 'in joo²¹ 'lii¹³ do.

¹² Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹-a jmáa¹a taa²¹-a jileei²¹ 'in tsaa²-tsi Dios Jmii²¹, jileei²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios joon ja'mo líi² Jesús.

¹³ Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ jó² fu ñu'fú² 'e jin²in sii²¹i jna:

—Taan¹ ni mo'jí² 'e júu³ lo: “Jløø¹³mo jileei²¹ 'in jai² líi² Ña'ñu¹u' Jesús mi júun²in. Jløø¹³mo nano la joon li ngóo¹gi.” “Jo¹o”, jin²in 'in Espíritu Tyá² tya' Dios tsu i'ii²¹ 'woo²¹o tsá² to² tya'a joon jilaa²¹ to² tya'a 'e gajmaa¹a jo 'ín²-tsi Dios.

Mo gacóon¹ ángeles 'e garoo²¹ fu juncwii²¹

¹⁴ Joon gajøø³øø joon gamóo³oo coon²¹ jní¹ taa²¹ joon ni jní¹ do tyín¹ jaain²¹ 'in líi¹i la líi¹ jóon¹ tsañuu¹. 'Yu goon corona tyí¹i joon san²an coon²¹ ñijí²-i tuu²¹ 'e 'má¹.

15 Joon gacwo'í¹ jaain²¹gi ángel inuu cwo¹ fee¹ si² ñá'fú² do, joon 'in ángel do gajin²in coon¹³ júu³ tá² sñ²¹i 'in ángel tyín¹ ni jní¹ do:

—Tyiin¹³ ñijlí²-i tuu²¹ tyi'i joon cóon¹³on 'e garoo²¹ tyi'i tsu gatí² 'ii²¹ 'e galityá²-u 'e garoo²¹ juncwii²¹.

16 Joon 'in tyín¹ ni jní¹ do 'e gatyiin²¹in ñijlí²-i tuu²¹ tya'a juncwii²¹ joon gacóon¹on 'e garoo²¹ juncwii²¹.

17 Joon jaain²¹gi ángel gacwo'í¹ 'e cwo¹ si² ñá'fú² do. Saan²¹an jon coon²¹ ñijlí²-i tuu²¹ 'e 'má¹.

18 Joon gacwo'í¹ jaain²¹gi ángel ni altar 'in tyá² to² jí². Joon gafaa²¹a coon¹³ júu³ tá² gasii²¹i 'in ángel do 'in saan²¹an ñijlí²-i tuu²¹ 'e 'má¹ jin²in:

—Tyiin¹³ ñijlí²-i tuu²¹ tyi'i 'e 'má¹. Tyín²¹an 'e cwaain²¹ mi³ wuunjøø¹³ 'e garoo²¹ tyi'i 'e sá² juncwii²¹ tsu ga-fuu²u.

19 Joon 'in ángel do gatyiin²¹in ñijlí²-i tuu²¹ tya'a fu juncwii²¹. Joon gacoon²¹o mi³ wuunjøø¹³ 'e sá² juncwii²¹ joon gato²o tsi coon²¹ liníui¹. 'E'øøi²¹-tsi tsá² i'e²e Dios tsá² wúu¹ 'áai¹.

20 Joon ganíui¹ 'e mi³ do li' co' fuu²¹ do. Joon lawa jmi¹ gatoon²¹ li ganíui² 'e mi³ do. Joon galí² jmi¹ do lawa'a li ngóo¹ jmi²¹ tí² cwó² 'ni¹ cíein¹³ kilóometers gangóo¹ jmi¹ do li náa¹ fuu²¹ do. Joon 'o² 'e jmi¹ do jiin¹³ la ñí² 'íi¹ 'oo²¹² cwa² mo 'yá freno 'oo²¹²o.

15

Lawa dyái¹ ángeles 'in tyán¹ fa'í³ li gatséi¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹

1 Joon gamóo³oo coongi li² fee¹ fu ñá'fú². 'Áai¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² 'wii¹³ 'e li² do. Gamáa³na dyái¹ ángeles 'in tyán¹ fa'í³ li gatséi¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹. Joon coon¹³ 'e dyái¹ fa'í³ do gajeen²¹mo 'nii²¹-tsi Dios.

2 Joon gamóo³oo lawa coon²¹ jmi'ñi¹³ la li sí³ sícaai¹³ jí². Joon téein²

ni jmi'ñi¹³ do 'in jo gali¹i 'in joo²¹ 'lñi³ do tya'a. Jo gaun'goo²¹o 'in tsá² téein² do 'in nigajmeei¹ tsá² 'in líi¹i la líi¹ 'in joo²¹ 'lñi³ do jon'gi ga'ii²¹i li² tya' 'in joo²¹ 'lñi³ do. Joon 'in tsá² do téein² ni jmi'ñi¹³ do san²an tuntuu²¹ 'e gacwo² Dios 'ii.

3 Joon ga'øø¹ø 'in tsá² do coon²¹ canto tya' 'lñi²¹² Moisés 'in gajmaa¹a la to² tyá² Dios joongi ga'øø¹ø canto tya' Jesús, 'in líi¹ Cordero, 'e jin²in:

Fee¹ joon 'ya²gi jilaa²¹ 'e gajmaa²a, Ña'ñá¹u' Dios.

Jiin¹³ 'nñu¹ li² jmaa²a jilaa²¹ 'e 'iin²¹²u'un.

Coon²¹ tsáa¹ joongi 'e la jai² 'e fu¹ tyi'i. Róøi¹³ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'nñu.

4 Jiin¹³ jaain²¹ jo seein²¹ wa'a jo 'gñi²¹i 'nñu, Ña'ñá²u,

jilee²¹mo iunfee¹i 'nñu.

Jiin¹³ 'nñu 'in tyú¹mo.

Joon jilee²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ jalín² un'goo²¹o 'nñu.

Nigacón²o cwáain¹ 'e røø²¹ jilaa²¹ 'e jmoo²¹o.

5 Mo ngayuui¹³ joon gajøø³øø joon gamóo³oo ganó² 'e cwo¹ si² ñá'fú² li sí'mó² 'e cuun²¹² toon²¹² ley do.

6 Joon ga'wooi²¹ dyái¹ ángeles 'e cwo¹ do. Joon 'in dyái¹ ángeles do tyaan¹an dyái¹ nii² fa'í³. Joon tyi²i 'in ángeles do sñ¹³in taa²¹ jñi¹ lí¹ 'mi² sii²¹ lino. Joon sí'ñá¹ nitsí¹ 'e lí¹ jmai² cwanáa¹.

7 Joon jaain²¹ jee²¹² 'in joo²¹ jiin¹ do gacwo¹o jmai² coon²¹ 'ú¹ pi³ lí¹ cwanáa¹ 'in ángeles dyái¹ do. Joon røøi²¹ tya' jilaa²¹ wúu¹ i'e²e Dios tsá² 'e 'ú¹ pi³ do. Joon Dios do seein²¹ coon²¹ tøø²mo.

8 Joon 'e cwo¹ do garøi¹ coon¹³ 'e 'ya²gi la joon coon¹³ to² 'e 'oo¹o Dios. Lawa unñi² 'e garøi¹ 'e cwo¹ do. Joon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² tsataai² inuu cwo¹ do ca mo gatséi¹ 'e dyái¹ fa'í³ tyaan¹an 'in dyái¹ ángeles do.

16

Lawa 'ú¹ pi³ tyaan¹an fa'í³

1 Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ tá² jó² fu in_{uu} cwo¹ joon gajin²in sii²¹i 'in dyái¹ ángeles do:

—Cwolín²naa', cwo'íi¹naa' 'e fa'í³ tya' Dios 'e taa¹³ 'ú¹ pi³ tyii' ni cwoo¹³ juncwii²¹.

2 Joon 'in ángel nifu nga'íi¹in 'ú¹ pi³ tya'a ni cwoo¹³ juncwii²¹ joon ga'yée²i juu²¹ 'lhi³ tya' jileei²¹ 'in niga'ii²¹i li² tya' 'in joo²¹ 'lhi³ do si 'in nigaun'goo²¹o 'ee 'in gajmee¹i tsá² 'in líi¹i la líi¹ 'in joo²¹ 'lhi³ do.

3 Joon 'in ángel li tí² gáí¹ nga'íi¹in 'ú³ pi³ tya'a ni jmi'ñi³ joon jmi'ñi³ galí¹ la li jmi¹ tya' 'lhi²¹². Joon gajún¹mo jileei²¹ joo²¹ táai² jmi'ñi³.

4 Joon 'in ángel li tí² gaai²¹ nga'íi¹in 'ú¹ pi³ tya'a ni jmi²¹ coon¹³ ni li 'yá² jmi²¹ joon galí¹ jmi¹.

5 Joon ganúu³uun 'in ángel tya' jmi²¹ do jin²in:

—Røø²¹ 'ii²¹ gajmaa²a, Ña'ñu¹u' Dios, 'in tyúí¹. Seen²¹mo'o la mojeei¹, joon seen²¹mo'o la no. Røø²¹ 'ii²¹ gajmaa²a tya' tsá²

6 tsu 'in tsá² do nigat_{uu}¹un jmi¹ 'øøi² 'in jai² líi² 'nu, 'in gafaa²¹a 'wii²¹² tyi'i, tsu gaty_u²u to² 'e 'uun²¹ 'in tsá² do jmi¹ jii¹³ la gatíi².

7 Ganúu³oo jon júu³ jó² fu ni altar do 'e gajin²in:

—'E ja¹mo nigajmaa²a 'ii²¹ røø²¹ joongi coon²¹ tsáa¹, Ña'ñu¹u' Dios. Jii¹³ 'nu-u lí² jmaa²a ce jilaa²¹ 'e 'iin²¹²u'un.

8 Joon 'in ángel li tí² tyúuin² nga'íi¹in 'ú¹ pi³ tya'a li 'íi¹in ñi¹. Joon gacwo¹o ñi¹ do ilí² júun¹in tsá² coon¹³ jí² tya'a.

9 Joon gacáa²mo tsá² coon¹³ jí² do. Pe 'in tsá² do jo gajoo²¹-tsi wa'a gat-saa¹-tsi Dios 'in tyu² to² fa'í³ do. Xu li' joon gafaa²¹gi 'laa²¹ tya' Dios.

10 Joon 'in ángel li tí² 'ñeei² nga'íi¹in 'ú¹ pi³ tya'a li tyín¹in 'in tyu²u to² 'in joo²¹ 'lhi³ do joon li tyu² 'ido to² galin_{uu}²¹. Joon 'in tsá² taai²¹² do gacuu²¹u nisii¹²i coon¹³ wúu¹ 'e ní² do.

11 Pe coon¹³ 'elo jo gajoo²¹-tsi 'e unsii²i 'e jmoo¹o 'e gó² tya'a, xajoon faa²¹gi 'laa²¹ tya' Dios Jmii²¹ tyín¹ ñu'fú² 'wii¹³ nigangoo¹o wúu¹ 'yee²¹i juu²¹ 'lhi³ do.

12 Joon 'in ángel li tí² jnúui² nga'íi¹in 'ú¹ pi³ tya'a ni coon²¹ jmi²¹ fee¹ sii²¹ Eufrates joon gality_{uu}²¹ jmi²¹ do, gauntyí² fu¹ ijalín² røøi¹³ 'in néei¹ li 'yeei²¹ ñi¹.

13 Joon gamáa³na gaai²¹ espíritu gó² 'in líi¹ la líi¹ je'cwa² ga'wóo²i moo'oo² mii²¹ 'lhi³ coon¹³ moo'oo² 'in joo²¹ 'lhi³ coon¹³ moo'oo² 'in jin² 'e faa²¹o júu³ tya' Dios Jmii²¹ pe jo jo¹.

14 Joon 'in espíritu do líi¹ 'ii¹³ tya' 'in 'lhi³ joon lí²-i jmaa¹a jilaa²¹ lí² 'e tsa'goo²¹-tsi tsá². Joon 'in tsalín²mo tsauncaain²¹ jileei²¹ røøi¹³ 'in néei¹ juncwii²¹. Iuncaain²¹ 'in røøi¹³ do itéen¹in 'e jmaa¹ 'nii²¹ mi tí² jmi²¹² fee¹ tya' Dios Jmii²¹ 'in li' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in.

15 Joon jin² Dios: “Janúu²uun', igó³oo 'e 'uui²¹ lawa jaain²¹ 'uun²¹. Joon jløø¹³mo 'in jo cwuu²¹i joon 'in tyi²o siin³, 'in nanáa¹ tyú² tya'a. Tsu la joon jo tí² ringúu¹i ngí² 'e jøø²i tsá² xeei²¹ 'ii, jo i'aa¹a fa'ii²¹.”

16 Joon 'in espíritu gó² do iuncaain²¹ 'in røøi¹³ do fu coon²¹ li sii²¹ Ar-magedón coon¹³ jmi¹ hebreo.

17 Joon 'in ángel li tí² dyái¹ ga'íi¹in 'ú¹ pi³ tya'a tya'cwii²¹. Joon gacwo'íi¹ in_{uu} cwo¹ si² ñu'fú² coon²¹ júu³ tá², jó² fu li si² li silii²¹² do, 'e jin²in:

—Nasi'yee²¹mo jilaa²¹-a.

18 Joon galí² jí² cwaain'ñá³ 'áai¹, ga'oon¹on cwaain'ñá³ joon ga'íi²i tá² líli¹. Joon gajøø²¹ 'wó² líli¹ jii¹³ coon²¹ naa¹³ jo mo gajøø²¹ 'wó² la do la jee²¹² taain²¹² tsá² juncwii²¹.

19 Joon 'e fuu²¹ fee¹ do gajli², galí² 'ni¹ 'ii¹³. Joon ga'in¹ lacaain²¹ fuu²¹ catyia². Joon gati²-tsi Dios Jmii²¹ 'in tsá² néei¹ fuu²¹ Babilonia 'a 'e¹e wúu¹ jii¹³ la nigaty_u²u to² mo gati² 'nii²¹-tsi tya' 'in tsá² do.

20 Joon jilaa²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ roon¹ ni jmi²¹ gayuun² mo joon jilaa²¹ moo²¹ jo sá² gi.

21 Joon gaxuu²¹ tsí¹ coo¹³ áai¹ jee²¹² tsá². Ca tunló¹ kilos la ca mi¹³ 'ii²¹ 'e tsí² do xuu²¹ fu yu'. Joon 'in tsá² do gafaa²¹ 'a 'laa²¹ tya' Dios Jmii²¹ 'wii¹³ tya' tsí¹ gaxuu²¹ do tsu líi¹ gangoo¹ on wúu¹ 'wii¹³ 'e tsí¹ do.

17

In 'yiiatsangó¹ feei¹

1 Joon gamáa³ na jaain²¹ jee²¹² 'in dyái¹ ángeles do 'in san² 'ú¹ pi³ do. Joon 'ii gajin² in sii²¹ jna:

—Ná² fu lo, tsu i'e³ ee 'nu xiiala i'e¹ e Dios wúu¹ 'in 'yiiatsangó¹ feei¹ 'in tyín¹ ni jmi¹ ñi³.

2 Joon 'in róøi¹³ taain²¹² juncwii²¹ nigangii¹ ni nigajmaa¹ 'a 'e gó² coon¹³ 'ido. Joon 'in taain²¹² juncwii²¹ lawa gali'in¹ mo coon¹³ 'e gó² tya'a la mo 'un² tsá² vino.

3 Joon lawa'a 'e chí³ oo 'in ángel do gatóø¹ jna fu coon²¹ li jo 'iin tsá² taain²¹². Joon gamáa³ na jaain²¹ tsamí² tyín¹ in jaain²¹ joo²¹ 'lii³ yúuin². Joon 'in joo²¹ 'lii³ do tsí³ dyá¹ mootyí¹ joon tsí³ dyá² moofi³. Joon la tóøi² 'in joo²¹ 'lii³ do toon²¹² 'e faa²¹ 'laa²¹ tya' Dios Jmii²¹.

4 Joon 'in tsamí² 'in tyín¹ in 'in joo²¹ 'lii³ do tyi² 'i mi² 'nau² júuin² coon¹³ 'e yúun². Joon sixéei¹³ cwanáa¹ coon¹³ cuun²¹² 'e tyiin² 'áai¹ coon¹³ perlas. Joon san² an coon²¹ copa lí¹ cwanáa¹ siróøi²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e un'leei²¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹ 'in 'yiiatsangó¹ do.

5 Joon toon¹ on tya'tyí¹ i coon²¹ júu³ 'uui²¹ 'e jin²: “Babilonia 'in feei¹. Sáa³ o jileei²¹ 'yiiatsangó¹ 'ino. Sáa³ o jon jilaa²¹ 'e gó² 'e sá² juncwii²¹ 'ino.”

6 Joon gacón³ oon cwáain¹ 'e 'iin¹ mo 'in tsamí² do coon¹³ jmi¹ tya' tsá² tsaa¹-tsi Dios joon coon¹³ jmi¹ tya' 'in gajngai² tsá² tsu 'wii¹³ jmoo¹ o la to² tyu² Jesús. Joon líi¹ nga'goo²¹-tsii mo gamáa³ na 'in tsamí² do.

7 Joon jin² in 'in ángel do sii²¹ i jna:

—¿'Ee li' tsa'goo²¹-o'o 'áai¹? Jmaa¹³ aa 'nu júu³ 'ee 'óøi²¹-tsi tsá² júu³ 'uui²¹ tya' 'in tsamí² do joongi 'ee 'óøi²¹-tsi tsá² 'in joo²¹ 'lii³ li tyín¹ in tsamí² do. 'In joo²¹ 'lii³ do tsí³ dyá¹ mootyí² coon¹³ dya moofi³.

8 'In joo²¹ 'lii³ do 'in gañí¹ u'un 'in seein²¹ ca la jéei¹ pe jo seein²¹ gi nano ti li cwo¹ i too²¹ tyí² li sá² tyú² 'e nu'gi in'in² coonti. Joon 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in tsa'goo²¹-tsi mi ní² 'in joo²¹ 'lii³ do 'in seein²¹ ca la jéei¹ pe jo seein²¹ gi nano pe coon²¹ mi cwé¹ mo tún¹ juncwii²¹. 'In tsá² 'in ninga'goo²¹-tsi do jo taain²¹² ni jí² li taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹ o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a. Ca la mo rón¹ juncwii²¹ jo taain²¹² 'in tsá² do 'e jí² do.

9 “'Elo li² wa 'in 'iin²¹² in 'óøi²¹-tsi: Tún² nii² 'óøi²¹-tsi tsá² 'e dyá¹ mootyí² 'in joo²¹ 'lii³ do. Li la li dyá¹ po³ tí²¹ li tyín¹ in 'in tsamí² do.

10 La joon jon lawa dyái¹ róøi¹³. Nigaxuu²¹ mo 'ñéei² róøi¹³ do, joon jaain²¹ tyu² to² nano, joon jaain²¹ gi róøi¹³ do ti lí² jó¹. Joon mi cwé¹ i coon²¹ sii¹³ xu itaa²¹ a.

11 Joon 'in joo²¹ 'lii³ do 'in seein²¹ ca la jéei¹ pe jo seein²¹ gi nano 'ii li tí² jñéei² róøi¹³ xufiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'in dyái¹ róøi¹³ 'ido. Joon itsaa²¹ o fu li 'ii²¹.

12 Joon 'óøi²¹-tsi tsá² 'e dyá² moofi³ 'e gañí² i li la líi¹ dyéi² róøi¹³ 'in jo mo ga'ii²¹ gi to² tya'a. Pe i'ii²¹ mo to² tya'a caan²¹ mo coon¹³ 'in joo²¹ 'lii³ do. Jee²¹² coon²¹ hora ityu² to².

13 Canii² mo 'óøi²¹-tsi 'in dyéi² róøi¹³ do. Joon icwo¹ o to² 'oo¹ o coon¹³ 'ii²¹ tya'a 'in joo²¹ 'lii³ do.

14 Joon itéen¹ in coon¹³ Jesús, 'in líi¹ Cordero, pe Jesús do ilii²¹ i tsu feei¹ gi 'ii la jee²¹² jileei²¹. 'Ii líi¹ róøi¹³ 'in feei¹ gi la jee²¹² jileei²¹ róøi¹³. Joon jileei²¹ 'in ngi¹ coon¹³ on nigatø¹ o joon gatyii¹² in Dios 'ii. Joon jo tiuu² i 'ido 'ii.

15 Joon gajin² 'in ángel do sii²¹i jna: —'E jmi¹ñi³ gañii²¹'in li tyiin¹ 'in 'yiatsangó¹ li la li jilaa²¹ fuu²¹ coon¹³ jileei²¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ jmi¹ 'e sá² juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ nacíoon¹³mo.

16 Joon 'in dyéi² róøi¹³ do 'in líi¹ la li moofi³ tya' 'in joo²¹ 'lhi³ do ili'ee²¹i 'in 'yiiatsangó¹ do. Joon itiuu²mo 'ido 'ii ti ringúu¹i. Joon icuu¹mo 'ido 'ii joon ijúun²in coonti.

17 Tsu Dios gajmeei¹ 'in róøi¹³ do 'e jmáa¹a jii¹³ la 'iin²¹²in. Tsu 'wii¹³ joon røø²¹ gasii²i jee²¹² 'ii joon gacwo¹o 'in joo²¹ 'lhi³ tya'a ca tsín¹ jilaa²¹ júu³ ga'íi²i Dios Jmii²¹.

18 Joon 'in tsamí² 'in ní¹u'u líi¹ a li 'e fuu²¹ fee¹ 'in tyu² to² jileei²¹ róøi¹³ taain²¹² juncwii²¹.

18

Mo ga'in¹ fuu²¹ Babilonia

1 Mo ngayuui¹³ joon gamáa³na jaain²¹gi ángel 'in gajngái¹ fu ñu¹fú² joon fee¹ to² 'oo¹o. Joon ni cwoo¹³ juncwii²¹ jná² joo²¹ coon¹³ 'e 'ya²gi tya'a.

2 Joon coon¹³ coon²¹ júu³ tá² líi¹ ga'oo¹o jin²in:

—Niga'in²mo Babilonia 'e fuu²¹ fee¹ do. Niga'in²mo joon galí¹ coon²¹ li taain²¹² 'in 'lhi³. Do-o itéen¹in jileei²¹ espíritu gó². Lawa coon²¹ tyuu²¹ taain²¹² ton¹ 'lhi³, 'in 'eei²¹ tsá² galí² 'e fuu²¹ do.

3 Joon lawa gali'in¹mo tsá² taain²¹² juncwii²¹ coon¹³ 'e gó² 'láa¹a 'in 'yiatsangó¹ do. Joon 'in róøi¹³ taain²¹² juncwii²¹ gati²-tsi ngi¹ coon¹³ 'ido. Joon 'in 'ñii¹ 'e ló¹ tsá² galisá² cuu² tya'a coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² tí²-tsi.

4 Joon ganúu³uu coongi júu³ jó² fu ñu¹fú² 'e jin¹:

—'Woo²¹naa' 'e fuu²¹ lo jilee²¹naa' 'in líi¹ tsá² tyiia 'e jo 'ii¹³naa' tsaa² tya' 'ido jon'gi iliseein²¹naa' fa'í³ la fa'í³ iseein²¹ 'ido.

5 Tsu tsaa² tya'o galifee¹ 'áai¹ ca gatyalii²¹² tsaa² tya'a fu ñu¹fú² joon

gati¹-tsi Dios jilaa²¹ 'e gó² nigaj-maa¹a.

6 Cwóo¹³oo' wúu¹ 'ido jii¹³ la nigacwo¹o 'in xeei²¹. Cwotyí²ii' 'in tsamí² do tún² 'iin¹³gi jii¹³ la nigaj-maa¹a. Cwó²oo' 'e 'uu²¹u 'in tsamí² do tún² 'iin¹³gi 'e gó² la gacwo¹o 'ido tsá² xeei²¹.

7 'Áa¹mo fee¹i gajmei¹ 'ñna'a joon 'áa¹mo tyú² seein²¹ jin²in: “Lo-o tyiin¹na líi¹na 'yiia²¹² róøi¹³. Jo líi¹na 'yiia'ñii² joon jo 'ee wúu¹ imóo³oo.”

8 'Áai¹ tyú² galiseein²¹ pe joon 'ii²¹ la joon jon iní² wúu¹. Tsu 'wii¹³ joon coon²¹ jmi²¹² mi jó¹ fa'í³ tya'a iní² 'oo² ijó¹, ilixuui²¹²-tsi 'áai¹ joon ijuun²¹mo, joon caa¹i coonti ce lín²in fó² coonti. Tsu feei¹ 'áa¹mo Ña'ñu¹u Dios Jmii²¹ 'in gajmaa¹a 'ii²¹ tya'a.

9 Joon jileei²¹ róøi¹³ 'in gangi¹ jmoo¹ jløø¹³i coon¹³ 'ido ityi¹o, ilixuui²¹²-tsi mi jóø²ø roon¹on unñi² li caa²¹i 'in tsamí² do.

10 Wíin² téein² tsu 'wii¹³ 'goo²¹-o ní² 'in tsamí² do wúu¹ joon jin²in:

—'Áai¹ tyafó² fúu² 'nñ, Babilonia, coon²¹ fuu²¹ fee¹ joon coon²¹ fuu²¹ tyiin²! Pe jmi²¹² nano gacwá¹ imoo¹³o wúu¹.

11 La joon jon 'in téein² 'ñii¹ 'e ló¹ tsá² tyi¹o jon ilixuui²¹²-tsi tsu jo 'in seein²¹ ló¹gi laa²¹² tya'a 'e ningatyaan¹an.

12 Ningatyaan¹o cwanáa¹ coon¹³ cwataa²¹ coon¹³ cuun²¹² 'e tyiin² 'áai¹. Ningatyaan¹an 'mi² tyú² 'e lí¹ lino coon¹³ 'mi² wuu²¹ nñu¹ yúuin² coon¹³ yúun². Ningatyaan¹ 'ido jilaa²¹ 'mó² jmafuu²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e lí¹ moojon² elefante coon¹³ 'mó² 'e tyiin² 'áai¹. Joongi ningatyaan¹an 'in tsá² 'ñii¹ do ñiyúun² coon¹³ ñi³ coon¹³ cuun²¹² marmol.

13 Ningatyaan¹o jon canela coon¹³ 'oo²¹ tya' 'uunñi² tya' tsá² coon¹³ fuu²¹² sún¹ coon¹³ mirra coon¹³ jmi²¹ jmafuu²¹ coon¹³ vino coon¹³ aceite coon¹³ fuu²¹² 'iñi¹ 'e tyú² coon¹³ trigo. La joon jon jée¹i joo²¹

coon¹³ joo'saa²¹ coon¹³ cwa² coon¹³ care² jñá² cwa². Joon ca tsá² 'in si'nñii²¹² jmoo¹o to² tya' tsá² jée¹i.

14 Joon ijin²in sñi²¹i 'e fuu²¹ do:

—Joon 'e 'oofuu¹ 'e gasín¹u'un ca la mo jéei¹ gangalii¹i. Gangalii¹ jon jilaa²¹ 'e tyá² 'e tí²-o'o coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi joon jo tyiia²¹gi.

15 Joon wíin² itéen¹in 'in ga'nñi¹i jilaa²¹ 'e ló¹ 'ido joon galñi¹ tsá² sá² cuu² 'wii¹³ jilaa²¹ 'e galó¹ 'ido. Wíin² itéen¹in tsu 'wii¹³ 'goo²¹o coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ ní² 'in tsami² do. Itéen¹in cñi²¹o xuui²¹²-tsi.

16 Jin²in:

—'Áai¹ fúu² 'e fuu²¹ 'ya²gi do tsu galñi¹ la líi¹ jaain²¹ tsami² 'yei²gi 'in tyi² 'mi² tyá² lí¹ lino nuu²¹ yúuin² joongi yáun². Sixée¹i cwanáa¹ coon¹³ cuun²¹² tyiin² coon¹³ perlas.

17 Joon jee²¹² catá² ga'in¹ jilaa²¹ 'e sá² tya'a.

Joon wíin² taain²¹² jileei²¹ tsá² tyá² to² barcos coon¹³ 'in táai² barcos coon¹³ 'in jmoo¹o to² tsi barcos do. Jileei²¹ 'in jmoo¹o to² ni jmi'ñi¹³ táan¹in wíin².

18 Joon mo gajóø² roon¹ unñi² có² 'e fuu²¹ do joon ga'oo¹o tá² jin²in:

—Jo 'e fuu²¹ sá²gi 'e 'ya²gi lagi 'e fuu²¹ do.

19 Joon ga'ee¹e cwoo¹³ jee²¹² tyíi¹i gatyí² xuui²¹²-tsi 'áai¹ joon 'oo¹o jin²in:

—'Áai¹ fúu² 'e fuu²¹ 'ya²gi do. 'Áai¹ galisá² cuu² tya' 'in jmoo¹o to² ni jmi'ñi¹³ coon¹³ cuu² ga'in²in 'e fuu²¹ do. Pe jee²¹² coon²¹ catá²-a ga'in¹ 'e fuu²¹ do.

20 Pe jmaa²aa' jløø¹³naa' 'in táai² ñu'fú² coon¹³ 'naa' 'in líi¹ apóstoles coon¹³ jileei²¹ 'naa' 'in faa²¹a cwáain¹ tya' Dios coon¹³ jileei²¹ 'in tsaa¹-tsi 'ii. Tsu mo gacóon¹o tya'a, 'ii²¹ røø²¹ jmaa¹a Dios tyi'naa'.

21 Joon jaain²¹ ángel 'in pín² 'áai¹ gasaa¹³a coon²¹ cuun²¹² 'e lí¹ lawa coon²¹ too¹ fee¹ joon gapí² 'in ángel do 'e cuun²¹ do tsi jmi'ñi¹³ jin²in:

—La gapí³ii 'e cuun²¹² do tsi jmi'ñi¹³ la joon jon i'in²in Babilonia, coon²¹ fuu²¹ 'ya²gi. Joon jo ní²gi tsá² 'ii.

22 Jo jmi²¹² núu²gi tsá² 'iin² sóoin¹³ jee²¹² 'nú¹ tya'a. Jo núu²gi tsá² sóoin¹³ tuntuu²¹ jon'gi tya' flauta si lúu¹ xuu¹ tsá² 'ee. Jon'gi seein²¹gi tsá² tñi² 'láai² nii² to². Jon'gi itsii¹gi tsami² coon¹³ too¹.

23 Jo 'ee jí² coo¹gi, jiiin¹³ coon²¹ jee²¹² 'nú¹ jon'gi inúu²gi tsá² júu³ 'e náa¹ 'goo²¹ lí cuui² cwoo²¹ tsá². Ijon²on tii² xufiin¹³ la mo jéei¹ 'in tsá² tyi'i 'in 'nñi¹ 'e ló¹ feei¹gi 'áai¹ 'ii la jee²¹² jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ joon 'in tsalaai¹ tyi'i gacon²on tóo² 'in tsá² catyaa² do.

24 Tsu tsaa² tya' 'e fuu²¹ do jilaa²¹ jmi¹ 'e gatúun²un tya' 'in gafaa²¹ 'wii²¹² tya' Dios coon¹³ 'in tsaa¹-tsi 'ii coon¹³ jileei²¹ 'in najóin¹.

19

1 Mo ngayuui¹³ joon ganúu³uun júu³ tya' tsá² fúui¹ 'in táai¹ ñu'fú² 'e jin²in:

¡Aleluya! Nigajmaa¹a Dios tiin¹³ tsá².

Cwoli² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹ la joon jon jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Dios tyi'.

2 Nigajmaa¹ Dios 'ii²¹ røø²¹ joon coon²¹ tsáa¹ mo gajmaa¹a 'ii²¹ 'ii²¹ tya' 'in 'yiiatsangó¹ 'in gajmaa¹ un'leei²¹ tsá² yaai coon¹³ 'e gó² gajmaa¹a.

Tsu Dios jmaa¹a tyi² 'in 'yíia²¹² do jilaa²¹ 'e røø²i tya' 'e gó² gajmaa¹a tya' 'in tsaa¹-tsi Dios, 'in najngaa¹³i.

3 Joon gajin²o jon:

—¡Aleluya! Jiiin¹³ catá² jo jón²gi róon² unñi² tya' fuu²¹ do.

4 Joon 'in dyiiatyúuin² tsacøøi¹³ coon¹³ 'in tyúuin² joo²¹ jiiin¹ do gatyíia² ca tí ni 'wó² un'goo¹o Dios Jmii²¹ 'in tyín¹ lí sili²¹² tya'a, joon gajin²in:

—¡Amén! ¡Aleluya!

5 Joon coon²¹ júu³ gajó¹ li silii²¹² do 'e jin²in:

Cwoun'goo^{2oo} Dios tyi' jileei²¹ 'naa' 'in jmoo^{1o} la to² tyu^{2u},
jileei²¹ 'naa' 'in 'gøøi²¹ 'ii la 'in 'wói²
tiin¹³ la 'in tyiin².

Coon²¹ mi tí² jmii²¹² fu ñu'fú²

6 Joon ganúu^{3uun} coon²¹ lawa 'e faa²¹ tsá² fúu¹ líi¹, joongi lawa li na'yú³ jmii²¹ 'láai² lí¹. Joongi lawa li ni'oon^{1on} cwaain'ñá³. Gajin^{2o} 'e júu³ do:

¡Aleluya! Tsu niga'ii²¹i Ña'ñu^{1u}'
Dios tyi', 'in lí² jmá² jilaa²¹ 'e
'iin²¹²in, to² tya'a.

7 Cwojmaa^{2aa} 'jloø¹³naa' joon
cwoun'goo^{2oo} 'ii

tsu nigati² 'ii²¹ 'e iuncaain²¹ Jesús,
'in líi¹ Cordero, jileei²¹ tsá² 'in
tsaa¹-tsi 'ii icwá² coon^{13on}.

Joon ijmaa^{1a} jmii²¹² lawa li cui²
cwo²¹ tsá².

Joon jileei²¹ 'in iuncaain²¹ coon^{13on}
nigatyaa¹ tyú² tya'a la jmoo^{1o}
tsami² mo ti li cui² cwo^{21o}.

8 Nityi¹ⁱ 'mi² taa²¹ li lino tyú²,
tyú² nasiin¹³ⁱⁿ joon jii¹ siin¹³ⁱⁿ.
Tsu 'e 'mi² lino do 'e li la li jilaa²¹
'e tyú² 'e nigajmaa^{1a} 'in jmoo^{1o} la to²
tyu² Dios.

9 Joon 'in ángel do gajin²ⁱⁿ siin²¹ⁱ jna:
—Táan¹ mo'jí² 'e júu³ lo: “Jloø¹³mo
jileei²¹ 'in gatø^{12ø} Dios itsalín² li galí²
jmii²¹² icui² cwo²¹ 'in sii²¹ Cordero
do.”

Gajin^{2o} jon siin²¹ⁱ jna:

—'E júu³ lo júu³ tya' Dios 'e la jai².

10 Joon gasi³ⁱⁱ 'wojni³ⁱⁱ tyani ángel
do iun'góo^{3oo} 'ii²¹. Pe jin^{2o} siin²¹ⁱ jna:

—Jo jmoo^{2o} la no, tsu jmoo^{3oo}
jiin¹³ la to² tyu² Dios jiin¹³ la jmoo²
'nu coon¹³ 'in tsaruu^{21u} catyaa² 'in
jo gatú² júu³ tya' Jesús. Ungoo^{2o}
jaan^{21mo}, jiin¹³ Ña'ñu^{1u}' Dios Jmii²¹
ungoo^{2o}.

Tsu 'in faa^{21a} cwáain¹ tya' Dios
Jmii²¹ jmo^{2o} tsá² júu³ jilaa²¹ júu³
gafaa^{21a} Jesús.

*'In tsá² 'in tyiin¹ⁱⁿ jaain²¹ cwa²
taai²¹*

11 Joon gamóo^{3oo} sino² fu ñu'fú².
Joon gajnéi¹ jaain²¹ cwa² taai²¹ joon
'in tyiin¹ moo'wó¹ sii²¹ 'in jo tú² júu³
tya'a, sii^{21o} jon 'in Jai². Joon coon²¹
tsáa¹ jmaa^{1a} 'ii²¹ mi jmáa^{1a} 'ii²¹ la
joon jon mi jmáa^{1a} 'nii²¹.

12 Joon lawa jí² 'e coo²¹ lí¹ unní¹ⁱ.
Joon tyí¹ⁱ taa¹³ coronas 'láai². Joon
toon^{1on} 'e sii²¹ 'ii pe jiin¹³ 'ña'o ñii¹ⁱ.

13 Joon tyi²ⁱ 'mi² 'yu jmi¹ joon 'e sii
'ii: Júu³ tya' Dios.

14 Joon caluu ngalín² 'láa² tya'
ñu'fú² 'in tyi² 'mi² lí¹ lino tyú², joon
néei¹ cwa² taai²¹. Joon taa²¹ siin¹³ⁱⁿ
jo téein² 'la².

15 Joon 'yei²¹ 'oo^{2o} 'in tsá² do
coon²¹ ñí³ espada 'e 'má¹ 'áai¹. Joon
coon¹³ 'e ñí³ do iuncwuu²¹ⁱ tsá²
taain²¹² juncwii²¹. Joon ityu^{2u} to² tsá²
coon¹³ siin² lí¹ ñí³. Joon la niui² tsá²
mi² wuunjøø¹³ tuun^{1un} jmi¹³ tya'a,
jiin¹³ coon²¹ wa'a jo ganiui², la joon
jon jiin¹³ jaain²¹ jo láai² 'e wúu¹ tya'
Dios ijó¹ tsu 'nii²¹-tsi Dios, 'in jmoo^{1o}
jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in. Joon 'in tyiin¹ cwa²
taai²¹ do ijmaa^{1a} 'ii²¹ cwáain¹ tya'
Dios Jmii²¹.

16 Joon toon^{21on} siin¹³ⁱⁿ 'e sii²¹
'ii: Røøi¹³ 'in feei^{1gi} la jee²¹² jileei²¹
røøi¹³ joon 'in Tyiin^{2gi} jee²¹² jileei²¹
'in seein²¹. Joon²¹ jon 'e sii²¹ do tsaa¹³
tyúu^{1u}.

17 Joon gamáa^{3na} jaain²¹ ángel
siin¹²ⁱⁿ jee²¹² 'yiaa²¹ 'in ga'oo^{1o} jin²ⁱⁿ
siin²¹ⁱ jileei²¹ joo²¹ tsi³ cwáa^{1a} 'in 'ii¹ⁱ
yu' juncwii²¹:

—Ñilín^{2naa}!. Cwolicaan^{21naa} tya'
coon²¹ 'e cwo¹ Dios 'naa' 'e cøø^{2øø}.

18 Ti li lisá² ngú¹ cøø^{2øø}, ngú¹ tya'
røøi¹³, joon ngú¹ tya' fii²¹² 'láa² joon
tya' tsá² 'gøøi¹³. Sá² jon ngú¹ tya'
cwa² joon tya' tsá² néei¹ cwa². Il-
isá² ngú¹ tya' jileei²¹ tsá² xufin¹³
tsa'leei¹³ si tsá² fii²¹² 'ee, si tsá² 'wói¹
'ee, si tsá² tyiin² 'ee.

19 Joon gamáa^{3na} 'in joo²¹ 'lii¹³
caan^{21mo} coon¹³ røøi¹³ taain²¹²

juncwii²¹ coon¹³ 'láa² tya'a sicaain²¹ itéen¹in coon¹³ 'in tyín¹ cwa² taai²¹ do coon¹³ 'láa² tya'a.

²⁰ Joon nigataan¹³ mo 'in joo²¹ 'lhi³ do. Nigataan¹³ mo jon 'in nijin² 'e faa²¹ o júu³ tya' Dios Jmii²¹ pe jo jo¹. 'Ii nigajmaa¹ a milagros fee¹ jee²¹² tsá² joon gacón² o too² 'in niga'ii²¹ 'e li² tya' 'in joo²¹ 'lhi³ coon¹³ 'in gaun'goo²¹ o 'in gajmee¹ i tsá² 'in líi¹ la líi¹ 'in joo²¹ 'lhi³ do coon¹³ milagro fee¹ do. Joon 'in tyín¹ cwa² taai²¹ do gadyee¹³ i je waa²¹ mo do la jiin¹ in tsi tyíia¹ lí jí² 'e coo²¹ coon¹³ azufre.

²¹ Joon gajngaa¹³ mo 'in tsá² tyín¹ cwa² taai²¹ do 'in catyaa² coon¹³ ñi³ 'yeei²¹ 'oo² o. Joon tyú²-u gagø²¹ 'in joo²¹ tsí³ cwáa¹ do ngú¹ tya' 'in najúin¹ do.

20

Sí'ñuu¹ mo Satanás

¹ Joon gamáa³ na jaain²¹ ángel gajgái¹ fu ñu¹ fú² joon saan²¹ coon²¹ joonñi³ tya' too²¹ tyí² lí sityú². San² o jon coon²¹ cadena mi².

² Joon 'in ángel do gataan¹³ in 'in mii²¹ 'lhi³ do, 'in mii²¹ seein²¹ cali¹ 'in sii²¹ o jon 'in 'lhi³, sii²¹ o jon Satanás. Joon ga'ñuu¹ in ce tséin¹ coon²¹ mil jiin²¹.

³ Joon gapii¹ in 'ido tsi too²¹ tyí² lí sityú² do. Joon gajni² mo 'ido tsi too²¹ do, gatsaa²¹ a sello lí¹ cera jni² 'oo² too²¹ do. Joon coon¹³ la joon jo lí² cón² gi too² tsá² taain²¹² juncwii²¹ ce tséi¹ coon²¹ mil jiin²¹. Pe mi tséi¹ coon²¹ mil jiin²¹ do joon iláa¹ mo 'ido coon²¹ sii¹³ xu.

⁴ Joon gamóo³ oo lí sili²¹² lí née¹ i 'in niga'ii²¹ i to² 'e jmoo¹ o 'ii²¹ tya' tsá². Gamáa³ mo jon 'in almas tya' tsá² 'in najúin¹, 'in gatú¹ luu²¹² u tsu 'wii¹³ jin² in 'e ja² mo líi² Jesús joongi 'wii¹³ júu³ tyú² tya' Dios Jmii²¹. 'In tsá² do jo mo gaun'goo²¹ o 'in joo²¹ 'lhi³ do, jon'gi gaun'goo²¹ o 'in tsá² do 'in gajmee¹ i tsá² 'in líi¹ la líi¹ 'in joo²¹ 'lhi³ do. Jo mo ga'ii²¹ i 'in tsá² do 'e

li² tya'a tya'tyí¹ i sí cwoo²¹ o 'ee. Joon gamáa³ na 'in tsá² do jiin¹ in joon tyu² u to² caan²¹ mo coon¹³ Jesús ce tséin¹ coon²¹ mil jiin²¹.

⁵ Pe 'in 'li²¹² najóin¹ catyaa² do jo ijiin¹ in tún¹ ca mi tséin¹ coon²¹ mil jiin²¹ do. Joon 'e no-o nifu 'e gajjin¹ tsá² tún¹.

⁶ jlløø¹³ mo joon nicwa³ mo 'in nigajjin¹ in nifugi do! Jo júun² in tún² naa¹³ pe ilín² in untsá² tya' Dios Jmii²¹ joongi tya' Cristo. Coon¹³ 'ii ityu² u to² coon²¹ mil jiin²¹.

⁷ Joon mo gatséi¹ coon²¹ mil jiin²¹ joon ilaa¹ mo Satanás lí 'yuui²¹² sijní¹ i.

⁸ Joon tsatyiin¹ an tsá² too² la caain²¹ juncwii²¹, tsatyiin¹ an too² Gog coon¹³ Magog joon iuncaain²¹ jilee¹ 'láa² tya'a itéen¹ in. Joon ti la ti too¹³ sá² nu' jmi'ñi³.

⁹ Joon ngalín² in la 'ui juncwii²¹ joon ngataai² cu'li' lí née¹ 'in tsaa¹-tsi Dios Jmii²¹ joon cu'li' 'e fuu²¹ do 'e 'iin²¹² in Dios 'áai¹. Pe Dios Jmii²¹ gadya² a jí² fu yu' juncwii²¹ 'e coon¹³ joon iuntyee¹ mo 'in tsá² do.

¹⁰ Joon 'in 'lhi³, 'in gacón² on 'in tsá² do too², gangadyeei¹³ Dios 'ii tsi coon²¹ tyíia¹ lí¹ jí² caai¹³ azufre lí niga'í² 'in joo²¹ 'lhi³ coon¹³ 'in nigajjin² in 'e faa²¹ a júu³ tyú² tya' Dios pe jo jo¹. Joon do-o inii²¹ wúu¹ la 'woo¹ jmi¹ coon²¹ tøø² mo.

Lí taai²¹² tsá² tyani coon²¹ lí sili²¹² taa²¹

¹¹ Joon gamóo³ oo coon²¹ lí sili²¹² taa²¹ fee¹ 'áai¹. Gamáa³ na jon 'in tyín¹ ni lí sili²¹² do. Joon tyani 'in tyín¹ ni lí sili²¹² do jo ta² gi ni 'wó² jon'gi ñu¹ fú², yuun¹³ mo coonti tsu jo galisá² 'áan³ tya'a.

¹² Joon gamáa³ na 'in najúin¹ 'in cøøi¹³ tiin¹³ 'in pi³ teen¹ in tyani Dios Jmii²¹. Joon 'e jí² do roon¹ on sinii¹³ joon ganá¹ coongi jí² lí taain²¹² jilee¹ 'in cwo¹ o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a. Joon gajmaa¹ a 'ii²¹ tya' 'in najóin¹ do jiin¹³ la nigajmaa¹ a jiin¹³ la taa¹³ 'e jí² do.

13 Galisá² 'ii'²¹ tya' jilee²¹ mo jiin¹³ la nigajmaa^{1a}. Galisá² 'ii'²¹ tya' 'in najóin¹ tsi jmi'ñi¹³ la joon jon galisá² 'ii'²¹ tya' 'in najóin¹ la mo jéei¹ coon¹³ taain²¹² li taai² 'lii'²¹².

14 Joon 'mó¹ coon¹³ li taai² 'in najóin¹ ga'í² tsi tyíia¹ lí¹ jí². Joon mi 'í² tsá² 'e tyíia¹ do 'e lawa'a 'e najóin¹ tún² naa¹³.

15 Joon fu do-o ipii¹ in Dios jileei²¹ 'in jo taain²¹² 'e jí² do li taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹ o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a.

21

Mi lisá² ña'fú² 'múui² coon¹³ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'múui²

1 Joon gamóo^{3oo} coon²¹ ña'fú² 'múui² coon¹³ coon²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'múui² tsu nitsé² mo 'e ña'fú² nifu coon¹³ ni cwoo¹³ juncwii²¹ nifu. Joon jo 'ee jmi'ñi¹³ sá² gi.

2 Joon jna-a, Wó³, gamóo^{3oo} gajgo^{1o} coon²¹ fuu²¹ nicwaa¹³ 'e sii²¹ Jerusalén 'múui². Gajgo^{1o} fu ña'fú² li tyíin¹ Dios Jmii²¹. 'Ya'² gi 'áai¹ 'e fuu²¹ do lawa jaain²¹ simí² nináa¹ tyú² siin¹³ in 'ya'² gi icui² cwoo^{21o}.

3 Joon ganúu^{3uun} coon²¹ júu³ tá² jó² fu ña'fú² 'e jin²:

—Jóø² du', taan¹ mo Dios Jmii²¹ jee²¹¹ tsá². Joon itéin¹ caan²¹ mo coon¹³. Joon ilí² in tsá² tya' Dios Jmii²¹ 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ joon Dios Jmii²¹ 'ña'a itéin¹ jee²¹² tsá², ilí² in Dios tya' 'in tsá² do.

4 Joon Dios Jmii²¹ iuntyuan^{1un} jilaa²¹ jmi²¹ tuun^{21un} unni² tsá². Joon jo 'ee²¹ júin¹ gi tsá² jon'gi tyi² gi tsá² jon'gi xuui²¹² gi tsi jon'gi ní² gi wúu¹ tya'a 'e cuu¹ tya'a tsu jilaa²¹ 'e sá² la mo jéei¹³ ningí² mo.

5 Joon 'in tyíin¹ li silii²¹² do gajin²ⁱⁿ:
—Jóø² ø, jmóo^{3oo} 'e 'múui² jilaa²¹ 'e sá².

Jin^{2o} jon sii²¹ⁱ jna:

—Táan¹ ni mo'jí² 'e júu³ lo tsu 'e júu³ lo júu³ la ja² mo joon jo lí² 'náai².

6 Joongi jin²ⁱⁿ sii²¹ⁱ jna:

—Nasi'yee²¹ mo jilaa^{21a}. Jna-a 'in nifu la joon jon li tyéi¹. Lawa letra A lí¹ na la joon jon letra Z. Joon wa seein²¹ tsá² 'in unjmuui², jna icwóo^{3oo} jmi²¹ tya' li 'ya'² jmi²¹ icwo² juncwii²¹ tya' tsá² 'e jo 'ee cíin¹ coonti.

7 Joon jileei²¹ 'in líi¹ 'i'i'²¹ⁱ jilaa²¹ 'elo lawa'a tya'o. Joon jna-a ilí² na Dios Jmii²¹ tya'a joon 'ii ilí² in yuan²¹ tyíia.

8 Pe tsalín² 'in catyaa² tsi tyíia¹ lí¹ jí² caai¹³ azufre. Tsalín² mo jileei²¹ 'in 'goo²¹ coon¹³ 'in jo jo² líi². Tsalín² mo jon jileei²¹ 'in nigali'lii¹³ coon¹³ 'in nigajngai¹³ tsá² coon¹³ 'in niga'láa¹ coon¹³ tsamí² coon¹³ tsañuan¹. Tsalín² mo jon jileei²¹ tsalaa¹ coon¹³ jileei²¹ 'in nigaun'goo^{21o} dioses 'in gajméei¹ tsá² coon¹³ jileei²¹ 'in cón² tsá² too². Jileei²¹ 'in líi¹ la líi¹ 'ino itsalín² 'e tyíia¹ do lí¹ jí² caai¹³ azufre. Joon li gatí² tún² naa¹³ júun²ⁱⁿ.

'E fuu²¹ Jerusalén 'múui²

9 Joon gacwéi¹ jaain²¹ ángel jee²¹² dyái¹ ángeles do 'in san¹ dyía¹ 'ú¹ pi³ røø²¹ taa¹³ dyía¹ 'ii'²¹ fa'í³ li gatséi¹. Joon jin²ⁱⁿ sii²¹ⁱ jna:

—Na¹ coon¹³ jna. I'e³ ee 'ña' 'e fuu²¹ li icwá² jileei²¹ 'in nigatyii¹³ in Jesús, 'in líi¹ Cordero do.

10 Joon lawa 'e cíi^{3oo} ngajéi¹ 'in ángel do jna coon²¹ yu' moo²¹ fee¹ ñí¹ 'áai¹. Joon ga'e¹ 'e jna 'e fuu²¹ nicwaa¹³ Jerusalén 'e gajgó² fu ña'fú² li tyíin¹ Dios Jmii²¹.

11 Joon 'e fuu²¹ do jná² joo²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya'² gi tya' Dios Jmii²¹. Jii¹ 'e fuu²¹ do la jii¹ cuun²¹² 'e 'moo³ 'áai¹. La jii¹ cuun²¹² jaspe jii¹ joon jnee¹ la jnee¹ cuun²¹² jii¹ cristal.

12 Joon ce cu'li' si² gon 'oo²¹ fee¹ ñí¹. Joon 'e 'oo²¹ do jée¹ dyatun¹ 'oo² li tsataai²¹² tsá². Joon teen¹ⁱⁿ jmai² jaain²¹ ángel la coon²¹ 'oo² li tsataai²¹² tsá². Joon 'e jni'oo² do taa¹³ 'e sii²¹ ji dyatun¹ poo²¹² tsá² seein²¹ Israel.

13 Joon sá² 'ni¹ 'oo² li tsataai²¹² tsá² li' caai¹ li 'yéei² ñi¹. Sá² jon 'ni¹ 'oo² li tsataai²¹² tsá² li' caai¹ tooin²¹² li 'yéei² ñi¹. Sá² jon 'ni¹ 'oo² li tsataai²¹² tsá² li' caai¹ tsáa¹ li 'yéei² ñi¹. Sá² jon 'ni¹ 'oo² li tsataai²¹² tsá² li' caai¹ li yooiin¹³ ñi¹.

14 Joon 'e 'oo²¹ tya' fuu²¹ do si² ni dyatun¹ po³ cuun²¹² 'e lí¹ lawa tñifuu²¹. Joon 'e tñifuu²¹ do taa¹³ 'e sii²¹ jì dyatuuin¹ apóstoles tya' Jesús.

15 Joon 'in ángel do 'in gafee²¹ⁱ jna san^{2an} coon²¹ sii² lí¹ cwanáa¹ ityiaa²¹ 'ii²¹ tya' 'e fuu²¹ do. Ityiaa²¹ 'ii²¹ jilaa²¹ fuu²¹ do coon¹³ 'oo² li tsataai²¹² tsá² coon¹³ 'e 'oo²¹ do.

16 'E fuu²¹ do lí¹ tyún² tyuui¹³ joon coon²¹ røø²¹ cwaa²¹ la coon¹³ li 'ú². Joon mo gatyaa¹ 'ido 'ii²¹ gatí² tún² mil tsi tún² cíein¹³ kilómetros. Joon coon²¹ røø²¹ cwaa²¹ la coon¹³ li 'ú² la coon¹³ li' ñi¹.

17 Joon gatyaa¹ 'ido 'ii²¹ tya' 'e 'oo²¹ do li' ñi¹ joon gatí² coon²¹ cíein¹³ tsi tunlo¹ tyán² lí². 'In ángel do gatyaa¹ 'ii²¹ coon¹³ lí² tya' cwáa¹ tsañuu¹.

18 Joon 'e 'oo²¹ do lí¹ jmai² jaspe. Joon 'e fuu²¹ do lí¹ jmai² cwanáa¹ 'e li la li sí³ jii¹.

19 Joon tñifuu²¹ do taa¹³ jilaa²¹ nii² cuun²¹² 'moo³. 'E tñifuu²¹ nifú² taa¹³ cuun²¹² jaspe, 'e tñifuu²¹ li tí² tún² taa¹³ cuun²¹² zafiro, 'e tí² 'ni¹ taa¹³ cuun²¹² ágate, 'e tí² tyán² taa¹³ cuun²¹² esmeralda,

20 'e tí² 'ñá² taa¹³ cuun²¹² ónice, 'e tí² jnúu² taa¹³ cuun²¹² cornalina, 'e tí² dyía¹ taa¹³ cuun²¹² crisólito, 'e tí² jñá² taa¹³ cuun²¹² berilo, 'e tí² 'ñú² taa¹³ cuun²¹² topacio, 'e tí² dyá² taa¹³ cuun²¹² crisoprasa, 'e tí² dyacoon²¹ taa¹³ cuun²¹² jacinto, joon 'e tí² dyatun¹ taa¹³ cuun²¹² amatista. La coon²¹ fúui¹ tñifuu²¹ do taa¹³ cuun²¹² xiaa²¹.

21 Joon 'e dyatun¹ jni'oo² do lí¹ jmai² perla, coon²¹ perla la coon²¹ jni'oo²¹ do. Joon 'e fu¹ tyiin^{2gi} 'e ngó¹ jee²¹² 'nú¹ do lí¹ jmai² cwanáa¹ 'e li la li sí³ jii¹.

22 Joon jiiin¹³ coon²¹ cwo¹ jo gamóo^{3oo} si² tsi fuu²¹ do tsu Ña'ñu^{1u} Dios Jmii²¹, 'in lii¹ jilaa²¹ 'e 'iin²¹², coon¹³ Jesús 'in líii¹ Cordero líi¹ lawa cwo¹ tya'a.

23 Joon 'e fuu²¹ do jo 'néi^{2gi} ñi¹ 'e cwó² 'yiaa²¹ jon'gi sii²¹ tsu jná² joo²¹ tya' Dios Jmii²¹ coon¹³ 'in Cordero do cwo^{1o} 'yiaa²¹ tya'a.

24 Joon ingi¹ jileei²¹ 'in nigateei¹³ jee²¹² li jná² joo²¹ 'e fuu²¹ do. Joon jileei²¹ røøi¹³ taain²¹² juncwii²¹ icwó² 'e fuu²¹ do jilaa²¹ 'e 'ya^{2gi} tya'a coon¹³ jilaa²¹ yujúui³.

25 Joon 'e 'oo² li tsataai²¹² tsá² jo sijni¹ li' jmii¹ joon jo 'ee nuu²¹ ilisá² tya' 'e fuu²¹ do.

26 Joon 'e fuu²¹ do i'áa^{1a} jilaa²¹ 'e 'ya^{2gi} coon¹³ jilaa²¹ 'yujúui³ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹.

27 Joon jiiin¹³ jaain²¹ 'in røøi²¹ tsaá² itsatáa¹ⁱ 'e fuu²¹ do. Jon'gi itsatáa¹ⁱ 'in jmoo^{1o} 'e loo¹ owa 'in cón² tsá² too² 'ee. Jiiin¹³ 'in taan²¹² in ni jí² tya' Cordero, 'e jí² taain²¹² jileei²¹ 'in cwo^{1o} Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a 'itsatáa¹ⁱ 'e fuu²¹ do.

22

1 Joon 'in ángel do ga'e^{2e} jna coon²¹ jmii²¹ fee¹ pii¹, jmii²¹ ilicwó² juncwii²¹ tya' tsá² 'e 'yei²¹ li silii²¹² tya' Dios coon¹³ 'in Cordero do. Pii¹ 'e jmii¹ do 'e li la li cuun²¹² jii¹ cristal.

2 Joon 'e 'mó² 'e cwó² juncwii²¹ tya' tsá² gacwaain²¹ tuntsa' jee²¹² 'e fu¹ tyiin^{2gi} tya' fuu²¹ do. La joon jon je tún² taain²¹ 'e jmii²¹ fee¹ do gacwaain²¹ 'e 'mó² do. Joon dyatun¹ naa¹³ la coon²¹ jiiin²¹ cwo¹ 'oofuu²¹ tya'a. Joon 'e mo³ tya' 'e 'mó² do 'íi³ mo to² tya' 'e 'láai² tsá² taain²¹² juncwii²¹.

3 Joon fu 'e fuu²¹ do jo 'e sá^{2gi} wa'a jo tí²-tsi Dios, tsu do-o si² li silii²¹² tya' Dios Jmii²¹ coon¹³ 'in Cordero joon 'in jmoo^{1o} la to² tyu^{2u} iun'goo^{21o} 'ii.

4 Joon iní² níi¹ⁱ, joon tya'tyi² toon¹ on 'e sii²¹ 'ii²¹.

5 Joon jo nuu²¹gi do. Joon 'in néei¹ do jo jí² 'ná¹ son²gi jon'gi 'yiia²¹ tya' ñi¹ 'ná¹ tsu Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ icwó² jná² joo²¹ tya' 'in tsá² do. Joon ityu²u to² coon²¹ tøø²mo.

Ti li jó¹ Jesucristo

6 Joon 'in ángel do jin²in sii²¹i jna: —E ja²mo 'e júu³ lo joon jo 'náí². Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ gasii¹in ángel tya'a ja'e²e tsá² tya'a jilaa²¹ ilí² la jmoonó. 'I-i Dios tya' 'in tsá² 'in gacwó¹ júu³ tyá² tya' Dios calii.

7 —jmoonó igó³oo! —jin² Jesús. jløø¹³mo jileei²¹ 'in jmoo¹o nuu¹³un 'e júu³ tya' Dios Jmii²¹ taa¹³ 'e jí² lo!

8 Joon jna-a, Wó³, ganúu³un joon gamóo³oo jilaa²¹ 'elo. Joon mo ngayuui¹³ núu³un joongi gamóo³oo gasii²¹ii wojni³ii tyani 'in ángel 'in ga'e²e jna 'iin²¹²na iun'góo³oo 'ii.

9 Pe 'ii gajin²in sii²¹i jna: —Jo jmoo²¹o la no. Tsa jmoo³oo jiiin¹³ la to² tyu² Dios Jmii²¹ jiiin¹³ la jmoo² 'nu coon¹³ 'in catyaaí² tsaru¹u' 'in faa²¹a cwáain¹ tya' Dios coon¹³ jileei²¹ 'in jmoo¹o jiiin¹³ la jin² ni jí² lo. Cwoun'goo²¹o jiiin¹³ Dios.

10 Jin²o jon sii²¹i jna: —Jo 'ma²¹a 'uui²¹ 'e júu³ tya' Dios Jmii²¹ 'e taa¹³ 'e jí² do tsa ti li tyé¹mo jiiin¹³ la jin² ni jí² do.

11 La 'ii²¹² joon 'in jmoo¹o 'e gó² ijmá¹gi 'e gó². Joon 'in ni'leei²¹ joon li' un'leei²¹gi 'ña'a joon 'in tyúí¹ ijmá¹gi 'e tyá² joon 'in tsa¹-tsi Dios ityiia¹gi-tsi Dios.

12 —Ja²mo —jin² Jesús—, igóo³oo la jmoonó, joon tyáan³aan 'e cwo³oo tsá² jiiin¹³ la nigajmaa¹a.

13 Jna-a 'in nifu jna-a jon li tyeei²¹. Jna-a li ga'láa² 'wii²¹² coon¹³ li gatséi¹. Lí¹na letra A, lí¹na jon letra Z —jin² Jesús.

14 jløø¹³mo jileei²¹ 'in ron² siin¹³in coon¹³ la joon 'e tí²i 'e cuu²¹u 'oo-fuu²¹ tya' 'e 'mó² 'e cwó² juncwii²¹

tya' tsá². La joon lí² tsatáa¹i 'e 'oo² li tsataai²¹² tsá² 'e fuu²¹ do.

15 Pe caluu ijan² 'in jo jo¹ lí² coon¹³ 'in tí² júu³ loo¹. Ijan² caluu jon 'in 'laa¹a coon¹³ tsamí² coon¹³ tsañuu¹. La joon jon 'in jngaai¹³ tsá² coon¹³ 'in un'goo²¹o dioses tya'a 'in gajmeei¹ tsá² jo lí² tsatáa¹i. Jo lí² tsatáa¹i jon 'in tí²-tsi júu³ tajuu²¹ joon 'in cón² tsá² tóo² —gajin² Jesús.

Jin²o jon:

16 —Jna-a, Jesús, gasii²na ángeles tyiia ijmáa¹a júu³ jilaa²¹ 'elo tya' 'in jai² lí² jna. Jna-a lí¹na jmoo³ tya' 'lí²¹² røøi¹³ David, lí¹moo jon jún² tya'a. Lí¹na jon 'in núu¹ 'in 'ii²i mo 'aa²¹.

17 'In Espíritu Tyá² tya' Dios Jmii²¹ jin²in, la joon jin²in 'in tsá² 'in lí² lawa'a tsamí² tya' 'in Cordero do:

—jNa¹!

Joon jileei²¹ 'in núu²un júu³ tya'a jin²in:

—jNa¹!

Ñilíin²naa' jilee²¹naa' 'in unjmí¹i. Ñilíin²naa' jilee²¹naa' 'in 'iin²¹²in 'uun²¹ jmí²¹ 'e cwo¹o juncwii²¹ tya' tsá² 'e jo 'e 'laa¹³ tyíin¹.

18 Joon la joon fuu²¹²uu 'naa' jilee²¹naa' 'in ganúu²un júu³ taa¹³ 'e jí² lo: Wana seein²¹ 'in un'láai² 'e jí² lo iun'láai² Dios Jmii²¹ tya'a jilaa²¹ faí³ 'e taa¹³ jí² lo.

19 Joon wana tyii² tsá² júu³ 'ee taa¹³ jí² lo Dios Jmii²¹ ityí¹ 'e sii²¹ 'ii 'e jí² taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a. Joon jo lí² tsatáai² 'e fuu²¹ do nicwaaí³. Jo 'ii²¹i 'e tyá² taa¹³ 'e jí² lo tya'a.

20 Joon 'in jmá¹ júu³ la joon jin²in: —E la ja²mo, la jmoonó igóo³oo —jin² Jesús.

—Amén. jNa¹, Ña'ñu¹u' Jesucristo! —jin² 'in catyaaí².

21 Cwouncwaaí³ Ña'ñu¹u' Jesucristo jilee²¹naa'. Amén.